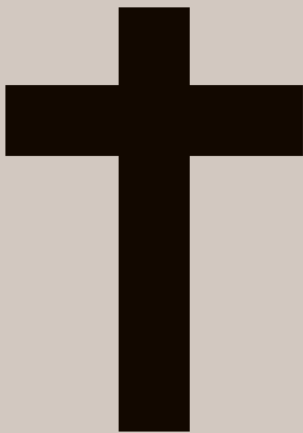

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyisba a haanttie New Testament

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyɩsɔa a ɔhaantɩe New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792

Contents

MATIE	1
MAKI	72
LUKU	115
SAAN	189
NUNU-TƏBLI	239
RƏMUKƏ	301
1 KOLƏTIKƏ	331
2 KOLƏTIKƏ	361
GALATIKƏ	380
EFƏSIKƏ	391
FILIPUKƏ	401
KOLƏSIKƏ	408
1 TESALONIKIKƏ	415
2 TESALONIKIKƏ	421
1 TIMOTE	425
2 TIMOTE	433
TITU	439
FILEMƏ	443
HEBREKƏ	445
SAKI	471
1 PIƏLI	478
2 PIƏLI	486
1 SAAN	491
2 SAAN	498
3 SAAN	499
JUDI	500
'LILƏ'YEECRIƏN	503

**-Yusu a -ti, -te
MATIE
-mɔ -bi, ε nu la 'a 'cicru**

*-Yusu 'Klɩsɔ a 'bainɔ
(Luku 3.23-38)*

¹ 'Cɩɛn -bɔ, -Yusu 'Klɩsɔ a -ti ε nε -mɔ lε. -Yusu 'Klɩsɔ a 'mɔ, ε mɔ bodɔ Dafidɩ a 'yonɔ a 'yu a 'Yu ɲɩɔ. Dafidɩ a 'mɔ, ε mɔ la Abrahamɔ a 'yonɔ a 'yu a 'yu ɲɩɔ -wε.

² Abrahamɔ a 'mɔ, ε nɔ- kɔ Yisakɩ,
Yisakɩ 'ε kɔ Sakɔbɔ,
Sakɔbɔ 'ε kɔ Juda kɔ 'a 'ɔɩayɩnɔ 'hɛn-,

³ Juda kɔ Tama 'hɛn-, 'ɔ kɔ Falest kɔ Sala,
Falest 'ε kɔ Esrɔmɔ,
Esrɔmɔ 'ε kɔ Alamɔ,

⁴ Alamɔ 'ε kɔ Aminada,
Aminada 'ε kɔ Naasɔ,
Naasɔ 'ε kɔ Sala,

⁵ Sala kɔ Rahabɔ 'hɛn- 'ɔ kɔ Bbasɩ,
Bbasɩ kɔ Rutɩ 'hɛn- 'ɔ kɔ Jobedɩ,
Jobedɩ 'ε kɔ Yisai,

⁶ Yisai 'ε kɔ Dafidɩ,
Dafidɩ kɔ Uyri a nɔgba 'hɛn-, 'ɔ kɔ Salomɔ,

⁷ Salomɔ 'ε kɔ Rubɔamɔ,
Rubɔamɔ 'ε kɔ Abia,
Abia 'ε kɔ Asafɔ,

⁸ Asafɔ 'ε kɔ Sosafatɩ,
Sosafatɩ 'ε kɔ Solamɔ,
Solamɔ 'ε kɔ Osiastɩ,

⁹ Osiastɩ 'ε kɔ Sɔatamɔ,
Sɔatamɔ 'ε kɔ Akastɩ,
Akastɩ 'ε kɔ Esekiasɩ,

¹⁰ Esekiasɩ 'ε kɔ Manase,
Manase 'ε kɔ Amɔ,
Amɔ 'ε kɔ Sosiasɩ,

¹¹ Sosiasɩ 'ε kɔ Yekonia kɔ 'a 'ɔɩayɩnɔ 'hɛn-.

Ti a 'mɔ 'yri, -ε -bi tɔ klo la Yisraekɔε nɩ, 'ɔ gba la 'lɩ ɲɩnɔ Babilonɩnɩngba 'kwli.

¹² -Tε ɔ gba ɲɩnɔ, -ε -bi
Yekonia kɔ Salatɩelɩ,

Salatɩelɩ 'ε kɔ Solobabelɩ,
¹³ Solobabelɩ 'ε kɔ Abiudɩ,
Abiudɩ 'ε kɔ Eliakimɩ,

Eliakimɩ 'ε kɔ Asɔ,
¹⁴ Asɔ 'ε kɔ Sadɔkɩ,
Sadɔkɩ 'ε kɔ Akimɩ,
Akimɩ 'ε kɔ Eliudɩ,

¹⁵ Eliudɩ 'ε kɔ Elɩasa,
Elɩasa 'ε kɔ Mata,
Mata 'ε kɔ Sakɔbɔ,
Sakɔbɔ 'ε kɔ Sosefɔ.

Sosefu, ε nɔ- mɔ Mari a nyɪbɔ, Mari a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'dii.

16 -Yusu a 'mɔ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ε di la -a mɔ yɪ ya.

17 Kɔɛ 'lɪ Abrahamɔ -mɔ bɔ, -bɔ yɛ bodɪɔ Dafɪdɪ kɪ, -tonyibli a ɔhrɪn nɪ -pu ɔtu 'b -hɛn, nɔ- nɪ 'b 'waa -gbati. Kɔɛ 'lɪ Dafɪdɪ -mɔ bɔ, -bɔ yɛ ti -mɔ' -kɔ 'yri v gba la 'lɪ Yisraɛkɔɛ Babilɔnɪblɔgba 'kwli, -tonyibli a ɔhrɪn nɪ -pu ɔtu 'b -hɛn, v nɔ- nɪ 'b 'waa -gbati. E kɔ, kɔɛ 'lɪ ti a 'mɔ 'yie bɔ, -bɔ yɛ -Yusu a kukɔti kɪ, -tonyibli a ɔhrɪn nɪ -pu ɔtu 'b -hɛn, v nɔ- nɪ 'b 'waa -gbati.

*-Tɛ -mɔ', v nu la -Yusu 'Klɪsɔ a kɔkɔ
(Luku 2.1-7)*

18 -Tɛ -mɔ', v nu la -Yusu 'Klɪsɔ a kɔkɔ, ε nɔ- -bɔ: 'A 'dii Mari a 'mɔ, Sosefu, ε nɔ- di la ɔa kɔ, kɛɛ v 'yɛ la 'bɪ nɪ pɔɛ, 'ɛ nɪ la 'kwli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu* a 'klɪ 'kwli.

19 Sosefu a 'mɔ, -ɛ di la ɔa kɔ, 'a 'yrinaabɔ 'sii la 'b yɪ, 'kɪ 'b Nyɪsɔa yɛ'. E nɔ- nu ɔ, 'kɪ ε 'yɛ nɪ -hɔa bɔ yɛɛ la Mari -tɪ, 'kɪ 'b nyibli yɛ', -ɛ di ɔe nu, Mari a 'mɔ, 'a 'nyre 'nɪ ɔha yɪ nyre. E nɔ- nu ɔ, 'ɛ pɔ la 'lɪ ɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, nyiblo ɔdɔ 'nɪ 'wɪn la 'lɪ, 'bɔ mɔ, 'bɔ yɪ la Mari bɔ nɪ tɛ.

20 Bɔ yɪ la 'lu lɛ nɪ -hie, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a lɛlenyɔ 'hru la ɔa yɪ, 'kɪ 'lɪ yanie 'kwli, ε wɛn: «Sosefu ɔ, Dafɪdɪ a 'yɔ a 'yɔ, Mari bɔ -hɛ -na nɔgba, 'a hwannu 'nɪ 'nuo 'lɪ -mɔ, -kɔtɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu a 'klɪ, ε nɔ- nu ɔ, 'ɛ nɪ 'kwli.

21 E di kɔ 'yɔ nyibehɪan. 'Yɔ a 'mɔ, ɔtue ɔne -Yusunyre, -ɛ ɔhɛn 'nyre Wanyɔ, -ɛ nu ɔ, ε nɔ- di Nyɪsɔa a dakɔ wa, 'kɪ 'b 'waa dɛ 'kuku a -ta'»

22 -Tɪ -mɔ', Nyɪsɔa lee la 'a winwɔn-hanyɔ*, ε nyre 'b nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ:

23 «Nɔgba -mɔ', -ɛ 'yɪ nyibɛdɛ -yɪ,
ε nɔ- di 'kwli nɪ,
ε 'mɔ 'yɔ nyibehɪan kɔ.

'A 'nyre di mɔ Emanue,
-ɛ ɔhɛn 'nyre, Nyɪsɔa nɪ 'b -a mɔ -mɔ.»

24 -Tɛ Sosefu 'du la yɛ', -ɛ -bɪ dɛ a 'mɔ, Nyɪsɔa a lɛlenyɔ lee la ɔa, ε ɔtuu la 'b ɔv nɪ, 'ɛ kɔ la Mari.

25 Kɛɛ, ε kɔ ɔ 'hɛn-, v 'yɪ la bɔ na yɪ -pɔ, Mari 'ɛ kɔ la 'yɔ nyibehɪan a 'mɔ, Sosefu 'ɛ ɔtue la ɔa -Yusunyre.

2

-Tɛ nyahroyenyɔ di la -Yusu 'yɛ mɔ

1 -Yusu a 'mɔ, 'kɪ v kɔɔ 'lɪ ɔ Betelɛmɔdɪɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli. Ti a 'mɔ 'yri, -ɛ -bɪ Helɔdɪ, nɔ- mɔ Sudeblɔgba a 'mɔ a 'kɪn gbagbɔ. 'Kɪ ε nɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli. -Tɛ v kɔ -Yusu, ε kɔ nyibli ɔdɔ. 'Blɔgba -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ 'yɔ a 'hrule', 'kɪ v nɪ 'lɪ. V mɔ nyahroyenyɔ gbagbɔ ɔnɪɔ. V nɔ- hɔn 'lɪ 'yɔ a 'hrule', 'b nyre 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli.

2 -Tɛ v nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ v wɛn: «'Yɔ -bɔ, v -kɔ -tɛ ti nɛ bɔ, -ɛ di -Juukɔɛ* a 'kɪn gbagbɔ -hɛ, -bɪ' ε nɪ yɪ 'lɪ? -A 'yɛ 'a nyahroyɛ nɪ, 'ɛ 'hru 'lɪ 'yɔ a 'hrule'. E nɔ- kɔ -tɪ, ɔa di 'nɛ-, -a 'mɔ ɔv 'yɛ, -a 'mɔ 'a -tɪ 'yɪ 'bɔa -nɪ.»

3 -Tɛ 'kɪn Helɔdɪ 'wɪn -tɪ a 'mɔ, -ɛ -bɪ hwannu bi 'lɪ ɔ 'kwli, ε kɔ Jrusɛ a nyibli a pɛpɛ 'hɛn-.

4 E nɔ- mɔ bɔ 'kukue Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɔ lɛ, kɔ tetetɔnyɔ 'hɛn-, 'ɛ -tɔa 'waa lɛbetilɛ, ε wɛn: «Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ε di la -a mɔ yɪ ya, 'dɪɔ a 'dɪ -bɪ -ɛ kɔ 'kwli v di 'lɪ ɪ 'lɪ -kɔɔ -nɪ 'lɪ?»

5 -ɛ -bɪ v ɔtu ɔ wɔn, v wɛn: «'Kɪ v di 'lɪ ɔ Betelɛmɔ -kɔɔ -nɪ, 'kɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli, -ɛ nu ɔ, dɛ -mɔ', Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* 'cɪ la, 'kɪ 'b Wanyɔ a 'mɔ kɪ, ε nɔ- -bɔ:

6 Nyɩsua wen 'nɩ:

Betelemɔ, 'ε mɔ ɔhan-tɩ, 'ε mɔ 'dɔɔ 'cɩmɩε,
kεε, ε mɔ 'dɔɔ gbabɔ ɔnɔɔ,

'kɩ 'lɩ Sudeblɔgba 'kwli,

-ε nuɔɔ, 'kɩ 'lɩtɩ 'kwli,

'kɩ 'kɩn gbabɔ di 'lɩ -kɔε -nɩ.

ε nɔ- di 'na dako Yisraekɔε -naa -nɩ.»

7 -Tε Helɔdi 'wɩn -tɩ a 'mɔ, ε nɔ- mɔ bɔ da nyahro'yenyɔ gbabɩ a 'mɔ, 'ε
'beti ɔnɔ, ε 'mɔɔɔ yɩ -tεε, tɩ -mɔ', -ε kɔ 'yri nyahroyε a 'mɔ, ε 'hru 'lɩ yako
'kwli.

8 -Tε v -hɩhɩaɔa kle, -ε -bɩ ε wen: «Ba mu 'lɩ Betelemɔ, ba ɔmɔɔ 'yu a
'mɔ lε. 'Ba 'yeɔε, -ε -bɩ ba di 'mɔ -lee -nɩ, 'na 'mumu, 'mɔ 'lɩ mu, 'mɔɔɔ -tɩ
a 'yɩ'buale -nyɩ -wε.»

9 -Tε v 'wɩn 'kɩn a tiwin, -ε -bɩ v bi 'hru wɔn. Bɔ nɩ 'kɩ 'hru wɔn, -ε
-bɩ v 'ye nyahroyε -mɔ' nɩ, v 'yee wen 'lɩ 'yru a 'hrule', 'ε 'hru 'lɩ ɔnɔ ye'
de, 'ε nεε ɔnɔ ye', 'v mi. Kεε, -tε -mɔ', 'yu a 'mɔ, ε nɩ 'v, -tε ε nyre 'v, -ε -bɩ
ε nyra bɔ.

10 'Tɩ- v 'mɔ nyahroyε a 'mɔ 'ye mɔ mu, -ε -bɩ v ni dɔɔɔ dɩaktɩ,

11 'v pa 'lɩ 'kayu bɔ, 'v 'ye 'yu a 'mɔ, ε kɔ 'a 'dii Mari 'hɔen-, 'v bla kwli
bɔ, 'v -tɔa 'yu a 'mɔ, 'a -tɩ a 'yɩ'buale, 'v ɔwle 'waa blε, 'v -nyɩɔε -gɔlɔ kɔ
hɩnhɩnɔpɔ-teblɩ -mɔ', v ɔɩ 'tɔ, -ε diɔε nu, 'a hɩnhɩnɔ 'mɔ bɔ 'hεen -nɩ, ε
kɔ hɩnhɩnɔpɔ-teblɩ -bɩ, v dεε mɩlɩ.

12 -Tε dε a 'mɔ, ε -hɩ, -ε -bɩ Nyɩsua lee ɔnɔ nɩ, 'kɩ 'lɩ yanie 'kwli, -ε mɔ,
'bɔ yɩ kle nɩ -mε, v 'nɩ 'naa 'lɩ 'kɩn Helɔdi -mɔ. ε nɔ- nuɔɔ, -tε v yɩ 'waa
'bli nɩ mi, 'v gba kɩ'beehru.

-Tε Sosefɔ kɔ -Yusu kɔ Mari 'hɔen-, v 'gba ci lε, 'kɩ 'lɩ Esipɔblɔgba 'kwli

13 'Tɩ- nyahro'yenyɔ a 'mɔ, v 'mɔ mu, -ε -bɩ Nyɩsua a lelenyɔ -bɩ, ε nɔ-
'hru Sosefɔ yɩ, 'kɩ 'lɩ yanie 'kwli, 'ε lee ɔnε, ε wen: «'Du ye', -bɔ 'gbaa 'yu
-bɔ, ε kɔ 'a 'dii 'hɔen- ci lε, ba mu 'lɩ Esipɔblɔgba 'kwli, 'kɩ -bɔ nɩ 'lɩ bɔ
-nɩnɩ, -bɔ ye tɩ -mɔ' kɩ, -ε kɔ 'yri 'n di -mɔ -lee -nɩ, -bɔ di 'bli, -ε nuɔɔ,
Helɔdi di 'yu -bɔ 'a 'lɩla lε 'nɩ ɔmɔɔ.»

14 -Tε Sosefɔ 'wɩn win a 'mɔ, -ε -bɩ ε 'du ye', ε kɔ 'yu kɔ a 'dii 'hɔen-,
'tɔlɔwɔ nɩ -dɔ a 'mɔ, 'v mu 'lɩ Esipɔblɔgba 'kwli.

15 'Kɩ v nɩ 'lɩ -nɩnɩ, Helɔdi 'ε 'kɔ, Nyɩsua 'ε da Sosefɔ, 'kɩ bɔ -hɔn 'lɩ
Esipɔblɔgba 'kwli, ε kɔ 'yu kɔ 'a 'dii 'hɔen-. Dε a 'mɔ, ε mu 'lu -mɔ, -ε diɔε
nu, -tɩ -mɔ', Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ* -bɩ 'cɩɩ la 'lɩ Nyɩsɔacɩen 'kwli, ε
'mɔ -nue -nɩ. -Tɩ a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ: «Nyɩsua wen 'nɩ: 'N da 'na 'Yu nɩ, 'kɩ bɔ
-hɔn 'lɩ Esipɔblɔgba 'kwli.»

-Tε v 'la la 'yonɔ, 'kɩ 'lɩ Betelemɔɔɔ 'kwli

16 -Tε dε a 'mɔ, ε 'yεε 'v nɩ nyre, -tε 'kɩn Helɔdi yruɔɔ, -ε mɔ,
nyahro'yenyɔ -mɔ', v kaa ɔnε nɩ, -ε -bɩ ε bi la yru' dɩaktɩ, 'ε lee nε 'a 'seyo,
ε wen: «Ba bi Betelemɔɔɔ kɩ, ε kɔ 'dɩ -mɔ', -v ɔglaa 'lɩtɩ, ba 'la 'yonɔ
nyɩbepɔ a pεpε, -v kɔ 'yri nɩ 'hɔen, ε kɔ 'waa dε -bɩ -mɔ', -v 'ye 'yri nɩ
'hɔen nɩ kɔε.» Kε- ε -pɔ, -kɔtɩ nyahro'yenyɔ -mɔ', v lee laɔa nɩ, -ε mɔ, -tε
v 'ye la nyahroyε a 'mɔ, ε -wε 'kɩ 'yri nɩ 'hɔen nɩ. ε nɔ- mɔ 'seyo a 'mɔ,
bɔ mu 'lɩ Betelemɔɔɔ 'kwli, bɔ 'lɩla 'yonɔ a 'mɔ lε.

17 -Tε dε a 'mɔ, ε mi 'lu -mɔ, -ε -bɩ -tɩ -mɔ', Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ
Selemi hla la, tɩ -hɩ la a tɩ 'yri, ε nyre 'v nɩ. -Tɩ a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ:

18 «D 'wɩn ɔhienwewin,

'kɩ 'lɩ Ramadɔɔ 'kwli.

Rasεɩ, ε nɔ- ni nyat lε,

'ε yɩ 'a 'yonɔ a ɔhien wε.

Ɛ 'nɪ -hvaŋa hɪ bʊ ŋgaŋa,
-ɛ nuŋo, 'a 'yɔnu 'kʊ nɪ.»

-Tɛ Sosefʊ, kɔ -Yusu kɔ Mari 'hʋɛn-, v -hɔn la 'lɪ Esipublugba 'kwli

19 'Kɪ v nɪ 'v -nɪnɪ, -ɛ -bɪ 'kɪn Helɔdɪ 'kʊ nɪ. -Tɛ ɛ 'kʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsʋa lee nɛ 'a lɛlɛnyɔ -bɪ, 'ɛ 'hru Sosefʊ yɪ, 'kɪ 'lɪ Esipublugba 'kwli,

20 ɛ wɛn: «Sosefʊ o, 'du ye', -kɔ 'yʊ, -kɔ 'a 'dii 'hʋɛn-, ba ŋhɪan -mɔ, ba mu 'aan 'bli Yisraɛ, -ɛ nuŋo, nyibli -mʊ', -v ŋmʋɛ la 'yʊ -bʊ a 'kʊkʊb lɛ, v 'kʊ nɪ,»

21 Sosefʊ 'ɛ 'du ye', ɛ kɔ 'yʊ kɔ 'a 'dii 'hʋɛn-, 'v ŋhɪan -mɔ, 'v di 'waa 'bli Yisraɛ.

22 Kɛɛ, Sosefʊ 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Akolawustɪ, -ɛ mɔ 'kɪn Helɔdɪ a 'yʊ, ɛ nɔ- 'ɔɔɔ a 'baɪ. Akolawustɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'kɪ Sudeblugba a 'kɪn. Ɛ nɔ- nuŋo, Sosefʊ a 'mʊ, huannʊ 'ɛ nɪŋɛ, 'kɪ bʊ 'tɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʋa 'ɛ lee ŋnɛ, 'kɪ 'lɪ yanie 'kwli, 'kɪ ɛ 'nɪ 'muo 'lɪ Sudeblugba 'kwli. Ɛ nɔ- nuŋo, 'ɛ mu 'lɪ Galileblugba 'kwli,

23 'ɛ 'tɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', v dɛɛ Nasaletɪ 'kwli. -Ɛ -bɪ -tɪ -mʊ', Nyɪsʋa a winwlon-hanyɔ* hla la, 'kɪ 'v Wanyɔ -mʊ' kɪ, Nyɪsʋa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ nyre 'v nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: «D di daa ŋnɛ Nasaletɪ a 'yʊ.»

3

Saan Batɪstɪ hɛ Nyɪsʋa a -tɪ, 'ɛ pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ

(Makɪ 1.1-8; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

1 Tɪ a 'mʊ 'yri, ɛ kɔ la nyiblo ŋdʊ. 'A 'nyre mɔ Saan Batɪstɪ. 'Kɪ ɛ 'tɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli. 'Blugbakɔtɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli ɛ 'tɪ 'lɪ, nyiblo ŋdʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, kɛɛ, nyibli -hʊɔhʊɪ, v nʊ- mi 'lɪŋɪ -mɔ. 'Kɪ ɛ ŋtuu 'lɪ Nyɪsʋa a -tɪ a -mɔlɛnɪna -wlu. Nyibli -mʊ', -v mi 'lɪŋɪ -mɔ, kɛ- ɛ pɪ ŋnʊ yɪ:

2 «Ba yruŋo, 'kɪ 'lɪ 'aan ŋwɪ kɪ, -ɛ mɔ, a nu -tɛblɪ, 'ɛ nyre yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʋa ye'. Ba hie 'v ynyre-tɛblɪ a 'mʊ bʊ, ba -nyɪ 'aan 'klo a pɛpɛ Nyɪsʋa, -ɛ nuŋo, tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsʋa di 'v nyibli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mʋɛ yre.»

3 -Tɛ v 'yɛ la -Yusu nɪ kʋɛ, ɛ kɔ la Nyɪsʋa a winwlon-hanyɔ* ŋdʊ. 'A 'nyre mɔ la Esai. Esai a 'mʊ, ɛ nɔ- na Saan a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋacrɛn 'kwli, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- di -Yusu a 'hru yɪ kla, 'tɪ- -Yusu a 'mʊ, ɛ 'mʊ di. -Tɪ a 'mʊ, ɛ 'ɔɔɔ la, ɛ nɔ- -bʊ:

«Nyɪsʋa wɛn 'nɪ:

Nyiblo ŋdʊ, -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ,
'kɪ ɛ di 'lɪ 'tɪ.

'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ nɪ hɛ, ɛ di 'yaa 'lɪ win,
ɛ 'mʊ lɛ pʊ:

'Hru -bʊ, Kʊkɔnyɔ di na,
ba 'sii ŋnɛ yɪ,

'tɪ- Kʊkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ 'mʊ di.
Ɛ 'wɪ yɪ, 'aan 'klo bʊ 'sii 'v yɪ,

-ɛ diŋɛ nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ,
'tɪ- Kʊkɔnyɔ 'mʊ di.»

4 Saan a 'mʊ, 'a wlawlʊ, ɛ pɪ, ɛ 'yɪ dɛkɔnyɔ a wlawlʊ yɪ 'wɪ. V nu ŋgbukɪ-so* a -pupuɪ, 'v hlaŋa, 'ɛ nɛɛ ŋnɛ mʊmakɔ a 'betɪyɛ kɪ. 'A -nɛ dididɛ, ɛ yɪ di, ɛ nɔ- mɔ 'kolio kɔ dʊnyra. (Ɛ 'wɪ yɪ, Saan mɔ la Nyɪsʋa a winwlon-hanyɔ ŋnɔ la. -Tɛ nɪ -do nyibli -mʊ', -v yɪ la Nyɪsʋa a win wlon -hɛ, v nɪ la 'mʊ, tɪ -hi la a tɪ 'yri, kɛ- Saan nɪ la 'mʊ -wɛ.)

5 Nyibli -hʊɔhʊɪ, v nʊ- -hʋɛn 'lɪ Jrusɛdɪɔ kɔ Sudeblugba 'kwli lɛ, 'v mi 'lɪŋɪ yɪ, v kɔ 'blugbɪ -mʊ', -v ŋglaa 'lɪ 'nie gbagbʊ -mʊ', v dɛɛ Sudɛn a nyibli 'hʋɛn-. Kɛ- nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, v ni, 'v mi 'lɪŋɪ yɪ, 'v yɪ 'a win 'wɪn,

6 'u yɪ 'waa -tebli 'kukui yɪ -wɛɛn -nɪ, 'kɪ 'b nyibli -huɔɔhɔɪ yɪ, 'tɪ- Saan, 'ɛ pɪ ɲɔɔ 'nie 'lu lɛ, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbu -mʊ', -ɛ mɔ Suden -mɔ.

7 Falisiɲtumu* kɔ Sadusiɲtumu* a nyibli -huɔɔhɔɪ, nu- mi 'lɪ Saan -mɔ -wɛ, -ɛ diɲɛ nu, ɛ 'mʊ ɲɔɔ 'nie 'lu lɛ pʊ. -Tɛ Saan 'yɛ ɲɔɔ, -ɛ -bɪ ɛ wen: «'A mu -mʊ', a kɛɛ nyibli, 'aan nunuklɔ 'ɛ nyre yɪ, -wɛn hro. Nyɪsua a yɪɔ 'tɛ kwɛ 'a mʊ nɪ. A 'nɪ 'pʊɔ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, a -wɛ 'lɪ ba 'gbaɲa ye' ci nɪ.

8 'Tɪ- 'mʊ 'a mʊ 'nie 'lu pʊ, ba nu ɲhaan-tebli, ʊ 'mʊɲʊ 'ye, -ɛ mɔ, a hie 'ʊ dɛ 'kuku, a ni bu, 'a -nyɪ 'aan dɔɔɔ Nyɪsua.

9 A 'nɪ 'pʊɔ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, a mɔ -aan 'baɪ gbagbu Abrahamu a 'yɔɔɔ ɲɔɔ, 'a -tɪ, Nyɪsua 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bu pʊɔ nɛ 'a mʊ yɪɔ lɛ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua -wɛ 'lɪ bu nuɲɔ nɪ, 'hɪ -bu, bu -hɛ Abrahamu a 'yɔɔɔ nɪ.

10 ʊ -wɛ -mɔ, 'kɪ bu nu 'duwe, bu hla 'a -nɛ tugbɛ ɲɔɔ, -ɛ 'yɛ nɪ tʊ 'kui, ʊ 'mʊɲʊ 'tɔ pʊ. ɛ ɲhen 'nyre, -ɛ mɔ, Nyɪsua -wɛ -mɔ, 'kɪ bu pʊɔ nyibli -mʊ', -ʊ 'yɛ nɪ ɲtuu 'ʊɲʊ 'ʊ -bati lɛ.

11 'Mɔ -bu, 'nie, ɛ nɔ- 'n pɪ 'a mʊ 'lu lɛ, -ɛ diɲɛ nu, nyibli 'mʊɲʊ 'ye, -ɛ mɔ, a hie 'ʊ 'aan dɛ 'kuku bu, 'a -nyɪ 'aan dɔɔɔ Nyɪsua. Kɛɛ, nyiblo -bɪ di 'nɪ di. Nɔ- di 'ʊ 'mʊ ke' kʊɛ. Nɔ- di 'kɪ kɪ nɪ, ɛ 'mʊ 'ʊ 'mʊ 'ʊ -hɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'nyre 'kwɪlɪ. 'Mɔ -bu, 'n 'yɪ nyiblo ɲɔɔ 'pa-, 'kɪ ɲbu diɲɛ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'ʊ 'a -nɛ -kʊandɛ ɲɔɔ a -ta'. Nyiblo a 'mʊ, -ɛ di di, Nyɪsua a -Hihiu* kɔ na -bu, -ɛ yɪ wɪn, nɔ- ɛ di 'a mʊ -nyɪ.

12 Nyiblo a 'mʊ, ɛ di 'wɪ- -kʊbʊlɛɲhlɔnyɔ yɪ, -ɛ 'ble -ɲmahɛn kʊa, ɛ di nu, ɛ 'mʊ -kʊbʊ lɛ ɲhlon, 'bʊ ɲhlon -kʊbʊ a 'mʊ lɛ, ɛ 'mʊɲʊ bu ɲtu, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'a -tutui 'tɔ pʊ, 'kɪ 'lɪ na -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ jɪɛ 'nyɪ.»

Saan Batisi, ɛ nɔ- pʊ la -Yusu 'nie 'lu
(Makɪ 1.9-11; Luku 3.21-22)

13 -Nyrɔwɔ ɲɔɔ, 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Galilebɪgbɔa 'kwɪlɪ, 'ɛ mu 'lɪ 'nie -mʊ', ʊ dɛɛ Suden wɪn, 'kɪ 'lɪ Saan 'hʊɪ, -ɛ diɲɛ nu, Saan 'mʊɲʊ 'nie 'lu pʊ.

14 Kɛɛ, Saan hɪa nɪ, ɛ wen: «'Mɔ -blɛɛ yɪ, -bu pʊ wɛn 'nie 'lu, kɛɛ, -mɔ -dɪ, 'kɪ ɲbu pʊ -mʊ 'nie 'lu.»

15 Kɛɛ, -Yusu ɲtuɲɔ ɲwɔn, ɛ wen: «-Tɛ ti nɛ -bu, ɲnɪ 'hɪaa 'lɪɲɪ kɪ, -kɔtɪ dɛ Nyɪsua -hʊa, -a blɛɛ yɪ -ba nuɲɔ.» ɛ nɔ- mɔ Saan bu wɛn, bu pʊ -Yusu 'nie 'lu.

16 -Tɛ ɛ pʊɲʊ 'nie 'lu, -Yusu bu yɪ 'lɪ 'nie -mɔ nɪ -hʊɛn, -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yɪ, yako -kɪ wɪɔn, 'ɛ 'yɛ Nyɪsua a -Hihiu*, 'ɛ -hɔn 'lɪ yako 'kwɪlɪ, 'ɛ ɲtu 'ʊɲʊ 'lu, ɛ 'wɪ -tɛ -hungbe bu 'yɛ nɪ ɲtu wɛn 'ʊɲʊ 'lu,

17 ɛ kɔ, 'ʊ 'wɪn Nyɪsua a wɪn, 'ɛ -hɔn 'lɪ yako 'kwɪlɪ, 'ɛ pɪ lɛ: «ɛ nɔ- mɔ 'na 'Yu nɪ -do, 'n nʊɛ -nɪ -tɛɛ, -ɛ nie 'mʊ dɔɔɔ.»

4

-Tɛ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu ɲtɛɛ la 'ʊ -Yusu lɛ*
(Makɪ 1.12-13; Luku 4.1-13)

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsua a -Hihiu* gba 'lɪ -Yusu -tɪtɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ, -ɛ diɲɛ nu, 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu Satan 'mʊ 'ʊɲʊ lɛ ɲtɛɛ -nɪ.

2 'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, 'kɪ ɛ -hɪ 'lɪ -nyrɔwɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn kɔ 'tɔlɔwɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn. 'Kɪ -nyrɔwɪ a 'mʊ 'kwɪlɪ, ɛ 'yɪ dɛ -dɪ. -Tɛ -nyrɔwɪ a ɲwɪ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, ʊ -hɪ, -ɛ -bɪ 'kanʊ -tʊa la 'a nunuo.

3 ɛ nɔ- mɔ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu bu 'yɪɲa 'ʊɲʊ 'hʊɪ bu, bu lee ɲnɛ: «'Bʊ mɔ, ɲnɪ mɔ Nyɪsua a 'Yu, lee 'hɪ -bu, bu -hɛ 'flɔɔ.»

4 -ɛ -bɪ -Yusu ɲtuɲɔ ɲwɔn, ɛ wen: «'D 'ɛɲɲɲɲ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɛɲɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ dididɛ nɪ -do 'pa-, ɛ 'nɪ -nuɲɔ hɲɲɲ, -tonyiblo 'nɪ -nɲɲɲ 'kɔ, kɛɛ, wɪn a pɛpɛ, -ɛ -hʊɛn 'lɪ Nyɪsua wɪɔn, ɛ nɔ- nɲɲɲ, 'tɪ- -tonyiblo 'ɛ yɪ 'kɔ nɪ.»

5 -Te ε -hi, -ε -bι 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu gba 'hιϫι Jrusredιo 'kwli, -ε mο Nyisua a dako a 'dιo gbagbu, 'ε 'yaa 'hιϫι Nyisua a 'kagbau ki,

6 'ti- 'ε yi 'kιϫι -lee -ni, -ε mο: «'Bu mο, ϫni mο Nyisua a 'Yu, -ε -bι ϫpluu 'hι ϫhlon, -ε nuϫo, υ 'cριϫι ni, 'kι 'hι Nyisua cριen 'kwli, -ε mο:

-Na -ti Nyisua ko bu lee ne 'a lelenyu, υ 'mu -mu klo, -ε diϫe nu, -na bu 'ni ϫha 'hιo yi ϫgbe.»

7 -Yusu wen: «D 'cριϫι ni -we, 'kι 'hι Nyisua cριen 'kwli, -ε mο: ϫYι yi -blee -ni, -bu ϫteε 'υ -na Kϫkonyo Nyisua le.»

8 -ε -bι 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu gbaϫa ni de, 'kι 'hι dϫgba blϫblυ 'lu, 'ε tϫo ϫne 'klo ki a 'blϫgbi a pepe, ko 'waa -ti a 'yi'buuba, ε wen:

9 «'N ko ϫbu -nyi -mu 'a pepe, 'bu mο, ϫni bla 'mu kwli yi bu, 'kι 'υ 'na 'υϫtuule a -ta'.»

10 -ε -bι -Yusu wen: «Mu, Satan, hloϫ 'mu -mο le, -ε nuϫo, υ 'cριϫι ni, 'kι 'hι Nyisua cριen 'kwli, -ε mο: -Na Kϫkonyo Nyisua ni -do, ε no- -blee yi -bu bla kwli yi bu, 'kι 'υ 'a 'υϫtuule a -ta', no- blee -ti a 'yi'buale yi.»

11 -Te ε -yre, -ε -bι 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu -haϫa me le. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bι Nyisua a lelenyu nyre 'υϫυ 'hυi, 'υ -twa 'a -heεle.

*-Te -Yusu ϫtu la -kvan -wlu, 'kι 'hι Galileblugba 'kwli
(Maki 1.14-15; Luku 4.14-15)*

12-13 -Yusu 'win ni, -ε mο, υ pu Saan Batisu ϫϫi'. ε no- ko -ti 'ε -hϫn 'hι Sudeblugba 'kwli, 'ε mu 'hι 'a 'dιo, -ε mο Nasaletι 'kwli, 'kι 'hι Galileblugba 'kwli. Kee, ε 'yi 'hι -wleen -ni, 'ε mu 'hι 'dιo -mu', -ε mο Kapenao 'kwli, -ε ni 'υ Galileblugba a 'yru wien, 'kι 'hι Sabuloblugba ko Nefotaliblugba 'kwli.

14 ε nuϫo ni, -ε diϫe nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo Esai hla la, ε 'mu 'υ nyre. -Ti a 'mu, ε no- -bu:

15 «Ba pu 'υ nua bu, 'a mu nyibli -mu', -υ ni 'hι Sabuloblugba ko

Nefotaliblugba 'kwli, 'kι 'hι 'yru wien, ko 'a mu -mu', -υ ni 'hι Suden a 'niki, ε ko 'a mu hιapunyibli -mu', -υ 'yi Nyisua -yi, -υ ni 'hι Galileblugba 'kwli.

16 Ke- Nyisua -pu, 'kι 'υ 'aan -ta': Dako -mu', -υ ni 'hι halo 'nyi, υ di 'ye -nyre gbagbu.

-Nyre a 'mu, ε yi 'ni wlin, 'kι 'υ dako a 'mu -mο, -υ ni 'hι 'kukub a 'blugba 'kwli, -ε ko 'kwli -nyre 'yi 'hι -ni.»

Ke- Esai a 'puplewin pu la.

17 Kue 'υ ti a 'mu 'yie bu, -Yusu -twa la Nyisua a -ti a -mϫlenuna, ε wen: «Ba yruϫo, 'kι 'hι 'aan ϫwli ki, -ε mο, a ni -tebli, 'ε nyre yi, 'kι 'υ Nyisua ye'. Ba hie 'υ ynyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua, -ε nuϫo, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di nyibli a pepe win ki -kϫo -ni, ε 'mυε yre.»

-Te -Yusu da la 'pupanyibli ni -hen, 'kι bu -he la 'a -nagbopu
(Maki 1.16-20; Luku 5.1-11)*

18 -Nyrowo ϫdu 'kwli, -Yusu mu la 'hι Galileblugba a 'yru wien. Bu yi 'kι 'yru wien le ni 'yreε -ni, -ε -bι ε ye 'dιayinυ ni 'huen ki. 'Waa 'nyre mο Simo, υ deε Pielh, ko Adre. U mο 'pupanyibli ϫnιo. 'Kι υ ni 'hι 'waa 'blagbi 'kwli, 'υ pi 'waa -tati.

19 -ε -bι ke- ε pi ϫnu yi, ε wen: «Ba di 'hι, a 'mu 'mu ϫwien le kue, a 'mu 'na -nagbopu -he. 'N diϫe 'ni nu, a 'mu -tonyibli le 'kukue -ni. ε 'wi yi, -te

a ni, 'a pi -tati 'a yi -hrin le 'kukue -ni, ke- ba nu, ba 'kukue -tonyibli le, v 'mu 'na -nagbopu -he -we.»

²⁰ -Te e lee 'ki □nu -ti a 'mu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, v hie 'v 'waa -tati bu, 'v -tua 'a □wienlekukue.

²¹ Bu 'yia 'v ye' bu, -e -bi e yee 'v 'diaynu ni 'huen -bi bu. 'Waa 'nyre mo Saki ko Saan. 'Waa 'bai a 'nyre mo Sebede. 'Ki v ni 'li 'waa 'blagbi 'kwli, v ko 'waa 'bai 'huen-, 'v yi 'waa -tati □hrenti -ni. -Te e yee 'v 'diaynu ni 'huen a 'mu bu, -e -bi e da □nu ni, 'ki bu -he 'a -nagbopu,

²² ti ni -do a ti 'yri, 'v hie 'v 'waa 'bai ko 'waa 'blagbi bu, 'v -tua -Yusu a □wienlekukue.

-Te -Yusu tve la nyibli Nyisva a -ti, e ko, -te e ni□e, 'waa 'kve 'e yi -we (Maki 1.39; 3.7-12; Luku 4.44; 6.17-19)

²³ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -tua Galileblugba a pepe a kinina, 'e tve Nyisva a -ti, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble, 'e hle□e, -te Nyisva di -tonyibli a win a kikoolle nu, 'e ni□e, nyibli a 'kve a pepe 'e yi -we, ko 'waa kika-tebli a pepe 'huen-.

²⁴ E no- ko -ti, 'a 'nyre 'e 'heen bu, 'ki 'li Galileblugba a pepe 'kwli, nyibli -ni 'li Silibleluga 'kwli, 'v 'win 'a 'nyre. E no- ko -ti 'v gbe 'li□i 'huuhrennyu -huohu -mo, e ko nyibli -mu', 'a -ne kikalade □du ni. Nyibli a 'mu, 'waa de -bi ni 'v, 'kuo -hwin* ni 'v □nu ke', -gbugbukue 'e ni -v -bi, 'waa de -bi 'v -yiyre le. 'Waa pepe a 'mu, -Yusu nu□o ni, 'waa 'kve 'e -we.

²⁵ E no- ko -ti nyibli -huohu 'v yi□i □wien le kve. 'Ki v -huen 'li Galileblugba ko Dekapoblugba, ko Jrusre ko Sudeblugba a pepe 'kwli, ko 'blugba -mu', -e ni 'li Suden a 'niki.

5

-Te -Yusu tve la 'a -nagbopu 'ki 'li dugba 'lu*

¹ -Te -Yusu 'ye la nyibli -huohu -mu', -e -bi 'ki e 'ya la 'v dugba 'lu, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'e ni la bu,

² 'e -tua la 'waa toole.

Seyi a plo a bleele (Luku 6.20-23)

³ E wen:

«Nyibli -mu', -v yi□e,
-e mo, 'ki 'li 'waa □wli ki, □haande 'yi 'li -ni,
'bu mo, Nyisva a -Hihiu* 'bu 'yi 'v □nu ke' -ni,
nyibli a 'mu, bu ko plo a bleele,
-e nu□o, v nu- di 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli pa.

⁴ Nyibli -mu', -v ko □wli bi □hlon,
bu ko plo a bleele,
-e nu□o, Nyisva a □gbetu,
e no- di 'li □nu □wlu 'kwli bu □tu.

⁵ Nyibli -mu', -v ko □wli □yopu -ni,
bu ko plo a bleele,
-e nu□o, v nu- Nyisva di 'blugba -mu' -nyi,
e pu le, e di 'a nyibli -nyi.

⁶ Nyibli -mu', -v □mve□e le diakti,
'ki 'li 'waa □wli a pepe ki,
'ki 'waa ninabu bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye',
nyibli a 'mu, bu ko plo a bleele,
-e nu□o, de -mu', v □mve le,
Nyisva di □nu 'ni -nyi.

7 Nyibli -mu', -v kɔ 'waa 'bio -tonyibli a nyai,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ε nu□o, 'waa 'mumu, Nyɩsua di yru 'waa nyai.

8 Nyibli -mu', -v kɔ □wli □sii 'v yi,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ε nu□o, v di Nyɩsua 'nɩ 'ye.

9 Nyibli -mu', -v □mvε□ε lε,
 'kɩ nyibli bu wɔnwɛɛn kɩ bu,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ε nu□o, Nyɩsua di daa □nv 'a 'yonv.

10 Nyibli -mu', dε Nyɩsua -hve, -v ni□e,
 'a -tɩ 'bu yi □nv □hven nɩ □tui,
 nyibli a 'mu, bu kɔ plɔ a bleele,
 -ε nu□o, v nv- di 'lɩ Nyɩsua a 'klo yrayrv 'kwli pa.

11 'A mv -mu', 'bu yi 'a mv 'yri nɩ -he,
 'bu yi 'a mv □hven nɩ □tui,
 'bu yi 'a mv -tɩ nɩ -yεε -nɩ,
 'bu yi 'a mv hɩ kle nɩ pɩ,
 -tε a mɔ 'na -nagbopv* a -tɩ,
 ba kɔ plɔ a bleele.

12 Ba nu dɔdv, -kɔtɩ -nyrɔwɔ, a di Nyɩsua yi mu,
 Nyɩsua di -nyi 'a mv 'wio gbagbu.
 Nyɩsua a winwlon-hanyv* -mu',
 -v nɩ la 'klo, ti -hi la a ti 'yri,
 kε- nyibli nɩ la, 'v □tui la □nv □hven.»

-Yusu pv 'ta kɔ -nyre 'hven- a 'ledv
 (Makɩ 9.50; Luku 14.34-35)

13 Kε- Yusu pɩ 'a -nagbopv* yi de: «-Tε 'ta nɩ 'mu, 'kɩ 'v didide -mɔ, kε- a nɩ 'mu, 'kɩ 'v -tutu kɩ a nyibli -mɔ -wε. Kεε, 'ta a 'mu, bu 'waan nε 'a wlonnɩv, v 'yɩ 'h□ɩ 'lɩ -wε, bu -nyi□e 'a wlonnɩv a 'mu de. ε 'yɩ 'kɩ -kvan □dv -kɔ de, 'bu 'yɩ bu pɩ 'wan, nyibli bu na□a kle.

14 'A mv -mɔ 'klo -bu, 'a -nyre. 'Dɩv -mu', -ε nɩ 'lɩ dɔgba 'lu, ε 'yɩ -huhlidɩv 'pa-.

15 Nyiblo 'bu 'bɩa 'napi, ε 'nɩ □jri□e h□ɩ kɩka 'lu bu, kεε, 'kɩ ε □tui 'v□v dε 'lu bu, -ε di□e nu, nyibli -mu', -v nɩ 'lɩ 'kayv bu, 'v 'mu lε yru.

16 -Tε 'napi nɩ wɔnwlon, 'kɩ 'v nyibli -mu' -mɔ, -v nɩ 'lɩ halɔ 'nyɩ, kε- 'aan nunuklo bu nu wɔnwlon, 'kɩ 'v nyibli ye', -ε di□e nu, □haandε -mu', a di nu, v 'mu□v 'ye, v 'mu 'aan 'Bai Nyɩsua -nɩ 'lɩ yakɔ 'kwli 'nyre lε pv.»

De -mu', -Yusu tve nε 'a -nagbopv, 'kɩ 'v Nyɩsua a tete a -ta'*

17 «'Aan □wli 'nɩ 'yee 'h□ɩ, -ε mɔ, 'n di nɩ, -ε di□e nu, 'mu 'v tete -mu' lε -ha, Nyɩsua -nyi la 'a winwlon-hanyv* Moise, ε kɔ -tɩ -mu', Nyɩsua a winwlon-hanyv -bɩ 'crɩ la. 'N 'yɩ -di, 'kɩ □bv -ha 'v□v 'v, kεε, 'n di nɩ, 'mu 'a mv -tɔv -nɩ, dε -mu' ε □hen 'nyre, ε kɔ, -tɩ -bu, ε hle, 'mu□v nu.

18 'N yɩ 'a mv 'nɩ -lee -nɩ, ε 'yɩ Nyɩsua a tetebv gbe □dv -kɔ, -bv di 'v 'a 'bɩ 'hɩ -hɔv, ε 'mu□v gba -gbagba, yakɔ kɔ -tutu 'hven', v 'mu bu -wε.

19 ε nɔ- nu□o, nyiblo 'bu nɩ 'v, 'bu yi 'v Nyɩsua a tetebv 'cɩmε gbe nɩ -dɔ 'hru wlon nɩ -he, 'tɩ-, 'bu yi□ɩ nyibli -bɩ nɩ -tve -nɩ, nyiblo a 'mu, ε nɔ- v di nyiblo 'cɩmε -daa -nɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsua a 'klo yrayrv 'kwli. Kεε, nyiblo 'bu nɩ 'v, 'bu yi 'v tete a 'mu nɩ □tui -nɩ, kɔ 'bu yi□ɩ -v -bɩ nɩ -tve -nɩ, ε nɔ- v di nyiblo gbagbv -daa -nɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsua a 'klo yrayrv 'kwli.

20 'N yɩ 'a mv 'nɩ -lee -nɩ: De -mu', Nyɩsua -hve, tetetɔv kɔ Falisɩtumu* a nyibli 'hven-, v 'nɩ -nu□o h□ɩ. 'A mv -mɔ -bɩ, 'ba 'ye nɩ

□tuu 'v Nyisva, 'ba 'yi 'v nyibli a 'mu 'v -hi, a 'yi 'l□t 'l -we, ba pa 'l Nyisva a 'klo grayru 'kwli.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v nyiblo bu 'la 'a 'bi a de ki*

²¹ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'bainu, ε no- mo: □Nu 'laa 'l nyiblo. Nyiblo 'bu 'la 'a 'bi -tonyiblo, v ko bu pu □ne -bati le.

²² Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A -ne nyiblo 'bu yi 'a 'diayi yru le ni -pu -ni, v bleε yi bu gba 'l nyiblo a 'mu -batiponyu yi. Nyiblo 'bu lee ne 'a 'diayi, -ε mo: -Ba ni, v bleε yi bu gba 'l□t 'bfu a nyibli yi, v 'mu□v -bati le -pu -ni. Nyiblo 'bu daa ne 'a 'diayi nublino, ε bleε yi bu mu 'l na -mu' nyi, -ε ye ni jre yruyru.

²³ 'Bu mo, □ni yi -cohlon* ni pi, 'ki 'v Nyisva ye', 'ti- 'bu bi 'l -mu 'kwli, -ε mo, -na 'diayi -bi, ε 'yi plo a bleele -ko -na -ti,

²⁴ hie 'v -na -cohlon a 'mu bu, -bu mu, -ko -na 'diayi a 'mu 'hven-, a 'mu -ti a 'mu yre -kukua -ni, ε 'mu 'l -we, 'ti- □mu -mo □hian, □mu -cohlon pi, 'ki 'v Nyisva ye'.

²⁵ 'Bu mo, nyiblo 'bu yeε -mu -ti, -ε nu□o, □ble 'a 'wliye kua, ε ko -mu 'hven-, 'ba yi 'l -batipoule' ni mi, □mu□o le, 'ki ε ko -mu 'hven-, ba ko kibuwεnle, -te a 'tie ni 'hru wlon, ε ni □ha 'l -mu -batiponyo yi gba, -batiponyo ni □ha -mu 'l -sadapu yi gba, 'v ni □ha -mu □ji' pu.

²⁶ 'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'bu pu -mu □ji', 'ki -di 'l □ji' a 'mu ni, □mu 'wliye a pepe a 'mu 'peε -ni, 'ti- □mu □ji' 'hri.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v -wlawli a de ki*

²⁷ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'bainu, ε no- mo: □Nu 'nuo 'l -wlawli.

²⁸ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi, nyiblo 'bu ta 'l 'a 'bihian a nugba 'yi le, 'ti-, 'ki 'l 'a □wlu ki, 'bu pu le: 'N -hve□e ni, nyiblo a 'mu, ε nu -wlawli, 'ki 'l 'a □wlu ki, ε ko nugba a 'mu 'hven-.

²⁹ 'Bu mo, -na 'yii 'bu yi□t ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'l □nu le, □mu □nu 'wan pu. -Bu -ha 'v -dionu a 'hvi a 'kubia, -bu pu□v 'wan, ε no□v le, 'ε -hi 'v bu pu 'l -na pepe na -mu', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyi.

³⁰ 'Bu mo, -na diidedabu 'bu yi□t ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, 'be 'v□v 'v, □mu□v 'wan pu. ε nu -tee, 'ki -bu pu -na 'hvi a 'kubia -bi 'wan, 'ε -hi 'v -na pepe -bu mu 'l na -mu', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyi.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v nugba ko 'a nyibu 'hven- bu -hihε yre a de ki*

(Matie 19.9; Maki 10.11-12; Luku 16.18)

³¹ «Tete* -bi, Nyisva -nyi la -aan 'bainu, ε no- mo: Nyiblo 'bu te 'a nugba bu, ε ko bu -nyi nugba a 'mu 'crien, -ε hle□e, -ε mo, ε te□e bu.

³² Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A -ne nyiblo 'bu te 'a nugba bu, 'bu 'yi 'a -wlawlde a -ti 'pa-, nugba a 'mu 'bu -mu, 'bu ko nyibu -bi, 'a yi-henyibu -mu', ε no- pu nugba a 'mu -wlawlde ki. 'Ya 'v 'lu de, nugba a 'mu, ε te bu, nyiblo -di□e ko, nyiblo a 'mu, ε ni -wlawli -we.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v 'svule a de ki*

³³ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'bainu, ε no- mo: 'Bu mo, □ni 'svu Nyisva, -ε mo: De -bu, 'n di□e 'ni nu, □yi 'ki yi -bleε -ni de, -bu pu le, -ε mo, □ni -nu□o h□t. De -bu, -koti -ni 'svu Nyisva, -ε mo, -di□e 'ni nu, nu□o.

³⁴ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A 'yi yi -bleε -ni ba 'svu -ni. 'A 'yi yi -bleε -ni ba 'svu yako, -ε nu□o, ε no- mo Nyisva a kibunide.

35 A 'nɪ 'sʊʊ 'lɪ -tʊtʊ, -ɛ nʊɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a bʊkɪblɛɔtʊdɛ. A 'nɪ 'sʊʊ 'lɪ Jɪʊsɪrɛdɪɔ, -ɛ nʊɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a 'dɪɔ.

36 ɔɔNɪ 'sʊʊ 'lɪ -na 'lu, -ɛ nʊɔ, ɔɔyɪ 'kɪ ɔɔdʊ -kɔ, 'kɪ -bʊ nʊɔ, -na 'lu-pʊpʊi a 'yɛ nɪ -dɔ bʊ 'plɛ, -hʊʊ' bʊ jɛ.

37 Kɛ- ba pʊ: Iɪn 'bʊ mɔ iɪn, ɛ kɔ, ba pʊ: 'ʊʊn-, 'bʊ mɔ 'ʊʊn-. ɔɔNɪ -maa 'ʊɔʊ 'sʊʊlɛ 'lu, ɛ mɔ yɪnyɪrɛdɛ ɔɔnɔ. 'Kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ 'kʊo -hʊɪn* a nyɪblɔ gbagbʊ -mɔ.»

De -mv', -Yusu tʊɛ 'a -nagbopv, 'kɪ 'v klɛ'wɪwɪ a -ta'*
(Luku 6.29-30)

38 «A yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, tɛtɛ -bɪ, Nyɪsʊa -nyɪ la -aan 'baɪnʊ, ɛ nɔ- mɔ: Nyɪblɔ 'bʊ wɔ 'a 'bɪ a 'yɛ, ʊ kɔ bʊ wɔ a 'yɛ -wɛ. Nyɪblɔ 'bʊ -yɪraa nɛ 'a 'bɪ 'nyɛ wɔn, ʊ kɔ bʊ -yɪraa ɔɔnɛ 'nyɛ wɔn -wɛ.

39 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Nyɪblɔ 'bʊ nʊ 'a mʊ yɪnyɪrɛdɛ -mɔ, a 'nɪ 'wɪ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ klɛ. Nyɪblɔ 'bʊ pʊ 'lɪ 'ɪjma -na dɪɪdɛnʊa 'kwɪlɪ, -haɔa mɛ lɛ, bʊ pʊ 'lɪ 'a dɛ -bɪ kamlanʊa 'kwɪlɪ.

40 Nyɪblɔ 'bʊ -hʊɛ bʊ yɛɛ -mʊ -tɪ, 'kɪ 'lɪ -batɪpʊnyɔ yɪ, 'bʊ yɪ -na wɔwɔlʊ nɪ -hʊɛ, -haɔa mɛ lɛ, bʊ gba -na kʊɛtɪ.

41 Nyɪblɔ 'bʊ nɪ 'ʊ -mʊ kɛ', 'kɪ -bʊ 'blɛ 'a blɔ, 'kɪ 'lɪ -kɪloyɛ nɪ -dɔ 'yɪ, -ɛ -bɪ pʊ 'ʊ 'hʊɛn a -kɪloyɛ.

42 Nyɪblɔ 'bʊ yɪ -mʊ dɛ nɪ -hʊɛ, -ɛ -bɪ -ha 'lɪɔɪ 'lɪ, -bʊ -nyɪ ɔɔnɛɔɛ. Nyɪblɔ 'bʊ -hʊɛ bʊ 'trɔst -mʊ dɛ, ɔɔnɪ 'hɪaa 'lɪ.»

Ba nʊɛ nɛ 'aan yɪraanyɪbli
(Luku 6.27-28,32-36)

43 «A yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, tɛtɛ -bɪ, Nyɪsʊa -nyɪ la -aan 'baɪnʊ, ɛ nɔ- mɔ: Nʊɛ -na -bɪhɪan, kɛɛ, yɪraa nyɪblɔ -bʊ, -ɛ yɪraa -mʊ.

44 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Ba nʊɛ nɛ 'aan yɪraanyɪbli, kɔ, ba da Nyɪsʊa, 'kɪ 'ʊ nyɪbli -mʊ', -ʊ ɔɔtʊi 'a mʊ ɔɔhʊɛn a -ta',

45 -ɛ dɪɔɛ nʊ, 'aan 'Baɪ Nyɪsʊa, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, a 'mʊ 'a 'yɔnʊ -hɛ, -ɛ nʊɔ, nyɪbli -bʊ, -ʊ kɔ 'crɛ, kɔ 'waa dɛ -bʊ, -ʊ mɔ ɔɔhaannyɪbli, Nyɪsʊa nɪɔɛ nɪ, 'yɪrʊ 'ɛ yɪ hʊɛn, 'kɪ 'ʊ ɔɔnʊ -mɔ'. Nyɪbli -bʊ, -ʊ 'sɪi 'ʊ yɪ, kɔ nyɪbli -bʊ, -ʊ 'yɪ 'ʊ yɪ 'sɪi -nɪ, Nyɪsʊa nɪɔɛ nɪ, 'nʊ 'ɛ yɪ dɪ, 'kɪ 'ʊ nyɪbli a pɛpɛ a 'mʊ a -ta'.

46 'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ nyɪbli nɪ -dɔ -mʊ', -ʊ nʊɛ nɛ 'a mʊ, a 'nɪ 'yɛɛ 'lɪɔɪ, -ɛ mɔ, 'a -tɪ Nyɪsʊa dɪ nʊ 'a mʊ ɔɔhaandɛ -mɔ. Dɛ nɪ -dɔ a 'mʊ, 'crɛkɔnyɪbli nɪɔɛ nɪ -wɛ.

47 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'aan 'dɪayɪnʊ nɪ -dɔ ɔɔhaandɛ -mɔ nɪ nɪ, 'aan ɔɔwɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪɔɪ, -ɛ mɔ, a nɪ dɛ gbagbʊ. Dɛ a 'mʊ, nyɪbli -mʊ', -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, ʊ nɪɔɛ nɪ -wɛ.

48 Ba 'sɪi 'ʊ yɪ, ɔɔwɪ yɪ -tɛ 'aan 'Baɪ Nyɪsʊa -nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, ɛ -nʊ, 'ɛ 'sɪi 'ʊ yɪ.»

6

De -mv', -Yusu tʊɛ nɛ 'a -nagbopv, 'kɪ 'v ɔɔhɪvɛnnyɪbli a -hɛɛlɛ a -ta'*

1 «'Bʊ mɔ, 'ba yɪ ɔɔhɪvɛnnyɪbli ɔɔhaandɛ -mɔ nɪ nɪ, a 'nɪ 'nʊo 'lɪɔɪ, 'kɪ 'ʊ nyɪbli yɛ', -ɛ dɪɔɛ nʊ, ʊ 'mʊ 'a mʊ 'nyɪrɛ lɛ pʊ a -tɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ ɔɔhaandɛ a 'mʊ 'a nʊnʊo lɛ nɪ nɪ, 'aan 'Baɪ Nyɪsʊa, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -nyɪ 'a mʊ 'a -tɪ a 'wɪo.

2 'Bʊ mʊ, ɔɔnɪ yɪ ɔɔhɪvɛnnyɪblɔ dɛ nɪ -nyɪ, 'kɪ 'ʊ 'a -hɛɛlɛ a -ta', ɔɔnɪ 'lɛɛ 'lɪ nyɪbli a pɛpɛ lɛ, ɔɔwɪ yɪ nyɪbli -mʊ', -ʊ nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, -tɛ ʊ nɪ 'a nʊnʊo. Nyɪbli a 'mʊ, 'bʊ nʊ ɔɔhɪvɛnnyɪblɔ ɔɔhaandɛ -mɔ, ʊ kɔ bʊ na 'a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayɔ blɛ, kɔ 'bʊ yɪ lɛ nɪ nɛ. ʊ nɪɔɛ nɪ, -ɛ dɪɔɛ nʊ, nyɪbli 'mʊ

□nu 'nyre le pu. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblidu a 'mu, Nyisua 'ni -nyi□e li □nu 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -we 'waa 'wio a buƆuƆuƆu -mɔ.

³ -Mɔ -bi, 'bu mɔ, □ni yi □huɛnnyiblo de ni -nyi, nu□o, nyiblo □du 'ni 'wɔn 'li, mɔ 'ye □bu -na □wɔ a ninatumu a 'mumu, ε 'ni 'wɔn 'li,

⁴ -ε di□e nu, -heεe a 'mu, 'a -ti 'mu -hli. □Ni yi naale ni ni, -ε -bi -na 'Bai Nyisua, -ε yi 'a -ne -huhlidi □du 'ye, ε nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v Nyisua a dida a -ta' (Luku 11.2-4)*

⁵ «'Bu mɔ, 'ba yi Nyisua ni de, a 'ni 'daa 'li□i, □wi yi -te nyibli -mu', -v neε 'li ni 'huɛn, v ni 'a dida. Nyibli a 'mu, 'bu yi□i ni de, v nuε bu nyra ble, 'ki 'li Nyisua a 'kayo ble, -te nyibli -huɔ 'v. 'Bu yi le ni ni, ε 'wi yi, v ni□e ni, nyibli 'mu □nu 'ye a -ti. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblidu a 'mu, Nyisua 'ni -nyi□e li □nu 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -we 'waa 'wio a buƆuƆuƆu -mɔ.

⁶ Keε, -mɔ -bi, □ni yi Nyisua a dida ni -huε, pa 'li -na -gblo 'kwli, -bu ka 'v 'maju 'v. □Ni ka 'ki 'v 'maju 'v, -ε -bi da -na 'Bai Nyisua, -ε ni 'v -mu 'huɔ. -ε -bi -na 'Bai Nyisua a 'mu, -ε yi 'a -ne -huhlidi □du, -ni 'ye, ε nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi.

⁷ 'Bu mɔ, 'ba yi Nyisua ni de, 'aan ƆuƆuwin 'ni 'huɔ 'li, □wi yi -te nyibli -mu', -v 'yi Nyisua -yi, v ni 'a dida. U nu- -mɔ -bi, v wen 'ni, 'waa ƆuƆuwin 'bu -hu, 'ti- Nyisua 'mu 'waa win 'wɔn.

⁸ De a 'mu, v ni, a 'ni 'nuo 'li□i, -kɔti 'ti- a 'mu 'aan 'Bai Nyisua de -hwa mɔ mu, ε yi de a 'mu ni.

⁹ -Te a di Nyisua a dida nu, ε nɔ- -bu:

-Aan -ne 'Bai, -ε ni 'li yɔ', nu□o, nyibli a pepe bu yi□e, -ε mɔ, -mɔ mɔ Nyisua.

¹⁰ -Mɔ -bu kɔɔ nyibli win ki.

-Na kiweɛnle, ε nɔ- -bu nue -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, kɔ 'ki 'li yako 'kwli.

¹¹ -Nyi ke -a mu -nyrɔwɔ -bu a didide.

¹² Yinyre-tebli -bu, -a -nu, -hru 'a -ti -mɔ,

□wi yi -te -a ni, □a -hruɔ yinyre-tebli -mu', nyibli ni -a mu -mɔ a -ti -mɔ.

¹³ □Ni 'hɔɔn 'v 'kuo -huɔn a nyiblo gbagbu -mɔ', ε 'ni 'teε 'v -a mu le, -ε di□e nu, -a 'ni □ha -ti 'wla,

keε, -ha 'li -a mu 'kuo -huɔn* a nyiblo gbagbu a 'kli bu,

[-ε nu□o, -mɔ bleε yi -bu kɔɔ nyibli win ki,

ε kɔ, -mɔ kɔ 'kli, kɔ -ti a 'yi'buɔɔa,

-te ε te yi bu.

Ke- bu ni 'mu.]

Ke- ba nu Nyisua a dida.

¹⁴ Yinyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mɔ, 'bu mɔ, 'ba yi 'a -ti -mɔ ni -hruɔ, 'aan 'Bai Nyisua, -ε ni 'li yɔ', ε di -hru 'aan -ne yinyre-tebli, a -nu, 'a -ti -mɔ -we.

¹⁵ Keε, yinyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mɔ, 'ba 'ye ni -hru 'a -ti -mɔ, -ε -bi 'aan 'Bai Nyisua 'yi 'li□i 'li -we, bu -hru 'aan -ne yinyre-tebli, a -nu a -ti -mɔ.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v □icie* a -ta'*

¹⁶ «'Bu mɔ, 'ba yi ni □ci, ('ki 'v Nyisua a dida a -ta,) a 'ni 'ciɔi 'li 'aan yigbakti, □wi yi -te nyibli -mu', -v neε 'li ni 'huɛn, v ni □icie. Nyibli a 'mu, 'bu yi ni □ci, v kɔ bu □tiɔ 'v 'waa yigbakti 'v, -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mu□u 'ye, -ε mɔ, v yi 'ni □ci. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblidu a 'mu, Nyisua 'ni -nyi□e li □nu 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -we 'waa 'wio a buƆuƆuƆu -mɔ.

17 KEE, -mɔ -bɪ, 'bʊ mɔ, ɲɪ nɪ nɪ ɲci, yɾa yɾe, -bʊ pʊ -na 'lʊ lɛ -tɛɛ,

18 -ɛ diɲe nu, nyibli 'nɪ ɲhaɲa 'ye, -ɛ mɔ, -yɪ 'nɪ ɲci. ɲɪ nɪ yɪɲɪ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ -na 'Baɪ Nyɪsʊa nɪ -do -mʊ', -ɛ yɪ 'a -nɛ -huhlide ɲdʊ 'ye, ɛ nɔ- di -mʊ 'a 'wio -nyi.»

Ba 'kukue -pɔpa-tebli lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ

(Luku 12.33-34)

19 «A 'nɪ 'kukue 'lɪ -pɔpa-tebli lɛ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ -bʊ kɪ, -tɛ 'hlɔ kɔ -yɾʊsʊ 'hʊɛn-, ʊ nɪ 'nɛ-, 'ʊ yɪ -tebli yɾɛ nyɾe, kɔ, -tɛ 'yɪyɾinyibli yɪ 'nɛ- 'kayo -waa -nɪ.

20 KEE, ba 'kukue kʊkɔ-tebli lɛ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ, -tɛ 'hlɔ kɔ -yɾʊsʊ 'hʊɛn-, ʊ 'ye nɪ nyɾe 'lɪ -tebli yɾɛ, kɔ, -tɛ 'yɪyɾinyibli 'ye nɪ waa 'lɪ 'kayo,

21 -ɛ nuɲɔ, -tɛ -na kʊkɔ-tebli nɪ 'ʊ, 'kɪ -na ɲwɔ nɪ 'ʊ -wɛ.»

-Nyɾɛ kɔ halɔ 'hʊɛn-

(Luku 11.34-36)

22 «-Tonyiblo a ɲwɔ, ɛ 'wɪ- 'a 'yɪɪ yɪ, -ɛ yɪɲɪ -nyɾɛ -nyi. -Na 'yɪɪ 'bʊ nu -tɛɛ, -ɛ -bɪ -yɾɪɪ lɛ -tɛɛ.

23 KEE, -na 'yɪɪ 'bʊ yɪ nɪ kle, -ɛ -bɪ 'kɪ -nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ. -ɛ -bɪ -nyɾɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ -mʊ 'hʊɪ, 'bʊ mɔ halɔ, -ɛ -bɪ halɔ a 'mʊ, ɛ kɔ bʊ jɾɛ dɪakɪ.»

Nyɪsʊa, -v'v- 'wɪɪɛ

(Luku 16.13)

24 «Nyɪblo ɲdʊ 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu 'masepʊ nɪ 'hʊɛn a -kʊan, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɾɪ. ɛ kɔ bʊ yɾaa nyɪblo nɪ -do, ɛ 'mʊ 'a nyɪblo -bɪ -nʊɛ -nɪ. ɛ 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɾɪ, Nyɪsʊa bʊ kɔɔ nɛ 'a mʊ win kɪ, 'tɪ- 'wɪɪɛ bʊ dɪ 'a mʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ -wɛ.»

Ba kuo Nyɪsʊa ɲwɔ yɪ

(Luku 12.22-31)

25 «ɛ nɔ- nuɲɔ, 'nɪ yɪ 'a mʊ -lee -nɪ: Dɛ -bʊ, a dɪ dɪ, kɔ, dɛ -bʊ, a dɪ 'na, kɔ, wɫawɫ -bʊ, a dɪ pʊ, -tebli a 'mʊ, 'a -tɪ, a 'nɪ 'hɾɪtɪ 'lɪ -nɪ. -Hʊnhlʊn -bʊ, a pɪ, ɛ mɔ dɛ gbagbʊ ɲnɔɔ, 'ɛ -hɪ 'ʊ didɪdɛ 'ʊ, kɔ, 'aan -plahʊɪ mɔ dɛ gbagbʊ ɲnɔɔ, 'ɛ -hɪ 'ʊ 'hʊɪɛpʊ-tebli 'ʊ.

26 Ba ta 'ʊ nʊblɪ -mɔ lɛ. ʊ 'nɪ 'dɔɔɔ lɪ, kɔ, ʊ 'nɪ 'cɛɲɛ lɪ ɲdedede, kɔ, ʊ 'nɪ -pʊɲɔ lɪ ɲdedede 'kali'. KEE, 'aan 'Baɪ Nyɪsʊa, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ nɔ- yɪ ɲnu didɪdɛ -nyi. KEE, 'a mʊ -mɔ -bɪ, Nyɪsʊa nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, 'ɛ -hɪ 'ʊ nʊblɪ 'ʊ. 'A -tɪ, -tɛ ɛ nɪ, 'ɛ yɪ nʊblɪ didɪdɛ -nyi, kɛ- ɛ dɪ nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ didɪdɛ -nyi -wɛ.

27 ɛ 'yɪ nyɪblo ɲdʊ -kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'a hɾɪɪɛ a -tɪ, -bʊ kɔ 'kɪ, 'kɪ -bʊ pʊɪ nɛ 'a -nyɾɔwɪ a dɛ gbɛ kɪ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ.

28 Dɛ- kɔ hɾɪɪɛ a yɪ -hɾɪtɪ -nɪ 'lɪ? ɲBɪ 'hʊɪɛpʊ-tebli a -tɪ? Ba 'ye -pɪtɪ, -tɛ 'waa -pʊɪ nɪ ɲgɪgɪ, 'tɪ-, -tɛ ɛ nu yɪnɔɔ. -Pɪtɪ a -pʊɪ a 'mʊ, ɛ 'wɪ- -tonyiblo a wɫawɫ yɪ. KEE, -pɪtɪ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -nuɲɔ lɪ -kʊan, kɔ, ɛ 'nɪ 'gbɫaɲa wɫawɫ, ɛ 'nɪ -pʊɲɔ lɪɲɪ, kɛɛ, ɛ nɔ yɪ.

29 ɲBʊ lee nɛ 'a mʊ: Bodɔ Salomɔ, ɛ mɔ ɲhan-tɪ, 'ɛ kɔ la dɛ, kɛɛ, -tɛ -pɪtɪ a -pʊɪ nu yɪnɔɔ, Salomɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ la 'a wɫawɫ -kɔ, -bʊ nu la yɪnɔɔ lɛ.

30 -Pɪtɪ -bʊ, ʊ dɪ -hʊan -ci, 'tɪ- ʊ dɪ -hʊan 'tɔ pʊ, 'bʊ mɔ, Nyɪsʊa 'bʊ kɔ bʊ nuɲɔ, 'a -pʊɪ bʊ nɔ yɪ, ɲbɪ 'a mʊ -bʊ, ɛ nʊɛ -nɪ, 'a mʊ ɛ 'ye nɪ dɪ 'hʊɪɛpʊ-tebli nɪ -nyi, 'a mʊ -bʊ, -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa ɲwɔ yɪ -kuo -nɪ -tɛɛ?

31 'A -tɪ, a 'nɪ 'hɾɪtɪ 'lɪ -nɪ, dɛ -bʊ, a dɪ dɪ, kɔ, dɛ -bʊ, a dɪ 'na, kɔ, dɛ -bʊ, a dɪ 'hʊɪ lɛ pʊ a -tɪ.

32 Nyɪbli -mʊ', -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, ʊ nʊ- yɪ -tebliɲdʊ a 'mʊ 'lʊ -mɔ lɛ -hɪɛ 'a -nɛ tɪ. 'Aan 'Baɪ Nyɪsʊa, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ yɪ 'aan -hʊhʊa-tebli nɪ.

³³ De -mɔ yɪ-hede, a blɛɛ yɪ ba -hie 'lu -mɔ lɛ 'a -ne ti, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsua bu kɔɔ nɛ 'a mu win ki, kɔ 'aan 'klo bu 'sii 'u yɪ, 'ki 'u Nyɪsua ye', ɛ 'mu 'a mu 'aan -huhva-tebli 'a 'mu -nyi.

³⁴ 'Kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'u -ɲɪŋa a -nyrɔwɔ a -ta', -ɛ nu□o, Nyɪsua yi -nyrɔwɔ a 'mu 'a 'kla-wliye'ɲɪŋa ni. ɛ di -huan 'a mu 'ni -hɛɛ -ni. -Tɛ ɛ ni, 'ɛ yɪ kɛ 'a mu -hɛɛ -ni, kɪkɛ a -nyrɔwɔ -bu 'kwli, kɛ- ɛ di -huan nu, ɛ 'mu -huan 'a mu -hɛɛ -ni, 'ki 'li -ɲɪŋa a -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli.»

7

*A 'ni 'yɛɛ 'li 'aan 'bio -ti
(Luku 6.37-38,41-42)*

¹ «A 'ni 'yɛɛ 'li 'aan 'bio -ti, -ɛ di□e nu, Nyɪsua 'ni □ha 'a mu -ti -yɛɛ -ni, ² -ɛ nu□o, -tɛ a ni 'aan 'bio a -ti a yɛɛɛ, kɛ- Nyɪsua di 'aan -ti a yɛɛɛ nu -wɛ, kɔ, -tɛ a di 'aan 'bio a 'yiye nu, kɛ- Nyɪsua di 'aan 'yiye nu -wɛ.

³ De- kɔ -ti, -na 'bɪhɪan a kɔɛtyɛ -bu, -ɛ ni 'li□ɪ 'yi, □ni yi 'a 'yɛɛ, 'ti- -nɛ tugbekɔtɔ -mu', -ɛ pɛ 'li -mu 'yi bu, □ni 'yɛ ni 'yɛ□e 'li?

⁴ □Yɪ yɪ -blɛɛ -ni -bu lee -na 'bɪhɪan, -ɛ mɔ: Nu gbe, □bu -ha 'li -mu kɔɛtyɛ 'yi, -mɔ -kɔ 'yi tugbekɔtɔ pɛ 'li bu.

⁵ -Mɔ -mu', -ɛ nɛɛ 'li ni 'hɛn, yɪ-hede, -kɔ -bu nu, ɛ nɔ- mɔ -bu -ha 'li -nɛ tugbekɔtɔ 'yi, □mu lɛ yru -tɛɛ, 'ti- □mu 'li kɔɛtyɛ -na 'bɪhɪan 'yi -ha.

⁶ De -bu, Nyɪsua -kɔ, a 'ni 'nyie 'li□ɪ nyibli -bu, -u 'yɪ 'u yɪ 'sii -ni, -u 'wɪ buci yɪ, ɛ kɔ, dɛ 'mu', -ɛ kɔ -kɔan, 'ki 'u 'a mu -mɔ, a 'ni 'nyie 'li□ɪ nyibli -mu', -u 'yɪ -kɔan -mu', ɛ -kɔ -yi, -u 'wɪ -gbo yɪ, -ɛ nu□o, 'ba -nyi □nu□u, u di na□a klɛ, 'ti- u 'mu -mɔ □hɪan, u 'mu 'a mu bu -wɛ mɔ di.»

*-Yusu tɔɛ nyibli ni, -ɛ mɔ, 'bu yɪ dɛ ni -hɔɛ, bu -hva□a Nyɪsua
(Luku 11.9-13; 6.31)*

⁷ «'Ba yɪ dɛ ni -hɔɛ, ba -hva□a Nyɪsua, ɛ 'mu 'a mɔ□ɔ -nyi. 'Ba yɪ dɛ ni -hɔɛ, ba □mu□ɔ lɛ, a di□e 'ni 'ye. 'Ba yɪ□ɪ ni -hɔɛ, bu paa nɛ 'a mu 'kayu bu, ba bi gbɔgbɔ, u 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa.

⁸ ɛ mɔ □han-tɪ □niɔ, 'a -nɛ nyiblo 'bu -hva Nyɪsua dɛ, ɛ di □nɛ□ɛ 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yɪ dɛ lɛ ni □mɔɛ, ɛ di□e 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'u □huan.yɪ' bu, 'bu bi gbɔgbɔ, u di□e 'ni -lee ni, bu pa.

⁹ -Mɔ -bu, -ɛ mɔ 'bat, -na 'yu 'bu yɪ -mu 'fɔɔ ni -hɔɛ, □bi -di -nyi□e 'hɔɔ?

¹⁰ -U'v-, 'bu yɪ -mu -hrin.yɛ ni -hɔɛ, □bi -di -nyi□e hre?

¹¹ 'ɛ mɔ □han-tɪ, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yɪ □haannyibli 'pa-, kɛɛ, a yɪ □haan-tebli a lɛ'jrɛɛ, 'a yɪ□ɪ 'aan 'yonu -nyi. 'Bu mɔ, 'bu ni 'mu lɛ, 'ki 'u 'a mu -mɔ, -u kɔ □wɪ -nyre yɪ, -ɛ -bi 'aan 'Bat Nyɪsua, -ɛ ni 'li yakɔ 'kwli, -ɛ kɔ □wɪ -nɔ yɪ, nyibli 'bu -hva□a □haan-tebli, ɛ di □nu□u 'ni -nyi.

¹² -Tɛbli a pɛɛ, a -hɔɛ nyibli -bi bu nu 'a mu -mɔ, 'aan 'mumu, ba nu □nu□u -mɔ -wɛ. De ni -do a 'mu, ɛ nɔ- Nyɪsua a tete tɔɛ -ni, ɛ kɔ Nyɪsua a winwɪn-hanyu* 'hɛn-.»

*Paale -mu', -ɛ gbe 'li 'a mu Nyɪsua a 'klo yrayru 'kwli, ɛ 'cɪmɪ 'yri lɛ
(Luku 13.24)*

¹³ «Paale -mu', -ɛ gbe 'li 'a mu Nyɪsua a 'klo yrayru 'kwli, ɛ 'cɪmɪ 'yri lɛ. 'A -ti, 'ba -hɔɛ ba pa 'li Nyɪsua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -ɛ -bi paale 'cɪmɛ -mu', ɛ nɔ- ba naa 'u 'yri, -ɛ nu□o, paale kɔ 'hru -mu' 'hɛn-, -u gbe 'li 'a mu 'waanlɛ', u 'bua 'yri lɛ, 'ti- 'waa wɪnnaale 'yɪ 'mu -kla, ɛ kɔ, nyibli -mu', -u nɛ□ɛ, u -hu ni.

¹⁴ Kɛɛ, paale kɔ 'hru -mu', -u gbe 'li 'a mu Nyɪsua a 'klo yrayru 'kwli, u 'cɪmɪ wɪn lɛ, 'ti- 'waa wɪnnaale kla 'mu ni, ɛ kɔ, nyibli -mu', -u nɛ□ɛ, u 'yɪ -hu.»

Tugbe a 'kuo, ε nɔ- v yɪɪ -yruu -ni
(Luku 6.43-44)

¹⁵ «Ba -gbεε nε 'aan dɪɔnv, 'kɪ 'v hɪtɔɔnyv a -ta'. 'Bv mɔ, 'ba yɪ ɪnv nɪ 'ye, kε- a di pv, v 'nɪ -nuɪo dε -hvan ɪdv. Kεε, v nv- yɪ 'kɪ nyibli bv -wε. U 'wɪ -jio yɪ, -v pv 'blakvε klε.

¹⁶ 'Waa nununmlɪ, v ni, nɔ- diɪε nu, a 'mv ɪnv yru. ɪbv pvɪv tugbekuo a dε yɪ. Nyiblo 'nɪ -haɪa lɪ -gbɔgbvɔyɔ, 'kɪ 'v hɪapɔtugbe 'yri. Mɔ, nyiblo 'nɪ -haɪa lɪ bubuokui, 'kɪ 'lɪ -jv yra.

¹⁷ Tugbe -mv', -ε yɪ ɪhaan'nie -jri, ε tvɪ ɪhaan'kui. Kεε, tugbe -mv', -ε 'ye nɪ -jri ɪhaan'nie, ε 'nɪ -tvɪv lɪ ɪhaan'kui.

¹⁸ Tugbe -mv', -ε yɪ ɪhaan'nie -jri, ε 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bv tv 'kui -hvɪn, Mɔ, tugbe -mv', -ε 'ye nɪ -jri ɪhaan'nie, ε 'yɪ 'lɪɪ -wε, bv tv ɪhaan'kui.

¹⁹ 'A -nε tugbe ɪdv, -ε 'ye nɪ -hva -bv tv ɪhaan'kui, v yɪɪ 'nɪ 'bε, 'v pɪɪ 'tɔ.

²⁰ 'A -tɪ, hɪtɔɔnyv a nununmlɪ, v ni, v nv- a di 'ye, a 'mv ɪnv yru.»

A 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɪɔnv
(Luku 13.25-27)

²¹ «Nyibli -mv', -v dεε 'mv Kɔkɔnyɔ 'a -nε tɪ, ε 'yɪ 'waa pεpε 'pa-, v 'nɪ -paɪa 'lɪ Nyɪsva a 'klo yrayrv 'kwli nɪ. Kεε, nyiblo -bv, -ε di dε -mv' nu, 'na 'Bai Nyɪsva -nɪ 'lɪ yako 'kwli, ε -hve, ε nɔ- di 'lɪ pa.

²² -Nyɔwɔ -mv' -kɔ 'kwli, 'n di 'v nyibli -bati lε -pvv -nɪ, kε- nyibli -hvɔhvɪ di 'mv yɪ pv: Kɔkɔnyɔ o, 'kɪ 'lɪ -na 'nyre 'kwli, -a hla 'lɪ Nyɪsva a -tɪ, 'kɪ 'lɪ -na 'nyre 'kwli, ɪa bla 'kuo -hvɪn* lε, -v nɪ la 'v nyibli kε', 'kɪ 'lɪ -na 'nyre nɪ -do a 'mv 'kwli, ɪa nu ɪwhilekεε-teblɪ -hvɔhvɪ.

²³ -ε -bɪ kε- 'n di pv, 'mv ɪnv klε -hɪva -nɪ, -ε mɔ: 'N 'yɪ -hvan 'a mv nɪ yɪ. Ba hlɔɔ 'mv -mɔ lε, 'a mv -mv', -v 'ye nɪ nu dε -mv', Nyɪsva -hve.»

ɪtɔkɔnyɔ, kɔ nyiblo -mv', -ε 'yɪ ɪtɔ -kɔ, v nv- pv 'waa 'kayo
(Luku 6.47-49)

²⁴ «'A -tɪ o, 'a -nε nyiblo, 'bv nɪ 'v, -tɪ -bv, 'n hla wɛn, 'bv yɪɪ nva yɪ bv nɪ pɪ, 'tɪ- 'bv yɪɪ nɪ nɪ, -ε -bɪ ε 'wɪ- ɪtɔkɔnyɔ -mv' yɪ, -ε pv 'a 'kayu, 'kɪ 'v 'hɔɔ 'pa kɪ, -ε diɪε nu, ε 'mv bv ku -tεε.

²⁵ -Tε ε pv 'kɪ 'kayu a 'mv, -ε -bɪ 'nu di nɪ, 'nie 'ε 'yɪ, pεpε 'ε -hɪ, 'v -wɔn 'kayu a 'mv yɪ, kεε, ε 'yɪ 'wle, -tε ε pv 'vɪv 'hɔɔ kɪ -a tɪ.

²⁶ Kεε, nyiblo -bv, -tɪ -bv, 'n hla wɛn, -ε diɪε nva yɪ bv pv, 'tɪ- -ε 'ye nɪ diɪε nɪ nu, ε 'wɪ nyiblo -mv' yɪ, -ε 'yɪ ɪtɔ -kɔ, -ε pv 'a 'kayu 'kɪ 'v 'pɔwɔn kɪ.

²⁷ -Tε ε -wε 'kɪ 'a pɔpvv -mɔ, -ε -bɪ 'nu di nɪ, 'nie 'ε 'yɪ, pεpε 'ε -hɪ, 'v -wɔn 'kayu a 'mv yɪ. Ε nɔ- mɔ 'kayu a 'mv bv 'wle, bv nyre yɪ pεpε.»

'Kɪ 'lɪ 'klɪ 'kwli, 'kɪ -Yusu tvε 'lɪ nyibli Nyɪsva a -tɪ

²⁸ 'Tɪ- 'Yusu 'mv tɔɔlε a 'mv 'lu -yra mɔ mu, -tε -mv', ε nu tɔɔlε a 'mv, nyibli a pεpε, -v nɪ 'v, ε maa ɪnv wɔn lε,

²⁹ -ε nuɪo, -tε Nyɪsva a tetetɔɔnyv nɪ nyibli a tɔɔlε, ε 'nɪ -nuɪo tɔɔlε lε, kεε, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'klɪ 'kwli, 'kɪ ε tvε 'lɪ -nɪ.

8

-Tε -Yusu nu laɪa, ɪhrannunyɔ a 'kvε 'ε -wε la
(Makɪ 1.40-45; Luku 5.12-16)

¹ -Tε dε a 'mv, ε -hɪ, -ε -bɪ -Yusu ɪtɪ dvɔgba, nyibli a ɪju, v nv- yɪɪ ɪwien lε kvε.

² Bv yɪ 'kɪ 'lɪ nɪ di, -ε -bɪ ɪhrannunyɔ ɪdv, ε nɔ- mu 'vɪv ye', 'ε blaɪa kwli yɪ, 'tɪ- 'ε pɪ lε: «Kɔkɔnyɔ o, 'n nyaa -mv lε, nuɪo, 'na 'kvε bv -wε.»

³ ε νο- μο -Yusu bu -hrenεε λε, 'ti- 'ε lee ενε, -ε μο: «'N -hveεεε ni, -na 'kve bu -we.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -we ni,

⁴ -Yusu 'ε lee ενε, ε wen: «εNi 'lee 'li nyiblo εdu, keε, mu -bu tco -dicoNu Nyisva a -cohlonpinyo* yi, ε 'muεε 'ye, -ε μο, -na 'kve -we ni. 'A -ti, -tebli -mu', υ ni, 'υ yi -cohlon* pi, 'ki 'υ Nyisva ye', gbaεa, εwi yi -te Nyisva a winwlon-hanyo* Moise nu la 'a hihla, yi-he-nyre a ti 'yri, -ε diεε nu, nyibli a pepe 'muεε yi, -ε μο, -na 'kve -we ni.»

-Te -Yusu nu laεa, Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo εdu a 'kve 'ε -we la

(Luku 7.1-10)

⁵ -Nyrōwo εdu, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Kapenaodto 'kwli. -Te ε pa 'li 'dico 'kwli, -ε -bi Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu εdu, ε νο- mu 'υεεε 'hvi, 'ε nyεε ενεεε,

⁶ ε wen: «Tōonyo o, 'ye, 'na -kvannunyo pe 'li 'kayu bu, 'ε -yireεε. ε yi 'ye εhven diaki.»

⁷ -ε -bi -Yusu εtuεε εwōn, ε wen: «'N di 'li 'ni di, 'muεε nu, 'a 'kve 'mu -we.»

⁸ Keε -ε -bi, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε εtuεε εwōn, ε wen: «Tōonyo o, 'mo -bu, -ε 'yi -juukueyi* pa-, 'n 'yi yi -bleε -ni, 'ki -bu pa 'li 'na 'kayu bu. Pu win dadu, -na -kvannunyo a 'kve 'mu -we.

⁹ 'Na 'mumu -bu, 'n ko nyibli gbagbu -bi, υ nu- koo 'mu win ki. 'Ti- 'n ko 'seyo -bi, 'n koo win ki -we. 'Bu mo, 'ni pu win, 'ni lee ne 'a nyo, 'ki bu mu de nu, -ε -bi ε mi ni. 'Bu mo, 'ni lee ne 'a nyo -bi, 'ki bu di 'li, -ε -bi ε yi 'li 'ni di, ε ko, 'bu mo, 'ni lee 'na -kvannunyo, 'ki bu nu de, -ε -bi ε niεε ni.»

¹⁰ 'Ti- -Yusu 'mu win a 'mu 'win mo mu, -ε -bi -ti -mu', 'seyo a nyiblo gbagbu -mu', ε -hla, ε keε ne 'a εwliε. 'A -ti, ε yi nyibli -mu' 'ni -lee -ni, -υ yiεε εwienεε kve, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'n 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu 'na εwliε a yikuoleεε, 'ye εbi 'ki 'li Yisraekve a 'mumu 'nyi.

¹¹ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'yru a 'hrule', ko 'ki 'li 'yru a paale', 'ki nyibli di 'li -wluεε -hōn, υ 'muεε 'kukue -ni, υ ko -aan 'batnu Abrahamu, ko Yisaki, ko Sakōbu 'hven-, υ 'mu de -mo -didi -ni, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.

¹² Keε, Yisraekve -bi -mu', Nyisva -da, 'ki bu pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli, Nyisva di pu 'li εnu -patu'εε, -tite -mu', halo ni 'li, 'Ki υ di 'li εhien 'li -wee -ni, ko, 'ki υ di 'li yru 'li -puu -ni.»

¹³ -Te -Yusu 'mu -yre mo mu, -ε -bi ke- ε pi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu yi, ε wen: «-Te -kuo εneεε εwliεε yi -ε μο, Nyisva diεεε 'ni nu, 'na -kvannunyo a 'kve 'mu -we, 'a -ti, ε di de a 'mu 'ni nu. -We 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a 'mu, -ε ko 'yri -Yusu hlaa la 'υ -ti a 'mu, 'ki 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo a 'mu, 'a 'kve -weεε la 'υ.

-Te -Yusu nu laεa, kīklanyibli -hōhōi a 'kve 'ε -we la

(Maki 1.29-34; Luku 4.38-41)

¹⁴ ε ko la -nyrōwo -bi, -Yusu 'ε mu la 'li Pielε a -te. -Te ε pa 'kayu bu, -ε -bi 'ki ε yeεε 'υ Pielε a 'dco bu, 'ε 'yeεε, -ε μο, 'a 'hvi hren ni, 'ε pe bu.

¹⁵ ε νο- μο -Yusu bu klo 'a dabu bu. -ε -bi Pielε a 'dco a 'mu, 'a 'hvi 'kee ni, 'ε 'du ye', 'ε pi de.

¹⁶ -Winseke, -te -wuwle-nyrōwo* -we 'li, -ε -bi nyibli -hōhōi -mu', 'kuo -hōni* ni 'υ ke', υ nu- υ gba 'li -Yusu -mo, 'ε bla 'kuo -hōni a 'muεε, 'ε nuεε, nyibli a pepe a 'mu, 'waa 'kve 'ε -we.

¹⁷ ε nuεε ni, -ε diεε nu, -ti -mu', Nyisva a -kvannunyo Esai 'cru la, ε 'mu 'lu -mo mu. -Ti a 'mu, ε νο- -bu: «ε εgbleεε -a mu ni, 'ki 'li -aan 'kve 'kwli, 'ti- 'ε gbaεa.»

Nyibli -mv', -v -hve -bv kve -Yusu □wien le (Luku 9.57-62)

18 -Yusu 'ye□e ni, -ε mo, nyibli -huohvi, v nu- □glaa 'l□i le. ε no- ko -ti 'ε lee ne 'a -nagbopu*, bu □ta 'l 'yru a 'kibia -bi -mu' ki.

19 Bu pu 'ki le, -ε -bi Nyisua a tetetonyo □du 'yia 'v□v ye' bu, ε wen: «Tōonyo o, 'a -ne -tite, -di 'v mu, 'n di kve -mu □wien.»

20 ε no- mo -Yusu bu □tu□o □wōn, ε wen: «'Wan 'kwli a mamvi ko bupeele, nobli 'v ko 'lue, kee, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupeele □du -ko, -te 'n di 'v ke le -haa -ni.»

21 -ε -bi nyiblo -bi -ni 'v, 'ε mo -Yusu a -nagbopi -bi. Ke- ε pi -Yusu yi, ε wen: «Tōonyo o, 'ti- 'mu -mu □wien kve, -ha 'mu me le, □bu mu, □bu -ha 'v 'na 'bai, -ε 'ku, 'ti- 'mu di, 'mu -mu □wien kve.»

22 -ε -bi -Yusu wen: «ε 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bu -ha 'v 'kukukui le. Kee, kve 'mu □wien le -tee.»

-Te -Yusu nyra la duduo bu (Maki 4.35-41; Luku 8.22-25)

23 Bu pu 'ki le, -ε -bi 'ki -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v 'ya 'l 'blagbi 'kwli.

24 Bu ni 'ki 'v 'nie ki, bu yi ni mi, -ε -bi duduo ce 'l ni, 'yru 'ε -twa 'dvi a pupu, 'yru a 'dvi a 'mu, 'v ni□e, 'nie 'ε yi 'l 'blagbi 'kwli le 'wle. -Tebli a pepe a 'mu, -ε mi 'lu -mo, -Yusu yi 'ni ηme.

25 ε no- mo 'a -nagbopu bu 'yia 'v□v 'hvi bu, bu -ha□a ηmena'. Ke- v pi□i yi: «Kukonyo o, wa -a mu, -a yi -we bu.»

26 -ε -bi -Yusu wen: «De- ko huannu a yi pie 'li? 'A mu -bu, -v 'yi Nyisua □wlv yi -kuo -ni -tee?» 'ti-, 'ε 'du ye', 'ε hlee 'l duduo ko 'yru 'hven- -mo, 'ki 'l win 'yaki 'kwli, -ε di□e nu, 'a 'dvi 'mu 'v □ti, 'ε mo □han-ti, duduo a 'mu 'ε nyra bu.

27 'Waa pepe a 'mu, ε mo 'waa □wilekeede, v wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe ko 'yru 'hven-, v □tui 'v□v ni.»

-Te -Yusu □gble la nyibli ni 'hven □du, 'kuo -hvin ni la 'v ke' (Maki 5.1-20; Luku 8.26-39)*

28 Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v nyre 'l Galileblugba a 'yru a 'kibia -mu' ki ni, -ε mo Gadalaku a 'blugba. -Te v nyre 'l, -ε -bi nyibepe ni 'hven □du, v nu- -hon 'l 'dabi 'kwli, 'v mu -Yusu ye' 'be mo. Nyibli ni 'hven a 'mu, 'kuo -hvin ni 'v □nu ke', 'v □tui □nu □hven. 'Waa ηml a yinyinyre a -ti, nyiblo □du 'ni -na□a 'v 'hru -mu' -ko wlon v ni 'v.

29 -Te v 'ye 'ki -Yusu, -ε -bi v -twa 'l win a 'l'yaale, v wen: «Nyisua a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu -a mu -mo 'li? □Bi -di ni, □mu -a mu □hven □tu, 'ti- Nyisua a -batipu-nyrowo 'mu 'v nyre?»

30 'Ki 'v -tite ni -do a 'mu, 'ki buca□ju gbagbu ni 'l □nu ye', 'v we -tutu, 'v yi de di.

31 ε no- mo 'kuo -hvin a 'mu, bu nyaa -Yusu le, v wen: «'Bu mo, □ni yi□i ni -hve, -bu bla -a mu le, wen, 'ki -ba bi 'v buca□ju -mu' ke'.»

32 -ε -bi -Yusu wen: «Ba bi 'v □nu ke',» 'v -hon 'v nyibli ni 'hven a 'mu ke', 'v bi 'v buci -ni wen ke', buci a pepe a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v □ti dugba, 'v bi 'l 'yru -mo le, 'v 'kuku le.

33 -Te nyibli -mu', -v nee buci a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mo, -ε -bi v 'gba ci le, 'v 'ya 'dvo, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo, 'ki 'v nyibli ni 'hven -mu', 'kuo -hvin ni wen 'v ke' a -ta', v na□a -mo le.

34 -Te 'dvo a nyibli 'win, -ε -bi v □ti 'dvo, 'v mu -Yusu ye' 'be mo. -Te v 'ye□e, -ε -bi v -twa 'a lenyaale, 'ki bu -hon 'l 'waa 'blugba 'kwli.

9

*-Te -Yusu nu la□a, le-yiyrenyo a 'kve 'e -we la
(Maki 2.1-12; Luku 5.17-26)*

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu 'ya 'h 'l 'b'lagbu 'kwli, 'ε □ta 'yru -mu' ki de, 'ε mu 'li 'di□ -mu', ε 'ti 'li 'kwli.

2 -Te ε nyre 'li, -ε -bi nyibli □du ya□a le-yiyrenyo □du yi. 'Ki 'li -hanmaki 'kwli, 'ki u pu 'li le-yiyrenyo a 'mu bu. -Te -Yusu 'ye□e, -ε mo, nyibli a 'mu, u kuo □ne □wlu yi, -ε mo, ε -we 'li bu nu□o ni, 'waa le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kve bu -we ni, -ε -bi ε lee le-yiyrenyo a 'mu ni, ε wen: «'Na 'yu o, -na □wlu 'ni 'bie 'li □hlon, -tebli -bu, -nu, -ε nyre yi, 'ki 'u Nyisua ye', ε 'wowlε ke ni.»

3 -ε -bi Nyisua a tetetonyu -mu', -u ni 'u, ke- u pi 'waa di□nu yi, u wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, ε hle, ε yi -heε Nyisua a -ti le.»

4 Kee, de a 'mu, u neε □wlu kle, -Yusu yi□e ni, ε wen: «De- ko yinyre□wldu -mu' a neε 'ki le 'h? A 'yi wen yi -bleε -ni ba naa wen □wldu a 'mu le.

5 'Aan □wli wen 'ni, -ε mo, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee nyiblo -bu, 'a de 'kuku 'wowlε ni, ε ko, 'aan □wli wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee □ne, -ε mo, bu 'du ye', bu na.

6 Kee, ba yi□e, -ε mo, 'mo -mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti- 'mo -mo Nyisua a 'Yu, ε lee 'ne- -tutu ki. Nyisua a □gbetu, ε no- -nyi 'mu 'kl, 'ki □bu 'wowlε -tonyibli a de 'kuku, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ε -nyi 'mu 'kl -we, 'ki □bu nu□o, -tonyibli a 'kve 'mu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, u -ya, 'n ko □bu nu□o, 'a 'kve 'mu -we, -ε di□e nu, a 'mu□u le yru, -ε mo, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, ε mo □han-ti □nu.» -ε -bi ε □hian mo de, ε -twa 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mohleε, ε wen: «'Du ye', -bu 'du -na -hanmaki ye', -bu mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kve -we ni.»

7 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'du ye', 'ε mu 'li 'a 'kayu bu.

8 -Te nyibli 'ye de a 'mu, -ε -bi u 'ta 'u ble, 'u pi Nyisua 'nyre le, -te ε -nu, 'ε -nyi -tonyibli 'klidu a 'mu.

-Te -Yusu lee la Matie, -ε mo Lefi, 'ki bu -he la 'a -nagbopi
(Maki 2.13-17; Luku 5.27-32)*

9 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hon 'li -tite a 'mu ni. -Te ε yi 'ki ni mi, -ε -bi 'ki ε yee 'u nyibehian □du -bu. 'A 'nyre mo Matie. Matie a 'mu, 'blwli'ti-kuan* ε ni. 'Ki ε ni 'li 'blwli'tule' bu. (Kee, nyibli 'ni -hua□a li 'blwli'tuny, -ε nu□o, u yi di 'yiyriwli.) -ε -bi ke- -Yusu pi□i yi, ε wen: «Kue 'mu □wien le, □mu 'na -nagbopi -he.» Bu pu 'ki le, -ε -bi Matie 'du ye', 'ε kve□e □wien.

10 Matie a 'mu, ε no- da -Yusu ko 'a -nagbopu 'huen- didide -mo, 'ε da 'a 'bio 'blwli'tuny -bi, ko huponyibli -bi -we, -u ko 'klo, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni, -ε di□e nu, u 'mu de di.

11 Bu ni 'u dediile', -ε -bi Falisi□tumu* a nyibli, -u ni 'u, u 'ye de a 'mu ni. ε no- mo bu lee -Yusu a -nagbopu, -ε mo: «De- nu 'ki□i, 'aan tonyo, ko 'blwli'tuny, ko nyiblidu -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni 'huen-, 'u ni 'u dedihi -ni -do ki 'li? ε 'yi wen yi -bleε -ni, bu u wen de a 'mu.»

12 -ε -bi -Yusu 'win -ti a 'mu, nyibli a 'mu, u hle. Bu 'win 'ki□i, -ε -bi ε wen: «Nyiblo -bu, -ε ko 'hwi -nu -tee, ε 'ni □mu□o li -dodo a 'yiye le, keε, nyiblo -bu, -ε ko 'hwi -hren, ε no- □muε -dodo a 'yiye le.

13 U 'aru 'li□i Nyisuaerien 'kwli ni, -ε mo: Nyisua wen 'ni: De -bu, 'n -hε, ε no- mo, ba ko 'aan 'bio a nyai. ε 'yi ba pi 'wugba-tebli a -cohlu* a gblegble ni -do, 'ki 'u 'mu -mo 'pa-» -Yusu wen 'ni de: «'N 'yi -di, 'ki 'u nyibli -bu, -u pi le, 'waa 'klo 'sii 'u yi a -ta', keε, nyibli -bu, -u yi□e, -ε mo,

'waa 'klo 'yi 'v yi 'sii -ni, v nu- ko -ti 'ni -di, 'mu □nu -lee -ni, -ε mo, 'waa de 'kuku -mu', v ni, bu hie 'v□v bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nytsba.»

Nytsba lee 'ne- -Yusu -tvtv ki ni, 'ε ya 'klo yrayrv, -ε ko 'klo 'ka 'hven-, -v 'yi de ni -do 'pa-

(Maki 2.18-22; Luku 5.33-39)

14 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Saan Batist, -ε pi nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopv, v nu- 'yiya 'v -Yusu 'hvi bu, 'v 'beti□e, v wen: «De- nu□o, -a mu -bu, -v mo Saan a -nagbopv, -a ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, □a yi □ci*, 'ti- -mo -bi, -na -nagbopv* 'ye ni □ci 'li?»

15 -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «Nyrbeyu -bv, -ε pve 'bli, 'a 'bio -mu', ε de 'blpadiide ki, 'bu mu 'li 'blpadiide a 'mu, 'a -tu□o ki, 'a 'bio a 'mu, v 'ni □ci□e li. ε 'wi yi, 'bli a pupa mo dōdōde □nu. 'A -ti, v 'yi □cicie -ko. De ni -do a 'mu, ε nō- □nu. Dōdv a -ti, ti ni -tie -bv, 'n di 'ne- □nu 'nyi -hii -ni, 'na -nagbopv 'ni □ci□e ni. Kee, ε di ko ti, -ε di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopv 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v □cii -ni.

16 -A 'blikve wen 'ni: Nyo 'ni -nu□o li dayrayrv a 'kubta, ε 'ni -ma□a da'ka. 'Bu mo, 'bu nu dayrayrv a 'kubta, 'bu -ma da'ka, ti -mu' -ko 'yri ε di□e yra, dayrayrv -mu', ε ko bu 'yia -mo. 'Bu 'yia -mo, dayrayrv a 'mu, ε ko bu cra da'ka a 'mu, 'a 'hvo 'ka -mu', ε 'mu 'yri le 'bva -tee.

17 Mo, nyiblo 'ni 'du□o li yono yrayrv, -ε 'plui ye', ε 'ni -pu□v 'li□i mumako a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li□i buo 'ka a 'mu 'kwli, 'bu ka□a yi, ti -mu' -ko 'yri ε di 'plu, 'bu yi ni 'ye, ε ko bu cra mumako a buo -mu', nō a 'mu, ε 'mu bu 'wle. ε nō- ko -ti, 'v pi 'li nō yrayrv mumako yrayrv a buo 'kwli. 'Bu nu□o le, -ε -bi mumako a buo -mu', ε ko nō a 'mu 'hven-, v 'yi 'li□i 'li -we, bu nyre yi. ('A -ti o, nyiblo □dv 'ni 'du□o li -tebli 'ki ye', ε 'ni -pu□v li□i -tebli yrayrv ki. V 'ni -bibi□e li 'yi le.)»

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, ko, nvgba □dv, -hlvbleblekve ni la, ε -hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kve 'ε -we la

(Maki 5.21-43; Luku 8.40-56)

18 -Yusu bu yi □nu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -ε -bi -Juukve* a nyiblo gbagbv □dv nyre 'v ni, 'ε bla kwlv bu, 'ki 'v□v ye', ε wen: «-Te ti ne -bv, 'ki 'na 'yu nroyu 'kuv 'v. 'A -ti, 'n nyaa -mu le, di 'li -bv pu□v dabu 'lu bu, -ε di□e nu, ε 'mu -hvhlvn pu de.»

19 -ε -bi -Yusu wen ni, 'ε 'du ye', 'ε kve□e □wien, ε ko 'a -nagbopv* 'hven-.

20 -ε -bi nyibli -mu', -v ni 'v, 'ki 'li □nu 'nyi, nvgba □dv ni 'li, 'kve 'ε ni□e. 'A 'kve a 'mu, -ε ni□e, ε nō- mo -hlvbleblekve. -Te 'kve a 'mu, ε -tva la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu □tu 'v 'hven a 'yrv -bv -a ni ki. ε nō- mu 'v -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv a -wlvbude le,

21 -ε nu□o, ke- ε pi, 'ki 'li a dtonv a □wlv ki: «'Ni -hren 'a wlawlv le dabu, 'na 'kve di 'ni -we.»

22 -ε -bi -Yusu □hvan -mo, 'ε 'ye□e, ε wen: «'Na 'yu o, -na □wlv 'ni 'bie 'li □hlon. -Te -kuo 'mu □wlv yi a -ti, 'ni nu□o, -na 'kve 'ε -we.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi nvgba a 'mu, 'a 'kve -we ni.

23 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu nyre 'li -Juukve a nyiblo gbagbv -ni wen a -te ni. 'Ki ε yee 'li -teblhinyv ko nyibli -hvohvi 'hven- bu, 'v pi popowli, -ε -bi ε wen:

24 «Ba -hōn 'v -wlu. 'Yu nroyu -bv, ε 'yi 'ku. Nmena ε yi nme.» -Te ε pu 'ki le, -ε -bi v -tva 'a caale.

25 Nyibli a pepe, -v ni 'li 'kayu a 'mu bu, v 'hro□ □nu ni, -Yusu 'ε pa 'li -gblo a 'mu, -ε ko 'kwli 'yu pe 'li bu, 'ε klo 'yu a 'mu, 'a dabu bu. -ε -bi 'yu nroyu a 'mu, ε 'hri 'klo, 'ε 'du ye'.

26 De a 'mu, -ε mu 'lu -mo, 'a -ti 'heen bu, 'ki 'li 'blvgba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, 'yii'donyo nu 'hven a 'yii 'v -we la

27 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hon 'v -tute a 'mu ni, 'ε mi. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi 'yii'donyo ni 'hven, v nu- bi 'v□v ke', 'v yi□t □wien le kve, 'v 'yεε 'li win, v wen: «Dafid* a 'yonu a 'Yu o, yru -aan nyat!»

28 -Te -Yusu nyre 'li 'kayu bu, -ε -bi v 'yaya 'v□v 'hvi bu, 'ε 'beti □nu: «□Bt a kuo □ne □wlv yi, -ε mo, 'n -we 'li □bu nu□o ni, 'aan 'kve bu -we ni?» -ε -bi v □tu□o □won, v wen: «Iin -o, Tōonyo, -a kuo -mu □wlv yi.»

29 ε nō- mō -Yusu bu -hren 'waa 'yii le, ε wen: «De -mu', a kuo □wlv yi, 'n -we 'li □bu nu 'a mu -mō, ε nō- -bu mu 'lu -mō.»

30 'waa 'yii 'v kle yi. -ε -bi -Yusu yi hlee 'li □nu -mō, 'ki 'li win 'yakti 'kwli, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'lee 'li nyiblo □dv.»

31 -Te v nu- mō -bi, v -hon 'v -wlu, -ε -bi v 'heen -Yusu a 'nyre bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □dv, -ε yi la 'plele -yi, 'a 'kve 'ε -we la

32 Ti -mu' -ko 'yri nyibli a 'mu, v mi, ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi v ya nyiblo □dv -Yusu yi, -ε 'yi 'plele -yi, -ε nu□o, 'ku -hvan* ni 'v□v ke'.

33 ε nō- mō -Yusu bu bla 'ku -hvan a 'mu le, -ε ni 'v nyiblo a 'mu ke'. -Te ε bla 'ki□t le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε -tua 'puple. Nyibli -ni 'v, ε keε 'waa □wli le diakti, v wen: «De -bu, -ε mu 'lu -mō, -a 'yi -hvan□a ni 'ye, 'ki 'ne- Yisraekve a 'bli.»

34 Keε, Falisi□tumu* a nyibli -mu', -v ni -tuo ki, ke- v pi, v wen: «'Kuo -hvan a nyiblo gbagbu Satan, ε nō- yi□t 'kl -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hvan le, -v ni 'v nyibli ke'.»

-Te -Yusu yru la nyibli -hvohvi a nyai

(Maki 6.34; Luku 10.2)

35 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ne 'diti a pepe ki, 'ε tve Nyisva a -ti, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble, 'ε pi Nyisva a □haantitie -mu', -ε hle□ε, -te -mu', Nyisva di nyibli a win a kikool nu, ε kō, 'ε ni□ε, nyibli a 'kve kō 'a -ne kiklade □dv 'hven-, 'v yi -we.

36 -Te ε yi nyibli -hvohvi -mu' 'ye, -ε -bi 'waa nyai -tua 'a nunuo, -ε nu□o, 'waa 'kl -we 'li ni, ε kō, 'waa □wli bi □hlon. U 'wi blabl yi, -v 'yi kukonyo -kō.

37 -ε -bi ke- ε pi 'ki 'a -nagbopu* yi, ε wen: «-Kubu, -ε □hlu, ε -hu ni, keε, 'a 'cicenyibli 'yi -hv.

38 'A -ti, ba nyaa -cikonyo le, bu lee ne 'a -kvannunyibli -bi, bu bi 'a mu ki, a 'mu -kubu 'ce. (ε 'wi yi, ba nyaa Nyisva le, ε 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hee ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kuke -ni, v 'mu 'waa 'klo Nyisva -nyi.)»

10

-Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'v 'hven*

(Maki 3.13-19; Luku 6.12-16)

1 -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu □tu 'v 'hven -mu' ni, 'ε -nyi □nu 'kl, 'ki bu bla 'kuo -hvan* le, -v ni 'v nyibli ke', 'ε -nyi □nu 'kl -we, 'ki bu nu□o, nyibli a 'kve a pepe 'mu -we, kō 'a -ne kiklade □dv 'hven-.

2 -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'v 'hven a 'mu, v deε ne 'a -mōnanyu* -we, 'waa 'nyre, nō- -bu: 'Waa yi-henyiblo, ε nō- mō Simo, v deε Piel -we, ε kō 'a 'diayi Adre 'hven-; ε kō Sakti, kō 'a 'diayi Saan 'hven-; v nu- 'hven a 'mu, v nu- mō Sebede a 'yonu;

3 'ki Filipu kō Batelemi 'hven-, v ni 'v; ε kō Toma, kō Matie, -ε mō 'blwli'tnyo; Alufe a 'yu Sakti, kō Tade 'hven-;

4 Simo -mu', -e ni 'li nyibli -mu', -u 'ye ni -hwa Romakwe 'nyi; ko Judia Yisikhalio, -e mo nyiblo -mu', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hwen, bu gba la Nyisva a -ti 'du kle*

(Maki 6.7-13; Luku 9.1-6)

5 -Yusu a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hwen a 'mu, u nu- e te bu, 'ki bu gba Nyisva a -ti 'du kle. E ti [nu ni, e wen: «'Blugbi -mu', -u ko ki -Juukwe* 'yi 'li -ni, a 'ni 'muo 'li, e ko, a 'ni 'muo 'li Samaliblogba a 'diu [du 'kwli.

6 Kee, Yisraekwe a nyibli -mu', -u 'wan, -wen blabli, -u 'yi kukonyo [du -ko, u nu- ko -mo ba mu 'li.

7 'Bu mo, 'ba -mu, -e -bi ba lee [nu, -e mo: Ti -ko 'yri Nyisva di 'u nyibli win ki -koo -ni, e 'mve yre.

8 Ba nu[oo, nyibli a 'kwe bu -we, ba -ha 'kukonyibli 'klo le, ba nu[oo, [hrannuny a 'kwe bu -we, ba bla 'kuo -huni* le, -u ni 'u nyibli ke'. Nyisva nu 'a mu [haande -mo ni, 'ki 'li daduke 'kwli. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba nu nyibli [haande -mo -we, 'ki 'li daduke 'kwli.

9 'Bu mo, 'ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye,

10 a 'ni 'gbaa 'li blo gbagbu [du, ko 'hwen a wlawu, e ko, a 'ni 'gbaa 'li 'suin ko kotu* , -e nu[oo, nyibli -mu', -u ko -ti 'a ni -kvan, nu- ble e yi, -bu kikle 'a mu le.

11 'A -ne 'diu -ko 'kwli a di 'li nyre, ba [muo nyiblo le, -e di 'a mu kwa 'ble. 'Bu mo, 'bu 'ble 'a mu kwa, 'ki ba ni 'li[ri -mo bu -nini, 'aan mumuti 'mu 'u nyre.

12 'Bu mo, 'ba pa 'li 'kayu -bi bu, -e -bi nyibli -mu', a di 'li 'kayu a 'mu bu -ye e -ni, ke- ba pu [nu yi: Nyisva bu ni 'u 'a mu -mo.

13 'Bu mo, 'kayu a 'mu, 'a nyibli 'bu 'ble 'a mu kwa, -e -bi ba da Nyisva, e 'mu [nu [haande -mo nu, kee, 'bu 'yi 'a mu kwa 'ble, -e -bi Nyisva 'ni 'nuo 'li [nu [haande -mo ni.

14 'Bu mo, 'ba nyre 'li 'diu -bi 'kwli, -huv, 'ki 'li 'kayu -bi bu, 'bu -hia, 'ki bu 'ble 'a mu kwa, e ko, bu 'ye ni pu 'a mu nva yi bu, -e -bi ba [hian -mo, ba mu. 'Ba yi ni mi, -e -bi ba bubla 'aan bu, -e di[pe nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu bu' le -hon, a 'mu[ub nyibli a 'mu -too -ni, -e mo, 'bu mo, Nyisva a yru 'bu klo [nu, 'waa [gbetu nu[oo 'waa dioun -mo.

15 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -nyrwo -ko 'kwli Nyisva di nyibli -bati le -puv -ni, 'diu a nyibli -mu', -u 'yi 'a mu kwa 'ble, 'waa -bati di 'ni 'yakla -ni, e 'mu 'u Sodomu[diu ko Gomol[diu a nyibli -mu', -u ni la yinyre-tebli, a -ne 'u -hi.»

-Te -Yusu lee la 'a -monanyu , -e mo, u di [tu la [nu [hiven*
(Maki 13.9-13; Luku 21.12-17)

16 (-Yusu 't[ie yi 'li 'a -nagbopu* -mo -hlee -ni, e wen:) «Ba pu 'mu nva yi bu. 'N yi te 'a mu bu, [wi yi -te u 'ye ni te wen 'li 'blayonu -jio 'nyi. 'A -ti, ba ni 'u -pleele', 'ki 'u nyibli -mu', -u di 'a mu yi -won a -ta', kee, a 'ni 'woon 'li [nu yi.

17 Ba [tu 'aan dioun 'yie, 'ki 'u nyibli a 'mu -mo, -e nu[oo, u ko bu gba 'li 'a mu -batipule', e ko, u 'mu 'a mu lokwe -bii -ni, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble.

18 -Te a mo 'na -nagbopu a -ti, u ko bu ye e ne 'a mu -ti, 'ki 'u 'blunaanyu ko 'k[unpu ye'. E no- di[pe nu, a 'mu [nu 'na [haantite pu, a 'mu[ub nyibli -bi -mu' pu, -u 'yi -Juukwe* 'pa-.

* 10:10 10.10 -Yusu a ti 'yri, nyibli nee la kotio. De a 'mu, e mo la 'waa 'blide [nuo.

19 'Bu klo 'a mu, 'bu yi 'li 'a mu -batiponyu yi ni gbe, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'u -ti -mu', a di hla, e ko, -te a di 'a hihla nu a -ta'. Win -mu', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyisua, no- di 'a mo wlon tu.

20 E 'yi 'aan ggbetu 'pa-, a 'ni -hle e ni, kee, 'aan 'Bai Nyisua a -Hihiu*, -e ni 'u 'a mu ke', e no- di hle.

21 Ti a 'mu 'yri, 'diaynu, nu- di 'waa 'diaynu 'blunaanyu jji' le pu, 'waa 'hla a -ti. De ni -do a 'mu, e no- 'banu di 'waa 'yonu -mo nu, 'yonu 'mu waa 'batu ko 'waa 'diinu 'huen- -mo nu.

22 Nyibli a pepe ko bu yraa ne 'a mu, -te a mo 'na nyibli a -ti. Kee, nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu 'yi -sa, 'ki 'u Nyisua a wlu a yikuole a -ta', 'bu gba 'lu -mo -gbagba, 'klo a 'u-honti 'bu nyre 'u, nyiblo a 'mu, e no- Nyisua di wa.

23 Ti -mu' -ko 'yri u di 'u 'a mu huven tuu -ni, 'ki 'li 'diu -bi 'kwli, -e -bi ba 'gba ci le, ba mu 'li 'diu -bi 'kwli. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, a 'yi 'li 'li 'li -we, ba kaa 'li Yisraeke a 'du a pepe 'li, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'li di de.

24 E 'yi 'nyinyinyo du -ko, -bu di 'u 'a toonyo 'lu yi ni. E 'yi -kuannuny du -ko, -bu di 'u 'a 'mase 'lu yi ni -we.

25 'A -ti, 'nyinyinyo ko -kuannuny 'huen-, u 'yi 'li 'li 'li -we, bu pu le, -e mo, huendu -mu', 'waa toonyo ko 'waa 'mase 'huen-, u di 'ye, u di 'li wlon 'ni ta. 'Bu mo, 'mo -bu, -e mo 'kayu'bai, 'bu yi 'mu Besebuli (-e mo Satan) ni -dee -ni, -e -bi ba yi e, -e mo, 'a mu -mu', -u mo 'na 'kayubuke, 'nyre, u di 'a mu tue, e di nyre yi diaki, e 'mu 'u Besebulinyre a 'mu 'u -hi.»

A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, kee, Nyisua, no- ko huannu ba pie (Luku 12.2-7)

26 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «'A -ti o, nyibli a 'mu, -u di 'a mu huven tu, a 'ni 'pie 'li 'waa huannu, -e nu o, ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri -ti a -tee di 'u pepe' bi, e ko, -tebl ni -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe 'mu u yi.

27 'Bu mo, ba bii yi, -ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba hla 'u -tite -mu', nyibli a pepe -we 'li bu 'wun 'u. -Ti -bu, 'n yi 'li bu -blee -ni, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba lee ne nyibli a pepe.

28 'A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, -koti 'aan -plahu ni -do, e no- u -we 'li bu -we bu, kee, u 'yi 'li 'li 'li -we, bu -we 'aan -hihiu bu. Nyisua, e no- ko huannu ba pie, -e nu o, e no- -we 'li -bu -we -tonyiblo a -plahu ko 'a -hihiu 'huen- bu, 'ki 'li na -mu', -e 'ye ni jre 'nyu, 'klo -mo 'klo, -e yi -tebl-huinnuny bu -we.

29 Bu pu ne nubl 'cimi a de yi: 'Bu mo, ni yi nu ni -tue, u 'ni -pu die diaki, kee, 'aan 'Bai Nyisua 'bu 'yi ki -wen, a 'ye du 'ni 'ku u li.

30 Kee, 'a mu -mo -bi, 'lunyapli ni -tie -bu, a -ko, 'aan 'Bai Nyisua -hre ni.

31 E hen 'nyre, -e mo, a ko 'mini diaki, 'ki 'u Nyisua ye', 'a -hi 'u nubl -huohu -mu' 'u. 'A -ti, a 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu.»

Nyibli -mu', -u hle e, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, u mo -Yusu a nyibli ni, e ko nyibli -mu', -u hle e, -e mo, u 'yi -Yusu -yi (Luku 12.8-9)

32 «'A -ne nyiblo, -e di e hla, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e mo 'na nyiblo ni, 'na 'mumu, -te -batipu-nyrowo di 'u nyre, 'n di e 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nyisua, -e ni 'li yak 'kwli ye', -e mo, nyiblo a 'mu, e mo 'na nyiblo ni.

33 Kee, nyiblo 'bu hla a, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e 'yi 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, 'n di e 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nyisua, -e ni 'li yak 'kwli ye', -e mo, 'n 'yi -yi.»

*-Yusu a 'hddie a -ti, nyibli di yi 'ni -wɔnwɔn -ni
(Luku 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ «A 'ni 'yee 'hɔi, -ε mɔ, kibuwɛɛnɛ 'n ya 'nɛ- tɔtɔ ki. 'N di ni, -ε diɔe nu, nyibli 'mu yi -wɔnwɔn -ni.

³⁵ 'N di ni, -ε diɔe nu, 'yu nyibɛhian 'mu 'a 'bai yi -wɔn, ε kɔ, 'yu nyrɔyu 'mu 'a 'dii yi -wɔn, ε kɔ, 'yu a nɔgba 'mu 'a 'dɔɔ yi -wɔn -wɛ.

³⁶ ε ɔhen 'nyɛ, -ε mɔ, nyiblo 'bu ni 'b, 'a yraanyibli di mɔ 'a dɔɔnɔ a 'kayubukɛ.

³⁷ Nyiblo 'bu nɛ nɛ 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hɛn- a dɛ, 'bu -hi 'b 'mu, -ε -bi ε 'yi 'hɔi 'l -wɛ, bu mɔ 'na nyiblo. Nyiblo 'bu nɛ nɛ 'a 'yonɔ a dɛ, 'bu -hi 'b 'mu, -ε -bi ε 'yi 'hɔi 'l -wɛ, bu mɔ 'na nyiblo.

³⁸ Nyiblo 'bu 'ye ni ɔtuu 'b 'na win 'b, 'ye ɔbu ε -wen, 'ki bu 'laɔa 'na -ti, ε 'yi 'hɔi 'l -wɛ, bu mɔ 'na nyiblo.

³⁹ Nyiblo 'bu 'ye ni -hɔa bu 'waan nɛ 'a dɔɔnɔ a -hunhɔn, 'ki 'nɛ- tɔtɔ ki, 'ki 'b 'na -ta', bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di 'a 'kɔ yrayɔ 'ni 'waan -ni, 'ki 'l Nyisɔa yi. Kɛɛ, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔɔnɔ a -hunhɔn bu 'wan, 'ki 'nɛ- tɔtɔ ki, -tɛ ε nɛ 'mu a -ti, 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di kɔ 'kɔ yrayɔ -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'l, 'ki 'l Nyisɔa yi.»

*Nyibli -mu', -v 'ble Nyisɔa a -kɔannunyibli kɔa, Nyisɔa di -nyi ɔnu 'wio
(Maki 9.41)*

⁴⁰ «Nyiblo 'bu 'ble 'a mu kɔa, 'a mu -mu', -v mɔ 'na -nagbopu*, ε ɔhen 'nyɛ, mɔ ε 'ble kɔa. 'Ti-, nyiblo -di 'mu kɔa 'ble, ε 'wi yi, na 'Bai Nyisɔa -mu', -ε lee 'nɛ- 'mu, ε nɔ- ε 'ble kɔa.

⁴¹ 'Bu mɔ, ɔni 'ble Nyisɔa a winwɔn-hanyɔ* kɔa, -tɛ ε mɔ Nyisɔa a winwɔn-hanyɔ a -ti, 'wio -mu', Nyisɔa di wen 'a winwɔn-hanyɔ a 'mu -nyi, ε nɔ- ε di -mu -nyi -wɛ.

⁴² Mɔ, 'na nyiblo ni -do -bu, 'ye ɔbu ε 'yi 'mini -kɔ, ɔni -ha 'l 'nɛɛ a -ɔanɔwɔ ni -do, ɔni -nyi ɔnɛɔɛ, -tɛ ε mɔ 'na -nagbopi a -ti, ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, Nyisɔa, ε nɔ- di -mu 'wio -nyi.»

11

*-Tɛ Saan Batisi lee la 'l 'a -nagbopu -bi -Yusu -mɔ
(Luku 7.18-23)*

¹ -Tɛ -Yusu -wɛ 'a -nagbopu* ni -pu ɔtu 'b 'hɛn -mu', 'waa tɔɔɛ -mɔ, -ε -bi ε -hɔn 'b -tɛɛ a 'mu ni, 'ε mu 'l 'blɔgba a 'mu a 'du -bi 'kwli, 'ε mu Nyisɔa a -ti nyibli -bi lee mɔ.

² Ti a 'mu 'yri, Saan, -ε pi la nyibli 'nie 'lu lɛ, 'ki ε ni 'hɔi', 'ε 'wɔn -kɔan -mu', -Yusu ni a -ti. ε nɔ- kɔ -ti 'ε lee nɛ 'a -nagbopu -bi, ε wen: «Ba mu, ba 'betiɔe,

³ ɔbu ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyisɔa pu la lɛ, ε di la -a mu yi ya, -u'v- -a 'tɛ di Wanyɔ a 'mu -ple?»

⁴ -Tɛ Saan a -nagbopu 'betiɔe, kɛ- ε -pu, 'ε ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «Ba mu, -ti -bu, a yi 'wɔn, ε kɔ -tɛblɔ a yi 'ye, ε nɔ- kɔ -ti ba lee Saan.

⁵ Ba lee ɔnɛ, -ε mɔ, 'yii'dɔnyɔ tɛ lɛ, lɛ-yiyɛnyɔ 'b nɛ, ɔhrannunyɔ a 'kɔɛ yi 'ni -wɛ, 'kikenyɔ 'b yi -ti 'wɔn, kɔ, 'kɔkɔnyibli yi 'hɔi 'kɔ lɛ, ɔhɔɛnyibli 'b yi Nyisɔa a ɔhaantitɛ 'wɔn.

⁶ Plɔ a bleɛɛ 'ki 'b nyiblo -mu' -mɔ, -ε 'ye ni hɔa, 'ki bu kuo 'mu ɔwɔlɔ yi.»

*-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'v Saan Batisi a -ta'
(Luku 7.24-35; 16.16)*

7 -Te Saan a -naghobu a 'mu, u □hian -mo, -e -bi -Yusu -twa Saan a -ti a kihleele, 'ki 'u nyibli -mu', -u □gbee 'u□u 'huu a -ta', e wen: «-Te Saan hle la Nyisua a -tu, 'ki 'li -tute -mu', nyiblo □du 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'li□u -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan □wli pu la le, a di la 'li bu -yee -ni 'li? □Bi 'aan □wli wen 'ni, nyiblodu -bu, -e yi huannu pie, 'ki bu lee nyibli -ti a -tee, e no- a di la 'li bu -yee -ni? 'Uon-, e 'yi 'a nyiblodu a 'mu 'pa.

8 □Bi 'aan □wli 'ye□e ni, -e mo, a di yee la 'li nyiblo, -e pu yinowlawlu bu? Nyibli -mu', -u pi yinowlawli, 'ki u ni 'li 'kumpu a 'kayo ble.

9 □Bu 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? □Bi Nyisua a winwlon-hanyo*? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, e ko, 'ni hle□e, -e mo, Saan -hi 'u Nyisua a winwlon-hanyu -bi ni.

10 E no- mo nyiblo -mu', -kotu u 'cru la 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo, e no- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, u 'cru la, e no- -bu: Nyisua wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'u 'na -kwan a -ta',
e 'mu mu, e 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- □mu 'li nyre.

11 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyu, e 'yi -huan nyiblo □du ni kee, -bu ni 'u Saan Batist 'lu yi. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo -mu', u dee 'hiangbe, e no- di 'u Saan 'lu yi ni.

12 Kue la 'li ti -mu', -e ko 'yri Saan Batist -twa la 'li Nyisua a -ti a -molenuna 'ye bu, 'ki Nyisua -twa la 'li nyibli a win a kikoolle, kee, Nyisua a yraanyibli □tui 'u 'kli, -e di□e nu, nyibli 'ni □ha 'u Nyisua 'u □tuu -ni.

13 Tete -mu', Nyisua -nyi la Moise, ko Nyisua a winwlon-hanyu a pepe 'huen-, kue la 'li bu, -bu ye Saan Batist a ti ki, u hle la□a ni, -e mo, e di ko la ti, -e ko 'yri Nyisua di la 'u nyibli win ki -koo -ni.

14 Nyisua a win hle□e ni, -e mo, winwlon-hanyo Eli di la 'li 'ni di. □Bi a kuo □ne □wlu yi, □bi a 'yi□u □wlu yi -kuo -ni? De 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mo Saan Batist, e no- mo Eli a 'mu.

15 'Ba ko -ti'wanna, -e -bi ba 'win -ti -dodo.

16 -Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, e no- -bu: U 'wu- 'yonu yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi yi yee 'waa 'bio -ti, u wen:

17 -Te -a yi 'bli ni puε, -a yi 'blipa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. 'Ti-, -te -a yi □hien ni we, a 'yi nyaηmlu le -nu.

18 E 'wi yi, -te Saan -di, e yi □ci*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', 'e 'ye ni 'na no, kee, ke- -tonyibli pi la: 'Ku -huan* ni 'u□u ke'.

19 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni □ci□e li, 'ti- 'ni 'ne no, kee, ke- nyibli pi: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nuna ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. 'Bluwli'tuny ko nyibli -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko□u 'huen-, -u ni ninatumude.» -E -bi ke- -Yusu pi de: «Nyibli -mu', -u ko Nyisua a □to, 'waa nunu-tebli di□e nyibli 'ni -too -ni, -e mo, Nyisua a □to a 'mu, e 'sii 'u yi.»

*'Du -bi a nyibli 'yi la -Yusu □wlu yi -kuo -ni
(Luku 10.13-15)*

20 'Du -mu', -e ko 'kwli -Yusu nuu 'li □whlekee-tebli -huohu, -e -hi 'u 'du -bi 'mu 'u, 'waa nyibli 'yi 'u de 'kuku bu -hie. E no- ko -ti 'e -twa 'waa -ti a yeele, 'ki 'u nyibli -mu', -u ni 'u ye', e wen:

21 «-Juukue* -mu', -u ni 'li Kolasedu ko Bettsaidadu 'kwli, 'jro 'ki 'u □nu -mo, -e nu□o, □whlekee-tebli -mu', 'n nuu 'li □nu -mo, 'bu mo, 'ni nuu wen 'li□u nyibli -mu', -u 'yi 'Juukue 'pa -mo, -u ni 'li Tildu ko Sidodu 'huen- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, u 'mu la nyaηmlu le nu, u 'mu la -tebli -huu 'huu le pu, u 'mu la 'waa dionu 'topupu 'ηmlε, -e di□e nu, u 'mu□u nyibli yi

-tɔɔ -ni, -ε mɔ, υ -hʉε bu hie 'u 'waa de 'kuku a nunuo bu, υ 'mu 'waa 'klo Nyɪsua -nyi.

²² 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -ko 'kwli Nyɪsua di 'u nyibli -bati le -puɔ -ni, nyibli -mu', -u ni 'li Kolasediɔ ko Betɪsaidadiɔ a 'mu 'kwli, 'waa -bati di ni 'kɪ ki, ε 'mu 'u Tildiɔ ko Sidadiɔ a -ne 'u -hi.

²³ 'Ti- nyibli -mu', -u ni 'li Kapenaɔdiɔ 'kwli, υ 'ni 'hie 'liɔ 'lu -mɔ le, -ε mɔ, Nyɪsua di 'li ɔnu 'ni 'yaa -ni -yaya, υ 'mu mu -mumu, υ 'mu yako yi kuε. Keε, ε ko bu ɔtu 'li ɔnu -tiɔtiɔ, υ 'mu 'li -tutu a -wɪubɔ nyre. ɔWɪlekeε-tɛblɪ -mu', 'n nuu 'li ɔnu -mɔ, 'bu mɔ, 'ni nuu wen 'liɔ Sodomudiɔ a nyibli -mɔ, -u ko 'klo nyre yi, nyibli a 'mu, υ di hie wen 'u 'waa de 'kuku a nunuo bu, Nyɪsua 'ni -weɔ wen ɔnu bu ni.

²⁴ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -mu', -ε ko 'kwli Nyɪsua di 'u nyibli -bati le -puɔ -ni, -Juukε -mu', -u ni 'li Kolasediɔ ko Betɪsaidadiɔ 'kwli, ε di ɔtu ɔnu ɔhʉεn, ε 'mu 'u Sodomukε 'u -hi, -u ko nunukɔ -nyre la yi.»

-Yusu wen 'ni: Ba di 'ne- 'mu -mɔ, 'mu 'a mu -wleele -nyi (Luku 10.21-22)

²⁵ Ti a 'mu 'yri, ke- -Yusu pi, ε wen: «'Na 'Bai o, -mɔ mɔ yako ko -tutu 'hʉεn- a Kɔkɔnyɔ. 'N pi -mu 'nyre le, -tɛ -nu, ɔni -hli -na nunu-tɛblɪ ɔtɔkɔnyɔ ko 'crien.yinyɔ 'hʉεn- 'yi ki, 'ti- ɔni tɔɔ ɔne nyibli -bu, -u 'yi ɔdedede -yi.

²⁶ 'N pi -mu 'nyre le, -ε nuɔo, ke- -nu 'a -hʉhʉa.

²⁷ 'Na 'Bai -nyi 'mu 'kɪ, 'kɪ 'u -tɛblɪ a pɛpɛ ki. Nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, nyibli 'yiɔ -yi, 'bu 'yi 'na 'Bai ni -do 'pa-. U 'yiɔ -yi -we, nyiblo a 'di -bi 'na 'Bai -mɔ, 'bu 'yi mɔ ni -do -bu, -ε mɔ 'a 'Yu 'pa-. 'A -ne nyiblo, 'n -hʉε ɔbu tɔɔ ɔne, ε yiɔe ni -we, nyiblo a 'di -bi 'na 'Bai pa 'mu.

²⁸ 'A mu -mu', -u ko 'kɪ -we 'li, 'kɪ 'u blɛ a 'buble a -ta*, ba di 'ne- 'mu -mɔ, 'mu 'a mu -hɛε -ni, 'muɔbu nu, a 'mu -wle.

²⁹ 'N 'yi 'liɔ 'li -we, ɔbu ɔtu 'a mu ɔhʉεn, ε ko, 'ni 'yaaɔa 'li 'na dɔɔnu. Ba ween ɔne ki, 'kɪ ɔbu mɔ 'aan naanyɔ, -ε diɔe nu, 'mu 'a mu -tɔɔ -ni. 'Bu mɔ, 'ba ween ɔne ki, 'n di -nyi 'a mu ɔhaan'klo.

³⁰ -Ti -mu', 'n di 'a mu -tɔɔ -ni, ε 'yi 'liɔ 'li -we, bu kla 'mu, 'kɪ 'u 'a mu -mɔ, ε ko, blɔ -mu', 'n di 'a mu hɛ, ε di 'ni 'huhue -ni.»

12

-Yusu, ε nɔ- ko 'kɪ, 'kɪ bu lee nyiblo, de -mu', ε -we 'li bu nu, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli (Maki 2.23-28; Luku 6.1-5)

¹ -Te ti gbi -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hʉεn-, υ mu le na mɔ. -Nyrɔwɔ a 'mu, -ε mɔ la -wuwle-nyrɔwɔ ɔniɔ. 'Kanɔ ni la 'a -nagbopu ni. Bu ni la 'li mumuo 'kwli, -ε -bi υ yi 'bɛε la 'li 'dudɔ-tɛblɪ ɔdu, -u 'wi -kubu yi a -ci 'kwli ɔtiɔ. -Tɛblɪ a 'mu, ε nɔ- ko blɪ gbi 'a -nagbopu yi 'cɛ, 'u yi 'a 'yɔ di.

² 'Kɪ 'li -ci a 'mu 'kwli, 'kɪ Falisiɔtumu* a nyibli ni 'li. -Te υ 'ye 'kɪ de a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ, -ε -bi ke- υ pi, 'u yi -Yusu -lee -ni, υ wen: «'Ye ke de -na -nagbopu ni, ε ɔɔa ni. Nyɪsua a tete wen 'ni: Nyiblo ɔdu 'ni 'nuo 'li -kuan, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

³ -ε -bi ε ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «-Ti -mu', υ 'cru 'li Nyɪsuaɔriɛn 'kwli, 'kɪ 'u -aan 'bai gbagbu, -ε mɔ bodɔ Dafidi a -ta', 'n puɔ ɔhaan-ti, -ε mɔ, a

* 11:28 11.28 -ε mɔ tete -mu', -Juukε a tetetɔnyɔ yi 'a mu 'lu -tie -ni.

-hreꞑe ni. -Ti a 'mu, v 'cru la, e no- -bu: -Nyrɔwɔ ɔdu, -te 'kanu ni la bodɔ Dafidi e ko 'a nyibli 'hɔen-,

4 e pa la 'li Nyɔsua a 'kayu bu, 'e -ha la 'li 'fɔɔ -mu', -e pe la 'u 'teble ki bu, 'e di laɔa. -E ko -ta' Nyɔsua a tete wen 'ni, Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ* ni do, v nu- -we 'li, -bu di 'fɔɔɔv a 'mu. 'Bi 'fɔɔɔv a 'mu, -e ni 'li Nyɔsua a 'kayu a 'mu bu, v -ha laɔa ni, 'ki 'v Nyɔsua a -ta'.

5 'Ya 'v 'lu de, 'n puɔv ɔhaan-ti, -e mo, a -hre de -bu, Moise 'cru la 'li 'a tetecrien 'kwli ni. De a 'mu, e no- -bu: 'Ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ ni -kuan, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau bu. 'A -ti, v 'ni ɔtuuɔo 'v -wuwle-nyrɔwɔ a tete. Kee, nyiblo ɔdu 'ni -yeeꞑe li ɔnu -ti.

6 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyiblo -bu, -e ni mo, e 'bua ni, 'e -hi 'v Nyɔsua a 'kagbau 'v.

7 Ke- Nyɔsua pi 'li 'a 'crien 'kwli, -e mo: De 'n -hɔe 'a mu, e no- mo, ba ko nyibli a nyaɪ, 'e -hi 'v ba pie 'mu 'wluɔba-tebli a -cɔhlɔn*. De -mu', winde a 'mu, e ɔhen 'nyre, 'bu mo, 'ba yru wenꞑe' le, a 'yi 'liɔɪ 'li -we, ba pu wen le, -e mo, nyibli -mu', -v 'yi de -hɔan ɔdu -nu, v mo de 'kukununyɔ ɔnuɔ.

8 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyɔsua lee 'ne- 'mu ni, 'e -nyi 'mu 'kli, 'ki ɔbu lee ne 'a -ne nyiblo ɔdu de, e -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Wuwle-nyrɔwɔ ɔdu 'kwli, -Yusu nuɔo ni, nyiblo ɔdu, -e ko dabu 'ku la a 'kɔe 'e -we la*

(Maki 3.1-6; Luku 6.6-11)

9 -Te -Yusu -yre, -e -bi e -hɔn 'v -tite a 'mu ni, 'e mu 'li Nyɔsua a 'kayu bu.

10 'Ki e yee 'li nyibehan ɔdu bu. Nyibehan a 'mu, 'a dabu 'ku ni. Falisiɔtumu* a nyibli -mu', -v ni 'v, v -hɔeꞑe ni, 'ki bu yee -Yusu -ti, 'bu mo, 'bu ko bu nuɔo, nyibehan a 'mu a 'kɔe bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli. (Falisiɔtumu a nyibli wen 'ni, 'bu nuɔo, nyiblo a 'kɔe bu -we, e mo -kɔande ɔnuɔ, -e ko -ta' Nyɔsua a tete wen 'ni, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kuan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.) E no- ko -ti 'v 'betiꞑe, v wen: «-Bi' Nyɔsua a tete pi 'li? ɔBi e hleꞑe ni, -e mo, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo -we 'li bu pta 'hɔhɔrennyɔ ni?»

11 -E -bi ke- e pi ɔnu yi, e wen: «ɔBi 'a mu -mo -bi, a 'ni -nuɔo -kuan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli? 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu ko blable, 'ti- 'a blable a 'mu, 'bu bi 'li 'niebutɔ 'kwli, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, ɔbi nyiblo a 'mu, e 'yi 'liɔɪ 'li -we, bu -ha 'li 'a blable a 'mu 'li?»

12 E ko -ta' -tonyiblo -hi 'v blable ni. 'A -ti, Nyɔsua a tete hleꞑe ni, -e mo, e noɔ 'v le, 'ki -tonyiblo bu nu 'a 'biɔian ɔhaande -mo, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli.»

13 -E -bi ke- e pi 'ki nyibehan a 'mu yi, e wen 'ni: «Hru -na dabu -mu', -e 'ku!» Bu hru 'ki 'a dabu a 'mu, -e -bi e 'hru 'klo, 'e bi 'v 'a -ta', -wen dabu -bi -mu'.

14 -Te -Yusu nuɔo, nyiblo a 'mu a 'kɔe -we, -e -bi Falisiɔtumu a nyibli a 'mu, v -hɔn 'v -te a 'mu ni, 'v mu 'hra pa mo, -te -mu' v di -Yusu a 'lila nu, 'v mu 'a ɔto le ɔmuɔ mo.

-Yusu, no- mo Nyɔsua a -kvannunyɔ, Nyɔsua a ɔgbetu, e -ha 'li

(Maki 3.7-12; Luku 6.17-19)

15 -Yusu yi de -mu', v -hɔe bu nuɔo -mo ni. E no- ko -ti 'e -hɔn 'v -te a 'mu -wlu. -Te e yi ni mi, -e -bi nyibli -hɔɔhuɪ kɔeꞑe ɔwien, nyibli a pepe -mu', -v ni 'li ɔnu 'nyi, -e ko 'huɪ -yi hren, 'e nuɔo, 'waa 'kɔe 'e -we.

16 Kee, ke- e ni, 'e yi ɔnu ti, -e mo, v 'ni 'lee 'li nyiblo ɔdu, nyiblo a 'di -bi e pa 'mu.

17 Ε hla□a ni, -ε di□e nu, -ti -mu', Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ Esai 'cɪ la, ti -hi la a ti 'yri, ε 'mɔ 'lu -mɔ mu. -Tɪ a 'mɔ, ε nɔ- -bu:

18 «Nyɪsɔa wɛn 'ni:

'Ye nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na -kɔannunɔ.

Ε nɔ- 'n -ha 'li, 'ki bu nu 'na -kɔan.

Nyiblo a 'mɔ, 'n nɔε □ne ni, 'ε nie 'mɔ dɔdɔ.

'N di□e 'ni nu, 'na -Hihiu* 'mɔ 'v□v ke' bi.

Nyibli -mɔ', -v 'yi -Juukɔε* 'pa-, ε di □nu 'ni -lee -ni,

-ε mɔ, 'n di □nu 'ni wa.

19 Ε 'yi 'li□i 'li -wε, bu kɔ 'blini,

ε kɔ, 'bu yi ni hle, ε 'yi 'li□i 'li -wε, bu pɔ -cici le,

ε kɔ, 'bu yi 'du 'kwli le ni nε,

ε 'yi 'li□i 'li -wε, bu 'yaa 'li win, -wɛn 'dɔwɛnyɔ.

20 Nyibli -mɔ', -v 'yi 'klɪ -kɔ, ε di yru 'waa nyaɪ,

ε kɔ, nyibli -mɔ', -v 'yi -hɛɛnyɔ -kɔ,

ε 'mɔ □nu -hɛε -ni.

Ε nɔ- ε di nu -nunu, nyibli 'mɔ 'a dɛ ki wɛn,

'ki bu 'sii 'v □nu yi, 'ki 'v 'mɔ ye',

21 ε kɔ, dakɔ a gblegble, -v ni 'nε- 'klɔ ki,

v 'mɔ□v □wɔv yi -kuo -ni.»

Nyibli wɛn 'ni, 'ku -hɔan ni 'v -Yusu ke'

(Maki 3.22-30; Luku 11.14-23; 12.10)

22 'Hɔihrennyɔ -mɔ', v gba -Yusu yi, 'ki 'li □nu 'nyɪ, nyiblo ni 'li, 'a 'yɪi 'ε 'dɔ, kɔ, 'ε 'yi 'plɛɛ -yi, -ε nu□o, 'ku -hɔan* ni 'v□v ke'. -Tɛ v nyre 'v□v -Yusu ye', -ε -bɪ -Yusu nu□o ni, 'a 'kɔε 'ε -wε, nyiblo a 'mɔ, 'ε -tɔa 'pɔplɛ, kɔ, 'ε -tɔa lɛyuyruo.

23 Nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v ni 'v, ε kɛε 'waa □wɔlɛ. 'A -tɪ, v wɛn: «□Bɪ -Yusu -bu, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la le, ε di la -a mɔ yi ya, -ε mɔ bodɪɔ Dafɪdɪ a 'yonɔ a 'Yu?»

24 Kɛε, Falisi□tumu* a nyibli -ni 'v, 'tɪ- v 'mɔ -tɪ a 'mɔ 'wɪn mɔ mu, -ε -bɪ v wɛn: «'Uɔn-. Nyiblo -bu, a yi 'ye, 'kuo -hɔn -mɔ', -ε ni 'v nyibli ke', v nu- ε blɛ le, -ε nu□o, Besebulɪ, -ε mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu Satan, ε nɔ- yi -Yusu 'klɪ -nyɪ, 'ki bu nu -teblɪ a 'mɔ.»

25 Kɛε, -Yusu yi 'waa 'lulɛ-hihie ni. Ε nɔ- kɔ -tɪ 'ε lee □nu, -ε mɔ: «□Bɪ pɔ□v dɛ yi: 'Kɪ 'li 'blugba 'kwli, nyibli 'bu 'bɛ □tɪɔ le, -ε -bɪ 'blugba a 'mɔ, ε di bi □hlɔn. 'Ya 'v 'lu de, 'bu mɔ, 'dɪɔ a nyibli, -hɔv' 'kayubukɔε, 'bu 'bɛ □tɪɔ le, -ε -bɪ nyibli a 'mɔ, v di -gbɛ le.

26 Dɛ ε □hɛn 'nyre, ε nɔ- mɔ, 'bu mɔ, Satan 'bu yi 'a dɪɔnɔ le ni blɛ, ε 'wɪ yi, 'a dɪɔnɔ ε -wɛn yi. 'A 'blugba kɔ bu bi □hlɔn.

27 A wɛn 'ni, 'n blɛ 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke', -ε nu□o, Besebulɪ, ε nɔ- yi 'mɔ 'klɪ -nyɪ. 'Bu mɔ, -tɪ a 'mɔ, a hle, 'bu mɔ wɛn □han-tɪ, 'aan 'mumu, nyɔ- yi 'ki 'aan -nɛ nyibli 'klɪ -nyɪ, 'v blɛ 'kuo -hɔn le -wɛ 'li? Dɛ -mɔ', 'aan nyibli ni, ε nɔ- tɔε □ne yi, -ε mɔ, -tɪ -bu, a yi 'mɔ -yɛε -ni, ε mɔ hi □nɪɔ.

28 Ε 'yi Satan 'pa-, kɛε, Nyɪsɔa a -Hihiu*, ε nɔ- yi 'mɔ 'klɪ -nyɪ, 'ki □bu bla 'kuo -hɔn -mɔ', -v ni 'v nyibli ke' le. Dɛ a 'mɔ, ε tɔε nɛ 'a mɔ□ɔ ni, -ε mɔ, Nyɪsɔa -tɔa nyibli a win a kɪkɔɔle, 'ki 'li 'a mɔ 'nyɪ.

29 Dɛ ε -nu, ε nɔ- mɔ, nyiblo □dɔ 'yi 'li□i 'li -wε, bu pa 'li 'klɪnnyɔ a 'kayu bu, bu mu -teblɪ 'yri, 'bu mɔ, 'bu 'yi 'klɪnnyɔ a 'mɔ -mɔa -ni 'tɪ-. 'Bu mɔa □nɛ, -ε -bɪ 'hru pɛ 'v bu, 'kɔ bu 'yri 'a 'kayu a -teblɪ a pɛpɛ.

30 Nyibli 'bu ni, ε kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, □ba 'yi -pɛ, ε □hɛn 'nyre, ε -wɛn 'mɔ yi. 'Tɪ- nyiblo 'bu 'yɛ ni -hɛε 'mɔ, 'ki -ba 'kukue nyibli le, 'ki 'v Nyɪsɔa -mɔ', ε 'wɪ yi, nyiblo a 'mɔ, ε -gbɛ □nu le, 'v hlɛε Nyɪsɔa -mɔ le.

31 *Ἐ* *ἡ* *κό*- *νυ*□*ο*, 'ἡ *γῆ* 'α *μὺ* -*lee* -*νῆ*, -*ε* *μὸ*, *Νυ*ῆ*σ*α -*we* 'ἡ *βῦ* 'wōwla *nyibli* a *dē* 'kuku a *pēpē* *νῆ*, 'ye □*βῦ* *υ* -*ha* *Νυ*ῆ*σ*α 'yri *ἔ*. *Κεε*, *nyiblo* -*βῦ*, -*ε* *di* *Νυ*ῆ*σ*α a -*Hihiu* 'yri *ἔ* -*ha*, *Νυ*ῆ*σ*α 'yri 'ἡ□*ι* 'ἡ -*we*, *βῦ* 'wōwla 'a *dē* 'kuku a 'mυ.

32 'Ya 'υ 'ἡ *de*, 'mō -*βῦ*, -*ε* *μὸ* -*tonyibli* a *pēpē* a *Nyiblo*, *nyiblo* -*βῦ*, -*ε* *di* 'mυ -*ti* -*hṽin* *yre* *hla*, *Νυ*ῆ*σ*α -*we* 'ἡ *βῦ* 'wōwla 'a *dē* 'kuku a 'mυ *νῆ*. *Κεε*, *nyiblo* -*βῦ*, -*ε* *di* *Νυ*ῆ*σ*α a -*Hihiu* -*ti* -*hṽin* *yre* *hla*, *Νυ*ῆ*σ*α 'yri 'ἡ□*ι* 'ἡ -*we*, *βῦ* 'wōwla 'a *dē* 'kuku a 'mυ, 'kῆ 'nē- 'klo -*βῦ*, -*a* *νῆ* 'nē- *μὸ*, *ε* *κὸ*, 'kῆ 'ἡ 'klo -*μῦ*, -*ε* *di* 'ἡ *di* 'kwli.»

Tugbe a 'kuo, ε ἡκό- υ γῆι -yruu -ni
(*Matie 7.16-20; Luku 6.43-45*)

33 (*Κε*- *Yusu* *pῆ* *de*): «*Tugbe* -*μῦ*', -*ε* *γῆ* □*haan*'*nie* -*jri*, *ε* *κό*- *τῶ* □*haan*'*kui*. *Tugbe* -*μῦ*', -*ε* 'ye *νῆ* -*jri* □*haan*'*nie*, *ε* 'ἡ *τῶ*□*υ* □*haan*'*kui*. *Tugbe* a 'kuo, *ε* *κό*- *υ* *yruu* □*nē*.

34 'A *μῦ* -*μῦ*', a *κεε* *nyibli*. 'Aan □*wḷ* *nyre* *yre*, -*wen* *hro*. *ε* *κό*- *κὸ* -*ti*, 'ba *νῆ* 'υ -*tῆ* *βῦ*, 'a *hḷe* -*ti* -*hṽin* *ἔ*, -*ε* *νῦ*□*ο*, -*ti* -*μῦ*', -*ε* 'yῆ *ἡ* *nyiblo* a □*wḷ* *κῆ*, *ε* *κό*- *γῆ* 'υ□*υ* *wien* -*dii* -*νῆ*.

35 □*Haannyiblo* a *nunu*-*teblḷ* *κό* *γῆ*, -*ε* *νῦ*□*ο*, 'a □*wḷ* *κό* *γῆ*. 'Crekōnyo a *nunu*-*teblḷ* *nyre* *γῆ*, -*ε* *νῦ*□*ο*, 'a □*wḷ* *nyre* *γῆ*.

36 'N *γῆ* 'α *μῦ* 'ἡ *lee* -*νῆ*, -*ε* *μὸ*, -*nyrōwō* -*μῦ*', -*ε* *κὸ* 'yri *Νυ*ῆ*σ*α *di* 'υ *nyibli* -*bati* *ἔ* -*pṽṽ* -*νῆ*, 'a -*nē* *nyiblo* 'bṽ *νῆ* 'υ, 'bṽ *hla* *nyiblo* □*ḍṽ* -*ti* -*hṽin* 'hṽ *ἔ*, 'kῆ 'nē- 'klo -*βῦ* *κῆ*, *ε* *di* *Νυ*ῆ*σ*α *kle* 'ἡ -*hḷiḷa* -*νῆ*, -*ti* -*μῦ*', -*κὸ*ῆ 'ἔ *hla* -*ti* a 'mυ.

37 'A -*ti*, *Νυ*ῆ*σ*α 'bṽ *di* -*na* -*bati* 'bē, -*ti* -*μῦ*', -*hla*, 'kῆ 'nē- 'klo -*βῦ* *κῆ*, *ε* *κό*- *ε* *di* 'ἡ 'kwli *ἔ* *ta*, *ε* 'mυ -*μῦ* -*lee* -*νῆ*, -*ε* *μὸ*: -*Bati* 'yri -*μῦ* -*klo*, -*hṽṽ* -*bati* *klo* -*μῦ* *νῆ*.»

Falisi□tumu a nyibli -hve ni, 'kῆ -Yusu bṽ nu □wḷekēē-teblḷ*
(*Makῆ 8.11-12; Luku 11.29-32*)

38 -*Yusu* *bṽ* *pṽ* 'kῆ *ἔ*, -*ε* -*bῆ* *Νυ*ῆ*σ*α a *tetetōnyo* -*bῆ*, *κὸ* *Falisi□tumu* a *nyibli* -*bῆ*, -*υ* *νῆ* 'υ, *υ* □*tu*□*ο* □*wōn*, *υ* *wen*: «*Tōōnyo* *ο*, -*a* -*hṽe* -*ba* 'ye□*ε*, 'bṽ *μὸ*, □*νῆ* -*we* 'ἡ -*βῦ* *nu* □*wḷekēēde*, -*ε* *di* -*a* *μὸ*□*ο* -*tōō* -*νῆ*, -*ε* *μὸ*, *Νυ*ῆ*σ*α, *κό*- *lee* 'nē- *μῦ* -*tutu* *κῆ*.»

39 -*ε* -*bῆ* -*Yusu* *wen*: «*Ti* -*βῦ* 'yri a *nyibli* -*βῦ*, 'waa *nunuklo* *nyre* *γῆ*, 'υ *plee* 'ἡ *Νυ*ῆ*σ*α *ke*, 'ti- 'υ -*hṽe* □*wḷekēēde* *de*, -*ε* *di* □*νῦ* -*tōō* -*νῆ*, -*ε* *μὸ*, *Νυ*ῆ*σ*α, *ε* *κό*- *lee* 'nē- 'mυ -*tutu* *κῆ*. *Κεε*, *Νυ*ῆ*σ*α 'yri 'ἡ□*ι* 'ἡ -*we*, *βῦ* *wen*, 'kῆ *ba* 'ye □*wḷekēēde* □*ḍṽ*. □*Wḷekēēde* *νῆ* -*do* -*μῦ*', *Νυ*ῆ*σ*α *di* *νῦ*, 'kῆ 'υ 'a *μῦ* -*μὸ*, *ε* *di* 'wῆ- 'a *dē* -*bῆ* -*μῦ*', *ε* *νῦ* *la*, 'kῆ 'υ *winwḷōn*-*hanyo* *Jona* a -*ta*'.

40 *Δε* -*μῦ*', *Jona* a 'mυ, *ε* -*νῦ*, 'ἔ -*hῆ* 'ἡ -*nyrōwῆ* *νῆ* *ta* *κὸ* 'tōḷwῆ *νῆ* *ta* -*hrin*.*ye* *gbagbṽ* -*μῦ*' *kwli*, *κε*- *ε* *di* 'mυ □*ti*, 'kῆ 'υ 'mō -*βῦ*, -*ε* *μὸ* -*tonyibli* a *pēpē* a *Nyiblo* -*μὸ*. 'N *di* -*hῆ* 'ἡ -*tutu* *βῦ* -*nyrōwῆ* *νῆ* *ta* *κὸ* 'tōḷwῆ *νῆ* *ta*.

41-42 'Ti- *Ninifōḍῶ* a *nyibli* 'mυ *la* *Jona* a *win* 'wῆn, -*te* *ε* *γῆ* *la* □*νῦ* *Νυ*ῆ*σ*α a -*ti* -*lee* -*νῆ*, -*ε* -*bῆ* *υ* *hie* *la* 'υ 'waa *dē* 'kuku, *υ* *νῆ* *la* *βῦ*, 'υ -*nyῆ* *la* 'waa 'klo a *pēpē* *Νυ*ῆ*σ*α. -*ε* -*bῆ* 'kῆ, 'mō -*βῦ*, -*ε* *νῆ* *μὸ* 'a *μῦ* *ye*' *βῦ*, 'n -*hῆ* 'υ *Jona* a 'mυ *νῆ*, *κεε*, a 'ἡ □*tuu*□*ο* 'υ 'na *win* 'υ. *ε* *κό*- *νυ*□*ο*, *ti* -*μῦ*' -*κὸ* 'yri *Νυ*ῆ*σ*α *di* 'υ -*tonyibli* -*bati* *ἔ* -*pṽṽ* -*νῆ*, *Ninifōḍῶ* a *nyibli* a 'mυ, *υ* *νῦ*-*di* *ye*' *du*, *υ* *mυ* *ἔ* *pṽ*, -*ε* *μὸ*, *ti* -*βῦ* 'yri a *nyibli*, *υ* *μὸ* -*ti* 'wḷanyṽ □*νῶ*, 'kῆ 'υ *Νυ*ῆ*σ*α *ye*'. 'Ya 'υ 'ἡ *de*, *ti* -*hῆ* *la* a *ti* 'yri, *bōḍῶ* □*ḍṽ*, *ε* *κό*- *hōn* *la* 'ἡ -*tῆ* *blōḅḷ* □*ḍṽ*, *υ* *dē* *Sabablugba*. *Bōḍῶ* a 'mυ, *ε* *μὸ* *la* *nugba* □*νῶ*. *ε* *κό*- *di* *la* *Jrusēḍῶ* 'kwli, *ε* 'mυ *la* *bōḍῶ* *Salomō*, -*ε* *μὸ* *la* *Νυ*ῆ*σ*α a *nyiblo*, 'a □*tōwin* 'wῆn. *Κεε*, 'mō -*βῦ*, -*ε* *νῆ* *μὸ* 'a *μῦ* *ye*' *βῦ*, 'n -*hῆ* 'υ *Salomō* a 'mυ *νῆ*. *Κεε*, a 'ἡ □*tuu*□*ο* 'υ 'na *win* 'υ.»

'Ku -hvan 'bu -hɔn 'v nyiblo ke', ε di bi 'vϐv ke' de, 'bu mɔ, Nyɩsɩa a -Hihiiu* 'bu 'yɩ 'vϐv ke' -nɩ (Luku 11.24-26)*

43 Kε- -Yusu pɩ de: «'Bu mɔ, 'ku -hvan 'bu nɩ 'v nyiblo ke', 'tɩ- 'bu -hɔn 'vϐv ke', -ε -bɩ 'kɩ ε mi 'lɩ 'wan 'kwli, 'ε mi bɔnɩle yrayrɩ lε ϐmɔɔ mɔ. Kεε, ε nɩ 'yeϐε lɩ bɔnɩle.

44 -Tε ε 'ye nɩ 'ye 'kɩ bɔnɩle, -ε -bɩ kε- ε pɩ 'a dɔnɔv yɩ: 'N kɔ ϐbɩ -mε kle, 'mɩ 'lɩ bɔnɩle 'ka, 'n -hɔn la 'lɩ 'kwli mu. -Tε ε ϐhvan -mɔ, -ε -bɩ ε 'yeϐε nɩ, -ε mɔ, bɔnɩle a 'mɩ, ε nu 'huhɩv, 'ε 'hɣen kle -tεε, kɔ, 'ε ϐhɣenti -nɩ. (ε 'wɩ yɩ, Nyɩsɩa a -Hihiiu 'yɩ 'v nyiblo a 'mɩ ke' -nɩ.)

45 'Bu nɩ 'mɩ lε, -ε -bɩ 'ku -hvan a 'mɩ, ε kɔ bu bla 'kuo -hɩn nɩ ϐhlon'hɩen -bɩ, -v kɔ 'ɕɣε, -v -hɩ 'v 'a 'mumu 'v, 'waa pepe a 'mɩ, v 'mɩ mɔ-bibi -nɩ, v 'mɩ 'v nyiblo a 'mɩ ke' bi. -ε -bɩ nyiblo a 'mɩ, 'a 'kɔ di nyre yɩ pepe, ε 'mɩ 'v 'a yɩ-hεkɔ 'v -hɩ. Kε- ε di 'mɩ ϐɩ -wε, 'kɩ 'v tɩ -bu 'yɩ a nyibli -bu -mɔ, -v kɔ ϐwɩ -nyre yɩ.»

-Yusu a 'dii kɔ 'a 'dɩayɩv 'hɩen- (Makɩ 3.31-35; Luku 8.19-21)

46 'Kɩ v nɩ la 'lɩ 'kayɩ nɩ -do a 'mɩ bu. -Yusu nɩ 'lɩ nyibli a 'mɩ, 'waa -mɔhleeε 'kwli, 'a 'dii kɔ 'a 'dɩayɩ nyɩbεpɩ 'hɩen- 'v nyre 'v. 'Kɩ 'v -patv', 'kɩ v hree 'v, 'v ϐmɩε 'hru lε, 'kɩ bu hlee 'lɩ -Yusu -mɔ.

47 ε nɔ- mɔ, nyiblo ϐdɩ bu muϐo lee mɔ, -ε mɔ: «'Ye kε, -na 'dii kɔ -na 'dɩayɩv 'hɩen-, 'kɩ 'v nɩ 'lɩ -patv', 'v -hɩε bu hlee 'lɩ -mɩ -mɔ.»

48 -ε -bɩ kε- -Yusu -pɩ, 'ε -hɩhɩa nyiblo a 'mɩ kle, ε wen: «-U -bɩ nɩ 'v, 'v mɩ 'na 'dii kɔ 'na 'dɩayɩv 'hɩen- -wε.»

49 'ε pɩ 'a -nagbopɩ* dabɩ -mɔ, ε wen: «Ba 'ye kε, nyibli -bu, v nu- mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'dɩayɩv -wε,

50 -ε nuϐo, nyibli -mɩ', -v nɩ 'na 'Ba Nyɩsɩa -nɩ 'lɩ yakɔ 'kwli a kɩwεenle, v nu- mɔ 'na 'dɩayɩv, kɔ 'na 'dii -wε.»

13

-Yusu pɩ la 'dɩdɔnyɔ a 'ledɩ (Makɩ 4.1-20; Luku 8.4-15)

1 -Nyɣɔwɔ a 'mɩ 'kwli, -Yusu 'hɩɩ la 'lɩ 'kayɩ bu nɩ, 'ε mu la 'lɩ Galilebɩgbɩa a 'yɩ wien, 'ε nɩ bu, -ε diϐε nu, ε 'mɩ nyibli Nyɩsɩa a -tɩ -tɔɔ -nɩ.

2 Nyibli -hɔɔhɩv, v nu- ϐglaa 'hɩɩ lε. Bu 'ye nɩ 'ye 'hru, ε nɔ- nuϐo, 'ε 'ya 'lɩ 'blagbɩ 'kwli, 'ε nɩ bu, nyibli a 'mɩ, 'v 'wɩε 'v 'gbahlɔn bu,

3 'ε -hɩhɩε ϐnv -tebli -hɔɔhɩv kle, 'kɩ 'lɩ 'ledɩv 'kwli. Kε- ε pɩ 'kɩ, ε wen: «Ba pɩ 'mɩ nɩv yɩ bu. ε kɔ la -nyɣɔwɔ ϐdɩ, nyɩbehɩan ϐdɩ, ε nɔ- mu la 'a -tebli 'dɔ mɔ. -Tebli a 'mɩ, ε -gble 'lɩɩ 'a -ci 'kwli lε.

4 -Tε ε yɩɩ nɩ -gble, 'a dε -bɩ bi 'lɩ 'hru wɩn lε, nɩbɩ 'v -di, 'v diϐε.

5 'A 'hɩen a dε, ε -gbla, -tɩtɩkɩtɩɔ -mɩ', ε bi 'v kɩ, 'hɩɔ 'pa nɩ 'lɩɩ bu, 'ε 'sii yɩ, 'ε ϐga tɩ nɩ -do a tɩ 'yɩ, -ε nuϐo, -tɩtɩkɩtɩɔ a 'mɩ, -ε nɩ 'v 'hɩɔ a 'mɩ kɩ, ε 'yɩ -hɩ.

6 -Tε ε ϐga, -te 'yɩv bi 'lɩ yɔ', ε nɔ- mɔ 'a ϐkwɩɩ bu 'yɩv, -ε nuϐo, 'a -wɩlubɩ kɩε 'hɩɔ a 'mɩ yɩ.

7 'A ta a dε, ε -gbla, 'kɩ ε bi 'lɩ 'witi 'nyɩ. -Tε ε ϐga, -ε -bɩ 'wɩlɩli 'buu ϐne 'lɩ lε.

8 'A -hɣen a dε, ε -gbla, ε nɔ- bi 'v ϐhaan-tɩtɩ kɩ. -Tε ε ϐga, 'ε 'sii yɩ, 'ε ku -tεε, 'ε pɩ blɩ. 'A blɩ nɩ -do, ε pɩ 'yɔ a (100) -wɩ nɩ ϐhun, -v -bɩ pɩ 'yɔ a (60) -wɩ nɩ ta, 'a dε -bɩ pɩ 'yɔ a (30) -wɩ ϐtu 'v -pu.

9 'Bu mɔ, 'ba kɔ -tɩ'wɩnnɩv, -ε -bɩ ba 'wɩn -tɩ -dodo.»

10 -Te -Yusu -yre 'ki, -ε -bi 'a -nagbopu* 'yɪya 'uɔv 'hwi bu, 'u yɪɪt le 'beti -ni, v wen: «Bɪ nyibli -bu, 'ki 'leduɪ 'kwli -twe 'li ɪnu 'li?»

11 -ε -bi ε ɪtu ɪnu ɪwon: «'N ni 'leduɪ, 'ni twe ɪnu, -ε nuɔo, 'a mu -bu, -v mo 'na -nagbopu, Nyɪsua niɔe ni, 'a yruɪ Nyɪsua a -ti' le, ε ɪhen 'nyre, -te ε ni, 'ε kwe nyibli win ki. Nyɪsua a -ti a 'mu, ε -hli nyibli 'yi ki. Kee, nyibli -bi -mu', Nyɪsua 'yɪɪt -nu, 'ki bu yruɔo' le,

12 -ε nuɔo, nyiblo -mu', -ε pi Nyɪsua a win nua yi bu, Nyɪsua diɔe 'ni nu, ε 'muɔv' le yru, ε 'mu -te ε nu la 'a 'winwin 'v -hi. Kee, nyiblo -mu', -ε 'ye ni puɔv nua yi bu, ε 'yi 'liɪt 'li -we, bu yruɔo' le pepe.»

13 De -ko -ti 'n neε 'li 'leduɪ 'kwli, 'ni yi 'li ɪnu -mo -hlee -ni, ε no- mo, nyibliɔv a 'mu, v yɪɪt 'ni 'ye -teε, keε, v 'ni -yruɔo liɪt' le -teε, 'v yɪɪt 'win -teε, keε, v 'ni -yruɔo liɪt' le -we.

14 -Ti -mu', Nyɪsua a winwlon-hanyo Esai hla la 'ki, ε no- mi ke 'lu -mo, 'ki 'v ɪnu -mo. -Ti a 'mu, ε no- bu:

«Ke- Nyɪsua -pu:

-Ti -bu, 'n di hla, a di 'ni 'win,
keε, a 'yi 'liɪt 'li -we, ba yruɔo' le;

de -bu, 'n di nu, a diɔe 'ni 'ye,
keε, a 'yi 'liɪt 'li -we, ba yruɔo le,

15 -ε nuɔo, dako -bu, 'waa ɪwɪ 'gboklo ni,

'v ka 'waa nuɪ yre,
-ε diɔe nu, 'waa nuɪ 'ni ɪha -ti 'win,

'v ka 'waa 'yii ki,
-ε diɔe nu, 'waa yii 'ni ɪha de 'ye,

ε ko, 'waa ɪwɪ 'ni ɪha -ti' le yru.

'Bu mo, 'bu 'ye ni nu wen -tebli a 'mu,
v di wen 'mu yi 'ni -me,

'mu wenɪε nu, v 'mu wen 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v 'mu ye'.

Ke- Nyɪsua -pu.»

16 -ε -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi de, ε wen 'ni: «'A mu -mo -bi, ba ko plo a bleele, -ε nuɔo, 'aan 'yii yruɪ le, 'aan nuɪ 'ε yi -ti 'win.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nyɪsua a winwlon-hanyo*, ko Nyɪsua a dako a nyibli -huɔhuɔ -bi 'hwen-, v ɪmue laɔa le, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'ye, keε, v 'yɪɪt 'ye, ko, 'v ɪmue laɔa le, 'ki bu 'win la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'win a -ti, keε, v 'yɪɪt 'win.»

18 -ε -bi, ε yi ɪnu 'ni -lee -ni de, ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu, -ε diɔe nu, de -mu', 'leduɪ a 'mu, ε ɪhen 'nyre, 'mu 'a moɔo kle -hɪhɪa -ni.

19 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yɪɪt 'win, -ε mo, Nyɪsua -hue bu kwo nyibli win ki, 'ti- 'bu 'ye ni yruɔo' le, nyiblo a 'mu, ε 'wi 'hru -mu' yi, -ε ko wlon 'duɔo-tebli bi 'v le, 'ti- nuɔbi 'v -di, 'v diɔe. 'Bu yi Nyɪsua a win ni 'win, -ε -bi 'kuo -huɔn* a nyiblo gbagbu, ε yi 'ni di, 'ε -he 'liɪt Nyɪsua a win a 'mu ɪwɪ kle.

20 -Tɔtɔkɔtɔ -mu', -ε ni 'v 'hɪɔ 'pa ki, -ε ko ki 'duɔo-tebli -bi bi 'v le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -ε yi Nyɪsua a win 'win, 'ti- -ε yɪɪt ki -wen, 'ki 'li plo a bleele 'kwli,

21 'ti- -ε yɪɪt kua 'ble, 'ki 'li ti gbi 'kwli, keε, -ε 'ye ni -hua, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'a ɪwɪ ki. Nyibliɔv a 'mu, 'a 'bio -mu', -v 'ye ni -hua Nyɪsua a win, 'bu yɪɪt ɪhuɔen ni ɪtui, ε ko, 'bu yraa ɪne, ε yi 'ni sa, 'ki 'v 'a -ne nyɪsvade a 'mu -mo'.

22 -Tɔtɔkɔtɔ -mu', -ε ko ki 'witi ni 'v, -ε ko ki 'duɔo-tebli -bi bi 'li le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -ε yi Nyɪsua a win 'win, 'ti- nyiblo a 'mu 'ε yi 'klo ki a 'kla-wliye'yɪya a hritile -hriti -ni, ko, 'ε neε kɔko-tebli a -ti ɪwɪ kle, -ε

pi 'li□i kuka 'nyl. -Tebli a pepe a 'mu, nɔ- ni□e, Nyisua a win 'e 'ye ni nu -kuan, 'ki 'li 'a □wlo ki, 'e yi 'li le -hihre -ni.

²³ -E -bi □haan-tutu -mu', -e ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we, e nɔ- mo nyiblo -bu, -e yi Nyisua a win 'win, 'ti- -e yru□e' le, 'e ni -kuan, 'ki 'li 'a □wlo ki, 'wi a (100) -wli ni □hun, ko (60) -wli ni ta, 'ki 'u -e -bi -mo, ko (30) -wlo □tu 'u -pu, 'ki 'u -e -bi -mo, e -hi 'u -te u nu 'a 'winwun ni.»

-Yusu pu la yinyre-piti a 'ledu

²⁴ Ke- -Yusu pi la □nu yi de, e wen: «Nyisua 'bu ko nyiblo win ki, de e 'wi yi, e nɔ- -bu: Nyibehian □du, e nɔ- 'do □haan-kubu, 'ki 'li 'a -ci 'ki.

²⁵ -Nyrowo □du a 'to, -te -tonyibli a pepe pe ble, -e -bi 'a yraanyo mu 'li 'a -ci a 'mu ki, 'e 'do yinyre-piti, -e 'wi -kubu yi, 'ki 'li 'a □haan-kubu a 'mu 'nyl.

²⁶ -Te -kubu a 'mu, e -mi, e pu bli, e ko -piti a 'mu 'huen-, u nu- □ga.

²⁷ -Te -cikonyo a -kuannunyibli -di, -e -bi u wen: Nyibeju o, □bi □yi □haan-kubu 'do, 'ki 'li -na -ci ki? -Bi' -piti -hwin -hɔn 'ki yi, 'e □ga 'li 'li?

²⁸ -E -bi e □tu □nu □wɔn, e wen: 'Na yraanyo, e nɔ- nu□o. -E -bi -kuannunyibli wen: □bi -hwe□e ni, 'ki -ba -ha -piti -hwin a 'mu?

²⁹ E wen: 'Ubn-, a 'ni 'haa 'li□i, -e nu□o, 'ba yi□i ni -he, 'ba 'be 'li bu, a di 'hri -kubu.

³⁰ Ba -ha □nu me le, bu kuu 'u -te ni -do, u ko -kubu 'huen-. Ti -kubu'ceti di 'u nyre, 'ti- 'mu -kubu'cenyibli -lee -ni, -e mo: Yi-hede ba nu, e nɔ- mo, ba 'kukue -piti -hwin -mu' le, ba pu 'a dui, ba pu □nu 'to le. 'Ba -we mo, -e -bi ba 'kukue -kubu -mu' le, a 'mu 'li□i 'na 'kahi' pu.»

-Yusu pu la 'dudode -mu', -e ko 'yee □cimi -ni a 'ledu
(Maki 4.30-32; Luku 13.18-19)

³¹⁻³² -Te e -yre, -e -bi e pu □nu 'ledu -bi yi de, e wen: «□bu too ne 'a mu, -te Nyisua -nu, 'e ko nyibli dodoyo -bi win ki, 'ti- nyibli -bi 'u yi ki -bii -ni. De a 'mu, e 'wi 'dudode -mu', -e ko 'yee □cimi -ni yi, -e -hi 'u 'dudo-tebli -bi a 'yo 'u. Dɔdɔde a 'yee a 'mu, e nɔ- nyiblo □du -gba, 'e 'doo 'li 'a -ci ki. -Te e -mi, e -ku, -e -bi e -he tugbe gbagbu, 'e -hi 'u -ci a 'dudo-tebli a pepe 'lu le, nubli 'bu -di, 'u pi 'lwe, 'ki 'li 'a babu yra.»

-Yusu pu la 'floo a 'yaade a 'ledu
(Luku 13.20-21)

³³ -Te e -yre de, -e -bi e pu 'ledu -bi de, e wen: «Nyisua 'bu ko nyibli win ki, 'ti- nyibli -bi 'bu yi kle ni -bii -ni, de a 'mu, e 'wi- 'floo a 'yaade yi, nugba pu 'li 'floodupu -huohu -mo, 'ti- 'e nyua□a -nyuanyua, 'floo a pepe a 'mu 'e 'ya.»

De- ko -ti -Yusu 'e pi nyibli 'ledu yre 'li?
(Maki 4.33-34)

³⁴ -Tebli a pepe -mu', 'ki 'li 'ledu 'kwli, 'ki -Yusu nee 'li□i 'li, 'e tve nyibli -mu'. E 'yi 'li□i 'li -we, 'ki bu 'yi 'ledu -pu, bu 'yi □nu -too -ni.

³⁵ Ke- e nu 'a nunuo, -e di□e nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* -bi 'cɔ la, 'ki 'li Nyisacrien 'kwli, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e nɔ- -bu:

«Nyisua wen 'ni:

'N di nu 'ledu, 'mu 'li □nu -mo -hlee -ni.

-Tebli -mu', nyibli 'yi la -yi,

ku'e 'li 'klo a -wlu□tuule 'yie bu,

'mu □nu -too -ni.»

-Yusu -hɔha la yinyre-piti a 'ledu kle

36 -Τε δε α 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu hie 'u nyibli -mu' bu, 'ε mu 'h 'kayu bu, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'a -nagbopu a 'mu, 'u -mu, 'u 'yuya 'u'p'u 'huu bu, 'u 'beti'ε, u wen: «Ynyre-piti -mu', -ε ko 'ledu -pu wen, 'nu pu ε, 'ku u 'doo 'h'p'i -ci -mu' ki, -h'ha -a mu 'a -ti kle.»

37 -Ε -bi ε wen: «Nyiblo -mu', -ε 'dve 'haan-kubu -mu', 'mo -bu, -ε mo nyibli a pepe a Nyiblo, 'mo 'nu.»

38 -Ci -mu', ε no- mo 'klo -bu, -a nu 'ne- 'kwli. 'Haan-kubu, no- mo, nyibli -mu', Nyisua ko win ki. Ynyre-piti -mo -bi, ε no- mo nyibli -mu', 'kuo -huu* a nyiblo gbagbu ko win ki.

39 Yraanyo -mu', -ε 'dve ynyre-piti -mu', ε no- mo 'kuo -huu a nyiblo gbagbu. -Kubu'ceti, ε no- mo 'klo a 'u-honti. -Kubu'cenyibli, nu- mo Nyisua a leleny.

40 -Τε υ ni, 'u yi ynyre-piti -mu' ε 'kukue -ni, 'u pi'ε 'to ε, ke- ni -do, ε di 'mu ni, 'klo a 'u-honti 'yri.

41 Ti a 'mu 'yri, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di te Nyisua a leleny bu, -ε di'ε nu, nyibli -mu', -u ni'ε, 'waa 'bio, 'u ni -teblt -huu, ko nyibli -mu', -u ni -teblt -huu, u 'mu 'nu ε 'kukue -ni, 'ku 'h nyibli -mu', Nyisua ko win ki 'nyi,

42 u 'mu 'h 'nu na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi pu. 'Ku u di 'u 'hien -wee -ni, ko, 'ku u di 'u yru -puu -ni -we.

43 Kee, nyibli -mu', -u 'tu'ε 'u Nyisua 'u, 'a -ne nyiblo, ε di 'nu 'ni 'ye, 'ku 'h Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'wi yi -te ε ni, 'ε yi 'yru 'ye, -ε yi huu, 'ku 'h yak' kwli. 'Ba ko -ti 'wunna, -ε -bi ba 'win -ti -dodo.»

-Yusu pu la 'haande gbagbu, -ε pi 'die a 'ledu

44 «Nyisua 'bu ko nyiblo win ki, de 'n -we 'h 'pu pu 'ne yi, ε no- -bu: ε ko la 'haande gbagbu 'du, 'ε pi la 'die. 'Ku u -hli 'h'p'i -ci 'du 'kwli, nyiblo 'du 'ε 'hru 'ne ki. 'Haande gbagbu a 'mu, ε 'hru ki a -ti, 'a plo ble ni d'aki, 'ε -hli'ε de, 'ε -mu, 'ε plo 'a -ne kuko-teblt a pepe, 'ti- 'ε nu kuko-teblt a 'mu a 'wli, 'ε -to -ci a 'mu, -ε ko 'kwli 'haande gbagbu a 'mu, ε ni 'h.»

-Yusu pu la 'damaye a 'ledu

45 «Nyisua 'bu ko nyiblo win ki, ε 'w' puplonyo 'du yi, -ε 'muε 'damayo, -u pi 'die a -tuto ε.

46 -Τε ε ye 'a 'ye ni -do ki, -ε no yi -teε, 'ti- -ε pi 'die, -ε -bi ε mu ni, 'ε plo 'a -ne kuko-teblt a pepe, 'ε -to 'damaye a 'mu.»

-Yusu pu la -tita a 'ledu

47 «Nyisua 'bu ko nyibli win ki, ε 'w' -tita yi, u pu 'h 'nie -mo, -ε kwle -hrin a gblegble.

48 'Bu 'yii 'h, -ε -bi 'pupanyibli yi'ε 'ni -jri, 'u 'yee 'u'p'u 'gbahlon, 'u yi ble ni, 'u yi 'h -hrin a 'mu 'h 'titi -ni, de -mu', -u mo 'a 'haande, 'u pi 'h'p'i -tugb' kwli ε, 'ti-, 'u pi 'a -huu 'wan ε.

49 Ke- ni -do, ε di -huan 'mu 'ti, ti -ko 'yri 'klo di -huan 'u -wlu -hon: Nyisua a leleny di 'h 'ni di, nyibli -mu', -u 'yi 'u Nyisua 'u 'tuu -ni, ε ko nyibli -mu', -u 'tuu 'u Nyisua, u 'mu 'nu 'yi ε -h'ha -ni,

50 nyibli -mu', -u 'yi 'u Nyisua 'u 'tuu -ni, na -mu', -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ε no- ko 'nyi u di 'h 'nu 'h pu. 'Ku u di 'h 'hien 'h -wee -ni, ko, 'ku u di 'h yru 'h -puu -ni.»

Towin yrayru ko towin 'ki 'hven-

51 -Ε -bi -Yusu 'beti 'a -nagbopu* -ni wen ni, ε wen: «-Ti a pepe -bu, 'n -hla, 'bi a yru'ε?» -Ε -bi u wen: «In, -a yru'ε ni.»

52 -ε -bι κε- ε πι □νω γι, ε wen: «'A -ne tetetoconyo □δv, -ε di 'na -nagbopi -he, ε 'wι- 'kayu'bai -mυ', -ε ko □tō, -ε 'dui 'a kōko-tebli yrayri ko 'a -tebli 'kι 'hven- ye', -ε nii □ne -kwan 'yri.»

Nasaletι a nyibli 'yι la -Yusu □wlv yι -kuo -nι
(Maki 6.1-6; Luku 4.16-30)

53 -Te -Yusu -we 'ledv a 'mυ, 'a pōpυv -mō, -ε -bι ε -hōn 'v -tite a 'mυ nι,

54 'ε mu 'lι 'dιo -mυ', -ε ko 'kwli ε kuu 'lι, 'ε mu 'lι Nytsva a 'kayu bu, 'ε -tua Nytsva a -tι a tōole. Nyibli -huohvι -mυ', -v nι 'v, 'waa □wli keε le, v wen: «Nyo- tōo □ne □tōwin -bv, -ε yι 'lι□ι wlon 'hri 'lι? Kō, nyo- -nyi□e 'khi, 'kι bu nu □wlekeε-tebli -bv 'lι?

55 De -a -yι, ε nō- mō, ε mō 'camude a 'yu □nιo. 'A 'dii a 'nyre mō Mari. 'A 'dīayι nyibeπv, nυ- mō Saki, kō Sosefv, kō Simō, kō Judι.

56 'A 'dīayι nyroyo a pēpe nι 'ne- -a mυ 'nyι. 'A -tι, nyo- -nyi 'kι□ι □tōdv -bv, ε -kō, kō, nyo- -nyi□e 'khdv -bv 'lι?»

57 'Waa 'lule-hihiedv a 'mυ, ε nō- nu□o, 'kι v 'yι□ι □wlv yι -kuo -nι. -ε -bι -Yusu wen 'nι: «Nyiblo -bv, -ε mō Nytsva a winwlōn-hanyo*, v □tūι 'v□v nι, 'kι 'v 'a -ne -tite □dv. Keε, v 'nι □tuu□o 'v□v, 'kι 'lι 'a dtonv a 'dīo 'kwli, kō 'kι 'lι 'a 'kayu bu.»

58 'Kι 'lι □nv 'nyι, -Yusu 'yι 'kι □wlekeε-tebli -huohvι -nu de, -ε nu□o, v 'yι□ι □wlv yι -kuo -nι.

14

-Te Saan Batistι nu la 'kōkōv
(Maki 6.14-29; Luku 9.7-9)

1 Tι a 'mυ 'yri, 'kι Galileblōgba a -gōlōnoma, -ε ko 'nyre mō Helōdι, ε 'wιn la 'v -Yusu a 'nyre.

2 Ke- ε πι 'a -kuannonyibli yι, ε wen 'nι: «Saan Batistι, -ε πι la nyibli 'nie 'lu le, ε nō- □nιo. -Te ε 'kō la, ε 'hri 'klo de. Ε nō- nu□o, 'ε nι 'kli kι, 'ε nι □wlekeε-tebli -mυ', -v kō 'nyre -a yι 'wιn.»

3-5 De -mυ', Helōdι a 'mυ, ε nu la Saan -mō, 'tι- Saan a 'mυ, ε 'mυ la 'kυ, ε nō- -bv: Helōdι a 'dīayι nyibeħian Filipv, ε nō- kō la nvgba, 'a 'nyre 'ε mō la Helodiadι. Helodiadι a 'mυ, ε nō- Helōdι -ha la Filipv □jι', ε kō la. -Te Saan 'wιn la -tι a 'mυ, -ε -bι κε- ε pv la, -ε mō: «Ε 'yι 'v le -nōo -nι, 'kι -na 'dīayι Filipv -bv, bv di 'klo nι, -bv di□e nvgba □jι' -ha, -bv di□e kō.» -Tι a 'mυ, Saan hla la, ε nō- kō -tι Helodiadι a 'mυ, 'ε □tutuo la Helōdι, 'kι bu lee la 'a 'seyo, bu klo la Saan, bu mva la□a, 'tι- bu pv la□a □jι'. -Te Saan nι 'kι 'lι □jι', -ε -bι Helōdι -hve□e nι, bu lee ne 'a 'seyo, bu 'la□a. Keε, ε 'yι la 'lι□ι 'lι -we, -ε nu□o, ε yι pie la nyibli a huannv. Nyibli wen 'nι, Saan mō la Nytsva a winwlōn-hanyo* □nιo la. 'A -tι, v 'yι yι -bleε -nι, bu -hren□e le.

6 -Te -nyrōwō -mυ', v kō la Helōdι, ε nyre la 'v, -ε -bι Helōdι bu -l'mimle. Le'mimle a 'mυ, ε nō- v mu kι, Helodiadι a 'yu nyroyu 'ε yι -wla yι, 'kι 'v nyibli a pēpe, v da le'mimle a 'mυ kι ye'. 'A yiyie a 'mυ, ε kloō Helōdι kι diakι.

7 Ε nō- nu□o, 'ε lee □ne, ε wen: «'N 'svv nι, 'a -ne □dedede, -di -hva, 'n di -mō□o 'nι -nyι.»

8 Ε nō- mō 'a 'dii bu lee ne 'a 'yu nyroyu de -mυ', ε kō bu nu, 'tι- 'a 'yu nyroyu a 'mυ, 'ε lee Helōdι, ε wen: «De 'n -hve, ε nō- mō Saan Batistι a 'kōkōv. 'Be 'v 'a 'lu 'v, -bv pv 'lι□ι hu 'kwli, -bv ya 'mō□o yι, -te tι ne -bv.»

9 -Te Helōdι 'wιn, -ε -bι 'a □wlv bi □hlon. Keε, -te ε 'svv wen -nι, 'kι 'v nyibli -mυ', ε -da ye', 'a -tι, ε nō- nu□o, 'ε lee ne 'a nyibli -mυ' a 'ye -bι, 'kι bu -nyi 'yu nyroyu -mυ' de a 'mυ, ε -hva,

10 bu mu 'li jikayu bu, bu 'be 'u Saan Batisa 'lu, 'a nyiblo a 'mu, 'e nu de a 'mu,

11 'e pu 'li Saan a 'lu hu 'kwli, 'e ya□a, 'e -nyi□e 'yu nroyu a 'mu, 'ti- 'yu nroyu a 'mu, 'e gba□a 'a 'dii yi.

12 -Te Saan a -nagbopu di la, -e -bi u gba la 'a 'kokoku ni, 'u -ha 'u□u 'u. -Te u -we 'u 'a -hitha -mo, -e -bi u mu ni, 'u lee -Yusu de a 'mu, -e muu 'lu -mo.

-Te -Yusu wloo la 'floo, 'ki 'u nyibli a 'miliwi ni □hun ye', 'u di la□a, 'u □mla la

(Maki 6.30-44; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

13 -Te -Yusu 'win -ti a 'mu, -e -bi e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e mu 'li -tite -mu', 'du bii 'li yi. Kee, de a 'mu, nyibli 'ye□e ni, 'u -hon 'du kle, 'u 'yaa 'yru □wien le, 'u kwe -Yusu □wien.

14 -Yusu bu □ti 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi e 'ye nyibli -huohu -mu', -u ni 'u ni. Bu 'ye 'ki □nu, -e -bi 'waa nyai -twa 'a nunuo, nyibli a pepe -mu', -u ko 'hu -hinhren le, 'e nu□o, 'waa 'hu 'e -we.

15 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi -nagbopu* 'yia 'u -Yusu 'hu bu, 'u yi□i -lee -ni, u wen: «-Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi, diide 'yi 'ne- -ni, 'ti- 'to -wen ni. 'A -ti, lee nyibli -bu, bu mu 'li 'du -bu, -u □glaa 'li -a mu 'kwli, bu mu 'waa dionu a diide le □mu.»

16 -E -bi -Yusu wen: «D 'yi yi -blee -ni, bu -hon 'ne- -wlu. 'Aan □gbetu, ba -nyi □nu diide.»

17 Ke- u pi□i yi, u wen: «-A 'yi □dedede -ko, 'bu 'yi 'flookui ni □hun ni -do, ko -hrin.yo ni 'huen 'pa.»

18 -E -bi e wen: «Ba ya 'mo□o yi,» 'u ya □ne□e yi,

19 'ti- 'e lee nyibli -mu', 'ki bu ni ble, 'ki 'u -piti ki. -Te u ni 'ki ble, -e -bi -Yusu 'du 'flookui ni □hun ko -hrin.yo ni 'huen a 'mu ye', 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yo' le, 'e -nyi Nyisua 'wio, 'ki 'u diide a 'mu a -ta', 'ti- 'e 'be□e □tu le, 'e 'nyii□e 'a -nagbopu, 'a -nagbopu, 'u □glaa□a nyibli a pepe a 'mu le.

20 'Waa pepe a 'mu, 'u di de -didi, 'u □mla. -Te u -we de le, -e -bi didide a 'mu, -e hie ble, -nagbopu, u 'kukue□e le, 'u 'yii 'li -tugbewi ni -pu □tu 'u 'huen.

21 Nyibli a 'mu, -u di de, 'bu 'yi 'yonu ko nugbi 'huen- -hre, u -we 'li bu mo nyibepe a (5000) 'miliwi ni □hun ni.

-Te -Yusu ne la 'yru ki, e mi la 'li -nagbopu* yi

(Maki 6.45-52; Saan 6.15-21)

22 -Te de a 'mu, e -hi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni, 'ki bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu □ta 'yru, e 'mu □nu □wien kwe. Ti a 'mu 'yri, 'ki e di 'u nyibli wlu -gbaa -ni.

23 -Te e gba 'ki □nu wlu, -e -bi e ni -do, e ya 'li dugba 'lu, 'e mu 'li Nyisua -mo hlee mo. -Te 'to -won, -e -bi e ni -do, e no- 'tite ni 'li dugba a 'mu 'lu.

24 'Blagbi 'tite ni 'u 'nie a -heyri', 'yru a 'dui 'e yi 'blagbi yre □gbe, -e nu□o, pepe yi 'ni -hu diaki.

25 Yi-hehapi bu pu win a ti 'yri, -e -bi e mi 'u □nu 'hu, 'e ne 'nie ki.

26 -Te e yi 'nie ki ni ne, u 'ye□e, -e -bi u 'ta 'u ble. Hwanno a -ti, u wen 'ni: «'Ku* □nu,» 'u -twa -cici a lepupu.

27 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi ke- -Yusu pi □nu yi: «Ba 'kee 'uble'tita. 'Mo □nu. A 'ni 'pie 'li hwanno!»

28 -E -bi Pielu wen: «Kukonyo, sey-sey, 'bu mo -mo, -e -bi lee 'mu, □bu na 'nie ki -we, □bu di 'u -mu 'hu.»

29 -E -bi -Yusu □tu□o □won, e wen: «Di 'li!» -E -bi Pielu □tu 'li 'blagbi 'kwli ni, 'e -twa 'nie a kinina, 'e mi 'li -Yusu 'hu.

30 -Te ε 'ye□ε, -ε mo, pepe yi 'ni -hu dtaki, -ε -bi huannu bi 'h□i 'kwli, 'ε -tua 'mumie. Bu yi 'ki ni 'mie, -ε -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: «Kukonyo o, wa 'mu -o!»

31 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu hru dabu ni, 'ε kl□□, 'ti- 'ε lee □ne, ε wen: «□Yi 'mu □wlu yi -kuo -ni -tee, -ε mo, 'n -we 'li □bu nu□o ni, -bu na 'nie ki ni.»

32 -ε -bi u ni 'hven a 'mu, u 'ya 'li 'blagbu 'kwli. -Te u 'ya 'ki, -ε -bi pepe □ti 'li ni.

33 'A -nagbopu -bi -mu', -u ni 'li 'blagbu 'kwli, u bla□a kwli yi bu, u wen: «'ε mo -tee, -mo Nyisua a 'Yu □ni.»

-Te -Yusu nu□o, nyibli a 'kve 'ε -we la, 'ki 'li Senesaletid□o 'kwli (Maki 6.53-56)

34 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u □ta 'yru, -ε -bi u nyre 'li Senesaletid□o 'kwli.

35 -Te u nyre 'li, -ε -bi nyibli -mu', -u ni 'li 'di□o a 'mu 'kwli, u yru -Yusu ni. ε no- mo bu 'heen 'a 'nyre 'blugba a pepe ki bu, -ε mo, -Yusu nyre 'li □nu -mo ni. ε no- nu□o, nyibli 'u ya□a k□klanyibli a pepe yi,

36 'u nyee □ne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawlu le dabu, mo 'ye □bu 'a wlawlu a 'mu a -wlabude, nyibli a pepe -hren□ε le, 'waa 'kve yi 'ni -we.

15

-Yusu wen 'ni, nyiblo 'yi yi -bleε -ni, bu □tu 'u -tonyibli a tete Nyisua a tete a -ta'

(Maki 7.1-13)

1 ε ko la -nyrowo □du, Falisi□tumu* a nyibli □du, u ko Nyisua a tetetowonyu □du 'hven-, u nu- -hon 'li Jrusred□o 'kwli, 'u mu 'li -Yusu -mo, 'u mu□o 'beti mo, u wen:

2 «De a 'di -bi, -kotu -na -nagbopu* 'ye ni □tuu 'u tete -bu, -aan 'batu t□o ne -a mu 'li? 'Bu 'mu de di, u 'ni -yra□a □jre.»

3 ε no- mo -Yusu bu □tu □nu □won, ε wen: «'A mu -mo -bi, de- ko -ti 'a 'ye ni □tuu 'u Nyisua a tete 'u, 'a □tui 'u 'a mu ni -do a tete 'u 'li?

4 ε mo □han-ti □nu, Nyisua -nyi -a mu tete. Tete a 'mu, ε no- yi -a mu -lee -ni, -ε mo: □tuu 'u -na 'bat ko -na 'dii 'hven- 'u, 'ki 'li 'waa nuεle 'kwli. Ke- tete a 'mu, 'a de -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'dii ko 'a 'bat 'hven- 'hri le, u ko bu 'la□a.

5 Kee, 'a mu -mo -bi, a wen 'ni: Nyiblo -we 'li bu lee ne 'a 'bat ko 'a 'dii 'hven- ni, -ε mo: 'Na kuko-tebli a 'kut□o -bi, 'n ko □bu -nyi wen□ε 'a mu, 'ki 'u 'aan -heεle a -ta', 'n -ha□a ni, 'ki 'u Nyisua a -ta'.

6 -ε -bi a wen 'ni: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tdu a 'mu, 'ki 'u 'a 'bat ko 'a 'dii 'hven- -mo', -ε -bi ε 'yi 'ki yi -bleε -ni, bu -heε 'ki □nu de. Ke- a ni 'ki, 'a □tui 'u 'aan d□onu a tete 'u, 'a 'wle Nyisua a tete.

7 A ne 'li ni 'hven. Ti □du a ti 'yri, winwlon-hanyo Esai hla la -ti a -tee, 'ki 'u 'a mu -bu -mo. De, ε 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, ε no- -bu:

8 Nyisua wen 'ni:

Dako -bu, u yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale, 'ki 'u wuntu 'yri,

kee, 'waa □wli h□o 'mu -mo le.

9 U wen 'ni, 'n ko -ti a 'yi'buale,

kee, 'na -ti 'yi 'li 'waa □wli ki -ni,

-ε nu□o, -tonyibli a tete, u tve -ni,

ε no- u deε Nyisua a tete.»

-Yusu wen 'ni, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε nō- ni□e, 'ε yi -ti 'wlanyo -he, 'ki 'b Nyisva ye'
(Maki 7.14-23)

10 -ε -bι -Yusu da nyibli -bι -mυ' ni, -v ni 'b -tuo ni -do a 'mυ ki, 'ε -tua 'waa leele, ε wen: «Ba pυ 'mυ nua yi bu, -ti 'n di hla, a 'mυ□v' le yru.

11 Didide -bu, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, ε 'yι□ι 'pa-, ε 'ni -nu□o li□ι, ε 'ni 'sii□e 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'. Kee, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε nō- ni□e, 'ki ε 'ye ni 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'»

12 -ε -bι 'a -nagbopυ* 'yιya 'b□v 'hvi bu, 'b lee □ne, v wen: «□Bι □yι□ι -yi, -ε mō, -ti -bv, -hle, ε pυ Falisi□tumu* a nyibli a □wlv yru' le?»

13 -ε -bι ε □tu □nv □wōn, ε wen: «'A -ne 'dvdōde □dv, 'bu ni 'b, 'na 'Ba Nyisva -mυ', -ε ni 'li yakō 'kwli, ε 'yι 'dō, v di -ha□a -wlu.» (-Ti a 'mυ, -Yusu hle, Falisi□tumu a nyibli -mυ', -v 'yι -tee a Nyisvanyibli 'pa-, v nu- ε □hen 'nyre.)

14 Ke- -Yusu pι de, ε wen 'ni: «Ba -ha □nv me le. V mō 'yii'dōnyv □nv, -v -hve -bv naa 'waa 'bio 'yii'dōnyv. -A 'blikve wen 'ni: 'Yii'dōnyv 'bu yi 'a 'bhuan 'yii'dōnyv ni -neε -ni, v ni 'hven a 'mυ, v di bi 'li 'butō 'kwli.»

15 -ε -bι ke- Piel pι 'ki, ε wen: «'Ledv a 'mυ, -pυ wen, -hιia -a mō□o kle.»

16 -ε -bι -Yusu wen 'ni: «□Bι 'aan 'mumu -bv, a 'yι -hvan -ti a leyuyruo ni kvε?»

17 □Bι a 'ni -yru□o li□ι le, -ε mō didide -bv, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, 'ki ε mi 'li□ι 'kwli, 'ε neε 'li, 'ε yi 'li -patv' bi.

18 De -bv, -ε -hven 'li nyiblo wlon, 'ki ε -hven 'li a □wlv ki. ε nō- ni□e, 'ε 'ye ni 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye',

19 -ε nu□o, 'ki 'li -tonyiblo a □wlv ki, 'ki 'lule-hihie -hvtn -hven 'li -wlv, 'b ni□e, 'ε ni -teblt -hvtn, 'ε 'le nyibli, 'ε ni -wlawli, 'ε ni 'lawlu, 'ε yi 'yri, 'ε pι 'a 'bio hi kle, 'ε yi nyibli a 'nyre yi nyre.

20 -Teblt a pepe a 'mυ, ε nō- ni□e, 'ki -tonyiblo 'ye ni 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'. Kee, nyiblo bu yra □jre, bu di de, ε 'ni nu□o li□ι, nyiblo a 'mυ, ε 'ni 'sii□e 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'» Ke- -Yusu pυ 'a -nagbopυ yi.

Nugba □dv, -ε 'yι -juukveyrōwlv 'pa-, 'ti-, -ε kuo -Yusu □wlv yi*
(Maki 7.24-30)

21 -Te de a 'mυ, ε -hi, -ε -bι -Yusu -hōn 'li -Juukve a 'blv 'kwli ni, 'ε mu 'li hιapvblugba -bι 'kwli. 'Ki 'li 'blugba a 'mυ 'kwli, 'ki 'dū -mυ', -v mō Tilh kō Sido 'hven-, v ni 'li.

22 'Ki 'li -tite a 'mυ, 'ki nugba □dv ni 'li. Nugba a 'mυ, ε 'yι -Juukveyrōwlv 'pa-. Kanaakveyrōwlv □nv. (-Juukve -mō -bι, nyibli -mυ', -v 'yι -Juukve 'pa-, v deε □nv -gbo.) -Te -Yusu nyre 'li, -ε -bι nugba a 'mυ, ε 'yιya 'b□v 'hvi bu, 'ε 'yaa 'li win, 'ε yι□ι -lee -ni, ε wen: «Dafidi* a 'Yu! Yru 'na nyai. 'Ku -hvan* ni 'b 'na 'yι nyroyu ke', ε □tui□e □hιven diakti.»

23 Kee, -Yusu 'yι□ι me le -pυ, 'a -nagbopυ*, 'b 'yιya 'b□v 'hvi bu, 'b nyee □ne le, v wen: «Bla□a le, -ε nu□o, ε pι -cici le diakti, 'ε yi -a mυ □wien le kvε.»

24 -ε -bι ke- -Yusu pι nugba a 'mυ yi, ε wen: «Yisraekve* -bv, -v mō Nyisva a dako, -v hlōō Nyisva -mō le, -wen blabl, -v hlōō 'blakonyo -mō le, v ni -do, v nu- kō -ti Nyisva 'ε tee 'ne- 'mυ.»

25 ε nō- mō nugba a 'mυ, bu bla□a kwli yi bu, ε wen: «Tōōnyō o, -heε 'mυ.»

26 -ε -bι ke- -Yusu -pυ, 'ε □tu□o □wōn, ε wen: «□Bυ pυ□v de yi: ε 'yι 'b le -nōō -ni, 'ki 'yonv -mυ', (-v mō -Juukve,) bu ni 'li de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo □dv bu -ha 'b □nv 'waa didide a 'mυ ye', bu 'wla 'b□v -gbo ye' bu.»

27 -E -bi nuḡba a 'mu, e wen: «Tɔɔnyɔ o, e mo ꞑhan-ti ꞑniɔ. Kee 'ki, nyibli 'bu yi de ni di, -tebli yi ble ꞑnu ꞑjre, 'waa -gbo 'u yiꞑi le 'ti, 'u yiꞑi di.»

28 -Yusu ꞑtuꞑo ꞑwɔn de, e wen: «Nuḡba o, -te -kuo 'mu ꞑwɔ yi diaki, 'a -ti, de -mu', -hɔe, 'n ko ꞑbu nuꞑo.» -E -bi ti ni -do a ti 'yri, 'yu nyɔyɔ a 'mu a 'kɔe -we ni.

-Te -Yusu nuꞑo, kɪklanyibli -huɔhu a 'kɔe 'e -we (Maki 7.31-37)

29 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hɔn 'li -tite a 'mu ni, 'e mu 'li Galilebluḡba a 'yru wien. -Te e nyre 'li, -e -bi e 'ya 'li duḡba 'lu, 'e ni bu.

30 Bu ni 'ki bu, -e -bi nyibli -huɔhu, u -hɔn -tebli 'nyi le, 'u di 'uꞑu 'huɔ, 'u yaꞑa kɪklanyibli yi: le-yiyrenyibli, 'yii'dɔnyu, ko nyibli -mu', -u 'yi 'plele -yi, nianinyu ko nyibli -huɔhu -bi, hiapukɔe -bi ni, kɪklanyibli a pepe a 'mu, 'u ya 'u ꞑnu -Yusu a bui ꞑhlon, 'e nuꞑo, 'waa 'kɔe 'e -we.

31 -Tonyibli a ꞑwhi kee le, -te u 'ye nyibli -mu', -u 'yi mo 'plele -yi, u yi 'ple, ko, nianinyu 'yi 'ki nia -ni de, le-yiyrenyibli ne ni, 'yii'dɔnyu yru le. De a 'mu, e nuꞑo ni, Nyɔsɔa -mu', Yisraekɔe de mo, 'u -tua 'a 'nyre a lepɔpuɔ.

-Te -Yusu wloo la 'fɔɔkui ni ꞑhlon'huen, nyibli a 'miliwi ni -hen 'u di laꞑa, 'u ꞑmla la (Maki 8.1-10)

32 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu da 'a -nagbopu* ni, e wen: «Nyibli -bu, 'waa nyaɔ ni 'mu ni, -e nuꞑo, -te u bi la mo 'mu 'huɔ, 'a -nyɔɔwi ni ta a -nyɔɔwɔ -bu, 'ti- u 'yi didide -ko. 'Bu 'yi de -di, 'n 'yi 'liꞑi 'li -we, ꞑbu lee ꞑnu, bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, -e diꞑe nu, 'kanu a -ti, 'waa 'klɪ 'ni ꞑha 'li 'hru wlon -we.»

33 -E -bi 'a -nagbopu wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu nyibli -huɔhu -bu didide -nyi, u 'mu ꞑmla. -Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

34 -E -bi -Yusu 'beti ꞑnu ni, e wen: «'Fɔɔkui ni -tie ni 'u 'a mu 'huɔ 'li?» U wen: «'A 'yo ni ꞑhlon'huen ko -hrin.yo gbi.»

35 E nɔ- mo bu lee nyibli -mu', -u ni 'uꞑu 'huɔ, 'ki bu ni ble,

36 'e 'du 'u 'fɔɔkui ni ꞑhlon'huen a 'mu ye', u ko -hrin.yo -ni wen 'huen-, 'e -nyi Nyɔsɔa 'wio, 'e 'beꞑe ꞑtiɔ le, 'e -nyiꞑe 'a -nagbopu, 'u ꞑglaꞑa nyibli a 'mu le.

37 Nyibli a pepe di de -teɛ, 'u ꞑmla. -Te u ꞑmla, 'fɔɔ, -e hie bu, -te 'a -nagbopu 'kukueꞑe le, 'yii 'li -tugbi gbagbi ni ꞑhlon'huen.

38 Nyibli a 'mu, -u di de, 'bu mo, 'bu 'yi 'yonu ko nuḡbi 'huen -hre, u mo nyɔɔɔ a 'miliwi ni -hen.

39 E nɔ- -hi, 'ti- -Yusu 'e te ꞑnu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, e nɔ- mo -bi, 'e -mu, 'e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'u mu 'li 'bluḡbakutiɔ -bi ki. 'Ki 'li 'bluḡbakutiɔ a 'mu ki, 'ki 'diɔ -mu', u deɛ Magada, e ni 'li.

16

Falisiꞑtumu a nyibli -huɔꞑe ni, -Yusu bu nu ꞑwhlekee-tebli (Maki 8.11-13; Luku 12.54-56)*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisiꞑtumu ko Sadusiꞑtumu* a nyibli 'huen-, u nu- 'yɔya 'u -Yusu 'huɔ bu, -e diꞑe nu, u 'mu 'uꞑu le ꞑteɛ -ni. E nɔ- nuꞑo, 'u lee ꞑne, 'ki bu nu ꞑwhlekeɛɛde, -e di ꞑnuꞑu -tɔɔ -ni, -e mo, Nyɔsɔa, e nɔ- lee 'neꞑe -tuɔ ki.

2 Kee, -Yusu ꞑtu ꞑnu ꞑwɔn, e wen: «'Tɔ 'bu yi -wɔn mo ni mi, 'ba 'yeꞑe, -e mo, 'nu 'yi 'li yo' le -ni, -e -bi ke- a pi: 'Yru di -huan 'ni huen.

3 -Nyre 'bu -nye, 'ba 'ye□e, -ε mo, 'nu ni 'li yako 'kwli, -ε -bi ke- a pi: 'Nu di ke 'ni di. -Tebli -mu', -ε mi 'lu -mo, 'ki 'li yako 'kwli, a yi 'waa kle-hihiale, 'a yi□i 'ye, -te -nyre di 'mu ni. Kee, -tebli -bu, Nyisva ni, -u mi ke 'lu -mo, a yi 'waa kle-hihiale -yi.

4 Ti -bu 'yri a nyibli a nunuklo nyre yi, 'u plee 'li Nyisva ke, 'ti- 'u -hwe □wilekeede de, -ε di □nu□u -toō -ni, -ε mo, Nyisva, ε no- lee 'ne- 'mu -tuto ki. Kee, Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu wen, 'ki ba 'ye □wilekeede □du. □Wilekeede ni -do -mu', Nyisva di nu, 'ki 'u □nu -mo, ε di 'wi- 'a de -bi -mu', ε nu la, 'ki 'u winwlon-hanyo Jona a -ta.» Bu pu 'ki le, -ε -bi ε -hon 'u □nu 'hvi, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'u mu 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -bi ki.

Falisi□tumu a nyibli a 'floo'yaade, ko 'kun Helodi a 'floo'yaade 'hven- (Maki 8.14-21)*

5 -Te -Yusu a -nagbopu* yi 'li 'blagbi 'kwli ni 'ye, ε -hru □nu -mo, 'ki bu gba 'floo -mu', u di di, 'u nyre 'li 'yru a 'kibia -bi -mu' ki.

6 -ε -bi -Yusu -tua 'waa titie, ε wen: «Falisi□tumu a nyibli, ko Sadusi□tumu* a nyibli 'hven-, 'waa 'floo a 'yaade a -ti, ba □tu 'aan dionu 'ye.»

7 -Nagbopu -mo -bi, u 'yi□i' le -yru, -ε mo, 'yaade a 'mu, -koti -Yusu hle, ε mo de a yipude □no, -ε □hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie -hwan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, ε no- ko -ti 'u yi 'waa dionu le 'beti -ni, u wen: «□Bi -te -a 'yi 'floo -ya, ε no- ko -ti 'ε ni 'puple le?»

8 -Ti a 'mu, -nagbopu -hla, -Yusu 'win ni, ε wen: «'A mu -bu, -u 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni, de- ko 'kla □ye 'a mu -wliye 'li? □Bi -te a 'yi didide -ko a -ti?»

9 A 'te 'ye -ti a 'leyuyruo ni kuvε, ε ko, a kla -ti-mo-hru-ti. -Te 'n wloo la 'flookui ni □hun, 'ki nyibli a 'miliwi ni □hun bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'floo -mu', -ε hie la bu, -tugbwi ni -tie a 'yii la 'li 'li? □Bi ε -hru 'a mu -mo?»

10 ε ko, -te 'n wloo la 'flookui ni □hlon'hven, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni -hen bu di de a -ta', 'ti-, -te u -we la de le, 'floo -mu', -ε hie la bu, -tugbwi ni -tie a 'yii la 'li 'li? □Bi ε -hru 'a mu -mo -we?»

11 □Bi a 'ni 'ye□e li□i, -ε mo, ε 'yi 'floo a -ti 'pa-, 'ni -hla□a li□i? Ke- 'n pi, -ε mo: Falisi□tumu a nyibli, ko Sadusi□tumu a nyibli 'hven-, 'waa 'floo a 'yaade a -ti, ba □tu 'aan dionu 'ye.»

12 -Te -Yusu pu 'ki le, -ε -bi, 'a -nagbopu yru□o le, -ε mo, -Yusu 'ni -pu□u le, 'ki bu □tu 'waa dionu 'ye, 'ki 'u 'floo a 'yaade a -ta', keε, bu □tu 'waa dionu 'ye, 'ki 'u hitoole -mu', Falisi□tumu ko Sadusi□tumu a nyibli 'hven-tve -ni.

Piel wen 'ni, -Yusu, ε no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la 'a dako yi ya

(Maki 8.27-30; Luku 9.18-21)

13 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'blugbakotto -mu', -ε 'mve 'blugba -mu' yre, -ε ko 'nyre mo Filipu a Sesale, 'ki u mu 'li. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ε yi □nu 'ni 'beti -ni, ε wen: «'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -bi' -tonyibli pi 'na -ti 'li, u wen, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

14 -ε -bi u □tu□o □won, u wen: «Nyibli -bi wen 'ni, Saan Batist -mu', -ε pi la nyibli 'nie 'lu le, ε no- -pa 'mu. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo Eli □no. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo Selemi □no. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo -bi □no, -ε 'ku la, 'ti- -ε 'hri 'klo de.»

15 -E -bi e wen: «A mu -mo -bi, a wen, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

16 -E -bi Simo Piel bi 'u ni, e wen: «-Mo mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya. -Mo 'Klohienyisua a 'Yu [mu].»

17 -E -bi ke- -Yusu pu [i] yi, e wen: «'E mo -ti a -tee, Simo Piel, Saan a 'yu. -Ti -mu', -hla, e 'yi -tonyiblo [du] 'pa-, e 'yi -mo [o] wlon [tu]. 'Na 'Bai Nyisua -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- lee -mo [o].»

18 'N yi 'ki -mu 'ni -lee -ni, -e mo, -na 'nyre mo Piel, -e [hen] 'nyre 'huo. E no- ko ki, 'n di 'u 'na 'cwe 'u -puu -ni. 'Kukuu 'yi 'li [i] 'li -we, bu -we 'cwe a 'mu bu.

19 'N di -mu Nyisua a 'klo yrayru a 'maju a 'yo 'ni -nyi. -Tebli a pepe -mu', -di nyibli -lee -ni, u 'ni 'nuo 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisua -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di [e] 'ni hla -we, e ko, -tebli a pepe -mu', -di ki -ween -ni, 'ki nyibli bu nu, Nyisua di ween [ne] ki -we.»

20 -E -bi -Yusu ti 'a -nagbopu ni -tee, e wen: «A 'ni 'lee 'li nyiblo [du], -e mo, 'mo -mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya.»

-Te -Yusu hla la [a], -e mo, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu klo 'hri de (Maki 8.31-9.1; Luku 9.22-27)

21 Kue 'u ti a 'mu 'yie bu, -Yusu -tua 'a -nagbopu* -tebli -mu', -e ko -bu mu [o] yi, 'a kle-hiatale, e wen: «E di ko -nyrowo, 'mu 'li Jruseduo 'kwli mu, 'bu a nyibli bi 'li yi, Nyisua a -cohlpinyu* gbagbu, u ko Nyisua a tetetoonyo 'huen-, u 'mu 'mu [hu]wen [tu], u 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mo, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'huen, ta a -nyrowo, Nyisua di -ha 'mu 'klo.»

22 E no- mo Piel bu daa [ne] 'kubia -mo, 'ti- bu lee [ne], -e mo: «-Ti -bu, -yi 'lu -mo le -hie, 'ni -hua [a] li [i], bu nu -mu, e ko, Nyisua 'ni 'ween 'li [i] ki, 'ki bu nu -mu.»

23 -E -bi -Yusu [han] -mo, 'e lee Piel, e wen: «hloko 'mu -mo le, Satan! -Ke 'mu yi, 'ki [bu] nu de -mu', Nyisua -huc. De -mu', -yi 'lu -mo le -hie, e 'yi [i] 'pa-, Nyisua 'ni -hie li [i] 'lu -mo le. -Na 'lule-hihie mo -tonyibli a 'lule-hihie [ni].»

24 Bu pu 'ki le, -e -bi e yi 'a -nagbopu 'ni -lee -ni, e wen: «Nyiblo 'bu yi [i] ni -huc, bu kue 'mu [wien] le, e 'ni 'kuee 'li 'a dionu a 'lule-hihie [wien] le, kee, -ti -mu', 'n di [e] -lee -ni, e no- bu nu, 'a -ne ti, 'ye [bu] nyibli u pu le, u 'mu [u] 'la, -te e pa 'u, 'e mo 'na nyiblo a -ti.

25 Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hua [a] li bu 'waan ne 'a dionu a -hunhlun, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'u 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisua yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dionu a -hunhlun bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te e nuc 'mu a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyisua yi.

26 Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kuko-tebli a pepe, 'ti- bu 'waan ne 'a dionu a 'klo yrayru, 'ki 'li Nyisua yi, kuko-tebli a 'mu, e 'ni -pu [u] 'u [u] dedede ni. Nyiblo [du] 'yi 'li [i] 'li -we, bu pu 'u [dedede] 'klo yrayru a 'mu, 'a -ta'.

27 -Ti a pepe -bu, 'n lee ne 'a mu, 'n hla [a] ni, -e nu [o], mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'li 'ni di, 'ki 'li 'na 'Bai Nyisua a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n ko 'na lelenyo 'huen-. Ti a 'mu 'yi, 'ki 'na 'Bai Nyisua di -huan 'a -ne nyibli -bi 'wio -nyi, ko, e 'mu -u -bi yru le -puu -ni, [wi] yi -te 'a -ne nyiblo a nunuko ni 'mu, 'ki 'ne- -tutu ki.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, u 'mu -huan [a] 'ye, -te 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'lidie nu, 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ti- e 'mu -huan nyibli a 'mu, 'waa 'kukuu a ti ki ye.»

17

-Te -nagbopv 'yee la 'li -Yusu Nyisva a -ti a 'yi'bvale 'kwli (Maki 9.2-13; Luku 9.28-36)*

1 -Te -nyrɔwɪ nɪ ɲhlon-do -hi, -ε -bɪ -Yusu gba Pielɪ, kɔ Saktɪ, kɔ Saktɪ a 'mɔ, 'a 'diayɪ nyibehɪan Saan 'hɔen- nɪ, 'v mu 'li dɔgba blɔblɔ ɲɔv 'lu.

2 'Kɪ v 'nɪ 'li dɔgba a 'mɔ 'lu, -ε -bɪ -Yusu 'cɪcɪ nɪ, 'kɪ 'li ɲɔv 'yi, 'a yigbakla yɪ 'nɪ wɪn, -wen 'yɔv, 'a 'hɔɪlɛpɔ-ɛɛblɪ 'plɛ nɪ, -wen -nyɛ.

3 Ti nɪ -do a ti 'yɪ, -ε -bɪ v 'ye Nyisva a winwɔn-hanyɔ Moise kɔ Eli 'hɔen- nɪ. Nyibli nɪ 'hɔen a 'mɔ, v 'kɔ la see la. V nu- 'hɪɪ v -Yusu 'hɔɪ, ε kɔ ɲɔv 'hɔen-, 'v -tɔa toto a pɔpɔv.

4 Pielɪ bɔv yɪ 'kɪ ɲɔv nɪ 'ye, -ε -bɪ ε yɪ -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, ε wen: «Kukɔnyɔ o, ε nu -tɛɛ, 'kɪ -ba nɪ 'nɛ- -tɪtɛ -bɔv bɔ. 'Bɔ mɔ, ɲɪ nɪ ɲɪ nɪ -hɔɛ, 'n di pɔ papɔv nɪ ta: -nɛ pupa, Moise a -nɛ, kɔ Eli a -nɛ.»

5 Win nɪ 'li ɲɪ wɔn, ti nɪ -do a ti 'yɪ, -jɪɪɪma, 'ε yɪ wɪn, 'ε ɲɪ v ɲɔv 'lu, 'ε -hɪɪ ɲɔv. 'Kɪ 'li -jɪɪɪma a 'mɔ 'kwli, 'kɪ Nyisva a win -hɔen 'li -wɪu, 'ε pɪ lɛ: «Nyiblo -bɔv, ε nɔ- mɔ 'na nuɛyɪ, 'ε yɪ 'mɔ pɔɔ a bleɛɛ -nyɪ. ε nɔ- ba pɔv nɔa yɪ bɔ.»

6 'Tɪ- -nagbopv 'mɔ win a 'mɔ 'wɪn mɔ mu, -ε -bɪ huannɔv bi 'li ɲɔv 'kwli, 'v bla kwli bɔv, 'v kɔ yigbakɪ blɛ, 'kɪ 'v Nyisva a 'vɲɪtuulɛ a -ta'.

7 -ε -bɪ -Yusu 'yɪyɪ 'v ɲɔv 'hɔɪ bɔv, 'ε -hɪɪɪ ɲɔv lɛ, ε wen: «Ba 'du ye', ba 'kee huannɔv a pipie.»

8 -Te v 'du 'yɪi ye', -ε -bɪ v 'kee nyibli -nɪ wen a 'yɪye nɪ, 'bɔ 'yɪ -Yusu nɪ -do 'pa-.

9 -Te v yɪ 'kɪ dɔgba a 'mɔ nɪ ɲɪ, -ε -bɪ -Yusu yɪ ɲɔv 'nɪ ti, ε wen: «Dɛ -bɔv, a 'ye, a 'nɪ 'lee 'li nyiblo ɲɔv, ε 'mɔv gba -gbagba, 'mɔ -bɔv, -ε mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'mɔ 'kɔ, Nyisva 'mɔ 'li 'mɔ 'kukɔnyibli 'nyɪ -ha, ε 'mɔ 'mɔ 'kɔ -ha.»

10 -ε -bɪ -nagbopv -tɔa 'a lɛ'betile, v wen: «Dɛ- kɔ -tɪ Nyisva a tetetɔnyɔ 'v pɪ lɛ, -ε mɔ, Nyisva a winwɔn-hanyɔ Eli, nɔ- kɔ -bɔv 'nyɛɛ 'hɪɪ, -bɔv di, 'tɪ- Wanyɔ -mɔ', Nyisva pɔv la lɛ, ε di la ya, ε 'mɔ di 'li?»

11 -ε -bɪ ε wen: «ε mɔ ɲɪhan-tɪ ɲɪɪɪ, Eli kɔ bɔv di, ε 'mɔ Nyisva a dako -hɛɛ -nɪ, v 'mɔ 'waa 'kɔv ɲɪhɪɪɪ -nɪ, v 'mɔ -mɔ -wɛ, 'tɪ- Wanyɔ a 'mɔ, ε 'mɔ di.

12 'N yɪ 'kɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, nyiblo -mɔv', -ε 'wɪ Eli yɪ, ε di nɪ, kɛɛ, v 'yɪɲɪ -yɪɪ, 'tɪ- yɪnyɛ-ɛɛblɪ -bɔv, -tonyibli -hɔɛ bɔv nuɲɔ -mɔ, 'v nu ɲɪɲɪ -mɔ. -Te v -nu, 'v ɲɪ Eli ɲɪhɪɪɪ, kɛ- nɪ -do v di nu, 'mɔ -bɔv, -ε mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, v 'mɔ 'mɔ ɲɪhɪɪɪ ɲɪɪ.»

13 -ε -bɪ -tonyibli a pepɛ yɪɲɪ nɪ, -ε mɔ, Eli -mɔv', -kɔtɪ ε hɪɛ, Saan Batisɪ ε ɲɪhɪɪ 'nyɛ.

-Te -Yusu nu la ɲɪa, 'yu -mɔv', 'ku -hɔan nɪ la 'v ke', 'a 'kɔɛ 'ε -wɛ la (Maki 9.14-19; Luku 9.37-43a)*

14 -Te -Yusu kɔ 'a -nagbopv* nɪ -ta nɪ -wen 'hɔen-, v ɲɪ 'kɪ dɔgba, -ε -bɪ v nyɛ 'v -tɪtɛ -mɔv', nyibli -hɔɪhɔɪ nɪ 'v. Bɔ nɪ 'kɪ 'v bɔv, -ε -bɪ nyiblo nɪ -do -bɪ 'yɪyɪ v -Yusu 'hɔɪ bɔv, 'ε blaɲɪ kwɪ yɪ bɔv,

15 ε wen: «Tɔɔnyɔ o, yɪ 'na 'yɪ nyibehɪan a nyat, -ε nuɲɔ, -gbugbukɔɛ nɪɲɛ nɪ, 'ε ɲɪɲɪɲɛ ɲɪhɪɪɪ dɪaktɪ. ε kɔ ti, 'ε yɪ 'li 'tɔ lɛ bi, kɔ 'kɪ 'li 'nie -mɔ.

16 'N gba 'liɲɪ -na -nagbopv yɪ nɪ, kɛɛ, v 'yɪ 'liɲɪ 'li -wɛ, bɔv nuɲɔ, 'a 'kɔɛ bɔv -wɛ.»

17 Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ 'a -nagbopv yɪ, ε wen: «A mɔ nyibli ɲɪɪɪ, -v 'yɪ Nyisva ɲɪwɔ yɪ -kuo -nɪ -tɛɛ, kɔ, -v 'yɪ ɲɪhaande kɔ dɛ -hɔan 'hɔen- a 'yɪɛ-hɪɪɪɪɛ -yɪ. Tɪ nɪ -tie 'n kɔ ɲɪɲɪ -hɪɪ 'nɛ- 'a mɔ 'nyɪ, 'tɪ- a 'mɔ Nyisva ɲɪwɔ yɪ -kuo

-ni 'li? □Bɪ ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

18 -Te u ya 'ki □ne□e yi, -e -bi -Yusu hlee 'li 'ku -huan -mu', -e ni 'u 'yu a 'mu ke' -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -E -bi 'ku -huan a 'mu, e -hɔn 'u□u ke' ni. E nɔ- mɔ ti ni -do a ti 'yri, 'yu a 'mu, 'a 'kue bu -we.

19 -Te ti ghi -hi, -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, u ni -do, u ni 'u bu, -e -bi u wen: «De- kɔ -ti, □a 'yi wen 'li□i -we, 'ki -ba bla 'ku -huan -mu' le 'li?»

20 -E -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, e wen: «A 'yi Nyisva □wlu yi -kuo -ni -tee, 'ki bu nu□o, 'yu -mu', 'a 'kue bu -we. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ye □bu a kuo Nyisva □wlu yi de gbe, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hɔn mɔ -tite -bu, -bu mu 'li -tite -mu', 'e mɔ □han-ti, e 'mu 'u -tite a 'mu -hɔn. 'A -ti, a -we 'li ba nu 'a -ne □dedede ni. [

21 'Bu mɔ, 'ba yi Nyisva ni de, 'ki 'li □cicie* ni -do 'kwli, 'ki a -we 'li ba bla 'li 'kuo -hwindu a 'mu le ni.]»

-Yusu hle la□a ni de, -e mɔ, e di la 'ni 'ku, 'ti e 'mu 'klo 'hri (Maki 9.30-32; Luku 9.43b-45)

22 -Nyrɔwɔ □du, -Yusu kɔ 'a -nagbopu* a pepe 'huen-, u 'kukue le, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, -Yusu 'e yi la □nu -lee -ni, e wen: «'Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, u kɔ bu pu 'mu nyibli -ji',

23 u 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwɔ ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, Nyisva kɔ bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyl, e 'mu 'mu 'klo -ha.» -Te u 'win -ti a 'mu, -e -bi 'waa □wli 'mue bu.

-Te -Yusu hlee la Nyisva a 'kagbau a 'blwli a de ki

24 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'huen-, u nyre 'li Kapenaɔdɔ 'kwli ni. 'Ki -Juukue* -mu', -u ni 'li 'nyi, e kɔ la 'blwli'tnyu, 'u yi la 'wli 'ti, 'ki 'u Nyisva a 'kagbau a -kuan a -ta'. 'Blwli'tnyu a 'mu, u nu- 'yɔya 'u Pielh 'huɪ bu, 'u yi□i 'beti -ni, u wen: «□Bɪ 'aan -ne tɔɔnyɔ -Yusu -bu, e yi Nyisva a 'kayu gbagbu a 'blwli 'ni 'pee -ni?»

25 -E -bi Pielh wen: «lin, e yi□i 'ni 'pee -ni,» 'e mu 'li 'kayu bu, -e di□e nu, e mu -Yusu -lee -ni. Bu 'mu 'ki 'li 'kayu bu pa, -e -bi -Yusu 'nyee 'hru, 'e 'beti□e, e wen: «Simɔ Pielh, de- -yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'u 'blwli a 'peele a -ta' 'li? 'Bu mɔ, 'blugba a naanyu 'bu yi 'blwli ni 'ti, nyibli a 'di -bi, u -hue 'wli a 'mu 'li? □Bɪ 'blugba a 'yonu u -hue□e, -u'u- hɩaponyibli?» (Ti a 'mu 'yri, 'blugba a naanyu, hɩaponyibli, u nu- u -hue la 'blwli, e 'yi 'blugba 'yonu 'pa-.)

26 -E -bi Pielh □tu□o □wɔn, e wen: «Hɩaponyibli □niɔ.» -E -bi -Yusu wen 'ni: «'A -ti 'ki o, 'blugba a 'yonu 'yi 'peele -ko.

27 Kee 'ki, 'blwli'tnyu -bu, -u 'yi 'na -nagbopu 'pa-, -a 'ni -hua□a li -ba pu 'waa □wli yru' le. 'A -ti, mu 'li 'yru wien. □Ni yi ni mi, gba -wedi, □mu 'pa. Yi-he-hrin.ye, -di 'pa, kla 'a wunto yi. 'Ki 'li□i wlon, -di yee 'li 'wliyokɔ a 'yee ni -do bu, -e -we 'li -bu 'pee -aan -ne 'blwli, -n kɔ 'mu 'huen-. E nɔ- di nu, □mu -aan -ne 'blwli a 'mu 'pee -ni.»

18

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'u 'a 'bio 'lu yi 'li?
(Maki 9.33-37; Luku 9.46-48)

1 Ti a 'mu 'yri, -e -bi -Yusu a -nagbopu* 'yɔya 'u□u 'huɪ bu, 'u 'beti□e, u wen: «'Ki 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo a 'di -bi, -e di 'u 'a 'bio 'lu yi ni 'li?»

2 -Te u 'beti 'ki□i, -e -bi e da 'hɩangbe □du, 'e □tu 'u □nu□u ye' bu,

³ ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba 'yi 'u de 'kuku a nunuo bu -hie, ε ko, 'ba 'ye ni □tu 'li 'aan dtonu, □wi yi 'hiangbi, a 'yi 'li□i 'li -we, ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

⁴ Nyiblo -bu, -ε ni 'li 'a 'bio 'nyi, 'bu □tu 'li 'a dtonu 'li, □wi yi 'hiangbe -bu, ε no- di 'u 'a 'bio 'lu yi ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

⁵ 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, -te 'hiangbe -bu, ε ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kua, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -ε -bi 'mo ε 'ble kua.»

*-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki
(Maki 9.42-48; Luku 17.1-2)*

⁶ -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Nyiblo -bu, -ε kuo 'mu □wlu yi, □wi 'hiangbedu -bu yi, 'bu mo, nyiblo 'bu nu□o, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na □wlu a ykuole, ε di noo 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -ε nu de a 'mu -mo, 'ki bu pu□u 'huo gbetee lo, 'ti- bu pu 'li□i 'yru -mo, ε 'mu 'ku.

⁷ 'Jro 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u 'yi Nyisua -yi, 'ti- -u ni□e, nyibli 'u ni de 'kuku. ε mo □han-ti □nuo, -teblidu a 'mu, ε ko bu mu 'lu -mo. Kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, ε di□e nu, ε 'mu 'lu -mo mu.

⁸ 'Bu mo, -na dabu, -huv', -na bu 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi 'de 'u □nu le, -bu pu □nu 'wan. ε nu -tee, 'ki -bu gba dabukutuo, -huv', bukutuo, -bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli, 'ε -hi 'u -na dabu ni 'huen, -huv', na bu ni 'huen, bu □cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi.

⁹ 'Bu mo, -na 'yie 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li□i 'li, -bu pu□u 'wan. ε nu -tee, 'ki -bu ko 'yie ni -do, -bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'ε -hi 'u -na 'yii ni 'huen bu □cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi.»

*-Te -Yusu puv la□a blable a de yi, -ε 'wan, 'ti- u 'ye
(Luku 15.3-7)*

¹⁰ Ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ba □tu 'aan dtonu 'yie, a 'ni □ha 'na nyiblo □do -yraa -ni, -te ε 'yi nyiblo gbagbu 'pa- a -ti. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbu 'pa-, Nyisua a 'lennyu, u nu- □tui □nu 'yie, 'u ko 'hru, 'ki bu ni 'u 'na 'Bai Nyisua, -ε ni 'li yako 'kwli 'hvi bu. [

¹¹ 'Mo bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mo Nyisua tee 'ne- -tutu ki, -ε di□e nu, nyibli, -u 'wan, -u hloo Nyisua -mo le, 'mu □nu le □muo, 'mu □nu wa, 'ki 'u ynyre-tebli -mu', u ni a -ta', u 'mu Nyisua yre 'mve -ni.]]»

¹² ε puv □ne de yi de, ε wen: «Nyiblo 'bu ko blabl a (100) □wli ni □hun, 'bu gba □nu 'ce mo, 'ti- blable ni -do, bu 'wan, de a 'di -bi nyiblo a 'mu, ε di nu 'li? ε ko bu hie 'u blabl a (99) □wli ni -hen □tu 'u -pu □tu 'u □huan-do -mu' 'cee' bu, bu mu blable -mu', -ε 'wan le □muo.

¹³ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu ye blable ni -do a 'mu ki, 'a plo di 'ni ble dtaki, ε 'mu 'u blabl a (99) □wli ni -hen □tu 'u -pu □tu 'u □huan-do -mu', -u 'yi 'wan a de 'u -hi.

¹⁴ De ni -do, ε no- ε pa 'mu, 'ki 'u 'aan 'Bai Nyisua -mo, -ε ni 'li yako 'kwli, -ε nu□o, ε 'ni -hva□a li□i, 'ki 'a nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbu 'pa-, 'a nyiblo ni -do bu 'wan.»

-Na 'bihian Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, -te -mu', -di nu, 'ti- □mu□u -heε -ni

¹⁵ (Ke- -Yusu pi de, ε wen 'ni:) «-Na 'bihian Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, lee □ne, ba bii yi, □mu□u -lee -ni, -ε mo, de a 'mu, ε -nu, ε nyre yi. 'Bu mo, 'bu yru□o, -ε mo, ε nu de 'kuku, ε 'wi yi, -nu□o ni, 'ε -he -na 'diayi de.

¹⁶ Kee, 'bu mo, 'bu 'ye ni yru□o, -ε mo, ε nu de 'kuku, -ε -bi da nyiblo ni -do, -huv' nyibli ni 'huen, bu bi -mu ki. ε mo □han-ti □nuo, Nyisua a 'cien

'ε hleε, -ε mo, nyiblo 'bu 'mu a 'bihian -ti -yεε -ni, ε -hveε ni, -hehupu ni 'huen, ta, bu ni -tuo ki.

17 Kee, 'bu 'ye ni yruo -we, -ε -bi da 'cve a nyibli. 'Bu mo, 'bu 'yi 'ki -yru pepe, -ε -bi 'ki 'li -mu 'yi, nyiblo a 'mu, bu mo hilekonyo, -huv' bu mo nyiblodu -mu', -ε 'yi Nyisva -yi.»

'Kli -mu', Nyisva yi -Yusu a -nagbopu -nyi*

18 (-ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen:) «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli 'ni 'nuo 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisva -mu', -ε ni 'li yako 'kwli, ε diε 'ni hla -we, ε ko, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli bu nu, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisva, -ε ni 'li yako 'kwli, ε di ween de a 'mu ki -we.

19 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, nyibli ni 'huen, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu -wen, 'ki bu da Nyisva, 'bu -hva a 'a -ne dedede, 'na 'Bai Nyisva -mu', -ε ni 'li yako 'kwli, ε di nuv' ni -nyi,

20 -ε nuo, nyibli ni 'huen, ta, 'bu 'kukue le, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'ki 'n ni 'li nuv' nyi.»

-Yusu wen 'ni: -Na 'bihian 'bu nu -mo de 'kuku -mo, -ε -bi bu -hru 'a de 'kuku a 'mu 'a -ti -mo

(Luku 17.4)

21 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi Piel 'yia 'vuv' hu bu, 'ε 'betiε, ε wen: «Kukonyo o, 'na 'bihian Nyisva a nyiblo, 'bu 'cibi 'v' mu de 'kuku a -monuno, 'wi ni -tie 'n ko vuv' -hru 'a de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mo 'li? vuv' bu -hru 'a de 'kuku a 'mu 'a -ti -mo, 'wi ni vuv' hlon'huen?»

22 -ε -bi ε wen: «'Ni -vuv' le -bu -hru 'a de 'kuku a -ti -mo, 'wi ni vuv' hlon'huen, keε, ε 'yi hreeε -ko. 'A -ne ti, -hru 'a de 'kuku a -ti -mo.»

23 -ε -bi ke- ε pi de, ε wen: «-Te Nyisva nu nyibli a win a kukole, de ε 'wi yi, ε no- -bu: 'Blugba vuv' a 'kun, ε no- da 'a -kvannunyibli gbagbi, ε 'mu 'wli -mu' -hre, v ko bu 'pee ne.

24 -Te ε vtu 'wli a 'mu a -hihre -wlu, -ε -bi v ya a 'a -kvannunyo -bi yi, -ε 'ble 'a gba kva. 'Wli, ε 'ble kva, ε -we 'li 'wible -huvu ni.

25 Kee, 'wli bu a 'mu, -ε ti 'mu le, ε 'yi 'li 'a 'peeε -we. ε no- mo 'kun a 'mu, bu lee ne 'a nyibli, ε wen: Ba gba nyiblo -bu, ε ko 'a nugba ko 'a 'yonu 'huen-, ba plo vuv', -wen vkoyo, ε ko, ba plo 'a kuko-tebli a pepe, -ε diε nu, ε 'mu gba a 'mu 'pee -ni.»

26 -ε -bi -kvannunyo a 'mu, ε bla a kwli yi bu, ε wen: 'N 'ble -na bu kva, 'n nyaa -mu le, ko vuv' a 'li. 'N di -na gba a pepe 'ni 'pee -ni.

27 Bu pu 'ki le, -ε -bi 'kun a 'mu, ε yru 'a nya, ε wen: 'Ye vuv' yi 'pee -ni, 'n te -mu bu, mu.

28 -Te ε -hon vuv' ye, ε yi ni mi, -ε -bi ε ye 'a 'bi -kvannunyo -bi ki. 'A 'bi a 'mu, ε ye ki, ε 'ble 'a gba 'cumiε kva. ε no- -mu', 'kun te wen bu, ε klo 'a 'bi a mlani ni, 'ε nyuveε le, 'ε yi -lee -ni: 'Na gba -mu', 'n ko 'li -mu -mo, -nyi 'mo vuv',

29 'a 'bi a 'mu, 'ε bla a kwli yi bu, ε wen: 'N 'ble -na bu kva, 'n nyεε -mu le, ko vuv' a 'li. 'N di -na gba 'ni 'pee -ni.

30 Kee, ε hia ni, 'ε ni 'v' a 'bi a 'mu ke', 'ε pu vuv' vti, ε 'mu 'li ni -nuni, ε 'mu gba a 'mu 'pee -ni, 'ti- v' mu vuv' te.

31 -Te 'a 'bio -kvannunyibli -mu', v 'ye de a 'mu, -ε mu 'lu -mo, -ε -bi 'waa plo neε 'li bu diaki, 'v mu 'li 'kun -mo, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo, 'v na a -mo le.

32 ε no- mo 'kun bu da a, ε wen: -Mo -kvannunyo -bu, -ko 'cre, gba a pepe -mu', 'n ko wen 'li -mu -mo, 'wen, 'ye vuv' yi 'pee -ni, 'n te -mu bu, -te -nyaa 'mu le a -ti.

33 -Te 'n -nu, 'ni yru -na nyai, ke- -ko -bu nu wen -na 'bihtan -mu', 'a nyai a yuyruo.

34 E nu□o, 'kun a 'mu, 'e ko yru'bibie dtaki, 'a -ti, 'e da 'a nyibli, e wen: «Ba pu□v □ji', v 'mu□v □hwen □tu, -e di□e nu, e 'mu 'li ni -nuni, e 'mu 'na gba a pepe -mu' 'pee -ni -we.»

35 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki de, e wen: «Ke- ni -do, 'na 'Bai -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di 'aan 'yiye nu. -Tebli -mu', 'aan 'bio Nyisva a nyibli nu 'a mu 'yi □hlon le, 'bu mo, 'ba 'ye ni -hru 'a -ti -mo, 'ki 'li 'aan □wli ki, -te 'kun a 'mu, e nu 'a nyiblo -mu' a □to, ke- Nyisva di 'aan □to nu -we.»

19

De -mu', -Yusu too -ni, 'ki 'v nyibvu ko nugba 'hven- bu -hihie yre a -ta' (Maki 10.1-12; Luku 16.18)

1 -Te -Yusu -we toole a 'mu -mo, -e -bi e -hon 'li Galileblugba 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu* 'hven-, v mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'ki 'li Sudan a 'niki.

2 Nyibli -huohui, v nu- yi -Yusu □wien le kue. Kiklanyibli 'bu ni 'v, e ni□e ni, 'waa 'kue 'e -we.

3 Falisi□tumu* a nyibli -mu', -v ni 'v, v nu- 'yiya 'v□v 'hvi bu, -e di□e nu, v 'mu 'v□v le □tee -ni, e 'mu ka, 'ki 'v Nyisva ye'. E no ko -ti 'v yi□ti le 'beti -ni, 'v pi le: «□Bi Nyisva a tete hle□e ni, -e mo, -tonyiblo ko 'hru, 'ki bu pu 'li 'a nugba -patu', 'ki 'v 'a -ne □dedede a -ta'?»

4 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «'N pu□v □haan-ti, -e mo, a -hre□e ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo, 'klo a -wlu□tuule', -te Nyisva yi la -tonyiblo ni ni, e nu□o ni, -tonyiblo a 'mu, 'e mo nyibeyugbe ko nugba 'hven-.

5 E no- ko -ti nyibeyugbe 'mu 'v 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven- bu hie, e 'mu nugba ko, e ko 'a nugba a 'mu 'hven-, v 'mu 'hvi bu -nuni -ni, v ni 'hven a 'mu, v 'mu -tonyiblogbo ni -do -he.

6 E □hen 'nyre, -e mo, v 'yi 'ki -tonyibli ni 'hven 'pa-, kee, v mo -tonyiblo ni -do □nuo. 'A -ti o, nyibeyugbe ko 'a nugba 'hven-, Nyisva -nu, 'v -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -blee -ni, bu -hihia □nu yre.» Ke- -Yusu pu □nu yi.

7 -E -bi Falisi□tumu a nyibli □tu□o □won, v wen: «De- ko -ti, 'ki 'li tete 'kwli, Nyisva a winwlon-hanyo Moise 'e hla□a, -e mo, nyibeyugbe 'bu -hue bu pu 'li 'a nugba -patu', -e -bi bu 'cri 'crien, -e hle□e, -e mo, e pu 'li□i -patu', 'ti- bu -ha 'li 'crien a 'mu, bu -nyi □ne□e?»

8 -E -bi -Yusu wen 'ni: «Aan □wli a 'gboklole a -ti □nuo, Moise 'e -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba pu 'li 'aan nugbi -patu' le. Kee, 'klo a -wlu□tuule', e 'yi la 'mu le -ni.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nugba 'bu 'yi 'v 'a nyibvu bu -hie, 'ti- 'a nyibvu a 'mu 'bu pu 'li□i -patu', 'ti- 'bu ko nugba -bi, -e -bi e nu -wlawli.»

10 -E -bi 'a -nagbopu yi 'ki□ti 'ni -lee -ni, v wen: «'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'v nyibeyugbe ko nugba 'hven- -mo, -e -bi e nu -tee, 'ki 'v 'ni 'kukoo 'li -ni.»

11 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «E 'yi nyibli a pepe 'pa-, v 'yi 'li□i 'li -we, bu yru -ti a 'mu le. Nyibli ni -do -mu', Nyisva -nyi 'kli, v nu- yru -ti a 'mu le.

12 E ko -tebli -huohui, -e ni□e, 'ki nyibepu 'ye ni ko nugbi: -v -bi ni 'v, 'v 'yi 'yonukode, -v -bi 'v ni 'v, 'v -ha □nu boto, -e di□e nu, v 'ni □ha nugbi ko, -v -bi 'ni -ko□o nugbi, -e di□e nu, v 'mu Nyisva a -kban ni -do a -ti 'lu mo le -hie, Nyisva a 'mu, e 'mu nyibli win ki -koo -ni. 'A -ti, nyiblo -bu, -e -we 'li -ti -bu a kua'buble, e no- -bu 'ble□e kua.»

*-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki bu nu la 'yonu [haande -mo
(Maki 10.13-16; Luku 18.15-17)*

13 E ko la -nyrowo [du, 'u gba 'li 'yonu -Yusu yi, e 'mu [nu dabu 'lu ble pu, ko, e 'mu Nyisva da, Nyisva 'mu 'yonu a 'mu [haande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'puple, u wen: «A 'ni 'haa 'li [i 'ku.»

14 Kee, -e -bi -Yusu wen 'ni: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mo. A 'ni 'kaa 'li [nu yi, -e nu[oo, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli pa,»

15 'e -tua 'waa dabu a 'lublepupu, 'e de Nyisva, 'ki bu nu [nu [haande -mo. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e -hon 'li -tite a 'mu ni, 'e -mu.

*-Yusu ko gblotayu -mu', -e mo la dekonyo 'huen-
(Maki 10.17-31; Luku 18.18-30)*

16 -Nyrowo [du 'kwli, gblotayu [du, e no- 'yira 'u -Yusu 'huu bu, 'e yi [i 'beti -ni, e wen: «Tɔɔno o, [haande a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisva a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'mu [u ko 'li?»

17 -E -bi -Yusu wen: «De- ko -ti [ni yi 'mu 'beti -ni, 'ki 'u [haande a -ta' 'li? Nyisva ni -do, e no- mo [haannyiblo. 'Bu mo, [ni yi [i ni -hwe, 'ki Nyisva bu -nyi -mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, -e -bi [tuu 'u 'a tete 'u.»

18 -E -bi e 'beti [e ni, e wen: «Tete a 'di -bi 'n di 'u [tuu -ni 'li?» -E -bi -Yusu wen: «[Ni 'laa 'li nyiblo, [ni 'nuo 'li -wlawli, [ni 'yrie 'li, [ni 'puu 'li nyiblo hi ki,

19 [tuu 'u -na 'bai ko -na 'dii 'huen-, 'ki 'li nwele 'kwli, nwe -na 'bihian -tonyiblo, [wi yi -te -nu -na dionu a nwele.»

20 -E -bi gblotayu a 'mu, e wen: «'E mo -tee, tete a pepe a 'mu, 'n [tuu 'u [u ni. De a 'di -bi 'n ko [bu nu de?»

21 -E -bi ke- -Yusu pi [i yi, e wen: «'Bu mo, [ni -hwe -bu 'sii 'u yi pepe, mu, -bu plo -na kuko-tebli a pepe, -bu -nyi 'a 'wliye [hwenyibli le, Nyisva 'mu -mu [haande gbagbu -mo nu, 'ki 'li yako 'kwli. [ni nu 'ki [i, -e -bi kwe 'mu [wien le, [mu 'na -nagbopi* -he.»

22 Gblotayu -mo -bi, -te e 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bi 'a [wlu bi [hlon, 'e -hon 'u [u 'huu, -e nu [o, 'a kuko-tebli -hu ni diaku.

23 -Te e mu 'ki, -e -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, e di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli pa.

24 'E mo [han-ti, e kla 'mu ni, 'ki 'u dekonyo -mo', -e kuo ne 'a kuko-tebli [wlu yi, bu kuo Nyisva [wlu yi, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'u [gbuki-so* bu naa 'u 'die a 'huo 'yri.»

25 -Yusu a pupuwin a 'mu, e maa ne 'a -nagbopu wlon le diaku. 'A -ti, u wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, -e -bi nyiblo [du 'yi 'li [i 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.»

26 -Yusu 'ye [nu -yeye, e wen: «'Ki 'li -tonyiblo a dionu a 'khi 'kwli, e 'yi 'li [i 'li -we, bu kuo Nyisva [wlu yi, 'ti- bu pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'li Nyisva a 'khi 'kwli, 'a -ne [dedede -we 'li nwele.»

27 -E -bi ke- Piel pi -Yusu yi: «-A mu -mo -bi 'li? 'Ye ke, -a hie 'u -aan nyibli bu, e ko -aan -tebli a pepe 'huen-, [a yi -mu [wien le kwe. 'A -ti, de a 'di -bi Nyisva di -a mu -nyi 'li?»

28 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu', -e ko 'yri 'n di 'u 'na bodiɔgbata -mu' ki bu ni, 'ki 'li 'klo yrayru -mu' 'kwli, ti a 'mu 'yri, 'a mu -mu', -u mo -na -nagbopu ni -pu [tu 'u 'huen, 'ki a di 'u 'aan -ne gbati ki ble ni -we, -e di [e nu, a 'mu Yisraekwe a [tugbi ni -pu [tu 'u 'huen -bati le -puu -ni.

29 Kɔ, 'a -ne nyiblo 'bu hie 'u 'a 'kayo bu, kɔ 'a 'dɔayɔnu, kɔ 'a 'baɪ kɔ 'a 'dii, kɔ 'a nɔgba kɔ 'a 'yonɔ, kɔ 'a -cii 'hɛn-, 'na nɔɛɛ a -ti, nyiblo a 'mu, -tebli Nyɔsɔa di□e -nyi, ε di 'nɪ -hɔ dɪakt, ε 'mɔ 'u 'a dɛ -mɔ', ε hie 'u bu 'u -hi, Nyɔsɔa 'mɔ□u 'klɔ yrayrɔ -mɔ' -nyi, -ε 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

30 Kɛɛ, nyibli -mɔ', -u nɪ 'u 'waa 'bio 'lu yɪ, 'kɪ 'lɪ -tɛ ti nɛ -bu 'kwli, 'waa -hɔhɔɪ, u nɔ- di 'lɪ 'waa 'bio bu nɪ -nyrɔwɔ □dɔ, ε kɔ, nyibli -mɔ', -u nɪ 'lɪ 'waa 'bio bu, 'kɪ 'lɪ -tɛ ti nɛ -bu 'kwli, 'waa -hɔhɔɪ 'mɔ 'u 'waa 'bio 'lu yɪ nɪ, -nyrɔwɔ □dɔ.»

20

-Tɛ -Yusu pɔ la -cikɔnyɔ kɔ -kvannunyibli 'hɛn- a 'ledu

1 (-ε -bɪ -Yusu pɔ 'ledu -bɪ, ε wɛn:) «Nyɔsɔa 'bu kɔɔ nyibli win kɪ, dɛ ε 'wɪ yɪ, ε nɔ- -bu: 'Dɔdɔnyɔ gbagbu □dɔ, ε nɔ- 'hɪɪ -nyrajruwɔ □dɔ, 'ε mu -kvannunyibli lɛ □mɔɔ mɔ, -ε di□e nu, u 'mɔ 'a -kɔan nu, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ.

2 -Tɛ ε 'yɛ yɪ-hɛnyibli, -ε -bɪ ε kɔ □nɔ 'hɛn-, u -yɪra□a nɪ, 'kɪ bu 'pɛɛ □nɔ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliyɛ, 'ε lee □nɔ, 'kɪ bu mu 'a -kɔan nu, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ.

3 Muu 'u 'yɪɪ bu 'yaa 'u a ti 'yie, -ε -bɪ ε 'hɪɪ nɪ dɛ, 'ε mu 'lɪ -tɪtɛ -mɔ', nyibli -mɔ', -u □mɔɛ -kɔan lɛ, u yɪ 'u blɛ nɪ, 'kɪ 'u -tɪtɛ a 'mɔ, 'ε yɛ 'u nyibli -bɪ bu, -u 'yɛ nɪ nu -kɔan □dɔ.

4 -ε -bɪ ε wɛn: Ba mu 'lɪ 'na -ci kɪ -wɛ, a 'mɔ -kɔan nu. 'Wliyɛ -mɔ', -ε blɛ nɛ 'a mɔ yɪ, 'n di 'a mɔ□ɔ 'nɪ -nyi.

5 ε nɔ- mɔ nyibli a 'mɔ, bu mu 'lɪ 'a -ci kɪ. Muu 'u 'yɪɪ bu nyɪa bu a ti 'yie, -ε -bɪ ε 'hɪɪ nɪ dɛ, 'ε mu -kvannunyibli -bɪ lɛ □mɔɔ mɔ. Dɛ nɪ -dɔ a 'mɔ, ε nɔ- ε -nu 'yɪɪ-hiilɛ a ti 'yɪɪ.

6 -Tɛ ε hie 'lɪ -haawɔ nɪ -dɔ, nyibli 'mɔ -kɔan bu -nyɪaa -nɪ, -ε -bɪ ε 'hɪɪ nɪ dɛ, 'ε mu 'lɪ -tɪtɛ -mɔ', nyibli -mɔ', -u □mɔɛ -kɔan lɛ, u yɪ 'u blɛ nɪ, 'ε yɛ 'u nyibli -bɪ bu dɛ, ε wɛn: Dɛ- kɔ -nyrɔwɔ -gbu -bu, a yɪ mɔ -hii -nɪ, 'kɪ a 'yɛ nɪ nu -kɔan 'lɪ?

7 -ε -bɪ u □tu□ɔ □wɔn, u wɛn: Nyiblo □dɔ 'yɪ -a mɔ -kɔan -mɔ -pɔ a -tɪ □nɔ. -ε -bɪ ε wɛn: 'Bu nɪ 'mɔ lɛ, -ε -bɪ ba mu 'lɪ 'na -ci kɪ -wɛ, a 'mɔ 'na -kɔan nu.

8 -Tɛ 'yɪɪ yɪ 'lɪ yakɔ 'kwli lɛ nɪ -wɛ, -ε -bɪ -cikɔnyɔ da 'a -kvannunyibli a nyiblo gbagbu nɪ, ε wɛn: Da -kvannunyibli a pɛpɛ, □mɔ □nɔ 'pɛɛ -nɪ. Yɪ-hɛnyibli -bu 'pɛɛ -nɪ, u nɔ- mɔ nyibli -bu, -u pɛɛ 'tɔ, 'n pɔ -kɔan kɪ. ε nɔ- -di nu -nunu, yɪ-hɛnyibli -mɔ', 'n pɔ wɛn -kɔan kɪ, □mɔ □nɔ kɪ yɛ.

9 Nyibli -mɔ', -u nu -haawɔ nɪ -dɔ a -kɔan, -tɛ u -di, u 'yɛ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliyɛ.

10 -Tɛ nyibli -mɔ', -u mɔ wɛn yɪ-hɛnyibli, u pɔ wɛn -kɔan kɪ, u 'yɛ dɛ a 'mɔ, -ε mɪ 'lɪ -mɔ, -ε -bɪ 'waa □wɪ wɛn, 'waa -nɛ 'wliyɛ di 'nɪ -hɔ, ε 'mɔ 'u 'waa 'bio a -nɛ 'u -hi. Kɛɛ, u -nyi □nɔ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliyɛ -wɛ.

11 -Tɛ u -nyi □nɔ 'wliyɛ a 'mɔ, -ε -bɪ u pɪ -cikɔnyɔ yɪ lɛ,

12 u wɛn: Nyibli -mɔ', -u pɛɛ 'tɔ, -u nu -haawɔ nɪ -dɔ a -kɔan, kɔ -a mɔ -bu, -u -tɔa wɛn 'lɪ □hɛn a 'yiyɛ, -nyrɔwɔ -gbu -bu 'kwli, 'yɪɪ yɪ kɛ yɪ -hɛn -nɪ, u kɔ -a mɔ 'hɛn-, 'wliyɛ nɪ -dɔ, ε nɔ- □pɛɛ nɛ -a mɔ.

13 Kɛɛ, -cikɔnyɔ □tu 'a nyiblo nɪ -dɔ □wɔn, ε wɛn: 'Bɛhɛn o, 'n 'yɪ -mɔ -kaa -nɪ. □Bɪ -kɔ 'mɔ 'hɛn-, -a 'yɪ wɛn□ɛ -yɪra, 'kɪ □bɔ 'pɛɛ wɛn -mɔ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliyɛ.

14 'A -tɪ o, gba -na 'wliyɛ, -bu mu. Nyibli -bu, -u pɛɛ 'tɔ, 'n pɔ 'u -kɔan 'yie, 'wliyɛ nɪ -dɔ -mɔ', 'n -hɔa □bɔ -nyi □nɔ, 'wliyɛ nɪ -dɔ a 'mɔ, ε nɔ- 'n -hɔa □bɔ -nyi -mɔ -wɛ.

15 -Tɛ 'n nɪ 'na kɔkɔ-tebli a naalɛ, 'mɔ kɔɔ 'lɪ□ɪ -mɔ. □Bɪ ca □tui, -tɛ 'na □wɔ nɔ yɪ a -tɪ?»

16 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «'A -ti o, nyibli -bu, -u ni 'li 'waa 'bio bu, -nyrowo [du, u nu- di 'u 'waa 'bio 'lu yi ni, e ko, nyibli -mu', -u ni 'u 'waa 'bio 'lu yi, u nu- di 'li 'waa 'bio bu ni.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kokov ko 'a 'klo'huhru a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no- -bu (Maki 10.32-34; Luku 18.31-34)

17 -Te -Yusu -yre, -e -bi e 'tie gbe 'hru 'lu -mo, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u mi 'li Jrusredio 'kwli. Bu yi 'ki 'hru ni ne, -e -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu [tu 'u 'huen ni, 'u bii yi, 'e lee [nu, e wen:

18 «Ba pu 'mu nua yi bu. Jrusredio, -a mi 'li 'kwli, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki u di 'li 'mu Nyisua a -cohlonpinyo* gbagbi -ji' pu, ko tetetonyo 'huen-, u 'mu 'mu -bati le -puu -ni, u 'mu le pu, 'n blee 'kokov yi.

19 'Bu -hi, 'ti- u 'mu 'mu nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi -ji' pu, nyibli a 'mu, u 'mu 'mu 'caa -ni, u 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- u 'mu 'u 'mu tugbe 'yie -koo -ni, -e di[je nu, u 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrowo, Nyisua ko bu -ha 'li 'mu 'kokonyibli 'nyri, bu -ha 'mu 'klo.»

-Te Saki ko Saan 'huen-, 'waa 'dii lee la -Yusu, -e mo, e -hve[ε ni, 'a yonu bu ni -hvan 'u -Yusu 'hui bu, 'ki 'li Nyisua a bunule' (Maki 10.35-45)

20 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Sebede a nugba, e no- 'yia 'u -Yusu 'hui bu, e ko 'a 'yonu ni 'huen 'huen-, -u mo -Yusu a -nagbopu* Saki ko Saan, 'e bla[α kwli yi bu, -e di[ε nu, e 'mu[ε de -hua.

21 -E -bi ke- -Yusu pi[ti yi, e wen: «De a 'di -bi -hve [bu nu, 'ki 'u -mu -mo 'li?» -E -bi e [tu[ε [won, e wen: «Ti -mu', -e ko 'yri -di nyibli a pepe win ki -koo -ni, 'ki 'li Nyisua a bunule', 'n -hve[ε ni, -bu wen, 'na 'yonu ni 'huen -bu, bu ni 'u -mu 'hui bu, -do 'ki 'li -na diidekibia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlakibia ki.»

22 Ke- -Yusu pi [nu yi: «De -bu, a -hve, de bu di 'nyre [hen, a 'yi[ti -yi. [Bi [hwendu -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye[ε ni?» -E -bi u wen: «-A -we 'li[ti ni.»

23 -E -bi e wen: «'E mo [han-ti, [hwendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu[ε 'ye. Kee, nyiblo, -e ko -bu ni 'na diidekibia ki bu, ko, nyiblo -bi -mu', -e ko -bu ni 'na kamlakibia ki bu, e 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[α li [nu 'nyre ni. 'Na 'Ba Nyisua a [gbetu, e no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

24 -Te -nagbopu ni -pu -bi -mu', u 'win -ti a 'mu, 'diaynu ni 'huen, u lee -Yusu, -e -bi u -tua 'waa yru a lepuu.

25 E no- mo -Yusu bu da 'waa pepe, e wen: «A yi[ε ni, -e mo, 'klo -bu a 'luyunyo, -u nee 'waa dako, u [tui [nu [huen, 'u yi [nu 'plo. 'Waa 'kunde a 'mu, u nii 'li[ti 'cre 'kwli.

26 'A mu -mo -bi, e 'yi yi -blee -ni, bu [ti 'mu le, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu mo 'aan -heenyo.

27 E ko, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan 'luyunyo, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

28 'Na 'mumu -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, kee, 'n di ni, 'ki [bu -hee nyibli, e ko, [bu -ha 'na dionu, 'mu 'ku, -e di[je nu, 'na 'kokov a 'mu, e 'mu[ε nu, Nyisua 'mu nyibli -huohu [gble, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mo.»

-Te -Yusu nu la[α, 'yii'donyo [du, 'waa 'yii kle la yi (Maki 10.46-52; Luku 18.35-43)

29 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'ki u -huen 'li 'dio -mu', u dee Seliko 'kwli. -Te u yi 'dio a 'mu 'kwli ni [ti, nyibli -huohu kve [nu [wien.

³⁰ 'Hru a 'mu, v ne, e no- ko 'nyta 'yri 'yii'donyo ni 'huen ni 'u bu. 'Yii'donyo a 'mu, v 'win ni, -e mo, -Yusu, e no- yi -hi. E no- mo bu 'yaa 'h win, v wen: «Tɔɔnyo o, Dafidi a 'Yu, yru -aan nyai mo!»

³¹ Nyibli -mu', -v ni 'u -tuo a 'mu ki, v -tua 'waa -mo'puple, v wen: «Ba ma wien mo!» Kee, v hia ni, 'u 'sii yi, 'u 'yee 'h win, v wen: «Dafidi a 'Yu, yru -aan nyai mo!»

³² -Te -Yusu 'win 'waa win, -e -bi e nyra bu, 'e da □nu. -Te v nyre 'u□v 'hwi, -e -bi -Yusu 'beti □nu ni, e wen: «De a 'di -bi a -hue, □bu nu, 'ki 'u 'a mu -mo 'h?»

³³ -E -bi v wen: «Tɔɔnyo o, -a -hue -bu nu□o, -aan 'yii -bu, -v kle, bu kle yu!»

³⁴ E no- mo -Yusu bu yru 'waa nyai, bu -hren 'waa 'yii le. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi v ni 'huen a 'mu, v -tua leyuyruo, 'u bi 'u -Yusu ke', 'u -tua 'a □wienlekukue.

21

*-Te -Yusu 'ya la Jrusredɔ 'kwli
(Maki 11.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)*

¹ -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v mi 'h Jrusredɔ 'kwli, -e -bi 'ki v nyre 'h 'dɔ -mu', -e ko 'nyre mo Betifase 'kwli, -e ni 'u dugba -mu' □hlɔn, -e ko 'lu olifieti ni 'h, -Yusu 'e lee ne 'a -nagbopu ni 'huen.

² Ke- e pi □nu yi: «'Dɔ -mu', -e ni 'h 'a mu ye', ba mu 'h□i 'kwli. 'Ba 'ya 'dɔ, a di yee 'u 'kasra ko 'a 'yu 'huen-, v mua bu. 'Ba yee 'u □nu bu, -e -bi ba □wle □nu, ba ya 'mu □nu yi.

³ Nyiblo □du 'bu 'beti 'a mu, -e -bi ke- ba pu: Kukonyo, e no- -hue □nu. 'Ba hla□a, ti ni -do a ti 'yri, e di 'ni wen, a 'mu 'h □nu 'h ya.»

⁴ De a 'mu, e mu 'lu -mo, -e di□e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo* hla la, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

⁵ «Ke- ba pu Siondɔ (-e mo Jrusredɔ) a nyibli yi:
Ba 'ye ke, 'aan -ne Bodɔ, e no- yi 'ne- 'a mu -mo di.
E □tɔ 'h 'a dɔnu ni,

'e 'ya 'u 'kasra ki, e ko 'kasrayu 'huen-.»

⁶ -Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni 'huen a 'mu, -e -bi v mu ni, 'u nu de -mu', -Yusu lee □nu,

⁷ 'u ya 'kasra ko 'a 'yu a 'mu 'huen- -Yusu yi. -Te v 'ya □nu, -e -bi 'waa dani ko 'waa wlawh 'huen-, e no- v pu 'u 'kasra a 'mu ki ble, -e di□e nu, -Yusu 'bu 'ya 'u□v ki, e 'mu dani a 'mu ki bu ni. (-E nu□o, e tue □ne nyibli ni, -e mo, e mo bodɔ □nu, -e ye 'h kibweenle 'h, 'e yi tu 'pa-, e 'ni -ya□a 'h□i ni. E no- ko -ti, 'e 'ya 'u 'kasra a 'mu ki.)

⁸ -Te v yi 'h ni di, nyibli -huohu pu 'u 'waa dani 'hru wlon ble. -U -bi ni 'u, 'u 'be -hugbi, 'u pu 'u□v 'hru wlon ble, -Yusu 'e ne□e kle,

⁹ nyibli 'u ne□e ye' le, ko, -u bi 'u yi□i □wien le kue. Ke- v ni, 'u 'yee 'h win, v wen: «-Na 'wio, Dafidi a 'Yu, -mo -bu, -e yi 'h di, 'ki 'h Kukonyo Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu ko -ti a 'yi'buale, 'ki 'h yako 'kwli!»

¹⁰ -Te -Yusu pa 'ki 'h Jrusredɔ 'kwli, -e -bi 'dɔ mi 'h, 'e yi 'h di, 'u yi le 'beti -ni: «Nyiblo a 'du -bu e pa 'mu 'h?»

¹¹ -E -bi nyibli wen: «E no- mo Nyisva a winwlon-hanyo -Yusu. 'Ki e ti 'h Nasaleti, 'ki 'h Galileblugba 'kwli.»

*-Te -Yusu bla la -tehlplonyibli le, 'ki 'h Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli
(Maki 11.15-19; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)*

12 -Yusu -mɔ -bi, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki ε pa 'li. 'Ki 'li -yaa a 'mɔ 'kwli, 'ki puplɔnyibli nɔ 'li, 'wɔlɔgba-tebli -bu, ɔ ni, 'ɔ yi Nyɔsɔa a -cɔhlɔn pi, ε nɔ- ɔ plɛ. 'Ki 'ɔ -tɛtɛ nɔ -do a 'mɔ, 'ki 'wɔli'cɔcɔnyɔ nɔ 'ɔ -wɛ, 'ɔ yi hiapɔwli 'cɔcɔ -nɔ. -Tɛ -Yusu yɛɛ 'ɔ ɔnu bu, -ε -bi ε -tɔa 'waa lɛbɔbla, 'ε yi 'wɔli'cɔcɔnyɔ a 'teble yi blɛ ɔjijri -nɔ, 'ε 'nyrɛɛ 'li -hungbɔplɔnyɔ a gbati yɛɛ.

13 Kɛ- ε pi ɔnu yi, ε wɛn: «D 'cru la 'liɔ Nyɔsɔacrɛn 'kwli nɔ, -ε mɔ: Nyɔsɔa wɛn 'nɔ: 'Na 'kayu nɔ 'ɔ nɔ, -ε diɔe nu, nyibli 'mɔ 'li 'mɔ -daa -nɔ.» Kɛ- -Yusu pi de, ε wɛn: «Kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bi, a nɔ 'kayu a 'mɔ 'yiyrinyibli a 'kayu -mɔ.»

14 Ti nɔ -do a 'mɔ 'yri, -ε -bi 'yii'dɔnyɔ kɔ nɔanɔnyɔ 'hɛn-, ɔ nu- 'yɔya 'ɔ -Yusu 'hɔi bu, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu, 'ε nuɔɔ, 'waa 'kɔɛ 'ε -wɛ.

15 Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi kɔ tetetɔnyɔ -mɔ', -ɔ nɔ 'ɔ -tɔo a 'mɔ ki, ɔ 'ye ɔwɔlɛkɛɛ-tebli a 'mɔ nɔ, -Yusu -nu, 'ɔ 'wɔn 'yonɔ a win, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'yonɔ a 'mɔ, 'ɔ 'yɛɛ 'li win, 'ɔ pi lɛ: «-Na 'wio, Dafidi a 'Yu!» ε nɔ- nuɔɔ, nyibli gbagbi a 'mɔ, 'ɔ bi yru' lɛ,

16 'ɔ lee -Yusu, -ε mɔ: «ɔBi -ti -mɔ', ɔ hɛ, ɔyiɔi 'nɔ 'wɔn?» -ε -bi -Yusu wɛn: «Iin, 'n yiɔi 'nɔ 'wɔn. 'N puɔɔ ɔhaan-ti, -ε mɔ, -ti -mɔ', ɔ 'cru la 'li Nyɔsɔacrɛn 'kwli, a -hreɔe nɔ. -Ti a 'mɔ, ε nɔ- -bu: Nyɔsɔa ɔ, 'n nuɔɔ nɔ, 'yonɔ kɔ 'nyɔnyayonɔ 'hɛn- 'ɔ pi -mɔ 'nyrɛ lɛ -wɛ.»

17 -Tɛ ε pu 'ki lɛ, -ε -bi ε -hɔn 'ɔ ɔnu 'hɔi, 'ε mu 'li Betanidɔ 'kwli. 'Ki ε pɛɛ 'li.

-Tɛ -Yusu pu la tugbe -mɔ', ɔ dɛɛ figie 'jɔɔ -mɔ
(Maki 11.12-14,20-24)

18 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbɔpu* 'hɛn-, ɔ yi -mɛ kle, 'ɔ yi 'li Jɔsɔredɔ 'kwli di. Bu yi 'ki nɔ di, -ε -bi 'kanɔ bi 'li -Yusu 'kwli.

19 Bu ta 'ki 'li ye' lɛ, -ε -bi ε 'ye tugbɛɔ -mɔ', ɔ dɛɛ figie nɔ. 'Ki ε nyra 'ɔ 'hrɔnyɔ 'yri bu, 'ε mu 'ɔɔ ɔhlɔn, kɛɛ, hawi nɔ -do, ε nɔ- ε yɛɛ 'liɔi yra bu. ε nɔ- mɔ bu lee tugbe a 'mɔ, -ε mɔ: «Kɔɛ kɛ 'ki mɔ bu, ɔnɔ 'tɔɔ 'ki 'kui de, 'kɔ -mɔ 'kɔ.» Ti nɔ -do a ti 'yri, -ε -bi tugbe a 'mɔ, ε 'kɔ nɔ.

20 -Tɛ -Yusu a -nagbɔpu 'ye dɛ a 'mɔ, -ε -bi 'waa ɔwɔlɛ kɛɛ lɛ diakt, 'ɔ 'beti -Yusu, ɔ wɛn: «Dɛ- nu 'kiɔi, tugbe -bu, 'ε 'wɔ 'ɔ ti nɔ -do a 'ti 'yri, 'ε 'kɔ 'li?»

21 -ε -bi -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wɛn: «'N yi 'a mɔ 'nɔ -lee -nɔ, -ε mɔ, 'bu mɔ, 'ba kuo Nyɔsɔa ɔwɔlɛ yi -tɛɛ, ε kɔ, 'ba 'yɛ nɔ pu gble, a -wɛ 'li ba nu de -bu, 'n nuu tugbe -bu -mɔ nɔ. ε 'yi dɛ nɔ -do a 'mɔ 'pa-. A -wɛ 'li ba lee dɔgba -bu nɔ -wɛ: -Hɔn mɔ -tɛtɛ -bu, -bu bi 'li 'yru -mɔ, -ε -bi dɛ a 'mɔ, ε di mu 'lu -mɔ.

22 'Bu mɔ, 'ba yi Nyɔsɔa dɛ nɔ -hɔɛ, 'ba kuo ɔnɛ ɔwɔlɛ yi, -ε mɔ, ε diɔe 'a mɔ 'nɔ -nyi, 'ε mɔ ɔhan-ti, ε di 'a mɔɔɔ 'nɔ -nyi.»

-Tɛ -Juukɔɛ a naanyɔ, ɔ yi la -Yusu lɛ 'beti -nɔ, -ε mɔ, nyɔ- -nyiɔe 'kɔ, 'ki bu nu -tebli -mɔ', ε ni*

(Maki 11.27-33; Luku 20.1-8)

23 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε -tɔa nyibli Nyɔsɔa a -ti a tɔɔlɛ. Bu nɔ 'ki 'li tɔɔlɛ 'kwli, -ε -bi Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi, ɔ kɔ -Juukɔɛ a 'blɔ a nyibli -bi 'hɛn-, ɔ 'yɔya 'ɔɔɔ 'hɔi bu, ɔ wɛn: «Nyiblo a 'dɔ -bi -nyi 'ki -mɔ 'kɔ, 'ki -bu bla -tebliplɔnyibli -bu lɛ 'li? Nyiblo a 'dɔ -bi -lee -mɔ -wɛ, -bu nu -tebli a pɛpɛ -bu, -ni 'li?»

24 -ε -bi -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wɛn: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mɔ dɛ. 'Bu mɔ, 'ba -hihiɔ 'mɔ kle, -ε -bi 'n di 'a mɔ kle 'nɔ -hihiɔ -nɔ -wɛ.

25 ɔBu 'beti 'a mɔ: Nyiblo a 'dɔ -bi -lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu lɛ 'li? ɔBi Nyɔsɔa ɔnɔɔ, -ɔ-ɔ- -tonyibli ɔnɔɔ?» -ε -bi ɔ -tɔa 'waa dɔnɔ

a le'betile, v wen: «-Bt' -a di 'kt pu 'lt? 'Bv mo, [ba pu le: Nyisva -lee la 'ne[ε, -ε -bt ε di [hian -mo, ε 'mu -a mu 'beti -nt: -Tt -mu', Saan hle la, de-ko -t' 'a 'yt 'kt[ε [haan-tt -pu 'lt?

²⁶ Mo, 'bu mo, [ba pu le: -Tonyibli [nto, -ε -bt nyibli ko bu yee ne -a mu -t, -ε nu[ε, -tonyibli a pepe pu[ε [haan-tt, -ε mo, Saan mo la Nyisva a winwlōn-hanyo* [nto.»

²⁷ ε nō- nu[ε, v [tu -Yusu [wōn, v wen: «-A 'yt 'a [dedede -yi.» -ε -bt -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yt 'lt[ε 'lt -we, [bu lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'dt -bt, -ε -nyi 'mu 'klt, 'kt [bu nu -tebt a pepe -bu, 'n ni.»

-Yusu pu la 'bai ko 'yonv ni 'hven a 'ledv

²⁸ -ε -bt ke- -Yusu pt -Juukve* a naanyv yt, ε wen: «'N -hve [bu pu 'a mu 'ledv yt, -ε di[ε nu, de a di 'lu -mo le -hie, 'mu[ε 'ye. Nyibehian [dv, ε nō- ko la 'yonv nyibevv ni 'hven, 'ε lee la 'a yt-heyu, ε wen: 'Na 'yu o, mu ke 'lt -ci kt, [mv 'na -kvan nu.

²⁹ -ε -bt ε -hhta 'a 'bai kle, -ε mo: 'N hta nt, 'nt -mu[ε lt. Kee, muu 'v ye', -ε -bt ε 'ccti 'a 'lule-hihie nt, 'ε mu 'lt 'a 'bai -ci kt, 'ε mu -kvan nu mo.

³⁰ De nt -do 'a mu, nyibehian a 'mu, ε te wen 'a yt-heyu -mo, ε nō- ε te 'a 'hven a 'yu -mu' -mo -we. ε nō- -mo -bt, ε wen: -Aa, 'na 'bai o, 'n di 'lt 'nt mu. Kee, ε 'yt 'lt -mu.»

³¹ -ε -bt -Yusu yt 'kt -Juukve a naanyv -mu' 'nt 'beti -nt, ε wen: «'Kt 'lt 'yonv ni 'hven a 'mu 'nyt, nyiblo a 'dv -bt, -ε [tuu 'v 'a 'bai 'lt?» -ε -bt v wen: «'Yt-heyu [nto.» -Yusu yt 'kt [nv 'nt -lee -nt, ε wen: «'N yt 'a mu 'nt -lee -nt -tee, nyibli -mu', -v di 'lt Nyisva a 'klo yrayv 'kwli pa, v nu- mo 'blwli'tnyv ko 'lawlunvgti 'hven-. 'A mu -mo -bt, 'a 'yt 'lt[ε 'lt -we ba pa 'lt.

³² 'N hle[ε nt, -ε nu[ε, 'a mu Yisraekve, Saan Batist di 'ne- 'a mu 'nyt, 'ε tōv ne 'a mu 'hru -mu', -ε 'sii 'v yt, a di gba. Kee, -tt -mu', ε -hla, a 'yt[ε [haan-tt -pu. Nyibli -bv, -v mo 'blwli'tnyv, ko 'lawlunvgti 'hven-, v nu- pu[ε [haan-tt, 'v 'ccti 'waa nunvmlt. -Te a 'ye de a 'mu, 'a 'yt Saan a 'mu nva yt bv -pu, 'a 'yt 'aan nunvmlt 'ccti -nt.»

-Te -Yusu pu la -ci'yie[εtunyv, -v ko la -balv a 'ledv
(Maki 12.1-12; Luku 20.9-19)

³³ (-Yusu 'tte yt 'lt -cōhlōnpinyo* gbagbt a 'mu ko -Juukve* a naanyv -bt 'hven- -mo -hlee -nt 'kt 'lt Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli.) ε wen: «Ba pu 'mu nva yt bv, 'mu 'a mu 'ledv -bt yt pu: -Cikōnyo [dv, ε nō- -ci la 'a -ci. 'Kt 'lt -ci a 'mu 'kwli, ε 'dōv 'lt 'lili [dv. 'A 'yo, ε tv, v deε [ne resen. 'Dvdōv a 'mu, 'a [gbetv, ε nō- -ha 'a -ci a 'mu yt, 'ε 'blu 'lt 'htō gbetee 'kwli le, -ε di[ε nu, 'bv yt 'a 'yo nt 'plve, 'a 'nie 'mu 'lt 'hvo a 'mu 'kwli le bt, ε 'mu[ε nō -mo' nu. ε nu 'ht-gbo -we, -ε ko kt v di 'v bv nyra, v 'mu -ci 'yie [tu, 'yiyinyibli a -tt. -Te ε -we -kvan a pepe a 'mu -mo, -ε -bt ε lee -kvannunyibli [dv, 'kt bv mu -ci a 'mu, 'a -kvan nu, -ε di[ε nu, 'a 'dvdō-tebt 'bv -tv, v 'mu[ε 'a 'kbtia -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -ne 'kbtia ko -we. -Te -cikōnyo a 'mu, ε -we -kvan a 'mu a yible[εtutule -mo, -ε -bt ε mu 'dagba blōbv.

³⁴ -Te 'dvdō-tebt a 'ccteti nyre 'v, -ε -bt -cikōnyo a 'mu, ε lee ne 'a lelenyv -bt, 'kt bv mu 'lt -ci'yie[εtunyv -mo, v 'mu [nv 'cctε-tebt -mu', -ε bleε -cikōnyo yt -nyi, v 'mu [ne[ε yt ya.

³⁵ -Te lelenyv a 'mu, v nyre 'lt, -ε -bt -ci'yie[εtunyv a 'mu, v klo [nv nt, 'v bi lelenyv -bt -tee, 'tt -v 'la 'a 'yee -bt, 'v pu ta a lelenyv 'ht -mo le, 'v 'la[εa.

³⁶ -Te -cikōnyo 'win de a 'mu, -ε mu 'lu -mo, -ε -bt ε lee ne 'a lelenyv -bt de. Nyibli a 'mu, v nu- hv, 'v -hi 'v yt-henyibli -mu', ε lee mo. Kee, de nt

-do, -ci'yie□tunyv -mv', v nu yι-henyibli -mv' -mɔ, ε nι -do a 'mv, ε nɔ- v nu 'waa dε -bι -bv -mɔ.

37 -Te lelenya a 'mv, v -hi, -ε -bι ε lee nε 'a □gbetu a 'yu, 'kι bu mu 'lι □nv -mɔ, -ε nu□o, 'a □wlv wen 'nι: -Te ε mɔ 'na 'yu, v di kɔ 'a 'v□tuule.

38 Kεε, -te -ci'yie□tunyv -mv', v 'ye 'yu a 'mv, -ε yι 'lι di, -ε -bι kε- v pι, 'kι 'lι 'waa dɪɔnv 'nyι: Nyiblo -bv, -ε di -ci -bv kɔ -nyrɔwɔ □dv, ε nɔ- yι 'lι di. 'A -tι, -ba 'la□a, -a 'mv -ci -bv kɔ,

39 'v klv□o, 'v 'hrɔɔ 'lι□ι -ci 'kwli, 'v 'la□a.»

40 -ε -bι -Yusu wen 'nι: «'A mv 'n yι 'beti -nι, nyiblo -bv, -ε kɔ -ci a 'mv, 'bv -di, dε a 'dι -bι ε di -ci'yie□tunyv a 'mv -mɔ nu 'lι?»

41 -ε -bι v □tu□o □wɔn, v wen: «'Crekɔnyibli -mv', ε 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bu yru 'waa nyai, ε 'mv □nv 'la, 'tι- ε 'mv 'lι -ci a 'mv 'lι -ha, ε 'mv□v -ci'yie□tunyv yrayrι -bι -nyι, 'dvdɔ-ɛɛblι a 'cɪcɛtι 'bv nyre 'v, v 'mv□v 'a 'kɪbɪa -nyι.»

42 -ε -bι kε- -Yusu pι □nv yι, ε wen: «-Tι -bv, v 'crυ 'la 'lι Nyɪsvacrɪɛn 'kwli, 'n pυ□v □haan-tι, a -hre□e nι. -Tι a 'mv, ε nɔ- -bv:

'Katuo -mv', 'kayupɔnyv 'yι -hva bu nuu -kvan 'yri, v pυ 'kɪbɪa kι,

ε nɔ- -hε 'kayu a 'mv a 'katuo gbagbv.

Kukɔnyɪ Nyɪsva, ε nɔ- nu□o, 'ε -hε 'katuo gbagbv, 'tι- 'ε nɔɔ 'yie kle, 'kι 'v -a mv -mɔ.»

43 -ε -bι kε- -Yusu pι de ε wen: «'N yι 'a mv 'nι -lee -nι, 'a mv Nyɪsva a dako -mv', Nyɪsva kɔɔ win kι, □haande -mv', ε nι 'a mv 'yι □hlɔn lε, -ε -hɛn 'lι 'aan win a kɪkɔlε 'kwli, ε di 'a mɔ□o -jι' 'nι -ha, ε 'mv□v dako -bι -nyι, -v di 'v Nyɪsva 'v □tuu -nι. [

44 Nyiblo 'bv bi 'v 'katuo a 'mv kι, ε kɔ bu -yiyre lε, mɔ, 'katuo a 'mv, 'bv bi□e kι, ε di wuwaa□a lε.]»

45 Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyv gbagbι kɔ Falisι□tumu* a nyibli -mv', -v nι 'v -tuo a 'mv kι, v 'wɪn 'ledvι a 'mv nι, 'v yru□o, -ε mɔ, v nυ- -Yusu □hen 'nyre.

46 -Te v yru dε a 'mv, -ε -bι v □mvε 'hru lε, 'kι bu klv□o, v 'mv□v 'la. Kεε, hvannv nι □nv nι, 'kι bu klv□o, -ε nu□o, v yι□e nι, -ε mɔ, nyibli -hvɔhɔv dεε -Yusu Nyɪsva a winwlvn-hanyɔ*.

22

-Yusu pυ la 'bɪpadiide a 'ledv (Luku 14.15-24)

1 -ε -bι 'kι -Yusu nεε 'lι 'ledvι 'kwli de, 'ε -hɪhɪε -Juukvε* a naanyv, -v 'beti wen□e kle, ε wen:

2 «Nyɪsva 'bv kɔɔ nyibli win kι, dε ε 'wɪ yι, ε nɔ- -bv: Ε kɔ la bodɪɔ □dv. Ε nɔ- lee nε 'a -kvannunyibli, 'kι bu pι a 'yu a 'bɪpadiide,

3 'ε da nyibli -bι didide a 'mv kι. -Te deditι nyre 'v, -ε -bι ε lee nε 'a -kvannunyibli nι, ε wen: Ba mu, ba da nyibli -nι wen. -Te v -mu, v yεε 'v □nv bv, 'v lee □nv, -ε -bι v wen: -A hɪa nι, -a 'nι -di□e 'lι.

4 -ε -bι ε lee nε 'a -kvannunyibli -bι de, ε wen: Ba mu, ba lee nyibli -mv', 'n da wen, 'na didi-ɛɛblι -wε -mɔ, 'n 'la 'na blo kɔ 'na nnuvabloyonv 'hvɛn-nι. -ɛɛblι a pεpε -wε -mɔ. 'A -tι, bu di 'lι, v 'mv 'bɪpadiide a 'mv di.

5 Kεε, nyibli a 'mv, v -da, -sɔgblole a -tι, 'v 'yι -di, 'v mu 'waa -kvan -mɔ lε, nyiblo -bι nι 'v, 'ε mu 'lι 'a -ci kι, -ε -bι nι 'v, 'ε mu plo mɔ,

6 -v -bι nι 'v, -kvannunyibli a 'mv, -v mu □nv da mɔ, 'v klv □nv, 'v bi □nv -bibi, 'v 'lɪla □nv lε.

7 -Te bodɪɔ a 'mv, ε 'wɪn -tι a 'mv, -ε -bι ε bi yrv', 'ε lee nε 'a 'sɛyo, 'kι bu 'la 'crekɔnyibli a 'mv, kɔ, bu pυ 'waa 'dɪɔ 'tɔ.

8 -ε -bι κε- ε pu 'a -kuannunyibli yi de: 'Blɔpadiide -we -mɔ, keε, didide a 'mu, ε 'yi nyibli -bu, 'n da wen yi -bleε -ni.

9 Ba mu 'li -tɪte -mu', nyibli -huɔ 'li, nyibli a pepe -mu', a di 'li bu -yεε -ni, ba da □nu, bu di 'blɔpadiide ki.

10 Ε nɔ- mɔ -kuannunyibli a 'mu bu mu, bu 'kukue nyibli a pepe -mu' le, u yεε 'u bu, -u mɔ nyibli -mu', -u □tui 'u Nyɪsua, kɔ nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyɪsua. (Nyibli a pepe -mu', u -da, -u -di, u -nyi □nu 'blɔpawlawlu, u 'mu□u pu.) Nyibliɔ a 'mu, u nu- -we ti ki. Ε nu□o ni, 'blɔpakayu -mu', 'ε 'yii 'li, 'ki 'u nyibli -mɔ.

11 -ε -bι bodɔ pa ni, ε 'mu nyibli -mu', u -da 'ye. -Te ε pa 'ki, -ε -bι ε 'ye□e ni, -ε mɔ, 'ki 'li nyibli a 'mu, u -da 'nyi, nyiblo ni -do ni 'li, 'ε 'yi 'blɔpawlawlu -pu.

12 -ε -bι κε- ε pɪ□i yi: 'Bɪɪan o, -mɔ -bu, -ε 'yi 'blɔpawlawlu -pu, □yi yi -bleε -ni, -bu pa 'nε-. Keε, -ti bu di□e kle -hiɪia -ni, ε 'yi□i -yi.

13 Ε nɔ- mɔ bodɔ bu lee nε 'a -kuannunyibli, ε wen: Ba mu nε 'a bui kɔ 'a dabu. Ba pu 'li□i -patu', 'ki 'li halɔ 'nyi. 'Ki ε di 'li □hien -wee -ni, kɔ, 'ki ε di 'u yru -puɔ -ni -we.»

14 -ε -bι κε- -Yusu pi de, ε wen: «Nyɪsua de nyibli -huɔhu, 'ki bu wen, bu kɔ□nu win ki, keε, nyibli ni -do -mu', -u ween de a 'mu ki, u nu- ε -ha 'li, 'ki ε 'mu □nu win ki -kɔɔ -ni.»

*De -mu', -Yusu tɔɔ la -ni, 'ki 'u 'blɔwli a de ki
(Maki 12.13-17; Luku 20.20-26)*

15 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bι Falisi□tumu* a nyibli, u mu -gbolugbo kɔ mɔ, -ε di□e nu, u 'mu 'hru le □muɔ, -te u di -Yusu a le'betile nu, 'ti- a □wɔn□utuɔ 'kwli, u 'mu 'li -naa -ni, u 'mu□u -ti -yεε -ni, u 'mu□u kɔ.

16 -Te u -yra de a 'mu, -ε -bι u te 'waa -nagbopu -bι bu, kɔ nyibli -bι 'huen-, -u mɔ 'kuɪn Helɔɔ a □tumu a nyibli, 'ki bu mu 'li -Yusu 'hu. -Te u nyre 'li□i -mɔ, -ε -bι u wen: «Tɔɔnyɔ o, -a yi□e ni, -ε mɔ, -hle -ti a -teε, □ni tve -ti a -teε, 'ki 'u de -mu', Nyɪsua -hve -a mu a -ta'. 'Bu mɔ, □ni yi□i ni hle, □ni -pie□e huannu, 'ki 'u -tonyiblo a 'lule-hihie a -ta', 'ye □bu ε mɔ nyiblo gbagbu.

17 'A -ti o, lee nε -a mu -na 'lule-hihie, 'ki 'u -ti -bu, -a di -mu 'beti -ni ki: □Bi Nyɪsua a tete wen 'ni, -ba -ha 'blɔwli, -ba -nyi□e Romakue a 'kuɪn gbagbu, -u'v-, -a 'yi yi -bleε -ni, -ba -nyi □ne□e?»

18 Keε, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie -huan ni. Ε nɔ- kɔ -ti 'ε yi □nu -lee -ni, ε wen: «De- kɔ 'mɔ a yi 'beti -ni, 'a yi 'u 'mu le □teε -ni, 'a mu -bu, -u nεε 'li ni 'huen 'li? □Bi a 'mu□u 'ye, 'bu mɔ, 'ni yi Romakue a 'kuɪn gbagbu a -ti le ni -heε -ni, ε kɔ Nyɪsua a -ti 'huen-, a 'mu 'mu -ti -yεε -ni?»

19 Ba tɔɔ 'mu 'wli a 'mu, a ni, 'a yi 'blɔwli 'peε -ni,» a 'wliyɔkɔ a 'yεε ni -do yi, 'u ya□a 'a 'yεε ni -do yi.

20 -ε -bι ε wen: «Nyiblo a 'di -bι, -ε kɔ yigbakla -ni 'u□u ki 'li? Nyiblo a 'di -bι, -ε kɔ 'nyre u 'cru 'u -we 'li?»

21 -ε -bι u wen: «Romakue a 'kuɪn gbagbu □niɔ.» -ε -bι κε- -Yusu pi 'ki □nu yi, ε wen: «'A -ti o, de -bu, -ε bleε 'kuɪn gbagbu yi, ba -nyi □ne□e, ε kɔ, de -bu, -ε bleε Nyɪsua yi, ba -nyi □ne□e -we.»

22 -Te u 'win -ti a 'mu, -Yusu -hiɪia □nu kle, ε keε 'waa □wli le. Ε nɔ- mɔ bu hie 'u□u bu, bu mu.

*De -mu', -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'u 'kɔ'hihru a de ki
(Maki 12.18-27; Luku 20.27-40)*

23 'Ki 'li Jrusɛɔɔ 'kwli, ε kɔ la □tumu □ɔb. 'A 'nyre mɔ Sadus□tumu*. U nu- hle□e, -ε mɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -hɔn 'li 'kɔkuɪnyibli 'nyi, bu 'hri 'kɔ, 'ki 'li Nyɪsua yi. U nu- kɔ nyibli -mu 'u -Yusu

'hwi, 'ki 'li -nyrowo ni -do a 'mu 'kwli, -e diqe nu, u 'muu u le 'beti -ni. -Te u nyre 'ki 'u u 'hwi, -e -bi u wen:

24 «Tocoyo o, 'ye tete -bi, Nyisua a winwlon-hanyo Moise 'cru la, e hie la -a mu le, e no -bu: Nyibeyugbe 'bu ko nugba, 'ti- muu 'li ye', nyibeyugbe a 'mu, 'bu 'ku, 'bu 'yi 'u 'yonu bu -hie, -e -bi nyibeyugbe a 'mu, -e 'ku, 'bu ko 'diayi nyibehian, e no- ble e yi, -bu ko 'a nugba a 'mu, e ko u 'huen-, u 'mu 'yonu ko, 'ki 'u 'a 'diayi -mu', -e 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

25 Ke- u pi de, -e mo: «E ko la 'diayi nyibepu ni hlon'huen, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, 'waa yi-henyiblo, e no- ko nugba, nyibehian a 'mu, 'e 'yi 'u 'yu bu -hie, 'e 'ku, 'e -hie 'a nugba 'a 'diaynu a 'huen a nyiblo le.

26 De ni -do a 'mu, e no- nu 'huen a nyiblo, ko ta a nyiblo 'huen-, 'e mu 'lu -mo -mumu, 'e ye hlon'huen a nyiblo ki.

27 -Te 'waa pepe, u 'ku 'ki, -e -bi nugba a 'mu, e 'ku ni -we.

28 -Ti -a di 'beti mo, -a -hwe -bu -hiha -a mu kle, e no- -bu: -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi, 'ki 'li nyibepu ni hlon'huen -mu' 'nyi, -e di 'ki nugba a 'mu ko 'li, -e nu u, -te u ni la 'ne- -tutu ki, nyibepu a pepe a 'mu, u ko la u ni?»

29 -E -bi -Yusu u tu u won, e wen: «A ke ni, -e nu u, a 'yi Nyisua crien -yi, 'a 'yi -yi -we, -e mo, Nyisua ni 'kl ki.

30 Ti -mu', -e ko 'yi nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyibepu ko nugbi 'huen-, u 'yi 'li 'li -we, bu koko -ni. Kee, -te Nyisua a lelenyu ni 'mu, ke- u di 'mu ni -we.

31 'Ya 'u 'lu de, de -bu, -e mo nyibli bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n yi u ni, -e mo, -ti -mu', Nyisua -hla, 'ki 'u u ki, a -hre u ni, 'ki 'li 'a 'crien 'kwli. Ke- Nyisua pu la:

32 'Mo -mo Nyisua -bu, Abrahamu de, e ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-. E 'wi yi, ti -mu', -e ko 'yi Nyisua yi la 'li Moise -mo -hlee -ni, Abrahamu, ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-, u 'ku la ni see la. Kee, -a yi u ni, -e mo, e 'yi 'kukonyibli 'pa-, u 'ni -da u li Nyisua, kee, 'klonyibli, u nu- de u. (A -ti, 'ba pu le, -e mo, nyiblo 'bu 'ku, e 'ni 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua yi, e 'yi han-ti 'pa-)» Ke- -Yusu -pu.

33 Nyibli a pepe -mu', -u pu -Yusu nua yi bu, 'waa u kee le, toole a 'mu, 'a -ti.

Nyisua a tete gbagbu -mu', -e ni 'u tete a pepe 'lu yi (Maki 12.28-34; Luku 10.25-28)

34 -Te Falisi tumu* a nyibli 'win, -e mo, -Yusu tu Sadu tumu* a nyibli u won, 'e nu u, 'ki u 'yi 'ki -ti u ye, bu hla. E no -mo bu 'kukue le, bu mu 'u -Yusu 'hwi.

35 'Ki 'li u 'nyi, tetetocoyo u ni 'li. E no- 'beti -Yusu, -e diqe nu, e 'mu 'u le qtee -ni, e 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye', e wen:

36 «Tocoyo o, tete a pepe -bu, Nyisua -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi -mo tete gbagbu, -e -hi 'u 'a 'bio 'u 'li?»

37 -E -bi -Yusu wen: «Blee yi -bu nu -na Kukonyo Nyisua, 'ki 'li -na u wlu a pepe ki, ko, 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli.

38 E no- mo Nyisua a tete gbagbu, 'ki 'li tete a pepe 'nyi. E no- ni 'u tete a pepe 'lu yi.

39 Tete, -e ble 'u ke', -e mo Nyisua a tete gbagbu -we, e no- mo: -Blee yi -bu nu -na 'bihian -tonyiblo, u yi -te -nu -dionu a nuele.

40 Tete ni 'huen a 'mu, u nu- ko 'kwli Moise a tete a pepe -huen 'li -wlu, u ko Nyisua a winwlon-hanyu* a toole 'huen-.

Wanyo mo bodiwo Dafidi a yonv a 'Yu nnuo

(Maki 12.35-37; Luku 20.41-44)

⁴¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi□tumu* a nyibli 'kukue le, -Yusu 'e yi □nu le 'beti -ni, e wen:

⁴² «De a 'di -bi a yi 'lu -mo le -hie, 'ki 'v Wanyo -mu', Nytsva pu la le, e di la ya a -ta' 'li? Nyo- mo 'a 'bai gbagbu 'li?» -E -bi v wen: «Wanyo a 'mu, e no- mo bodiwo Dafidi a 'yonv a 'Yu.»

⁴³ -E -bi e 'beti □nu ni, e wen: «'Bu ni 'mu le, -bi' Nytsva a -Hihiu* -nu, Dafidi 'e daa Wanyo a 'mu 'a Kukonyo, 'e hla□a, 'ki 'li Nytsvacrien 'kwli, -e mo:

⁴⁴ Kukonyo Nytsva lee 'na Kukonyo ni, -e mo:

Ni mo 'na diidektuba ki bu,
-ko 'mu 'hven-, -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,
e 'mu□v gba -gbagba, 'mu□v nu,
□mu -na yraanyibli bu 'lu ble □tu.»

⁴⁵ -E -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a □gbetu, e deε Wanyo a 'mu, 'a Kukonyo, -bi' Wanyo a 'mu, e -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

⁴⁶ Nyibli -mu', -v ni 'v, e 'yi nyiblo □dv -ko, 'ki 'li □nu 'nyi, -e -we 'li bu -huhia -Yusu kle. Kve 'v -nyrōwo a 'mu 'yie bu, nyibli yi pie huannu, 'ki bu 'beti□e -ti □dv.

23

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopv, 'ki bu □tu 'waa diōnv 'yie, 'ki 'v -Juukve* a naanyv a -ta'*

(Maki 12.38-39; Luku 11.43,46; 20.45-46)

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi ke- -Yusu pi nyibli -mu', ko 'a -nagbopv 'hven- yi, e wen:

² «Nytsva a tetetōnyv ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, 'waa -kvan, e no- mo bu -huhia nyibli tete -mu', Nytsva -nyi la Moise kle.

³ 'A -ti, -ti a pepe -mu', v di 'a mu -lee -ni, ba nu□o, ko, ba □tuu 'v□v 'v. Kee, -tebli -mu', v ni, a 'ni 'nuo 'li□i, -e nu□o, -ti -mu', v tve nyibli, 'waa 'mumu, v 'ni -nu□o li□i.

⁴ V ni 'v nyibli ke', 'ki bu □tuu 'v tete a gblegble 'v, -v ko v□tuule -kla 'mu, -wen 'beni, keε, v 'ni -heε□ε li □nu de gbe, 'ki bu □tuu 'v tete a 'mu 'v.

⁵ 'Waa -tebli a pepe, v ni, v ni□e ni, -e di□e nu, nyibli 'mu □nu 'yie ki bu 'nee -ni, ko, v 'mu □nu 'nyre le pu. Ba 'ye 'waa dukwli gbi -mu', -v ko 'kwli, v pi 'li Nytsvacriun le, 'a de -bu, v 'mve yi bu, e ko 'a de -bu, v pi 'li dabu le. Dukwli a 'mu, 'waa -ne 'bua ni diakti. 'Ti-, 'lili -mu', v ni, 'v mve 'waa wlawli a □hlōnde ble, -e mo Nytsva a 'v□tuule a yruule, v ni□e ni, 'waa -ne, 'e -hlo diakti. V ni -tebli a 'mu ni, -e di□e nu, v 'mu□v nyibli -tōv -ni, -e mo, v mo -tee a Nytsva a nyibli □nuo.

⁶ V nve □ne ni, 'bu da □nu didide -mo, bu ni 'li ye' bu, -e di□e nu, nyibli 'mu □nu 'ye. De ni -do a 'mu, e no- v ni, 'bu mo, 'bu mu 'li Nytsva a 'kayu bu.

⁷ 'Bu mo, 'bu mu 'v -tute -mu', nyibli -huv 'v, v nve □ne ni, 'ki nyibli bu pu □nu 'wio ble, 'ki 'v 'waa 'v□tuule a -ta'. V nve □ne ni -we, 'ki nyibli bu daa □nu Tōonyv.

⁸ Kee, 'a mu -mo -bi, a 'ni 'nuo 'li□i, nyibli 'ni 'daa 'li 'a mu tōonyv, -e nu□o, a ko Tōonyv ni -do. 'Aan pepe, a mo de ni -do, □wi yi 'diayinu.

⁹ 'Ki 'ne- -tutv ki, a 'ni 'daa 'li nyiblo □dv 'aan 'Ba, -e nu□o, a ko 'Ba ni -do, 'e ni 'li yakv 'kwli.

10 A 'ni 'nuo 'li□i, u 'ni 'daa 'li 'a mu Nyiblo gbagbu, -ε nu□o, a ko Nyiblo gbagbu ni -do, ε no- nee ne 'a mu. 'Mo -mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya.

11 'A -ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo -mu', -ε mo 'aan nyiblo gbagbu, ε bleε yi bu mo 'aan -heenyo.

12 Nyiblo -mu', -ε 'yee 'li 'a dionu, Nyisva di 'li□i 'ni □ti□ -ni, ko, nyiblo -mu', -ε □ti□e 'li 'a dionu, Nyisva di 'li□i 'ni 'yaa -ni.»

-Yusu yi yee Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli -ti (Maki 12.40; Luku 11.39-42,44,52; 20.47)*

13 Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli -mu', -u ni 'u, u nu- -Yusu yi 'li -mo -hlee -ni, ε wen: 'A mu Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli 'huen-, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -koti 'hru -mu', nyibli di wen na, u 'mu wen 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli pa, a ke□ε ni. Mo, 'aan 'mumu, a 'ni -pa□a 'li, 'a ke nyibli -bi yi, 'ki bu pa 'li, 'ye □bi u yi 'li pupa ni -hve.

14 'A mu Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -ε nu□o, a -he -tugbanugbi, 'waa kuko-tebli a pepe □jre. 'Ti- 'ba yi Nyisva ni de, 'aan Nyisva a dida hlo ki bu, -ε di□e nu, nyibli 'mu le pu, a mo □haannyibli □ni□. E no- di□e nu, -bati -mu', Nyisva di 'a mu le -puu -ni, ε 'mu 'kli ki ni, ε 'mu 'u -u -bi a -bati 'u -hi.]

15 'A mu Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. A ne 'blugbi a pepe ki, 'yru ko -tutu 'huen-, 'a □tui 'u 'kli, -ε di□e nu, nyibli ni -do 'mu 'aan nyisvade ki wen. 'Bu mo, 'bu wen□ε ki, -ε -bi a ni□e ni, 'ε yi 'crekoonyo -he, 'ε yi 'u 'a mu 'u -hi, 'ε kve yinyre□wli ni 'huen. 'Bu ni 'mu le, -ε -bi ε bleε yi, -nyro□w □du, Nyisva bu pu 'li□i na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi.

16 'A mu Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. A tue ne nyibli ni, -ε mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'suu Nyisva a 'kagbau, -ε -bi ε 'yi yi -bleε -ni, de a 'mu, ε 'suu -ni, bu nu□o. Kee, 'bu mo, 'bu 'suu -gulu -mu', -ε ni 'li Nyisva a 'kagbau a 'mu bu, -ε -bi de a 'mu, ε 'suu -ni, ε bleε yi bu nu□o, (-ε nu□o, a wen 'ni, -gulu a 'mu, ε mo de gbagbu □ni□, 'ki 'u Nyisva ye', 'ε -hi 'u Nyisva a 'kagbau 'u.)

17 'A mu -mu', -u 'yi 'lule-hihie -ko, 'ti- -u 'wi 'yii'doonyo yi, a yi□e ni -tee, -ε mo, Nyisva a 'kagbau mo de gbagbu □ni□, 'ki 'u Nyisva ye', 'ε -hi 'u -gulu -mu', -ε ni 'li 'kayu a 'mu 'kwli, -ε nu□o, Nyisva a 'kagbau, ε no- nu□o, -gulu a 'mu, 'ε -he de gbagbu, 'ki 'u Nyisva ye'.

18 Ke- a pi, 'a tue nyibli, -ε mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'suu Nyisva a -cohlunpiile*, ε 'yi yi -bleε -ni bu nu de -mu', ε 'suu -ni. Kee, 'bu mo, 'bu 'suu -cohlun* -mu', -ε ni 'u -cohlunpiile', -ε -bi de a 'mu, ε 'suu -ni, ε bleε yi bu nu□o.

19 'A mu nyibli -mu', -u 'wi 'yii'doonyo yi, a yi□e ni -tee, -ε mo, -cohlun mo de gbagbu □ni□, 'ki 'u Nyisva ye', 'ε -hi 'u -cohlunpiile -mu' 'u, -ε ko ki -cohlun a 'mu, ε ni 'u, -ε nu□o, -cohlun, ε no- ni□e, -cohlunpiile 'ε mo de gbagbu, 'ki 'u Nyisva ye'.

20 'A -ti o, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'suu -cohlunpiile, -ε -bi -tebli a pepe -mu', -u ni 'u□u ki, u nu- ε 'suu -ni.

21 Mo, nyiblo 'bu 'suu Nyisva a 'kagbau, ε □hen 'nyre, ε 'suu Nyisva, -ε ni 'li□i bu ni -we.

22 'Bu mo, nyiblo 'bu 'suu yako, ε 'suu yako, -ε mo Nyisva a bunule, 'ε 'suu Nyisva -mu' -we, -ε ni 'li yako 'kwli.

23 'A mu Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. 'Bu mo, 'ba ko hawi -mu', a pi 'li didide -mo, ko 'a -ne

'dɔdɔdɛ 'cumiɛ ɔɔv, a -hɛ 'lɪ -sade 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -pu a dɛ a -hɛ 'lɪ, 'a yɪɪ Nɪysva -nyi. Kɛɛ, a 'nɪ -hieɪe lɪɪ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ ba nu -teblɪ gbagbɪ -mɔ', v 'cɪu 'lɪ Nɪysva a tɛtɛcɪɛn 'kwli. A 'nɪ -hieɪ lɪɪ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'aan nununɪmlɪ bu 'sii 'v yɪ, ba kɔ nyibli a nyai, kɔ, ba kuo Nɪysva ɔwlv yɪ -tɛɛ. Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- a kɔ ba nu wɛn, 'tɪ- a 'mɔ wɛn 'lɪ 'aan 'dɔdɔ-teblɪ a -pu a dɛ -ha, a 'mɔ wɛnɪɛ Nɪysva -nyi.

24 'A mɔ nyibli naanyɔ -mɔ', -v 'wɪ- 'yii'dɔnyɔ yɪ, 'n pɪ ɔnɛ dɛ yɪ: A -hɛ 'aan 'nɪnanie nɪ, -ɛ diɪɛ nu, a 'nɪ ɔha -tamlyɛ ɔɔv mla, -ɛ nɪ 'lɪ 'nie a 'mɔ -mɔ, kɛɛ, a 'nɪ 'yeɪe lɪ bli, -ɛ nɪ 'lɪ, 'a mlɛɪɛ. (ɛ 'wɪ yɪ, a ɔtɪuɪɛ 'yie, 'kɪ ba ɔtuu 'v tete 'cumi, kɛɛ, tete gbagbɪ -mɔ', a 'nɪ ɔtuuɔ 'v ɔnv 'v.)

25 'A mɔ Nɪysva a tetɛɔnyɔ kɔ Falisiɔtumu a nyibli, -v nɛɛ 'li nɪ 'hɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Aan 'kwli'naapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwli'naapɔɛlɪ 'hɛn-, v nu- a yɛ lɛ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwlv kɪ, 'yiyrie kɔ -hɔhɔa-teblɪ -hɔn 'hɛn-, v nu- 'yii 'lɪ.

26 -Mɔ Falisiɔtumu a nyiblo, -ɛ kɔ 'yii ɔɔɔ, yɪ 'lɪ -na 'kwli'naapɔɛlɪ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'a ke di 'lɪ 'nɪ 'wɔ, ɛ 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ. (ɛ ɔhɛn 'nyɛɛ, ɔtu 'v 'klɪ, -ɛ diɪɛ nu, -na ɔwlv 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nɪysva ye', -ɛ diɪɛ nu, -teblɪ a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'klo 'kwli, v 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ -wɛ.)

27 'A mɔ Nɪysva a tetɛɔnyɔ kɔ Falisiɔtumu a nyibli, -v nɛɛ 'li nɪ 'hɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. A 'wɪ 'dabi yɪ, v 'pɛnɪ -nɪ. 'Dabi a 'mɔ, v nɔɔ 'yie klɛ, kɛɛ, v 'yii 'lɪ nɪ, 'kɪ 'v 'kɔkɔkui a 'klɪ -mɔ, kɔ 'kɪ 'v ɔhɔnhɔn-teblɪ a gblegble -mɔ.

28 Dɛ nɪ -do, ɛ nɔ- ɛ pa 'mɔ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. A nɔɔ 'lɪ nyibli 'yii klɛ, kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ a nɛɛ 'li nɪ 'hɛn, dɛ 'kuku 'yii 'lɪ 'aan ɔwlv kɪ.»

-Yusu wɛn 'nɪ, Nɪysva a tetɛɔnyɔ kɔ Falisiɔtumu a nyibli 'hɛn-, -v nɛɛ 'li nɪ 'hɛn, Nɪysva a -bati di ɔnv 'nɪ klo (Luku 11.47-51)*

29 «'A mɔ Nɪysva a tetɛɔnyɔ, kɔ Falisiɔtumu a nyibli 'hɛn-, -v nɛɛ 'li nɪ 'hɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -ɛ nuɔ, Nɪysva a winwlvn-hanyɔ*, kɔ nyibli -mɔ', -v kɔ 'klo 'sii la 'v yɪ, 'aan 'baɪv 'lɛ lɛ la lɛ, a yɪ 'waa 'dabi 'nɪ ɔhɛntɪ -nɪ -tɛɛ,

30 'tɪ- 'a pɪ lɛ: 'Bɔ mɔ, ɔba nɪ la 'klo ti a 'mɔ 'yri, -a 'yɪ la 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, -ba bi la -aan 'baɪv kɪ, -ba 'la la Nɪysva a winwlvn-hanyɔ a 'mɔ.

31 -Tɛ a nɪ 'pɔplɛ lɛ, ɛ ɔhɛn 'nyɛɛ, a yɪuɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ', -v 'lɛ la Nɪysva a winwlvn-hanyɔ lɛ, 'a mɔ -mɔ 'waa 'yonu.

32 'A -tɪ o, dɛ -mɔ' 'aan 'baɪv ɔtu la -wlv, ba gbaɔ 'lu -mɔ, -ɛ diɪɛ nu, a 'mɔɔ 'lu -yɪa.

33 'A mɔ -mɔ', a kɛɛ nyibli, 'aan nununɪmlɪ 'ɛ nyɛɛ yɪ, a 'wɪ- hɔ yɪ. Nɪysva a -bati di 'a mɔ 'nɪ klo, ɛ 'mɔ 'lɪ 'a mɔ na -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ jɛɛ 'nyɪ pɔ. A 'nɪ 'hie 'lɪɪ 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, a di 'lɪɪ wlvn 'nɪ ɔta.

34 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'n di ya 'a mɔ Nɪysva a winwlvn-hanyɔ, kɔ ɔtɔkɔnyɔ, kɔ nyibli -mɔ', -v tɔɛ Nɪysva a -tɪ. A di 'waa dɛ -bɪ 'nɪ 'la, a 'mɔ 'v -v -bɪ tugbɛ 'yie -kɔɔ -nɪ, -ɛ diɪɛ nu, v 'mɔ 'kɔ, kɔ, a di bii -v -bɪ lɔkɔɛ, 'kɪ 'lɪ Nɪysva a 'kayo blɛ, kɔ, a 'mɔ ɔnv 'dɪ klɛ bla, -ɛ diɪɛ nu, a 'mɔ ɔnv ɔhɛn ɔtu.

35 ɛ nɔ- diɪɛ nu, Nɪysva a yɪv 'mɔ 'a mɔ klo, 'kɪ nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v 'sii 'v yɪ, -v kɔ -hlɔ v 'wɔwɛ la blɛ a -ta', kɔɛ 'lɪ Abɛlɪ, -ɛ 'sii la 'v yɪ, a ti 'yie bɔ, -bɔ yɛ Balasi a 'yɪ Sakali kɪ, 'aan 'baɪv 'la la, 'kɪ 'v Nɪysva a 'kayu kɔ 'a -cɔhlɔnpilɛ* a -gbati.

36 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ti -bɔ 'yri a nyibli, v nu- Nɪysva a yɪv di klo, 'kɪ 'v -teblɪ a pɛpɛ a 'mɔ a -ta'.»

-Yusu hleεε ni, -ε mɔ, Nyisva di 'v Jrusredɔ a nyibli bu 'nɪ hie (Luku 13.34-35)

³⁷ «'N yi Jrusre a nyibli 'nɪ -lee -nɪ: Nyisva 'bu lee 'ne- 'a mu 'a winwɔn-hanyu* -mɔ, a pɪ ɔnu 'hɪ -mɔ le, 'a 'le ɔnu. 'N -hwe mɔɔɔ nɪ 'a -ne ti, ɔbu 'kukue mɔ 'a mu le, kɪ mɔ 'mu 'hɪ, ɔwi yi -te hape'gba ni, 'e yi 'a 'yonu le 'kukue -nɪ, 'tɪ- 'ε yi ɔnu kɪ bu ɔjri, keε, a 'yɪɔ kɪ -wen.

³⁸ ε nɔ- kɔ -tɪ, Nyisva 'mu 'v 'aan 'dɔ bu hie, 'a mu nɪ -do, a 'mu 'lɪ 'aan dɔnu le -kikle -nɪ.

³⁹ 'N yi 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, kuε 'kɪ mɔ bu, a 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -we, ba 'ye 'kɪ 'mu de, ε 'muɔ bu gba -gbagba, -nyrɔwɔ -mu', ε 'mu 'v nyre, -ε kɔ 'kwli a di le pu: -Na 'wio, -mɔ -bu, -ε yi 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu -nyi -mu -tɪ a 'yi'buale.»

24

-Yusu wen 'nɪ, v di Nyisva a 'kagbau 'nɪ 'wla (Makɪ 13.1-2; Luku 21.5-6)

¹ -Te -Yusu -we 'puple -mɔ, -ε -bɪ ε yi 'hri 'lɪ Nyisva a 'kagbau bu. Bu yi 'kɪ nɪ mi, -ε -bɪ 'a -nagbopu* 'yɪya 'vɔv 'hɪ bu, 'v yɪɔ -lee -nɪ: «Ye -te Nyisva a 'kagbau nu yɪnɔ.»

² -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «A yi 'kayu -bu, 'a yɪnɔ 'nɪ 'ye. Keε, ɔbu lee ne 'a mu, yɔnkayu -bu, a yi 'ye, v diɔe 'nɪ 'wla pepe. 'A 'hɔɔ ɔdu 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -we, bu nɪ 'v 'a 'bɪ 'hɔɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yɪya di 'v 'nɪ nyre, 'tɪ- 'kɔ 'mu 'v -wlu -hɔn (Makɪ 13.3-13; Luku 21.7-19)

³ -Yusu bu pu 'kɪ le, -ε -bɪ ε kɔ 'a -nagbopu* 'hɛn- v ɔti 'dɔ, 'v mu 'lɪ dɔgba -mu', -ε kɔ 'lu olifieti nɪ 'lɪ. -Te v nyre 'lɪ, -ε -bɪ -Yusu nɪ bu, nyiblo nɪ -do 'yɪ 'vɔv 'hɪ -nɪ, 'bu 'yɪ 'a -nagbopu nɪ -do 'pa-. ε nɔ- mɔ 'a -nagbopu bu 'yɪya 'vɔv 'hɪ bu, bu 'betiε, v wen: «Lee ne 'a mu, tɪ a 'dɪ -bɪ, -ε kɔ 'yɪ v di 'v Nyisva a 'kagbau 'wlaa -nɪ 'lɪ, ε kɔ, de a 'dɪ -bɪ, -ε di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'tɪ- -a 'muɔ yi, -ε mɔ, -na kle-meti kɔ 'kɔ -bu a 'v-hɔntɪ nyre 'v nɪ 'lɪ?»

⁴ -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «Ba nɪ 'v -pleele', -ε diɔe nu, nyiblo ɔdu 'nɪ ɔha 'a mu -kaa -nɪ,

⁵ -ε nuɔ, nyibli -hɔɔhɪ di 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyre 'kwli, v 'mu le pu, v nu-mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'tɪ- v 'mu nyibli -hɔɔhɪ -kaa -nɪ.

⁶ 'Ya 'v 'lu de, a di 'nɪ 'wɪn, -ε mɔ, v -wen tu, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ -mu', -v 'mɛ ne 'a mu yre 'kwli, ε kɔ, -v hɔɔ ne 'a mu -mɔ le. 'Ba yi 'nɪ 'wɪn, a 'nɪ 'pie 'lɪ huannu, -ε nuɔ, -tebɪ a 'mu, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ. Keε, 'bu yi 'lu -mɔ nɪ mi, ε 'yɪ 'nyre ɔhen, -ε mɔ, 'kɔ a 'v-hɔntɪ nyre 'v nɪ.

⁷ 'Blɔgbɪ di yi 'nɪ -wɔnwɔn -nɪ. 'Kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ -hɔɔhɪ kɪ, 'kanu di 'nɪ ɔti, kɔ, -tɔtu 'mu 'hɪle -nɪ.

⁸ 'Kla-wliye'yɪya a 'mu, -ε di 'lɪ di, 'kɔ a 'v-hɔntɪ, ε nɔ- kɔ -wluɔtutuo ɔnɔ. Keε, 'kɔ a 'mumu, ε 'yεε 'v -wlu nɪ -hɛn. ε 'wɪ- nuɔgba -nɪ 'kwli yi, -ε kɔ 'kwli -tɔa kɪla, keε, -kɔ ɔgbɔblati ɔyεε 'v nɪ nyre.

⁹ Tɪ a 'mu 'yɪ, 'aan yraanyibli di pu 'a mu 'blɔgbanaanyu -jɪ, -ε diɔe nu, v 'mu 'a mu ɔhɛn ɔtu, ε kɔ, v 'mu 'a mu 'la -we. Nyibli a pepe -mu', -v nɪ 'ne- 'kɔ kɪ, v kɔ bu yraa ne 'a mu, -te a mɔ 'na nyibli a -tɪ.

¹⁰ Tɪ a 'mu 'yɪ, nyibli -hɔɔhɪ 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -we, bu kuo 'mu ɔwɔ yi de, -v -bɪ 'mu 'waa 'bɪo -bɪ -kaa -nɪ, v 'mu ɔnu 'blɔnaanyu -jɪ' pu, v 'mu ɔnu ɔhɛn ɔtu, ε kɔ, nyibli 'mu 'yɪ -yɪyaa -nɪ.

¹¹ Hɪwinwɔn-hanyu -hɔɔhɪ di 'nɪ 'hri, v 'mu nyibli -hɔɔhɪ -kaa -nɪ.

12 'A -ne -tite □du, ke- nyibli di nu, v 'mu ynyre-tebli nu, ynyre-tebli a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, ε 'mu□v nu, nyibli -huohu 'mu 'waa 'bio a nvele 'kee -ni.

13 Kεε, nyiblo 'bu 'yi -sa, 'ku 'v Nyisva a □wlv a yikuole -mō', 'bu gba□a 'lu -mō -gbagba, 'klo a 'v-honti 'bu nyre 'v, ε nō- Nyisva di wa.

14 'Ku 'ne- 'klo a pepe -bu ku, 'na nyibli di 'na □haantitie 'ni pu, -ε hle□ε, -te -mu', Nyisva nu nyibli a win a kikoole, -ε di□e nu, dako a pepe a nyibli 'mu 'win, v 'mu 'hru ko, 'ku bu kuo □haantitie a 'mu □wlv yi, 'ti- 'klo a 'v-honti 'mu 'v nyre.»

*□HIVENYETI gbagbi -mu', -ε di -hi, 'ti- -Yusu a diditi 'mu 'v nyre
(Maki 13.14-23; Luku 21.20-24)*

15 «Nyiblo -bu, -ε yi win bu -hre, ε bleε yi, bu ko □to, 'ti- ε 'mu□v' le yru. Win a 'mu, ε nō- -bu: ε di ko ti -bi, a 'mu ynyrede 'ye, 'ku 'li Nyisva a 'kagba bu. Ynyrede a 'mu, Nyisva a □wlv yraa □ne ni, 'ti- de a 'mu, 'ε ni□e, Nyisva 'ε hve ne 'a 'kayu -mō le. Ynyrede a 'mu, -tite ε 'yi 'v -ko, 'ku ε di 'v ni. Nyisva a winwlon-hanyo* Danε, ε nō- hla la ynyrede a 'mu, 'a -ti. 'Bu mō, 'ba 'ye de a 'mu,

16 -ε -bi nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'li dvgbi 'lu, v 'ni □ha □wlv le 'lila -ni.

17 Nyiblo 'bu ni 'li 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci le -dodo. ε 'ni 'puu 'li le, bu pa 'li 'kayu bu, ε 'mu 'a kuko-tebli bla, 'ti- ε 'mu ci le 'gba.

18 Nyiblo 'bu ni 'li 'a -ci ku, bu 'gba ci le -dodo. ε 'ni 'puu 'li le, bu □han -mō, bu bla 'a wlawh, 'ku 'li 'diō 'kwli, 'ti- ε 'mu ci le 'gba.

19 'Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -v di 'kwli le ni, ε ko 'waa de -mu', -v di 'yonu 'nya, v di 'ye □hven diaki.

20 Ba da Nyisva, -ε di□e nu, -tebli a 'mu, ε 'ni □ha 'lu -mō mu, a 'ni □ha ci le 'gba, ti -mu' -ko 'yri ce yi 'v □tu -ni, -v'v- -wuwle-nyrōwō* 'kwli,

21 -ε nu□o, ti a 'mu 'yri, □hven -tonyibli di 'ye, ε di 'ni 'bua, ε 'mu 'a de -mu', -tonyibli -tua la 'li 'yiye 'v -hi, kve la 'li -te 'klo □tu la -wlu 'yie bu, -bu ye ti -bu, -a ni ku. Kve 'li □hven a 'yiye gbagba a 'mu a ti 'yie bu, -bu ye 'klo a 'v-honti ku, v 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ye □hvendv a 'mu.

22 Nyisva di □tu -nyrōwō a 'mu 'lu, 'ku 'v nyibli -mu', ε -ha 'li, 'ku -bu mō 'a nyibli a -ta'. ε nō- 'yi wen□e 'pa-, nyiblo □du 'yi wen 'li□i 'li -we, bu ni wen 'klo, ti a 'mu 'yri.

23 'Ti ni -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee ne 'a mu, 'bu pu le: Ba 'ye ke, Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ku ε ni 'ne-, -huv', 'ku ε ni 'li -tite -mu', a 'ni 'puu 'li□i □haan-ti,

24 -ε nu□o, hıwanyv, ko hıwinwlon-hanyv di 'ni 'hri, v 'mu □wlvlekeε-tebli gbagbi a gblegble nu, -ε di□e nu, 'bu -we 'li□i, v 'mu nyibli -mu', Nyisva -ha 'li, 'ku bu mō 'a nyibli -kaa -ni.

25 'A -ti, ba pu 'mu nva yi bu, -ε nu□o, -tebli a pepe, -ε di 'lu -mō mu, ε ni ke', 'ni yi 'a mu -lee -ni.

26 'Bu mō, 'bu lee ne 'a mu, -ε mō: Ba di 'li, Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ku ε ni 'li -tite -mu', nyiblo □du 'yi 'li 'ti, a 'ni 'muo 'li. Mō, 'bu mō, 'bu lee ne 'a mu -we, -ε mō: Ba di 'li, 'ku ε -hli 'ne- -tite -bu, a 'ni 'puu 'li□i □haan-ti,

27 -ε nu□o, Wanyo a 'mu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'a didie di 'wi-te yako ni, 'ε pi 'yii, kve 'li 'yru a 'hrule', -bu mu, -bu ye 'yru a bupele ki.

28 -A 'blikve wen 'ni: -Te -mu', muma 'kuku yi 'v bu pe, 'ku ke yi 'v le 'kukue -ni -we.»

*-Yusu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, ε di 'ni di de
(Maki 13.24-27; Luku 21.25-28)*

29 «□Hυεν'yeti a 'mu, 'bu -hi, -ε -bi 'yru ko □honpu 'huen-, υ di 'nu jre, nyahro di ble 'li yakō 'kwli le, ε ko, -tebli a pepe -mu', -ε nu 'li yakō 'kwli, ε 'mu -ta' le -hon.

30 Ti ni -do a 'mu 'yri, nyibli di 'ye de, 'ki 'li yakō 'kwli, -ε tve □nu, -ε mo, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'nu di. -ε -bi 'klo ki a dako a pepe di nu nya le, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, υ 'mu 'mu 'ye. 'N di 'nu di, 'ki 'li 'na 'klukunutu 'kwli, ko 'ki 'li 'na -ti a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nunjmu 'nyi nu.

31 -Njamu gbagbu di pu win, 'mu Nyisua a lelenyu bu te, υ 'mu 'klo -bu 'a □ge a pepe ki na, nyibli -mu', Nyisua -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli, υ 'mu □nu le 'kukue -ni.»

*Figietu a toole
(Maki 13.28-31; Luku 21.29-33)*

32 «Ba 'ye ke tugbe -mu', υ deε figie. 'Ki 'u tugbe a 'mu 'yie, toole ni 'u. Ε no- mo, ti -mu' -ko 'yri ε □tui 'u babu yrayri le, ε ko, 'a hawi 'bu yi ni □ge, -ε -bi -a yi□e ni, -ε mo, -ci-ci-nyre 'muε yre. Ke- 'na didie di 'mu ni.

33 -Tebli a pepe -bu, -kotu 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -ε -bi ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'na 'liditi 'muε yre. Ε 'wi yi, 'ki 'n ni 'u 'maju 'yri.

34 'Ni yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyibli -bu, -υ ni 'klo, υ 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ku, -tebli a pepe a 'mu, ε 'mu 'u nyre.

35 Yakō ko -tutu 'huen-, υ di bu 'ni -we, keε, 'na win 'yi 'li□i -we, bu -we bu 'klo -mo 'klo.»

*Nyisua ni -do, ε no- yi -nyrowo -ko 'kwli 'klo di 'u -wlu -hon
(Maki 13.32-37; Luku 17.26-30,34-36)*

36 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ti -mu', le'boō-nyrowo bu di 'u nyre, ε 'yi nyiblo □du -ko, -bu yi -nyrowo a 'mu. Ε mo, 'na 'mumu a 'mu -bu, -ε mo Nyisua a 'Yu, 'n ko Nyisua a lelenyu 'huen-, -ε □du 'yi 'u -an, -ε yi -nyrowo a 'mu, 'bu 'yi -aan 'Bai Nyisua ni -do 'pa-.

37 De -bu, -ε mi la 'lu -mo, nyiblo -mu', -ε mo Noe a ti 'yri, ε ni -do a 'mu, ε no- di 'lu -mo mu, ti -mu', -ε ko 'yri 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di.

38 Noe a ti 'yri, 'ti- 'nie 'mu la 'u 'klo 'u -ha, -tonyibli yi 'mle la le, υ yi la didi-tebli ni di, 'u 'ne la no, 'u kukue la -ni, 'u pue la 'waa 'yonu 'bli le. De a 'mu, ε no- υ 'ble kua -bleble, Noe 'ε pa la 'li 'a 'mu 'kwli.

39 U 'ni -hie□e li □dedede 'lu -mo le, 'ε gba□a -gbagba, 'nu gbagbu 'ε bi □hlon, 'a 'nie -mu 'yi mo, 'ε gba 'waa pepe, 'ε 'lila □nu le. -Nyrowo -ko 'kwli, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di, ke- ni -do, ε di -huan 'mu □ti.

40 Nyibli ni 'huen, 'bu yi -kuan ni ni, 'ki 'li -ci ni -do ki, 'n di -ha 'u nyiblo ni -do, 'mu 'u -ε -bi bu hie.

41 Nugbi ni 'huen, 'bu yi -kubu ni dui, 'ki 'li dugbe ni -do 'kwli, 'n di -ha 'u nyiblo ni -do, 'mu 'u -ε -bi bu hie.

42 'A -ti, ba ni 'u -pleele', a 'ni 'ηmee 'li, -ε nu□o, -nyrowo, 'aan Kukonyo di ya, a 'yi□i -yi.

43 □Bu pu□u 'kayukonyo a de yi. 'Kayukonyo a 'mu, 'bu yi wen -haawo -mu', 'ki 'li 'toluwo 'kwli, 'yiyirinyo di wen ya, ε di wen 'ni -ple, -ε di□e nu, 'yiyirinyo a 'mu, ε 'ni □ha 'a 'kayu wa.

44 'A -ti, 'aan 'mumu, ba -we -mo, -ε nu□o, ti -mu', a 'ye ni di□e 'lu -mo le ni -hie, 'ki 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'u -dii -ni.»

-Kvan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopu le, υ bleε yi bu nu□o
(Luku 12.42-48)*

45 -Te -Yusu hla -ti a 'mu, -ε -bi ε pu 'ledu, ε wen: «Ba 'wi- -kvannunyo -mu' yi, 'a 'mase -we 'li bu kuo □wbu yi, -ε ko 'lu a le-hihie. Nyiblovu a 'mu, no- 'a 'mase, 'bu yi 'dagba ni mi, ε di 'a 'kayu le hie, -ε di□e nu, dediti 'bu nyre 'u, ε 'mu 'a 'bio -kvannunyibli 'a -ne -nyrɔwɔ a diide -nyi.

46 'A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yeε 'u□u -kvan a 'mu 'yie bu, -ε -bi -kvannunyo a 'mu, bu ko plo a bleele.

47 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'a 'mase di nu□o 'a -tebli'yie□tunyo gbagbu -mɔ.

48 Kee, -kvannunyo a 'mu, 'a 'klo 'bu nyre yi, 'bu pu le, -ε mɔ, 'a 'mase a didie yi 'u 'ni -wleen -ni,

49 'bu -tua 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'ti-, 'bu yi 'a dɔnɔv didi-tebli ko nɔ 'huen- wlon ni -hie -ni, ε ko nɔ'nanyu 'huen-,

50 -ε -bi -nyrɔwɔ -mu', -kvannunyo a 'mu, ε 'ye ni di 'u ni -plee -ni, ko -haawɔ -mu', ε 'yi -yi, 'ki 'a 'mase a 'mu, ε di 'u -dii -ni.

51 'Bu -di, ε di gba□a ti 'yakli yi, 'ti ε 'mu□u □huen □tu, □wi yi nyibli -mu', -u neε 'li ni 'huen. 'Ki ε di 'u □hien -wee -ni, ko, 'ki ε di 'u yru -puv -ni.»

25

-Yusu pu yonv nyrɔyo ni -pu a 'ledu

1 (-ε -bi ke- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi, ε wen:) «Ti -mu', -ε ko 'yri Nyɔva di 'u nyibli win ki -kɔɔ -ni pepe, de ε 'wi yi, ε nɔ- -bu: 'Yonv nyrɔyo ni -pu □du, v nu- v da 'bli a pupa ki. -Te 'to yi ni -wen, -ε -bi v gba 'waa 'nyranapu ni, v ko 'yu nyrɔyu -mu', -ε mi 'bli pa mɔ 'huen-, 'u mu 'a nyibvu -ple mɔ.

2 'Ki 'li 'yonv nyrɔyo ni -pu a 'mu 'nyi, 'waa 'yo ni □hun ni 'li, 'u ko □to, □hun -bi 'u ni 'u, 'u 'yi □to -ko.

3 'Yonv nyrɔyo -mu', -v 'yi □to -ko, -te v yi 'waa 'napu ni gbe, v 'yi 'nyrayru -gba, -ε di□e nu, 'nyra 'bu -we, v 'mu 'li 'a de -bi pu.

4 'Waa de -mu', -v ko □to, v nu- -mɔ -bi, -te v yi 'waa 'napu ni gbe, -ε -bi v gba 'nyrayru, -ε di□e nu, 'nyra 'bu -we 'li, v 'mu 'li 'a -de -bi pu.

5 -Te v -mu, 'blipanyo 'yi -di 'wɔwli. Bu 'ye ni di, nɔ- nu□o, 'yonv nyrɔyo ni -pu a 'mu, 'waa 'yii 'ε yi yi -we, 'u bi nmena' le.

6 'Tɔ-heyri', -ε -bi v 'win -cici. Ke- nyibli pu: Ba 'ye ke, 'blipanyo yi 'li 'ni di, ba di 'li, ba mu□o ye 'be!

7 -ε -bi 'yonv nyrɔyo ni -pu a 'mu, v 'du ye', 'u 'yaa 'waa 'napu 'lu le.

8 -ε -bi 'yonv nyrɔyo -mu', -v 'yi □to -ko, v wen: Ba -nyi -a mu 'aan 'nyra a de, -ε nu□o, -aan 'napu -hve bu jre.

9 Kee, -ε -bi 'waa 'bio -mu', -v ko □to, v wen: -Aan 'nyra, -a -ko, ε 'yi -hu, 'ki 'u -aan pepe -mɔ'. De a ko ba nu, ε nɔ- mɔ, ba mu 'li 'nyraplonyo -mɔ, a 'mu 'aan -ne -tɔ.

10 -ε -bi 'yonv nyrɔyo a 'mu, -v 'yi □to -ko, v mu ni, 'u mu 'nyra -tɔ mɔ. 'Ki v -mlee 'li, 'blipanyo 'ε -di, 'yonv nyrɔyo ni □hun -mu', -v -we -mɔ, ε ko □nv 'huen-, 'u pa 'li 'blipakayu bu. -Te v pa 'ki, -ε -bi v ka 'u 'maju ni.

11 -Te ti gbi -hi, -ε -bi 'yonv nyrɔyo ni □hun -mu', -v mu wen 'nyra -tɔ mɔ, v nyre 'u ni, 'u da 'blipanyo, v wen: Nyibeyu o, -ha -a mu 'maju yi!

12 Kee, ε □tu □nv □won, ε wen: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'n 'yi 'a mu -yi.»

13 -ε -bi ke- -Yusu pu de, ε wen: «'A -ti, ba ni 'u -pleele', 'a 'ni 'nmee 'li, -ε nu□o, -nyrɔwɔ ko -haawɔ -mu', 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di ya, a 'yi□i -yi.»

-Yusu pu la -kvannunyibli ni ta a 'ledu (Luku 19.11-27)

14 «Ti -mu', -ε ko 'yri Nyɩsua di 'v nyibli win ki -koo -ni pepe, de ε di yi 'wi, ε nɔ- -bu: Ε ko la nyibeyu □du, ε nɔ- mi la 'dagba blobfu. 'Ti- ε 'mu mu, ε da 'a -kɔannunyibli ni, 'ε hie □nu 'a 'wli le, -ε di□e nu, v 'mu□v kɔese 'yri -hlaa -ni;

15 'ε -nyi 'a yi-henyiblo 'wlible ni □hun, 'ε -nyi 'hɔen a nyiblo 'wlible ni 'hɔen, ko, 'ε -nyi ta a nyiblo 'wliblo ni -do. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'wlible ni -tie -mu', ε -we 'li -kvan a 'yrinuule, ε nɔ- ε -nyi□e. -Te ε -we -kvan a yible□tutule -mɔ, -ε -bi ε mu ni.

16 Nyiblo -mu', -ε 'ye 'wlible ni □hun, -ε -bi ε mu ni, 'ε hlaa □ne kɔese 'yri, kɔese a 'mu, 'ε pu 'v□v 'wlible ni □hun -bi.

17 Nyiblo -mu', -ε 'ye 'wlible ni 'hɔen, kɔese ni -do a 'mu, ε nɔ- ε -hla, 'ε pu 'v□v 'wlible ni 'hɔen -bi.

18 Kεε, nyiblo -mu', -ε 'ye 'wliblo ni -do, ε nɔ- mɔ -bi, ε mu ni, 'ε 'blu -tutu, 'ε -hlii 'li 'a 'mase a 'wliblo a 'mu 'li.

19 -Te ε gba ti -huohvi, -ε -bi 'waa 'mase di ni. -Te ε -di, -ε -bi ε -tva 'a 'wli -ni wen, 'a -ti a le'betile.

20 -ε -bi nyiblo -mu', -ε 'ye la 'wlible ni □hun, ε 'yiya 'v□v 'hvi bu, ε wen: 'Na 'mase o, 'wlible ni □hun, -nyi la 'mu, 'n hlaa □ne kɔese 'yri, 'ε pu 'v 'wlible ni □hun -bi. Ε nɔ- -bu.

21 -ε -bi 'a 'mase wen: Ε nu -tee. -Mɔ □haan-kɔannunyɔ □niɔ. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu □wlv yi ni. -Tebli -bu, -ε 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu □nu -kvan 'yri -tee. 'A -ti, 'n di -nyi -mu -tebli -huohvi, □mu □nu -kvan 'yri -nuu -ni. Di 'li, -ko 'mu 'hɔen-, -a 'mu le 'mle.

22 -ε -bi nyiblo -mu', -ε 'ye la 'wlible ni 'hɔen, ε 'yiya 'v□v 'hvi bu, ε wen: 'Na 'mase o, -nyi la 'mu 'wlible ni 'hɔen. 'N hlaa □ne kɔese 'yri, 'ε pu 'v 'wlible ni 'hɔen -bi. Ε nɔ- -bu.

23 -ε -bi 'a 'mase wen: Ε nu -tee. -Mɔ □haan-kɔannunyibli □niɔ. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu □wlv yi ni. -Tebli -bu, -ε 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu □nu -kvan 'yri -tee. Di 'li, -ko 'mu 'hɔen-, -a 'mu le 'mle.

24 -ε -bi nyiblo -mu', -ε 'ye la 'wliblo ni -do, ε 'yiya 'v□v 'hvi bu -we, ε wen: 'Na 'mase o, 'n yi□e ni, -ε mɔ, -na ηmli 'yakla ni. De -mu', □yi 'do, ε nɔ- -pu le -bu 'ce.

25 'N pie la huannu. Ε nɔ- nu□o, 'ni 'blu la -tutu, 'wliblo -mu', -hie la 'mu le, 'ni -hli la□a. 'A -ti, -na 'wliblo a 'mu, ε nɔ- -bu.

26 -ε -bi 'a 'mase □tu□o □wɔn, ε wen: -Mɔ -kɔannunyɔ □niɔ, -ε ko 'klo -nyre yi, 'ti- -mli ni. -Yi□e ni, -ε mɔ, 'dudɔ-tebli -mu', 'n 'yi 'do, ε nɔ- 'n pu le □bu 'ce.

27 'A -ti, -bleε wen yi -bu pu wen 'li 'na 'wliblo -bakt', -ε di□e nu, didie -bu, 'n -di, 'mu wen 'li 'na 'wliblo a 'mu 'li -ha, ε ko de -bu, -ε di wen 'v□v 'lu bi 'hɔen-.

28 -ε -bi 'mase a 'mu, ε lee ne 'a nyibli -bi, ε wen: Ba -ha□a 'wliblo a 'mu -ji', ba -nyi□e nyiblo -mu', -ε ko 'wlible ni -pu.

29 'E mɔ □han-ti, 'a -ne nyiblo, -ε ko -tebli -huohvi, ε nɔ- v di -tebli -bi -nyi, -ε di□e nu, 'a -tebli -mu', ε -ko, ε 'mu -hu, ε 'mu□v wlon -hi. Kεε, nyiblo -mu', -ε ko -tebli □yi -hu, v ko bu -ha □ne□e -ji'.

30 -Kɔannunyɔ -bu, -ε 'yi □dedede a nule -yi, ba pu 'li□i -patv', 'ki 'li halo 'nyɩ. 'Ki ε di 'li □hien 'li -wee -ni, ko, ε di 'v yru -pɔu -ni.»

-Yusu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ε di pɔv nyibli a pepe -bati le, 'ti- 'klo 'mu 'v -wlu -hɔn

31 (Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, ε wen:) «Ti -ko 'yri 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di, 'ki 'li 'na bodiɔtu 'kwli, 'n ko Nyɩsua a lelenyɔ 'hɔen-, -a di di. 'Ki 'n di 'v 'na bodiɔgbata ki bu ni.

³² Dako a pepe, -v ni 'ne- -toto ki, v di le 'ni 'kukue -ni, 'ki 'v 'mu ye', 'mu □nu 'yi le -huhia -ni, □wi yi -te blabli 'yie □tunyō ni, 'ε -huhie blabli kō wlo 'hwen- 'yi le.

³³ Ε □hen 'nyre, nyibli -bu, -v ni la Nyɩsua a kiwēenle, 'ki 'n di 'lɩ □nu 'na diidekɩbia ki pu, ε kō, nyibli -bu, -v 'ye ni nu la Nyɩsua a kiwēenle, 'mu 'lɩ □nu 'na kamlakɩbia ki pu.

³⁴ 'Tɩ- 'mō -bu, -ε mō bodɔ, 'mu nyibli -mu', -v ni 'ne- 'na diidekɩbia ki -lee -ni: Ba di 'lɩ, 'a mu 'na 'Baɩ Nyɩsua nu □haande -mō, ba kō Nyɩsua a 'klo yrayru -mu', ε pu la le, ε di la 'a mu -nyi, ti -mu' -kō 'yri ε nu la 'klo.

³⁵ -Ε nu □o, -te 'kanu ni la 'mu, a -nyi la 'mu didide; -te 'nie'natu ni la 'mu, a -nyi la 'mu 'nɩnɩnie; -te 'n mō la 'dagbatayu, 'a paa la 'mu 'kayu bu;

³⁶ -te 'n 'yɩ la 'hɩlepuɔde -kō, a -nyi la 'mu 'hɩlepuɔde, -te 'n kō la 'hɩɩ a hinhren, a pu la 'mu ni; ε kō, -te 'n ni la 'lɩ □ji', a di la 'mu yi -mε mō.

³⁷ -Ε -bɩ nyibli -mu', -v ni la Nyɩsua a kiwēenle, ke- v di 'mu yi pu: Kɔkɔnyō, ti a 'dɩ -bɩ -kō 'yri -a 'ye -mu, 'kanu 'ε ni la -mu, □a -nyi la -mu didide 'lɩ; 'nie'natu 'ε ni la -mu, □a -nyi la -mu 'nɩnɩnie 'lɩ?

³⁸ Ti a 'dɩ -bɩ -kō 'yri -mō la 'dagbatayu, □a paa la -mu 'kayu bu 'lɩ? Ti a 'dɩ -bɩ -kō 'yri □yi la 'hɩlepuɔde -kō, □a -nyi la -mu 'hɩlepuɔde 'lɩ?

³⁹ Ti a 'dɩ -bɩ -kō 'yri -a 'ye la -mu', -na 'hɩɩ hren la, kō, □ni ni la □ji', □a di la -mu yi -mε mō 'lɩ?

⁴⁰ -Ε -bɩ, 'mō bodɔ, ke- 'n di □nu yi pu: 'N yi 'a mu 'nɩ -lee -ni -tεε, 'ba nu la □haan-tebli a 'mu 'na 'dɩayi □du, -ε 'yɩ 'mini -kō 'yɩ □hlɔn le, ε □hen 'nyre, -ε mō, 'mō a nu la □a 'yɩ □hlɔn le.

⁴¹ 'Bu -hi, 'tɩ- 'mō bodɔ, nyibli -mu', -v ni 'lɩ 'na kamlakɩbia ki, 'mu □nu -lee -ni, ba 'yɩya 'lɩ 'mu bu, 'a mu -mu', Nyɩsua pu 'jro yi. Ba mu 'lɩ na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyɩ. Na a 'mu, Nyɩsua -we □ε -mō, 'ki 'v 'kuo -hɩɩ* a nyiblo gbagbu kō 'a -hɛenyu 'hwen- -mō.

⁴² -Ε nu □o, -te 'kanu ni la 'mu, a 'yɩ la 'mu didide -nyi; -te 'nie'natu ni la 'mu, a 'yɩ la 'mu 'nɩnɩnie -nyi;

⁴³ -te 'n mō la 'dagbatayu, a 'yɩ la 'mu 'kayu bu -paa -ni; -te 'n 'yɩ la 'hɩlepuɔde -kō, a 'yɩ la 'mu 'hɩlepuɔde -nyi; -te 'na 'hɩɩ yi la hren, kō, -te 'n ni la □ji', a 'yɩ la 'mu yi -mε.

⁴⁴ -Ε -bɩ ke- nyibli a 'mu, v di 'mu yi pu: Kɔkɔnyō, ti a 'dɩ -bɩ -kō 'yri, -a 'ye la -mu, 'kanu 'ε ni la -mu, 'nie'natu 'ε ni la -mu, □ni mō la 'dagbatayu, □ni 'yɩ la 'hɩlepuɔde -kō, -na 'hɩɩ 'ε hren la, kō, □ni ni la 'lɩ □ji', 'tɩ- □a 'yɩ la -mu ki -dii -ni 'lɩ?

⁴⁵ -Ε -bɩ 'mō bodɔ, ke- 'n di □nu yi pu: 'N yi 'a mu 'nɩ -lee -ni -tεε, 'a -nε ti, 'bu mō, 'ba 'yɩ la □haan-tebli a 'mu 'na 'dɩayi □du, -ε 'yɩ 'mini -kō 'yɩ □hlɔn le -nu, ε 'wɩ yi, 'mō a 'yɩ la □a 'yɩ □hlɔn le -nu.

⁴⁶ -Tebli a 'mu, a -tɩ, Nyɩsua di gba 'lɩ □nu -tɩte -bɩ, -te v di 'lɩ □nu □hwen □tuu -ni, □hɩvendu -mu', -ε 'ye di 'lɩ ni -we 'klo -mō 'klo. Kεε, nyibli -mu', -v ni la Nyɩsua a kiwēenle, v nu- di 'lɩ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'lɩ 'kwɩ pa.»

26

-Te -juukve a nyibli gbagbi -hve bu 'la la -Yusu
(Maki 14.1-2; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)*

¹ -Te -Yusu -we 'ki -tebli a pepe a 'mu, 'a tōole -mō, -ε -bɩ ke- ε pu 'a -nagbopu* yi, ε wen:

² «A yi □ε ni, -ε mō, ε hie 'lɩ -nyrōwɩ ni 'hwen, -aan le'mimle, v dεε Paki, ε 'mu 'v nyre. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v 'mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a

Nyiblo 'na yraanyibli -ji' pu, -ε di□e nu, υ 'mu' υ 'mu' tugbe 'yie -koo -ni, υ 'mu' 'mu' 'la.»

3 Ti ni -do a 'mu' 'yri, 'ki Nηtsua a -cohlōnpinyo* gbagbi, kō -Juukvε a naanyo 'hven-, υ 'kukue lε, 'ki 'li -cohlōnpinyo a nyiblo gbagbu a -tε. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mō Kaifu.

4 'Waa pepε, υ -yra□a ni, 'ki bu nu □yre, bu klo -Yusu, υ 'mu□υ 'la.

5 Kε- υ pi, -ε mō: «'Bu mō, □ba yi□i ni kwle, -a 'ni 'nuo 'li□i lε'mimle a ti 'yri, -ε di□e nu, nyibli 'ni □ha -a mu -mō -wōn mō di.»

-Tε nugba □dv pu la -Yusu -dawinni 'lu, 'ki 'v 'a nvεle a -ta' (Maki 14.3-9; Saan 12.1-8)

6 Ti a 'mu' 'yri, 'ki -Yusu ni 'li Betanidto 'kwli, ε kō 'a -nagbopu* 'hven-. 'Ki υ ni 'li Simō a -tε. Simō a 'mu, □hran nu la□a ni.

7 Bu yi 'ki dε ni di, -ε -bi nugba □dv, ε nō- pa 'kayu bu, 'ε 'ble -dawinniyriε kva. -Dawinni a 'mu, ε kō 'a 'yriε 'hven-, υ pi □die diaki. -Tε ε -pa 'ki, -ε -bi ε 'yia υ -Yusu 'huι bu, 'ε pu -Yusu -dawinni a 'mu' 'lu.

8 -Tε -Yusu a -nagbopu 'ye dε a 'mu, -ε -bi υ bi yru' lε, υ wen: «Dε- kō -dawinni -bu, 'a lεcicrale 'li?

9 'Bu plo wen□ε, ε di 'ye wen 'wliye, υ 'mu wen□ε □hυennyibli -nyi.»

10 -Tε -Yusu 'ye□ε, -ε mō, υ bi yru' lε, -ε -bi ε wen: «Ba -ha□a mε lε, ba kee nε 'a -mō'puple. Dε -bu, ε -nu, 'ki 'v 'mu -mō, ε mō yinōdε □nu.»

11 Ba yi□ε, -ε mō, □hυennyibli 'tε di 'nε- 'a mu 'nyi ni, a 'mu □nu □haan-tebli -mō nu. Kεε, 'mō -bi, ti -bu, 'n di 'nε- 'a mu 'nyi -hi, ε 'yi -hu.

12 Dε -bu, nugba -bu, ε -nu, ε nō- -mō: -Tε ε di wen nu, ε 'mu wen 'na -plahυi -dawinni kle 'wla, 'ki 'v 'a 'v-huηia a -ta', ε nō- ε -wε nunuo -mō.

13 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, 'a -nε -tite □dv, υ di 'v Nytsua a □haantitie 'v -puυ -ni, 'ki 'nε- -tutu ki, □haande -bu, nugba -bu, ε -nu, υ di 'a -ti -mō lε 'ni na, -ε di□e nu, ε 'ni □ha nyibli -mō -hru.» Kε- -Yusu -pu.

Juda -hve bu pu -Yusu -Juukvε a naanyo -ji' (Maki 14.10-11; Luku 22.3-6)*

14 -Tε dε 'a mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopi* -bi, 'ki 'li 'a -nagbopu ni -pu □tu 'v 'hven -mu' 'nyi, -ε kō 'nyre mō Judia Yisikalio, ε nō- mu 'li Nytsua a -cohlōnpinyo* gbagbi mō,

15 ε wen: «'Bu mō, 'ni pu 'a mu -Yusu -ji', dε- a di 'mu -nyi 'li?» Ε nō- mō bu -nyi□ε 'wliyo a (30) -wlv □tu 'v -pu. ('Wliye a 'mu, ε -hu ni diaki.)

16 Kvε 'v ti a 'mu' 'yri bu, Judia -twa □to a lε□mumuo, -tε -mu', ε di nu, ε 'mu □nu -Yusu -ji' pu.

-Tε -Yusu kō 'a -nagbopu 'hven-, v di la Paki a diide (Maki 14.12-21; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)*

17 Lε'mimle -mu', -ε mō Paki, 'a yi-he-nyrowō, 'ki υ yi 'v 'floodυ -mu', -ε kō -mō υ 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni. -Tε -nyrowō a 'mu, ε nyre 'v, -ε -bi -Yusu a -nagbopu mu 'v -Yusu 'huι, 'v 'beti□ε, υ wen: «'-Bi' -hve -ba pii 'ki Paki a diide yi 'li?»

18 -ε -bi -Yusu □tu □nu □wōn, ε wen: «Ba mu 'li Jrusredto 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mu', -koti 'n lee nε 'a mu -mō, ba lee □nε, -ε mō: -Aan tōonyō wen 'ni, 'a ti -mu', Nytsua wa 'nyre, ε nyre 'v ni. 'ki 'nε- -mu -mō, 'ki ε di 'nε- Paki a diide -dii -ni, ε kō 'a -nagbopu 'hven-.»

19 -Ti a 'mu, -Yusu lee nε 'a -nagbopu, ε nō- υ -nu, 'v pi Paki a diide a 'mu. -Tε υ -wε 'a pipie -mō, -ε -bi υ -mε kle.

20 -Te 'yru -we 'li yako 'kwli le, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu ni -pu [tu 'u 'huen a 'mu 'huen-, u nyre 'li 'kayu -mu', -e ko bu u di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'kwli ni, 'u ni ble, 'u -twa didide a didie.

21 Bu yi 'ki de ni di, -e -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi. E no- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -u [muve 'na 'lula le.»

22 -Te u 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bi 'waa [wli 'muve bu dtaku. Ke- 'waa dodoyo, u pi, 'u yi 'beti -ni: «Kukonyo o, [bi 'mo [nuo?»

23 -E bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki nyiblo ni 'li, -e ko 'mu 'huen-, -a 'nyra 'li dedihu ni -do dabu 'kwli. E no- di [e nu.

24 'E mo [han-ti, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko [bu 'ku, [wi yi -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvaciye 'kwli, kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mo', -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. E noo 'u le, 'ki u 'ni 'koo wen 'li nyiblo a 'mu.»

25 -E -bi Judia -mu', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu, e 'beti ni -we, e wen: «Toonyo o, [bi 'mo [nuo?» -E -bi -Yusu wen: «lin, -mo [nuo.»

Kukonyo -Yusu a le'boodiide

(Maki 14.22-26; Luku 22.15-20; 1 Koleti 11.23-25)

26 Bu 'tie ni 'ki 'u dedihu ki, -e -bi -Yusu 'du 'floo ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ti- 'e 'be[e [tu le, 'e -nyi [e 'a -nagbopu*, e wen: «Ba 'du [o ye', ba di [e. E no- mo 'na 'hu!»

27 'E 'du 'wiin-ganu ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'e -nyi [nu [u, -e -bi e wen: «'Aan pepe, ba 'na.

28 E no- mo 'na -hlu. E no- 'n di bu 'wla, 'ki 'u -tonyibli -huohu a de 'kuku a -ta', Nyisva 'mu [u nu, e 'mu 'yri yrayri [tu, e ko -tonyibli 'huen-, -e di [e nu, e 'mu 'waa de 'kuku 'womla -ni.

29 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, kve 'ki mo bu, 'n 'yi 'li [ti 'li -we, [bu 'na 'ki nodu -bu de, e 'mu -nyroowo -mu' ki ye, -e ko 'kwli 'n di 'li no yrayridu -bi -mu' 'li 'naa -ni, 'n ko 'a mu 'huen-, 'ki 'li 'na 'Bai Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.»

30 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u ble -wla, 'ti- 'u 'du ye', 'u [ti 'du, 'u mu 'li dugba -mu' 'lu, -e ko 'lu olifieti ni 'li.

-Te -Yusu lee la Pielh, -e mo, Pielh a 'mu, e di [e 'ni hla, -e mo, e 'yi [ti -yi (Maki 14.27-31; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

31 -Te u nyre 'li, -e -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen: «'Ki 'li 'tolwo -bu 'kwli, ti di 'u 'ni nyre, a 'mu 'u 'mu 'hu le -gbe, [wi yi -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvaciye 'kwli, -e mo: Nyisva wen 'ni: 'N di 'blakonyo 'ni 'la, blabl a [ju 'mu -gbe.»

32 -E -bi ke- -Yusu pi [nu yi de, e wen: «'Bu mo, 'ni 'ku, 'ni 'hri 'klo, 'ki 'n di 'li Galileblugba 'kwli mu, 'mu 'li 'a mu 'li -plee -ni.»

33 -E -bi Pielh pu win, e wen: «'Ye [bu 'waa pepe, bu hie 'u -mu bu, 'mo -bu, 'n 'yi 'li [ti 'li -we, [bu hie 'u -mu bu.»

34 -E -bi -Yusu wen: «'N yi -mu ni -lee -ni -tee, 'ki 'li 'tolwo ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre da mo mu, -di nu -gaawi ni ta, -e mo, [yi 'mu -yi.»

35 -E -bi Pielh wen: «'Uon-, 'ye [bu 'n di 'ku, 'n ko -mu 'huen-, 'n 'yi 'li [ti 'li -we, [bu hla [a, -e mo, 'n 'yi -mu -yi.» -Nagbopu a pepe a 'mu, -ti ni -do a 'mu, Pielh -hla, e no- u -hla -we.

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki 'li 'dudoti a -ci -mu', u dee Gesimani 'kwli (Maki 14.32-42; Luku 22.39-46)

36 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'ki u nyre 'li 'dudoti a -ci -mu', u dee Gesimani 'kwli. Ke- e pi [nu yi, e wen: «Ba ni mo bu, [bu mu 'li ye', 'mu 'li Nyisva -mo -hlee -ni.»

37 -Te ε yi 'ki ni mi, -ε -bi ε da Pielh ko Sebede a 'yovuv Sakti ko Saan 'huen-, υ kα□o 'huen- 'υ -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a □wlv 'mυε bu. Huanuv ni□ε ni dtakti.

38 -ε -bi ke- ε pi □nv yi, ε wen: «'Na □wlv 'mυε bu dtakti. 'Na □wlv a bu'mυmυε a 'mυ, ε -hυε bu 'la 'mυ. A ko 'mυ 'huen-, -ba ni mα bu, a 'ni 'ηmee 'li.»

39 'ε hlα□ □nv -mα le δε gbe, 'ε bla kwli bu, 'ε ko 'lu bu, 'ε nyεε Nyisva le, ε wen: «'Na 'Bai o, 'bu mα, 'bu -we 'li□i 'li, nu□o, □hυen -bu, 'n mi 'ye mα, bu hlα□ 'mυ -mα le. Kee, ε 'yi δε -mυ', 'mα -bu, 'n -hυε 'pa-, keε, δε -mυ', -na □gbetu -hυε, ε nα- -bu mu 'lu -mα.»

40 -Te ε -we 'pυple -mα, -ε -bi ε □hian -mα, 'ε mu 'υ 'a -nagbopυ ni ta a 'mυ 'hυi, 'ε yeε 'υ □nv ηmena a ηmeele' bu. -ε -bi ke- ε pi Pielh yi, ε wen: «□Bi a 'yi 'li□i 'li -we, ba nu -haawα ni -do, a ko 'mυ 'huen-, 'ki ba 'yi -ηmee'»

41 A 'ni 'ηmee 'li, keε, ba da Nyisva, -ε di□e nu, δε 'bu yi□i ni -hυε bu □teε 'υ 'a mυ le, 'ki ba -hεε Nyisva a -ti le, a 'ni □ha 'a -ti le -hεε -ni. 'N yi□e ni, -ε mα, 'aan □wli -hυε□ε ni dtakti, 'ki a 'ni 'ηmee 'li, a 'mυ Nyisva da, keε, 'bu mα, Nyisva 'bu 'ye ni -hεε ne 'a mυ, 'a mυ 'ni -do, a 'yi 'ki -kα, 'ki ba nu δε a 'mυ.»

42 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε hlα□ □nv -mα le δε, 'ε nyεε Nyisva le, ε wen: «'Na 'Bai o, 'bu mα, □hυen -bu, 'n kα □bu 'ye, 'bu 'yi 'li□i 'li -we, bu hlα□ 'mυ -mα le, -ε -bi δε -bu, -na □gbetu -hυε, ε nα- -bu pa 'mυ.»

43 -Te ε -we -mα δε, -ε -bi 'ki ε mu 'li □nv 'hυi. -Te ε -mu, -ε -bi 'ki ε yeε 'υ □nv ηmena a ηmeele' bu δε, -ε nu□o, υ 'yi 'li□i 'li -we bu pu 'yii le.

44 ε nα- mα bu hlα□ □nv -mα le δε, bu mu Nyisva a lenyaawι ni ta a δε -mα. Win ni -do -mυ', ε pu wen, ε nα- ε -pu δε.

45 -ε -bi ε □hian -mα δε, 'ε mu 'υ 'a -nagbopυ 'hυi, ε wen: «□Bi a yi 'ni ηme δε, 'a -he' 'li ke le? Ba 'ye ke, ti 'mυε yeε, 'ki bu pu 'mυ δε'kukununyυ -ji', 'mα -bu, -ε mα -tonyibli a pepe a Nyiblo.

46 Ba 'du ye', -a 'mυ mu, -ε nu□o, nyiblo -mυ', -ε di 'mυ 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki ε yi 'li di.»

-Te Juukve a naanyv klo la -Yusu (Makti 14.43-50; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)*

47 Win ni 'li -Yusu wlon, -ε -bi Judia, -ε mα -Yusu a -nagbopυ* ni -pu □tu 'υ 'huen a nyiblo -bi, ε nyre 'υ ni, ε ko nyibli -hυohυi 'huen-. Nyibli a 'mυ, υ 'ble ta-wαn-tebli ko ti 'huen- kua le. Nyisva a -cohlnpinyυ* gbagbi, ko -Juukve a naanyυ -bi 'huen-, υ nu- lee nyibli a 'mυ, 'ki bu mu -Yusu klo.

48 Judia a 'mυ, -ε di □nv -Yusu -ji' pu, 'ti- υ 'mυ 'hru wlon bi, ke- ε pu □nv yi: «Nyiblo -mυ', 'n di 'wlee -ni, 'n di 'wio -nyi, ε nα- ba klo, ε 'ni □ha 'a mυ -ji' □ta.»

49 -Te υ nyre 'ki 'υ, -ε -bi Judia 'yiva 'υ -Yusu 'hυi bu, ε wen: «Tααnyo o, 'n ye -mυ ki,» 'ε 'wlee □ne.

50 -ε -bi -Yusu wen: «'Biηian o, δε -bu, -di nu mα, nu□o, □mυ mu.» -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mυ', Judia -gba, υ 'yiva 'υ -Yusu 'hυi bu, 'υ klo□o.

51 Nyisva a -cohlnpinyυ a nyiblo gbagbu, 'a -kvannunyα -bi, ε ni -tuo ki -we. Nyibehian a 'mυ, ε nα- ko nva, -Yusu a -nagbopi -bi -ha 'li 'a 'plien bα 'kwli, ε 'be 'υ.

52 -ε -bi -Yusu wen: «'Nyra 'li -na 'plien bα 'kwli, -koti nyibli a pepe -mυ', -υ ni 'plien, -υ -wen, nyibli -bi di nu 'plien, υ 'mυ □nv 'la -we.

53 □Yi□i -yi, -ε mα, 'n -we 'li □bu lee wen 'na 'Bai ni, 'ki bu -hεε wen 'mυ. ε di ya wen 'mυ lelenyυ a 'miliwι a 'miliwι yi, -ε di□e nu, υ 'mυ wen 'mυ ki -dii -ni.

54 Κεε, 'bu mo, 'bu ni 'mu le, e 'wi yi, de -mu', u 'cru la 'li Nyisvactien 'kwli, -e ko -bu mu wen 'lu -mo, de a 'mu, e 'yi 'li□i -we, bu mu wen 'lu -mo.»

55 -E -bi ke- -Yusu pi nyibli -mu', -u di□e klo mo yi, e wen: «Ta-won-tebli ko ti 'huen-, e no- a -ya, 'a di 'mu 'klo mo, □wi yi -te u ni -balonyo a kuklo. 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ni tue la nyibli -bi, kee, a 'yi la 'mu -klo.

56 -Tebli a pepe -bu, e mu 'lu -mo, -e di□e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo* 'cru la, 'ki 'li Nyisvactien 'kwli, e 'mu -nue -ni.» -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi 'a -nagbopu a pepe, u -gbe□e 'huu le, 'u 'gba ci le.

-Te -Juukve a naanyo puu la -Yusu -bati le
(Maki 14.53-65; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)*

57 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi nyibli -mu', -u klo -Yusu, 'ki u gbe 'li□i Nyisva a -cohlonpinyo* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Kaifu. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki Nyisva a tetetonyo, ko 'blugba a naanyo 'huen-, u 'kukue 'li le, -gbolugbo a -ti.

58 Pielh -mo -bi, e yi kve -Yusu □wien, 'ki 'li -mohlolo 'kwli, 'e -he 'li 'waa □pi le, 'u -mu -mumu, 'u nyre 'li -cohlonpinyo a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli, 'e pa 'li. Nyisva a 'kagbau a 'yie□tuny u ni 'li -we. Nyibli a 'mu, u nu- ko 'nyi Pielh ni 'li bu, -e di□e nu, e 'mu□u 'ye, -te -ti a 'mu, e di 'li-wowe nu.

59 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cohlonpinyo gbagbi, u ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'huen-, u □mve□e le, 'ki bu yee -Yusu -ti, 'ye □bu e mo hu, -e di□e nu, u 'mu□u 'la,

60 kee, u 'yi 'li□i kikade □du 'li 'yee -ni, 'e mo □han-ti, -hehuu -huohu, 'u 'ma□a hu 'lu ble. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi nyibli ni 'huen □plu 'u ni,

61 u wen: «Nyiblo -bu, e wen 'ni, e -we 'li bu 'wla Nyisva a 'kayu gbagbu ni, 'ti- bu pu□u ni de, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli.»

62 -E -bi -cohlonpinyo a nyiblo gbagbu 'du ye', 'e 'beti -Yusu, e wen: «□Bi -ti a pepe -bu, nyibli -bu, u yi -mu -yee -ni, □yi -ti -ko, -bu □tu □nu □won?»

63 Kee, -Yusu 'yi□i -ti □du kle -hihita -ni. -E -bi -cohlonpinyo a nyiblo gbagbu yi□i 'ni -lee -ni, e wen: «'N -hve□e ni, -bu 'suu -ni, 'ki 'li 'Kikununisva a 'nyre 'kwli, 'bu mo, □ni mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, ko, 'bu mo, □ni mo Nyisva a 'Yu.»

64 -E -bi e □tu□o □won, e wen: «Iin, 'mo □ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, kve ke 'ki mo bu, a di 'mu 'ni 'ye, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'u 'Kikununisva a diidekibia ki bu ni, 'mu 'li yako 'kwli -hon, 'ki 'li 'nuhmi 'kwli.»

65 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -cohlonpinyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e cira 'a dtonu wlawu le, yru a -ti, e wen: «E -hee Nyisva a -ti le. -A 'ni 'muo 'ki -hehunyibli □du le. 'Aan 'mumu, a 'win -ti, e -hla ni. A 'win ni, -te e nu Nyisva a -ti a le-hee le.

66 -Bi 'a pi 'li?» -E -bi u □tu□o □won, u wen: «E mo □han-ti □ni, e -hee Nyisva a -ti le. 'A -ti, e ko 'kukuu.»

67 -E -bi u -tua 'a huon a 'hinhren, 'ki 'u 'a yigbakla yi, ko, 'u yi□i hmli -bii -ni, 'u pu 'li□i 'hmi nu' le,

68 u wen: «-Mo -mu', -e mo Wanyo, -mo mo winwlon-hanyo. 'A -ti, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?»

*-Te Pielh pu la le, -e mo, e 'yi la -Yusu -yi
(Maki 14.66-72; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)*

69 -Te -tebli a pepe a 'mu, e mi 'lu -mo, 'ki Pielh 'tue ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi 'yu nyroyu □du, -e mo 'kayu a 'mu, 'a -kwannunyō -bi, e

nɔ- 'yɪya 'bɔv 'hvi bu, ε wen: «-Mɔ -bu, -kɔ -Yusu -mɔ', -ε kɔ 'lɪ Galileblɔgba 'kwli 'hven-, 'a mɔ -nɪnε la 'hvi.»

⁷⁰ Kεε, Pielɪ -ga nɪ, 'kɪ 'v nyibli a pεpe ye', ε wen: «-Tɪ -mɔ', -hlε, 'nɪ -yruɔo hɪtɪ' lε.»

⁷¹ 'ε -hɔn 'bɔv 'hvi, 'ε mu 'lɪ -yaa a 'mɔ 'a paale'. -Tε ε nyre 'v, -ε -bɪ 'yu nyrɔyɔ -bɪ 'yeɔe nɪ de, 'ε lee nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, ε wen: «Nɪyiblo -bu, a yɪ 'ye, ε kɔ Nasaletɪ a -Yusu 'hven-, v nɔ- nɪnε -mɔ 'hvi.»

⁷² Kεε, Pielɪ 'tε -gε, ε wen: «'N 'svɔ nɪ, nyiblo -bu, -kɔtɪ a hlε, 'n 'yɪtɪ -yɪ.»

⁷³ -Tε ti gbi -hi, -ε -bɪ nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, v 'yɪya 'v Pielɪ 'hvi bu, v wen: «ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, -mɔ -bu, -mɔ -Yusu a -nagbopi* ɔnɔ, -kɔtɪ -tε -nɪ 'pɔple, ε tɔε nε -a mɔ nɪ, -ε mɔ, -mɔ Galilekɔeyu ɔnɔ.»

⁷⁴ -ε -bɪ ε wen: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ hɪ nɪ nɪ, Nyɪsva bu pɔ 'mɔ 'jɔɔ yɪ. 'N 'svɔ nɪ, nyiblo -bu, -kɔtɪ a hlε, 'n 'yɪtɪ -yɪ.» Tɪ nɪ -do a 'mɔ 'yɪ, -ε -bɪ hape da -nyre nɪ.

⁷⁵ -ε -bɪ -tɪ -mɔ', -Yusu lee wen Pielɪ, ε bi 'lɪtɪ 'kwli. Kε- ε pɔv yɪ: «'Tɪ- hape 'mɔ -nyre da, -di nu 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ε mɔ, ɔyɪ 'mɔ -yɪ.» -Tε ε bi 'lɪtɪ 'kwli, -ε -bɪ ε 'hɪrɪ 'lɪ -yaa 'kwli nɪ, 'ε -tɔa wuwe, 'kla-wliye'yɪya a -tɪ.

27

-Tε v gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ yɪ (Makɪ 15.1; Luku 23.1-2; Saan 18.28-32)

¹ -Tε -nyre -nye, -ε -bɪ Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ a pεpe 'kukue lε, v kɔ -juukɔε* a naanyɔ 'hven-, v -yraɔa, 'kɪ bu 'la -Yusu.

² -ε -bɪ v wen: «Ba lee nε -aan 'seyo, bu mɔa ɔnε, v 'mɔ 'lɪtɪ -gɔlɔnɔma Pilatɪ -mɔ gba.» (Pilatɪ a 'mɔ, Romakɔε a 'kɪn gbagbɔ, ε nɔ- ɔtu la 'vɔv gbata kɪ bu.)

-Tε Judia nu la 'kɔkɔv (Nunu-tɛblɪ 1.18-19)

³ Judia -mɔ', -ε pɔ -Yusu 'a yraanyibli -jɪ', -tε ε 'wɪn, -ε mɔ, -gbolugbo a nyibli -yraɔa nɪ, -ε mɔ, v di -Yusu 'nɪ 'la, -ε -bɪ ε pɪ ɔwhɪ lε, 'kɪ 'v dε -mɔ', ε -nu a -ta'. 'Kla bu yɪtɪ -wliye nɪ 'ye, ε nɔ- mɔ 'wliyɔ a (30) -wɔv ɔtu 'v -pu -mɔ', Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ, v kɔ 'blɔgba a ye'nanyɔ 'hven-, v -nyiɔe, bu gba ɔnɔv yɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau bu,

⁴ 'tɪ- bu lee ɔnɔ: «'N nu dε 'kuku, -tε 'n pa 'v, 'nɪ pɔ 'a mɔ nyiblo -bu -jɪ', -ε 'yɪ ɔdedede -nu, -bu blεε 'kɔkɔv yɪ.» Kεε, v ɔtuɔo ɔwɔn, v wen: «-A mɔ -bu, -a 'yɪ 'lɪtɪ -mɔ -kɔ. -Mɔ kɔ 'lɪtɪ -mɔ.»

⁵ ε nɔ- mɔ Judia bu -gbla 'wliye a 'mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau bu. -Tε ε 'hɪrɪ, -ε -bɪ ε pɔ 'a dɔnɔv 'lulu lɔ.

⁶ -Tε Judia 'la 'kɪ 'a dɔnɔ, -ε -bɪ 'wliye -mɔ', ε -gbla wen 'kɪ, Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ 'tɪtɪ lε, v wen: «ε mɔ -hlɔ a 'wliye ɔnɔ. -Aan tete wen 'nɪ, -a 'nɪ 'pɔv 'lɪ 'wliyedɔ a 'mɔ Nyɪsva a 'kagbau a -dɔɔ 'kwli.»

⁷ -Tε v hla -tɪ a 'mɔ, -ε -bɪ v -yraɔa nɪ, 'kɪ bu nu 'wliye a 'mɔ, bu -tɔ -ci -mɔ', v dεε yɪnunyɔ a -ci, -ε diɔe nu, v 'mɔ -ci a 'mɔ 'dagbɪ a 'dabi -mɔ' nu.

⁸ ε nɔ- kɔ -tɪ, kɔε la 'lɪ bu, -bu ye tɪ -bu kɪ, -ci a 'mɔ, 'v dεε ɔnε -hlɔ a -ci.

⁹ -Tε dε a 'mɔ, ε mu la 'lu -mɔ, -ε -bɪ -tɪ bu, Nyɪsva a winwɔn-hanyɔ* Selemi 'crɪ la, ε nɔ- mu la 'lu -mɔ. -Tɪ a 'mɔ, ε 'crɪ la, ε nɔ- -bu: «D gba 'wliyɔ a -wɔv ɔtu 'v -pu -mɔ' nɪ, -ε mɔ 'wliye -mɔ', Yisraekɔε wεen la kɪ, bu 'pεε la -nɪ, 'kɪ 'v 'a -ta',

¹⁰ 'v -tɔ yɪnunyɔ a -ci, ɔwɪ yɪ -tε Kɔkɔnyɔ Nyɪsva nu la 'a hɪhla.»

*-Te Pilati pu la -Yusu -bati le
(Maki 15.2-5; Luku 23.3-5; Saan 18.33-38)*

11 -Yusu -mɔ -bi, 'ki v gba 'hɪ̄ -gɔlɔnuma Pilati yɪ, -gɔlɔnuma a 'mɔ 'e -tuwa 'a le'betile, ε wen: «□Bɪ -mɔ mɔ -Juukvɛ* a bodiɔ?» -E -bi -Yusu wen: «Iin, 'mɔ □nɔ.»

12 E nɔ- mɔ Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi bu yee □ne -ti -hɔɔhɔ, kee, -Yusu 'yɪ -ti □dɔ □wɔn □tu.

13 -E -bi Pilati 'beti□e ni de, ε wen: «□Bɪ -ti a pepe -bu, v yɪ -mɔ 'hɔɪ le 'ye, □ni 'win□i h?»

14 Kee, -Yusu 'yɪ winbu □dɔ kle -hɪhɪa -ni. E mɔ de □nɔ, 'e kee -gɔlɔnuma Pilati a □wɔ le diaki.

-Juukvɛ wen 'ni, bu kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie, ε 'mɔ 'ku
(Maki 15.6-15; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)*

15 'A -ne le'mimle, -e mɔ Paki a ti 'yri, -gɔlɔnuma Pilati kɔ bu te □jklapi ni -do -mɔ', -Juukvɛ di -hɔa bu.

16 E kɔ la □jklapi □dɔ. 'A 'nyre mɔ la Balabasi. Nyibli a pepe yi la□a ni, -e mɔ, ε mɔ la -balɔnyɔ □nɔ.

17 -Te nyibli 'kukue 'ki le, 'ki 'li Pilati -mɔ, -e -bi Pilati a 'mɔ, ε 'beti □nu ni, ε wen: «Balabasi kɔ -Yusu -bu, v deε Nyɪsɔa kɔ Wanyɔ 'hɔen-, nyiblo a 'dɪ -bi a -hɔe □bu te bu 'li?»

18 Pilati 'bu yɪ 'pɔple le ni ni, ε 'wɪ yɪ, ε yi□e ni, -e mɔ, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki -Juukvɛ a nyibli gbagbi naa 'li, 'v pɔ□v -Yusu -ji', -e di□e nu, ε 'mɔ□v 'la.

19 Pilati bu ni 'ki 'v -batipɔle', -e -bi 'a nɔgba ya□a win yɪ, -e mɔ: «□Ni 'nuo 'li nyiblo -mɔ' □dedede -mɔ, -e nu□o, ε 'yɪ □dedede -nu, bu nyre yɪ, -e nu□o, 'tolɔwɔ -bu, 'ki 'li yanie 'kwli, 'n 'ye □hɔen diaki a -ti.»

20 -Te de a 'mɔ, ε mi 'lu -mɔ, -e -bi Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi kɔ -Juukvɛ a 'blɔ 'hɔen-, v lee nyibli a pepe ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, ε 'mɔ -Yusu 'la.

21 -E -bi -gɔlɔnuma Pilati 'beti ni, ε wen: «Nyibli ni 'hɔen -mɔ' 'nyɪ, nyiblo a 'dɪ -bi a -hɔe □bu te bu 'li?» -E -bi v wen: «Balabasi!»

22 -E -bi Pilati wen: «'Bu mɔ, 'ni te Balabasi bu, de a 'dɪ -bi a -hɔe □bu nu -Yusu -bu, v deε Wanyɔ -mɔ 'li?» E nɔ- mɔ 'waa pepe bu □tu□o □wɔn, -e mɔ: «Kɔɔ 'v□v tugbe 'yie, ε 'mɔ 'ku!»

23 -E -bi Pilati wen: «De -hɔan a 'dɪ -bi ε -nu, -kɔti 'ni kvɛ 'v□v tugbe 'yie 'li?» Kee, v 'yee 'li win, v wen: «Kɔɔ 'v□v tugbe 'yie, ε 'mɔ 'ku!»

24 Pilati 'ye□e ni, -e mɔ, ε 'yɪ 'li□i 'li -we, bu □tu □nu □wɔn. 'Waa -cici a lɛpɔpɔ bu yɪ kle ni -bii -ni, ε nɔ- mɔ bu 'du 'nie ye', bu yra □jre, 'ki 'v nyibli a pepe -mɔ' ye', bu -lee □nu, -e mɔ: «'Mɔ -bu, 'n 'yɪ□i ki wen, nyiblo -bu, 'a -hlɔ bu 'wle bu. 'Aan □gbetu, 'a mɔ -hɔe□e.»

25 -E -bi nyibli a pepe a 'mɔ, v □tu□o □wɔn, v wen: «'A kɔ -aan 'yonu 'hɔen-, -a nyra bu, 'ki 'v 'a 'kɔkɔ a -ta'.»

26 Bu pɔ 'ki le, -e -bi Pilati te Balabasi bu, 'ti -e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu bii -Yusu lɔkvɛ. -Te v -we 'a bibie -mɔ, -e -bi ke-ε pi 'a 'seyo a 'mɔ yɪ, ε wen: «Ba gba□a, ba kɔɔ 'v□v tugbe 'yie, ε 'mɔ 'ku!»

*-Te 'seyo 'cɛe la -Yusu
(Maki 15.16-20; Saan 19.2-3)*

27 Pilati bu pɔ 'ki le, -e -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a -yaa 'kwli, -te 'waa bunɔle ni 'v, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pepe.

28 -Te v nyre 'ki 'v, -e -bi v -he -Yusu wlawli, 'v pɔ□v wlawli -jɔhɔn,

29 kɔ, 'v hlaa □ne 'witiklavɔ le. 'Witiklavɔ a 'mɔ, ε nɔ- v □tu□o 'lu, 'v 'nyra□a kotu -ji', 'ki 'li 'a diidedabu 'kwli, 'v bla□a kwli yɪ bu, 'v 'cɛe □ne, v wen: «'Na 'wio mɔ, -Juukvɛ* a bodiɔ,»

30 'v -gble 'li□i hvon 'yi le, 'v -ha□a kotu -ji', 'v pi 'v □ne 'lu le.

31 -Te v -we 'a 'caale -mo, -e -bi v -he 'ki□i wlawlv -johun a 'mu ni, 'v pu□v 'a □gbeto a wlawli, 'ti- v □tvo □ne 'dvo, 'v gbe 'li□i -tite -mu', v di 'li□i tugbe 'yie -koo -ni.

-Te v koo la 'v -Yusu tugbe 'yie, -e di□e nu, e 'mu 'ku (Maki 15.21-32; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

32 -Te v yi 'ki 'dvo ni □ti, -e -bi v ko nyubehian □dv 'hven-, v □hnee ni. Nyubehian a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Ki e ko 'li Silenudvo 'kwli. Nyubehian a 'mu, e no- 'seyo -klo, 'v ni 'v□v ke', 'e 'ble tugbe -mu', -e ko 'yie v di 'v -Yusu 'v -koo -ni.

33 -E -bi 'ki v nyre 'v -tite -mu', v deε Golvogta, -e □hen 'nyre dugba -mu', v deε 'Lukla.

34 -Te v nyre 'v, -e -bi v -hve bu -nyi□e no, -e ko -mo v pu 'li -ci kklakui. -Te e □te□e wlon, -e -bi e 'yi 'a 'nuna -hva.

35 'Ki 'v -tite a 'mu, 'ki v koo 'v□v tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -e di□e nu, v 'mu□v 'ye, -te v di -Yusu a 'hvlpev-tebli a □gla nu.

36 'Ki v ni 'v bu, -e di□e nu, v 'mu□v 'yie □tu.

37 'Ti- 'v 'cru 'v 'plankbia ki, -ti -ko -ti v koo 'v -Yusu tugbe 'yie. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyiblo -bu, e no- mo -Yusu, -e mo -Juukve* a bodvo.» Tugbe a 'mu, -e ko 'yie v koo 'v -Yusu, e no- ko 'lu yi v 'maa 'li 'plankbia a 'mu bu.

38 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v koo 'v -balonyv ni 'hven, 'ki 'v 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidekbia ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakbia ki.

39 -E -bi nyibli -mu', -v yi -hi, v -he□e 'yri, 'ti- 'v □gbepv 'lu le,

40 v wen: «Mo -bu, -e pu le, -e di la Nyisva a 'kagbau 'wla, 'ti- -e di□e pu, 'ki 'li -nyrovwi ni ta 'kwli, 'bu mo, □ni mo Nyisva a 'Yu, wa -dvonv, □mu 'v tugbe -mu' 'yie -hon, □mu □ti.»

41 -E -bi Nyisva a -chlonpinyu* gbagbi, ko tetetovonyv, ko 'bv a nyibli -bi 'hven-, -v ni 'v -we, v -he□e 'yri le -we, v wen:

42 «E wa nyibli -bi, keε, e 'yi 'li 'a dvo v wowa 'li -we. 'Bu mo, Yisraekve a bodvo, bu -hon 'v tugbe -mu' 'yie, bu □ti, -te ti ne -bu. 'Bu mo, 'bu -hon 'v tugbe 'yie, -a di pu□v □haan-ti, -e mo, e no- mo Wanyo.

43 E kuo Nyisva □wlv yi. 'A -ti, Nyisva a 'mu, 'bu nve □ne, -e -bi bu -heε □ne. 'Bi nyiblo -bu, e hla□a ni, -e mo, e mo Nyisva a 'Yu □no.»

44 Ke- ni -do -balonyv ni 'hven- -mu', v koo 'v 'waa ti 'yie le, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v ni, 'v 'ceε □ne -we.

-Te -Yusu nu la 'kvkvv (Maki 15.33-41; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

45 'Yrv bu yi 'v 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tutu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'v -nun' 'e ye 'yrv-hiile a ti ki.

46 -Te 'yrv-hiile a ti a 'mu, e yi 'v nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'li win, e wen: «Eli, Eli, lama sabatani?», e □hen 'nyre: «Nyisva o, Nyisva o, de- ko 'mo -ha 'yie -mo 'li?»

47 Nyibli -mu', -v ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pi: «Nyisva a winwlon-hanyo Eli e de.»

48 'Ki 'li □nv 'nyi, e ko nyiblo -bi, 'e 'gba ci le, ti ni -do a ti 'yri, 'e 'du -sapoo ye', 'e 'nyra 'li□i 'lipano -mo, 'e mua 'v□v tugbe blolv 'lu le, 'e -nyi□e -Yusu, -e di□e nu, e 'mu□v 'na.

49 Ke- -v -bi pi, v wen: «Ba pu 'v 'yie bu, 'bu mo, Eli 'bu di di, e 'mu□v -heε -ni, -a 'mu□v 'ye.»

50 Bu ni 'ki de a 'mu -mo, -e -bi -Yusu 'gbo ni de, 'e mla -hunhlon.

51 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau -mu', -e ni 'li Jrusredio 'kwli bu, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu [ti], 'e -ki wlon pepe, ke 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a [hlonde ki, -tutu 'e 'huhle -ni, 'li gbagbu 'b -kiki wlon le,

52 'dabi 'u [ga wlon le, nyibli, -u 'ku la, 'u yi 'klo le 'hri,

53 'ti- nyrōwi ni ta 'mu -hi mo mu, -e -bi -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo, nyibli a 'mu, 'u -hon 'li 'dabi 'kwli le, 'u pa 'li Jrusredio 'kwli, -e mo Nyisua a 'dio, nyibli -huohu 'u 'ye [nu.

54 'Ki 'u -Yusu [hlon, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu, e ko 'a 'seyo -mu', -u [tui]e 'yie 'huen-. -Te u 'ye -tutu a 'huhlele, ko -tebli a pepe -mu', -e mi 'lu -mo 'huen-, -e -bi huannu bi 'li [nu 'kwli, u wen: «E mo [han-ti [ni], nyiblo -bu, e mo la Nyisua 'Yu [ni].»

55 Nugbu -huohu ni 'u, 'u hlo 'u -te a 'mu -mo le de gbe. -Tebli a pepe -mu', -e mi 'lu -mo, u yi [ni 'u 'ye. Nugbu a 'mu, u nu- yi la -Yusu [wien le ke, ke 'li ti -mu' -ko 'yri e ni la 'li Galileblugba 'kwli, 'u yi la [a -he -ni.

56 'Ki 'li [nu 'nyi, 'ki Madala a Mari ni 'li, ko Mari -mu', -e mo Saki ko Sosti a 'dii, ko Sebede a 'yonu a 'dii.

-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli (Maki 15.42-47; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

57 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi dekonyo [du nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mo Sosefu. 'Ki e ko 'li Alimatedio 'kwli. Sosefu a 'mu, e mo -Yusu a -nagbopi* [ni -we.

58 E no- -mu, -e lee Pilati, 'ki bu wen, bu -ha 'u -Yusu a -plahu tugbe 'yie, e 'mu [u 'u -ha. -E -bi Pilati lee ne 'a 'seyo ni, 'ki bu -nyi Sosefu -Yusu a -plahu a 'mu, -e di [e nu, e 'mu [u 'u -ha.

59 -Te u -nyi [e -plahu a 'mu, -e -bi e gba [a ni, 'e 'hunhian [a -jise le,

60 'ti- 'e gba 'li [ti -tite -mu', e di 'u [u [tuu -ni. 'Ki 'li -tite a 'mu, 'hio gbagbu ni 'u, 'e hlo la yra, -wen dugba. 'Ki 'li 'hio gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki 'u 'bluu la 'li 'dabio (ti [du a ti 'yri la, -e 'wi la -wlukayu yi). 'Ki 'li 'dabio a 'mu 'kwli, 'ki e pu 'li -Yusu a -plahu, 'ti- 'e nu 'hio 'papo, -e ni 'u, -e [hian 'li -mo le, 'e ka 'dabio a 'mu yi. -Te e -we -mo, -e -bi e mu ni.

61 Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' 'huen-, u ni -tuo ki, 'u 'be 'dabio 'yi, 'u ni bu.

'Seyo -mu', -u [tui -Yusu a 'dabio 'yie

62 -Nyrōwi -mu', -e yi -hi, 'ti- wuwle-nyrōwi* 'e yi 'u nyre. -E -bi Nyisua a -cōhlōnpinyu* gbagbu, ko Falisi [tumu* a nyibli 'huen-, u 'kukue le, 'u mu 'u Pilati ye',

63 u wen: «Nyubeyu o, -ti bi 'li -a mu 'kwli. E no- mo, -te hulekonyo -mu', e ni la 'klo, ke- e pi la: 'Bu mo, 'ni 'ku, -nyrōwi ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrōwi 'kwli, 'n ko [bu 'hri 'klo.

64 'A -ti, -a -hue [e ni, -bu lee -na 'seyo, bu [tu 'a 'dabio a 'mu 'yie -tutu, -nyrōwi ni ta bu -yre 'lu, -e di [e nu, 'a -nagbopi* 'ni [ha di, u 'ni [ha 'a -plahu 'yri, 'ti- u 'ni [ha nyibli le -lee -ni, -e mo, e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. Hudu a 'mu, e di ni 'ki ki, e 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi.»

65 -E -bi Pilati [tu [nu [won, e wen: «'Seyo, nu- -mu'. Ba mu, ba lee 'seyo a 'mu, bu [tu 'dabio a 'mu 'yie, -te a ni 'a -huha.»

66 E no- mo bu mu 'li 'dabio yi, 'hio -mu', u nu wen, 'u ka wen -Yusu a 'dabio yi, 'u [tu [u yruule, 'u [tu 'u 'seyo -ni wen ble, -e di [e nu, u mu 'dabio 'yie [tu. (Yruule a 'mu, u [tu 'hio a 'mu, e di [nu [u 'ni -to -ni, 'bu mo, nyiblo 'bu kla 'dabio a 'mu yi.)

28

-Te Nyisva -ha la -Yusu 'klo

(Maki 16.1-10; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

¹ -Te -Juukue* a -wuwle-nyrowo* a 'mu, ε -hi, 'a 'soondi a -nyragbli, Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' huven-, v nu- mu -Yusu a 'dabio 'ye mo.

² Ti ni -do a 'ti 'yri, -ε -bi -tutu -twa 'huhlele, -ε nu□o, Nyisva a lelenyo -hon 'li yakō 'kwli, 'ε blike kuanhuo -mu' le, v -nu, 'u ka -Yusu a 'dabio yi. -Te ε blike□e le, -ε -bi ε ni□i ki bu.

³ Nyisva a lelenyo a 'mu, ε yi 'ni wlin, -wen -te yakō ni 'yii a pupu, 'a 'hulep-tebli 'ple ni diaki, 'ε 'wi -nyre yi.

⁴ 'Seyo -mu', -v □tui 'dabio 'yie, -te v 'ye de a 'mu, -ε mi 'lu -mo, -ε -bi huannu -twa 'waa nunuo diaki. 'A -ti, v yi 'ni 'huhle -ni, 'u bibi □hlon le, 'ti- 'u pe 'ki 'u ble, -wen nyibli, -v 'ku.

⁵ -ε -bi ke- Nyisva a lelenyo pi nugbi -mu' yi, ε wen 'ni: «'A mu -mu', a 'ni 'pie 'li huannu. 'N yi□e ni, -ε mo, -Yusu -mu', v kōo 'u tugbe 'yie, ε no- a □mve le.

⁶ ε 'yi 'ne- -ni, □wi yi -te 'a □gbetu, ε nu la 'a huhla, Nyisva -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha□a 'klo. Ba 'de, ba 'ye -tite, ε pe mo mo bu.

⁷ 'A -ti, ba 'kika -ni, ba lee ne 'a -nagbopu*, -ε mo, Nyisva -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha□a 'klo. -Yusu a 'mu, ε no- di 'hru 'nyee -ni, ε 'mu 'a mu -ple, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki a di 'li□i bu -yee -ni. -Ti 'n ko □bu lee wen 'a mu, ε no- □ni□.»

⁸ -Te v 'win -ti a 'mu, -ε -bi v 'kika ni, 'u -hon 'li 'dabio yi. Huannu yi wen □nu ni ni, kō, dōdō yi wen □nu ni ni, 'u 'gba ci le, -ε di□e nu, de -mu', -ε mu 'lu -mo, v 'mu□v -mo le na -tee, 'ki 'u -Yusu a -nagbopu ye.

⁹ Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -Yusu di □nu ye' 'be mo, ε wen: «'Aan 'wio,» v nu- -mo -bi, -te v 'ye□e, 'u 'yia 'u□v 'hvi bu, 'u bla□a kwli yi bu, 'u klo 'a bu, 'u -twa 'a -ti a 'yi'buale.

¹⁰ -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «'A 'ni 'pie 'li huannu. Ba mu, ba lee 'na -nagbopu, bu mu 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki v di 'li 'mu bu -yee -ni.»

'Seyo -mu', -v □tui la -Yusu a 'dabio 'yie, v nu la hi

¹¹ -Te nugbi a 'mu, v mi 'ki 'li -Yusu a -nagbopu* -mo, -ε -bi 'seyo -mu', -v □tui -Yusu a 'dabio 'yie, 'waa nyibli -bi 'ya 'dō, 'u lee Nyisva a -cohlonpinyo* a nyibli gbagbi -tebli a pepe -mu', -ε mu 'lu -mo.

¹² -Te v 'win, -ε -bi v kō 'blu a nyibli huven-, v 'kukue le, -ε di□e nu, v 'mu -ti a 'mu le -pupu -ni. -Te v pupu 'ki□i' le, -ε -bi v wen□e ki, 'ki bu -ha 'li 'wli -huohvi, bu -nyi□e 'seyo a 'mu. -Te v -nyi 'ki □nu□v,

¹³ -ε -bi ke- v pi □nu yi, v wen: «'Ke- ba pu: -'A ni njmena', -Yusu a -nagbopu 'u di 'tō, 'u 'yri 'a -plahvi.»

¹⁴ 'Ke- v pi de: «'Bu mo, -gubnuma 'bu 'win, -a di 'a kle-hihiale 'ni yi, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'kla-wliye'yia 'ye,»

¹⁵ 'seyo 'u gba 'wliye a 'mu, de -mu', 'blu a nyibli pu le bu nu, 'u nu□o. ε no- nu□o, -hon 'u -nyrowo a 'mu 'yie, -bu ye -nyrowo -bu ki, -ti a 'mu, 'ε 'heen bu, 'ki 'li -Juukue* 'nyi.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu* yi

(Maki 16.14-18; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

¹⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u -do -mu', v mu ni, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, dugba -mu', -Yusu tōo la □nu, ε no- v 'ya 'li 'lu.

¹⁷ 'Ki dugba a 'mu 'lu, 'ki ε 'hru 'li □nu yi. -Te v 'ye□e, ε no- mo bu bla□a kwli yi bu, bu 'bua ne 'a -ti 'yi. Kee, 'ki 'u -tite a 'mu, 'ki nyibli -bi ni 'u, 'u 'ye ni pu□v □haan-ti', -ε mo, -Yusu □ni□, -ε 'hru □nu yi.

18 E nɔ -mɔ -Yusu bu 'ɣiya 'ɔ ɔnu 'huɪ bu, ε wen: «Kɔɛ 'lɪ yakɔ 'kwli bu, -bu ye -tɔtɔ ki, 'klɪ a pɛpɛ, 'n ni, 'nɪ kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɔdedede win ki, Nyɪsɔa, nɔ- -nyi 'mɔɔɔ.

19 Ba mu 'lɪ dakɔ a pɛpɛ -mɔ, -ɔ nu 'nɛ- 'klɔ ki, ba nuɔ, bu -hɛ 'na -nagbopɔ. Ba pɔ ɔnu 'niɛ 'lu lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan 'Baɪ Nyɪsɔa, kɔ 'a 'Yu, kɔ 'a -Hihiu* a 'nyrɛ 'kwli.

20 Ba tɔɔ ɔnu, 'kɪ bu ɔtuu 'ɔ -tɪ a pɛpɛ -mɔ', 'n lee nɛ 'a mɔ, ba nu. Ba kɔ 'a yiye, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n di 'ɔ 'a mɔ 'huɪ ni, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, ε 'mɔɔɔ gba -gbagba, 'klɔ 'mɔ 'ɔ -wlu -hɔn.»

**-Yusu a -ti, -te
MAKI
-mo -bi, e nu la 'a 'ciaru**

*-Te Saan Batisti hle la Nyisua a -ti, ko, -te e pi la nyibli 'nie 'lu le
(Matie 3.1-12; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)*

¹ Nyisua a [haanwin, e no- 'cru 'ne- 'cruen -bu 'kwli. Nyisua a win a 'mu, 'a 'Yu a -ti, e ne -mo le. 'A 'Yu a 'mu, 'a 'nyre mo -Yusu 'Klisu.

² Ti [du a ti 'yri, (-te u 'te 'ye la -Yusu nu kue,) e ko la Nyisua a winwlon-hanyo* [du. 'A 'nyre mo la Esai. -Yusu ko nyiblo [du 'hwen-, -e mo Saan Batisti, u nu- ko -ti Esai a 'mu, e 'cru la 'li Nyisuaacruen 'kwli. -Ti a 'mu, e no- -bu:

«Nyisua wen 'nu:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,

'ki 'u 'na -kuan a -ta',

e 'mu mu, e 'mu -na 'hru yi kla,

'ti- [mu 'li nyre.

E 'wi yi, nyiblo a 'mu,

e di kla nyibli a [wli ye,

'ti- [mu 'li nyre.»

³ 'Ki 'li 'cruen a 'mu 'kwli, u 'cru la -ti -bi. -Ti a 'mu, e no- -bu:

«Nyisua wen 'nu:

Nyiblo a 'mu, -te -mu', 'du bii 'li yi,

'ki e di 'li 'ti.

'Bu mo, 'bu yi nu hle, e di 'yaa 'li win,

e 'mu le pu:

'Hru -bu, Kukonyo di na,

ba 'sii [ne yi,

'ti- Kukonyo a 'mu, e 'mu di.

E 'wi yi, 'aan 'klo bu 'sii 'u yi,

-e di [e nu, a 'mu -mo -we,

'ti- Kukonyo 'mu di.»

⁴ -Te Esai a 'mu, e nu la 'a hihla, ke- nyiblo a 'mu, e nu naale. E no- mo Saan Batisti. Saan a 'mu, -te -mu', 'du bii la 'li yi, 'ki e 'ti la 'li, nyibli 'u mi la 'li [i -mo. 'Bu yi nu hle, e 'yee 'li win, 'a win 'e yi -tebli 'nyi le -gbe, e wen: «Ba yru [o, 'ki 'li 'aan [wli ki, -e mo, a ni ynyre-tebli, 'ki 'u Nyisua ye'. Ba hie 'u ynyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua, Nyisua 'mu 'aan ynyre-tebli 'wuwla -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lu pu.»

⁵ Nyibli -huohu -mu', -u 'ti 'li Sudeblugba 'kwli, ko 'du -mu', -e mo Jrusre, ke- u ni la, 'u mi la 'u [u ye', u 'mu 'a win 'win, 'u yi la 'waa ynyre-tebli ye -ween -ni, 'ki 'u nyibli ye', 'ti-, Saan, 'e pi la [nu 'nie 'lu le, 'ki 'li 'nie gbagbu -mu', -e ko 'nyre mo Sudan -mo.

⁶ Saan a dionu a wlawlu, e pi la, e 'yi la dekonyo a wlawlu yi 'wi. U nu la [gbuki-so* a -pupui, 'u hla la [a, 'e nee la [a mumako a 'betuye ki. 'A didide, e yi la di, e no- mo 'kolio ko dunya. (Saan mo la Nyisua a winwlon-hanyo. E 'wi yi, -te -mu', 'a 'bio Nyisua a winwlon-hanyu -mu', u ni la 'mu, yi -he-nyre a ti 'yri, ke- Saan a 'mu, e ni la 'mu -we.)

⁷ Ke- e pi la nyibli -mu', -u ni la 'u yi, -e mo: «Nyiblo [du di 'nu di. No- di 'u 'mu ke' kue. No- di 'kl ki ni, e 'mu 'u 'mu -hi, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli. 'Mo -bu, 'n 'yi nyiblo [du 'pa-, 'ki [bu di [e -hee -ni, 'ki 'u 'a -ne -kuande [du a -ta'.

8 'Mɔ -bɪ, 'nie 'n pɪ 'a mʊ 'lu lɛ, kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, Nyɪsʊa a -Hihiu*, ɛ nɔ- ɛ di 'a mʊ -nyi.»

Saan, ɛ nɔ- pʊ la -Yusu 'nie 'lu

(Matie 3.13-4.11; Luku 3.21-22; 4.1-13)

9 -Nyɔwɔ ɔɔɔ, -Yusu -hɔn la 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Nasaletɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblɔgba 'kwɪlɪ, 'ɛ mu 'lɪ Saan -mɔ, Saan 'ɛ pʊɔɔ 'nie 'lu, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbu -mʊ', -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ Suden -mɔ.

10 -Tɛ ɛ yɪ 'lɪ 'nie -mɔ nɪ -hʊɛn, -ɛ -bɪ ɛ 'ye yakɔ, 'ɛ -kɪ wɔn, Nyɪsʊa a -Hihiu* 'ɛ ɔɔɔ 'bɔɔ 'lu, ɔɔɔ yɪ, -tɛ -hungbe 'ye nɪ ɔɔɔ 'bɔɔ 'lu,

11 kɔ, 'bɔ 'wɪn Nyɪsʊa a win, 'ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ. Kɛ- win a 'mʊ, ɛ pɪ: «-Mɔ mɔ 'na 'Yu nɪ -do, 'n nʊɛ -nɪ -tɛɛ. -Nie 'mʊ dɔdɔ.»

12 Ti nɪ -do a ti 'yɪ, -tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ Nyɪsʊa a -Hihiu gba 'lɪ -Yusu -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ.

13 -Tɛ a 'mʊ, ɛ -hii 'lɪ -nyɔwɔ a -wɪ nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'lɪ mamʊ 'nyɪ. Ti a 'mʊ 'yɪ, 'kɪ 'kuo -hʊɪ* a nyɪblo gbagbu, -ɛ kɔ 'nyɛ -mɔ Satan, ɛ mu la 'bɔɔ lɛ ɔɔɔ mɔ, -ɛ diɔɔ nu, -Yusu 'mʊ -tɪ 'wɪla, 'kɪ 'bɔ 'a 'Baɪ Nyɪsʊa ye', kɛɛ, ɛ 'yɪ -tɪ 'wɪla, Nyɪsʊa 'ɛ tɛ 'a lɛlɛnyɔ bʊ, 'bɔ -tʊa 'a -hɛɛɛ.

*-Tɛ -Yusu da la 'pʊpanyibli nɪ -hɛn, 'kɪ bʊ -hɛ 'a -nagbopʊ**

(Matie 4.12-22; Luku 4.14-15; 5.1-11)

14 ʊ nɪ 'bʊ bʊ -nɪnɪ, -ɛ -bɪ Saan Batist -nɪ wɛn, ʊ pʊɔɔ ɔɔɔɔ. -Tɛ ʊ pʊ 'kɪɔɔ ɔɔɔɔ, -ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblɔgba 'kwɪlɪ, 'ɛ nɛ Nyɪsʊa a win -mɔ lɛ.

15 Kɛ- ɛ pɪ: «Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di 'bɔ nyɪbli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mʊɛ yɛɛ. 'A -tɪ, ba yɪɔɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔɔɔ kɪ, -ɛ mɔ, a nu yɪnyɛ-tebɪlɪ, 'kɪ 'bɔ Nyɪsʊa ye'. Ba hie 'bɔ yɪnyɛ-tebɪlɪ a 'mʊ bʊ, ba -nyɪ 'aan 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsʊa, kɔ, ba kuo Nyɪsʊa a win ɔɔɔ yɪ.»

16 -Nyɔwɔ ɔɔɔ, -ɛ -bɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblɔgba a 'yɪ wɛn. Bʊ yɪ 'kɪ 'yɪ wɛn lɛ nɪ 'yɛɛ -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ ye la 'bɔ 'pʊpanyibli nɪ 'hʊɛn ɔɔɔ bʊ. 'Waa 'nyɛ mɔ Simɔ ('ɛ mɔ Piɛlɪ) kɔ 'a 'dɪayɪ Adre. 'Kɪ ʊ nɪ 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwɪlɪ, 'bɔ pɪ 'waa -tati.

17 'Pʊpanyibli nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, ɛ yɛɛ 'bʊ bʊ, kɛ- ɛ pɪ ɔɔɔ yɪ, ɛ wɛn: «Ba di 'lɪ, a 'mʊ 'mʊ ɔɔɔ lɛ kʊɛ, a 'mʊ 'na -nagbopʊ -hɛ. 'N diɔɔ nɪ nu, a 'mʊ -tonyibli lɛ 'kukue -nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ a ni, 'a pɪ -tati, 'a yɪ -hɪn lɛ 'kukue -nɪ, kɛ- ba nu, ba 'kukue -tonyibli lɛ, ʊ 'mʊ 'na -nagbopʊ -hɛ -wɛ.»

18 -Tɛ ɛ lee 'kɪ ɔɔɔ -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yɪ, ʊ hie 'bɔ 'waa -tati bʊ, 'bɔ -tʊa 'a ɔɔɔɔɔɔɔɔ.

19 Bʊ 'yɪya 'bɔ ye' bʊ dɛ gbe, -ɛ -bɪ ɛ yɛɛ 'bɔ 'pʊpanyibli -bɪ bʊ. 'Pʊpanyibli a 'mʊ, ʊ nʊ- mɔ Saktɪ kɔ Saan kɔ 'waa 'baɪ Sebɛde, kɔ 'waa 'baɪ a -kʊannunyibli, 'bɔ nɪ 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwɪlɪ, 'bɔ yɪ 'waa -tati ɔɔɔɔɔ -nɪ.

20 -Tɛ ɛ yɛɛ 'bɔ 'dɪayɪnɪ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ da ɔɔɔ nɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a -nagbopʊ, ti nɪ -do a ti 'yɪ, 'bɔ hie 'bɔ 'waa 'baɪ, kɔ 'a -kʊannunyibli 'hʊɛn -blagbɪ 'kwɪlɪ bʊ, 'bɔ -tʊa -Yusu a ɔɔɔɔɔɔɔɔ.

-Tɛ -Yusu bla la 'ku -hʊan lɛ*

(Luku 4.31-37)

21 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn, ʊ mu 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Kapɛnaɔ 'kwɪlɪ. -Tɛ -Juukʊɛ* a -wuwle-nyɔwɔ* nyɛ 'bɔ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn, ʊ pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayɪ bʊ,

22 'ɛ bi 'bɔ, 'ɛ -tʊa ɔɔɔ Nyɪsʊa a -tɪ a tʊɛ. Nyɪbli -mʊ', -bɔ nɪ la 'bɔ, ɛ mɔ 'waa ɔɔɔɔɔɔɔɔ, 'kɪ -Yusu bʊ di tʊɛ lɛ nu. ɛ 'nɪ -tʊɔɔɔ lɪ, ɔɔɔ yɪ -tɛ -mʊ' -Juukʊɛ a tetetɔɔnyɔ ni tʊɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'klɪ 'kwɪlɪ, 'kɪ ɛ tʊɛ 'lɪ.

23 Ε κο nyibechian □δv. Ε νο- 'ku -huan ni 'v ke'. 'Κι ε ni 'li Nyisua a 'kayu bu -we. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisua a 'kayu ni -do a 'mu bu, ε 'yeε 'li win,

24 'ε pi λε: «Nasaletu a -Yusu, -ha -a mu me λε, □ni 'bie 'li -aan -ti 'nyi. -Di ni, □mu -a mu bu -we. 'N yi□e ni, nyiblo a 'di -bi -pa 'mu. -Mo mo Nyisua a 'Yu, -mo ε lee 'ne-.»

25 Bu pu 'ki λε, -ε -bi -Yusu □maa 'ku -huan a 'mu 'yi, ε wen: «Ma wien, 'ti- -hōn 'v nyiblo -bu ke'!»

26 -ε -bi 'ku -huan a 'mu, ε □gbapu nyiblo a 'mu λε, 'ε pu -cici λε, 'ti- 'ε -hōn 'v□v ke', 'ε -mu.

27 Ε keε nyibli a 'mu, -v ni 'v □wli λε, 'v yi wlon λε 'puple -ni, 'ki 'v de -mu', -ε mu 'lu -mo a -ta', v wen: «De a 'mu, ε mo de □ni□. Tōole yrayru -bi ε -ya, 'ki 'li Nyisua a 'kli 'kwli. Ε yi 'li Nyisua a 'kli 'kwli ni -tue -ni, 'ε kōo 'kuo -hōn win ki, 'ti- 'kuo -hōn a 'mu, v □tui 'v□v.»

28 De a 'mu, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'ε 'heεn Galileblugba a pepe ki bu.

*-Te -Yusu nu□o, nyibli -hōhōi a 'kve 'ε -we
(Matie 8.14-17; Luku 4.38-41)*

29 -Te v -hōn 'li Nyisua a 'kayu bu, -ε -bi v mu 'li Simo (Piel) ko Adre 'huen- a -te, Saan ko Saki 'huen-, 'v kve □nu □wien.

30 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki v yeε 'li Simo a 'mu a 'dōo- bu, 'a 'hwi 'ε yi hren, 'ε pe bu. -Te v nyre 'li 'kayu bu, -ε -bi v lee -Yusu ni, -ε mo, Simo a 'dōo- a 'hwi hren ni,

31 -Yusu 'ε 'yia 'v□v 'hwi bu, 'ε klo 'a dabu bu, 'ε 'du□o ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Simo a 'dōo- a 'hwi 'kee ni, 'ε bi 'v, 'ε pi 'waa diide.

32 -Winseke, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -ε -bi nyibli a pepe -mu', -v ko kɪklanyibli, ko -v -bi, 'kuo -hōn* ni 'v ke' λε, 'ki v gba 'li □nu -Yusu -mo,

33 'diō a nyibli -hōhōi, 'v □gbee 'v 'kayu a 'mu a □huan.yi,

34 -Yusu 'ε nu□o, nyibli a 'mu, 'waa 'kve a gblegble 'ε -we, 'ε bla 'kuo -hōn λε -we, 'ε lee 'kuo -hōn a 'mu, -ε mo, v 'ni 'puu 'li win, -ε nu□o, 'kuo -hōn a 'mu, v yi -Yusu ni.

*-Te -Yusu ne la Galileblugba 'kwli λε
(Luku 4.42-44)*

35 -Nyragbi, halo ni -totv kle, -Yusu 'ε 'du ye', 'ε mu 'li -tite -mu', 'du bii 'li yi, 'ε yi 'li Nyisua -mo -hlee -ni.

36 -ε -bi Simo ko a 'bio 'huen-, v mu□o λε □muo mo.

37 -Te v ye□e ki, -ε -bi v wen: «-Mo nyibli a pepe □mue λε.»

38 -ε -bi ε wen: «-Ba mu 'li -te -bi, -ba mu 'li 'du -bi -bu, -v □glaa 'li -a mu ki, 'mu 'li Nyisua a -ti -tōo -ni -we. Ε νο- ko -ti Nyisua 'ε ya 'ne- 'mu -totv ki.»

39 -Yusu 'ε bi Galileblugba a pepe ki, 'ε ne Nyisua a 'kayo ble, 'ε tue Nyisua a -ti, ko, 'ε ble 'kuo -hōn* λε -we.

*-Te -Yusu nu la□a, □hrannunyo a 'kve 'ε -we la
(Matie 8.1-4; Luku 5.12-16)*

40 -Nyrowo □δv, -ε -bi □hrannunyo □δv, ε νο- mu la 'li -Yusu -mo, 'ε bla□a kwli yi, ε wen: «'N nyaa -mu λε, nu□o, 'na 'kve bu -we.»

41 -ε -bi 'a nyai -tua la -Yusu a nunuo, 'ε -hren la□a λε, ε wen: «'N -hve□e ni, 'ki -na 'kve bu -we.»

42 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -we ni,

43 -Yusu 'ε ti□e -teε, ε wen: «-We 'li -bu mu 'ki ni.

44 □Ni 'lee 'li nyiblo □δv, keε, mu -bu tōo -dōonv Nyisua a -cōhlōnpinyo* yi, ε 'mu□v 'ye, -ε mo, -na 'kve -we ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', v ni, 'v yi

-cohlon pi, 'ku 'u Nyitsua ye', -te Nyitsua a winwlon-hanyo* Moise, e nu la 'a hihla, ti -hi la a ti 'yri, -e di□e nu, nyibli a pepe 'mu□u yi, -e mo, -na 'kue -we ni!» -E -bi e -hon 'u□u 'hu ni, 'e -mu.

⁴⁵ KEE, -te e -mu, -e -bi e -tua 'a -molenina, 'ku 'u nyibli ye', -te a 'kue nu -wowe, -ti a 'mu, 'e 'heen 'blugba ki bu. -Tebli a 'mu, 'a -ti, -Yusu 'yi 'li□i 'li -we bu 'ya 'di□o □du 'kwli, 'e bii yi. Nyibli, u nu- -huen 'ku -tebli 'nyi le, 'u mi 'li□i -mo.

2

*-Te -Yusu nu la□a, le-yiyrenyo a 'kue 'e -we la
(Matie 9.1-8; Luku 5.17-26)*

¹ -Nyrowi gbi bu -hi, -e -bi -Yusu □hian -mo, 'e di 'li 'di□o -mu', -e mo Kapenao 'kwli. -Te nyibli 'win, -e mo, -Yusu □hian -mo,

² -e -bi 'waa -huohu mu 'li□i -mo. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'kayu -mu', e ni 'li bu, e 'yii 'li ni, 'ku 'u nyibli -mo', -u mu□o 'ye mo, e mo 'hru 'yi 'u □huan.yi -ni, nyibli a -ti. 'Ku 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ku -Juukue* a tetetoonyo -bi ni 'li. Nyibli a pepe a 'mu, -u ni -tuo a 'mu ki, u nu- -Yusu tue Nyitsua a -ti.

³ -E -bi nyibli -bi, u nu- mi 'li -Yusu -mo. 'Ku 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ku nyibli ni -hen ni 'li, 'u 'ble -hanmaki. -Hanmaki a 'mu, e no- ko 'kwli, u pia 'li le-yiyrenyo bu, 'u gbe□e -Yusu yi.

⁴ Bu nyre 'li 'kayu a 'mu ye', 'hru 'yi -te -ni, 'ku 'u nyibli a -huohu a -ta'. -Te bu di nu, u 'mu 'u 'waa -ne le-yiyrenyo -Yusu 'hu -nyree -ni, u 'yi□i -yi. E no- mo bu 'ya 'li 'kayu ki, bu -ha 'li 'huo, 'kayu a 'mu ki. -Te -Yusu □tuu 'u 'yie bu -tee, 'ku u □it□o 'u le-yiyrenyo a 'mu, -Yusu 'mu□u nu, 'a 'kue 'mu -we.

⁵ -Te -Yusu 'ye□e, -e mo, nyibli a 'mu, u kuo □ne □wlu yi, -e mo, e -we 'li bu nu□o ni, le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kue bu -we ni, e wen: «'Na 'yu, -tebli -bu, -nu, -e nyre yi, 'ku 'u Nyitsua ye', e 'wowle ke ni.»

⁶ -E -bi tetetoonyo -mu', -u ni 'u, u 'puple le, 'ku 'li 'waa di□nu a □wli ki, u wen:

⁷ «De -bu, -Yusu -bu, e ni, e 'wi yi, Nyitsua a -ti e yi le -hee -ni, 'e ni 'puple le. 'Ti- e wen 'ni, e mo Nyitsua □ni□. Nyitsua ni -do, e no- -we 'li -bu 'wowla nyiblo a de 'kuku.»

⁸ De a 'mu, u nee □wli kle, -Yusu yru□o ni, -e -bi e wen: «De- ko □wli□u -bu a nee 'ki le 'li? A 'yi wen yi -blee -ni, ba naa wen □wli□u a 'mu le.

⁹ 'Aan □wli wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee nyiblo -bu, -e mo, 'a de 'kuku 'wowle ni, e ko, 'aan □wli wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee □ne, -e mo, bu 'du ye', bu 'du 'a -hanmaki ye', bu na.

¹⁰ KEE, ba yi□e, -e mo, 'mo -mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti- 'mo -mo Nyitsua a 'Yu, e lee 'ne- -tutu ki. Nyitsua a □gbetu, e no- -nyi 'mu 'kl, 'ku □bu 'wowla -tonyibli a de 'kuku, 'ku 'ne- -tutu ki, 'e -nyi 'mu 'kl -we, 'ku □bu nu□o, -tonyibli a 'kue bu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, u -ya, 'n ko □bu nu□o, 'a 'kue 'mu -we, -e di□e nu, a 'mu□u le yru, -e mo, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, e mo □han-ti □ni□.»

¹¹ -E -bi e □hian -mo de, 'e -tua 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mohleele, e wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu -mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kue -we ni.»

¹² Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'du ye', 'e 'du 'a -hanmaki ye', nyibli yi 'u□u mo le ni te, 'e 'hri, 'e -mu. -E -bi, e kee nyibli a 'mu, -u ni 'u, 'waa □wli le, 'u pi Nyitsua 'nyre le, u wen: «'A 'yi -huan□a ni 'ye.»

-Te -Yusu le la Lefti, 'ki bu -he la 'a -nagbopi
(Matie 9.9-13; Luku 5.27-32)*

13 Ti gbi bu -hi, -ε -bɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblugba a 'yru wien de, nyibli -hʊɔhʊɪ 'v mi 'lɪŋɪ 'hʊɪ, 'ε tʊε ɔnu Nyɪsʊa a -tɪ.

14 Bu yɪ 'yru wien le ni 'yrɛɛ -nɪ, -ε -bɪ ε yɛɛ 'v nyɪbɛhɪan ɔdu bu. 'A 'nyre mɔ Lefi, -ε mɔ Alufe a 'yu. Lefi a 'mu, ε mɔ la 'blɔwli'tunyo ɔnuɔ. 'Kɪ ε ni 'lɪ 'blɔwli'tule' bu. (Kɛɛ, nyibli 'nɪ -hʊaɔa lɪ 'blɔwli'tunyo, -ε nuɔɔ, v yɪ di 'yɪriwli.) -ε -bɪ, kɛ- -Yusu pɪ Lefi a 'mu yɪ: «Kʊɛ 'mu ɔwien lɛ, ɔmu 'na -nagbopi -hɛ!» -ε -bɪ Lefi 'du ye', 'ε kʊɛɛ ɔwien,

15 Lefi a 'mu, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni 'hʊɛn- dididɛ -mɔ, 'ε da 'a 'bio 'blɔwli'tunyo -bɪ, kɔ hɪapɔnyibli -bɪ -wɛ, -v kɔ 'klo, -ε 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, -ε diɔɛ nu, v 'mu dɛ di. Nyibliɔ a 'mu, -v kɔ 'klo, -ε 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, v nu- kɔ kasi, -v yɪ -Yusu ɔwien lɛ kʊɛ.

16 Bu ni 'kɪ 'v dɛdiilɛ', -ε -bɪ -Juukʊɛ* kɔ tetetɔonyu kɔ Falisiɔtumɔ* a nyibli 'hʊɛn-, v 'yeɛɛ nɪ, -ε mɔ, -Yusu kɔ nyibliɔ a 'mu 'hʊɛn-, -v kɔ 'klo ɔyɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, v nu- ni 'v dɛdi-tuo ni -do kɪ. -ε -bɪ v lee -Yusu a -nagbopu ni, v wɛn: «Dɛ- nu 'kɪŋɪ, -Yusu kɔ 'blɔwli'tunyo, kɔ nyibliɔ -bu, -v kɔ 'klo ɔyɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ 'hʊɛn-, 'v ni 'v dɛdihu ni -do kɪ 'lɪ? ɛ 'yɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ, bu nu wɛn dɛ a 'mu.»

17 -Yusu bu 'wɪn -tɪ a 'mu, ε nɔ- mɔ bu pɔ lɛ: «Nyiblo -bu, -ε kɔ 'hʊɪ -nu -tɛɛ, ε 'nɪ ɔmuɔɔɔ lɪ -dɔtɔ a 'yɪye lɛ, kɛɛ, nyiblo -bu, -ε kɔ 'hʊɪ -hɛn, ε nɔ- ɔmuɛ -dɔtɔ a 'yɪye lɛ. 'N 'yɪ -di, 'kɪ 'v nyibli -bu, -v pɔ lɛ, -ε mɔ, 'waa 'klo 'sɪi 'v yɪ a -ta', kɛɛ, nyibli -bu, -v yɪɛɛ, -ε mɔ, 'waa 'klo 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, v nu- kɔ -tɪ 'nɪ -di, 'mu ɔnu -lee -nɪ, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mu', v ni, bu hie 'vɔv bu, bu -nyɪ 'waa 'klo a pɛpɛ Nyɪsʊa.»

*Nyɪsʊa lee 'nɛ- -Yusu -totv kɪ ni, 'ε ya 'klo yrayrv, -ε kɔ 'klo 'ka 'hʊɛn-,
-ε 'yɪ dɛ ni -do 'pa-
(Matie 9.14-17; Luku 5.33-39)*

18 -Nyrɔwɔ ɔdu, Saan Batɪsɪ -ε pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ, 'a -nagbopu kɔ Falisiɔtumɔ* a nyibli 'hʊɛn-, v nu- yɪ ɔci*, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'waa tete ni 'a hɪhla, nyibli ɔdu 'v mu 'lɪ -Yusu -mɔ, 'v muɔɔ 'beti mɔ, v wɛn: «Dɛ- nu 'kɪŋɪ, Saan a -nagbopu kɔ Falisiɔtumɔ a nyibli 'hʊɛn- 'v yɪ ɔci, 'tɪ- mɔ -bɪ, -na -nagbopu* 'yɛ ni ɔci 'lɪ?»

19 -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔnu yɪ, ε wɛn: «Nyɪbɛyɪ -bu, -ε pʊɛ 'blɪ, 'a 'bio -mu', ε dɛ 'blɪpadiidɛ kɪ, 'bu mu 'blɪpadiidɛ a 'mu, 'a -tuo kɪ, a 'bio a 'mu, v ni ɔciɛ lɪ. ɛ 'wɪ yɪ, 'blɪ a pɔpɔ mɔ dɔdɔdɛ ɔnuɔ. 'A -tɪ, 'v yɪ ɔciɛ -kɔ, ti ni -tiɛ -mu', 'blɪpanyɔ di 'lɪ ɔnu 'nyɪ -hɪi -nɪ. Dɛ ni -do a 'mu, ε nɔ- ɔnuɔ. Dɔdɔ a -tɪ, ti ni -tiɛ -bu, 'n di 'nɛ- ɔnu 'hʊɪ -hɪi -nɪ, 'na -nagbopu 'nɪ ɔciɛ nɪ.

20 Kɛɛ, ε di kɔ ti, -ε di 'v nyre, v 'mu 'lɪ 'mu 'na -nagbopu 'nyɪ -ha. Ti a 'mu 'yɪ, 'kɪ v di 'v ɔcii -nɪ.

21 -A 'blikʊɛ wɛn 'nɪ: Nyiblo 'nɪ 'duɔɔ lɪ dakɪbɪa yrayrv ye', ε 'nɪ -maɔa da'ka a 'hʊɔ. 'Bu mɔ, 'bu nu danu yrayrv a 'kɪbɪa, 'bu -ma da'ka, ti -kɔ 'yɪ v di 'vɔv -yɪraa -nɪ, -ε -bɪ danu yrayrv a 'mu, ε kɔ bu 'yɪya -mɔ. 'Bu 'yɪya -mɔ, dayrayrv a 'mu, ε kɔ bu cra da'ka a 'mu, 'a 'hʊɔ 'ka a 'mu, ε 'mu 'yɪ lɛ 'bua -tɛɛ.

22 Mɔ, yonɔ yrayrv, -ε 'plui, nyiblo 'nɪ 'duɔɔ lɪɪ ye', ε 'nɪ -pɔvɔv 'lɪɪ mɔmakɔ a buo 'ka 'kwli. 'Bu pɔ 'lɪɪ buo 'ka a 'mu 'kwli, 'bu kaɔa yɪ, ti -mu' -kɔ 'yɪ ε di 'plu, 'bu yɪ ni 'yɛ, ε kɔ bu waa mɔmakɔ a buo a 'mu, nɔ 'mu bu 'wɛ. ɛ nɔ- nuɔɔ, 'kɪ 'lɪ mɔmakɔ a buo yrayrv 'kwli, 'v pɪ 'lɪ nɔ yrayrv' lɛ. (ɛ nɔ- nuɔɔ 'kɪ, nyiblo 'yɛ ni 'du -tɛblɪ 'kɪ ye', 'ε 'yɛ ni pɔvɔv -tɛblɪ yrayrv kɪ. ɛ 'nɪ -bibɪɛ lɪ 'yɪ lɛ.)»

-Yusu, ε nɔ- kɔ 'kli, 'ki bu lee nyiblo, de -mu', ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli

(Matie 12.1-8; Luku 6.1-5)

23 -Wuwle-nyrɔwɔ ɔɔɔ 'kwli, -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɛn-, ɔ mu le na mɔ. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ɔ 'bɛɛ 'li 'dɔdɔ-tebli ɔɔɔ, -ε 'wɔ -kubu yi a -ci 'kwli ɔɔɔ. Ε nɔ- kɔ bli gbi 'a -nagbopu yi 'ε, ɔ yi di.

24 'Ki Falisiɔtumumu* a nyibli ni 'li -ci a 'mu ki. -Te -Yusu a -nagbopu yi 'dɔdɔ-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'ε, -ε -bi ɔ yi 'ki -Yusu 'ni -lee -ni, ɔ wen: «'Ye ke de -na -nagbopu ni, ε ɔɔɔ ni. Nyɔsua a tete wen 'ni: Nyiblo 'ni 'nuo 'li -kwan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

25 -ε -bi -Yusu ɔɔɔ ɔɔɔ -wɔn: «-Ti -mu', ɔ 'cru la 'li Nyɔsuaɔɔɔɔɔ 'kwli, 'ki 'ɔ -aan 'baɔ gbagbu, -ε mɔ bodɔɔ Dafidi a -ta', 'n puɔɔ ɔɔɔ haan-ti, -ε mɔ, a -hreɔɔ e ni. De a 'mu, ɔ 'cru la, ε nɔ- -bu: -Nyrɔwɔ ɔɔɔ, -te 'kanu ni la bodɔɔ Dafidi, ε kɔ 'a nyibli 'hɛn-,

26 ε pa la 'li Nyɔsua a 'kayu bu, 'ε -ha la 'li 'floo -mu', -ε pe la 'ɔ 'teble ki bu, 'ε di laɔa, 'ε -nyi la 'a de -bi 'a nyibli, 'ɔ di laɔa -we. Kee, Nyɔsua a tete wen 'ni, Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu* ni -do, ɔ nu- -we 'li -bu di 'floodu a 'mu, -kɔti 'floodu a 'mu, -ε ni la 'li Nyɔsua a 'kayu a 'mu bu, ɔ -ha laɔa ni, 'ki 'li Nyɔsua a -ta'. Ti a 'mu 'yri, nyibeyu -mu', -ε mɔ Abiata, ε nɔ- mɔ la -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu.»

27 -ε -bi, ke- ε pi ɔɔɔ yi de, ε wen: «-Te Nyɔsua nu la 'kɔ, -ε -bi ε nu la -tonyiblo, 'ti- ε -ha 'li -nyrɔwɔ ni -do, -ε kɔ 'kwli -tonyiblo di 'ɔ -wlee -ni, ε 'mu 'li 'huɔ le -ha. Nyɔsua 'yi 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'li -ha, 'ki nyiblo 'mu ɔɔɔɔɔ 'ye, 'ki 'li -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli.

28 Ε nɔ- nuɔɔ, mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyɔsua 'ε le 'nɛ- 'mu, 'ε -nyi 'mu 'kli, 'ki ɔɔɔ bu lee nɛ 'a -nɛ nyiblo ɔɔɔ de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

3

-Te -Yusu nu laɔa, nyiblo ɔɔɔ, -ε kɔ dabu ɔɔɔ la, 'a 'kve 'ε -we la, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ* ɔɔɔ 'kwli

(Matie 12.9-14; Luku 6.6-11)

1 -Wuwle-nyrɔwɔ -bi 'kwli, -Yusu mu 'li Nyɔsua a 'kayu bu de. 'Ki ε yɛɛ 'li nyibehian ɔɔɔ bu. Nyibehian a 'mu, 'a dabu 'ku la ni.

2 Bu ni 'ɔ bu, -ε -bi Falisiɔtumumu* a nyibli, -ɔ ni 'ɔ, ɔ -tua 'yie a ke'gbaale, ɔ mu -Yusu 'ye, 'bu mɔ, 'bu kɔ bu nuɔɔ, nyibehian a 'mu a 'kve bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, -ε diɔɔ e nu, -Yusu 'bu nuɔɔ, ɔ 'muɔɔ -ti -yɛɛ -ni. (Falisiɔtumumu a nyibli wen 'ni, 'bu nuɔɔ, nyiblo a 'kve bu -we, ε mɔ -kwan a nunuo ɔɔɔɔ. 'Ti- Nyɔsua a tete wen 'ni, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kwan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.)

3 -ε -bi -Yusu lee nyibehian a 'mu ni, ε wen: «'Du ye', -bu -nyra 'li nyibli 'nyɔ bu.»

4 -ε -bi -Yusu 'beti Falisiɔtumumu a nyibli a 'mu ni, ε wen: «-Bi' Nyɔsua a tete pi 'li? 'Ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo bu nu ɔɔɔ, kɔ, bu nu de -huan, de a 'di -bi -nu -tɛɛ 'li? Nyiblo bu wa 'a 'bihian, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ε diɔɔ e nu, ε 'ni ɔɔɔ 'ku, kɔ, nyiblo bu -ha 'a 'bihian a -hɔnhɔn me le bu 'wan, de a 'di -bi -nu -tɛɛ 'li?» -ε -bi 'waa pepe, ɔ nu gbee. U 'ni puɔɔ win. U 'ni -hɔaɔa -Yusu a ɔɔɔɔ a ɔɔɔɔ.

5 -ε -bi -Yusu 'yeɔɔ e ni, -ε mɔ, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie nyre yi, kɔ, ɔ 'yi nyiblo ɔɔɔ a nyai -kɔ. Ε nɔ- nuɔɔ, -Yusu 'ε -ha 'li yru yigbakla, 'ε yi ɔɔɔ 'ye, kɔ, 'kla 'ε 'yeɔɔ -wliye. -ε -bi ke- ε pu nyibehian a 'mu yi, ε wen:

«Hrv -na dabv -mv', -ε 'kv,» -ε -bι, ε hrvϽ nu. Bv hrv 'kι 'a dabv a 'mv, ε 'hri 'klϽ, 'ε bi 'bι 'a dtϽnu a -ta'.

6 -Te -Yusu nuϽo, nyibli a 'mv a 'kve, ε -we, -ε -bι FalisiϽtumu a nyibli a 'mv, v -hϽn 'v -te a 'mv ni, 'v mu 'hra pa mϽ, v kϽ 'kιn HelϽdι a nyibli 'hven-, -te -mv' v di -Yusu a 'hla nu, 'v mu 'a Ͻto le ϽmυϽ mϽ.

Nyibli -hvϽhvi -mv', -v mi 'lι -Yusu -mϽ
(Matie 4.23-25; 12.15-21; Luku 6.17-19)

7 'Tι- de a 'mv, ε 'mv -hi mϽ mu, -ε -bι 'kι -Yusu mu 'lι Galileblugba a 'yru wien, ε kϽ 'a -nagbopv* 'hven-, nyibli -hvϽhvi 'v kvεϽε Ͻwien. Nyibli a 'mv, -v -bι -hven 'lι Galileblugba 'kwli, -v -bι 'v -hven 'lι Sudeblugba,

8 kϽ JrusredtϽ, kϽ Yidumeblugba 'kwli, kϽ 'blugba -mv', -ε ni 'lι Suden a 'niki, kϽ 'blugbi, -v Ͻglaa 'lι 'du -mv', -v mϽ Tih kϽ Sido 'hven- 'kwli. Nyibli a pepe a 'mv, -v -hven 'lι 'waa 'du kle, Ͻwlukeεε-tebli a pepe -mv', -Yusu -nu, ε nϽ- kϽ -ti v 'win. Ε nϽ- nuϽo, 'v di 'neϽε -mϽ.

9 -ε -bι ε lee ne 'a -nagbopv ni, bv Ͻmυε Ͻne 'blagbi le, -ε diϽe nu, dako bv yιϽtι -hunhϽn le ni -kike -ni, ε 'mv 'lιϽtι 'kwli 'ya.

10 'Kι 'lι -nyrϽwϽ ni -do a 'mv 'kwli, 'tι- ε 'mv 'lι 'yru wien mu, ε nuϽo ni, nyibli -hvϽhvi a 'kve 'ε -we. Ε nϽ- nuϽo, nyibli a pepe -mv', -v kϽ 'hvi -hren, 'v 'kike -ni, 'v yι 'vϽv 'hvi Ͻgbee -ni, 'a -ne nyiblo, ε 'mv -Yusu le -hren, 'a 'kve 'mv -we.

11 'Waa 'bio -mv', -v kϽ ke' 'kuo -hϽn* ni 'v, 'bv mϽ, 'bv 'yeϽe, v 'gble kwli, 'kι 'vϽv ye', kϽ, 'v 'yee 'lι win dtaki, v wen: «-MϽ mϽ Nytsva a 'Yu.»

12 Kεε, -Yusu yι Ͻnv 'ni -lee -ni, 'kι 'lι win 'yakti 'kwli, -ε mϽ, v 'ni 'lee 'lι nyiblo Ͻdv, nyiblo a 'dι -bι ε pa 'mv.

-Te -Yusu -ha la 'lι nyibli ni -pu Ͻtu 'v 'hven, v 'mv 'a -mϽnanyv -he*
(Matie 10.1-4; Luku 6.12-16)

13 -Te de a 'mv, ε -hi, 'kι -Yusu 'ya 'lι dϽgba -bι 'lu. -ε -bι nyibli -mv', ε -hve -bv mϽ 'a -mϽnanyv, v nu- ε -da, 'v mu 'vϽv 'hvi.

14 V mϽ nyibli ni -pu Ͻtu 'v 'hven. V nu- ε -ha 'lι nyibli a 'mv 'nyι, 'ε nu Ͻnv 'a -mϽnanyv -mϽ', -ε diϽe nu, v 'mv 'vϽv 'hvi ni, ti a pepe, kϽ, ε 'mv Ͻnv -tebli 'nyι le te, v 'mv 'a Ͻhaantitie nyibli pv,

15 kϽ, ε 'mv Ͻnv 'klι -nyι, 'kι bv bla 'kuo -hϽn* -mv', -v ni 'v nyibli ke' le.

16 'A -mϽnanyv ni -pu Ͻtu 'v 'hven a 'mv, 'waa 'nyre mϽ: SimϽ, -Yusu Ͻtue Pielnyre,

17 kϽ Sebede a 'yonv, -v mϽ Sakti kϽ 'a 'diayι Saan 'hven-. -Yusu Ͻtue Ͻnv Bvanisesnyre, -ε Ͻhen 'nyre 'yonv -mv', -v 'wι -mamυε yι;

18 kϽ Adre, kϽ Filipv, kϽ Batelemi, kϽ Matie kϽ Toma, kϽ Sakti, -ε mϽ Alufe a 'yu, kϽ Tade, kϽ SimϽ. SimϽ a 'mv, 'kι ε ni 'lι nyibli -mv', -v 'ye ni -hva Romakε 'nyι;

19 kϽ Judia Yisikalio. Ε mϽ nyiblo -mv', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -jι' pv.

-Te -Yusu a 'dϽkve -hve bv gba laϽa

20 -Te ε -hi, -ε -bι -Yusu mu 'lι 'kayu bv, ε kϽ 'a -nagbopv* 'hven-, Kεε, nyibli -hvϽhvi Ͻglaa 'lιϽtι le de. Ε nuϽo, v 'ni -kϽϽo 'hru, 'kι bv di de.

21 -Te a 'dϽkve 'win -ti a 'mv, -ε mi 'lu -mϽ, -ε -bι 'waa 'mumu, v daa Ͻne, 'a 'lu -hϽn 'v 'hru wlϽn. Ε nϽ- nuϽo, 'v bi 'hru wlϽn, 'kι 'v 'a gbugba a -ta'.

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'v -Yusu ke'*
(Matie 12.22-32; Luku 11.14-23; 12.10)

22 Nytsva a tetetϽonyv Ͻdv, v nu- -hϽn la 'lι JrusredtϽ 'kwli, 'v hlee la -Yusu a de kι, v wen: «-Yusu -bv, Besebuli, -ε mϽ 'kuo -hϽn a nyiblo

gbagbu Satan, ε νο- ni 'u□u ke', ε νο- y□i 'klī -nyi, 'ki bu bla 'kuo -huan, -u ni 'u nyibli ke' le.»

²³ Bu pu 'ki le, -ε -bi -Yusu da □nu ni, 'ε ni 'ledu, 'ε -hihiε □nu kle, ε wen: «□Bi Satan -we 'li bu bla 'a dionu le ni?»

²⁴ □Bu pu □ne de yi: 'Ki 'li 'blugba 'kwli, nyibli 'bu 'be □tu le, 'blugba a 'mu, ε di bi □hlon.

²⁵ 'Ya 'u 'lu de, 'kayu a 'dokuε 'bu 'be □tu, 'kayu a 'mu, ε di le 'ni -gbe.

²⁶ -ε -bi Satan 'bu yi 'a dionu yi ni -wen, ε 'yi 'li□i 'li -we bu nu □dedede, 'a 'klī di bu 'ni -we.

²⁷ ε 'wi yi, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li 'klunyo a 'kayu bu, bu mu -tebli 'yri, 'bu mo, 'bu 'yi 'klunyo a 'mu -mua -ni. Kee, 'bu mua □ne, -ε -bi 'hru pe 'u bu, 'ki bu 'yri 'a 'kayu a -tebli a pepe.

²⁸ ε mo □han-ti □nu, 'ni yi 'a mo□ -lee -ni, -ε mo, Nyisua -we 'li bu 'wowa nyibli a de 'kuku a pepe ni, 'ye □bi u -ha Nyisua 'yri le.

²⁹ Kee, nyiblo -bu, -ε di Nyisua a -Hihiu* 'yri le -ha, Nyisua 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wowa 'a de 'kuku a 'mu, 'klo -mo 'klo, -ε nu□o, ε nu de 'kuku, -ε hie 'klo.»

³⁰ Ke- -Yusu nu la 'waa kle-hihiale, -ε nu□o, u wen 'ni, 'ku -huan ni la 'u□u ke'.

-Yusu a 'dii ko 'a 'diaynu 'hven-

(Matie 12.46-50; Luku 8.19-21)

³¹ 'Ki u ni 'li 'kayu ni -do a 'mu bu, -ε -bi -Yusu a 'dii ko 'a 'diay nyibepu 'hven-, u nyre 'u ni. 'Ki u hree 'li -patu', 'u te 'li nyiblo, 'ε mu -Yusu da mo.

³² Nyibli -huohu ni bu, 'u □glaa 'li -Yusu le. -ε -bi, ke- u pi□i yi: «'Ye ke, -na 'dii ko -na 'diaynu, 'ki u ni 'u -patu', -mo u de.»

³³ -ε -bi ε wen: «-U -bi ni 'u, 'u mo 'na 'dii ko 'na 'diaynu 'hven- -we,»

³⁴ 'ε 'du 'yii ye', 'ε 'ye nyibli -mu', -u ni ble, -u □glaa 'li□i le, ε wen: «Ba 'ye ke, nyibli -bu, u nu- mo 'na 'dii, 'u mo 'na 'diaynu -we.

³⁵ Nyibli -mu', -u ni Nyisua a kiweenle, u nu- mo 'na 'diaynu, ko 'na 'dii -we.»

4

-Yusu pu la 'dudonyo a 'ledu

(Matie 13.1-23; Luku 8.4-15)

¹ -Nyrōw □du, -Yusu 'ε mu 'li Galileblugba a 'yru wien de, 'ε tūε 'li Nyisua a -ti, nyibli -huohu 'u □glaa 'li□i le. Bu 'ye ni 'ye 'hru, ε νο- mo bu ya 'li 'blagbi 'kwli, 'ε ni bu, 'ε 'yia 'li 'nie ki bu, nyibli a 'mu, 'u 'wle 'u 'gbahlon bu,

² 'ε tūε □nu -tebli -huohu, 'ki 'li 'ledu 'kwli. Ke- ε pi nyibli a 'mu yi, ε wen:

³ «Ba pu 'mu nua yi bu. ε ko la -nyrōw □du, nyibehan □du 'ε mu la 'a -tebli 'do mo. -Tebli a 'mu, ε -gble 'li□i -ci 'kwli le.

⁴ -Te ε yi□i ni -gble, -ε -bi 'a de -bi bi 'li 'hru wlon le, nobli 'u -di, 'u di□e.

⁵ 'A 'hven a de, ε -gbla, -tutukutu -mu', ε bi 'u ki, 'hio 'pa ni 'li□i bu, 'ε 'sii yi, 'ε □ga ti ni -do a ti 'yri, -ε nu□o, -tutukutu a 'mu, -ε ni 'u 'hio a 'mu ki, ε 'yi -hu.

⁶ -Te ε □ga, -te 'yru bi 'li yo', ε νο- mo 'a □kwh bu 'yru, -ε nu□o, 'a -wlabu kuε 'hio a 'mu yi.

⁷ 'A ta a de, ε -gbla, 'ki ε bi 'li 'witi 'nyu. -Te ε □ga, -ε -bi 'wilitili 'buu □ne 'lu le. 'A -ti, 'dudode a 'mu, ε 'yi bli -pu.

⁸ 'A -hen a de, e -gbla, e no- bi 'u □haan-tutu ki. -Te e □ga, 'e 'sii yi, 'e ku -tee, 'e pu bli. 'A blu ni -do, e pu 'yo a (30) -wlu □tu 'u -pu, 'a de -bi pu 'yo a (60) -wlu ni ta, 'a de -bi pu 'yo a (100) -wlu ni □hun.»

⁹ -E -bi, ke- -Yusu pi la 'ki □nu yi, e wen: «'Bu mo, 'ba ko -ti'winnua, -e -bi ba 'win -ti -dodo.»

¹⁰ Ti gbi bu -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -pu □tu 'u 'huen ko hɔpu-nagbopu -bi 'huen-, u nu- hie 'u. -E -bi u 'beti 'ki□i 'ledu a 'mu a 'mini ni.

¹¹ -E -bi, e □tu nyibli a 'mu □won, e wen: «'A mu -bu, -u mo 'na -nagbopu, Nyɔsua ni□e ni, 'a yru 'a -ti' le, e □hen 'nyre, -te e ni, 'e kue nyibli win ki. Nyɔsua a -ti a 'mu, e -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -mu', -u 'ye ni kue 'mu □wien le, u nu- mo -bi, 'ledu ni -do, nu- we 'li -bu -heε □nu, bu yru□o le ni.

¹² E ni -do a 'mu, u 'cri la□a ni, 'ki 'li Nyɔsuacɔren 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -e mo:

U yi□i 'ni 'ye -tee,
keε, u 'ni -yru□o li□i le.

U yi□i 'ni 'win -tee,
keε, u 'ni -yru□o li□i le -we.

'Bu mo, 'bu yi wen□e le ni yru,
u di □hian wen -mo,
u 'mu wen 'waa 'klo Nyɔsua -nyi,
-e -bi Nyɔsua di wen 'waa de 'kuku 'ni 'wɔwla -ni.»

¹³ -E -bi ke- e pi □nu yi de, e wen: «'Ba 'ye ni yru 'ledu -bu le, -e -bi a 'yi 'li□i 'li -we ba yru -u -bi -mu' le 'klo -mo 'klo.»

¹⁴ Ke- e pi 'ki: «E 'wi yi, 'dudɔnyɔ -mu', e no -mo nyiblo -mu', -e ne Nyɔsua a win -mo le. 'Dudɔ-tebli -mu', u nu- mo Nyɔsua a win.

¹⁵ 'Hru -mu', -e ko wlon e yi 'u le bi, 'ti- nubl 'u -di, 'u di□e, e no- mo nyibli -bu, -u pi Nyɔsua a win nua yi bu, 'ti- Satan, -e mo 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu, 'e yi di, 'e -he 'li Nyɔsua a win a 'mu 'waa □wli kle.

¹⁶ -E -bi -tutukutu -mu', -e ni 'u 'huɔ 'pa ki, -e ko ki 'dudɔ-tebli -bi bi 'u le -we, e no- mo nyibli -bu, -u yi Nyɔsua a win 'win, 'ti- -u yi□i ki wen, 'ki 'li plo a bleεe 'kwli,

¹⁷ 'ti- -u yi□i kua 'ble, 'ki 'li ti 'cɔmɔ gbi 'kwli. Keε, u 'yi□i -hɔa, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa □wli ki. Nyibli a 'mu, 'waa 'bio -mu', -u 'ye ni -hɔa Nyɔsua a win, 'bu yi □nu □hɔven ni □tui, e ko, 'bu yraa □nu, -e -bi 'waa nyɔsuae a 'mu, e se □nu ni.

¹⁸ -Tutukutu -mu', 'witi ni 'u ki, -e ko ki 'dudɔ-tebli -bi bi 'li le -we,

¹⁹ u nu- mo nyibli -bu, -u yi Nyɔsua a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu 'u yi 'klo ki a 'kla-wliye'yiya a hritile -hriti -ni, ko, 'u neε kuko-tebli a -ti □wli kle, -teblɔ -bu, -e pi 'li □nu kika 'nyɔ; 'klo a -tebli -bu, u nɔe -ni, e no- 'waa □wli yi □wien le kue. -Tebli a pepe a 'mu, e ni□e ni, Nyɔsua a win 'e 'ye ni nu -kuan, 'ki 'li 'waa □wli ki, 'e yi le -hihre -ni.

²⁰ -E -bi, □haan-tutukutu -mu', -e ko ki 'dudɔ-tebli -bi bi 'li, e no- mo nyibli -mu', -u yi Nyɔsua a win 'win, -u yi□i kua 'ble, 'ti- 'e ni -kuan, 'ki 'li 'waa □wli ki, 'wi a (30) -wlu □tu 'u -pu, ko (60) -wlu ni ta, ko (100) -wlu ni □hun, 'e -hi 'u -te u nu 'a 'winwin.»

*-Yusu pu la 'napɔ a 'ledu
(Luku 8.16-18)*

²¹ Ke- -Yusu pi la □nu yi de, e wen: «Nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, e 'ni □jri□e li□i kika 'lu bu, ko, nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, e 'ni □tu□o li□i -bele bu. Keε, 'ki e □tu 'u□u de 'lu bu, -e di□e nu, e 'mu 'li 'kayu ble yru.

²² -Tebli a pepe -mu', -e -hli, e di ko -nyrɔwɔ, e 'mu pepe' bi, e ko, -tebli a pepe -mu', nyiblo □du 'yi la -yi, -nyrɔwɔ di 'u 'ni nyre -we, u 'mu□u le yru.

²³ Ba pu 'mu nva yi bu -tee: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko -ti'winnva, bu 'win -ti -dodo.»

²⁴ -E -bi ke- e pi □nu yi de: «Nyisva a win -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba □tu□o 'yie. -Te -mu', a di 'a 'winwun nu, ke- Nyisva di 'a mo□o 'a leyuele nu.»

²⁵ Nyiblo -mu', -e pi Nyisva a win nva yi bu, Nyisva di□e 'ni nu, e 'mu□u' le yru, e 'mu -te -mu', e nu la 'a 'winwun 'u -hi. Kee, nyiblo -mu', -e 'ye ni pu□u nva yi bu, e 'yi 'li□i 'li -we, bu yru□o' le pepe.»

-Yusu pu la 'dvdō-tebli -mu', -e kō -do -yi mi a 'ledu

²⁶ Ke- e pi la □nu yi de, e wen: «-Te Nyisva ni nyibli a win a kikole, e 'wi- nyiblo, -e -gbla 'dvdō-tebli, 'ki 'li 'a -ci ki.»

²⁷ -Te e -we 'a -gbugbla -mo, e -bi e mu 'dō. -Nyrōwi a pepe -mu', e -hii 'li 'dō, -e -bi 'dvdō-tebli a 'mu, e -gbla mo, 'ki 'li -ci ki, e ni -do, e yi 'ni mi, e mo, e 'ni -hii□e 'li -ci a 'mu ki.»

²⁸ -Tutu ni -do, e no- ni□e, 'e yi mi. 'A □gba, -e mi yi-hede, -te e -ku, e pu bli, 'a 'yo 'e -ku.»

²⁹ -Te 'dvdō-tebli a 'mu, e □hlu, -e -bi e mu ni, 'e gba 'a -paka, 'e 'ce□e, -e nu□o, 'a 'ciceti nyre 'u ni.»

-Yusu pu la 'dvdōde -mu', -e kō 'yee □cimi -ni a 'ledu

(Matie 13.31-32,34; Luku 13.18-19)

³⁰ Ke- -Yusu pi □nu yi, e wen: «'N di pu 'ledu -bi, -te -mu' Nyisva ni, 'e kō nyibli a dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'u yi kle -bii -ni, 'mu 'a mo□o -tō -ni.»

³¹ De a 'mu, e 'wi- 'dvdōde -mu', -e kō 'yee □cimi -ni diaki, 'e -hi 'u 'dvdō-tebli a pepe a 'yo 'u.»

³² Kee, 'bu 'dō□o, e yi 'ni mi. 'Bu -ku, e 'bue ni, 'e yi 'u 'dvdō-tebli a pepe 'u -hi, kō, 'e pi babui gbagbi. 'A babui a 'mu, e -we 'li nubli bu puu 'li 'bue ni.»

³³ -Te 'ledu -bu, e ni 'mu, ke- -u -bi ni la 'mu, -Yusu 'e pi la □nu, 'e tue la nyibli Nyisva a win. -E -bi de -mu', nyibli -we 'li bu yru' le, e no- e tue la □nu.»

³⁴ Ti a pepe, 'bu yi la □nu de ni tue -ni, 'ki 'li 'ledu 'kwli, e tue la 'li □nu. Kee, e kō 'a -nagbopu* ni -do 'huen-, 'bu 'be -mo le, 'ti- 'ledu a pepe -mu', e pi, 'e -hii□e la □nu□u kle.»

-Te -Yusu nyra la duduo bu

(Matie 8.23-27; Luku 8.22-25)

³⁵ -Nyrōwo ni -do a 'mu a -winse, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu* ni, e wen: «-Ba □ta 'li 'yru a 'kibia -bi -mu' ki.»

³⁶ 'a -nagbopu 'u gba□a, 'u 'ya 'li 'blagbi -mu', -e kō 'kwli e tue wen 'li nyibli Nyisva a -ti 'kwli, 'u gba nyibli a 'mu wlu, 'u -mu. 'Ki 'u 'waa 'blagbi 'hu, 'blagbi -bi ni 'u -we.»

³⁷ Bu ni 'ki 'u 'nie ki, bu yi ni mi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi duduo ce 'li ni, 'yru 'e -tua 'dui a pūpu, 'yru a 'dui a 'mu, 'u ni□e, 'nie 'e yi 'li 'blagbi 'kwli le 'wle. -E -bi 'blagbi -tua 'li'yiile, 'ki 'u 'yru a 'dui -mo, -u yi 'li□i 'kwli le 'wle.»

³⁸ Ti a 'mu 'yri, 'ki -Yusu pe 'li 'blagbi a -moko 'yri bu, 'e pu 'u 'a 'lu 'pela ki bu, 'e yi nme. -E -bi 'a -nagbopu -ha□a nmena', u wen: «Tōonyo, □bi e 'ni 'yaa□a li -mu 'kla -wliye, -te -a mi bu -we mo?»»

³⁹ -Yusu 'e 'du ye', 'e 'plee 'li pepe kō 'yru a 'mu 'huen- -mo, 'ki 'li win 'yaki 'kwli, e wen: «Ba ma wien, ba ween ki bu!» -Te e pu win, -e -bi duduo a 'mu, e nyra bu, 'yru a pepe 'e ween ki bu.»

40 -E -bi -Yusu ꞑhian -mɔ, 'e 'plee 'li 'a -nagbopu -mɔ, e wen: «De- kɔ -ti 'a yi huannu pie 'li? A 'tie 'yee Nyisua ꞑwlu yi ni -kue -ni?»

41 'A -nagbopu -mɔ -bi, u 'ta 'u ble diakti, 'u yi 'li le 'puple -ni, u wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe kɔ 'yru 'huen-, u ꞑtui 'uꞑu ni.»

5

-Te -Yusu ꞑgble la nyiblo ꞑdu, 'kuo -hwin ni la 'u ke'
(Matie 8.28-34; Luku 8.26-39)*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kubia -mu', -e mɔ Gelasakue a 'blugba ki ni.

2 -Yusu bu ꞑti 'li 'blagbi 'kwli, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyibehian ꞑdu, e nɔ- hɔn 'li 'kudɔ bu, 'e muꞑo ye' 'be mɔ. Nyiblo a 'mu, 'ku -huan ni 'uꞑu ke', 'e ꞑtuiꞑe ꞑhuen.

3 'Ki e 'ti 'li 'kudɔ bu, -u ni 'li dugbi 'kwli. Nyiblo ꞑdu 'yri 'li 'a muale 'li -we, 'ye ꞑbu u nu 'cun.

4 E kɔ ti, 'u pi la 'liꞑi -hannya dabu le, kɔ 'u ni la 'cun -we, 'u yi la 'a bui -mua -ni. Kee, 'a pepe a 'mu, e yi cice laꞑa le. Nyiblo ꞑdu 'yri 'ki 'a kɔkɔ a 'khi -kɔ de.

5 Ti a pepe, 'tɔ kɔ -nyre, dugbi, nɔ- e ne 'lu le, kɔ 'dabi -mu', -e ni 'li dugbi 'kwli, nɔ- e ne 'nyi le, 'e pi -cici le, kɔ, 'e hle 'a dɔnɔ 'hi le.

6 -Te e 'ye -Yusu, -e yi 'li di, -e -bi e gbaꞑa cigbe yi, 'e mu 'uꞑu ye', 'e 'gbla kwli, 'ki 'uꞑu ye', -e diꞑe nu, -Yusu 'muꞑu -hee -ni.

7-8 -E -bi ke- -Yusu pi 'ku -huan a 'mu yi, -e ni 'u nyiblo a 'mu ke', e wen: «'Ku -huan, -hɔn 'u nyiblo -bu ke'!» -E -bi nyiblo a 'mu, e 'yee 'li win, 'e pi le: «-Yusu, -Ti 'yi'buanyisua a 'Yu, de a 'di -bi -hwe -bu nu 'mu -mɔ 'li? 'N nyaa -mu le, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, ꞑni 'tuo 'mu ꞑhuen.»

9 -E -bi -Yusu 'betiꞑe ni, e wen: «-Na 'nyre 'li?» -E -bi e ꞑtuꞑo ꞑwɔn, e wen: «'Na 'nyre mɔ Dako, -e nuꞑo, -a -hu ni.»

10 -E -bi e -tua -Yusu a lenyaale diakti, e wen: «ꞑNi 'blaa 'li 'kuo -hwin le, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli.»

11 'Ki 'u -te ni -do a 'mu, 'ki dugba ꞑdu ni 'u, 'a 'kɔtɔ -bi 'e bi 'yru. 'Ki buicaꞑju gbagbu ni 'u, 'u we -tutu, 'u yi de di.

12 -E -bi 'kuo -hwin a 'mu, u nyee -Yusu le, u wen: «Wenꞑe ki, 'ki -ba bi 'u buici -mu' ke',»

13 -Yusu 'e -wen, 'kuo -hwin a 'mu, 'u -hɔn 'u nyiblo a 'mu ke', 'u bi 'u buici a 'mu ke', buicaꞑju a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u ꞑti dugba, 'u bi 'li 'yru -mɔ le, 'u 'kuku le. Buici a 'mu, -u 'kuku le, u -we 'li buici a 'miliwi ni 'huen ni.

14 -Te nyibli -mu', -u nee buici a 'mu, u 'ye -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, -e -bi u 'gba ci le, 'u -mu, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'u naꞑa -mɔ le, 'ki 'li 'du kɔ -yrigbi 'huen- kle. -Te nyibli 'win, -e -bi u di ni, u 'mu -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ 'ye.

15 -Te u nyre 'u -Yusu 'hwi, 'ki u yee 'u nyiblo a 'mu bu, 'kuo -hwin -huɔhu ni wen 'u ke', 'e pu wlawlu, 'e ni bu. E 'wi- nyiblo -bu yi, nibli 'yri -huan ni ni. Nyibli a 'mu bu 'yeꞑe, -e -bi huannu bi 'li ꞑnu 'kwli.

16 Nyibli a 'mu, -u 'ye -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'ki 'u nyiblo a 'mu kɔ buici 'huen- ki, u naꞑa -mɔ le, 'ki 'u nyibli -mu', -u di -ta 'ye mɔ ye'.

17 -E -bi u -tua -Yusu a lenyaale, u wen: «-Hɔn 'ne- -a ne 'blugba -bu 'kwli.»

18 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli. -Te e 'ya, -e -bi nyiblo a -mu', 'kuo -hwin ni wen 'u ke', e nyee -Yusu le, 'ki bu naꞑa -mɔ.

19 Kεε, -Yusu 'yɪ̄ɪ̄ kɪ -wɛn, ε wɛn: «Mu 'lɪ -na 'dɪɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -na kukɔnyibli -mɔ, -tebli gbagbɪ a pɛpɛ -mɔ', Kukɔnyɔ Nyɪsɔa nu -mɔ -mɔ, kɔ, -tɛ ε nu -na nyɪa a yuyruo, -bɔ na 'a -tɪ -mɔ lɛ.»

20 Bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mɔ, ε bi 'hru wɔn, 'ɛ mu 'lɪ Dekapɔblugba 'kwli, -tebli gbagbɪ a pɛpɛ -mɔ', -Yusu nūo -mɔ, 'ɛ nɛ̄ɛ -mɔ lɛ, nyibli -mɔ', -v yɪ 'wɪn, 'ɛ kɛɛ 'waa ɪ̄wɪ lɛ.

-Tɛ -Yusu -ha la Sayilu a 'yɪ 'klɔ, kɔ, -tɛ ε nu lāa, nuɔba -mɔ', -hɪbbɛlɛkɔɛ ni la, -ɛ -hɪn la 'a wlawlɔ lɛ, 'a 'kɔɛ 'ɛ -wɛ la (Matie 9.18-26; Luku 8.40-56)

21 'Kɪ -Yusu nɪ 'lɪ 'blagbɪ nɪ -do a 'mɔ 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ Galileblugba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ -mɔ' kɪ. -Tɛ ε ɪ̄ɪ̄, ε nɪ 'v 'yru a 'mɔ wɪn, -ɛ -bɪ nyibli -hɔhɔɪ -wɛ ti kɪ, 'v ɪ̄glaa 'lɪ̄ɪ̄ lɛ.

22 Bɔ nɪ 'v bɔ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a 'kayu a nyiblo gbagbɔ -bɪ nyre 'v nɪ. 'A 'nyre mɔ Sayilu. Bɔ 'yɛ -Yusu, -ɛ -bɪ ε 'gbɪa kwli, 'kɪ 'v̄ɪ̄ yɛ',

23 'ɛ nyɛɛ ɪ̄nɛ lɛ, ε wɛn: «'Na 'yɪ nyɔyɔ gbe, 'a 'hɔɪ hɪn nɪ, ε -hɔɛ bɔ 'kɔ. 'N nyaa -mɔ lɛ, di 'lɪ, -bɔ pɔ̄ɪ̄ dabɔɪ 'lu bɔ, -ɛ dīɛ nu, 'a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ, ε 'mɔ -hɔnhɔn pɔ.»

24 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn nɪ, ε kɔ̄ɔ 'hɔɛn- 'v mi, nyibli -hɔhɔɪ 'v yɪ̄ɪ̄ ɪ̄wɪn kɔɛ, 'v 'nyɪnyre 'lɪ̄ɪ̄ yɛɛ.

25 -ɛ -bɪ 'kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ 'nyɪ, 'kɪ nuɔba ɪ̄dɔ nɪ 'lɪ. ε nɔ- 'kɔɛ ni. 'A 'kɔɛ a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -hɪbbɛlɛkɔɛ. -Tɛ 'kɔɛ a 'mɔ, ε -tɔa la 'lɪ 'a nunuo, 'a 'yɪ nɪ -pɔ ɪ̄ɪ̄ 'v 'hɔɛn a 'yru -bɔ -a nɪ kɪ.

26 'A 'hɔɪ a 'mɔ, 'a -tɪ, ε na -dɔtɔpɔ a gblegble yɛɛ, ε nɪ ɪ̄hɔɛn a 'mɔ, 'a 'yeele -mɔ', 'a 'wli a pɛpɛ 'ɛ -wɛ̄ɛ̄ ɪ̄jɛ. Kɛɛ, 'a 'kɔɛ a 'mɔ, ε 'yɪ -wɛ, ε yɪ bii klɛ nɪ -do.

27 -Tɛ ε 'wɪn -Yusu a 'nyre, ε nɔ- nūo, 'ɛ mu 'lɪ nyibli -hɔhɔɪ a 'mɔ 'nyɪ, 'kɪ 'v -Yusu kɛ', 'ɛ -hɪn 'a wlawlɔ lɛ,

28 -ɛ nūo, kɛ- ε pɪ 'a dɪɔnɔ yɪ: «'Nɪ -hɪn 'a wlawlɔ lɛ dadɔ, 'na 'kɔɛ di 'nɪ -wɛ.»

29 Tɪ nɪ -do a ti 'yɪ, bɔ -hɪn a wlawlɔ lɛ, -ɛ -bɪ -hɪb nyra bɔ. ε yrūo nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnɔ 'hɔɪ -mɔ, -ɛ mɔ, 'a 'kɔɛ -wɛ nɪ.

30 Tɪ nɪ -do a ti 'yɪ, -ɛ -bɪ -Yusu yrūo nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ -hɔn 'lɪ̄ɪ̄ 'hɔɪ, 'ɛ ɪ̄hɪn -mɔ, 'kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ 'nyɪ, ε wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -hɪn 'na wlawlɔ lɛ 'lɔ?»

31 -ɛ -bɪ 'a -nagbɔpɔ* ɪ̄ɪ̄ɪ̄ ɪ̄wɔn, v wɛn: «'Bɪ -na 'mumu, -yɪ̄ɪ̄ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, nyibli -hɔ nɪ, 'v 'nyɪnyre 'lɪ -mɔ yɛɛ. 'Tɪ- ɪ̄nɪ yɪ 'beti -nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -hɪn -mɔ lɛ 'lɔ.»

32 Kɛɛ, -ɛ -bɪ -Yusu -tɔa 'v 'a dɪɔnɔ 'a 'hɔɪɛtɪta, -ɛ dīɛ nu, ε 'mɔ nyiblo a 'mɔ, -ɛ -hɪn̄ɛ lɛ 'yɛ.

33 Nuɔba a 'mɔ, huannɔ a -tɪ, ε yɪ 'nɪ 'hɪhɛ -nɪ, -ɛ nūo, ε yɪ -tebli a pɛpɛ -mɔ', -ɛ mu 'lu -mɔ nɪ, 'kɪ 'v̄ɪ̄ -mɔ', 'ɛ mu 'v -Yusu yɛ', 'ɛ 'gbɪa kwli, 'kɪ 'v̄ɪ̄ yɛ', 'tɪ -tebli a pɛpɛ -mɔ', ε -nu, 'ɛ nāa -mɔ lɛ.

34 -Tɛ -Yusu 'wɪn 'kɪ, -ɛ -bɪ ε wɛn: «'Na 'yɪ, -tɛ -kuo 'mɔ ɪ̄wɪ yɪ a -tɪ, 'nɪ nūo, -na 'kɔɛ 'ɛ -wɛ. Mu, 'kɪ 'lɪ pɔbbɛlɛ 'kwli, -na 'kɔɛ -wɛ nɪ.»

35 Wɪn nɪ 'lɪ̄ɪ̄ wɔn, -ɛ -bɪ nyibli -hɔn 'lɪ nyiblo gbagbɔ Sayilu a -tɛ, v wɛn: «Sayilu, -na 'yɪ nyɔyɔ gbe -nɪ wɛn, ε 'kɔ nɪ. 'A -tɪ, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu mɛ lɛ, 'yɛ ɪ̄bɪ -mɔ 'yɪ̄ɪ̄ 'ku -ha.»

36 Kɛɛ, -tɪ a pɛpɛ -mɔ', v hɛ, -Yusu 'nɪ -daāa hɪ̄ɪ̄ ɪ̄dedede. Kɛ- ε pɪ 'kɪ Sayilu yɪ, ε wɛn: «-Na ɪ̄wɪ 'nɪ 'bie 'lɪ ɪ̄hɔn, kɛɛ, kuo 'mɔ ɪ̄wɪ yɪ dadɔ.»

37 'Tɪ -v 'mɔ mu, ε 'yɪ -wɛn, 'kɪ nyibli -bɪ bɔ kɔɛ̄ɛ ɪ̄wɪn, 'bɔ 'yɪ 'a -nagbɔpɔ Pielɪ, kɔ Saktɪ, kɔ 'a 'dɪayɪ Saan nɪ -do 'pa-. V nu- kɔ̄ɔ 'hɔɛn -mɔ 'lɪ Sayilu a -tɛ.

38 -Te v nyre 'li, -ε -bi -Yusu 'ye nyibli -huchui, 'v 'gbugbe le, 'v pu popowli le, ko, 'v ni nyai le.

39 -Te ε pa 'li 'kayu bu, -ε -bi ε wen: «De- ko -cici a lepupu 'li? De- ko 'ki wuwe -we 'li? 'Yu -bu, ε 'yi 'ku, ηmena ε yi ηme.»

40 Bu pu 'ki le, -ε -bi v -tua 'a 'caale. -ε -bi ε 'hrɔɔ nyibli a pɛpɛ a 'mu ni, 'ε da 'yu a 'bai, ko 'a 'dii, ko 'a -nagbopu ni ta -ni wen, 'v pa 'li -gblo -mu', -ε ko 'kwli 'yu pɛ 'li bu.

41 -Te v pa 'li, -ε -bi -Yusu klo 'yu a dabu bu, ε wen: «Talita kumi,» -ε [hen 'nyre: «'Yu nyrɔyu, -mo 'n yi -lee -ni, 'du ye'.»

42 Ti ni -do a ti 'yri, ε 'du ye', 'ε -tua nina. 'Yu a 'mu, ε ko 'yri ni -pu [tu 'v 'hven. Bu 'ye 'ki de a 'mu, -ε -bi ε keε 'waa [wli le diaki.

43 -ε -bi -Yusu ti [nu ni, 'ki 'li win 'yaki 'kwli, ε wen: «De -bu, 'n -nu, nyiblo [du 'ni 'lee 'li 'a 'bi.» -ε -bi ke- ε pu de: «Ba -nyi[e didide, ε 'mu[du di.»

6

Nasaleti a nyibli 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni (Matie 13.53-58; Luku 4.16-30)

1 -Te -tebli a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hon 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli ni, 'ε mu 'li 'dɔɔ -mu', -ε ko 'kwli ε kuu 'li. ε ko 'a -nagbopu* 'hven, v nu- -mu.

2 -Te -wuwle-nyrɔwɔ* nyre 'v, -ε -bi 'ki v mu 'li Nyisua a 'kayu bu, 'ε -tua Nyisua a -ti a tɔɔle. Nyibli -huchui -mu', -v ni 'v, -te v 'win 'a tɔɔwin a 'mu, -ε -bi ε keε 'waa [wli le, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -tɔɔ [ne -ti -bu, ε hle 'li? Nyiblo a 'di -bi -nyi[e [tɔɔv -mu' 'li? Ko, nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki[ti 'kli, 'ki bu nu [wliεkeε-tebli -bu 'li?

3 -A yi[ε ni, -ε mo, ε mo 'camude [niɔ, 'ε mo Mari a 'yu. 'A 'diayi nyibepu, v nu- mo Saku, ko Sosi, ko Judi, ko Simɔ. 'A 'diayi nyrɔyo ni 'ne- -a mu 'nyi -we.» 'Waa 'lule-hihiedu a 'mu, ε nɔ- nu[ɔ, 'ki v 'yi[ti [wlv yi -kuo -ni.

4 -ε -bi -Yusu wen: «Nyiblo -bu, -ε mo Nyisua a winwlon-hanyɔ*, v [tui 'v[pu ni, 'ki 'v 'a -ne -tite [du. Keε, v 'ni [tuu[ɔ 'v[pu, 'ki 'li 'a dɔɔv a 'dɔɔ 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'dɔkɔe 'nyi, ko, 'ki 'li 'a 'kayu bu.»

5 'Ki 'li [nu 'nyi, -Yusu 'yi 'ki 'li [wliεkeεde [du -nu, bu 'yi bu pu 'huhrennyv -bi dabu 'lu bu, 'waa 'kɔe 'mu -we a -ti.

6 ε keε -Yusu a [wli le, -te v -nu, 'ki v 'yi[ti [wlv yi -kuo -ni.

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven, bu nu 'hunhven.yo, bu gba la 'a -ti 'du kle*

(Matie 10.5-15; Luku 9.1-6)

-Te ε -hi, -ε -bi -Yusu mi 'du -mu', -v [glaa 'li Nasaleti le kle, 'ε tɔe nyibli Nyisua a -ti.

7 -ε -bi ε da 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'v 'hven ni, 'ε lee [nu, -ε mo, bu nu 'hunhven.yo, bu na 'du kle, 'ε -nyi [nu 'kli, 'ki bu bla 'kuo -hɔin* le, -v ni 'v nyibli ke'.

8 -ε -bi ε wen: «'Bu mo, 'ba yi 'du kle ni ne, a 'ni 'gbaa 'li [dedede, 'bu 'yi kotu* ni -do 'pa-, a 'ni 'gbaa 'li diide -we, ko blo, ko 'wliye,

9 keε, ba gba 'suin ni -do, ko wlawli -mu', a -pu.»

10 -ε -bi ε wen de: «'Bu mo, 'ba nyre 'li 'dɔɔ [du 'kwli, 'kayu -mu', -ε ko bu v di 'li 'a mu -paa -ni, 'ki ba ni 'li -niɔ, ε 'mu 'aan 'dɔɔ a 'mu a 'kwli-hunhɔon a ti ki ye.

* 6:8 6.8 -Yusu a ti 'yri, nyibli nee la kotio. De a 'mu, ε mo la 'waa 'blide [niɔ la.

11 'Bu mo, 'ba nyre 'li 'dɔ -bi 'kwli, 'bu -hɔ, 'ki bu 'ble 'a mu kwa, ko, 'bu 'ye ni pu 'a mu nua yi bu, -e -bi ba -hɔn 'li 'dɔ a 'mu 'kwli. 'Ba yi ni mi, ba bubla 'aan bu, -e diɔe nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu bu' le -hɔn, a 'muɔu nyibli a 'mu -tɔɔ -ni, -e mo, 'bu mo, Nyisua a yru 'bu klo ɔnu, 'waa ɔgbetu nuɔo 'waa dɔnu -mo.»

12 -Te e -we 'ki 'waa titie -mo, -e -bi 'a -nagbopu bi 'ki 'du kle, 'u yi nyibli -lee -ni, u wen: «Ba hie 'u 'aan de 'kuku bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua.»

13 -nagbopu a 'mu, 'u ble 'kuo -hɔn -mu', -u ni 'u nyibli ke' le, ko, 'u pu 'hɔhɔrennyu -hɔhɔ 'nyra 'lu le, 'u niɔe, 'waa 'kue 'e yi -we.

-Te Saan Batistɔ nu la 'kukuu

(Matie 14.1-12; Luku 9.7-9)

14 Ti a 'mu 'yri, 'kun Helodi, -e mo Galileblugba a 'kun, e 'win -Yusu a 'nyre ni -we. ɔWlilekeɛ-tebli -mu', e ni a -ta, 'a 'nyre 'heen 'blugba a pepe ki bu. Nyibli -bi wen: «Saan Batistɔ, -e pu la nyibli 'nie 'lu le, e no- ɔnuɔ. -Te e 'ku la, e 'hri 'klo de. E no- nuɔo, 'e ni 'khi ki, 'e ni ɔwlilekeɛ-tebli -mu', -e ko 'nyre -a yi 'win.»

15 Nyibli -bi wen: «Eli*, -e mo Nyisua a winwlɔn-hanyo*, e no- 'hri 'klo.» Ke- -u -bi pu -we: «Nyisua a winwlɔn-hanyo -bi ɔnuɔ. -Te 'a winwlɔn-hanyo ni la 'mu, ti -hi la a ti 'yri, ke- e ni 'mu -we.»

16 Helodi -mo -bi, -te e 'win, -e -bi e wen: «Saan Batistɔ ɔnuɔ, -e ko 'lu 'n lee la nyibli bu 'be la 'u, e no- 'hri 'klo.»

17-19 'E mo -tee, de a 'mu, 'kun Helodi nu la Saan Batistɔ -mo, 'ti- 'e mu la 'ku mo, e no- -bu: Helodi, 'a 'dɔyi Filipu, e no- ko la nugba. 'A 'nyre mo la Helodiadi. Helodiadi a 'mu, e no- Helodi -ha la Filipu -ji', 'e ko laɔa. -Te Saan Batistɔ 'win la, -e -bi e wen: «'yi 'u le -noɔ -ni, 'ki -na 'dɔyi Filipu bu di 'klo ni, -bu diɔe 'a nugba -ji' -ha, -bu diɔe ko.» Helodiadi -mo -bi, -ti a 'mu, Saan Batistɔ -hɔ, e no- nuɔo, 'e pu ɔne yru le dɔki, 'e lee Helodi, bu lee ne 'a 'seyo bu klo Saan Batistɔ, bu mva ɔne, 'ti- bu puɔu ɔji'. -Te u pu 'kiɔi ɔji', -e -bi Helodiadi ɔmbe 'a 'lu le. Kee, e 'yi 'liɔi 'li -we,

20 -e nuɔo, Helodi, e yi Saan Batistɔ 'ni pie, ko, 'e ɔtui 'uɔu. E yiɔe ni, -e mo, 'a 'klo 'sii 'u yi, 'ti- 'e mo Nyisua a nyiblo. E no- nuɔo, 'e ɔtuiɔe 'yie. 'A -ne ti, e koɔɔ 'hɔen- 'bu yi toto ni pu, Saan a totowin -he Helodi 'ku dɔki, keɛ, e nɔe ɔne ni, 'ki bu 'win 'a win.

21 -Nyrowɔ ɔdu 'ki, -e -bi 'a nugba Helodiadi, e 'ye la 'hru, 'ki bu nuɔo, bu 'la Saan. -Nyrowɔ a 'mu, e no- mo la -nyrowɔ -mu', -e ko 'kwli u koɔ la 'u Helodi, 'a le'mimle. -Nyrowɔ a 'mu 'a -ti, e da la nyibli, u 'mu le 'mle, ko, u 'mu de di. Nyibli a 'mu, e -da, nu- mo 'a 'blugba, -e mo Galileblugba a naanyu, ko 'seyo a nyibli gbagbi, ko 'blugba a nyibli gbagbi -bi 'hɔen-.

22 'Ki u ni 'ki 'u bu, -e -bi Helodiadi a 'yu nyroyu pa 'li ɔnu 'nyi, 'e -tua yiyie. 'A yiyie a 'mu, e kloɔ Helodi ki dɔki, e ko nyibli -mu', e da wen le'mimle ki 'hɔen-. -E -bi ke- e puɔi yi, e wen: «-Hɔa 'a -ne de, -na ɔwlu nɔe -ni. 'N di -moɔɔ -ni -nyi.»

23 Ke- e puɔi yi de: «'N 'suu ni, 'a -ne de, -di -hɔa, 'n di -moɔɔ -ni -nyi, 'ye ɔbu e mo 'na 'blugba a 'kutɔ.»

24 -Te 'yu nyroyu 'win, -e -bi e 'hri ni, 'e mu 'a 'dii 'beti mo, e wen: «'Na 'dii, de a 'dɔ -bi ɔbu -hɔa 'li?» -E -bi 'a 'dii wen: «De -bu -hɔa, e no- mo Saan Batistɔ a 'kukuu. Bu 'be 'u 'a 'lu, bu ya 'liɔi 'li, -a 'muɔu 'ye, -e mo, e 'ku ni.»

25 'Ti- 'a 'dii 'mu -yre, -e -bi 'yu nyroyu a 'mu, e 'kuka ni, 'e pa de, 'e mu 'u 'kun ye, e wen: «De 'n -hɔe, e no- mo Saan Batistɔ a 'kukuu. 'Be 'u 'a 'lu, -bu pu 'liɔi hu 'kwli, -bu ya 'moɔɔ yi, -te ti ne -bu.»

26 -Te 'kun 'win, -e -bi 'a ɔwlu 'mɔe bu. Kee, -te e 'suu wen -ni, 'ki 'u nyibli -mu', e -da ye, 'a -ti, e 'yi 'liɔi 'li -we, bu hɔa.

27 Ti ni -do a ti 'yri, 'e lee ne 'a 'seyotayu -bi, e wen: «Mu 'li □j McKayu bu, -bu 'be 'u Saan Batist a 'lu, -bu ya 'mo□□ yi, -te ti ne -bu,» 'seyotayu a 'mu, 'e mu 'li □j McKayu bu, 'e 'be 'u Saan a 'lu,

28 'e pu 'li□i hu 'kwli, 'e ya□a, 'e -nyi□e 'yu nyrōyu a 'mu, 'yu nyrōyu a 'mu, 'e gba□a 'a 'dii yi.

29 -Te Saan a -nagbopu 'win 'a 'koku-ti, -e -bi v di la ni, 'u -hva 'a -plahvi, 'u gba la□a, 'u □tu la□a. Ke- Saan Batist nu la 'koku.

-Te -Yusu wloo la 'floo, 'ki 'u nyibli a 'miliwi ni □hun ye, 'u di la□a, 'u □mla la

(Matie 14.13-21; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

30 -Te -Yusu lee la 'a -monanyu*, bu na la 'du kle, bu hla la 'a -ti, 'a -monanyo a 'mu, v -me kle, 'u -di, v □gbee 'u -Yusu 'hvi. -Tebli a pepe, v -nu, ko, -ti a pepe, v to□ nyibli, e no- v ne -mo le, 'ki 'u -Yusu ye'.

31 Nyibli -huohvi mi la 'u □nu 'hvi le, 'u pi la toto, 'ti- 'u -hven la 'u □nu 'hvi. E no- nu□o, -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'u 'ye ni ko ti, 'ki bu di de. E no- ko -ti, -Yusu 'e lee ne 'a -nagbopu, e wen: «Ba 'de, -ba mu 'li -te -mu', 'du bii 'li yi, -e di□e nu, -a 'mu 'li 'hvi le -ha de gbe.»

32 -E -bi v bi 'li 'blagbi 'kwli, 'u mu 'li -te -mu', 'du bii 'li yi.

33 Kee, nyibli -huohvi, -v 'ye □nu, -te v yi ni mi, v yru □nu ni, 'du a pepe a nyibli 'u 'be -wlu, 'u 'yraa 'yru wien le, 'u 'be □nu ye', 'ki 'u -te -mu', v di 'u -kwlee -ni.

34 -Te -Yusu □ti 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi e 'ye nyibli -huohvi a 'mu, -v ni 'u ni. Bu 'ye □nu, -e -bi 'waa nyai -tua 'a nunuo, -e nu□o, v 'wi- blabli yi, -v 'yi koku□yo -ko, 'e bi 'u, 'e -tua 'waa -tebli -huohvi a toole.

35 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi -nagbopu 'yiva 'u -Yusu 'hvi bu, 'u lee □ne, v wen: «-Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi, didide 'yi 'ne- ni, 'ti- 'to -wen ni.

36 'A -ti, lee nyibli -bu, bu mu 'li 'du ko -yrigbi -mu' kle, -v □glaa 'li -a mu le, bu mu 'waa dtōnu a diide le □mu□, v 'mu□v -to.»

37 -E -bi -Yusu wen: «'Aan □gbetv, ba -nyi □nu diide.» -E -bi v wen: «De a 'du -bi -a di gba, -a 'mu 'waa diide -to 'li? 'Wliblo, -a di gba, 'ti- -a 'mu 'waa diide 'ye.»

38 -E -bi -Yusu wen: «'Floo kui ni -tie a ko 'li? Ba mu 'li 'aan blo 'kwli le ta.» -Te v ta 'li le, -e -bi v lee □ne ni, v wen: «-A ko 'floo kui ni □hun ko -hrin.yo ni 'hven.»

39 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu lee □nu ni, e wen: «Ba lee nyibli -mu', bu nu dui, bu ni ble, 'ki 'u -piti ki.» □Hōnpv a 'mu 'kwli, -e -bi -piti 'ye ni 'ku,

40 'u pu dui, 'u ni ble. Du -bi nu nyibli a (100) -wli ni □hun, du -bi 'e nu nyibli a (50) -wli ni 'hven □tu 'u -pu.

41 -Te v ni 'ki ble, -e -bi -Yusu 'du 'floo kui ni □hun ko -hrin.yo ni 'hven a 'mu ye', 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yo' le, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'u didide a 'mu a -ta', 'ti- 'e 'be□e □to le, 'e -nyi□e 'a -nagbopu, -e di□e nu, v 'mu□v nyibli a pepe a 'mu le □gla, 'e □gla -hrin.yo ni 'hven a 'mu nyibli a pepe le,

42 'waa pepe, 'u di de -didi, 'u □mla.

43 -Te v -we de le, -e -bi 'floo ko -hrin 'hven-, -v hie ble, -nagbopu 'u 'ti □nu le, 'u 'yii 'li -tugbewi ni -pu □tu 'u 'hven.

44 Nyibli -mu', -v di de, nyibepu a 'miliwi ni □hun, v nu- ni la 'li □nu 'ny.

-Te -Yusu ne la 'yru ki, e mi la 'a -nagbopu yi*

(Matie 14.22-33; Saan 6.15-21)

45 Te de a 'mu, e -hi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni, bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu □ta 'yru, bu muu 'du□ -mu', -e mo Betsaida yi, 'ti- e 'mu □nu □wien ke. Ti a 'mu 'yri, 'ki e di 'u nyibli wlu -gbaa -ni.

46 -Te v -gbe le, -e -bi 'ki e mu 'li dugba 'lu, 'e mu 'li Nyɔsɔva -mɔ hlee mɔ.

47 -Te 'to -wɔn, -e -bi 'ki 'blagbi 'tiɛ ni 'b 'nie a -hɛyri'. -Yusu ni -do, nɔ-ni 'b 'gbahlon.

48 -E -bi e 'yeɔe ni, -e mɔ, bibliɛ pɔe ɔnu le, -e nuɔo, pepe yi 'ni -hu diaki, 'e -wen ɔnu yi diaki. Yi-hehape bu pu win a ti 'yri, -e -bi e -tua 'li 'waa -momumuo, 'e ne 'nie kle, 'e pu 'li 'waa le-hihie de gbe.

49-50 -Te v 'yeɔe, -e mɔ, e ne 'nie kle, -e -bi v daa ɔne 'ku, 'b 'ta 'b ble, huannu a -ti, 'b pi -cici le. Ti ni -do a ti 'yri, ke- -Yusu pi ɔnu yi: «Ba 'kee 'bble'tita. 'Mɔ ɔniɔ. A 'ni 'pie 'li huannu,»

51 'e 'ya 'li ɔnu -mɔ, 'ki 'li 'blagbi 'kwli. -Te e 'ya 'ki, -e -bi pepe nyra bu. E kee 'waa ɔwɔ le diaki,

52 -e nuɔo, -te -Yusu wloo wen 'floo, 'waa ɔwɔ 'yiɔi -kɔ, -e mɔ, -Yusu, e nɔ- -we 'li 'a -ne ɔdedede. 'Waa ɔwɔ 'yi 'liɔi 'li -we bu yru 'b de le.

*-Te -Yusu mu la 'li Senesaletidɔ, 'e ni laɔa, nyibli a 'kɔe 'e yi la -we
(Matie 14.34-36)*

53 -Te -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɔɛn, v ɔta 'yru, v nyre 'li Senesaletidɔ 'kwli, 'b ɔti 'li 'blagbi 'kwli, 'b mɔa ɔne bu.

54 -Te v ɔti 'ki 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli yru -Yusu ni,

55 'b bi 'blugba a pepe ki, 'b ble 'waa kɔklanyibli, 'b pi ɔnu -hanmaki 'kwli le, 'b ye 'li ɔnu le, ki 'b -te -mu', -Yusu ni 'b, e 'mɔɔ nu, 'waa 'kɔe 'mɔ -we a -ti.

56 'A -ne 'dɔ kɔ -yrugbi, -Yusu mi 'li ki, ke- v ni, 'b yi kɔklanyibli ti ki -we, 'ki 'b 'dika, 'ti- 'b nyee ɔne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawɔ le dadu, mɔ 'ye ɔbi e mɔ 'a wlawɔ a -wɔlɔde, nyibli a pepe -yi le -hren, 'waa 'kɔe yi 'ni -we.

7

*-Yusu wen 'ni, nyiblo 'ni 'tuɔ 'b -tonyibli a tete Nyɔsɔva a tete a -ta'
(Matie 15.1-9)*

1 E kɔ -nyrɔwɔ ɔdu, Falisiɔtumu* a nyibli ɔdu, v kɔ Nyɔsɔva a tetetɔnyu ɔdu 'hɔɛn, nu- -hɔn 'li Jrusɛdɔ 'kwli, 'b 'kukue le, 'ki 'b -Yusu 'hɔi.

2 'Ki v ni 'b, -e -bi v 'yeɔe ni, -e mɔ, -Yusu a -nagbopu* -bi 'yi ɔjre -yra, 'b yi de di.

3 'E mɔ ɔhan-ti, Falisiɔtumu a nyibli bi 'li yi, v kɔ -Juukɔe* -bi 'hɔɛn, v ɔtui 'b 'waa 'banu a tete ni. E 'yi 'liɔi 'li -we, 'ki 'a nyiblo bu 'yi ɔjre -yra -teɛ, 'ti- bu di de.

4 E 'yi 'liɔi 'li -we, 'a nyiblo bu -hɔn 'li 'mai ye', 'ki bu 'yi bu le -yra, 'ti- bu di de, 'b ɔtui 'b 'waa 'banu a tete -huɔhuɔ -bi, v hie ɔnu le ni. E nɔ- mɔ: -Te v di 'nie'naapɔɛl kɔ 'plɛɛ-tebli kɔ 'plyi 'hɔɛn- a leyiyra nu. U wen 'ni, e nɔ- niɔe, 'ti- 'b yi 'b yi 'sii -ni, 'ki 'b Nyɔsɔva ye'.

5 -E -bi v 'beti 'ki -Yusu ni: «De- kɔ -ti 'ki -na -nagbopu 'b 'ye ni ɔtu 'b tete -bu, -aan 'banu tɔɔ ne -a mu 'li? 'Bu mɔ, 'bu yi de di mɔ ni mi, 'ki 'b 'ye ni yra ɔjre 'li?»

6 -E -bi e ɔtu ɔnu -wɔn, e wen: «A ne 'li ni 'hɔɛn. Ti ɔdu a ti 'yri la, winwɔn-hanyɔ Esai hla la -ti a -teɛ, 'ki 'b 'a mu -bu -mɔ. De, e 'cru la 'li Nyɔsɔacrɛn 'kwli, e nɔ- -bu:

Nyɔsɔva wen 'ni:

Dako -bu, v yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale,

'ki 'b wuntu 'yri,

kee, 'waa ɔwɔ hɔɔ 'mu -mɔ le.

7 U wen 'ni, 'n kɔ -ti a 'yi'buale,

kee, 'na -ti 'yi 'li 'waa ɔwɔ ki -ni,

-ε nu□o, -tonyibli a tete, υ tvε -ni,
ε nσ- υ δεε Nyisva a tete.»

⁸ Kε- -Yusu pi □nu yi de: «A hie 'υ Nyisva a tete bu, 'a □tui 'υ -tonyibli a tete 'υ.»

⁹ -ε -bi ε hlee 'li □nu -mσ de, ε wen: «A wen 'ni, a kσ □tσ, 'a pu Nyisva a tete 'kubia ki, 'a neε ne 'aan tete.

¹⁰ 'E mσ -tεε, Nyisva a winwlon-hanyσ Moise hla la□a ni, 'ki 'li Nyisva a tete 'kwli. Tete a 'mu, ε wen 'ni: □Tuu 'υ -na 'bai kσ -na 'dii 'hven-, 'ki 'li 'waa nuεle 'kwli. Kε- tete a 'mu, 'a δε -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'bai kσ 'a 'dii 'hven- 'hri le, υ kσ bu 'la□a.

¹¹ Kεε, 'a mu -mσ -bi, a wen 'ni: Nyiblo -we 'li bu lee ne 'a 'bai kσ 'a 'dii 'hven- ni, -ε mσ: 'Na kukσ-tebli a 'kutσ -bi, 'n kσ □bu -nyi wen 'a mu, 'ki 'υ 'aan -heεle a -ta', 'n -ha□a ni, 'ki 'υ Nyisva a -ta'.

¹² -ε -bi a wen 'ni: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tidυ a 'mu, 'ki 'υ 'a 'bai kσ 'a 'dii 'hven- -mσ', -ε -bi ε 'yi 'ki yi -bleε -ni, bu -heε 'ki □nu de.

¹³ Kε- a ni 'ki, 'a □tui 'υ 'aan dtonυ a tete 'υ, 'a 'wle Nyisva a tete, 'ti-, 'a ni ynyre-tebli -bi, -υ 'wle Nyisva a tete.»

-Yusu wen 'ni, δε -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε nσ- ni□ε, 'ε yi -ti 'wlanυ -he, 'ki 'υ Nyisva ye'

(Matie 15.10-20)

¹⁴ -ε -bi -Yusu da nyibli -bi -mu', -υ ni -tuo a 'mu ki ni. Kε- ε pi □nu yi, ε wen: «'Aan pepe, ba pu 'mu nva yi bu, -ti 'n di hla, a 'mu□υ' le yru.

¹⁵ 'E 'yi didide -bu, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, -ε mi 'li□i 'kwli, ε 'ni -nu□o li□i, nyiblo a 'mu, ε 'ni 'sii□ε 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye'. Kεε, δε -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo □wlv ki, ε nσ- ni□ε, 'ki ε 'ye ni 'sii 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye'.

¹⁶ Ba 'neε 'υ nva bu -tεε, nyiblo 'bu kσ -ti'wlnna, ε 'mu□υ' le yru.»

¹⁷ -Te -Yusu -we 'ki 'li nyibli a 'mu, 'waa -mσhlee -mσ, -ε -bi ε -hσn 'υ □nu 'hvi, 'ε mu 'li 'kayu bu. -Te ε nyre 'li, -ε -bi 'a -nagbopυ* 'beti□ε ni, 'ki 'υ 'ledυ a 'mu, ε pu wen, 'a -ta'.

¹⁸ Kε- ε pi □nu yi, ε wen: «□Bi 'a mu -bi -bu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kσ -ti 'a leyuyruo? □Bi a 'ni 'wln□i li, -ε mσ, ε 'yi didide -bu, -ε neε 'li nyiblo wlon, -ε yi 'li□i 'kwli bi, ε 'yi□i 'pa-, ε 'ni -nu□o li□i, ε 'ni 'sii□ε 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye'?

¹⁹ -ε nu□o, didide 'ni -mu□o 'li nyiblo a □wlv ki. Kεε, 'ki ε mi 'li□i 'kwli, 'ki ε neε 'li, 'ε yi 'li -patυ' bi.» 'Ki 'li win a 'mu 'kwli, -Yusu yi □nu 'ni -lee ni, -ε mσ, 'a -neε didide □dυ nu -tεε, 'ki nyiblo bu di□ε, -ε nu□o, ε 'yi□i 'pa-, ε 'ni -nu□o li□i, nyiblo 'ni 'sii□ε 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye'.

²⁰ Kε- -Yusu pi □nu yi de, ε wen: «De -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε nσ- ni□ε, 'ki ε 'ye ni 'sii 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye',

²¹ -ε nu□o, 'ki 'li -tonyiblo a □wlv ki, 'ki 'lule-hihie -hvan -hven 'li -wlu, 'ε ni□ε, 'ε ni -tebli -hvan: 'ε ni 'lawlu, 'ε yi 'yri, 'ε 'le nyibli,

²² 'ε ni -wlawli, 'ε -hve bu kσ 'a 'bio a kukσ-tebli -we, 'ε ni 'cre, 'ε ni 'a 'bio □yre le, 'ε 'yi -tvi -kσ, 'ε kσ ca, 'ε yi nyibli a 'nyre yre nyre, 'ε 'yεε 'li 'a dtonυ, ε 'ni -hie□ε 'lu le.

²³ Ynyre-tebli a pepe a 'mu, 'ki ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki. ε nσ- ni□ε, 'ki ε 'ye ni 'sii 'υ yi, 'ki 'υ Nyisva ye'.» Kε- -Yusu pu 'a -nagbopυ yi.

-Te nugba -mu', -ε 'yi -Juukveyrcwlv 'pa-, ε kuo la -Yusu □wlv yi diaki (Matie 15.21-28)*

²⁴ -Te δε a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hσn 'li -Juukve a 'blugba 'kwli ni, 'ε mu 'li hrapublugba -bi 'kwli. 'Ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli, 'ki 'dισ -mu', -ε mσ Tilt, ε ni 'li. -Te ε nyre 'li Tilt a 'mu 'kwli, -ε -bi 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'ε pa 'li

nyiblo □du a -te, -e nu□o, e 'yι□i -hwa, 'ki nyiblo □du bu yru□o. Kee, nyibli yru□o ni.

25-26 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nugba □du ni 'li. Nugba a 'mu, e 'yi -Juukueyrwlu 'pa-. 'Ki e ko 'li Fenisi, 'ki 'li Siliblugba 'kwli. ('Ki 'li -Juukue mo -bi mo, nyibli 'bu 'yi -Juukue 'pa-, u dee □nu -gbo.) Nugba a 'mu, no-ko 'yu nyrōyu 'ku -hwan* ni 'u ke'. -Te nugba a 'mu, e 'win 'ki -Yusu a 'nyre, -e -bi 'ki e mu 'li□i -mo, 'e 'gbla kwli, 'ki 'u□v ye', e wen: «'N nyaa -mu le, bla 'ku -hwan -mu' le, -e ni 'u 'na 'yu ke'.»

27 -E -bi -Yusu □tu 'ki nugba a 'mu □won, e wen: «□Bu pu□ ne de yi: Yi-hede, -ko -bu -ha 'yonu me le, bu □mla. E 'yi 'u le -no□ -ni, 'yonu -mu', (-u mo -Juukue,) bu ni 'li de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo □du bu -ha 'u □nu 'waa didide a 'mu ye', bu 'wla 'u□v -gbo ye' bu.»

28 -E -bi nugba a 'mu, e □tu□o □won, e wen: «Tōonyo o, e mo □han-ti □nu□. Kee 'ki, 'yonu 'bu yi de ni di, -tebli yi ble □nu □jre, 'waa -gbo 'u yi□i le 'ti, 'u yi□i di.»

29 -E -bi -Yusu wen: «-Te □tu 'mu □won, 'ki 'li □haanwin 'kwli, e no-ko -ti 'ni nu□o, 'ku -hwan 'e -hon 'u -na 'yu nyrōyu ke'. 'A -ti, -we 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.»

30 -Te nugba a 'mu, e nyre 'li 'kayu bu, 'e mo □han-ti, 'ki e yee 'u 'a 'yu bu, 'e pe bu gbee. 'Ku -hwan -hon 'u□v ke' ni.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du, -e 'ke, ko, -e 'yi 'plele -yi, 'a 'kue 'e -we la

31 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li Tildio 'kwli ni, 'e 'be Sidodio □ti□, ko, 'e naa 'li Dekapoblugba 'kwli, 'ti- 'e nyre 'li Galileblugba a 'yru wien.

32 -Te e -nyre 'ki, -e -bi u ya□a 'kikenyo □du yi, -e 'yi 'plele -yi. -E -bi u -tua -Yusu a lenyaale, bu pu□v dabu 'lu bu, 'a 'kue 'mu -we,

33 -Yusu, 'e -ha 'li□i nyibli 'nyi, 'u bii yi, 'ti- 'e 'nyra 'li□i -jio nu' le, kue 'u bu de, 'e pu 'a -jio hu□n, 'e kua 'u□v 'a me ki bu,

34 'ti- 'e 'wla 'yi wla, 'e te 'li yo' le, 'e 'wla -hunhlon bu, 'e lee nyiblo a 'mu, e wen: «'Efata,» -e □hen 'nyre: «Bu kle yi.»

35 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a nu□ kle yi, 'e -tua -ti a 'winwun -tee, ko, 'a me e □wle ki bu -tee, 'e -tua 'purple -tee.

36 -E -bi -Yusu ti nyibli a 'mu, -u □gbee 'u ni, -e mo, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, u 'ni 'naa 'li□i -mo le, 'ki 'u nyiblo □du ye'. Kee, e ni 'li 'waa leelee 'kwli, 'u -tua 'a -molenua.

37 -E -bi e kee nyibli a □wl le dtaku, 'u pi le: «-Tebli a pepe, e ni, e mo yino-tebli. Ba 'ye ke, e ni□e ni, 'kikenyo, 'u yi -ti 'win, ko, nyibli -mu', -u yi 'plele -yi, 'u yi 'ple -tee.»

8

-Te -Yusu wloo la 'flokui ni □hlon'hven, nyibli a 'miliwi ni -hen, 'u di la□a, 'u □mla la (Matie 15.32-39)

1 Ti a 'mu 'yri, nyibli -huohu -bi, u nu- di, 'u □gbee 'u -Yusu 'hu□, u 'mu 'a to□win 'win. U 'yi didide -ko. -E -bi -Yusu da 'a -nagbopu* ni, e wen:

2 «Nyibli -bu, 'waa nyat ni 'mu ni, -e nu□o, -te u bi la 'ne- 'mu 'hu□, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo -bu, 'ti- u 'yi didide -ko.

3 'Bu 'yi de -di, 'ni pu le, bu mu 'waa 'du□ kle, -e -bi u ni 'hru wlon, 'waa 'kl' mu 'li -we, 'kanu a -ti, -e nu□o, -te -u -bi -hon 'li -wlu, 'du hlo 'li ni.»

4 -E -bi 'a -nagbopu □tu□o □won, u wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu □nu didide -nyi, -e di □nu □mla 'li? -Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

5 -E -bi -Yusu 'beti □nu ni, e wen: «'Flɔɔkui ni -tie -ni 'u 'a mu 'hwi 'h?»
-E -bi u wen: «'A 'yo ni □hlon'huen.»

6 -E -bi e lee nyibli a 'mu, -u ni 'u□u 'hwi ni, 'ki bu ni ble, 'e 'du 'flɔɔkui ni □hlon'huen a 'mu ye', 'e -nyi Nyisua 'wio, 'e 'be□e □tiɔ le, 'e -nyi□e 'a -nagbopu, -e di□e nu, u 'mu□u □gla, -nagbopu a 'mu, 'u □gla □nu□u le.

7 U ni -do a 'mu de, u ko -hrin.yo gbi -we, -Yusu 'e -nyi Nyisua 'wio de, 'e lee ne 'a -nagbopu de, 'ki bu □gla □nu□u le, 'u □gla □nu□u le.

8 -E -bi nyibli a pepe, u di de -te, 'u □mla. -Te u □mla, 'flɔɔ, -e hie bu, -te 'a -nagbopu 'kukue□e le, u 'yii 'h -tugbe gbagbi ni □hlon'huen.

9 Nyibli, -u di de, u -we 'h -tonyibli a 'miliwi ni -hen. -Te e -hi 'ki, -e -bi -Yusu te □nu bu, 'ki bu mu 'h 'waa 'du kle,

10 e no -mo -bi, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'u -mu, 'u 'ya 'h 'blagbi 'kwli, 'u mu 'h 'blugba a 'kɔba -bi -mu', -e ko 'kwli 'du ni 'h, u dee Damanuta.

Falisi□tumu a nyibli -hwe -Yusu bu nu □whlekeede (Matie 16.1-4)*

11 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi□tumu a nyibli nyre 'u ni, u ko -Yusu 'huen-, 'u -tua hihle, -e di□e nu, u 'mu 'u□u le □te e -ni. U -hwe bu 'ye□e, 'bu mo, 'bu -we 'h bu nu □whlekeede, -e di □nu□u -tɔɔ -ni, -e mo, Nyisua, e no -lee 'ne□e -tutu ki.

12 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu 'wla -hɔnhɔn bu, e wen: «De- nu 'kɔ□i, ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'u -hwe □whlekeede de, -e di □nu□u -tɔɔ -ni, -e mo, Nyisua, no -lee 'ne- 'mu -tutu ki. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: -Te a ni 'mu a nyibli, Nyisua 'yi 'h□i 'h -we, bu wen□e ki, 'ki ba 'ye 'a -ne □whlekeede □du.»

13 Bu pu 'ki le, -e -bi e -hɔn 'u □nu 'hwi, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u 'ya 'h 'blagbi 'kwli, 'u mu 'h Galileblugba a 'yru a 'kɔba -bi ki.

Falisi□tumu a nyibli a 'flɔɔ a 'yaade, ko 'kɔn Helɔɔ a 'flɔɔ a 'yaade (Matie 16.5-12)*

14 -Te -Yusu a -nagbopu* 'yi 'h 'blagbi 'kwli ni 'ye, -e -bi e -hru □nu -mo 'ki bu gba didide, 'bu 'yi 'flɔɔkuo ni -do 'pa-, -e ni 'h 'waa -tebli 'nyu.

15 -E -bi -Yusu yi □nu 'ni ti, e wen: «Falisi□tumu a nyibli a 'flɔɔ a 'yaade, ko 'kɔn Helɔɔ a 'flɔɔ a 'yaade a -ti, ba □tu 'aan dɔnu 'yie.»

16 Kee -nagbopu a 'mu, u 'yi□i le -yru, -e mo, 'yaade a 'mu, -kɔti -Yusu hle, e mo de a yipude □nu, e □hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie -huan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, e no -nu□o, 'u -tua le'betile, u wen: «□Bi -te -a 'yi 'flɔɔ -ya, e no -ko -ti 'e ni 'puple le?»

17 -Ti a 'mu, -nagbopu -hla, -Yusu 'wɔn ni, e wen: «De- ko 'kla □ye 'a mu -wliye 'h? □Bi -te a 'yi ke didide -ko a -ti? A 'tie 'ye -ti a leyuyruo ni kwe. 'Aan □wli 'gboklo ni.

18 A ko 'yii, kee, a 'ni -yru□o le. A ko nu, kee, a 'ni -yru□o -ti' le. E ko, a kla -ti-mo-hru-ti.

19 -Te 'n wloo la 'flɔɔkui ni □hun, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni □hun bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'flɔɔ -mu', -e hie la bu, -tugbiwi ni -tie a 'yii la 'h 'h?» -E -bi u wen: «'A 'yo ni -pu □tu 'u 'huen.»

20 -E -bi e wen: «'Ti-, de 'n wloo la 'flɔɔkui ni □hlon'huen, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni -hen bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'flɔɔ -mu', -e hie la bu, -tugbiwi ni -tie a 'yii la 'h 'h?» -E -bi u wen: «'A 'yo ni □hlon'huen.»

21 -E -bi e wen: «A 'tie 'ye -ti a leyuyruo ni kwe.»

-Te -Yusu kla la 'yii'donyo □du a 'yii yi, 'ki 'h Betisaidato 'kwli

22 -Te u nyre 'h Betisaidato 'kwli, -e -bi u ya -Yusu 'yiiklanyo □du yi, 'u -tua 'a lenyaale, bu pu□u dabu 'lu ble, 'a 'yii 'mu yi kle,

23 -Yusu 'e 'ble 'yiiklanyo a 'mu a dabu kva, 'e [nto] [ne] 'dɔ. Bu [nto] 'kɪ [tɪ] 'dɔ, -e -bi e plɔ [v] hɔn 'yi kle, 'e pu [v] dabu 'lu bu, 'e 'beti [e], e wen: «[B]i -yi 'ye de?»,

24 'yiiklanyo a 'mu 'e [wle] 'yii, e wen: «'N yi 'ye -tonyibli, kee, v 'wɪ ti yi, 'v ne.»

25 -Yusu 'e gba 'b [v] dabu 'yi ki de. -Te e -ha 'b 'a dabu, -e -bi nyiblo a 'mu, e te 'li ye' le. 'A 'yii kle yi. E yruɪ 'ki le -tee.

26 -E -bi -Yusu wen: «Mu 'li -na 'dɔ 'kwli, kee, [nɪ] 'naa 'li Betsaidadɔ 'kwli.»

Pielɪ wen 'nɪ, -Yusu, e nɔ- mɔ Wanyo -mu', Nyɪsɪva pu la le, e di la 'a dako yi ya

(Matie 16.13-20; Luku 9.18-21)

27 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'ki v mi 'li 'dɪ [dɔ] ki. 'Dɪ a 'mu, v 'mɛ 'blugba -mu', -e ko 'nyre -mɔ Filipu a Sesale yre. U ni 'ki 'hru wlon, -e -bi e 'beti [nɔ] ni: «Nyibli wen 'nɪ, nyiblo a 'dɪ -bi 'n pa 'mu 'li?»

28 -E -bi v [tu] [o] [wɔn], v wen: «-U -bi wen 'nɪ, -mɔ Saan Batisti [nɔ], -e pu la nyibli 'nie 'lu le. -U -bi wen 'nɪ, -mɔ Nyɪsɪva a winwlon-hanyo Eli [nɔ]. -U -bi wen 'nɪ, -mɔ Nyɪsɪva a winwlon-hanyo -bi [nɔ], -e 'kɔ la, 'ti- -e 'hri 'klo de.»

29 -E -bi e wen: «'A mu -mɔ -bi, a wen nyiblo a 'dɪ -bi 'n pa 'mu 'li?» -E -bi Pielɪ bi 'v ni, e wen: «-Mɔ mɔ Wanyo -mu', Nyɪsɪva pu la le, e di la 'a dako yi ya.»

30 -E -bi -Yusu ti [nɔ] ni -tee, e wen: «A 'nɪ 'hlaa 'li [tɪ] nyiblo [dɔ] yi, nyiblo a 'dɪ -bi 'n pa 'mu.»

-Te -Yusu hla la [a], -e mɔ, e di la 'nɪ 'kɔ, 'ti- e 'mu la 'klo 'hri de
(Matie 16.21-28; Luku 9.22-27)

31 -E -bi -Yusu bi 'v ni, 'e -tva 'a -nagbopu* a toole, 'ki 'v -tebli a pepe -mu', -e di [e] yre mu a -ta', e wen: «'Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, -nyrɔwɔ [dɔ], 'n di 'ye [hɔn] dɪaki. 'Blɔ a nyibli, v ko Nyɪsɪva a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, v ko 'blɔ a tetetɔnyɔ 'huen-, v ko bu yraa 'mu, 'ti- v 'mu 'mu 'la. 'Bɔ mɔ, 'nɪ 'kɔ, -nyrɔwɪ ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'n ko [b] 'hri 'klo.»

32 -Te e yi [nɔ] -ti a 'mu ni -tve -ni, e 'yi [nɔ] [dedede] 'yi ki -hlii -ni. E nɔ- mɔ, Pielɪ bu daa [ne] 'kɪbiɔ -mɔ, 'e yi [v] -mɔ 'ple, e wen: «-Tɪ -bu, -yi 'lu -mɔ le -hie, 'nɪ -hɔa [a] li [tɪ], bu nu -mu.»

33 -E -bi -Yusu [hɪ]an -mɔ, 'e ta 'li 'a -nagbopu -bi -mu' -mɔ le, 'ti- 'e -maa Pielɪ 'yi, e wen: «hɔwɔ 'mu -mɔ le, Satan! De -mu', -yi 'lu -mɔ le -hie, e 'yi [tɪ] 'pa-, Nyɪsɪva 'nɪ -hie li [tɪ] 'lu -mɔ le. -Na 'lule-hihie mɔ -tonyibli a 'lule-hihie [nɔ].»

34 Bu pu 'ki le, -e -bi e da nyibli -mu', -v ni 'v, v ko 'a -nagbopu 'huen- ni, e wen: «Nyiblo 'bu yi [tɪ] ni -hɛ, 'ki bu kɛe 'mu [wien] le, e 'nɪ 'kɛe 'li 'a dɔnɔ a 'lule-hihie [wien] le, kee, -ti -mu', 'n di [e] -lee -ni, e nɔ- bu nu 'a -ne ti, 'ye [bɪ] nyibli pu le, v 'mu [v] 'la, -te e pa 'v, 'e mɔ 'na nyiblo a -ti.

35 Nyiblo 'bu pu le, e 'nɪ -hɔa [a] li bu 'waan ne 'a dɔnɔ a -hɔnhɔn, 'ki 'ne- tutɔ ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu 'kɔ, e di 'a 'klo yrayɔ 'nɪ 'waan -ni, 'ki 'li Nyɪsɪva yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔnɔ a -hɔnhɔn bu 'wan, 'ki 'ne- tutɔ ki, -te e nɛ 'mu a -ti, e ko, 'ki 'v Nyɪsɪva a [haantite] a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'kɔ, e di ko 'klo yrayɔ -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyɪsɪva yi.

36 Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kɔkɔ-tebli a pepe, 'ti- 'bu 'waan ne 'a dɔnɔ a 'klo yrayɔ, 'ki 'li Nyɪsɪva yi, kɔkɔ-tebli a 'mu, e 'nɪ -pu [v] 'b [v] [dedede] ni.

37 Nyiblo 'yi 'li□i 'li -we, bu pu 'u □dedede 'klo yrayru a 'mu a -ta'.

38 'Kɪ a nɪ 'li nyibli -bu, -v 'ye nɪ □tuu 'v Nyɪsɪvɔ, -v -plee 'li Nyɪsɪvɔ ke 'nyɪ. 'Bu mɔ, 'ba yi -tɔɪ nɪ pie, 'kɪ 'v nyibli a 'mu ye', 'kɪ □bu di 'aan Kɔkɔnyɔ' pa, kɔ, 'kɪ ba di 'v 'na win 'v □tuu -nɪ, -e -bɪ 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -dii -nɪ de, 'kɪ 'li 'na 'Baɪ a -tɪ a 'yi'bvale 'kwli, 'n kɔ 'a lelenyɔ 'hɛn-, ti a 'mu 'yri, 'n di pie -tɔɪ -we, 'kɪ 'v Nyɪsɪvɔ ye', 'kɪ □bu hla□a, -e mɔ, a mɔ 'na nyibli.»

9

1 -E -bɪ -Yusu yi □nu 'nɪ -lee -nɪ de, e wen: «'N yi 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, 'kɪ 'li 'a mu 'nyɪ, nyibli -bɪ nɪ 'li, v 'mu□v 'ye -nyrɔwɔ □dv, -te Nyɪsɪvɔ di nyibli a win a kɔkɔle nu, 'kɪ 'li 'a 'kɪ 'kwli, 'tɪ -e 'mu nyibli a 'mu, 'waa 'kɔkɔv a ti kɪ ye.»

-Te -nagbopv* 'ye la -Yusu, 'kɪ 'li Nyɪsɪvɔ a -tɪ a 'yi'bvale 'kwli (Matie 17.1-13; Luku 9.28-36)

2 -Te -nyrɔwɔ nɪ □hlon-do -hi, -e -bɪ -Yusu gba Pieh kɔ Sakt kɔ Saan 'hɛn-nɪ, 'v mu 'li dɔgba blɔblɔ □dv 'lu. V nɪ -do, 'kɪ v nɪ 'li, -e -bɪ -Yusu 'ciɪ nɪ, 'kɪ 'li □nu 'yi.

3 'A wlawh 'ple nɪ diakti, 'tɪ -v yi wɪn. -Te v nu 'pɔple, nyiblo □dv 'yi 'ne- 'klo kɪ -nɪ, -bu nu de, bu nu 'pɔple le.

4 Ti nɪ -do a ti 'yri, -e -bɪ v 'ye Nyɪsɪvɔ a winwɔn-hanyɔ Eli kɔ Moise 'hɛn- nɪ. Nyibli nɪ 'hɛn a 'mu, v 'kɔ la see la. Nu- 'hru 'v -Yusu 'hɔɪ, v kɔ -Yusu 'hɛn- 'v -tua toto a pɔpɔv.

5 Pieh bu yi 'kɪ □nu nɪ 'ye, -e -bɪ e yi -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, e wen: «Tɔɔnyɔ, e nu -teɛ, 'kɪ -ba nɪ 'ne- -tite -bu bu. -Ba pu papɔɪ nɪ ta, -ne pupa, Moise a -ne, kɔ Eli a -ne.»

6 Pieh hla -tɪ a 'mu nɪ, -e nu□o, e kɔ 'a 'bio 'hɛn-, v ta 'v ble, 'a -tɪ, -tɪ bu di hla, e 'yi□i -yi.

7 -E -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -jrunma □tu 'v □nu 'lu, 'e -hli □nu. 'Kɪ 'li -jrunma a 'mu 'kwli, 'kɪ Nyɪsɪvɔ a win -hɛn 'li -wlu, 'e pi le: «Nyiblo -bu, e nɔ- mɔ 'na nɔyeu. E nɔ- ba pu nɔv yi bu.»

8 Ti nɪ -do a ti 'yri, bu yi 'v 'waa dɔɔnu 'hɔɪ le nɪ te, -e -bɪ v 'kee nyibli -nɪ wen a 'yiye nɪ, 'bu 'yi -Yusu nɪ -do 'pa-.

9 -Te v yi 'kɪ dɔgba a 'mu nɪ □ti, -e -bɪ -Yusu yi □nu 'nɪ ti, e wen: «De -bu, a 'ye, a 'nɪ 'lee 'li nyiblo □dv, e 'mu□v gba -gbagba, 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'kɔ, 'mu 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, 'mu 'klo 'hru.»

10 -Tɪ a 'mu, -Yusu -hla, v □tuu 'v□v nɪ. Kee, v yi 'beti 'waa dɔɔnu le, bu 'kɔ, bu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bu 'hru 'klo, de a 'dɪ -bɪ e □hen 'nyre 'li?

11 -E -bɪ -nagbopv -tua 'a le'betile, v wen: «De- kɔ -tɪ, Nyɪsɪvɔ a tetetɔnyɔ 'v pi le, -e mɔ, Nyɪsɪvɔ a winwɔn-hanyɔ Eli, e nɔ- kɔ -bu 'nyee 'hru, -bu di, 'tɪ- Wanyɔ -mu', Nyɪsɪvɔ pu la le, e di la ya, e 'mu di 'li?»

12-13 -E -bɪ e wen: «E mɔ □han-tɪ, Eli, e nɔ- kɔ -bu di yi-hede, e 'mu Nyɪsɪvɔ a dako -heɛ -nɪ, v 'mu 'waa 'klo □hrentɪ -nɪ, v 'mu -mɔ -we, 'tɪ- Wanyɔ a 'mu, e 'mu di. 'N yi 'a mu 'nɪ -lee -nɪ: Nyiblo, -e 'wɔ- Eli yi, e di nɪ, 'tɪ- ynyre-tebh -bu, -tonyibli -hɛ bu nu□o -mɔ, 'v nu □ne□e -mɔ, -te v nu la 'a 'ciɪɪ, 'kɪ 'li Nyɪsɪvɔciɛn 'kwli, ti -hi la a ti 'yri. V 'cɪɪ□ɪ nɪ -we, -e mɔ, 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kɔ □bu 'ye □hɛn diakti, 'tɪ- nyibli 'mu 'mu -yraa -nɪ -we. De e □hen 'nyre, □bi a -hie□e 'lu -mɔ le nɪ?»

-Te -Yusu nu la□a, 'yu -mu', 'ku -hvan* nɪ la 'v ke', 'a 'kɔv 'e -we la (Matie 17.14-21; Luku 9.37-43a)

14 -Te v □ti 'kɪ dɔgba a 'mu, -e -bɪ -nagbopv* a 'mu, -Yusu hie wen 'v bu, 'tɪ -e 'mu 'v □nu 'hɔɪ nyre, e 'ye nyibli -huɔhɔɪ, 'v □glaa 'li □nu le, v kɔ

tetetooonyu 'huen-. Tetetooonyu a 'mu, u nu- pi gble, u ko -nagbopu -bi a 'mu 'huen-, u hie wen 'u bu.

15 -Te nyibli 'ye 'ki -Yusu, -e yi 'li di, -e -bi 'waa [w]h kεε le, 'u mu[]o ye' 'be mo, 'ki 'li cigbe 'kwli, u 'mu[]u 'wio -nyi.

16 -Te -Yusu nyre 'u, -e -bi e 'beti 'a -nagbopu a 'mu, e yεε 'u bu ni, e wen: «De- ko gble a pi 'ki, a ko tetetooonyu 'huen- 'li?»

17 'Ki 'li nyibli -huohu a 'mu 'nyi, 'ki nyiblo []du ni 'li. E no- []tu[]o []won, e wen: «Tooonyo, 'n ya 'ne- -mu 'na 'yu yi, []mu[]u nu, 'a 'kue 'mu -we, -e nu[]o, 'ku -huan ni 'u[]u ke'. E no- ni[]e, 'ki e 'yi 'li 'puple 'li -we.

18 'A -ne ti, 'ku -huan a 'mu, 'bu 'hri 'blo, e ko bu pu[]u []hlon le, 'ti- 'yu a 'mu, huonplu 'e nyre[]e wien bu, ko, 'e yi 'nyi di, ko, 'a 'hu' 'e yi 'hiun. 'N lee -na -nagbopu ni, bu bla 'ku -huan a 'mu le, keε, u 'yi 'li[]i 'li -we.»

19 Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «A mo nyibli []nu, -u 'yi Nyisua []wlu yi -kuo -ni -teε. Ti ni -tie 'n ko []bu -hii 'ne- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyisua []wlu yi -kuo -ni 'li? []Bi ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

20 'u ya []ne[]e yi. -Te e 'ye -Yusu, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -twa 'yu a 'mu a le[]gbapule, 'ki 'li 'kl' 'kwli, 'yu a 'mu 'e bi []hlon, 'e -twa -tutu a kle'blikele, 'e -we huan, huonplu 'e pe[]e wien bu.

21 -E -bi -Yusu 'beti 'a 'bat ni, e wen: «-Te e -twa la 'li 'a nunuo, ti ni -tie e -hi 'u 'li?» -E -bi 'a 'bat wen: «Kue 'li 'a 'hande 'yie bu.

22 E ko ti, 'ku -huan a 'mu, 'e pi 'li[]i 'to, ko 'ki 'li 'nie -mo, e 'mu[]u 'la a -ti. Yru -aan nyai, -bu -heε ne -a mu, []ni -we 'li[]i 'li.»

23 -E -bi -Yusu wen: «Wen 'ni: []Ni -we 'li[]i 'li. 'A -ne []dedede -we 'li bu ne ni, 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e kuo Nyisua []wlu yi.»

24 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'yu a 'mu, 'a 'bat wen: «Iin, 'n -hue []bu kuo []ne []wlu yi, keε, -heε 'mu, 'ki []bu kuo []ne []wlu yi -teε.»

25 -E -bi -Yusu 'ye[]e ni, -e mo, nyibli yi bii kle dtaki, 'e hlee 'li 'ku -huan a 'mu -mo, 'ki 'li win 'yakt' 'kwli, e wen: «'Ku -huan, -mo -mu', -e ni[]e, 'yu -bu 'e 'ke, ko, 'e 'ye ni 'ple, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -hon 'u[]u ke', []ni 'bie 'u[]u ke' de!»

26 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -twa 'a blebublaε. E ni 'li 'a blebublaε 'kwli, 'e -hon 'u[]u ke'. -Te e -hon 'u[]u ke', -e -bi 'yu a 'mu, e pe 'u bu gbee, e 'wi -te bu 'ye ni 'ku wen. E no- nu[]o, nyibli -huohu a 'mu, -e ni -tuo a 'mu ki, 'u pi le: «E 'ku ni.»

27 Keε -e -bi -Yusu klo 'a dabu bu, e 'du[]o ye', 'yu a 'mu 'e nyra bu. -E -bi nyibli pu[]u []haan-ti, -e mo, -Yusu nu[]o ni, 'yu a 'mu, 'a 'kue 'e -we.

28 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu 'huen-, u mu 'li 'kayu bu. -Te u ni -do, u ni 'ki 'u bu, -e -bi 'u 'beti -Yusu ni, u wen: «De- nu 'ki[]i, []a 'yi wen 'li[]i 'li -we, -ba bla wen 'ku -huan a 'mu le 'li?»

29 -E -bi -Yusu []tu []nu []won, e wen: «Nyisua a dida ni -do, e no- ni[]e, 'ti- nyiblo 'e -we 'li bu bla 'kuo-huindu a 'mu le.»

-Yusu hle[]e ni de, -e mo, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu 'klo 'hri (Matie 17.22-23; Luku 9.43b-45)

30 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u -hon 'u -te a 'mu ni, 'u -mu, 'u 'bee 'li Galileblugba 'kwli []ti. E 'yi[]i -hua, 'ki nyibli []du bu 'ye[]e,

31 -E di[]e nu, e 'mu ti ko, e 'mu 'a -nagbopu -too -ni. -E -bi ke- e pi []nu yi: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, u ko bu pu 'mu nyibli -ji', u 'mu 'mu 'la. Keε, 'bu mo, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'huen- 'bu -hi, ta a -nyrowo, 'n ko []bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, []bu 'hri 'klo.»

32 -Ti a 'mu -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'y[ti] le -yru. Kee u yi pie huannu, 'ki bu 'beti[ie], de a 'di -bi e [hen] 'nyre.

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'v 'a 'bio 'lu yi 'li?
(Matie 18.1-5; Luku 9.46-48)

33 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u nyre 'li Kapenaodto 'kwli ni, 'u mu 'li 'kayu bu. -Te u nyre 'ki 'li 'kayu bu, -e -bi e yi 'a -nagbopu* 'ni 'beti -ni, e wen: «-Ti a 'di -bi a hle wen 'li 'hru wlon 'li?»

34 -E -bi 'waa pepe, u nu [b]lii, -tu a -ti, -e nu[po], 'ki 'u 'hru wlon, u pipi wen[ie] le, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -ni 'u 'a 'bio 'lu yi.

35 -E -bi -Yusu ni bu, 'e da [nu], e wen: «Nyiblo 'bu y[ti] ni -hwe, bu ni 'u 'a 'bio 'lu yi, bu [ti] 'li 'a dionu, e 'mu 'a 'bio a leleyu' pa.»

36 -E -bi e -jri 'li 'hiangbe, 'e [tu] 'u [nu] ye' bu, 'e 'ble[ie] kwa, 'e [jri] e dabu 'lu bu, e wen:

37 «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, -te 'hiangbe -bu, e ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kwa, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -e -bi 'mo e 'ble kwa. Ko, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ble 'mu kwa, e 'yi 'mo ni -do 'pa-, e 'yi 'mu kwa 'ble, kee, e 'ble 'na 'Bai Nyisua kwa -we, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki.»

Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni -won -a mu yi, e [hen] 'nyre, e ko -a mu 'hven- a pe
(Luku 9.49-50)

38 -E -bi Saan, -e mo -Yusu a -nagbopi* -bi, e wen: «Toonyo, -a 'ye nyiblo [du], 'e ble 'kuo -hoin* le, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli. -Aan 'mumu, -a lee [ne] ni, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[po], e 'ni -kue[ie] li -a mu wien le.»

39 -E -bi -Yusu wen: «'A 'ni 'lee 'li[ti], -e mo, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[po], e 'yi 'li[ti] 'li -we, nyiblo [du] bu gba 'na 'nyre, bu nu [w]hlekeede, 'ti- bu -hon 'u -wlu, bu nyre 'na 'nyre yi.

40 Nyiblo 'bu 'ye ni -won -a mu yi, e [hen] 'nyre, e ko -a mu 'hven- -a pe.

41 Ko, nyiblo 'bu -nyi 'a mu 'nipolu ni -do, -te a mo 'na nyibli a -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, Nyisua, no- di[ie] 'wio -nyi.»

-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki
(Matie 18.6-9; Luku 17.1-2)

42 Ke- -Yusu pi [nu] yi de, e wen: «Nyiblo -mu', -e kuo 'mu [w]u yi, -e 'wi- 'hiangbedu -bu yi, 'bu mo, nyiblo 'bu nu[po], nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na [w]u a yikuole, e di mo 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -e nu de a 'mu -mo, bu pu[pu] gbetee a 'ho lo, 'ti- bu pu 'li[ti] 'yru -mo, e 'mu 'ku.

43 'Bu mo, -na dabu 'bu y[ti] ni ni, [ni] yi de 'kuku ni ni, -e -bi 'be 'u[pu]. E nu -tee, 'ki -bu pa 'li dabukuto 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli, 'e -hi 'u -na dabu ni 'hven bu [cee] 'u yi, 'ti- bu mu 'li na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. [

44 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hu di, u 'ni 'ku[pu] li, e ko, na 'ni -jre[ie] li -we, 'klo -mo 'klo.]

45 'Bu mo, -na bu 'bu y[ti] ni ni, [ni] yi de 'kuku ni ni, -e -bi 'be 'u[pu]. E nu -tee, 'ki -bu paa 'li bukuto 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli, 'e -hi 'u -na bu ni 'hven bu [cee] 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. [

46 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hu di, u 'ni 'ku[pu] li, e ko, na 'ni -jre[ie] li -we, 'klo -mo 'klo.]

47 'Bu mo, -na 'yie 'bu y[ti] ni ni, [ni] yi de 'kuku ni ni, -e -bi -ha 'li[ti] 'li. E nu -tee, 'ki -bu paa 'li 'yie ni -do Nyisua a bunule, 'e -hi 'u -na 'yii ni 'hven, bu [cee] 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo.

48 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hu di, u 'ni 'ku[pu] li, e ko, na 'ni -jre[ie] li -we 'klo -mo 'klo.

49 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu yi 'mu □wien le ni kwe, e ko bu -ha Nyisua me le, bu klaa □ne 'yi, -e di□e nu, 'a nunuklo 'ni □ha yi nyre, □wi yi, -te u ni, 'bu pu muma 'ta, 'u pi□i na', -e di□e nu, e 'ni □ha yi nyre.

50 □Bu pu □ne 'ta a de yi de. 'Ta mo □haande □no. Kee, 'bu mo, 'bu 'waan ne 'a wlonno, u 'yi 'li□i 'li -we, bu nu□o, bu no 'ki wlon de. -E -bi e 'yi 'ki -kwan □du -ko de. A 'ni 'wu 'li 'tadu -mu' yi, -e 'waan ne 'a wlonno, kee, a ko 'aan 'bio 'huen-, ba ko kibuwēenle.»

10

De -mu', -Yusu to□ -ni, 'ki 'u nyibeyu ko nugba 'huen- bu -gba 'bli le a -ta'

(Matie 19.1-12; Luku 16.18)

1 -Nyrowi gbi bu -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li Kapenaodto 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u mu 'li Sudeblogba 'kwli, 'ki 'li Sudan a 'niki. 'Ki 'li -te a 'mu, nyibli -hwohu, nu- -we 'li ti ki de, 'u □glaa 'li□i le, -e -bi e -tua 'waa Nyisua a -ti a toole, □wi yi, -te -mu', e ni□e le.

2 -E -bi Falisi□tumu* a nyibli, nu- 'yia 'u□u 'hwi bu, u 'mu□u le □tee -ni, -e di□e nu, e 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye'. Ke- u pi 'ki□i yi, 'u yi□i 'beti -ni: «□Bi e ko 'u ni, -te -aan tete ni 'a hihla, 'ki nyibeyu bu pu 'li 'a nugba -patu?»

3 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «Tete a 'di -bi Moise -nyi la 'a mu 'li?»

4 -E -bi u wen: «Nyisua a winwlon-hanyo* Moise hla□a ni, -e mo, nyibeyugbe 'bu -hwe bu pu 'li 'a nugba -patu', -e -bi bu 'cri 'crien, -e hle□e, -e mo, e pu 'li□i -patu', 'ti-, bu -nyi□e 'crien a 'mu.»

5 -E -bi -Yusu wen: «Aan □wli a 'gbokole a -ti, Moise 'e -nyi 'a mu tetedu a 'mu.»

6 Ke- e pi □nu yi de, e wen: «Yi-he-nyre, -te Nyisua nu la 'klo, e nu -tonyiblo, -tonyiblo a 'mu, e mo nyibeyugbe ko nugba 'huen-.

7 E no- ko -ti, nyibeyu 'mu 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'huen- bu hie, e 'mu nugba ko, e ko 'a nugba a 'mu 'huen-, u 'mu 'hwi bu -nuni -ni,

8 u ni 'huen a 'mu, u 'mu -tonyiblogblo ni -do -he. E □hen 'nyre, -e mo, u 'yi 'ki -tonyibli ni 'huen 'pa-, kee, u mo -tonyiblo ni -do □no.

9 'A -ti o, nyibeyugbe ko 'a nugba 'huen-, Nyisua -nu, 'u -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -blee -ni, bu -hihia □nu yre.» Ke- -Yusu -pu □nu yi.

10 -Te u -hihie yre, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu 'huen-, u mu 'li 'kayu bu. -E -bi 'a -nagbopu a 'mu, u yi 'beti□e le de, nyibeyu ko 'a nugba bu -gba 'bli le a -ta'.

11 -E -bi e wen: «Nyibeyugbe 'bu pu 'li 'a nugba -patu', 'ti- 'bu ko nugba -bi, -e -bi e nu -wlawli, 'ki 'u 'a yi-henugba ye'.

12 Ke- e ni 'mu, 'ki 'u nugba -mo -we. Nugba 'bu hie 'u 'a nyibu bu, 'bu ko nyibu -bi, -e -bi e nu -wlawli.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki bu nu yonu □haande -mo

(Matie 19.13-15; Luku 18.15-17)

13 E ko la -nyrowo □du, 'u gba -Yusu yonu yi, -e di□e nu, e 'mu □nu le -hren, e 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu yonu a 'mu □haande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'pule, u wen: «A 'ni 'haa 'li□i 'ku.»

14 -Te -Yusu 'ye de a 'mu, 'a -nagbopu -nu, -e -bi e 'yi 'a plo -blee -ni, e wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mo. A 'ni 'kaa 'li □nu yi, -e nu□o, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.»

15 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyisua me le, 'bu 'ye ni koo □ne win ki, □wi yi, -te 'hiangbe ni, 'e -he 'a 'bai me le, 'a 'bai 'e kwe

□ne win ki, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li□i -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

16 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε -tua 'yonu a kuale'buble, 'ε pi □nu dabu 'lu be, 'ti- 'ε da Nyisua, 'ki bu nu □nu □haande -mo.

*-Yusu ko dekonyo 'hven-
(Matie 19.16-30; Luku 18.18-30)*

17 -Te -Yusu -we -mo, 'ki bu bi 'hru wlon, ε ko nyiblo □du, 'ε ya□a cigbe yi, 'ε 'gbla kwli, 'ki 'u□u ye, ε wen: «Tɔɔnyo o, -mo mo □haannyiblo. De a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'mu□u ko 'li?»

18 -ε -bi -Yusu wen: «De- ko 'mo -deε □haannyiblo 'li? Nyiblo □du 'yi □haannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Nyisua ni -do.

19 -Yi Nyisua a tete ni, -u mo: □Ni 'laa 'li nyiblo, □ni 'nuo 'li -wlawli, □ni 'yrie 'li, □ni 'puu 'li nyiblo hi ki, □ni 'kaa 'li nyiblo, □tuu 'u -na 'bat ko -na 'dii 'hven-, 'ki 'li nuele 'kwli.»

20 -ε -bi ε □tu -Yusu □won, ε wen: «Tɔɔnyo o, kuε 'li 'na 'hunde 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n □tuu 'u□u ni.»

21 Bu pu 'ki le, -ε -bi -Yusu ta 'li□i 'yi le, 'ki 'li nuele 'kwli, 'ε lee □ne, ε wen: «E hie 'u -mu de ni -do. E no- mo, mu -bu plo -na kuko-tebli a pepe -mu', -ko, -bu -nyi 'a 'wliye □hvennyibli, Nyisua 'mu -mu □haande gbagbu -mo nu, 'ki 'li yako 'kwli. □Ni nu 'ki□i, -ε -bi kuε 'mu □wien le, □mu 'na -nagbopi* -he.»

22 Bu 'win 'ki -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi 'a □wlu bi □hlon, 'ε -hon 'u□u 'hu, 'ki 'li 'kla-wliye'yia 'kwli, -ε nu□o, 'a kuko-tebli -hu ni diaki.

23 -Te ε -mu 'ki, -ε -bi -Yusu naa ne 'a -nagbopu 'yie ki, ε wen: «E di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.»

24 -Yusu a win a 'mu, ε keε ne 'a -nagbopu a □wli le. Ke- ε pi □nu yi de, ε wen: «'Na 'yonu -na, dekonyo -mu', -u kuo 'waa kuko-tebli □wlu yi, ε kla 'mu ni, 'ki bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

25 'E mo □han-ti, ε kla 'mu ni, 'ki 'u dekonyo -mo', -ε kuo ne 'a kuko-tebli □wlu yi, bu kuo Nyisua □wlu yi, ko, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'ε -hi 'u □gbuki-so* bu naa 'u 'die a 'huo 'yri.»

26 -Yusu a pupuwin a 'mu, ε maa ne 'a -nagbopu wlon le diaki. -ε -bi u wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, -ε -bi nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

27 -Yusu bu 'ye □nu de, -ε -bi ε wen: «'Ki 'li -tonyiblo a dionu a 'kl 'kwli, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu kuo Nyisua □wlu yi, 'ti- bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Keε, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'a -ne □dedede -we 'li nuele.»

28 -ε -bi ke- Piel pi -Yusu yi, ε wen: «-A mu -bi -bu 'li? 'Ye ke, -a -hie 'u -aan nyibli bu, ε ko -aan -tebli a pepe 'hven-, □a yi -mu □wien le kuε.»

29 -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu hie 'u 'a 'kayu, ko 'a 'diaynu, ko 'a 'dii, ko 'a 'bat, ko 'a 'yonu, ko 'a -cii 'hven- bu, 'na nuele a -ti, ko, ε 'mu 'na □haantitie nyibli pu a -ti,

30 -ε -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, ε ni 'ne- mo, -tebli, Nyisua di□e -nyi, ε di 'ni -hu, ε mu 'u -tebli -mu', ε hie 'u bu 'u -hi, -ε mo 'ki 'kayo, 'diaynu, 'diinu, 'yonu, ko -cii 'hven-, keε, u di □tu□o □hven -we. 'Ya 'u 'lu de, ti -ko 'yri Nyisua di 'u 'klo yrayru -bi 'u -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisua di -nyi□e 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

31 Keε, nyibli -mu', -u ni 'u 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, 'waa -huohu, u nu- di 'li 'waa 'bio bu ni, -nyrowo □du, ε ko, nyibli -mu', -u ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti ne bu 'kwli, 'waa -huohu 'mu 'u 'waa 'bio 'lu yi ni, -nyrowo □du.»

-Yusu bu hla la 'a 'kukuu ko 'a 'klo'huhru a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no- -bu (Matie 20.17-19; Luku 18.31-34)

³² 'Hru -mu', -ε mi Jrusredio* 'kwli, ε no- ko wlon u ni 'u, 'u mi 'ki. -Yusu, ε no- 'nyee 'hru, 'a -nagbopu* 'u ni 'u[u ke', huannu 'ε ni [nu diaki. Ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'ε 'du 'a -nagbopu ni -pu [tu 'u 'huen ye', 'u bii yi. Bu bii 'ki yi, -ε -bi ε -tua 'li 'waa -mohleele, 'ki 'u -tebli a pepe -mu', -ε di[ε yre mu a -ta',

³³ ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu. Jrusredio, -a mi 'kwli. 'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki u di 'li 'mu Nyisua a -cohunpinyu* gbagbi -ji' pu, ko tetetoonyo 'huen-, u 'mu 'mu -bati le -puu -ni, u 'mu le pu, 'n blee 'kukuu yi. 'Bu -hi, 'ti- u 'mu 'mu nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi -ji' pu,

³⁴ nyibli a 'mu, u 'mu 'mu 'caa -ni, u 'mu 'mu huan 'hrin, ko, u 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- u 'mu 'mu 'la. -Nyrōwi ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrōwo, 'ti- 'mu 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, 'mu 'klo 'hru.»

-Te Saki ko Saan 'huen-, u lee la -Yusu, -ε mo, u -hwe bu ni -huan 'u[u 'hvi, 'ki 'li Nyisua a bunile'

(Matie 20.20-28)

³⁵ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu* ni 'huen -bi, -u mo Saki ko Saan 'huen-, -u mo Sebede a 'yonu, u nu- mu 'u -Yusu 'hvi, u wen: «Toonyo o, de -bu, -a di -mu -hua, -a -hwe[ε ni, -bu nu[u, 'ki 'u -a mu -mo.»

³⁶ -ε -bi -Yusu wen: «De a 'di -bi a -hwe [bu nu 'ki 'u 'a mu -mo 'li?»

³⁷ -ε -bi u wen: «Ti -mu', -ε ko 'yri nyibli a pepe di 'u[u 'yee -ni, -ε mo, -koo nyibli a pepe win ki, 'ki 'li Nyisua a bunile', -a -hwe[ε ni, -ba ni 'u -mu 'hvi bu, nyiblo ni -do 'ki 'li -na diidekibia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlakibia ki.»

³⁸ Ke- -Yusu pi [nu yi, ε wen: «De -bu, a -hwe, de bu di 'nyre [hen, a 'yi[ti -yi. [Bi [hwendu -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye[ε ni? Ko, -te 'n di 'kukuu nu, [bi a -we 'li ba wen[ε ki ni, ba nu 'kukuu le ni -we?»

³⁹ -ε -bi u wen: «-A -we 'li[ti ni.» -ε -bi ε wen: «E mo [han-ti, [hwendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu[u 'ye, ko, 'kukuuu, 'n di 'ku, a 'mu 'kukuu le nu -we.

⁴⁰ Kee, nyiblo, -ε ko -bu ni 'na diidekibia ki bu, ko, nyiblo, -ε ko -bu ni 'na kamlakibia ki bu, ε 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[a li[ti 'nyre ni. Nyisua a [gbetu, ε no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

⁴¹ -Te -nagbopu ni -pu -bi -mu', u 'win -ti a 'mu, Saki ko Saan 'huen-, u hla -Yusu yi, -ε -bi u -tua 'waa yru a lepoule.

⁴² -ε -bi -Yusu da 'waa pepe ni, ε wen: «A yi[ε ni, -ε mo, 'klo -bu a 'luyinyo, -u nee 'waa dako, u [tui [nu [huen, 'u 'plbe [nu. 'Waa 'kunde a 'mu, u nii 'li[ti 'cre 'kwli.

⁴³ 'A mu -mo -bi, ε 'yi 'mu le -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu yi[ti ni -hwe, bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, ε blee yi bu mo 'aan -heenyō.

⁴⁴ E ko, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hwe bu mo 'aan 'luyinyo, nyiblo a 'mu, ε blee yi bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

⁴⁵ 'Na 'mumu -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, kee, 'n di ni, 'ki [bu -hee nyibli, ε ko, [bu -ha 'na dionu, 'mu 'ku, -ε di[ε nu, 'na 'kukuu a 'mu, ε 'mu[u nu, Nyisua 'mu nyibli -huohwi [gble, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mo.»

-Te -Yusu nu la[qa, yii'donyo Batime, 'a 'yii 'u kle yi (Matie 20.29-34; Luku 18.35-43)

⁴⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u nyre 'li 'dio -mu', -ε mo Seliko 'kwli ni. -Te u yi 'dio a 'mu 'kwli ni [ti, u ko nyibli -huohwi 'huen-, -ε -bi 'ki 'u 'hrunya 'yri, 'ki 'yii'donyo [du ni 'u bu, 'ε -hwe nyibli 'wli le, -ε di[ε nu, ε 'mu de di. 'Yii'donyo a 'mu, 'a 'nyre mo Batime. 'A 'bai a 'nyre mo Time.

47 -Te ε 'win, -ε mo, Nasaletı a -Yusu, ε no- yı -hi, -ε -bı ε -twa 'lı win a 'lı'yaale, ε wen: «-Yusu o, Dafidı a 'Yu, yru 'na nyat mo!»

48 Nyibli -mu', -v ni 'b, 'b -twa 'a -mo'puple, v wen: «Ma wien mo!» Kee, ε hıa ni, 'ε 'yaa 'lı win diaki de, ε wen: «-Yusu o, Dafidı a 'Yu, yru 'na nyat mo!»

49 -Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bı ε nyra bu, ε wen: «Ba da□a, bu 'de,» 'v da□a, v wen: «-Mo ε de. Pı 'lı 'kıl le, -bu 'du ye', -bu mu 'v□v 'hıv.»

50 -ε -bı Batime a 'mu, ε □hınhıan 'v 'a kveti bu, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bı -gbisa, ε nyra bu, 'ε mu 'v -Yusu 'hıv.

51 -Te ε nyre 'kıl 'v, -ε -bı -Yusu 'beti□e ni, ε wen: «De a 'dı -bı -hve □bu nu, 'kıl 'b -mu -mı 'lı?» -ε -bı ε wen: «Tıonyo o, 'n -hve□e ni, -bu nu□o, 'na 'yii -bu, -ε kle, bu kle yı.»

52 -ε -bı -Yusu lee □ne ni, ε wen: «-Te -kuo 'mu □wlv yı, ε no- nu□o, 'ni nu□o, -na 'yii 'ε kle yı. 'A -tı, -we 'lı -bu mu 'lı 'kayu bu ni.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bı ε -twa leyuyruo, 'ε bı 'v -Yusu ke', 'ε -twa 'a □wienlekıve.

11

-Te -Yusu 'ya la Jrusredıo 'kwlı (Matie 21.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

1 -Te -Yusu kı 'a -nagbopu* 'hven-, v mı la Jrusredıo 'kwlı, bu 'mıe 'dı -bu, -v mo Betıfase kı Betanı 'hven- yre, 'kıl 'b dıgba -mu' □hlın, -ε kı 'lu olıfieti ni 'lı, -ε -bı -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni 'hven -bı ni.

2 Ke- ε pı □nv yı, ε wen: «'Dıo -mu', -ε ni 'lı 'a mu ye', ba mu 'lı□ı 'kwlı. 'Bu mo, 'ba 'ya 'dıo, a dı yee 'v 'kasrayu, v mva -ni bu. Nyıblo □dı 'yı -hvan 'v 'kasrayu a 'mu kıl ni 'ye. 'Ba ye 'v□v bu, ba □wle□e, ba ya 'mo□o yı.

3 'Bu mo, nyıblo □dı 'bu 'beti 'a mu, 'bu pı le: De a 'dı -bı a ni 'lı? -ε -bı ke- ba pı□v yı: Kıkonyo, ε no- hve□e. ε dı 'lı□ı 'ni ya, -te ti ne -bu.»

4 -Te v -mu, v 'ya 'dıo a 'mu 'kwlı, 'ε mo □han-tı, 'v yee 'v 'kasrayu a 'mu, v mva bu, 'kıl 'v □hvan.yı, -nagbopu ni 'hven a 'mu, 'v □wle□e. 'Kıl 'v □hvan.yı a 'mu, 'kıl nyıbli -hııhıv nee 'v.

5 'Kıl 'lı nyıbli a 'mu 'nyı, 'kıl -v -bı ni 'lı, 'v 'beti □nv, v wen: «De a 'dı -bı a ni 'lı? De- kı 'kasrayu -bu 'a □wıwle 'lı?»

6 -nagbopu a 'mu 'v lee □nv -tı -bu, -Yusu lee wen □nv, -ε -bı nyıbli a 'mu, v -ha □nv me le, 'v -mu,

7 'v ya 'kasrayu a 'mu -Yusu yı. -Te v nyre 'lı, 'v pı 'v 'waa danı kı 'waa wlawlı 'kasrayu a 'mu kıl ble, -ε dı□e nu, -Yusu 'bu 'ya 'v□v kıl, ε 'mu danı a 'mu kıl bu ni. (-ε nu□o, ε tve □ne nyıbli yı, -ε mo, ε no- mo bodıo -mu', -ε 'ye ni ya 'lı tv, kee, -ε ye 'lı kıbwıenle. ε no- kı -tı 'ε 'ye 'v 'kasra a 'mu kıl.)

8 -Te v yı 'lı ni dı, nyıbli -hııhıv 'v pı 'v 'waa danı 'hru wlın ble. -U -bı ni 'v, 'v 'be -hugbı, 'v pı 'v□v 'hru wlın ble -we, -Yusu 'ε ne□e kle,

9 nyıbli 'v ne□e ye' le, -v -bı 'v yı□ı □wien le kvıe. Ke- v ni, 'v 'yee 'lı win, v wen: «-Na 'wıo, -mı -bu, -ε yı 'lı dı, 'kıl 'lı Kıkonyo Nyısva a 'nyre 'kwlı. Nyısva bu -nyı -mu -tı a 'yı'bvale!

10 Ba pı Nyısva 'nyre le, -ε nu□o, ε no- dı -a mu win kıl kıo mo, -te -aan 'baı gbagbu bodıo Dafidı nu la nyıbli a win a kıkıole. Nyısva bu kı -tı a 'yı'bvale, 'kıl 'lı yakı 'kwlı!»

11 -Te -Yusu 'ya 'kıl Jrusredıo 'kwlı, -ε -bı 'kıl ε mu 'lı Nyısva a 'kagbau bu, 'ε 'ye -teblı a pepe -mu', -v ni 'lı. -Te 'to yı ni -wen, -ε -bı ε kı 'a -nagbopu ni -pu □ıv 'v 'hven a 'mu 'hven-, v □hıan -mo, 'v mu 'lı Betanıdıo 'kwlı.

-Te -Yusu pu la tugbe, v deε figie 'jro -mo

(Matie 21.18-19)

¹² -Te nyre-nye, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v -huen 'li Betanidto 'kwli ni, 'u mi. -Te v yi 'diɔ a 'mu 'kwli ni □ti, -ε -bi 'kanu bi 'li -Yusu 'kwli.

¹³ Bu ta 'li ye' le, -ε -bi ε 'ye tugbedu -mu', v deε figie ni. Tugbe a 'mu, ε hlɔɔ □nu -mo le, hawi 'ε -hu 'li□i yra, -Yusu 'ε mu 'u□v □hlɔn, -ε di□e nu, ε 'mu□v 'ye, 'bu mo, 'bu tu 'kui. Bu nyre 'ki 'u□v □hlɔn, -ε -bi hawi ni -do ε ye 'li□i yra bu, -ε nu□o, ε 'yi wen 'u 'a tɔtɔv a ti 'yri ni nyre.

¹⁴ -ε -bi ke- -Yusu pi tugbe a 'mu yi: «Kve mo -nyrɔwɔ -bu 'yie bu, □ni 'tuw 'ki 'kui ni de, nyibli 'ni □ha□a di.» Win a 'mu, -Yusu -pu, 'a -nagbopu 'wɔn□i ni.

-Te -Yusu bla la puplonyibli le, 'ki 'li Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli

(Matie 21.12-17; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

¹⁵ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v nyre 'li Jrusɛdɔ 'kwli ni, -Yusu 'ε -mu, 'ε pa 'li Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'u ple 'wlugba-tebli, 'ki 'u Nyisva a -cɔhlɔn* a pipie a -ta'. 'Ki 'wli'ciɔnyibli ni 'li -we, 'u yi hiapɔwli 'ciɔi -ni. -Te -Yusu yεε 'u puplonyibli a 'mu bu, v ko nyibli -mu', -v -tɔε -tebli 'huen-, -ε -bi ε -tɔa 'waa lɛbɔbla, 'ε yi 'wli'ciɔnyibli a 'teble ble □ijiri -ni, ko, 'ε 'nyrɛε 'li -hungboplonu a gbati yre, 'u yi □hlɔn le bi.

¹⁶ 'ε 'yi nyiblo □du mɛ le -ha, 'ki bu 'ble de, bu 'be -yaa a 'mu 'kwli □tuɔ,

¹⁷ 'ti- 'ε -tɔa 'ki 'waa tɔɔle, ε wen: «D 'cɔi□i ni, 'ki 'li Nyisvacɔɔɛn 'kwli, -ε mo: Nyisva wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'u ni, 'ki 'klɔ -bu a dako a pɛpɛ 'mu 'li 'mu -daa -ni.» -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Kεε, 'a mu -mo -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyirinyibli a 'kayu -mo'.»

¹⁸ De a 'mu, -ε mu 'lu -mo, Nyisva a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, v ko tetetɔnyu 'huen-, v 'wɔn□i ni. ε nɔ- nu□o, 'u □mɔε 'hru le, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu 'la, -ε nu□o, dako nɔε nɛ 'a tɔɔwin ni diaki. ε nɔ- nu□o, nyibli gbagbi a 'mu 'u □tui -Yusu ca -mo.

¹⁹ -Te 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v □ti 'diɔ, 'u mu 'li -tite -bi.

'Bu mo, 'ba yi Nyisva de ni -hɔε, ba kuo □ne □wlv yi -tεε

(Matie 21.20-22)

²⁰ -Nyrɔju', -te v yi 'ki kle ni -mɛ, -ε -bi tugbe, -ε mo figie, -Yusu pu 'tu 'jro -mo, ε nɔ- ko 'hɔi v nεε 'u de. -Te v nyre 'ki 'u□v 'hɔi, kɔε 'li 'a 'lu 'yri bu, -bu ye 'a bu ki, 'a pɛpɛ 'ku ni.

²¹ -ε -bi de -mu', -ε mu 'tu 'lu -mo, ε bi 'li Pielh 'kwli, ε wen: «Tɔɔnyɔ, 'ye tugbe -bu, -pu 'tu 'jro -mo, ε 'ku ni.»

²² -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba kuo Nyisva □wlv yi.

²³ 'Bu mo, 'ba kuo Nyisva □wlv yi, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hɔn mo -te -bu, -bu bi 'li 'yru -mo. 'Bu mo, 'ba 'ye ni pu gble, 'ki 'li 'aan □wlv ki, kεε, 'ba pu□v □haan-ti, -ε mo, -ti -mu', a -hla, ε di mu 'lu -mo, 'ε mo □han-ti, Nyisva di□e 'ni nu, ε 'mu 'lu -mo mu.

²⁴ ε nɔ- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'ba yi Nyisva de ni -hɔε, ba kuo □ne □wlv yi, -ε mo, ε -we 'a mu de a 'mu, 'a -nyinyie -mo. 'Bu mo, 'ba kuo □ne □wlv yi, ε mo □han-ti, ε di 'a mo□ɔ 'ni -nyli.

²⁵ Kεε, 'ba yi Nyisva ni de, nyiblo 'bu nu 'a mu yinyrede -mo, -ε -bi ba -hru 'a yinyrede a 'mu a -ti -mo, -ε di□e nu, 'aan 'Ba Nyisva, -ε ni 'li yako 'kwli, ε 'mu 'aan -ne yinyre-tebli a -ti -mo -hru -we. [

²⁶ Kεε, yinyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mo, 'bu mo, 'ba 'ye ni -hru 'waa -ti -mo, -ε -bi 'aan 'Ba Nyisva, -ε ni 'li yako 'kwli, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -hru 'aan -ne yinyre-tebli a -nu a -ti -mo -we.]»

-Te Juukve* a naanyv 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi e 'kli, 'ki bu nu -tebli -mv', e ni

(Matie 21.23-27; Luku 20.1-8)

27 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v 't'e gbe 'waa 'hru, -e mi Jrusædɔ 'kwli 'lu -mɔ. -Te v -nyre 'ki, -e -bi -Yusu mu 'li Nyɔsɔ a 'kagbau a -yaa 'kwli. Bu yi 'li le ni 'dæ -ni, -e -bi Nyɔsɔ a -cɔhlɔnpinyu* gbagbu, kɔ Nyɔsɔ a tetetɔnyu, v kɔ -Juukve a 'blu a nyibli -bi 'huen-, v nyre 'vɔv 'hvi,

28 'v 'beti e, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -teblɔplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

29 -E -bi -Yusu wen: «'N di 'beti 'a mu de ni -do -we. 'Bu mɔ, 'ba -hihia 'mu kle, 'ti- 'mu 'a mu kle -hihia -ni -we.

30 'A mu 'n yi 'beti -ni: Nyiblo a 'di -bi -lee la Saan, bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? Bɔ Bi Nyɔsɔ Bɔniɔ, -v'v- -tonyibli Bɔniɔ? Ba -hihia 'mu kle.»

31 -E -bi v -tua le'betile, 'ki 'li 'waa dɔɔv 'nyi, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu? 'Bu mɔ, Bɔba pu le, Nyɔsɔ -lee la 'ne e, -e -bi e di Bɔhan -mɔ, e 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- kɔ -ti 'a 'yi 'ki Bɔhaan -ti -pu 'li?»

32 Mɔ, 'bu mɔ, Bɔba pu le, -tonyibli Bɔniɔ, -e -bi nyibli kɔ bu yee ne -a mu -ti.» Ke- v pu 'betile, -e nuɔ, nyibli puɔ Bɔhaan -ti, -e mɔ, Saan mɔ la Nyɔsɔ a winwɔn-hanyɔ* Bɔniɔ.

33 E nɔ- nuɔ, 'v Bɔtu -Yusu Bɔwɔn, v wen: «-A 'yi 'a Bɔdedede -yi.» -E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li 'li -we Bɔbu lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'di -bi, -e -nyi 'mu 'kli, 'ki Bɔbu nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

12

-Te -Yusu pu la -ci'ye Bɔtunyv -mv', -v kɔ -balv a 'ledv
(Matie 21.33-46; Luku 20.9-19)

1 (-Yusu 't'e yi 'li Nyɔsɔ a -cɔhlɔnpinyu* gbagbu, kɔ tetetɔnyu, kɔ -Juukve* a naanyv -bi 'huen- mɔ -hlee -ni, 'ki 'li Nyɔsɔ a 'kagbau a -yaa 'kwli.) 'Ki 'li 'ledv 'kwli, 'ki e yi 'li Bɔniɔ -mɔ -hlee -ni, e wen: «E kɔ la 'dudɔnyɔ Bɔv. E nɔ- ci la 'a -ci. -Ci a 'mu ki, e 'dɔɔ 'li 'lili Bɔv. 'A 'yɔ, e tu, v de e Bɔne resen. 'Dudɔnyɔ a 'mu, e nɔ- ha 'a -ci a 'mu yi, 'e 'blu 'li 'hɔ gbetæ 'kwli le, -e di e nu, 'bu yi 'a 'yɔ a 'mu ni 'plu, 'a 'nie 'mu 'li 'hɔ a 'mu 'kwli le bi, v 'muɔv nɔ -mɔ' nu. E nu 'hi-gbo -we, -e kɔ ki e di 'v bu nyra, e 'mu -ci 'ye Bɔtu, 'yiyrynyibli a -ti. -Te e -we -kvan a pepe a 'mu -mɔ, -e -bi e lee -kvannunyibli Bɔv, bu nu -ci a 'mu 'a -kvan, -e di e nu, 'dudɔ-tebli 'bu -tu, v 'muɔv 'a 'kɔbiɔ -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -ne 'kɔbiɔ kɔ. -Cikonyɔ a 'mu, -te e -we -kvan a yible Bɔtutule -mɔ, -e -bi e mu 'dagba blɔlv.

2 -Te 'dudɔ-tebli a 'ciɛti nyre 'v, -e -bi -cikonyɔ a 'mu, e lee ne 'a lelenyɔ -bi, 'ki bu mu 'li -ci'ye Bɔtunyv -mɔ, v 'muɔv 'ciɛ-tebli a 'kɔbiɔ -mu', -e ble e -cikonyɔ yi -nyi, e 'mu Bɔne e yi ya.

3 -Te lelenyɔ a 'mu, e nyre 'li, -e -bi -ci'ye Bɔtunyv a 'mu, v kɔɔ ni, 'v bi e -te e, 'ki v 'yi Bɔdedede -nyi, 'v -mɔ Bɔne kle.

4 -E -bi -cikonyɔ le 'a lelenyɔ -bi de, 'v kɔɔ -we, 'v pu 'vɔv de 'lu, 'v -ha Bɔ 'yi le, 'v -mɔ Bɔne kle,

5 -cikonyɔ a 'mu, 'e te 'li -e -bi de, 'v kɔɔ, 'v 'la Bɔ, 'e le -v -bi de, 'v bi -v -bi, 'v 'la -v -bi.

6 Nyiblo ni -do, e nɔ- hie 'ki 'v -cikonyɔ a 'mu 'hvi. Nyiblo a 'mu, e nɔ- mɔ 'a 'yu, e nɔe -ni, -cikonyɔ 'e le 'li Bɔv -mɔ, -e nuɔ, 'a Bɔwɔn wen 'ni: -Te e mɔ 'na 'yu, v di kɔ 'a 'v Bɔtutule.

7 -Te ε waan 'li, -ε -bi ke- v pi, 'ki 'li 'waa dionv 'nyi, v wen: Nyiblo -bu, -ε di -ci -bu ko -nyrowo □dv, ε no- yi 'li di. 'A -ti, -ba 'la□a, -a 'mu -ci -bu gba,

8 'v klo□o, 'v 'la□a, 'v 'du□o ye', 'v -ha 'li□i -ci 'kwli, 'v pu□v 'wan.»

9 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «'A mu 'n yi 'beti -ni, nyiblo a 'mu, -ε ko -ci a 'mu, 'bu 'win -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo, de a 'di -bi ε di nu 'li? 'A 'mumu, ε di 'ni di, ε 'mυ -ci'yiε□tunyυ a 'mu 'la, 'ti- ε 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, ε 'mu□v nyibli -bi -nyi.

10 -Ti -bu, v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrten 'kwli, 'n pu□v □haan-ti, a -hre□e ni. -Ti a 'mu, ε no- -bu:

'Katuo -mu', 'kayuponyv 'yi -hva bu nuu -kvan 'yri,

v pu 'kibia ki,

ε no- -he 'kayu a 'mu a 'katuo gbagbu.

11 Kvkonyo Nyisva, ε no- nu□o,

'ε -he 'katuo gbagbu,

'ti- 'ε noo 'yie kle, 'ki 'v -a mu -mo.»

12 'Ti- -Yusu 'mu -yre, -ε -bi -Juukve a naanyv, -v ni 'v, v yru□o ni, -ε mo, v nu- -Yusu pu 'ledv a 'mu yi. -Te v yru de a 'mu, -ε -bi v □mυe 'a kuklo a 'hru le, v 'mu□v 'la. Kee, -te v yi nyibli a hvannv pie, ε no- nu□o, 'v -ha□a me le, 'v -mu.

De -bu, -Yusu too -ni, 'ki 'v 'blwli a -ta'

(Matie 22.15-22; Luku 20.20-26)

13 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Juukve* a naanyv te Falisi□tumu* a nyibli, ko nyibli -bi 'hven- bu, -v mo 'kun Helodi a □tumu a nyibli. V nu- mu 'v -Yusu 'hvi, v 'mu□v le 'beti -ni, -ε di□e nu, 'ki 'li 'a □won□tutuo 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu□v -ti -yee -ni, -ε di□e nu, v 'mu□v klo.

14 -Te v nyre 'ki 'v□v 'hvi, -ε -bi v wen: «Tōonyo o, -a yi□e ni, -ε mo, -hle -ti a -tee. 'Bu mo, □ni yi□i ni hle, □ni -pie□e hvannv, 'ki 'v -tonyibli a 'lule-hihie a -ta', 'ye □bv ε mo nyiblo gbagbu. Kee, -tve -ti a -tee, 'ki 'v de -mu', Nyisva -hve a -ta'. Lee 'ki -a mu, □bi Nyisva a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli, -ba -nyi□e Romakve a 'kun gbagbu, -v'-, -a 'yi yi -blee -ni, -ba -nyi □ne□e?»

15 Kee, -Yusu yi□e ni, de- mo 'waa 'lule-hihie, 'v yi □ne□e 'yi ki -hlii -ni, -ε -bi ε wen: «De- ko 'mo a yi 'beti -ni, 'a yi 'v 'mu le □tee -ni 'li? □Bi a 'mu□v 'ye, 'bu mo, 'ni -hee Romakve a 'kun gbagbu ko Nyisva 'hven- a -ti le, a 'mu 'mu -ti -yee -ni? Ba ya 'mu 'wliyoko a 'yee ni -do yi, 'mu□v 'ye.»

16 'v ya □ne□e yi. -ε -bi ε wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε ko yigbakla -ni 'v□v ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε ko 'nyre v 'cri 'v -we li?» -ε -bi v wen: «Romakve a 'kun gbagbu □ni.»

17 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki □nv yi, ε wen: «'A -ti o, de -bu, -ε bleε 'kun gbagbu yi, ba -nyi □ne□e, ε ko, de -bu, -ε bleε Nyisva yi, ba -nyi □ne□e -we». □Won a 'mu, -Yusu □tu □nv, ε keε □nv □wli le.

De -bu, -Yusu too -ni, 'ki 'v nyibli a 'klo'hhrυ a -ta'

(Matie 22.23-33; Luku 20.27-40)

18 'Ki 'li Jrusredv 'kwli, ε ko la □tumu □dv. 'A 'nyre mo Sadusi□tumu*. V nu- hle□e, -ε mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisva yi. V nu- ko nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -ε di□e nu, v 'mu□v le 'beti -ni. -Te v nyre 'ki 'v□v 'hvi, -ε -bi v wen:

19 «Tōonyo o, Nyisva a winwlon-hanyo* Moise 'ri la tete -bi, 'ε hie la□a -a mu le. Tete a 'mu, ε no- -bu: Nyubeyugbe 'bu ni, 'bu ko nugba, 'ti- nyubeyugbe a 'mu, 'bu 'yi 'v 'yonv bu -hie, 'bu 'ku, nyubeyugbe a 'mu, -ε 'ku,

'bu ko 'diayi nyibehuan, e no- bleε yi, -bu ko 'a nugba a 'mu, e ko□o 'huen-, u 'mu 'yonu ko, 'ki 'u 'a 'diayi -mu', -ε 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

20 -E -bi ke- u pi de, u wen: «E ko la 'diayi nyibepu ni □hlon'huen □du, 'waa yi-henyiblo, no- ko la nugba. Nyibeyu a 'mu, e 'yi 'u 'yu bu -hie, 'e 'ku,

21 'huen a nyiblo 'e ko□o, 'e 'yi 'u 'yu bu -hie -we, 'e 'ku. De ni -do a 'mu, e no- nu ta a nyiblo.

22 E no- mu 'lu -mo -mumu, □hlon'huen a nyiblo 'e ko□o -we, 'e 'yi 'u 'yu bu -hie, 'e 'ku -we. -Te 'waa pepe, u 'ku 'ki, -ε -bi nugba a 'mu, e 'ku ni -we.

23 E no- mo -ti -mu', -a di wen -mu 'beti mo, □mu -a mu kle -hihia -ni. -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisva yi, nyiblo a 'di -bi -di 'ki nugba a 'mu ko 'li, -koti -te u ni la 'ne-tutu ki, nyibli ni □hlon'huen a 'mu, u ko la□a ni.»

24 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «A ke ni, -koti a 'yi Nyisvacrien -yi, 'a 'yi□i -yi, -ε mo, Nyisva ni 'ki ki.

25 Ti -mu' -ko 'yri nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisva yi, nyibepu ko nugbi 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu kuko -ni. Kee, -te Nyisva a lelenyu ni 'mu, ke- u di 'mu ni -we.

26 'Ya 'u 'lu de, de -bu, -ε mo nyibli bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n yi□e ni, -ε mo, a -hre Nyisvacrien -mu', Moise 'cri la ni. E 'cri la de, Nyisva lee la□a, -te Nyisva a 'mu, e ni la 'li -gbakuo 'kwli, -ε yi la wln, 'ti- -te e yi la 'li Moise a 'mu -mo -hlee -ni. Nyisva wen 'ni: 'Mo mo Nyisva -bu, Abrahamu de, e ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-. Ke- Nyisva pu la.

27 E 'wi yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisva yi la 'li Moise -mo -hlee -ni, Abrahamu ko Yisaki ko Sakobu 'huen-, u 'ku la ni see la. Kee, -a yi□e ni, -ε mo, e 'yi 'kukonyibli 'pa-, u 'ni -da□a li Nyisva, kee, 'klonnyibli, u nu- de□e. 'A -ti, 'bu mo, 'ba pu le, nyiblo 'bu 'ku, e 'ni 'hri□i 'klo, 'ki 'li Nyisva yi, -ε -bi 'a de a 'mu, a kaa □ne 'yri ni pepe.» Ke- -Yusu -pu.

Nyisva a tete gbagbu, -ε ni 'u tete a pepe 'lu yi (Matie 22.34-40; Luku 10.25-28)

28 Tetetonyo -bi, -ε ni -tuo ki, e 'win -ti a pepe -mu', u -hla ni. Bu 'win 'ki, -ε mo, -Yusu □tu Sadust□tumu* a nyibli □won -tee, -ε -bi e 'yiyi 'u□u 'hwi bu, 'e 'beti□e, e wen: «Tete a pepe -mu', Nyisva -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi, -ε ni 'u tete a pepe 'lu yi 'li?»

29 -E -bi -Yusu □tu□o □won, e wen: «Nyisva a tete -mu', -ε ni 'u tete a pepe 'lu yi, e no- -bu: Ba pu 'u nua bu, 'a mu Yisraekue: -Aan -ne Kukonyo Nyisva, e no- mo Nyisva ni -do. 'Be 'u□u ki, nyisva □du 'yi 'ki 'u -ni de.

30 -Blee yi, -bu nve -na Kukonyo Nyisva, 'ki 'li -na □wlu a pepe ki, ko 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko 'ki 'li -na 'kl' a pepe 'kwli.

31 Nyisva a tete, -ε kve 'u□u -mo, e no- -bu: -Blee yi, -bu nve -na 'bi -tonyiblo, □wi yi, -te -nu -na dionu a nvele. E 'yi Nyisva a tete □du -ko, -bu ni 'u u ni 'huen a 'mu 'lu yi.»

32 -E -bi tetetonyo a 'mu, e wen: «-Ti -mu', -hla, 'a -tee □nuo. -Aan -ne Kukonyo Nyisva, e no- mo Nyisva ni -do. 'Be 'u□u ki, nyisva □du 'yi 'ki 'u -ni de.

33 -Tonyiblo blee yi, bu nve Nyisva, 'ki 'li 'a □wlu a pepe ki, ko 'ki 'li 'a 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'kl' a pepe 'kwli. E blee yi -we, bu nve ne 'a 'bi -tonyiblo, □wi yi, -te e nu 'a dionu a nvele. E no- mo de gbagbu, -ε -hi 'u bu pi 'a -ne 'wlugba-tebli a -cohlon* a gblegble □du, 'ki 'u Nyisva ye'.»

34 -Yusu bu 'ye□e, -ε mo, tetetonyo a 'mu, e □tu□o □won, 'ki 'li □to 'kwli, -ε -bi e wen: «E hie 'u -mu de ni -do, □mu Nyisva yre 'mve -ni, 'ki bu koo

-mu win ki.» -Te de a 'mu, e -hi, nyiblo □du 'yi 'ki□i 'beti -ni de, -e di□e nu, 'ki 'li 'a □w□n□tuwin 'kwli, u 'mu 'li -naa -ni, u 'mu□u -ti -yee -ni.

*Wanyo mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu □nu□
(Matie 22.41-46; Luku 20.41-44)*

³⁵ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -tua nyibli Nyisua a -ti a toole, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te e yi 'ki □nu ni -tue -ni, -e -bi e wen: «Tetetonyu* wen 'ni: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, Wanyo a 'mu, e no- mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu. 'A mu 'n yi 'beti -ni: De- ko -ti 'u hle□e 'li?»

³⁶ -koti Nyisua a -Hihiu* nu□o ni, bodio Dafidi, 'e hla□a, 'u 'cri□i, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, -e mo:

Kukonyo Nyisua lee 'na Kukonyo ni,
-e mo: Ni mo 'na diidekibia ki bu,
-ko 'mu 'hven-, -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,
e 'mu□u gba -gbagba, 'mu□u nu,
□mu -na yraanyibli bu 'lu ble □tu.»

³⁷ -E -bi -Yusu wen 'ni de: «Te Dafidi a 'mu, e dee Wanyo a 'mu Kukonyo, -bi' Wanyo a 'mu, e -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

*-Te -Yusu lee la nyibli, -e mo, bu □tu 'waa dionu 'yie, 'ki 'u tetetonyu a -ta'
(Matie 23.1-36; Luku 20.45-47)*

Nyibli -huohui a 'mu, -u ni -tuo ki, -ti -mu', -Yusu -hla, e blee 'waa plo ni diaki.

³⁸ Ke- e pi □nu yi, 'ki 'li 'a toowin 'kwli: «Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u tetetonyu a -ta', u 'ni □ha 'a mu -kaa -ni. U nve 'ki nyibli bu daa □nu nyibli gbagbi. 'Bu yi le ni ne, u pi nyibli gbagbi a wlawli, -e di□e nu, nyibli 'mu □nu 'ye. 'Bu yi 'u -tite □du ni mi, -te nyibli -huu 'u, -e -bi u -hve□e ni, nyibli bu pu □nu 'wio ble, 'ki 'u 'waa 'u□tuule a -ta',

³⁹ 'u nve □ne ni -we, 'bu mu 'li Nyisua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -e di□e nu, nyibli a pepe 'mu □nu 'ye. De ni -do a 'mu, e no- u ni, 'bu da □nu didide -mo.

⁴⁰ U ni -do a 'mu, u nu -he -tugbanugbi kuko-tebli a pepe □jre. 'Ti-, tetetonyu a 'mu, 'bu yi Nyisua ni de, 'waa Nyisua a dida hlo ki bu, -e di□e nu, nyibli 'mu le pu, u mo □haannyibli □nu□. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -bati -mu', Nyisua di □nu le -puu -ni, e di ni 'kli ki, e 'mu 'u nyibli -bi a -bati 'u -hi.»

*-Te □hvennugba □du -ha la 'a 'wliye a pepe, 'ki 'u Nyisua a -kvan a -ta'
(Luku 21.1-4)*

⁴¹ -Te -Yusu -we hihle -mo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, -e -bi e ni bu, 'ki 'u dukwli -mu' 'hu, -e ko 'kwli nyibli pi 'li 'wli le, 'ki 'u Nyisua a -kvan a -ta'. -E -bi -Yusu yi□i 'ni 'ye, -te nyibli ni 'li 'wli a lepupuu. 'Ki 'li dukwli a 'mu 'kwli, dekonyu -huohui pi 'li 'wli le.

⁴² E ko -tugbanugba □du, □hven ni. E no- nyre 'u, 'e pu 'li 'wliyoko a 'yo ni 'hven, -u 'yi 'li □dedede a -toto 'li -we.

⁴³ -Te -Yusu 'ye□e, -e -bi e da 'a -nagbopu* ni, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li Nyisua 'yi, □hvennugba -bu, e pu 'li 'wliye, 'e -hi 'u nyibli a pepe -bu 'u,

⁴⁴ -koti nyibli a pepe -bu, 'wliye -mu', -e 'yi -kvan -ko, 'ki 'u □nu -mo, e no- u pu 'li le. Nugba -bu, e no- -mo -bi, □han-ti, □hven 'e ni□e, kee, ke- e ni 'mu, 'wliye a pepe -mu', e di wen nu, e 'mu wen 'a dionu yi -won, e no- e pu 'li.»

13

*-Yusu wen 'ni, v di Nyisva a 'kagbav 'ni 'wla
(Matie 24.1-2; Luku 21.5-6)*

¹ -Te -Yusu -yre 'ki, -ε -bi ε ko 'a -nagbopu* 'huen-, v 'du ye', 'v yi 'li Nyisva a 'kagbav bu 'hri. -Te v yi 'ki ni mi, -ε -bi -Yusu a -nagbopi -bi wen: «Tɔɔɔnyo o, 'ye 'hi gbagbi -bu, v -nu, 'v pu Nyisva a 'kagbav -bu, 'ye -te 'kayu a 'mu, ε nu yinɔ.»

² -ε -bi -Yusu wen: «'Kayu -bu, -ko yinɔ-pi -pi, ko 'a yiyie, -ε mɔ, yinɔkayu a 'mu, v di□e 'ni 'wla pepe. 'A 'hɔɔ □du 'yi 'li□i 'li -we, bu ni 'b 'a 'bi 'hɔɔ 'lu bu.»

*'Kla-wliye'yiya, -ε di 'v nyre, 'ti- 'klo 'mv 'v -wlu -hɔn
(Matie 10.17-22; 24.3-14; Luku 21.7-19)*

³ -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε ko 'a -nagbopu* 'huen-, v □ti 'dɔɔ, 'v mu 'li dugba -mu', -ε ko 'lu olifieti ni 'li. Dugba a 'mu, ε 'be Nyisva a 'kagbav 'yi. -Te v nyre 'li, -ε -bi -Yusu ni bu, Pielɔ ko Saki, ko Saan, ko Adre 'huen- 'v mu 'b□v 'hvi, 'v 'beti□e, v wen:

⁴ «Lee ne -a mu, ti a 'di -bi, -ε ko 'yri v di 'v Nyisva a 'kagbav 'wlaa -ni, ε ko, de a 'di -bi, -ε di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'mu□v yi, -ε mɔ, -tebli a pepe -bu, -ko -ti -hla wen, ε ko bu mu 'lu -mɔ?»

⁵ -ε -bi ke- -Yusu pi □nv yi, ε wen: «Ba ni 'v -pleele', -ε di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha 'a mu -kaa -ni,

⁶ -kɔti nyibli -huɔhvi di 'ni di, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, v 'mu le pu, v nu- mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ti- v 'mu nyibli -huɔhvi -kaa -ni.

⁷ 'Ya 'v 'lu de, a di 'ni 'win, -ε mɔ, v -wen tɔ, 'ki 'li 'blugbi -mu' ki, -v 'mɔe ne 'a mu yre, ko, -v hɔɔ ne 'a mu -mɔ le. 'Bu mɔ, 'ba yi ni 'win, a 'ni 'pie li huannu, -ε nu□o, -tebli a 'mu, ε ko bu mu 'lu -mɔ. Kee, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, ε 'yi 'nyre □hen, -ε mɔ, 'klo a 'v-hɔnti nyre 'v ni.

⁸ 'Blugbi di yi 'ni -wɔnwɔn -ni. 'Ki 'li 'blugbi -huɔhvi 'kwli, -tutu di 'ni 'hɔhɔ -ni, ko, 'kanu di 'ni □ti. 'Kla-wliye'yiya a 'mu, -ε di di, 'klo a 'v-hɔnti, ε nɔ- ko -wlu□tutuo □nɔ. Kee, 'klo a 'mumu, ε 'yee 'v -wlu ni -hɔn. ε 'wi-nugba -ni 'kwli yi, -ε ko 'kwli -twa kɔkɔ, kee -ko □gbugblati □yee 'v ni nyre.

⁹ -Tebli a 'mu, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, ba ni 'v -pleele'. V ko bu gba 'li 'a mu -batipule', ε ko, v di 'a mu 'ni bi, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble. -Te a mɔ 'na -nagbopu a -ti, v ko bu yee ne 'a mu -ti, 'ki 'v 'blunaanyu ko 'kunpu ye'. ε nɔ- di□e nu, a 'mu □nv 'na □haantitie pu.

¹⁰ ε bleε yi, 'na -nagbopu bu pu 'na □haantitie 'klo -bu 'a dako a pepe, 'ti- 'klo a 'v-hɔnti 'mu 'v nyre.

¹¹ 'Bu klo 'a mu, 'ki v 'mu 'li 'a mu -batiponyu yi gba a -ti, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'v -ti -mu', a di hla a -ta'. Win -mu', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyisva, nɔ- di 'a mɔ□o wɔn □tu. ε 'yi 'aan □gbetu 'pa-, a 'ni -hle□e ni, kee, Nyisva a -Hihiu*, -ε ni 'v 'a mu ke', ε nɔ- di hle.

¹² Ti a 'mu 'yri, 'diaynu, nu- di 'waa 'diaynu 'bu a naanyu □jre pu, 'waa 'hla a -ti. De ni -do a 'mu, ε nɔ- 'baɔnu di 'waa 'yonu -mɔ nu, 'yonu 'mu□v 'waa 'baɔnu ko 'waa 'diinu 'huen- -mɔ nu.

¹³ Nyibli a pepe ko bu yraa ne 'a mu, -te a mɔ 'na nyibli a -ti. Kee, nyiblo 'bu 'yi -sa, 'ki 'v Nyisva a □wɔ a yikuole -mɔ', 'bu gba□a 'lu -mɔ -gbagba, 'klo a 'v-hɔnti 'bu nyre 'v, nyiblo a 'mu, ε nɔ- Nyisva di wa.»

*□Hɔn'yeti gbagbi, -ε di 'v nyre, 'ti- -Yusu 'mv di
(Matie 24.15-28; Luku 21.20-24)*

¹⁴ «Nyiblo -bu, -ε di win -bu -hre, ε bleε yi, bu ko □to, 'ti- ε 'mu□v le yru. Win a 'mu, ε nɔ- -bu: ε di ko ti -bi, a 'mu yinyrede 'ye, 'ki 'li Nyisva

a 'kagbau bu. Yynyrede a 'mu, Nyisua a □wlu yraa □ne ni, 'ti- de a 'mu, 'e ni□e, Nyisua 'e hluε ne 'a 'kagbau -mō le. Yynyrede a 'mu, -tite ε 'yi 'u -kō, 'ki ε di 'u ni. 'Bu mō, 'ba 'ye de a 'mu, -ε -bi nyibli -mu', -u ni 'lī Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'lī dugbi 'lu, u 'ni □ha □nu le 'līa -ni.

¹⁵ Nyiblo 'bu ni 'lī 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci le -dodo. ε 'ni 'puu 'lī le, bu pa 'lī 'a 'kayu bu, ε 'mu 'a kōkō-tebli bla, 'ti- ε 'mu ci le 'gba.

¹⁶ Nyiblo 'bu ni 'lī 'a -ci ki, bu 'gba ci le -dodo. ε 'ni 'puu 'lī le, bu □hian -mō, bu bla 'a wlawh, 'ki 'lī 'dīo 'kwli, 'ti- ε 'mu ci le 'gba.

¹⁷ Ti a 'mu 'yri, nuḡbi -mu', -u di 'kwli le ni, ε kō 'waa de -mu', -u di 'yonu 'nya, u di 'ye □huen diaki.

¹⁸ Ba da Nyisua, -tebli a 'mu, ε 'ni □ha 'lu -mō mu, a 'ni □ha ci le 'gba, ti -mu' -kō 'yri ce yi 'u □tu -ni,

¹⁹ -ε nu□o, -nyrowi a 'mu 'kwli, □huen -tonyibli di 'ye, ε di 'ni 'bua, ε 'mu 'a de -mu', -tonyibli -twa la 'lī 'yiye 'u -hi, kwe la 'lī -te Nyisua nu la 'klo 'yie bu, -bu ye ti -bu, -a ni ki. Kwe 'lī □huen a 'yiye gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bu ye 'klo a 'u-honti ki, u 'yi 'lī□i 'lī -we bu 'ye □hwendu a 'mu.

²⁰ Nyisua di □tō -nyrowi a 'mu 'lu, 'ki 'u nyibli -mu', ε -ha 'lī, 'ki -bu mō 'a nyibli a -ta'. ε nō- 'yi wen□e 'pa-, nyiblo □du 'yi wen 'lī□i 'lī -we, bu ni wen 'klo, ti a 'mu 'yri.

²¹ Ti ni -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee ne 'a mu, 'bu pu le: Ba 'ye ke, Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya, 'ki ε ni 'ne-, -huu', 'ki ε ni 'lī -tite -mu', a 'ni 'puu 'lī□i □haan-ti,

²² -ε nu□o, hīwanyu, kō hīwinwōn-hanyu di 'ni 'hri, u 'mu □wilekeε-tebli a gbleḡle nu, -ε di□e nu, 'bu -we 'lī□i, u 'mu nyibli -mu', Nyisua -ha 'lī, 'ki bu mō 'a nyibli -kaa -ni.

²³ 'A -ti, 'a mu -mō -bi, ba ni 'u -pleele', -ε nu□o, -tebli a pepe a 'mu, -ε di 'lu -mō mu, ε ni ke', 'ni yi 'a mu -lee -ni.»

*-Yusu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, ε di 'ni di de
(Matie 24.29-31; Luku 21.25-28)*

²⁴ «□Huen'yeti a 'mu, 'bu -hi, -ε -bi 'yru kō □hōnpu 'huen-, u di 'ni jre,

²⁵ nyahro di ble 'lī yako 'kwli le, ε kō, -tebli a pepe -mu', -ε ni 'lī yako 'kwli, ε 'mu -ta' le -hōn.

²⁶ Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyibli di 'mu 'ni 'ye. 'N di 'ni di, 'ki 'lī 'na 'klukununu 'kwli, kō 'ki 'lī 'na -ti a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mō, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'lī 'nunmī 'nyi ni.

²⁷ 'N di te Nyisua a leleny bu, u 'mu 'klo -bu 'a □ge a pepe ki na, nyibli -mu', Nyisua -ha 'lī, 'ki bu -he 'a nyibli, u 'mu □nu le 'kukue -ni.»

Figietu a tōole

(Matie 24.32-35; Luku 21.29-33)

²⁸ «Ba 'ye ke tugbe -mu', u deε figie. 'Ki 'u tugbe a 'mu 'yie, tōole ni 'u. ε nō- mō, ti -mu' -kō 'yri ε □tui 'u babu yrayri le, ε kō, 'a hawi 'bu yi ni □ge, -ε -bi -a yi□e ni, -ε mō, -cii-ci-nyre 'mwe yre. Ke- 'na didie di 'mu ni.

²⁹ -Tebli a pepe -bu, -kōti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mō ni mi, -ε -bi ba kō 'a yiye, -ε mō, 'na diditi 'mwe yre. ε 'wi yi, 'ki 'n ni 'u 'maju 'yri.

³⁰ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, nyibli -bu, -u ni 'klo, u 'yi 'lī□i 'lī -we, bu 'ku, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, ε 'mu 'u nyre.

³¹ Yako kō -tutu 'huen-, u di bu 'ni -we, keε, 'na win 'yi 'lī□i 'lī -we, bu -we bu, 'klo -mō 'klo.»

*Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'ηmee 'lī
(Matie 24.36-44)*

32 -E -bi ke- -Yusu pi de: «Ti -mu', le'booo-nyrowoo bu di 'u -nyre, e 'yi nyiblo [du -ko, -bu yi -nyrowoo a 'mu. E mo, 'mo -bu, -e mo Nyisua a 'Yu, 'n ko 'a lelenyu 'huen-, -e [du 'yi 'u -ni, -e yi -nyrowoo a 'mu, 'bu 'yi 'na 'Bai Nyisua ni -do 'pa-.

33 Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hmee 'li, -koti a 'yi le'booo-nyrowoo a ti -yi.

34 'Na mumuo ko 'na 'ludie 'huen-, e di 'wi- nyibeyu [du yi, -e mi la 'dagba bloblu. No- hie la 'a 'kayu 'a -kuannunyibli le. 'Ti- e 'mu la mu, e [gla la -kuan ni. 'A -ne -kuannunyo 'bu ni 'u, e -nyi la[a 'a -ne -kuande ni, e di la nu. -E -bi ke- e pi la 'kayu'yie[unyo yi, e wen: [Tu 'kayu 'yie, [ni 'hmee 'li.

35 'A -ti o, ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hmee 'li, -e nu[oo, ti, 'kayukonyo di ya, a 'yi[ti -yi. -Bakle -winse, -bakle 'to-heyri', -bakle mu -nyre a -nyeele 'yie, -bakle -nyrajru', 'ki e di 'u nyree -ni. A 'yi 'a [dedede -yi.

36 'Bu [hian -mo ti ni -do a ti 'yri, e 'yi yi -blee -ni bu yee 'u 'a mu nmanameele' bu.

37 E no- mo -ti 'n -hve [bu lee wen 'a mu, a ko nyibli a pepe 'huen-: Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hmee 'li.»

14

-Te Juukve a nyibli gbagbi -hve bu 'la la -Yusu (Matie 26.1-5; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e hie 'li -nyrowi ni 'huen, -Juukve a le'mimle gbagbu -bi 'mu 'u nyre. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mo Paki. Paki a 'mu a ti 'yri, 'floodu -mu', -e ko -mo u 'ye ni pu 'li 'a 'yaade, e no- u yi di. -E -bi Nyisua a -cohlunpinyo* gbagbi, u ko tetetonyo 'huen-, u [muve [to le, u 'mu -Yusu ko, 'ki 'li [yre 'kwli, -e di[e nu, u 'mu[u 'la.

2 Kee, u wen: «'Bu mo, [ba yi[ti ni kwle, -a 'ni 'nuo 'li[ti le'mimle a ti 'yri, -e di[e nu, nyibli 'ni [ha -a mu -mo -won mo di.»

-Te nugba [du pu la hinhronpu-tebli -Yusu 'lu, 'a nvele a -ta' (Matie 26.6-13; Saan 12.1-8)

3 Ti a 'mu 'yri, 'ki -Yusu ni 'li Betanidoo 'kwli, e ko 'a -nagbopu* 'huen-. 'Ki u ni 'li Simo a -te. Simo a 'mu, [hran nu la[a ni. Bu yi 'ki de ni di, -e -bi nugba [du, e no- pa 'kayu bu, 'e 'ble -dawinniyre kua. -Dawinni a 'mu, e ko 'a 'yre 'huen-, e pi [die diaki. -Te e -pa 'ki, -e -bi e 'be 'u 'yre a 'mu a 'lu ni, 'ti -e pu -dawinni a 'mu -Yusu 'lu.

4 Nyibli -ni 'u, 'waa de -bi a plo 'yi -ble, u wen: «De- ko -dawinni -bu, 'a lecirale 'li?

5 'Bu plo wen[e, e di 'ye wen 'wliye diaki, -e -we 'li -kuannunyo -bi a 'peele, 'ki 'li 'yru 'mumu 'kwli, u 'mu wen[e [huenyibli -nyi.» Kee -e [ti 'mu, 'u yi nugba a 'mu -mo 'ple.

6 -E -bi -Yusu wen: «Ba -ha[a me le, ba 'kee ne 'a -mo'puple. De -bu, e -nu, 'ki 'u 'mu -mo, e mo yuode.

7 Ba ko 'a yiyie, [huenyibli 'te di 'ne- 'a mu 'nyi ni. Ti -mu' ko 'yri a di 'u[u -hua, a -we 'li ba nu [nu [haande -mo ni. 'Mo -bi, ti -mu', 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hi, e 'yi -hu.

8 De nugba -bu, e -we 'li, e no- e -nu: Ti ni ke', 'e -we 'na -plahu -dawinni a pupu -mo, 'ki 'u 'na -hitha a -ta'.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'a -ne -tite [du, u di 'u Nyisua a [haantitie 'u -puu -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, [haande -bu, nugba -bu, e -nu, u di 'a -ti -mo le 'ni na, -e di[e nu, e 'ni [ha nyibli -mo -hru.» Kee -Yusu -pu.

Judta -hve bv pv la -Yusu -Juukve a naanyv -ji'*

(Matie 26.14-16; Luku 22.3-6)

10 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Judta Yisikalio, -e mo -Yusu a -nagbopi* -bi, 'ki 'li 'a -nagbopu ni -pu [tu] 'v 'huen a 'mu 'nyi, e no- mu 'li Nyisua a -cöhlunpinyu* gbagbi -mo, 'e mu la [nu] 'ye mo, -te -mu', e di [nu] -Yusu a -ji'pupuv nu a -ti.

11 -Te e pu 'kuna, -e -bi v -tva dodb a nunuo diaki, v wen: «A di -nyi -mu 'wliye.» Kve 'li ti a 'mu 'yri bu, Judta [mve] 'ki [to] le, -te -mu', e di [nu] -Yusu a -ji'pupuv nu.

-Te -Yusu ko 'a -nagbopv 'hven-, v di la Paki a diide*

(Matie 26.17-25; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)

12 Le'mimle -mu', -e mo Paki, 'a yi-he-nyrowo, 'ki v yi 'v 'floodv -mu', -e ko -mo v 'ye ni pu 'li 'a 'yaade -dii -ni, 'v 'lee 'v 'blayon le -we, 'ki 'v didide gbagbu a 'mu a -ta'. -Te -nyrowo a 'mu, e nyre 'v, -e -bi -Yusu a -nagbopu wen: «Töonyo o, -bi' -hve -ba pii 'ki Paki a diide yi 'li?»

13 -E -bi e lee ne 'a -nagbopu ni 'hven -bi, e wen: «Ba mu Jrusredto 'kwli. A ko nyiblo [dv] 'hven-, a di 'ni [n]mee -ni. Nyiblo a 'mu, e 'ble 'niya. E no-ba kve [wien].»

14 'Kayu -mu', -e ko bu e di 'li pa, ke- ba pu 'a kokonyo yi: -Aan töonyo yi 'ni 'beti -ni: -Gblo a 'di -bi -ko 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'hven-, v di 'li 'waa Paki a diide 'li -dii -ni 'li?»

15 -E -bi -Yusu wen 'ni de: E di töo ne 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a y'okayu a 'mu, 'a yi-he-gbo yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe [cee] 'li. 'Ki ba pii 'li -aan diide,»

16 -nagbopu ni 'hven a 'mu, 'v mu 'li Jrusredto 'kwli. 'Ti- v 'mu 'li nyre, 'e mo [han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hihla, ke- v nu 'v -tebli a 'mu, 'a buyele, 'v bi 'v, 'v pi Paki a diide a 'mu. -Te v -we 'a pipie -mo, -e -bi v -me kle.

17 -Te 'yru -we 'li yakö 'kwli le, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu ni -pu [tu] 'v 'hven a 'mu 'hven-, v nyre 'li 'kayu -mu', -e ko bu v di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'kwli ni.

18 Bu yi 'ki de ni di, -e -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi, -e ko 'mu 'hven- yi de di. E no- di 'mu 'na yraanyibli, -v [mve] 'na 'lila le -ji' pu.»

19 Bu 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bi 'waa [wh] 'mve bu diaki. Ke- 'waa dodoyo pi, 'v yi 'beti -ni: «[B]i 'mo [nto?»

20 -E -bi -Yusu [tu] [nu] [wön], e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, -v mo 'na -nagbopu ni -pu [tu] 'v 'hven, 'ki nyiblo a 'mu, e ni 'li, e ko 'mu 'hven-, -a 'nyre 'li dedihu ni -do dabu 'kwli. E no- di [e] nu.

21 'E mo [han-ti, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko [bu] 'ku, [wi] yi, -te v nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, kee, 'jro 'ki 'v nyiblo -mu' -mo, -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. E nöo 'v le, 'ki v 'ni 'köo wen 'li nyiblo a 'mu.»

Kökonyo -Yusu a le'böodiide

(Matie 26.26-30; Luku 22.15-20; 1 Koleti 11.23-25)

22 Bu 'tie ni 'v dediiile', -e -bi -Yusu 'du 'föo ye', 'e -nyi Nyisua 'wio, 'ti- 'e 'be [e] [to] le, 'e -nyi [e] 'a -nagbopu*, e wen: «Ba 'du [o] ye', ba di [e]. E no-mo 'na 'hvi,»

23 'e 'du -wiin-nanu ye', 'e -nyi Nyisua 'wio, 'e -nyi [nu] [v], 'waa pepe 'v 'na [a].

24 -E -bi e wen: «E no- mo 'na -hlu. E no- 'n di bu 'wla, 'ki 'v -tonyibli -huöhu a -ta', Nyisua 'mu [v] nu, e 'mu 'yri yrayri [tu], e ko -tonyibli 'hven-.

25 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tæε, kʋε 'nε- ti -bu 'yie bu, 'n 'yi 'liɽi 'li -wε, ɽbu 'na 'ki nɔɔɔ -bu de, ε 'mu -nyrɔwɔ -mu' ki ye, -ε kɔ 'kwli 'n di 'li nɔ yrayɔɔ -bi -mu' 'li 'naa -ni, 'ki 'li Nyɔsua a 'kɔ yrayɔ 'kwli.»

26 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi ʋ ble -wla, 'ti- ʋ 'du ye', 'ʋ ɽti 'dɔ, 'ʋ mu 'li dugba -mu' 'lu, -ε kɔ 'lu olifieti ni 'li.

-Tε -Yusu lee la Pielɩ, -ε mɔ, Pielɩ a 'mu, ε diɽe 'ni hla, -ε mɔ, ε 'yiɽi -yi (Matie 26.31-35; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

27 -Tε ʋ nyre 'li, -ε -bi kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, ε wen: «Ti di 'ʋ 'ni nyre, a 'mu 'ʋ 'mu 'hvi le -gbe, ɽwi yi, -tε ʋ nu la 'a 'ciɽɽi, 'ki 'li Nyɔsuaɽɽɩɩ 'kwli, -ε mɔ: Nyɔsua wen 'ni: 'N di 'blakonyɔ 'ni 'la, blabli 'mu -gbe.»

28 -E -bi kε- -Yusu pi ɽnu yi de, ε wen: «'Bu mɔ, 'ni 'ku, 'ni 'hri 'kɔ, 'ki 'n di 'li Galileɽgba 'kwli mu, 'mu 'li 'a mu 'li -plee -ni.»

29 -E -bi Pielɩ wen: «'Ye ɽbi 'waa pεpε bu hie 'ʋ -ni mu bu, 'mɔ -bu, 'n 'yi 'liɽi 'li -wε, ɽbu hie 'ʋ -mu bu 'kɔ -mɔ 'kɔ.»

30 -E -bi -Yusu wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni -tæε: 'Ki 'li 'tɔɔwɔ ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre a daawɩ ni 'hven nu, -di nu -gaawɩ ni ta, -ε mɔ, ɽyi 'mu -yi.»

31 -E -bi Pielɩ 'yaa 'li win, 'ε ɽtuɽo ɽwɔn, ε wen: «'ʋn-, 'ye ɽbi 'n di 'ku, 'n kɔ -mu 'hven-, 'n 'yi 'liɽi 'li -wε, ɽbu hlaɽa, -ε mɔ, 'n 'yi -mu -yi.» 'Waa pεpε, -ti ni -do a 'mu, Pielɩ -hla, ε nɔ- ʋ -hla -wε.

-Tε -Yusu da la Nyɔsua, 'ki 'li 'dɔɔɔti a -ci -mu', ʋ dεε Gesɩmanɩ ki (Matie 26.36-46; Luku 22.39-46)

32 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki ʋ nyre 'li 'dɔɔɔti a -ci -mu', ʋ dεε Gesɩmanɩ 'kwli. -E -bi kε- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu* yi, ε wen: «Ba ni mɔ bu, ɽbu mu 'li ye', 'mu 'li Nyɔsua -mɔ -hlee -ni.»

33 Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ε da Pielɩ kɔ Saan kɔ Sakti ni, ε kɔ ɽnu 'hven- 'ʋ -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a ɽwɩ 'mve bu. Hɔannu niɽe ni diakti.

34 -E -bi kε- ε pi ɽnu yi, ε wen: «'Na ɽwɩ 'mve bu diakti. 'Na ɽwɩ a bu'mmve a 'mu, ε -hve bu 'la 'mu. Ba ni mɔ bu, a 'ni 'hnee 'li.»

35 'ε hɔɔ ɽnu -mɔ le dε gbe, 'ε 'gbli kwli, 'ε nyεε Nyɔsua le, 'bu mɔ, 'bu -wε 'liɽi, 'ki 'a ɽhven'yeti -mu', -ε di 'li di, bu hɔɔ ɽne -mɔ le.

36 ε wen: «'Na 'Bai o, -wε 'li 'a -nε dε ni. Nuɽo, ɽhven -bu, 'n mi 'ye mɔ, bu hɔɔ 'mu -mɔ le. Kεε, ε 'ni 'mɔɔ 'li dε -bu, 'n -hve, kεε, bu mɔ dε -mu', -hve.»

37 Bu nu 'ki 'pupɩ le, -ε -bi ε ɽhian -mɔ, 'ε mu 'ʋ 'a -nagbopu ni ta a 'mu 'hvi, 'ε yeε 'ʋ ɽnu ηmena a ηmeele' bu. -E -bi kε- ε pi Pielɩ yi, ε wen: «Simɔ, ɽbi -yi 'ni ηme? ɽYi 'liɽi 'li -wε, 'ki -bu 'yi -ηme, 'ki 'li -haawɔ ni -do 'kwli?»

38 A 'ni 'hnee 'li, kεε, ba da Nyɔsua, -ε diɽe nu, dε 'bu yiɽi ni -hve bu ɽtεε 'ʋ 'a mu le, 'ki ba -hεε Nyɔsua a -ti le, a 'ni ɽha 'a -ti le -hεε -ni. 'N yiɽe ni, -ε mɔ, 'aan ɽwɩ -hveɽe ni diakti, 'ki a 'ni 'hnee 'li, a 'mu Nyɔsua da, kεε, 'bu mɔ, Nyɔsua 'bu 'ye ni -hεε nε 'a mu, 'a mu ni -do, a 'yi 'ki -kɔ, 'ki ba nu dε a 'mu.»

39 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε hɔɔ ɽnu -mɔ le de, 'ε -twa Nyɔsua a lenyaale de, 'ki 'li win ni -do -mu', ε pu wen 'kwli.

40 -Tε ε -wε -mɔ, 'ε ɽhian -mɔ, 'ε mu 'ʋ ɽnu 'hvi, 'ε yeε 'ʋ ɽnu ηmena a ηmeele' bu de, -ε nuɽo, ʋ 'yi 'liɽi 'li -wε, bu pu 'yii le. -Tε ʋ ɽwle 'ki 'yii, -tε bu diɽe yi pu, ʋ 'yiɽi -yi.

41 -E -bi ε mu ni de, 'ti- 'ε ɽhian -mɔ de, 'wi ni ta a dε, -ε -bi ε wen: «ɽBi a yi 'ni ηme de, 'a -hε 'li ke le? ε 'yi 'ki ηmunηmeti 'pa-. Ba 'ye kε, ti nyre 'ʋ ni, 'ki bu pu 'mu dε'kukununyɔ -ji', 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpε a Nyiblo.

⁴² Ba 'du ye', -a 'mu mu, -ε nu□o, nyiblo -mu', -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki ε yi 'li di.»

-Te -Juukue a naanyu klo la -Yusu*

(Matie 26.47-56; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)

⁴³ Win ni 'li -Yusu wlon, -ε -bi Judia, -ε mo -Yusu a -nagbopu* ni -pu □tu 'u 'huen a nyiblo -bi, ε nyre 'u ni, ε ko nyibli -huohui 'huen-. Nyibli a 'mu, u 'ble ta-won-tebli ko ti 'huen- kwa le. Nyisua a -cohlnpinynu* gbagbi, ko tetetoonyo, ko -Juukue a naanyu -bi 'huen-, u nu- lee nyibli a 'mu, bu mu -Yusu klo.

⁴⁴ Judia a 'mu, -ε di □nu -Yusu -ji' pu, 'ti- u 'mu 'hru wlon bi, ke- ε pu □nu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wlee -ni, 'n di 'wio -nyi, ε no- ba klo, ε 'ni □ha 'a mu -ji' □ta, a 'mu□u gba.»

⁴⁵ -Te u nyre ku 'u, -ε -bi Judia 'yia 'u -Yusu 'hwi bu, ε wen: «Toonyo o,» 'ε 'wlee □ne.

⁴⁶ Ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, -ε -bi u klo -Yusu ni.

⁴⁷ Nyisua a -cohlnpinynu a nyiblo gbagbu, 'a -kuannunyo -bi, ε ni -tuo ku -we. -ε -bi -Yusu a -nagbopi -bi, ε no- ha 'li 'a 'plien bo 'kwli, 'ε nu□o, 'ε 'be 'u -kuannunyo a 'mu, 'a nua.

⁴⁸ -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi: «Ta-won-tebli ko ti 'huen-, ε no- a -ya, 'a di 'mu klo mo, □wi yi, -te -mu', u ni -balunyo a kuklo.

⁴⁹ 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'ni tue la 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, kee, a 'yi la 'mu -klo. -Tebli a pepe -bu, ε mi 'lu -mo, -ε di□e nu, -ti -mu', u 'cri la, 'ki 'li Nyisua crien 'kwli, ε 'mu -nue -ni.»

⁵⁰ -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi 'a -nagbopu a pepe -gbe 'u□u 'hwi le, 'u 'gba ci le.

⁵¹ Kee, ε ko gblotayu □du, ε no- yi -Yusu □wien kue. Gblotayu a 'mu, danu ni -do ε 'wlee kle. -ε -bi u klo□o ni -we.

⁵² Kee, 'ki ε hie 'li □nu 'a danu a 'mu -ji' bu, 'ε □ga 'hwi wlon, 'ε 'gba ci le -we.

-Te -Juukue a naanyu puu la -Yusu -bati le*

(Matie 26.57-68; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

⁵³ 'Ti- de a 'mu, ε 'mu -hi, -ε -bi u gbe -Yusu ni, 'ki 'li Nyisua a -cohlnpinynu* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. 'Kayu a 'mu bu, 'ki -cohlnpinynu* gbagbi a pepe, ko Nyisua a tetetoonyo, ko 'blugba a naanyu -bi 'huen-, 'ki 'waa pepe, u 'kukue 'li le, 'ki 'u -gbolugbo a -ta'.

⁵⁴ Pielh -mo -bi, ε yi kue -Yusu □wien, 'ki 'li -mohlolo 'kwli, 'ε -he 'li 'waa □pi le, 'ε -mu, 'ε pa 'li -cohlnpinynu a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli -we. 'Ki Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyo ni 'li, 'u 'tie na, 'u yi□i 'wen. Nyibli a 'mu, u nu- ko 'nyi Pielh ni 'li bu, 'ε yi na 'wen -we.

⁵⁵ 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cohlnpinynu gbagbi, u ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'huen-, u □muε□e le, 'ki bu yee -Yusu -ti, -ε di□e nu, u 'mu□u 'la, kee, u 'yi 'li□i kukade □du 'li 'yee -ni.

⁵⁶ Nyibli -huohui pi□i hi ki. Kee, 'waa 'puplewin puple 'li kle.

⁵⁷ Kee -ε -bi nyibli -bi 'du ye', 'u yee □ne -ti, 'ki 'li hi 'kwli, u wen:

⁵⁸ «Aan 'mumu, -a 'win la ni, -te ε pi la le, -ε mo: Nyisua a 'kagbau -bu, -tonyibli -pu, 'n di□e 'ni 'wla, 'ti- 'mu 'a de -bi pu, 'ki 'li -nyrcowi ni ta 'kwli, 'ki -tonyibli 'ye di 'u dabu 'hwi ni gba.»

⁵⁹ Kee, 'ki 'u -te a 'mu, 'waa win 'tie puple 'li kle de.

⁶⁰ -ε -bi -cohlnpinynu a nyiblo gbagbu 'du ye', 'ki 'u nyibli a pepe ye', 'ε 'beti -Yusu, ε wen: «□Bi -ti a pepe -bu, nyibli -bu, u yi -mu -yee -ni, □yi -ti -ko, -bu □tu □nu □won?»

61 KEE, -Yusu 'yɪŋɪ -tɪ ɪdʊ kle -hɪhɪa -nɪ. -ɛ -bɪ -cɔhlɔnpɪnyʊ a nyɪblo gbagbʊ 'bɛtɪŋɛ nɪ de, ɛ wɛn: « \square Bɪ -mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la 'lɪ ya? \square Bɪ -mɔ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu?»

62 -ɛ -bɪ -Yusu \square tu \square o \square wɔn, ɛ wɛn: « \square ɪn, 'mɔ \square nɪɔ. ɛ di kɔ ti, a 'mʊ 'mʊ 'ye, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyɪbli a pɛpɛ a Nyɪblo, 'mʊ 'bɪ 'Klɪkɪnɪnyɪsʊa a diidekɪbɪa kɪ bʊ nɪ, 'mʊ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ -hɔn, 'kɪ 'lɪ 'nʊŋma 'nyɪ.»

63 -Yusu bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ -cɔhlɔnpɪnyʊ a nyɪblo gbagbʊ a 'mʊ, ɛ cɪcra 'a dɪɔnʊ wlawɔw lɛ, yɾʊ a -tɪ, ɛ wɛn: «-A 'nɪ 'mʊɔɔ 'kɪ -hɛhɪnyɪbli \square dʊ lɛ de,

64 'bɪ 'aan 'mumu, a 'wɪn -tɪ, ɛ -hla nɪ. A 'wɪn nɪ, -tɛ ɛ nu Nyɪsʊa a -tɪ a lɛ-hɛɛlɛ. -Bɪ' a pɪ 'lɪ?» -ɛ -bɪ 'waa pɛpɛ, ʊ wɛn: « \square E mɔ \square han-tɪ, ɛ -hɛɛ Nyɪsʊa a -tɪ lɛ. 'A -tɪ, ɛ kɔ 'kʊkʊbʊ.»

65 -ɛ -bɪ -ʊ -bɪ -tʊa 'a hɪwɔn a 'hɪnhɾɛn, ɛ kɔ, 'ʊ mʊa nɛ 'a 'yɪi kle, 'ʊ yɪŋɪ ŋmɪlɪ -bɪi -nɪ, ʊ wɛn: «Winwɔlɔn-hanyɔ o, lee nɛ -a mʊ, nyɪblo a 'dɪ -bɪ -hɾɛn -mʊ dɛ 'lɪ?» ɛ kɔ, Nyɪsʊa a 'kagbau a 'yɪe \square tu \square nyʊ a 'mʊ, 'ʊ pɪɪ 'lɪŋɪ 'ŋmɪ nʊɪ' lɛ -wɛ.

*-Tɛ Pɪɛɪ pʊ la lɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu -yɪ
(Matie 26.69-75; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)*

66 -Tɛ -tebli a 'mʊ, ɛ mi 'lu -mɔ, 'kɪ Pɪɛɪ 'tɪɛ nɪ 'lɪ -yaa a 'mʊ 'kwɪlɪ. Bʊ nɪ 'kɪ 'ʊ bʊ, -ɛ -bɪ 'yʊ nyɾɔyʊ \square dʊ, -ɛ nɪi 'lɪ -cɔhlɔnpɪnyʊ* a nyɪblo gbagbʊ a -tɛ -kʊan, ɛ nɔ- nyɾɛ 'ʊ, 'ɛ 'ye Pɪɛɪ, 'ɛ yɪ na 'wɛn.

67 Bʊ 'ye 'kɪŋɪ, -ɛ -bɪ ɛ -hɾɔb \square nɛ 'yɪe lɛ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bʊ, -kɔ Nasaletɪ a -Yusu 'hʊɛn-, 'a mʊ -nɪnɛ la 'hʊɪ.»

68 KEE, Pɪɛɪ -ga nɪ, ɛ wɛn: «-Tɪ -mʊ', -hɪɛ, 'nɪ 'wɪn \square ɪ lɪ \square ɪ, ɛ kɔ, 'nɪ -yɾʊ \square o lɪ \square ɪ lɛ,» 'ɛ -hɔn 'ʊ \square ɔ 'hʊɪ, 'ɛ mu 'lɪ -yaa a 'mʊ 'a paale'. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɾɪ, -ɛ -bɪ hape da -nyɾɛ nɪ.

69 KEE -ɛ -bɪ 'yʊ nyɾɔyʊ nɪ -do a 'mʊ, ɛ 'ye \square ɛ nɪ de, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ nyɪbli -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ yɪ, ɛ wɛn: «Nyɪblo -bʊ, ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi* \square nɪɔ.»

70 -ɛ -bɪ Pɪɛɪ -ga nɪ de. Tɪ gbi bʊ -hɪ, -ɛ -bɪ nyɪbli a 'mʊ, -ʊ nɪ 'ʊ, ʊ wɛn: « \square E mɔ \square han-tɪ \square nɪɔ, -mɔ -bʊ, -mɔ -Yusu a -nagbopi \square nɪɔ, -kɔtɪ -na 'mumu, 'kɪ -kɔ 'lɪ Galɪlɛblɔgba 'kwɪlɪ.»

71 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ hɪ nɪ nɪ, Nyɪsʊa bʊ pʊ 'mʊ 'jɾɔ yɪ. 'N 'sʊb nɪ, nyɪblo -bʊ, -kɔtɪ a hɪɛ, 'n 'yɪŋɪ -yɪ.»

72 Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yɾɪ, -ɛ -bɪ hape nu -nyɾɛ a daawɪ nɪ 'hʊɛn a dɛ nɪ. -ɛ -bɪ -tɪ -mʊ', -Yusu lee wɛn Pɪɛɪ, ɛ bɪ 'lɪŋɪ 'kwɪlɪ. Kɛ- ɛ pʊ \square ɔ yɪ: «'Tɪ- hape 'mʊ -nyɾɛ a daawɪ nɪ 'hʊɛn nu, -dɪ nu 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ɛ mɔ, \square yɪ 'mʊ -yɪ.» Bʊ bɪ 'kɪ 'lɪŋɪ 'kwɪlɪ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa wuwɛ.

15

*-Tɛ ʊ gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ
(Matie 27.1-2,11-14; Luku 23.1-5; Saan 18.28-38)*

1 'Tɪ- nyɾɛ 'mʊ -nyɛ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpɪnyʊ* gbagbɪ 'kukue lɛ de, ʊ kɔ -Juukʊɛ* a naanyʊ, kɔ tetetɔɔnyʊ, kɔ -gbolugbo a nyɪbli a pɛpɛ 'hʊɛn-, ʊ 'mʊ -Yusu a -tɪ' lɛ -pɔpɔ -nɪ. -ɛ -bɪ ʊ wɛn: «-Ba lee nɛ -aan 'sɛyɔ, bʊ mʊa \square nɛ, ʊ 'mʊ 'lɪŋɪ Pilatɪ -mɔ gba.» (Pilatɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ -gʊlɔnʊma -mʊ', Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ \square tu la gbata kɪ bʊ.)

2 Bʊ gba 'kɪ 'lɪŋɪ Pilatɪ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'a lɛ'betɪɛ, ɛ wɛn: « \square Bɪ -mɔ mɔ -Juukʊɛ a bodɪɔ?» -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: « \square ɪn, 'mɔ \square nɪɔ.»

3 -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpɪnyʊ gbagbɪ -tʊa 'a -tɪ -hʊɔhʊɪ a yɛɛɛɛ.

4 -ɛ -bɪ Pilatɪ 'bɛtɪ nɪ de, ɛ wɛn: « \square Bɪ -tɪ a pɛpɛ -bʊ, ʊ yɪ -mʊ -yɛɛ -nɪ, \square yɪ -tɪ \square dʊ -kɔ, -bʊ hla?»

5 KEE, -Yusu 'yɪŋɪ \square wɔn \square tu. ɛ mɔ dɛ, -ɛ kɛɛ Pilatɪ a \square wɔw lɛ.

-Juukvε wen 'ni, bu kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie, ε 'mu 'ku
(Matie 27.15-26; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)*

⁶ 'A -nε le'mimle, -ε mɔ Paki a ti 'yri, Pilati kɔ bu te ɔjɪklapi ni -do -mu', -juukvε di -hva bu.

⁷ Ti a 'mu 'yri, ε kɔ la ɔjɪklapi ɔdu. 'A 'nyre mɔ Balabasi. ε mɔ -balunyɔ ɔnuɔ. Balabasi a 'mu, v pu la ɔjɪ, ε kɔ 'a 'bio -balunyibli -bi 'huen-, -ε nuɔ, ti -bu, -ε kɔ 'yri 'blɔgba yi mɔ ɔgbɔgbɔ -ni, 'ki v 'la mɔ nyiblo.

⁸ -ε bi nyibli -hɔɔɔ mu 'li Pilati -mɔ, 'v lee ɔne, v wen: «A -hɔɔε ni, -bu -te ɔjɪklapi ni -do bu, ɔwi yi, -te -mu', -niɔe le 'a -nε 'yru, le'mimle, -ε mɔ Paki a ti 'yri.»

⁹ -ε -bi Pilati wen: «ɔbi a -hɔɔε ni, ɔbu te 'aan bodiɔ, -ε mɔ -juukvε a bodiɔ bu?»

¹⁰ Ke- Pilati nu 'puple, -ε nuɔ, ε yiɔe ni, -ε mɔ, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki Nyisva a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi puɔ 'liɔ -Yusu -ji', -ε diɔe nu, ε 'muɔv 'la.

¹¹ Pilati bu 'beti 'ki ɔnu, -ε -bi -cɔhlɔnpinyɔ gbagbi ɔtutuo nyibli -mu' ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, keε, ε 'ni 'teε 'li -Yusu bu.

¹² -ε -bi Pilati ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «'Bu mɔ, 'ni te Balabasi bu, de a 'di -bi a -hɔɔ, ɔbu nu nyiblo -bu, a deε ne 'aan bodiɔ -mɔ 'li?»

¹³ -ε -bi v 'yaa 'li win, v wen: «Kɔɔ 'vɔv tugbe 'yie, ε 'mu 'ku!»

¹⁴ -ε -bi Pilati wen: «De -huan a 'di -bi ε -nu, -kɔti 'ni kvε 'vɔv tugbe 'yie 'li?» Keε, v 'yee 'li win, v wen: «Kɔɔ 'vɔv tugbe 'yie, ε 'mu 'ku!»

¹⁵ -Te Pilati -hɔɔ bu blee nyibli a plɔ, ε nɔ- nuɔ, 'ε te Balabasi bu, 'ti- 'ε lee ne 'a 'seyo, bu bii -Yusu ɔkɔvε. -Te v bi 'kiɔ, -ε -bi ε lee ne 'a 'seyo a 'mu ni, ε wen: «Ba gba ɔa, ba kɔɔ 'vɔv tugbe 'yie, ε 'mu 'ku.»

*-Te 'seyo 'cεε la -Yusu
(Matie 27.27-31; Saan 19.2-3)*

¹⁶ Pilati bu pu 'ki le, -ε -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a 'mu 'a -yaa 'kwli, -te 'waa bɔnɔle ni 'li, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pepe.

¹⁷ -Te v -nyre 'ki, -ε -bi v pu -Yusu wlawlv -jɔhɔn, 'v hlaa ɔne 'witiklavɔn le. 'Witiklavɔn a 'mu, ε nɔ- v ɔtuɔɔ 'lu.

¹⁸ -ε -bi v -tua 'a 'wioblepuɔv, v wen: «-Na 'wio mɔ, -juukvε* a bodiɔ,»

¹⁹ kɔ, 'v pi 'vɔv kotu 'lu le, 'v -gble 'liɔ hiɔn 'yi le, 'ti- 'v 'gbla kwli, 'ki 'vɔv ye', 'v ɔtiɔ 'v 'li le, 'ki 'v 'a 'caale a -ta'.

²⁰ -Te v -we 'ki a 'caale -mɔ, -ε -bi v -hɔɔε wlawlv -jɔhɔn a 'mu ni, 'v puɔv 'a ɔgbetv, 'a wlawlv, 'ti- 'v ɔtiɔ ɔne 'diɔ, 'v gbe 'liɔ -tite -mu', v di 'liɔ tugbe 'yie -kɔɔ -ni.

*-Te v kɔɔ la 'v -Yusu tugbe 'yie, ε 'mu 'ku a -ti
(Matie 27.32-44; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)*

²¹ Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi v kɔ nyibehɔn ɔdu 'huen-, v ɔhɔmee ni. Nyibehɔn a 'mu, 'a 'nyre mɔ Simɔ. 'Ki ε kɔ 'li Silenidiɔ 'kwli. ε nɔ- mɔ Alesadri kɔ Rufusi 'huen- a 'bai. Nɔ- -huen -titi. Bu yi 'ki le ni -hihi -ni, -ε -bi 'seyo kɔɔ ni, 'v ni 'vɔv ke', 'ε 'ble tugbe -mu', -ε kɔ 'yie v di 'v -Yusu 'v -kɔɔ -ni.

²² -ε -bi v gba 'li -Yusu dɔgba -mu' 'lu, v deε Gɔlvɔta, -ε ɔhen 'nyre 'Lukla.

²³ -Te v nyre 'li, -ε -bi v -hɔɔ bu -nyiɔe nɔ, v pu 'li -ci -mɔ, v deε miɔ, keε, -Yusu 'yiɔ 'na.

²⁴ 'Ki 'v -tite a 'mu, 'ki v kɔɔ 'vɔv tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -ε diɔe nu, v 'mu -Yusu a 'hɔilepu-tebli, 'a ɔglale yi.

²⁵ Muu 'yru bu 'yaa 'v a ti 'yie, 'ki v kɔɔ la 'vɔv tugbe 'yie,

26 'u 'cru la 'u 'plaankɔɔɔba ki, -tu -kɔ -tu u kɔɔ 'uɔɔ tugbe 'yie. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ -Juukue* a bodɔɔ.»

27 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'u -Yusu 'huɔ, u kɔɔ 'u -balɔnyɔ ni 'huen, 'ki 'u 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidekɔɔɔba ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakɔɔɔba ki. [

28 -E -bi -ti -mu', u 'cru 'la 'li Nyisɔacriɛn 'kwli ti -hi la a ti 'yri, ε mu ke 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «'Ki u -hree 'liɔɔ -balɔnyɔ 'nyɔ.»]

29 -E -bi nyibli -mu', -u yi -hi, u -heɔɔ 'yri, 'u ɔgbepɔ 'lu le, u wen: «-Mɔ -bu, -e pɔ la le, -e di la Nyisɔa a 'kagbau 'wla, 'ti -e di laɔa pɔ, 'ki 'li -nyrɔwɔ ni ta 'kwli,

30 wa -dɔɔɔ, ɔmu 'u tugbe -mu' 'yie -hɔn, ɔmu ɔti.»

31 -E -bi Nyisɔa a -cohlɔnpinyɔ* gbagbi, u kɔ tetetɔɔnyɔ 'huen-, -u ni 'u, u -heɔɔ 'yri le -we, u wen: «E wa nyibli -bi ni, kee, ε 'yi 'li 'a dɔɔɔ a wɔwa 'li -we.

32 'Bu mɔ Wanyɔ, -ε mɔ Yisraekue a bodɔɔ -we, bu -hɔn 'u tugbe -mu' 'yie, bu ɔti, -te ti ne -bu. 'Bu mɔ, ɔba 'ye de a 'mu, -a di pɔɔɔ ɔhaan-ti, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ.» Nyibli ni 'huen -mu', u kɔɔ 'u 'waa ti 'yie le, 'ki 'u -Yusu 'huɔ, u 'cee ɔne ni -we.

-Te -mu', -Yusu nu la 'kukɔ

(Matie 27.45-56; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

33 'Yru bu yi 'u 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tutu a pepɔ ki. Halo a 'mu, ε ni 'u -nɔni, 'ε ye 'yru-hiile a ti ki.

34 -Te 'yru-hiile a ti a 'mu, ε yi 'u nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'li win, ε wen: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» -ε ɔhen 'nyre, «Nyisɔa o, Nyisɔa o, de- kɔ 'mɔ -ha 'yie -mɔ 'li?»

35 Nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pi: «Ba 'ye ke, Nyisɔa a winwɔn-hanyɔ Eli ε de,»

36 'ki 'li ɔnu 'nyɔ, -e -bi 'ε -mu, 'ε 'gba ci le, 'ε 'du -sapoo ye', 'ε 'nyra 'liɔɔ 'lipanɔ -mɔ, 'ε mɔa 'uɔɔ tugbe blɔɔɔ 'lu le, 'ε -nyiɔɔ -Yusu, -ε diɔɔ nu, ε 'muɔɔ 'na. E wen: «-Ba pɔ 'u 'yie bu, 'bu mɔ, Eli 'bu di di, ε 'mu 'uɔɔ tugbe a 'mu 'yie -ha, -a 'muɔɔ 'ye.»

37 Bu ni 'ki de a 'mu -mɔ, -e -bi -Yusu 'gbo ni, 'ε mla -hɔnhɔn.

38 Ti a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisɔa a 'kagbau bu, -ε ni 'li Jrusredɔ 'kwli, danu gbagbu -mu', -ε 'be 'kayu a 'mu ɔti, 'ε -ki wɔn pepɔ, kɔe 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a ɔhlɔnde ki.

39 'Ki 'u -Yusu ɔhlɔn, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu. E nɔ- 'beɔɔ 'yi. Bu 'ye 'ki, -te -Yusu nu la 'kukɔɔ, -e -bi ε wen: «E mɔ ɔhan-ti, nyiblo -bu, ε mɔ la Nyisɔa a 'Yu ɔntɔ.»

40 Nɔgbɔ -bi ni 'u, 'u hlɔɔ 'u -te a 'mu -mɔ le de gbe, 'u yi -tebli a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ 'ye. 'Ki 'li ɔnu 'nyɔ, Madala a Mari ni 'li, ε kɔ Mari -mu', -ε mɔ Saki 'cɔmte kɔ Sosɔ a 'dii, kɔ Salome.

41 Nɔgbɔ a 'mu, u nu- yi la -Yusu ɔwien le kɔe, -te ε ni la 'li Galileblɔgba 'kwli, 'u yi laɔa -heɔ -ni. U kɔ nɔgbɔ -bi 'huen-, u kɔ -Yusu 'huen-, u nu- di la Jrusre.

-Te u pɔ la 'li -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

42-43 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi nyiblo ɔdu nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mɔ Sosefu. 'Ki ε kɔ 'li Alimatedɔ 'kwli. Sosefu a 'mu, ε mɔ -Juukue* a -gbolugbo a nyiblo -bi ɔntɔ. Nyibli ɔtui 'uɔɔ ni dɔki. Ti -mu', Nyisɔa di nyibli win ki -kɔɔ -ni, ti a 'mu, ε nɔ- ε yi 'u le -plee -ni. Sosefu bu nyre 'u -tuo a 'mu ki, -Juukue a -wuwle-nyrɔwɔ* yi 'u ni nyre, 'yru bu pa a ti 'yri. E nɔ- nuɔɔ, 'ε ɔtu 'u 'klɔ, 'ε 'yi 'yie -pie, 'ki bu mu 'li Pilatɔ -mɔ, 'ε lee ɔne, bu wenɔɔ, ε 'mu 'u -Yusu a -plahɔ tugbe 'yie -ha, ε 'mu 'uɔɔ -ha.

44 -Tε -Yusu 'yι 'v tugbe 'yie -wleεn -nι, 'ε 'ku, ε κεε Pilati a □wli le. Ε nο-nu□o, 'ε da 'a 'seyo a nyiblo gbagbu, 'ε 'beti□e, 'bu mο, -te -Yusu 'ku wen, 'a ti 'bu -wlen 'v.

45 -Tε 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mυ, ε □tu□o □won, -ε -bι Pilati wen□ε ki, 'ki Sosefu bu -ha 'v -Yusu tugbe 'yie.

46 -Tε ε -wen 'ki, -ε -bι Sosefu mu -jise -to mο, 'ε -di, 'ε -ha 'v -Yusu tugbe 'yie, 'ε 'hnhian 'li□ι -jise 'a mu 'kwli le, 'ti- 'ε gba 'li□ι -tite -mυ', ε di 'li□ι □tuu -nι. 'Ki 'li -tite a 'mυ, 'hiο gbagbu nι 'v, 'ε hlo yra, -wen dugba. 'Ki 'li 'hiο gbagbu a 'mυ 'kwli, 'ki 'v 'bluu la 'li 'dabio, (ti □du a ti 'yri la, -ε 'wi-wlukayu yι). 'Ki 'li 'dabio a 'mυ 'kwli, 'ki ε pu 'li -Yusu a -plahυ, 'ti- 'ε nυ 'hiο 'papo, -ε nι 'v, -ε □hian 'li -mο le, 'ε ka 'dabio a 'mυ yι.

47 -Tε -mυ', v pu 'v -Yusu bu, Madala a Mari, kο Mari, -ε mο Sost a 'dii, v 'ye 'v nι.

16

-Tε -Yusu 'hri la 'klo

(Matie 28.1-8; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

1 -Wuwle-nyrωw* a 'mυ bu -hi, 'yru a bupeeε a ti 'yri, -ε -bι Madala a Mari, ε kο Mari, -ε mο Sakι a 'dii, kο nugba -bι 'huen-, -ε mο Salome, v nυ-mu -dawinninyra -to mο, v 'mυ□v -Yusu a -plahυ le pu.

2 'Sοondι a -nyrajru', 'yru a 'hrule a ti 'yri, -ε -bι nugbι a 'mυ, v nυ- -tuo 'li 'dabio yι.

3 Bu nι 'hru wlon, -ε -bι v -twa 'a lepupule, v wen: «Nyiblo a 'dι -bι, -ε di 'v kvanthιa a 'mυ 'v -ha 'li, v -nυ, 'v ka 'dabio yι?»

4 Kεε, -te v nyre 'li, -ε -bι v 'ye□e nι, -ε mο, kvanthιa a 'mυ, v blike□e le, 'v pu□v 'kibia ki.

5 -ε -bι v pa 'li 'dabio 'kwli. Bu pa 'ki 'li, -ε -bι v yεε 'li gblotayu □du bu. Ε nο- nι 'v diidekibia ki bu, 'ε pu wlawli puopuι. Nyisva a lelenyo □nιo. Bu 'ye 'kι□ι, -ε -bι huannυ -twa 'waa nunuo diaki.

6 Kεε -ε -bι gblotayu a 'mυ, ε wen: «A 'nι 'pie 'li huannυ. 'N yι□e nι, -ε mο, Nasaleti a -Yusu, v kωv v tugbe 'yie, ε nο- a □mυε le. Ba 'ye ke -tite -mυ', v pu la 'v□v bu, ε nο- -bu. Nyisva -ha 'li□ι 'kukonyibli 'nyι nι, 'ε -ha□a 'klo. Ε 'yι 'ne- -nι.

7 'A -ti, ba mu, ba lee ne 'a -naghopυ*, kο, ba lee Piehι -we, -ε mο, ε di 'nyεε 'hru, ε 'mυ 'a mυ -ple, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki a di 'li□ι bu -yεε -nι, □wi yι, -te -mυ', ε nυ la 'a hihla.»

8 -Tε gblotayu a 'mυ, ε -we 'ki 'puple -mο, -ε -bι v 'hri nι, 'v 'gba ci le, -ε nu□o, huannυ -hi □nυ wlon diaki. Huannυ a -ti, v 'yι nyiblo □du -ti □du -lee -nι.

-Tε -Yusu 'hru la Madala a Mari yι

(Matie 28.9-10; Saan 20.11-18)

[
9 'Sοondι a -nyragblι, 'ki -Yusu -hον 'li 'kukonyibli 'nyι, 'ε 'hri 'klo. Yι-henyiblo -mυ', ε 'hru yι, ε nο- mο Madala a Mari. Ε nο- mο nugba -mυ', -ε kο ke' ε bla la 'v 'kuo -hυn* nι □hlon'huen le.

10 Nyibli -mυ', -v yι la -Yusu □wien le kωε, v nυ- Mari mu la lee mο, -ε mο, -Yusu -hον 'li 'kukonyibli 'nyι nι, 'ε 'hri 'klo. -Tε ε nyre la 'li □nυ -mο, ε yεε la 'li □nυ □hien kο 'kla-wliye'yιya 'nyι bu.

11 -ε -bι ke- ε pi la □nυ yι, ε wen: «-Yusu 'hri 'klo, 'na 'mumu a 'mυ, 'n 'ye□e nι.» Kεε, v 'yι la□a □haan-tι -pu.

-Te -Yusu 'hru -nagbopu ni 'hven -bi yi*

(Luku 24.13-35)

¹²-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -nagbopu ni 'hven -bi, u nu- -hon 'li Jrusredio 'kwli, 'u mi 'li 'diu -bi ki. U nu- -Yusu 'hru yi -we, 'ki 'li 'tu -bi 'kwli.

¹³-Te u yruo, -e -bi u hian -mo, 'u di Jrusre, 'u lee 'waa 'bio -bi. Kee -e -bi u 'yri haan-ti -pu -we.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu ni -pu tu 'v -do yi*

(Matie 28.16-20; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

¹⁴De a 'mu, -te e -hi -we, -e -bi -Yusu a -nagbopu ni -pu tu 'v -do a 'mu, u yi di de. Bu ni 'ki 'v dediile', -e -bi -Yusu 'hru nu yi -we, 'e 'ple nu -mo, -te u -nu, 'ki u 'yi wlu a yikuole -ko, 'ti- 'waa wli 'u 'gboklo -ni, -e nuo, -te e 'hri 'klo, nyibli -mu', -u 'ye e, -Yusu a -nagbopu 'yi nu haan-ti -pu.

¹⁵-e -bi ke- e pi 'ki nu yi de, e wen: «Ba mu, ba na 'klo a pepe -bu ki, ba pu 'na haantitie nyibli a pepe.

¹⁶Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'win haantitie a 'mu, 'bu kuo 'mu wlu yi, 'ti- 'bu pu 'nie 'lu, nyiblo a 'mu, e no- 'n di wa, 'ki 'u Nyisua a yru -mo'. Kee, nyiblo 'bu 'yi 'mu wlu yi -kuo -ni, nyiblo a 'mu, e no- Nyisua a -bati di klo.

¹⁷Nyibli -mu', -u di 'mu wlu yi kuo -ni, wlekeke-tebli -mu', 'n di 'li nu 'li -naa -ni, 'n di nu, e no- -bu: 'Ki 'li 'na 'nyre 'kwli, u di bla 'kuo -hun* le, -u ni 'u nyibli ke', e ko, u di pu win -mu', u 'yi -yi.

¹⁸'Ya 'u 'lu de, 'ye bu u klo hro, ko, u 'na 'a -ne dedede, 'kue ni 'li -mo, -tebli a 'mu, e 'yi 'li 'li -we, bu nu nu -balu'. U di pu 'huhrennyu dabu 'lu ble, Nyisua mu nu, 'waa 'kue 'mu -we.»

-Te -Yusu mu la 'li yakw' kwli

(Luku 24.50-53; Nunu-tebli 1.9-11)

¹⁹-Te Kukonyo -Yusu -we 'ki 'li 'waa -mohleele -mo, -e -bi Nyisua nu ni, -Yusu 'e mu 'li yakw' kwli, 'e ni 'u 'a diidekuba ki bu,

²⁰'a -nagbopu* -mo -bi, 'u -mu, 'u pi nyibli 'a haantitie, 'ki 'u 'a -ne -tite du. Kukonyo a 'mu, e yi nu 'ni -he -ni, 'ki 'li 'waa -kuan a 'mu 'kwli. 'Ki e nee 'li wlekeke-tebli 'kwli, 'e tue ne nyibli, -e mo, -ti -mu', 'a -nagbopu hle, e mo -ti a -tee nu.]

-Yusu a -ti, -te LUKU -mo -bi, e nu la 'a 'cicru

-Ti -ko -ti Luku, e 'cru 'cruen -bu

1-2 -Na 'wio Teofilt. -Ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -tebli -huohu mu 'lu -mo, 'ki 'u -Yusu 'Klisu a -ta'. -Tebli a 'mu, -e mu la 'lu -mo, nyibli -huohu 'ye la[a ni, 'u -he e la nyibli -mu', 'ki bu pu Nyisva a [haantitie, 'u ne la[a -mo le, 'ki 'u nyibli yi. E ko nyibli -huohu -bi, 'u yi[i 'cru, [wi yi, -te nyibli a 'mu, -u 'ye la -tebli a 'mu, u nu la 'a hihla.

3 'A -ti, 'na 'mumu, 'n 'beti ni, -te -tebli a 'mu, e nu la 'lu-momumuo, ke e 'u 'a -wlu[tutuo 'yie bu. -Te 'n 'beti -ni, -e -bi 'n 'ye[e ni, -e mo, e noo 'u le, -tebli a 'mu, -te e nu yrekokuele ko, -te e nu 'lu-momumuo, [bu 'cru -mu Teofilt -mo, -mo nyiblo gbagbu, 'mu[u -mo le na.

4 'N ni[e ni, toole -mu', u too -mu, [mu[u yru, -e mo, e mo -ti a -tee [ni. -E -bi de, 'n 'cru, no- -bu:

-Te Nyisva a lelenyo hla la Saan Batisi a kuko-ti

5 Ti -ko 'yri Helodi mo la Sudeblugba a 'kuu, e ko la Nyisva a -cohlunpinyo* [du. 'A 'nyre mo Sakali. 'Ki e ni la 'li -cohlunpinyo a [tumu -bi 'nyi, -u ni -kuan le, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'ki 'li Jrusredio 'kwli. [Tumu a 'mu, u mo la -cohlunpinyo Abia a [tumu [ni. Sakali a nugba, 'a 'nyre mo Elisabeti. 'Ki e ko 'li -cohlunpinyo Ayro a [tugba 'kwli.

6 Sakali ko Elisabeti a 'mu 'huen-, u 'sii la 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', ko, 'u [tui la 'u Nyisva a tete a pepe 'u -tee, 'ki 'li 'waa [wli a pepe ki.

7 Kee, u 'yi la 'yu -ko, -e nu[o, Elisabeti 'ye la 'yukode, 'ti- u ni 'huen a 'mu, u ku la ni diaki.

8 -Nyrwo [du 'ki, -e -bi Abia a [tugba a ti nyre 'u ni, 'ki bu nu -cohlunpi-kuan*, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. E no- nu[o, Sakali, 'e yi -cohlun pi, 'ki 'u Nyisva ye',

9 [wi yi, -te -cohlunpinyo ni[e le, [tumu -bi a ti 'bu nyre 'u, 'u pi 'wla, -cohlunpinyo -mu', 'wla yi di, no- pue 'li Nyisva a 'kagbau bu, -e di[e nu, e 'mu hinhronpu-tebli nu, e 'mu -cohlun pi, 'ki 'u Nyisva ye'. Sakali a 'mu, no- 'wla -di, 'ki bu pa 'li Nyisva a 'kagbau bu, e 'mu hinhronpu-tebli a -cohlun pi.

10 Ti -ko 'yri e [tu -cohlun a pipie -wlu, 'ki nyibli -huohu 'wle 'u -patu' bu, 'u de Nyisva.

11 Sakali bu yi 'ki -cohlun ni pi, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, -e -bi Nyisva a lelenyo 'hru 'u[u 'hu. 'Ki e ni 'u -te -mu', Sakali yi 'u -cohlun -pii -ni a diidekiba ki.

12 -Te Sakali a 'mu, e 'ye[e, -e -bi e ta 'u bu, huannu 'e -tua 'a nunuo.

13 Kee Nyisva a lelenyo lee [ne ni: «Sakali, [ni 'pie 'li huannu, -e nu[o, Nyisva wen -na lenyaawin ki. -Na nugba Elisabeti di koo -mu 'yu nyibeyu le. 'Yu a 'mu, [tue[e Saannyre.

14 'Ba ko 'yu a 'mu, -di ko plo a bleele diaki, ko, nyibli -huohu di nu doo.

15 E di -he nyiblo gbagbu, 'ki 'li Nyisva 'yi. E 'yi yi -blee -ni, bu 'na no, mo, e 'yi yi -blee -ni -we, bu 'na 'a -ne kikalanyo [du. Nyisva a -Hihiu* di ni 'u[u ke', 'ti- e 'mu -kue -ni.

16 E di[e 'ni nu, Yisraeke -huohu 'mu Kukonyo Nyisva [wlu yi -kuo -ni de.

17 -Te Nyisua a winwlon-hanyo Eli nu la 'klu a kunnu, ko, -te 'a 'klo nu la 'mu, ke- e di 'mu ni -we, e 'mu nyibli -lee -ni, -e mo, Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'a dako yi ya, e di 'ni di. E di□e 'ni nu, Nyisua a dako a 'mu, u 'mu -mo -we, 'ti- Wanyo a 'mu, e mu di. E di□e 'ni nu, 'bainu ko 'waa 'yonu 'huen-, u 'mu win' le 'winwin -ni, e 'mu□u nu -we, nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua 'u, u 'mu □to ko, 'ti- u 'mu Nyisua □wlu yi -kuo -ni.»

18 'Ti- Nyisua a lelenyo a 'mu, e 'mu -yre, -e -bi ke- Sakali pu□i yi: «-Bi' 'n di 'a yiyie nu, -e mo, -ti a 'mu, -hla, e mo □han-ti □ni□o 'li? -E nu□o, 'n ko 'na nugba 'huen-, -a -we 'yi.»

19 -E -bi Nyisua a lelenyo □tu□o □won, e wen: «'Na 'nyre mo Gabrie. 'Ki 'n 'cibi 'u Nyisua 'hvi, 'ni ni 'a -kvan. No- le 'ne- 'mu -mu -mo, 'ki □bu pu -mu □haantitie -bu.

20 Kee, □yi 'na win □haan-ti -pu. No- di□e nu, 'ki -ni 'ye ni di 'plele ni yi, e 'mu□u gba -gbagba, -ti -bu, 'n -hla, e 'mu -nue -ni, ti -mu', Nyisua di 'u□u -hua -ni.»

21 Ti ni -do a 'mu -ko 'yri Nyisua a lelenyo ko Sakali 'huen-, u pu□i win wlon ble, nyibli -huhvu □wle 'u -patu' bu, 'u yi Sakali -ple, 'e kee □nu le, -te e -nu, 'e -wlen 'li Nyisua a 'kagbau bu.

22 'Ti- e 'mu 'hri, e 'yi 'li nyibli a -mohleele 'li -we. Dabu ni -do, e pu, 'e 'yi 'li 'pupele -we. E no- nu□o, nyibli 'u yru□o, -e mo, e 'ye □dedede, -e mu 'lu -mo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu.

23 -Te de a 'mu, e -hi, e nu 'u -nyrowi gbi -bi, -e di□e nu, -kvan -mu', e blee yi bu nu, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, e 'mu□u -mo -we. -Te 'a -nyrowi a 'mu, e -yre 'lu, -e -bi e mu 'li 'waa 'di□o 'kwli.

24 Ti gbi bu -hi, -e -bi 'a nugba Elisabeti ni 'kwli. E 'ni 'hri□i li, -e di□e nu, nyibli 'ni □ha□a 'ye, 'e nu □honpu ni □hun. Ke- e pu:

25 «Nyisua pu 'na -ti □wli -mo le, 'e nu□o, 'ki nyibli 'ye ni di 'mu ni 'caa -ni de, 'ki □bu 'ye ni di 'yu ni ko a -ti.»

-Te Nyisua a lelenyo le la Mari, -e mo, e di ko la 'yu, -e ko 'nyre -mo -Yusu

26 -Te Elisabeti a 'kwli ko □honpu ni □hlon-do, -e -bi Nyisua te 'a lelenyo Gabrie bu, 'ki bu mu la 'li Galilebulgba a 'di□o -bi 'kwli, -e ko 'nyre -mo Nasaleti.

27 'Di□o a 'mu 'kwli, 'ki 'yu nyrowi □du ni 'li. 'A 'nyre mo Mari. E 'yi nybede -yi. Kee, nybeyu □du ni 'u, 'u dee □ne Sosefu. 'A 'bai gbagbu, no-mo la bodio Dafidi. Sosefu a 'mu, no- di□e ko. -E -bi Mari a 'mu, no- ko -mo Nyisua te la 'li 'a lelenyo.

28 -Te e pa 'li Mari a -te, -e -bi e wen: «Mari, -mo 'n -ye. Ko plo a bleele. -Mo -bu Kukonyo Nyisua -ha, 'ki 'u 'a -kvan a -ta'. E □tui -mu 'yie.»

29 'Ti- e 'mu wuntobudu a 'mu 'win mo mu, -e -bi e 'ta 'u bu, 'e -tua 'lule-hihie, de- wuntobudu a 'mu, bu di 'nyre □hen.

30 -E -bi Nyisua a lelenyo yi□i 'ni -lee -ni, e wen: «Mari, □ni 'pie 'li huannu. Nyisua tue -mu 'a nuele yi.

31 E no- mo, -di ni 'kwli, □mu 'yu nybeyu ko. 'Yu a 'mu, -di ko, -di daa □ne -Yusu.

32 E di ko -ti a 'yi'ububa, e ko, e di mo -Ti 'yi'ubanyisua a 'Yu, 'ti- Kukonyo Nyisua a □gbetu, e di□e 'ni nu, 'yu a 'mu, e 'mu bodio -he, □wi yi, -te 'a 'bai gbagbu bodio Dafidi ni la 'mu.

33 E di mo Yisraekue a bodio, -te ti te yi bu. 'A bodio□e 'yi 'li□i 'li -we, bu ko 'lu-yreele.»

34 -E -bi Mari wen: «-Te 'n 'yi nybede -yi, -bi' 'n -we 'li □bu nu 'ki 'kwli a nnu 'li?»

³⁵ -E -bi Nyɩsɩa a lelenyɔ wɛn: «Nyɩsɩa a -Hihiu* di 'lɩ -mɩ 'nɩ ɔtu -nɩ. -Tɩ'yi'buanyɩsɩa a ɔgbɛtɩ, ɛ di nɩ -tuo kɩ, 'tɩ- 'a 'kɩ 'mɩɔɔ nu, 'kɩ 'lɩ wɩɔnlemaade 'kwɩlɩ, ɔmɩ 'kwɩlɩ nɩ. Nɔ- kɔ -tɩ 'yɩ a 'mɩ, -di kɔ, Nyɩsɩa di ɔe 'nɩ -ha, 'kɩ 'ɔ 'a -kɩan a -ta', kɔ, ɛ di mɔ Nyɩsɩa a 'Yɩ.

³⁶ Ye kɛ, -na 'diayɩ nyroyu Elisabetɩ, ɔhan-tɩ, 'ɛ -wɛ 'yɩ, kɛɛ, -tɛ ɛ nɩ mɔ 'kwɩlɩ, 'a ɔhɔnpɩ nɩ ɔhɩɔn-do a ɔhɔnpɩ, nɔ- -bɩ, kɛɛ, -tonyibli wɛn 'nɩ, ɛ 'yɩ la 'yukɔdɛ.

³⁷ Kɛɛ, 'a -nɛ ɔdedede, Nyɩsɩa -wɛ 'lɩ bɩ nu ɔo nɩ.»

³⁸ -E -bi Mari wɛn: «-Aa, 'mɔ Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩa a -kɩannunɔgba ɔnɩɔ. De -bɩ, ɛ -hɩɛ, 'na 'mumu, 'n -hɩɛ ɔe nɩ -wɛ. -Tɛ -nɩ 'pɩplɛ, kɛ- bɩ nu 'lɩ-mɔmumu.» -E -bi Nyɩsɩa a lelenyɔ a 'mɩ, ɛ mu nɩ.

-Tɛ Mari mu la 'lɩ Elisabetɩ -mɔ

³⁹ Tɩ nɩ -do a 'mɩ 'yɩ, -ɛ -bi Mari bi 'hru wɩɔn, 'ɛ 'kɩka -nɩ, 'ɛ mu 'lɩ 'dɩɔ -mɩ' -kɔ 'kwɩlɩ Sakalɩ kɔ Elisabetɩ 'hɩɛn-, ɔ 'tɩ 'lɩ. 'Dɩɔ a 'mɩ, 'kɩ ɛ nɩ 'lɩ Sudeblɔgba a dɩgbɩ 'nyɩ.

⁴⁰ -Tɛ ɛ nyre 'lɩ, 'kɩ ɛ pa 'lɩ Sakalɩ a 'kayɩ bɩ, 'ɛ pɩ Elisabetɩ 'wɩo.

⁴¹ Tɩ nɩ -do a tɩ 'yɩ, 'tɩ- Elisabetɩ 'mɩ Mari a win 'wɩn, -ɛ -bi 'a 'yɩ -mɩ', -ɛ nɩ 'lɩ ɔ 'kwɩlɩ, ɛ -tɩa susue, Nyɩsɩa a -Hihiu* 'ɛ bi 'ɔ Elisabetɩ ke', 'ɛ nu ɔo,

⁴² 'ɛ 'yaa 'lɩ win, ɛ wɛn: «Nyɩsɩa nu -mɩ ɔhaandɛ -mɔ, 'ɛ -hi 'ɔ nɩgbɩ a pepɛ 'ɔ, kɔ, 'yɩ -bɩ, -di kɔ, ɛ 'mɩɔɔ ɔhaandɛ -mɔ nu -wɛ.

⁴³ Mɔ -bɩ, -ɛ 'yɩ nyiblo ɔdɩ 'pa-, 'tɩ- 'na Kɔkɔnyɔ a 'dii, bɩ di 'nɛ- 'na 'kayɩ bɩ di, ɛ kɛɛ 'mɩ lɛ.

⁴⁴ Ye kɛ, -tɛ -pa 'kayɩ bɩ, 'tɩ- 'mɩ -na win 'wɩn, dɔdɩ nu ɔo nɩ, 'yɩ -bɩ, -ɛ nɩ 'lɩ 'mɩ 'kwɩlɩ, 'ɛ -tɩa susue.

⁴⁵ De a 'mɩ, Nyɩsɩa pɩ la lɛ, ɛ di la nu, -kɩo ɔnɛ ɔwɩbɩ yɩ, -ɛ mɔ, ɛ di ɔe 'nɩ nu. Nɔ- nu ɔo, ɔnɩ kɔ plɔ a bleelɛ.»

-Tɛ Mari pɩ la Nyɩsɩa 'nyre lɛ, 'kɩ 'lɩ -wɩa a bible 'kwɩlɩ

⁴⁶ -E -bi Mari wɛn:

«'Kɩ 'lɩ 'na ɔwɩbɩ a pepɛ kɩ, 'n 'bɩɛ Kɔkɔnyɔ a -tɩ 'yɩ.

⁴⁷ 'N kɔ plɔ a bleelɛ, 'kɩ 'ɔ Nyɩsɩa a -ta', -ɛ mɔ 'na Wanyɔ,

⁴⁸ -ɛ nu ɔo, 'mɔ -bɩ, -ɛ mɔ 'a -kɩannunɩyɔ, 'yɛ ɔbɩ 'n 'yɩ nyiblo ɔdɩ 'pa-, ɛ pɩ 'na -tɩ ɔwɩlɩ -mɔ lɛ.

'ɛ mɔ ɔhan-tɩ, kɩɛ kɛ 'kɩ mɔ bɩ, nyibli a ɔhrɩn a ɔhrɩn di ɔe 'nɩ hɩa, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ nɩgbɩ -mɩ', -ɛ kɔ plɔ a bleelɛ,

⁴⁹ -ɛ nu ɔo, 'Kɩkɩnunyɩsɩa nu 'mɩ ɔhaan-tɛblɩ gbagbɩ -mɔ. Nɔ- mɔ Nyɩsɩa.

⁵⁰ Nyibli a ɔhrɩn a ɔhrɩn -mɩ', -ɔ yɩ ɔtɩ pie, 'tɩ-, -ɔ ɔtɩ 'ɔɔ, ɛ di yɩ 'waa nyat.

⁵¹ ɛ kɔ 'kɩ, 'kɩ bɩ nu -tɛblɩ gbagbɩ: Nyibli -mɩ', -ɔ 'yaa 'lɩ 'waa dɩɔnɩ, Nyɩsɩa -gba ɔnɩ lɛ.

⁵² 'Kɩnpɩ kɔ bodɩɔpɩ 'hɩɛn-, ɛ -ha ɔnɩ gbatɩ kɩɛ, kɛɛ, nyibli -mɩ', -ɔ 'yɩ nyibli ɔdɩ 'pa-, ɔ nɩ- ɛ pɩ gbatɩ kɩɛ.

⁵³ Nyibli -mɩ', 'kanɩ nɩ, ɛ -ha 'lɩ ɔhaan-tɛblɩ, 'ɛ -nyɩ ɔnɩ ɔo.

Dekonyibli -mɔ -bɩ, ɛ -ha ɔnɩ -tɛblɩ a pepɛ ɔjɩɛ, 'ɛ bla ɔnɩ lɛ.

54-55 'Tɪ-, 'ɛ lee la -aan 'baɪnʊ,
-ɛ mɔ, ɛ di nu la 'a dakɔ Yisraekʊɛ ɔhaande -mɔ,
-tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu.

Kɛ- ɛ nu la Abrahamʊ kɔ 'a 'yonʊ a 'yonʊ a leele.
'Lɪpʊdɛ a 'mʊ, ɛ 'yɪɔɪ -mɔ -hru,
'ɛ dii nɛ 'a dakɔ kɪ.»

Kɛ- Mari nu Nyɪsʊa a 'nyre a lɛpʊpʊ.

56 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, ti Mari -hi 'lɪ Elisabetɪ -mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ ɔhɔnpʊɪ nɪ ta nɪ,
'tɪ- 'ɛ ɔhɪan -mɔ, 'ɛ mu 'lɪ 'a 'dɪɔ 'kwli.

-Tɛ v kɔ la Saan Batisɪ

57 Ti -mʊ' -kɔ 'yri, Elisabetɪ di 'v ɔgblaa -nɪ, ɛ nyre 'v nɪ, 'ɛ kɔ 'yʊ nyɪbehɪan.

58 'Waa 'dɪɔ a nyibli kɔ 'a ɔtugba a nyibli 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa yru 'a nyai nɪ, 'ɛ nuɔɔ ɔhaande gbagbʊ -mɔ. Nɔ- nuɔɔ, ɛ kɔ ɔnʊ 'hʊɛn-, 'v bibi kɪ, 'v nɪ dɔdʊ.

59 -Tɛ 'yʊ kɔ 'wee, -ɛ -bɪ v di nɪ, -ɛ diɔɛ nu, v 'mʊv yɪ 'bɛ. -ɛ -bɪ v -hʊɛ bu ɔtueɔɛ 'a 'bat Sakali a 'nyre.

60 Kɛɛ, -ɛ -bɪ 'a 'dii wɛn: «'Dʊn-, 'a 'nyre mɔ Saan.»

61 -ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -v nɪ -tuo kɪ, v wɛn: «Dɛ- kɔ 'kɪ Saannyre 'lɪ, -ɛ nuɔɔ, nyiblo ɔdʊ 'yɪ 'lɪ -na ɔtugba 'kwli -nɪ, -bu kɔ Saannyre?»

62 'v pʊ dabʊ, 'v 'betɪ 'a 'bat Sakali, 'nyre ɛ -hʊɛ bu ɔtue 'a 'yʊ.

63 -ɛ -bɪ Sakali a 'mʊ, ɛ -hʊa 'plankɪbʊa gbe, v -wɛ 'lɪ bu 'crɪ 'v kɪ. -Tɛ v -nyɪ ɔnɛɔɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'crɪ 'v: «'A 'nyre mɔ Saan.»

64 -Tɛ nyibli -hre dɛ a 'mʊ, ɛ 'crɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ 'waa pɛpɛ lɛ. Ti nɪ -do a ti 'yri, Sakali a mɛ ɔwle nɪ, 'ɛ -tua 'pʊpɛ, 'ɛ 'yaa 'lɪ win, 'ɛ -tua Nyɪsʊa a 'nyrelɛpʊpʊ.

65 Dɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, ɛ kɛɛ 'waa 'dɪɔ a nyibli lɛ, kɔ, nyibli -mʊ', -v -hɔn 'lɪ Sudeblʊgba a dʊgbɪ 'nyɪ, 'v nɛɔɛ -mɔ lɛ.

66 Nyibli a pɛpɛ, -v yɪ 'wɪn, v yɪ -hieɔɛ 'lu -mɔ lɛ, v wɛn: «'Yʊ gbe -bu, ɛ di -hɛ nyiblo gbagbʊ.» ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsʊa a 'mʊ, nɔ- ɔtuiɔɛ 'yie.

Sakali, nɔ- yɪ la Nyɪsʊa a win wɔn -hɛ, 'kɪ 'v -kʊan -mʊ', Saan Batisɪ di la nu a -ta'

67 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'yʊ a 'mʊ, 'a 'bat Sakali, Nyɪsʊa a -Hihiu* bi 'vɔv kɛ', Sakali a 'mʊ 'ɛ -tua Nyɪsʊa a win a wɔn-hɪhɛ, ɛ wɛn:

68 «Nyibli a pɛpɛ, bu pʊ -aan Kʊkɔnyɔ,
-ɛ mɔ Yisraekʊɛ a Nyɪsʊa 'nyre lɛ,
-ɛ nuɔɔ, -a mʊ -bu, -v mɔ 'a dakɔ,
ɛ kɔ 'lɪ -aan dɛ -mɔ.

ɛ nɔ- nuɔɔ, 'ɛ di -a mʊ ɔgble -mɔ.

69 'Kɪ 'lɪ 'a -kʊannunyɔ bodɪɔ Dafidɪ a 'yonʊ a 'yonʊ 'nyɪ,
ɛ -ha 'lɪ Wanyɔ, -ɛ nɪ 'kɪ kɪ, 'ɛ ya -a mɔɔɔ yɪ.

70 -Tɪ a 'mʊ, 'a winwɔn-hanyʊ* hla laɔa nɪ,
ti -hi la a ti 'yri.

71 Wanyɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- di 'lɪ -a mʊ nyibli -mʊ',
-v -wɛn -a mʊ yɪ, kɔ, -v yraa nɛ -a mʊ a 'kɪ bu -ha.

72 ɛ yru -aan 'baɪnʊ a nyai, ɛ kɔ, 'yri -mʊ',
ɛ ɔtu la, ɛ kɔ -aan 'baɪnʊ 'hʊɛn-,

ɛ ɔtui 'vɔv nɪ.

73 ɛ 'sʊs laɔa nɪ, 'kɪ 'v -aan 'bat Abrahamʊ ye',

74 -ɛ mɔ, ɛ di -a mʊ 'nɪ ɔgble,
'kɪ 'lɪ -aan yraanyibli a 'kɪ bu,

-ε di□e nu, □ba yι 'a -kvan ni ni, -a 'ni □ha hvannu pie,

⁷⁵ kɔ, -a 'mu 'a -kvan nu -tεε,
ti a pepe, -a di 'ne- 'kɔ ki -hi,
□wι yι, nyibli -mu', ε kɔɔ win ki.

⁷⁶ -Mɔ -bu, -ε mɔ 'na 'yu gbe, υ di daa -mu -Ti'yi'buanyisua a
winwlon-hanyo,

-ε nu□o, -mɔ di 'hru 'nyεε -ni, □mu 'hru yι kla,
-tonyibli a □wι 'mu -mɔ -wε,
'ti- Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di,

⁷⁷ □mu Nyisua a dako -lee -ni, -ε mɔ,
Nyisua di 'wɔwla 'waa -tebli 'kukui, ε 'mu □nu wa,

⁷⁸ -ε nu□o, Nyisua a □wɔb nɔ yι, ε kɔ,
'ε yru nyibli a nyai.

ε yι -nyi -a mu -nyre, -ε -hɔen 'lɪ yakɔ 'kwli,

⁷⁹ -nyre a 'mu, ε 'mu□υ nu, nyibli -mu',
-υ ni 'lɪ halɔ 'nyi,
ε kɔ, -υ yι 'kukɔυ a hvannu pie,

υ 'mu le yru,

ε 'mu□υ nu -wε, kibɔwεenle 'mu 'ne- -a mu 'nyi ni.»

ε nɔ- mɔ Sakali a -wla a win.

⁸⁰ 'Yu a 'mu, -ε mɔ Saan, ε kui ni. 'A Nyisua a nuεε yι bii la kle. -Te ε
-ku 'kɪ, 'kɪ ε 'ti 'lɪ -tite -mu', nyibli 'yι 'lɪ 'ti. 'Kɪ ε ni 'lɪ -nini, ti 'ε nyre 'υ, 'kɪ
bu -twa 'a -kvan a nunuo, 'kɪ 'lɪ Yisraekɔε 'nyi.

2

-Te Mari kɔ la -Yusu, 'kɪ 'lɪ Betelemudɔ 'kwli (Matie 1.18-25)

¹ Ti a 'mu 'yri, Romakɔε a 'kɪn gbagbu -bɪ ni la 'υ. 'A 'nyre mɔ Ogusi.
'Kɪn Ogusi a 'mu, ε nɔ- mɔ la Romakɔε a 'blugbi a pepe a 'kɪn gbagbu.
-Nyrɔwɔ □du, 'ε lee ne 'a -kvannunyibli, 'kɪ bu -hre la 'a 'blugbi a nyibli a
pepe, ε wɛn: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'υ, bu mu 'lɪ 'a dɔnɔυ a 'dɔɔ 'kwli, 'kɪ υ
di 'lɪ□ɪ 'lɪ -hree -ni.»

² Nyibli-hrede a 'mu, ε mɔ la 'a yɪ-hede □nuɔ. Ti a 'mu 'yri, nyiblo -bu, -ε
mɔ Kiliniusi, ε nɔ- mɔ la Siliblugba a -gulunuma.

³ ε nɔ- nu□o, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'υ, 'ε mi 'lɪ 'a dɔnɔυ a 'dɔɔ 'kwli, -ε di□e
nu, υ 'mu 'lɪ□ɪ 'lɪ -hree -ni.

⁴⁻⁵ Ti a 'mu 'yri, nyibeyu -mu', -ε mɔ Sosefu, ε kɔ Mari 'hɔen-, 'kɪ υ 'ti
'lɪ 'dɔɔ -mu', -ε mɔ Nasaletɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblugba 'kwli. Mari a 'mu, ε ni la
'kwli, 'kɪ 'lɪ Nyisua a 'kɪ 'kwli. ε kɔ Sosefu 'hɔen-, υ 'yɪ bu na yɪ bu -pu.
Kεε, Sosefu, ε nɔ- di□e kɔ. Sosefu a 'mumu a 'mu, 'kɪ ε kɔ 'lɪ 'dɔɔ -mu', υ
dεε Betelemυ, 'kɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli. 'Kɪ Betelemυ a 'mu 'kwli, 'kɪ Sosefu
a 'baɪ gbagbu, -ε mɔ la bodɔɔ Dafidɪ, ε kɔ la 'lɪ -wε. ε nɔ- nu□o, Sosefu kɔ
Mari 'hɔen-, 'υ -hɔn 'lɪ Nasaletɪdɔɔ 'kwli, 'υ mu 'lɪ Sosefu a □gbetu a 'dɔɔ
'kwli, -ε mɔ Betelemυ, -ε di□e nu, υ 'mu 'lɪ □nu 'lɪ -hree -ni.

⁶⁻⁷ -Te υ nyre 'lɪ Betelemudɔɔ 'kwli, -ε -bɪ 'dɔɔ a 'kayo a pepe 'yii 'lɪ le, 'kɪ
'υ 'dagbi -mɔ. ε nɔ- nu□o, 'υ mu 'lɪ 'wlugba-tebli a 'kayu -bɪ bu. -ε -bɪ ti
-mu' -kɔ 'yri Mari di 'υ □gbɩaa -ni, ε nyre 'υ ni, 'ε kɔ 'a yɪ-heyu. 'Yu a 'mu, ε
mɔ nyibeyu □nuɔ, 'ε 'hinɩian□a danɪ le, 'ε pɩa 'lɪ□ɪ 'wlugba-tebli a dediɩu
'kwli bu.

Nyisua a lɛlenyɔ le la blabl'yie□tunyυ, -ε mɔ: 'Aan Wanyɔ kɔε ni

⁸ 'Tɔ', 'kɪ blabl'yie□tunyυ ni la 'υ Betelemudɔɔ □hlɔn, 'υ □tui la 'waa
blabl 'yie.

9 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyisva a lelenyo 'hru □nu yi, Nyisva a -nyre 'ε □glaa 'li □nu, 'ε yi wln. Nyisva a -nyre a 'mu, ε ko 'a lelenyo a 'mu 'hven-, v nu- pu 'li □nu hwanu 'kwli.

10 Ke- Nyisva a lelenyo a 'mu, ε pi □nu yi: «A 'ni 'pie 'li hwanu. 'N ya 'a mu □haantitie yi. Ε mo dɔdɔde gbagbu □ntɔ, 'ki 'v 'aan dako a pepe -mo.»

11 □Haantitie a 'mu, ε nɔ- -bu: Kike a -nyrowo -bu 'kwli, 'aan Wanyo kve ke ni. 'Ki v koo 'ne□ε Betelemɔdɔ 'kwli, -ε ko 'kwli bodɔ Dafidɔ ko la 'ne-wε. Ε nɔ- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la 'a mu yi ya. Wanyo a 'mu, ε nɔ- mo Kukonyo, -ε koo nyibli a pepe win ki.

12 -Te a di 'a yuyruo nu, ε nɔ- -bu: 'Ba mu 'dɔ, ba pa 'li 'wlugba-tebli a 'kayu bu. 'Ki a di 'li 'yupanu bu -yεε -ni, v 'mu□v danɔ le 'hunhian -ni, v 'mu 'li□i 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa dɔdihu 'kwli bu -pia -ni. -ε -bi Wanyo a 'mu, ε nɔ- □ntɔ.»

13 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyisva a lelenyo -huohu -bi □glaa 'li yi-helelenyo -mu' le, 'v pi Nyisva 'nyre le. Ke- v pi:

14 «Nyisva, -ε ni 'li yako 'kwli, ε ko -ti a 'yi'bbuɔ, ko, 'ε yi nyibli -mu', -v ni 'ne- -tutu ki kibuwεenle -nyi, 'ki 'v 'waa nvele a -ta.»

15 Nyisva a lelenyo a 'mu, bu pu 'ki le, -ε -bi v -hon 'v blabl'yie□tunyɔ a 'mu 'huɔ, 'v mu 'li yako 'kwli. -Te v -hon 'v □nu 'huɔ, -ε -bi blabl'yie□tunyɔ a 'mu, v wen: «-Ba mu 'li Betelemɔdɔ 'kwli, -a 'mu 'yupanu a 'mu 'ye, -kɔti Kukonyo lee ne -a mu.»

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v bi 'hru wln. 'Ti- v 'mu 'li 'yupanu a 'mu, 'a koole' nyre mo mu, 'ε mo □han-ti, 'ki v yεε 'v Mari ko Sosefu ko 'yupanu a 'mu 'hven- bu, 'yupanu a 'mu, 'v 'hunhian□a danɔ le, 'v pia 'li□i 'wlugba-tebli a dɔdihu 'kwli bu.

17 -Te v 'ye 'yu a 'mu, -ε -bi -ti a pepe -mu', Nyisva a lelenyo lee wen □nu, v na 'a pepe -mo le, 'ki 'v nyibli a pepe ye'.

18 -Te v 'win -ti a 'mu, blabl'yie□tunyɔ na -mo le, -ε -bi ε keε □nu le.

19 -Ti a pepe a 'mu, ε 'yi Mari -mo -hru, 'ti- 'ε neε □ne □wɔ kle 'a -ne ti.

20 -Te blabl'yie□tunyɔ a 'mu, v -mε kle, -ε -bi v pi Nyisva 'nyre le, -te ε -nu, 'ε ya □nu 'a lelenyo yi, ko, 'ε nu□o, 'v 'ye 'yupanu a 'mu. 'Ti- -tebli a pepe, Nyisva a lelenyo lee □nu, ko 'waa □gbetu, v 'ye, 'a pepe a 'mu, 'ε mo □han-ti, 'ε mu 'lu -mo.

-Te v □tue la Mari a 'yu -Yusunyre

21 -Nyrowi ni □blen□blen bu -hi, -ε -bi ti -mu' -ko 'yri v di 'v 'yu a 'mu yi 'bεε -ni, ε nyre 'v ni, 'v 'bε□ε yi, □wi yi, -te Moise a tete pi, -ε mo, 'yu 'bu ko -nyrowi ni □blen□blen, bu 'bε□ε yi, 'v -nyi 'yu a 'mu -Yusunyre, -ε mo 'nyre -mu', Nyisva a lelenyo tɔo la 'a 'dii, -te ε 'ye la 'kwli ni ni.

-Te v gba la -Yusu 'Kisu, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu

22 -Te -nyrowi ghi -hi, -ε -bi ti nyre 'v ni, 'ki Sosefu ko Mari 'hven- bu -ha -cɔhlɔn*, -ε di□e nu, Nyisva a -cɔhlɔnpinyɔ* 'mu□v pi, 'ki 'v Nyisva ye', Mari bu 'sii 'v yi a -ti. Ε nɔ- mo tete -bi, Nyisva -nyi la 'a winwln-hanyo* Moise, ti -hi la ti a 'yri la, 'ki 'v 'a -ne nugba, -ε □gba, 'a yi'siile a -ta'. -ε -bi v gba 'yu ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, -ε ni 'li Jrusɛdɔ 'kwli, -ε di□e nu, v 'mu 'li□i -ha, v 'mu□v Nyisva -nyi, 'ki 'v 'a -kvan a -ta',

23 □wi yi, -te v nu 'a 'cɔruɔ, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, -ε mo: «'A -ne nugba a yi-hɛyu, -ε mo 'yu nyibeyu, v di□e 'ni -ha, v 'mu□v Nyisva -nyi.»

24 'Ti- ε 'mu -hi, -ε -bi v pi -cɔhlɔn a 'mu ni, Nyisva a tete -hɔε, 'ki 'v nugba, -ε □gba a yi'siile a -ta'. -cɔhlɔndu a 'mu, ε mo la pale-hungbo ni 'hven, -v'v- -hungboyrɔ ni 'hven.

-Te Simeɔ hla la -Yusu a -ti

25 E ko nyiblo □du, 'e 'ti 'li Jrusredio 'kwli. 'A 'nyre mo Simeo. Simeo a 'mu, 'a 'klo 'sii 'u yi, 'e □tui 'u Nyisua 'u. Wanyo -mu', Kōkōnyo Nyisua pu la le, e di la ya, e 'mu 'a dako wa, e no- ko 'hddie Simeo a 'mu, e yi -ple. 'Ki Nyisua a -Hihiu* ni 'u□u ke'.

26 Nyisua a -Hihiu a 'mu, e lee la□a ni, -e mo, e 'yi la 'li□i 'li -we bu 'ku la, 'bu mo, 'bu 'yi Wanyo a 'mu 'ye.

27 Nyisua a -Hihiu ni -do a 'mu, e no- ko 'kli -nu□o, 'e mu 'li Nyisua a 'kagbau bu. Bu ni ki 'u bu, -e -bi -Yusu a 'bai ko 'a 'dii 'hven-, u nu- -di, 'u ya -Yusu a 'mu, de -mu', Nyisua a tete hle, u 'mu□u nu.

28 Bu 'ye 'ki □nu, -e -bi e -ha □nu 'yu a 'mu -ji', 'e 'ble□e kwa, 'e -nyi Nyisua 'wio, e wen:

29 «Kōkōnyo o,
-we 'li -bu daa 'ki 'li 'mu bu ni, □bu 'ku,
'ki 'li plo a blele 'kwli,
-e nu□o, de -mu', -pu la 'li, e muu ke 'lu -mo.
30-31 Wanyo -mu', -pu la le, -di la ya,
'ki 'u dako a pepe a wowa a -ta,
'na 'yie 'ye ke□e ni.

32 Wanyo a 'mu, e no- mo -nyre.
E no- di□e nu, dako a pepe, u 'mu□u le yru,
-e mo, -mo mo Nyisua.
E di□e 'ni nu -we, -na dako Yisraekue,
u 'mu -ti a 'yi'ubbua ko.»

33 -Ti a pepe a 'mu, Simeo -hla, 'ki 'u -Yusu a -ta', e kee ne 'a 'dii ko 'a 'bai 'hven- a □wli le.

34 Simeo ni -do a 'mu, e -hva Nyisua 'kli, 'ki bu nu□o □haande -mo. -E -bi ke- e pi 'ki Mari yi: «Nyisua lee 'ne- 'yu -bu -tutu ki, -e di□e nu, 'ki 'li Yisraekue 'nyi, nyibli -huohu, -u di□e nua yi bu pu, Nyisua 'mu □nu wa, kee, nyibli -mu', -u 'ye ni di□e nua yi bu ni pu, Nyisua 'mu □nu -bati le -puu -ni. 'Yu a 'mu, e no- di□e nyibli -tōo -ni, -e mo Nyisua ni -kuan, kee, nyibli -huohu di 'ni hia, 'ki bu 'win Nyisua a 'Yu a 'mu 'a win.

35 E di□e 'ni nu -we, nyibli -huohu a -huhli-ti -mu', u yi 'lu -mo le -hie, e 'mu pepe' bi. -Na 'mumu, 'kla -di -mu -wliye 'ya, e di 'wi- -te u 'ye ni pu wen -mu ta-wonphi en 'kwli.» Ke- Simeo -pu.

-Te Nyisua a winwlon-hanyo Hana hla la -Yusu a -ti

36 E ko nugba □du -we. 'A 'nyre mo Hana. E mo Nyisua a winwlon-hanyo* □nuo. 'A 'bai a 'nyre mo Fante. E pi Ase□tugba. E -we la 'yi diaki. -Te e 'tē mo la nyrayotayu, 'ki e koo la 'u nyibu. E ko□o 'hven-, u nu 'yri ni □hlon'hven, 'ti- 'a nyibu a 'mu, 'a -ti 'e -we.

37 E 'yi 'ki nyibu -ko de, 'e ni 'klo -nuni, 'e nu 'yri a (84) -wli ni -hen □tu 'u -hen. 'A -ne ti, 'tō ko 'nyre 'hven-, e 'cibi 'li Nyisua a 'kagbau bu ni. Nyisua a -kuan, e ni, e no- mo bu □ci*, ko, bu da Nyisua.

38 E ko Simeo 'hven-, u nyre 'u ti ni -do 'yri, 'e -nyi Nyisua 'wio, 'ki 'u -Yusu a -ta', ko, Jrusre a nyibli a pepe -mu', -u yi□i -ple, 'ki Nyisua bu wa 'a dako, u nu- e yi -Yusu a -ti -lee -ni.

-Te Mari ko Sosefu 'hven-, u □hian la -mo, 'u mu la 'li Nasaleti, u ko -Yusu 'hven-

39 -Te Mari ko Sosefu 'hven-, u -we -tebli a pepe a 'mu, Nyisua a tete -hue, 'a nunuo -mo, -e -bi u -me kle, 'u mu 'li 'waa 'dio -mu', -e mo Nasaleti, 'ki 'li Galileblugba 'kwli.

40 'Yu a 'mu, u -ko, e kui ni, ko, 'e ni 'kli, Nyisua 'e -nyi□e □to. Nyibli a pepe yi□i 'ni 'ye, -e mo, Nyisua nu□e □ne ni.

-Te -Yusu mu la 'li Nyɩsua a 'kagbau bu, e ko tetetɔonyu 'huen-, 'u pu la toto, 'ki 'u Nyɩsua a -ta'

41 'A -ne 'yru, -Yusu a 'dii ko 'a 'bai 'huen-, u mi la 'li Jrusredɔ 'kwli, le'mimle, -e mo Paki a -ti.

42 -Te -Yusu ko la 'yri ni -pu ɔtu 'u 'huen, e no- mo 'a yi-hede, 'ki bu mu le'mimledu a 'mu ki, e ko 'a 'dii ko 'a 'bai 'huen-, ɔwi yi, -te u niɛe le.

43 -Te le'mimle -we 'li, -e -bi -Yusu a 'dii ko 'a 'bai 'huen-, u ɔhian -mo, 'u mi 'li 'waa 'dɔ 'kwli. Kee, -Yusu -mo -bi, e 'yi -mu. 'Ki e 'tie ni 'li Jrusredɔ 'kwli. 'A 'bai ko 'a 'dii 'huen-, u 'yi 'uɔɔ dedede 'huɩ -yi.

44 'Waa ɔwɔ daa ɔne, -Yusu ko 'hrunanyu -bi 'huen-, nu- mi. Bu na -nyrowɔ 'mumu a 'hru, -e -bi u -tua 'a leɔmumuɔ, 'ki 'li 'waa 'dukuɛ ko 'waa yiyinyibli 'nyɩ.

45 -Te u 'yi 'kiɔi 'ye, -e -bi u -me kle, 'u mu 'li Jrusredɔ 'kwli, u 'muɔɔ 'yie le ɔmuɔ -ni, kee, u 'yiɔi 'ye.

46 -Nyrowɩ ni ta a -nyrowɔ 'kwli, -e -bi u 'yeɛe ni, 'ki 'li Nyɩsua a 'kagbau bu, 'e ni bu, 'ki 'li -Juukuɛ* a tetetɔonyu 'nyɩ, 'e pi ɔnu nua yi bu, 'e yi ɔnu le 'beti -ni -we.

47 'Yu bu di 'mu le ni, bu di ɔtɔdu a 'mu ko, ko, bu di 'waa le'beti-tebli a kle-hɩiale nu, e kee nyibli -mu', -u ni -tuo ki a ɔwɔ le.

48 -Te 'a 'dukuɛ 'yeɛe, -e -bi e kee ɔnu le, -e -bi 'a 'dii wen: «De ko -mo nu 'a nunuo le 'li, ɔni pu 'li -a mu huannu 'kwli? -Na 'bai ko 'mu 'huen-, ɔwɩlekeele 'kwli -a ɔmuɛ 'li -mu le.»

49 -E -bi e ɔtu ɔnu ɔwon, e wen: «De- ko -ti 'a ɔmuɛ 'mu le 'li? ɔbi a 'yi 'a yiyie -ko, -e mo, 'ki 'ni di 'ne- 'na 'Bai Nyɩsua a 'kagbau bu ni?»

50 Kee, -ti a 'mu, e hle ɔnu yi, u 'ni -yruɔo liɔi le.

51 -Te e -hi, -e -bi -Yusu ko ɔnu 'huen-, u -me kle, 'u mu 'li Nasaleti, -e mo 'waa 'dɔ. E ɔtɩi u ɔnu ni 'a ne ti. -Tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, e 'yi 'a 'dii -mo -hru. 'A pepe ni 'li 'a ɔwɔ ki.

52 -Yusu kui la ni, ko, 'a ɔto 'e yi la kle -bii -ni, Nyɩsua ko nyibli 'huen-, 'u nuɛ laɔa diaki.

3

-Te Saan Batisi hle la Nyɩsua a -ti, ko, -te e pi la nyibli 'nie 'lu le (Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Saan 1.19-28)

1-2 -Te 'yri gbi -hi, -e -bi Saan, -e mo Sakali a 'yu, 'ki e 'tie ni 'li -tɩte -mu', nyibli 'yi 'li 'ti, Nyɩsua 'e daɔa, e wen: «Lee 'na -ti nyibli.» Ti a 'mu 'yri, Romakuɛ a 'kun gbagbu Tibeli, -te e bi la gbata ki, 'a 'yri ni -pu ɔtu 'u ɔhun a 'yru ɔniɔ. Pusi Pilati, e no- mo Sudeblugba a -gulunuma. Helodi, e no- koɔ Galileblugba win ki. 'A 'dɩayi Filipu, e no- koɔ Yituleblugba win ki, ko Trakonitɩblugba 'huen-. Lisaniast, e no- koɔ Abilenɩblugba win ki. Hanu ko Kaifu 'huen-, u nu- bu Nyɩsua a -cɔhɩnpinyu* a nyibli gbagbu.

3 -E -bi Saan a 'mu, e bi 'hru wɔn, 'e mu 'li 'nie -mu', u dee Suden wien, 'e -tua 'blugbakɩɩa -mu', -e ni 'u 'nie wien a kinuna. 'Bu yi ni 'ple, 'e 'yee 'li win, 'e yi nyibli -lee -ni, e wen: «Ba yruɔo, 'ki 'li 'aan ɔwɩ ki, -e mo, a ni yinyre-tebli, 'ki 'u Nyɩsua ye'. Ba hie 'u yinyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyɩsua, Nyɩsua 'mu 'aan yinyre-tebli 'wuwla -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lu pu.»

4 -Te Saan yi -ti a 'mu ni hle, -e -bi -ti -mu', Nyɩsua a winwɔn-hanyo Esai 'cɩi la, 'ki 'li Nyɩsuaɩɩɩɩ 'kwli, ti ɔdu -hi la a ti 'yri, e nyre 'u ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

«Nyɩsua wen 'ni:
Nyiblo ɔdu, -te -mu', 'du bii 'li yi,

'kɪ ɛ di 'h 'ti.
 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ nɪ hle, ɛ di 'yaa 'lɪ win,
 ɛ 'mʊ lɛ pʊ:
 'Hru -bʊ, Kʊkɔnyɔ di na,
 ba 'sii ɲɛ yɪ,
 'tɪ- Kʊkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ 'mʊ di.
 ɛ 'wɪ yɪ, 'aan 'kɔ bʊ 'sii 'v yɪ,
 -ɛ diɲɛ nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ,
 'tɪ- Kʊkɔnyɔ 'mʊ di.

⁵ Ba ka 'nɪhannɪ a pɛpɛ,
 kɔ, ba wa dʊgbɪ a pɛpɛ,
 -ɛ diɲɛ nu, 'hrii 'mʊ kɪ bʊ -wɛɛn -nɪ.
 'Hrii -mʊ', -v 'yɪ 'lɪ yɪ blɛ -nyraa -nɪ,
 ba 'sii ɲɪv yɪ -wɛ,
 'a dɛ -mʊ', -v nyre yɪ, ba ɲhrentɪ ɲɪv.

⁶ -ɛ -bɪ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa di ya,
 nyibli a pɛpɛ diɲɛ 'nɪ 'ye.»

⁷ Nyibli -hʊɔhʊɪ, v nʊ- mi 'h Saan -mɔ, -ɛ diɲɛ nu, ɛ 'mʊ ɲɪv 'nie 'lu pʊ.
 Kɛ- ɛ pɪ nyibli a 'mʊ yɪ, ɛ wɛn: «'A mʊ -mʊ', a kɛɛ nyibli, 'aan nunuklɔ 'ɛ
 nyre yɪ, -wɛn hro. Nyɪsʊa a yɾʊ 'tɛ kwɛ 'a mʊ nɪ. A 'nɪ 'pʊʊ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ,
 a -wɛ 'lɪ ba 'gbaɲa ye' ci nɪ.

⁸ 'Tɪ- 'mʊ 'a mʊ 'nie 'lu pʊ, ba nu ɲhaan-tɛblɪ, v 'mʊɲv 'ye, -ɛ mɔ, a hie
 'v dɛ 'kuku, a ni bʊ, 'a -nyɪ 'aan dɪɔnʊ Nyɪsʊa. A 'nɪ 'pʊʊ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, a mɔ
 -aan 'baɪ gbagbʊ Abrahamʊ a 'yonʊ ɲɪnɔ, 'a -tɪ, Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ bʊ
 pʊʊ nɛ 'a mʊ yɾʊ lɛ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -wɛ 'lɪ bʊ nuɲɔ
 nɪ, 'hɪ -bʊ, bʊ -hɛ Abraham a 'yonʊ nɪ.

⁹ V -wɛ -mɔ, 'kɪ bʊ nu 'duwe, bʊ hla 'a -nɛ tugbɛ ɲdʊ, -ɛ 'yɛ nɪ tʊ 'kui, v
 'mʊɲv 'tɔ pʊ. ɛ ɲhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -wɛ -mɔ, 'kɪ bʊ pʊʊ nyibli -mʊ',
 -v 'yɛ nɪ ɲtuu 'vɲv 'v -bati lɛ.»

¹⁰ Kɛ- nyibli -mʊ', -v nɪ -tʊo kɪ, v pɪ, 'v yɪɲɪ 'beti -nɪ: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di
 nu 'lɪ?»

¹¹ -ɛ -bɪ ɛ ɲtu ɲɪv ɲwɔn, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ kɔ wlawɪ nɪ 'hʊɛn,
 bʊ -ha 'lɪ wlawɪv nɪ -do, bʊ -nyɪɲɛ nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɪ 'a dɛ -kɔ. Nyiblo 'bʊ
 nɪ 'v, 'bʊ kɔ dididɛ, bʊ -nyɪ 'a 'bɪ -mʊ', -ɛ 'yɪ 'a dɛ -kɔ.»

¹² ɛ kɔ 'blʊwli'tɪnyʊ, 'v mu 'lɪɲɪ -mɔ -wɛ, -ɛ diɲɛ nu, ɛ 'mʊ ɲɪv 'nie 'lu
 pʊ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu 'lɪ?»

¹³ -ɛ -bɪ ɛ ɲtu ɲɪv ɲwɔn, ɛ wɛn: «-Tie -mʊ', Romakʊɛ a naanyʊ pʊ lɛ,
 nyibli bʊ 'pɛɛ -nɪ, a 'nɪ 'pʊʊ 'vɲv dɛ 'lu. 'A -tɛɛ, nɔ- ba 'tɪ.»

¹⁴ 'Seyo mu 'lɪɲɪ -mɔ -wɛ, v wɛn: «-Aan 'mumu, dɛ- -a di nu 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɛ
 ɲtu ɲɪv ɲwɔn, ɛ wɛn: «A 'nɪ 'nuo 'lɪ 'kɪ, a 'nɪ 'haa 'lɪ nyibli 'wli ɲjɛ. A 'nɪ
 'pʊʊ 'lɪ nyibli hɪ kɛ, 'kɪ 'v dɛ -mʊ', v 'yɪ -nu a -ta', -ɛ diɲɛ nu, v 'mʊ 'a mʊ
 'wli -nyɪ a -tɪ. 'Aan 'pɛɛwli nu 'a mʊ -tɛɛ. A 'nɪ 'pʊʊ 'lɪɲɪ 'yiyriwli ɲdʊ kɪ.»

¹⁵ Nyibli a pɛpɛ, v nɪ 'v -pleelɛ'. V nʊ- mɔ -bɪ, v wɛn 'nɪ, -bakɛ, Saan,
 nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, 'kɪ 'v dakɔ a wɔwa a -ta'.

¹⁶ Kɛ- Saan pɪ ɲɪv yɪ, ɛ wɛn: «'Mɔ -bʊ, 'nie, ɛ nɔ- 'n pɪ 'a mʊ 'lu lɛ. Kɛɛ,
 nyiblo -bɪ di 'nɪ di. Nɔ- di 'v 'mʊ ke' kʊɛ. Nɔ- di 'kɪ kɪ nɪ, ɛ 'mʊ 'v 'mʊ -hɪ,
 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'nyrɛ 'kwli. 'Mɔ -bʊ, 'n 'yɪ nyiblo ɲdʊ 'pa-, 'kɪ ɲbʊ diɲɛ -hɛɛ
 -nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -kʊandɛ ɲdʊ a -ta'. Nyiblo a 'mʊ, -ɛ di di, Nyɪsʊa a -Hihɪu*,
 kɔ na -bʊ, -ɛ yɪ wɪn, ɛ nɔ- ɛ di 'a mʊ -nyɪ.

¹⁷ Nyiblo a 'mʊ, ɛ di 'wɪ- -kʊbʊɛɲhlonnyɔ yɪ, -ɛ 'blɛ -ɲmahɛn kʊa, ɛ di
 nu, ɛ 'mʊ -kʊbʊ lɛ ɲhlon, 'bʊ ɲhlon -kʊbʊ a 'mʊ lɛ, ɛ 'mʊɲv bʊ ɲtu, ɛ 'mʊ
 'a ɲtutui 'tɔ pʊ, 'kɪ 'lɪ na -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ jɛ 'nyɪ.»

¹⁸ ƆƆa a gblegble a 'mu, Saan pi, e no- ko 'kwli e nee 'li, 'e pi nyibli Nyɔsua a Ɔhaantitie.

¹⁹ Kee, -e -bi -gɔlɔnɔma Helɔɔɔɔ, e no- Saan -kii la ni, -e nu Ɔo, Helɔɔɔɔ a 'mu, e no- -ha la 'a 'ɔɔɔɔ nuɔgba -ji', ko, 'e nu la yɔnyre-tebli -huɔhuɔ -bi.

²⁰ -Te Saan -kii la Ɔa, -e -bi Helɔɔɔɔ a 'mu, e nu la yɔnyrede -bi de. E no- mo bu pu la Saan a 'mu Ɔji'.

Saan, e no- pu la -Yusu 'nie 'lu

(Matie 3.13-17; Maki 1.9-11)

²¹ -Te u 'tie 'yee la Saan Ɔji' ni pi, 'ti- Saan 'mu nyibli a pɛpɛ 'nie 'lu le pu, -e -bi -Yusu nyre 'u ni, Saan 'e pu Ɔu 'nie 'lu, -Yusu 'e -twa Nyɔsua a dida. E ni 'li Nyɔsua a dida 'kwli, yako 'e -ki wɔn,

²² Nyɔsua a -Hihiu* 'e Ɔtu 'u Ɔu 'lu, Ɔwi yi, -te -hungbe 'ye ni Ɔtu 'u Ɔu 'lu, 'ti- 'u 'win Nyɔsua a win, 'e -hɔn 'li yako 'kwli, 'e pi le: «-Mo mo 'na 'Yu ni -do, 'n nɔe -ni -tee. -Nie 'mu doɔɔ.»

-Yusu a 'banu

(Matie 1.1-17)

²³⁻³⁸ De a 'mu bu -hi, -e -bi -Yusu Ɔtu -kuan -wlu. Ti a 'mu 'yri, e -we 'li bu ko la 'yri a (30) -wɔ Ɔtu 'u -pu ni. Nyibli a Ɔwɔ wen 'ni, Sosefu -mo 'a 'ba. Sosefu a 'mu, 'a 'banu a 'nyre, no- -bu:

- Nyɔsua, e no- nu Adamu,
- Adamu 'e ko Seti,
- Seti 'e ko Henɔɔɔɔ,
- Henɔɔɔɔ 'e ko Kaina,
- Kaina 'e ko Maleleeli,
- Maleleeli 'e ko Saleɔɔɔɔ,
- Salɔɔɔɔ 'e ko Henɔki,
- Henɔki 'e ko Matusala,
- Matusala 'e ko Lamɛki,
- Lamɛki 'e ko Noe,
- Noe 'e ko Semu,
- Semu 'e ko Afasadi,
- Afasadi 'e ko Kainamu,
- Kainamu 'e ko Sala,
- Sala 'e ko Ebeli,
- Ebeli 'e ko Faleki,
- Faleki 'e ko Yrago,
- Yrago 'e ko Seluku,
- Seluku 'e ko Nako,
- Nako 'e ko Tala,
- Tala 'e ko Abrahamu,
- Abrahamu 'e ko Yisaki,
- Yisaki 'e ko Sakɔbu,
- Sakɔbu 'e ko Juda,
- Juda 'e ko Falesi,
- Falesi 'e ko Esromu,
- Esromu 'e ko Ani,
- Ani 'e ko Adume,
- Adume 'e ko Aminada,
- Aminada 'e ko Naaso,
- Naaso 'e ko Sala,
- Sala 'e ko Buasi,
- Buasi 'e ko Jobedi,
- Jobedi 'e ko Yisai,

Yisai 'ε κo Dafidi,
 Dafidi 'ε κo Nata,
 Nata 'ε κo Matata,
 Matata 'ε κo Mena,
 Mena 'ε κo Melea,
 Melea 'ε κo Eliakimυ,
 Eliakimυ 'ε κo Sonamυ,
 Sonamυ 'ε κo Sosefv,
 Sosefv 'ε κo Suda,
 Suda 'ε κo Simeo,
 Simeo 'ε κo Lefi,
 Lefi 'ε κo Matati,
 Matati 'ε κo Solimυ,
 Solimυ 'ε κo Eliese,
 Eliese 'ε κo Jesu,
 Jesu 'ε κo Eli,
 Eli 'ε κo Elomadamυ,
 Elomadamυ 'ε κo Kosamυ,
 Kosamυ 'ε κo Adi,
 Adi 'ε κo Melki,
 Melki 'ε κo Neli,
 Neli 'ε κo Salatieli,
 Salatieli 'ε κo Solobabelι,
 Solobabelι 'ε κo Yresa,
 Yresa 'ε κo Soana,
 Soana 'ε κo Soda,
 Soda 'ε κo Soseki,
 Soseki 'ε κo Semie,
 Semie 'ε κo Matatiasι,
 Matatiasι 'ε κo Maati,
 Maati 'ε κo Nagai,
 Nagai 'ε κo Esri,
 Esri 'ε κo Nahomυ,
 Nahomυ 'ε κo Amosi,
 Amosi 'ε κo Matatiasι,
 Matatiasι 'ε κo Sosefv,
 Sosefv 'ε κo Sanai,
 Sanai 'ε κo Melki,
 Melki 'ε κo Lefi,
 Lefi 'ε κo Matati,
 Matati 'ε κo Heli,
 Heli 'ε κo Sosefv,
 -ε -bi nyibli a □wlt wen 'ni, Sosefv, ε no- ko -Yusu.

4

-Te 'kuo -hvtin a nyiblo gbagbu □tee la 'v -Yusu le
 (Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)*

¹ Nyisua a -Hihiu* koo -Yusu win ki pepe. -Yusu a 'mu, ε no- hɔn 'li 'nie -mu', -ε mo Suden wien, Nyisua a -Hihiu a 'mu, 'ε gba 'li□i -te -mu', nyiblo □du 'yi 'li 'ti.

² -ε -bi 'kuo -hvtin* a nyiblo gbagbu, ke- ε pi, 'ε yi 'v -Yusu le □tee -ni, -ε di□e nu, ε 'mu -ti 'wla, 'ki 'v 'a Bai Nyisua ye', 'ε □tee 'v□v le, 'ki 'li -nyrowi a -wh ni 'hven 'kwli. 'Ki 'li -nyrowi a 'mu 'kwli, -Yusu □ci* ni. -Te ε -hi, -ε -bi 'kanv -tva la 'a nunuo.

3 -ε -βι 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu wen: «'Bu mo, ̄ni mo Nyisua a 'Yu, lee 'hiɔ -bu, bu -he 'floo.»

4 -ε -βι -Yusu ̄tūō ̄wɔn, ε wen: «D 'cɾīɾī ni, 'ki 'li Nyisvacɾien 'kwli, -ε mo, ε 'yi didide ni -do 'pa-, ε 'ni -nūō līɾī, -tonyiblo 'ni -nīɾī 'klo.»

5 'Te ε -hi, -ε -βι 'ki 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu gba 'li -Yusu dugba ̄du 'lu, ti ni -do a ti 'yri, 'ε tɔɔ ̄ne -tutu ki a 'blugbi a pepe,

6 ε wen: «'Blugbi -bu, 'a 'kli, kɔ 'a -ti a 'yi'bobua, 'n di -mōɔ 'ni -nyi. 'A pepe a 'mu, υ -nyi 'mōɔ ni. 'Na 'mumu, nyiblo, 'n -hue, ε nɔ- 'n dīe -nyi -we.

7 'A -ti, 'bu mo, ̄ni bla 'mu kwli yi bu, 'ki 'υ 'na 'ῡtuule a -ta', -mo di 'a pepe a 'mu kɔ.»

8 -ε -βι -Yusu ̄tūō ̄wɔn, ε wen: «D 'cɾīɾī ni, 'ki 'li Nyisvacɾien 'kwli, -ε mo: -Na Kɔkɔnyɔ Nyisua ni -do, ε nɔ- blɛɛ yi, -bu bla kwli bu, 'ki 'υ 'a 'ῡtuule a -ta', nɔ- blɛɛ -ti a 'yi'buale yi.»

9 De a 'mu, -te ε -hi, -ε -βι 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu gba 'līɾī Jrusɛdiɔ 'kwli, 'ε 'yaa 'līɾī Nyisua a 'kagbau ki, ε wen: «'Bu mo, ̄ni mo Nyisua a 'Yu, -ε -βι -bu ̄pluu 'li ̄hlɔn,

10 -ε nūō, υ 'cɾīɾī ni, -ε mo: -Na -ti, Nyisua kɔ bu lee nɛ 'a lɛlenyɔ, υ 'mu -mu 'yie ̄tu,

11 υ 'mu -mu klo, -ε dīe nu, -na bu 'ni ̄ha 'hiɔ yi ̄gbɛ.»

12 -ε -βι -Yusu ̄tūō ̄wɔn, ε wen: «D 'cɾīɾī ni -we, 'ki 'li Nyisvacɾien 'kwli, -ε mo: ̄Yi yi -blɛɛ -ni, -bu ̄tɛɛ 'υ -na Kɔkɔnyɔ Nyisua ɛ.»

13 -Te 'kuo -hυin a nyiblo gbagbu -we 'ki -Yusu a lɛ̄tɛɛɛ -mo, 'ki 'li 'kabi a gblegble 'kwli, -ε -βι ε -hāa mɛ ɛ, 'ε mu 'υ ti ɛ -ple mo, -ε kɔ 'yri ε di 'ῡɔ ɛ ̄tɛɛ mo -dii -ni de.

-Te -Yusu ̄tu la 'a -kvan -wlu, 'ki 'li Galileblugba 'kwli (Matie 4.12-17; Maki 1.14-15)

14 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -βι -Yusu ̄hian -mo, 'ε mu 'li Galileblugba 'kwli. Nyisua a -Hihiu*, 'ε koo ̄ne win ki pepe, 'ε -nyīe 'klu. 'A 'nyɛ 'heen la 'blugba a pepe ki bu,

15 'ε tɔɛ Nyisua a -ti, 'ki 'li Nyisua a 'kayo blɛ, nyibli a pepe 'υ 'buɛ Nyisua a -ti 'yi.

Nasaleti a nyibli 'yi la -Yusu ̄wlv yi -kuo -ni (Matie 13.53-58; Maki 6.1-6)

16 -Nyɔwɔ ̄du, 'ki -Yusu mu 'li Nasaleti, -ε mo 'dɔɔ -kɔ 'kwli ε kuu 'li. -Wuwle-nyɔwɔ*, 'ε pa 'li Nyisua a 'kayu bu, ̄wi yi, -te ε nīe ɛ, 'ε 'du ye', -ε dīe nu, ε 'mu Nyisvacɾien -hre,

17 'υ -nyīe 'cɾien -mu', Nyisua a winwlon-hanyɔ Esai 'cɾi la, 'ε klāa yi, 'ε ye 'cɾienkɔtɔ -mu' ki, ε ̄mυɛ wen ɛ. 'Cɾienkɔtɔ a 'mu, 'a win, ε nɔ- bu:

18 «Nyisua a -Hihiu*, ε nɔ- ni 'υ 'mu ke', Nyisua 'ε -ha 'li mu, 'ki ̄bu pu 'a ̄haantitie nyibli -mu', -υ ni nyai ɛ,

Nyisua 'ε lee 'mu, 'ki ̄bu lee ̄koyo, -ε mo, ε dī ̄nu 'ni ̄gble. ̄Bu lee 'yii'donyɔ, -ε mo, ε dīe 'ni nu, υ 'mu ɛ yru. ̄Bu lee nyibli -mu', υ ̄tui ̄hɔɛn, -ε mo, ε dī ̄nu 'ni ̄gble -we.

19 ▢ Bu lee 'waa pepe, -ε mo, ti nyre 'u ni, -ε ko 'yri Kukonyo di 'u ▢ nu ▢ u -toɔ -ni, -ε mo, ε nɛ ▢ nu ni.»

20 -Te -Yusu -we -mo, -ε -bi ε 'pla 'crɛn a 'mu ni, 'ε -nyi▢e Nyɛsɛ a 'kayu a -kuannunyo, 'ε ni bu. Nyibli a pepe, -u ni 'li Nyɛsɛ a 'kayu bu, u 'wlaa ▢ ne 'yii -mo.

21 -ε -bi ke- ε pi ▢ nu yi de, ε wen: «'Crɛnkɔtɔ -mu', 'n -hre wen, a 'win wen, -ti -bu, ε hɛ, kɛ -bu, 'ki ε muu ke 'u 'lu -mo.»

22 Nyibli a pepe, -u ni 'u, u wen 'ni: «'E yi 'ni 'ple -teε.» ε keε ▢ nu ▢ wɛ lɛ, 'ki 'u yɛnwɛn, ε pi a -ta', u wen: «▢ bi nyiblo -bu, ε 'yi Sɔsefu a 'yu 'pa-?»

23 -ε -bi -Yusu wen: «'N yi▢e ni, -ε mo, a di pu 'mu 'ledu -bu yi, -ε mo: -Dɔtɔ, pi a -dɔnɔ, a 'mu 'mu yɛ pu de: ▢ wɛlɛkɛε-tebli a pepe -mu', -nuu 'li Kapɛnɔdɔ 'kwli, -a 'win 'a -ti ni. U ni -do a 'mu, nuu 'nɛ▢e -dɔnɔ a 'dɔ 'kwli -wε.»

24 ε wen 'ni de: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε 'yi Nyɛsɛ a winwɔn-hanyɔ* ▢ du -ko, u kuo ▢ wɛ yi, 'ki 'li 'a dɔnɔ a 'dɔ 'kwli.

25 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, ▢ wɛlɛkɛε-tebli -mu', Nyɛsɛ a winwɔn-hanyɔ Eli ni la, bu bi 'li 'a mu 'kwli, ti -ko 'yri 'nu 'kee la didie, 'ε gba 'yri ni ta nɛ ▢ hɔnɔ ni ▢ hɔn'huɛn, ko, -te 'kanu yi la lɛ di, 'ki 'nɛ-tɔtɔ ki. Ti a 'mu 'yri, -tugbanugbi -hu la 'nɛ- Yisraekɔe a 'blɔgba 'kwli ni, 'u -huɛ la -hɛɛlɛ.

26 Keε, ε 'yi la nyiblo ▢ du -ko, Nyɛsɛ bu lee la 'li Eli -mo, 'bu 'yi la -tugbanugba ni -do -mu', -ε 'yi Yisraekɔeyɔwɛwɛ 'pa-. 'Ki ε 'ti la 'li huɔɔdako -bi 'nyi, 'ki 'li Saletadiɔ 'kwli, -ε 'muε Sidɔdɔ yɛ, Eli a 'mu 'ε -hɛε la▢a, 'ki 'li ▢ wɛlɛkɛεde 'kwli, -ε nu▢o, -tugbanugba a 'mu, ε kuo la Nyɛsɛ ▢ wɛwɛ yi.

27 Kɔε 'u▢u -mo bu de, Nyɛsɛ a winwɔn-hanyɔ Elise a ti 'yri, ▢ hrannunyo -huɛ la 'nɛ- Yisraekɔe a 'blɔgba 'kwli ni. Keε, Elise a 'mu, ε 'yi la 'li▢i 'li -wɛ, bu -wɛε la nyiblo ▢ du a 'kɔε, 'bu 'yi nyiblo -bu, -ε mo Naama, -ε 'yi Yisraekɔeyu 'pa-, -ε ko 'li Silibɔgba 'kwli. ε nɔ- ko 'kɔε ε -wɛε la -ni, -ε nu▢o, ε kuo la Nyɛsɛ ▢ wɛwɛ yi.»

28 Nyibli a pepe a 'mu, -u ni 'li Nyɛsɛ a 'kayu bu, -te u 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi u bi yɔ' lɛ,

29 'u 'du ye' lɛ, 'u kɔ▢o, 'u ▢ tɔ▢ nɛ 'dɔ, 'u gba 'li▢i dɔgba -mu', -ε ko 'lu 'waa 'dɔ ni 'li, -ε di▢e nu, u 'mu 'li▢i yi 'nyraa -ni, ε 'mu ▢ hɔn bi, ε 'mu 'ku.

30 Keε, 'ki ε naa 'li ▢ nu 'nyi, 'ε -mu.

-Te -Yusu bla la 'ku -hvan lɛ (Maki 1.21-28)*

31 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li 'dɔ -mu' 'kwli, -ε ko 'nyre mo Kapɛnɔ, 'ki 'li Galilebɔgba 'kwli. -Te -Juukɔε* a -wuwle-nyɔwɔ* nyre 'u, -ε -bi 'ki ε mu 'li Nyɛsɛ a 'kayu bu,

32 'ε bi 'u yɔ', 'ε -tua nyibli Nyɛsɛ a -ti a tɔɔlɛ. Nyibli -mu', -u ni 'u, ε mo 'waa ▢ wɛlɛkɛεde, 'ki -Yusu bu di tɔɔlɛ lɛ nu, -ε nu▢o, 'ki 'li Nyɛsɛ a 'ki 'kwli, 'ki ε tɔε 'li.

33 ε ko nyibehɛn ▢ du. ε nɔ- 'ku -hvan ni 'u ke'. 'Ki 'li Nyɛsɛ a 'kayu ni -do a 'mu bu, ε 'yɛε 'li win, 'ε pi lɛ:

34 «Nasaleti a -Yusu, -ha -a mu mɛ lɛ, ▢ ni 'bie 'li -aan -ti 'nyi. -Di ni, ▢ mu -a mu bu -wɛ. 'N yi▢e ni, nyiblo a 'di -bi -pa 'mu. -Mo mo Nyɛsɛ a 'Yu, -mo ε lee 'nɛ-»

35 Bu pu 'ki lɛ, -ε -bi -Yusu ▢ maa 'ku -hvan a 'mu 'yi, ε wen: «Ma wien, 'ti-, -hɔn 'u nyiblo -bu ke'!» ε nɔ- mo 'ku -hvan a 'mu bu -hli nyiblo a 'mu

bu, 'ki 'u nyibli a pepe ye', 'ti- 'e -hon 'u'v ke', 'e -mu, kee, e 'yiv de -hvan [du -mo -nu.

³⁶ Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, e mo 'waa whilekeede. Ke- u pi, 'u ye' le puple -ni, u wen: «De a 'mu, e mo de [mu. Nyiblo -bu, 'a pupwin ni 'ki ki diaki, 'ti-, 'e ko 'kuo -hwin win ki. 'Bu pu le, 'ku -hvan bu -hon 'u nyiblo ke', 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli, e -hven 'u'v ke'.»

³⁷ De a 'mu, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'e 'heen bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu -wee la kıkıanyibli -huhui a 'kve

(Matie 8.14-17; Maki 1.29-34)

³⁸ -Te -Yusu -hon 'li Nyisva a 'kayu bu, -e -bi 'ki e mu 'li Simo (Pielu) a -te. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki e yee 'li Simo a 'mu 'a 'doo bu, 'a 'hui 'e yi hren diaki. E no- nu[po, nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, 'u nyee -Yusu le, bu nu[po, nugba a 'mu, 'a 'hui bu 'kee -ni.

³⁹ E no- mo -Yusu bu [jri]e 'lu bu, bu [muma 'hui hinhren a 'mu 'yi le, 'e yiv -lee -ni, 'ki bu hoo nugba a 'mu -mo le. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'hui 'kee ni, 'e 'du ye', 'e pi 'waa didide.

⁴⁰ -Te 'yru -we 'li yakoo 'kwli le, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -e -bi nyibli a pepe -mu', -u ko nyibli, 'kve a gblegble ni, u nu- gba 'li 'waa nyibli a 'mu -Yusu -mo, 'e pu 'waa dodoyo dabu 'lu ble, 'e nu[po, 'waa 'kve 'e -we,

⁴¹ 'kuo -hwin* 'u -hon 'u 'huhrennyibli -huhui ke' le, 'u 'yee 'li win, 'u pi le: «-Mo mo Nyisva a 'Yu!» Kee -Yusu [maa [nu 'yi, 'e lee [nu, -e mo, u 'ni 'hlaa 'li -ti a 'mu, -e nu[po, 'kuo -hwin a 'mu, u yiv e ni, -e mo, -Yusu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dako yi ya.

-Te -Yusu hle la Nyisva a -ti, 'ki 'li -juukve a 'blugba 'kwli*

(Maki 1.35-39)

⁴² -Te -nyre -nye, -e -bi -Yusu 'du ye', 'e mu 'li -tite -mu', 'du bii 'u yi, nyibli a [ju a gblegble 'u mu[po 'yie le [muo mo. -Te u yee[ke ki, -e -bi u -hve bu ka[pa yi, u wen: «[Ni 'hoo mo -a mu 'hui.»

⁴³ Ke- e no- -mo -bi, e pi [nu yi, e wen: «[Haantitie -mu', -e hlee[ke, -te -mu', Nyisva ni nyibli a win a koo[le, 'n ko [bu pu[pu 'du -bi a nyibli. E no- ko -ti Nyisva 'e lee 'ne- 'kuo -tutu ki.»

⁴⁴ -Yusu 'e bi -Juukve a 'blugba a pepe -mu' ki, 'e ne Nyisva a 'kayo ble, 'e ne Nyisva a -ti -mo le.

5

*-Te -Yusu da la 'a yi-he-nagbopv**

(Matie 4.18-22; Maki 1.16-20)

¹ -Nyrowo [du, -Yusu ni la 'li Galileblugba a 'yru wien, nyibli -huhui 'u [gbee la 'u'v 'hui, -e di[pe nu, u 'mu Nyisva a -ti 'win.

² 'Ki e ni 'ki 'u bu, -e -bi e 'ye 'blagbi ni 'hven, 'u ni 'u 'nie wien. 'Blagbi a 'mu 'kwli, 'ki 'pupanyibli -hon 'li -wlu, 'u yre la 'waa -tati le.

³ 'Blagbi a 'mu, no- ko 'yee -bi -Yusu 'ya 'li 'kwli, nyibli a -huhu-ti. 'Blagbi a 'mu, Simo -ko[po, -Yusu 'e lee [ne, 'ki bu 'yia 'li 'nie ki bu de gbe. -Te u 'yia 'li 'nie ki bu, -e -bi e ni bu, 'e -tua nyibli a 'mu Nyisva a -ti a toole.

⁴ -Te e -we nyibli a toole -mo, -e -bi e lee Simo ni, e wen: «Bli, -ba mu 'u 'wlo ki, -ko -na 'bio 'hven-, ba pu 'aan -tati, ba 'pa.»

⁵ -E -bi Simo wen: «Towoo o, 'tolowo a pepe -mu 'kwli, -a 'ye [hven, -a 'yi [dedede 'pa. Kee, -te -pu 'ki le, [bu nu[po, 'n di[pe 'ni nu.»

⁶ 'u pu 'waa -tati, 'u 'la -hrin. -Hrin a 'mu, u 'la, -a -huhui a -ti, 'waa -tati -tua cicre,

7 'v pu dabu, 'v da 'waa 'bio, -v nu 'li 'blagbi -bi -mu' 'kwli, bu di nu -hee -ni, 'v -di, 'v 'yii 'li 'blagbi nu 'huen a 'mu, 'ki 'v -hrin -mo. -Hrin a kuvani-ti, 'blagbi a 'mu, v -hve bu nu.

8 -Te Simo, v dee Piel, e 'ye de a 'mu, -e -bi e 'gbla -Yusu kwli yi, e wen: «Kukonyo, hlo v 'mu -mo le, -e nu, 'n mo de'kukunuyo.»

9 Ke- Simo -pu, -e nu, e 'ta 'v bu, e ko 'a 'bio 'pupanyibli 'huen-, 'ki 'v -hrin -huchui, v 'la a -ta'.

10 De nu -do a 'mu, e no- mu 'lu -mo, 'ki 'v Saki ko Saan 'huen- -mo, -v mo Sebete a 'yonu, -v ko Simo 'huen- -ni -kuan. Kee, -Yusu lee Simo nu, e wen: «Nu 'pie 'li huannu. Kue mo ti -bu 'yie bu, e 'ni 'mo v 'ki -hrin nu de, nu 'kukue 'li le nu, kee, -tonyibli, v nu- -di le 'kukue -ni, -e di e nu, v 'mu 'na -nagbopu -he.»

11 -Te -Yusu -yre, -e -bi v kwlee 'waa 'blagbi nu, 'v hie 'v 'waa -tebli a pepe bu, 'v kve -Yusu wien, 'ki 'v 'a wienlekove a -ta'.

*-Te -Yusu nu la, hrannuyo a 'kve 'e -we la
(Matie 8.1-4; Maki 1.40-45)*

12 -Nyrowo du, -Yusu nu la 'li 'du du 'kwli. 'Ki 'li 'du a 'mu 'kwli, 'ki hrannuyo du nu la 'li. Nybeyu a 'mu, 'a 'hu a pepe mo la jji dadu. -Te e 'ye -Yusu, e no- mo bu bla a kwli yi, e wen: «Kukonyo o, 'n nyaa -mu le, nu, 'na 'kve bu -we.»

13 -Yusu 'e -hren e le, 'ti- 'e lee ne, -e mo: «'N -hve e nu, -na 'kve bu -we.» Ti nu -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kve -we nu,

14 -Yusu 'e lee ne, e wen: «Nu 'lee 'li nyiblo du, kee, mu -bu to v -dionu Nyisua a -cohlunpinyo* yi, e 'mu v 'ye, -e mo, -na 'kve -we nu. 'A -ti, gba -tebli -mu', v ni, 'v yi -cohlun* pi, 'ki 'v Nyisua ye', wu yi, -te Nyisua a winwlon-hanyo Moise nu la 'a hihla, yi-he-nyre a ti 'yri, -e di e nu, nyibli a pepe 'mu v 'ye, -e mo, -na 'kve -we nu.»

15 'E mo han-ti, -Yusu 'e nu win a pupu le, kee, 'a 'nyre a bu'heenle bii ki, 'ki 'li 'blagba a 'mu 'kwli. De nu -do a 'mu a -ti, -tonyibli 'v -huen -tebli 'ny le, 'v mi 'v 'hu, -e di e nu, v 'mu 'a win 'wu, e ko, -Yusu 'mu v nu, 'waa 'kve 'mu -we.

16 Kee, -e -bi -Yusu -hon -ta', 'e mu 'li -tite -mu', nyibli 'yi 'li 'ti, -e di e nu, e 'mu Nyisua da.

*-Te -Yusu nu la, le-yiyrenyo du a 'kve 'e -we la
(Matie 9.1-8; Maki 2.1-12)*

17 -Nyrowo du 'kwli, 'ki -Yusu nu la 'li 'kayu du bu, 'e tue la nyibli Nyisua a -ti. 'Ki Falisi'tumu* ko Nyisua a tetetonyo 'huen-, v nu la 'li nu 'ny. 'Ki v -hon 'li Galileblugba ko Sudeblugba a 'du kle, e ko, 'ki Jrusredo 'kwli, 'v -di. Kukonyo Nyisua yi -nyi -Yusu 'ki, 'ki bu nu, nyibli a 'kve bu -we.

18 'Ki v nu 'v bu, -e -bi nyibli du nyre 'v nu, 'v 'ble -hanmaki. 'Ki 'li -hanmaki a 'mu 'kwli, 'ki v pia 'li le-yiyrenyo bu. U -hve e nu, bu paa 'li 'kayu bu, -e di e nu, v 'mu 'v -Yusu yi bu tu.

19 -Te v nyre 'li 'kayu a 'mu 'hu, -e -bi v yee 'v nyibli -huchui bu. 'A -ti, v 'yi 'hru 'ye, 'ki bu paa le-yiyrenyo a 'mu 'kayu bu. Bu 'ye nu 'ye 'ki 'hru, e no- mo bu 'ya 'li 'kayu a 'mu ki, bu -ha 'hu. 'Ki v naa 'v le-yiyrenyo -mu', -e nu wen 'li -hanmaki 'kwli, 'v tu 'v -Yusu ye', 'ki 'li -tonyibli 'ny, -e di e nu, -Yusu 'mu v nu, 'a 'kve 'mu -we.

20 -Te -Yusu 'ye e, -e mo, nyibli a 'mu, v kuo ne wu yi, -e mo, e -we 'li bu nu o ni, le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kve bu -we nu, -e -bi e lee ne nu, -e mo: «Nybeyu o, -tebli nu -tie -mu', -nu, -e nyre yi, 'ki 'v Nyisua ye', e 'wuwle ke nu.»

21 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi tetetoonyo, -u ni 'u, u -tua wlonle'puple le, u wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, e hle, e yi -hee Nyisva a -ti le. Nyiblo a 'di -bi e pa 'mu 'li? 'Ti- 'e pi le, -e mo, e mo Nyisva □no. Nyisva ni -do, e no- we 'li bu 'womla nyiblo a de 'kuku.»

22 De a 'mu, u nee □wli kle, -Yusu yru□o ni, -e -bi e wen: «De- ko □wli du -bu a nee 'ki le 'li? A 'yi wen yi -blee -ni, ba naa wen □wli du a 'mu le.

23 'Aan □wli wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee nyiblo -bu, -e mo, 'a de 'kuku 'womla ni, e ko, 'aan □wli wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee □ne, -e mo, bu 'du ye', bu na.

24 Kee, ba yi□e, -e mo, 'mo -mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti-, 'mo -mo Nyisva a 'Yu, e lee 'ne- -tutu ki. Nyisva a □gbetu, e no- -nyi 'mu 'kli, 'ki □bu 'womla -tonyibli a de 'kuku, 'ki 'ne- -tutu ki, 'e -nyi 'mu 'kli -we, 'ki □bu nu□o, -tonyibli a 'kue 'mu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, u -ya, 'n ko □bu nu□o, 'a 'kue 'mu -we, -e di□e nu, a 'mu□u le yru, -e mo, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, e mo □han-ti □no.» -E -bi e □hian -mo de, 'e -tua 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mohlele, e wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kue -we ni.»

25 Ti ni -do a ti 'yri, nyibli yi wen 'u□u -mo le ni te, 'e 'du ye', 'e 'du 'a -hanmaki ye', 'e 'hri, 'e -tua 'li 'a 'kayu a bummuo, 'ki 'li Nyisva a 'nyre a lepupu 'kwli.

26 Nyibli -mu', -u ni 'u, -e -bi e kee 'waa □wli le, 'u 'ta 'u ble, 'u pi Nyisva 'nyre le, u wen: «-A 'ye ke wlonlemaa-tebli gbagbi.»

*-Te -Yusu lee la Lefi, 'ki bu -he la 'a -nagbopi**

(Matie 9.9-13; Maki 2.13-17)

27 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu yi □ti 'doto. Bu yi 'ki ni mi, 'ki 'u 'hru wlon, 'ki e yee 'u 'blwli'tuny □du bu. 'A 'nyre mo Lefi, 'e ni 'li 'blwli'tule' bu. (-Tonyibli a pepe yraa 'blwli'tuny ni, -e nu□o, u yi di 'wli dtaki.) -Te -Yusu nyre 'u□u 'hwi, ke- e pu□u yi: «Kue 'mu □wien le, □mu 'na -nagbopi -he.»

28 -E -bi Lefi 'du ye', 'e hie 'u 'a -kuan a pepe bu, 'e kue -Yusu □wien.

29 Lefi a 'mu, e no- da -Yusu ko 'a -nagbopu 'hwen- diide -mo, 'e da 'a 'bio 'blwli'tuny -huohwi, ko huaponyibli -bi 'hwen-, -u ko 'klo, -e 'yi 'u yi 'sii -ni.

30 Falisi□tumu* a nyibli, u ko Nyisva a tetetoonyo 'hwen-, -u mo Falisi□tumu a nyibli -we, -te u 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua wlonle'puplele, 'u lee -Yusu a -nagbopu, u wen: «De- nu 'ki□i, a ko 'blwli'tuny ko nyibli du -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni 'hwen-, 'a ni 'u dedihu ni -do ki 'li? A 'yi wen yi -blee -ni, ba nu de a 'mu.»

31 -Yusu bu 'win -ti a 'mu, e no- mo bu pu le: «Nyiblo -bu, -e ko 'hwi -nu -tee, e 'ni -hua□a li -doto a 'yiye, kee, nyiblo -bu, -e ko 'hwi -hren, e no- □mue -doto a 'yiye le.

32 'N 'yi -di, 'ki 'u nyibli -bu, -u pi le, -e mo, 'waa 'klo 'sii 'u yi a -ta', kee, nyibli -bu, -u yi□e, -e mo, 'waa 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko -ti 'ni -di, 'mu □nu -lee -ni, -e mo, 'waa de 'kuku -bu, u ni, bu hie 'u□u bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva.»

Nyisva lee 'ne- -Yusu -tutu ki, 'e ya 'klo yrayru, -e ko 'klo 'ka 'hwen-, -u 'yi de ni -do 'pa-

(Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

33 Ke- nyibli -bi pi -Yusu yi, u wen: «Saan* Batisi, -e pi nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopu* yi 'ni □ci* 'a -ne ti, 'u de Nyisva. De ni -do a 'mu, e no- Falisi□tumu* a nyibli ni -we, □wi yi, -te 'waa tete ni □nu 'a toole. Kee, -mo -bi, -na -nagbopu 'ni □ci□e li.»

34 -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «Nyibeyu -bu, -ε pwe 'bli, 'a 'bio -mu', ε de 'blipadiide ki, 'bu mu 'blipadiide a 'mu, 'a -tuo ki, nyiblo □du 'ni -lee□e li □nu bu □ci. E 'wi yi, 'bli a pupa, ε mo dɔdɔde □niɔ. 'A -ti, v 'yi □cicie -ko. De ni -do a 'mu, ε nɔ- □niɔ. Dɔɔv a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'ne- □nu 'ny- hii -ni, 'na -nagbopu 'ni □ci□e ni.

35 Kee, ε di ko ti, -ε di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopu 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v □cii -ni.»

36 -E -bi ε pi □nu 'ledu yi, ε wen: «Nyiblo 'ni -cra□a li wlawlu yrayru, ε 'ni -ha□a 'v 'a 'kɔba, ε 'ni -ma□a li danu 'ka a 'huɔ. 'Bu mo, 'bu nu□o, ε di nyre wlawlu yrayru a 'mu yi, ε ko, 'a 'kɔba -mu', ε -nu, 'ε -ma danu 'ka a 'mu, ε ko□o 'huen-, ε 'yi 'li□i 'li -we bu -mɔe.

37 Mo, yonɔ yrayri -bu, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du□o li□i ye', ε 'ni -pu□u 'li□i mɔmakɔ a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li□i buo 'ka 'kwli, 'bu ka□a yi, ti -ko 'yri ε di 'plu, 'bu yi ni 'ye, ε ko bu wa mɔmakɔ a buo a 'mu, nɔ 'mu bu 'wle.

38 E nɔ- nu□o, 'ki 'li bu yrayru 'kwli, 'v pi 'li nɔ yrayri 'li.

39 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nɔe nɔ 'ki a 'nuna, ε 'ni -hwa□a li nɔ yrayri a 'nuna. Ke- ε di pu: Nɔ 'ki -mu', ε nɔ- nɔ wlon, 'ε -hi 'v nɔ yrayri 'v. (E nɔ- nu□o, nyiblo □du 'ni 'du□o li -tebli 'ki ye', ε 'ni -pu□u li□i -tebli yrayri ki. U 'ni -bibi□e li 'yi le.)»

6

-Yusu, ε nɔ- ko 'kl, 'ki bu lee nyiblo de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli*

(Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)

1 -Wuwle-nyrɔwɔ □du, -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v mu le na mo. -Te v yi ni mi, 'dɔdɔ-tebli □du, -ε 'wi -kubu yi, ε nɔ- ko -ci v yi 'li 'kwli □tiɔ 'bɛε -ni. 'Dɔdɔ-tebli a 'mu, ε nɔ- ko bli gbi 'a -nagbopu 'ce, 'v hihie 'li□i □ire, 'v yi□i di.

2 'Ki 'li -ci ni -do a 'mu 'kwli, 'ki Falisi□tumu* a nyibli -bi ni 'li. -Te -Yusu a -nagbopu, v yi 'dɔdɔ-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'ce, -ε -bi ke- v pi □nu yi, v wen: «De -bu, a ni, ε □na ni. Nyisva a tete wen 'ni, nyiblo □du 'ni 'nuo 'li -kuan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

3 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «-Ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, 'ki 'v -aan 'bai gbagbu, -ε mo bodiɔ Dafidi a -ta', 'n pu□u □haan-ti, -ε mo, a -hre□e ni. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε nɔ- bu: -Nyrɔwɔ □du, -te 'kanu ni la bodiɔ Dafidi, ε ko 'a nyibli 'huen-,

4 'ki 'li Nyisva a 'kayu bu, 'ki ε pa la 'li, 'ε -ha la 'v 'floo, -ε pe la 'v 'teble ki bu, 'ε di□e, 'ε -nyi la 'a de gbe 'a nyibli, 'v di la□a -we. Kee, Nyisva a tete wen 'ni, Nyisva a -cɔhɔnpinyu* ni -do, v nu- bleε yi, -bu di 'floodu a 'mu. 'Bi 'floodu a 'mu, -ε ni 'li Nyisva a 'kayu bu, v -ha la□a ni, 'ki 'v Nyisva a -ta'.»

5 -E -bi ke- ε pi □nu yi de: «'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyisva lee 'ne- 'mu ni, 'ε -nyi 'mu 'kl, 'ki □bu lee ne 'a -ne nyiblo □du de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Wuwle-nyrɔwɔ □du 'kwli, -Yusu nu la□a ni, nyiblo □du, -ε ko dabu 'ku la, 'a 'kve 'ε -we la*

(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)

6 -Wuwle-nyrɔwɔ -bi 'kwli, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyisva a 'kayu bu de, 'ε tɔe nyibli Nyisva a -ti. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki ε yeε 'li nyibeyu □du bu. Nyibeyu a 'mu, 'a diidedabu 'ku ni.

7 Bv nu 'ki 'u bu, -ε -bi Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu* a nyibli, -u ni 'u 'hven-, v -twa 'yie a ke'gbaale, v 'mu -Yusu 'ye, 'bu mo, 'bu ko bu nu□o, nyibeyu a 'mu a 'kve 'mu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrōwo -mu' 'kwli, -ε di□e nu, -Yusu 'bu nu□o, v 'mu□v -ti -yεε -ni. (Falisi□tumu a nyibli wen 'ni, bu nu□o, nyiblo a 'kve bu -we, ε mo -kvande □mo. 'Ti- Nyisva a tete wen 'ni, 'ki 'li -wuwle-nyrōwo 'kwli, nyiblo 'yi yi -bleε -ni, bu nu -kvan.)

8 Kee -ε -bi -Yusu yru 'waa 'lule-hihie le. E no- nu□o, 'ε lee nyibeyu a 'mu, ε wen: «'Du ye', -bu nyra 'li nyibli 'nyi bu,» nyibeyu a 'mu 'ε 'du ye', 'ε nyra 'li □nu 'nyi bu.

9 -ε -bi -Yusu 'beti tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli 'hven- ni, ε wen: «-Bi' Nyisva a tete pi 'li? 'Ki 'li -wuwle-nyrōwo 'kwli, nyiblo bu nu □haande, ko, bu nu de -hvan, de a 'di -bi -nu -tee 'li? Nyiblo bu wa 'a 'būhian, 'ki 'li -wuwle-nyrōwo 'kwli, -ε di□e nu, ε 'ni □ha 'ku, ko, nyiblo bu -ha 'a 'būhian a -hūnhūn mε le bu 'wan, de a 'di -bi -nu -tee 'li?»

10 Bv yi 'li □nu 'yi le ni te, -ε -bi ke- ε pi nyibeyu a 'mu yi, ε wen: «Hru -na dabu -mu', -ε 'ku,» -ε -bi ε hru 'a dabu ni. Bv hru 'ki dabu a 'mu, -ε -bi ε 'hri 'klo, 'ε bi 'v 'a dion a -ta'.

11 -Te -Yusu nu 'ki□i, nyiblo a 'mu a 'kve, ε -we, -ε -bi Nyisva a tetetoonyo ko Falisi□tumu a nyibli 'hven-, v bi yru' le dīaki, 'v -twa □to a le□mumuo, -te v di nu, v 'mu -Yusu -balv' nu.

-Te -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'hven, -v ko -bv -he la 'a -mōnanyo (Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)*

12 Ti a 'mu 'yri, dugba □dv ni 'v. E no- ko 'lu ε 'ya 'li, -ε di□e nu, ε 'mu Nyisva da. 'Ki ε -hi 'li 'tōlwo a 'mu 'li, 'ki 'u Nyisva a dīda a -ta'.

13 -Te -nyre -nye, -ε -bi ε da 'a -nagbopu* ni, 'ki 'li □nu 'nyi, 'ε -ha 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'hven, 'ε deε □nu 'a -mōnanyo.

14 Nyibli a 'mu, v nu- mo: Simo, ε -nyi Pielunyre, ε ko Simo a 'mu, 'a 'dīayi Adre 'hven-, ko Saki, ko Saan, ko Filipu, ko Batelemi,

15 ko Matie, ko Toma, ko Alufe a 'yu Saki, ko Simo. Simo a 'mu, 'ki ε ni la 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'ye ni -hva Romakvε;

16 ko Saki a 'yu Judu, ko Judta Yisikalio. E mo nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu tve la nyibli -hūohūi Nyisva a -ti, ε ko, ε ni la□a, kīklanyibli a 'kve yi la -we

(Matie 4.23-24; 12.15-16; Maki 3.7-12)

17 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v □ti 'li dugba a 'mu 'lu ni, 'v nyra 'v -tite -mu', 'dv 'wleε 'v bu. 'Ki 'v -te a 'mu, -Yusu a -nagbopu -hūohūi -bi 'kukue wen 'v le, v ko nyibli -hūohūi -bi 'hven-. 'Ki -v -bi -hōn 'li Jrusredto 'kwli, ε ko 'ki 'li -Juukve a 'blbghī a pepe ki, ko 'di -bi -mu', -v ni 'li 'yru wien, -v mo Tildto ko Sidōto 'hven-.

18 V di ni, -ε di□e nu, v 'mu 'a win 'win, ko, ε 'mu□v nu, 'waa 'kve 'mu -we, ε ko, ε 'mu nyibli a 'kuo -hūn* le bla.

19 Nyibli a pepe □mve□e le, 'ki bu -hren□e le, -ε nu□o, 'kī -hven 'li□i 'hūi, ε ni□e ni, 'waa 'kve 'ε yi -we.

Plv a bleε ko 'jrv 'hven- (Matie 5.1-12)

20 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'du 'lu ye', 'ε ta 'li 'a -nagbopu* -mo le, ε wen:

«'A mu -bv, -v mo 'na -nagbopu, □hven ni, ba ko plv a bleε, -ε nu□o, ti -ko 'yri Nyisva di 'v 'klo yrayru -nuu -ni,

a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a di 'lɪ 'klɔ yrayrʊ a 'mʊ 'kwli nɪ.

²¹ 'A mʊ -bʊ, 'kanʊ ni, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ,

ba kɔ plɔ a bleele,

-ɛ nu□o, 'kanʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu 'a mʊ de.

'A mʊ -bʊ, -v yɪ wɛ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ,

ba kɔ plɔ a bleele,

-ɛ nu□o, a di 'nɪ 'ca.

²² 'Bʊ mɔ, nyibli 'bʊ yraa nɛ 'a mʊ, 'bʊ pʊ 'lɪ 'a mʊ -patʊ', kɔ, 'bʊ yɪ 'a mʊ 'yri lɛ nɪ -hɛ, ɛ kɔ, 'bʊ yɪ 'aan 'nyrɛ yɪ nɪ nyre, -tɛ a paa 'b, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'a -hɛ 'na -nagbopʊ, 'bʊ mɔ, 'ba yɪ □hʊɛndʊ a 'mʊ nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ -ba kɔ plɔ a bleele.

²³ 'Tɪ -mʊ' -kɔ 'yri 'kla-wliye'yɪya a 'mʊ, ɛ di 'b nyre, 'kɪ 'b 'a mʊ -mɔ, ba nu dɔdʊ, kɔ, ba yɪ -wɪa, -ɛ nu□o, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, Nyɪsʊa di -nyɪ 'a mʊ 'wio gbabʊ. Kɛ- nɪ -dɔ ɛ □ti la 'mʊ: -tɛ nyibli -bʊ, v yraa nɛ 'a mʊ, v ni, kɛ- 'waa 'batʊ nɪ la, 'v □tui la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyʊ* □hʊɛn.»

²⁴ Nyibli -bʊ, -v 'yɛ nɪ □tuu 'b Nyɪsʊa, kɛ- -Yusu pɪ □nʊ yɪ, -ɛ mɔ:

«'A mʊ -bʊ, -v mɔ dekonyibli,

'jɾɔ 'kɪ 'b 'a mʊ -mɔ,

-ɛ nu□o, a 'yɛ 'aan -nɛ plɔ a bleele nɪ.

²⁵ 'A mʊ -bʊ, -v kɔ didi-teblɪ a pɛpɛ, a -hʊɛ,

'kɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ,

'jɾɔ 'kɪ 'b 'a mʊ -mɔ,

-ɛ nu□o, 'kanʊ di 'a mʊ 'nɪ nu.

'Jɾɔ 'kɪ 'b 'a mʊ -bʊ, -v 'cɛ kɛ -mɔ,

'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ 'kwli,

-ɛ nu□o, a di nu nyat lɛ, a 'mʊ wɛ.

²⁶ 'Jɾɔ 'kɪ 'b 'a mʊ -mɔ, 'bʊ mɔ, nyibli a pɛpɛ 'bʊ yɪ 'aan □haan-tɪ nɪ hɛ, -ɛ nu□o, nyibli -mʊ', -v yraa 'na -nagbopʊ, dɛ nɪ -dɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- 'waa 'batʊ nɪ la 'waa hɪwinwɔn-hanyʊ -mɔ -wɛ, 'b hɛ la 'waa □haan-tɪ.»

Ba nʊɛ nɛ 'aan yraanyibli

(Matie 5.38-48; 7.12a)

²⁷ -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ dɛ: «'Aan pɛpɛ, ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: Ba nʊɛ nɛ 'aan yraanyibli. Nyibli 'bʊ yraa nɛ 'a mʊ, ba nu □nʊ □haandɛ -mɔ.

²⁸ Nyibli 'bʊ pʊ 'a mʊ 'jɾɔ yɪ, nyibli 'bʊ yɪ 'a mʊ □hʊɛn nɪ □tui, ba da Nyɪsʊa, 'kɪ bʊ nu □nʊ □haandɛ -mɔ.

²⁹ Nyiblo 'bʊ pʊ 'lɪ -mʊ 'ɲma nʊa', tɔɔ 'b nʊa -bɪ 'v, ɛ 'mʊ 'a 'yɛ -bɪ pʊ. Nyiblo 'bʊ -ha 'b -na kʊɛtɪ, -ha□a mɛ lɛ, bʊ gba -na wɪawɪb -bɪ.

³⁰ Nyiblo 'bʊ yɪ -mʊ dɛ nɪ -hʊɛ, -ha 'lɪ□ɪ 'lɪ, -bʊ -nyɪ □nɛ□ɛ. Nyiblo 'bʊ -ha -mʊ -na dɛ -jɪ', □nɪ 'betie 'lɪ 'a -tɪ.

³¹ □Haandɛ -bʊ, a -hʊɛ -tonyibli bʊ nu 'a mʊ -mɔ, 'aan 'mumu, ba nu □nʊ□v -mɔ -wɛ.

³² 'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ nyibli nɪ -dɔ -bʊ, -v nʊɛ nɛ 'a mʊ, 'aan □wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ□ɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di pʊ 'a mʊ 'nyrɛ lɛ. Mɔ, nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, v nʊɛ nyibli -mʊ' nɪ -wɛ, -v nʊɛ □nʊ.

³³ Nyibli nɪ -dɔ -mʊ', -v ni 'a mʊ □haandɛ -mɔ, 'bʊ mɔ, v nɪ -dɔ a 'mʊ, 'ba yɪ □nʊ □haandɛ -mɔ nɪ ni, 'aan □wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ□ɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di pʊ 'a mʊ 'nyrɛ lɛ. Dɛ nɪ -dɔ a 'mʊ, nyibli -bʊ, -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, ɛ nɔ- v ni -wɛ.

³⁴ 'Bʊ mɔ, 'ba pʊ lɛ, ba -nyɪ 'aan 'wliye nyibli nɪ -dɔ -mʊ', -v di□ɛ kle -mɪa -nɪ, -v di 'a mɔ□ɔ -nyɪ, 'aan □wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ□ɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di pʊ 'a mʊ 'nyrɛ lɛ. Nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, v ni□ɛ nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'nyɪ, -tɛ v yɪ□ɛ, -ɛ mɔ, 'waa 'bɪo di 'wliye a 'mʊ kle 'nɪ -mɪa -nɪ a -tɪ.

35 De ba nu, ε no- mo, ba nve ne 'aan yraanyibli, ba nu ɔnu ɔhaande mo. 'Bu mo, 'ba -nyi nyiblo de, a 'ni 'muo 'liɔɔ le, 'ki bu -mua ɔne kle. 'Bu mo, 'ba yɔɔ le ni ni, Nyisua di nu 'a mu ɔhaande gbagbu -mo, ε ko, a di -he Nyisua a 'yonu, -ε nuɔo, 'kuopanyibli ko 'crekɔnyibli 'huen-, ε ni ɔnu ɔhaande -mo -we.

36 Ba ko nyibli a nyai, ɔwi yi, -te 'aan 'Baɪ Nyisua -nu, 'ε ko nyibli a nyai diaki.»

A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti (Matie 7.1-5)

37 «A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti, -ε diɔe nu, Nyisua 'ni ɔha 'a mu -ti -yee -ni. A 'ni 'puu 'li 'aan 'bio -bati le, -ε diɔe nu, Nyisua 'ni ɔha 'a mu -bati le -puu -ni -we. Yinyre-tebli -mu', nyibli ni 'a mu -mo, 'a -ti bu -hru 'a mu -mo, -ε diɔe nu, yinyre-tebli -mu', a ni, Nyisua 'mu 'a -ti -mo hru -we.

38 -Tebli -mu', 'aan 'bio -hve 'a mu, ba -nyi ɔnuɔv, -ε diɔe nu, 'ba -hua Nyisua de, ε 'mu 'a moɔɔ -nyi. 'Bu mo, 'ba yɔɔ le ni ni, ε 'wi-, -te v 'ye ni lo wen -kubu, v 'mu 'a moɔɔ -nyi a -ti. -Kubuloɔɔ -mu', v ni, 'v lue -kubu, v di 'liɔɔ 'ni 'yii -ni -tee, v 'mu 'li -kubu a 'mu 'aan blo 'kwli pu, v 'mu 'liɔɔ 'li -koɔ -ni, ko, v 'mu blo a 'mu bu bla, -ε diɔe nu, v 'mu 'li 'a de -bi pu, blo 'mu 'li 'yii -ni -tee. -Te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nyisua di 'aan 'yiye nu.»

39 Ledu, -Yusu pu ɔnu yi, ε no- bu: «'Yii'dɔnyo 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu 'ble 'a 'bi 'yii'dɔnyo a dabu kwa, bu na 'hru. 'Bu nuɔo, v ni 'huen a 'mu, v di bi 'li 'butiɔ 'kwli.

40 E 'yi 'nyinyinyo ɔdu -ko, -bu di 'v 'a tɔonyo 'lu yi ni. Kee, 'nyinyinyo -mu', -ε 'nyi -tee, -te 'a tɔonyo ni 'mu, ke- ε di 'mu ni.

41 De- ko -ti, -na 'biɔian a kvetye -bu, -ε ni 'liɔɔ 'yi, ɔni yi 'a 'yele, 'ti- ne tugbekutiɔ -mu', -ε pe 'li -mu 'yi bu, ɔni 'ye ni 'yeɔe 'li?

42 ɔYi yi -blee -ni, -bu lee -na 'biɔian, -ε mo: Nu gbe, ɔbu -ha 'li -mu kvetye 'yi, -mo -ko 'yi tugbekutiɔ pe 'li bu. -Mo -mu', -ε nee 'li ni 'huen, yi-hede, -ko -bu nu, ε no- mo -bu -ha 'li -ne tugbekutiɔ 'yi, ɔmu le yru -tee, 'ti- ɔmu 'li kvetye -na 'biɔian 'yi -ha.»

Tugbe a 'kuo, ε no- v yruɪ ɔne (Matie 7.16-20; 12.33-35)

43 Ke- -Yusu pi de: «Tugbe -mu', -ε yi ɔhaan'nie -jri, ε 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu tu 'kui -hɔin. Mo, tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri ɔhaan'nie, ε 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu tu ɔhaan'kui.

44 Tugbe a 'kuo, ε no- v yruɪ ɔne. E 'yi nyiblo ɔdu -ko, -bu -ha bubuokui, 'ki 'li ɔwɔnmlotu yra. Nyiblo ɔdu 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu -ha 'v -gbɔgbɔyo gbukawiti 'yri.

45 ɔHaannyiblo a nunu-tebli no yi, -ε nuɔo, 'a ɔwɔ no yi. 'Crekɔnyo a nunu-tebli nyre yi, -ε nuɔo, 'a ɔwɔ nyre yi. -Ti -mu', -ε 'yii 'li nyiblo a ɔwɔ ki, ε no- yi 'vɔv wien -dii -ni.»

ɔTɔkɔnyo, ko nyiblo -mu', -ε 'yi ɔto -ko, -v pu 'waa 'kayo (Matie 7.24-27)

46 Ke- -Yusu pi de, ε wen: «De- ko -ti 'a dee 'mu Kɔkɔnyo ti a pepe, 'ti- ti 'n hle, 'a 'ye ni nuɔo 'li?

47 Nyiblo 'bu ni 'v, -ti -bu, 'n hle, 'bu yɔɔɔ nua yi bu ni pi, 'ti- 'bu yɔɔɔ ni ni, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ε 'wi yi.

48 E 'wi nyiblo -mu' yi, -ε pi 'a 'kayu. E 'blu -tutu -blublu, 'ε ye 'hiɔ 'pa ki. 'Ki ε pu 'v 'kayu a 'mu, -ε diɔe nu, ε 'mu bu ku -tee. -Te ε puɔv, -ε -bi 'nie'yiti nyre 'v ni, 'nie a 'mu 'ε -wɔn 'kayu a 'mu -mo -wɔnwɔn, kee, ε 'yi 'li 'a 'wɔwla 'li -we, -te ε ku bu a -ti.

49 KEE, nyiblo -mu', -ti -bu, 'n hle, -ε di 'win, 'ti- -ε 'ye ni di□e ni nu, ε 'wi- nyiblo -mu' yi, -ε 'yi -tutu 'blu, -ε pu 'kayu. -Te ε -we 'a pupubu -mō, -ε -bi 'nie 'yi ni, 'ε -wōn 'kayu a 'mu yi. Ε nō- mō 'kayu a 'mu bu 'wle, 'ε nyre yi pepe.»

7

-Te -Yusu nu la□a, Romakue a 'seyo a -kvannunyo □du, 'a 'kue 'ε -we la (Matie 8.5-13)

1 -Te -Yusu -we 'li nyibli a -mōhleele -mō, -ε -bi ε mu 'li Kapenaodto 'kwli.

2 'Ki 'li 'diō a 'mu 'kwli, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu □du ni 'li. 'A -kvannunyo □du ni 'li, 'a □wlu 'ε -ha 'li□i diakti. -Kvannunyo a 'mu, ε nō- kō 'hvi -hren, ε mi 'ku mō.

3 -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε 'win -Yusu a 'li di-ti, ε nō- mō bu te□ε -Juukue* a 'blu a nyibli □du yi, bu lee □ne, -ε mō, bu di 'li□i -mō, ε 'mu□u nu, 'a -kvannunyo a 'mu, 'a 'hvi 'mu -we.

4 -Te -Juukue a 'blu a nyibli a 'mu, v nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi v -tua 'a lenyaale, v wen: «'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε bleε yi, -bu -heε □ne,

5 -ε nu□o, ε nve ne -aan dako ni, 'ti-, ε nō- -heε ne -a mu, □a pu Nyisva a 'kayu, 'ki 'ne- -aan 'diō 'kwli.»

6 -Te v pu 'ki le, -ε -bi v kō -Yusu 'hven-, v bi 'hru wlon, 'v -mu. -Te v 'mue 'seyo a nyiblo gbagbu a 'kayu le, -ε -bi nyiblo gbagbu a 'mu, ε lee ne 'a 'bio ni, 'ki bu lee -Yusu, -ε mō: «Tōonyo o, 'ni -hua□a li□i, □bu -ha -mu 'ku. 'Mō -bu, -ε 'yi -Juukueyi 'pa-, 'n 'yi yi -bleε -ni, 'ki -bu pa 'li 'na 'kayu bu.

7 Ε nō- nu□o, 'ni pu le, -ε mō, ε 'yi 'v le -nōō -ni, 'ki 'na □gbetu □bu mu wen 'li -mu -mō. KEE, pu win dadu, 'na -kvannunyo a 'kue 'mu -we.

8 'Na 'mumu -bu, 'n kō nyibli gbagbi -bi. V nu- kōō 'mu win ki. 'Ti-, 'n kō 'seyo -bi, 'n kōō win ki -we. 'Bu mō 'ni pu win, 'ni lee ne 'a nyo, 'ki bu mu de nu, -ε -bi ε mi ni. 'Bu mō, 'ni lee ne 'a nyo -bi, 'ki bu di 'li, -ε -bi ε yi 'li 'ni di, ε kō, 'bu mō, 'ni lee 'na -kvannunyo, 'ki bu nu de, -ε -bi ε ni□e ni.»

9 -Te -Yusu 'win -ti a 'mu, 'seyo a nyiblo gbagbu, ε -hla, -ε -bi 'a □wlu keε le. Ε nō- mō bu □hian -mō, nyibli -mu', -v yi□i □wien le kue, ke- ε pi □nu yi, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo bu di 'na □wlu a yikuole le nu, 'n 'ye 'a nyiblo ni 'ye, 'ki 'ne- Yisraekue a 'bli.»

10 -Yusu bu -yre, -ε -bi 'seyo a nyiblo gbagbu a lelenyo -ni wen, v -me kle. -Te v nyre 'li 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu a 'kayu bu, -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mō, 'a -kvannunyo -ni wen, 'a 'hvi 'kee ni.

-Te -Yusu -ha la gblotayu 'klō, -ε 'kuv la 'li 'diō -mu', -ε mō Nae 'kwli

11 Ti gbi bu -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mi 'li 'diō -mu', -ε mō Nae 'kwli. Ε kō 'a -nagbopu* kō nyibli -hūohvi -bi 'hven-, v nu- ne 'hru ni -do, 'v mi 'li 'diō a 'mu 'kwli.

12 -Te v nyre 'li 'diō a 'mu a 'duwle, -ε -bi nyibli -hōn 'li 'diō a 'mu 'kwli, 'v 'ble 'kukuku. 'Kukuku a 'mu, ε nō- mō 'a 'dii a -ne 'yu ni -do, ε -kō. 'A 'dii a 'mu, ε mō -tugbanugba □niō. 'Diō a 'mu a nyibli -hūohvi, v nu- □glaa 'li nugba a 'mu le.

13 -Te Kukonyo -Yusu 'ye nugba 'a mu, -ε -bi 'a nyai -tua 'a nunuo. Ε nō- mō bu □ga□a, -ε mō: «'Pu nva bu.»

14 -ε -bi ε 'yia 'v 'kōft a 'mu 'hvi bu, nyibli 'ble, 'ε -hren□e le, -ε di□e nu, v 'mu bu nyra. 'Kōft a 'mu, ε 'yi yikade -kō. -Te v nyra bu, -ε -bi ke- -Yusu -pu: «Gblotayu o, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye.»

15 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi gblotayu a 'mu, ε ɔwlee 'yii, 'ε 'du ye', 'ε ni bu, 'ε -twa win a pupu. E no- mo -Yusu bu 'du 'a dabu ye', bu ɔtu 'liɔt 'a 'dii -ji' bu.

16 Nyibli a pepe -mu', -v ni 'u, ε pu 'li ɔnu huannu 'kwli, 'u pi Nyisua 'nyre le, ke- v pi: «Nyisua a winwlon-hanyo* gbagbu 'hru 'ne- -a mu 'nyi, 'ti- Nyisua a ɔgbetu, ε no- di 'a dako -hee mo.»

17 De ni -do a 'mu a -ti, -Yusu a 'nyre, ε kee 'li -Juukue* a 'blugba a pepe -mu' ni, ε ko 'blugbi -bi -mu', -v ɔglaa 'li ɔnu le.

*-Te Saan Batisi lee la 'li 'a -nagbopv -bi -Yusu -mo
(Matie 11.2-6)*

18 Ti a 'mu 'yri, Saan, -ε pi la nyibli 'nie 'lu le, ('ki ε ni la 'li ɔji'). -Tebli a pepe, -Yusu ni la, v mi la 'liɔt -mo, 'u ne laɔa -mo le. E no- nuɔo, Saan 'ε da la 'a -nagbopv ni 'hven ɔdu,

19 'ε lee la 'li ɔnu Kukonyo -Yusu -mo, ε wen: «Ba mu, ba 'betiɔe, ɔbi ε no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya, -v'v-, -a 'tie di Wanyo a 'mu -ple?»

20 -Te v nyre 'u -Yusu 'hvi, -ε -bi v wen: «Saan Batisi te -a mu bu, 'ki 'ne- -mu -mo, -ε diɔe nu, -a 'mu -mu 'beti -ni, 'bu mo, ɔni mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya, -v'v- -ba 'tie di Wanyo a 'mu -ple?»

21 -Te v nyre 'u, -ε -bi 'waa 'mumu, v yiɔt 'ni 'ye, -ε mo, -Yusu niɔe ni, nyibli -huohvi a 'kue 'ε yi -we, ko 'ε ble 'kuo -hwin* -huohvi le, -v ni 'u nyibli ke', 'ε kle 'yii'donyo -huohvi a 'yii yi.

22 Ke- -Yusu -pu, 'ε ɔtu Saan Batisi a nyibli a 'mu ɔwon, ε wen: «Ba mu, -tebli -bu, a 'ye, ε ko a 'win, ε no- ko -ti ba lee Saan. Ba lee ɔne, -ε mo, 'yii'donyo te le, le-yiyenyu 'u ne, ɔhrannuny a 'kue yi 'ni -we, 'kikenyu 'u yi -ti 'win, ko, 'kukonyibli yi 'hru 'klo le, ɔhuennyibli 'u yi Nyisua a ɔhaantitie 'win.

23 Plo a blele 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu ɔwbv yi.»

*-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'v Saan Batisi a -ta'
(Matie 11.7-19)*

24 -Te Saan a lelenyu a 'mu, v ɔhian -mo, -ε -bi -Yusu -twa Saan a -ti a kihleele, 'ki 'u nyibli -mu', -v ɔgbee 'uɔv 'hvi a -ta', ε wen: «Saan -bu, -ε ne la Nyisua a -ti -mo le, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo ɔdu 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'liɔt -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan ɔwli pu la le, a di la 'li bu -yee -ni 'li? ɔbi 'aan ɔwli wen 'ni, a di yee la 'li nyiblodv -bu bu, -ε yi huannu pie, 'ki bu hla -ti a -tee? 'Uvn-, ε 'yi a nyiblodv a 'mu 'pa-.

25 ɔbi 'aan ɔwli 'yeɔe ni, -ε mo, nyiblo -bu, a di la 'li bu -yee -ni, ε di pu la yinowlawli? Nyibli -mu', -v pi yinowlawli, ko, -v ko 'a -ne de, 'waa ɔwli -hve, 'ki v ni 'li 'kurnpu a 'kayo ble.

26 ɔbu 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? ɔbi Nyisua a winwlon-hanyo*? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε ko, 'ni hleɔe, -ε mo, Saan -hi 'u Nyisua a winwlon-hanyu -bi ni.

27 E no- mo nyiblo -mu', -kotv v 'cru la 'li Nyisuaɔrien 'kwli, -ε mo, ε no- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε no- -bu:

Nyisua wen 'ni:
'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'v 'na -kvan a -ta',
ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- ɔmu 'li nyre.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyi, ε 'yi -huan nyiblo □du ni kuvε, -bu ni 'u Saan 'lu yi. Kεε, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo -mu', u dεε 'huangbe, ε no- di 'u Saan 'lu yi nu.»

29 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Nyibli a pepe, u pi la□a nua yi bu, u ko 'blwli'tnyu 'huen-, 'u yi la Nyisua □won -nyi, ε ko, 'u -hve la□a, 'ki Saan bu pu la □nu 'nie 'lu le.»

30 Kεε, Falisi□tumu* a nyibli ko Nyisua a tetetonyu 'huen-, de -mu', Nyisua -hua la □nu, u hie la□a ki, ε no- ko -ti 'u hia la□a ki -we, 'ki Saan bu pu la □nu 'nie 'lu le.»

31 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «-Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, ε no- -bu:

32 U 'wi- 'yonu gbi yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi keε 'waa 'bio ni, u wen: -Te -a yi 'bi ni puε, -a yi 'blpa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. 'Ti-, -te -a yi □hien ni we, a 'yi nyaumli le -nu.

33 ε 'wi yi, -te Saan Batisi -di, ε yi 'ni □ci*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', ε 'ye ni 'na no, keε, ke- a pi: 'Ku -huan* ni 'u□u ke'.

34 'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni □ci□e li, 'ni 'ne no, keε, ke- a pi: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nina ni -do, ε no- ε yi 'lu -mo le -hie. 'Blwli'tnyu ko nyibli -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni, u nu-ko□o 'huen-, -u ni ninatumude.»

35 -ε -bi ke- -Yusu pi de: «Nyibli ni -tie -mu', -u wen Nyisua a □to ki, u yi□i 'ni yru, -ε mo, Nyisua a □to a 'mu, ε 'sii 'u yi.»

-Te -Yusu mu la 'li Falisi□tumu a nyiblo -bi, -ε ko 'nyre mo Simo a -te*

36 ε ko la Falisi□tumu a nyiblo □du. 'A 'nyre mo la Simo. ε no- da -Yusu de di mo. -Te u nyre 'li 'kayu bu, u ni bu, 'u -tua de a didie.

37 'Ki 'li 'diu a 'mu 'kwli, 'ki 'lawlunogba □du ni 'li. -Te ε 'win, -ε mo, -Yusu mu de di mo, 'ki 'li Simo a -te, -ε -bi ε -ha 'li 'yrie, u nu yunohu, u -nu. 'Ki 'li 'yrie a 'mu 'kwli, 'ki hinhronponyra ni 'li;

38 'ε mu 'u -Yusu a bui □hlon, 'ε yi we, 'a 'yia a mu 'ε yi 'u -Yusu a bui kle bi, 'ε ni 'a 'lu-pupui, 'ε 'hren -Yusu a bui le, 'ε 'ble 'a bui kua, 'ε -tua 'a hinhronponyra -ni wen a ble'wowlale.

39 -Te Simo 'ye de a 'mu, -ε -bi ε -tua 'li 'a diu bu a □wlu a ku'plεεε, ε wen: «Nyiblo -bu, 'bu mo wen Nyisua a seyi a winwlon-hanyo*, ε di wen□ε 'ni yi, -ε mo, nugba -bu, -ε -hren□ε le, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu. ε di wen□ε 'ni yi, -ε mo, 'lawlunogba □nu, ε 'yi wen yi -bleε -ni, bu -ha wen□ε me le, -bu muε wen□ε le.»

40 Ke- -Yusu pi 'ki□i yi, ε wen: «Simo o, 'n ko -ti □bu lee -mu.» -ε -bi Simo ε wen: «'Tonyo, pu win.»

41 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «ε ko la dekonyo □du. ε no- nyibli ni 'huen □du 'trou la 'wliye. Yi-henyiblo a gba mo 'wliye -mu', -kuannunyo ni -do -we 'li bu 'yee 'li -nyrowi a -hotrowi ni □hun 'kwli. 'Huen a nyiblo a -ne gba, ε mo, 'wliye -mu', nyiblo ni -do -we 'li bu 'ye, 'ki 'li -nyrowi a (50) -wli ni 'huen □tu 'u -pu 'kwli.

42 -Te u 'yi 'wliye -ko, 'ki bu 'pee nyibeyu a 'mu, 'a gba, -ε -bi nyibeyu a 'mu, ε lee □nu ni, ε wen: 'Na gba ni wen, 'ye -bi a 'yi□i 'pee -ni, 'n -hru 'a -ti -mo.» -ε -bi -Yusu 'beti Simo ni, ε wen: «'Ki 'li u ni 'huen a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi seyi-seyi, -ε di nyibeyu a 'mu -nuε -ni, -ε di 'u 'a 'bi 'u -hi 'li?»

43 Simo wen: «'N pu□u □haan-ti, nyiblo -mu', -ε ko gba gbagbu a -ti u -hru -mo, ε no- □nu.» -ε -bi -Yusu wen: «'A -teε, no- □nu.»

44 -ε -bi ε □hian -mo, 'ε ta 'li nugba a 'mu -mo le, 'ti- 'ε yi 'ki Simo -lee -ni: «Ta 'u le, de nugba -bu, ε -nu. -Te 'n pa 'ne- -na -te, □yi -na -kuannunyo

-lee -ni, 'ki bu yra 'na bui le, -te u ni□e le, 'ki 'ne- -aan 'bli*. Kee, nuqba -bu, e no- -mo -bi, e nu 'a 'yii a mu, 'e yra 'na bui le, ko, 'e nu 'a 'lu-pupui, 'e 'hran□a le.

45 'Ya 'u 'lu de, -te 'n pa 'ne- -na -te, □yi 'mu 'wlee -ni, 'ki 'u 'na 'wio a buyuyuy -ta', -e mo -aan 'blide. Kee, -te 'n pa wen 'ne- -na -te, nuqba -bu, e 'tie yi 'na bui 'wlee -ni.

46 □Yi 'mu 'nyra 'lu -pu, -e mo -aan 'blide, kee, e no- -mo -bi, e 'wlaa 'na bui hnhhrnpuynyra le.

47 E no- nu□o, 'ni yi -mu -lee -ni, -e mo, yunyre-tebli -huohui -mu', e -nu, Nyisva -hru 'a -ti -mo. E no- ko -ti, 'e ko nuēle gbagbu, 'ki 'u 'mu -mo. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, yunyre-tebli -mu', -koti Nyisva -hru -mo, 'bu 'yi -hu, -e -bi nyiblo a 'mu, 'a nuēle 'yi -hu, 'ki 'u 'mu -mo.»

48 Ke- -Yusu pi nuqba a 'mu yi, e wen: «Nyisva -hru -na de 'kuku a -ti -mo.»

49 -Yusu bu pu 'ki le, ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', -u ko□o 'huen-, -u ni 'u dadihu ki, u -tua 'li le'puplele, 'ki 'li 'waa □wli ki, u wen: «Nyiblodu a 'di -bi nyiblo -bu, e pa 'mu 'li, 'e pi le: Nyisva -hru -na de 'kuku a -ti -mo?»

50 -E -bi ke- -Yusu pi nuqba a 'mu yi de, e wen: «Ko plo a bleele, □ni yi ni mi, -e nu□o, -te -kuo 'mu □wlu yi a -ti, Nyisva □gble -mu ni, 'e -ha 'li -mu de 'kuku a 'kli bu.»

8

-Yusu a -nagbopv ko nuqbi -mu', -u ne la□a -mo 'huen-*

1 -Te ti gbi -hi, -e -bi -Yusu ne la 'du ki, 'e pi la Nyisva a □haantitie, -e hle□e, -e mo, Nyisva di koo nyibli win ki. 'A -nagbopv ni -pu □tu 'u 'huen -mu',

2 u ko nuqbi -bi 'huen-, u nu- yi□i □wien kuē. Nuqbi a 'mu, u nu- ko ke' e bla la 'u 'kuo -hwin* le, ko, 'e nu la□a, 'waa 'kuē 'e -we la. Nuqbi a 'mu, 'waa 'nyre, no- -bu: Mari -mu', u deē Madala a Mari, -e ko ke' -Yusu bla la 'u 'kuo -hwin ni □hlon'huen le;

3 e ko 'kuin Helodi a 'kayu a 'yie□tunyō Kusa a nuqba, -e mo Sani, ko Sisani, ko nuqbi -huohui -bi 'huen-. Nuqbi a pepe a 'mu, u mo la dekonuqbi dadu, 'u ni la 'waa kuko-tebli, 'u yi la -Yusu ko 'a -nagbopv 'huen- -heē -ni.

-Yusu pu la 'dudonyo a 'ledv (Matie 13.1-23; Makl 4.1-20)

4 'A -ne 'dico 'bu ni 'u, nyibli -huen 'li -wlu, 'u mi 'li -Yusu -mo. -Te nyibli -huohui a 'mu, u □glaa 'li□i le, -e -bi e -tua 'waa 'ledv a yuyuyuy, e wen:

5 «E ko la -nyrowo □du, nyubeyu □du, 'e mu la 'a -tebli 'do mo. -Te e nyre 'u, -e -bi e -tua 'a -gbugbla, 'ki 'li -ci 'kwli. -Te e yi□i ni -gble, -e -bi 'ki 'a de -bi bii 'li 'hru wlon, nyibli 'u ne□e kle, nuhli 'u yi 'a de -bi di.

6 'A 'huen a de, e -gbla, -tutukutō -mu', e bi 'u ki, 'hio 'pa ni 'li□i bu, 'e 'sii yi, 'e □ga. Kee, -te e □ga, -e -bi e ma ni, -e nu□o, -tutukutō a 'mu, e 'yi 'nie -ko.

7 'A ta a de, e -gbla, 'ki e bi 'li 'witi 'nyi. -Te e □ga, -e -bi 'witilili a 'mu, e 'ya ni, 'e 'buu □ne 'lu le.

8 'A -hen a de, e -gbla, e no- bi 'u □haan-tutu ki. -Te e □ga, e ku ni -teē, 'e pu bli. 'A blu ni -do, e pu 'yo a -wli ni □hun.» -E -bi ke- -Yusu pi 'ki □nu yi: «'Bu mo, 'ba ko -ti'winnva, -e -bi ba 'win -ti -dodo.»

* 7:44 7.44 -Yusu a ti 'yri, e mo la -Juukue a 'blide □no, 'dagbatayu 'bu pa la 'li 'a nyo a -te, 'ki 'kayu a 'bai bu lee la 'a -kuannunyiibli, 'ki bu yra la 'dagbatayu a 'mu, 'a bui le.

9 Ε νο- μο 'a -nagbopu* bu 'beti□ε λε, υ wen: «'Ledu -bu, -pu, 'a 'mini 'li?»

10 -Ε -bi ε wen: «'A mu -bu, -υ μο 'na -nagbopu, Nyisua ni□ε ni, 'a yruu Nyisua a -ti' λε, ε □hen 'nyre, -τε Nyisua ni, 'ε kve nyibli win ki. Nyisua a -ti a 'mu, ε -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -bu, -υ 'ye ni na 'mu -mo, 'ki 'li 'ledu ni -do 'kwli, 'ki υ yi 'li□ι 'li 'win -ni. Ε ni -do a 'mu, ε νο- υ 'cri la, 'ki 'li Nyisuarien 'kwli, -ε μο:

Υ yi□ι 'ni 'ye -τεε,
κεε, υ 'ni -yru□o li□ι λε,
'υ yi□ι 'win -τεε,
κεε, υ 'ni -yru□o li□ι' λε -we.»

11 -Ε -bi ε yi □nu 'ni -lee -ni, ε wen: «De -mu', 'ledu -bu, ε □hen 'nyre, ε νο- bu: 'Dudo-tebli -mu', ε νο- μο Nyisua a win. 'Dudonyo, νο- μο nyiblo -bu, -ε ne Nyisua a -ti -mo λε.

12 'Hru -mu', -ε κο wlon ε bii 'li λε, 'ti- nubli 'υ yi□ι di mo di, ε νο- μο nyibli -bu, -υ yi Nyisua a win 'win, 'ti- 'kuo -huvu* a nyiblo gbagbu 'ε yi di, 'ε -he 'li □nu win a 'mu □wlu kle, -ε di□e nu, υ 'ni □ha Nyisua a win a 'mu □wlu yi -kuo -ni, Nyisua 'ni □ha □nu wa.

13 -Tutukuto -mu', 'hio 'pa ni 'li bu, -ε κο ki 'dudo-tebli -bi -mu', ε bii 'υ λε -we, ε νο- μο nyibli -bu, -υ yi Nyisua a win 'win, 'ti- -υ yi□ι ki wen, 'ki 'li plo a bleele 'kwli, 'ti- -υ kue □ne □wlu yi, 'ki 'li ti gbi 'kwli. Kee, υ 'ni -hua□a li□ι, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa □wlu ki. Nyibli a 'mu, ti -mu', -ε κο 'yri 'kuo -huvu a nyiblo gbagbu yi 'υ □nu λε □tee -ni, 'ki bu nu de 'kuku, -ε -bi υ yi 'kee Nyisua a win a □wlu a yikuole.

14 -Tutukuto -mu', 'witi ni 'υ ki, -ε κο ki 'dudo-tebli -bi bii 'li -we, ε νο- μο nyibli -bu, -υ yi Nyisua a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu, 'υ yi hriti -ni, 'ki 'υ 'kla-wliye'yiya a -ta', ko, 'υ neε kuko-tebli a -ti □wli kle, -ε pi 'li □nu kika 'nyi, ko, 'klo a -tebli -bu, -ε κο 'tu ni □nu, ε νο- 'waa □wh yi □wien λε kve. -Tebli a pepe a 'mu, ε ni□e ni, 'ki Nyisua a win 'ye ni nu -kvan, 'ki 'li 'waa □wh ki, ε yi λε -hahre -ni.

15 □Haan-tutu -mu', -ε κο ki 'dudo-tebli -bi -mu', ε bii 'li λε, ε νο- μο nyibli -bu, -υ yi Nyisua a win 'win, ko, -υ □tui□ε bu, 'ki 'li □haan□wlu ki, 'ti- -υ -he□ε me λε, 'ε ni -kvan 'a -ne ti, 'ki 'li 'waa □wh ki.»

*-Yusu pu la 'napi a 'ledu
(Maki 4.21-25)*

16 Ke- -Yusu pi □nu yi de: «Nyiblo 'bu 'bia 'napi, ε 'ni □jri□ε li□ι kika 'lu bu, ε κο, nyiblo 'bu 'bia 'napi, ε 'ni □tu□o li□ι -bele bu. Kee, 'ki ε □tui 'li□ι de yra bu, -ε di□e nu, nyibli -mu', -υ di 'kayu bu pa, υ 'mu λε yru.

17 -Tebli a pepe -mu', -ε -hli, ε di ko -nyrowo, ε 'mu pepe' bi, ε κο, -tebli a pepe -mu', nyiblo □du 'yi la -yi, ε di ko leyruela, 'ti- ε 'mu pepe' bi.

18 Nyisua a win -bu, 'n ne -mo λε, ba □tu□o 'yie. -Te a di 'a 'winwin nu, ke- Nyisua di 'a mu 'a leyruela nu. Nyiblo -mu', -ε pi Nyisua a win nua yi bu, Nyisua di□e 'ni nu, ε 'mu 'a leyuyruo ko, ε 'mu -te ε nu la 'a 'winwin 'υ -hi. Kee, nyiblo -mu', -ε 'ye ni pu□υ nua yi bu, ε 'yi 'li□ι 'li -we, bu yru□o' λε pepe, 'ye □bu ε pu λε, -ε mo, ε yruie' λε.»

*-Yusu a 'dii ko 'a 'diayinu 'hven-
(Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)*

19 'Ki υ ni 'li 'kayu ni -do a 'mu bu, -Yusu a 'dii ko 'a 'diayi nyibepe 'hven- 'υ nyre 'υ, -ε di□e nu, υ 'mu□υ 'ye. Kee, nyibli -huohu a -ti, υ 'yi 'li□ι -we, bu nyre 'υ□υ 'hu.

20 Ε νο- μο nyibli bu lee □ne: «'Ye ke, -na 'dii ko -na 'diayinu 'hven-, 'ki υ ni 'li -patu', 'υ -hve -na 'yiye.»

21 -E -bi ke- e pi: «Nyibli -mu', -v pi Nyitsua a win nua yi bu, 'ti- -v [tui 'u]v 'u, v nu- mo 'na 'dii ko 'na 'diayinu 'huen-»

-Te -Yusu nyra la 'duduo bu
(Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)

22 -Nyrowo [du 'kwli, -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu* 'huen-
Ke- e pi, 'e yi [nu -lee -ni: «-Ba [ta, -ba mu 'li 'yru a 'kibia -bi -mu' ki,» 'u -mu.

23 -Te v yi ni mi, -e -bi -Yusu bi hmena'. Ti ni -do a ti 'yri, 'ki 'li 'yru a 'mu ki, -e -bi 'duduo ce 'li ni. 'Blagbi -mo -bi, e yi 'li 'ni 'yii -ni, 'ki 'u 'yru a 'dvi -mo', e -hve bu [mie,

24 'a -nagbopu, 'u 'yia 'u]v 'hvi bu, 'u -ha[pa hmena', v wen: «Tocnyo o, -a yi -we bu,» -Yusu 'e 'du ye', 'e hlee 'li 'duduo ko 'yru a 'dvi 'huen -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -Te e pu win, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, e 'kee yo'le'yia ni, pepe -e nyra bu.

25 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi: «'Bu mo, 'ni yi 'a mu ni 'ye, 'n yi]e ni, -e mo, a 'yi Nyitsua [wlv yi -kuo -ni.» 'A -nagbopu -mo -bi, v 'ta 'u ble, -te e ma [nu wlon le a -ti, 'u yi 'li le 'puple -ni, v wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu. E yi hlee 'li 'duduo ko 'yru 'huen- -mo, 'ti- 'u [tui 'u 'a win 'u.»

-Te -Yusu [gble la nyiblo [du, 'kuo -hvin* ni la 'v ke'
(Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)

26 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -bi 'mu ki ni, -e mo Gelasake a 'blugba. 'Blugba a 'mu, e 'be Galileblugba 'yi.

27 -Yusu bu -hon 'ki 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi nyibeyu [du -hon 'li 'dvo a 'mu 'kwli, 'e di]e ye' 'be mo. Nyiblo a 'mu, 'kuo -hvin, nu- ni 'u]v ke', -v [tui]e [huen. Kve 'li ti bleblt 'yie bu, e 'ni -pu]v li wlawlv, ko, e 'yi 'li 'kayu [du bu 'ti, kee, 'dabi -mu', -v ni 'li dugbi 'kwli, v nu- ko 'nyr, e 'ti 'li.

28-29 E ko -nyrowo -bi, 'ku -hvan 'bu yi]i kle ni 'ye, -tonyibli ni 'cun, 'u mu ne 'a bu, ko, 'u pi 'a dabvi -hannya. Kee, 'a pepe a 'mu, e yi la]a 'ni ce, 'ku -hvan a 'mu, 'e gbe 'li]i -tite -mu', nyibli 'yi 'li 'ti.

Kee, -te e 'ye -Yusu, -e -bi e 'yia 'u]v 'hvi bu, 'e bla]a kwlt yi bu, -e di]e nu, -Yusu 'mu]v -hee -ni. E no- mo -Yusu bu lee 'ku -hvan a 'mu, -e mo, bu -hon 'u nyiblo a 'mu ke'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyibeyu a 'mu, e -tva 'li win a 'li'yaale, e wen: «-Yusu, -Ti 'yi'bvanyisua a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu 'mu -mo li? 'N nyaa -mu le, [ni 'tuo 'li 'mu [huen.»

30 -E -bi -Yusu 'beti]e ni, e wen: «-Na 'nyre 'li?» -E -bi e [tu]o [wcon, e wen: «'Na 'nyre mo Dako.» Ke- e -pu, -e nu]o, 'kuo -hvin -hvohvi, v nu- ni 'u]v ke'.

31 -E -bi 'kuo -hvin a 'mu, v -tva -Yusu a lenyaale, -e di]e nu, e 'ni [ha [nu -lee -ni, 'ki bu mu 'li 'hvo -mu', -e ko 'kwli [huen a 'yiye ni 'li.

32 'Ki 'u -te ni -do a 'mu, dugba ni 'u, 'a 'kutvo -bi, 'e bi 'li 'yru -mo. 'Ki hvica]ju gbagbu ni 'u, 'u -we -tutu, 'u yi de di. E no- mo 'kuo -hvin a 'mu, bu -tva -Yusu a lenyaale, v wen: «-A nyaa -mu le, wen, 'ki -ba bi 'u hvici -mu' ke',» -Yusu 'e -wen,

33 'kuo -hvin a 'mu, 'u -hon 'u nyiblo a 'mu ke', 'u bi 'u hvici a 'mu ke', hvica]ju a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u [ti dugba, 'u bi 'li 'yru -mo le, 'u 'koku le.

34 -Te nyibli -mu', -v nee hvici a 'mu, 'u ye -te]bi a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi v 'gba ci le, 'u ne]e -mo le, 'ki 'li 'dvi ko -yrigbi 'huen- kle.

35 -Te nyibli 'win, -e -bi v di ni, v 'mu -te]bi a 'mu, -e mu 'lu -mo 'ye. -Te v nyre 'u -Yusu 'hvi, 'ki v yee 'u nyiblo a 'mu bu, -e ko ke' 'kuo -hvin -hon wen 'u. 'Ki e ni 'u -Yusu a hvu [hlon bu, 'e pu wlawlv. E 'wi- nyiblo -bu yi, hvu]i 'yri -hvan ni ni. -Te nyibli a 'mu, v 'ye]e, -e -bi hvannu bi 'li [nu 'kwli.

³⁶ Nyibli -mu', -v 'ye -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, v nu- ne[]ε -mɔ le, 'ki 'waa 'bio -mu', -v di -ta 'ye mɔ yi, -te -bu, -Yusu nu 'kuo -mu', -v ni 'v nyiblo a 'mu ke' a leɓɓbla.

³⁷ Nyibli a pepe -mu', -v 'ti 'li 'blugba a 'mu 'kwli, -ε mɔ Gelasakue a 'blugba, v -tua -Yusu a lenyaale, 'ki bu -hɔn 'li 'waa 'blugba a 'mu 'kwli, -ε nu[]o, huannu bi 'li []nu 'kwli. E nɔ- mɔ -Yusu bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu mu.

³⁸ Kee, nyiblo -mu', 'kuo -hɔn -hɔn wen 'v ke', ε nyee -Yusu le, 'ki bu na[]a -mɔ. Kee, -Yusu 'yi[]i ki -wen, 'ε lee []ne, ε wen:

³⁹ «[]Hian -mɔ, -bu mu 'li -na 'dɔ 'kwli, 'ki 'li -na 'dukue -mɔ, -tebli gbagbi a pepe -mu', Nyisua nu -mu -mɔ, -bu na 'a -ti -mɔ le.» Bu pu 'ki le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε bi 'hru wlon, 'ε mu 'li 'a 'dɔ 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nu[]o -mɔ, 'ε na[]a -mɔ le.

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, kɔ, nuɓba []dv, -hluɓleɓleɓle ni la, ε -hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kve 'ε -we la

(Matie 9.18-26; Maki 5.21-43)

⁴⁰ Ti -kɔ 'yri -Yusu -hɔn 'li 'yru a 'kɔɓa -bi -mu' ki, nyibli -huɔhuɔ, v nu-mu la[]a ye' 'be mɔ, -ε nu[]o, 'waa pepe, v yi la[]a 'ni -ple.

⁴¹ 'Ki v ni 'v bu, -ε -bi nyibeyu []dv nyre ni. 'A 'nyre mɔ Sayilu. E mɔ Nyisua a 'kayu a nyiblo gbagbu []nuɔ. -Te ε nyre 'v, -ε -bi ε bla kwi bu, 'ki 'v -Yusu ye', 'ε nyee []ne le, 'ki bu di 'li 'a -te.

⁴² Nyibehian a 'mu, ε kɔ 'yu nyroyu ni -do. E -we 'li bu kɔ 'yri ni -pu []tu 'v 'hɔn ni. 'Yu nyroyu a 'mu, ε nɔ- hɔe -bu 'ku. -E -bi -Yusu wen ni, ε kɔ[]o 'hɔn- 'v mi. 'Ki 'li 'hru wlon, nyibli -huɔhuɔ -tua 'li 'a yre'nyraale.

⁴³ 'Ki 'li -tonyibli a 'mu 'nyl, 'ki nuɓba []dv ni 'li. E nɔ- 'kve ni. 'A 'kve a 'mu, ε nɔ- mɔ -hlubleɓleɓle. -Te 'kve a 'mu, ε -tua la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu []tu 'v 'hɔn a 'yru -a ni ki. 'A 'hɔi a 'mu, 'a -ti, ε na -dɔɔɔpu yre -nana, 'a 'wli a pepe 'ε -we[]ε []jre. Kee, ε 'yi la nyiblo []dv -kɔ, -bu -we la 'li 'a 'pɪpɪa.

⁴⁴ Nuɓba a 'mu, ε nɔ- mu 'v -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv a -wluɓɓde le. -E -bi ti ni -do a ti 'yri, -hlv 'kee ne 'a bleɓɓle ni.

⁴⁵ -E -bi -Yusu 'beti ni, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi -hren 'mu le 'li?» Nyiblo []dv 'bu 'ye ni -hɔhɔa[]a kle, ε nɔ- mɔ Pielɔ bu []tu[]o []won, ε wen: «Kukɔnyo o, nyibli -mu', -v []glaa 'li -mu le, v -hu ni. 'A -ti, v nu- yi -mu yre []gbe.»

⁴⁶ -E -bi -Yusu wen: «Nyiblo -hren 'mu le. 'N yruu 'li[]i 'na 'hɔi 'kwli ni, -ε mɔ, 'kɔ -hɔn 'li 'mu 'hɔi.»

⁴⁷ Nuɓba a 'mu, bu 'ye[]e, -ε mɔ, ε bi pepe', -ε -bi huannu bi 'li[]i 'kwli, 'ε 'yɪya 'v -Yusu 'hɔi bu, 'ε bla[]a kwi yi bu, 'ε lee []ne, 'ki 'v nyibli a pepe ye', -ti -bu -kɔ -ti 'ε -hren[]e le, kɔ, -te 'a 'kve nu -wuwe ti ni -do a ti 'yri.

⁴⁸ -Te -Yusu 'win 'ki, -ε -bi ε wen: «'Na 'yu o, -te -kuo 'mu []wlv yi a -ti, 'ni nu[]o, -na 'kve 'ε -we. Mu, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.»

⁴⁹ Win ni 'li[]i wlon, -ε -bi nyiblo -hɔn 'li nyiblo gbagbu Sayilu a -te, ε wen: «Sayilu, -na 'yu nyroyu -ni wen, ε 'ku ni. 'A -ti, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu me le, []bi []yi[]i 'ku -ha.»

⁵⁰ -Te -Yusu 'win -ti a 'mu, -ε -bi ε lee Sayilu ni, ε wen: «-Na []wlv 'ni 'bie 'li []hlɔn, kee, kuo 'mu []wlv yi dadv, ε di 'hru 'klo.»

⁵¹ -Te v nyre 'li Sayilu a -te, -Yusu 'yi -wen, 'ki ε kɔ nyibli -huɔhuɔ 'hɔn-bu pa 'li 'kayu a 'mu bu, 'bu 'yi 'a -nagbopu* Pielɔ, kɔ Saan, kɔ Saki, v kɔ 'yu a 'mu, 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hɔn-.

⁵² Nyibli a pepe pi popowli le, 'v ni nyai le, 'yu a 'mu a -ti. -E -bi -Yusu wen 'ni: «Ba 'kee wuwe. E 'yi 'ku. Nmena ε yi nme.»

⁵³ Bu pu 'ki le, -ε -bi v -tua 'a 'caale, -ε nu[]o, v yi[]e ni, -ε mɔ, 'yu 'ku ni,

54 -Yusu -mɔ -bɪ, 'ɛ klɔ 'yu a 'mʊ, 'a dabʊ bʊ, 'ɛ 'yaa 'lɪ win, ɛ wɛn: «'Yu o, 'du ye'!»,

55 'a -hihiu 'ɛ bi 'vɔv ke' de. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, ɛ 'du ye', -Yusu 'ɛ lee nɛ 'a 'dʊkʊɛ, ɛ wɛn: «Ba -nyiɔɛ diide, ɛ 'mʊv di.»

56 'A 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hʊɛn-, 'waa ɔwɪ kɛɛ lɛ. Kɛɛ -Yusu ti ɔnʊ nɪ, ɛ wɛn: «Dɛ -bʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, a 'nɪ 'lee 'lɪ nyiblo ɔdʊ.»

9

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopu nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn, bʊ nu la 'hʊnhʊɛn.yo, bʊ gba la Nyɪsʊa a -tɪ 'dɪ klɛ (Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)*

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu 'kukue 'a -nagbopu nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn lɛ, 'ɛ -nyi ɔnʊ 'klɪ, 'kɪ bʊ blɔ 'kuo -hʊn* lɛ, -v nɪ 'v nyibli ke', kɔ, bʊ nu ɔo, nyibli a 'kʊɛ bʊ -wɛ,

2 'ɛ lee ɔnʊ, -ɛ mɔ, bʊ na 'dɪ klɛ, bʊ hlaɔa, -tɛ Nyɪsʊa di nyibli a win a kɪkɔɔlɛ nu, ɛ kɔ, bʊ nu ɔo, nyibli a 'kʊɛ bʊ -wɛ.

3 Kɛ- ɛ pɪ, 'ɛ yɪ ɔnʊ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'dɪ kɪ nɪ nɛ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ ɔdedede, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ kotu*, kɔ blɔ, kɔ didide, kɔ 'wliye, kɔ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ wlawɔ a 'hʊɛn a dɛ.

4 'A -nɛ 'dɔɔ -kɔ 'kwli a di 'lɪ nyre, 'kayu -mʊ', -ɛ kɔ bʊ v di 'lɪ 'a mu 'lɪ -paa -nɪ, 'kɪ ba nɪ 'lɪ bʊ -nɪnɪ, 'aan mumuti 'mʊ 'v nyre.

5 'Dɔɔ -kɔ 'kwli a di 'lɪ mu, 'kɪ v 'yɛ nɪ di 'a mu kʊa nɪ 'ble, ba -hɔn 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli. 'Ba yɪ nɪ mi, ba bʊbla 'aan bʊ, -ɛ diɔɛ nu, 'waa -tʊtʊ a 'pupu 'mʊ 'a mu bʊ lɛ -hɔn, a 'mʊv nyibli a 'mʊ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a yɪv 'bʊ klɔ ɔnʊ, 'waa ɔgbɛtʊ nu ɔo 'waa dɔɔnʊ -mɔ.»

6 -Tɛ ɛ -wɛ 'waa titie -mɔ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopu bi 'hru wɔn, 'v nɛ nyibli yɛ, 'v pɪ ɔnʊ Nyɪsʊa a ɔhaantitie. 'A -nɛ -tɪtɛ, v di 'v nyre, v kɔ bʊ nu ɔo, 'hʊhɪrɛnnʊv a 'hʊɪ bʊ -wɛ.

-Gʊlʊnʊma Helɔdɪ yɪ 'a dɔɔnʊ lɛ 'nɪ 'beti -nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -Yusu pa 'mʊ (Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

7 Ti a 'mʊ 'yri, Galilebʊgba a -gʊlʊnʊma, -ɛ kɔ 'nyrɛ mɔ Helɔdɪ, ɛ 'wɪn -teblɪ a pɛpɛ -mʊ' nɪ, -Yusu ni. Dɛ bʊ di 'lu -mɔ lɛ -hie, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', ɛ 'yɪɔɪ -yɪ, -ɛ nu ɔo, kɛ- nyibli -bɪ pɪ: «ɛ mɔ Saan Batisɪ ɔnɔ. -Tɛ ɛ 'kʊ la, ɛ 'hɪrɪ 'klɔ de.»

8 Kɛ- v -bɪ pɪ: «Eli*, -ɛ mɔ la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ*, ɛ nɔ- 'hɪrɪ 'klɔ.» -v -bɪ wɛn 'nɪ: «Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ -bɪ, -ɛ 'kʊ la, ɛ nɔ- 'hɪrɪ 'klɔ.»

9 -ɛ -bɪ kɛ- Helɔdɪ -mɔ -bɪ, ɛ pɪ 'kɪ: «'N lee la nyibli, bʊ 'bɛ la 'v Saan a 'lu. 'A -tɪ, nyiblo -bʊ, -ɛ kɔ 'nyrɛ 'n yɪ 'wɪn, -ɛ ni -teblɪ a pɛpɛ -bʊ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɛ pa 'mʊ 'lɪ?» ɛ nɔ- nu ɔo, 'ɛ ɔmʊɛ -Yusu a 'yiye lɛ.

-Tɛ -Yusu wloo la 'fɔɔ, 'kɪ 'v nyibli a 'miliwɪ nɪ ɔhun yɪ, 'v di la dɛ -didi, 'v ɔmla la (Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Saan 6.1-14)

10 -Tɛ -Yusu lee la 'a -mɔnanyʊ*, 'kɪ bʊ na la 'dɪ klɛ, -tɛ v -mɛ kle, -ɛ -bɪ v lee -Yusu -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', v -nu, 'ɛ gba ɔnʊ, 'v mu 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', 'dʊ bi 'lɪ yɪ, 'kɪ 'v 'dɔɔ -mʊ', v dɛɛ Betsaida ɔhlɔn.

11 Kɛɛ, nyibli -mʊ', v hie wɛn 'v bʊ, v 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hʊɛn-, v mi 'lɪ -tɪtɛ -bɪ. ɛ nɔ- nu ɔo, 'v kʊɛ ɔnʊ ɔwɪɛn. Nyibli a pɛpɛ a 'mʊ,

* 9:3 9.3 -Yusu a ti 'yri, nyibli nɛɛ la kotio. De a 'mʊ, ɛ mɔ la 'waa 'blide ɔnɔ.

-v -di, -Yusu 'ble □nu kwa -tee, kō, 'e tōo □nu, -te Nyisva di nyibli a win a kikōole nu, kō, nyibli, -v kō kiklade, 'e nu□o, 'waa 'kue 'e -we.

12 -Te 'tō yī nī -wen, -e -bī -nagbopu nī -pu □tu 'v 'huen -mu', v 'yīya 'v -Yusu 'hvi bu, v wen: «Lee nyibli -bu, 'kī bu mu 'lī 'dū kō -yirgbi -mu' kle, -v □glaa 'lī -a mu le, -e di□e nu, v 'mu 'lī bupeele kō diide 'huen- le □muo -nī, -kōtī -tīte -bu, -a nī 'ne-, 'dū bīī 'ne- yī.»

13 -E -bī -Yusu wen: «'Aan □gbetu, ba -nyī □nu diide.» U wen: «'Flookui nī □hun kō -hrin.yō gbi nī 'huen-, nu- nī mō. 'Bu mō, □ba 'yī didide -tō mō -mu, 'kī 'v nyibli a pepe -bu -mō, -a 'yī 'lī□ī 'lī -we, -ba -nyī □nu didide.»

14 'Kī 'lī nyibli a 'mu 'nyī, nyibepu a 'milliwi nī □hun, nu- nī 'lī. -E -bī ke- -Yusu pī 'a -nagbopu yī, e wen: «Ba lee □nu, bu nu dui, bu nī ble, dū nī -dō 'bu nī 'v, bu nu nyibli a (50) -wī nī 'huen □tu 'v -pu.»

15 De a 'mu, -Yusu lee □nu, e nō- v -nu, 'v lee nyibli, 'kī bu nī ble.

16 -Te v nī 'kī ble, -e -bī -Yusu 'dū 'flookui nī □hun kō -hrin.yō nī 'huen a 'mu ye, 'e 'dū 'lu ye', 'e ta 'lī yō' le, 'e -nyī Nyisva 'wio, 'kī 'v didide a 'mu a -ta', 'e 'be□e □tīo le, 'e -nyī□e 'a -nagbopu, 'kī bu □glā□a nyibli a 'mu le,

17 -tonyibli a 'mu, 'v di de -didi, 'waa pepe 'v □mla. -Te v -we de le, didide a 'mu, 'a de -bī -hie bu, 'a -nagbopu 'v 'kukue□e le, 'v 'yīī 'lī -tōgbwī nī -pu □tu 'v 'huen.

Pielh wen 'nī, -Yusu, nō- mō Wanyō -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dako yī ya

(Matie 16.13-19; Makī 8.27-29)

18 -Nyrōwō □dū 'kwīlī, -Yusu bīī la yī, 'e de la Nyisva. -E -bī 'a -nagbopu* mu 'v□v 'hvi, 'e -twa 'waa le'betile, e wen: «Nyibli wen 'nī, nyiblo a 'dī -bī 'n pa 'mu 'lī?»

19 -E -bī v □tu□o -wōn, v wen: «-U -bī wen 'nī, -mō mō Saan Batistī, -e pī la nyibli 'nie 'lu le. -U -bī wen 'nī, -mō Nyisva a winwlōn-hanyō Eli □nīo. -U -bī wen 'nī, -mō Nyisva a winwlōn-hanyō -bī □nīo, -e 'ku la, tī -hī la a tī 'yri, 'tī -e 'hri 'klo de.»

20 -E -bī e 'beti □nu nī de, e wen 'nī: «'A mu -mō -bī, a wen 'nī, nyiblo a 'dī -bī 'n pa 'mu 'lī?» -E -bī Pielh bī 'v nī, e wen: «-Mō mō Wanyō -mu', Nyisva pu la le, e di la ya.»

-Te -Yusu hla la□a, -e mō, e di la 'nī 'kv, 'tī- e 'mv la 'klo 'hri de (Matie 16.20-28; Makī 8.30-9.1)

21 -Yusu lee □nu nī -tee, e wen: «'A 'nī 'lee 'lī nyiblo □dū, nyiblo a 'dī -bī 'n pa 'mu.»

22 -E -bī ke- e pī □nu yī de: «'Mō -bu, -e mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kō □bu 'ye □hūen dīaktī. 'Blv a nyibli, kō Nyisva a -cōhlōnpinyu* gbagbī, kō Nyisva a tetetōnyō 'huen-, v kō bu yraa 'mu, v 'mu 'mu 'la. 'Bu mō, 'nī 'ku, -nyrōwī nī 'huen, ta a -nyrōwō, Nyisva di -ha 'mu 'klo.»

23 Nyibli a pepe, -v nī 'v, ke- e pī □nu yī: «Nyiblo 'bu nī 'v, 'bu yī□ī nī -hūe, bu kūe 'mu □wien le, e 'nī 'kūee 'lī 'a dīōnu a 'lule-hihie □wien le, kee, -tī -bu, 'n di□e -lee -nī, e nō- bu nu 'a -ne -nyrōwō, 'ye □bu nyibli bu pu le, v 'mu□v 'la, -te e pa 'v, 'e mō 'na nyiblo a -tī.

24 Nyiblo 'bu pu le, e 'nī -hūa□a lī bu 'waan ne 'a dīōnu a -hūnhlōn, 'kī 'ne- -tūtō kī, 'kī 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mō, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'nī 'waan -nī, 'kī 'lī Nyisva yī. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'kī 'a dīōnu a -hūnhlōn bu 'wan, 'kī 'ne- -tūtō kī, -te e nūe 'mu a -tī, -e -bī nyiblo a 'mu, 'bu mō, 'bu 'ku, e di kō 'klo yrayru -mu', -e 'ye nī -we 'lī, 'kī 'lī Nyisva yī.

25 Nyiblo 'bu kō 'klo -bu a kōkō-tebli a pepe, 'tī- 'bu 'waan ne 'a dīōnu a 'klo yrayru, 'kī 'lī Nyisva yī, kō, Nyisva a -bati bu kō□o, kōkō-tebli a 'mu, e 'nī -pu□v 'v□v □dedede nī.

26 'Bu mo, 'ba yi -tuɪ ni pie, 'kɪ 'v nyibli a 'mu ye', 'kɪ ɔbu di 'aan Kɔkɔnyɔ' pa, kɔ, 'kɪ ba di 'v 'na win 'v ɔtuu -ni, -ɛ -bɪ 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -dii -ni de, 'kɪ 'lɪ 'na 'Baɪ a -tɪ a 'yi'buale 'kwli, 'n kɔ 'a lelenyɔ 'hɛn-, ti a 'mu 'yri, 'na 'mumu, 'n di pie -tuɪ -wɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', 'kɪ ɔbu hlaɔa, -ɛ mɔ, a mɔ 'na nyibli.

27 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyi, nyibli -bɪ ni 'lɪ, 'v 'mu -hwanɔa 'ye, -tɛ Nyɪsɔa di nyibli a win a kɔkɔle nu, 'tɪ -ɛ 'mu -hwan nyibli a 'mu, 'waa 'kɔkɔɔ a ti kɪ ye.»

-Tɛ -nagbopu 'ye la -Yusu, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -tɪ a 'yi'buale 'kwli (Matie 17.1-8; Maki 9.2-8)*

28 -Yusu bu -wɛ 'kɪ -tɪ a 'mu, 'a hɪhla -mɔ, 'a 'wee ni -do bu -hi, -ɛ -bɪ ɛ gba Pielɪ, kɔ Saan, kɔ Saki 'hɛn- ni, 'v 'ya 'lɪ dɔgba ɔdu 'lu, 'v 'mu Nyɪsɔa da.

29 U ni 'lɪ Nyɪsɔa a dɪda 'kwli, -ɛ -bɪ -Yusu a yigbakla 'cɪcɪ ni, kɔ, 'a wlawlu 'ɛ -tɔa 'puple, 'tɪ -ɛ yi wɪn diaki.

30 Ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ 'v 'ye nyibli ni 'hɛn, 'v kɔ -Yusu 'hɛn- -v pɪ toto. Nyibli a 'mu, 'v nu- mɔ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ Moise kɔ Eli 'hɛn-. Nyibli ni 'hɛn a 'mu, 'v 'ku la ni,

31 'v 'hrɪ 'v -Yusu 'huɪ, 'kɪ 'lɪ -tɪ a 'yi'buale -mu', Nyɪsɔa -nyi ɔnu 'kwli. -Tɛ Nyɪsɔa -hɛ -Yusu bu nu 'kɔkɔɔ, 'kɪ 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v hɛ.

32 -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ yi 'lu -mɔ ni mi, -ɛ -bɪ Pielɪ kɔ 'a 'bio 'hɛn-, 'v hɛ 'lɪ ɲmena' bu. Kɛɛ, -tɛ 'v ɔwɛɛ 'yii, -ɛ -bɪ 'v 'ye -tɪ a 'yi'buale a 'mu ni, 'ɛ ɔglaa 'lɪ -Yusu kɔ nyibli ni 'hɛn -ni wen ni.

33 'Tɪ- Moise kɔ Eli 'hɛn-, 'v 'mu 'v -Yusu 'huɪ -hɔn mɔ mu, -ɛ -bɪ kɛ- Pielɪ pɪ 'kɪ -Yusu yi, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ -ba ni 'nɛ- -tɪtɛ -bu bu. -Ba pu papuɪ ni ta, -nɛ pupa, Moise a -nɛ, kɔ Eli a -nɛ.» -Tɪ bu di hla, ɛ 'yɪɔɪ -yi. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ ni 'puple lɛ.

34 Pielɪ ni 'lɪ 'puple 'kwli, -jru 'ɛ 'hrɪ 'v, 'ɛ -hɪ -Yusu kɔ Moise kɔ Eli 'hɛn-. -Tɛ Pielɪ kɔ 'a 'bio 'hɛn-, 'v 'ye dɛ a 'mu, -ɛ -bɪ huannu bi 'lɪ ɔnu 'kwli.

35 'Kɪ 'lɪ -jru a 'mu 'kwli, 'kɪ Nyɪsɔa a win -hɛn 'lɪ -wlu, 'ɛ pɪ lɛ: «Nyiblo -bu, ɛ nɔ- mɔ 'na 'Yu. ɛ nɔ- 'n -ha, 'kɪ 'v 'na -kɔan a -ta'. Ba puɔv nɔa yi bu.»

36 Bu 'wɪn win a 'mu, -ɛ -bɪ -Yusu ni -do 'a -nagbopu* yi 'kɪ 'ye. -Tɛ 'v ɔti 'lɪ dɔgba a 'mu 'lu, dɛ a 'mu, -Yusu a -nagbopu 'ye, 'v 'yɪɔɪ nyiblo ɔdu -lee -ni, 'ɛ gba ti -huɔhuɪ.

-Tɛ -Yusu nu laɔa, 'yu -mu', 'ku -hwan ni la 'v ke', a 'kɔɛ 'ɛ -wɛ la (Matie 17.14-18; Maki 9.14-27)*

37 -Tɛ -nyɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu* ni ta -mu' 'hɛn, 'v ɔti dɔgba. -Tɛ 'v ɔti 'kɪ dɔgba, -ɛ -bɪ nyibli -huɔhuɪ di -Yusu ye' 'be mɔ.

38 'Kɪ 'lɪ nyibli -huɔhuɪ a 'mu 'nyi, 'kɪ nyiblo ɔdu ni 'lɪ, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, 'ɛ pɪ lɛ: «Tɔɔnyɔ o, 'n nyaa -mu lɛ, 'ye 'na 'yu nyɪbɛhɪan. ɛ nɔ- mɔ 'na 'yu ni -do.

39 ɛ kɔ ti, 'ku -hwan 'ɛ 'yɛɛ kɛ, 'ɛ niɔɛ, 'ɛ 'gbugbe lɛ, 'ɛ bublɛɔɛ ble diaki, 'ɛ niɔɛ, hɪunplu 'ɛ nyɛɛ wien bu, 'ɛ ɔtɪɔɔɛ ɔhɪhɛn. ɛ gbe ti -huɔhuɪ, 'tɪ -ɛ -hɛn 'vɔv ke'.

40 'N nyaa -na -nagbopu lɛ, 'kɪ bu bla 'ku -hwan a 'mu lɛ, kɛɛ, 'v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ.»

41 Kɛɛ, kɛ- -Yusu pɪ, 'ɛ yi 'a -nagbopu -lee -ni, ɛ wen: «A mɔ nyibli ɔnu, -v 'yɪ Nyɪsɔa ɔwɔv yi -kuo -ni -tɛɛ, 'tɪ-, -v 'yɪ ɔhaandɛ kɔ dɛ -hwan a 'yile-hɪhɪale -yi. Ti ni -tie 'n di 'nɛ- 'a mu 'nyi -hii -ni, 'tɪ- a 'mu Nyɪsɔa

□wlv yī -kuo -nī 'lī? □Bī kē- 'n di nu 'a -nē ti, 'mū 'a mū lē -kiklē -nī nī -do? Ya 'mū -na 'yu a 'mū yī.»

42 -Tē 'yu a 'mū, ē 'yīyē 'v -Yusu 'hūi bū, -ē -bī 'ku -huan a 'mū, ē pū□v □hlōn, 'ē -tva 'a blē-huhlīlē. É nō- mō -Yusu bū hlee 'lī 'ku -huan a 'mū -mō, 'kī 'lī win 'yaklī 'kwli, 'tī- 'ku -huan 'a mū, 'ē -hōn la 'v 'yu a 'mū kē'. Kē- -Yusu -nu, 'tī- 'yu a 'mū, 'a 'kūē 'ē -wē.

43 Nyibli a pēpē -mū', -v nī la 'v -tītē a 'mū, ē kēē la 'waa □wlv lē, 'kī 'v Nyisva a 'klī a kīnūnī a -ta'.

*-Yusu hle la□a nī de, -ē mō, ē di 'nī 'kū, 'tī- ē 'mū 'klō 'hri
(Matie 17.22-23; Makī 9.30-32)*

-Tēbli -mū', -Yusu -nu, ē 'tīē kēē nyibli a □wlv lē. -É -bī kē- -Yusu pī 'a -nagbopu* yī, ē wēn:

44 «Ba pū 'mū nva yī bū -tēē, -tī -mū', 'n di 'a mū -lee -nī, a 'mū□v kva 'ble -tēē: 'Mō -bū, -ē mō -tonyibli a pēpē a Nyiblo, v kō bū pū 'mū nyibli -jī'.»

45 -Tī a 'mū, -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yī□lī lē -yru. Kēē, v yī pie huannu, 'kī bū 'beti□ē, dē- wīndē a 'mū, ē □hēn 'nyre.

*Nyiblo a 'dī -bī, -ē nī 'v 'a 'bīhian 'lu yī 'lī?
(Matie 18.1-5; Makī 9.33-37)*

46 -Tē dē a 'mū, ē -hī, -ē -bī -Yusu a -nagbopu* pīpī□' lē, nyiblo a 'dī -bī -bū dī 'v 'a 'bī 'lu yī nī, 'kī 'lī □nū 'nyī.

47 Dē a 'mū, v yī 'lu -mō lē -hie, -Yusu yī□ē nī. É nō- mō bū da 'hiangbe, bū □tu□o 'v 'a dīōnū 'hūi bū,

48 ē wēn: «'A -nē nyiblo 'bū nī 'v, -tē 'hiangbe -bū ē nī 'mū, 'bū 'ble 'a nyo kva -tēē, 'kī 'v 'na 'nyre a -ta', -ē -bī 'mō ē 'ble kva. É kō, nyiblo, -ē 'ble 'mū kva, ē 'ble Nyisva kva -wē, -ē lee 'nē- 'mū -tutv kī. Nyiblo -mū', -ē 'yī nyiblo □dv 'pa-, 'kī 'lī 'a mū 'nyī, seyī-seyī, ē nō- mō nyiblo, -ē nī 'v 'a 'bio 'lu yī.»

*Nyiblo 'bū nī 'v, 'bū 'yē nī -wōn 'a mū yī, ē □hēn 'nyre, -ē mō, ē kō 'a mū 'hūēn-, 'a mū -pē
(Makī 9.38-40)*

49 -É -bī Saan, -ē mō -Yusu a -nagbopi* -bī, ē wēn: «Tōōnyō o, -a 'yē nyiblo □dv, 'ē blē 'kuo -hūn* lē, 'kī 'lī -na 'nyre 'kwli. -A mū -mō -bī, -a lee □nē nī, -ē mō, bū 'kēē nē 'a nunuo, -ē nu□o, ē 'nī -kūē□ē mō -a mū □wien lē.»

50 -É -bī -Yusu wēn: «A 'nī 'lee 'lī□lī, -ē mō, bū 'kēē nē 'a nunuo, -ē nu□o, nyiblo 'bū nī 'v, 'bū 'yē nī -wōn 'a mū yī, ē kō 'a mū 'hūēn-, 'a mū -pē.»

Samaliblogba a 'dīō -bī a nyibli 'nī -hva□a lī bū 'ble -Yusu kva

51 Tī -mū' -kō 'yī Nyisva dī□ē nu, -Yusu 'mū 'lī yakō 'kwli mu, tī a 'mū, ē 'mūē yre. É nō- kō -tī 'ē -yra□a, 'kī bū mu 'lī Jrusredīō 'kwli,

52 'ē lee nyibli, bū 'nyēē 'hru, nyibli a 'mū 'v -mu, 'v nyre 'lī Samaliblogba a 'dīō -bī 'kwli, -ē dī□ē nu, v 'mū 'kayū lē □mūō, -ē kō bū -Yusu dī 'lī pa.

53 Kēē, 'dīō a 'mū, 'a nyibli hīa nī, 'kī bū 'ble -Yusu kva, -ē nu□o, ē mī 'lī Jrusredīō 'kwli.

54 -Tē -Yusu a -nagbopu* Sakī kō Saan 'hūēn-, v 'wīn, -ē -bī v wēn: «Kōkōnyō, □bī -hūē□ē nī, 'kī -ba nu□o, -tēyē bū -hōn 'lī yakō 'kwli, bū □tī, ē 'mū nyibli -bū bū -wē?»

55 -É -bī -Yusu □hīan -mō, 'ē 'plē □nū -mō, 'kī 'v -tī a 'mū, v -hla a -ta'.

56 -Tē dē a 'mū, ē -hī, -ē -bī v mu 'lī 'dīō -bī 'kwli.

*Nyibli -mū', -v -hūē -bū kūē -Yusu □wien lē
(Matie 8.19-22)*

57 -Te v nu 'hru wlon, -e -bi nyiblo pdu lee -Yusu nu, e wen: «'A -ne -tite, -di 'u mu, 'n di kve -mu wien.»

58 -E -bi -Yusu pduo -won, e wen: «'Wan 'kwli a mamui ko bupeele, nubli 'u ko 'lve, kee, mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupeele pdu -ko, -te 'n di 'u ke le -haa -ni.»

59 -E -bi ke- -Yusu pi nyiblo -bi yi, e wen: «Kve 'mu wien, mu 'na -nagbopi* -he.» -E -bi nyiblo a 'mu, e pduo -won, e wen: «Tɔɔnyɔ o, 'ti -mu -mu wien kve, -ha 'mu me le, bu mu, bu -ha 'u 'na 'bai, -e 'ku, 'ti -mu di, 'mu -mu wien kve.»

60 -E -bi -Yusu wen: «E 'yi -na -kuan 'pa-, 'ki -bu -ha 'u 'kukukui le. Kee, mu -bu lee nyibli, -e mo, Nyisua -hve bu ko pdu win ki.»

61 Nyiblo -bi nu 'u, e wen: «Tɔɔnyɔ o, 'n di kve -mu wien, 'mu -na -nagbopi -he. Kee, -ha 'mu me le, bu ti 'na 'dukve, 'ti -mu 'li di, 'mu -mu wien kve.»

62 Ke- -Yusu pi, 'e yitu -lee -ni: «Wu nyiblo -mu' yi, -e klo -ci, 'ti -e 'kee ne 'a -cicie. Nyiblo 'bu yi -kuan a nunuo le nu ni, -e -bi Nyisua 'yi 'li 'li -we, bu nu 'a -kuannonyo -mo'.»

10

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopi a (72) wli nu ta tu 'v -pu tu 'v 'hven, v mu la Nyisua a haantitv*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Kukonyo -Yusu -ha 'li nyibli a -wli nu ta tu 'v -pu tu 'v 'hven -bi, 'e nu 'waa 'huhven.yo, 'e lee nu, 'ki bu 'nyee 'hru, bu mu 'li 'du a pepe -mu', -e ko 'kwli 'a gbetu, e di 'li mu.

2 Ke- e pi, 'e yi nu -lee -ni, e wen: «-Kubu, -e hlu, e -hu nu, kee, 'a 'cicyibli 'yi -hu. 'A -ti, ba nyaa -cikonyo le, bu lee ne 'a -kuannunyibli -bi, bu bi 'a mu ki, a 'mu -kubu 'ce. (E hen 'nyre, -e mo, ba nyaa Nyisua le, e 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hee ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kukue -ni, v 'mu 'waa 'klo Nyisua -nyi.)

3 Ba mu. 'N yi te 'a mu bu, wu yi 'blayonu, v yi bu te, 'ki 'li -jio 'nyu.

4 'Ba yi nu mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye, a 'ni 'gbaa 'li blo -we, ko 'suin 'hven-, ko, a 'ni 'wleen 'li 'hru wlon, nyibli a 'wiolē-nyi-ti.

5 'A -ne 'kayu, a di 'li bu pa, yi-hede, a di nu, ke- ba pu: Nyisua bu nu 'u 'a mu -mo.

6 Nyiblo 'bu nu 'li 'kayu a 'mu bu, 'bu -hve, 'ki Nyisua bu nu 'u -mo, bu nu haande -mo, -e -bi Nyisua ko bu nu 'u -mo. Kee, 'bu 'ye nu -hua, -e -bi Nyisua 'yi 'li 'li -we, bu nu 'u -mo, ko, e 'yi 'li 'li -we, bu nu haande -mo.

7 'Kayu -mu', -e ko bu v di 'li 'a mu kva 'blee -ni, 'ki ba nu 'li bu. 'A 'ni 'naa 'li 'kayo ble. Didide -mu', v di 'a mu -nyi, e no- ba di, 'nie, v di 'a mu -nyi, e no- ba 'na, -e nu, nyiblo -bu, -e ni -kuan, e ble 'peele yi.

8 'A -ne 'du pdu, a di 'li 'kwli pa, 'bu 'ble 'a mu kva, didide -mu', v di 'a mu -nyi, ba di,

9 e ko, ba da Nyisua, -e di nu, e 'mu nu, 'du a 'mu, 'a nyibli a 'kve 'mu -we, e ko, ba lee nu, -e mo: Ti -mu' -ko 'yi Nyisua di 'u 'a mu win ki -ko -ni, e 'mu ye.

10 'Du -ko 'kwli a di 'li pa, 'ki v 'ye nu di 'a mu kva nu 'ble, ba mu 'li 'du a 'mu, 'a 'dika. Ke- ba pu:

11 'Aan 'du a 'pupu -bu, -e nu -a mu bu le a -ti, -a di -aan bu 'ni -bubla -ni, -a 'mu 'a mo yi -ko -ni, -e mo, Nyisua a yru 'bu klo 'a mu, 'a mu nu 'aan du -mo. Kee, ba ko 'a 'yiyie, -e mo: Ti -mu' -ko 'yi Nyisua di nyibli win ki -ko -ni, e 'mu ye.

12 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -nyɾɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, ɛ di ɔtu 'dɪɔ a 'mu 'a nyibli ɔhɪvɛn, ɛ 'mu 'v Sodɔmɔkɪvɛ 'v -hi, -v kɔ nunuklɔ -nyre la yɪ.»

'Du -bɪ a nyibli 'yɪ la -Yusu ɔwlv yɪ -kuo -nɪ (Matie 11.20-24)

13 (Kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopu* yɪ, ɛ wɛn:) «-Juukɪvɛ* -mu', -v nɪ 'lɪ Kolasedɪɔ, kɔ Betisaidadɪɔ 'kwli, 'jɾɔ 'kɪ 'v ɔnu -mɔ, -ɛ nu ɔɔ, ɔwhlekeɛ-ɛtblɪ -mu', 'n nuu 'lɪ ɔnu -mɔ, 'bu mɔ, 'nɪ nuu wɛn 'lɪ ɔɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukɪvɛ 'pa- -mɔ, -v nɪ 'lɪ Tilidɪɔ kɔ Sidɔdɪɔ 'hɪvɛn- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, v 'mu la nyaɪmɪ lɛ nu, v 'mu la -ɛtblɪ -hɪvɪn 'hɪvɪ lɛ pɔ, v 'mu la 'waa dɪɔvɪ 'tɔpupu 'ɲmɛ, -ɛ di ɔɛ nu, v 'mu ɔv nyibli yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, v -hɪvɛ bu hie 'v dɛ 'kuko a nunuɔ bu, v 'mu 'waa 'klɔ Nyɪsua -nyɪ.

14 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -nyɾɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, nyibli -mu', -v nɪ 'lɪ Kolasedɪɔ kɔ Betisaidadɪɔ a 'mu 'kwli, 'waa -bati di nɪ 'klɪ kɪ, ɛ 'mu 'v Tilidɪɔ kɔ Sidɔdɪɔ a -nɛ 'v -hi.

15 'Tɪ- nyibli -mu', -v nɪ 'lɪ Kapɛnaɔdɪɔ 'kwli, v 'nɪ hie 'lɪ ɪ 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua di 'lɪ ɔnu 'nɪ 'yaa -nɪ -yaya, v 'mu mu -mumu, v 'mu yakɔ yɪ kɪvɛ. Kɛɛ, ɛ di 'lɪ ɔnu 'nɪ ɔtɪɔ -nɪ -tɪɔtɪɔ, v 'mu 'lɪ -tɔtɔ bu nyre.»

16 Kɛ- ɛ pɪ 'a -nagbopu yɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bu yɪ 'a mu nɪvɛ yɪ bu nɪ pɪ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhɛn 'nyre 'mɔ ɛ pɪ nɪvɛ yɪ bu, ɛ kɔ, nyiblo 'bu hɪa nɛ 'a mu yɪ, ɛ ɔhɛn 'nyre, 'mɔ ɛ hɪa yɪ, kɔ, nyiblo 'bu hɪa 'mu yɪ, ɛ 'wɪ yɪ, Nyɪsua, -ɛ lee 'nɛ- 'mu -tɔtɔ kɪ, ɛ nɔ- ɛ hɪa yɪ.»

-Tɛ -Yusu a -nagbopu -hɔn la 'dagba'*

17 -Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ -nagbopu a (72) -wɪ nɪ ta ɔtu 'v -pu ɔtu 'v 'hɪvɛn, -Yusu lee la, 'kɪ bu mu la Nyɪsua a ɔhaantitɪ pɔ, -tɛ v ɔhɪan -mɔ, -ɛ -bɪ dɔdɔ nɪ ɔnu nɪ diaktɪ, v wɛn: «Kɔkɔnyɔ ɔ, 'yɛ kɛ, 'bu mɔ, ɔba yɪ -na 'nyre nɪ nɪ, ɔba yɪ 'lɪ 'kuo -hɪvɪn* -mɔ nɪ -hlee -nɪ, 'v ɔtui 'v -aan win nɪ, 'v -hɪvɛn 'v nyibli ke' lɛ.»

18 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «-Tɛ 'n ta 'lɪ yakɔ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'n 'yɛ Satan nɪ, -ɛ mɔ 'kuo -hɪvɪn a nyiblo gbagbu, 'ɛ ble 'lɪ yakɔ 'kwli, ɔwɪ yɪ -tɛ bu 'yɛ nɪ ɔtu wɛn.

19 Ba 'yɛ kɛ, 'n -nyɪ 'a mu 'klɪ, 'kɪ ba na hɾɔ kɔ -ji-kayɪ 'hɪvɛn- kɛ, ɛ kɔ, ba -wɛ Nyɪsua a yraanyɔ Satan a 'klɪ bu. ɔDedede 'yɪ 'lɪ ɔɪ 'lɪ -wɛ bu nu 'a mu dɛ -hɪvɛn -mɔ.

20 Kɛɛ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ dɔdɔ, -tɛ 'kuo -hɪvɪn ɔtui 'v 'a mu 'v a -tɪ. Kɛɛ, dɛ -kɔ dɔdɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ -tɛ Nyɪsua -nu, 'ɛ 'cɪɪ 'aan 'nyre, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.»

-Yusu tvɛ la 'a -nagbopu nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ mɔ Nyɪsua (Matie 11.25-27; 13.16-17)*

21 Ti nɪ -do a 'mu 'yɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsua a -Hihɪy* nu ɔɔ nɪ, dɔdɔ 'ɛ -hi -Yusu wɪɔn diaktɪ. Kɛ- ɛ pɪ Nyɪsua yɪ, ɛ wɛn: «'Na 'Bai ɔ, -mɔ mɔ yakɔ kɔ -tɔtɔ 'hɪvɛn- a Kɔkɔnyɔ. 'N pɪ -mu 'nyre lɛ, -tɛ -nu, ɔnɪ -hli -na nunu-ɛtblɪ ɔtɔkɔnyɔ, kɔ 'cɪɪɛn.yɪnyɪv 'yɪ kɪ, 'tɪ- ɔnɪ tɔɔ ɔnu nyibli -bu, -v 'yɪ ɔdedede -nyɪ. 'N pɪ -mu 'nyre lɛ, -ɛ nu ɔɔ, kɛ- -nu 'a -hɪhɪvɛ.

22 'Na 'Bai, -nyɪ mu 'klɪ, 'kɪ 'v -ɛtblɪ a pɛpɛ kɪ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu, nyibli 'yɪ ɔɪ -yɪ, 'bu 'yɪ 'na 'Bai nɪ -do 'pa-. ɔ 'yɪ ɔɪ -yɪ -wɛ, nyiblo 'na 'Bai pa 'mu, 'bu 'yɪ 'mɔ nɪ -do -bu 'pa-, -ɛ mɔ 'a 'Yu. 'A -nɛ nyiblo, 'n di -hɪvɛ ɔbu tɔɔ ɔnɛ, ɛ yɪ ɔɛ nɪ -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'na 'Bai pa 'mu.»

23 -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopu nɪ -do 'hɪvɛn-, v nɪ bu, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnu yɪ, ɛ wɛn: «'A mu -mu', -v yɪ -ɛtblɪ a pɛpɛ -bu 'yɛ, ba kɔ pɪɔ a bleɛɛ.

24 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, ti -hi la a ti 'yɪ a Nyɪsua a winwɪɔn-hanyɪv* kɔ bodɪɔpɔ -hɔɔhɪvɪ 'hɪvɛn-, v ɔmɛvɛ la ɔa lɛ, 'kɪ bu 'yɛ la -ɛtblɪ gbagbi -bu, a yɪ

ke 'ye, kee, v 'yɪɪ 'ye, kɔ, 'v ɪmbe laɪa le, 'kɪ bu 'wɪn la -tebli gbagbu -bu, a yɪ ke 'wɪn, kee, v 'yɪɪ 'wɪn.»

-Yusu pu la Samalikveyu a 'ledv, -e wa la 'a 'bihian -tonyiblo, v dva la 'lila

(Matie 22.34-40; Maki 12.28-31)

25 -Yusu bu pu 'kɪ le, -e -bi Nyɪsɔa a tetetɔonyɔ -bi, -e nɪ 'v, e 'du ye', 'e mu 'u -Yusu le ɪteɛ mɔ, -e diɪe nu, e 'mɔɪv 'ye, 'bu mɔ, 'bu di -tɪ ɪdu hla, -e 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ. E nɔ- mɔ bu 'betiɪe, e wen: «Tɔonyɔ o, de a 'dɪ -bi 'n kɔ ɪbu nu, 'tɪ- 'mɔ Nyɪsɔa a 'kɔ yrayrɔ -mɔ' kɔ, -e 'ye nɪ -we 'lɪ 'lɪ?»

26 -E -bi -Yusu wen: «De a 'dɪ -bi v 'crɪ 'lɪ Nyɪsɔa a tetecɪen 'kwli? De a 'mɔ, v 'crɪ, ɪnɪ yɪɪ nɪ -hre, -bi' -nɪ 'a 'wɪnwɪn 'lɪ?»

27 -E -bi e wen: «Blee yɪ, -bu nɔe -na Kokonyɔ Nyɪsɔa, 'kɪ 'lɪ -na ɪwɔ bu a pɛpɛ kɪ, e kɔ, 'kɪ 'lɪ -na 'lule-hihie a pɛpɛ 'kwli, kɔ, 'kɪ 'lɪ -na 'kɪ a pɛpɛ 'kwli, e kɔ, -blee yɪ, -bu nɔe -na 'bihian -tonyiblo, ɪwɪ yɪ, -te -nu -dɔnɔ a nɔle.»

28 -E -bi -Yusu wen 'nɪ: «'A -tee, nɔ- ɪnɔ. 'A -tɪ o, de a 'mɔ, e nɔ- -bu nu, ɪmɔ 'kɔ yrayrɔ a 'mɔ kɔ.»

29 Kee, tetetɔonyɔ a 'mɔ, e -hɔe bu -nyɪ 'a dɔnɔ ɪwɔn. Nɔ- kɔ -tɪ 'e 'beti -Yusu, e wen: «Nyiblo a 'dɪ -bi -mɔ 'kɪ 'na 'bɪ -tonyiblo 'lɪ?»

30 -E -bi -Yusu wen: «E kɔ la nyɔbeyu ɪdu. E nɔ- -hɔn 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, 'e mi 'lɪ Selikodɔ 'kwli. -Te e mu -mumu, -e -bi, e bi 'lɪ -balnyibli 'nyɪ, 'v -heɪe wlawlt, -e diɪe nu, v 'mɔ 'a -tebli 'yri, 'v biɪe -bibi, 'v duaɪa 'lila, 'tɪ -'v hie 'vɪv bu, 'v -mu.

31 Bu pɛ 'kɪ 'v bu, -e -bi Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* ɪdu yɪ 'lɪ 'nɪ di. -Te -cɔhlɔnpinyɔ a 'mɔ, e 'yeɪe, e nɔ- mɔ bu 'bɛe kɪ, bu na 'lɪ 'hru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ, bu -hi.

32 -Te e -hi, -e -bi Lefipi ɪdu, -e mɔ Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ a -kɔannunyo ɪdu, e nɔ- nyre 'v -tɪte a 'mɔ. -Te e nyre 'kɪ 'v, e 'yeɪe, -e -bi 'kɪ e na 'lɪ 'hru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ, 'e -hi.

33 -Te e -hi 'kɪ, -e -bi Samalikveyu ɪdu, -e mɔ hɪapɔdako -bi a nyiblo, nɔ- yɪ 'lɪ di, ('e nɪ 'v 'kasra kɪ. Samalikve kɔ -Juukve* 'hɔen-, v nyinyre le.) -Te Samalikveyu a 'mɔ, e nyre 'v nyiblo a 'mɔ 'hɔv, e 'yeɪe, -e -bi 'a nyai -tua 'a nunuo diaki,

34 'e 'yɪya 'vɪv 'hɔv bu -tee, 'e nu 'nyra kɔ -wiin, 'e nu 'a ɪji a -kɔan, 'tɪ -'e mɔa ɪne le. -Te e -we 'a ɪji a -kɔan a nunuo -mɔ, -e -bi e 'yaa 'vɪv 'a 'kasra kɪ, 'v mu 'lɪ Selikodɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ 'dagbɪ a 'kayu -bi bu, 'e pu 'a ɪtɔ.

35 -Te -nyre -nye, -e -bi e -ha 'lɪ 'wliye, 'e -nyɪɪe 'kayukonyɔ, e wen: ɪTu 'na nyiblo -bu 'yie -tee. Tɪ -kɔ 'yri 'n di -mɔ ɪhɔan, 'n di 'v -dii -nɪ, 'bu mɔ, de 'bu bi 'v 'wliye -bu 'lu, 'n di -mɔɪv 'nɪ 'pɛe -nɪ.»

36 'Tɪ -Yusu 'mɔ -yre, ke- e pɪ tetetɔonyɔ a 'mɔ yɪ, 'e yɪɪ 'beti -nɪ, e wen: «'Kɪ 'lɪ -mɔ 'yɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli nɪ ta a 'mɔ 'nyɪ, nyiblo a 'dɪ -bi -e nu de, -e tɔe ɪne yɪ, -e mɔ, e nɔ- mɔ nyiblo -mɔ', -balnyibli -bi a 'bihian 'lɪ?»

37 -E -bi tetetɔonyɔ a 'mɔ, e wen: «Nyiblo -mɔ', -e nuɪɔ ɪhaande 'yɪ ɪhlɔn le, e nɔ- ɪnɔ.» -E -bi -Yusu wen: «-Na 'mumu, ɪnɪ -mu, de nɪ -do a 'mɔ, e nɔ- -bu nu.»

-Te -Yusu pa la 'lɪ Mati kɔ Mari 'hven- -mɔ

38 -Te de a 'mɔ, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɔen-, v bi 'hru wɔn de, 'v pa 'lɪ 'dɔ -bi 'kwli. 'Kɪ 'lɪ 'dɔ a 'mɔ 'kwli, 'kɪ nɔgba ɪdu nɪ 'lɪ. 'A 'nyre mɔ Mati. E nɔ- 'ble -Yusu kɔa, 'kɪ 'lɪ 'a 'kayu bu.

39 Mati a 'mɔ, e kɔ 'diayi nyɔyɔ ɪdu. 'A 'nyre mɔ Mari. -Te -Yusu nɪ bu, e -tua 'waa tɔole, Mari a 'mɔ 'e nɪ 'vɪv 'hɔv bu, -e diɪe nu, e 'mɔ 'a tɔwin nɔa yɪ bu pu.

40 Matu -mɔ -bɪ, 'kayu a -kʋan a gblegble -mʊ', ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɔyɛ ɔnɛ 'kla -wliye. Ɛ nɔ- mɔ bu 'yɪya 'b -Yusu 'hʊɪ bu, bu lee ɔnɛ, -ɛ mɔ: «Kɔkɔnyɔ ɔ, ɔbɪ ɛ 'nɪ 'yaa lɪ -mʊ 'kla -wliye, 'kɪ 'na 'dɪayɪ nyrɔyɪ bu -ha 'mɔ nɪ -do mɛ lɛ, ɔbu nu -kʋan a pɛpɛ? 'A -tɪ, lee ɔnɛ bu -hɛɛ 'mʊ.»

41 -Ɛ -bɪ Kɔkɔnyɔ ɔtuɔɔ -wɔn, ɛ wɛn: «Matu ɔ, ɔyɛɛ -dɪɔnu 'kla -wliye, ɛ kɔ, ɔnɪ nɛɛ ɔwɪ lɛ dɪakɪ, 'kɪ 'b -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ kɪ.

42 Kɛɛ, ɛ kɔ dɛ nɪ -do, -ɛ mɔ yɪnɔdɛ. Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- Mari -ha 'lɪ. 'Tɪ-nyiblo ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu -ha ɔnɛɔɛ -jɪ'.»

11

-Yusu tʋɛ nɛ 'a -nagbopu nɪ, -tɛ -mʊ', v di Nyɪsʋa a dɪda nu (Matie 6.9-13; 7.7-11)*

1 -Nyrɔwɔ ɔdʊ 'kwɪlɪ, 'kɪ -Yusu mu 'lɪ -tɪtɛ -bɪ, 'ɛ mu Nyɪsʋa da mɔ. -Tɛ ɛ -wɛ -mɔ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopi -bɪ 'yɪya 'bɔbɔ 'hʊɪ bu, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ ɔ, Saan Batisɪ tɔɔ nɛ 'a -nagbopu nɪ, -tɛ v di Nyɪsʋa a dɪda nu. -Na 'mumu, tɔɔ nɛ -a mʊ -tɛ -bʊ, -a di Nyɪsʋa a dɪda nu.»

2 -Ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnʊ yɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsʋa nɪ dɛ, kɛ- ba pu: -Aan 'Baɪ, nuɔɔ, nyibli a pɛpɛ bu yɪɔɛ, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Nyɪsʋa. -Mɔ -bʊ kɔɔ nyibli win kɪ.

3 -Nyi -a mʊ 'a -nɛ -nyrɔwɔ a diidɛ.

4 -Aan dɛ 'kuku -bʊ, -a -nu, -hru 'a -tɪ -mɔ, -kɔtɪ dɛ 'kuku -mʊ', nyibli nɪ -a mʊ -mɔ, -a -hrui 'a -tɪ -mɔ -wɛ.

ɔNɪ 'hɔɔn 'b 'kuo -hʊɪn* a nyiblo gbagbu -mɔ', ɛ 'nɪ 'tɛɛ 'b -a mʊ lɛ, -ɛ dɪɔɛ nu, -a 'nɪ ɔha -tɪ 'wɪa.»

5-6 Kɛ- -Yusu pɪ ɔnʊ yɪ dɛ, ɛ wɛn: «ɔBʊ puɔbɔ nɪnatumupu nɪ 'hʊɛn a dɛ yɪ: 'Bʊ mɔ, ɔnɪ kɔ nɪnatumu, ɔnɪ mu 'lɪɔɪ -mɔ 'tɔ-hɛyri', ɔnɪ lee ɔnɛ, -ɛ mɔ: 'N kɔ 'dagbatayu, 'ɛ pa 'lɪ 'mʊ -mɔ. 'A -tɪ, 'n nyaa -mʊ lɛ, -nyɪ 'mʊ dididɛ. 'N 'yɪ dididɛ -kɔ, ɔbʊ dɪɔɛ -nyɪ 'tɔ -bʊ.

7 -Baklɛ, -na nɪnatumu 'a mʊ, -ɛ nɪ 'lɪ 'a 'kayu bu, kɛ- ɛ dɪ -mʊ yɪ pu: -Hɛ 'mʊ 'ku. 'N -wɛ 'b 'na 'majɪ a kɪka -mɔ. 'N kɔ 'na 'yonʊ 'hʊɛn-, -a pɛ bu. 'N yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbʊ 'dʊ ye', -na dididɛ-nyɪ-tɪ.»

8 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn 'nɪ dɛ, «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'dʊ ye', ɛ 'yɪ -tɛ -mɔ 'a nɪnatumu a -tɪ 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ɔyɪ 'yie -pie, ɔnɛɛ 'b 'a -hʊhʊa yɪ bu, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ 'mʊ ye' 'dʊ, ɛ 'mʊ -mʊ -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -na ɔwɪb -hʊɛ -nyɪ.

9 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'bʊ mɔ, 'ba yɪ dɛ nɪ -hʊɛ, ba -hʊaɔa Nyɪsʋa, ɛ 'mʊ 'a mɔɔɔ -nyɪ. 'Ba yɪ dɛ nɪ -hʊɛ, ba ɔmʊɔɔɔ lɛ, a dɪɔɛ 'nɪ 'ye. 'Ba yɪɔɪ nɪ -hʊɛ, bu paa nɛ 'a mʊ 'kayu bu, ba bɪ gbɔgbɔ, v 'mʊ 'a mʊ -lee -nɪ: Ba dɪ pa.

10 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ -hʊa Nyɪsʋa dɛ, ɛ dɪ ɔnɛɔɛ 'nɪ -nyɪ. Nyiblo 'bʊ yɪ dɛ lɛ nɪ ɔmʊɛ, ɛ dɪɔɛ 'nɪ 'ye. Nyiblo 'bʊ nyra 'b ɔhʋan.yɪ' bu, 'bʊ bɪ gbɔgbɔ, v dɪɔɛ 'nɪ -lee -nɪ, bu pa.

11 -Mɔ mɔ 'baɪ, -na 'yɪ 'bʊ yɪ -mʊ -hrɪn.yɛ nɪ -hʊɛ, ɔbɪ -dɪ -nyɪɔɛ hɛ,

12 ɛ kɔ, 'bʊ mɔ, 'bʊ yɪ -mʊ hape'yi-nɔnu nɪ -hʊɛ, ɔbɪ -dɪ -nyɪɔɛ -jɪ-kaya?

13 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'a mʊ -tonyibli, 'kɪ a 'yɪ ɔhaannyibli 'pa-, kɛɛ, a yɪ ɔhaan-tɛblɪ a lɛ'jɪalɛ, 'a yɪɔɪ 'aan 'yonʊ -nyɪ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ nɪ 'mʊ lɛ, 'kɪ 'b 'b -mʊ -mɔ, -v kɔ ɔwɪlɪ -nyɛ yɪ, -ɛ -bɪ 'aan 'Baɪ, -ɛ nɪ 'lɪ yako 'kwɪlɪ, -ɛ kɔ ɔwɪb -nɔ yɪ, nyibli 'bʊ -hʊaɔa 'a -Hihɪu*, ɛ dɪ ɔnʊɔbɔ 'nɪ -nyɪ.»

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'u -Yusu ke'*

(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)

14 -Nyɔwɔ ɔɔɔ 'kwli, -Yusu bla la 'ku -hvan le, -ε ni la 'u nyiblo ɔɔɔ ke'. 'Ku -hvan a 'mu, ε nuɔo ni, 'ki nyiblo a 'mu, 'ε 'yi win a pɔle -yi. -Te 'ku -hvan a 'mu, ε -hɔn 'u nyiblo a 'mu ke', -ε -bi ε -tua win a pupɔɔ. -ε -bi nyibli -mu', -u ni 'u, 'waa ɔwɔ keε le diaki.

15 Keε, ke- -u -bi pi, u wen: «Besebuli*, -ε mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu Satan, ε nɔ- yi -Yusu 'kli -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hɔn, -u ni 'u nyibli ke' le.»

16 Nyibli -bi, -u ni 'u, u -hɛε bu ɔteε 'uɔ le, 'u lee ɔne, 'ki bu nu ɔwɔlekeε-tebli, ε 'mu ɔnuɔɔ -tɔɔ -ni, -ε mɔ, Nyɔsɔa, ε nɔ- yi ɔi 'kli -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hɔn le.

17 Keε, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie ni. ε nɔ- nuɔo, 'ε lee ɔnu, ε wen: «ɔbu pɔɔ ɔne de yi: 'Ki 'li 'blugba 'kwli, nyibli 'bu 'be ɔtɔ le, 'blugba a 'mu, ε di bi ɔhlon, 'waa 'kayo 'mu le 'wɔwle -ni.

18 'A -ti, Satan 'bu yi 'a dɔnɔ yi ni -wen, -ε -bi 'a 'blugba di bi ɔhlon. A wen 'ni, 'n ble 'kuo -hɔn le, -u ni 'u nyibli ke', -ε nuɔo, Besebuli, ε nɔ- yi 'mu 'kli -nyi.

19 'Bu mɔ, -ti -bu, a hle, 'bu mɔ wen ɔhaan-ti, 'aan 'mumu, nyɔ- yi 'ki 'aan -ne nyibli 'kli -nyi, 'u ble 'kuo -hɔn le -we 'li? De -mu', 'aan nyibli ni, ε nɔ- tɔε ɔne yi, -ε mɔ, -ti -bu, a yi 'mu -yεε -ni, ε mɔ hi ɔnɔɔ.

20 ε 'yi Satan 'pa-, keε, Nyɔsɔa a ɔgbetu, ε nɔ- yi 'mu 'kli -nyi, 'ki ɔbu bla 'kuo -hɔn -mu', -u ni 'u nyibli ke' le. De a 'mu, ε tɔε ne 'a mɔɔ ni, -ε mɔ, Nyɔsɔa -tua nyibli a win a kɔkɔle, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

21 ɔbu pɔɔ de yi: 'Bu mɔ, 'kɔnɔnyɔ 'bu kɔ ta-wɔn-tebli, 'ki li 'a 'kayu bu, 'ti- 'bu yi 'a 'kayu a 'mu 'jie ni ɔtui, ε 'yi nyiblo ɔɔɔ -kɔ, -bu pa 'li 'kayu a 'mu bu, -bu 'yri 'a kɔkɔ-tebli.

22 Keε, 'kɔnɔnyɔ -bi, -ε ni 'kli, -ε -hi 'u yi-henyiblo 'mu 'u, 'bu nyre 'u, ε di -ha 'uɔɔ 'hru wlon, ε 'muɔɔ 'a ta-wɔn-tebli -ji' -ha, ε kuo ɔwɔ yi, ε 'mu 'a kɔkɔ-tebli a pepe gba, ε 'muɔɔ nyibli le ɔgla.

23 Nyiblo 'bu ni 'u, ε kɔ 'mu 'hɔn-, ɔba 'yi -pe, ε ɔhen 'nyre, ε -wen 'mu yi. 'Ti- nyiblo 'bu 'ye ni -hεε 'mu, 'ki -ba 'kukue nyibli le, 'ki 'u Nyɔsɔa -mɔ', ε 'wi yi, nyiblo a 'mu, ε -gbe ɔnu le, 'u hɔε Nyɔsɔa -mɔ le.»

'Ku -hvan 'bu -hɔn 'u nyiblo ke', ε kɔ bu bi 'uɔɔ ke' de, 'bu mɔ, Nyɔsɔa a -Hihii* 'bu 'yi 'uɔɔ ke' -ni*

(Matie 12.43-45)

24 Ke- -Yusu pi de: «'Bu mɔ, 'ku -hvan 'bu ni 'u nyiblo ke', 'ti- 'bu -hɔn 'uɔɔ ke', -ε -bi 'ki ε mi 'li 'wan 'kwli, 'ε mi bunɔle prayrɔ le ɔmɔ mɔ. -Te ε 'yi 'li bunɔle 'ye, -ε -bi ke- ε pi 'a dɔnɔ yi: 'N kɔ ɔbu -mε kle, 'mu 'li 'na bunɔle 'ka, 'n -hɔn 'li 'kwli mu.

25 -Te ε ɔhɔn -mɔ, -ε -bi ε 'yeɔe ni, -ε mɔ, bunɔle a 'mu, ε 'hɔn kle -teε, 'ε ɔhɔnti -ni. (ε 'wi yi, Nyɔsɔa a -Hihii 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni.)

26 'Bu ni 'mu le, -ε -bi 'ku -hvan a 'mu, ε kɔ bu bla 'kuo -hɔn ni ɔhlon-hɔn -bi, -u kɔ 'cre, -u -hi 'u 'a 'mumu 'u, 'waa pepe a 'mu, u 'mu -mɔ -bibi -ni, u 'mu 'u nyiblo a 'mu ke' bi. -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'kɔ di nyre yi pepe, ε 'mu 'u 'a yi-heklo 'u -hi.»

Nyibli -mu', -u pi Nyɔsɔa a win nɔa yi bu, 'ti- -u ɔtui 'uɔɔ 'u, seyi-seyi, u nu- kɔ plo a bleele

27 -Yusu bu ni 'li win a pupɔɔ 'kwli, -ε -bi nɔgba ɔɔɔ, -ε ni 'li nyibli -hɔɔɔɔ 'nyi, ε nɔ- 'yaa 'li win, ε wen: «Plo a bleele, 'ki 'u nɔgba -mu', -ε ɔgla -mu, 'ti- -ε 'nya -mu -mɔ.»

28 -ε -bi -Yusu ɔtuɔo ɔwɔn, ε wen: «Nyibli -bu, -u pi Nyɔsɔa a win nɔa yi bu, 'ti- -u ɔtui 'uɔɔ 'u, seyi-seyi, u nu- kɔ plo a bleele.»

Nyibli -bu, -v -hve □whlekeεε-tebli, v nu- -Yusu □tui □wɔn (Matie 12.38-42)

²⁹ Nyibli -hɔhɔɔ, v nu- yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v -Yusu 'hɔɪ. Kε- ε pɪ □nɔ yɪ, ε wɛn: «Tɪ -bɔ 'yri a nyibli -bɔ, 'waa nunuklɔ nyre yɪ. V -hve □whlekeεεde, -ε di □nɔ□v -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔa, ε nɔ- lee 'nɛ- 'mɔ -tɔtɔ kɪ. Kεε, Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ wɛn, 'kɪ bɔ 'yɛ □whlekeεεde □dɔ. □Whlekeεεde nɪ -dɔ, Nyɪsɔa di nu, 'kɪ 'v □nɔ -mɔ, ε di 'wɪ- 'a dɛ -bɪ -mɔ', ε nu la, 'kɪ 'v winwɔn-hanyɔ Jona a -ta'.

³⁰ □Whlekeεεde -mɔ', Nyɪsɔa nu la 'lɪ Jona a 'kɔ 'kwli, 'tɪ- Ninifɔdɔ a nyibli 'yɛ la, kε- ε di 'mɔ □tɪ, 'kɪ 'v 'mɔ -bɔ -mɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo. Nyɪsɔa di nu □whlekeεεde, 'kɪ 'lɪ 'na 'kɔ 'kwli -wɛ, -ε di□ɛ nu, tɪ -bɔ 'yri a nyibli 'mɔ□v 'yɛ.

³¹⁻³² 'E mɔ □han-tɪ, -tɛ Ninifɔkɔɛ a 'mɔ, v 'wɪn la Jona a win, -ε yɪ la □nɔ Nyɪsɔa a -tɪ -lee -nɪ, -ε -bɪ v hie la 'v dɛ 'kuku, v ni la bɔ, 'v -nyɪ la 'waa 'kɔ a pepɛ Nyɪsɔa. -E -bɪ 'kɪ, 'mɔ -bɔ, -ε nɪ -mɔ 'a mɔ ye' bɔ, 'n -hi 'v Jona a 'mɔ nɪ, kεε, a 'nɪ □tuu□o 'v 'na win 'v. E nɔ- nu□o, tɪ -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsɔa di 'v -tonyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, Ninifɔdɔ a nyibli a 'mɔ, v nu- di ye' 'du, v 'mɔ lɛ pɔ, -ε mɔ, tɪ -bɔ 'yri a nyibli, v mɔ -tɪ'wɔlanyɔ □nɔ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'. 'Ya 'v 'lɪ de, tɪ -hi la a tɪ 'yri, bodɔ□dɔ, ε nɔ- -hɔn la 'lɪ -tɪtɛ bɔbɔ□dɔ, v dɛε Sabablɔgba. Bodɔ a 'mɔ, ε mɔ la nɔgba □nɔ. E nɔ- di la 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, ε 'mɔ la bodɔ Salomɔ, -ε mɔ la Nyɪsɔa a nyiblo, 'a □tɔwin 'wɪn. -E -bɪ 'kɪ o, 'mɔ -bɔ, -ε nɪ mɔ 'a mɔ ye' bɔ, 'n -hi 'v Salomɔ a 'mɔ nɪ. Kεε, a 'nɪ □tuu□o 'v 'na win 'v.

-Tonyiblo a □wɔ 'wɪ- 'a 'yii yɪ (Matie 5.15; 6.22-23)

³³ Nyiblo 'bɔ 'bɪa 'napt, ε 'nɪ -hli□ɛ lɪ□ɪ, mɔ ε 'nɪ □jri□ɛ lɪ□ɪ kɪka 'lu bɔ, kεε, ε □tui 'v□v dɛ 'lu bɔ, -ε di□ɛ nu, nyibli -mɔ', -v di 'lɪ 'kayu bɔ pa, v 'mɔ lɛ yru.

³⁴ -Tonyiblo a □wɔ, ε 'wɪ- 'a 'yii yɪ, -ε yɪ□ɪ -nyrɛ -nyɪ. -Na 'yii 'bɔ nu -tɛε, -ε -bɪ -yrui lɛ -tɛε. Kεε, -na 'yii 'bɔ yɪ nɪ kɛε, -ε -bɪ 'kɪ -nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ.

³⁵ 'A -tɪ, □tu -dɪɔnɔ 'yie, -ε di□ɛ nu, -nyrɛ -mɔ', -ε nɪ 'lɪ -mɔ 'lɪ, ε 'nɪ □ha halɔ -hɛ.

³⁶ 'Bɔ mɔ, -na □wɔ 'bɔ nɪ 'lɪ -nyrɛ 'kwli, halɔ a dɛ □dɔ 'bɔ 'yɪ 'lɪ -na □wɔ kɪ -nɪ, -ε -bɪ -na □wɔ a pepɛ a 'mɔ, 'kɪ ε di 'lɪ -nyrɛ 'kwli nɪ, □wɪ 'napt yɪ, -ε ni□ɛ, □nɪ yru lɛ.»

-Yusu yɪ yεε la Falisi□tumu a nyibli kɔ tetetɔnyɔv 'hɛn- -tɪ (Matie 23.1-36; Makɪ 12.38-40)*

³⁷ -Tɛ -Yusu -wɛ 'pɔpɛ -mɔ, -ε -bɪ Falisi□tumu a nyiblo -bɪ, nɔ- daa diide -mɔ. -Tɛ -Yusu pa 'lɪ 'a -tɛ, -ε -bɪ v mɔ 'v dɛdihu kɪ.

³⁸ -Tɛ -Juukɔɛ* a tete pɪ, -ε mɔ, nyiblo bɔ yra □jɛ, 'tɪ- ε 'mɔ dɛ di, -Yusu 'yɪ□ɪ -nu. -Tɛ Falisi□tumu a nyiblo a 'mɔ, ε 'yɛ□ɛ, -ε mɔ, -Yusu 'yɪ □jɛ -yra, ε maa □nɛ wɔn lɛ.

³⁹ -E -bɪ kε- Kɔkɔnyɔ pɪ□ɪ yɪ, ε wɛn: «'A mɔ Falisi□tumu a nyibli, 'aan 'kwli'naapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwlitaapɔɛlɪ 'hɛn-, nu- a yɛ lɛ. Kεε, 'yiyrie kɔ 'crɛ 'hɛn-, nu- 'yii 'lɪ 'aan □wɔ kɪ.

⁴⁰ 'A ba nɪ -tɛε. 'Bɪ a yi□ɛ nɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔa, nɔ- nu -tebli -mɔ', -tonyibli a 'yie yɪ 'yɛ, 'ε nu -tebli -mɔ', -tonyibli a 'yie 'yɛ nɪ 'yɛ -wɛ. □Bɪ a pɔ□v □haan-tɪ, -tebli nɪ -tie -mɔ', -ε nɪ 'lɪ -tonyiblo a □wɔ kɪ, 'yie 'yɛ nɪ 'yɛ, Nyɪsɔa 'nɪ 'yɛ□ɛ lɪ□ɪ -wɛ?

⁴¹ 'Dɛ a kɔ ba nu, ε nɔ- mɔ, -tebli -mɔ', -ε nɪ 'lɪ 'aan 'kwlitaapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwli'naapɔɛlɪ 'kwli, ba -ha 'lɪ□ɪ 'lɪ, ba -nyi□ɛ □hɔɛnyyibli. 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ□ɪ

le ni ni, -ε -bi -tebli a pepe di 'u yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye', a 'mu□v -kwan 'yri -nuu -ni.

42 'A mu Falisi□tumu a nyibli, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo! 'Bu mo, 'ba ko hawi -mu', a pi 'li didide -mo, ko 'a -ne 'dudode □dv, a -he 'li 'aan -sade 'kwli, no- ko -pu a de a -he 'li, 'a yi□v Nyisua -nyi. Kee, a 'ni -hie li□v 'lu -mo le, -ε mo, 'aan 'klo bu 'sii 'u yi, ko, ba nve Nyisua. Kee, de a 'mu, ε no- a ko ba nu wen, 'ti- a 'mu wen 'li 'aan 'dudo-tebli a -pu a de 'li -ha, a 'mu wen□e Nyisua -nyi.

43 'A mu Falisi□tumu a nyibli, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -kotv 'ba mu 'li Nyisua a 'kayo ble, a nve ba ni 'li ye' ble, -ε di□e nu, nyibli 'mu 'a mu 'ye -tee. Ko, 'bu mo, 'ba mu 'li 'dika, a nve 'ki nyibli bu pu 'a mu 'wio ble, 'ki 'u 'aan 'u□tuule a -ta'.

44 'Jro 'ki 'u 'a mu -bu -mo, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. A 'wi- 'dabi yi, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. -Tonyibli 'bu 'ye ni yru 'dabi a 'mu le, 'bu yi □nv kle ni ne, -ε -bi 'dabi a 'mu, v ni□e ni, 'ki v 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'»

45 Tetetonyu -mu', -v ni 'u, ke- 'waa nyiblo -bi pi -Yusu yi, ε wen: «Toonyo o, 'bu mo, □nv yi 'puple le ni ni, ε 'wi yi, -a mu -he 'yri le.»

46 -ε -bi -Yusu □tu□o -won, -ε wen: «'A mu tetetonyu, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo -we, -ε nu□o, a yi hle nyibli tete a gblegble a 'benv, v 'yi 'li 'buble 'li -we, ε ko, a 'ni -hee li □nv, 'ki bu □tuu 'u tete a 'mu 'u.

47 'Jro 'ki 'u 'a mu -mo, -te a nu Nyisua a winwlon-hanyu* -bu, 'aan 'bainu 'lila le, 'a yi 'waa 'dabi □hrenti -ni -tee.

48 -Te a ni 'a nunuo le, ε tve □ne nyibli yi, -ε mo, -tebli a 'mu, 'aan 'bainu nu la, a wen□e ki, -ε nu□o, v nu- -mo -bi, v 'la Nyisua a winwlon-hanyu ni, 'a mu -mo -bi, 'a yi 'waa 'dabi □hrenti -ni.

49 ε mo □han-ti □nv, Nyisua -mu', -ε ko □tv, ke- ε pu la, 'ki 'u 'aan de ki, -ε mo: 'N di ya □nv winwlon-hanyu, ko titieponyu 'hven- yi, kee, v di -u -bi 'ni 'la, v 'mu -v -bi □hven □tu.

50 'A mu -bu, Nyisua a yru di 'a mu 'ni klo, 'ki 'u winwlon-hanyu a pepe a 'mu a -ta', -ε ko -hlv -mu', v 'womla ble, kve 'li ti -mu' 'yie bu, -ε ko 'yri Nyisua nu la 'klo, -bu ye ti -bu ki,

51 -ε □hen 'nyre, kve la 'li Abel a 'lilati 'yie bu, -bu ye Sakali a ti ki, -ε mo Sakali -mu', v 'la la, 'ki 'u Nyisua a -cohlonpiile* ko 'a 'kayu a -gbati. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ti -bu 'yri a nyibli, nu- Nyisua a yru di klo, 'ki 'u -tebli a 'mu a -ta'.

52 'Jro 'ki 'u 'a mu Nyisua a tetetonyu -mo, -kotv 'aan toole ke 'hru -mu', -tonyibli di wen na, v 'mu wen□e yi, -te Nyisua ni -tonyibli a wowa. 'Aan 'mumu, a 'ni -gba□a li 'hru a 'mu, 'ti- 'a ka nyibli -bi -mu' yi, -v -hve -bu -gba wen 'hru a 'mu.»

53 -Te -Yusu -we 'puple -mo, -ε -bi ε -hon 'u -tite a 'mu ni. Kve la 'li ti a 'mu 'yie bu, Nyisua a tetetonyu, ko Falisi□tumu a nyibli 'hven-, v -tua la 'a yru a lepoule, 'u yi□v le 'beti -ni 'a -ne ti, 'ki 'u -tebli -huohvi ki.

54 'Ki 'li le'betile a 'mu 'kwli, 'ki v nee 'li, 'u yi 'u□v le □tee -ni, -ε di□e nu, 'bu -ka, v 'mu□v -ti -yee -ni.

12

-Yusu lee la 'a -nagbopv ni, -ε mo, v 'ni 'naa 'li 'li ni 'hven*

(Matie 10.26-27)

1 -Te -Yusu yi nyibli ni -tve -ni, -ε -bi nyibli -huohvi -bi 'kukue le. Nyiblo □dv 'yi 'li 'waa -hihre 'li -we. 'Waa -huohvi a -ti, 'u nne kle. Yi-henyibli, -Yusu yi 'li -mo -hlee -ni, v nu- mo 'a -nagbopv. Ke- ε pi □nv yi: «Ba □tu 'aan dionv 'yie, 'ki 'u Falisi□tumu* a nyibli a -ta', -v nee 'li ni 'hven. 'Waa

'li nu 'hven a naale a 'mu, e 'w1 -wleye yi, -e -pa, 't1- -e ni[e, 'a 'bio -wloyo -b1 'u puε.*

2 Ti di 'u 'n1 nyre, -e ko 'yri -t1 a -tee di 'u pepe' bi, e ko, -tebl1 nu -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe' mu[u]v yi.

3 'Bu mo, 'ba bii yi, -t1 -mu', a hle, -te -mu', -tonyibli -we 'u ti ki, 'ki u di 'u[u]v -mo le -naa -n1, u 'mu 'win. -T1 -mu', a blee 'l1 bu, a hle, 'ki -tite -mu', 'du bii 'u yi, u ko bu naa -mo le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'»

A 'n1 'pie 'l1 -tonyibli a hvannu, keε, Nyisva, nō- kō hvannu ba pie (Matie 10.28-31)

4 (Kε- -Yusu p1 'a -nagbopu* yi, e wen:) «'A mu -mu', -u mo 'na ninatumupu, 'n yi 'a mu 'n1 -lee -n1: A 'n1 'pie 'l1 -tonyibli a hvannu. 'Aan -plahv1 n1 -do, e nō- u -we 'l1 bu -we bu, keε, u 'y1 'kl1 [du]v -kō 'ki de, 'ki bu nu 'u 'a mu [dedede] 'yie.

5 Kεε, Nyisva, nō- kō hvannu ba pie, -e nu[u]o, e nō- kō 'kl1, 'ki bu -we -tonyiblo bu, 'e kō 'kl1 -we, 'ki bu pu 'l1 -tonyiblo na 'ny1, -e 'ye n1 jre yruyu. Iin, Nyisva, nō- kō hvannu ba pie.

6 [u]v pu [ne] nubl1 'c1m1 a de yi: 'Bu mo, [n1] yi [nu] n1 -tue, u 'n1 -pu[u]v l1 [die] diakt, keε, nubl1 a 'mu, 'a de 'bu n1 'u, Nyisva yi[e] n1.

7 'Aan 'mumu, ke- n1 -do e [ti] 'mu: 'Lunyp1 n1 -tie -bu, a -kō, 'aan 'Ba1 Nyisva, e -hre[e] n1. E [hen] 'nyre, -e mo, a kō 'mini diakt, 'ki 'u Nyisva ye', 'a -hi 'u nubl1 -hōhōv1 -mu' 'u. 'A -t1 o, a 'n1 'pie 'l1 -tonyibli a hvannu.»

Nyibli -bu, -u hle[e], 'ki 'u nyibli yi, -e mo, u mo -Yusu a nyibli, e kō nyibli -mu', -u hle[e], -e mo, u yi -Yusu -yi (Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 «'N yi 'a mu 'n1 -lee -n1, -e mo, nyiblo 'bu hla[a], 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e mo 'na nyiblo [n1]o, 'na 'mumu -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -batip1-nyrōwō 'bu nyre 'u, 'n di[e] 'n1 hla -we, 'ki 'u Nyisva a leleny1 ye', -e mo, nyiblo a 'mu, e mo 'na nyiblo [n1]o.

9 Kεε, nyiblo 'bu hla[a], 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e 'y1 'mu -yi, 'na 'mumu, -batip1-nyrōwō 'bu nyre 'u, 'n di[e] 'n1 hla -we, 'ki 'u Nyisva a leleny1 ye', -e mo, 'n 'y1[ti] -yi.

10 'Ya 'u 'lu de, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyiblo -bu, -e di 'mu -t1 -hōn yre hla, Nyisva -we 'l1 bu 'wōw1a 'a de 'kuku a 'mu n1. Kεε, nyiblo -bu, -e di Nyisva a -Hih1u* -t1 -hōn yre hla, Nyisva 'y1 'l1[ti] 'l1 -we, bu 'wōw1a 'a de 'kuku a 'mu.

11 'Bu mo, 'bu klō 'a mu, 'ki u 'mu 'l1 'a mu -batip1ule' gba a -t1, 'ki 'u Nyisva a 'kayo a nyibli gbagb1 ye', kō 'ki 'u 'blugba a naany1 ye', 'kla 'n1 'yaa 'l1 'a mu -wliye, 'ki -te a di 'waa [wōn] a [tutuo] nu a -ta', e kō 'ki 'u -t1 -mu', a di hla a -ta',

12 -e nu[u]o, ti a 'mu 'yri, -t1 -mu', a di hla, Nyisva a -Hih1u, nō- di 'a mo[u]o -tōo -n1.»

Dekonyo -mu', -e yi [to] -kō, nō- kō 'ledv -Yusu p1

13 -Yusu bu n1 'l1 win a pōpōv 'kwli, -e -b1 nyiblo [du]v n1 'l1 nyibli 'ny1, 'e yi -Yusu -lee -n1, e wen: «'Tōōnyo o, lee 'na 'diay1, -tebl1 -bu, -aan 'ba1 hie -a mu le, e kō 'mu 'hven- -ba [gla]a.»

14 -E -b1 ke- -Yusu p1[ti] yi, e wen: «'Nyiblo [du]v 'y1 'mu 'aan -batip1nyo kō 'aan -tebl1[glanyō] -mo' -nu.»

* 12:1 12.1 -u'u-: e 'w1- 'floc 'yaade yi, -e ni[e], 'flocpupu a pepe 'e yi 'ya.

15 -E -bɪ kɛ- ɛ pɪ nyibli a pɛpɛ a 'mʊ yɪ, ɛ wɛn: «Ba ɔtu 'aan dɔɔnʊ 'yie, 'kɪ 'v kʊkʊ-tɛblɪ -hʊɔhʊɪ a nʊɛɛ a -ta'. 'Ye ɔbu nyiblo 'ble kʊkʊ-tɛblɪ -hʊɔhʊɪ kʊa, ɛ 'yɪɔtɪ 'pa-, ɛ 'yɪ 'a dɔɔnʊ a -hʊnhlʊn kʊa 'ble.»

16 -E -bɪ ɛ pɪ ɔnu 'ledʊ yɪ, ɛ wɛn: «E kʊ la dɛkɔnyɔ ɔdʊ. Nɔ- kʊ la -cii -hʊɔhʊɪ, 'a 'dʊdʊ-tɛblɪ 'wʊ la nɪ diaktɪ.

17 E nɔ- yɪ la 'a dɔɔnʊ -lee -nɪ, ɛ wɛn: -Bɪ' 'n di 'kɪ 'na 'dʊdʊ-tɛblɪ -bʊ a blɛɔtʊtuʊ nu, -ɛ nuɔɔ, 'n 'yɪ 'a blɛɔtuule -kʊ.

18 -E -bɪ ɛ wɛn: In'hɪn-, dɛ 'n di nu, ɛ nɔ- -bʊ: 'Kayo a pɛpɛ -bʊ -kʊ bʊ 'n pɪ 'lɪ 'na 'dʊdʊ-tɛblɪ ɛ, 'n kʊ ɔbʊ 'wla ɔnu, 'mʊ 'waa yrayɪ pʊ, -v kʊ 'bʊbʊa di 'v 'a 'kɪ 'v -hi. ʊ nu- kʊ 'kwli 'n di 'lɪ 'na -kʊbʊ kʊ 'na kʊkʊ-tɛblɪ a pɛpɛ 'lɪ pʊ.

19 'Nɪ -wɛ -mʊ, kɛ- 'n di 'na dɔɔnʊ yɪ pʊ: 'N ɔtu kʊkʊ-tɛblɪ -hʊɔhʊɪ bʊ, -v di 'mʊ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'yɪ -hʊɔhʊɪ 'kwli. 'A -tɪ ʊ, ɔbʊ nɪ bʊ, 'mʊ -wle, 'mʊ dɛ di -tɛɛ, kʊ, 'mʊ lɛ 'mle.

20 Kɛɛ, kɛ- Nyɪsʊa pɪɔtɪ yɪ, ɛ wɛn: -Ba nɪ 'dʊ. 'Tɔlʊwɔ nɪ -dʊ -bʊ 'kwli, -di 'nɪ 'kʊ. ɔNɪ 'kʊ, -tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, ɔtu bʊ, dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ di 'v -mʊ 'v pʊ 'lɪ?»

21 -E -bɪ -Yusu wɛn 'nɪ dɛ: «Kɛ- ɛ di 'mʊ ɔti, 'kɪ 'v nyibliɔdʊ -bʊ -mʊ', -ɛ yɪ kʊkʊ-tɛblɪ ɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnʊ -mʊ, kɛɛ, -ɛ 'yɪ ɔdedede -kʊ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa 'yɪ.»

Ba kuo Nyɪsʊa ɔwɔ yɪ (Matie 6.25-34)

22 Kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ dɛ, ɛ wɛn: «E nɔ- nuɔɔ, 'nɪ yɪ 'a mʊ -lee -nɪ: Dɛ -bʊ, a di di, kʊ wɔlawɪ -bʊ, a di pʊ, -tɛblɪ a 'mʊ, 'a -tɪ, a 'nɪ 'hriti 'lɪ -nɪ.

23 -Hʊnhlʊn -bʊ, a pɪ, ɛ mʊ dɛ gbagbʊ ɔnɔɔ, 'ɛ -hi 'v dididɛ 'v, kʊ, 'aan -plahʊ mʊ dɛ gbagbʊ ɔnɔɔ, 'ɛ -hi 'v 'hʊɛɛpʊ-tɛblɪ 'v.

24 Ba ta 'v 'maa -mʊ ɛ, 'v 'nɪ 'dʊɔɔ lɪ, kʊ, 'v 'nɪ 'ɛɛɛɛ lɪ ɔdedede, mʊ, 'v 'yɪ ɔgbɪ'-handɛ -kʊ, -ɛ kʊ 'kwli 'v di 'lɪ dididɛ ɛ pʊ. Kɛɛ, Nyɪsʊa, ɛ nɔ- yɪ ɔnu dididɛ -nyɪ. Kɛɛ, 'a mʊ -mʊ -bɪ, Nyɪsʊa nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, 'ɛ -hi 'v nʊblɪ 'v. 'A -tɪ, -tɛ ɛ nɪ, 'ɛ yɪ nʊblɪ dididɛ -nyɪ, kɛ- ɛ di nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ dididɛ -nyɪ -wɛ.

25 E 'yɪ nyiblo ɔdʊ -kʊ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'a hritile a -tɪ, -bʊ kʊ 'klɪ, 'kɪ -bʊ pʊɔ nɛ 'a -nyɔɔwɪ a dɛ gbe kɪ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ.

26 'A -tɪ, -tɛ a 'yɪ 'kɪ 'klɪ -kʊ, 'kɪ ba pʊɔ nɛ 'aan -nyɔɔwɪ kɪ, a 'yɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ba hriti -nɪ dɛ, 'kɪ 'v 'klɔ -bʊ a -tɛblɪ a -ta'.

27 Ba 'ye -piti, -tɛ 'a -pui nu yɪnɔɔ. -Piti a -pui a 'mʊ, ɛ 'wɪ- -tonyiblo a wɔlawɪ yɪ. Kɛɛ, -piti a 'mʊ, ɛ 'nɪ -nuɔɔ lɪ -kʊan, mʊ, ɛ 'nɪ 'gbɔɔɔ wɔlawɪ, ɛ 'nɪ -pʊɔv lɪɔtɪ, kɛɛ, ɛ nɔ yɪ. ɔBʊ lee nɛ 'a mʊ: Bodɔɔ Salomɔ, ɛ mʊ ɔhan-tɪ, 'ɛ kʊ la dɛ, kɛɛ, -tɛ -piti a -pui nu yɪnɔɔ, Salomɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ la 'a wɔlawɪ -kʊ, -bʊ nu la yɪnɔɔ ɛ.

28 -Piti -bʊ, 'v di -hʊan -ci, 'tɪ- 'v di -hʊan 'tʊ pʊ, 'bʊ mʊ, Nyɪsʊa 'bʊ kʊ bʊ nuɔɔ, 'a -pui bʊ nɔ yɪ, ɔbʊ 'a mʊ -bʊ, ɛ nʊɛ -nɪ, 'a mʊ ɛ 'yɛ nɪ di 'hʊɛɛpʊ-tɛblɪ nɪ -nyɪ, 'a mʊ -bʊ, -v 'yɪ Nyɪsʊa ɔwɔ yɪ -kʊo -nɪ -tɛɛ?

29 'A -tɪ, a 'nɪ 'hriti 'lɪ -nɪ, 'aan 'kwli a -gʊtʊ 'nɪ 'nuo 'lɪ 'a mʊ.

30 Nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, 'v nu- yɪ -tɛblɪdʊ a 'mʊ 'lu -mʊ ɛ -hie 'a -nɛ ti. Kɛɛ, 'aan 'Bai Nyɪsʊa yɪ 'aan -hʊhʊa-tɛblɪ nɪ.

31 Dɛ a blɛɛ yɪ ba -hie 'lu -mʊ ɛ 'a -nɛ ti, ɛ nɔ- mʊ, Nyɪsʊa bʊ kʊɔ nɛ 'a mʊ win kɪ. E nɔ- diɔɛ nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'aan -hʊhʊa-tɛblɪ a 'mʊ -nyɪ.»

Ba 'kukue kʊkʊ-tɛblɪ ɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ (Matie 6.19-21)

32 (Kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ dɛ, ɛ wɛn:) «'A mʊ -bʊ, -v nɛ 'mʊ -mʊ, -v mʊ 'na nyibli, a 'yɪ -hʊ, kɛɛ, a 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ. 'Aan 'Bai Nyɪsʊa -ha 'lɪ 'a mʊ nɪ, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'klɔ yrayɪ -nyɪ.

³³ Ba plo 'aan kuko-tebhl, ba -ha 'li 'a 'wliye, ba -nyi☐e ☐huvennyibli. E ☐hen 'nyre, ba ☐muo 'wli a 'kwlipude -mu' le, -e 'ye ni di le ni -ciere -ni. Ba 'kukue kuko-tebhl le, 'ki 'li yako 'kwli, -te e 'ye ni di 'li bu ni -we, ko, -te 'yiyriyibli 'yi 'li nyinyre 'li -we, -te 'hlo 'yi 'li☐i 'li -we, bu nyree 'li de yi.

³⁴ 'Ni yi 'puple le ni ni, e 'wi yi, -te -tonyiblo a kuko-tebhl ni 'u, 'ki 'a ☐wlu ni 'u -we.»

-Kvannunyibli -mu', -u yi 'waa 'mase a kle-meti -ple

³⁵⁻³⁶ (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «Ba -we -mo, a 'mu -kuan nu. Ba 'wi -kvannunyibli -mu' yi, -u yi 'waa 'mase, -e mu 'blipupa ki a diditi -ple. -Te 'a -kvannunyibli ni☐e, ke- ba nu☐o -we. 'To 'bu -won, 'ti- 'waa 'mase 'mu 'li di, u yi -we -mo, 'waa 'napt 'ni -jre☐e li, -e di☐e nu, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu bibi 'maju, u 'mu☐u 'maju yi -ha.

³⁷ -Kvannunyibli a 'mu, 'bu mo, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu yee 'u ☐nu -pleele' bu, 'bu 'ye 'ni nme, -e -bi bu ko plo a bleele. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, e ko bu lee ☐nu, -e mo, bu ni bu, u 'mu de di, 'ti- 'a ☐gbetu, e 'mu 'u bi, e 'mu diide a 'mu -hie.

³⁸ 'Bu mo, 'bu di 'to-heyri', -u-u, 'to-heyri 'bu -hi, 'bu yee 'u ☐nu -pleele' bu, 'bu 'ye ni nme, -e -bi bu ko plo a bleele.

³⁹ Ba ko 'a leyuyruo: 'Bu mo, 'kayukonyo 'bu yi wen ti -mu', 'yiyriyio di wen ya, e di wen 'ni -ple, -e di☐e nu, 'yiyriyio a 'mu, e 'ni ☐ha 'a 'kayu wa.

⁴⁰ 'A -ti, 'aan 'mumu, ba -we -mo, a 'ni 'nmee 'li, -e nu☐o, ti -mu', a 'ye ni di☐e 'lu -mo le ni -hie, 'ki 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'u -dii -ni.»

-Kvan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopu le, u blee yi bu nu☐o (Matie 24.45-51)*

⁴¹ -Yusu bu pu 'ledu a 'mu, -e -bi Pielh wen: «Kukonyo o, ☐bi -a mu ni -do a -ti, ☐ni pu 'ledu -bu, -u-u- nyibli a pepe a -ti ☐ni?»

⁴² -E -bi Kukonyo wen 'ni: «Ba 'wi- -kvannunyo -mu' yi, -e ko 'lule-hihie, ko 'a 'mase -we 'li bu kuo ☐wlu yi. Nyiblodu a 'mu, no- 'a 'mase, 'bu yi 'dagba ni mi, e di 'kayu le hie, -e di☐e nu, dediti 'bu nyre 'u, e 'mu 'a 'bio -kvannunyibli 'a -ne -nyrowo a diide -nyi.

⁴³ 'A 'mase 'bu -hon 'dagba', 'bu yee 'u☐u -kuan a 'mu 'yie bu, -e -bi -kvannunyo a 'mu, bu ko plo a bleele.

⁴⁴ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'a 'mase di nu☐o 'a -tebhl'yie☐tunyo gbagbu -mo.

⁴⁵ Kee, -kvannunyo a 'mu, 'bu pu le, -e mo, 'a 'mase yi ke' 'ni -wleen -ni, 'bu -twa 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'ti-, 'bu yi 'a dionu didi-tebhl ko no 'huen- wlon ni -hie -ni,

⁴⁶ -e -bi -nyrowo -mu', -kvannunyo a 'mu, e 'ye ni di 'u ni -plee -ni, e ko -haawo -mu', e 'yi -yi, 'ki 'a 'mase a 'mu, e di 'u -dii -ni. 'Bu -di, e di gba☐a ti 'yakli yi, 'ti- e 'mu☐u ☐huyen ☐tu, ☐wi yi nyibli -mu', -u 'yi Nyisba ☐wlu yi -kuo -ni.

⁴⁷ -Kvannunyo 'bu ni 'u, de -bu, 'a 'mase -hue, 'bu yi☐e 'ti- 'bu 'ye ni -hua bu nu☐o, 'a 'mase di ☐tu☐o ☐huyen dtakt.

⁴⁸ Kee, -kvannunyo 'bu ni 'u, de -bu, 'a 'mase -hue, 'bu 'yi☐i -yi, 'ti- -tebhl du -bu, -e blee ☐huyen a ☐tutuo yi, 'bu yi☐i ni ni, ☐huyen -mu', u di☐e ☐tu, e 'yi 'li☐i 'li -we bu -hu. Nyisba 'bu -nyi nyiblo -tebhl -huohu, -e -bi e di -hua nyiblo a 'mu -tebhl -huohu, e ko, 'bu hie nyiblo -tebhl -huohu le, e di -hua☐a -tebhl -huohu, e di 'u -tebhl -mu' 'u -hi, e -hie la☐a le.»

-Yusu a 'lidiidie ni□e ni, nyibli 'v yi □tu□e le 'be: nyibli -bi kuo □ne □wlo yi, nyibli -bi, v 'yi□i □wlo yi -kuo -ni (Matie 10.34-36)

49 Kε- -Yusu pi de, ε wen: «'N di ni, 'mu□v nu, na 'mu wln, 'ki 'ne- -tutu ki. 'N -hve wen□ε ni, 'ki na a 'mu, bu wln wen -dodo.

50 Kεε, 'ti- na a 'mu, ε 'mu wln, 'n ko □bu 'ye □hven. ε mo □han-ti, □hven a 'yiye a 'mu, ε 'ye 'v ni nyre, kεε, 'na □wlo 'mve bu.

51 A 'ni 'yee 'li□i, -ε mo, 'n di 'ne- -tutu ki ni, 'mu□v nu, nyibli 'mu kibwεenle ko. Kεε, 'n di ni, -ε di□e nu, nyibli 'mu □tu□e le 'be.

52 Kve 'ki mo bu, 'kayubkve ni □hun 'bu ni 'v, v di 'ni □gla, nyibli ni ta 'mu nyibli ni 'hven yi -wōn, ε ko, nyibli ni 'hven 'mu nyibli ni ta yi -wōn.

53 'Bai di 'a 'yu nyibehian yi 'ni -wōn, 'yu nyibehian -mo -bi, ε 'mu 'a 'bai yi -wōn; 'dii 'mu 'a 'yu nyroyu yi -wōn, 'yu nyroyu -mo -bi, ε 'mu 'a 'dii yi -wōn -we; 'yu a nuqba -mo -bi, ε 'mu 'a 'doo yi -wōn, 'doo -mo -bi, ε 'mu 'a 'yu a nuqba yi -wōn -we.»

-Yusu yi nyibli 'ni -lee -ni, 'ki bu yru ke -tebli -bu, Nyisva ni, ε ko bu □hrenti 'waa 'klo (Matie 16.2-3; 5.25-26)

54 Kε- -Yusu pi nyibli a 'mu yi, ε wen: «'Bu mo, 'ba 'ye□e, -ε mo, 'nu ni 'li yo' le, ke- a pi: 'Nu di 'ni di. 'ε mo -tee, 'nu a 'mu 'ε yi di.

55 ε ko, 'ba 'ye□e, -ε mo, 'nu 'yi 'li yo' le -ni, ke- a pi: 'Yru di 'ni hven. 'ε mo □han-ti, 'yru a 'mu 'ε yi hven.

56 'A mu nyibli -bu, -v nεε 'li ni 'hven, a yru yakō ko -tutu 'hven- a -tebli le, 'a yi□i 'ye, -te -mu', -nyre di 'mu ni. Kεε, -tebli -bu, Nyisva ni, -ε mi ke 'lu -mo, 'ki ti -bu, -a ni 'li 'kwli, de a 'di -bi bu □hen 'nyre, a 'ni -hva□a li ba yru□o' le.

57 Dε- ko -ti 'aan □gbetu 'a 'ye ni 'ye□e, -te a ko ba nu 'aan dōnu a naale -tee 'li?

58 □Ni 'ble nyiblo a 'wliye kwa, 'a -ti, nyiblo a 'mu 'bu yi -mu -ti ni -yεε -ni, 'ti- 'bu yi 'li -mu -batipvule' ni gbe, □tu 'v 'kl, -te a 'tie ni 'hru wlon, a 'mu kibwεenle ko, ε 'ni □ha 'li -mu -batipunyō yi gba, -batipunyō 'ni □ha -mu -sadayi yi gba, v 'ni □ha -mu □ji' pu.

59 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'bu pu -mu □ji', 'ki -di 'li □ji' a 'mu ni, 'wliye a pepe a 'mu, □ble kwa, □mu□v 'pεε -ni, 'ti- □mu 'li □ji' 'hri.»

13

-Yusu lee nyibli ni, -ε -mo, 'bu yi 'v 'waa de 'kuku bu -hie, 'bu yi 'waa 'klo Nyisva -nyi, v di 'ni 'ku

1 Ti a 'mu 'yri, nyibli □d, nu- mu 'li -Yusu -mo, 'v 'beti□e, 'ki 'v nyibli -bi a -ta', -v 'ti 'li Galilebugba 'kwli. Nyibli a 'mu, ti -mu' ko 'yri v yi la 'v -cohlon* -pii -ni, 'ki 'v Nyisva ye', 'ki -golonuma Pilati lee la 'a 'seyo, 'ki bu 'la la □nu, 'waa -hlo -mu', -ε 'wle bu, 'ε bi 'li -cohlon a muoma a -hlo 'nyi.

2 Bu 'beti 'ki -Yusu, -ε -bi -Yusu □tu □nu -wōn, ε wen: «□Bi a pu□v □haan-ti, -ε mo, Galilekve a 'mu, -te v nu la 'waa 'ila, ε □hen 'nyre, -ε mo, 'waa de 'kuku, v -nu, ε -hu ni diaki, 'ε -hi 'v 'waa 'bio Galilekve a -ne 'v.

3 'Uon-, ke- 'n pi 'a mu yi, 'bu mo, 'ba 'yi 'v 'aan de 'kuku, a ni bu -hie, 'ba 'yi 'aan 'klo a pepe Nyisva -nyi, ke- a di 'kukub nu -we.

4 Kve 'v□v -mo de, nyibli ni -pu □tu 'v □blen□blen, -v 'ku, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, 'waa -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Yo'kayu -mu', -ε □hian 'li -mo le, -ε ni 'li Jrusredto a 'kotto -mu', v deε Siloe 'kwli, no- bi la □nu ki, 'v 'ku la. □Bi a

pu pu haan-ti de, -e mo, e hen 'nyre, 'waa de 'kuku, u -nu, e -hu ni diaki, e -hi 'u 'waa 'bio Jrusrekoe a -ne 'u?

5 'Uun-, ke- 'n pi 'a mu yi, 'ba 'yi 'u 'aan de 'kuku, a ni bu -hie, 'ba 'yi 'aan 'klo a pepe Nyisva -nyi, ke- a di 'kukuu nu -we.»

-Te -Yusu pu la figietu -mv', -e 'ye ni tv la 'kui a 'ledu

6 -E -bi -Yusu pu pu 'ledu yi de, e wen: «Nyibeju du, no- 'do figietu, -e mo tugbe, -e tui 'kui, 'ki 'li 'a -ci ki. Ti -huohu bu -hi, -e -bi -cikonyo a 'mu, e di ni, e 'mu tugbe a 'mu, 'a 'kui -ha, kee, e 'yi 'li 'kui -do yra bu -ye -ni.

7 -E -bi ke- e pi 'ki -ci'yie tunyo yi, e wen: 'Ye ke, 'a 'yri ni ta a 'yru -bu, -te 'n -tua la 'ne- ledidie, 'mu tugbe -bu, 'a 'kui -ha. Kee, 'ni -di, 'ni -ye 'li 'kui -do yra bu. 'A -ti, hla, -e nu, e ni -tutokutu -bu ki dadu.

8 Kee -e -bi -ci'yie tunyo tu o won, e wen: -Ha me le, 'yru -bu bu -hi. 'N di 'blu 'hu le, 'mu 'li -pla yrayri pu.

9 'Ni nu 'ki, 'n pu haan-ti, 'yru, -e yi 'li di, e di 'ni tv. 'Bu 'yi 'ki -tu, -e -bi -we 'li -bu hla ni.»

-Te -Yusu nu la, nu gba du a 'kue 'e -we la, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli*

10 E ko la -wuwle-nyrowo du, -Yusu 'e tv la nyibli Nyisva a -ti, 'ki 'li Nyisva a 'kayu bu.

11 E ko nu gba du. No- 'ku -huan* ni 'u ke'. 'Ku -huan a 'mu, no- pu 'kue. 'Kue a 'mu, 'a 'yri ni -pu tu 'u blen blen a 'yru, no- -bu. E 'kii yi. E 'yi 'li -we, bu 'hri 'li le.

12 -Te -Yusu 'ye, -e -bi e da ni, e wen: «Nu gba o, -na 'kue -we ni,»

13 'e pu dabu 'lu bu. -E -bi ti ni -do a ti 'yri, e -tua le' hiru. E no- -mo bu pu Nyisva 'nyre le.

14 Kee, Nyisva a 'kayu a nyiblo gbagbu, -e ni 'u, -te e 'ye de a 'mu, -Yusu -nu, -e -bi e ko yru' bibie diaki, -te e mo -wuwle-nyrowo a -ti, 'ti- -Yusu nu, nyiblo a 'kue 'e -we. -E -bi ke- nyiblo gbagbu a 'mu, e pi 'ki nyibli -huohu -mu' yi, -u ni 'u, e wen: «'Ki 'li 'wee 'kwli, -nyrowi ni hlon-do, no- 'li, -e ko 'kwli -tonyibli ble e yi bu nuu 'li -kuan. 'A -ti, 'ki 'li -nyrowi a 'mu 'kwli, 'ki ba di 'li, e 'mu nu, 'aan 'kue 'mu -we. 'Ba yi ni di, a 'ni 'yaa 'li -wuwle-nyrowo.»

15 -E -bi ke- Kukonyo pi yi, e wen: «'A mu -bu, -u nee 'li ni 'huen. Nyiblo 'bu ko bli ko 'a -ne 'wugbade du, 'bi e 'ni wle e li ni, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -e di e nu, e 'mu 'li 'naale' gba?»

16 'Ti- nu gba -bu, -e mo -aan 'ba gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yu -bi, Satan mua -ni, 'ki 'li 'yri ni -pu tu 'u blen blen 'kwli, 'bi e 'yi yinode 'pa-, 'ki 'bu nu, 'a 'kue bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli?»

17 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -tu -tua 'a yraanyibli a nunuo diaki. Kee, nyibli -bi -mu', -u ni 'u, u ko plo a blele, 'ki 'u yinodebli a pepe a 'mu, -Yusu ni a -ta'.

-Yusu pu la 'dudode -mv', -e ko 'ye e ci mi -ni a 'ledu (Matie 13.31-32; Maki 4.30-32)

18 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi ke- -Yusu pi pu yi, e wen: «'N di pu 'ledu, 'mu 'a mo -to -ni, -te Nyisva ni, 'e ko nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli 'u yi kle -bii -ni.

19 De a 'mu, e 'wi- 'dudode -mu' yi, -e ko 'ye e ci mi -ni diaki, 'e -hi 'u 'dudodebli -bi a 'yo 'u. 'Dudode a 'ye a 'mu, e no- nyiblo du -gba, 'e 'do 'li 'a -ci ki, 'e mi, 'e -he tugbe gbagbu, -e ko babu 'nyi nubli pi 'li 'le.»

*-Yusu pu 'floo a 'yaade a 'ledu
(Matie 13.33)*

20 -E -bi ke- -Yusu pi [nu yi de, e wen: «[Bu pu 'ledu -bi, 'mu 'a mo[o -to[-ni, -te Nyisva ni, 'e koo nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'u yi kle -bii -ni.

21 De a 'mu, e 'wi- 'floo a 'yaade yi, nu[ba [du pu 'li 'floo[pu -huohu -mo, 'ti- 'e nyua[pa -nyuanyua, 'floo a pepe a 'mu 'e 'ya.»

*-Yusu wen 'ni, nyibli -mu', -v ni yinyre-tebli, v 'yi 'li[ti 'li -we, bu pa 'li
Nyisva a 'klo yrayru 'kwli*

(Matie 7.13-14,21-23)

22 -Yusu ko 'a -nagbopo* 'huen-, v 'tite ni 'li Jrusredio a 'hru wlon. -Te e ni, 'e yi 'du [tito le 'be, ke- e ni, 'e tve Nyisva a -ti.

23 E ko la -nyrowo [du, nyiblo [du 'e 'beti la[pa, -e mo: «'Mase o, [bi -tonyibli -bu, Nyisva di wa, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, [bi v 'yi 'li[ti 'li -we bu -hu?» -E -bi nyibli -mu', -v ni 'u, e [tu [nu -won, e wen:

24 «Paale -mu', -e pu'e 'li 'a mu Nyisva a 'klo yrayru 'kwli, e 'cimu 'yri le. 'Bu mo, 'ba yi[ti ni -hve, 'ki ba pa 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -e -bi ba [tu 'u 'ki, a 'mu 'u paale a 'mu 'yri -naa -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -huohu di[pe 'ni -hua, 'ki bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli. Kee, v 'yi 'li[ti 'li -we.

25 De e di yi 'wi, e no- -bu: 'Ki 'kayukonyo di 'li 'kayu 'kwli ni, e 'mu 'maju [gba. 'A mu -mo -bi, 'ki a di 'li -patu' ni, a 'mu 'maju -bibi -ni, a 'mu le pu -we: Kukonyo o, -ha -a mu 'maju yi, e 'mu le pu, e 'mu 'a mu [won [tu: 'N 'yi 'a mu -yi.

26 -E -bi ke- a di pu: -Ko -a mu 'huen-, -a mu yi la 'u -tite ni -do de -dii -ni, ko, [ni tve la Nyisva a -ti, 'ki 'li -aan 'du a 'dika.

27 Ke- e di 'a mu yi pu de: 'N 'yi 'a mu -yi, ba hloo 'mu -mo le, -e nu[o, 'aan pepe -mu', yinyre-tebli Nyisva 'ye ni -hua ba nu, e no- a ni.

28 Ti ni -do a 'mu 'yri, a di 'ye 'aan 'ba[nu Abrahamu, Yisaki ko Sakobu 'huen-, v ko Nyisva a winwlon-hanyu* a pepe, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. 'A mu -mo -bi, v di pu 'li 'a mu -patu'. 'Ki a di 'u [hien -wee -ni, ko, 'ki a di 'u yru -puv -ni.

29 Ti a 'mu 'yri, 'klo -bu, 'a [ge ni -hen 'yri, 'ki nyibli di 'li le -hon, v 'mu le 'kukue -ni, v 'mu de -mo -didi -ni, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli.

30 Nyibli -bi, -v ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa 'bio 'lu yi ni -nyrowo [du, ko, nyibli -bi, -v ni 'u 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa 'bio bu ni -nyrowo [du.»

*-Yusu hle[pe ni, -e mo, Nyisva di 'v Jrusredio bu 'ni hie
(Matie 23.37-39)*

31 Ti ni -do a ti 'yri, Falisi[atumu* a nyibli [du, nu- 'yiya 'u -Yusu 'hu[bu, 'u lee [ne, v wen: «-Tite -bu, -ni mo, -hon mo -wlu, -bu mu 'li -tite -bi, -e nu[o, 'ki un Helodi [mu'e -na 'lila le.»

32 -E -bi ke- e pi [nu yi, e wen: «Ba mu, ba lee Helodi a 'mu, -e ko -yruku, -wen 'gbekle, -e mo: Kike -bu, ko -ny[pa 'huen-, 'n ble 'kuo -h[un* le, -v ni 'u nyibli ke', e ko, 'n ni[pe ni, nyibli a 'koe 'e yi -we, [nyree, 'ti- 'mu 'na -kuan 'lu -yra.

33 Kee, kike, -ny[pa, ko [nyree, 'n ko [bu gba 'na -kuan 'lu -mo, 'mu 'li Jrusredio 'kwli nyre, -e nu[o, e 'yi 'u le -no[-ni, 'ki bu 'la Nyisva a winwlon-hanyu*, 'ki 'li -tite -bi, 'bu 'yi 'li Jrusredio 'kwli 'pa-.

34 'N yi Jrusre a nyibli 'ni -lee -ni: Nyisva 'bu lee 'ne- 'a mu 'a winwlon-hanyu -mo, a pi [nu 'li -mo le, 'a 'le [nu. 'N -hve mo[o ni 'a

-ne ti, ɔbu 'kukue mo 'a mu le, ki mo 'mu 'hwi, ɔwi yi, -te hape'gba ni, 'e yi 'a 'yonu le 'kukue -ni, 'ti- 'e yi ɔbu ki bu ɔjri, kee, a 'yiɔ ki -wen.

35 E no- ko -ti, Nyisua 'mu 'u 'aan 'dɔɔ bu hie, 'a mu ni -do, a 'mu 'aan dɔɔɔ le -kikle -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, kue 'ki mo bu, a 'yi 'liɔ 'li -we, ba 'ye 'ki 'mu de, e 'muɔbu gba -gbagba, ti 'mu 'u nyre, -e ko 'yri a di le pu: -Na 'wio, -mo -bu, -e yi 'li di, 'ki 'li Kukonyo Nyisua a 'nyre 'kwli. Nyisua bu -nyi -mu -ti a 'yi'ububa.»

14

-Te -Yusu nu laɔa, nyiblo ɔdu a 'kve 'e -we la, 'ki 'li -uwule-nyrowo 'kwli*

1 -Nyrowo ɔdu 'kwli, Falisiɔtumu* a nyiblo gbagbu ɔdu, no- da la -Yusu diide -mo. -Te -Yusu pa 'li 'a 'kayu bu, -e -bi Falisiɔtumu a nyibli, -u ni 'u, u -twa 'a -gbeele.

2 'Ki 'li -te a 'mu, 'ki nyibehian ɔdu nyra 'uɔbu ye' bu. Nyibehian a 'mu, 'kve niɔe ni. E 'yii 'li le.

3 Nyisua a tetetonyo ko Falisiɔtumu a nyibli 'hwen-, -u ni 'u, ke- -Yusu pi ɔbu yi: «-Aan tete hleeɔe ni, ɔbi e noɔ 'u le, -'u-, e 'yi 'u le -noɔ -ni, 'ki nyiblo bu nuɔo, 'hwhrennyo a 'kve bu -we, 'ki 'li -uwule-nyrowo 'kwli?»

4 Kee -e -bi u 'ni -huaɔa liɔti bu ɔtuɔo ɔwon. E no- mo, -Yusu bu -hren 'hwhrennyo a 'mu le, bu nuɔo, 'a 'kve bu -we, 'ti- bu lee ɔne, -e mo: «-Na 'kve -we ni. -We 'li -bu mu 'li -na 'kayu bu ni.»

5 -E -bi ke- e pi ɔbu yi, e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo a 'yu -hwi' 'a bli 'bu bi 'li 'niebutɔ 'kwli, e di 'liɔti 'ni -ha ti ni -do a ti 'yri, 'ye ɔbu e mo -uwule-nyrowo.»

6 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, u 'ni 'yeɔe li -ti bu diɔe ɔwon ɔtu.

Nyibli -mu', -u ɔtwe 'li 'waa dɔɔɔ, -Yusu, no- di 'li ɔnu 'li 'yaa -ni

7 -Te u ni 'ki 'u dediile', -e -bi -Yusu -gbee ɔne ni, -e mo, nyibli a pepe, 'kayu a 'bai da wen, 'ki u ni 'uɔbu 'hwi bu. -E -bi e pi ɔbu ɔto', 'e puɔ ɔne 'bliɔpadiide a de yi, e wen:

8 «'Bu mo, nyiblo 'bu da -mu 'bliɔpadiide ki, ɔni 'muɔ 'liɔti le, 'ki -bu ni 'u nyiblo -mu', -e da -mu 'hwi bu. -Bakle, e da wen nyiblo -bi, -e ni 'u -mu 'lu yi,

9 'ti- nyiblo a 'mu, -e da wen 'a mu ni 'hwen a 'mu, e 'mu -mu -lee -ni: 'Du ye', nyiblo -bu, e 'mu mo 'mu 'hwi bu ni. ɔNi ko -bu -hlɔɔ ɔne -mo le, -bu ni bu, -twi di -mu 'ni nu.

10 E 'ni 'ni 'li 'mu le, kee, 'bu da -mu, ɔni yi bu ni ni, nyiblo a 'mu, -e da -mu, hlɔɔ ɔne -mo le, -e diɔe nu, ti -mu' -ko 'yri e di 'u -dii -ni, e 'mu -mu -lee -ni: 'Bhian o, di mo 'mu 'hwi, ɔmu bu ni. De a 'mu, no- diɔe nu, ɔmu yre'ububa ko, 'ki 'u nyibli a pepe -mu' ye', -u ko -mu 'hwen- a ni 'u dediile',

11 -E nuɔo 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'li 'a dɔɔɔ ni 'yee -ni, u di 'liɔti 'ni ɔto -ni, ko, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'li 'a dɔɔɔ ni ɔtwe -ni, e no- u di 'li 'yaa -ni.»

12 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi ke- e pi 'kayu'bai yi, -e daɔa diide -mo, e wen: «'Bu mo, ɔni yi nyibli le'mlediide -mo ni de, ɔni 'daa 'li -na ninatumupu ni -do, ko -na 'diaynu, ko -na ɔtugba a nyibli, ko -na 'dɔɔ 'kwli a nyibli ni -do, -u mo dekonnyibli, -e nuɔo, de -mu', -di ɔnu -mo nu, u -we 'li bu nu -moɔo -mo ni -we.

13 'Bu mo, ɔni yi nyibli le'mlediide -mo ni de, -e -bi da ɔhwenyibli, ko nuanuyu, ko le-yiyrenyibli, ko 'yii'donyo 'hwen-.

14 'Bu mo, ɔni yiɔti ni ni, -di ko plo a bleele, -e nuɔo, de a 'mu, -di ɔnu -mo nu, u 'yi 'liɔti 'li -we bu nu -moɔo -mo -we. Kee, Nyisua, no- di -mu 'a

'wio -nyi, -nyrōwō -mu', ε di 'h nyibli -mu', -u 'sii 'u yī 'kōkōnyibli 'nyī -haa -nī, ε di □nu 'klo -ha.»

-Tε -Yusu pu -dina gbagbu a 'ledu (Matie 22.1-10)

15 -Tε -Yusu hla -tī a 'mu, -ε -bī nyiblo □du nī 'h nyibli -mu' 'nyī, -u nī 'u dēdiile', 'ε yī -Yusu -lee -nī, ε wen: «Plo a bleele 'kī 'u nyibli -mu' -mō, Nyīsa di 'a -dina kī da -nyrōwō □du, 'kī 'lī 'a 'klo yrayrō -mu', ε di nu 'kwli.»

16 Ε nō- mō -Yusu bu pu nyiblo a 'mu ledu yī, ε wen: «Ε kō la nyiblo □du. Nō- lee nyibli -hūohūī lē, -ε mō, ε di da □nu -dina kī.

17 -Tε dēditi nyre 'u, -ε -bī ε lee nē 'a -kvanunyo, 'kī bu lee nyibli -mu', ε da wen, -ε mō, diide -wε -mō, bu di 'lī.

18 Kεε, nyibli a pεpe a 'mu, u □tu□o □wōn, -ε mō, u 'yī 'lī didie 'lī -wε. Yī-henyiblo, ε lee -kvanunyo a 'mu nī, -ε mō: 'N -tō 'na -ci. 'N kō □bu mu□o 'ye. 'A -tī, -kō 'u □wōn, 'n 'yī 'lī□ī 'lī -wε, □bu di 'lī.

19 -ε -bī 'hūen a nyiblo wen: 'N -tō blo nī -pu. 'N kō □bu mu □nu 'ye. 'A -tī, -kō 'u □wōn, 'n 'yī 'lī□ī 'lī -wε, □bu di 'lī.

20 Ta a nyiblo wen 'nī: 'Mō □tīε -pa 'blī. Ε nō- nu□o, 'kī 'n 'ye nī di 'lī nī di.

21 Ε nō- mō -kvanunyo a 'mu, bu □hīan -mō, bu lee nē 'a 'mase -tī a pεpe a 'mu, nyibli a 'mu, u -nu, 'u □tu□o □wōn. -Tε 'mase 'win -tī a 'mu, ε kō yru'bibie dīaktī, 'ε lee nē 'a -kvanunyo, ε wen: 'Kīka -nī, -bu mu 'lī 'dika, ε kō, -bu □glaa 'lī 'dīo 'lī, -bu -wε □hūennyibli kō nīanunyo, kō 'yīī'dōnyu, kō lē-yīyrenyibli tī kī, bu di 'lī,

22 -kvanunyo a 'mu 'ε -mu, 'ε da □nu lē, 'tī- 'ε □hīan -mō, 'ε lee nē 'a 'mase, ε wen: Dε -tε wen 'mu -mō, 'n nu□o nī. Kεε, kībunī-teblī 'tīε hīe blē.

23 -ε -bī 'kayukōnyo □tu□o □wōn, ε wen: □Tī 'dīo, -bu pa 'lī 'hriī wlōn lē, 'a -nē nyiblo, -dī 'lī bu -yεε -nī, nī 'u□u ke', bu di 'lī.»

24 'Tī- -Yusu 'mu -yre mō mu, -ε -bī ε wen: «'N yī 'a mu 'nī -lee -nī, yī-henyibli -mu', 'n -da, 'kī 'lī □nu 'nyī, ε kō nyibli -bī, 'a nyiblo nī -do 'nī □die -huan 'na -dina a 'mu kī nī, 'kī 'lī 'klo yrayrō -mu' 'kwli, Nyīsa di nu.»

Nyiblo □du 'yī 'lī□ī 'lī -wε, bu -hε -Yusu a -nagbopi 'bu mō, 'bu 'yī -mō -wε, 'kī bu hīe 'u 'a kōkō-teblī a pεpe bu (Matie 10.37-38; 5.13; Makī 9.50)*

25 Ε kō la -nyrōwō □du, nyibli -hūohūī, nu- kō -Yusu 'hūen-, -u nē la 'hru. -Yusu bu □hīan -mō, -ε -bī ε -tūa 'waa leele, ε wen:

26 «'Bu mō, nyiblo 'bu -hūε bu di 'nε- 'mu 'hūī, ε 'mu 'na -nagbopi -hε a -tī, ε kō bu nūε 'mu, bu -hī 'u 'a 'baī kō 'a 'dīī 'hūen- 'u, kō 'a nuḡba, kō 'a 'yonu, kō 'a 'dīayunū, ε kō 'a dīōnu. 'Bu 'yī□ī 'pa-, ε 'yī 'lī□ī 'lī -wε, bu -hε 'na -nagbopi.

27 Nyiblo 'bu 'ye nī □tuu 'u 'na win 'u, mō 'ye □bū u pu lē, u 'mu□u 'la, -tε ε mō 'na nyiblo a -tī, -ε -bī nyiblo a 'mu, ε 'yī 'lī□ī 'lī -wε, bu -hε 'na -nagbopi.

28 □Bu puu □nē 'kayupōnyo a dε yī. □Nī -hūε -bu pu 'kayu gbagbu, □nī 'mu -kvan -wlu □tu, -yī nī bu, □nī yī 'lu lē -hīe, □nī ḡbūḡbε 'a 'wliye -mō lē, -dī nu, □mu 'kayu a 'mu pu, -ε dī□e nu, □mu□u yī, 'bu mō, 'wliye -hūohūī 'bu nī 'lī -mu -jī', -dī nu, □mu 'kayu a 'mu -mō -wε.

29 'Bu mō, □nī 'yī 'tēblī nī -tīe a 'mu -nu, □nī □tu -kvan a 'mu -wlu, 'tī- mu 'lī ye', □nī 'yī 'lī□ī 'lī -wε, -bu -wε 'kayu a 'mu -mō, nyibli a pεpe, -u di dε a 'mu 'ye, u di -mu 'nī 'caa -nī,

30 ʋ 'mu le pu: Nyiblo -bu, ε ɔtu 'a 'kayu a puɔpuɔ -wlu, keε, ε 'yi 'liɔ 'li -we bu -yra -kuan a 'mu 'lu.

31 ɔbu puɔpuɔ bodio ɔdu a de yi -we. Bodio a 'mu, 'bu 'mu tu ki mu, 'bu 'mu 'a 'bi bodio yi -won mo mu, ε yi ni bu, 'ε yi 'lu le -hie, 'bu mo, 'bu gba 'seyo a (10'000) 'miliwi ni -pu, 'bu -we 'li bu nyra 'a 'bi bodio yi bu, -ε gba 'seyo a (20'000) 'miliwi a -wlu.

32 'Bu mo, 'bu 'yeɔe, -ε mo, ε 'yi 'liɔ 'li -we, 'a 'bi bodio 'bu 'tie hlo 'li -mo, tu 'bu 'tie 'ye ni 'be, ε ko bu te 'a lelenyo bu, 'ki bu mu 'a 'bi bodio a 'mu 'beti -ni: De a 'di -bi -a di nu, 'ti- tu 'ni ɔha bu bi 'li?»

33 'Ti- -Yusu 'mu -yre mo mu, -ε -bi ε wen: «'A -ti o, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo ɔdu 'yi 'liɔ 'li -we bu -he 'na -nagbopi, 'bu mo, 'bu 'yi -mo -we, 'ki bu hie 'u 'a koko-tebli a pepe bu.

34 A yiɔe ni, -ε mo, 'ta mo ɔhaande ɔniɔ. Keε, 'bu 'waan ne 'a wlonnuo, ʋ 'yi 'liɔ 'li -we 'ki de, bu nuɔo, bu no 'ki wlon de.

35 ε 'yi 'ki -kuan ɔdu -ko. U ko bu puɔpuɔ 'wan. 'Ba ko -ti'winnua, -ε -bi ba pu 'mu nua yi bu -dodo.»

15

-Te -Yusu pu la blable, -ε 'wan la, 'ti- ʋ 'ye la a 'ledu (Matie 18.12-14)

1 -Nyɔwo ɔdu, 'blwli'tinyo, ko hɔapɔnyibli, -ʋ ko 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, ʋ nu- mu 'u -Yusu 'hɔi, -ε diɔe nu, 'bu yi win ni pi, ʋ 'mu 'a win nua yi bu pu, ko, ʋ 'mu 'a toɔwin 'win.

2 -Te Falisiɔtumu* a nyibli ko tetetɔonyo, -ʋ ni 'u, ʋ 'ye de a 'mu, -ε -bi ʋ bi yru, 'u -tua wlonle'puple le, ʋ wen: «Nyibli -bu, -ʋ ko 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, nu- ε yi 'u 'hɔi le -wleen -ni, ε ko ɔnu 'hɔen-, 'u yi de di -we.»

3 -Te -Yusu 'win, -ε -bi ε puɔ ɔne de yi, ε wen:

4 «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ko blablɔ a (100) -wli ni ɔhun, 'bu gba ɔnu 'ce mo, 'ti- blable ni -do 'bu 'wan, de a 'di -bi ε di nu 'li? ε ko bu hie 'u blablɔ a (99) -wli ni -hen ɔtu 'u -pu ɔtu 'u ɔhɔtan-do -mu' bu, 'ki 'li 'cele', ε 'mu blable ni -do a 'mu le ɔmuɔ -muɔmuɔ, ε 'muɔ bu ki ye.

5 'Bu yeɔe ki, 'a plo di 'ni ble, ε 'muɔ ʋ -pli' bu pu,

6 ε 'mu 'li 'kayu bu mu, ε 'mu 'a 'bio da, nyibli -mu', -ʋ ɔglaa 'liɔ 'li, ε 'mu ɔnu da -we, 'ti- ε 'mu ɔnu -lee -ni, -ε mo: Ba bi 'mu ki, -ba nu doɔɔ, 'na blable, -ε 'wan wen, 'n 'yeɔe ni.»

7 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ke- ni -do, ε di 'mu ɔti, 'ki 'li yakɔ 'kwli. Doɔɔ 'yi 'liɔ 'li -we bu ni 'li yakɔ 'kwli, 'ki 'u nyibli a (99) -wli ni -hen ɔtu 'u -pu ɔtu 'u ɔhɔtan-do, -ʋ pu le, -ʋ 'sii 'u yi, 'ti- -ʋ 'yi 'liɔ 'li -we, -bu -nyi 'waa 'klo Nyisua a -ti. Keε, de'kukununyɔ ni -do 'bu hie 'u a de 'kuku bu, 'bu -ha 'li 'a dɔnu a 'klo, bu -nyiɔe Nyisua, ε no- ko -ti, ʋ 'mu doɔɔ nu, 'ki 'li yakɔ 'kwli.»

-Te -Yusu pu la ɔa 'wliye bu 'wan, 'ti- bu 'yeɔe a de yi

8 Ke- -Yusu pi de, ε wen: «ɔbu puɔ ɔne 'wliye a de yi: 'Bu mo, nuɔba 'bu ko 'wli a 'yo ni -pu, 'ti- 'bu 'waan ne 'a 'ye ni -do, ε ko bu 'bia 'napi, bu -ha 'kayu kveti ble, 'ti- ε 'mu 'wliye a 'mu le ɔmuɔ.

9 'Bu 'yeɔe, ε ko bu da 'a 'bio, ε ko nyibli -mu', -ʋ ɔglaa 'liɔ 'li, ε 'mu ɔnu -lee -ni, -ε mo: Ba bi 'mu ki, -ba nu doɔɔ, -ε nuɔo, 'na 'wliye, -ε 'wan wen, 'n 'yeɔe ni.»

10 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki de: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ke- ε di 'mu ɔti, 'ki 'li Nyisua a lelenyo 'nyi, -ʋ ni 'li yakɔ 'kwli. 'Bu mo, de'kukununyɔ

ni -do 'bu hie 'v 'a de 'kuku bu, 'bu -ha 'l 'a dɔnɔv a 'klo, 'bu -nyi e Nyɔsva, ε nɔ- kɔ -ti Nyɔsva a lelenyɔ 'mu dɔdɔ nu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.»

-Yusu pu la 'ledv, -ε kvε 'v nyɔbehɩan [ɔdv kɪ bu, -ε kɔ 'yu [wan la, 'tɪ -ε ye la]a

11 -ε -bɪ -Yusu pu 'ledv -bɪ de, ε wen: «É kɔ la nyɔbehɩan [ɔdv, 'ε kɔ la 'yɔnɔ nyɔbepɔ nɪ 'hven.

12 -Nyrɔwɔ [ɔdv, -ε -bɪ nyɔblo -mv', -ε mɔ 'hiangbe, ε lee ne 'a 'baɪ nɪ, ε wen: 'Na 'baɪ o, [nɪ 'kɔ -hvan, 'neε 'wliye, -ε bleε 'mu yɪ, 'n di -hvan gba, -nyi 'mɔ [ɔ -dodo. -Te 'yu a 'mv, ε hla -tɪ a 'mv, -ε -bɪ 'a 'baɪ [gla la [nɔv 'a 'wliye a 'mv le.

13 -Nyrɔwɪ bu -hi, -ε -bɪ 'hiangbe a 'mv, ε 'du la 'a -ne 'wliye ye', 'ε mu 'lɪ 'blɔgba -bɪ 'kwli, -ε hlɔɔ ne 'a 'bli -mɔ le diaktɪ. -Te ε nyrε 'lɪ 'blɔgba a 'mv 'kwli, -ε -bɪ ε -twa 'wliye a 'mv, 'a leɕɕrale. 'Klɔdɔv a 'mv, nɔ- nu la]a, 'a 'wliye a pεpe 'ε -wε la.

14 -Te ε -wε 'kɪ 'wliye a leɕɕrale -mɔ, -ε -bɪ 'kanɔ bi 'lɪ 'blɔgba a 'mv 'kwli, 'yu a 'mv 'ε -twa [hven a 'yiye, 'kanɔ a -tɪ.

15 É nɔ- nu]o, 'ε mu -kvan le [mɔ mɔ, 'kɪ 'lɪ nyɔbeyu [ɔdv -mɔ, -ε kɔ 'lɪ 'blɔgba a 'mv 'kwli. Nyɔbeyu a 'mv, ε kɔ buɕɕɪ, 'kɪ 'lɪ 'a -yrugba kɪ, 'v nɪ 'lɪ -gblo 'kwli. -É -bɪ nyɔbeyu a 'mv, ε lee 'hiangbe a 'mv nɪ, bu [tu [nɔv 'yie.

16 -Te 'hiangbe a 'mv, ε [tui [nɔv 'yie, -ε -bɪ ε -hve]ε nɪ, 'kanɔ a -tɪ, bu di buɕɕɪ a 'mv, 'waa didi-teblɪ -mv', v ye [nɔv yrε, keε, nyɔblo [ɔdv 'nɪ -nyi]ε lɪ]tɪ 'a de.

17 -É -bɪ [wlv di]ε -mɔ, ε wen: 'Na 'baɪ a -kvanunuyɔbli a pεpe, v yɪ di de, 'v [mlε, didi-teblɪ 'ε yɪ ble hie, 'mɔ -bɪ, 'nɪ nɪ 'ne- 'kanɔ yɪ bu.

18 'N di 'du ye', 'mv -mɔ [hɩan, 'mv 'lɪ 'na 'baɪ -mɔ mu, 'mv]v lee -nɪ, -ε mɔ: 'Na 'baɪ o, 'n -hεε Nyɔsva a -tɪ le, kɔ, 'n -hεε -na -tɪ le -wε.

19 'A -tɪ, 'n 'yɪ yɪ -bleε -nɪ, -bu daa 'kɪ 'mv -na 'yu de, keε, daa 'mv -na -kvanunuyɔblo.

20 -É -bɪ ε 'du ye', 'ε bi 'hru wlvn, 'ε mu 'lɪ 'a 'baɪ -mɔ.

Bu waan 'lɪ, -ε -bɪ 'a 'baɪ yru]o nɪ, 'a 'yu a 'mv, 'a nyat 'ε -twa 'a nunuo diaktɪ, 'ε 'gba cigbe, 'ε mu]o ye' 'be mɔ. -Te ε nyrε 'v]v 'hvi, -ε -bɪ ε 'wleε [nε nɪ.

21 -É -bɪ 'a 'yu wen: 'Na 'baɪ o, 'n -hεε Nyɔsva a -tɪ le, kɔ 'n -hεε -na -tɪ le -wε. 'A -tɪ, 'n 'yɪ 'kɪ yɪ -bleε -nɪ, -bu daa 'mv -na 'yu.

22 -É -bɪ 'a 'baɪ lee ne 'a -kvanunuyɔbli nɪ, ε wen: Ba pu 'lɪ 'klɪ le, ba ya 'lɪ wlawlv -mv', -ε nɔ yɪ, 'kɪ 'lɪ wlawlv a pεpe 'nyɪ, -v nɪ 'ne- 'kayu bu, ba pu [nε]ε. Ba pu 'lɪ]tɪ 'buɕeye -jɪ' (ε 'mv]v yɪ, -ε mɔ, 'n deε [nε 'na 'yu). Ba pu]v 'suin -wε.

23 Ba ya 'lɪ bliyu -mv', -a pu 'kɪbɪa kɪ, a 'mv]v 'la, -ε di]ε nu, -a 'mv de di, -a 'mv le 'mlε -teε,

24 -ε nu]o, 'na 'yu -bv, ε 'wɪ yɪ, ε 'kɔ la nɪ, 'ε 'hrɪ 'klo. É 'wan la nɪ, 'nɪ 'ye ke]ε. -É -bɪ v -twa le'mimle a nunuo.

25 Tɪ a 'mv 'yri, 'a 'yu -mv', -ε mɔ nyɪ'ka, 'kɪ ε nɪ 'lɪ -titi. -Te ε -hɔn -titi, bu 'mvε 'kɪ 'kayu yrε, -ε -bɪ ε 'wɪn bibi-teblɪ kɔ -wla a win,

26 'ε da -kvanunuyɔblo -bɪ, 'ε 'beti]ε, ε wen: De- a 'dɪ -bɪ, -ε mi 'lu -mɔ, -ε kɔ -wla nyɔbli yɪ yɪ 'lɪ?

27 -É -bɪ -kvanunuyɔblo a 'mv, ε wen: -Na 'dɪayɪ -mv', -ε mu la, nɔ- di de. É mɔ -na 'baɪ a dɔdɔ, 'kɪ 'a 'yu, -ε 'wan la, bu di]ε 'ye, 'a 'hvi bu di -teε nu. É nɔ- nu]o, 'ε 'la bliyu -mv', ε pu la 'kɪbɪa kɪ.

28 -Te nyɪ'ka a 'mv, ε 'wɪn -tɪ a 'mv, -ε -bɪ ε bi yrv'. Yrv a -tɪ, ε 'nɪ -hva]a lɪ bu pa 'kayu bu. Nɔ- nu]o, 'a 'baɪ 'ε 'hrɪ, -ε -twa 'a lenyaale, ε wen: Pa 'kayu bu.

²⁹ KEE -ε -bι ε [tu 'a 'bai [wɔn, ε wen: 'Ye ke, 'kɪ 'n nɪ 'nɛ- 'mɒ 'hʊɪ ti a pɛpɛ, 'nɪ yɪ -mɒ -hɛɛ -nɪ. 'N 'yɪ -hʊan -na -tɪ lɛ nɪ -hɛɛ -nɪ, 'a 'yɪ 'wɔwɫɛ klɛ. KEE, [yɪ -hʊan 'mɒ wliyu nɪ 'lɛɛ -nɪ, 'n kɔ 'na 'bɪo 'hʊɛn-, 'a 'mɒ lɛ 'mle.

³⁰ KEE, -na 'yu -mɒ', -ε gba la -na 'wliye, -ε -nyɪ[e 'lawlunɔgbɪ lɛ, -tɛ ε [hʊan -mɒ, nɔ- [lɛɛ bliyu -mɒ', -a pɒ la 'kɪbɪa kɪ.

³¹ -ε -bι 'a 'bai wen: 'Na 'yɪ o, 'kɪ [cɪbɪ 'nɛ- 'mɒ 'hʊɪ. 'A -nɛ [dɛdɛdɛ, 'n -kɔ, -mɒ kɔ[ɔ.

³² KEE, ε blɛɛ yɪ, -ba nu lɛ'mimle, -ε nu[ɔ, -na 'dɪayɪ -bʊ, ε 'wɪ yɪ, ε 'kɒ la nɪ, 'ɛ 'hɪ 'kɔ de. 'ɛ 'wan la nɪ, 'nɪ 'yɛ kɛ[ɛ.»

16

-Tɛ -Yusu pɒ la 'wli'ye[tunyo a 'ledv

¹ -Nyrɔwɔ [ɔɒ, -Yusu pɒ la 'ledv, 'kɪ 'ɒ 'a -nagbɔɒ* yɪ, ε wen: «ɛ kɔ la dɛkɔnyɔ [ɔɒ. Nɔ- kɔ la 'wli'ye[tunyo. -Nyrɔwɔ [ɔɒ, -ε -bɪ nyɪblɪ [ɔɒ mu la 'lɪ dɛkɔnyɔ a 'mɒ -mɒ, ɒ wen: Ta 'ɒ lɛ, -na 'wli'ye[tunyo -bʊ, ε cɪcɛ -na kukɔ-teblɪ lɛ.

² ɛ nɔ- mɔ dɛkɔnyɔ a 'mɒ, bʊ da[ɔ, ε wen: 'N yɪ 'wɪn -na 'nyɛ -hʊan. 'A -tɪ, lee 'mɒ, -tɛ -nɪ 'na kukɔ-teblɪ a naale. 'N pɒ[ɒ [haan-tɪ, -ε mɔ, [yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ mɔ 'kɪ 'na 'wli'ye[tunyo de.

³ -ε -bɪ kɛ- 'wli'ye[tunyo a 'mɒ, ε pɪ 'a dɪɔnɒ yɪ, ε wen: 'Na 'mase di -ha 'mɒ -kʊan kɪ. -Bɪ 'n di nu 'lɪ? 'N 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'kɪ [ɔbʊ -mɛ -tɔtɔ yɪ, ε kɔ, -tɔɪ di 'mɒ 'nɪ nu, 'nɪ kɔ [ɔbʊ -hʊa lɛ.

⁴ In'hɪn-, dɛ 'n di nu, 'n yɪ[e nɪ. 'Nɪ nu dɛ a 'mɒ, 'bʊ -ha 'mɒ -kʊan kɪ, nyɪblɪ -bɪ di 'ble 'mɒ kʊa, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayo bʊ.

⁵ Bʊ pɒ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ nyɪblɪ -bʊ, -ɒ 'ble 'a 'mase a gbɪ kʊa lɛ, ε -tʊa 'waa dodoyo a dɪda. -Tɛ 'a yɪ-henyɪblo nyɛ 'ɒ, -ε -bɪ ε 'betɪ[e nɪ, ε wen: 'Na 'mase a gba -mɒ', [ɔble kʊa, -tɪε ε -mɔ 'lɪ?

⁶ -ε -bɪ ε wen: 'Nyratɛɛ a (100) -wɪ nɪ [hʊan a 'wliye a gba, nɔ- nɪ 'nɛ- 'mɒ -mɒ. -ɛ -bɪ 'wli'ye[tunyo a 'mɒ, ε wen: 'Ye -na 'cɪɛn, -ε kɔ kɪ ɒ 'cɪɪ 'ɒ -na gba, ε nɔ- -bʊ. 'A -tɪ, 'kɪka -nɪ, -bʊ nɪ bʊ, -bʊ 'cɪɪ, -ε mɔ, 'nyratɛɛ a (50) -wɪ nɪ 'hʊɛn [tu 'ɒ -pu a 'wliye a gba, ε nɔ- nɪ 'nɛ- 'mɒ -mɒ.

⁷ Nyɪblo -bɪ nɪ 'ɒ, kɛ- ε pɪ[ɪ yɪ, ε wen: -Mɔ bɪ, -tɪε [ɔble kʊa 'lɪ? -ε -bɪ ε wen: -Kɔbʊblɛ a (500) -hɔtrɔwɪ nɪ [hʊan a 'wliye a gba, ε nɔ- nɪ 'nɛ- 'mɒ -mɒ. -ε -bɪ 'wli'ye[tunyo wen: 'Ye -na 'cɪɛn, -ε kɔ kɪ ɒ 'cɪɪ 'ɒ -na gba, ε nɔ- -bʊ. 'A -tɪ, 'kɪka -nɪ, -bʊ nɪ bʊ, -bʊ 'cɪɪ -kɔbʊblɛ a (400) -hɔtrɔwɪ nɪ -hɛn a 'wliye a gba.

⁸ 'Wli'ye[tunyo a 'mɒ, -ε 'yɪ 'ɒ yɪ 'sɪi -nɪ, -tɛ 'a 'mase 'yɛ dɛ a 'mɒ, ε -nu, -ε -bɪ ε -tʊa a 'nyɛ a lɛpɔpɔɒ, -tɛ ε -nu, 'ɛ -hɪε [haandɛ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'ɒ dɛ, ε di -hʊan -hɛ a -ta'. 'ɛ mɔ -tɛɛ, nyɪblɪ -mɒ', -ɒ 'yɛ nɪ [tuu 'ɒ Nyɪsʊa 'ɒ, -ɒ [mʊɛ 'kɔ -bʊ a -hʊhʊa-teblɪ lɛ, ɒ kɔ [tɔ, 'kɪ 'ɒ gblagblʊ a nunuɔ a -ta'. 'Waa [tɔ a 'mɒ, ε -hɪ 'ɒ Nyɪsʊa a nyɪblɪ a [tɔ nɪ, ɒ -kɔ, 'kɪ 'ɒ yɪ 'sɪi dɛ a nunuɔ a -ta'.»

⁹ Kɛ- -Yusu pɪ dɛ, ε wen: «[Tɔ 'n pɪ 'a mɒ, ε nɔ- mɔ: 'Kɔ -bʊ, 'a kukɔ-teblɪ -mɒ', -ε kɛɛ nyɪblɪ, ba 'du[ɔ yɛ', ba -nyɪ[e nyɪblɪ lɛ, nyɪblɪ a 'mɒ, ɒ 'mɒ 'aan nɪnatumɒpɒ -hɛ. 'ɛ nɔ- dɪ[e nɪ, tɪ -mɒ' -kɔ 'yɪ kukɔ-teblɪ a 'mɒ, ε di 'a mɒ [ɔɪɛ -wɛ, ɒ 'mɒ 'a mɒ kʊa 'ble, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ.

¹⁰ Nyɪblo -bʊ, -ε 'sɪi 'ɒ yɪ, 'kɪ 'ɒ -teblɪ 'cɪmɪ a yɪblɛ[tutule a -ta', ε di 'ɒ yɪ 'nɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ɒ -teblɪ gbagbɪ a yɪblɛ[tutule a -ta'. KEE, nyɪblo -bʊ, -ε 'yɪ 'ɒ 'yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ɒ -teblɪ 'cɪmɪ a yɪblɛ[tutule a -ta', ε 'yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'sɪi 'ɒ yɪ, 'kɪ 'ɒ -teblɪ gbagbɪ a yɪblɛ[tutule a -ta'.

¹¹ 'A -tɪ, ba 'yɪ 'ɒ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ɒ 'kɔ -bʊ a kukɔ-teblɪ, -ε kɛɛ nyɪblɪ, a yɪblɛ[tutule a -ta', Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪ[ɪ -wɛ, bʊ kʊo nɛ 'a mɒ [wɒ yɪ, bʊ -nyɪ 'a mɒ -tɛɛ a kukɔ-teblɪ.

12 □Hian -mɔ de, 'bu mɔ, 'ba 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tonyibli -bɪ a kɔkɔ-tebhl a yible □tutule a -ta', Nyɪsua 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu -nyɪ 'a mu kɔkɔ-tebhl -bu, -ɛ bleɛ nɛ 'a mu yɪ.

13 -Kvannunyɔ □dvu 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu nu 'masepu nɪ 'hʋen a -kʋan, ti nɪ -do a ti 'yri. ɛ kɔ bu yraa nyiblo nɪ -do, ɛ 'mu nyiblo -bɪ -nʋɛ -nɪ. ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ti nɪ -do a ti 'yri, Nyɪsua bu kɔɔ nɛ 'a mu win kɪ, 'tɪ -'wliye bu di 'a mu win kɪ -kɔɔ -nɪ -wɛ.»

-Yusu pɪ □haantitie, -ɛ hle□ɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua kɔɔ nyibli win kɪ (Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)

14 -Tɛ Falisi □tumu* a nyibli -mʋ', -v nɪ 'v, v 'win -Yusu a pupuwin a pɛpɛ, -ɛ -bɪ v -tʋa 'a 'caale, -ɛ nu□o, v nʋɛ 'wli dɪaktɪ.

15 Kɛ- -Yusu pɪ □nʋ yɪ, ɛ wen: «A nɪ -tebhl, -ɛ di□ɛ nu, nyibli 'mʋ lɛ pu, -ɛ mɔ: A 'sii 'v yɪ. Kɛɛ, Nyɪsua yɪ 'aan □wɪl nɪ. ɛ mɔ □han-tɪ, -tebhl -mʋ', nyibli dɛɛ -tebhl gbagbɪ, Nyɪsua yraa □nɛ nɪ.

16 -Tebhl -mʋ', v 'crɪu la 'lɪ Moise a tetecriun 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ* a 'crɪun 'kwli, ɛ nɔ- v tɔɔ -nɪ -tɔɔtɔɔ, Saan Batisɪ 'ɛ -di. Kʋɛ 'lɪ ti a 'mʋ 'yie bu, Nyɪsua a win -bu, -ɛ hle□ɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua kɔɔ nyibli win kɪ, ɛ nɔ- 'n nɛ -mɔ lɛ, 'a -nɛ nyiblo, 'ɛ □tuɪ 'v 'klɪ, -ɛ di□ɛ nu, Nyɪsua 'mʋ□v win kɪ -kɔɔ -nɪ.

17 Yakɔ kɔ -tʋtʋ 'hʋen-, v di bu 'nɪ -wɛ, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ Nyɪsua a teteɔv □dvu a 'kutʋ bu -wɛ bu.

18 'A -nɛ nyibeyugbe, 'bu nɪ 'v, 'bu pu 'lɪ 'a nuɔba -patu', 'tɪ- 'bu kɔ nuɔba -bɪ, -ɛ -bɪ nyibeyugbe a 'mu, ɛ nu -wɪlawɪ. Nuɔba a 'mu, ɛ di 'lɪ -patu' pu, nyibeyugbe -bɪ 'bu kɔ□o, nyibeyugbe a 'mu, ɛ nu -wɪlawɪ -wɛ.»

Dekonyɔ kɔ Lasa 'hʋen-

19 Kɛ- -Yusu pɪ de: «ɛ kɔ la dekonyɔ □dvu. 'A 'hʋilepu-tebhl, ɛ pɪ la 'hʋɪ lɛ, ɛ nɔ la yɪ dɪaktɪ, 'tɪ- 'ɛ pɪ la □die. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, ɛ kɔ bu 'mle la lɛ, bu pɪ la □haandii-tebhl a gblegble, ɛ kɔ 'a 'bio 'hʋen-, 'v yɪ la□a di.

20 Nyiblo -bɪ nɪ la 'v. 'A 'nyre mɔ Lasa. □Hɪwɛn nɪ la□a nɪ. 'A 'hʋɪ a pɛpɛ nu la □ji dadʋ. ɛ nɔ- -nyrɔwɔ □dvu, -ɛ pɛ la 'v dekonyɔ a 'mu 'a □hʋan.yɪ bu.

21 ɛ -hʋɛ□ɛ nɪ, didi-tebhl -mʋ', -ɛ yɪ dekonyɔ kɔ 'a nɪnatumupu 'hʋen-□jre 'ble, bu 'tɪ□ɪ lɛ, bu di□ɛ, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ. 'Kɪ ɛ yɪ 'v bu pɛ, -gbo 'v yɪ 'lɪ 'a □ji 'yɪ lɛ mɛ.

22 'Kɪ v nɪ 'v bu -nɪnɪ, -ɛ -bɪ □hɪwɛnnyɔ a 'mu, ɛ 'ku nɪ, Nyɪsua a lɛlenyɔ 'ɛ gba 'hɪ□ɪ Nyɪsua a bunɪlɛ, 'kɪ 'v -aan -nɛ 'baɪ Abrahamu 'hʋɪ. -ɛ -bɪ dekonyɔ -mɔ -bɪ, ɛ 'ku nɪ -wɛ, 'v -ha 'v□v.

23 -Tɛ ɛ mu 'yɪ □wɛ mɔ, 'kɪ ɛ 'hru 'lɪ 'kuopu a 'bli, 'ɛ yɪ □hɪwɛn 'ye dɪaktɪ. Bu 'du 'kɪ 'lu ye', -ɛ -bɪ 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ blɔblɔ, 'kɪ ɛ tɛɛ 'lɪ lɛ, 'ɛ yɪ Abrahamu 'ye, Lasa 'ɛ nɪ 'v□v 'hʋɪ bu.

24 -ɛ -bɪ ɛ 'yaa 'lɪ win, ɛ wen: -Aan 'baɪ Abrahamu, 'n yɪ 'ye □hɪwɛn dɪaktɪ, 'kɪ 'nɛ- na -bu 'nyɪ. 'A -tɪ, yru 'na nyat, -bu lee Lasa, bu 'nyra 'a -jie 'nie yɪ, ɛ 'mu 'v□v 'na mɛ kɪ 'tee -nɪ, 'na mɛ a 'mu, ɛ 'mu -pupe -nɪ.

25 -ɛ -bɪ Abrahamu wen: 'Na 'yu o, bu bi 'lɪ -mʋ 'kwli, -ɛ mɔ, -tɛ -nɪ la 'lɪ -tʋtʋ kɪ, 'a -nɛ dɛ, -na □wɪv -hʋɛ la, ɛ nɔ- -kɔ la. Kɛɛ, Lasa -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ la □dede -kɔ. -Tɛ ti nɛ -bu, ɛ kɔ plo a bleelɛ, -mɔ -bɪ, □nɪ yɪ □hɪwɛn 'ye.

26 Dɛ 'n kɔ □bu lee -mʋ, ɛ nɔ- -mɔ, a kɔ -a mu 'hʋen- -gbati, 'butɔ nɪ 'v, -ɛ hɔ 'kwli bu. 'A -tɪ, nyiblo □dvu 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu -hɔn 'nɛ- -a mu -mɔ, bu mu 'lɪ 'a mu -mɔ, mɔ, nyiblo □dvu 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu -hɔn 'lɪ 'a mu -mɔ, bu di 'nɛ- -a mu -mɔ -wɛ.

27 -ɛ -bɪ dekonyɔ wen: -Aan 'baɪ Abrahamu, 'n nyɛɛ -mʋ lɛ, lee Lasa, bu mu 'lɪ 'na 'baɪ a 'kayu bu,

28 -te 'na 'diayɔnu ni ɔhun ni 'li, e 'mu ɔnu -lee -ni, -te 'n nu naale, u 'ni ɔha naale le nu, -e diɔe nu, 'bu 'ku, u 'ni ɔha 'ne- ɔhɔven'yele' -bu di.

29 -E -bi Abrahamu ɔtuɔo ɔwon de, e wen: -Na 'diayɔnu, Nyɔsua a tete, Moise 'cɔri la, 'ki e ni 'li ɔnu -mɔ, 'ti- 'u kɔ Nyɔsua a winwɔn-hanyu* a 'cɔri. Nyɔsua a nyibli a 'mu, u nu- bu pu nua yi bu, u 'mu Nyɔsua a 'hru a nale yi.

30 -E -bi dekonɔ wen: 'Uɔn-, -aan 'baɔ Abrahamu o, e 'ye ni ɔce. Kee, nyiblo 'bu -hɔn 'ne- 'kɔkɔnyibli -mɔ, 'bu yi 'li ɔnu -mɔ ni -hlee -ni, u di 'waa de 'kuku 'ni yru, u 'mu 'uɔu bu hie, u 'mu 'waa 'kɔ Nyɔsua -nyi.

31 -E -bi Abrahamu ɔtuɔo ɔwon de, e wen: 'Bu mɔ, 'bu 'yi Moise kɔ Nyɔsua a winwɔn-hanyu nua yi bu -pu, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu pu nyiblo ɔdu nua yi bu de, kɔ, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu kuo Nyɔsua ɔwɔ yi, 'ye ɔbu nyiblo ɔdu -hɔn 'ne- 'kɔkɔnyibli 'nyi, e 'hri 'kɔ, e hlee 'li ɔnu -mɔ.» Ke- -Yusu pu nyibli a 'mu yi.

17

A 'ni 'nuo 'liɔɔ, nyibli 'ni 'kee 'li Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole, e kɔ, ba -hru 'aan 'bio -tonyibli a de 'kuku a -ti -mɔ (Matie 18.6-7,21-22; Maki 9.42)

1 Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi, e wen: «'A -ne ti, e di kɔ -tebli -bi, -u di nyibli 'tu, u 'mu Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole 'kee -ni. Kee, 'jɔ 'ki 'u nyiblo -mu' -mɔ, -e diɔe nu, 'a 'bi 'mu Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole 'kee -ni.

2 E di nu wen -tee, 'ki bu pu wen nyibloɔ a 'mu 'hɔ gbetee lo, bu pu wen 'liɔɔ 'yru -mɔ, e 'mu wen 'ku, 'e -hi 'u bu nuɔo, nyiblo -bu, -e kuo Nyɔsua ɔwɔ yi, -wen 'hiangbe, bu 'kee Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole.

3 Ba ɔtu 'aan dɔnu 'yie -tee.

-Na 'bi Nyɔsua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mɔ, lee ɔne: De -nu 'mu -mɔ, e nyre yi. 'Bu mɔ, 'bu 'wɔn, 'bu 'cɔci 'a nunukɔ, -e -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mɔ.

4 'Bu mɔ, 'bu nu -mu de 'kuku -mɔ, 'wɔ ni ɔhlon'hɔen, 'ki 'li -nyrɔwɔ ni -do 'kwli, kɔ, 'a -ne ti, 'bu yi 'li -mu -mɔ ni di, 'bu yiɔɔ ni yru, -e mɔ, de e -nu, e nyre yi, -e -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mɔ.»

'Bu mɔ, 'ba kɔ Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole de gbe, -e -bi e -we 'li bu nu ɔwɔlekee-tebli ni

5 Ke- Kɔkɔnyɔ -Yusu a -mɔnanyu* puɔ yi, u wen: «-Hee ne -a mu, -ba kuo Nyɔsua ɔwɔ yi -tee, -aan ɔwɔ a yikuole a 'mu, e 'mu kle -bii -ni.»

6 -E -bi Kɔkɔnyɔ ɔtu ɔnu ɔwon, e wen: «'Bu mɔ, 'ba kuo wen Nyɔsua ɔwɔ yi de gbe, a -we 'li ba lee wen tugbe -mu' ni: 'Hri -wɔ, -bu mu 'li 'yru -mɔ, 'e mɔ ɔhan-ti, e di wen 'u 'a mu 'ni ɔtuu -ni.»

Nyɔsua a -kvannunyibli

7 Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi de, e wen: «ɔbu pu ɔne -kvannunyɔ a de yi: 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu kɔ -kvannunyɔ, -kvannunyɔ a 'mu, 'bu yi nyiblo a 'mu 'a -ci a -kwan ni ni, e kɔ, 'bu yi 'a 'wɔgba-tebli ni -nee -ni, 'ti- 'bu yi 'li -ci ki ni -hɔen, -cikonyɔ 'bu 'ye 'liɔɔ ye', ɔbi ke- e diɔe yi pu: 'Kɔ -ni, -bu di 'li, -a 'mu de di?

8 'Uɔn-, e 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu pu le. Kee, ke- e di pu: Mu -na wɔwɔ 'cɔci -ni, ɔmu 'na didide pi mɔ di, ɔmu 'mɔɔ yi ya, 'mu de di. 'Ni -we de le, -e -bi -na 'mumu, -we 'li -bu di de ni.

9 -Kvannunyɔ a 'mu, 'bu nu -kwan -mu', 'a 'mase pu le bu nu, ɔbi a puɔ ɔhaan-ti, e di -nyi 'a -kvannunyɔ 'wio? 'Uɔn-, e 'yi 'liɔɔ 'li -we bu -nyiɔe 'wio.

10 Kε- ni -do, ε πti 'mu, 'ki 'v 'a mu -mo: 'Bu mo, -tebli a pepe -mu', Nyisva pu le ba nu, 'ba nu□o, ke- ba pu: -A mo -na -kwannunyibli □nto. -A 'yi 'wio □du -ko, -ε nu□o, -kvan, -a ko -ba nu wen, ε no- -a -nu.»

-Te -Yusu nu la□a, □hrannunyv ni -pu, 'waa 'kve 'ε -we la

11 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v 'tε gbe 'hru -mu', -ε mi 'li Jrusredto 'kwli 'lu -mo. 'Ki v naa 'li Samaliblugba ko Galileblugba a 'blu-pavn 'yri.

12 'Bu yi 'ki 'li 'dto 'kwli ni pve, -ε -bi □hrannunyv ni -pu, nu- di -Yusu ye' 'be mo. -Te v 'mve □ne yre, -ε -bi v nyra ble,

13 'v -tva 'li win a 'li'yaale, 'v de -Yusu, v wen: «Tɔonyo o, yru -aan nya!»

14 -Te ε 'ye □nu, -ε -bi ε wen: «Ba mu, ba tɔo ne 'aan dionv Nyisva a -cohlunpinyv* yi, -ε di□e nu, v 'mu□v 'ye, -ε mo, 'aan 'kve -we ni.»

15 -Te v yi ni mi, -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mo, 'waa 'kve -we ni. Kee, nyiblo ni -do, 'ki 'li □nu 'nyi, ε no- □htan -mo, 'ε 'yεε 'li win, 'ε pi Nyisva 'nyre le.

16 -Te ε nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi ε 'gbla kwli, 'ki 'v□v ye', 'ε -nyi□e 'wio. 'Ti- nyiblo a 'mu, ε mo Samalikveyu □nto. (Samalikve a 'mu, -Juukve* wen 'ni, v 'yi □haannyibli 'pa-.)

17 Kε- -Yusu pi de, -ε mo: «Nyibli ni -pu -bv, -v ko 'kve 'n nu□o, 'ε -we, 'waa nyibli ni □hutan-do -bi -mu', -bi' v ni yi 'li?»

18 De- nu□o, 'ki nyiblo □du, 'ki 'li □nu 'nyi, ε 'yi□i 'lu -mo le -hie, 'ki bu di 'ne- 'mu yi, ε 'mu Nyisva 'wio -nyi, 'bu 'yi hiapudako a nyiblo -bv 'pa-?»

19 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki nyiblo a 'mu yi, ε wen: «'Du ye', -bv mu. -Te -kuo 'mu □wlv yi, ε no- nu□o, Nyisva 'ε wa -mu.»

-Te Nyisva di nyibli a win a kɔkɔle nu (Matie 24.23-28,37-41)

20 -Nyrowo □du 'kwli, Falisi□tumu* a nyibli □du, v nu- 'beti -Yusu, v wen: «Ti a 'di -bi -ko 'yri Nyisva di -tonyibli a win a kɔkɔle -wlv □tuu -ni, ε 'mu 'a -kvan 'lu -yra 'li?» -ε -bi ε □tu □nu □won, ε wen: «Nyisva 'bv □tu nyibli a win a kɔkɔle -wlv, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we bu 'ye -tebli, -ε di 'lu -mo mu, -ε di□e nyibli -tɔo -ni, -ε mo, Nyisva □tu 'a nunuo -wlv.

21 V 'yi 'li□i 'li -we, bu pu le: Ba ta 'ne- le, -v'v- ba ta 'li -tite -mu' le. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, Nyisva □tu nyibli a win a kɔkɔle -wlv, 'ki 'li 'a mu 'nyi.»

22 -ε -bi ke- ε pi 'ki 'a -nagbopu* yi, ε wen: «E di ko ti, -ε ko 'yri a di 'v□v -hva -ni diakt, 'ki 'mo -bv, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, □bu ni 'v 'a mu 'hvi, 'ki 'li -nyrowi gbi 'kwli, keε, ε 'ni -mo□o li□i ni.

23 Ti di 'v 'ni nyre, v 'mu 'a mu -lee -ni, -ε mo: «Ki ε ni 'ne-, -v'v- 'ki ε ni 'li -tite -mu'. Kee, a 'ni 'muo 'li, ko, a 'ni 'gbaa 'li cigbe 'li.

24 -Nyrowo -mu', -ε ko 'kwli 'mo -bv, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di de, 'na didie di 'wi -te yakɔ ni 'yii a pupuv, 'ε yi wlvn, kve 'li 'yrv a 'hrule' bu, -bv mu, -bv ye 'yrv a bupεεε ki.

25 Kee, 'ti- de a 'mu, ε 'mu 'lu -mo mu, 'n ko □bu 'ye □hven diakt, ko, ti -bv 'yri a nyibli ko bu yraa 'mu.

26 De -mu', -ε mi la 'lu -mo, Noe a ti 'yri, ε ni -do a 'mu, no- di 'lu -mo mu, ti -mu' -ko 'yri 'mo -bv, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di.

27 Noe a ti 'yri, nyibli yi di la de, 'v 'ne la ko, 'v kukve la -ni, 'v pve la 'waa 'yonv bli. E no- v 'ble 'v kva -bleble, Noe 'ε pa la 'li 'a 'mu 'kwli, 'ti- 'nu gbagbv 'ε bi la □hlɔn, 'a 'yiyinie 'ε gba la □nu, 'ε -we la □nu bu pepe.

28 -Tebli ni -do, -ε mi la 'lu -mo, nyiblo -bv, -ε mo Loti a ti 'yri, no- di 'lu -mo mu -we, 'na diditi 'yri. Loti a ti 'yri, -tonyibli yi di la de, 'v 'ne la ko, 'v -tve la -tebli, 'v ple la, 'v 'dve la, 'v pi la 'kayo.

²⁹ KEE, -nyrɔwɔ -mu', Lɔti -hɔn la 'li Sodɔmɔdɔ 'kwli, -ε -bi na kɔ 'nu -mu' 'hɛn-, -v 'lile nyibli lε, v nu- -hɔn la 'li yako 'kwli, 'v -we nyibli a pepe bu.

³⁰ Ti -mu' -kɔ 'yri, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di de, -tebli nɔ -do a 'mu, v nu- di 'lu -mɔ mu.

³¹ -Nyrɔwɔ nɔ -do a 'mu, nyiblo 'bu nɔ 'li 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci lε -dodo. Ε 'nɔ 'paa 'li 'kayu bu, 'a kɔkɔ-tebli a bubla a -ti, 'ti- ε 'mu ci lε 'gba. Nyiblo 'bu nɔ 'li 'a -ci ki, bu 'gba ci lε -dodo. Ε 'nɔ 'hɔaan 'li -mɔ, ε 'nɔ 'die 'li 'dɔ.

³² De -mu', -ε nu la Lɔti a nugba, 'a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli.

³³ Nyiblo 'bu 'yε nɔ -hua bu 'waan nε 'a dɔnɔ a -hɔnhlɔn, 'kɔ 'nε- -tutu kɔ, 'kɔ 'v 'na -ta', 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di 'a 'kɔ yrayru 'nɔ 'waan -nɔ -we, 'kɔ 'li Nyisua yɔ. KEE, nyiblo 'bu -wen, 'kɔ 'a dɔnɔ a -hɔnhlɔn bu 'wan, 'kɔ 'nε- -tutu kɔ, -te ε nɔε 'mu a -ti, 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di kɔ 'kɔ yrayru -mu', -ε 'yε nɔ -we 'li, 'kɔ 'li Nyisua yɔ.

³⁴ 'N yɔ 'a mu 'nɔ -lee -nɔ, -ε mɔ, ti a 'mu 'yri, nyibli nɔ 'hɛn 'bu pε 'v de kɔ bu, 'n di -ha 'v nyiblo nɔ -do, 'mu 'v -ε -bi bu hie.

³⁵ Nɔgbɔ nɔ 'hɛn 'bu yɔ -kubu nɔ dui, 'kɔ 'li dugbe nɔ -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyiblo nɔ -do, 'mu 'v -ε -bi bu hie. [

³⁶ Nyibli nɔ 'hɛn 'bu yɔ -kuan nɔ ni, 'kɔ 'li -ci nɔ -do kɔ, 'n di gba nyiblo nɔ -do, 'mu 'v -do -bi bu hie.]»

³⁷ -Yusu bu pɔ 'kɔ lε, -ε -bi 'a -nagbɔpɔ 'beti□ε nɔ, v wen: «-Bi' -tebli a 'mu, ε di 'lu -mɔ yɔ -muu -nɔ 'li?» -ε -bi ε □tu □nu □wɔn, ε wen: «-A 'blikue wen 'nɔ: -Te -mu', muma 'kuku yɔ 'v bu pε, 'kɔ ke yɔ 'v lε 'kukue -nɔ.»

18

-Yusu pɔ -tugbanugba kɔ -batipɔnyɔ a 'ledu

¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε pɔ Falisi□tumu* a nyibli 'ledu -bi yɔ de, ε 'mu □nu□v -tɔɔ -nɔ, -ε mɔ, bu 'cibi 'v Nyisua a dɔda, v 'nɔ 'saa 'li. KE- ε pɔ □nu yɔ:

² «'Kɔ 'li 'dɔ □du 'kwli, 'kɔ -batipɔnyɔ □du nɔ la 'li. -Batipɔnyɔ a 'mu, ε 'yɔ la Nyisua a huannu -kɔ, kɔ, ε 'yɔ la 'v nyiblo □du a 'v□tuule -kɔ.

³ 'Kɔ 'li 'dɔ nɔ -do a 'mu 'kwli, 'kɔ -tugbanugba □du nɔ la 'li -we. -Tugbanugba a 'mu, ε 'cibi la 'li -batipɔnyɔ a 'mu -mɔ nɔ. 'Bu mu 'li, ke- ε pɔ: Ε kɔ nyiblo □du, ε kɔ 'mu 'hɛn-, -a kɔ -ti. 'A -ti, 'n -hɛε□ε nɔ, -bu nu□o, □bu kɔ 'v -wɔn.

⁴ Ti -huɔhuɔ, nɔ- -hi, keε, -batipɔnyɔ a 'mu, ε 'nɔ -hua□a li□i, bu -nyi nugba a 'mu □wɔn. Ε nɔ- ε nu -nunu, 'ε -tua 'a dɔnɔ a 'nyre□hɔnhen, ε wen: 'Ε mɔ □han-ti, 'nɔ 'yε nɔ pie Nyisua, kɔ, 'n 'yɔ 'v -tonyiblo □du a 'v□tuule -kɔ.

⁵ KEE, -te nugba -bu, ε ni 'na 'ku-hɔhɔ, 'a -ti, 'n kɔ □bu nu□o, bu kɔ 'v □wɔn. 'Nɔ 'yɔ□i -nu, ε 'tɛ di 'mu 'ku -ha, ε 'mu□v nu -nunu, 'na 'kɔ 'mu 'li -we pepe.»

⁶ KE- -Yusu pɔ de, ε wen: «□Bi -ti a 'mu, hi-batipɔnyɔ a 'mu, ε -hɔa, a 'wɔn nɔ?

⁷ Nyisua -mɔ -bi, nyibli -mu', ε -ha 'li, 'kɔ bu -hε 'a nyibli, -v de□ε 'tɔ kɔ -nyre 'hɛn-, □bi ε 'yɔ 'li□i 'li -we, bu nu□o, bu kɔ 'v □wɔn 'v -we, □bi ε di -wɔn 'v bu, 'ti- ε 'mu □nu -hεε -nɔ?

⁸ 'N yɔ 'a mu 'nɔ -lee -nɔ, -ε mɔ, ε kɔ bu -nyi □nu □wɔn, ε 'mu □nu -hεε -nɔ, ti nɔ -do a ti 'yri. KEE, □bu 'beti 'a mu 'na de: Ti -mu' -kɔ 'yri mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di, □bi 'n di yεε 'nε- nyibli -bu, -v nu Nyisua a □wɔv a yikuole lε?»

-Yusu pu la Falisiꞑtumu a nyiblo ko 'blwli'tnyo a 'ledu*

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu pu 'ledu -bi, 'ki 'u nyibli -mu' -mo', -u pi le, -e mo, 'waa ninabuu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'ti- -u pi le, -e mo, u ni 'u 'waa 'bio -tonyibli 'lu yi, -u ni ynyre-tebli. Ke- -Yusu pi, e wen:

10 «Nyibli ni 'hven, nu- mu la Nyisua da mo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -E -bi mo Falisiꞑtumu a nyiblo ꞑnto. (E no- pi le, -e mo, 'a 'yrinaabuu 'sii 'u yi.) -E -bi mo 'blwli'tnyo. (E ko -nyrowi, 'e yi 'blwli a 'mu, 'a de 'yri.)

11 -Te u nyre 'li Nyisua a 'kagbau bu, -e -bi Falisiꞑtumu a nyiblo -mu', e -tua Nyisua a dida, e wen: Nyisua o, -na 'wio, -te -nu, ꞑni nuꞑo, 'ki 'n 'yi nyibliu -bu yi 'wi, -u mo 'yiyrynyibli, 'crekonyibli ko -wlawlunyibli 'hven- 'N -nyi -mu 'wio de, -te -nu, ꞑni nuꞑo, 'ki 'n 'yi 'blwli'tnyo -mu' yi 'wi.

12 'N ni ꞑciwi* ni 'hven, 'ki 'li 'wee 'kwli, e ko, 'bu mo, 'ni ko -tebli ni -pu, 'a -pu a de -mu', 'n ko ꞑbu -ha 'liꞑi 'li, ꞑbu -nyi -moꞑo. E no- mo Falisiꞑtumu a nyiblo a -ne pupwin.

13 'Blwli'tnyo -mo -bi, e bii yi, e mo, e 'yi 'yii ye' 'du, kee, 'a dtonu 'a dabu, no- e 'ma -wliye bu, e wen: Nyisua o, 'mo -bu, -e mo de'kukununy, yru 'na nya.»

14 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -te 'blwli'tnyo a 'mu, e -me kle, e mu 'li 'kayu bu, -e -bi Nyisua 'sii 'uꞑu yi, 'ki 'u 'a dtonu ye'. Kee, e 'yi 'u Falisiꞑtumu a nyiblo -mu' yi 'sii -ni. E mo ꞑhan-ti ꞑnto, nyiblo 'bu 'yaa 'li 'a dtonu, Nyisua di 'liꞑi 'ni ꞑtu -ni, kee, nyiblo 'bu ꞑtu 'li 'a dtonu, Nyisua di 'liꞑi 'ni 'yaa -ni.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki e 'mu la 'yonu ꞑhaande -mo nu (Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 E ko la -nyrowo ꞑdu, 'u gba 'yonu -Yusu yi, 'ki e 'mu ꞑnu dabu 'lu ble pu, e 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonu a 'mu ꞑhaande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'puple, u wen: «A 'ni 'haa 'liꞑi 'ku.»

16 E no- mo -Yusu bu da 'a -nagbopu, e wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- -mu -mo. A 'ni 'kaa 'li ꞑnu yi, -e nuꞑo, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyisua me le, 'bu 'ye ni koo ꞑne win ki, ꞑwi yi -te 'h'angbe ni, 'e -he 'a 'bai me le, 'a 'bai 'e kue ꞑne win ki, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi 'liꞑi 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

-Yusu ko dekyo 'hven- (Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 -Juukue* a nyiblo gbagbu ꞑdu -ni 'u, e no- 'beti -Yusu, e wen: «Tokoyno o, -mo ꞑhaannyiblo ꞑnto. De a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'muꞑu ko 'li?»

19 -E -bi -Yusu wen: «De- ko 'mo -dee ꞑhaannyiblo 'li? Nyiblo ꞑdu 'yi ꞑhaannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Nyisua ni -do.

20 -Yi Nyisua a tete ni, -u mo: ꞑNi 'nuo 'li -wlawli, ꞑni 'laa 'li nyiblo, ꞑni 'yrie 'li, ꞑni 'puu 'li nyiblo hi ki, ꞑtuu 'u -na 'bai ko -na dii 'hven- 'u, 'ki 'li nyie 'kwli.»

21 -E -bi e wen: «Kue la 'li 'na 'h'ande 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n ꞑtuu -eꞑu ni.»

22 -Te -Yusu 'win, -e -bi ke- e piꞑi yi, e wen: «E hie 'u -mu de ni -do. E no- mo, mu -bu plo -na kuko-tebli a pepe -mu', ko, -bu ꞑgla 'a 'wliye ꞑhvennyibli le, Nyisua ni -mu -mu ꞑhaande gbagbu -mo nu, 'ki 'li yako 'kwli. ꞑNi nu 'kiꞑi, -e -bi kue 'mu ꞑwien le, ꞑmu 'na -nagbopi* -he.»

23 -Te ε 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ε -bɪ 'a ɔwɓɓ bi ɔhlɔn dɪakɪ, -ε nu ɔɔ, -teblɪ ε -kɔ, ε -hʊ nɪ dɪakɪ.

24 -Te -Yusu 'ye ɔɔ, -ε mɔ, nyɪbehɪan a 'mʊ, 'a ɔwɓɓ bi ɔhlɔn, -ε -bɪ ε wen: «E di 'mʊ 'nɪ kla, 'kɪ dɛkɔnyɔ bʊ di 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔɔ yrayrʊ 'kwɪɪ pa.

25 'E mɔ ɔhan-tɪ, ε kla 'mʊ nɪ, 'kɪ 'bʊ dɛkɔnyɔ -mɔ, 'tɪ- -ε kʊo nɛ 'a kʊkɔ-teblɪ ɔwɓɓ yɪ, bʊ kʊo Nyɪsʊa ɔwɓɓ yɪ, kɔ, bʊ pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔɔ yrayrʊ 'kwɪɪ, 'ε -hɪ 'bʊ ɔgbʊkɪ-sɔ* bʊ naa 'bʊ 'dɪe 'a 'hʊɔ 'yri.»

26 -Te nyɪbli -mʊ', -v nɪ 'bʊ, v 'wɪn -Yusu a pʊpʊwɪn a 'mʊ, -ε -bɪ v wen: «Bʊ kɔ bʊ nɪ 'mʊ lɛ, nyɪblo ɔdʊ 'yɪ 'lɪ ɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔɔ yrayrʊ 'kwɪɪ.»

27 -ε -bɪ -Yusu wen: «Tonyɪblo a dɪɔnʊ a 'kɪ, ε 'yɪ 'lɪ ɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu ɔɔ, bʊ kʊo Nyɪsʊa ɔwɓɓ yɪ, 'tɪ- bʊ pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔɔ yrayrʊ 'kwɪɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɪ 'kwɪɪ, ε -wɛ 'lɪ ɔɪ nɪ.»

28 -ε -bɪ kɛ- Pɪɪɪ pɪ -Yusu yɪ: «-A mʊ -mɔ -bɪ 'lɪ? 'Ye kɛ, -a hɪe 'bʊ -aan nyɪbli bʊ, ε kɔ -aan -teblɪ a pepɛ 'hʊɛn-, ɔa yɪ -mʊ wɪen lɛ kʊɛ.»

29 -ε -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyɪblo 'bʊ hɪe 'bʊ 'a 'kayʊ bʊ, 'a nʊgba, 'a 'dɪayɪnʊ, kɔ 'a 'dɪɪ kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn- bʊ, ε kɔ 'a 'yɔnʊ, -tɛ Nyɪsʊa kɔɔ ɔnɛ wɪn kɪ a -tɪ,

30 -ε -bɪ nyɪblo a 'mʊ, 'kɔɔ -bʊ, -a nɪ 'nɛ- -mɔ, -teblɪ, Nyɪsʊa dɪɔɔ -nyɪ, ε dɪ 'nɪ -hʊ, ε 'mʊ 'bʊ dɛ -mʊ', ε hɪe 'bʊ bʊ 'bʊ -hɪ. 'Ya 'bʊ 'lu dɛ, tɪ -mʊ', -ε kɔ 'yri Nyɪsʊa dɪ 'bʊ 'kɔɔ yrayrʊ -bɪ 'bʊ -nuu -nɪ, nyɪblo a 'mʊ, Nyɪsʊa dɪ -nyɪɔɔ 'kɔɔ yrayrʊ -mʊ', -ε 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kɔkɔv kɔ 'a 'kɔɔ'hɪhru a -tɪ, 'a 'wɪ nɪ ta a dɛ -bʊ (Matie 20.17-19; Makɪ 10.32-34)

31 -Te dɛ a 'mʊ, ε -hɪ, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* nɪ -pʊ ɔtu 'bʊ 'hʊɛn -mʊ' 'hʊɛn-, v bɪɪ yɪ. -Te v bɪɪ yɪ, kɛ- ε pɪ 'kɪ ɔnʊ yɪ, ε wen: «Ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ. -A mɪ Jrusɛdɪɔ 'kwɪɪ. 'Bʊ mɔ, ɔba nyre 'lɪ, -ε -bɪ -teblɪ a pepɛ -mʊ', Nyɪsʊa a wɪnwɓɓ-hanyʊ* 'cɪɪ la, 'kɪ 'bʊ 'mʊ kɪ, 'mɔ -bʊ, -ε mɔ -tonyɪbli a pepɛ a Nyɪblo, -teblɪ a pepɛ a 'mʊ, ε dɪ mu 'lu -mɔ.

32 Nyɪbli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, v nʊ- v dɪ 'mʊ -jɪ' pʊ, nyɪbli a 'mʊ, v 'mʊ 'mʊ 'caa -nɪ, v 'mʊ 'mʊ ɔhɪɪɛn ɔtu, kɔ, v 'mʊ 'mʊ hʊɪn 'hrɪn,

33 kɔ, v 'mʊ 'mʊ lɔkɔ -bɪɪ -nɪ, 'tɪ- v 'mʊ 'mʊ 'la. -Nyɪɔwɪ nɪ 'hʊɛn 'bʊ -hɪ, ta a -nyɪɔwɔ, 'tɪ- 'mʊ 'lɪ 'kʊkɔnyɪbli 'nyɪ -hɔn, 'mʊ 'kɔɔ 'hɪɪ.»

34 -Te -Yusu hla -tɪ a 'mʊ, dɛ a 'mʊ, 'a pʊpʊwɪn ɔhɛn 'nyre, 'a -nagbopʊ 'yɪ ɔɪ lɛ -yru. ε -hɪɪ ɔnʊ 'yɪ kɪ. Dɛ -kɔ -tɪ ε -hɪa, v 'yɪ ɔɪ -yɪ.

-Te -Yusu nu la ɔa 'yɪɪ dɔnyɔ ɔdʊ a 'yɪɪ klɛ la yɪ (Matie 20.29-34; Makɪ 10.46-52)

35 -Te dɛ a 'mʊ, ε -hɪ, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, v 'mʊɛ 'dɪɔ -mʊ', -ε mɔ Selɪkɔ yɛɛ, nyɪbli -hʊɔhʊɪ, nʊ- yɪ ɔnʊ ɔwɪen kʊɛ. 'Kɪ 'bʊ 'hrunyɪa 'yri, 'kɪ 'yɪɪ dɔnyɔ ɔdʊ nɪ 'bʊ bʊ, 'ε -hʊɛ nyɪbli 'wɪɪ lɛ, -ε dɪɔɔ nʊ, ε 'mʊ dɛ dɪ.

36 -Te ε 'wɪn nyɪbli a 'mʊ, -v yɪ 'lɪ dɪ a wɪn, -ε -bɪ ε 'betɪ nɪ, ε wen: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -mɪ 'lu -mɔ 'lɪ?»

37 ε nɔ- -mɔ bʊ -hɪhɪa ɔa klɛ, -ε mɔ, Nasaletɪ a -Yusu, -ε yɪ -hɪ.

38 -ε -bɪ ε 'yaa 'lɪ wɪn, ε wen: «-Yusu o, Dafɪdɪ a 'Yu, yru 'na nyat mɔ!»

39 Nyɪbli -mʊ', -v kɔ -Yusu 'hʊɛn- -mɪ la, v -tua 'a -mɔ'pʊpɪɛ, v wen: «Ma wɪen mɔ!» Kɛɛ, ε hɪa nɪ, 'ε 'yaa 'lɪ wɪn dɪakɪ dɛ, ε wen: «-Yusu o, Dafɪdɪ a 'Yu, yru 'na nyat mɔ!»

40 -Te -Yusu 'wɪn 'a wɪn, -ε -bɪ ε nyra bʊ, 'ε lee nyɪbli, bʊ ya 'bʊ ɔnɛɔɔ 'hʊɪ. -Te 'yɪɪ dɔnyɔ a 'mʊ, ε 'yɪyɪa 'bʊ ɔv 'hʊɪ bʊ, -ε -bɪ -Yusu 'betɪɔɔ nɪ, ε wen:

41 «Dɛ a 'dɪ -bɪ -hʊɛ ɔbʊ nʊ -mʊ -mɔ 'lɪ?» -ε -bɪ ε ɔtu ɔɔ ɔwɔn, ε wen: «Kʊkɔnyɔ o, 'n -hʊɛɔɔ nɪ, -bʊ nu ɔɔ, 'na 'yɪɪ -bʊ, -ε klɛ, bʊ klɛ yɪ.»

42 -E -bi -Yusu lee □ne ni, -e mo: «-Na 'yii bu -we. -Te -kuo 'mu □wlu yi a -ti, e no- ko -ti, 'ni nu□o, -na 'yii 'u kle yi.»

43 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi e -twa leyuyruo, 'e bi 'u -Yusu ke', 'e -twa 'a □wienlekukue, 'e pi Nyisua 'nyre le. Nyibli a pepe -mu', -u yi -tebli a 'mu 'ye, u yi -nyi Nyisua -ti a 'yi'ubua.

19

-Te Sase -hwe bu 'ye la -Yusu

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu pa 'li Selikodto 'kwli, 'e yi□i □ti□ 'be.

2 'Ki 'li 'di□ a 'mu 'kwli, 'ki nyubehian □du ni 'li. 'A 'nyre mo Sase. E mo 'blowli'tuny□ a nyiblo gbagbu □ni□, 'e mo dekonyo. (Nyibli a □wli yraa la 'blowli'tuny□ ni, -te u yi la 'wli 'yri a -ti. -Te 'a 'bio 'blowli'tuny□ ni, 'u -hwe -tonyibli 'wli dtakti, ke- 'a 'mumu, e ni□e -we.)

3 Nyubehian a 'mu, no- hwe -bu 'ye□e, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu. Kee, Sase 'gbugbe ni. 'A -ti, e 'yi 'li -Yusu a 'yiye 'li -we, -kotu -tonyibli □glaa 'li -Yusu le, u -hu ni.

4 E no- mo bu 'gba ci, bu mu 'li ye', -tite -mu', -Yusu di 'u -naa -ni. 'Ki pepetugbe □du nyra 'u bu, 'u de□e □ne sikomo. E no- ko yra e 'ya 'li, -e di□e nu, e 'mu -Yusu 'ye.

5 'Ki e ni 'li, -e -bi -Yusu nyre 'u -tite a 'mu ni, e 'wla pepetugbe a 'mu 'yi wla. -E -bi e 'ye Sase ni, e wen: «Sase, pu 'li 'khi le, -bu □ti, -e nu□o, kike -bu, 'ki 'n di ke 'li -mu -mo pa.»

6 Kika kika, Sase 'e □ti, 'e gba 'li -Yusu 'kayu bu, 'e 'ble□e kwa -tee, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.

7 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, 'u 'ye□e ni, -e mo, -Yusu pa 'li Sase -mo. -Te u 'ye 'ki de a 'mu, -e -bi u -twa le'puplele, u wen: «'Ki e pa 'li de'kukununy□ a -te.»

8 Bu ni 'ki 'li 'kayu bu, Sase 'du ye', 'e nyra bu, 'ki 'u -Yusu ye', 'e yi□i -lee -ni, e wen: «Kukonyo o, 'na kuko-tebli -bu, 'n di 'be□e □ti□, 'mu 'a 'kutio -bi □huennyibli -nyi. 'Bu mo, 'ni -ha -tonyiblo de -ji', de a 'mu, 'a gble ni -hen, e no- 'n di□e -nyi.»

9 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki Sase yi, e wen: «Kike -bu, -ko -na 'kayubukue 'huen-, Nyisua wa ke 'a mu ni. Abrahamu, -e mo Nyisua a dako -bu a 'bai gbagbu, -na 'mumu, -mo 'a 'yu a 'yu -bi □ni□ -we.

10 Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, mo Nyisua lee 'ne- tutu ki, 'ki 'mu nyibli -mu', -u 'wan, -u hloo Nyisua -mo le le □mu□, 'mu □nu wa, 'ki 'u 'waa de 'kuku, u -nu a -ta', u 'mu Nyisua yre 'mue -ni.»

-Yusu pu la -kvanunyibli ni ta a 'ledu

(Matie 25.14-30)

11 Nyibli -mu', -u ni 'u, -u pu wen -Yusu nua yi bu, 'ki u ni 'u, -Yusu 'e pu 'ledu -bi. -Te -Yusu 'mue la Jrusredto yre, nyibli a 'mu, 'u 'ye la□a ni, -e mo, Nyisua a 'klo yrayru mi la -wlu □tu mo.

12 -Yusu -hwe bu lee la □nu, -e mo, e 'yi□i 'pa-, e no- nu□o, 'e pu la □nu 'ledu yi, e wen: «□Tugba gbagbu □du a nyiblo, no- mi la 'dagba blöblu, 'ki 'li 'kuny□ ni 'huen -mo, -e di□e nu, 'kuny□ a 'mu, u 'mu□u nu, e 'mu 'blögbakutio -bi a 'kun -he.

13 -Te e 'mu mu, -e -bi e da 'a -kvanunyibli ni -pu -mu' ni, 'e hie □nu 'wible ni -pu le, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'a -ne 'wible, 'ti- 'e lee □nu, e wen: 'Wible -bu, 'n hie 'a mu le, ba hla 'a kuese, 'ti- 'mu kle -me.

14 Kee, nyiblo gbagbu a 'mu, nyibli yraa □ne ni, 'u lee nyibli, 'ki bu lee 'blögba a 'kuny□, -e mo, u 'ni -hua□a li□i, 'ki bu -he 'waa 'kun.

15 Κεε, κε- ε νι 'μυ, 'υ -nyι□ε 'kunde, 'ε di 'bli. -Τε ε di 'κι, -ε -βι nyibli -μυ', ε hie la 'wlible le, ε da □nu ni, -ε di□e nu, -tie 'a -ne nyiblo 'yee 'li 'a -ne kwese 'kwli, ε 'μυ□υ yi.

16 -Τε γι-henyiblo nyre 'υ, -ε -βι ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -μυ', -hie la 'μυ le, 'n hla 'a kwese ni, 'ε pu 'υ 'wlible ni -pu -βι 'lu.

17 -Ε -βι 'a 'mase wen: Ε nu -τεε. -Μο □haan-kvannunyo □nuo. -Τεβι -βυ, -ε 'γι -hu, 'n -nyι -μυ, -nuu □ne -kvan 'yri -τεε. 'A -τι, 'n di -nyι -μυ 'khi, 'ki -βυ koo 'du ni -pu win ki.

18 -Τε γι-henyiblo -hi, -ε -βι 'huen a nyiblo nyre 'υ ni, ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -μυ', -hie la 'μυ le, 'n hla 'a kwese ni, 'ε pu 'υ 'wlible ni □hun -βι 'lu.

19 -Ε -βι 'a 'mase wen: 'N di -nyι -μυ 'khi, 'ki -βυ koo 'du ni □hun -βι win ki.

20 -Τε 'huen a nyiblo -hi, -ε -βι ta a nyiblo nyre 'υ ni, ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -βυ, -hie la 'μυ le, ε no- -βυ. 'N mua mo 'wliblo a 'μυ le, 'ki 'li danu 'kwli, 'ni -hli mo□o -τεε.

21 'N γι pie la -na huannu, -ε nu□o, -na ηmlt 'yakla ni dtakt. De -μυ', □γι bu □tu, ε no- pu le -βυ gba, ko, 'dudo-tebli -μυ', □γι 'do, ε no- pu le -βυ 'ce.

22 -Ε -βι 'a 'mase wen: -Μο -kvannunyo □nuo, -ε ko 'klo -nyre γι. -Na dtoun a pupuwin 'n di nu, 'μυ -na -bati pu. -Yι□e ni, -ε mo, 'na ηmlt 'yakla ni, ko, 'dudo-tebli -μυ', 'n 'γι 'do, ε no- 'n pu le, □bu 'ce.

23 'A -τι, -ko -βυ pu wen 'li 'na 'wliblo a 'μυ -bakt', -ε di□e nu, didie -βυ, 'n -di, 'μυ wen 'na 'wliblo -hua, ε ko 'a de -μυ', -ε di wen 'υ□υ 'lu bi 'huen-.

24 Ε no- mo 'a 'mase bu lee nyibli -μυ', -υ ni 'υ, ε wen: Ba -ha□a 'a -ne 'wliblo a 'μυ -ji', ba -nyι□e nyiblo -βυ, -ε ko 'wlible ni -pu.

25 -Ε -βι υ wen: 'Mase o, ε ko 'wlible ni -pu.

26 -Ε -βι ε □tu □nu □won, ε wen: 'A -ne nyiblo, -ε ko -tebli -huohui, ε no- υ di -tebli -βι -nyι. Κεε, nyiblo -μυ', -ε ko -tebli □γι -hu, υ ko bu -ha □ne□e -ji'.

27 □Hian -mo de, nyibli -μυ', -υ yraa 'μυ, -υ 'ye ni -hua □bu -he 'waa 'kui, ba ya 'μυ □nu yi, a 'μυ □nu 'la.»

-Τε -Yusu 'ya la Jrusredio 'kwli

(Matie 21.1-11; Maki 11.1-11; Saan 12.12-19)

28 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -βι ε pu nyibli -μυ' ye', 'υ mi 'li Jrusredio 'kwli.

29 -Τε υ 'mυε 'du -μυ', -υ mo Betifase ko Betani 'huen- yre, -ε -βι 'ki υ mu 'li dugba -μυ' □hlon, -ε ko 'lu olifieti ni 'li, 'ε lee ne 'a -nagbopu* ni 'huen, ε wen:

30 «Ba mu 'li 'dio -μυ' 'kwli, -ε ni 'li 'a mu ye'. 'Bu mo, 'ba pa 'li 'dio a 'μυ 'kwli, a di yee 'υ 'kasrayu, υ mua -ni bu. Nyiblo 'γι -huan 'υ□υ ki ni 'yee. Ba □wle□e, ba ya 'mo□o yi.

31 'Bu mo, nyiblo □du 'bu 'beti' a mu: De- ko -ti 'a γι□ι □wle 'li? -ε -βι ke- ba pu: Kokoonyo, ε no- -hve□e.»

32 -Τε υ nyre 'li 'dio a 'μυ 'kwli, -ε -βι ε mo □han-ti, 'ki υ yee 'υ 'kasrayu a 'μυ bu, □wt yi, -te -Yusu nu wen 'a hihla,

33 'υ -tua 'a □wowe. -Ε -βι ke- 'kasrayu a 'μυ, 'a kokonyibli pi □nu yi, υ wen: «De- ko -ti 'a γι 'kasrayu -βυ □wle 'li?»

34 -Ε -βι υ □tu □nu □won, υ wen: «-Aan Kokoonyo, no- -hve□e.»

35 Ε no- mo bu ya□a -Yusu yi. -Τε υ ya□a, -ε -βι υ pu 'υ 'waa danu 'kasrayu a 'μυ ki ble, 'ti- 'υ -heε -Yusu, 'ε 'ya 'υ 'kasrayu a 'μυ ki. (ε 'wi yi, ε tue □ne nyibli ni, -ε mo, ε mo bodio □nuo, -ε ye kiboweele, ε 'yi tu 'pa-, ε 'ni -ya□a li□i. Ε no- ko -ti 'ε 'ya 'υ 'kasra a 'μυ ki.)

36 Bu yi 'ki ni mi, nyibli -mu', -v ni 'u, -e -bi u pu 'u 'waa danu 'hru wlon ble, -Yusu 'e ne[ε] kle.

37 -Te u yi Jrusre yre ni 'mve -ni, -e -bi 'ki u nyre 'u 'hrukotio -mu', -e -hon 'li olifietε a dugba 'lu, -e mi 'li Jrusre. -E -bi nyibli a pepe -mu', -v yi -Yusu [w]ien le kve, u -tua do[du] a nunuo, 'u 'yee 'li win, 'u pi Nyisua 'nyre le, 'ki 'u [w]hilekee-tebli a pepe -mu', ε -nu a -ta',

38 u wen: «Na 'wio, -mo bodio -bu, -e yi 'li di, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, Nyisua bu -nyi -mu -tu a 'yi'buale. Nyisua, -ε ni 'li yako 'kwli, no- yi -a mu kibuweenle -nyi. -Tu a 'yi'buale, 'ki 'u[]u -mo.»

39 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, Falisi[]tumu* a nyibli -bi ni 'li. Ke- u pi -Yusu yi: «Too[nyo] o, lee -na -nagbopu, bu 'kee -cici a lepupuu!»

40 -E -bi -Yusu []tu []nu []won, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'bu 'kee -cici a lepupuu, 'li -bu, -v ni 'hru wlon le, nu- di -cici le pu, u 'mu 'mu 'nyre le pu.»

-Te -Yusu kve la Jrusredio a nyibli' bu, -ε mo, Jrusredio di 'ni 'wle

41 -Te -Yusu 'mve 'ki Jrusredio yre, ε 'ye[ε], -e -bi ε -tua wuwe, 'ki 'u -tebli ni -tie -mu', -ε di 'u nyre, 'ki 'u 'dio a 'mu, 'a -ta',

42 ε wen: «'N -hve wen[ε] ni diaki, -nyro[wo] -bu, 'a mu Jrusredio a nyibli, -tebli -bu, -e mi ke 'lu -mo, 'ki ba yru wen[ε]' le. -Tebli a 'mu, ε -we 'li bu nu wen[ε] ni, a ko Nyisua 'hven-, ba ko wen kibuweenle. Kee, -te ti ne -bu, -tebli a 'mu, ε -hli 'a mu 'yi ki.

43 ε mo []han-ti []nu, ti di 'u 'ni nyre, -ε ko 'yri dako -bi, -v mo 'aan yraanyibli, u di 'u -dii -ni, u 'mu 'li 'dio -bu 'li []glaa -ni, -ε di[]e nu, 'bu yi 'a mu -mo ni -wen, nyiblo []du 'ni []ha 'hri,

44 u 'mu 'a mu bu -we pepe, a ko 'aan -tebli a pepe 'hven-, ko, u 'mu 'aan 'dio a 'kayo a pepe 'wla, -ε nu[]o, ti -mu', -ε ko 'yri Nyisua dii ne 'a mu ki, a 'yi ti a 'mu -yru.»

-Te -Yusu bla la -tebliponyibli le, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli (Matie 21.12-17; Maki 11.15-19; Saan 2.13-22)

45 -Te u nyre 'li Jrusredio 'kwli, -ε -bi 'ki -Yusu pa 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'u ple 'wlugba-tebli, 'ki 'u Nyisua a -cohlon* a pipie a -ta'. -Te ε yee 'u []nu bu, -ε -bi ε -tua 'waa leubla.

46 Ke- ε pi []nu yi, ε wen: «E 'cru ni, 'ki 'li Nyisua[]rien 'kwli, -ε mo: Nyisua wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'u ni, -ε di[]e nu, nyibli 'mu 'li 'mu -daa -ni.» Ke- -Yusu pi de, ε wen: «Kee, 'a mu -mo -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyrynyibli a 'kayu -mo.»

47 Kve 'u -nyro[wo] a 'mu 'yie bu, ε tue nyibli Nyisua a -ti, 'a -ne -nyro[wo], 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. Nyisua a -cohlonpinyu* gbagbi -mo -bi, u ko Nyisua a tetetoo[nyu], ko 'blu a nyibli gbagbi 'hven-, u []mve -Yusu a 'lila a 'hru le.

48 Kee, -te bu di 'a 'lila nu, u 'y[]u -yi, -ε nu[]o, 'a -ne -nyro[wo], nyibli -huohu []gleε 'li[]u le, -ε di[]e nu, u 'mu 'a too[win] 'win.

20

-Te -Juukve a naanyu 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi[ε] 'kli, 'ki bu nu de -mu', ε ni*

(Matie 21.23-27; Maki 11.27-33)

1 -Nyro[wo] []du 'kwli, -Yusu tue la nyibli, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε pi []nu Nyisua a []haantitie. 'Ki ε ni 'ki 'u bu, -ε -bi Nyisua a

-cohlpninyu* gbagbi, ko Nyisua a tetetonyu, ko -Juukoe a 'blu a nyibli -bi 'hwen-, u nu- nyre 'u pu 'hu,

2 u wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi -mu 'kli, 'ki -bu bla -teblplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, 'ki -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

3 -E -bi -Yusu [tu] [nu] [won], e wen: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mu de. Ba lee 'mu,

4 nyiblo a 'di -bi lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? [Bi] Nyisua lee la[qa], -u'v- -tonyiblo lee la[qa?»

5 -E -bi u -tua 'waa dionu a le'betile, u wen: «-Bi' -a di 'ki pu 'li? 'Bu mo, [ba] pu le, Nyisua -lee la 'ne[ee], e di [hian] -mo, e 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- ko -ti, 'a 'yi la -ti a 'mu [haan-ti] -pu 'li?

6 Mo, 'bu mo, [ba] pu le, -tonyibli [nu], nyibli a pepe, u di pu -a mu 'hi -mo le, u 'mu -a mu 'la, -koti u pu [haan-ti], -e mo, Saan mo la Nyisua a winwlon-hanyo* [nu].»

7 E no- nu[oo], 'u [tu] -Yusu [won], u wen: «-A 'yi nyiblo a 'mu -yi, -e lee la[qa], 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le.»

8 -E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li[ti] 'li -we, [bu] lee ne 'a mu, nyiblo -bu, -e -nyi 'mu 'kli, 'ki [bu] nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

-Te -Yusu pu la -ci'yie[tuny] -mu', -u ko la -balu a 'ledu (Matie 21.33-46; Maki 12.1-12)

9 (Nyibli -mu', -u ni 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu 'tue yi 'li [nu] -mo -hlee -ni,) e wen: «E ko la 'dudonyo [du]. E no- ko la -ci. 'Ki 'li -ci 'a mu ki, e 'doo 'li 'lili [du]. 'A 'yo, e tu, u dee [ne] resen. -Te e -we 'a 'dudo -mo, -e -bi, e lee -kvannonyibli [du], 'ki bu mu -ci a 'mu, 'a -kuan nu, -e di[ee] nu, 'a 'dudo-tebli 'bu -tu, u 'mu[pu] 'a 'kibia -nyi, -kvannonyibli a 'mu, 'waa 'mumu, u 'mu 'waa -ne 'kibia ko. -Te -cikonyo a 'mu, e -we -kuan a 'mu, 'a yible[tutule] -mo, -e -bi e mu 'dagba bloblu', e 'mu 'li ti -huohu 'li -hii -ni.

10 -Te 'dudo-tebli a 'ciceti nyre 'u, -e -bi -cikonyo a 'mu, e lee ne 'a lelenyo -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie[tuny] -mo, u 'mu[pu] 'cice-tebli a 'kibia, -e blee -cikonyo yi -nyi, e 'mu [ne] e yi ya. -Te lelenyo a 'mu, e nyre 'li, -e -bi -ci'yie[tuny] a 'mu, u da 'li[ti] bu, 'u bi[ee] -tee, 'ki u 'yi[ti] [dedede] -nyi, 'u -mia [ne] kle.

11 -E -bi -cikonyo lee ne 'a lelenyo -bi de, 'u da 'li[ti] bu, 'u bi[ee], 'u -ha[qa] 'yri le, 'ki u 'yi[ti] [dedede] -nyi -we, 'u -mia [ne] kle,

12 -cikonyo a 'mu, 'e lee ne 'a ta a lelenyo, 'u klo[oo], 'u 'la[qa] -tebli 'yri le, 'ti -u [hinhian] 'li[ti] -patu'.

13 -E -bi ke- -cikonyo a 'mu, e pi 'ki 'a dionu yi, e wen: -Bi' 'n di nu 'li? 'Na nuayu, no- [bu] lee 'li [nu] -mo. 'N pu[pu] [haan-ti], -e mo, u di ko 'u 'a 'u[utuule].

14 -Te e waan 'li, -e -bi u yi 'puple' le, u wen: Nyiblo -bu, -e di -ci -bu ko -nyrowo [du], e no- yi 'li di. 'A -ti, -ba 'la[qa], -a 'mu -ci -bu ko,

15 'u klo[oo], 'u 'hrowo 'li[ti] -ci 'kwli, 'u 'la[qa].»

-E -bi -Yusu wen 'ni: «'N yi a 'mu 'ni 'beti -ni, nyiblo a 'mu, -e ko -ci a 'mu, 'bu 'win -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, de a 'di -bi e di [nu] -mo nu 'li?

16 'A [gbetu], e di 'ni di, e 'mu -ci'yie[tuny] a 'mu 'la, 'ti-, e 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, e 'mu[pu] nyibli -bi -nyi.» Nyibli a 'mu, -u pi -Yusu nua yi bu, -e -bi u wen: «Yruyu, e 'yi 'li[ti] 'li -we, bu mu 'lu -mo.»

17 -Yusu bu ta 'u [nu] -mo le -tata, -e -bi e wen: «'A -ti, -ti -bu, u 'cru la 'li Nyisua[rien] 'kwli, de -mu', e [hen] 'nyre, ba -hie[ee] 'lu -mo le. -Ti a 'mu, e no- -bu:

'Katuo -mu', 'kayuponyu 'ye ni -hua la bu nu la -kuan 'yri,

u pu la 'kubia ki,
ε no- -he 'kayu a 'mu a 'katuo gbagbu.»

18 -ε -bi ke- ε pi de, ε wen: «Nyiblo 'bu ɔgbe 'katuo a 'mu yi, ε ko bu -yiyre le, mo, nyiblo, 'katuo a 'mu, 'bu biɔe ki, ε di wowaɔa le.»

De -mu', -Yusu too la -ni, 'ki 'v 'blwli a -ta'
(Matie 22.15-22; Maki 12.13-17)

19 'Ti- -Yusu 'mu -yre mo mu, -ε -bi Nyisua a tetetɔonyo, ko Nyisua a -cɔhlɔnpinyo* gbagbu 'huen-, -v ni 'v, v yruɔo ni, -ε mo, v nu- -Yusu pu ledu a 'mu yi. -Te v yru de a 'mu, -ε -bi ti ni -do a 'ti 'yri, v -tua 'hru a leɔmumuo, v 'muɔv klo, v 'muɔv 'la. Kee, -te v yi nyibli a huannu pie, ε no- nuɔo, 'v -haɔa me le.

20 Kee -ε -bi v -tua -Yusu a -gbese. E no- nuɔo, 'v te nyibli bu, 'ki 'vɔv 'hvi, v 'mu nyibli -mu', -v ko 'vɔtuule a nmlɔ le nu, v 'muɔv le 'beti -ni, -ε diɔe nu, 'ki 'li 'a kle-hihawin 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'muɔv -ti -yee -ni, v 'muɔv klo a -ti, v 'muɔv Romakue a -gulɔnuma -ji' pu, ε 'muɔv -bati le -puv -ni.

21 -Te v nyre 'ki 'vɔv 'hvi, -ε -bi v wen: «Tɔonyo o, -a yiɔe ni, -ε mo, -hle -ti a -tee, 'ti- ɔni tve ɔne nyibli. 'Bu mo, ɔni yiɔi ni hle, -tonyibli a lule-hihie a huannu 'ni -nuɔo li -mu, 'ye ɔbi ε mo nyiblo gbagbu. -Na -ti a -tee ni -do a 'mu, ε no- -tve -ni, 'ki 'v de -mu', Nyisua -hue a -ta'.

22 'A -ti o, lee ne -a mu, ɔbi Nyisua a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli, -ba -nyiɔe Romakue a 'kun gbagbu, -v'v-, ɔbi -a 'yi yi -blee ni, -ba -nyi ɔneɔe?»

23 Kee, -Yusu yru 'waa ɔyre a 'mu ni, ε wen:

24 «Ba too 'mu 'wliyo ko 'a ye ni -do yi.» -Te v -nyi ɔneɔe, -ε -bi ε wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε ko yigbakla -ni 'vɔv ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε ko 'nyre v 'cru 'v -we 'li?» -ε -bi v wen: «Romakue a 'kun gbagbu ɔniɔ.»

25 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki ɔnu yi, ε wen: «'A -ti o, de -bu, -ε bleε 'kun gbagbu yi, ba -nyi ɔneɔe, ε ko, de -bu, -ε bleε Nyisua yi, ba -nyi ɔneɔe -we.»

26 E ɔhen 'nyre, -Yusu 'yi ɔdedede kle -hɔha -ni, 'ki 'v nyibli ye', -ε ko 'kwli 'a yraanyibli di 'li -naa -ni, v 'muɔv -ti -yee -ni. Kee, -ti a 'mu, -Yusu -hɔha ɔnu kle, ε kee 'waa ɔwli le. 'A -ti, v 'yi 'ki -ti ɔdu -hla de.

De -mu', -Yusu too -ni, 'ki 'v nyibli a 'klo'hɔhru a -ta'
(Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 'Ki 'li Jrusredɔ 'kwli, ε ko la ɔtumu ɔdu. 'A 'nyre mo Sadustɔtumu*. U nu- hleɔe, -ε mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'ki 'liɔi 'li -we, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua yi. U nu- ko nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -ε diɔe nu, v 'muɔv le 'beti -ni. -Te v nyre 'ki 'vɔv 'hvi, -ε -bi ke- v piɔi yi, v wen:

28 «Tɔonyo o, Nyisua a winwlon-hanyo* Moise 'cru la tete -bi, 'ε hie -a moɔo le. Tete a 'mu, ε no- -bu: Nyibeyugbe 'bu ko nugba, 'ti- 'bu 'yi 'v 'yonu bu -hie, 'bu 'ku, nyibeyugbe a 'mu, -ε 'ku, 'bu ko 'diayi nyibehian, ε no- bleε yi, -bu ko nugba a 'mu, ε koɔo 'huen-, v 'mu 'yonu ko, 'ki 'v 'a 'diayi -mu', -ε 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

29 U wen 'ni de: «E ko la 'diayi nyibepu ni ɔhlon'huen, 'waa yi-henyiblo, no- ko la nugba, 'ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku,

30 'huen a nyiblo 'ε koɔo, 'a 'mumu, 'ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku -we.

31 De ni -do a 'mu, ε no- nu ta a nyiblo. De a 'mu, ε no- mu 'lu -mo -mumu, ɔhlon'huen a nyiblo 'ε koɔo -we, 'ki ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku.

32 -Te 'waa pepe, v 'ku 'ki, -ε -bi nugba a 'mu, ε 'ku ni -we.

33 No- mo -ti, -a di -mu 'beti mo, ɔmu -a mu kle -hɔha -ni. -Nyrɔwo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, v di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo

a 'di -bi -di 'ki nuḡba a 'mu kɔ 'li, -ε nu□o, -te υ ni la 'ne- -tutu ki, nyibli ni □hlon'huen a pepe a 'mu, υ kɔ la□a ni.»

34 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «Nuḡbi kɔ nyibepe 'huen-, -υ ni 'klo, υ nu- yi -kuko -ni.

35 Kee, 'bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyibli a 'mu, υ 'yi 'li□i 'li -we bu kuko -ni.

36 U 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ku 'ki de. Kee, -te Nyisua a lelenyu ni 'mu, ke- υ di 'mu ni -we. U mo Nyisua a 'yonu □no, -ε nu□o, 'ki υ -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, υ 'hri 'klo.

37 De -bu, -ε mo nyibli bu di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, bu di 'klo 'hri, Nyisua a winwlon-hanyo Moise, no- 'cri la 'a -ti. De -mu', Nyisua lee □ne, ε no- ε 'cri la. -Te Nyisua a 'mu, ε ni la 'li -gbakuo, -ε yi la wltu 'kwli, 'ki ε hlee la 'li Moise -mo. 'Ki 'li 'crienkutu a 'mu 'kwli, -te Moise yi la Kukonyo ni de, -ε -bi ke- ε pi la: 'Mo mo Nyisua -bu, Abrahamu de, ε kɔ Yisaki, kɔ Sakobu 'huen-. Ke- Nyisua pu la.

38 E 'wi yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisua yi la 'li Moise -mo -hlee -ni, Abrahamu kɔ Yisaki kɔ Sakobu 'huen-, υ 'ku la ni see la. Kee, -a yi□e ni, -ε mo, ε 'yi 'kukonyibli 'pa-, υ 'ni -da□a li Nyisua, kee, 'klonnyibli, υ nu- de□e. Nyibli -mu', -υ ni 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, υ 'yi 'ku, kee, υ ni 'klo.»

39 -E -bi tetetonyo -bi -mu', -υ ni 'u, υ wen: «Tɔonyo, -ti -bu, -hle, 'a -tee, no- □no.»

40 Bu pu 'ki le, nyibli -mu', -υ ni 'u, υ yi pie huannu, 'ki bu 'beti□e le de.

*Wanyo mo bodɔ Dafidi a 'yonu a 'Yu □no
(Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)*

41 -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «E kɔ nyibli, 'u pi le: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya, Wanyo a 'mu, ε no- mo bodɔ Dafidi a 'yonu a 'Yu. 'A mu 'n yi 'ki 'beti -ni: De- kɔ -ti 'u hle□e 'li?

42 Dafidi a 'mumu, ε hla□a ni, 'ki 'li Nyisua a -wlablecten* 'kwli, -ε mo: Kukonyo Nyisua lee 'na Kukonyo ni, -ε mo: Ni mo 'na diidekɔbia ki bu, -ko 'mu 'huen-,

43 -a 'mu nyibli win ki -koo -ni, ε 'mu□u gba -gbagba, 'mu□u nu, □mu -na yraanyibli bu 'lu ble □tu.»

44 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a 'mu, ε deε Wanyo a 'mu 'a Kukonyo, -bi' Wanyo a 'mu, ε -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pɔpa 'li?»

-Te -Yusu lee la 'a nyibli, -ε mo, bu □tu 'waa dɔnu 'yie 'ki 'u tetetonyo a -ta'

(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

45 Nyibli -huohu -mu', -υ ni -tuo ki, -ti -mu', -Yusu -hla, υ pu□u nua yi bu, -Yusu 'ε yi 'li 'a -nagbopu* -mo -hlee -ni, ε wen:

46 «Ba □tu 'aan dɔnu 'yie, 'ki 'u tetetonyo -mo, υ 'ni □ha 'a mu -kaa -ni. U nuε 'ki nyibli bu daa □nu nyibli gbagbi. 'Bu yi le ni ne, υ pi nyibli gbagbi a wlawli, -ε di□e nu, nyibli 'mu □nu 'ye. 'Bu yi 'u -tite □du ni mi, -te nyibli -huu -, -ε -bi υ -hwe□e ni, nyibli bu pu □nu 'wio ble, 'ki 'u 'waa 'u□tuule a -ta', 'u nuε □ne ni -we, 'bu mu 'li Nyisua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mu □nu 'ye. De ni -do a 'mu, ε no- υ ni, 'bu da □nu didide -mo.

47 U ni -do a 'mu, υ nu- -he -tuḡbanuḡbi kuko-tebli a pepe □jre. 'Ti-, tetetonyo a 'mu, 'bu yi Nyisua ni de, 'waa Nyisua a dida hɔ ki bu, -ε di□e nu, nyibli 'mu le pu, υ mo □haannyibli □no. 'N yi 'a 'mu 'ni -lee -ni, -ε mo,

-bati -mu', Nyisua di nu le -puu -ni, e di ni 'khi ki, e 'mu 'u nyibli -bi a -bati 'u -hi.»

21

-Te hivenugba du -ha la 'a wliye, 'ki 'u Nyisua a -kuan a -ta' (Maki 12.41-44)

1 'Ki -Yusu ko -nagbopu* 'huen-, u ni 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ki 'u dukwli -mu', -e ko 'kwli nyibli pi 'li 'wli le 'hu, 'ki 'u Nyisua a -kuan a -ta'. -Yusu yi ni 'ye, -te dekonnyibli ni 'li 'wli a lepuuu.

2 Kee, bu ni 'ki 'u bu, -e -bi e 'ye -tugbanugba du, hiven ni. -Te nugba a 'mu, e nyre 'u, -e -bi 'wliyo gbi ni 'huen, -e 'yi 'li dedede a -tuto -we, e no -e pu 'li.

3 -Te -Yusu 'ye, -e -bi e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li Nyisua 'yi, hivenugba -bu, e pu 'li 'wliye, 'e -hi 'u nyibli a pepe -bu 'u,

4 -e nu, nyibli -bi -mu', 'wliye -bu, -e 'yi -kuan -ko, 'ki 'u nu -mo, e no -u pu 'li le. Nugba -bu, e no -mo -bi, han-ti hiven 'e ni, kee, ke- e ni mu, 'wliye a pepe -mu', e di wen nu, e 'mu wen 'a dionu yi -won, e no -e pu 'li.»

-Yusu wen 'ni, u di Nyisua a 'kagbau 'ni 'wla (Matie 24.1-2; Maki 13.1-2)

5 Nyibli -bi, nu- hle la Nyisua a 'kagbau a -ti. Ke- u pi la, -e mo: «E no yi dtaki. Ta le -bu 'ye, yinohi, u -nu, 'u pu, e ko yino-tebli a gblegble, u -ha, u tu 'li 'kayu a 'mu bu, Nyisua a -ti a 'yibuale a -ti.» -E -bi -Yusu wen:

6 «'Kayu -bu, a yi 'ye, -nyrowo di 'u 'ni nyre, -e ko 'kwli u di 'u 'u 'wlaa -ni pepe. 'A 'hio du 'yi 'li 'li -we, bu ni 'u 'a 'bi 'hio 'lu bu.»

'Kla-wliye'yiya di 'u 'ni nyre, 'ti- 'klo 'mu 'u -wlu -hon (Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

7 -E -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «'Tono, lee ne -a mu, ti a 'di -bi -ko 'yri u di 'u Nyisua a 'kagbau a 'mu 'wlaa -ni, e ko, de a 'di -bi, -e di 'lu -mo -mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'mu yi, -e mo, -tebli a pepe -mu', -ko -ti -hla wen, e mi 'lu -mo mu mo?»

8 -E -bi e tu nu won, e wen: «Ba tu 'aan dionu 'yie, nyiblo du 'ni ha 'a mu -kaa -ni, -e nu, nyibli -hohu di 'ni di, u 'mu le pu, u nu -mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, u 'mu le pu -we, ti -mu', -e ko 'yri Wanyo a 'mu, e di ya, e 'mwe yre. Kee, a 'ni 'kuwe 'li nu wien.

9 'Ya 'u 'lu de, a di 'ni 'win, -e mo, u -wen tu, 'ki 'li 'blugbi -bi ki, e ko, a 'mu 'win, -e mo, e ko nyibli -bi, 'u yi 'blugbi -bi gbugblo -ni. 'Bu mo, 'ba yi ni 'win, a 'ni 'pie 'li huannu, -e nu, -tebli a pepe a 'mu, e ko bu mu 'lu -mo. Kee, 'bu yi 'lu -mo ni mi, e 'yi 'nyre hen, -e mo, ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'klo a 'u -honti di 'u -nyree -ni.»

10 Ke- e pi de: «'Blugbi di yi 'ni -wonwon -ni.

11 'Ki 'li 'blugbi -hohu 'kwli, -tutu di 'ni 'huhle -ni dtaki, 'kanu 'mu tu, tutakuwe 'mu nyibli klo. Huannu-tebli 'mu 'li yako 'kwli le 'hru -ni.

12 Kee, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, e 'mu 'u nyre, u di 'a mu 'ni klo, -te a mo 'na nyibli a -ti, u 'mu 'a mu hiven tu, e ko, u 'mu 'li 'a mu Nyisua a 'kayo a nyibli gbagbi -mo gba, -e di nu, u 'mu 'a mu -bati le -puu -ni, e ko, u 'mu 'a mu -ji le pu, ko, u 'mu 'a mu -ti -yee -ni, 'ki 'u 'blugbi a bodipu ko -gubumapu ye'.

13 'Bu mo, -tebli a 'mu, 'bu nyre 'u, 'ki 'u 'a mu -mo, a di ko 'hru, 'ki ba hla, -e mo, a kuo 'mu wlu yi.

14 'A -ti, 'bu pa, 'bu yee ne 'a mu -ti, -ti -bu, a di hla, 'a -ti 'ni 'yaa 'li 'a mu 'kla -wliye, 'ti- -tebli a 'mu, e 'mu 'u nyre.

15 'Na [g]betu, 'mo -di 'a mu [t]o -nyi, a 'mu win pu. Nyibli -mu', -u yi 'a mu -ti -yee -ni, u 'yi 'li [t]i 'li -we, bu nyra 'a mu yi bu, e ko, bu [t]u 'a mu [w]on -we.

16 'Aan 'banu, ko 'aan 'diinu, ko 'aan 'diayinu, ko 'aan [t]ugba a nyibli, ko 'aan nunatumupu, u di pu 'a mu 'blugba a naanyu -ji', u 'mu -u -bi le 'lila -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyu.

17 Nyibli a pepe ko bu yraa ne 'a mu, -te a mo 'na nyibli a -ti.

18 Kee, [d]dedede 'yi 'li [t]i 'li -we, bu nyre 'u, 'ki 'u 'a mu -mo, mo, 'aan 'lunyapli ni -do 'yi 'li [t]i 'li -we, bu 'wan.

19 'A 'ni 'saa 'li. E no- di [e] nu, Nyisua 'mu 'a mu 'klo yrayru -nyi.»

*[H]wen'yeti gbagbi di 'u 'ni nyre. 'ti- -Yusu 'mu 'li di
(Matie 24.15-28; Makı 13.14-19)*

20 Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e mo: «'Bu mo, 'ba 'ye Jrusredıo, huapudako -bi a 'seyo 'bu [g]laa 'li [t]i le, -e -bi ba yi [e], -e mo, Jrusre a mu, 'a 'wowlati yi 'u 'ni nyre.

21 'Ba 'ye -tebli a 'mu, -e -bi nyibli -mu', -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'li dugbi 'lu, ko, nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredıo 'kwli, bu hlo -mo, ko, nyibli -mu', -u ni 'li -titi, u 'ni 'die 'li 'dıo, u 'ni [h]a [n]u le 'lila -ni,

22 -e nu [o], -nyrowo a 'mu 'kwli, Nyisua di [t]u 'a dako [h]wen. Ke- -ti a pepe -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* hla la, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, e di 'lu a -mumumu nu.

23 Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -u di 'kwli le ni, ko 'waa de -mu', -u di 'yonu 'nya, u di 'ye [h]wen diaki, ko, dako 'mu [h]wen 'ye diaki, Nyisua 'mu 'a dako yru le -puu -ni.

24 U di nu 'plten, u 'mu -u -bi le 'lila -ni, u 'mu 'li -u -bi dako -mu', -u 'yi Nyisua -yi a 'bli gba, u 'mu [k]ode nu mo mu. Dako -mu', -u 'yi Nyisua -yi, nu- di Jrusredıo 'wla, e 'mu [u] gba -gbagba, 'waa -ne ti 'mu 'li -we.»

*-Yusu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di 'ni di de
(Matie 24.29-31; Makı 13.24-27)*

25 Ke- -Yusu pi de, e wen: «[H]wen'yeti a 'mu, 'bu nyre 'u, huannu-tebli di mu 'lu -mo, 'ki 'li 'yru 'yi, ko 'ki 'li [h]onpu ko nyahroyo 'huen- 'yi. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, dako a pepe di ni 'li huannu 'kwli, 'ki 'u 'yru ko 'a 'du 'huen- a -cici a -ta'. De bu di 'lu -mo le -hie, u 'yi 'li [t]i 'li -we, bu yi [e].

26 -Tebli -di 'ne- -tutu ki 'lu -mo -muu -ni, nyibli 'bu yi 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, 'a huannu, no- di [n]u le 'lila -ni. -Tebli a pepe, -e ni 'li yako 'kwli, e di -hon -ta' le.

27 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki u di 'u 'mu 'yee -ni. 'N ko [b]u di, 'ki 'li 'na 'klukunuu a pepe 'kwli, ko 'ki 'li 'na -ti a 'yi'buuba 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nujmi 'nyu ni.

28 Ti -mu' -ko 'yri -tebli a 'mu, e di -wlu [t]u, ba 'hri 'li le, e ko, ba -ha 'li 'lu -wlu, -e nu [o], -nyrowo, Nyisua di 'u 'a mu [g]blee -ni, e 'mue yre.»

*-Yusu -hve [e] ni, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u nyibli win ki -koo -ni pepe, nyibli bu yi 'a ti a 'mu
(Matie 24.32-35; Makı 13.28-31)*

29 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi e pu [n]u 'ledu -bi yi, e wen: «Ba 'ye tugbe -mu', u dee figietu, ko ti -bi.

30 'Bu mo, 'ba yi [n]u ni 'ye, 'bu yi hawi yrayru ni pu, -e -bi a yi [e] ni, -e mo, -ci-nyre 'mue yre.

31 -Tebli a pepe -bu, -kotu 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e mo, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u nyibli win ki -koo -ni pepe, e 'mwe yre.

32 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -bu, -u ni 'klo, u 'yi 'li□t 'li -we, bu 'ku, -tebli a pepe a 'mu, e 'mu 'u nyre.

33 Yakoo ko -tutu 'huen-, u di bu 'ni -we, kee, 'na win 'yi 'li□t 'li -we, bu -we bu, 'klo -mo 'klo.»

Ba ni 'u -pleele'

34 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «Ba □tu 'aan dtoun 'yie, 'aan 'lule-hihie 'ni 'nu 'li le'mimle ni -do 'kwli, ko, a 'ni 'naa 'li no dtakt, ko, a 'ni 'hritie 'li -ni, 'ki 'u -tebli -mu', nyiblo blee yi bu ko a -ta', -koti -tebli a pepe a 'mu, u ni□e ni, 'aan 'lule-hihie 'e yi 'yi le -bibi -ni. 'Ba yi -tebli a 'mu ni ni, -e -bi nyrōwo, 'n di ya, e di 'a mu bu 'ni □hu,

35 □wi yi, -te cro ni, 'e kwle muma. -Nyrōwo a 'mu, e ko bu yee 'u nyibli a pepe bu, -u ni 'ne- -tutu ki.

36 Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hnee 'li, ba 'cibi 'u Nyisua a dida, -e di□e nu, -tebli a pepe a 'mu, -e di di, a 'mu 'li□t 'kwli □to 'bee -ni, 'ti- 'bu mo, 'mo -bu, -e mo, -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ni yi 'li ni di, a 'ni □ha huannu pie.» Ke- -Yusu pi nyibli yi.

37 -Nyre', 'ki -Yusu tue 'li Nyisua a 'kagbau bu. 'To 'bu -won, -e -bi e □ti 'dɔ, 'e mi 'li olifieti a dogba 'lu pee mo.

38 -Nyre 'bu -nye, -e -bi nyibli a pepe yi -we ti ki, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, u 'mu 'a win 'win.

22

-Te -Juukve a nyibli gbagbi -hve bu 'la la -Yusu (Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Saan 11.45-53)*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukve a le'mimle gbagbu mi 'u nyre mo. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mo Paki. Paki a 'mu a ti 'yri, 'floodu -mu', -e ko -mo u 'ye ni pu 'li 'yaade, e no- u yi di. -Te -nyrōwodu a 'mu, e yi yre ni 'mwe,

2 -e -bi Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi ko tetetoonyu 'huen-, u □mwe -Yusu a 'lila le. Kee, u yi pie nyibli a huannu. E no- nu□o, 'u □mwe □to le, -te -mu', u di 'a 'lila nu.

Judta -hve bu pu la -Yusu -Juukve a naanyv -ji' (Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)*

3 'Ki 'li -Yusu a -nagbopu* ni -pu □tu 'u 'huen -mu' 'nyi, e ko -nagbopi -bi. 'A 'nyre mo Judta. 'A kibohlanyre mo Yisikalio. E no- 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan, e bi 'u ke'.

4 Judta a 'mu, e no- 'du ye', 'e mu 'li -cohlunpinyu* gbagbi -mo, ko Nyisua a 'kagbau a 'yie□tuny gbagbi 'huen-, 'e mu □nu lee mo, -te e di □nu -Yusu a -ji'puppu nu.

5 -Te u puppu 'li□t le, -e -bi 'waa plo ble ni. 'A -ti, u pu 'li□t ni, 'ki bu -nyi□e 'wliye, 'bu mo, -tebli a pepe a 'mu, 'bu ko bu mu 'lu -mo.

6 -E -bi Judta wen ni. E nu□o ni, kve 'u ti a 'mu 'yie bu, 'e □mwe □to le, -te -mu', e di -Yusu nyibli a 'mu 'a -ji'puppu nu, 'ki nyibli 'ye ni di 'u□ dedede' 'hu ni yi.

-Te -Yusu pu la Paki a diide a □to (Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Saan 13.21-30)

7 Le'mimle -mu', -ε mo Paki a yi-he-nyrowo 'kwli, 'ki u yi 'u 'floodu -mu', -ε ko -mo u 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni, 'u 'lee 'u 'blayonu le -we, 'ki 'u didide gbagbu a 'mu 'a -ta'. -Te -nyrowo a 'mu, ε nyre 'u,

8 -ε -bi -Yusu yi Piel ko Saan 'huen- 'ni -lee -ni, ε wen: «Ba mu Paki a diide -mo -we.»

9 -ε -bi u 'beti□e ni: «-Bi' -hve -ba pii didide a 'mu yi 'li?»

10 -ε -bi ε □tu □nu □won: «Ba pu 'u nva bu: Ba mu 'li Jrusredio 'kwli. A ko nyibehian □du 'huen-, a di 'ni □hnee -ni. Nyiblo a 'mu, ε 'ble 'niya. ε no- ba kve □wien. 'Kayu -ko bu ε di 'li pa, 'ki ba pa 'li.

11 Ba lee 'kayu a 'mu, 'a kukonyo, ke- ba pu: -Aan toonyo yi -mu 'ni 'beti -ni, -gblo a 'di -bi -ko 'kwli, ε ko 'a -nagbopu* 'huen-, u di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'li?»

12 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «E di too ne 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a yo'kayu a 'mu, 'a yi-he-gbo yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe □cee 'li. 'Ki ba pii 'li diide a 'mu.»

13 -Te u nyre 'li, -ε -bi ε mo □han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hihla, ke- u nu 'u -tebli a 'mu, 'a buyeele, 'u bi 'u, 'u pi Paki a diide a 'mu. -Te u -we 'a pipie -mo, -ε -bi u -me kle.

Kukonyo -Yusu a le'boodiide

(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Koleti 11.23-25)

14 -Winse, -te dediti nyre 'u, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u 'kukue le, u 'mu de di.

15 Ke- ε pi □nu yi, ε wen: «'Na □wlu □mve mo□o le diakti, 'ki a ko 'mu 'huen- ba di Paki a diide -bu, 'ti- ε 'mu 'na □huen'yeti ki ye.

16 Kee, 'n yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni: 'N 'yi 'li□i 'li -we, □bu di Paki a diide de, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε ko 'yri Nyisua di -huan 'u 'a dako a wowa -mo -we, 'ki 'li 'a 'klo yrayru -mu' 'kwli.»

17 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε 'du -wiin-nanu ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, ε wen: «Ba klo bu, ba -hie□e.

18 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, kve ke 'ki mo bu, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu 'na 'ki nodu -bu de, ε 'mu□u gba -gbagba, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε ko 'yri Nyisua di 'a dako a wowa -mo -we.»

19 'ε 'du 'flood ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε 'be□e □tu le, 'ε -nyi□e 'a -nagbopu, ε wen: «'Flood -bu, ε no- mo 'na 'hvi, 'n di -ha, 'ki 'u 'aan -ta'. Kve ke 'ki mo bu, 'flood a □ticle'bede a 'mu, ko 'a didie a 'mu 'huen-, ε no- ba gba 'lu -mo, -ε di□e nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mo le -hie, 'a -ne ti.»

20 -Te u -we de le, -ε -bi ε 'du -wiin-nanu ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε -nyi□e 'a -nagbopu, 'ki bu -hie□e, ε wen: «-Wiin -bu, ε □hen 'nyre Nyisua a 'yri yrayru a □tutuo. Nyisua a 'mu, ε di nu 'na -hlu, ε 'mu 'yri yrayru a 'mu □tu, ε ko 'a mu 'huen-. 'Na -hlu a 'mu, 'n di□e bu 'ni 'wla, 'ki 'u 'aan -ta'.»

21 -ε -bi ke- ε pi de: «Ba pu 'u nva bu -tee: Nyiblo □du ni mo dedi-tuo -bu ki. No- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -u □mve 'na 'lila le.

22 'ε mo -tee, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko □bu 'ku, □wi yi, -te Nyisua nu 'a -huhua. Kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu.»

23 -Te -Yusu -yre, -ε -bi 'a -nagbopu -tua 'a le'betile, u wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε ni 'ne- a mu 'nyi, -ε di□e 'a yraanyibli -ji' pu 'li?»

-Yusu tve ne 'a -nagbopu ni, -te nyiblo gbagbu a 'klo ko bu ni 'mu*

24 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'a -nagbopu -tua le'betile, 'ki 'li gble a puppu 'kwli, u wen: «Nyiblo a 'di -bi, 'ki 'ne- a mu 'nyi, u di le pu, -ε ni 'u 'a 'bio 'lu yi 'li?»

25 Bu ni 'li -ti a 'mu, 'a hihla 'kwli, -ε -bi -Yusu lee □nu ni, ε wen: «'Ki 'ne- 'klo -bu ki, 'kuru pu ko bodu pu 'huen-, v tve □ne 'waa nyibli yi, -ε mo, v ni 'khi ki, 'ti- 'u -huε□ε, 'ki 'waa nyibli a 'mu, bu hla□a, -ε mo, 'waa naanyu ni □nu □haan-tebli 'yi □hlon le.

26 Kee, 'a mu -mo -bi, 'aan de 'yi yi -bleε -ni, bu ni 'mu le. Nyiblo -mu', -ε mo nyiblo gbagbu, ε bleε yi, bu mo 'aan lelenyo, 'ti- nyiblo -mu', -ε ko ne 'a mu win ki, ε bleε yi, bu 'wi nyiblo -bu yi, -ε □tui 'u 'a 'bio 'u.

27 □bu pu □ne de yi: Nyiblo -mu', -ε ni 'u dedihu ki, ε ko nyiblo -bi -mu', -ε mo lelenyo, -ε yi didi-tebli -hie, 'ki 'li v ni 'huen a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -ni 'u 'a 'bihian 'lu yi 'li? □bi ε 'yi nyiblo -mu', -ε ni 'u dedihu ki 'pa-? Kee- ε □ti 'mu, 'ki 'li -tonyibli 'nyi. Kee, 'mo -bi, 'ki 'ne- 'a mu 'nyi, 'n 'wi-lelenyo yi.

28 -Te v yi 'u 'mu le ni □tee ni, a 'yi 'u 'mu bu -hie, keε, a 'cibi 'u 'mu 'huu.

29 ε no- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, -ε mo, ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u nyibli win ki -koo -ni, 'n di -nyi 'a mu 'kl, a ko 'mu 'huen-, -a 'mu -kuan a 'mu nu, □wi yi, -te 'na 'Bat Nyisva -nu, 'ε -nyi 'mu 'kl, 'ki ε ko 'mu 'huen-, -ba ko nyibli win ki.

30 Ti a 'mu, 'bu nyre 'u, a ko 'mu 'huen-, 'ki -a di 'u -te ni -do de -dii -ni. 'Ki a di 'u -batipugbatu ki ble ni, a 'mu Yisraekuε a □tugbi ni -pu □tu 'u 'huen -mu' -bati le -puu -ni.»

-Yusu lee la Piel ni, -ε mo, Piel a 'mu, ε di□e 'ni hla, -ε mo, ε 'yi□i -yi (Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Saan 13.36-38)

31 -Yusu, no- yi 'li Simo Piel -mo -hlee -ni, ε wen: «Simo o, pu 'mu nua yi bu. Satan, -ε mo 'kuo -huan* a nyiblo gbagbu, no- -hua Nyisva 'kl, 'ki bu □tee 'u -mu le, □wi yi, -te nugba ni, 'bu □hlon -kubu le, 'ε -he 'li 'a □tutui 'li, □haan-kubu 'ε yi 'li -njmahen 'kwli hie.

32 Kee, 'mo -bu, 'n nyaa Nyisva le, 'ki 'u -na -ta', 'ki -bu 'cibi 'u 'na □wlu a yukuole. Ti -mu' -ko 'yri -di□e yru, -ε mo, -nu yunyredε, -ε -bi -bu -nyi -na dtayinu 'kl, 'ki bu kuo 'mu □wlu yi.»

33 -ε -bi ke- Simo pi□i yi: «Kukonyo, 'bu mo, 'bu pu -mu □ji', 'n di□e 'ni -hua, bu pu 'mu □ji' -we. 'Bu mo, 'bu 'la -mu, 'na mumu, 'n di□e 'ni -hua, bu 'la 'mu -we.»

34 -ε -bi ke- -Yusu pi□i yi, ε wen: «Piel, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li 'tolwwo ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre da, -di nu 'na -mo-gaawi ni ta, -ε mo, □yi 'mu -yi.»

-Yusu lee la 'a -nagbopu ni, 'ki bu -we -mo, -ε di□e nu, v 'mu -wɔn*

35 -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi de, ε wen: «'N lee la 'a mu ni, 'ki ba na la 'du kle, ba pu la 'na □haantitie nyibli, 'ni lee la 'a mu, -ε mo, 'ba yi la ni mi, a 'ni 'gbaa la 'li 'wliye, ko blo, ko 'suin 'huen-. -Te a 'yi la -tebli a 'mu -gba, □bi de ni 'u, a 'yi la -ko, a -hua la?» -ε -bi v wen: «'Uun-, ε 'yi la de □du -ko, -a 'yi la -ko, -a -hua la.»

36 -ε -bi ke- ε pi de: «Kee, -te ti ne -bu, ε 'yi 'mu le -ni. Nyiblo 'bu ko 'wliye, 'bu ko blo, bu gba□a. Ko, nyiblo 'bu 'yi 'plun -ko, bu plo 'a dtonu a wlawlu -bi, ε 'mu 'plun -to.

37 ε mo □han-ti □nu, 'n yi a 'mu 'ni -lee -ni, -ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, ε ko bu mu 'lu -mo, 'ki 'u 'mu ki. -Ti a 'mu, ε no- -bu: 'Ki v -hree 'li□i -balonyibli 'nyi. ε mo □han-ti □nu, -ti a 'mu v, 'cri la, 'ki 'u 'mu ki, ε 'tie nyre 'u ni.»

38 -ε -bi v wen: «Kukonyo, 'ye ke, -a ko 'plun ni 'huen.» -ε -bi ε wen: «ε nu -tee.»

-Te -Yusu de la Nyɔsɔva, 'kɪ 'lɪ olifieti a dɔgba 'lu
(Matie 26.36-46; Makɪ 14.32-42)

³⁹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɔɛn-, υ ɔtɪ 'dɔɔ, 'b mu 'lɪ dɔgba -mu', -ε kɔ 'lu olifieti nɪ 'lɪ. 'Kɪ 'lɪ dɔgba a 'mu 'lu, 'kɪ -Yusu 'cibi 'lɪ.

⁴⁰ -Te υ nyre 'lɪ -tuo a 'mu kɪ, -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ: «Ba da Nyɔsɔva, -ε diɔe nu, 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbu 'bu yɪ 'b 'a mu le nɪ ɔtɛɛ -nɪ, a 'nɪ ɔha de 'kuku nu.»

⁴¹ Bu pu 'kɪ le, -ε -bɪ ε -hɔɪn 'b ɔnu 'hɔɪ, 'ε 'yɪa 'b ye' bu de gbe. -ε -bɪ ε 'gbɪa kwɪɪ, 'ε -tɔa Nyɔsɔva a dɪda,

⁴² ε wen: «'Na 'Baɪ, 'bu mɔ, ɔnɪ yɪɔtɪ nɪ -hɔɪ, hɔɔ 'mu ɔhɔɪɛn -bɔ -mɔ le, 'n kɔ ɔbu 'ye. Kɛɛ, bu mɔ -na kɔwɛɛnle, ε 'nɪ 'mɔɔ 'lɪ 'na kɔwɛɛnle.»

[⁴³ Bu nɪ 'kɪ 'b bu, -ε -bɪ Nyɔsɔva a lɛlenyɔ 'hru ɔne yɪ, 'ε diɔe 'kɪ -nyɪ mɔ.

⁴⁴ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ hɔannu bi 'lɪɔtɪ 'kwɪɪ, ε nɔ- mɔ, bu ɔtu 'b 'kɪ, bu da Nyɔsɔva de. -Hihɪu -bɔ, -ε -hɔɛn 'lɪɔtɪ 'hɔɪ, ε 'wɪ- -hɪb a tapu yɪ.]

⁴⁵ -Te ε da 'kɪ Nyɔsɔva, -ε -bɪ ε 'du ye', 'ε mu 'lɪ 'a -nagbopu 'hɔɪ. -Te ε nyre 'b ɔnu 'hɔɪ, υ yɪ 'nɪ nɔme, 'kla-wɪye'yɪa a -tɪ.

⁴⁶ -ε -bɪ kɛ- ε pɪ 'kɪ ɔnu yɪ: «De kɔ mɛna a yɪ nɔme 'lɪ? Ba 'du ye', ba da Nyɔsɔva, -ε diɔe nu, 'kuo -hɔɪn a nyiblo gbagbu, 'bu yɪ 'b 'a mu le nɪ ɔtɛɛ -nɪ, a 'nɪ ɔha de 'kuku nu.»

-Te -Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ nu la -Yusu a kɔkɔ*
(Matie 26.47-56; Makɪ 14.43-50; Saan 18.3-11)

⁴⁷ Win nɪ 'lɪ -Yusu wɔn, -ε -bɪ nyibli -hɔɔhɔɪ waan 'lɪ nɪ. Judɪa, -ε mɔ -Yusu a -nagbopu* nɪ -pu ɔtu 'b 'hɔɛn a nyiblo -bɪ, ε nɔ- pu nyibli a 'mu ye', 'ε ɔcɪcre 'b -Yusu 'hɔɪ bu, 'ε 'wɪɛɛ ɔne.

⁴⁸ -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪɔtɪ yɪ: «Judɪa, ɔbɪ 'kɪ 'lɪ 'na 'wɪɛɛɛ 'kwɪɪ, 'kɪ -hɔɪ -bɔ naa 'lɪ, -bɔ pu 'mu 'na yɔanyibli -jɪ', 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo?»

⁴⁹ -Te -Yusu a -nagbopu yru de a 'mu, -ε mi 'b nyre mɔ, -ε -bɪ υ 'betɪ -Yusu nɪ, υ wen: «Kɔkɔnyɔ, ɔbɪ -ba nu 'pɪɛn, -ba -wɔɪn ɔnu -mɔ?»

⁵⁰ 'Kɪ Nyɔsɔva a -cɔhlɔnpinyu* a nyiblo gbagbu a -kɔannunyɔ nɪ 'b -tuo a 'mu kɪ. -ε -bɪ -Yusu a -nagbopɪ -bɪ nu 'a 'pɪɛn, 'ε 'bɛ 'b -kɔannunyɔ a 'mu, 'a dɪɛnɔva.

⁵¹ -ε -bɪ -Yusu wen: «ɛ -wɛ -mɔ», 'ε -hɛn nyɪbeyu a 'mu a nɔa le, 'ε nuɔo, 'ε -wɛ.

⁵² -Te ε ɔtu 'b nɔa a 'mu 'a -ta', -ε -bɪ ε ɔhɔan -mɔ, 'ε yɪ 'lɪ Nyɔsɔva a -cɔhlɔnpinyu gbagbɪ -mɔ -hlee -nɪ, kɔ Nyɔsɔva a 'kagbau a 'yɪeɔtunyɔ gbagbɪ, kɔ -Juukɔɛ a 'hɪb a nyibli, -υ diɔe kɔ mɔ 'hɔɛn-. Kɛ- ε pɪ: «Ta-wɔɪn-tebɪ kɔ tɪ 'hɔɛn-, ε nɔ- a -ya, 'a di 'mu kɔ mɔ, -te υ nɪ -balɔnyɔ a kɔkɔ.

⁵³ 'Tɪ-, 'a -nɛ tɪ, 'kɪ a kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a nɪ la 'lɪ Nyɔsɔva a 'kagbau bu, 'kɪ a 'yɪ 'lɪ na kɔkɔ le ɔmuɔ -nɪ. Kɛɛ, tɪ -mu', Nyɔsɔva -nyɪ 'a mu, a kɔ 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbu 'hɔɛn-, -ε mɔ halɔ 'nyɪ a nyiblo gbagbu, tɪ a 'mu, ε nɔ- nyre 'b. ε nɔ- nuɔo, 'a kɔ 'kɪ, 'kɪ ba nu 'aan -kɔan.»

Pielɪ wen 'nɪ, ε 'yɪ la -Yusu -yɪ

(Matie 26.57-58,69-75; Makɪ 14.53-54,66-72; Saan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ -Te -Yusu -wɛ win a pɔpɔɔ -mɔ, -ε -bɪ υ kɔɔɔ nɪ, 'b gbɛ 'lɪɔtɪ -cɔhlɔnpinyu* a nyiblo gbagbu a 'kayɔ bu. Pielɪ -mɔ -bɪ, ε yɪ kɔɛ -Yusu ɔwɪen, 'kɪ 'lɪ -mɔhɔɔɛ 'kwɪɪ, 'ε -hɛ 'lɪ 'waa ɔpɪ le.

⁵⁵ 'Kɪ 'b -patu', 'kɪ υ 'tie 'b nagba, 'b ɔglaa 'lɪɔtɪ le. Nyibli -mu', -υ ɔglaa 'lɪ nagba a 'mu le, υ nu- kɔ 'nyɪ Pielɪ nɪ 'lɪ bu.

56 'Kɪ v nɪ 'kɪ 'v bʊ, -ɛ -bɪ -kvannunʊgba -bɪ 'ye'ɛ nɪ, 'ɛ -hrʊv ɔnɛ 'yie lɛ, ɛ wɛn: «Nyiblo -bʊ, ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi* ɔnɔ -wɛ.»

57 Kɛɛ, -ɛ -bɪ Pielɪ -ga nɪ, ɛ wɛn: «Nʊgba o, 'n 'yɪ'ɪ -yi mɔ.»

58 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ nyɪbeyu -bɪ 'ye Pielɪ nɪ. Kɛ- ɛ pɪ, 'ɛ yɪ'ɪ -lee -nɪ: «-Mɔ -bʊ, 'kɪ -nɪ 'lɪ 'a nyibli a 'mʊ 'nyɪ.» -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Nyɪbeyu o, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-»

59 -Haawɔ nɪ -do bʊ -hi, -ɛ -bɪ nyɪbɛhɪan -bɪ nɪ 'v. Kɛ- ɛ pɪ'ɪ yɪ, 'kɪ 'lɪ win 'yaklɪ 'kwli: «ɔHan-tɪ ɔnɔ, nyiblo -bʊ, ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ ɔnɔ -wɛ, -kɔtɪ v nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, v mɔ Galilekʊɛ ɔnɔ.»

60 -ɛ -bɪ kɛ- Pielɪ pɪ nyɪbɛhɪan a 'mʊ yɪ: «Nyɪbeyu o, -tɪ -bʊ, -hlɛ, 'nɪ -yru'ɔ 'lɪ'ɪ lɛ.» Bʊ nɪ 'lɪ win a pupʊv 'kwli, -ɛ -bɪ hape da -nyrɛ nɪ.

61 Hape bʊ da 'kɪ -nyrɛ, -ɛ -bɪ Kʊkɔnyɔ -Yusu ɔhɪan -mɔ, 'ɛ -tua Pielɪ a 'yiye. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ɛ -bɪ -tɪ -mʊ', Kʊkɔnyɔ lee wɛn'ɛ, -ɛ mɔ: «'Tɪ-hape 'mʊ kɛ -nyrɛ da, -di nu kɛ 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, ɔmʊ lɛ pʊ, ɔyɪ 'mʊ -yi.» -ɛ -bɪ -tɪ a 'mʊ, ɛ bi 'lɪ'ɪ 'kwli.

62 -Tɛ ɛ bi 'lɪ'ɪ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ 'hɪɪ 'lɪ -yaa 'kwli nɪ, 'ɛ -tua wuwe, 'kla-wliye'yɪya a -tɪ.

-Tɛ -Yusu a 'yie'ɪtunyv nu la 'a bibie, kɔ, v nu la 'a 'yri-hɪhɪa (Matie 26.67-68; Makɪ 14.65)

63-64 Nyibli -mʊ', -v ɔtui -Yusu 'yie, v 'cɛɛ ɔnɛ nɪ, 'v mʊa nɛ 'a 'yii klɛ, 'tɪ, 'v yɪ'ɪ bi. V nɪ 'lɪ 'a bibie 'kwli, -ɛ -bɪ v yɪ'ɪ lɛ 'nɪ 'bɛn -nɪ, v wɛn: «Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ o, lee nɛ -a mʊ, nyiblo a 'dɪ -hɛn -mʊ dɛ 'lɪ?»

65 'Tɪ -v 'mʊ -yre mɔ mu, -ɛ -bɪ v -ha'ɔa 'yri lɛ dɪaktɪ.

-Tɛ -Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ pʊv la -Yusu -bati lɛ (Matie 26.59-66; Makɪ 14.55-64; Saan 18.19-24)*

66 -Tɛ -nyrɛ -nye, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ a naanyʊ, kɔ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ, kɔ tetetɔonyʊ 'hʊɛn-, nʊ- 'kukue lɛ, 'kɪ 'v -Yusu a -bati a lɛpʊulɛ a -ta'. -ɛ -bɪ v lee nyibli -mʊ', -v yɪ la ɔnu -hɛɛ -nɪ nɪ, 'kɪ bʊ ya 'lɪ -Yusu 'waa -gbolugbo gbagbʊ yɪ.

67 -Tɛ v ya ɔnu'v yɪ, -ɛ -bɪ v 'bɛtɪ'ɛ nɪ, v wɛn: «ɔBɪ -mɔ mɔ Wanyɔ ɔmʊ, Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ dɪ la ya, 'kɪ 'v 'a dakɔ a wɔwa a -ta'? 'Bʊ mɔ -mɔ, lee nɛ -a mʊ.» -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnɔ yɪ: «'Bʊ mɔ, 'nɪ pʊ lɛ: Iin, 'mɔ ɔnɔ, a 'nɪ -pʊ'v lɪ'ɪ ɔhaan-tɪ nɪ.

68 ɛ mɔ, 'bʊ mɔ, 'nɪ 'bɛtɪ 'a mʊ -wɛ, a 'yɪ 'lɪ'ɪ 'lɪ -wɛ, ba -hɪhɪa 'mʊ klɛ.

69 Kɛɛ, kʊɛ kɛ 'kɪ mɔ bʊ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'kɪ 'nɪ dɪ 'v 'Klɪkɪnɪnyɪsʊa a diidekɪbɪa kɪ bʊ nɪ.»

70 -ɛ -bɪ 'waa pɛpɛ, v wɛn: «ɔBɪ -mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ɔnɔ?» -ɛ -bɪ ɛ ɔtu ɔnu ɔwɔn, ɛ wɛn: «ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'mɔ ɔnɔ.»

71 -ɛ -bɪ v wɛn: «-A 'nɪ -hʊa'ɔa 'kɪ -hɛhɪnyibli ɔdʊ dɛ. -Aan ɔgbɛtʊ, -a 'win 'a wɔn bʊ a win nɪ. (-Tɛ ɛ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ɔnɔ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a -tɪ a lɛ-hɛɛ lɛ ɔnɔ. 'A -tɪ 'kɪ o, ɛ kɔ bʊ 'kʊ.)»

23

-Tɛ v gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ, -ɛ mɔ Romakʊɛ a -gʊlʊnʊma (Matie 27.1-2,11-14; Makɪ 15.1-5; Saan 18.28-38)

1 Bʊ -yre 'kɪ, -ɛ -bɪ v 'dʊ ye', 'v gba 'lɪ'ɪ Romakʊɛ a -gʊlʊnʊma -mɔ. 'A 'nyrɛ mɔ Pilatɪ. (Romakʊɛ, nʊ- kɔɔ -Juukʊɛ* win kɪ. -Juukʊɛ 'yɪ 'lɪ'ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'lɪ nyiblo 'bʊ mɔ, Romakʊɛ 'bʊ 'yɪ -wɛn. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -Juukʊɛ 'v gba 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ.)

2 'v -tua 'a -tɪ a yɛɛ lɛ, v wɛn: «-A 'nɛɛ nyiblo -bʊ 'yie kɪ bʊ. ɛ nɔ- wɛn -a mʊ yɪ, 'kɪ 'nɛ- aan 'blugba 'kwli, 'ɛ yɪ nyibli -lee -nɪ, -ɛ mɔ, v 'nɪ 'pɛɛ 'lɪ 'blʊwli -mʊ', Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ pʊ lɛ, -ba 'pɛɛ -nɪ. 'Ya 'v 'lʊ dɛ,

ε wen, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsɔa pɔ la lɛ, ε di la -a mu yɪ ya, ε [hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, ε mɔ bodɔɔ -bɪ [nɔɔ -wɛ.»

3 -Ε -bɪ Pilatɪ yɪ [ɪ 'nɪ 'beti -nɪ, ε wen: «[Bɪ -mɔ mɔ -Juukɔɛ a bodɔɔ?» -Ε -bɪ kɛ- -Yusu -pɔ: «[ɪn, 'mɔ [nɔɔ.»

4 -Ε -bɪ Pilatɪ -tɔa 'lɪ Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpɪnyu* gbagbɪ kɔ nyibli -hɔɔhɔɪ -mu' 'hɛn-, 'waa -mɔhleele, ε wen: «Nyiblo -bɔ, dɛ -hɔan bɔ di nu, 'nɪ 'ye[ε lɪ[ɪ.»

5 Kɛɛ, υ 'yɪ Pilatɪ kɪ -wɛn, 'ɔ -tɔa 'lɪ win a 'yaale, υ wen: «Nyiblo -bɔ, 'a tɔɔwin [gbɔgblo 'blɔgbɔa a pɛpɛ nɪ, kɔɛ 'lɪ Galileblɔgbɔa 'kwli bɔ, -bɔ nyre 'nɛ- Jrusɛdɔɔ 'kwli.»

-Tɛ υ gba 'lɪ -Yusu 'kɪn Helɔdɪ -mɔ

6 -Tɛ Pilatɪ 'wɪn 'waa win a 'mɔ, -ε -bɪ ε yɪ 'nɪ 'beti -nɪ, ε wen: «[Bɪ nyiblo -bɔ, ε mɔ Galilekɔɛyɪ [nɔɔ?»

7 -Ε -bɪ υ wen: «[ɪn.»

'A -tɪ 'kɪ ɔ, 'kɪn -bɔ, -ε mɔ Helɔdɪ, nɔ- kɔɔ Galileblɔgbɔa win kɪ. -Tɛ Pilatɪ 'wɪn 'kɪ, -ε mɔ 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Galileblɔgbɔa a 'mɔ 'kwli, -ε -bɪ ε lee nɛ 'a nyibli nɪ, 'kɪ bɔ gba 'lɪ[ɪ Helɔdɪ -mɔ. Tɪ a 'mɔ 'yɪ, 'kɪ 'kɪn Helɔdɪ a 'mɔ, ε nɪ 'lɪ Jrusɛdɔɔ 'kwli.

8 -Tɛ Helɔdɪ 'ye -Yusu, -ε -bɪ ε kɔ plɔ a bleele, -ε nu[ɔ, ε yɪ 'wɪn 'a 'nyrɛ lɛ, see la, 'ɛ [mɔɛ la 'a 'yɪye lɛ, -ε dɪ[ε nu, ε 'mɔ [whlɛkɛɛ-teblɪ, -Yusu di nu 'ye.

9 -Yusu bɔ nɪ 'ɔ[ɔ ye', -ε -bɪ ε -tɔa 'a -teblɪ -hɔɔhɔɪ a lɛ'betile, kɛɛ, -Yusu 'yɪ[ɪ 'a [dedede kle -hɪhɪa -nɪ.

10 'Kɪ Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpɪnyu* gbagbɪ kɔ tetetɔɔnyɔ 'hɛn-, υ nɪ 'ɔ. υ nu- yɪ -Yusu -tɪ -yɛɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ win 'yaktɪ 'kwli,

11 Helɔdɪ kɔ 'a nyibli 'hɛn-, 'ɔ 'cɛɛ -Yusu, kɔ, 'ɔ yɪ 'a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ, 'ɔ pɔ[ɔ bodɔɔwlawɔ, 'ɔ gba 'lɪ[ɪ Pilatɪ yɪ de.

12 Helɔdɪ kɔ Pilatɪ 'hɛn-, υ nyinyre la lɛ, kɛɛ, -nyrɔwɔ a 'mɔ 'kwli, υ -hɛ nɪnatumɔ.

-Yusu a -bati a 'lu-yrɛɛlɛ', Pilatɪ wen 'nɪ, ε kɔ bɔ 'kɔ (Matie 27.15-26; Makɪ 15.6-15; Saan 18.39-19.16)

13 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hɪ, -ε -bɪ Pilatɪ da Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpɪnyu* gbagbɪ, kɔ -Juukɔɛ* a naanyɔ kɔ nyibli -bɪ 'hɛn-.

14 Kɛ- ε pɪ [nɔ yɪ: «A wen 'nɪ, nyiblo -bɔ, ε nɔ- -wɛn 'a mu yɪ, 'kɪ 'nɛ- 'blɔgbɔa -bɔ 'kwli. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'a ya 'mɔ[ɔ yɪ. Ba pɔ 'mɔ nɔa yɪ bɔ -tɛɛ: 'Na [gbɛtɔ, 'n 'beti[ε nɪ, kɪ mɔ 'a mu ye'. Yɪnyre-teblɪ a pɛpɛ -bɔ, a 'ma[ɔa 'lu bɔ, ε 'yɪ 'a nunu-teblɪ 'pa-.

15 Mɔ, Helɔdɪ 'ye[ε nɪ -wɛ, -ε mɔ, -teblɪ a 'mɔ, ε 'yɪ 'a nunu-teblɪ 'pa-. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ -mɪa [nɛ kle. 'A -tɪ ɔ, nyiblo -bɔ, ε 'yɪ ynyredɛ [dɔ -nu, -bɔ bleɛ 'kukɔɔ yɪ.

16 'A -tɪ, 'na 'seyo bɔ nu lɔkɔ, bɔ bi[ε, 'tɪ- 'mɔ[ɔ bɔ tɛ.» [

17 'Bɪ -Juukɔɛ a lɛ'mimle -mɔ', -ε mɔ Pakɪ, 'bɔ nyre 'ɔ, Pilatɪ kɔ bɔ -ha nyiblo nɪ -dɔ [jɪ', 'kɪ 'ɔ -Juukɔɛ a plɔ a bleele a -ta'.]

18 Kɛɛ, 'waa pɛpɛ a 'mɔ, υ -tɔa Pilatɪ a 'yile[mɔmɔale, υ wen: «Nu[ɔ, nyiblo -bɔ bɔ 'kɔ, -bɔ -ha Balabastɪ [jɪ'!»

19 'Tɪ-, Balabastɪ a 'mɔ, ε kɔ nyibli -bɪ 'hɛn-, υ nu- -wɛn la Romakɔɛ a naanyɔ yɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɔɔ 'kwli, 'tɪ- 'kɪ 'lɪ yɪ-wɔn wɔnɛ a 'mɔ 'kwli, υ 'laa la 'lɪ nyiblo. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ɔ pɔ la [nɔ -jɪ'.

20 Pilatɪ -hɔɛ[ε nɪ, bɔ tɛ -Yusu bɔ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ -tɔa 'lɪ nyibli a 'mɔ, 'waa -mɔhleele de.

21 KEE, -te v 'win 'a win, -ε -bι 'waa pepe a 'mu, v -tua Pilati a 'yile□mumale, v wen: «Koo 'u□v tugbe 'yie, ε 'mu 'ku! Koo 'u□v tugbe 'yie, ε 'mu 'ku!»

22 -ε -bι ke- Pilati pι □nv yι de, 'wι nι ta a de: «De -huan a 'dι -bι ε -nu 'lι? 'N 'yι 'lι□v de -huan □du 'lι 'yee -nι, -bu bleε 'kukuv yι. 'A -tι o, 'n di lee 'na 'seyo, bu bii □ne loko. 'Bu -we 'a bibie -mo, -ε -bι 'n te□ε bu.»

23 KEE, v 'tε □mumue□ε 'yι le, v wen: «Koo 'u□v tugbe 'yie, ε 'mu 'ku!» 'Waa win nι 'u Pilati a win 'lu yι diaki.

24 Bu 'ye nι wen -tι a 'mu, Pilati hle kι, ε no- mo Pilati bu -yra□a, 'kι bu wen de -mu', 'waa □wι -hve kι,

25 'ε te nyiblo -mu', -Juukve -hve bu, -ε mo Balabasi, v pu la □jι, 'kι 'u 'blugba a □gbugblole a -ta', ε ko, -te ε -nu, 'ε 'la la nyiblo a -tι. -Yusu -mo -bι, ε no- ε -nyι 'a 'seyo, 'kι bu gba□a, bu 'la□a, □wι yι, -te -Juukve nι 'a -huhua.

-Te v koo la 'v -Yusu tugbe 'yie

(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Saan 19.17-27)

26 -Te de a 'mu, -ε -hi, -ε -bι Pilati a 'seyo gbe -Yusu nι, 'u □tue □ne 'dιo, v 'mu□v 'la. Bu yι 'kι nι mi, -ε -bι v ko nyibehan -bι 'huen-, v □amee nι. Nyibehan a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Kι ε koo 'lι Silenidιo 'kwli. No- -huen -titi. Simo a 'mu, ε no- 'seyo -klo, 'u hle□ε -Yusu a tugbe, 'tι- 'u lee □ne, bu kve □nv □wien.

27 Nyibli -huhui, nu- yι -Yusu □wien kve. Nugbι -huhui, nu- 'wle□ε ke' bu, 'u yι 'u 'a -ta' -wee -nι.

28 Bu yι 'kι□v -mo nι -wee -nι, -ε -bι -Yusu □hian -mo, 'ε -tua 'waa leele, ε wen: «'A mu Jrusre a nugbι, a 'nι 'wee 'lι, 'kι 'u 'na -ta', keε, ba we, 'kι 'u 'aan dion, ko 'kι 'u 'aan 'yonu a -ta',

29 -ε nu□o, □huen'yeti di 'u 'nι nyre. Ti a mu 'yri, ke- v di pu: Plo a bleele 'kι 'u nugbι -mu' -mo, -v 'yι 'yukode, ε ko 'waa de -mu', -v 'yι -huan 'yu nι kve, ko -v -bι -mu', -v 'yι -huan 'yu nι 'nye.

30 Ti a 'mu 'yri, -ε -bι ke- -tonyibli di pu, dugbι bu bi 'u □nv 'lu, v 'mu le 'kuku -nι.

31 'Mo -bu, -ε ko 'klo □sii 'u yι, -ε 'wι- tugbe yrayru yι, v nι le, v □tui □huen, 'tι- 'a mu -bu, -v ko 'klo 'yι 'u yι 'sii -nι, -v 'wι- ti jeji yι, -bι' 'aan de di -huan 'mu □ti 'lι?»

32 'Seyo a 'mu, v gbe 'crekonyibli nι 'huen, v 'mu □nv 'la, v ko -Yusu 'huen-.

33 'Kι v nyre 'kι 'u -tuo -mu' kι, -ε ko 'nyre -mo 'Lukla. -Te v nyre 'u, -ε -bι 'seyo koo 'u -Yusu tugbe 'yie. 'Kι 'u -tuo nι -do a 'mu kι, 'kι v koo 'u crekonyibli nι 'huen a 'mu 'waa -ne ti 'yie, nyiblo nι -do, 'kι 'lι -Yusu a diidektibia kι, -do -bι, 'kι 'lι 'a kamlakibia kι.

34 -Yusu 'mu 'u tugbe 'yie nι, -ε -bι ke- ε pι: «'Na 'Baι o, de 'kuku -bu, v nι, -hru 'a -tι -mo, -koti -tebli -bu, v nι, v 'yι□v -yι.» 'Seyo -mo -bι, v pu 'wla, -Yusu a 'hulepu-tebli a -tι, v 'mu□v yι, -te v di 'a □gigla nu.

35 Hιaponyibli -bι, -v nι 'u -tuo a 'mu kι, 'kι v pu 'u 'yie bu, 'u yι -tebli a pepe a 'mu, -ε mi 'lu -mo 'ye. -ε -bι -Juukve* a 'blu a nyibli 'ceε □ne nι, v wen: «'E wa nyibli -bι. 'A -tι 'kι o, 'bu mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la -a mu yι ya, bu wa 'a dion!»

36 'Seyo -mo bι, v -he□ε 'yri le -we, 'u 'yιya 'u□v 'hui bu, 'u yι□v 'linuno -nyι.

37 -ε -bι ke- v pι□v yι: «'Bu mo, □nι mo -Juukve a bodιo, -ε -bι wa -dion!»

38 'Kι 'u 'a tugbe a 'mu 'yie, v 'cru 'u 'plaankibia kι, -ε mo: «'Nyiblo -bu, ε no- mo -Juukve a bodιo.»

39 'Kɪ 'lɪ 'crekɔnyibli nɪ 'hwen -mʊ', ʊ kɔɔ 'ʊ 'waa ti 'yie lɛ, nyiblo nɪ -do nɪ 'lɪ, 'ɛ -hɛ -Yusu 'yri lɛ, ɛ wen: «ƆYɪ lɛ -pʊ, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yɪ ya. Wa 'kɪ -dɪɔɔɔ, Ɔmʊ -a mʊ wa -wɛ mɔ.»

40 Kɛɛ, 'a 'bɪhɪan -bɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'ʊ, ɛ nɔ- -tʊa 'a 'bɪ a 'mʊ, 'a -mɔ'pʊplɛ, ɛ wen: «Mɔ -bʊ, Ɔyɪ Nyɪsʊa a hʊannʊ -kɔ mɔ. ƆHɪwɛn nɪ -do -bʊ, -yɪ 'yɛ, ɛ nɔ- nyɪbehɪan -bʊ, ɛ yɪ 'yɛ -wɛ.

41 -A mʊ -mɔ -bɪ, -aan Ɔhɪwɛn -bʊ, -a yɪ 'yɛ, ɛ kɔ 'ʊ nɪ, -ɛ nu Ɔɔ, yɪnyre-teblɪ -mʊ', -a nu, ɛ nu- kɔ -bati kɔ -a mʊ. Kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ dɛ -hʊan Ɔdʊ -nu.»

42 -Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ -tɪ a 'mʊ, 'a hɪhla -mɔ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ -Yusu yɪ, ɛ wen: «-Yusu ɔ, 'na -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ -mʊ -mɔ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yri -dɪ di de, 'kɪ 'lɪ -na 'kɪ a kɪnɪnɪ 'kwɪlɪ, Ɔmʊ -tonyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ pɛpɛ.»

43 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ Ɔɪ yɪ, ɛ wen: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, kɪkɛ -bʊ, -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, 'kɪ -a di kɛ 'lɪ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa a Ɔhaan'dɪɔ* 'kwɪlɪ nɪ.»

*-Tɛ -Yusu nu la 'kɔkɔɔ
(Matie 27.45-56; Makɪ 15.33-41; Saan 19.28-30)*

44-45 Muu 'ʊ 'yru bʊ nyra bʊ a ti 'yie, -ɛ -bɪ halɔ ka -tʊtʊ a pɛpɛ kɪ. Halɔ a 'mʊ, ɛ nɪ 'ʊ -nɪnɪ, 'ɛ yɛ 'yru-hiile a ti kɪ. Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav -mʊ' bʊ, -ɛ nɪ 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwɪlɪ, danʊ gbabʊ -mʊ', -ɛ 'bɛ 'kayu a 'mʊ Ɔtɪɔ, 'ɛ -kɪ wɔn pɛpɛ.

46 -ɛ -bɪ -Yusu 'gbo nɪ, ɛ wen: «'Na 'Baɪ, -mɔ 'n pʊ 'lɪ 'na -hihiu -jɪ'.» -Tɛ ɛ -yɛɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ mla -hʊnhɔn.

47 Romakʊɛ a 'seyo a nyiblo gbabʊ -mʊ', -ɛ nɪ 'ʊ, -tɛ ɛ 'yɛ -teblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa Nyɪsʊa a 'nyɛɛɛpʊpʊɔ, 'tɪ -ɛ pɪ win, ɛ wen: «ɛ mɔ Ɔhan-tɪ Ɔnɪɔ, nyiblo -bʊ, ɛ 'yɪ dɛ -hʊan Ɔdʊ -nu.»

48 Nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ di -ta 'yɛ mɔ, ʊ 'yɛ -teblɪ a 'mʊ nɪ, -ɛ mu 'lu -mɔ. 'Waa pɔɔ yɪ 'lɪ bʊ nɪ 'nɛɛ -nɪ, 'ʊ -mɛ kle.

49 -Yusu a nɪnatumʊpʊ a pɛpɛ -mʊ', kɔ nʊgbɪ -bɪ, -ʊ yɪ la Ɔa Ɔwien lɛ kʊɛ, -ʊ -hɔn 'lɪ Galileblugba 'kwɪlɪ, ʊ hlɔɔ 'ʊ -tɛ a 'mʊ -mɔ lɛ dɛ gbe, 'ʊ 'yɛ -teblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ.

*-Tɛ ʊ pʊ la 'lɪ -Yusu 'dabio 'kwɪlɪ
(Matie 27.57-61; Makɪ 15.42-47; Saan 19.38-42)*

50-51 ɛ kɔ la nyɪbehɪan Ɔdʊ, 'ɛ kɔ la 'lɪ -juukʊɛ a 'dɪɔ -bɪ 'kwɪlɪ. 'A 'nyɛ mɔ Sosefʊ. 'A 'dɪɔ a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Alimate. Nyɪbehɪan a 'mʊ, 'a Ɔwɔ nɔ yɪ dɪakɪ, kɔ, 'a 'kɔɔ 'sɪi 'ʊ yɪ. Tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsʊa di 'ʊ nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ yɪ -plɛ. ɛ mɔ -juukʊɛ* a -gbolugbo gbabʊ a nyiblo -bɪ Ɔnɪɔ. Kɛɛ, -teblɪ -mʊ', 'a 'bio -hla, kɔ, ʊ nu -Yusu 'yɪ Ɔhlɔn lɛ, ɛ 'yɪ Ɔɪ kɪ -wen.

52 Sosefʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'ɛ lee Ɔnɛ, 'kɪ bʊ wen, bʊ -ha 'ʊ -Yusu a -plahʊ tugbɛ 'yie, ɛ 'mʊ 'ʊ Ɔv 'ʊ -ha, Pilatɪ a 'mʊ, 'ɛ -wen.

53 Sosefʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mu, 'ɛ -ha 'ʊ -Yusu a -plahʊ tugbɛ 'yie, 'ɛ 'hɪnhɪwan Ɔa -jɪsɛ lɛ, 'tɪ- 'ʊ gba 'lɪ Ɔɪ -tɪtɛ -mʊ', ʊ di 'ʊ Ɔv Ɔtuu -nɪ. 'Kɪ 'ʊ -tɛ a 'mʊ, 'hɪɔ gbabʊ nɪ 'ʊ, 'ɛ hlɔ yra, 'ɛ 'wɪ- dugba yɪ. Tɪ Ɔdʊ a ti 'yri la, 'kɪ 'lɪ 'hɪɔ gbabʊ a 'mʊ 'kwɪlɪ, 'kɪ ʊ 'bluu la 'lɪ 'dabio, (-ɛ 'wɪ- wɪlukayu yɪ). 'Dabio a 'mʊ 'kwɪlɪ, ʊ 'yɪ -hʊan 'lɪ 'kɔkɔkɔ nɪ pɪ. ɛ nɔ- kɔ 'kwɪlɪ, ʊ Ɔtu 'lɪ -Yusu a -plahʊ.

54 ɛ mɔ la 'wee a -nyɔwɪ nɪ Ɔhun a 'yru-hiile a ti 'yri Ɔnɪɔ, -juukʊɛ a -wuwle-nyɔwɔ*, -ɛ mɔ 'sɛɛdɪ, 'ɛ mi la 'ʊ nyɛ mɔ, 'yru bʊ pa a ti 'yri.

55 Nʊgbɪ -mʊ', -ʊ yɪ la -Yusu Ɔwien lɛ kʊɛ, -ʊ -hɔn la 'lɪ Galileblugba 'kwɪlɪ, ʊ nu- kɔ Sosefʊ 'hʊɛn-, -ʊ mu 'lɪ 'dabio yɪ, nʊgbɪ a 'mʊ, 'ʊ ta 'lɪ 'dabio a 'mʊ 'kwɪlɪ lɛ, 'ʊ 'yɛ Ɔɛ, -tɛ -mʊ', ʊ nu 'lɪ -Yusu a 'dabio a 'kwilibʊpʊpʊɔ.

56 -Te v -gbee -tebli a pepe a 'mu, -e -bi v -me kle, 'u 'ya 'dɔɔ, 'u -we hɪnhɪrɪnɪpu-tebli -mɔ, kɔ -dawinninyra 'hɛn-, v 'muɔ -Yusu a 'hɪ lɛ plɔ. -Te -wuwle-nyrɔwɔ nyre 'u, -e -bi v -wle nɪ, ɔwɪ yɪ, -te Nyɪsɔvɔ a tete nɪ 'a hɪhla.

24

-Te Nyɪsɔvɔ a lɛlenyɔ lee la nɔgbɪ -mu', -e mɔ, -Yusu 'hɪ 'klɔ (Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Saan 20.1-10)

1 -Te -wuwle-nyrɔwɔ* -hi, 'sɔɔndɪ a -nyragbɪ, -e -bi nɔgbɪ a 'mu, v 'du ye', -dawinninyra -mu', v -we la -mɔ, 'u gba 'lɪɔɪ -Yusu a 'dabio yɪ.

2 -Te v nyre 'lɪ, -e -bi v 'yeɔɛ nɪ, -e mɔ, kɔanɪhɔɔ -mu', nyibli nu la, 'u ka la 'dabio yɪ, v blikeɔe lɛ, 'u -ha 'vɔv 'u.

3 E nɔ- mɔ bu pa 'lɪ 'dabio a 'mu 'kwli, kɛɛ, v 'yɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a -plahɪ bu -yɛɛ -nɪ.

4 Waa ɔwh kɛɛ lɛ, -te v 'yɪ 'lɪɔɪ 'dabio 'kwli bu -yɛɛ -nɪ. 'A -tɪ, dɛ bu di 'lu -mɔ lɛ -hie, v 'yɪɔɪ -yɪ. 'Kɪ v nɪ 'kɪ 'u bu, -e -bi nyɪbɛpu nɪ 'hɛn ɔdu, nu-'hɪɪ 'u ɔnu 'hɪɪ. Nyɪbɛpu nɪ 'hɛn a 'mu, v pu wlawɪ puɔpu, 'e yɪ wɪn. Nyɪsɔvɔ a lɛlenyɔ ɔnɔɔ.

5 -Te v 'ye nyibli nɪ 'hɛn a 'mu, -e -bi huannɔ bi 'lɪ ɔnu 'kwli, 'u pu 'lɪ -wɪlɔ lɛ. -E -bi kɛ- nyibli nɪ 'hɛn a 'mu, v pɪ ɔnu yɪ: «A 'nɪ 'mɔɔ 'nɛɔɛ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ lɛ. E nɪ 'klɔ.

6 E 'yɪ 'nɛ- nɪ. Nyɪsɔvɔ -ha 'lɪɔɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'e -haɔa 'klɔ. -Te e 'tɛ nɪ la 'lɪ Galileɪbugba 'kwli, -tɪ -bu, e lee la 'a mu, bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli.

7 Kɛ- e pɪ la 'a mu yɪ: U kɔ bu pu -tonyibli a pepe a Nyɪblo 'kreɔnyibli -jɪ', v 'mu 'vɔv tugbɛ 'yie -kɔɔ -nɪ, e 'mu 'ku. 'Tɪ- 'bu 'ku, -nyrɔwɪ nɪ 'hɛn, ta a -nyrɔwɔ, e kɔ bu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bu 'hɪɪ 'klɔ.»

8 -Te v wɪn 'kɪ -tɪ a 'mu, -e -bi -tɪ -mu', -Yusu lee la ɔnu, e bi 'lɪ ɔnu 'kwli.

9 -Te e bi 'lɪ ɔnu 'kwli, -e -bi v ɔhɪan -mɔ, 'u mu 'lɪ -Yusu a -nagbopu* nɪ -pu ɔtu 'u -do -mu' -mɔ, e kɔ nyibli a pepe -bi -mu', -v nɛ la -Yusu -mɔ -we, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'u naɔa -mɔ lɛ.

10 Nɔgbɪ a 'mu, -v nɛ -tebli a 'mu -mɔ lɛ, 'waa 'nyre mɔ Madala a Mari, kɔ Santɪ, kɔ Mari -bi, -e mɔ Saktɪ a 'dii. Nɔgbɪ -bi -mu', -v kɔ ɔnu 'hɛn, -v mu 'lɪ 'dabio yɪ, -tebli nɪ -do a 'mu, e nɔ- v na -mɔ lɛ -we, 'kɪ 'u -Yusu a -mɔnanyɔ* ye'.

11 Kɛɛ, -Yusu a -mɔnanyɔ a 'mu, 'kɪ 'lɪ 'waa 'lulɛ-hihie 'kwli, v yɪɔɪ 'nɪ 'ye, -e mɔ, -tɪ a 'mu, nɔgbɪ a 'mu, v na -mɔ lɛ, e 'yɪ 'luko-moko -kɔ, v 'nɪ -puɔv lɪɔɪ ɔhaan-tɪ.

12 E nɔ- mɔ Pielɪ bu 'du ye', bu gba 'lɪ 'dabio cigbɛ yɪ. -Te e nyre 'u, -e -bi e ɔtɪ 'u nɪ, 'e ta 'lɪɔɪ 'kwli lɛ, 'e 'yɪ 'lɪ ɔdedede 'lɪ 'ye, 'bu 'yɪ -jiseɪ nɪ -do -mu', v 'hɪnhɪan laɔa lɛ 'pa-. -E -bi e ɔhɪan -mɔ, 'e mu 'lɪ 'kayɪ bu. 'A 'mumu, 'a ɔwɪv kɛɛ lɛ diakɪ, 'kɪ 'u -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ a -ta'.

-Te -Yusu 'hɪɪ la 'a -nagbopu nɪ 'hɛn, -v mi la 'lɪ Emausɪɔɔ 'kwli yɪ (Maki 16.12-13)*

13 -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mu 'kwli, -Yusu a -nagbopu* nɪ 'hɛn -bi, nu- -hɔn 'lɪ Jɪrsɛdɔɔ 'kwli, 'u mi 'lɪ Emausɪɔɔ 'kwli. -Hɔn 'lɪ Jɪrsɛdɔɔ 'kwli, -bu mu 'lɪ Emausɪ, e -we 'lɪ -kilowɪ nɪ -pu ɔtu 'u -do nɪ.

14 -Te v nɪ 'hɪɪ wɔn, -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mɔ, e nɔ- kɔ -tɪ v nɛ -mɔ lɛ.

15 Bu nɪ 'lɪ -tɪ a 'mu, 'a lepɔpɔlɛ 'kwli, -e -bi -Yusu 'hɪɪ 'u ɔnu 'hɪɪ, e kɔ ɔnu 'hɛn, 'u -mu.

16 Kɛɛ, e 'wɪ- -te dɛ 'ye nɪ kaa nyibli a 'yii kɪ. E nɔ- kɔ -tɪ, 'u 'ye nɪ yɪɔɔ.

17 -E -bi -Yusu 'beti □nu ni, ε wen: «-Ti a 'di -bi a pipi' le 'li?» -Te ε 'beti -ti a 'mu, -ε -bi 'a -nagbopu ni 'huen a 'mu, v nyra bu, -ε nu□o, 'waa □wli 'muε bu.

18 Ti ni -do a ti 'yri, nyiblo -mu', -ε mo Klopasi, ε □tu□o □won, ε wen: «'N pu□u □haan-ti, 'ki 'li Jrusε a nyibli a pepe 'nyi, -mo ni -do, -mo 'yi de -bu, -ε mu 'lu -mo a -ti 'win.»

19 -E -bi ε wen: «-Ti a 'di -bi 'li?» -E -bi -nagbopi a 'mu, ε wen: «-Ti -mu', -ε mu 'lu -mo, 'ki 'u Nasaleti a -Yusu -mo. E mo Nyisua winwlon-hanyo* □nu. 'Ki 'u Nyisua ko -tonyibli 'huen- -gbati, 'a □wliεεε-tebli, ε ni la, ε ko 'a toowin 'huen-, v tue la□a -a mu ni, -ε mo, ε ni la 'kli ki diaki.

20 Kee, Nyisua a -cohlonpinyo* gbagbi, v ko -aan naanyu gbagbi 'huen-, v nu- pu□u Romakue a 'kumpu -ji, 'u pu□u □ne -bati le. 'E mo □han-ti, -te v pu □ne -bati le, 'u ko□u tugbe 'yie, 'ε 'ku.

21 -A mu -mo -bi, -a kuo □ne □wlu yi, -ε mo, ε no- mo -aan -ne Wanyo -mu', Nyisua ya la, -ε di Yisraekue □gble, 'ki 'li Romakue -ji'. -Te -tebli a pepe a 'mu, ε mu 'lu -mo, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo -bu.

22 E mo □han-ti, nugbi -bi 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -ti -bu, v -hla, ε keε ne -aan □wli le. -Nyragbli, nugbi a 'mu, nu- tuo 'li 'dabio yi,

23 keε, -te v -mu, v 'yi 'li -Yusu a -plahui bu -yεε -ni, 'u di -a mu lee mo, -ε mo, Nyisua a lelenyu 'hru □nu yi, 'u lee □nu, -ε mo, -Yusu -hon 'li 'kokonyibli 'nyi ni, 'ε 'hri 'klo.

24 E ko nyibli -bi, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -te v 'win -ti a 'mu, ε no- mo bu mu 'li 'dabio a 'mu yi. 'E mo □han-ti, -te nugbi a 'mu, v nu 'a hihla, ke- ε nu naale, keε, v 'yi 'li -Yusu a 'mu bu -yεε -ni.»

25 Ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «'Hu- -, a 'yi 'lule-hihie -ko. -Ti a pepe -mu', Nyisua a winwlon-hanyo hla la, ti -hi la ti 'yri, 'aan □wli 'ni -klo□o li□i 'wuwli, ko, 'a 'yi□i □wlu yi -kuo -ni.

26 Winwlon-hanyu a 'mu, v hla la□a ni, -ε mo, Wanyo a 'mu, Nyisua pu la le, ε di la ya, ε bleε yi bu 'ye □huen, 'ti- Nyisua 'mu□u -ti a 'yi'buεa -nyi.»

27 -Tebli a pepe -mu', v 'cru la, 'ki 'u□u ki, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, ε -hihia □nu kle, 'kue 'li Moise a 'cruen 'kwli bu, -bu ye Nyisua a winwlon-hanyu -bi a 'cruen ki.

28 -Te v mi 'li Emausdi□o 'kwli nyre mo, -ε -bi -Yusu -hue□e ni, bu gba 'a 'hru 'lu -mo.

29 Kee, v nyεε □ne le, v wen: «Peε mo -a mu 'hvi, 'to yi 'ni -won,» ε ko □nu 'huen-, 'u 'ya 'di□o, 'ε pa 'li □nu -mo.

30 -Te v -pa, -ε -bi v ni ble, didide a -ti. Bu ni 'u dedi-tuo ki, -ε -bi ε 'du 'floo ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ti- 'ε 'be□e □tu□o le, 'ε -nyi □nu□u.

31 -Te ε -nyi 'ki □nu□u, -ε -bi v -tua 'a yuyruo. Kee, ti a 'mu 'yri, -ε -bi ε 'waan □nu 'yi ki.

32 Ke- v pipi yre, v wen: «E mo □han-ti □nu, -te ε -hihie wen -a mu Nyisuaerien kle, do□u ni wen 'li -aan □wli ki diaki.»

33 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, v 'du ye', 'u bi 'hru wlon de, 'u mu 'li Jrusredio 'kwli. 'Ki v yεε 'u -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u -do -mu' bu, v ko 'waa 'bio 'huen-. Nyibli a 'mu, v 'kukue le, 'ki 'li 'kayu ni -do bu,

34 'u lee nyibli ni 'huen -mu', -v -di, v wen: «E mo □han-ti □nu, -aan Kokonyo -hon 'li 'kokonyibli 'nyi ni, 'ε 'hru Simo Pielu yi.»

35 V ni 'huen a 'mu, de -mu', -ε mu 'lu -mo, 'ki 'li 'hru wlon, v 'ye, ε no- v na -mo le, ε ko -te v nu 'a yuyruo, ti -mu' -ko 'yri ε yi 'u 'floo □tu□o le 'bee -ni.

-Te -Yusu nyre la 'v 'a -nagbopv* 'hvi, -v 'kukue la le, 'ki 'li Jrusredio 'kwli

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

36 Bu ni 'li -ti a 'mu a hihla 'kwli, -e -bi 'ki -Yusu 'hru 'li nu 'nyi, 'e pu 'waa 'wio bu, e wen: «Nyisva bu ni 'v 'a mu -mo!»

37 -Te v 'ye e, -e -bi hvannu bi 'li nu 'kwli. U nu- -mo -bi, v daa ne, 'ku 'hru 'li nu 'nyi.

38 -E -bi e wen: «De a 'di -bi -ko hvannu a yi 'ki pie 'li? De- ko -ti 'a 'ye ni pu v haan-ti, -e mo, 'mo nu 'li?»

39 Ba 'ye 'na dabu a 'kwli ko 'na bu. 'Mo -Yusu nu. Ba 'ye 'mu, 'n ko 'hvi, 'n 'yi 'ku 'pa-. 'Ku 'yi 'hvi -ko, 'e 'yi 'kla -ko. 'Bi 'aan 'mumu a 'mu, a yi 'ni 'ye, -e mo, 'n ko 'hvi.»

40 -Te e -we -ti a 'mu a hihla -mo, -e -bi e to nu 'a dabu ko 'a bu 'hven-yi, (v mu nmanji a 'hve 'ye, 'seyo -nu, 'v ko 'v tugbe 'yie.)

41 Dodu yi wen nu ni, 'waa wli 'e yi le -kee -ni. E no- nu o, 'v 'te 'ye e wli yi ni -kue -ni, -e mo, e 'hri 'klo. E no- ko -ti 'e lee nu: «'Bu mo, 'ba ko 'ne- didide du, ba -nyi 'mo o, 'mu v di!»

42 'v -ha 'li 'topu-hrin.ye a 'kuto, 'v -nyi ne e,

43 'e klo bu, 'e di e, 'ki 'v nu ye'.

44 -E -bi ke- e pi nu yi, e wen: «-Te 'n 'te ni la 'ne- 'a mu 'nyi, -ti -bu, 'n lee la 'a mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli. Ke- 'n pu la 'a mu yi: -Tebli a pepe -mu', v na la -mo le, 'ki 'v 'mu ki, 'ki 'li Nyisvaci'en 'kwli, e ko bu nue -ni. E mo han-ti nu, e nue ni. -Tebli a 'mu, 'ki 'a de -bi ni 'li Moise a teci'en 'kwli, 'a de -bi 'e ni 'li winwlon-hanyu* -bi a 'ciun 'kwli, 'a de -bi 'e ni 'li wlabeci'en* 'kwli.»

45 E nu o ni, 'v yru Nyisva a -ti a 'mu le, -e ni 'li Nyisvaci'en 'kwli.

46 -E -bi e wen: «Ke- Nyisva a win pi: Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dako yi ya, e ko bu 'ye hven, ko, e ko bu 'ku. 'Bu 'ku, -nyrowi ni ta a -nyrowo, e ko bu -hon 'li 'kunyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.

47 Wanyo a 'mu, e no- ko 'nyre 'kwli, a di 'li Nyisva a -ti -mo le -naa -ni. Nyisva a -ti a 'mu, a di nyibli -lee -ni, e no- -bu: Bu hie 'v 'waa de 'kuku bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva, -e di e nu, e 'mu 'waa de 'kuku 'womla -ni. 'Bu mo, 'ba yi Nyisva a -ti a 'mu -mo le ni ne, 'ki ba kve 'ne- Jrusredio 'kwli bu, ko, ba na -ti a 'mu -mo le, 'ki 'v dako a pepe yi, -v ni 'ne- 'klo ki.

48 'Bi -tebli a pepe -mu', -e muu la 'lu -mo, a 'ye e ni. 'A -ti, ba mu, ba na 'na -ti -mo le, 'ki 'v nyibli a pepe yi.

49 'Na 'Ba Nyisva pu la 'li ni, -e mo, e di -nyi la 'a mu 'a -Hihiu. 'Na gbetv, 'mo di 'a mu -Hihiu* a 'mu yi ya. 'A -ti, 'ki ba ni 'ne- 'dio -bu 'kwli bu, -Hihiu a 'mu, e 'mu 'li yo' -hon, e 'mu 'v 'a mu ke' bi, e 'mu 'a mu 'kli -nyi.»

-Te -Yusu mu la 'li yako 'kwli

(Maki 16.19-20; Nunu-tebli 1.9-11)

50 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu gba 'a -nagbopv* ni, 'v ti Jrusredio 'kwli, 'v mu 'li 'dio -mu', v de Betani hlon. -Te v nyre 'v 'hru a 'mu, 'a -heyri', -e -bi e 'du dabu ye', 'e pu nu wa -mo.

51 E ni 'li win a pupu 'kwli, Nyisva 'e nu o, -Yusu 'e -hon 'li nu 'nyi, 'e mu 'li yako 'kwli.

52 'A -nagbopv -mo -bi, v 'gbla kwli, 'ki 'v 'a -ti a 'yi'buale a -ta'. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v hian -mo, 'v mu 'li Jrusredio 'kwli, 'ki 'li doduke 'kwli.

53 'Ki 'li Jrusredio a 'mu 'kwli, v 'cibi 'li Nyisva a 'kagbau bu ni, 'v pi Nyisva 'nyre le.

**-Yusu a -ti, -te
SAAN
-mo -bi, ε nu la 'a 'cicru**

Nyiblo -mu', -ε mo Nyisva a Win

1-2 Yι-he-nyre, 'ti- Nyisva 'mu la 'a -ne □dedede nu mo mu, nyiblo -mu', -ε mo Nyisva a Win, ε ni la 'klo. 'Ki ε ni la 'u Nyisva 'huι. 'A 'mumu, ε mo Nyisva □ni□ -we.

3 ε no- Nyisva naa 'li, 'ε nu 'a -ne de. ε 'yi □dedede -ko, Nyisva bu nu, bu 'yi 'li -Yusu 'li -naa -ni.

4 Nyiblo a 'mu, ε no- yi nyibli 'klo yrayru -nyi, -ε 'ye ni -we 'li. 'Klo yrayru a 'mu, ε no- yi nyibli -nyre -nyi.

5 -Nyre a 'mu, ε yi 'ni wlu, 'ki 'li halo 'nyi, halo 'yi 'kli □du -ko, 'ki bu jro -nyre a 'mu.

6 ε ko la nyiblo □du, -ε ko 'nyre -mo Saan Batisι. No- Nyisva lee la -ni,

7 'ki bu lee -nyre a 'mu a -ti nyibli le, nyibli a 'mu, u 'mu Nyisva a Win □wlu yi -kuo -ni.

8 Saan a 'mu, ε 'yi la -nyre a 'mu 'pa-, kee, ε no- -mo -bi, ε di la ni, 'ki ε 'mu la -nyre a 'mu 'a -ti -mo le na.

9 -Nyre a 'mu, ε no- mo sey a -nyre, -ε di 'ne- 'klo 'kwli, -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mu le yru.

10 Nyiblo a 'mu, -ε mo Nyisva a Win, ε mo □han-ti, ε no- ko 'mu Nyisva naa 'li, 'ε nu 'klo. Kee, -te ε di la 'ne- 'klo 'kwli, 'klo 'kwli a nyibli 'yi la□a -yru.

11 ε di la 'ne-, 'a dionu a dako, -u mo -Juukε* 'nyi, kee, u 'yi la□a kua 'ble.

12 Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, ε ko nyibli -bi, 'u 'ble□e kua, 'ti- 'u kuo □ne □wlu yi. Nyibli a 'mu, -u kuo □ne □wlu yi, ε -nyi □nu 'hru, 'ki bu -he Nyisva a yonu.

13 U 'yi Nyisva a 'yonu -he, □wi yi, -te -tonyiblo ni, 'ε yi 'a 'bat a 'yu -he. Kee, Nyisva a □gbetu, no- nyi □nu 'klo yrayru.

14 Nyiblo a 'mu, -ε mo Nyisva a Win, ε -he -tonyiblo, 'ε 'ti la 'ne- -a mu 'nyi, □a 'ye 'a -ti a 'yi'buuba, -ε mo -ti a 'yi'buuba -mu', Nyisva -nyi 'a 'Yu ni -do. Nuεle, ko nyai a yuyruo, ko -ti a -tee, nu- 'yii la 'li□i 'li.

15 Nyiblo a 'mu, ε no- ko -ti Saan hla la, 'ki 'u nyibli ye'. Ke- ε pi la: «ε no- di 'u 'mu ke' kεe, kee, ε no- ni 'u 'mu 'lu yi, -ε nu□o, ε no- -mo -bi, u 'ye la 'mu ni kεe, 'ε ni la 'klo.»

16 Nyiblo a 'mu, ε 'cibi 'u, 'ε ni -a mu □haan-tebli -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. □Haan-tebli, ε nu -a mu 'yi □hlon le, ε -hu ni dtaku.

17 Nyiblo a 'mu, ε no- mo -Yusu Klisu. 'Ki Nyisva naa 'li 'a winwlon-hanyo* Moise 'mu, 'ε -nyi -a mu 'a tete, kee, 'ki 'li -Yusu Klisu 'li, 'ki ε naa 'li, 'ε nu -a mu □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, 'ε too ne -a mu -ti a -tee.

18 Nyiblo □du 'yi -huan Nyisva ni 'ye. Kee, a 'Yu ni -do -mu', -ε mo Nyisva -we, 'ti- -ε ni 'u -aan 'Bat Nyisva 'huι, ε no- too ne -a mu Nyisva a 'mu.

*-Ti -mu', Saan Batisι hla la, 'ki 'u 'a dionu a -ti'
(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Luku 3.1-18)*

19 -Nyrcwo □du 'kwli, -Juukε* a 'blu a nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredto 'kwli, nu- le Nyisva a -cohlunpinyu*, ko Lefipu a □tugba a nyibli, 'ki bu mu

'li Betanidɔ 'kwli, bu 'beti Saan, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu. -Te v nyre 'li Saan -mɔ, v wen: «□Bɪ -mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la le, ε di la ya?»

20 Ε nɔ- mɔ bu -huhɪa □nu kle, 'ki 'li -teeke 'kwli, ε wen: «'Uɒn-, 'n 'yi Wanyɔ a 'mu 'pa-, -kɔti a hle.»

21 Kε- v pi de, v wen: «□Bɪ -mɔ mɔ Nyɪsua a winwlon-hanyɔ Eli?» Ε wen: «'Uɒn-, 'n 'yi Eli 'pa-» -Ε -bi v 'beti□e ni de, v wen: «'A -ti, □bɪ -mɔ mɔ Nyɪsua a winwlon-hanyɔ gbagbu -mu', Moise pu la le, Nyɪsua di la ya?» Ε wen: «'Uɒn-, 'n 'yi winwlon-hanyɔ a 'mu 'pa-»

22 U 'tɪε gbε 'a le'betile 'lu -mɔ: «Nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li? -Huhɪa -a mu kle, -ε di□e nu, nyibli -bu, -v lee 'ne- -a mu, -a 'mu 'waa kle-huhɪale yi.»

23 -Ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «Nyɪsua a winwlon-hanyɔ Esai 'cɪri la□a ni, 'ki 'li Nyɪsuaɾɪen 'kwli, -ε mɔ:

Nyɪsua wen 'ni:

Ε di kɔ nyiblo □dɒ, ε 'mu 'li
-tɪε -mu' 'dɒ bi 'li yi 'ti.

'Bu yi ni hle, ε 'mu 'li win 'li 'yaa -ni.

Nyibli -mu', -v di□e nua yi bu pu,
ke- ε di □nu yi pu:

Ba 'sii 'v Kɔkɔnyɔ a 'hru yi,
'ti- Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di.
Ε 'wɪ yi, 'aan 'klo bu 'sii 'v yi,
-ε di□e nu, a 'mu -mɔ -we,
'ti- Kɔkɔnyɔ 'mu di.»

Kε- Saan pi lelenyɔ a 'mu yi de: «Nyiblo a 'mu, -kɔti Nyɪsua hla la, 'mɔ □niɔ.»

24 Lelenyɔ a 'mu, -v di 'ne- Saan -mɔ, Falisi□tumu* a nyibli ni 'li □nu 'nyi.

25 Kε- v pi 'ki, 'v yi Saan 'beti -ni, v wen: «-Wen 'ni, □yi Wanyɔ -mu' 'pa-, Nyɪsua pu la le, ε di la ya, kɔ, □yi Eli 'pa-, kɔ, -wen 'ni, □yi Nyɪsua a winwlon-hanyɔ -mu', -kɔti Moise hla la 'pa-. 'A -ti, nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'klɪ, 'ki -bu pu nyibli 'nie 'lu le 'li?»

26 -Ε -bi ε wen: «'Mɔ -bi, 'nie, nɔ- 'n pi nyibli 'lu le. Kεε, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo ni 'li. Nyiblo a 'mu, a 'ye□e ni yi.

27 Ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -kwan 'lu -yɾaa -ni, 'ki nyiblo a 'mu, ε di 'v 'a -kwan -wlu □tuu -ni, 'ki 'ne- 'a mu 'nyi. 'Na 'mumu, 'n 'cumi ni dtaki, 'ki 'v□b -mɔ', 'ki □bu di 'a -kwanε □dɒ nu.» Kε- Saan pu lelenyɔ a 'mu yi.

28 -Tɛbɪ a pepe a 'mu, 'ki 'li 'dɪɔ -mu', -ε mɔ Betani 'kwli, 'ki ε muu 'li 'lu -mɔ. 'Dɪɔ a 'mu, 'ki ε ni 'li 'nie -mu', -ε mɔ Sudan a 'niki. 'Ki Saan pu 'li nyibli 'nie 'lu le.

-cɔhlɒn -mu', Nyɪsua -ha, -ε di 'klo 'kwli a nyibli a de 'kuku 'wowla -ni*

29 -Te -nyɾɔwɔ ni -do -hi, -ε -bi Saan 'ye -Yusu ni. -Yusu a 'mumu, 'ε mi 'li□ɪ -mɔ yi. -Ε -bi Saan wen: «Ba 'ye ke, nyiblo -bu, -ε yi 'li di, ε nɔ- mɔ -cɔhlɒn -mu', Nyɪsua -ha, -ε 'wɪ- 'blayu yi, v yi Nyɪsua -pie -ni. -cɔhlɒn a 'mu, ε nɔ- di 'klo -bu ki a nyibli a de 'kuku 'wowla -ni.

30 Ε nɔ- kɔ -ti, 'n hla mɔ, -ε mɔ: Nyiblo di kɒε 'v 'mu ke', kεε, ε nɔ- ni 'v 'mu 'lu yi, -ε nu□ɔ, ε nɔ- mɔ -bi, -te v 'ye la 'mu ni kɒε, ε ni la 'klo.

31 -Te 'n hle mɔ□ɔ, nyiblo bu di 'mu pa, 'n 'yi mɔ□ɔ -yi. Kεε, 'n di ni, 'mu nyibli 'nie 'lu le pu, -ε di□e nu, nyiblo, ε -mɔ, dakɔ, -v mɔ Yisɾaekɒε, v 'mu□v yi.»

32-33 -Ε -bi ke- Saan pi de: «Nyiblo bu di la' pa, -te 'n 'ye la□a ni yi, -ε -bi Nyɪsua -mu', -ε lee la 'mu, 'ki □bu mu la nyibli 'nie 'lu le pu, ε wen: -Di 'ye 'na -Hihiu*, ε 'mu 'v nyiblo □dɒ 'lu □tu -ni, ε 'mu 'v□b ke' ni. Nyiblo a 'mu, nɔ- di nyibli 'na -Hihiu -nyi. 'E mɔ -tεε, 'n 'ye la Nyɪsua a -Hihiu a 'mu ni,

'ε □ττι la 'b nyiblo a 'mu 'lu, □wι γι, -τε -plija, ε 'ye ni □ττι 'b□b 'lu, ε 'mu 'b□b ke' ni.

³⁴ 'N 'ye de a 'mu ni. Ε no- nu□o, 'ni hle□ε, -ε mo, nyiblo a 'mu, ε no- mo Nyisva a 'Yu.»

*-Te -Yusu da la 'a yi-he-nagbopv**

³⁵ -Te -nyre -nye, -ε -bi 'ki 'b -tite ni -do a 'mu, 'ki Saan Batisi di 'b de, ε ko 'a -nagbopv ni 'hven -bi 'hven-.

³⁶ 'Ki ε ni 'b bu, -ε -bi ε 'ye -Yusu ni, 'ε yi -hi. -Te ε 'ye□ε, -ε -bi ε wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, -ε 'yi 'li di, ε no- mo -cchlun* -mu', Nyisva -ha, -ε 'wi- 'blayu yi, v yi Nyisva -pie -ni.»

³⁷ -Ti a 'mu, Saan -hla, 'a -nagbopv ni 'hven -mu', -v ni -tuo ki, v 'win ni. -Te v 'win, ε no- mo bu 'du ye', bu kve -Yusu □wien.

³⁸ -Te v yi ni mi, -ε -bi -Yusu □hian -mo. Bu 'ye 'ki□i, -ε mo, v yi kve□ε □wien, -ε -bi ε wen: «Bu kla ni, -ε ko 'mo a yi □wien kve 'li?» -ε -bi v □tu□o □won, -ε mo: «-Bi' □tii yi 'li, Rabi?» -ε □hen 'nyre toonyo, 'ki 'li -Juukve* a 'bliwin 'kwli.

³⁹ -ε -bi ε wen: «Ba kve 'mu □wien, a di de 'ni 'ye,» 'b kve□ε □wien, -tite, ε ni 'b, 'b 'yee 'b. 'Ki v ni 'b□b 'hvi bu, kve 'b 'yru-hille 'yie bu, -bu ye 'to a -wonwon ki.

⁴⁰ -Nagbopv ni 'hven a 'mu, -v 'win Saan a 'mu a win, 'ti- -v kve -Yusu □wien, -ε -bi a 'nyre mo Adre. Adre a 'mu, ε mo Simo Piel a 'diayi □nio.

⁴¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Adre a 'mu, ε mu 'li 'a 'diayi Simo Piel -mo, ε wen: «-A 'ye Wanyo -mu' ni, Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ki 'b 'a dako a wowa a -ta',»

⁴² 'ε gba 'li□i -Yusu 'hvi. -Yusu bu 'ye 'ki□i, -ε -bi ε wen: «-Mo mo Simo, Saan a 'yu. Kve 'ki mo bu, 'bu yi -mu ni de, ke- v di pu: Sefasi». Sefasi nyre a 'mu, ε no- mo Piel, -ε □hen 'nyre 'huo.

*-Te -Yusu da la Filipu ko Natanaeli, 'ki bu -he 'a -nagbopv**

⁴³ -Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu pu 'li□i ni, 'ki bu mu 'li Galileblugba 'kwli. -Te ε yi ni mi, -ε -bi ε ko nyiblo □du 'hven-, v □nmeε ni. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Filipu. -Yusu wen: «Kve 'mu □wien, □mu 'na -nagbopi -he,» 'ε kve□ε □wien.

⁴⁴ Filipu a 'mu, 'ki ε ko 'li 'di□ -mu', -ε mo Betsaida 'kwli. 'Ki Adre ko Piel 'hven-, v ko 'li -we.

⁴⁵ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki Filipu mu 'li nyiblo -bi -mo. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Natanaeli. -ε -bi Filipu wen: «Wanyo -mu', -kotu Moise ko Nyisva a winwlon-hanyo* -bi 'hven-, v 'cru la 'li Nyisvacten 'kwli, -a 'ye□ε ni. Wanyo a 'mu, 'a 'nyre mo -Yusu. 'A 'ba, no- mo Sosefu, -ε ni 'li Nasaletd□o 'kwli.»

⁴⁶ Natanaeli wen 'ni: «'Ki 'li Nasaletd□o 'kwli, □haande 'yi 'li□i 'li -we, bu -hon 'li -wlu.» Filipu wen: «'De -ba mu, -na 'mumu □mu□b 'ye.»

⁴⁷ -Te v yi □ne yre ni 'mve -ni, -ε -bi -Yusu 'ye□ε ni, ε wen: «Nyiblo -bu, -ε yi 'li di, ε 'sii 'b yi. Ε mo □Haanyisraekveyu □nio.»

⁴⁸ -ε -bi Natanaeli wen: «-Bi' -nu 'na 'yiye 'li?» -ε -bi ε wen: «-Te -ni wen 'b pepekl□o -mu' □hlon, v deε figie, 'ti- Filipu 'mu wen -mu da mo mu, 'n 'ye wen -mu ni.»

⁴⁹ -ε -bi Natanaeli wen: «Toonyo o, ε mo □han-ti, -mo Nyisva a 'Yu □nio, □ni mo Yisraekve a bodio -we.»

⁵⁰ -ε -bi ε wen: «□Bi -te 'n pu le, 'n 'ye wen -mu ni, 'ki 'li pepekl□o bu, ε no- ko -ti □ni pu le, -kuo 'mu □wlv yi? Nu gbe, -di 'ye -tebli gbagbi -bi, -ε di 'b 'a de -bu, □ye ke 'b -hi.»

51 -E -bi e wen 'ni de: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, a di yakɔ nu 'ye, e 'mu wlon -ki, Nyisua a lelenyɔ 'mu 'li Nyisua -mɔ -hon, v 'mu 'ya, v 'mu ɔti, 'ki 'v 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo 'lu yi.»

2

'Bli a pupa a le'mimle ni 'li Kanadɔ 'kwli

1 -Nyrɔwi ni 'hwen bu -hi, -e -bi 'bli a pupa a le'mimle, nɔ- mii 'lu -mɔ, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki v daa 'li -Yusu a 'dii,

2 'v da -Yusu -we, 'ki 'li 'blipaale a 'mu ki.

3 Ti ni -do a ti 'yri, nɔ, v 'ne wen, e -we ni. -E -bi ke- -Yusu a 'dii pɪɪ yi: «Nɔ a pepe -we ni.»

4 E nɔ- mɔ -Yusu bu -hɪhɪaɔa kle, -e mɔ: «'Na 'dii o, -ha 'mu me le, e 'yi -mɔ 'pa-, ɔni -leeɔe 'mu ni, -kvan 'n kɔ ɔbu nu. Ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v ɔwɪlekeede -nuu -ni, ti a 'mu, e 'yee 'v 'v ni nyre.»

5 Bu pu 'ki le, -e -bi ke- 'a 'dii pi nyibli -mu', -v ɔgle -tebli yi, e wen: «-Ti a pepe -bu, e di 'a mu -lee -ni, nɔ- ba nu.»

6 Kee, 'ki yi gbagbi ni ɔhlon-do, v nu 'hi, v -nu, -e kɔ 'kwli v pi 'li 'nie le ni 'v, 'ki 'v bui a leyira a -ta', ɔwi yi, -te -juukoe* a tete ni 'a -huhua. Yi a 'mu, 'a 'ye ni -do gbe 'litayru a ɔwɪ ni ɔhun.

7 Ke- -Yusu pi -tebliɔglanyɔ a 'mu yi, e wen: «Ba nu 'nie, ba 'yii 'li ɔnu le,» 'v 'yii 'liɪ le -tee.

8 -E -bi e wen: «Ba 'pi 'ki 'a de gbe, ba gbaɔa -tebliɔglanyɔ a nyiblo gbagbu yi,» 'v gba 'liɪ, 'e ɔteɔe wlon.

9 Bu ɔte 'kiɪ wlon, -e -bi e -he nɔ. -Bi' nɔ a 'mu, bu di yi -hɔɔn -ni, e 'yi 'v -yi. Kee, -tebliɔglanyɔ a 'mu, v nu- yiɔe. E nɔ- mɔ nyiblo gbagbu a 'mu, bu da 'blpanyɔ,

10 e wen: «'A -ne nyiblo 'bu da le'mimle, ɔhaanno, e nɔ- v yi 'hru 'nyee -ni, v pi. Nyibli 'bu 'na 'kiɪ -tee, 'ti- nɔ -mu', -e 'yi ɔhaanno 'pa-, 'v piɪ -we. Kee, -mɔ -bi, kve wen 'li bu, ɔhaanno, nɔ- ɔtu bu.»

11 Ke- -Yusu nu 'a yi-heɔwɪlekeede a nunoo, 'ki 'li Galileblugba a 'dɔɔ -mu', -e mɔ Kana 'kwli. Ke- e -nu, 'e tɔɔ ne 'a -nagbopu* 'klɪ -mu', Nyisua -nyiɔe. De a 'mu, e nɔ- nuɔo, 'v kuo ɔne ɔwɪ yi.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki e mu 'li Kapenaɔdɔ 'kwli, e kɔ 'a 'dii, kɔ 'a 'diayɔv, kɔ 'a -nagbopu 'hwen-, -e diɔe nu, v 'mu 'li -nyrɔwi gbi 'li -hi.

-Te -Yusu bla la -teblɪplonyibli le, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli (Matie 21.12-13; Maki 11.15-17; Luku 19.45-46)

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -juukoe* a le'mimle gbagbu -mu', v deɛ Pakɪ, e 'mve yre. E nɔ- nuɔo, -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hwen-, 'v mu 'li Jrusɛdɔ 'kwli.

14 -Te v nyre 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki v yee 'li puplonyibli bu, -v ple blo, kɔ blabli, kɔ -hungbo 'hwen-, -e diɔe nu, -tonyibli 'muɔv -tɔ, v 'muɔv nu, v 'mu -cɔhlɔn* pi. 'Ki 'v -tɪte ni -do a 'mu, 'ki v yee 'v 'wɪɪɪɪnyibli bu -we, 'v ni 'li 'waa 'teble ye' ble, 'v yi hɔpɔwɪ 'ciɪ -ni.

15 -Te -Yusu 'ye ɔnu, e nɔ- mɔ, bu nu lɔkɔ, bu bla ɔnu le pepe, 'v -hon 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa a 'mu 'kwli, v kɔ 'waa 'wɪlugba-tebli a 'mu 'hwen-, 'ti- 'e 'wla 'wɪɪɪɪnyɪ a 'wli bu, 'ki 'v -tutu ki, 'e ɔjri 'waa 'teble yi ble.

16 -E -bi ke- e pi, 'e yi -hungboplonyɔ -mu' -lee -ni, e wen: «Ba -ha 'ne-tebli -bu! A 'ni 'nuo 'li 'na 'Bai Nyisua a 'kayu pupɔkayu -mɔ!»

17 -Yusu a -nagbopu -mu', -v ni 'v, -ti -mu', v 'ɔru la 'li Nyisuaɔɪɪɪɪ 'kwli, e bi 'li ɔnu 'kwli. -Ti a 'mu, e nɔ- -bu: «Nyisua o, 'n nve -na 'kayu ni diaki.

-Te 'n nu 'a nvele, e 'wi- na yi, -e yi wlin, 'ki 'li 'na 'hvi 'kwli, -e yi 'mu le hien.»

18 E no- mo, -Juukve a nyibli gbagbi -mu', -u ni -tuo ki, bu 'beti[e, u wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo, [ni ble [nu le 'li? Nu [wilekese, -e di -a mo [o -to- ni, -e mo, 'ki -mu', -e ko 'kwli -blee 'li [nu le, 'ki e kve 'li Nyisua -mo bu.»

19 -E -bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «De 'n di nu, e no- -bu: Ba 'wla Nyisua a 'kagbau -bu, 'n di 'du [o ye' de, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli.»

20 -E -bi u wen: «[Bi 'kayu -bu, u -pu, 'ki 'li 'yri a (46) -wli ni 'hven [tu 'u [hlon-do 'kwli, e no- -pi le, -di ye' du, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli?»

21 Kee, Nyisua a 'kagbau -mu', -Yusu [hen 'nyre, e no- mo 'a dionu a -plahvi.

22 -Te e -hie ti -huohvi, ti -mu' -ko 'yri e 'ku, 'ti- e 'hri 'klo, 'ki e bi 'li 'a -nagbopu 'kwli, -e mo, 'a -plahvi a -ti e hle la, e 'yi la Nyisua a 'kagbau 'pa-, e 'yi la [a 'nyre [hen. -Ti a 'mu, u 'cru la 'li Nyisua crite 'kwli, yi-he-nyre a ti 'yri, e ko -ti a pepe -mu', -Yusu lee la [nu, u kuo [ne [wlu yi.

-Tebli a pepe -mu', -e ni 'li -tonyiblo a [wlu ki, -Yusu yi[e ni

23 Ti -mu', -e ko 'yri -Yusu 'tite ni la 'li le'mimle -mu', -e mo Paki ki, 'ki 'li Jrusedto 'kwli, e ni la [wilekese-tebli -huohvi. Nyibli -huohvi bu yi [wilekese-tebli a 'mu ni 'ye, e no- nu [o, 'u pu [u [han-ti, -e mo, e no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya.

24 Kee, -Yusu 'yi [nu [wlu yi -kuo -ni, -e nu [o, -te 'waa [wli ni 'mu, e yi [e ni.

25 -Yusu 'ni [muo h [ti le, 'ki nyiblo [du bu lee [ne, -te -tonyibli a [wli ni 'mu, -e nu [o, 'a [gbetu, e yi -tebli a pepe -mu', -e ni 'li -tonyiblo a [wlu ki ni.

3

-Te Nikodemu mu la 'li -Yusu -mo

1 E ko la nyiblo [du. 'A 'nyre mo la Nikodemu. E mo la Falisi [tumu* a nyiblo [nuo. E mo la -Juukve* a ye'nanyo -bi -we.

2 Nikodemu a 'mu, e no- 'tolowo [du 'kwli, -e mu la 'li -Yusu -mo, e wen: «Towo, -a yi [e ni, -e mo, Nyisua, no- lee 'ne- -mu -a mu 'nyi, [mu -a mu -to- ni, -e nu [o, [wilekese-tebli -mu', -ni, nyiblo [du 'yi 'li 'a nunuo 'li -we, 'bu mo, Nyisua 'bu 'yi 'u [u -mo ni.»

3 -E -bi -Yusu wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyiblo [du 'yi 'li [ti 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'bu mo, 'bu 'yi kowu ni 'hven -nu.»

4 -E -bi Nikodemu wen: «-Tonyiblo -bu, -e -ku, -bi' e we 'li bu nu kowu ni 'hven a nunuo 'li? E mo, e 'yi 'li [ti 'li -we, bu pa 'li 'a 'dii 'kwli, 'ti- bu ko [o de.»

5 -E -bi e wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni -tee, nyiblo 'bu nu kowu ni -do, e 'yi 'li [ti 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, e -hve [e ni, 'ki Nyisua a -Hihui* bu -nyi [e 'klo yrayru, 'ti- e 'mu 'li Nyisua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli pa.

6 -Tonyibli, nu- ni [e, 'u kve -tonyiblo yrayru, kee, Nyisua a -Hihui, no- ni [e, -tonyiblo 'e kve 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

7 E 'ni 'kee 'li -na [wli le, 'bu mo, 'ni pu le, a ko ba nu kowu ni 'hven.

8 -Te pepe -hve bu mu 'li, 'ki e -hui 'li, [yi a -hihiwin 'ni 'win, kee, -tite, e -hven 'li, ko, -tite, e mi 'li, [yi 'a [dedede -yi. Ke- Nyisua a -Hihui ni 'mu. Nyiblo -mu', -Hihui a 'mu, e di 'klo yrayru -nyi, [yi [ti -yi.»

9 -E -bi Nikodemu wen: «-Bi' de a 'mu, e -we 'li bu nu 'lu-momumuo 'li?»

10 -E -bi e wen: «-Mɔ -bu, -e mɔ tɔɔnyɔ gbagbu, 'ki 'ne- -Juukɔe a 'bli, -mɔ 'yi -tebli a 'mu -yi.

11 De -bu, 'n 'ye, e kɔ de -bu, 'n -yi, e nɔ- kɔ -ti 'n hle. Kee, a 'ni -puɔɔ 'mu ɔhan-ti.

12 -Tebli -bu, -e mii 'ne- -tɔtɔ ki 'lu -mɔ, 'bu mɔ, 'ni yi 'a -ti -mɔ le ni ne, a 'ni -puɔɔ li ɔɔ ɔhan-ti. 'Ba 'ye ni puɔɔ ɔhan-ti, -e -bi -tebli -mu', -e mi 'lu -mɔ, 'ki 'li yako 'kwli, 'bu mɔ, 'ni yi 'a -ti -mɔ le ni ne, a 'yi 'li ɔɔ 'li -we, ba pu 'a -ti ɔhan-ti -we.

13 -Tonyiblo ɔɔ 'yi -huan 'li yako 'kwli ni mi, 'bu yi 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo 'pa-. 'Mɔ -bu, 'mɔ -hɔn 'li yako 'kwli. 'A -ti, 'hru pe 'u bu, 'ki ɔɔ na yako 'kwli a -ti -mɔ le.

14 Bu bi 'li -mu 'kwli, ti -mu' -kɔ 'yri Yisraekɔe ni la 'hru wɔn, 'ki 'li 'puwɔnblugba ki, ti -hi la a ti 'yri, Moise 'du la 'plɔde ye', 'e nu la hre, 'ti- 'e 'be la tugbe. Nɔ- kɔ 'lu e 'ba la 'u hre a 'mu bu, -e di ɔɔ nu, 'a -ne nyiblo, 'bu 'wla la 'yi wla, 'bu taa la 'li hre 'a mu -mɔ le, 'ki 'li ɔɔ wla a yikuole 'kwli, e 'ni ɔha la 'ku. Ke- e di 'mu ɔti, 'ki 'u 'mɔ -bu -mɔ, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo. U di 'ba 'u 'mu tugbe 'yie bu,

15 -e di ɔɔ nu, 'a -ne nyiblo, 'bu taa 'li 'mu -mɔ le, 'ki 'li 'na ɔɔ wla a yikuole 'kwli, Nyisva 'mu ɔɔ 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi.

16 E mɔ ɔhan-ti, Nyisva nɔe -tonyibli a pepe ni diaki. E nɔ- kɔ -ti, 'e -ha 'a 'Yu ni -do, -e di ɔɔ nu, 'a -ne nyiblo, 'bu kuo ɔne ɔɔ wla yi, e 'ni ɔha 'wan, kee, Nyisva a 'mu, e 'mu ɔɔ 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi.

17 Nyisva 'yi 'ne- 'a 'Yu -tɔtɔ ki te, -e di ɔɔ nu, e 'mu -tonyibli -bati le -puɔ -ni, kee, e 'mu ɔnu wa a -ti ɔnu, u 'ni ɔha 'wan.

18 Nyiblo -bu, 'bu kuo Nyisva a 'Yu ɔɔ wla yi, Nyisva a -bati 'yi 'li ɔɔ 'li -we, bu klo ɔɔ. Kee, nyiblo 'bu 'yi ɔɔ ɔɔ wla yi -kuo -ni, Nyisva a -bati -we 'a kɔklo -mɔ, -te e -nu 'ki, e 'yi Nyisva a 'Yu a 'mu ɔɔ wla yi -kuo -ni.

19 -Te Nyisva ni nyibli a -bati a lepɔle, e nɔ- bu: E mɔ ɔhan-ti, -nyre, -e mɔ Nyisva a 'Yu, 'e di 'ne- -tɔtɔ ki, kee, nyibli 'yi -nyre a 'mu -hɔa. Halɔ, nɔ- u -hɔe, -e nu ɔɔ, 'waa nunu-tebli nyre yi.

20 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi de -huan ni ni, 'a ɔɔ wla yraa -nyre ni. Halɔ 'nyi, 'ki e yi 'li bu ni, -kɔti e yi pie huannɔ, 'ki 'a nunu-tebli -hɔn bu bi pepe'.

21 Kee, nyiblo 'bu yi ɔhaande ni ni, e yi 'mɔe -nyre le, -e di ɔɔ nu, nyibli 'mu ɔɔ 'ye, -e mɔ, 'a nunu-tebli, e ni, e kwlee Nyisva ki.»

-Yusu Klisu a 'nyre bu 'bva

22 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɔen-, 'ki u mu 'li Sudeblugba 'kwli. 'Ki 'li -tite a 'mu, e -hii 'li ti gbi, 'e pi nyibli 'nie 'lu le.

23 Saan pi nyibli 'nie 'lu le -we. E nɔ- mɔ -bi, 'ki e ni 'li Enɔdɔ 'kwli, 'ki 'li Salimɔdɔ 'hɔi, -kɔti 'ki 'u -tite a 'mu, 'nie -hɔu 'u ni, nyibli 'u mi 'li ɔɔ -mɔ le, 'e pi ɔnu 'nie 'lu le.

24 Ti a 'mu 'yri, u 'ye ɔɔ ɔɔ 'ni ni pi.

25 -E -bi, Saan a -nagbopu -bi, kɔ -Juukɔe* a ye'nanyɔ -bi 'hɔen-, u nu- pi toto, 'ki 'u nyiblo a bu a leyira a -ta',

26 'u mu 'li Saan 'hɔi, u wen: «Tɔɔnyɔ, ɔɔ e yi bi 'li -mu 'kwli, nyiblo -mu', -e kɔ -mɔ 'hɔen- a ni mɔ 'li 'nie -mu', -e mɔ Suden a 'niki, -kɔti -lee la -a mu, ɔni pu la le, -e mɔ, e nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, e di la ya? -E -bi 'ki, nyiblo a 'mu, e pi nyibli 'nie 'lu le -we, 'ti- nyibli a pepe -mu', -u di wen 'ne- -mu -mɔ di, 'ki u mi 'li ɔɔ -mɔ, 'e pi ɔnu 'nie 'lu le.»

27 Saan ɔtu ɔnu ɔwɔn, e wen: «Nyisva -bu, -e ni 'li yako 'kwli, e nɔ- yi -a mu 'a -ne -kwandedu, -a di nu -nyi.

28 'Mɔ Saan, 'na -kuan, 'n -kɔ, e nɔ- mɔ ɔɔ bu tɔɔ Wanyɔ a 'mu nyibli, -e di ɔɔ nu, nyibli 'mu 'li ɔɔ -mɔ mu. 'Aan 'mumu, a yi ɔɔ ni, 'n lee la 'a mu, -e

mo, 'n 'yi Wanyo -mu' 'pa-, Nyisva pu la le, e di la ya. 'Mo -bi, 'n 'nyee 'hru, -e di[e nu, 'mu' a mu -lee -ni, -e mo, Wanyo a 'mu, e yi 'li 'ni di.

²⁹ □Bu pu□v 'bli a pupa a de yi. Nyibehan -mu', -e pue 'bli, nugba -mu', -e ko□v 'huen-, -v pue 'bli, no- ko nugba a 'mu. E 'yi 'blipanyo a nunatumu 'pa-, e 'yi nugba a 'mu -ko. Kee, 'ki e yi 'v 'blipanyo 'hvi bu ni, 'e pi□i nua yi bu, ko, 'e ni doδu, 'bu yi 'a win ni 'win. -Yusu 'wi- 'blipanyo yi, 'mo □wi 'a nunatumu yi, 'a doδu mo 'na doδu. E no- 'yii 'li 'mu. Nyibli 'wi- 'blipanugba yi. E no- nu□o, 'v mi 'li -Yusu -mo. E 'yi 'mo 'pa-, v 'yi yi -blee -ni, bu di 'ne- -mo.

³⁰ E no□ v 'le, 'ki -Yusu a 'nyre bu 'bua, 'mo -bi, 'na 'nyre bu □tu 'li.»

Nyiblo -mu', -e -hōn 'li yakō 'kwli

³¹ 'Ki -Yusu -hōn 'li yakō 'kwli. E no- nu□o, 'e ni 'v nyibli a pepe 'lu yi. -A mu -mo -bi, 'ki -a ko 'ne- -tutu ki. E no- ko -ti, □a yi -tutu ki a -tebli ki -hlee -ni. E no- -mo -bi, 'ki e -hōn 'li yakō 'kwli.

³² -Tebli -mu', e 'ye, ko, e 'win, e no- ko -ti e ne -mo le. Kee, nyibli -mu', -v kuo □ne □wlv yi, v 'yi -hu.

³³ Kee, nyibli a 'mu, -v kuo □ne □wlv yi, v hle□e ni, -e mo, -ti a pepe -mu', Nyisva hle, e mo -ti a -tee □ni□.

³⁴ -Yusu a 'mumu, Nyisva lee 'ne- -a mu -mo, Nyisva a win, no- e ne -mo le, -e nu□o, Nyisva -nyi□e 'a -Hihiu* a pepe ni.

³⁵ Nyisva nve ne 'a 'Yu a 'mu ni. E no- ko -ti, 'e -nyi□e -tebli a pepe, -e di□e nu, e 'mu□v win ki -ko□ -ni.

³⁶ Nyiblo 'bu kuo Nyisva a 'Yu a 'mu □wlv yi, -e -bi e ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. Kee, nyiblo 'bu 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, 'ti- 'bu 'ye ni □tuu 'v□v, nyiblo a 'mu, e 'yi 'klo yrayru a 'mu -ko, kee, Nyisva a yru, no- di□e klo.

4

-Te -Yusu hlee la 'li Samalikveyrōlv -mo

¹ Falisi□tumu* a nyibli 'win ni, -e mo, -Yusu ni□e ni, nyibli 'v yi□i □wien koe, ko, 'e pi □nv 'nie 'lu le. Nyibli a 'mu, v -hu ni, 'v -hi 'v Saan a nyibli 'v.

² Kee, 'ki 'li -ti a -tee a hihla 'kwli, -Yusu a 'mu, e 'ni -pu□v nyibli 'nie 'lu le. 'A -nagbopu*, v nu- pi nyibli 'nie 'lu le.

³ -Ti -mu', nyibli -hla, -te -Yusu 'win, -e -bi e -hōn 'li Sudeblugba 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'v mi 'li Galileblugba 'kwli.

⁴ 'Ti- v 'mu 'li Galileblugba 'kwli nyre, v ko bu 'bee 'li Samaliblugba 'kwli □tu□.

⁵ Bu yi 'ki 'li Samaliblugba 'kwli □ti□ ni 'bee -ni, -e -bi v nyre 'v 'di□ □du □hlon. 'Di□ a 'mu, 'a 'nyre mo Sisali. 'Ki -juukve* a 'ba' gbagbu Sakōbu a -ci ni 'v -te a 'mu, -e -mu', e -nyi la 'a 'yu Sosefv.

⁶⁻⁸ 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki Sakōbu 'bluu la 'v 'niebutto. -Te v nyre 'ki 'v 'niebutto a 'mu wien, -e -bi 'ki -Yusu a -nagbopu hie 'v□v bu, 'v mu 'di□, -e di□e nu, v 'mu didi-tebli -to. -Yusu -mo -bi, 'a 'kl' -we 'li ni, 'dagba -mu' a -ti. E no- nu□o, 'e ni 'v 'niebutto a 'mu wien bu. Ti a 'mu 'yri, -e -bi 'yru nyra bu.

E ni -do bu ni 'ki 'v bu, -e -bi Samalikveyrōlv □du, e no- di 'nie 'pi mo. -E -bi ke- -Yusu pi□i yi, e wen: «-Nyi 'mu 'nie, □bu 'na.»

⁹ -E -bi nugba a 'mu, e □tu□o □wōn, e wen: «'Hebe, -mo -juukveyu, -mo -hve 'mo -bu, -e mo Samalikveyrōlv 'nie.» 'E mo □han-ti, -juukve ko Samalikve 'huen-, v ni 'winwin□i win' le.

¹⁰ -E -bi ke- -Yusu pi□i yi, e wen: «'Bu mo, □ni yi wen de -mu', Nyisva yi nyibli -nyi, ko, 'bu mo, □ni yi wen 'mo -bu, -e -hve -mu 'nie, -e -bi -mo di

wen 'mu 'nie -hua. 'Mo -bi, 'niedu -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi, e no-n di wen -mu -nyi.»

11 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «Nyibeyu o, [yi 'nie'piide -ko, 'ti- 'niebutu -bu, e hlo 'kwli bu. -Bi' -we 'li -bu nu 'nie a 'mu, 'a 'pipie 'li?»

12 -Aan 'bai gbagbu Sakobu, e no- hie -a mu 'niebutu -bu le. 'A 'mumu, e 'na 'a 'nie ni, e ko 'a 'yonu 'huen-, 'a 'wlugba-tebli 'na 'a 'nie a 'mu ni -we. [Bi -pu [haan-ti, -mo ni 'u [lu yi?»

13 -E -bi -Yusu wen: «Nyiblo -mu', -e di 'niebutu -bu a 'nie 'na, 'nie'natu 'te di [e nu.

14 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'niedu -mu', 'n di [e -nyi ni 'ne, 'nie'natu 'yi 'li [li -we bu nu 'ki [ti de yuyru, -e nu [o, 'niedu -mu', 'n di [e -nyi, e di 'wi- 'nie -mu' yi, -e yi 'li -tutu 'kwli 'hri ti a pepe, -e yi nyiblo a 'mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi.»

15 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «-Nyi 'mu 'niedu a 'mu, -e di [e nu, 'nie'natu 'ni [ha 'ki 'mu nu de ko, 'ni [ha 'ki 'ne- 'niebutu -bu wien di de, 'nie'pi-ti.»

16 -E -bi -Yusu wen: «Mu -bu da -na nyibu, e ko -mu 'huen-, ba di 'li.»

17 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N 'yi nyibu -ko.» -E -bi -Yusu wen: «[Haan-ti [nu. [Yi nyibu -ko,

18 -e nu [o, -bu ko nyibu, -bu ko nyibu, e -we 'ki 'li nyibe [ni [hun ni, 'ti- nyiblo -mu', -e ko -mu 'huen-, a ni ni 'hu, -te ti ne -bu, e 'yi -na nyibu 'pa-»

19 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N yi [ti 'ni 'ye, -e mo, -mo Nyisua a winwlon-hanyo* [nu.

20 -A mu Samalikue, 'ki 'li dugba -mu' 'lu, 'ki -aan 'bainu dee la 'li Nyisua, kee, 'a mu -juukue, a wen 'ni, 'Jrusedu ni -do, e no- mo Nyisua a daale.»

21 -E -bi -Yusu wen: «Nugba o, -ti 'n hle, pu [u [han-ti. Ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri a 'ye ni di 'u -aan 'Bai Nyisua ni -daa -ni, 'ki 'li dugba -mu' 'lu, ko 'ki 'li 'Jrusedu 'kwli.

22 'A mu Samalikue, Nyisua -mu', a de, a 'yi [ti -yi. Kee, -a mu -bu, -u mo -juukue, Nyisua -mu', -a de, -a yi [e ni, -e nu [o, 'ki Nyisua nee 'li -juukue 'mu, 'e we nyibli.

23-24 Ti di 'u 'ni nyre, 'ti-, e -we 'u nyinyre -mo, -e ko 'yri Nyisua a -Hihiu* di 'u nyibli 'kl -nyii -ni, -e di [e nu, u 'mu Nyisua da, 'ki 'u 'a -ne -tite [du. Nyisua a -Hihiu, no- tue nyibli -ti a -tee. -Te -aan 'Bai Nyisua -hue nyibli bu nu 'a dida, ke- e ni 'mu. Nyisua mo -Hihiu [nu. Nyibli -mu', -u -hue -bu da Nyisua, Nyisua a -Hihiu ko bu ni 'u [nu ke'. Nyisua a -Hihiu a 'mu, e tue [ne [e -tonyibli, -te -mu', Nyisua a 'mu, e ni 'mu.»

25 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N yi [e ni, -e mo, Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya, e ko bu di. 'Bu -di, e no- di -a mu -tebli a pepe kle -hia -ni.»

26 -E -bi -Yusu wen: «'Mo, no- -bu, -e ko -mu 'huen- -yi hle.»

27 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu a -nagbopu, -u mu wen 'd[u, u nyre 'u ni. E mo 'waa [wilekede, -te -Yusu ko nugba 'huen-, u pi toto. Kee, 'waa nyiblo [du 'yi 'beti -ni, -e mo: «-Ti a 'di -bi -yi [ti 'beti -ni 'li?» e ko, «-Ti a 'di -bi, e ko -mu 'huen-, a hle 'li?»

28 Nugba -mo -bi, e hie 'u 'a 'niya bu, 'e gba cigbe 'd[u, 'e lee ne 'a nyibli, -e mo:

29 «Ba di 'li, a 'mu nyiblo [du 'ye. No- lee 'mu, -tebli a pepe -mu', 'n -nu. [Bi Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya, e no- [nu a 'gbe?»

30 No- mo nyibli a 'mu bu -hon 'li 'd[u 'kwli, bu mu 'li [ti 'hu.

31 -Te nyibli a 'mu, u 'ye ni nyre, -e -bi -Yusu a -nagbopu -tua -Yusu a lenyaale, u wen: «Toonyo o, di de 'ti-»

32 KEE, ε ̣tu ̣nu ̣won, ε wen: «'N kɔ diide ̣du, a 'yɪ -yi.»

33 -E -bɪ 'a -nagbɔpɔ -twa 'waa dɔnɔ a lɛ'betile, υ wen: «̣Bɪ nyiblo ̣du ya[̣a diide yi?»

34 -E -bɪ ε wen: «'Na diide, nɔ- mɔ ̣bu nu Nyɪsɔa, -ε lee 'nɛ- 'mɔ 'kɔ kɪ a kiweenle, ε ̣hen 'nyre, -kwan -mɔ', ε -nyɪ 'mɔ, ̣bu nu, ̣bu -yra[̣a 'lu.

35 -A 'blikɔe wen 'nɪ: ̣Nɪ 'dɔ -kubɔ, ̣hɔnɔpɔ nɪ -hen 'bɔ ̣ce, -ε -bɪ -yɪ[̣t 'nɪ 'cɛ. KEE, 'mɔ -bɪ, 'n yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ: Ba 'du 'lu ye', ba ta 'lɪ -ci kɔ. -Kubɔ -wɛ ̣huhluo -mɔ. E -wɛ 'lɪ 'cɪcɛ.» (E 'wɪ yɪ, nyibli -mɔ', -υ mi 'lɪ[̣t 'hɔɪ, -υ -wɛ -mɔ, 'kɪ -bɔ kɔ 'kɔ yrayɔ -mɔ', -ε 'ye nɪ -wɛ 'lɪ, υ nu- kɔ -tɪ ε hɪ.)

36 «-Kvannunɔ -mɔ', -ε yɪ -kubɔ 'cɛ, ε kɔ 'a -nɛ 'pɛɛɛ nɪ. 'A -kwan a 'mɔ, ε nɔ- nɪ[̣e, nyibli 'υ kɔe 'kɔ yrayɔ -mɔ', -ε 'ye nɪ -wɛ 'lɪ. -E -bɪ 'kɪ, nyiblo -mɔ', -ε 'dɔe -kubɔ, ε kɔ nyiblo -bɪ -mɔ', -ε yɪ[̣t 'cɛ, υ di bibi 'yi lɛ, υ 'mɔ dɔɔ nu.

37 'Ledɔ -mɔ', -ε pɪ lɛ, -ε mɔ: -U -bɪ 'dɔe -kubɔ, -υ -bɪ 'υ yɪ[̣t 'cɛ, ε mɔ -tɪ a -tɛɛ ̣nɪɔ.

38 -Cɪ -bɪ, -ε kɔ -kwan a 'yɪ -nu, -ε kɔ kɪ 'n lee 'lɪ 'a mɔ, ε nɔ- kɔ -kubɔ a yɪ 'kɪ 'cɛ. Nyibli -bɪ, nu- nu -cɪ a 'mɔ a -kwan, 'a mɔ -mɔ -bɪ, 'a yɪ 'kɪ 'a -kubɔ 'cɛ.»

39 Samalikɔe -nɪ wen, -υ nɪ 'lɪ Sisalɔɔ -nɪ wen 'kwɪɪ, 'waa nyibli -hɔhɔɪ, nu- kuo -Yusu ̣wɔɪ yɪ, -kɔtɪ ke- nɔgba -mɔ', ε pɔ ̣nu yɪ: «Nyiblo -bɔ, ε nɔ- lee 'mɔ -tebɪ a pɛpɛ -mɔ', 'n -nu, 'kɪ 'lɪ 'na 'kɔ 'kwɪɪ.»

40 E nɔ- kɔ -tɪ, -tɛ Samalikɔe a 'mɔ, υ nyre 'kɪ 'υ -Yusu 'hɔɪ, 'υ -twa 'a lenyaale, 'kɪ bɔ nɪ 'lɪ ̣nu -mɔ, 'ε mɔ ̣han-tɪ, ε -wɛn, 'ε -hɪ 'υ ̣nu -nyrɔwɪ nɪ 'hɔɪn 'hɔɪ.

41 Nyibli -hɔhɔɪ -bɪ kuo -Yusu ̣wɔɪ yɪ, 'kɪ 'υ -tɪ -mɔ', ε -hɪ a -ta'.

42 Kɛ- υ pɪ 'kɪ nɔgba 'a mɔ yɪ, -ε mɔ: «E 'yɪ -tɪ -bɔ, -lee nɛ -a mɔ -tɛ tɪ nɛ -bɔ a -tɪ 'pa-, -a 'yɪ[̣t ̣wɔɪ yɪ kuo -nɪ. KEE, -aan ̣gbɛtɔ, -a 'wɪn 'a wɪn nɪ, ε nɔ- kɔ -tɪ, ̣a kuo ̣nɛ ̣wɔɪ yɪ, 'tɪ- ̣hɪan -mɔ de, -a kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ, -ε -wɛ 'kɔ -bɔ a nyibli.»

-Tɛ -Yusu nu la[̣a, nyiblo gbagbɔ ̣du a 'yɪ a 'kɔe 'ε -wɛ la

43 -Tɛ ε -hɪ 'υ -nyrɔwɪ nɪ 'hɔɪn -tɪtɛ a 'mɔ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Galilebɔgba 'kwɪɪ.

44 'A ̣gbɛtɔ, ε hɪ la ̣a nɪ, -ε mɔ: «Nyɪsɔa a winwɔɔn-hanyɔ* 'bɔ nɪ 'lɪ 'a 'blikɔe 'nyɪ, ε 'yɪ 'lɪ 'υ[̣tuule -kɔ.»

45 KEE, Galilebɔgba a nyibli a 'mɔ, υ mu la lɛ'mimle, -ε mɔ Pakɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɔɔ 'kwɪɪ, 'υ 'ye la -tebɪ a pɛpɛ -mɔ', -Yusu nu la. E nɔ- nu[̣o, -tɛ -Yusu nyre 'lɪ Galilebɔgba 'kwɪɪ, nyibli a 'mɔ, 'υ 'ble[̣e kɔa -tɛɛ.

46 -E -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ 'dɔɔ -mɔ', -ε mɔ Kana 'kwɪɪ. 'Dɔɔ a 'mɔ, ε nɔ- kɔ 'kwɪɪ ε nuu la 'lɪ 'a yɪ-he[̣wɪlɛkɛɛde, 'nie 'ε -he la -wiin.

E kɔ la nyɪbɛhɪan ̣du. E mɔ la 'bɔgba a 'kɪn a -kvannunɔ gbagbɔ ̣nɪɔ la, 'ε nɪ la 'lɪ Kapenaɔɔɔ 'kwɪɪ, 'kɪ 'lɪ Galilebɔgba a 'mɔ 'kwɪɪ. Nyɪbɛhɪan a 'mɔ, ε kɔ la 'yɪ nyɪbɛhɪan. 'Yɪ nyɪbɛhɪan a 'mɔ, ε nɔ- kɔ 'hɔɪ -yɪ la hɛn.

47 -Tɛ nyiblo gbagbɔ a 'mɔ, ε 'wɪn, -ε mɔ, 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Sudebɔgba 'kwɪɪ, 'ε mu 'lɪ Galilebɔgba 'kwɪɪ, -ε -bɪ ε -hɔn 'lɪ 'a 'dɔɔ 'kwɪɪ nɪ, 'ε mu 'lɪ -Yusu -mɔ, 'ε -twa 'a lenyaale, ε wen: «'N nyaa -mɔ lɛ, di 'lɪ 'na 'dɔɔ Kapenaɔ 'kwɪɪ, ̣mɔ[̣bɔ nɪ, 'na 'yɪ a 'kɔe 'mɔ -wɛ. E -hɔe bɔ 'kɔ.»

48 -E -bɪ kɛ- -Yusu pɪ[̣t yɪ, ε wen: «'Bɔ mɔ, 'ba 'ye nɪ 'ye ̣wɪlɛkɛɛ-tebɪ gbagbɔ -mɔ', 'n nɪ, a 'yɪ 'lɪ[̣t 'lɪ -wɛ, ba kuo 'mɔ ̣wɔɪ yɪ.»

49 -E -bɪ nyiblo gbagbɔ a 'mɔ, ε ̣tu[̣o ̣won, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, di 'lɪ 'na 'dɔɔ 'kwɪɪ, 'na 'yɪ nɪ ̣ha 'kɔ.»

50 -E -bi -Yusu yɪɪ 'ni -lee -ni, -ε mɔ: «-We 'li -bu mu ni. -Na 'yu 'tɛ di 'klo ni.» -Ti a 'mu, -Yusu lee ɲε, ε kuo ɲε ɲwɔ yɪ, 'ε -mu.

51 E ni 'hru wɔn, 'a -kwannunyiibli 'u diɛ ye' 'bε mɔ, 'u lee ɲε: «-Na 'yu ni 'klo.»

52 -E -bi ε 'beti ɲɔv ni, ε wen: «Ti a 'di -bi -ko 'yri 'a 'hvi 'kee -ni 'li?» -E -bi u wen: «-Tε -dina bi 'tu 'li, 'a -haawɔ ni -do -hi 'tu, 'ki 'a 'hvi 'kee 'tu 'u ni.»

53 -E -bi ε 'yeɛ ni, -ε mɔ, ti -mu' -ko 'yri -Yusu lee 'tu 'uɔ, -ε mɔ, 'a 'yu 'tɛ di 'klo ni, ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'a 'yu a 'mu a 'hvi 'kee 'tu 'u -ni. E nɔ-mɔ, ε ko 'a 'kayubukε 'hven-, bu kuo -Yusu ɲwɔ yɪ.

54 -Yusu bu -hɔn 'li Sudeblugba 'kwli, bu mu 'li Galileblugba 'kwli, bu nu ɲwɩlεεε-ɛɛɛ, 'a 'wi ni 'hven a dε, nɔ- -bu.

5

-Tε -Yusu nu laɪa, lε-yiyrenyo a 'kve 'ε -we la

1 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Juukε* mi le'mimle ki, 'ki 'li Jrusɛdɔ 'kwli. 'Ki 'li -tε a 'mu, 'ki -Yusu mu 'li -wε.

2 Paale ɲɔv ni 'u, 'u dεε ɲε Blablε a Paalε. E nɔ- ko 'yri u nεε 'u, 'u pε 'li Jrusɛdɔ 'kwli. 'Ki 'u paale a 'mu 'hvi, 'ki 'wlo ɲɔv, nyibli 'blu la, ε ni 'u. 'Wlo a 'mu, 'a 'nyre mɔ Betesada, 'ki 'li -Juukεwin 'kwli. E nɔ- ko wien, u pu 'u papu ni ɲhun.

3 'Ki 'li papu a 'mu bu, 'hvihrennyu -hɔhvi, nu- pε 'li blε, 'yii'donyu, buklanyu, ko lε-yiyrenyu. [Dε, u yɪ -ple, ε nɔ- mɔ, 'nie bu ɲgbuta -ni,

4 -kɔti ε kve ti, Nyɪsɔa a lelenyo ɲɔv, 'ε yi 'li ɲtu -ni, 'ε yɪɪ ɲgbuta -ni. 'A -nε ti, Nyɪsɔa a lelenyo 'bu ɲgbutaɪa, yi-hehvihrennyo, -ε di 'li ɲti, 'ye ɲbu -tε 'a 'kve ni 'mu, ε ko bu -wε.]

5 Ti ni -do a 'mu 'yri, ε ko 'hvihrennyo -bi, 'ε ni 'li 'a 'bio 'nyi. -Tε 'a 'hvi -tua la 'li hinhren, ε -wε 'li 'hri a (38) -wɔ ɲtu 'u -pu ɲtu 'u ɲbɩɛnɲbɩɛn ni.

6 -Tε -Yusu nyre 'u, -ε -bi ε 'ye nyiblo a 'mu ni, -ε pε bu. E yiɛ ni, -ε mɔ, -tε 'a 'hvi -tua la 'li hinhren, ε -wɛn 'u bu. -E -bi ε 'betiɛ ni, ε wen: «ɲbi -hεɲε ni, -na 'kve bu -wε?»

7 -E -bi 'hvihrennyo a 'mu, ε wen: «Tɔonyo o, 'n 'yɪ nyiblo ɲɔv -ko, -bu ɲtu 'li 'mu 'nie -mɔ, ti -mu' -ko 'yri ε yi ɲgbuta -ni. 'Bu mɔ, 'ni -hε ɲbu ɲti wen 'li, -ε -bi nyiblo -bi -hi 'mu ye'»

8 Kε- -Yusu pi 'ki, ε wen: «'Du ye', -bu 'du -na ko ye', ɲmu na.»

9 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -wε ni, 'ε 'du 'a ko ye', 'ε -tua nuna. Kεε, dε a 'mu, -Juukε a -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, 'ki ε mu la 'li 'lu -mɔ.

10 -Juukε a ye'nanyu, u 'ye nyiblo a 'mu ni, -ε ko 'kve -wε, 'u lee ɲε, u wen: «Kike a -nyrɔwɔ -bu, ε mɔ kε -wuwle-nyrɔwɔ. 'A -tu, ɲyi wen yi -blεε -ni, -bu 'ble wen -na ko -wuwle-nyrɔwɔ a 'mu, ε mɔ -kwan ɲniɔ, 'ti- ε ɲja ni.»

11 -E -bi ε wen: «Nyiblo -mu', -ε nuɔo, 'na 'kve, 'ε -wε, ε nɔ- lee 'mu, ɲbu 'du 'na ko ye', ɲbu na.»

12 -E -bi u wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε lee -mu, -bu 'du -na ko ye', -bu na 'li?»

13 Nyiblo a 'mu, -ε ko 'kve -wε, ε 'yɪ -Yusu -yi, -ε nuɔo, -Yusu mu ni 'wɔwɩ, nyibli -hɔhvi -mu', -u ni 'u a -ti.

14 -Tε ε gba ti gbi, -ε -bi 'ki -Yusu yeε 'liɪ Nyɪsɔa a 'kagbau bu. Kε- ε piɪ yɪ, ε wen: «'Ye kε, -na 'kve -wε ni. ɲni 'nuo 'ki dε 'kuku dε, -ε diɛ nu, ɲhven a 'yiye -bu, -ε -hi 'a dε -bu wɔn, ε 'ni ɲha -mu nu dε.»

15 -E -bi nyiblo a 'mu, e mu ni, 'e lee -Juukoe a ye'nanyo, -e mo, -Yusu, no- nu□o, 'a 'kue 'e -we.

16 Kue 'u ti a 'mu 'yie bu, -e -bi u -tva -Yusu a bui a le□mumu, -te e nu□o, nyiblo a 'kue 'e -we, 'ku 'li -uwule-nyrowo 'kwli a -ti.

17 E no- mo -Yusu bu -hitha □nu kle, -e mo: «'A -ne ti, 'na 'Bai ni -kwan. 'Na 'mumu, de ni -do a 'mu, e no- 'n ni.»

18 -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi -Juukoe a ye'nanyo a 'mu, u □muve 'hru le de, 'ku bu 'la□a, -e nu□o, e hla□a ni de, -e mo, Nyisva, no- mo 'a 'Bai, e □hen 'nyre, e wen 'ni, e ko Nyisva 'hwen-, u ween ni. E 'yi bu 'wla -uwule-nyrowo a tete ni -do a -ti 'pa-, u 'ni □mumu□o li 'a 'hla le.

Nyisva -nyi 'a 'Yu 'kli a pepe ni

19 -Ti -mu', -Juukoe* a ye'nanyo yi -Yusu -yee -ni, e no- e -hitha □nu kle, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'mo -bu, -e mo Nyisva a 'Yu, 'n 'yi 'li □dedede a nunuo 'li -we, 'mo ni -do. De -mu', 'n yi 'ye, 'na 'Bai ni, e no- 'na 'mumu, 'n ni -we.

20 'E mo □han-ti, 'na 'Bai 'e nve 'mu. 'A -ti, -tebli a pepe -mu', e ni, e tve 'mo□o ni. E di 'mu 'ni -lee -ni, □bu nu □wleleke-tebli -bi, -e -hi 'u 'a de -bu 'u, 'n nu 'ki, -te ti ne -bu 'kwli, e 'mu 'a mu le -kee -ni.

21 E 'wi- -te 'na 'Bai ni, 'e -he 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, 'e -he □nu 'klo le, ke- 'n ni, nyibli -mu', 'n -hve □bu -nyi 'klo yrayru, 'ni yi □nu -nyi.

22 'Ya 'u 'lu de, 'na 'Bai 'ni -pu□u nyiblo □du -bati le, kee, e -nyi 'mu 'kli a pepe ni, 'ku □bu puu nyibli -bati le,

23 -e di□e nu, nyibli a pepe 'mu 'u 'mu 'u □tuu -ni, □wi yi, -te u ni 'u 'na 'Bai a 'u□tuule. Nyiblo -bu, -e 'ye ni □tuu 'u 'mu 'u, 'na 'Bai -mu', -e lee 'ne- 'mu 'klo ki, e no- e 'ye ni □tuu 'u.

24 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu 'na win nva yi bu, ko, 'bu kuo 'na 'Bai Nyisva □wlu yi, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki, nyiblo a 'mu, e no- ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li. -Bati 'yi 'li□i 'li -we, bu klo 'ki□i de, kee, e -hon ke 'li 'koku wlon, 'e pa 'li 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli.

25 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, ti di 'u 'ni nyre, 'e -we 'u nyinyre -mo -dodo, -e ko 'yri 'kukonyibli di 'u 'mo -bu, -e mo Nyisva a 'Yu a win 'u 'wun -ni, e ko, nyibli -mu', -u ni 'klo, -u di 'na win 'wun, u di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

26 'Na 'Bai ko 'kli, 'ku bu nu□o, nyibli bu ni 'klo. 'Kli ni -do a 'mu, e no- e -nyi 'mu, -e di□e nu, 'mu nyibli 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi,

27 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'e -nyi 'mu 'kli -we, 'ku □bu puu nyibli -bati le.

28 E 'ni 'kee 'li 'aan □wli le, -koti ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri nyibli a pepe -bu, -u 'ku, u □tu, u di 'u 'na win 'u 'wun -ni.

29 'Bu 'wun 'na win a 'mu, u di -hon 'li 'dabi 'kwli le. Nyibli -mu', -u nu □haande, u di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, kee, nyibli -mu', -u nu -tebli -hwin, -bati di □nu 'ni klo.

30 'Mo ni -do, 'n 'yi 'li □dedede a nunuo 'li -we, Nyisva 'bu 'yi 'mu 'a 'kli -nyi. 'Bu mo, 'ni yi nyiblo □du a -bati ni 'be, -te Nyisva nu□o 'na leele, ke- 'n di□e nu. 'N pi -tee a -bati, -e nu□o, Nyisva, no- lee 'ne- 'mu -tutu ki, de e -hve □bu nu, e no- 'n ni -tee. E 'yi de, 'na □gbetu, 'n -hve 'pa-, 'ni -nu□o li□i.»

Nyisva, no- lee 'ne- -Yusu 'klo -bu ki

31 Kee -Yusu pi de: «'Bu mo, 'mo ni -do, 'ni yi wen□e ni hle, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, -e -bi nyibli 'yi 'li□i 'li -we, bu yru wen□e, -e mo, 'n hle wen -ti a -tee.

32 KEE, Nyisva, nɔ- hleɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ, 'tɪ- 'n yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', ɛ hle, 'kɪ 'ʊ 'mʊ kɪ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɲɪɔ.

33 'A mʊ -mɔ -bɪ, a tɛ nyibli bu, 'ʊ mu 'lɪ Saan Batisɪ -mɔ, 'ɛ lee nɛ 'a mu -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ.

34 ɛ 'yɪ 'nyre ɲɛn, -ɛ mɔ, 'n ɲmʊɛ nyiblo ɛ, -ɛ hleɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ. KEE, 'n niɛ nɪ, -ɛ diɛ nɪ, a 'mʊ Saan a dɛ 'lu -mɔ ɛ -hie, a 'mʊɔ ɛ yru, -ɛ mɔ, Nyisva -hʊɛ bu wa 'a mʊ.

35 Saan a 'mʊ, ɛ 'wɪ la 'napɪ yɪ, -ɛ yɪ la wɪn, -ɛ diɛ nɪ, nyibli 'mʊ la ɛ yru. 'Kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwɪ, a ni la dɔɔ, 'kɪ 'ʊ dɛ a 'mʊ 'a -ta'.

36 ɛ kɔ -teblɪ -bɪ, 'ɛ nɪ 'ʊ, 'ɛ -hi Saan a pupɔwin wɔn. Nɔ- mɔ ɲwɪlekeɛ-teblɪ -mʊ', 'n ni, 'kɪ 'lɪ 'na 'Bai a 'klɪ 'kwɪ. ɲwɪlekeɛ-teblɪ a 'mʊ, ɛ tʊɛ ɲnɛ yɪ, -ɛ mɔ, 'na 'Bai, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ 'kɔ -bʊ kɪ.

37 'Tɪ- 'na 'Bai a 'mʊ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, ɛ hleɛ nɪ -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ. A 'yɪ -hʊan 'a win nɪ 'wɪn, kɔ, a 'yɪ -hʊan ɲa nɪ 'yɛ -wɛ.

38 A 'nɪ ɲtuɔɔ lɪ 'a win bu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ, -tɛ a 'yɪ 'mʊ ɲwɪ yɪ -kuo -nɪ a -tɪ, 'mɔ -bʊ, ɛ lee 'nɛ- 'kɔ -bʊ kɪ.

39 A yɪ Nyisvaɔɔɪn 'nɪ 'nyɪ, -ɛ nuɔɔ, a yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- tʊɛ nɛ 'a mʊ 'kɔ yrayɔ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. ɛ mɔ ɲhan-tɪ ɲɪɔ, Nyisvaɔɔɪn a 'mʊ, nu- hle 'na -tɪ.

40 KEE, a 'nɪ -hʊa ɲa ba di 'nɛ- 'mʊ -mɔ, -ɛ diɛ nɪ, 'mʊ 'a mʊ 'kɔ yrayɔ a 'mʊ -nyɪ.

41 A wɛn 'nɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ ɲmʊɛɛ ɛ ɛ, 'kɪ nyibli bu 'yaa 'lɪ 'na 'nyre. KEE, ɛ 'yɪ 'mʊ ɛ -nɪ.

42 'A mʊ -mɔ -bɪ, a nɪ 'dɔ. 'N yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ, a 'yɪ Nyisva -nʊɛ -nɪ.

43 'Na 'Bai lee 'nɛ- 'mʊ 'a mʊ 'nyɪ, kEE, a 'nɪ -hʊa ɲa lɪ ba 'ble 'mʊ kʊa. KEE, nyiblo 'bʊ -di, 'kɪ 'lɪ 'a dɔnʊ a 'klɪ 'kwɪ, -ɛ -bɪ a 'bleɛ kʊa.

44 Dɛ a nʊɛ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ 'aan 'bio bu 'yaa 'lɪ 'aan 'nyre. KEE, a 'nɪ ɲmʊɔɔ lɪɲɪ ɛ, 'kɪ Nyisva -mʊ', -ɛ mɔ Nyisva nɪ -dɔ, bu 'yaa 'lɪ 'aan 'nyre. 'Bʊ mɔ, 'ba nɪ 'mʊ ɛ, -ɛ -bɪ a 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, ba kuo 'mʊ ɲwɪ yɪ.

45 KEE, a 'nɪ 'yee 'lɪɲɪ, -ɛ mɔ, 'n di yɛɛ nɛ 'a mʊ -tɪ, 'kɪ 'ʊ 'na 'Bai ye'. 'A winwɔn-hanyɔ* Moise -mʊ', a kuo ɲwɪ yɪ, nɔ- di 'a mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ.

46 'Bʊ mɔ, 'bʊ mɔ wɛn ɲhan-tɪ, 'ba kuo wɛn Moise ɲwɪ yɪ, a di kuo wɛn 'mʊ ɲwɪ yɪ -wɛ, -ɛ nuɔɔ, Moise 'ɔɪ 'na -tɪ nɪ.

47 KEE, -tɪ -mʊ', ɛ 'ɔɪ, -tɛ a 'yɪɲɪ ɲhan-tɪ' -pʊ, a 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, ba pʊ 'na win ɲhan-tɪ.»

6

-Tɛ -Yusu nu laɲa, 'fɔɔ 'ɛ wlo la, nyibli a 'miliwɪ nɪ ɲhun, 'ʊ di la dɛ, 'ʊ ɲmla la

(Matie 14.13-21; Makɪ 6.30-44; Luku 9.10-17)

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, ʊ ɲta nɪ, 'kɪ 'lɪ Galieblɔgɔba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ. 'Yru a 'mʊ, ʊ dɛɛ ɲnɛ Tibeliadi a 'yru;

2 nyibli -hʊɔhʊɪ, nu- yɪ -Yusu ɲwien kʊɛ, -ɛ nuɔɔ, ɲwɪlekeɛ-teblɪ -mʊ', ɛ nɪ mɔ, 'ɛ nɪ mɔɔɔ, nyibli a 'kʊɛ 'ɛ yɪ mɔ -wɛ, ʊ 'yɛ mɔɔɔ nɪ.

3 -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, ʊ nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ 'kɪ ʊ 'ya 'lɪ dʊgɔba 'lu, 'ʊ nɪ bu.

4 Tɪ a 'mʊ 'yri, -Juukʊɛ* a ɛ'mimle -mʊ', ʊ dɛɛ Pakɪ, ɛ 'mʊɛ yre. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ 'ʊ nɪ -tuɔ kɪ.

5 -Yusu bu 'du 'lu ye', -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ nyibli -hʊɔhʊɪ, 'ʊ yɪ 'ʊɔɔ 'hʊɪ di. -Tɛ ɛ 'yɛ ɲnʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'betɪ 'a -nagbopɪ Filipu nɪ, ɛ wɛn: «-Bɪ' -a di 'kɪ diide yɪ 'yee -nɪ, -a 'mʊɔ -tɔ, nyibli a pepɛ -bʊ, -ʊ -di, ʊ 'mʊ dɛ di 'lɪ?»

6 Ε 'beti ni, -ε di□e nu, ε 'mu□u yi, 'bu mo, Filipu 'bu kuo □ne □wlu yi, -ε nu□o, 'ti- ε 'mu□u 'beti mo mu, δε ε di nu, ε -we 'a yiyie -mo.

7 -Ε -bi Filipu wen: «Mo 'ye □bu -a ko wen 'wliblo, -a 'yi wen 'h□i 'li -we, -ba -to wen 'floo, 'a 'kutotogbe bu di wen 'a -ne nyiblo ki ye.»

8 -Ε -bi -Yusu a -nagbopi Adre, -ε mo Simo Pielu a 'd'ayi, ke- ε pi 'ki -Yusu yi, ε wen:

9 «'Yu nyibehtan □du ni mo, 'ε ko 'floo kui ni □hun ko -hrin.yo ni 'hven. Kee, ε 'yi 'li □dedede 'li -we, 'ki 'u nyibli -huohu -bu -mo.»

10 -Ε -bi -Yusu wen: «Ba lee nyibli a pepe -bu, bu 'plaa ble.» 'Ki 'u -tite a 'mu, -piti -huohu ni 'u. 'Ki 'li nyibli a pepe a 'mu 'nyi, nyibepe -ni -tuo ki, u -we 'li 'miliwi ni □hun ni.

11 -Te u 'plaa 'ki 'u -piti ki ble, -ε -bi -Yusu 'du 'floo a 'mu ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε □gla 'floo a 'mu nyibli le, 'ε 'du -hrin ye' -we, 'ε □gla □nu□u le, nyibli a pepe a 'mu, 'u di 'waa □wlu a diide, 'u □mla.

12 -Te u □mla 'ki, -ε -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi: «Ba 'ti 'floo keti a pepe -mu' le, -ε hie bu, 'a □dedede 'ni □ha 'wan.»

13 'Floo kui ni □hun -mu', -Yusu -nu, ε -wlo, nyibli -di, 'a de -hie bu, u 'ti le, ε 'yii 'li -tugbi ni -pu □tu 'u 'hven.

14 □Wilekeede -mu', -Yusu -nu, -te nyibli 'ye□e, -ε -bi u wen: «E mo □han-ti, nyiblo -bu, ε no- mo Nyisua a winwlon-hanyo* -mu', Nyisua pu la le, -ε ε di la 'ne- 'klo ki di.»

15 Kee, -Yusu yru□o ni, -ε mo, u di□e 'ni klo, 'ki 'li 'klike 'kwli, u 'mu□u bodiode -nyi. De a 'mu, ε 'yi -Yusu a kiweenle 'pa-. Ε no- ko -ti, 'ε hloo □nu -mo le, ε ni -do, 'ε mu 'li dugba 'lu de.

*-Te -Yusu na la 'yru ki
(Matie 14.22-33; Maki 6.45-52)*

16 'Yru bu mu bu pe a ti 'yri, -ε -bi -Yusu a -nagbopu* mu 'li 'yru wien.

17 'To yi 'ni -won, -Yusu 'ye 'li □nu 'nyi ni mi. Ε no- mo bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu bli, 'u □te 'yru ki, 'u mi 'li 'd'io -mu', -ε mo Kapenao 'kwli.

18 Bu ni 'ki 'li 'yru ki, -ε -bi pepe gbagbu yi 'ni -hi, 'yru 'ε pi 'du gbagbi,

19 'u bli -blibli, 'u nyre 'li -kilowu ni □hun -u-u- □hlon-do 'yri. -Ε -bi ti ni -do a ti 'yri, u 'ye -Yusu ni, 'ε ne 'yru ki, 'ε yi 'blagbi le 'mue -ni. Bu 'ye 'ki□i, -ε -bi huannu bi 'li □nu 'kwli.

20 Kee, -Yusu wen: «'Mo □nu, a 'ni 'pie 'li huannu.»

21 U -hue -Yusu bu 'ya 'li □nu -mo. -Ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -tite -mu', u mi 'li, 'blagbi nyre 'u ni, 'u -kwle.

-Yusu no- mo diidedu -mu', -ε ni□e, 'ti- nyibli 'u kve 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li

22 -Te -nyre -nye, nyibli -huohu -mu', -u hie 'li 'yru a 'kibia -mu' ki, -tite ni -do -mu', -Yusu wloo 'tu 'u 'floo, nyibli a 'mu, nu- □mue -Yusu le. U yi□e ni, -ε mo, 'blagbi ni -do, ε no- pe 'tu 'u 'nuwon 'yri bu, 'u yi□e -we, -ε mo, -Yusu yi 'tu 'li 'blagbi a 'mu 'kwli 'ya. 'A -nagbopu* ni -do, nu- 'ya 'tu 'li, -u mu 'tu.

23 'Ki 'li 'd'io -mu', -ε mo Tibeliadi 'kwli, nyibli -bi ya 'blagbi, 'u di 'u -tite -mu', -Yusu -nyii 'tu 'u Nyisua 'wio, 'ε wloo 'tu 'floo, 'u di 'tu□u.

24 -Te nyibli a 'mu, u 'ye□e, -ε mo, -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven-, u 'yi 'u -ni, -ε -bi u 'ya 'li 'waa 'blagbi 'kwli le, 'u mu 'li Kapenao, 'u mu -Yusu le □mu□o.

25 'Ki u yee 'h□i 'yru a 'kibia -bi -mu' ki bu, u wen: «'Toonyo, ti a 'd' -bi -ko 'yri -nyre 'ne- 'li?»

26 -E -bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee: [Wlilekee-tebli -bu, 'n ni, Nyisua, no- nyi 'mu 'kli, 'ni ni[pe. Kee, e 'yi [bu ba yru de a 'mu le a -tu 'pa-, a 'ni [muo[a 'mu le. E 'wi yi, diide -mu', a di 'tu, 'a [mla 'tu, e no- ko -ti, 'a [mue 'mu le.

27 A 'ni 'hie 'li diide a -tu ni -do 'lu -mo le, -e 'ye ni -wlen 'u, -e pue, kee, diide -mu', -e ni[pe, 'a kue 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, e no- ko -ti ba -hie 'lu -mo le. 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mo -di 'a mu diide a 'mu -nyi, -e nu[a, 'na 'Bai Nyisua, no- lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, 'ki [bu -nyi 'a mu diide a 'mu.»

28 -E -bi u wen: «De a 'di -bi -a di nu, 'ti- Nyisua 'mu -aan de ki wen 'li?»

29 -E -bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «De Nyisua -hue ba nu, e no- mo, 'mo -bu, e te 'ne- 'klo -bu ki, ba kuo 'mu [wlu yi.»

30-31 -E -bi u wen: «'Bu mo, [ni -hue -ba pu -na win [han-ti, -e -bi nu [wilekeede -bi, -e di 'a de -mu' yi 'wi, Nyisua a winwlon-hanyo* Moise ni la. 'A -ne -nyrowo, -nyi -a mu diide, -a 'mu[di, [wi yi, -te -aan 'bainu ni la, ti -mu', -e -ko 'yri u ni la 'li 'puwonblugba ki, 'u yi la diidedu -mu' di, u dee man, -e -huen la 'li yako 'kwli. De ni -do a 'mu, e no- u 'cri la 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo: E -nyi [nu 'floo, -e -huen 'li yako 'kwli.»

32 -E -bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee: -TEE a diide -mu', -koti 'n hla wen, e 'yi Moise 'pa-, e 'yi 'a mo[a -nyi. Kee, -tee a diide a 'mu, -e -huen 'li yako 'kwli, 'na 'Bai Nyisua, no- yi 'a mo[a -nyi.

33 -TEE a diide -mu', Nyisua yi nyibli -nyi, e no- mo diidedu -mu', -e -hon 'li yako 'kwli, 'ti- -e ni[pe, 'klo -bu 'kwli a nyibli, 'u kue 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.»

34 -E -bi u wen: «Tocoyo, -nyi -a mu diide a 'mu 'a -ne ti.»

35 -E -bi e yi 'ki [nu 'ni -lee -ni, e wen: «'N 'wi- diidedu -mu' yi, -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. Nyiblo 'bu kuo 'mu [wlu yi, 'bu -he 'na -nagbopi, e 'wi- nyiblo -mu' yi, 'kanu ko 'nie'natu 'ye ni nu.

36 'N lee ne 'a mu ni, -e mo, a 'ye 'mu ni, kee, a 'yi 'mu [wlu yi -kuo -ni.

37 Nyibli a pepe -mu', 'na 'Bai yi 'mu -nyi, u di -he 'na -nagbopu. 'Klo -mo 'klo, 'n 'yi 'li['li -we, [bu bla 'waa nyiblo ni -do le.

38 'N 'yi 'li yako 'kwli -hon, -e di[pe nu, 'mu 'na dtonu a kiweenle nu, kee, Nyisua -bu, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki, e no- ko kiweenle 'n ko [bu nu.

39 De Nyisua -hue, e no- mo, nyibli a pepe -bu, e -nyi 'mu, 'ni 'waan 'li 'waa 'yee ni -do, kee, le'boo-nyrowo a ti 'yri, 'n ko [bu -ha 'li [nu 'kukonyibli 'ny, [bu -ha [nu 'klo.

40 E mo [han-ti, de 'na 'Bai -hue, e no- mo, 'a -ne nyiblo, -e yru[a, -e mo, 'mo -mo Nyisua a 'Yu, ko, -e kuo 'mu [wlu yi, nyiblo a 'mu, bu ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ti- le'boo-nyrowo 'kwli, 'n ko [bu -ha 'li['kukonyibli 'ny, 'mu[u 'klo -ha.»

41 -Te -Juukue* a nyibli gbagbi 'win de a 'mu, -e -bi u -tua -Yusu a yru a lepuule, -te e pu le, -e mo, e no- mo diidedu -mu', -e -hon 'li yako 'kwli.

42 Ke- u pu: «[Bi nyiblo -bu, e 'yi Sosefu a 'yu -Yusu 'pa-? -A yi 'a 'bai ko 'a dii 'huen- ni. -Bi' e ni 'ki, 'e pu le, -e mo, 'ki e -hon 'li yako 'kwli 'li?»

43 -E -bi e [tu [nu [won, e wen: «De- ko 'mo a pu yru le 'li?»

44 Nyiblo [du 'yi 'li['li -we, bu kuo 'mu [wlu yi, bu -he 'na -nagbopi, 'bu mo, 'na 'Bai -bu, -e le 'mu, 'bu 'yi 'li['li -jrii -ni. 'Na 'mumu -bu, le'boo-nyrowo 'kwli, 'a -ne nyiblo, -e kuo 'mu [wlu yi, 'mo -di 'li['kukonyibli 'ny -ha, 'mu[u 'klo -ha.

45 Nyisua a winwlon-hanyu 'cri la[a ni, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo: Nyisua, no- di nyibli a pepe -too -ni. 'A -ne nyiblo 'bu yi 'na 'Bai Nyisua nua yi bu ni pu, 'ti- 'bu yi 'a toowin kua ni 'ble, e no- di 'na -nagbopi -he.

46 Ε 'γυ 'nyre □hen, -ε μο, nyiblo □du 'ye 'na 'Bai Nytsua ni, 'bu 'γυ 'mo ni -do -bu 'pa-, -ε -hōn 'l'□i -mo.

47 'N γυ 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, nyiblo 'bu kuo 'mu □wlv γυ, nō- kō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

48 'Mō -mō diidedu -mu', -ε ni□e, nyiblo 'ε kuε 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

49 'Aan 'baunv, -v ni la 'li 'pūwōnblugba ki, □han-ti, 'v γυ la diide -mu', v δεε manī, -ε -hūε la 'li yako 'kwli di, kεε, v 'kukvī la le.

50 Kεε, -tεε a diide -mu', -ε -hūε 'li yako 'kwli, nyiblo -mu', -ε di□e di, ε 'γυ 'l'□i 'li -we bu 'ku, ε □hen 'nyre, ε di kō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

51 'Mō -mō diide -mu', -ε -hōn 'li yako 'kwli, -ε ni□e, 'ti- -tonyibli 'v kuε 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li. 'A -ne nyiblo, -ε di diide a 'mu di, 'a 'klo yrayru, ε di kō, ε 'γυ 'l'□i 'li -we, bu kō 'lu-yreεle. Diide a 'mu, 'n di -ha, ε nō- mō 'na dtōnv a 'hvi. 'N -he 'na 'hvi a 'mu ni, -ε di□e nu, 'klo ki a nyibli 'mu 'klo yrayru kō.»

52 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, ε pv -Juukvε a ye'nanyv 'γrv dtakti, 'v γυ 'waa dtōnv le 'beti -ni, v wen: «'Bi' nyiblo -bu, ε -we 'li bu nu -a mu 'a dtōnv a 'hvi a -nyinyie, -a 'mu□v di h?»

53 -Ε -bi -Yusu □tu □nv □wōn, ε wen: «'N γυ 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, 'mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'bu mō, 'ba 'ye ni di 'na 'hvi, ε kō, 'ba 'ye ni 'na 'na -hlv, a 'γυ 'l'□i 'li -we, ba kō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'klo -mō 'klo.

54 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu γυ 'na 'hvi ni di, kō, 'bu γυ 'na -hlv ni 'ne, nyiblo a 'mu, ε kō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li, 'ti- le'bwō-nyrōwō 'kwli, 'n di 'l'□i 'kukvnyibli 'nyi 'ni -ha, 'mu□v 'klo -ha.

55 'Na 'hvi mō -tεε a diide □nv, 'na -hlv 'ε mō -tεε a 'nūnadε.

56 Nyiblo, -ε γυ 'na 'hvi di, kō, -ε 'ne 'na -hlv, ε kō 'mu 'hven-, -a -mve ni.

57 'Na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, ε nō- ni□e, nyibli 'v γυ 'klo ni. Ε nō- nu□o, 'ti- 'na 'mumu -bu, 'ni ni 'klo. Kε- ε □ti 'mu, 'ki 'v nyiblo -mu', -ε γυ 'na 'hvi di -mō'. 'Mō -ni□e, nyiblo a 'mu, 'ε γυ 'klo ni.

58 'Mō -mō -tεε a diide, -ε -hōn 'li yako 'kwli. Ε 'γυ diide -mu' γυ 'wī, -ε -hven la 'li yako 'kwli, v δεε manī, 'aan 'baunv γυ la di, 'ki 'li 'pūwōnblugba ki. □Han-ti, 'v γυ la diidedu a 'mu di, kεε, kε- ε ni 'mu, 'v 'kukvī la le. Nyiblo -mu', -ε di -tεε a diide -mu', 'n pa 'mu di, ε di kō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.»

59 Tōōwin a pepe -bu, -Yusu -tōō -ni, 'ki ε tōō 'l'□i Nytsua a 'kayu -mu' bu, -ε ni 'li Kapēnaōdto 'kwli.

-Yusu a win, nō- ni□e, nyibli 'v kuε 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li

60 Nyibli -mu', -v γυ -Yusu □wien le kuε, 'waa -hūōhvi, 'ti- v 'mu 'a tōōwin a 'mu 'win, v wen: «Tōōwin -bu, ε ni 'klī ki. Nyiblo □du 'γυ 'l'□i 'li -we, bu wen□ε ki.»

61 -Yusu bu yru□o, -ε mō, nyibli a 'mu, v ye' le 'ni 'puple -ni, -ε -bi ε -tva 'waa leele, ε wen: «□Bi -ti -bu, 'n -hla, ε γυ 'a mu 'ni 'hran?

62 'Mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'bu mō, 'ba 'ye 'mu, 'ni γυ 'li yako 'kwli ni mi, -tεε -mu', 'n -hōn 'li, -bi' a di 'ki pv li?

63 Nytsua a -Hihiu* ni -do, nō- γυ nyiblo 'klo yrayru -nyi. -Tonyibli a 'klī 'γυ 'li □dedede 'li -we. Win -bu, 'n tōō ne 'a mu, ε nō- ni□e, Nytsua 'ε γυ 'a mu 'a -Hihiu -nyi, -Hihiu a 'mu, ε 'mu 'a mu 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li -nyi.

64 Kεε, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli ni 'li, 'v 'γυ 'mu □wlv γυ -kuo -ni.» Kuε la 'li bu, -Yusu γυ nyibli -mu' ni, -v 'γυ□i □wlv γυ -kuo -ni, kō, 'ε γυ nyiblo -mu', -ε di□e 'a yraanyibli -ji' pv.

65 -Ε -βι κε- ε πι δε, ε wen: «Ε νο- nu□o, 'ni lee ne 'a mu, -ε mo, nyiblo □du 'yi 'li 'na □wlv a yikuole 'li -we, 'ki bu -he 'na -nagbopi*, 'bu mo, Nyisva 'bu 'yi 'li□t 'li -jrii -ni.»

66 Nyibli -huchvli -mu', -v yi la□a □wien le kuv, kuv 'v ti a 'mu 'yie bu, -ε -bi v 'kee ne 'a □wienlekove ni.

67 'A -nagbopv ni -pu □tu 'v 'hven -mu', κε- ε πι □nv yi, ε wen: «'Aan 'mumu -bu, □bi a -hve ba hie 'v 'mu bu, ba 'kee 'na □wienlekove -we?»

68 -Ε -βι Simo Piel □tu□o □won, ε wen: «Kokonyo, nyiblo a 'di -bi ko -mo -a di 'li mu de 'li? -Mo ni -do, -mo ko win -ni□e, nyiblo 'ε kuv 'klo yrayrv -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

69 -Te ti ne -bu, -a kuo -mu □wlv yi, 'ti- □a yi□e, -ε mo, -mo mo Nyisva a 'Yu -Yusu 'Klsv, ε lee 'ne- 'klo ki.»

70 -Ε -βι -Yusu □tu □nv □won, ε wen: «'A mu ni -pu □tu 'v 'hven -bu, 'mo -ha 'li 'a mu 'li, -ε di□e nu, a 'mu 'na -nagbopv -he. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi nyiblo ni 'li, 'ε mo 'ku -hvan*.»

71 Judia, -ε mo Simo Yisikalie a 'yu, no- ε □hen 'nyre. Ε mo -Yusu a -nagbopv ni -pu □tu 'v 'hven a nyiblo -bi □no. Kee, ε no- di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pv.

7

-Yusu a 'diayinv 'yi□t □wlv yi -kuo -ni

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε ne Galileblvga 'kwli le; ε 'ni -hva□a li bu mu 'li Sudeblvga 'kwli, -ε nu□o, -Juukve* a ye'nanyv □mve 'a 'lila le.

2 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi -Juukve a le'mimle -mu', v deε Papvi a le'mimle, 'a ti 'mve yre.

3 Ε νο- nu□o, -Yusu a 'diayinv 'v lee □ne, -ε mo: «-Hon 'ne- Galileblvga 'kwli, -bv mu 'li Sudeblvga 'kwli, -ε di□e nu, -na -nagbopv* -mu', -v ni 'li, v 'mu □wlvlekeε-febli -mu', -ni 'ye.

4 Nyiblo -mu', -ε -hve nyibli a pepe bu yi□e, ε 'ni -nu□o li 'a -ne -tebli, 'ki 'li -huhlike 'kwli. 'A -ti, -te -ni □wlvlekeε-febli, nu□o, 'ki 'v nyibli a pepe ye', -ε di□e nu, v 'mu -mu yi.»

5 -Yusu a 'diayinv a 'mu, v 'yi□t □wlv yi -kuo -ni.

6 -Ε -βι κε- ε πι □nv yi, ε wen: «Ti 'ye 'v ni nyre, 'ki □bv mu 'li. Kee, 'ki 'v 'a mu -mo, 'a -ne ti mo □haanti □no.

7 'Klo -bv ki a nyibli, v 'yi 'li□t 'li -we, bu yraa ne 'a mu, keε, 'mo -bi, v yraa 'mu ni, -ε nu□o, 'n hle□e ni, -ε mo, 'waa nunu-tebli nyre yi.

8 'A mu -mo -bi, ba mu le'mimle ki. 'Mo -bi, 'ni -mu□o 'li, -ε nu□o, ti 'ye 'v ni nyre, 'ki □bv mu 'li.»

9 Ke- ε pv □nv yi, 'ki ε 'yi -ta' -hon, 'ε ni 'li Galileblvga 'kwli bu.

-Te -Yusu mu la Papvi a le'mimle ki, 'ki 'li Jrusredv 'kwli

10 -Te -Yusu a 'diayinv a 'mu, v mu le'mimle ki, 'ki 'li Jrusre, -ε -bi -Yusu mu 'li ni -we, 'ki 'li -huhlike 'kwli, -ε di□e nu, nyibli 'ni □ha□a 'ye.

11 Le'mimle a ti 'yri, -Juukve* a ye'nanyv □mve -Yusu le, 'a -ti, 'v yi le 'beti -ni, -ε mo: «-Bi' -Yusu ni yi 'li?»

12 'v hle 'a -ti, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi. -V -bi wen 'ni: «Ε mo □haannyiblo □no.» -V -bi wen 'ni: «'Uvn, ε 'yi □haannyiblo 'pa-, ε keε nyibli.»

13 Kee, nyiblo □du 'yi 'li□t 'li -we, bu hla□a, 'ki 'v nyibli ye', 'bu 'yi 'li ybiile 'kwli 'pa-, -ε nu□o, v yi pie 'waa ye'nanyv a hvannu.

14 -Te v 'beε le'mimle bu, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyisva a 'kagba v -yaa 'kwli, 'ε -tva Nyisva a -ti a toole.

15 -Juukwe bu yi 'a win ni 'win, -ε -bi 'waa □wli keε le. 'A -ti, ke- v pi: «Nyiblo -bu, tetetwonyo □du 'yi -huan□a tete ni -twe -ni. -Bi' ε -we 'li bu nu -tebli -huohu -bu, 'a yiyie 'li?»

16 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «-Tebli -bu, 'n twe ne 'a mu, Nyisva, -ε lee 'ne- 'mu, nɔ- yi 'mu 'a □to -nyi. Ε 'yi 'na □gbetu a □to 'pa-.

17 Nyiblo 'bu -hwe bu nu de -mu', -ε yi Nyisva a plo -blee -ni, ε nɔ- di□e le yru, 'bu mo, toole -bu, 'n twe -ni, 'bu mo Nyisva a 'lule-hihie, -u'v- 'bu mo 'li 'na □gbetu a 'kɪ 'kwli.

18 Nyiblo -mu', -ε twe -ni, 'kɪ 'li 'a dɔnu a 'kɪ 'kwli, ε -hwe□e ni, 'kɪ nyibli bu 'yaa 'li 'a nyre. Keε, nyiblo -mu', □bu yi ni -twe -ni, -ε yi nyibli -lee -ni, bu 'yaa 'li nyiblo -mu', -ε lee 'ne- 'a 'nyre, nyiblo a 'mu, ε nɔ- hle -ti a -tee. Hi 'yi 'li 'a pupuwin 'nyi -ni.

19 Moise -nyi 'aan 'banu tete ni. Keε, 'kɪ 'li 'a mu 'nyi, nyiblo □du 'ni □tuu□o 'u tete a 'mu. De -huan a 'di -bi 'n -nu, -kɔti 'a □mwe 'na 'lila le 'li?»

20 -ε -bi nyibli a 'mu, v □tu□o □won, v wen: «-Mo nyɔ -bu, 'ku -huan* ni 'v -mu ke'. Nyiblo a 'di -bi □mwe -na 'lila le 'li?»

21 -ε -bi -Yusu wen: «De ni -do, 'n -nu, ε nɔ- mo, 'n nu la□a ni, nyiblo □du a 'kwe 'ε -we la, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli. Ε keε la 'aan □wli le, 'kɪ □bu di la de a 'mu nu, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.

22 Keε, 'aan 'mumu, a ni -kuan -we, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ε nu□o, Moise lee la 'aan 'banu ni, 'kɪ ba 'be 'aan 'yonu nyibeɔ yre, 'bu kɔ -nyrɔwɔ ni □blien□blien. 'A -ti, kwe 'li ti a 'mu 'yie bu, 'ye □bi ε mo -wuwle-nyrɔwɔ, a kɔ ba 'be 'aan 'yonu yre. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mo, 'aan 'banu, -v ni la 'kɔ, nu- 'nyε 'hru, -v □tu□o -wlu, 'ti- Moise 'ε 'hri 'kɔ.

23 -Te a yi 'aan 'yonu nyibeɔ yre 'be, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ε di□e nu, a 'ni □ha Moise a tete 'wla, □bi nyiblo -bu, 'kwe ni, -bu nu□o, 'a 'kwe bu -we, ε 'yi 'v yi'ube a 'mu 'v -hi? -Te 'n nu□o, nyiblo a 'kwe 'ε -we, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, ε nɔ- kɔ 'mo a pi yru le?

24 -Tebli ni -do -bu, 'aan 'yii yi 'ye, ε 'ni 'nuo 'li□i, a 'ni 'yεε 'li nyiblo -ti. Keε, 'ba 'mu -ti hla, ba -hie 'lu le -tee, 'ti- a 'mu□v hla.»

□Bi -Yusu nɔ- mo Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya

25 Ke- Jrusre a nyibli -bi pi: «□Bi ε 'yi nyiblo -bu 'pa-, -ε kɔ 'lila v □mwe le?

26 Ba 'ye ke, ε nɔ- yi 'li hle, 'kɪ 'li nyibli a pepe ye'. Ε mo, -aan ye'nanyu 'ni -pu□v li□i me le. □Bi v yru□o ni, -ε mo, ε nɔ- mo Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la -a mo yi ya?

27 Keε, de -a yi, ε nɔ- mo, Wanyɔ a 'mu, 'bu -di, -tite -mu', ε -hɔn 'v, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu yii 'v. Keε, nyiblo -bu, -tite, ε -hɔn 'v, -a yii 'v ni.»

28 Ti ni -do a 'mu 'yri, -Yusu yi 'ni -tɔɔ -ni, 'kɪ 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε 'yεε 'li win, ε wen: «□Bi sey, nyiblo, 'n pa 'mu, a yi□e ni? Ε kɔ, -tite, 'n -hɔn 'li, a yii 'li ni? Ε 'yi 'na dɔnu a 'kɪ 'pa-, ε 'yi 'mu -ya. Nyiblo -bi, nɔ- lee 'ne- 'mu. Nyiblo a 'mu, ε mo □wluɔkuonyo □nuɔ. 'A mu -mo -bi, a 'yi□i -yi.

29 Keε, 'mo -bi, 'n yi□e ni, -ε nu□o, 'kɪ 'n -hɔn 'li□i -mo, ε kɔ, ε nɔ- lee 'ne- 'mu.»

30 -Te nyibli -mu', v 'win, -ε -bi v -hwe bu kɔ□o, keε, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu gba 'v□v dabu 'huɪ, -ε nu□o, ti 'yεε 'v ni nyre, 'kɪ bu kɔ□o.

31 Keε, 'kɪ 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'waa -huohu kuo □ne □wlu yi. Ke- v pi: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mo Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la -a mu yi ya. □Bi ε di kɔ nyiblo -bi, ε 'mu □wilekeε-tebli -bi nu, ε 'mu 'v nyiblo -bu 'v -hi?»

-Te Falisi□tumu a nyibli lee la 'seyo, bu kɔ la -Yusu*

32 -Tɪ -mʊ', nyibli yɪ 'lɪ bʊ -blee -nɪ, ʊ hɛ, 'kɪ 'ʊ -Yusu kɪ, Falisiɔtumʊ a nyibli 'wɪn nɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ kɔ Falisiɔtumʊ a nyibli 'hʋen-, 'ʊ lee 'sɛyɔ, bʊ kɔ -Yusu.

33 -Tɛ -Yusu 'yɛ dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ: «'N 'tɪɛ di 'nɛ- 'a mʊ ti gbi 'nyɪ -hɪ, 'tɪ- nyiblo -bʊ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, 'mʊ 'lɪɔɪ -mɔ mu.

34 A di ɔmʊɔ 'mʊ lɛ, kɛɛ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba 'yɛ 'mʊ, -ɛ nuɔɔ, -tɪtɛ -mʊ', 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ ba nyre 'lɪ.»

35 -ɛ -bɪ -Juukʊɛ* -tʋa lɛ'betɪlɛ, ʊ wɛn: «-Bɪ' ɛ di 'kɪ yɪ -mʊu -nɪ, 'kɪ -a 'yɛ nɪ diɔɛ nɪ 'yɛ 'lɪ? ɔBɪ 'kɪ ɛ di 'lɪ -aan 'bɪo -Juukʊɛ -mʊ' -mɔ mu, -ʊ nɪ 'lɪ dako -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- 'nyɪ, ɛ 'mʊ dako a 'mʊ, 'a nyibli -tɔɔ -nɪ -wɛ?»

36 -Tɪ -bʊ, ɛ -hɪa, dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ ɔhɛn 'nyre 'lɪ, -tɛ ɛ pʊ lɛ, -ɛ mɔ: A di ɔmʊɔ 'mʊ lɛ, kɛɛ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba 'yɛ 'mʊ, -ɛ nuɔɔ, -tɪtɛ -mʊ', 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba nyre 'lɪ.»

'Niedu -mʊ', -ɛ niɔɛ, -tonyibli 'ʊ kʊɛ 'kɔ yrayrʊ

37 Lɛ'mimle a 'mʊ, 'a lɛ'ɔɔ-nyrɔwɔ, ɛ nɔ- mɔ -nyrɔwɔ gbagbʊ. -Nyrɔwɔ a 'mʊ 'kwɪlɪ, -ɛ -bɪ -Yusu 'dʊ yɛ', 'kɪ 'ʊ nyibli -hʊɔhʊɪ a 'mʊ yɛ', 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ wɪn, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'nɪnatʊ 'bʊ yɪɔɪ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ 'kɪ bʊ di 'nɛ- 'mʊ -mɔ, ɛ 'mʊ 'na.

38 Nyiblo 'bʊ kʊo 'mʊ ɔwɔ yɪ, ɛ 'wɪ- tɛ 'nyɪɛ 'yɛ nɪ nɪ 'lɪ 'a ɔwɔ kɪ, 'niedu -mʊ', -ɛ niɔɛ, -tonyibli 'ʊ kʊɛ 'kɔ yrayrʊ, nɔ- di 'lɪ 'a ɔwɔ klɛ -hɔn. Kɛ- ʊ nu la 'a 'cɪcɪrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwɪlɪ.»

39 Dɛ -bʊ -kɔ -tɪ -Yusu -hɪa, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihɪu* -mʊ', Nyɪsʊa di nyibli -mʊ', -ʊ kʊo ɔnɛ ɔwɔ yɪ -nyɪ. Tɪ a 'mʊ 'yri, Nyɪsʊa 'yɛɛ 'a -Hihɪu nyibli nɪ -nyɪ, -kɔtɪ -Yusu 'yɛɛ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ nɪ mɪ, 'kɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'buale 'kwɪlɪ.

Nyibli ɔgla nɪ, -Yusu a -tɪ

40 -Tɛ nyibli a 'mʊ, ʊ 'wɪn -Yusu a wɪn, kɛ- 'waa dɛ -bɪ pɪ: «Ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, nyiblo -bʊ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a wɪnwɔn-hanyʊ* -mʊ', ʊ pʊ la lɛ, -ɛ di la di,»

41 -ʊ -bɪ 'ʊ pɪ lɛ: «Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ nɔ- ɔnɔɔ,» -ʊ -bɪ 'ʊ hɛɔɔ dɛ: «Wanyɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ 'lɪ Galileɔblɔgba 'kwɪlɪ.

42 Kɛɛ, kɛ- Nyɪsʊacrɪɛn pɪ: Wanyɔ a 'mʊ, 'kɪ 'lɪ bodɔɔ Dafɪdɪ a ɔtugba 'kwɪlɪ, 'kɪ ɛ di 'lɪ kɔ, kɔ, ɛ di kɔ 'lɪ Betelɛmʊdɪɔ 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ Dafɪdɪ a 'mʊ a 'dɪɔ.»

43 Ɛ 'wɪ yɪ, nyibli a 'mʊ, ʊ ɔgla nɪ, -Yusu a -tɪ.

44 -ʊ -bɪ -hʋɛ bʊ kɔɔɔ, kɛɛ, nyiblo ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ gba 'ʊɔɔ dabʊ 'hʊɪ.

-Juukʊɛ a ye'nanyʊ yɪ -Yusu ɔwɔ yɪ -kʊo -nɪ*

45 -ɛ -bɪ 'sɛyɔ -nɪ wɛn, ʊ ɔhɪan -mɔ, 'ʊ mu 'lɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ kɔ Falisiɔtumʊ* a nyibli 'hʋen- -mɔ, nyibli gbagbɪ a 'mʊ, 'ʊ 'betɪ ɔnɔ: «Dɛ- kɔ -Yusu a 'yɪ -ya 'lɪ?»

46 -ɛ -bɪ 'sɛyɔ a 'mʊ, ʊ ɔtʊ ɔnɔ ɔwɔn, ʊ wɛn: «-A 'yɪ -hʋan nyiblo nɪ 'yɛ, -bʊ nu hihle lɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyiblo -bʊ, ɛ ni hihle.»

47 Ɛ nɔ- mɔ Falisiɔtumʊ a nyibli bʊ 'betɪ ɔnɔ: «ɔBɪ 'aan 'mumu, a wɛn nɪ, 'kɪ nyiblo -mʊ' bʊ kaa nɛ 'a mʊ.

48 -A mʊ Falisiɔtumʊ, -aan nyiblo ɔdʊ 'yɪɔɪ ɔwɔ yɪ -kʊo -nɪ, 'tɪ-, ɛ mɔ 'blɔgba a ye'nanyɔ ɔdʊ 'yɪɔɪ ɔwɔ yɪ -kʊo -nɪ.

49 Kɛɛ, dako a nyibli -mʊ', -ʊ kʊo ɔnɛ ɔwɔ yɪ, ʊ 'yɪ Moise a tete -yɪ. 'A -tɪ, Nyɪsʊa a -bati di ɔnɔ 'nɪ kɔɔ.»

50 Falisi□tumu a nyiblo -mu', -ε kɔ 'nyre -mɔ Nikodemu, ε ni -tuo ki -we. Nikodemu a 'mu, nɔ- mu la -Yusu 'ye mɔ, ti □du -hi la a ti 'yri. Ε nɔ- a 'mu, ε nɔ- yi 'a 'bio -lee -ni, ε wen:

51 «Aan tete wen 'ni: 'Ti- -a 'mu nyiblo -ti -yεε -ni, -a kɔ -ba pu□v nua yi bu. □Ba 'ye□e, -ε mɔ, ε nu de, 'ε nyre yi, -ε -bi -bati klo□o ni.»

52 -ε -bi v □tu□o □wɔn, v wen: «□Bi -na 'mumu, 'ki -kɔ 'li Galileblugba 'kwli -we? -Hre Nyisvacrui -tεε. -Di□e 'ni 'ye, -ε mɔ, Nyisua a winwlɔn-hanyɔ* □du 'yi 'li□i 'li -we, bu kɔ 'li Galileblugba 'kwli.»

[
53 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v -gbe ni. Nyiblo 'bu ni 'v, 'ε mu 'li 'a 'kayu bu.

8

-Tε v gba la 'li -wlawlnugba □du -Yusu -mɔ

1 'Ki -Yusu mu 'li dugba -mu', -ε kɔ 'lu olifieti ni 'li.

2 -Tε -nyre -nye, -ε -bi ε □hian -mɔ, 'ε mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, nyibli -huohu 'v 'yia 'v□v 'huu bu, 'ε ni bu, 'ε -tua 'waa toole.

3 Ε ni 'li 'waa toole 'kwli, tetetɔnyɔ kɔ Falisi□tumu* a nyibli 'hɔen- 'v nyree 'v□v nugba 'hu. Nugba a 'mu, ε ni 'li -wlawli a nunuo 'kwli, 'v klo□o, 'v ya□a, 'v □tu 'v□v nyibli a pepe yi bu.

4 -ε -bi v yi 'ki -Yusu 'ni -lee -ni, v wen: «Tɔonyɔ, nugba -bu, ε ni 'li -wlawli a nunuo 'kwli, □a klo□o, □a ya□a,

5 -ε nu□o, Nyisua a winwlɔn-hanyɔ* Moise, 'a tete bu -bi yi -a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, nugbi, -v ni de a 'mu, -ba pu □nu 'hi -mɔ le, -ba 'la □nu. -Na 'mumu, -bi' -pi 'li?»

6 V hle□e ni, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu 'yi □te, v 'mu□v 'ye, 'bu di Nyisua a tete 'wla, -ε di□e nu, v 'mu□v -ti -yεε -ni. -ε -bi -Yusu pu 'lu -wlu, 'ε ni -jie, 'ε yi 'v -tɔv ki 'cru -ni.

7 Bu 'tε bu yi□i ni 'beti -ni, -ε -bi ε -ha 'li 'lu -wlu, ε wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo -bu, -ε 'yi -hvan de 'kuku ni ni, nɔ- -bu mɔ yi-henyiblo, -bu pu□v 'hiɔ -mɔ.»

8 -ε -bi ε pu 'lu -wlu de, 'ε yi 'v -tɔv ki 'cru -ni.

9 'Ti- v 'mu -Yusu a pu□win a 'mu 'win, -ε -bi 'waa dodoyo -tua mumuo, nyi'ki, nu- mɔ yi-henyibli, -v -tua mumuo. -ε -bi -Yusu kɔ nugba a 'mu 'hɔen-, nu- hie 'v, 'ki 'v nyibli a 'mu ye'. Nugba a 'mu, ε 'tε nyra 'li □nu 'nyi bu.

10 -ε -bi -Yusu -ha 'li 'lu -wlu, ε wen: «Nugba o, nyibli -bu, -v yi wen -mu -ti -yεε -ni, -bi' v ni yi 'li? □Bi nyiblo □du 'yi 'v -hie, -bu pu le, -bleε 'kukuv yi?»

11 -ε -bi nugba a 'mu, ε wen: «Iin -o, Kukonyɔ o. 'A nyiblo □du 'yi 'v -hie.» -ε -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu -we, 'ni -pu□v le, -ε mɔ, -bleε 'kukuv yi. -We 'li -bu mu ni. Kee, □ni 'nuo 'ki de 'kuku de.»

-Yusu, nɔ- yi 'klo -bu ki a nyibli -nyre -nyi

12 Ke- -Yusu pi de, ε wen: «'Mɔ -yi 'klo -bu ki a nyibli -nyre -nyi, -ε di□e nu, v 'mu -ti a -tεε' le yru. Nyiblo 'bu kuo 'mu □wlv yi, ε kɔ bu kɔ -nyredv a 'mu, -ε yi nyiblo 'klo yrayru -nyi. Ε di 'kee 'li halɔ a' lenina.»

13 -ε -bi Falisi□tumu* a nyibli □tu□o □wɔn, v wen: «-Na □gbetu, -mɔ hle -na dɔnv a -ti. 'A -ti o, -ti a 'mu, -hle, ε 'yi □han-ti 'pa-»

14 -ε -bi -Yusu wen: «Ε mɔ, 'ye □bu 'mɔ ni -do, 'n yi 'na dɔnv a -ti ni hle, -ti -mu', 'n hle, ε mɔ □han-ti □niɔ, -ε nu□o, -tite 'n -hɔn 'v, ε kɔ, -tite,

'n mi 'u, 'n yi 'u ni. KEE, 'a mu -mo -bi, -tite 'n -hon 'li, e ko -tite, 'n mi 'li, a 'yi 'li -yi.

15 -Te -tonyibli ni 'waa 'bio a -ti a yeele, ke- ni -do, a ni nyibli a -ti a yeele. 'Mo -bi, 'ni -yeele nyiblo [du -ti.

16 KEE, 'bu mo, 'ni ko [bu yee nyibli -ti, e 'wi yi, -ti -mu', 'n hle, e mo [han-ti [ni, -e nu[o, e 'yi 'mo ni -do 'pa-, 'ni -yeele nyibli -ti, kee, 'na 'Bai -mu', -e lee 'ne- 'mu, e ko 'mu 'hven-, -a mu pe.

17 U 'cru la 'li [Nyisua a teterien 'kwli ni, -e mo, -hehpu ni 'hven, 'bu hla -titu ni -do, e [hen 'nyre, -e mo, -ti a 'mu, e mo [han-ti [ni.

18 'N hle 'na dionu a -ti, e ko, 'na 'Bai -mu', -e lee 'ne- 'mu, 'e hle 'na -ti -we.»

19 -E -bi u 'beti[e ni, u wen: «-Bi' -na 'Bai ni yi 'li?» -E -bi -Yusu wen: «Mo, a 'yi 'mu -yi, ko, 'a 'yi 'na 'Bai -yi -we. 'Bu mo, 'ba yi wen 'mu, -e -bi a di wen 'na 'Bai 'ni yi -we.»

20 -Te -Yusu tue nyibli -tebli a 'mu, 'ki e ni 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. Dukwli -mu', -e ko 'kwli u pi 'li 'wli le, e no- ko 'hvi, e ni 'u. KEE, nyiblo [du 'yi 'li 'a kuklo 'li -we, -koti ti 'yee 'u ni nyre, 'ki bu klo[o.

-Yusu wen 'ni, e 'yi 'klo -bu ki a nyiblo 'pa-

21 -E -bi ke- -Yusu pi [nu yi de: «'N di 'ni mu, a 'mu 'mu le [muo, kee, a 'yi 'li [li -we, ba 'ye 'mu. A di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'nyi. -Tite 'n mi 'li, a 'yi 'li mumuo 'li -we.»

22 -E -bi ke- -Juukue* a ye'nanyu pi: «[Bi e di 'a dionu 'ni 'la, -e nu[o, e wen 'ni, -tite -mu', e mi 'li, -a 'yi 'li mumuo 'li -we?»

23 -E -bi e wen: «'A mu -bu, a mo 'klo -bu ki a nyibli [ni. KEE, 'mo -bi, 'n 'yi 'ne- 'klo -bu ki -hon. 'Ki 'n -hon 'li yako 'kwli.

24 'N lee ne 'a mu ni, -e mo, a di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'nyi. A ko ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -mu', 'n pu le, 'n -mo, e no- 'n pa 'mu. 'Bu mo, 'ba 'yi [han-ti -pu, a di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'nyi.»

25 -E -bi u 'beti[e ni, u wen: «Nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li?» -E -bi e wen: «[Bi a -hve[e ni, [bu hla[a de? 'Mo -mo nyiblo -mu', -koti 'n hle, kve la 'li bu.

26 'N ko wen -ti -huohvi a hihla, 'ki 'u 'a mu ki, e ko, 'n ko wen 'hru, 'ki [bu yee wen 'a mu -ti. KEE, 'ni -hla[a 'ki -ti a pepe a 'mu ni. Nyiblo -mu', -e lee 'ne- 'mu, -ti ni -do -mu', 'n 'wun 'u [u wien, e no- 'n hle, nyiblo a 'mu, e hle -ti a -tee.»

27 U 'ni -yru[o li [li, -e mo, 'a 'Bai a -ti e hle.

28 -E -bi ke- e pi [nu yi de, e wen: «Ti -mu' -ko 'yri 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, a di 'u 'mu ye' 'duu -ni, 'ki 'u tugbe 'yie, 'mu -tutu -mo le -hlo -ni, a di[e 'ni yru, -e mo, 'mo -mo nyiblo -mu', 'n pu le, 'n pa 'mu. A di[e' le 'ni yru, -e mo, 'ni -nu[o [dedede, 'ki 'li 'na dionu a 'khi 'kwli. -Ti ni -do -mu', 'na 'Bai too 'mu, e no- 'n hle.

29 Nyiblo -mu', -e lee 'ne- 'mu, 'ki e ni 'u 'mu 'hvi. E 'yi 'u 'mu bu -tia -ni, -e nu[o, 'a -ne ti, de -mu', -e yi 'a plo -blee -ni, e no- 'n ni.»

30 -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi nyibli -huohvi -tua 'a [wlu a yikuole.

Nyibli -mu', -u ni de 'kuku, u nu- mo de 'kuku a [koyo

31 -E -bi nyibli a 'mu, -u kuo -Yusu [wlu yi, ke- e pi [nu yi: «'Na toowin -mu', 'ba yi 'u [u ni [tui -ni, -e -bi 'a mu -mo 'na -tee a -nagbopu*.

32 'Na toowin a 'mu, 'a 'u [tuule, e di[e 'ni nu, a 'mu -ti a -tee yi, -ti a -tee a 'mu, e 'mu 'a mu [gble, 'ki 'li [kode 'kwli.»

33 -E -bi -Juukue* a ye'nanyu wen: «-A mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu □nuo. -A 'yi -hvan nyiblo □du a □koyo ni -he. De- ko -a mu -yi -lee -ni, -e mo, -ti a -tee di -a mu 'ni □gble, 'ki 'li □kode 'nyi 'li?»

34 -E -bi e wen: «'N yi 'a mo 'ni -lee -ni -tee, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi de 'kuku ni ni, -e -bi e mo de 'kuku a □koyu □nuo.

35 □Koyu 'yi yi -blee -ni, bu mo □tugbatayu. Kee, 'bai a 'yu, e no- mo □tugbatayu.

36 Mo -bu, -e mo Nyisua a 'Yu, 'bu mo, 'ni □gble 'a mu, -e -bi e mo -tee, a 'yi 'li□i 'li -we, ba mo 'ki □koyo de.

37 'N yi□e ni, -e mo, a mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu □nuo. Kee, a □mve 'na 'lila le, -e nu□o, a 'ni -wen□e 'na toowin ki.

38 De -mu', 'na 'Bai toowin mu, e no- 'n yi 'a mu -lee -ni. 'A mu -mo -bi, de -mu', 'aan 'bai lee ne 'a mu, e no- a ni.»

39 -E -bi u wen: «Aan 'bai, no- mo Abrahamu.» -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, 'ba mo wen Abrahamu a 'yonu, -e -bi -tebli -mu', e ni la, no- a di wen nu.

40 Kee, 'ye □bu 'n lee ne 'a mu -ti a -tee -mu', Nyisua lee 'mu, a 'tie di 'na 'lila le □muo. De a 'mu, Abrahamu 'ni -nu□o la□a.

41 Kee, -tebli ni -do -mu', 'aan 'bai ni la, e no- a ni -we.» -E -bi u wen: «-Aan 'dii 'yi 'lawlunogba 'pa-. -Aan 'bai ni -do, -a yi, e no- mo Nyisua.»

42 -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, Nyisua 'bu mo wen 'aan 'Bai, -e -bi a di wen 'mu 'ni -nue -ni, -te 'n -hon 'li Nyisua -mo a -ti. 'N 'yi -di, 'ki 'li 'na □gbetu a 'kl' kwli, kee, e no- lee 'ne- 'mu.

43 De- ko -ti, -ti -bu, 'n hle, 'a 'ye ni yru□o' le 'li? -Ti ko -ti 'a 'ye ni yru□o' le, e no- mo, a 'yi 'li□i 'li -we, ba pu 'mu nua yi bu.

44 'Aan 'bai, no- mo Satan, -e mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu. 'A mu -mo 'a 'yonu. -Tebli -mu', -e yi 'aan 'bai a plo -blee -ni, e no- a nue -ni ba nu. Kue la 'li bu, e 'le nyibli. E yraa -ti a -tee ni, -e nu□o, -ti a -tee 'yi 'li 'a □wlu ki -ni. Hi a nunuo, no- mo 'a -kvan, -e nu□o, e mo hulekonyo □nuo. 'Ki 'li□i -mo, 'ki hi a gblegble a pepe -hven 'li -wlu.

45 Kee, 'mo -bi, 'n hle -ti a -tee. E no- ko -ti, 'ki 'a 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni.

46 □Bi e ko nyiblo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -e -we 'li -bu lee 'mu, -e mo, 'n nu de 'kuku? E 'yi nyiblo □du -ko. De- ko -ti, -te 'n hle -ti a -tee, 'ki a 'ye ni pu 'na win □han-ti 'li?

47 Nyiblo -mu', -e mo Nyisua a nyiblo, e pi Nyisua a 'mu, 'a win nua yi bu -tee. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'yi Nyisua a nyibli 'pa-. E no- nu□o 'ki, 'a 'ye ni pu Nyisua a 'mu, 'a win nua yi bu.»

-Yusu ni la 'kl, 'ti- 'u ko la Abrahamu

48 -E -bi -Juukue* a ye'nanyu □tu□o □won, u wen: «'A -ti, -te -a lee wen -mu, -e mo, □yi Nyisua -yi, ko, 'ku -hvan* ni 'u -mu ke', -a ko wen 'u □won.»

49 -E -bi -Yusu wen: «'Ku -hvan 'yi 'u 'mu ke' -ni. Kee, 'na 'Bai 'n yi -ti a 'yi'buale -nyi. 'A mu -mo -bi, a hia ni, 'ki ba -nyi 'mu -ti a 'yi'buale.

50 Mo -bi, 'ni □mu□o li□i le, 'ki nyibli bu -nyi 'mu -ti a 'yi'buale, kee, Nyisua, no- □mve□e le. E no- di -bati 'be.

51 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu yi 'u 'na win ni □tui -ni, e 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ku yruyu.»

52 -E -bi u wen: «-A yi 'ku□i ni, -e mo, 'ku -hvan ni 'u -mu ke'. -Aan 'bai gbagbu Abrahamu 'ku ni, Nyisua a winwlon-hanyu* 'ku ni -we. -Mo -bi, ke- pi, nyiblo 'bu yi 'u -na win ni □tui -ni, e 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ku yruyu.

53 -Aan 'bai Abrahamu 'ku ni. □Bi -na □wlu wen, -mo ni 'u□u 'lu yi? Nyisua a winwlon-hanyu 'ku ni -we. Nyu- -dee 'ki -dionu seyi-seyi 'li?»

54 -E -bi -Yusu [tu] [nu] [wɔn], ε wen: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ wen 'na dɔnɔ nɪ 'bɔe -nɪ, 'na dɔnɔ a 'bɔale a 'mɔ, ε 'yɪ 'lɪ [ɪ] 'lɪ -we, bɔ da wen [dedede]. Nyiblo -bɔ, -ε 'bɔe 'mɔ, ε nɔ- mɔ 'na 'Bai Nyɪsɔa. A wen 'nɪ, Nyɪsɔa a 'mɔ, nɔ- a dɛ.»

55 Kεε, a 'yɪ [ɪ] -yɪ. 'Mɔ -bɪ, 'n yɪ [ɛ] nɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ pɔ wen lɛ, -ε mɔ, 'n 'yɪ [ɪ] -yɪ, -ε -bɪ 'n dɪ mɔ wen hɪlekɔnyɔ, [wɪ] yɪ 'a mɔ. Kεε, 'n yɪ [ɛ] nɪ, 'tɪ- 'nɪ [tɪ] 'b 'a win 'b.»

56 'Aan 'bai gbabɔ Abrahamɔ yɪ -hie la [a] 'lu -mɔ lɛ, -ε mɔ, ε dɪ 'ye la -nyrɔwɔ -mɔ', -ε kɔ 'kwɪ lɪ v dɪ la 'lɪ 'mɔ -kɔɔ -nɪ, 'ε nɪ la 'a -tɪ a dɔdɔ. -Tɛ ε 'ye la 'kɪ -nyrɔwɔ a 'mɔ, -ε -bɪ ε nɪ la dɔdɔ dɪakɪ.»

57 -E -bi v wen: «-Mɔ -bɔ, -ε 'ye 'yɪ a (50) -wɪ nɪ 'hɔen [tu] 'b -pu nɪ kɔε, -mɔ pɪ lɛ, -ε 'ye Abrahamɔ.»

58 -E -bi -Yusu wen: «'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, 'tɪ- v 'mɔ Abrahamɔ kɔ mɔ mu, 'mɔ -bɔ, 'n nɪ la 'kɔ.»

59 Bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ v 'du 'hɪ ye' lɛ, v 'mɔ [nɛ] [ɛ] -mɔ lɛ pɔ, v 'mɔ [v] 'la a -tɪ. Kεε, -Yusu -hɪ [nu] 'yɪ kɪ, 'ε 'hɪ [lɪ] Nyɪsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwɪ.

9

-Tɛ -Yusu nu la [a], 'yɪi'dɔnyɔ a 'kɔε 'ε -wɛ la

1 -Yusu bɔ nɪ 'hɪ wɔn, ε kɔ 'a -nagbɔpɔ* 'hɔen-, -ε -bɪ ε yɛε 'b nyiblo [dɔ] bɔ. Nyiblo a 'mɔ, kɔε la 'lɪ 'a kɔkɔtɪ 'yɪe bɔ, 'a 'yɪi 'dɔ nɪ.

2 -Yusu a -nagbɔpɔ yɪ 'kɪ 'nɪ 'betɪ -nɪ, v wen: «Tɔɔnyɔ ɔ, [bɪ] nyiblo -bɔ, 'a dɛ 'kuku a -tɪ, -hɔb' 'a 'dɪi kɔ 'a 'bai 'hɔen- a dɛ 'kuku a -tɪ, 'a 'yɪi 'dɔ?»

3 -E -bɪ -Yusu [tu] [nu] [wɔn], ε wen: «E 'yɪ 'a dɛ 'kuku a -tɪ 'pa-, mɔ, ε 'yɪ 'a 'dɪi kɔ 'a 'bai 'hɔen- a dɛ 'kuku a -tɪ 'pa-, 'a 'yɪi 'yɪ 'dɔ. 'A 'yɪi 'dɔ nɪ, -ε dɪ [ɛ] nɪ, nyibli 'mɔ [v] 'ye, -ε mɔ, Nyɪsɔa kɔ 'kɪ, 'kɪ bɔ nuu 'b [v] -kɔan 'yɪe.»

4 -Tɛ -nyɛ 'tɪε nɪ 'lɪ, -kɔan -mɔ', Nyɪsɔa, -ε lee 'nɛ- 'mɔ, ε pɔ lɛ -ba nu, -a kɔ -ba nu [ɔ]. 'Tɔ yɪ 'nɪ -wɔn. 'Tɔ 'bɔ -wɔn, nyiblo [dɔ] 'yɪ 'lɪ -kɔan a nunuo 'lɪ -wɛ.»

5 -Tɛ 'n 'tɪε nɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ, 'mɔ -yɪ 'kɔ -bɔ kɪ a nyibli -nyɛ -nyɪ, -ε dɪ [ɛ] nɪ, v 'mɔ -tɪ a -tɛε lɛ yɪ.»

6 'Tɪ- ε 'mɔ 'kɪ -yɛ mɔ mu, -ε -bɪ ε pɔ hɔn bɔ, 'ε nyɔa 'b hɔn a 'mɔ -tɔtɔ kɪ, 'ε nu 'a 'blu, 'ε 'du [ɔ] ye', 'ε hɪ [ɛ] 'yɪi'dɔnyɔ a 'mɔ 'yɪ kɛ,

7 ε wen: «'Wlo -mɔ', v 'blu, v dɛε Siloe, mu 'lɪ [ɪ] wɪen, [mɔ] yɛε yɛa.» (Siloenyɛ a 'mɔ, ε [hɛn] nyɛ lɛlenyɔ.) -Tɛ 'yɪi'dɔnyɔ a 'mɔ, ε -mɔ, -ε -bɪ ε yɛa yɛε. -Tɛ ε [hɪan] -mɔ, -ε -bɪ ε -tɔa lɛyuyɛo.»

8 'A 'bio kɔ nyibli -bɪ -mɔ', -v yɪ la [a] lɛ 'ye, -tɛ ε -hɔε la 'wɪ lɛ, ε 'mɔ la dɛ dɪ a -tɪ, nyibli a pɛpɛ a 'mɔ, kɛ- v pɪ, 'b yɪ lɛ 'betɪ -nɪ. «[Bɪ] ε 'yɪ nyiblo -bɔ, -ε -hɔε la 'wɪ lɛ 'pa?»

9 -V -bɪ wen: «E nɔ- [nɪɔ].» Kεε -v -bɪ wen: «'Dɔn-, ε 'yɪ [ɪ] 'pa-, kεε, ε 'wɪ- yɪ.» Kεε, nyiblo a 'mɔ, kɛ- ε pɪ, ε wen: «'Mɔ [nɪɔ].»

10 -E -bɪ v yɪ [ɪ] 'nɪ 'betɪ -nɪ, v wen: «-Bɪ' -na 'yɪi nu 'kɪ yɪkɪlɛ 'lɪ?»

11 -E -bɪ ε wen: «Nyiblo -bɔ, v dɛε -Yusu, nɔ- nyɔa hɔn -pla. E nɔ- ε hɪ 'mɔ 'yɪ kɛ, 'tɪ- 'ε lee 'mɔ, [bɔ] mu 'lɪ 'wlo -mɔ', v dɛε Siloe wɪen, -ε dɪ [ɛ] nɪ, 'mɔ yɛε yɛa, 'nɪ mu 'lɪ, 'nɪ yɛa yɛε. -Tɛ 'n yɛa 'kɪ yɛε, -ε -bɪ 'n -tɔa lɛyuyɛo.»

12 -E -bɪ v 'betɪ [ɛ] nɪ dɛ, v wen: «-Bɪ' nyiblo a 'mɔ, ε nɪ yɪ 'lɪ?» -E -bɪ ε wen: «'N 'yɪ 'a [dedede] -yɪ.»

-Tɛ Falisi [tumu] a nyibli 'betɪ la 'yɪi'dɔnyɔ -mɔ', -ε kɔ 'yɪi -Yusu kla la yɪ

13 Nyiblo a 'mɔ, -ε kɔ 'yɪi [dɔ] mɔ, 'kɪ v gba 'lɪ [ɪ] Falisi [tumu] a nyibli yɪ.

14 'Tɪ- -nyrɔwɔ -mɔ', -Yusu nuu 'b -pla, ε klaa 'b 'a 'yɪi yɪ, ε mɔ -wuwle-nyrɔwɔ* [nɪɔ].

15 Ε νσ- κσ -τι, Falisi□tumu a nyibli 'υ γι nyiblo a 'mu 'beti -ni, -ε μσ: «De- nu□o, □ni yruι le 'li?» -Ε -bi ε wen: «Ε nu -pla, 'ε hri□e 'na 'yii kle, 'ni yra yre. -Te 'n yra yre, -ε -bi 'n -tua leyuyruo.»

16 -Ε -bi κε- Falisi□tumu a nyibli -bi πι: «Nyiblo -mu', -ε μσ -Yusu, ε 'γι 'li Nysua -mσ -hσn, -kσti ε 'ni □tuu□o 'υ tetebu -mu', -ε πι le, -ε μσ, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyrσwσ 'kwli.» -U -bi wen 'ni: «'Bυ mσ wen -tonyiblo, -ε ni de 'kuku, ε 'γι wen 'li□i 'li -we, bu nu wen □whlekeε-tebli -bu, ε ni.» De a 'mu, ε νσ- κσ -τι, 'υ □gla.

17 -Ε -bi nyiblo a 'mu, -ε κσ 'yii □dσ mσ, nu- υ γι 'beti -ni de: «Nyiblo -bu, -ε kla -na 'yii γι, 'ki 'li -mu 'yi, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu 'li?» -Ε -bi ε wen: «'Mσ -bi, 'wen, ε μσ Nysua a winwlσn-hanyσ* □niσ.»

18 Κεε, -Juukεε* a ye'nanyσ a 'mu, -υ mσ Falisi□tumu a nyibli, υ 'ni -pu□υ li□i □han-ti, 'ki nyiblo a 'mu, a 'yii bu di mσ 'dσ, 'ti- bu di κε le yru. Ε νσ- μσ bu da 'a 'bat ko a 'dii 'huen-,

19 bu 'beti □nu, -ε μσ: «□Bι seyt-seyt, nyiblo -bu, 'aan 'yu □niσ? □Bι a wen 'ni, -te a kσ la□a, 'a 'yii 'dσ la ni. 'Bυ mσ seyt a -ti, 'a 'yii 'bu 'dσ la, δε- κσ -ti 'ε yruι κε le 'li?»

20 -Ε -bi a 'bat ko 'a 'dii 'huen-, υ wen: «-A yi□e ni, -ε μσ, -aan 'yu □niσ, -a yi□e -we, -ε μσ, -te -a kσ la□a, 'a 'yii 'dσ la ni.

21 Κεε, δε -bu di□e nu, bu di le yru, ε κσ, nyiblo, -bu di 'a 'yii a 'mu γι kla, ε νσ- -a 'γι -yi. 'A 'mumu, ba 'beti□e, -ε nu□o, ε 'γι 'hian 'pa-. Ε -we 'li bu -hιhιa 'a mu kle ni.»

22 Ε νσ- μσ -ti, 'a 'dii κσ 'a 'bat 'huen-, υ -hla, -te υ γι -Juukεε a ye'nanyσ a 'mu a huannυ pie a -ti. 'Ε μσ -tee, -Juukεε a ye'nanyσ a 'mu, υ pu la 'li□i ni, -ε μσ, nyiblo 'bu pu le, -ε μσ, -Yusu, νσ- μσ Wanyσ -mu', Nysua pu la le, ε di la ya, nyiblo a 'mu, ε 'γι 'li□i 'li -we, bu pa la 'li Nysua a 'kayu bu de.

23 -Ti a 'mu, ε νσ- κσ -ti 'a 'dii κσ 'a 'bat 'huen-, 'υ pu le: «Ε 'γι 'hian 'pa-. 'A 'mumu, ba 'beti□e.»

24 -Te 'a 'dii κσ 'a 'bat 'huen-, υ -yre, -ε -bi -Juukεε a ye'nanyσ -mu', -υ mσ Falisi□tumu a nyibli, υ da□a ni de, υ wen: «Ki mσ Nysua ye', -a ni mσ. 'A -ti, hla -ti a -tee, □mu Nysua -ti a 'yi'buale -nyi. -A mu -bu, -a yi□e ni, -ε μσ, -Yusu -mu', ε μσ δε'kukununyσ □niσ. Ε 'γι 'li Nysua -mσ -hσn.»

25 Κε- ε pu □nu γι, 'ε □tu □nu □wσn: «Bυ mσ δε'kukununyσ, -υ'υ-, bu 'γι δε'kukununyσ 'pa-, 'n 'γι 'a □dedede -yi. Κεε, 'mσ -bi, δε 'n -yi, ε νσ- μσ, 'na 'yii 'dσ la ni, κεε, -te ti ne -bu, 'n yruι le.»

26 -Ε -bi υ wen: «De a 'di -bi ε nu -mu -mσ 'li? -Bι ε -nu, 'ti- □ni yruι le 'li?»

27 -Ε -bi ε □tu □nu □wσn de, ε wen: «'Bι 'n lee wen 'a mu ni. Κεε, 'a 'γι 'na win nva yi bu -pu. De- κσ -ti 'a -hve□e, 'ki □bu hla□a de 'li? 'N γι□i 'ni 'ye, -ε μσ, a -hve ba -he -Yusu a 'mu, 'a -nagbopυ* -we.»

28 Bυ pu 'ki le, -ε -bi υ -tua 'a 'yrile-hιhιa, υ wen: «-Mσ mσ 'a -nagbopi. -A mu -mσ -bi, Nysua a winwlσn-hanyσ Moise a -nagbopυ -a pa 'mu.

29 -A yi□e ni, -ε μσ, Moise, νσ- Nysua hlee 'li -mσ. Κεε, -Yusu -mσ -bi, -te bu di γι -hσσn -ni, -a 'γι□i -yi.»

30 -Ε -bi ε wen: «-Yusu -bu, -ε nu□o, 'ni yruι le, 'ba γι le ni πι, -tite ε -hσn 'li, 'a 'γι 'li -yi, ε κεε 'na □whι le.

31 -A yi□e ni, -ε μσ, nyiblo -bu, -ε μσ δε'kukununyσ, 'bu γι Nysua ni de, Nysua 'ni 'win□i li 'a win. Κεε, nyiblo -bu, -ε □tui 'υ Nysua, δε -mu', ε -hve, 'bu γι□i ni ni, nyiblo a 'mu, ε νσ- κσ win Nysua πι nva γι bu.

32 Nyiblo □du 'γι -huan ni 'win, -ε μσ, -tonyiblo -bu, -ε κσ 'yii □dσ, κve la 'li 'a 'hian-nyre 'yie bu, -tonyiblo -bi bu di□e nu, 'yii'dσnyσ a 'mu, bu di le yru.

33 -Yusu a 'mumu, 'bu 'yi wen 'li Nyisva -mɔ -hɔn, ε 'yi wen 'li ɔwɩlɛkɛɛdɛdɔ a 'mu, 'a nunuo 'li -wɛ.»

34 -Tɛ v 'win -ti a 'mu, ε -hla, -ε -bi v wen: «-Mɔ -bu, kɛɛ 'li -na kɔkɔti 'yie bu, -ε ni dɛ 'kuku ni -do, -mɔ pi lɛ, -ε tɔɛ nɛ -a mu,» 'v pu 'liɩ -patu'.

Nyibli -mu', -v pu lɛ, -v yru Nyisva a -ti' lɛ, kɛɛ, seyi-seyi, -v 'yɛɛ lɛ ni yru

35 -Yusu 'win ni, -ε mɔ, v pu 'liɩ -patu'. -Tɛ ε kɔɔ 'hɛn-, v ɔɩmee -ni, -ε -bi -Yusu wen: «-Tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo -mu', -ε mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la lɛ, ε di la ya, ɔbi -kuo ɔnɛ ɔwɩv yi?»

36 -ε -bi nyiblo -mu', -ε kɔ 'yii ɔdɔ mɔ, ε wen: «Lee 'mu, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu, -ε diɔɛ nu, 'muɔv ɔwɩv yi -kuo -ni.»

37 -ε -bi -Yusu wen: «ε nɔ- -bu yi 'ki 'ye. 'Mɔ ɔnɔ, 'mɔ -bu, -ε yi 'li -mu -mɔ -hlee -ni.»

38 -ε -bi ε wen: «Kɔkɔnyɔ, 'n kuo -mu ɔwɩv yi,» 'ε blaɔa kwɩ yi bu, 'ki 'v 'a -ti a 'yi'buale a -ta'.

39 -ε -bi -Yusu wen: «'N di 'nɛ- -tɔtɔ ki ni, -ε diɔɛ nu, 'muɔv nu, nyibli -bu, -v kuo Nyisva ɔwɩv yi, ε kɔ nyibli -bu, -v 'yiɩ ɔwɩv yi -kuo -ni, v 'mu 'yi lɛ -hɔnhɔn -ni. ε ɔhɛn 'nyɛ, nyibli -mu', -v kɔ 'yii ɔdɔ, v di yru lɛ, kɛɛ, nyibli -mu', -v pi lɛ, -ε mɔ, v yru lɛ, 'n di ɔnɔv 'ni -tɔɔ -ni, -ε mɔ, 'waa 'yii 'dɔ ni.»

40 Falisiɩtumu* a nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v 'win win a 'mu ni. 'A -ti, kɛ- v pu v wen: «ɔBi ε ɔhɛn 'nyɛ, -aan 'mumu, -aan 'yii 'dɔ ni -wɛ 'a?»

41 -ε -bi -Yusu ɩtu ɔnɔ ɔwɔn, ε wen: «'Aan 'yii 'bu 'dɔ wen, ε ɔhɛn 'nyɛ, 'ba 'ye ni yru wen Nyisva a -ti' lɛ, -ε -bi Nyisva a -bati 'yi wen 'liɩ -wɛ, bu kɔ wɛn 'a mu. Kɛɛ, -tɛ a pi lɛ, -ε mɔ, a yru lɛ, -ε ɔhɛn 'nyɛ, a yru Nyisva a -ti' lɛ, 'a -ti, Nyisva a -bati di 'a mu 'ni kɔ.»

10

-Tɛ -Yusu pu la blabl kɔ 'waa kɔkɔnyɔ a 'ledu

1 (-Juukɔɛ* a ye'nanyɔ, -mu', -Yusu 'tɛ yi 'li ɔnɔ -mɔ -hlee -ni.) Kɛ- ε pi ɔnɔ yi: «ɔBu puɔv blabl kɔ blablɔnyɔ, -ε mɔ blabl 'yieɩtunɔ -wɛ a dɛ yi. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, -ε mɔ, blabl -mu', -v ni 'li -gblo 'kwɩ, nyiblo 'bu yi 'li ɔnɔ -mɔ ni pɔɛ, 'bu 'yɛ ni naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', kɛɛ, 'bu yi -gblo 'huɩ lɛ ni 'yɛɛ -ni, ε 'wi yi, nyiblo a 'mu, ε mɔ 'yiyinyɔ kɔ -balɔnyɔ 'hɛn- ɔnɔ.

2 Kɛɛ, 'bu naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', -ε -bi, ε nɔ- mɔ blabl a 'mu, 'a kɔkɔnyɔ.

3 -Gblo'yieɩtunɔ -mu', -ε ni 'v -gblo a paale', ε -hɛ blablɔnyɔ a 'mu mɛ lɛ, 'ε pɔɛ 'li 'a blabl -mɔ. Blablɔnyɔ a 'mu, 'bu yi 'a blabl ni dɛ, -ε -bi 'a blabl a 'mu, v kɔ bu puɔv nua yi bu. Blablɔnyɔ a 'mu, 'ti- ε 'mu 'li 'a -nɛ blablɛ ɔdɔ -patu' 'hrɔɔ -ni, ε kɔ bu da 'a 'nyɛ.

4 'Bu 'hrɔɔ 'ki a blabl a pɛpɛ a 'mu, -ε -bi ε nɛɛ ɔnɔ ye', blabl a 'mu, 'v yiɩ ɔwɩen lɛ kɔɛ, -kɔt v yi 'a win ni.

5 Kɛɛ, nyiblo -mu', 'bu ni 'v, blabl a 'mu, 'bu 'yiɩ -yi, -ε -bi v 'yi 'liɩ 'li -wɛ, bu kɔɛɩɩ ɔwɩen lɛ, kɛɛ, v di 'gba ci lɛ, -tɛ v 'yi 'a win -yi a -ti.»

6 'Ledu a 'mu, -Yusu pu -Juukɔɛ a ye'nanyɔ a 'mu yi, v 'yiɩ' lɛ -yru.

-Yusu, nɔ- mɔ seyi a blablɔnyɔ

7 -ε -bi kɛ- -Yusu pi de, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, 'mɔ -bu, 'n 'wi- blabl-gblo a paale yi.

8 Nyibli a pepe -mu', -v pi le, -e mo, v mo -tee a blablkonyo, -v na 'mu ye', -v -hi, 'ti- 'ni -di, nyibli a 'mu, nu- mo 'yiyirinyibli ko -balonyo 'huen- Kee, blabl -bu, -v mo -tee a blabl, v 'yi □nu nva yi bu -pu.

9 'Mo -mo blabl-gblo a paale a 'mu. Paale a 'mu, 'n pa 'mu, nyiblo -di 'v naa -ni, e no- Nyisva di wa. E di 'ni pa, e 'mu 'hri, e 'mu diide 'ye.

10 'Yiyirinyo yi 'li 'ni di, e 'mu 'na blabl, -v mo 'na nyibli 'yri, e 'mu □nu le 'hla -ni, ko, e 'mu □nu bu -we a -ti. 'Mo -bi, 'n di ni, -e di□e nu, 'mu nyibli 'klo yrayru -nyi, e ko, 'mu □nu □han-ti 'yi □hlon le nu.

11 'Mo -bu, 'mo -mo -tee a blablkonyo ko 'waa -tee a 'yie□tunyo. -Tee a blablkonyo -he 'a dionv a -hunhlun ni, 'ki 'v 'a blabl a -ta'.

12 Kee, -kvannunyo -mu', -e 'yi blabl a 'mu a kōkonyo 'pa-, e □tui □nu 'yie, 'wliye a -ti. Nyiblodv a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ye -ji, 'bu yi 'li ni di, e ko bu hie 'v blabl bu, bu 'gba ci le, -e nu□o, e 'yi□i 'pa-, e 'yi blabl a 'mu -ko. -ji 'bu nyre 'ki 'v, -e -bi e klo blabl -bi ni, 'a de -bi -mu', 'e -gbugbe -tebli 'nyi le.

13 -Kvannunyo 'bu 'ye -ji, e 'gbe ci, -koti blabl a -ti, e 'ni 'yaa□a li□i 'kla -wliye, e no- mo -bi, 'wliye a -ti, 'e ni -kvan.

14-15 'Mo -bu, 'mo -mo -tee a blablkonyo. -Te 'na 'Bat Nyisva -nu, 'e yi 'mu, 'na 'mumu, 'ni yi□e, ke- 'n nu 'na nyibli, -v mo 'na blabl a yiyie, 'na nyibli a 'mu, 'v yi 'mu -we. 'N -he 'na -hunhlun ni, 'ki 'v 'waa -ta'.

16 'N ko blabl -bi, -v 'yi 'ne- 'na -gblo -bu 'kwli -ni, (e □hen 'nyre, 'na nyibli -bi -mu', -v 'yi -Juukve* 'pa-). 'N ko □bu naa □nu -we, v 'mu 'na win 'win, v 'mu 'mu nva yi bu pu, v ko 'waa 'bio 'huen-, v 'mu 'yi le -bibi -ni, v 'mu 'bla□ju ni -do -he, □wi yi Nyisva a dako ni -do, -e ko blablkonyo ni -do.

17 'Na 'Bat Nyisva nve 'mu ni, -koti 'n di 'na -hunhlun 'ni -ha, 'mu 'ku, -e di□e nu, 'mu -hunhlun a 'mu kle ya, 'mu 'klo 'hri de.

18 Nyiblo □du 'yi 'li□i li -we, bu 'la 'mu, 'bu mo, 'ni 'yi□i ki -wen. 'Na □gbetu, 'n -hve □bu -ha 'na -hunhlun, 'mu 'ku. 'N ko 'kli, 'ki □bu -ha 'na -hunhlun, 'n ko 'kli de, 'ki □bu -mia 'na -hunhlun a 'mu kle. E no- mo de, 'na 'Bat Nyisva lee 'mu □bu nu.»

19 -Ti a 'mu -Yusu -hla, e nu□o ni, -Juukve a ye'nanyv -mu', -v ni 'v, 'v □gla de.

20 'Waa -huchv wen: «'Ku -hvan* ni 'v nyiblo -bu ke'. 'A 'lu -hon 'v 'hru wlon. A 'ni 'puv 'li□i nva yi bu.»

21 -U -bi wen: «Nyiblo -mu', 'ku -hvan ni 'v ke', e 'yi 'li□i 'li -we, bu nu hihle le. 'Ku -hvan 'yi 'li□i 'li -we, bu nu□o, 'yii'donyo bu yru le.»

-Juukve a ye'nanyv 'ni -wen□e -Yusu a de ki*

22 -Te ti -huchv -hi, -e -bi ce a ti nyre 'v ni. Ti ni -do a 'mu 'yri, le'mimle ni 'li Jrusredio 'kwli, 'ki 'v Nyisva a 'kagbau a -ta'. -Nyrōwo -mu', -e ko 'kwli v □tu la 'li 'kagbau a 'mu Nyisva -ji' bu, -nyrōwodv a 'mu, e no- nyre 'v de, e no- ko le'mimle v ni.

23 'Ki -Yusu ni 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, pupa -mu', v dee Salomo a pupa, e no- e yi 'v ble -hihie -ni,

24 -Juukve a ye'nanyv 'v 'kukue v□v 'hvi le. Ke- v pi□i yi, v wen: «Ti ni tie -a di -ple, -e di 'v nyre, 'ti- □mu -a mu -lee -ni, nyiblo a 'di -bi -pa 'mu? □Ni mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la -a mu yi ya, -e -bi -bu lee ne -a mu -dodo.»

25 -E -bi e wen: «'N lee mo 'a mu ni, kee, -ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, a 'ni -pu□v li□i □han-ti'. □Wilekee-tebli -bu, 'n ni, 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli, e tve ne 'a mo□o ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.

26 Kee, -ti -bu, 'n hle, a 'ni -pu□v li□i □han-ti, -e nu□o a 'yi 'na nyibli 'pa-.

27 'Bu mo, 'ni yi win ni pi, 'na nyibli pi 'mu nua yi bu, 'ni yi [nu, 'u yi 'mu [wien kue.

28 'Na nyibli a 'mu, 'n yi -nyi [nu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. U 'yi 'li[ti 'li -we, bu -we bu, 'klo -mo 'klo. Nyiblo [du 'yi 'klu -ko, bu -ha 'mu [nu -ji'.

29 'Na 'Bai Nyisua, no-nyi 'mu [nu. 'A 'klu ni 'u 'klu a pepe 'lu yi. 'A -ti, e 'yi nyiblo [du -ko, -bu ko 'klu, -bu -ha nyiblo [du 'na 'Bai Nyisua -ji'.

30 'N ko 'na 'Bai Nyisua 'huen-, -a mo de ni -do [nuo.»

31 -Te -Juukue a ye'nanyu -ni wen, u 'win -ti a 'mu, e -hla, -e -bi u 'du 'hu ye' le de, u 'mu [ne[ne -mo le pu, u 'mu[pu 'la.

32 -E -bi ke- e pi [nu yi, e wen: «'Ki 'li 'na 'Bai Nyisua a 'klu 'kwli, 'n nu [haan-tebli -huohvi, 'ku 'u 'a mu ye'. [Haan-ti a 'di -bi, -koti 'a pi le, a 'mu 'mu 'la 'li?»

33 -E -bi u [tu[pu [won, u wen: «E 'yi -bu nu [haande a -ti 'pa-, -a [ni [muo[pu li -na 'ila le, kee -yi -hee Nyisua a -ti le. E no- ko -ti, [a -hve -na 'ila. -Mo -bu, -e mo -tonyiblo, -mo pi le, -mo Nyisua [nuo -we.»

34 -E -bi -Yusu [tu [nu [won, e wen: «D 'cru la[pa ni, 'ku 'li 'aan tetecrien 'kwli, -e mo Nyisuacrien: Nyisua wen 'ni: A mo nyisupu [nuo.

35 -Ti -mu, Nyisua hlaa 'li 'a 'cruen 'kwli, nyiblo [du 'yi 'li[ti 'li -we, bu hla[pa, -e mo, e 'yi -ti a -tee 'pa-. Nyibli -mu', e lee win a 'mu, nu- e dee nyisupu.

36 'Mo -bi, Nyisua pu 'mu 'kubia ki, 'mu 'a -kuan nu a -ti. E no- lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki. 'A mu -mo -bi, a wen 'ni, 'mo -hee Nyisua a -ti le, -te 'n hle[pe, -e mo, 'mo Nyisua a 'Yu [nuo a -ti.

37 'Bu mo, -kuan -bu, 'n ni, 'bu 'yi Nyisua a kiweenle 'pa-, -e -bi a 'ni 'kuo 'li 'mu [wlu yi.

38 Kee, 'bu mo, -kuan -bu, 'n ni, -e mo Nyisua a kiweenle, 'ba 'ye ni -hua ba kuo 'mu [wlu yi, -e -bi -kuan a 'mu, e no- ba kuo [wlu yi, -e di[pe nu, a 'mu[pu' le yru -tee, -e mo, 'n ko 'na 'Bai 'huen-, -a mo de ni -do [nuo.»

39 Bu pu 'ku le, -e -bi -Juukue a ye'nanyu a 'mu, u [mue 'hru le de, 'ku bu klo[pu, kee, e ta [nu -ji', 'e -mu.

40 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ku 'li Suden a 'niki -tite ni -do -mu', Saan pu la 'li nyibli 'nie 'lu le, ti -hi la a ti 'yri, 'ku -Yusu -hi 'li ti -huohvi,

41 nyibli -huohvi 'u mi 'li[ti -mo, u wen: «Saan 'yi [wlukeke-tebli [du -nu, kee, -ti a pepe -mu', e hla la, 'ku 'u -Yusu a -ta', e mo -ti a -tee [nuo.»

42 'Ki 'u -tuo ni -do a 'mu ki, nyibli -mu', -u ni 'u, 'waa -huohvi kuo -Yusu [wlu yi.

11

-Te -Yusu a ninatumu Lasa 'ku la

1 E ko la -Yusu a ninatumu [du. 'A 'nyre mo Lasa. 'Ki e ni 'li Betaniduo 'kwli, 'ku 'li Sudeblugba 'kwli, e ko 'a 'dayi nyrayo ni 'huen 'huen-. 'Waa 'nyre mo, Mari ko Mati.

2 Mari, no- mo nugba -mu', -e gba la hinhronpunyra, -e 'wla la[pa -Yusu a bu kle, 'ti- -e nu la 'a dionu a 'lu-pupui, -e 'hran la -Yusu a bu le. 'Waa 'dayi Lasa, no- 'kue -klo;

3 'dayi nyrayo a 'mu, 'u le nyiblo, 'ku 'li -Yusu -mo, 'ku bu lee [ne, -e mo: «-Na ninatumu Lasa a 'hvi yi 'ni hren.»

4 -Te -Yusu 'win titie a 'mu, -e -bi e wen: «Lasa a 'hvi a hinhren 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'la[pa. Kee, e di too [ne nyibli yi, -e mo, Nyisua ko 'klu, ko -ti a 'yi'buale. 'Ki Nyisua di 'li 'hvi a hinhren a 'mu 'kwli -naa -ni, e 'mu[pu nyibli yi -too -ni, -e mo, 'mo -bu, -e mo Nyisua a 'Yu, 'n ko -ti a 'yi'bubua.»

5 'Dɪayɪnu ni ta a 'mu, -v mo Matɪ kɔ Mari kɔ Lasa 'hʊen-, -Yusu nuɛ ɲnu ni diaki.

6 ɛ mo ɲhan-tɪ, 'ɛ nuɛ ɲnu diaki, keɛ, -te ɛ 'wɪn Lasa a 'hʊhɾennyɾe, -tɪte -mu', ɛ ni 'li, ɛ -hii 'li -nyɾowɪ ni 'hʊen,

7 'tɪ- 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopu*, ɛ wen: «-Ba 'du ye', -ba mu 'li Sudeblugba 'kwli.»

8 -ɛ -bɪ 'a -nagbopu wen: «Tɔɔnyɔ o, -tɪte -mu', -pu le, -ba mu 'li, 'kɪ v -hʊɛ bu bii mo 'li -mu 'hi, bu 'la mo -mu, dɛ a 'mu, 'a ti 'yɛɛ kɪ bu ni hʊɛ. -ɛ -bɪ, 'kɪ -hʊɛ -ba mu 'li dɛ?»

9 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «-Nyɾowɔ kɔ 'a -nɛ ti, halo 'ɛ kɔ 'a -nɛ ti. Nyiblo 'bu yɪ -nyɾe' ni -nɛɛ -ni, 'a buɪ 'yɪ 'liɲɪ 'li -wɛ, bu bibi le, -ɛ nuɲo, ɛ yɪ nyiblo -mu' ni 'ye, -ɛ yɪ 'klo -bu a nyibli -nyɾe -nyi.

10 Kɛɛ, nyiblo 'bu yɪ 'tɔ' ni -nɛɛ -ni, 'a buɪ kɔ bu bibi le, halo a -tɪ.»

11 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɲnu yɪ dɛ, ɛ wen: «-Aan nunatumu yɪ 'ni nɲme, kɛɛ, 'n mi ni, 'muɲv nɲmena' -ha.»

12 -ɛ -bɪ 'a -nagbopu wen: «Kʊkɔnyɔ o, 'bu yɪ ni nɲme, ɛ 'wɪ yɪ, 'a 'hʊɪ di 'ni 'kee -ni.»

13 Kɛɛ, dɛ -mu', -Yusu pu le, -ɛ mo, Lasa yɪ 'ni nɲme, ɛ 'wɪ yɪ 'kʊkʊv ɛ ɲhan 'nyɾe. Kɛɛ, 'a -nagbopu -mo bi, 'waa ɲwli 'yɛɲe ni, -ɛ mo, seyi a nɲmena a -tɪ ɛ hle.

14 -Yusu 'yɪ 'kɪ ɲnu -tɪ ɲdʊ 'yɪ kɪ -hlii -ni dɛ, 'ɛ lee ɲnu, -ɛ mo: «Lasa 'ku ni.

15 Kɛɛ, 'aan -tɪ, 'n kɔ plo a bleele, 'kɪ ɲbu 'yɪ 'v Lasa 'hʊɪ -ni, -ɛ nuɲo, dɛ a 'mu, ɛ di 'a mu 'ni -hɛɛ -ni, 'kɪ ba kuo 'mu ɲwlv yɪ. 'A -tɪ, -ba mu 'vɲv 'hʊɪ.»

16 -ɛ -bɪ Toma, v dɛɛ ɲYɾupɔyɪ, ɛ nɔ- yɪ 'a 'bio -nagbopu -lee -ni, ɛ wen: «-Ba kʊɛ -Yusu ɲwien, -ɛ diɲe nu, ɛ kɔ -a mu 'hʊen-, -a 'mu 'v -tɪte ni -do 'kʊv -ni.»

-Yusu, nɔ- hɛ 'li -tonyibli 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, -ɛ yɪ ɲnu 'klo yɾayɾv -mu', -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li -nyɪ

17 -Tɛ -Yusu yɪ 'li 'dɪɔ a 'mu 'kwli nyɾe mo ni mi, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪn ni, -ɛ mo, -te v -ha 'v Lasa, ɛ kɔ ke -nyɾowɪ ni -hen.

18 Betanidɔ 'mʊɛ Jɾusɾɛdɔ yɾɛ. 'Waa -mɔlɛhʊhlo 'yɪ 'li -kilowɪ ni ta -wɛ.

19 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -Juukʊɛ* -hʊɔhʊɪ 'v -hɔn 'li Jɾusɾɛ, 'v di Matɪ kɔ Mari 'hʊen- yɪ -mɛ mo, v 'mu 'li ɲnu ɲwlv 'kwli bu ɲtu, 'waa 'diayɪ Lasa a 'kʊkʊ-tɪ.

20 -Tɛ Matɪ 'wɪn, -ɛ mo, 'kɪ -Yusu yɪ 'li di, -ɛ -bɪ ɛ muɲo yɪ 'bɛ mo, kɛɛ, 'kɪ Mari -mo -bɪ, ɛ ni 'li 'kayɪ bu.

21 -Tɛ Matɪ nyɾe 'v -Yusu 'hʊɪ, -ɛ -bɪ ɛ wen: «Kʊkɔnyɔ o, 'bu mo, ɲni ni mo 'nɛ-, 'na 'diayɪ 'yɪ wen 'liɲɪ 'li -wɛ, bu 'ku wen.

22 Kɛɛ, -te ti nɛ -bu, 'n yɪɲe ni, -ɛ mo, 'a -nɛ dɛ, -di Nyɪsva -hʊa, ɛ diɲe 'ni nu.»

23 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «-Na 'diayɪ di 'hɾɪ 'klo.»

24 -ɛ -bɪ Matɪ wen: «lin, 'n yɪɲe ni, -ɛ mo, le'boɔ-nyɾowɔ a ti 'yɾi, ti -mu', -ɛ kɔ 'yɾi Nyɪsva di nyibli 'klo -ha.»

25 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'Mɔ -hɛ 'li -tonyibli 'kʊkʊnyibli 'nyɪ le, -ɛ yɪ ɲnu 'klo yɾayɾv -mu', -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li -nyɪ. Nyiblo 'bu kuo 'mu ɲwlv yɪ, -ɛ -bɪ 'n -nyɪɲe 'klo yɾayɾv a 'mu. 'Ye ɲbu ɛ 'kʊ, ɛ 'tɛ di 'klo a 'mu kɔ.

26 Nyiblo -bu, -ɛ pɪ -hʊnhlɔn, 'bu mo, 'bu kuo 'mu ɲwlv yɪ, -ɛ -bɪ seyi-seyi ɛ 'yɪ 'liɲɪ 'li -wɛ bu 'kʊ. ɲBɪ dɛ a 'mu, -puɲv ɲhan-tɪ?»

27 -ɛ -bɪ ɛ wen: «lin, Kʊkɔnyɔ, 'n puɲv ɲhan-tɪ, ɛ mo, -mo mo Wanyɔ -mu', Nyɪsva pu la le, -ɛ di la 'a dako yɪ ya. -Mo mo Nyɪsva a 'Yu, -ɛ di la 'nɛ- 'klo -bu kɪ di.»

-Te -Yusu we la 'a ninatumu Lasa a [hien

28 Bu pu 'ki le, -e -bi Mati mu 'a 'diayi Mari da mo, 'u bii yi, e wen: «Tɔɔnyɔ di ni, -mo e de.»

29 -Te Mari 'win didawin a 'mu, -e -bi e 'kika ni, 'e 'du ye', 'e mu 'li -Yusu 'hu.

30 -Yusu a 'mu, e 'yee 'dɔɔ ni 'ye. -Tite ni -do -mu', Mati yee wen 'u bu bu, 'ki e 'tite ni 'u.

31 -Juukve* -mu', -u di 'li [li wlu 'kwli bu [tu mo, -te u 'ye [e, -e mo, Mari a 'mu, e 'kika ni, 'e 'hri, -e -bi 'waa 'mumu, u 'du ye', 'u kve [e [wien. U nu -mo -bi, u daa [ne, 'ki e mi 'li 'dabio yi, e 'mu we.

32 -Te Mari nyre 'u -tite -mu', -Yusu ni 'u, -te e 'ye [e, -e -bi e 'gbla kwli, 'ki 'u 'a bu [hlon, e wen: «Kukonyo o, [ni ni mo 'ne-, 'na 'diayi 'yi wen 'li [li 'li -we, bu 'ku wen.»

33 -Te Mari pu 'ki le, -e -bi -Yusu 'ye [e ni, -e mo, e yi 'ni we, e ko nyibli -mu', -u kve [e [wien, 'u yi we -we. De a 'mu, e bubla [a yi bu diaki, ko, 'e nie [ne nyai diaki,

34 -e -bi e wen: «-Te a -ha 'u [u, -bi' a [tuu [ne yi li?» -E -bi u wen: «Kukonyo, di 'li, [mu 'u -tite a 'mu 'ye.»

35 -E -bi -Yusu -tua wuwe.

36 Nyibli -mu', -u ni 'u, u wen: «Ba 'ye ke, e nve [ne ni diaki.»

37 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nyibli ni 'li, u wen: «'Bi no- kla mo 'yii'donyo a 'yii yi. E ko bu nu wen 'ki [li, 'ki Lasa 'yee di wen ni 'ku.»

-Te -Yusu -ha la Lasa 'klo

38 -Yusu bubble yi bu de, 'e mu 'li 'dabio yi. 'Dabio a 'mu, e mo 'hɔ a 'huo [niɔ. 'Ki e ni 'li dugba 'kwli, 'u nu 'hɔkɔbia, 'u ka [a yi.

39 -E -bi -Yusu wen: «Ba -ha 'u 'hɔ -mu', u -nu, 'u ka 'dabio yi.» Kee, ke-Lasa a 'diayi nyroyo Mati pi: «Kukonyo o, e di pu 'nu, -e nu [o, e -hii 'li 'dabio 'kwli -nyrowi ni -hen.»

40 -E -bi -Yusu [tu [o [won, e wen: «'N lee wen -mu ni, -e mo, [ni kuo 'mu [wlu yi, -di Nyisva a -ti a 'yi'buɔa 'ni 'ye.»

41 E no- mo bu -ha 'u 'hɔ a 'mu, -Yusu 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yako 'kwli le, e wen: «'Na 'Ba, 'n -nyi -mu 'wio, -koti -wen 'na lenyaawin ki.

42 'N yi [e ni, -e mo, 'a -ne ti, -yi wen 'na lenyaawin ki. Kee, -ti -bu, 'n -hla, 'n hla [a ni, nyibli -bu, -u [glaa 'li 'mu le a -ti, -e di [e nu, u 'mu [u [han-ti pu, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki.»

43 -Te e pu 'ki le, -e -bi e 'yaa 'li win, e wen: «Lasa, 'hri 'li 'dabio 'kwli!»

44 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Lasa 'hri ni. 'A bu ko 'a dabu 'huen-, u 'tite 'hnhuven -jise le, ko, 'u 'hnhuan 'a 'lu dakɔbia le. -E -bi -Yusu wen: «Ba [wle [e, ko, ba -ha [a me le, bu na.»

-Te -Juukve a ye'nanyv -yra la -Yusu a 'hla-ti*

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Luku 22.1-2)

45 -Juukve -mu', -u mu Mari yi -me mo, -u 'ye de -mu', -Yusu -nu, 'waa -huohui kuo -Yusu [wlu yi.

46 Kee, 'ki 'li [nu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, 'u mu Falisi [tumu* a nyibli 'ye mo, 'u lee [nu de a 'mu, -Yusu nu.

47 -Te u 'win, -e -bi Nyisva a -cohlonpinyo* gbagbi, ko Falisi [tumu a nyibli a 'mu 'huen-, u ko 'waa nyibli gbagbi 'huen-, u da -gbolugbo, u wen: «-Bi' -a di 'ki nu 'li, -e nu [o, nyiblo -bu, e ni [whilekee-tebi -huohui?»

48 'Bu mo, [ba -ha [a me le, bu 'tite yi [li 'lu -mo ni gbe, nyibli a pepe di kuo [ne [wlu yi, 'ti -Romake a nyibli gbagbi 'mu di, u 'mu -a mu gbatɔ kle -ha, -a mu -bu, -u mo Nyisva a 'kagbau -bu, ko -aan dakɔ a nyibli gbagbi.»

49 'Kɪ 'lɪ ɲɔv 'nyɪ, nyɪblo -mʊ', -ɛ mɔ la 'yɾʊ a 'mʊ bʊ, 'a -cɔhɫɔnpɪnyʊ a nyɪblo gbɔgbʊ, ɛ wɛn: «A 'yɪ ɲɔdedede a lɛyuyruo -kɔ.

50 ɲɔbɪ ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ nyɪblo nɪ -do, 'bʊ 'kʊ, 'kɪ 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ a -ta', 'ɛ -hɪ 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ a 'mʊ bʊ -wɛ bʊ?»

51 Seyɪ-seyɪ, win a 'mʊ, ɛ -pʊ, ɛ 'yɪ 'a dɔɔv a 'lʊle-hihie 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ɛ mɔ 'yɾʊ a 'mʊ, 'a -cɔhɫɔnpɪnyʊ a nyɪblo gbɔgbʊ, -ɛ nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsʊa 'ɛ ɲɪtʊo win a 'mʊ wɔɔn, 'ɛ hlɛɲɛ, -ɛ mɔ, -Yʊsu dɪ 'nɪ 'kʊ, 'kɪ 'ʊ -Juukʊɛ a dakɔ a pɛpɛ a -ta'.

52 Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'ʊ -Juukʊɛ nɪ -do a -ta' 'pa-, ɛ 'nɪ 'kʊɲɔ nɪ. Kɛɛ, ɛ dɪ 'nɪ 'kʊ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'yɔvʊ a pɛpɛ, -ʊ 'hɛɛn 'blɔgbɪ kɪ bʊ a -ta', -Yʊsu a 'mʊ, ɛ 'mʊ ɲɔv lɛ 'kukue -nɪ, ʊ 'mʊ dɛ nɪ -do -hɛ.

53 Kʊɛ 'ʊ -nyɾɔwɔ a 'mʊ 'yie bʊ, -Juukʊɛ a ye'nanyʊ -yɾaɲa nɪ, 'kɪ bʊ 'la -Yʊsu.

54 Dɛ a 'mʊ, ɛ nuɲo nɪ, -Yʊsu 'nɪ -paɲa la, 'kɪ 'lɪ nyɪblɪ 'nyɪ lɛ dɛ, 'kɪ 'lɪ -Juukʊɛ a 'blɔgbɔ 'kwli. -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, 'kɪ ʊ mu 'lɪ 'dɔɔ -mʊ', ʊ dɛɛ Eflaimʊ 'kwli, 'ʊ -hɪɪ 'lɪ -nyɾɔwɪ -hʊɔhʊɪ. 'Kɪ 'lɪ Eflaimʊ a 'mʊ kɛ', -tʊtʊkʊtɔɔ ɲɔv nɪ 'lɪ, nyɪblo ɲɔv 'ɛ 'yɪ 'lɪ kɪ 'tɪ.

55 -Juukʊɛ a lɛ'mimle -mʊ', ʊ dɛɛ Pakɪ, 'a tɪ 'mʊɛ yɾɛ. 'Tɪ- lɛ'mimle a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'ʊ nyɾɛ, 'blɔgbɔ a 'mʊ, 'a nyɪblɪ -hʊɔhʊɪ mu 'lɪ Jɾʊsɛdɪɔ 'kwli, -ɛ dɪɲɛ nu, dɛ -mʊ', ʊ kɔ bʊ nu, 'tɪ- ʊ 'mʊ 'ʊ yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye', ʊ 'mʊɲɔ nɪ, 'tɪ- ʊ 'mʊ lɛ 'mle.

56 Nyɪblɪ a 'mʊ, ʊ ɲɔmʊɛ -Yʊsu lɛ. -Tɛ ʊ nɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav a -yaa 'kwli, -ɛ -bɪ ʊ -tʊa 'ʊ lɛ'betilɛ, ʊ wɛn: «ɲɔbɪ 'aan ɲɔwɪ wɛn 'nɪ, ɛ dɪ lɛ'mimle kɪ 'nɪ dɪ?»

57 Nyɪsʊa a -cɔhɫɔnpɪnyʊ gbɔgbɪ kɔ Falɪsɪɲɪtumu a nyɪblɪ hɪla laɲa nɪ, -ɛ mɔ, 'bʊ mɔ, nyɪblo ɲɔv 'bʊ yɪ 'ʊ -tɪtɛ -mʊ', -Yʊsu nɪ 'ʊ, -ɛ -bɪ bʊ lɛɛ ɲɔv, -ɛ dɪɲɛ nu, ʊ 'mʊɲɔ kɔ.

12

-Tɛ Mari plʊ la -Yʊsu a bʊɪ -dawinni lɛ (Matie 26.6-13; Makɪ 14.3-9)

1 -Nyɾɔwɪ nɪ ɲɪhɫɔn-do -hie 'lɪ, -Juukʊɛ* a lɛ'mimle -mʊ', -ɛ mɔ Pakɪ, ɛ 'mʊ 'ʊ nyɾɛ, 'kɪ -Yʊsu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, ʊ mu 'lɪ Betanidɔɔ 'kwli. 'Kɪ 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ nyɪblo -mʊ', -ɛ mɔ Lasa, ɛ 'tɪ 'lɪ. Lasa a 'mʊ, ɛ nɔ-Yʊsu -ha mɔ 'lɪ 'kʊkʊnyɪblɪ 'nyɪ, ɛ -ha mɔ kɔ. Lasa a 'mʊ, ɛ kɔ 'a 'dɪayɪ nyɾɔyɔ nɪ 'hʊɛn, Matɪ kɔ Mari 'hʊɛn-, ʊ nu- kɔ -mɔ ɛ mu 'lɪ.

2 -Tɛ ɛ nyɾɛ 'ʊ, -ɛ -bɪ ʊ pie ɲɛ nɪ, Matɪ 'ɛ -ha 'lɪ -Yʊsu a dɪɪdɛ. Lasa kɔ nyɪblɪ -bɪ, ʊ kɔ -Yʊsu 'hʊɛn-, nu- yɪ dɪɪdɛ a 'mʊ dɪ.

3 Bʊ yɪ 'kɪ dɛ nɪ dɪ, -ɛ -bɪ Mari 'du -dawinniyɾɛ ye'. -Dawinni a 'mʊ, ɛ pɪ ɲɪdɛ dɪakɪ. -Tɛ ɛ 'duɲo ye', -ɛ -bɪ ɛ plʊɲɔ -Yʊsu a bʊɪ lɛ, 'ɛ nu 'a dɔɔv a 'lʊnyapɪ, 'ɛ 'hran -Yʊsu a bʊɪ lɛ, -dawinni a hʊnhɾɔn 'ɛ 'hɛɛn 'lɪ 'kayu bʊ.

4 -Tɛ Mari nu dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ -Yʊsu a -nagbopɪ -bɪ, -ɛ kɔ 'nyɾɛ mɔ Judɪa Yɪsɪkalɪo, -ɛ dɪ -Yʊsu 'a yɾaanyɪblɪ -jɪ' pʊ, kɛ- ɛ pʊ:

5 «'Aa. Dɛ- kɔ -dawinni a 'mʊ a 'yɪ -plo 'lɪ? 'A 'wɪɪyɛ -wɛ 'lɪ bʊ mɔ wɛn -kʊannʊyɔ nɪ -do a 'pɛɛwɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ ɲɪhɫɔnpɪ nɪ -pʊ 'kwli. 'Bʊ mɔ, 'bʊ plo wɛnɲɛ, -a -wɛ 'lɪ -ba -nyɪ wɛn 'a 'wɪɪyɛ ɲɪhʊɛnyɪblɪ nɪ.»

6 ɛ 'yɪ ɲɔbʊ bʊ kɔ ɲɪhʊɛnyɪblɪ a nyɪ a -tɪ, bʊ nu 'pʊplɛ lɛ, kɛɛ -tɛ ɛ mɔ 'yɪyɾɪnyɔ a -tɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ nɪ 'pʊplɛ lɛ. ɛ mɔ ɲɪhan-tɪ, ɛ nɔ- ɲɪtʊɪ 'waa 'wɪɪ blɛ, kɛɛ, 'wɪ a 'mʊ, ɛ ɲɪtʊɪ blɛ, ɛ kla 'a 'yɪyɾɪ-tɪ.

7 ɛ -bɪ kɛ- -Yʊsu pɪ 'kɪ, ɛ -hɪhɪɛɲɛ kɛ, ɛ wɛn: «-Haɲa mɛ lɛ. Dɛ ʊ kɔ bʊ nu wɛn -nyɾɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli 'n dɪ wɛn 'ʊ 'kʊv -nɪ, ʊ dɪ wɛn 'ʊ 'mʊ 'ʊ -haa -nɪ, dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ -nu -dodo.

8 Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, [h]uɛnnyibli 'tɛ di 'nɛ- 'a mɔ 'nyɪ nɪ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, ti 'n di 'nɛ- 'a mɔ 'nyɪ -hii -nɪ, ε 'yɪ -hɔ.»

-Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ -hɔɛ bɔ 'la Lasa -wɛ*

9 Ti nɪ -do a 'mɔ 'yri, 'kɪ -Juukɔɛ -hɔhɔɪ 'wɪn 'ɔ, -ε mɔ, 'kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Betanidɔ 'kwli. Ε nɔ- mɔ bɔ mu 'lɪ. Ε 'yɪ -Yusu a 'yiyie-tɪ nɪ -do a -tɪ 'pa-, ɔ 'yɪ 'lɪ -mu. Kɛɛ, ɔ mu 'lɪ nɪ -wɛ, -ε di [ɛ] nɪ, Lasa -mɔ', -Yusu -ha mɔ 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ε -ha mɔ 'kɔ, ɔ 'mɔ [ɔ] 'ye.

10 -ε -bɪ Nyɪsɔa a -cɔhɔnpinyɔ* gbagbɪ -yra [a] nɪ, 'kɪ bɔ 'la Lasa -wɛ,

11 -ε nɔ [ɔ], ε nɔ- kɔ -tɪ, -Juukɔɛ -hɔhɔɪ 'ɔ kɔ -Yusu [w]ɔ yɪ, 'ɔ 'kee nyibli gbagbɪ a 'mɔ, 'waa -mɔnɪna.

-Tɛ -Yusu 'ya la Jrusɛdɔ 'kwli

(Matie 21.1-11; Maki 11.1-11; Luku 19.28-40)

12 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ε -bɪ nyibli -mɔ', -ɔ di Pakɪ a lɛ'mimle kɪ, ɔ 'wɪn nɪ, -ε mɔ, -Yusu di di Jrusɛdɔ 'kwli.

13 -Tɛ ɔ 'wɪn 'kɪ, -ε -bɪ ɔ 'bɛ yohran, 'ɔ 'ble [ɛ] kɔa lɛ, 'ɔ [tɪ] 'dɔ, 'ɔ mu -Yusu ye' 'bɛ mɔ. Kɛ- ɔ pɪ, 'ɔ 'yɛɛ 'lɪ win, ɔ wɛn: «-Na 'wio, -mɔ -mɔ', -ε yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ a 'nyrɛ 'kwli. Nyɪsɔa bɔ nɪ -mɔ [h]aandɛ -mɔ. Ba 'ye Yisraekɔɛ a bodɔ, -ε yɪ 'lɪ di. Ba 'de -ba pɔ [ɔ] 'nyrɛ lɛ.»

14 'Kasrayu [ɔ] nɪ 'ɔ. Ε nɔ- kɔ kɪ -Yusu 'ya 'ɔ, [wɪ] yɪ, -tɛ -mɔ', Nyɪsɔacrɛn nɪ la 'a hɪhla, -ε mɔ:

15 «Sion* (Jrusɛ) a nyibli,

a 'nɪ 'pie 'lɪ huannɔ.

Ba 'ye kɛ,

'aan bodɔ, nɔ- yɪ 'lɪ di.

'Kɪ ε nɪ 'ɔ 'kasrayu kɪ.»

16 Ti a 'mɔ 'yri, -tebl -mɔ', -Yusu kɔ nyibli -mɔ' 'hɔɛn-, ɔ ni, 'a -nagbɔpɔ* 'nɪ -yru [ɔ] la [a] lɛ. Kɛɛ, ti -mɔ' -kɔ 'yri -Yusu mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -tɪ a 'yɪ'buale 'kwli, 'tɪ- 'ε bi 'lɪ [nɔ] 'kwli, -ε mɔ, -tɪ a -tɛɛ [nɔ], -tɛ -mɔ', Nyɪsɔacrɛn nɪ la 'a hɪhla, kɛ- nyibli -mɔ', ɔ ni la 'a nunuɔ.

17 -Tɛ -Yusu lee mɔ Lasa, 'kɪ bɔ 'hrɪ mɔ 'kɔ, bɔ -hɔn mɔ 'lɪ 'dabio 'kwli, nyibli -hɔhɔɪ 'ye mɔ dɛ a 'mɔ nɪ, 'ɔ mu mɔ, 'ɔ lee mɔ nyibli -bɪ lɛ dɛ a 'mɔ, -Yusu -nɪ.

18 Ε nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -nɪ wɛn, 'ɔ di [ɛ] ye' 'bɛ mɔ, -kɔtɪ ɔ 'wɪn mɔ nɪ, -ε mɔ, -Yusu nɪ mɔ [w]lɛkɛɛ-tebl a 'mɔ nɪ.

19 -ε -bɪ Falisi [tumu* a nyibli -mɔ', -ɔ nɪ 'ɔ, ɔ nɔ- -mɔ -bɪ, kɛ- ɔ pɪ, 'ɔ yɪ 'lɪ lɛ 'pɔple -nɪ, ɔ wɛn: «-A yɪ [tɪ] 'nɪ 'ye, -ε mɔ, nyiblo -bɔ, ε -hɪ -a mɔ wɔn. Nyibli a pɛpɛ yɪ kɔɛ [ɛ] [wɪɛn].»

Glekɔkɔɛ -bɪ -hɔɛ bɔ yɪ wɛn -Yusu

20 -Juukɔɛ a lɛ'mimle a 'mɔ a ti 'yri, nyibli -mɔ', -ɔ mu 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, -ɔ mu Nyɪsɔa da mɔ, 'kɪ 'lɪ [nɔ] 'nyɪ, Glekɔkɔɛ nɪ 'lɪ.

21 Nyibli a 'mɔ, ɔ nɔ- mu 'ɔ -Yusu a -nagbɔpɪ* Filipɔ 'hɔɪ. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Betɪsada, -ε mɔ Galilɛblɔgba a 'dɔ -bɪ, ɔ wɛn: «Nyɪbeyu, -a -hɔɛ -ba yɪ wɛn -Yusu.»

22 Ε nɔ- mɔ Filipɔ a 'mɔ, bɔ mu, bɔ lee nɛ 'a 'bɪ Adre, 'tɪ- ɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, 'ɔ bibi kɪ, 'ɔ -mu, 'ɔ lee -Yusu.

23 -ε -bɪ -Yusu wɛn: «Ti nyrɛ 'ɔ nɪ, 'kɪ 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, Nyɪsɔa bɔ -nyɪ 'mɔ -tɪ a 'yɪ'buale.

24 [ɔ] bɔ pɔ [ɔ] -kɔbɔyɛ a dɛ yɪ. -Kɔbɔyɛ 'bɔ 'yɪ -tɔtɔ lɛ -hrɛn, ε 'yɪ 'lɪ [tɪ] 'lɪ -wɛ, bɔ mɪ, kɔ, ε 'yɪ 'lɪ [tɪ] 'lɪ -wɛ, bɔ pɔ blɔ, kɛɛ, ε nɪ -do di 'ɔ nɪ. Kɛɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ -hrɛn -tɔtɔ lɛ, ε di 'nɪ mɪ, ε 'mɔ blɔ pɔ. -Kɔbɔ a 'mɔ, 'a mɪmɪ 'wɪ-

'kukubv yi. 'Na 'mumu, 'n 'w1- -kubvye yi. 'N ko [bv 'ku, -ε di□e nu, nyibli -huchv 'mv 'klo yrayrv -mv', -ε 'ye ni -we 'li ko.

25 -ε -b1 nyiblo 'bv 'y1 -mō -we, bv 'ku, 'na [wlv a ykuole a -t1, ε 'y1 'l1□1 'l1 -we, bv ko 'klo yrayrv -mv', -ε 'ye ni -we 'li. Kee, nyiblo 'bv -we -mō, 'k1 bv 'ku, -te ε mō 'na nyiblo a -t1, ε di ko 'klo yrayrv -mv', -ε 'ye ni -we 'li.

26 'Bv mō, nyiblo 'bv -hve, bv nu 'na -kvan, -ε -b1 ε bleε y1, bv na 'mv -mō, 'a -ne -t1te, 'n di 'v mu, ε ko bv mu 'v -we, 'ye [bv ε mō 'li 'kuvle'. 'A -ne nyiblo, 'bv y1 'na -kvan ni ni, 'na 'Bai Nyisva, nō- di□e -t1 a 'y1'bvale -nyi.»

-Yusu hla 'a 'kukubv a -t1

27 «-Te ti ne -bv, 'na -hihiu hlōō 'mv -mō le. -B1 'n di 'k1 'na 'Bai y1 pv 'l1? □B1 ke- □bv pv: 'Na 'Bai Nyisva o, nu□o, □huvē'yeti, -ε di 'l1 di, bv hlōō 'mv -mō le. 'Ubn-, 'n1 -pv□v le ni, -ε nu□o, □huvē'yeti a 'mv, nō- 'mv 'l1 wlōn -naa -n1, ε nō- ko -t1, 'n1 di 'ne- 'klo -bv k1.

28 Ke- 'n di pv: 'Na 'Bai o, nu□o, -na -t1 bv 'bva 'y1.» Bv pv 'k1 le, -ε -b1 Nyisva a win -hōn 'l1 yakō 'kwli, 'ε p1 le: «'N -we 'a nunuō -mō, 'na -t1 'ε 'bva 'y1, keε, 'n ko □bv nu□o de.»

29 Nyibli -mv', -v ni 'v, v 'win win a 'mv ni, v wen: «Yako, -ε □ma.» -U -b1 wen: «Nyisva a lelenyo -b1, -ε y1 'ple.»

30 Kee, -Yusu wen: «'ε 'y1 'na -t1 'pa-, win a 'mv, ε 'y1 -p11 -n1, 'a mv ko -t1 □nō.

31 Ti -bv, -ε ko 'yri Nyisva di 'v 'klo a nyibli -bati le -pυv -n1, ε nyre 'v ni. -Te ti ne -bv, Nyisva di 'klo -bv, 'a nyiblo gbagbv Satan le 'n1 bla.

32 'Mō -b1, ti -mv' -ko 'yri v di 'v 'mv ye' 'duu -n1, 'k1 'v tugbe 'yie, 'mv -tvō -mō le -hlōō -n1, ti a 'mv 'yri, 'n di□e 'n1 nu, nyibli a pepe 'mv 'mv le 'mvε -n1.»

33 'Kukubv -mv', ε di la 'ku, ε nō- ε □hen 'nyre. ε nō- ko -t1, 'ε nu 'puple le.

34 -ε -b1 ke- nyibli -mv', v p1□1 y1, v wen: «'K1 'l1 Nyisva a tetecrien 'kwli, v 'c11 la 'h1□1 ni, -ε mō, Wanyō -mv', Nyisva pv la le, ε di la -a mv y1 ya, ε di hie 'klo. De- ko -t1, -mō -b1, □n1 p1 le, -ε mō, nyiblo -mv', -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, v di 'du□o ye', 'k1 'v tugbe 'yie, ε 'mv -tvō -mō le -hlōō -n1? Nyiblo a 'd1 -b1, -ε mō 'k1 -tonyibli a pepe a Nyiblo 'l1?»

35 -ε -b1 ke- -Yusu p1 □nv y1, ε wen: «-Nyre 't1ε di 'ne- 'a mv 'ny1 ni, 'k1 'l1 ti gbi 'kwli. -Te -nyre a 'mv, ε 't1ε ni 'ne- 'a mv 'ny1, 'k1 ba na□a 'mv, -ε di□e nu, halō 'n1 □ha 'a mv bv □hu, -kōt1 nyiblo -mv', -ε neε halō 'ny1, -t1te -mv', ε mi 'v, ε 'y1 'v yi.

36 'A -t1, -te -nyre 't1ε ni 'ne- 'a mv 'ny1, ba kuo □ne □wlv y1, -ε di□e nu, a 'mv nyibli -mv' pa, -v neε -nyre'»

-Juukve 'y1 -Yusu [wlv y1 -kuo -n1*

-Te -Yusu -we -t1 a 'mv, 'a h1hla -mō, -ε -b1 ε hlōō □nv -mō le, 'ε -hli □nv 'y1 k1.

37 ε mō □han-t1, 'ε nu □whlekeε-teb1, 'v -hv, keε, nyibli 'y1□1 □wlv y1 -kuo -n1.

38 De a 'mv, ε mu 'lu -mō, -ε di□e nu, -t1 -mv', Nyisva a winwlōn-hanyō Esai hla la, ε 'mv -nue -n1. -T1 a 'mv, Esai hla la, ε nō- -bv:

«Nyisva o, -t1 -bv, -a h1ε,
nyiblo a 'd1 -b1, -ε pv□v □han-t1 'l1?
Nyiblo a 'd1 -b1, -ε yru -na 'k1k1n1n1 'l1?
ε 'y1 'a nyiblo □dv -ko.»

39 -T1 -bv, -kōt1 'k1 v 'y1 'h1□1 'l1 -we, bv kuo -Yusu □wlv y1, Esai a 'mv, ε hla□a ni. Ke- ε pv:

40 «Nyɪsʋa nu ɔ nu, 'waa 'yii 'e 'dɔ,
 -e di ɛ nu, ʋ 'nɪ ɔ ha dɛ lɛ yru,
 kɔ, 'e nu ɔ, 'waa ɔ wɪ 'e 'gboklo -nɪ,
 -e di ɛ nu, ʋ 'nɪ ɔ ha -tɪ' lɛ yru.
 ɛ mɔ ɔ han-tɪ, 'bʋ mɔ, 'bʋ yɪ wɛn -tɪ' lɛ nɪ yruɪ,
 ʋ di 'mʋɛ wɛn ɛ yɛ,
 -e di ɛ nu, ɛ 'mʋ wɛn ɔ nu wa.»

41 Esai a 'mʋ, ɛ hla -tɪ a 'mʋ nɪ, -kɔtɪ ɛ 'yɛ la -Yusu a -tɪ a 'yi'buale nɪ, 'e hla la -Yusu a 'mʋ, 'a -tɪ.

42 ɛ mɔ ɔ han-tɪ Esai 'e nu hihle lɛ, kɛɛ -Juukʋɛ a ye'nanyɔ -huɔhuɔ, ʋ kuo -Yusu ɔ wɪ yɪ -wɛ. Kɛɛ, ʋ 'yɪ ɔ hla, 'kɪ 'b nyibli ye', -e nu ɔ, ʋ yɪ pie Falisi ɔ tumu* a nyibli a huannɔ, -kɔtɪ 'bʋ 'wɪn, ʋ di bla ɔ nu lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kayo a pepe blɛ.

43 ʋ -huɛ ɛ nɪ, nyibli bʋ 'yaa 'lɪ 'waa 'nyɛ, 'e -hi 'b Nyɪsʋa bʋ 'yaa 'lɪ 'waa 'nyɛ.

Nyibli -mʋ', -ʋ 'yɛ nɪ pʋ -Yusu a win nʋa yɪ bʋ, nʋ- -bati di klo

44 -ɛ -bɪ -Yusu 'yɛɛ 'lɪ win, 'e yɪ nyibli -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʋ nɪ 'b, 'bʋ kuo 'mʋ ɔ wɪ yɪ, ɛ 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-, ɛ 'yɪ 'mʋ ɔ wɪ yɪ -kuo -nɪ, kɛɛ, 'na 'Bai -mʋ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʋ 'klo -bʋ kɪ, ɛ nɔ- ɛ kuo ɔ wɪ yɪ -wɛ.

45 Nyiblo 'bʋ 'yɛ 'mʋ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ 'na 'Bai -mʋ' nɪ -wɛ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʋ 'klo kɪ.

46 'N di 'nɛ- 'klo -bʋ kɪ nɪ, ɔ wɪ yɪ -nyɛ, -ɛ di ɛ nu, 'a -nɛ nyiblo 'bʋ kuo 'mʋ ɔ wɪ yɪ, ɛ 'nɪ ɔ ha 'lɪ halɔ 'nyɪ nɪ.

47 Nyiblo 'bʋ yɪ 'na win nɪ 'wɪn, 'tɪ- bʋ 'yɛ nɪ ɔ tuu 'b win a 'mʋ, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'nɪ -pʋɔ ɔ hɪ ɔ -bati lɛ nɪ, -kɔtɪ 'mɔ -bɪ, 'n di nɪ, 'kɪ ɔ bʋ wa nyibli. 'N 'yɪ -di, 'kɪ ɔ bʋ pʋɔ nyibli -bati lɛ.

48 Nyiblo 'bʋ hɪa 'mʋ yɪ, kɔ, 'bʋ 'yɛ nɪ pʋ 'mʋ nʋa yɪ bʋ, -ɛ -bɪ 'kɪ 'lɪ lɛ'buɔ-nyɛwɔ 'kwli, -bati di ɛ 'nɪ klo, -tɛ ɛ 'yɪ 'na win nʋa yɪ bʋ -pʋ a -tɪ.

49 ɛ mɔ ɔ han-tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'mɔ nɪ -do a 'klɪ 'kwli 'pa-, 'n 'yɪ 'lɪ -tɔɔ -nɪ, kɛɛ, 'na 'Bai -mʋ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʋ 'klo kɪ, nɔ- lee 'mʋ -tɪ -mʋ', 'n kɔ ɔ bʋ tɔɔ -nɪ.

50 'N yɪ ɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʋ', ɛ -huɛ ɔ bʋ tɔɔ nyibli, nɔ- ni ɛ, nyibli 'b kʋɛ 'klo yɛyɛ -mʋ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -tɪ nɪ -do -mʋ', 'na 'Bai lee 'mʋ ɔ bʋ tɔɔ nyibli, ɛ nɪ -do, nɔ- 'n tʋɛ ɔ nu.»

13

-Tɛ -Yusu yɪ la 'a -nagbopv a bʋɪ lɛ*

1 ɛ hie 'lɪ -nyɛwɔ nɪ -do, -Juukʋɛ* a lɛ'mimle, -ɛ mɔ Pakɪ, ɛ 'mʋ 'b nyɛ. -Yusu yɪ ɛ nɪ, -ɛ mɔ, tɪ nyɛ 'b nɪ, 'kɪ bʋ -hɔn 'nɛ- 'klo -bʋ kɪ, ɛ 'mʋ 'lɪ 'a 'Bai Nyɪsʋa -mɔ mu. Nyibli -mʋ' -ʋ mɔ 'a nyibli, 'kɪ 'nɛ- 'klo -bʋ kɪ, ɛ nʋɛ ɔ nu nɪ tɪ a pepe, kɔ, ɛ 'cibi 'b 'waa nʋɛɛ.

2 -Winse, 'kɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hʋɛn- ʋ nɪ 'b dɛdiilɛ'. 'Tɪ- ʋ 'mʋ dɛ di, ɛ 'yɪ 'kayu a -kʋannunɔ ɔ dʋ -kɔ, -bʋ yɪ ɔ nu bʋɪ lɛ, ɔ wɪ yɪ, -tɛ -Juukʋɛ ni ɛ lɛ. 'Kɪ ʋ nɪ 'kɪ 'b dɛdiilɛ a 'mʋ, 'kuo -hʋɪn* a nyiblo gbagbʋ Satan, 'e lee Judia Yisikalio, -ɛ mɔ Simɔ a 'yu, 'kɪ bʋ pʋ -Yusu 'a yɛanyibli -jɪ'.

3 -Yusu a 'mʋ, ɛ yɪ ɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa -nyɪ ɛ 'klɪ, 'kɪ bʋ kɔɔ -tɛblɪ a pepe win kɪ, 'e yɪ ɛ -wɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ, kɔ, ɛ 'mʋ -mɔ ɔ hɪan, ɛ 'mʋ 'lɪ ɔ -mɔ mu.

4 ɔ Han-tɪ, 'e yɪ -tɛblɪ a pepe a 'mʋ, kɛɛ, ɛ 'du ye', 'e -hɛ a 'luyɪwɪlawɪb, 'e 'du -pledanv ye', 'e mʋa ɔ a -gbɪ kɪ bʋ,

5 'ɛ pʋ 'lɪ 'nie 'pɔɔb 'kwli, 'e -tʋa 'a -nagbopv a bʋɪ a lɛyɪra. 'Bʋ yɪ 'a -nagbopv -bɪ a bʋɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ bʋ nu -pledanv a 'mʋ, ɛ mʋa wɛn -gbɪ kɪ bʋ, bʋ 'hran 'a bʋɪ lɛ.

6 Nɔ- ɛ nu -nunu, 'ɛ nyre 'v Simɔ Pielɔ 'hʊt. -Tɛ ɛ nyre 'kɪ 'vɔv 'hʊt, -ɛ -bɪ Simɔ Pielɔ wen: «Kɔkɔnyɔ, ɔbɪ ɔmu 'na buɪ lɛ yra?»

7 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «Dɛ -bu, 'n ni, -tɛ ti nɛ -bu, ɔnu -yruɔo 'lɪɔ' lɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ ye' 'kɪ -di 'lɪɔ' lɛ -yruu -nɪ.»

8 -ɛ -bɪ Pielɔ wen: «'Klɔ a 'klɔ, ɔnu -yraɔa 'na buɪ lɛ nɪ.» -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'Bu mɔ, 'nɪ 'yɪ -na buɪ lɛ -yra, ɔnu -mɔɔɔ 'na nyiblo nɪ de.»

9 -ɛ -bɪ Simɔ Pielɔ wen: «'Bu mɔ 'kɪ 'a -tɪ, ɛ 'nɪ 'mɔɔ 'lɪ 'na buɪ nɪ -do, kɛɛ, yra 'mu ɔjɛ, -bu yra 'na 'lu lɛ -wɛ.»

10 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «Nyiblo 'bu -ple, 'bu na lɛ dɛ gbe, ɛ 'nɪ -pleɔe 'kɪ nɪ de, 'bu 'yɪ bu yra buɪ lɛ nɪ -do 'pa-, -ɛ nuɔo, ɛ 'wɔ 'lɪ nɪ -tɛɛ. 'A mu -mɔ -bɪ, a 'wɔ 'lɪ nɪ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, a 'yɪ 'lɪ 'wɔ.» ɛ 'wɪ yɪ, 'waa yɪ siile, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Yusu ɔhen 'nyre.

11 ɛ yɪ nyiblo -mu', -ɛ diɔe 'a yraanyibli -jɪ' pʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ. Nɔ- nuɔo, 'ɛ pʊ lɛ: «ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, a 'yɪ 'lɪ 'wɔ.»

12 -Tɛ ɛ -wɛ 'waa buɪ a lɛyɪyra -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ pʊ 'a 'luyɪwlawɔ nɪ, 'ɛ nɪ bu de, 'kɪ 'v dɛdi-tuo nɪ -do a 'mu kɪ, ɛ wen: «Dɛ -bu, 'n nu 'a mu -mɔ, dɛ, -ɛ ɔhen 'nyre, ɔbɪ a yruɔo' lɛ?»

13 'Ba yɪ 'mu nɪ dɛ, kɛ- a pɪ: Tɔɔnyɔ, kɔ Kɔkɔnyɔ 'hʊɛn-. 'Tɪ- 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'nɪ mɔɔɔ.

14 'A -tɪ o, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ 'aan Tɔɔnyɔ kɔ 'aan Kɔkɔnyɔ 'hʊɛn-, -tɛ 'n ɔtɔ 'lɪ 'na dɪɔnɔ, 'nɪ yra 'a mu buɪ lɛ, 'a -tɪ, 'aan 'mumu, ba ɔtɔ 'lɪ 'aan dɪɔnɔ -wɛ, nyiblo 'bu nɪ 'v, ɛ 'mu 'a 'bɪ a buɪ lɛ yra.

15 'N tɔɔ nɛ 'a mɔɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'n ɔtɔ 'lɪ 'na dɪɔnɔ nɪ, 'nɪ -hɛ 'aan lɛyɪyɪ, -ɛ diɔe nu, dɛ -bu, 'n nu 'a mu -mɔ, a 'muɔv nu -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ.

16 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -kvannunyɔ ɔdʊ 'yɪ 'v 'a nyiblo gbagbʊ 'lu yɪ -nɪ, mɔ, lɛyɪyɪ 'yɪ 'v nyiblo -mu', -ɛ yɪ 'vɔv -tɪtɛ lɛ tɛ 'lu yɪ -nɪ.

17 'A -tɪ o, a yɪ 'kɪɔ nɪ. 'Bu mɔ, 'ba yɪɔ nɪ nɪ, a dɪ kɔ pɔ a blele.

18 ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, 'n 'yɪ 'a mu 'nyre ɔhen. Nyibli -mu', 'n -ha 'lɪ, 'kɪ -bu na 'mu -mɔ, 'n yɪ ɔnu nɪ. Kɛɛ, -tɪ -mu', 'v 'crɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ɛ blɛɛ yɪ, bu mu 'lu -mɔ. -Tɪ a 'mu, ɛ nɔ- -bu: Nyiblo -bu, -ɛ kɔ 'mu 'hʊɛn-, -a 'nyre 'lɪ 'pɔlv nɪ -do dabʊ 'kwli, ɛ nɔ- -hɛ 'na yraanyɔ.

19 'N hɛ 'a mɔɔɔ yɪ nɪ -dodo, 'tɪ- ɛ 'mu 'v nyre, -ɛ diɔe nu, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ ɛ dɪ 'v nyre, a 'mu 'mu ɔwɔv yɪ -kuo -nɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mu', Nyɪsʊa lee 'nɛ- -tʊv kɪ.

20 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'ble 'na lɛyɪyɪ kʊa, ɛ 'wɪ yɪ, 'mɔ ɛ 'ble kʊa. Kɔ, nyiblo 'bu 'ble 'mu kʊa, ɛ 'wɪ yɪ, 'na 'Bat Nyɪsʊa, -ɛ tɛ 'nɛ- 'mu, nɔ- ɛ 'ble kʊa.»

*-Yusu wen 'nɪ, Judɪa, nɔ- diɔe 'a yraanyibli -jɪ' pʊ
(Matie 26.20-25; Makɪ 14.17-21; Luku 22.21-23)*

21 'Tɪ- -Yusu 'mu win a 'mu pʊ mɔ mu, -ɛ -bɪ 'a ɔwɔv 'mʊɛ bu dɪaktɪ. ɛ 'yɪ 'a -nagbopv* ɔdedede 'yɪ kɪ -hlii -nɪ, kɛ- ɛ pɪ ɔnu yɪ, ɛ wen: «'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo nɪ 'nɛ- 'a mu 'nyɪ. ɛ nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -jɪ' pʊ, -v ɔmʊɛ 'na 'lɪ lɛ.»

22 -ɛ -bɪ v -tʊa 'lɪ 'yiletɪtɛ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ -Yusu bu di 'nyre ɔhen, 'kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, v 'yɪɔ yɪ.

23 -Nagbopi -bɪ nɪ 'v, -Yusu -nʊɛ -nɪ -tɛɛ. Nɔ- nɪ 'v -Yusu 'hʊt bu.

24 ɛ nɔ- Simɔ Pielɔ nu -jie, ɛ lee -nɪ, bu 'betɪ -Yusu, nyiblo a 'dɪ -bɪ -Yusu ɔhen 'nyre,

25 -nagbopi a 'mu 'ɛ hlee 'lɪ -Yusu nʊa', 'ɛ 'betɪɔe, ɛ wen: «Kɔkɔnyɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɔhen 'nyre 'lɪ?»

26 -E -bɪ -Yusu wen: «'Flɔkɔtɔɔ -bɪ, 'n di 'lɪ 'yanu -mɔ 'nyra, nyiblo, 'n diɔe -nyi, nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- ɲɪɔ,» 'ɛ 'du 'flɔkɔtɔɔ ye', 'ɛ 'nyra 'lɪɪ 'yanu -mɔ, 'ɛ -nyiɔe Judia, -ɛ mɔ Simɔ Yisikalia a 'yu.

27 'Tɪ- Judia 'mɔ 'flɔkɔtɔɔ a 'mɔ di mɔ mu, -ɛ -bɪ Satan kɔɔ ɲɛ win kɪ pepe. Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪɪ yɪ, ɛ wen: «Pɔ 'lɪ 'klɪ lɛ, dɛ -kɔ -bɪ nu, ɲmɔɔ nu.»

28 Nyibli a pepe -mɔ', -v nɪ 'v dɛdi-tuo a 'mɔ kɪ, 'waa 'yɛɛ ɲdɔ 'yɪɪ -yɪ, -tɪ -bɪ, -kɔtɪ -Yusu 'ɛ nu 'pɔplɛ lɛ.

29 -Tɛ Judia mɔ la 'kɪ 'wɪblɛɲtunyo, 'a -tɪ, -v -bɪ wen 'nɪ, -Yusu lee laɔa nɪ, 'kɪ bɔ mu la lɛ'mimle a diide -tɔ, -v -bɪ wen 'nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu lee laɔa nɪ, 'kɪ bɔ -ha 'lɪ 'wɪlye, bɔ -nyiɔe ɲhɔbennyibli.

30 -Tɛ Judia a 'mɔ, ɛ -wɛ 'kɪ 'flɔkɔtɔɔ a 'mɔ lɛ, -ɛ -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, ɛ bi 'lɪ -patɔ', 'kɪ 'lɪ halo 'nyɪ.

-Tɛ -Yusu -nyi la 'a -nagbɔv tɛtɛbɔ yrayɔ*

31 -Tɛ Judia bi 'kɪ 'lɪ -patɔ', -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ 'a -nagbɔv yɪ, ɛ wen: «-Tɛ tɪ nɛ -bɪ, 'mɔ -bɪ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'na -tɪ a 'yɪ'buale di bi pepe'. 'N diɔe 'nɪ nu, nyibli 'mɔ Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'buale 'ye -wɛ.

32 'Bɔ mɔ, 'nɪ nu dɛ a 'mɔ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa diɔe 'nɪ nu -wɛ, nyibli 'mɔ 'na -tɪ a 'yɪ'buale 'ye. ɛ 'tɛɛ niɔe nɪ. ɛ di -nyi 'mɔ ɲaanbɔnɪlɛ, 'kɪ 'v 'a dɪɔv 'hɔ.

33 'Na 'yonɔ -na, tɪ -mɔ', 'n 'tɛɛ di 'nɛ- 'a mɔ 'hɔv -hi, ɛ 'yɪ 'kɪ -hɔ dɛ. A di ɲmɔɔ 'mɔ lɛ. Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mɔ', 'n lee la -Juukɔɛ* a ye'nanyɔ, nɔ- 'n di 'a mɔ -lee -nɪ -wɛ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɪ: -Tɪtɛ 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ mumuo -wɛ.

34 'N yɪ -nyi 'a mɔ tɛtɛbɔ yrayɔ. Tɛtɛbɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɪ: Ba nɔvɛ -nɪ. -Tɛ 'n nu 'aan nɔvɛ, kɛ- ba nu, ba nɔvɛ -nɪ -wɛ.

35 'Bɔ mɔ, 'ba nɔvɛ -nɪ, -ɛ -bɪ nyibli a pepe diɔe 'nɪ yru, -ɛ mɔ, a mɔ 'na -nagbɔv ɲɪɔ.»

-Tɛ -Yusu lee la Pielɪ, -ɛ mɔ, Pielɪ di laɔa 'nɪ hla, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪɪ -yɪ (Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Luku 22.31-34)

36 -E -bɪ Simɔ Pielɪ 'betiɔe nɪ, ɛ wen: «Kɔkɔnyɔ, -bɪ' -mii yɪ 'lɪ?» -E -bɪ -Yusu ɲtuɔo ɲwɔn, ɛ wen: «-Tɛ tɪ nɛ -bɪ, -tɪtɛ 'n mi 'lɪ, ɲyɪ 'lɪ 'na ɲwienkɔkɔɛ -wɛ. Kɛɛ, tɪ di 'v 'nɪ nyre, -ɛ kɔ 'yri -di 'v 'mɔ ɲwien -kɔɛ -nɪ.»

37 -E -bɪ Pielɪ wen: «Kɔkɔnyɔ, 'n -wɛ -mɔ, 'kɪ ɲbɔ -ha 'na -hɔnhlɔn, 'kɪ 'v -na -ta'. Dɛ- kɔ -tɪ ɲnɪ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ tɪ nɛ -bɪ, 'n 'yɪ 'lɪ -na ɲwienkɔkɔɛ 'lɪ -wɛ 'lɪ?»

38 -E -bɪ -Yusu wen: «ɲBɪ ɲhan-tɪ, -wɛ -mɔ, 'kɪ -bɔ -ha -na -hɔnhlɔn, 'kɪ 'v 'na -ta'? 'N yɪ -mɔ 'nɪ -lee -nɪ, 'tɪ- hape 'mɔ kɛ -nyre da mɔ mu, -di nu 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ɛ mɔ, ɲyɪ 'mɔ -yɪ.»

14

-Yusu, nɔ- mɔ 'hru -mɔ', -ɛ mi 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ

1 -E -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɲnɔ yɪ, ɛ wen: «'Aan ɲwɪl 'nɪ 'bie 'lɪ ɲhlɔn. Ba kuo Nyɪsɔa ɲwɪɔ yɪ, ɛ kɔ, ba kuo 'mɔ ɲwɪɔ yɪ.

2 Bɔnɪlɛ -hɔv 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ nɪ. 'N mi nɪ, 'mɔ 'aan bɔnɪlɛ -mɔ -wɛ. 'Bɔ 'yɪ wen -tɪ a -tɛɛ 'pa-, 'n 'yɪ wen 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ɲbɔ lee wen 'a mɔɔɔ.

3 'Bɔ mɔ, 'nɪ -mu, 'nɪ -wɛ 'aan bɔnɪlɛ -mɔ, -ɛ -bɪ 'n di 'lɪ 'nɪ di, 'mɔ 'a mu gba, -ɛ diɔe nu, -tɪtɛ -mɔ', 'n nɪ 'v, a 'mɔ 'v nɪ -wɛ.

4 'Hru, nyiblo di na, 'tɪ- -tɪtɛ -mɔ', 'n nɪ 'v, 'nɪ mɔ 'v nyre, a yɪɔe nɪ.»

5 -E -bɪ kɛ- Toma pɪɪ yɪ, ɛ wen: «Kɔkɔnyɔ o, -tɪtɛ -mɔ', -mii 'lɪ, -a 'yɪ 'lɪ -yɪ. -Bɪ' -a -wɛ 'lɪ -ba nu 'hru a yiyie 'lɪ?»

6 -E -bi -Yusu ꞑtuꞑo ꞑwɔn, ε wen: «'Na ꞑgbetu, 'mɔ -mɔ 'hru, 'mɔ -mɔ -ti a -tɛɛ, kɔ, 'mɔ -mɔ 'klo yrayru -wɛ. E 'yi nyiblo ꞑdu -kɔ, -bu mu 'li 'na 'Bai -mɔ, 'bu pa, 'bu 'yi 'li 'mu 'li -naa -ni.

7 'Bu mɔ, 'ba yi 'mu, -ε -bi a yi 'na 'Bai ni -wɛ. Kɛɛ 'ki mɔ bu, a yiꞑe ni, 'a 'yeꞑe -wɛ.»

8 -E -bi Filipu wen: «Kɔkɔnyɔ o, tɔɔ nɛ -a mu -na 'Bai. ꞑNi tɔɔ nɛ -a mɔꞑɔ, -a di kɔ plo a bleelɛ.»

9 -E -bi -Yusu ꞑtuꞑo ꞑwɔn de, ε wen: «Filipu o, 'mɔ -bu, ε kɔ 'a mu 'hɛn-, -v -wɔnwɛn 'hɔi, 'mɔ ꞑyi -huan ni yi. Nyiblo 'bu 'ye 'mu, -ε -bi ε 'ye 'na 'Bai ni. Dɛ- kɔ -ti, ꞑni pi 'ki lɛ, ꞑbu tɔɔ nɛ 'a mu 'na 'Bai 'li?

10 ꞑBi ꞑni -puꞑv liꞑi ꞑhan-ti, -ε mɔ, 'n kɔ 'na 'Bai 'hɛn-, -a -mɛɛ ni, -a 'wɔ- nyiblo ni -do yi. -Ti -bu, 'n yi 'aan pepe -lee -ni, ε 'yi 'na ꞑgbetu a 'lule-hihie 'pa-, kɛɛ, 'na 'Bai a 'lule-hihie ꞑnɔ. E nɔ- ni 'v 'mu ke', 'ε nɛɛ 'li 'mu', 'ε ni -kuan.

11 -Ti -bu, 'n hɛɛ, -ε mɔ, 'n kɔ 'na 'Bai 'hɛn-, -a -mɛɛ ni, -a 'wɔ- nyiblo ni -do yi, ba puꞑv ꞑhan-ti. 'Ba 'yiꞑi ꞑhan-ti -pu, 'na puꞑwin a -ti, -ε -bi ba puꞑv ꞑhan-ti, 'na nunu-tɛbli a -ti.

12 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'kuo 'mu ꞑwɔv yi, nunu-tɛbli 'n ni, ε diꞑe 'ni nu -wɛ. 'Ti- 'a -nɛ nunu-tɛbli -mu', ε di nu, ε di 'v 'nɛɛ 'ni -hi dtaki, -ε nuꞑo, 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mɔ, -ε diꞑe nu, ε 'mu 'na nyibli -mu', -v ni 'na -kuan 'klɔ -nyi, v 'mu 'na -kuan nu.

13 -Tɛbli a pepe -mu', a di -hɔa, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'n diꞑe 'ni nu, -ε diꞑe nu, 'mɔ -bu, -ε mɔ Nyɔsɔa a 'Yu, 'mu nyibli 'na 'Bai a -ti a 'yi'buɔɔa -tɔɔ -ni.

14 'Bu mɔ, 'ba yi dɛ ni -hɔɛ, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'n diꞑe 'ni nu.»

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopv, -ε mɔ, Nyɔsɔa a -Hihiu* di 'v ꞑnv ke' 'ni ni*

15 -E -bi kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopv* yi de, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba nɛɛ 'mu, a di 'v 'na tete 'ni ꞑtuu -ni.

16 Ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'li 'na 'Bai Nyɔsɔa -mɔ mu, 'n di nyaa ꞑnɛ lɛ, 'ki bu ya 'a mu nyiblo -bi yi, 'ki 'v 'na -ta'. Nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ Nyɔsɔa a -Hihiu, -ε hɛɛ -ti a -tɛɛ. E nɔ- di 'v 'a mu ke' ni, 'a -nɛ ti, ε 'mu 'a mu -hɛɛ -ni.

17 'Klo ki a nyibli, -v 'yi Nyɔsɔa -yi, -Hihiu a 'mu, ε 'yi 'liꞑi 'li -wɛ, bu ni 'v ꞑnv ke', -kɔti v nu- mɔ -bi, v 'yi 'liꞑi 'li -wɛ, bu yruꞑo, 'ti- v 'ni -muꞑɔ li 'a yiye lɛ. 'A mu -mɔ -bi, a yi Nyɔsɔa a -Hihiu a 'mu ni, -kɔti Nyɔsɔa a -Hihiu a 'mu, 'ki ε ni 'li 'a mu 'nyɔ, kɔ, ε 'mu 'v 'a mu ke' ni -nyrɔwɔ ꞑdu.

18 'N 'yi 'liꞑi 'li -wɛ, ꞑbu hie 'v 'a mu ni -do bu. Kɛɛ, 'ni -mu, 'n kɔ ꞑbu di 'nɛ- 'a mu 'nyɔ de.

19 Ti ꞑdu 'yi 'li -hie, 'klo ki a nyibli 'mu 'na 'yiye 'kee -ni. Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, a di 'mu 'ni 'ye, -ε nuꞑo, 'n ni 'klo, 'aan 'mumu, a di ni 'klo -wɛ.

20 -Nyrɔwɔ a 'mu 'bu nyre 'v, a di yruꞑo lɛ, -ε mɔ, 'n kɔ 'na 'Bai 'hɛn-, -a -mɛɛ ni, -a mɔ dɛ ni -do, 'aan 'mumu, a kɔ 'mu 'hɛn-, -a -mɛɛ ni -wɛ, -a mɔ dɛ ni -do.

21 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ble 'na tete kua, kɔ, 'bu yi 'v tete a 'mu ni ꞑtui -ni, nyiblo a 'mu, nɔ- nɛɛ 'mu. Nyiblo -bu, -ε nɛɛ 'mu, 'na 'Bai diꞑe 'ni -nɛɛ -ni -wɛ, 'na 'mumu, 'muꞑv -nɛɛ -ni, 'ti- 'muꞑv nu, ε 'mu 'mu yru.»

22 -E -bi, Judia -mu', -ε 'yi Judia Yisikalie 'pa-, kɛ- ε piꞑi yi, ε wen: «Kɔkɔnyɔ o, -bi' -ni, ꞑni pi lɛ, -ε mɔ, -diꞑe 'ni nu, -a 'mu -mu yru, kɛɛ, ꞑyi 'liꞑi 'li -wɛ, -bu nuꞑo, 'klo ki a nyibli bu yru -mu?»

23 -E -bi -Yusu ꞑtuꞑo ꞑwɔn, ε wen: «Nyiblo 'bu nɛɛ 'mu, ε kɔ, -ti -bu, 'n diꞑe -lee -ni, 'bu yi 'vꞑv ni ꞑtui -ni, 'n diꞑe 'ni nu, nyiblo a 'mu, ε 'mu 'mu

yru. -E -bi 'na 'Bai di□e 'ni -nwe -ni, 'ti- 'na 'Bai a 'mu, e ko 'mu 'hwen-, -a 'mu 'li□i -mo mu, -a 'mu 'li□i -mo ni.

²⁴ Nyiblo 'bu 'yi 'mu -nwe -ni, e 'ni □tuu□o 'u 'na win ni. -Ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, a yi 'win, e 'yi 'na □gbetu a wlon bu a win 'pa-, kee, 'na 'Bai Nyisua, no- le 'mu, □bu lee ne 'a mo□o.

²⁵ -Te 'n 'te ni mo 'a mu 'hvi, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni -dodo.

²⁶ 'Na 'Bai Nyisua, no- di 'a mu 'a -Hihiu yi ya, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli. 'A -Hihiu a 'mu, e no- di 'a mu -tebli a pepe -tco -ni, ko, -ti a pepe -mu', 'n lee ne 'a mu, e 'mu 'li 'a mo□o 'kwli le pu.

²⁷ 'N di□e 'ni nu, a 'mu plo a bleele ko. Plo a bleeledu -mu', 'n -ko, e no- 'n di 'a mu -nyi. E 'yi plo a bleeledu -mu', 'klo a nyibli yi 'waa 'bio le -nyi 'pa-, 'ni -nyi□e li 'a mo□o ni. 'A -ti o, a 'ni 'pie 'li huannu, e ko, 'aan □wli 'ni 'bie 'li □hlon.

²⁸ 'A 'win ni, -te 'n lee ne 'a mu, -e mo: 'N mi ni, kee, 'n di 'ni di de, 'ki 'ne- 'a mu 'nyi. 'Bu mo, 'ba nwe wen 'mu, a di nu wen dodb, -te 'n mi 'li 'na 'Bai -mo a -ti. 'Na 'Bai, no- ni 'u 'mu 'lu yi.

²⁹ -Tebli a pepe -bu, 'n yi 'a mo□o 'ni -lee -ni -dodo, 'ti- e 'mu 'lu -mo mu. 'Bu mo, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -e -bi e di bi 'li 'a mu 'kwli le, a 'mu 'mu □wbu yi -kuo -ni.

³⁰ Ti 'n -ko, 'ki □bu hlee 'li 'a mu -mo, e 'yi -hu, -e nu□o, 'klo -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan, e yi 'li 'ni di. □Han-ti, e 'yi 'kli -ko, 'ki 'u 'mu ki,

³¹ kee, 'klo ki a nyibli ble e yi bu yru□o, -e mo, 'n nwe 'na 'Bai Nyisua ni. E no- ko -ti, de -mu', 'na 'Bai lee 'mu, □bu nu, 'mu□u nu. 'A -ti o, ba 'du ye', -a 'mu mu.»

15

-Yusu 'wi- □haantugbe yi

¹ Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen: «'Mo -bu, 'mo -mo □haantugbe*, 'a mu -mu', -u mo 'na nyibli, 'a mo tugbe a 'mu, 'a babu, 'na 'Bai Nyisua, no- mo tugbe a 'mu, 'a 'dudonyo.

² 'A -ne buba 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni tu, 'dudonyo a 'mu, e yi 'u□u 'ni 'be, ko, 'a -ne buba, 'bu yi ni tu, e ko bu -pa□a 'hvi le, -e di□e nu, e 'mu 'u yi 'sii -ni, e 'mu tu diaki.

³ 'A mu -mo -bi, -ti -mu', 'n tco ne 'a mu, e nu□o ni, 'a 'sii 'u yi.

⁴ Ba 'cibi 'u, ba kwe 'li 'mu bu, □wi yi, -te 'n -nu, 'n ko 'a mu 'hwen-, □a -mwe. 'Bu mo, buba 'bu 'yi 'li tugbe 'kwli bu -kwe, -e -bi e 'yi 'li□i 'li -we bu tu e ni -do. Ke- ni -do, e □ti 'mu, 'ki 'u 'a mu -mo. 'Bu mo, 'ba 'yi 'li 'mu bu -kwe, a 'yi 'li□i 'li -we, ba nu 'na -kwan.

⁵ 'Mo -mo tugbe, 'a mo 'a babu. 'Bu mo, nyiblo 'bu kwe 'li 'mu 'kwli bu, 'ti- e ko 'mu 'hwen-, □ba -mwe, nyiblo a 'mu, e 'wi- buba -mu' yi, -e tu -tee, e □hen 'nyre, nyiblo -mu', -e ni 'na -kwan -tee. 'Bu mo, 'ba 'yi 'li 'mu bu -kwe, 'a mu ni -do, a 'yi 'li□i 'li -we, ba nu □dedede.

⁶ 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'li 'mu' bu -kwe, Nyisua di pu□u 'wan, -wen tibabu -mu', u 'be 'u le, 'ti- u pu 'wan le, -e di□e nu, 'bu -ma, u 'mu□u le 'kukue -ni, u 'mu□u 'to pu.

⁷ 'Bu mo, 'ba kwe 'li 'mu' bu, ko, 'ba 'ble 'na tco win kua, 'ki 'li 'aan □wli ki, -e -bi ba -hua Nyisua 'a -ne □dedede, e 'mu 'a mo□o -nyi.

⁸ 'Bu mo, 'ba 'cibi 'u 'na -kwan a nunuo -tee, -e -bi a di□e nyibli 'ni -tco -ni, -e mo, 'a mu -mo 'na -nagbopu. De a 'mu, no- di□e nu, nyibli 'mu 'na 'Bai Nyisua -ti a 'yi'buale -nyi.

* 15:1 15.1 Tugbe -mu', -koti e hle, 'a 'yo, u dee □ne ressen.

9 'N nve ne 'a mu ni, ɔwi yi, -te 'na 'Bai Nyisva -nu, 'e nve 'mu. Ba 'te ba kve 'li 'mu' bu, -e diɔe nu, a 'muɔ yi, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni.

10 'Bu mo, 'ba yi 'u 'na tete ni ɔtui -ni, -e -bi a diɔe 'ni yi 'a -ne ti, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni, ɔwi yi, -te 'n -nu, 'ni ɔtuu 'u Nyisva a tete 'u, 'ni yiɔe, -e mo, e nve 'mu ni, 'a -ne ti.

11 'N yi 'a mu -ti a pepe -bu 'ni -lee -ni, -e diɔe nu, -te 'n ni doɔu a nunuo, a 'mu le nu -we, ko, 'aan doɔu a 'mu, e 'mu ɔce.

12 Ba 'ye, -ti -bu, 'n yi 'a mu lee -ni, e no- -bu: Ba nunve -ni, ɔwi yi, -te 'n -nu, 'ni nve ne 'a mu.

13 Nvele gbagbu -mu', -e -hi 'u nvele a pepe 'u, e no- mo, nyiblo bu -ha 'a dionu a -hunhlon, 'ki 'u 'a 'bio a wowa a -fa'.

14 -Ti -bu, 'n yi 'a mu lee -ni, 'ba yiɔi ni ni, -e -bi a mo 'na ninatumupu ɔno.

15 'Ni -daaɔa 'ki 'a mu 'na -kwanunyibli ni de, -koti de -mu', -kwanunyo a 'mase ni, -kwanunyo a 'mu, e 'yiɔi -yi. 'N de ne 'a mu 'na ninatumupu. A yi de a 'mu ni, -koti -ti a pepe -mu', 'na 'Bai Nyisva toɔ 'mu, 'n toɔ ne 'a moɔ ni.

16 E 'yi 'a mu 'pa-, a 'yi 'li 'mu 'li -ha, 'ki ɔbu mo 'aan Kukonyo. Kee, 'mo -ha 'li 'a mu, 'ki ba kve 'mu ɔwien, 'ni lee ne 'a mu, 'ki ba mu 'na -kwan nu -we. -Kwan -mu', a di nu, e 'yi 'liɔi 'li -we, bu mo dadu a -kwan. 'A -ne de, a di 'na 'Bai Nyisva -hua, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, e di 'a moɔ 'ni -nyi.

17 'A -ti o, de -mu', 'n -hve 'a mu, e no- mo: Ba nunve -ni.»

'Klo a nyibli di -Yusu a -nagbopu 'ni -yraa -ni*

18 Ke- -Yusu pi de, e wen: «'Klo a nyibli 'bu yraa ne 'a mu, ba ko 'a yiyie, -e mo, mo -mo yi-henyiblo, u yraa -ni, 'ti- 'u mu 'a mu yraa mo.

19 'Bu mo, 'ba mo wen 'klo a nyibli, 'klo a nyibli di nve wen 'aan de, -e nuɔo, 'ki a di wen 'li ɔnu 'nyi ni. Kee, e 'yi 'mu le -ni. 'Na ɔgbetu, mo -ha 'li 'a mu 'klo a nyibli 'nyi, 'ni pu 'a mu 'kiba ki. A 'yi ki 'li ɔnu 'nyi -ni. E no- ko -ti, 'u yraa ne 'a mu.

20 -Ti -bu, 'n lee la 'a mu, e 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo. E no- mo: -Kwanunyo ɔdu 'yi 'u 'a 'mase 'lu yi -ni. De e ɔhen 'nyre, e no- mo, nyibli -mu', -te u naa 'u, 'u ɔtu 'mu ɔhven, 'ki u di 'u -naa -ni, u 'mu 'a mu ɔhven ɔtu -we. Nyibli -mu', -u ɔtui 'u 'na toɔwin 'u, u ko bu ɔtuu 'u 'aan toɔwin 'u -we.

21 'Bu yi 'a mu ɔhven ni ɔtui, ba yiɔe, -e mo, -te a mo 'na -nagbopu a -ti ɔno. 'Ti-, 'na 'Bai -bu, -e te 'ne- 'mu 'klo ki, u 'yiɔi -yi.

22 'Bu mo, 'ni 'yi wen 'ne- -di, 'ni 'yi wen ɔnu Nyisva a -ti -lee -ni, Nyisva 'yi 'liɔi 'li -we, bu yee wen ɔnu -ti, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mu', u -nu a -ta'. Kee, de -bu, 'n -di, 'n lee ɔnu Nyisva a -ti, 'bu 'tie yi de 'kuku ni ni, u 'yi 'liɔi 'li -we, bu ko 'hru, 'ki bu ɔta Nyisva -ji'.

23 Nyiblo -bu, -e yraa 'mu, e yraa 'na 'Bai ni -we.

24 'Bu mo, 'ni 'yi -huan 'li ɔnu 'nyi ɔwlekeede ɔdu ni -nii -ni, nyiblo ɔdu 'yi -huan ni ni, -e -bi Nyisva 'yi 'liɔi 'li -we, bu yee ɔnu -ti, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mu', u -nu a -ta'. Kee, ɔwlekeete-bli -mu', 'n nuu 'li ɔnu 'nyi, u 'yeɔe ni, kee, ke- e 'ni 'mu, 'n ko 'na 'Bai 'hven-, 'u yraa ne -a mu.

25 -Tebi a 'mu, -e mi 'lu -mo, e mi 'lu -mo, -e diɔe nu, -ti -mu', 'waa 'batnu 'cru la 'li Nyisvaeren 'kwli, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: ɔHan-ti ɔhon, 'n 'yi ɔdedede -nu, u yraa 'mu ni.»

26 Ke- -Yusu pi ɔnu yi de, e wen: «'Nyiblo -mu', -e di 'a mu -hee -ni, e di 'ni di. 'Ki e di 'li 'na 'Bai -mo -hon. 'Bu mo, 'ni mu 'li 'na 'Bai -mo, 'n ko ɔbu ya 'a mu nyiblo a 'mu yi. Nyiblo a 'mu, e no- mo Nyisva a -Hihiu*. E no- di nyibli -ti a -tee -toɔ -ni. 'Bu mo, 'bu -di, e di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.

27 'A mu -mo -bi, a di□e 'ni hla -we, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, -e nu□o, kwe la 'li 'na -kwan a -wlu□tuule 'yie bu, a ko 'mu 'hwen-, -a mu nne 'hvi.

16

1 'N yi 'a mu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -e di□e nu, □hwen a 'mu, 'a 'yiyeti a 'mu, 'bu nyre 'b, a 'ni □ha 'na □wlu a yukuole 'kee -ni.

2 U di bla 'a mu Nyisva a 'kayo ble. Ti di 'u 'ni nyre -we, -e ko 'yri nyibli -mu', -u di 'a mu le 'hla -ni, u di□e hla, -e mo, e mo Nyisva a -kwan □ni□, 'u ni□e.

3 Ke- u di 'a nunuo nu, -te u 'yi 'na 'Bai -yi, e ko, -te u 'yi 'mu -yi a -ti.

4 Kee, 'n yi 'a mu -ti a 'mu ni -lee -ni, -e di□e nu, ti -mu' -ko 'yri u di -tebli a 'mu nu, e 'mu 'li 'a mu 'kwli le bi, -e mo, 'n lee ne 'a mu ni.»

De -mu', Nyisva a -Hihiu ni*

«Kwe la 'li bu, 'n 'yi la 'a mu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -e nu□o, 'ki 'n ni la 'li 'a mu 'nyi.

5 -Te ti ne -bu, 'n mi ni. Nyiblo -mu', -e lee 'ne- 'mu -tutu ki, e no- ko 'hvi 'n mi 'li. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo □du 'ni 'beti□e 'mu, -e mo: -Bi' -mi yi 'li?

6 'Aan □wli 'mbe bu, -te 'n lee ne 'a mu, -e mo, 'n di 'ni mu a -ti.

7 Kee, ba pu□u □han-ti, e di no□ 'u le, 'ki 'u 'a mu -mo, 'ki □bu mu, -e nu□o, 'bu mo, 'ni 'yi -mu, -e -bi nyiblo -mu', -e di wen 'a mu -hee -ni, -e mo, Nyisva a -Hihiu, e 'yi 'li□i 'li -we, bu di 'ne- 'a mu -mo. Kee, 'bu mo, 'ni -mu, 'n di 'a mo□o yi 'ni ya.

8 'Bu mo, 'bu -di, e di 'klo a nyibli 'ni -to□ -ni, -e mo, u ni de 'kuku, 'ti- e 'mu □nu 'hru -to□ -ni, -e 'sii 'u yi, e ko -bati -mu', Nyisva di pu 'hwen.

9 De 'kuku -mu', nyibli ni, e di □nu -to□ -ni, e no- mo, bu 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni.

10 U di□e 'ni 'ye, -e mo, 'na 'hru 'sii 'u yi, -koti 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mo, 'ki a 'ye ni di 'ki 'mu ni 'ye de.

11 'Ya 'u 'lu de, -bati -mu', Nyisva di □nu le -puu -ni, e no- mo -bati -mu', -e klo 'klo -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan.

12 'N ko -tebli -huohvi, □bu lee ne 'a mu de, kee, -te ti ne -bu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba ko 'a leyuyruo, -koti e -hi 'aan 'lule-hihie wlon.

13 Nyisva a -Hihiu, -e yi nyibli -ti a -tee -lee -ni, 'bu mo, 'bu -di, e di□e 'ni nu, a 'mu -ti a -tee a 'mu le yru pepe. -Ti -mu', e di 'a mu -lee -ni, e 'yi 'a □gbetu a wlon bu a win 'pa-, kee, -ti -mu', 'a 'mumu, e di 'win, e no- e di 'a mu -lee -ni, ko, -tebli -mu', -e di -hwan 'lu -mo mu, 'a pepe a 'mu, e no- e di 'a mu -to□ -ni.

14 E di to□ nyibli 'na -ti a 'yi'buale, -e nu□o, -ti -mu', 'n di Nyisva a -Hihiu -lee -ni, e no- e di 'win, 'ti- e di 'a mu -lee -ni.

15 -Tebli a pepe, 'na 'Bai -ko, 'mo ko□o -we. E no- ko -ti, 'ni hla□a, -e mo, -ti -mu', 'n di Nyisva a -Hihiu -lee -ni, e no- e di 'win, 'ti- e di 'a mu -lee -ni.»

A di nu dovu

16 «Ti □du 'yi 'li -hie, a 'mu 'na 'yiye 'kee -ni, 'bu -hi, e di gba ti gbi, 'ti- a 'mu 'mu 'ye de.»

17 'Ki 'li u ni -do a 'mu 'nyi, ke- 'a -nagbopo* -bi pi, 'u yi le 'beti -ni: «De a 'di -bi, de a 'mu, e □hen 'nyre 'li, -te e pi le, -e mo: Ti □du 'yi 'li -hie, a 'mu 'na 'yiye 'kee -ni, 'bu -hi, e di gba ti gbi, 'ti- a 'mu 'mu 'ye de? De- ko -ti, 'e pi le de, -e mo: A 'yi 'li□i 'li -we ba 'ye 'mu, -e nu□o, 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mo?»

18 Ti gbi a 'mu, -koti e -hla, de- e [hen 'nyre 'li? -Ti a 'mu, e -hla, -a 'ni -yruo lu le.»

19 -Te -Yusu yruo, -e mo, u -hwe bu 'beti[e, -e -bi, e -tua 'waa leele, e wen: «'N lee ne 'a mu ni, -e mo: 'Ki 'li ti gbi 'kwli, a 'yi 'li 'li -we ba 'ye 'mu, 'ti-, 'ti- 'ki 'li ti -bi 'kwli, a 'mu 'mu 'ye de. [Bi de a 'mu, e no- ko ki a yi 'u 'aan dɔnu le 'beti -ni?

20 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, a di 'ni we, e ko, a 'mu nyai le nu, kee, 'klo a nyibli di nu dɔdu, 'a mu mo -bi, 'aan [wli 'mu bu 'mwe. Kee, 'bu -hie ti gbi, -e -bi a di -tua dɔdu a nunuo de.

21 [Bu pu[u -[lanugba a de yi: -[lanugba, 'bu yi [gbla mo ni mi, -e -bi 'a [wli yi 'mwe bu, 'ki 'u [hwen -mu', e di 'ye a -ta'. Kee, 'bu [gbla, -e -bi [hwen -mu', e yi wen 'ye, 'a -ti -hruo -mo. -E -bi e ni dɔdu, -te e -nu, 'e pu 'ne- 'yu yrayru 'klo -mo.

22 Ke- e [ti 'mu -we, 'ki 'u 'a mu -mo. -Te ti ne -bu, 'aan [wli 'mwe bu, [hwen a 'yiye a -ti. Kee, 'n ko 'a mu 'hwen-, -a di 'ni 'yiye -ni de. 'Bu mo, [ba 'yiye -ni, a di nu dɔdu, 'ti- nyiblo [du 'yi 'li 'li -we, bu nu[o, ba 'kee dɔdu a 'mu, 'a nunuo.

23 Ti a 'mu 'bu nyre 'u, -e -bi a di 'kee 'na le'betile de, -e nu[o, a di -tebli a pepe a 'mu le 'ni yru. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -tebli a pepe -mu', a di 'na 'Bai -hwa, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, e di 'a mo[o 'ni -nyi.

24 Kwe la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, a 'yee 'na 'Bai [dedede ni -hwe, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli. 'Bu mo, 'ba yi de ni -hwe, -e -bi ba -hwa[a 'na 'Bai. E di 'a mo[o 'ni -nyi, -e di[e nu, 'aan dɔdu 'mu [ce.»

-Yusu wen 'ni, -aan [wli 'ni 'bie 'li [hlon

25 «-Ti a pepe -mu, 'n lee ne 'a mu, 'ki 'n naa 'li 'ledu 'kwli, 'ni hla[a. Ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri 'n 'ye ni di 'ledu ni nu, 'n 'ye ni di 'li 'a mu -mo ni -hlee -ni, kee, -tebli -mu', -e kwe 'u 'na 'Bai ki bu, 'n di yru ne 'a mo[o' le -te.»

26 Ti a 'mu, 'bu nyre 'u, a di -hwa 'na 'Bai -tebli, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli. 'Na 'mumu, 'n 'yi 'li 'li -we, [bu -hwa[a [dedede, 'ki 'u 'aan -ta', kee, 'aan [gbetu 'a mu di[e -tebli le -hwa,

27 -koti 'na 'Bai a 'mu, e nwe ne 'a mu ni, -e nu[o, a nwe 'mu ni -we, 'ti- 'a kuo 'mu [wli yi, -e mo, 'ki 'n -hon 'li Nyisua -mo.

28 'Ki 'n -hon 'li 'na 'Bai -mo, 'ni di 'ne- 'klo ki. -Te ti ne -bu, 'n mi 'ne- 'klo ki -hon mo, 'mu 'li 'na 'Bai -mo mu.»

29 -E -bi 'a -nagbopu* [tu[o [wɔn, u wen: «'Ye ke, -te ti ne -bu, -te -ye' ni hlee 'li 'ledu 'kwli, 'a -ti, -ti -mu', -hle, -a yru[e' le -te.»

30 -A yi 'ki ni, -e mo, 'ye [bu nyiblo 'yi -mu de 'beti -ni, de -mu', e -hwe, e ni ke', [ni -we 'a yiye -mo. E no- ko -ti, [a yi[e, -e mo 'ki -hon 'li Nyisua -mo.»

31 -E -bi -Yusu [tu [nu [wɔn: «[Bi a yi 'ki ni, -e mo, 'ki 'n -hon 'li Nyisua -mo?

32 'A -ti 'ki, ti di 'u 'ni nyre, 'ti- e mo, e -we 'u nyinyre -mo, -e ko 'yri 'aan pepe a di -gbe, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, e 'mu 'li 'a -ne 'kayu bu mu, a 'mu 'u 'mo ni -do bu -hie. Kee, 'n 'yi 'li 'li -we, [bu nu -do, -e nu[o, 'ki 'na 'Bai ni mo 'mu 'hu.

33 'N lee ne 'a mu -ti a pepe a 'mu ni, -e di[e nu, 'a mu -mu', -u ko 'mu 'hwen-, -u -mwe, a 'mu kubuweenle ko. 'Ki 'ne- 'klo -bu ki, a di 'ye [hwen. Kee, 'aan [wli 'ni 'bie 'li [hlon, -e nu[o, 'n -we 'klo -bu 'a 'klu bu ni.»

1 'Ti- -Yusu 'mu 'ki -yre mo mu, -e -bi e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yako 'kwli le, e wen: «'Na 'Bai o, ti nyre 'u ni, 'ki 'mo -bu, -e mo -na 'Yu, -bu nu□o, nyibli bu 'ye 'na -ti a 'yi'buale, -e di□e nu, 'mu □nu -na -ti a 'yi'buale -to□o -ni -we.

2 -Nyi 'mu 'khi, 'ki 'u -tonyibli a pepe ki, -e di□e nu, nyibli a pepe -bu, -nyi 'mu, 'mu □nu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi.

3 'Klo yrayru a 'mu, e no- mo bu yi -mu, -mo -mu', -e mo -tee a Nyisba ni -do, e ko, bu yi 'mu -we, 'mo -bu, -e mo -Yusu 'Khisu, -lee 'ne- 'klo ki.

4 -Te 'n ni 'ne- 'klo ki, 'n to□o nyibli -na -ti a 'yi'buale ni. -Kuan -mu', -nyi la 'mu, □bu nu, 'n -yra□a 'lu ni.

5 -E -bi 'ki, 'na 'Bai o, wen, 'ki □bu di 'li -mu 'hu de, 'mu -ti a 'yi'buale ko. Ti -mu', -e ko 'yri 'n ni la 'u -mu 'hu, -ti a 'yi'buale ni -do -mu', 'n ko la, 'ti- 'klo 'mu la nue mo mu, -nyi 'mu -ti a 'yi'buale a 'mu de.

6 Nyibli -mu', -u ni la 'li 'klo 'ka 'kwli, -ha 'li □nu ni, □ni -nyi 'mu □nu, □ni nu□o, nyibli a 'mu, 'u yi -mu. -Mo ko nyibli a 'mu, □ni -ha 'li □nu, □ni -nyi 'mu □nu, 'u □tu 'u -na win.

7 U yi 'ki□i ni, -e mo, 'a -ne de, -nyi 'mu, 'ki e -hon 'li -mu -mo.

8 Win -bu, □tu 'mu wlon, e no- 'n to□o □nu, 'u 'ble□e kwa -tee. U yru□o ni, -e mo, 'ki 'n -hon 'li -mu -mo, ko, 'u yi□e -tee, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo ki.

9 Nyibli a 'mu, u nu- ko -ti, 'ni de -mu. 'Ni -da□a li -mu, 'ki 'u 'klo ki a nyibli -mu', -u 'yi -mu -yi a -ta'. Kee, nyibli -bu, -nyi 'mu, u nu- ko -ti, 'ni de -mu, -e nu□o, -mo ko □nu.

10 'A -ne de, ko 'a -ne nyiblo 'n -ko, -mo ko □nu, mo, 'a -ne de, ko 'a -ne nyiblo, -ko, 'mo ko □nu -we. U nu- ni□e, nyibli 'u yi 'na -ti a 'yi'buale 'ye.

11 Ti □du 'yi 'li -hie, 'mu 'ne- 'klo -bu ki -hon, 'mu 'li -mu -mo di. Kee, u nu- -mo -bi, 'ki u 'tie di 'ne- 'klo -bu ki ni. 'Na 'Bai Nyisba, nu 'khi -mu', -nyi 'mu, -bu □tu □nu 'yie, -e di□e nu, u 'mu -mbe, □wi yi, -te 'n ko -mu 'hwen- -a -nu, □a -mbe.

12 Ti a pepe -bu, 'n -hi 'ne- □nu 'nyi, 'n □tui la □nu 'yie, 'ki 'li -na 'khi -mu', -nyi 'mu 'kwli. 'N □tu □nu 'yie ni -tee, 'waa 'ye ni -do □du 'yi 'wan, 'bu 'yi nyiblo ni -do -bu, -koti u 'cru la 'li Nyisbaerien 'kwli, -e mo, e di 'ni 'wan. -E -bi -ti a 'mu, u 'cru la, e nue ni.

13 Kee, -te ti ne -bu, 'ki 'n yi 'li -mu -mo di. -Ti a pepe -bu, 'n yi □nu 'ni -lee -ni, -te 'n 'tie ni 'ne- □nu 'nyi, 'ki 'ne- -tutu ki, -e di□e nu, -te 'n ni do□u a nunuo, u 'mu do□u a nunuo le nu -we, 'ti- do□u a 'mu, e 'mu □ce.

14 'N to□o □nu -na win ni, kee, 'klo a nyibli yraa □nu ni, -te 'na nyibli 'yi 'klo a nyibli 'pa- a -ti, □wi yi, -te 'n -nu, 'ni 'yi 'klo a nyibli 'pa-.

15 'Ni -nyaa□a -mu le, 'ki -bu -ha 'ne- □nu 'klo -bu ki, kee, 'n nyee -mu le, 'ki -bu □tu □nu 'yie, -e di□e nu, 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu 'ni □ha □nu le -hren.

16 U 'yi 'klo a nyibli 'pa-, □wi yi, -te 'na 'mumu, 'n -nu, 'ki 'n 'yi 'klo a nyiblo 'pa-.

17 To□o □nu -ti a -tee, -e di□e nu, u 'mu -na nyibli mo pepe. -Ti a -tee a 'mu, e no- mo -na win.

18 -Te -nu, □ni lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, ke- ni -do, 'n -nu, 'ni lee □nu -we, 'ki bu bi 'klo -bu ki, bu pu -na □haantitie nyibli.

19 'N -he 'na dionu ni pepe, 'ni yi -mu 'na dionu -nyi, 'ki 'u 'waa -ta', -e di□e nu, u 'mu -na nyibli mo -tee.

20 E 'yi 'na nyibli -bu ni -do a -ti 'pa-, 'ni -da□a -mu. Kee, 'n de -mu ni -we, 'ki 'u nyibli -bi -bu, 'na nyibli di 'na -ti -lee -ni, -u di 'mu □wlu yi -kuo -ni a -ti.

21 'N nyee -mu le, 'waa pepe bu -mbe. 'Na 'Bai, -te 'n ko -mu 'hwen-, -a -nu, □a 'wi- nyiblo ni -do yi, nu□o, u ko -a mu 'hwen-, -ba -mbe -we. Nu□o,

bu -mυε, -ε di□e nu, 'klo ki a nyibli -mυ', -υ 'yi -mυ -yi, υ 'mυ□υ □han-ti pu, -ε mω, -mω lee 'ne- 'mυ 'klo ki.

22 -Ti a 'yi'buale -mυ', -nyi 'mυ, 'n -nyi □nu□υ ni, -ε di□e nu, υ 'mυ -mυε, □wi yi, -te -kω 'mυ 'hυen-, -a -nu, □a -mυε,

23 ε □hen 'nyre, υ kω 'mυ 'hυen-, -a 'wi- nyiblo ni -do yi, 'ti- -kω 'mυ 'hυen-, -a 'wi- nyiblo ni -do yi, -ε di□e nu, υ 'mυ -mυε pepe, ε kω, 'klo ki a nyibli, υ 'mυ□υ yru, -ε mω, -mω lee 'ne- 'mυ, 'ti- υ 'mυ□υ le yru, -ε mω, -nυε □nu ni, □wi yi, -te -nu, □ni nυε 'mυ.

24 'Na 'Bai o, -nyi 'mυ □nu ni. 'A -ti, 'n -hυe□ε ni, -tite 'n di 'υ ni, υ kω 'mυ 'hυen-, -ba ni 'υ -wε, -ε di□e nu, υ 'mυ 'na -ti a 'yi'buale 'ye. -Ti a 'yi'buale a 'mυ, -nyi la 'mω□ω ni, -ε nu□o, 'ti- 'klo 'mυ la -nue -ni, -nυε la 'mυ ni.

25 'Na 'Bai o, -mω -mυ', -ε 'sii 'υ yi, nyibli -hυohυi, -υ ni 'ne- 'klo -bu ki, υ 'yi -mυ -yi. Kεε, 'mω -bi, 'n yi -mυ ni, ε kω nyibli -mυ', -υ yi□e, -ε mω, -mω lee 'ne- 'mυ 'klo ki, nyibli a 'mυ, υ yi -mυ ni -wε.

26 'N nu□o ni, 'υ yi -mυ, ε kω, 'mυ□υ 'lu -mω gba, υ 'mυ -mυ yi -tεε, -ε di□e nu, υ 'mυ 'waa 'bio -nυε -ni, □wi yi, -te -nu, □ni nυε 'mυ, 'ti- 'n kω □nu 'hυen-, -a 'mυ nyiblo ni -do yi 'wi.»

18

-Te Judia pu la -Yusu -Juukoe a 'blυ a nyibli -ji' (Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Luku 22.47-53)*

1 -Te -Yusu -wε 'ki 'li Nyisua a -mωhleele -mω, -ε -bi ε kω 'a -nagbopυ* 'hυen-, υ 'du ye', 'υ □ti Jrusredio 'kwli. Kεε, Judia, -ε mω -Yusu a -nagbopi -bi, ε nω- kω □nu 'hυen-, -υ 'yi -mυ. 'Nihannu □du ni 'υ. 'A 'nyre mω Sedro. Sedro a 'mυ, nω- kω 'niki 'dudoti a -ci □du ni 'li. Nω- kω ki υ mu 'li.

2 'Waa pepe, 'ki υ 'yεε 'li le. Nω- nu□o, Judia a 'mυ, 'ε yi 'li -te a 'mυ, 'ε kω 'ki 'hru, 'ki bu pu -Yusu 'a yraanyibli -ji'.

3 'Ki 'li 'diω a 'mυ 'kwli, Romakue a tayie ni 'li, ε kω Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyυ 'hυen-. Nyibli a 'mυ, nu- Judia pu ye', 'υ mi -Yusu klo mω, 'ki 'li 'dudoti a -ci a 'mυ ki. Nyibli a 'mυ, Nyisua a -cōhlnpinyυ* gbagbi kō Falisi□tumu* a nyibli 'hυen-, -υ mω -Juukoe a 'blυ a nyibli, nu- te 'li □nu, 'ti- 'blυ a nyibli a 'mυ, -υ te 'li □nu, 'waa pepe, nu- mu 'li -te a 'mυ. 'Seyo -mυ', -υ kō □nu 'hυen- -mu, υ 'ble 'napi, kō □gbi, kō ta-wōn-tebli kua le, 'υ -mu.

4 -Yusu yi -tebli a pepe a 'mυ ni, -ε kō -bu nu□o. Nω- nu□o, 'ε 'yia 'υ □nu ye' bu, 'ε 'beti □nu, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi a □mυε le 'li?»

5 -E -bi υ wen: «Nasalet a -Yusu.» -E -bi ε wen: «'Mω, nω- -bu.» 'Ki Judia 'tε ni 'li -Yusu a yraanyibli 'nyl.

6 -Yusu bu pu 'ki le: «'Mω, nω- -bu,» ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi υ naa ke -naanaa, 'υ bi □hlōn le.

7 -E -bi ε 'beti □nu ni de, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi a □mυε le 'li?» -E -bi υ wen: «Nasalet a -Yusu.»

8 -E -bi ε wen: «'Bī 'n lee wen 'a mυ ni, -ε mω, 'mω, nω- -bu. -Te ε mω 'mω, a -hυe ba klo, ba -ha 'na -nagbopυ mε le, bu mu, a 'ni 'kloω 'li □nu.» -E -bi 'seyo -ha -Yusu a -nagbopυ mε le.

9 -Te ε pu le, -ε -bi de -mυ', ε hla la, ti -hi la a ti 'yri, ε nue kε ni. De a 'mυ, ε nω- -bu: «'Na 'Bai Nyisua o, nyibli -mυ', -nyi la 'mυ, 'n 'yi 'a nyiblo ni -do 'waan -ni.»

10 'Ki 'li -Yusu a yraanyibli a 'mυ 'nyl, nyiblo □du ni 'li, 'a 'nyre ε mω Malikusi. ε mω Nyisua a -cōhlnpinyυ a nyiblo gbagbu a -kwannunyō □ni. -E -bi Simō Piel, -ε mω -Yusu a -nagbopi -bi, -ε ni 'υ -Yusu 'hυi, ε nu 'a 'plten, 'ε 'be 'υ Malikusi a 'mυ, 'a diidenua 'υ.

11 -E -bi -Yusu wen: «Pielh o, pu 'h -na 'phlen bo 'kwli. B̄i B̄ȳi -yi, -e mo, 'n ko B̄bu -yra B̄h̄ven -mu', Nyisua -h̄ve B̄bu 'ye 'lu?»

-Te v gba la -Yusu, 'ki 'v -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu Han̄i ye'*

12 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, v ko 'waa nyibli gbagbu 'h̄ven-, v klo -Yusu ni, 'v muva B̄ne,

13 'v gba B̄a 'd̄io. Yi-henyiblo -ko -mo v gba 'h̄i, n̄o -mo -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu. Nyibeh̄ian a 'mu, 'a 'nyre mo Han̄i. E n̄o -mo Kaifu a tua. Kaifu a 'mu, e n̄o -mo 'yru a 'mu 'kwli a -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu.

14 Kaifu ni -do a 'mu, n̄o -pu la -Juuk̄e* B̄t̄o' ti B̄du -hi la a ti 'yri, -e mo: «E nu -tee, 'ki nyiblo ni -do bu 'ku, 'ki 'v -aan dako a pepe a -ta', 'e -hi 'v -aan dako a pepe bu 'ku.»

-Te Pielh pu la le, -e mo, e 'yi la -Yusu a -nagbopi 'pa- (Matie 26.69-70; Maki 14.66-68; Luku 22.55-57)*

15 Bu yi 'ki -Yusu ni gbe, -e -bi Simo Pielh ko -Yusu a -nagbopi -bi 'h̄ven-, v nu- yi B̄i B̄wien le k̄ve. -Nagbopi -bi a 'mu, -cohl̄npinyu* a nyiblo gbagbu, -e mo Han̄i, e yi B̄e ni. E n̄o -nu B̄o, e ko -Yusu 'h̄ven- 'v pa 'v -te ni -do, 'ki 'h̄i nyibeh̄ian a 'mu, -e mo Han̄i, 'a -yaa 'kwli.

16 Kee, Pielh -mo -bi, 'ki e hree 'v -yaa a 'mu, 'a B̄h̄uan.yi'. -Nagbopi -mu', -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu -yi, n̄o -lee 'yu nyr̄oyu -mu', -e B̄t̄ui 'maju 'yie, 'e paa Pielh.

17 Pielh bu pa 'ki, -e -bi 'yu nyr̄oyu a 'mu, e yi B̄i 'ni 'beti -ni, e wen: «'B̄i -mo -Yusu a -nagbopi -bi B̄n̄io -we.» -E bi Pielh wen: «Yruyu, 'n 'yi 'h̄i B̄nu 'nyi -ni.»

18 -Te ce yi 'ki ni B̄ti, -e -bi -k̄uannunyibli -mu', -v ko Nyisua a 'kagbau a 'yie B̄t̄unȳu 'h̄ven-, -v ni 'v, v 'tie na, 'v yi B̄i 'wen. 'Ki Pielh ni 'h̄i B̄nu 'nyi, 'e yi na 'wen -we.

-Te -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu Han̄i yi la -Yusu le 'beti -ni (Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Luku 22.66-71)*

19 Ti a 'mu 'yri, -e -bi -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu Han̄i, e -tua -Yusu tete a le 'betile, e wen: «Nyibli a 'd̄i -bi -mo -na -nagbopu* 'h̄i, ko, de a 'd̄i -bi -mo -na tōwin 'h̄i?»

20 -E -bi -Yusu B̄tu B̄o B̄won, e wen: «Nyibli a pepe yi -ti a pepe, 'n tō -ni ni. 'N 'yi -ti B̄du -h̄li. 'A -ne ti, 'n t̄ve la ni, 'ki 'h̄i Nyisua a 'kayo bu, e ko, 'ki 'h̄i 'a 'kagbau a -yaa 'kwli, -te -Juuk̄e* a pepe 'yee 'h̄i le, v ko 'waa nyibli gbagbu 'h̄ven-.

21 'A -ti, B̄ni 'betie 'h̄i 'mu. Nyibli -mu', -v ni la -tuo ki, v nu- -bu 'beti -ni. -Teb̄h̄i a pepe, 'n tō la -ni, v yi B̄e ni. 'Waa -h̄uoh̄u ni 'ne- -a mu 'nyi.»

22 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Nyisua a 'kagbau a 'yie B̄t̄unȳu -bi, -e ni 'v, e pu 'h̄i 'h̄ma n̄oa', e wen: «Ke- -ni -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu a B̄won B̄tutuo?»

23 -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, 'ni h̄la -ti, 'bu nyre yi, tō 'mo B̄o, kee, 'bu mo, -ti -bu, 'n -h̄la, 'bu n̄o yi, de- ko 'na bibie 'h̄i?»

24 Ti a 'mu 'yri, -e -bi Han̄i lee ne 'a 'seyo ni, bu gba 'h̄i -cohl̄npinyu a nyiblo gbagbu Kaifu -mo. -Yusu 't̄e ni 'lili'.

-Te Pielh pu la le de, -e mo, e 'yi la -Yusu a -nagbopi 'pa- (Matie 26.71-75; Maki 14.69-72; Luku 22.58-62)*

25 Ti a 'mu 'yri, Simo Pielh 't̄e ni 'h̄i na'wennyu 'nyi, 'ki 'h̄i -yaa a 'mu 'kwli. -E -bi ke- nyiblo B̄du pi B̄i yi, e wen: «-Mo -bu, -mo -Yusu a -nagbopi -bi B̄n̄io.» Kee -e -bi e wen: «'Ūn-, 'n 'yi 'h̄i B̄nu 'nyi -ni.»

26 -E -bi -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu a -kvanunyo -bi ni 'u -we. Nyiblo -mu', -e ko nua Pielt 'be wen 'u, e no- ko 'diayi [nɔ. No- yi Pielt -lee -ni -we, e wen: «-Mo -bu, -mo -Yusu a -nagbopi [nɔ, -e nu[ɔ, e ko -mu 'huen-, 'n 'ye wen 'a mu ni, 'ki 'li ti bu.»

27 Kεε, Pielt -ga ni de. Bu -ga 'ki, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, hape da -nyre ni.

-Te Pilati, -e mo Romakve a -gulɔnuma, e 'beti la -Yusu, 'ti- 'e pu la[ɔa -bati le

(Matie 27.1-2,11-14; Maki 15.1-5; Luku 23.1-5)

28 -Te -nyre -nye 'ki, -e -bi -Juukve* -ha 'li -Yusu Kaifu a -yaa 'kwli ni, 'u gba 'li[ɔ Romakve a -gulɔnuma a 'kagbau bu. -Gulɔnuma a 'mu, 'a 'nyre mo Pilati. -Juukve -mo -bi, waa nyiblo [ɔɔ yi 'li -yaa a 'mu 'kwli -pa. U wen 'ni, 'bu pa 'li -gulɔnuma, -e 'yi -Juukveyu 'pa- a -te, -e -bi u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'A -ti, u 'ni -di[ɔe le'mimle, -e mo Paki a diide ni. E no- nu[ɔ, 'u hree 'u -patu'.

29 Bu 'wle 'ki 'u -patu' bu, e no- nu[ɔ, Pilati 'e 'hri, 'e mu 'u [nɔ ye', e wen: «Ba lee 'mu de -mu', nyiblo -bu, e -nu, -koti a yi[ɔ -yee -ni.»

30 -E -bi u wen: «'Bu 'yi wen de-hvanunyo 'pa-, -a 'ni -ya[ɔa wen[ɔe -mo yi ni.»

31 Bu pu 'ki le, -e -bi Pilati wen: «Ba gba[ɔa, ba puɔ [ne -bati le 'a mu ni -do. De -mu', a -hwe, e no- ba nu[ɔ -mo, -te -mu', 'aan tete ni 'a hɔhla.» -E -bi u wen: «'A mu Romakve, a pu 'li tete, -e mo, -a mu -Juukve, -a 'ni 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, -a -hwe[ɔe ni, ba koɔ 'u[ɔ tugbe 'yie, e 'mu 'ku.»

32 -Te u pu 'ki le, -e -bi de -mu', -Yusu hla la, 'ki 'u 'a 'kukuuɔɔ a 'mu a -ta', ti [ɔɔ -hi la a ti 'yri, -e -bi de a 'mu, no- di ke 'lu -mo mu.

33 -E -bi Pilati pa ni de, 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu 'yia 'u[ɔ -Yusu ye' bu. Bu 'yia 'ki 'u [ne[ɔe ye' bu, -e -bi e wen: «[Bɔ -mo mo -Juukve a bodɔ?»

34 -E -bi -Yusu wen: «[Bɔ -ti -bu, -yi 'mu 'beti -ni, -na [gbetu, -hie[ɔe 'lu -mo le, 'ki 'u 'mu -mo, -u'v- nyibli [ɔɔ lee -mo[ɔ?»

35 -E -bi Pilati wen: «'Mo -bu, 'n 'yi -Juukveyu 'pa-. -Na [gbetu a dako ko -cohlunpinyu* gbagbi 'huen-, u nu- ya 'ne- -mu 'mu yi.»

36 -E -bi -Yusu wen: «'Na bodɔde 'yi 'klo -bu a nyibli a bodɔde yi 'wi, 'ti- e 'yi -tonyibli 'pa-, u 'yi 'mu bodɔde -nyi, Nyisua a [gbetu, no- nyi 'mo[ɔ. 'Bu mo, 'ni 'wi wen 'klo -bu a bodɔɔ yi, 'na -nagbopu* di wen 'ni -won, 'ki 'li 'dudoti bu, -e di[ɔe nu, u 'ni [ha wen 'mu -Juukve -ji' pu.»

37 -E -bi Pilati wen: «'A -ti, -mo bodɔ [nɔ 'a?» -E -bi -Yusu wen: «E no- -hle, 'mo bodɔ [nɔ. E no- nu[ɔ, 'ni -hon 'li Nyisua yi, 'u ko 'mu, 'mu nyibli -ti a -tee -toɔ -ni. 'A -ti, nyiblo 'bu nwe -ti a -tee, e pu 'mu nua yi bu, 'ti- 'e pu 'na -ti [han-ti.»

38 -E -bi Pilati wen: «De- mo 'ki -ti a -tee 'li?»

-Juukve* wen 'ni, bu koɔ 'u -Yusu tugbe 'yie, e 'mu 'ku

(Matie 27.15-31; Maki 15.6-20; Luku 23.13-25)

Bu pu 'ki le, -e -bi e 'hri ni de, 'e mu 'u -Juukve a 'mu ye', e wen: «'Mo -bi -o, 'ni 'yee[ɔe 'li[ɔ de -hvan [ɔɔ 'li, e -nu, -e bleε 'kukuu yi.

39 Kεε, e mo -aan de [nɔ, [a ni[ɔi le, 'aan le'mimle -mu', -e mo Paki a ti 'yri: 'n ko [ɔɔ te [ɔɔklapi ni -do bu, a -hwe. 'A -ti, [ɔɔ a -hwe[ɔe ni, 'ki [ɔɔ te 'aan bodɔ bu?»

40 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, u -tua [ye a lepupu, u wen: «'Klo a 'klo, -a 'ni -hua[ɔa li[ɔ, Balabasi -a -hwe.» -E ko -ta' Balabasi a 'mu, e mo -balunyiblo [nɔ.

19

1 -ε -bι Pilati lee 'seyo ni, ε wen: «Ba gba□a, ba bii □ne loko,» 'u gba□a, 'u bi□e.

2 -Te v -we 'a bibie -mo, -ε -bι v hlaa □ne 'witiklaun le, 'u □tu □ne□e 'lu, ko, 'u pu□v wlawlv -johvn. Wlawlvdu a 'mu, bodiopv ni -do, nu- pi□i le.

3 -ε -bι v 'yiva 'u□v 'hvi bu, 'u 'cee □ne, v wen: «-Na 'wio mo, -Juukve a bodio,» ko, 'u pi 'li□i 'hmi nu' le -we.

4 -ε -bι Pilati 'hri ni de, ε wen: «'N ye 'a mo□o yi, 'ki 'ne- patv', -ε di□e nu, 'a 'mu□v yi, -ε mo, 'ni 'yee□e 'li□i de -hvan □dv 'li, ε -nu, -ε bleε 'kokuu yi.»

5 -ε -bι -Yusu 'hri ni, 'a 'witiklaun 'ε ni 'u□v 'lu, ko, 'a wlawlv -johvn 'ε ni 'li□i 'li. -ε -bι Pilati wen: «'Aan nyiblo, no- -bu.»

6 -Te Nytsua a -cohlvpniyv* gbagbi ko Nytsua a 'kagbau a 'yie□tunyv 'hven-, v pu 'v -Yusu 'yie 'hvi, -ε -bι v -tva □ye a lepovv, v wen: «Koo 'u□v tugbe 'yie, ε 'mu 'ku!» -ε -bι Pilati wen: «Ba gba□a, ba koo 'u□v tugbe 'yie, 'aan □gbetv, -ε nu□o, 'mo -bu, 'ni 'yee□e 'li□i de -hvan □dv 'li, ε -nu, -ε bleε 'kokuu yi.»

7 -ε -bι -Juukve wen: «Pilati, -a mu -bu, -a ko tete. Tete a 'mu, ε wen 'ni, nyiblo, -ε di 'a dionv Nytsua -daa -ni, nyiblo a 'mu, ε bleε 'kokuu yi. 'A -ti, -te ε pv le, -ε mo, ε mo Nytsua a 'Yu □ni, ε no- ko -ti 'ε bleε 'kokuu yi.»

8 -Te Pilati 'win 'ki -Juukve a povvwin, -ε -bι hvannv bi 'li□i 'kwli,

9 'ε pa 'li 'a 'kagbau bv de, 'ε yi -Yusu 'beti -ni, ε wen: «□Bi 'ki -hon 'li Nytsua -mo?» Kee, -Yusu 'yi□i □dedede kle -hiva -ni.

10 ε no- nu□o, Pilati 'ε yi□i -lee -ni, ε wen: «□Bi 'mo Pilati, 'mo -yi -mu 'beti -ni, □ni 'ye ni pv 'mu me le. □Yi□i -yi, -ε mo, 'mo -mo 'blugba -bu, 'a -gvlvuma, 'n ko 'kl, 'ki □bv te -mu bu, 'ti- 'ni ko 'kl -we, 'ki □bv koo 'u -mu tugbe 'yie.»

11 -ε -bι -Yusu wen: «□Ni -ko□o wen 'kl ni, 'ki 'v 'mu ki, 'bu mo, Nytsua 'bu 'yi wen -mu 'kl -nyi. No- nu□o, nyiblo -bu, -ε pv 'mu -mu -ji', 'ε nu de -hvan, 'ε -hi 'v -mu 'v.»

12 Kve 'ki 'v ti a 'mu 'yri bu, -ε -bι Pilati □tui 'v 'kl de, -ε di□e nu, ε 'mu -Yusu bu te. ε no- mo -Juukve bu □moma le, v wen: «'Bu mo, □ni te nyiblo -mu' bu, -ε -bι -ko Romakve a 'kun gbagbu 'hven-, a 'yi -pe. ε ko, 'bu mo, nyiblo 'bu yi 'a dionv bodio ni -dee -ni, -ε -bι ε ko 'kun gbagbu a 'mu 'hven-, v 'yi -pe.»

13 -Te Pilati 'win 'ki -ti a 'mu, -Juukve -hla, ε no- mo bu 'hroo 'v -Yusu -patv, 'ti- 'ε ni 'li 'a -batipvgbata 'kwli bu. -Te a 'mu, ε ni 'v bu, v pu la 'v 'hi papve ble. -Tite a 'mu, 'a 'nyre mo Gabata, 'ki 'li -Juukvewin 'kwli.

14 ε mo Paki a 'wee a -nyrovv ni □hun a -nyragbli, 'ki Pilati pvv la 'v -Yusu -bati le. -ε -bι Pilati wen: «-Juukve -na, 'aan bodio, no- -bu.»

15 -ε -bι v -tva □ye a lepovv de, v wen: «'Bu 'ku, bu 'ku, koo 'u□v tugbe 'yie!» -ε -bι Pilati wen: «□Bi 'aan -ne bodio, no- □bv koo 'v tugbe 'yie?» -ε -bι -cohlvpniyv gbagbi wen: «-A 'yi bodio -yi, 'bu 'yi Romakve a 'kun gbagbu 'pa-»

16 -ε -bι Pilati lee ne 'a 'seyo ni, ε wen: «Ba gba□a, ba koo 'u□v tugbe 'yie, ε 'mu 'ku, □w yi, -te -Juukve ni 'a -hvhva,» 'seyo a 'mu, 'v klo -Yusu, 'v gbe□e.

-Te v koo la 'v -Yusu tugbe 'yie, -ε di□e nu, ε 'mu 'kv a -ti (Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Luku 23.26-6)

17 -ε -bι v hle -Yusu ni, 'ε 'ble 'a dionv a tugbe -mu', -ε ko 'yie v di 'u□v -koo -ni, 'v □tu □ne Jrusredio 'kwli. -Tite -mu', v gba 'li□i 'li, ε no- v dee 'Lukla, -ε mo Golvgota, 'ki 'li -Juukvewin 'kwli.

18 'Kɪ ʊ kɔɔ 'lɪɪ tugbe 'yie, 'ʊ kɔɔ 'ʊ de'kukununyɔ nɪ 'hʊen -we, 'kɪ 'ʊ 'waa -ne ti 'yie, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ -Yusu a diidekɪbɪa kɪ, -do -bɪ 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɪbɪa kɪ.

19 -ɛ -bɪ Pilatɪ lee ne 'a nyibli nɪ, 'ʊ 'cɪɪ wuntɔde, 'kɪ 'ʊ 'plɪɪnkɪbɪa kɪ, 'ʊ 'ma 'ʊɪɪ -Yusu a tugbe 'lu bu. Winbu a 'mu, ke- ɛ pɪ: «Nyiblo -bu, ɛ nɔ-mɔ Nasaletɪ a -Yusu, -ɛ mɔ -Juukue a bodɔɔ.»

20 Winbu a 'mu, ʊ 'cɪɪ 'lɪɪɪ wingble nɪ ta 'kwli, -ɛ mɔ -Juukuewin, kɔ Romakuewin, kɔ Glekɪkuewin. -Tɪte a 'mu, ʊ kɔɔ 'ʊ -Yusu tugbe 'yie, ɛ 'mue 'dɪɔ yɛ. 'A -tɪ, -Juukue -hɔɔhɔɪ yɪ win a 'mu 'nɪ -hre.

21 -Te -Juukue a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ -hre win a 'mu, -ɛ -bɪ ʊ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, ʊ wen: «ɪyɪ yɪ -bleɛ -nɪ, -bu 'cɪɪ wen, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ -Juukue a bodɔɔ ɪnɔɔ, keɛ, ke- -kɔ -bu pɪ wen: Nyiblo -bu, ɛ wen 'nɪ, ɛ nɔ- mɔ -Juukue a bodɔɔ.»

22 Keɛ, Pilatɪ wen: «De -mu', 'n 'cɪɪ, 'n 'cɪɪɪ nɪ. 'Nɪ 'cɪɪɪɪ lɪɪɪ nɪ de.»

23 -Te 'seyo -we 'kɪ -Yusu a kɔkɔ -mɔ, 'kɪ 'ʊ tugbe 'yie, -ɛ -bɪ ʊ 'du 'a 'hɔɪlepɔ-teblɪ 'mu ye', 'ʊ nu 'a dui nɪ -hen, 'ʊ ɪglaɪa, nyiblo 'bu nɪ 'ʊ, 'a -ne du. Keɛ, wlawɪɔ nɪ -do nɪ 'ʊ, -ɛ mɔ danɔ nɪ -do a wlawɪɔ blɔblɔ.

24 -ɛ -bɪ ʊ wen: «-A 'nɪ 'cɪɪraa 'lɪɪɪ ɛ. Wlawɪɔ -bu a -tɪ, -ba pɪ 'wla, nyiblo, 'wla di di, nɔ- diɛe gba.» De a 'mu, ɛ nɔ- 'seyo -nu. -ɛ -bɪ -tɪ -mu', winwɪɔn-hanyɔ* -bɪ 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪen 'kwli, ti -hi la a ti 'yɪɪ, ɛ nue ke nɪ. -Tɪ a 'mu, ɛ nɔ- -bu:

«ɪ ɪgla 'na 'hɔɪlepɔ-teblɪ nɪ, 'tɪ -na wlawɪɔ a -tɪ, 'ʊ pɪ 'wla.»

25 -Te -Yusu nɪ 'ʊ tugbe 'yie, ɛ kɔ la nɔgbɪ, 'ʊ nɪ la 'ʊɪɪ ɪhlɔn. Nɔgbɪ a 'mu, 'waa 'nyre, nɔ- -bu: -Yusu a ɪgbetɔ a 'dii, kɔ 'a 'dii a 'dɪayɪ, kɔ Mari -bɪ -mu', -ɛ mɔ Klopasɪ a nɔgbɪ, kɔ Mari, -ɛ kɔ 'lɪ Madala.

26 -Nagbopi* -mu, -Yusu nɔɛ -nɪ -tɛɛ, 'kɪ ɛ nɪ 'ʊ -we. -Yusu bu 'ye 'kɪ 'a 'dii, 'kɪ 'ʊ -nagbopi a 'mu 'hɔɪ, 'kɪ 'ʊɪɪ ɪhlɔn, -ɛ -bɪ ɛ wen: «'Na 'dii ɔ, -na 'yɪ, nɔ- -bu.»

27 -ɛ -bɪ ɛ lee ne 'a -nagbopi a 'mu nɪ, ɛ wen: «-Mɔ -bɪ, -na 'dii, nɔ- -bu.» Kɔɛ 'ʊ ti a 'mu 'yɪɪ bu, 'kɪ -nagbopi a 'mu, ɛ gba 'lɪ -Yusu a 'dii a dɪɔnɔ -mɔ.

-Te -Yusu nu la 'kɔkɔvɔ

(Matie 27.45-56; Makɪ 15.33-41; Luku 23.44-49)

28 -Te de a 'mu, ɛ -hi 'kɪ, -ɛ -bɪ -Yusu yɪɪe nɪ, -ɛ -mɔ, 'a -kɔan -yɛɛ 'lu, -ɛ -bɪ ɛ wen: «'Na plɔ ma yɪ.» Ke- ɛ -pɪ, -ɛ diɪe nu, -tɪ -bu, ʊ 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪen 'kwli, -tɪ a 'mu, ɛ 'mu ke -nue -nɪ.

29 'Kɪ 'ʊ tugbe a 'mu 'hɔɪ, 'kɪ 'lipanɔ a 'pɔlɔwɔ nɪ 'ʊ. Nɔ- kɔ -mɔ 'seyo 'nyra 'lɪ de, -ɛ 'wɪ- damuo yɪ, 'ʊ mɔa 'ʊɪɪ tugbe 'yɪɪ ɛ, 'ʊ -nyɪɪe -Yusu, 'ɛ 'naɪa.

30 -Te ɛ 'na 'kɪɪɪ, ɛ wen: «-Kɔan a pɛpɛ -yɛɛ ke 'lu nɪ.» -ɛ -bɪ ɛ ɪtɪɔ 'ʊ 'lu, 'ɛ mla -hɔnhɔn.

-Te 'seyotayɪ nu la 'di, ɛ wa la -Yusu a ɪmɔyɛ ke yɪ

31 Ti -hie 'lɪ, -Juukue* a -wuwle-nyɔwɔ* 'mu -wlu ɪtɪ, ɛ 'yɪ -hɔ. -Nyɔwɔɔɔɔ a 'mu, ɛ nɪ 'dɔ, 'kɪ 'lɪ -nyɔwɔɔ a pɛpɛ 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ Pakɪ a 'wee 'kwli. 'A -tɪ, ʊ nɪ -hɔaɪa lɪɪɪ, 'kɪ 'kɔkɔkɪ bu 'tɛ nɪ 'ʊ ti 'yie ɛ -wuwle-nyɔwɔ a 'mu 'kwli. ɛ nɔ- nuɪɔ, 'ʊ lee Pilatɪ, ɛ 'mu 'a 'seyo -lee -nɪ, bu nu 'plɪde, bu -yɪyɪra -Yusu kɔ -balɔnyɔ nɪ 'hʊen a 'mu, 'waa buɪ ɛ, -ɛ diɪe nu, ʊ 'mu 'kɔ 'wɔwɪɪ, ɛ 'mu ɪnɔɔ ti -nyɪ, 'kɪ bu -ha 'ʊ ɪnɔɔ ti 'yie ɛ.

32 -Te 'seyo nyre 'kɪ 'ʊ, -ɛ -bɪ ʊ -yɪyɪra nyibli nɪ 'hʊen -mu', -ʊ kɔ -Yusu 'hʊen-ɪ, ʊ kɔɔ wen 'ʊ ti 'yie, 'waa buɪ ɛ.

33 -Te ʊ 'yɪyɪ 'ʊ -Yusu 'hɔɪ bu, -ɛ diɪe nu, ʊ 'mu 'a buɪ -yɪra, -ɛ -bɪ ʊ 'yɛɪe nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'kɔ nɪ. 'A -tɪ, ʊ 'yɪ 'a buɪ -yɪra.

³⁴ KEE -ε -bι, 'seyotayu -bι nu 'di, 'ε waa -Yusu a □mveye ke yι. Ti nι -do a ti 'yri, -ε -bι -hlv kō 'nie 'hven-, nu- hōn 'lι□ι 'hvi -mō.

³⁵ Nyiblo, -ε 'ye -teblι a pepe a 'mυ, nō- ne□ε -mō le, 'tι- 'a -molenawin mō -tι a -tεε. Ε yru ti le, -ε mō, -tι a -tεε, ε ne -mō le, -ε di□ε nu, a 'mυ□υ □han-tι pv -wε.*

³⁶ -Tε 'seyo nu -teblι a 'mυ, 'kι 'υ -Yusu -mō, -ε -bι -tι -mυ', υ 'cru la 'lι Nyιsvacrien 'kwli, -tι a 'mυ, ε mu ke 'lu -mō. -Tι a 'mυ, ε nō- -bυ: «D 'nι -yra□a lι 'a 'kla nι -do nι.»

³⁷ 'Kι 'lι Nyιsvacrien 'kwli, υ 'cru la 'lι□ι nι de: «Nyiblo -bυ, υ waa ke yι, υ di□ε 'nι 'ye.»

-Tε υ pv la 'lι -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Luku 23.50-56)

³⁸ Ε kō la -Yusu a -nagbopi* □dυ. 'A 'nyre mō la Sosefu. 'Kι ε kō 'lι 'dιo -kō 'nyre -mō Alimate 'kwli. KEE, ε 'yι -hvan nyiblo □dυ nι lee -nι, -ε mō, ε mō -Yusu a -nagbopi □nιo, -ε nu□o, ε yι pie -Juukε* a 'hlv a nyibli a hvannυ. -Yusu bυ 'kō 'kι, -ε -bι Sosefu a 'mυ, ε nō- mu 'lι Pilati -mō, 'ε -hva -hala, ε 'mυ -Yusu a -plahυι tugbe 'yie -ha, ε 'mυ□υ 'υ -ha. -ε -bι Pilati wen nι. Pilati bυ wen 'kι, -ε -bι Sosefu mu nι, 'υ -ha 'υ -Yusu a -plahυι tugbe 'yie.

³⁹ Ti a 'mυ 'yri, -ε -bι Nikodemυ nyre 'υ nι. Nikodemυ nι -do a 'mυ, nō- mu la 'lι -Yusu -mō 'tō', ti □dυ -hi la a ti 'yri; 'ε ya hinhronpu-teblι, -ε -we 'lι -bυ 'wεε -kilowι a (30) -wlv □tu 'υ -pu nι. Hinhronpu-teblι a 'mυ, 'waa 'nyre mō mil kō alowest.

⁴⁰ -ε -bι nyibli nι 'hven a 'mυ, υ 'du -Yusu a -plahυι ye', 'υ nu hinhronpu-teblι a 'mυ kō -jise 'hven-, 'υ 'hinhvan -Yusu a -plahυι le, □wι yι, -te -Juukε nι 'waa 'kukukui a 'υ-hihua.

⁴¹ -Tε nι -do -mυ', υ kōo 'υ -Yusu tugbe 'yie, 'dudōti a -ci □dυ nι 'υ. 'Kι 'lι -ci a 'mυ 'kwli, 'kι 'hιo gbagbυ nι 'lι. 'Hιo a 'mυ, ε hlv yra, -wen dugba. Nō- kō 'kwli, υ 'bluu la 'lι 'dabio, (ti -hi la a ti 'yri. □Nι 'ye□ε, ε 'wι- bōtikayu yι.) 'Dabio a 'mυ, υ 'yι -hvan 'lι nyiblo □dυ nι pι.

⁴² -Juukε a -wuwle-nyrōwō* gbagbυ mi -wlu □tu mō. Nō- kō -tι 'υ 'kika nι, 'υ pv 'lι -Yusu a -plahυι 'dabio a 'mυ 'kwli, -ε nu□o, ε 'mυε 'υ -tite -mυ', -Yusu 'kuv 'υ yre.

20

-Tε -Yusu -hōn la 'lι 'dabio 'kwli

(Matie 28.1-8; Maki 16.1-8; Luku 24.1-12)

¹ -Juukε* a -wuwle-nyrōwō*, -ε mō 'seedi, bυ -hi, 'a 'soondi a -nyragblι, halō 'tε nι -tvtυ kι le, -ε -bι Mari, -ε kō 'lι Madala, ε kō 'a 'bio -bι 'hven-, υ nu- tuo 'lι 'dabio -mυ' yι, -ε kō 'kwli υ pv 'lι -Yusu a -plahυι. -Tε υ nyre 'υ, -ε -bι υ 'ye□ε nι, -ε mō, 'dabio a □ju, -ε mō 'hιo, υ blike□ε le, 'υ -ha 'υ□υ 'dabio a 'mυ wien.

² Bυ 'ye 'kι□ι, -ε mō, 'hιo a 'mυ, υ blike□ε le, -ε -bι Mari 'gba ci le, 'ε mu 'lι Simo Pielι kō -nagbopi* -bι 'mυ, -Yusu nυε -nι -mō, ε wen: «D -ha 'lι -aan Kōkōnyo -Yusu a -plahυι 'dabio 'kwli nι, 'tι- -te υ pv 'υ□υ bυ, -a 'yι 'υ -yι.»

³ Kika, kika, -ε -bι Simo Pielι kō -nagbopi -bι -mυ' 'hven-, υ 'hri nι, 'υ 'gba 'lι cigbe 'dabio yι.

⁴ Bυ yι 'kι nι mi, -ε -bι -nagbopi -bι a 'mυ, ε -hi Pielι le, 'ε 'nyεε 'hru, 'ε nyre 'lι 'dabio yι.

⁵ -ε -bι ε □ti 'υ nι, 'ε ta 'lι 'dabio 'kwli le, -jise -mυ', -ε pe 'υ bυ, nō- ε 'ye, keε, ε 'yι 'lι 'dabio 'kwli -pa.

* 19:35 19.35 Nyiblo a 'mυ, ε nō- mō Saan; nō- 'cru 'cruen -bυ.

6 -Te Simo Pielh -mɔ -bɪ, ɛ nyre 'v, -ɛ -bɪ ɛ pa 'lɪ 'dabio 'kwli nɪ, 'ɛ 'ye -jise -mʊ', v 'hɪnhɪan la -Yusu lɛ;

7 kɔ danʊ -mʊ', v mʊa la□a 'lu lɛ. -Jise kɔ danʊ a 'mʊ 'hʊɛn-, v pɛ 'dɔ bu. ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ v nɪ la 'mʊ, 'v 'hɪnhɪan la□a -Yusu lɛ, kɛ- nɪ -do v nɪ 'mʊ, 'v pɛ 'v bu.

8 -ɛ -bɪ -nagbopi a 'mʊ, -ɛ 'nyɛɛ wen 'hru, -ɛ nyre wen 'lu, ɛ pa 'lɪ 'dabio 'kwli nɪ -wɛ, 'ɛ 'ye□e, -ɛ mɔ, -Yusu 'yɪ 'lɪ 'dabio 'kwli -nɪ. ɛ nɔ- mɔ bu pʊ 'kɪ□ɪ □haan-tɪ, -ɛ mɔ, -Yusu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hri 'klo,

9 -ɛ nu□o, kʊɛ la 'lɪ bu, v 'ye la□a lɛ nɪ yrui, -tɛ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* nu la 'a 'cɪcɪru, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ bu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ 'mʊ 'klo 'hri.

10 -ɛ -bɪ -nagbopʊ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, v □hɪan -mɔ, 'v mu 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli de.

-Te -Yusu 'hru la Mari yɪ, 'kɪ 'lɪ 'dabio yɪ

(Matie 28.9-10; Maki 16.9-11)

11 -ɛ -bɪ Mari -mɛ kle de, 'ɛ nɪ 'v -Yusu a 'dabio wien bu, 'ɛ yɪ we, 'ɛ □ɪɪ 'v, 'ɛ ta 'lɪ 'dabio 'kwli lɛ.

12 Bu yɪ 'kɪ 'lɪ lɛ nɪ tɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye 'lɪ Nyɪsʊa a lɛlenyʊ nɪ 'hʊɛn, 'v pʊ -teblɪ pʊɔpʊ 'hʊɪ lɛ, 'v nɪ 'v -tɛ -mʊ', v pɪa la 'v -Yusu a 'hʊɪ bu, nyiblo nɪ -do 'kɪ 'v -tɪtɛ -mʊ', -Yusu a 'lu □gbɛɛ la 'lɪ, -do -bɪ 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', 'a buɪ □gbɛɛ la 'lɪ.

13 -ɛ -bɪ v wen: «Nʊgba o, ɛ kla nɪ -ɛ kɔ □hien -yɪ we 'lɪ?» -ɛ -bɪ Mari wen: «D -ha 'nɛ- 'na Tɔɔnyɔ nɪ. ɛ mɔ, -tɛ bu di 'v□v bu pʊ, 'n 'yɪ 'v -yɪ.»

14 ɛ nɪ 'lɪ 'a hɪhla 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ □hɪan -mɔ. -Tɛ ɛ □hɪan 'kɪ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye -Yusu nɪ, kɛɛ, ɛ 'nɪ -yrʊo□o hɪ□ɪ lɛ.

15 -Yusu yɪ□ɪ 'nɪ 'beti -nɪ, ɛ wen: «Nʊgba o, dɛ- kɔ □hien -yɪ we 'lɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ □mʊɛ lɛ 'lɪ?» Mari -mɔ -bɪ, -tɛ ɛ 'ye -Yusu, 'kɪ 'lɪ 'a □wɔ bu kɪ, ɛ wen 'nɪ, 'dɔdɔ-teblɪ a -cɪ -mʊ', nɔ- kɔ 'yie□ɪtunyɔ □nɔ. 'A -tɪ, ɛ wen: «Nyɪbeyu o, 'bu mɔ -mɔ, □nɪ gba□a, lee 'mʊ, -tɛ -pʊ 'v□v bu, -ɛ di□e nu, 'mʊ□v bla.»

16 Kɛɛ, -Yusu da□a nɪ, ɛ wen: «Mari.» -ɛ -bɪ Mari □hɪan -mɔ, ɛ wen: «Rabuni,» -ɛ □hɛn 'nyrɛ Tɔɔnyɔ, 'kɪ 'lɪ -Juukɔɛwin 'kwli.

17 -Yusu wen: «□Nɪ 'kaa 'lɪ 'mʊ yɪ, -ɛ nu□o, 'n 'yɛɛ 'lɪ 'na 'Bai -mɔ nɪ mi, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. Kɛɛ, mu 'lɪ -na 'dɪayɪnʊ -mɔ, -v mɔ 'na -nagbopʊ*, -bu lee □nʊ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Bai -mɔ, -ɛ mɔ 'aan 'Bai -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'na Nyɪsʊa -mɔ, -ɛ mɔ 'aan Nyɪsʊa -wɛ.»

18 -ɛ -bɪ Mari mu -nagbopʊ a 'mʊ lee mɔ, -ɛ mɔ, ɛ 'ye Tɔɔnyɔ nɪ. ɛ nɔ- lee □nɛ -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', ɛ yɪ □nʊ -lee -nɪ.

-Te -Yusu 'hru la 'lɪ 'a -nagbopʊ 'nyɪ*

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Luku 24.36-49)

19 -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mʊ, -ɛ mɔ 'sɔɔndɪ a -winse, -Yusu a -nagbopʊ* 'kukue lɛ, 'kɪ 'lɪ 'kayu -bɪ bu. -Tɛ v yɪ la -Juukɔɛ* a 'blɔ a nyibli a hʊannʊ pie, 'a -tɪ, v □gba 'maji a pepɛ nɪ. 'Kɪ v nɪ kɪ 'v bu, -ɛ -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -Yusu 'hru 'lɪ □nʊ 'nyɪ nɪ, ɛ wen: «Ba kɔ plo a bleelɛ.»

20 Bu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ tɔɔ □nʊ 'a dabʊ a 'kwli kɔ 'a □mʊɛyɛ 'hʊɛn- yɪ. -Nagbopʊ a 'mʊ, bu 'ye 'kɪ Kʊkɔnyɔ -Yusu, -ɛ -bɪ v nɪ dɔdɔ.

21 -ɛ -bɪ ɛ wen 'nɪ de: «Ba kɔ plo a bleelɛ. -Tɛ 'na 'Bai -nɪ, 'ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klo -bu kɪ, 'mʊ 'a -tɪ hla, 'na 'mumu, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, ba na 'klo kɪ, ba hla 'na -tɪ.»

22 -Tɛ ɛ -hɪ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'wlaa □nʊ pepɛ 'lu, ɛ wen: «Nyɪsʊa a -Hihɪu* bu nɪ 'v 'a mʊ ke'.

23 Nyiblo 'bu nɪ 'v, 'ba lee □nɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hihɪu a 'klɪ 'kwli, -ɛ mɔ: -Na -teblɪ 'kukui 'wɔwɛ nɪ, ɛ mɔ □han-tɪ, 'a -teblɪ 'kukui 'wɔwɛ nɪ pepɛ.

Kεε, nyiblo 'bu ni 'u, 'ba 'yι□ι -lee -ni, -ε mo: -Na -tebli 'kukui 'wɔwle ni, ε mo □han-ti, 'a -tebli 'kukui 'yι 'wɔwle -ni.»

-Yusu ko Toma 'hven-

24 -Te -Yusu 'hru □nu yι, Toma, -ε mo -Yusu a -nagbopi* -mu', u δεε □Yrupuyi, no- 'yι 'li 'a 'bio 'nyi -ni.

25 -Te 'a 'bio 'ye 'k□ι, -ε -bi ke- u p□ι yι: «Toma o, -a 'ye Kɔkɔnyɔ ni.» -ε -bi Toma wen: «'Ni 'yι nmanmoɔ -mu', u kɔɔ 'li□ι □ji' a □pi 'ye, 'na -jie 'bu 'yι□ι le -hren, kɔ, 'ni 'yι 'li 'na dabu 'a □mυeye, u wa ki yι, 'a 'huɔ 'kwli 'nyra, 'n 'yι 'li□ι 'li -we □bu pu□u □han-ti -pi, -ε mo, Kɔkɔnyɔ 'hru 'klo.»

26 'Wee ni -do bu -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu 'kukue le de. 'Ki Toma ni 'ki 'li □nu 'nyi. -ε -bi u □gba 'kayu, u ni 'li bu, 'a 'maji a pepe ni de. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu 'hru 'li □nu 'nyi ni de, ε wen: «Ba kɔ plo a bleele.»

27 -ε -bi ε wen: «Toma, 'yιya 'ne- -na -jie bu, kɔ, 'ye 'na dabu a 'kwli, 'yιya 'ne- -na dabu bu, -bu 'nyra 'li -na -jiomi 'na □mυeye, u wa ki yι, 'a 'huɔ 'kwli. 'N 'hru 'klo ni, □ni 'puu 'k□ι gble de, keε, pu□u □han-ti.»

28 -ε -bi Toma wen: «'Na Kɔkɔnyɔ, kɔ 'na Nyɔsɔa.» -ε -bi -Yusu wen:

29 «□Bi -te □ye 'mu, no- ko -ti, □ni p□ι □han-ti, -ε mo, 'n 'hru 'klo. Doɔu 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε 'yι 'mu 'ye, 'ti- -ε pu□u □han-ti, -ε mo, 'n 'hru 'klo, 'ti- -ε kuo 'mu □wɔ bu yι.»

'Crɛn -bu a 'mini

30 -Yusu nu □wɔlekeε-tebli -bi, 'ki 'u 'a -nagbopu* ye'. -Tebli a 'mu, ε 'yι 'cru -ni, 'ki 'ne- 'crɛn -bu 'kwli.

31 Kεε, 'a de -bu, -ε 'cru -ni, ε 'cru ni, -ε di□e nu, a 'mu□u □wɔ bu yι kuo -ni, -ε mo, -Yusu, no- mo Wanyɔ -mu', Nyɔsɔa pu la le, ε di la ya, ε 'mu la 'a dako wa, kɔ, 'ε mo Nyɔsɔa a 'Yu. 'Bu mo, 'ba pu Wanyɔ a 'mu, 'a -ti □han-ti, 'ba kuo □ne □wɔ bu yι, kɔ, 'ba yι□ι □wien ni kɔε, ε di -nyi 'a mu 'klo yrayru.

21

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu yι, -u mu la 'pa mo, 'ki 'li Galileblɔgba a 'yru -mo*

1-2 -Te -tebli a pepe a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'hru ne 'a -nagbopu yι de, 'ki 'li Galileblɔgba a 'yru wien. -Yusu a -nagbopu -mu', -Yusu 'hru la yι, 'waa 'nyre, no- -bu: Simɔ Pielɔ, kɔ Toma, u δεε □Yrupuyi, kɔ Natanaelɔ, -ε kɔ 'li Kana, 'ki 'li Galileblɔgba 'kwli, kɔ Sebede a 'yonu ni 'hven, kɔ -nagbopu ni 'hven -bi. Nyibli a 'mu, nu- -Yusu 'hru yι. -Te ε nu 'waa yι 'hrule, ε no- -bu:

3 -Nyɔwɔ □du, Simɔ Pielɔ wen: «-A 'bio -na o, 'n mi 'pa mo.» -ε -bi u wen: «-Kɔ -a mu 'hven- -mi.» -ε -bi u 'du ye', 'u mu 'li 'yru wien. 'Ki u 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'u mu 'pa mo. Kεε, u 'yι □dedede 'pa, 'tolwɔ a pepe a 'mu 'kwli.

4 -Nyre bu -nye 'ki le, -ε -bi u 'ye -Yusu ni, 'ki 'u 'yru a 'mu wien, keε, u 'yι□ι -yru.

5 -ε -bi ε wen: «'Yonu -na, □bi a 'pa de?» -ε -bi u wen: «'Klo a 'klo, -a 'yι de 'ye.»

6 -ε -bi ε wen: «Ba pu 'aan -tita, 'ki 'li 'blagbi a diidekɔta ki. A di 'ye de,» 'u pu□u, 'ki 'li 'blagbi a diidekɔta ki. Bu pu 'k□ι, -ε -bi ε pu 'li -hrin -huɔhu. 'A -ti, u 'yι 'li 'a 'nie-hɔtia 'li -we.

7 -ε -bi -nagbopi a 'mu, -Yusu -nɔε -ni -teε, bu 'ye 'ki □wɔlekeεde a 'mu, -ε -bi ε wen: «Simɔ Pielɔ, -aan Toɔnyɔ □nu.» Ti ni -do a ti 'yri, -te Simɔ Pielɔ 'wɔn, -ε mo, 'waa Toɔnyɔ □nu, -ε -bi ε pu 'a wlawɔ ni, 'ε mua□a bu, -ε nu□o, ε □ga wen 'huɔ wɔn, 'ti- 'ε bi 'nie, 'ε mu 'li -Yusu 'huɔ.

8 -Nagbopu -bi -mu', 'blagbi, no- u gbe, 'u mi 'li -Yusu 'hwi -we. U yi ni mi, u yi 'waa -tati 'nie -mo le ni -jri, -hrin a kuan-ti. U 'yi 'gbahlon -mo le -hloo -ni.

9 -Te u -kwle 'ki, u [ti, -e -bi u 'yee 'u na -Yusu 'hwi, -e yi wlin, -hrin pe 'u 'lu bu, ko 'floo, 'e pe 'u [u 'kibia -mo bu.

10 -E -bi e wen: «-Hrin 'aan -tati pu 'li, ba ya 'li 'a de.»

11 Simo Pielu, 'e -mu, 'e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e -jri 'li -tita, 'e pu 'u [u 'gbahlon bu, 'e -ha 'li [ti -hrin gbagbi a (153) [wli ni [hlon'hven [tu 'u -pu [tu 'u ta 'kwli. [Haan-ti, -hrin a 'mu, 'u -hu, kee -tita 'yi le -cicre -ni.

12 -E -bi -Yusu wen: «Ba di 'li, a 'mu de di.» 'A -nagbopi [du 'yi [ti 'beti -ni, -tu a -ti, -e mo: «Nyiblo a 'di -bi -mo 'li?» -e nu [o, u yi [e ni, -e mo, Kukonyo [ni o.

13 -E -bi -Yusu 'yia 'u [nu 'hwi bu, 'e -nyi [nu 'floo ko -hrin -ni wen.

14 -Te e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'a 'wi ni ta a yi 'hrule e 'hru [nu yi.

-Yusu ko Pielu 'hven-

15 -Te u -we de le, -e -bi -Yusu -twa 'li Simo Pielu a -mo'puple, e wen: «Simo, Saan a 'yu, [bi -nue 'mu ni, 'e -hi 'u nyibli -bi -bu 'u?» -E -bi Pielu wen: «Iin, Kukonyo, -yi [e ni, -e mo, 'n nue -mu ni.» -E -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu*, -te blablikonyo ni 'a blabli a naale.»

16 -E -bi -Yusu 'beti [e ni de, e wen: «Simo, Saan a 'yu, [bi -nue 'mu ni?» -E -bi Pielu wen: «Iin, Kukonyo o, -yi [e ni, -e mo, 'n nue -mu ni.» -E -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu.»

17 -E -bi -Yusu 'beti [e ni de, e wen: «Simo, Saan a 'yu, [bi -nue 'mu ni?» -Te -Yusu 'beti 'ki [ti 'wi ni ta a de, -e -bi Pielu a [wlu 'mue bu, e wen: «Kukonyo o, -yi 'a -ne de ni. -yi [e ni, -e mo, 'n nue -mu ni.» -E -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu.»

18 'N yi -mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, ti -mu' -ko 'yri -mo la gblotayu, -te -mu', -na [wlu 'yee la 'li, 'ki -mi la 'li, kee, [ni -we -huan 'yi, -di [gble -huan dabu le, nyiblo -bi 'mu -huan 'li -mu -te -bi gba, -te -na [wlu 'yi 'li -ni.»

19 E [hen 'nyre, [hven'kukubdu -mu', Pielu di 'ku, -e di Nyisua -ti a 'yi'buale -nyi, no- -Yusu tue [ne, 'e ni 'puple le.

Bu pu 'ki le, -e -bi u 'du ye'. Bu 'du 'ki ye', -e -bi -Yusu lee Pielu ni, e wen: «Pielu, kue 'mu [wien.»

-Yusu ko 'a -nagbopi -mu', e nue -ni -tee 'hven-*

20 -E -bi Pielu [hian -mo. Bu [hian 'ki -mo, -e -bi e 'ye -nagbopi a 'mu, -Yusu nue -ni -tee ni, 'e kue [nu [wien -we. -Te -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven-, u yi la 'waa le'boodiide ni di, -te e 'yee la ni 'kwi, -nagbopi ni -do a 'mu, no- 'ma la 'u 'a 'lu -Yusu -wliye bu, 'e 'beti la [a, e wen: «Kukonyo, nyiblo a 'di -bi, -e di -mu -na yraanyibli -ji' pu 'li?»

21 -Te Pielu 'ye 'ki -nagbopi a 'mu, -e -bi e 'beti -Yusu ni, e wen: «Kukonyo, -e -bi -bu, de a 'di -bi -di -huan [a nu 'li?»

22 -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, 'ni yi [ti ni -hwe, bu hie 'klo, [bu ya 'li yako 'kwli, [bu [hian -mo, [bu yee 'ne [e bu, [bi -ko 'li [ti -mo?» -Mo -bi, kue 'mu [wien.»

23 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, e nu [o ni, Nyisua a nyibli 'u pi le, -e mo, -nagbopi a 'mu, e 'ni 'ku [u ni. Kee, sey-seyi, -Yusu 'yi le -pu, -e mo, e 'ni 'ku [u ni. Kee, e wen 'ni: «'Bu mo, [ni yi [ti ni -hwe, bu hie 'klo, [bu ya 'li yako 'kwli, [bu [hian -mo, [bu yee 'ne [e bu, [bi -ko 'li [ti -mo?»

24 -Nagbopi ni -do a 'mu, -koti -Yusu 'e pu le, e no- ne -tebli a pepe -bu -mo le. E yi [e ni, e nu [o, e ni la -tuo ki, 'e pu 'ne [e 'crien -bu 'kwli. 'A -ne nyiblo 'ki 'ne- -a mu 'nyi, e yi [e ni, -e mo, -ti a -tee, e ne -mo le.

Κι μο 'cruen -bu, ε hree mo

²⁵ -Yusu nu -tebli -huohui -bi. 'Bu nu, ba -ko -ba 'cru wen 'a pepe, 'n pu pu haan-ti, -ε μο, 'a 'cruu 'nu -ween ε wen 'ne- 'klo -bu ki nu.

-YUSU A -MŌNANYU A NUNU-TEBLI

-Yusu lee la 'a -mōnanyu ni, -ε mō, Nyisva di □nv 'a -Hihiu* 'ni -nyi*

1 -Na 'wio Teofilu. 'Kl 'l 'na yī-hæcriɛn 'kwli, 'n lee -mυ -tebli a pɛpɛ -mυ', -Yusu 'Klɪsυ ni la ni, kō, -tɛ ɛ ni la nyibli a tōɔlɛ, kʷɛ la 'l bυ,

2 -bυ mu -mumu, -bυ yɛ -nyrōwō -mυ' kɪ, -ɛ kō 'kwli Nyisva nu la□a, -Yusu a 'mυ 'ɛ mu la 'l yakō 'kwli. 'Tɪ -ɛ 'mυ la mu, nyibli -mυ', ɛ -ha la 'lɪ, 'kɪ bυ -hɛ la 'a -mōnanyu, 'ɛ lee la □nv lɛ'boowin, 'kɪ 'l Nyisva a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli.

3 -Tɛ ɛ 'kʷ, 'tɪ -ɛ 'hrɪ 'klo, 'kɪ 'l -nyrōwɪ a -wɪ nɪ 'hʷɛn 'kwli, 'kɪ ɛ 'hrɪ □nv yɛ, 'ɛ tōō □nv□b, -ɛ mō, ɛ 'hrɪ 'klo, 'tɪ -tɛ Nyisva ni nyibli a win a kɪkōɔlɛ, ɛ nō- kō -tɪ ɛ tōō □nv.

4 -Nyrōwō □dʷ 'kwli, -tɛ -Yusu nɪ la 'l 'a -mōnanyu 'nyɪ dɛ, -ɛ -bɪ ɛ yɪ la □nv 'nɪ tɪ, kɛ- ɛ pɪ la: «A 'nɪ 'hlōō 'l 'dɪō -bυ, -ɛ mō Jrusɛ -mō lɛ, kɛɛ, ba -plɛ Nyisva a -Hihiu, Nyisva a 'mυ, ɛ pʷ lɛ, ɛ di 'a mυ -nyi, □wɪ yɪ, -tɛ 'n nu la 'aan leelɛ.

5 Saan -mō -bɪ, 'nie, ɛ nō- ɛ pʷ 'a mυ 'lu lɛ, kɛɛ, 'kɪ 'l -nyrōwɪ gbi 'kwli, Nyisva di -nyi 'a mυ 'a -Hihiu.»

-Tɛ -Yusu mu la 'l yakō 'kwli

6 Nyibli -mυ', -b □gbee 'b -Yusu 'hʷɪ, ʷ -tʷa 'a lɛ'βɛtlɛ, ʷ wɛn: «Kukōnyo o, -a mυ Yisrækuɛ, □bɪ tɪ -bυ 'yɪ, 'kɪ -di 'l -a mυ Romakʷɛ a 'klɪ bυ -ha, -ɛ di□ɛ nu, -a mυ nɪ -do, -a mυ -aan 'blugba -naa -nɪ?»

7 -ɛ -bɪ -Yusu □tu □nv □wɔn, ɛ wɛn: «Tɪ -mυ', -ɛ kō 'yɪ -tebli a 'mυ, ɛ di 'lu -mō mu, a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ba yɪ□ɛ, -ɛ nu□o, -aan 'Baɪ Nyisva, nō- wa tɪ a 'mυ 'nyɛ, -tɛ ɛ nu 'a -huhua.

8 Tɪ -mυ' -kō 'yɪ Nyisva a -Hihiu* di 'b 'a mυ kɛ' bɪ, a di kō 'klɪ, 'kɪ ba lee nyibli -tebli a pɛpɛ -mυ', a 'yɛ 'kɪ 'b 'na -ta'. Ba na 'na -tɪ -mō lɛ, 'kɪ 'nɛ- Jrusɛdɪō 'kwli, ba mu 'l Sudeblugba kō Samaliblugba a pɛpɛ kɪ -wɛ, ba bɪ 'klo a pɛpɛ kɪ, ba na 'na -tɪ -mō lɛ.»

9 -Tɛ ɛ -yɛɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ -tʷa 'l yakō a 'kwlimumuo. 'A -mōnanyu* yɪ 'b□b -mō lɛ nɪ tɛ, 'nuŋma 'ɛ -hli □nv□b 'yɪ kɪ, 'b 'kee 'a 'yiye.

10 ʷ nɪ 'l yō 'a lɛtɪa 'kwli, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, nyibli nɪ 'hʷɛn, -b pʷ -tebli pʷɔpʷɪ 'hʷɪ lɛ, ʷ 'hrɪ 'b □nv 'hʷɪ. Nyibli a 'mυ, ʷ mō Nyisva a lɛlɛnyu □nɪ.

11 Kɛ- ʷ pɪ □nv yɪ: «Galilekuɛ, dɛ- kō -tɪ 'a nyra mō bυ, 'a tɛ 'l yō 'lɛ 'lɪ? -Yusu mu 'l yakō 'kwli. -Tɛ a nu 'a 'yiye, ɛ nu mumuo, kɛ- ɛ di didie nu.»

Nyiblo -mυ', -ɛ bi la 'b Judia a -ta'

12 -Tɛ dɛ a 'mυ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -mōnanyu* a 'mυ, ʷ □tɪ 'l dʷgba -mυ', -ɛ mō olifietɪ a dʷgba 'lu nɪ, 'b mu 'l Jrusɛdɪō 'kwli. -Hōn 'l Jrusɛdɪō 'kwli, -bυ mu 'l dʷgba a 'mυ 'lu, ɛ -wɛ 'l -kiloyɛ nɪ -do nɪ.

13 -Tɛ ʷ nyɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ ʷ 'ya 'l yō'kayu yɛ, 'b mu 'l -gblo -mυ', -ɛ kō 'kwli ʷ yɪ la 'l lɛ 'kukue -nɪ. Nyibli -nɪ -tuo a 'mυ kɪ, 'waa 'nyɛ nō- -bυ: Pielɪ, Saan, Saku, Adre, Filipu, Toma, Batelemi, Matie, Alɔfɛ a 'yu Saku, Simō, -ɛ nɪ la 'l nyibli -mυ', -b 'yɛ nɪ -hʷa la Romakʷɛ 'nyɪ, kō Saku a 'yu Judɪ.

14 Nʷgbɪ nɪ 'l □nv 'nyɪ lɛ -wɛ, ʷ kō Mari, -ɛ mō -Yusu a 'dii, kō -Yusu a 'dɪayɪ nyɪbɛpʷ 'hʷɛn-. 'Waa pɛpɛ a 'mυ, ʷ nʷ- yɪ 'l -gblo a 'mυ 'kwli lɛ 'kukue -nɪ, 'b dɛ Nyisva.

15 -Nyrōwō □dū 'kwli, nyibli a -wlt nī □hlon-do, nū- 'kukue lē de, 'kī 'b Nyisva a dīda -mō. Bū nī 'kī 'b bū, -ē -bī Pielh 'du ye', ē wen:

16 «'Diyayin -na, -tī -mū', v 'cru la 'lī Nyisvacriēn 'kwli, ('kī 'b Judia a -ta') ē kō bū mu 'lu -mō. 'E mō □han-tī, Nyisva a -Hihiu* 'ē naa la 'lī bodiō Dafidi 'mū, 'ē 'cru la□a, -ē mō, Judia, nō- di la -Yusu 'a yraanyibli yī gba, 'kī 'b 'a kuklō a -ta'.

17 -Tē -Yusu -nu, 'ē -ha 'lī -a mū, 'kī -ba nu Nyisva a -kvan, kē- ē -nu, 'ē -ha 'lī Judia, 'kī bū nu Nyisva a -kvan.

18 -Tē Judia a 'mū, ē pū -Yusu 'crekonyibli -jī', 'wliye -mū', v 'pēē la□a, ē nō- ē -nu, 'ē -tō -cī, 'kī 'lī -cī a 'mū kī, 'ē ble 'lī yō', 'ē bi □hlon, 'a 'kwli 'ē -cre, 'a 'hmi 'ē -gble -tebli 'nyī lē.

19 Nyibli a pēpē, -v nī 'nē- Jrusredō 'kwli, dē a 'mū, -ē mu 'lu -mō, v 'win nī. E nō- nu□o, -cī a 'mū 'b dēē □nē Hakedama, 'kī 'lī -Juukōwin 'kwli, ē □hen 'nyre -hlv-cī.

20 'E mō -tēē, dē v 'cru la, 'kī 'lī Nyisva a -wlabecriēn* 'kwli, ē nō- -bū: Nyibli bū hie 'b 'a 'kayu bū,

-ē □dū 'nī 'tie 'lī□ī bū.

'Ya 'b 'lu de, dē -bī, v 'cru la, ē nō- -bū:

'A -kvan -mū', ē nī la, nyiblo -bī bū nu□o.

21-22 'A -tī o, -a blēē yī, -ba □mūō nyiblo lē, -ē di 'v Judia a -ta' bi. Nyiblo a 'mū, ē blēē yī bū mō nyiblodū -mū', -ē kō -a mū 'hven-, -v yī la Kōkōnyō □wien lē kōē, kōē 'lī tī -mū', -ē kō 'yri Saan Batisi pū la -Yusu 'nie 'lu 'yie bū, -bū yē -nyrōwō -mū' kī, -ē kō 'yri Nyisva nu la□a, -Yusu 'ē mu la 'lī yako 'kwli. Nyiblo a 'mū, ē kō -a mū 'hven-, -a 'mū kī -bibi -nī, -a 'mū nyibli -lee -nī, -ē mō, -a yī□ē nī, -Yusu -hōn 'lī 'kōkōnyibli 'nyī nī, 'ē 'hri 'klō.»

23 'Tī- Pielh 'mū -yre mō mu, -ē -bī ē wa nyibli nī 'hven 'nyre. -ē -bī a 'nyre mō Sosefū, 'b dēē □nē Basabasi, -ē -bī a 'nyre 'ē mō Matiasi.

24 -Tē v wa 'kī □nū 'nyre lē, -ē -bī v da Nyisva nī, v wen: «Kōkōnyō o, -mō yī nyibli a pēpē a □wlt, tōō nē -a mū nyiblo -bū, -ha 'lī, 'kī 'lī nyibli nī 'hven -bū 'nyī,

25 'kī bū nu -Yusu a -mōnanyō a -kvan -mū', Judia hie 'b bū, 'ē mu 'lī -tē -mū', ē kō bū mu 'lī.»

26 -Tē v -wē Nyisva a dīda -mō, -ē -bī v pū 'wla, 'wla a 'mū 'ē pū 'lī Matiasi a 'nyre. Matiasi a 'mū, ē nō- v pū -Yusu a -mōnanyō nī -pu □tū 'b -dō a 'mū kī.

2

-Tē Nyisva a -Hihiu* nu la didie

1 E kō la -Juukōē* a lē'mimle -bī, 'b dēē □nē Patikoti. -Tē lē'mimle a 'mū, 'a -nyrōwō nyre 'v, -ē -bī -Yusu a nyibli 'kukue lē, 'kī 'b -tē nī -dō, 'kī 'lī Jrusredō 'kwli.

2 'Kī v nī 'v -tē nī -dō a 'mū bū, tī nī -dō a tī 'yri, -ē -bī v 'win win, 'ē -hōn 'lī yako 'kwli, □wī yī -tē duduo bū 'yē nī -hi wen. Win a 'mū, ē kaa 'lī 'kayu a pēpē -mū' blē, -ē kō bū v 'kukue 'lī lē.

3 -ē -bī v 'yē -tebli -mū' nī, -ē 'wī- na a -huhli yī, 'ē pū dodoyo, 'ē □tū 'b □nū 'lu.

4 Kē- ē □tī 'mū, Nyisva a -Hihiu 'ē bi 'b nyibli a pēpē a 'mū kē', nyibli a 'mū 'b -tva dako a gblegble a win, 'waa 'mumu, v 'yī -yī a pūpū. Nyisva a -Hihiu a 'mū, ē nō- nu□o, 'v pī win a 'mū.

5 -ē -bī, 'kī 'lī Jrusredō 'kwli, ē kō la -Juukōē □dū, -v yī Nyisva □wien kōē. -Juukōē a 'mū, nū- -hōn la 'lī 'blugbī a gblegble klē, -v nī 'nē- 'klō a pēpē kī, 'v di Jrusredō 'kwli.

6 Nyibli a 'mυ, 'tɪ- υ 'mυ win a 'mυ 'wɪn mɔ mu, 'waa -hʊhʊɪ ya cigbe, 'b -di, 'b 'kukue lɛ, 'kɪ 'b -tuo a 'mυ kɪ. Ɛ kɛɛ 'waa pɛpɛ a ɔwɪ lɛ, -kɔtɪ υ yɪ -Yusu a nyibli 'nɪ 'ye, 'b pɪ 'bliwin a gblegble, 'tɪ- 'a -nɛ nyiblo, -ɛ di -tuo a 'mυ kɪ, 'ɛ yɪ 'a dɪɔn a 'bliwin 'wɪn.

7 Ɛ kɛɛ ɔnυ ɔwɪ lɛ dɪaktɪ, υ wɛn: «'Bɪ nyibli -bυ, -b yɪ hɛ, 'kɪ 'waa pɛpɛ, υ kɔ 'lɪ Galileɪbɔgbɔ 'kwli. 'Waa 'bliwin mɔ -juukɔwɛɪn.

8 Dɛ- kɔ -tɪ 'b pɪ -aan -nɛ 'bliwin 'lɪ, ɔa yɪɔɪ 'wɪn 'lɪ?

9 'Kɪ 'nɛ- -a mυ 'nyɪ nyibli nɪ 'nɛ-, 'b -hɔn 'lɪ Patɪbɔgbɔ 'kwli, -b -bɪ 'b -hɔn 'lɪ Mɛdɪbɔgbɔ 'kwli, kɔ Elamu, kɔ Mesopotami, kɔ Sude, kɔ Kapadɔsɪ, kɔ Pɔn, kɔ Asi,

10-11 kɔ Flisi, kɔ Pafili kɔ Esipubɔgbɔ 'kwli, kɔ Libi a 'bɔgbakɔtɔ -mυ' 'kwli, -ɛ 'mɛ Silɛnɪdɔ yɛ, kɔ Kɛtɪbɔgbɔ kɔ Arabibɔgbɔ 'kwli, -b -bɪ 'b -hɔn 'lɪ Rɔmɔdɔ 'kwli. -U -bɪ nɪ 'nɛ- -a mυ 'nyɪ, 'b mɔ -juukɔɛ, -b -bɪ 'yɪ -juukɔɛ 'pa-, kɛɛ, υ -hɛ -juukɔɛ. Kɛɛ, -aan pɛpɛ, -a yɪ 'nɪ 'wɪn, -tɛ υ pɪ -aan 'bliwin, 'b nɛ Nyɪsɔa a nunu-teblɪ gbagbɪ a -tɪ -mɔ lɛ.»

12 Ɛ kɛɛ 'waa pɛpɛ lɛ dɪaktɪ. 'A -tɪ, dɛ bu di 'lu -mɔ lɛ -hie, υ 'nɪ 'yɛɔɛ lɪɔɪ. Kɛ- υ pɪpɪ yɛ: «Dɛ a 'dɪ -bɪ dɛ a 'mυ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ 'lɪ?»

13 Kɛɛ, -b -bɪ nɪ 'b, 'b yɪ -Yusu a nyibli 'caa -nɪ, υ wɛn: «Nɔ ni ɔnυ nɪ.»

-Tɪ -bυ, Pielɪ lee dako, 'kɪ 'lɪ Patɪkɔtɪ a -nyɔwɔ 'kwli

14 Pielɪ kɔ 'a 'bɪo -Yusu a -mɔnanyɔ* nɪ -pu ɔtɪ 'b -do -mυ' 'hɛn-, 'tɪ- υ 'mυ -tɪ a 'mυ 'wɪn mɔ mu, -ɛ -bɪ υ 'du ye', Pielɪ 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, 'ɛ yɪ 'lɪ nyibli -hʊhʊɪ -mυ', -b nɪ 'b -mɔ -hlee -nɪ, ɛ wɛn: «'A mυ -juukɔɛ*, 'dagbɪ kɔ Jɪrusɛdɪɔ a nyibli 'hɛn-, ba pɪ 'mυ nɔa yɪ bυ, -tɪ 'n di -mɔ lɛ na, a 'mυɔb 'wɪn.

15 'Kɪ 'lɪ 'a mυ 'nyɪ, -b -bɪ wɛn 'nɪ, nyibli -bυ, nɔ -nɪ ɔnυ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ nɔ 'pa-, ɛ 'nɪ -nυɔɪ lɪ ɔnυ, -kɔtɪ 'yɪɪ, nɔ- 'tɛ 'ya 'b.

16 Kɛɛ, -teblɪ -bυ, -ɛ mɪ 'lu -mɔ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* Sɔɛɪ hɪa lɪɔɪ nɪ, tɪ -bυ, -ɛ nɛ, 'a 'yɪ ɔgbɔgbɛ klɛ. Kɛ- ɛ pɪ lɛ:

17 Nyɪsɔa wɛn 'nɪ, lɛ'bɔɔtɪ 'yɪ, -teblɪ -bυ,

-ɛ di 'lu -mɔ mu, ɛ nɔ- -bυ:

'N di 'na -Hihiu* dako a pɛpɛ 'nɪ -nyɪ.

'Aan 'yonɪ di -hɛ 'na win wɔn,

υ 'mυ -teblɪ 'ye,

'aan kukunyɔ di 'ya yanie,

'kɪ 'b Nyɪsɔa a -teblɪ kɪ.

18 'Na -Hihiu di bi 'b 'na -kɔannunyibli a pɛpɛ ke', nyɪbɛpɪ kɔ nɔgbɪ 'hɛn-, υ 'mυ 'na win wɔn -hɛ.

19 'N diɔɛ 'nɪ nu,

'kɪ 'lɪ yɔ' kɔ 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ,

a 'mυ -teblɪ 'ye, -ɛ di 'a mυ ɔwɪ lɛ -kɛɛ -nɪ.

A di 'ye -hlɔ, kɔ na-huhli, kɔ nahɔn 'hɛn-.

20 'Yɪɪ di 'nɪ jɛ, ɔhɔnpɪ di 'nɪ ɔhɪɪ,

ɔwɪ yɪ -hlɔ,

'tɪ- Kɔkɔnyɔ a -nyɔwɔ 'mυ 'b nyɛ,

-ɛ mɔ -nyɔwɔ gbagbɪ -mυ',

-ɛ kɔ 'kwli ɛ di 'b 'a -tɪ 'yɪ 'bɔa -nɪ.

21 Tɪ a 'mυ 'yɪ, -tonyiblo 'bɔ da Kɔkɔnyɔ,

Kɔkɔnyɔ a 'mυ, ɛ diɔɛ 'nɪ wa.»

22 Kɛ- Pielɪ pɪ de: «Yɪsɔɛkɔɛ*, ba pɪ 'mυ nɔa yɪ bυ: Nasaɛtɪ a -Yusu, Nyɪsɔa, nɔ- lee 'nɛɔɛ 'a mυ 'nyɪ, 'ɛ naa 'lɪɔɪ 'lɪ, 'ɛ nu ɔwɪɪɛkɛɛ-teblɪ a

gblegble, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, -ɛ diɔɛ nu, a 'mʊɔv yi, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- lee 'nɛɔɛ 'a mʊ 'nyɪ.

²³ Kɛɛ, -Yusu a 'mʊ, v pʊ 'a mɔɔɔ -jɪ, 'a naa 'lɪ Romakʊɛ, -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ 'lɪ, 'a kɔ 'vɔv tugbɛ 'yie, -ɛ diɔɛ nu, a 'mʊɔv 'la. Kɛɛ, -teblɪ a 'mʊ, Nyɪsʊa a ɔgbɛv, nɔ- hʊa laɔa, nɔ- hie laɔa 'lu -mɔ lɛ, tɪ -hɪ la a tɪ 'yri, 'tɪ- 'ɛ mu la 'lu -mɔ.

²⁴ -Tɛ -Yusu 'kʊ, Nyɪsʊa -ha 'lɪɔɪ 'kʊkʊv a 'kɪ bʊ, 'ɛ -haɔa 'kɔ, -kɔtɪ ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, 'kʊkʊv bʊ diɔɛ 'kɪ kɪ -kɔɔ -nɪ.

²⁵ 'ɛ mɔ -tɛɛ, kɛ- -aan 'baɪ gbagbʊ bodɔɔ Dafidɪ pʊ la, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', ɛ wɛn:

Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa, 'n yɪɔɪ 'nɪ 'ye 'a -nɛ tɪ.

'Kɪ ɛ nɪ 'v 'mʊ 'hʊɪ,

-ɛ diɔɛ nu, 'nɪ ɔha hʊannʊ pie.

²⁶ ɛ nɔ- nuɔɔ, 'nɪ kɔ plɔ a bleelɛ, kɔ,

'na win 'ɛ mɔ dɔdʊwin.

'Ye ɔbʊɪ 'n di 'kʊ, 'nɪ -pieɔɛ 'kɪ 'kʊkʊv a hʊannʊ,

-kɔtɪ 'n yɪɔɛ nɪ,

-ɛ mɔ, Nyɪsʊa di nu 'mʊ ɔhaandɛ -mɔ,

²⁷ 'nɪ yɪɔɛ, -ɛ mɔ, -mɔ Nyɪsʊa,

ɔyɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ hie 'lɪ 'mʊ 'kuo a 'bli bʊ,

kɔ, ɔyɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ -hɔn 'vɔv -mɔ',

'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -na nyiblo,

'na -plahʊɪ bʊ ɔhɔɔn 'lɪ 'dabio 'kwli.

²⁸ -Tɔɔ 'mʊ 'hru, 'n kɔ ɔbʊ na nɪ,

'tɪ- 'mʊ ɔhaan'kɔ kɔ.

'Kɪ 'v 'mʊ 'hʊɪ, 'kɪ -di 'v nɪ.

ɛ nɔ- diɔɛ nu, 'mʊ dɔdʊ nu dtaktɪ.»

²⁹ -ɛ -bɪ Pielɪ wɛn 'nɪ de: «'Na 'dtayɪnʊ -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', -aan 'baɪ gbagbʊ bodɔɔ Dafidɪ hla la, ɛ 'yɪ la 'a dtɔnʊ 'nyɛ ɔhɛn, -ɛ nuɔɔ, ɛ 'kʊ la nɪ, 'v -ha la 'vɔv 'v. 'A 'dabio 'tɛ nɪ 'nɛ- -aan 'bli.

³⁰ Kɛɛ, Dafidɪ a 'mʊ, ɛ mɔ la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ ɔntɔ, 'tɪ- 'ɛ yɪ la ɔa, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa 'sʊv la ɔa nɪ, -ɛ mɔ, Dafidɪ a 'mʊ, 'a 'yonʊ a 'yʊ -bɪ di -hɛ la bodɔɔ gbagbʊ, -ɛ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la 'a dakɔ yɪ ya.

³¹ -Tɛ Dafidɪ hla la ɔa, -ɛ mɔ:

Nyɪsʊa, ɔyɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ hie 'lɪ 'mʊ

'kʊkʊnyibli 'nyɪ bʊ,

kɔ, ɔyɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ -hɔn 'vɔv -mɔ',

'na -plahʊɪ bʊ ɔhɔɔn 'lɪ 'dabio 'kwli,

-Tɛ Dafidɪ hla la -tɪ a 'mʊ, -Yusu 'Kɪsʊ bʊ -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, bʊ 'hɪ 'kɔ, nɔ- kɔ -tɪ ɛ yɪ la 'ye, 'ɛ nɛ la ɔa -mɔ lɛ.

³² -Yusu -bʊ, -kɔtɪ 'n nɛ -mɔ lɛ, Nyɪsʊa -ha 'lɪɔɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ -ha ɔa 'kɔ. Dɛ a 'mʊ, -aan pɛpɛ, -v nɪ mɔ, -a 'yeɔɛ nɪ, ɔa hlɛɔɛ.

³³ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hɪ, Nyɪsʊa nuɔɔ nɪ, -Yusu 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'vɔv 'hʊɪ bʊ, Nyɪsʊa a ɔgbɛv 'ɛ -nyɪɔɛ 'kɪ, 'kɪ bʊ ya -a mʊ 'a -Hihɪyɪ, Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yɪ ya, ɛ mɔ -tɛɛ, -Hihɪyɪ a 'mʊ, 'ɛ ya -a mɔɔɔ yɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ a nɪ 'a 'yiyɛ -tɛ tɪ nɛ -bʊ.

³⁴ -Tɛ -Yusu -nu, 'ɛ 'hɪ 'kɔ, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, Dafidɪ a 'mʊ, ɛ 'yɪ la lɛ -nu. Kɛɛ, -Yusu, nɔ- Dafidɪ ɔhɛn 'nyɛ, -tɛ ɛ pɪ la lɛ: Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa lee 'na Kʊkɔnyɔ nɪ, ɛ wɛn: Nɪ mɔ 'na diidekɪbɪa kɪ bʊ, ɛ 'mʊɔv gba -gbagba,

³⁵ 'mʊɔv nu, ɔmʊ -na yraanyibli bʊɪ 'lu blɛ ɔtu.»

³⁶ Kɛ- Pielɪ pɪ de, ɛ wɛn: «'A mʊ Yisraekʊɛ a pɛpɛ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu -bʊ, a kɔ 'v tugbɛ 'yie, nɔ- Nyɪsʊa nu -aan Kʊkɔnyɔ, kɔ -aan Wanyɔ 'hʊɛn- -mɔ.»

37 Nyibli -mu', -v nu 'v, bu 'wɪn -ti a 'mu, -ε -bɪ ε -hɾɛn 'waa ɔwɪ lɛ dɪakɪ, 'v -tʷa Piɛl kɔ -Yusu a -mɔnanyʊ -bɪ -mu' a lɛ'betile, v wen: «Dɪayɪnu -na, dɛ- -a di 'kɪ nu 'lɪ?»

38 -ε -bɪ Piɛl ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «A -nɛ nyiblo 'bu nu 'v, bu hie 'v 'a -nɛ dɛ 'kuku bu, bu -nyɪ 'a 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsʷa, bu -hʷaɔa, 'kɪ bu puɔv 'nie 'lu, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsʷ a 'nyɾɛ 'kwɪlɪ, -ε dɪɔɛ nu, Nyɪsʷa 'mu 'a dɛ 'kuku a 'mu 'wɔwɪla -nɪ, 'tɪ -Nyɪsʷa 'muɔv 'a -Hihɪu -nyɪ.

39 Nɔ- mɔ dɛ, Nyɪsʷa pu la lɛ, ε di la nu, 'kɪ 'v 'a mu kɔ 'aan 'yonʊ 'hʷɛn-mɔ, kɔ 'kɪ 'v nyibli -mu' -mɔ, -v nɪ 'nɛ- 'kɔ a pɛpɛ kɪ, -ε ɔhɛn 'nyɾɛ, nyibli a pɛpɛ -bu, Nyɪsʷa di da, v 'mu 'a nyibli -hɛ.»

40 Piɛl na -tɪ -hʊɔhʊɪ -mɔ lɛ, -ε dɪɔɛ nu, v 'muɔv ɔhan-tɪ pu. Kɛ- ε -pu: «Ba wen, 'kɪ Nyɪsʷa bu wa 'a mu, 'a -batɪ 'nɪ ɔha 'a mu kɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ ε di nu, ε 'mu nyibli -mu', -v nɪ dɛ 'kuku kɔ.»

41 Nyibli -hʊɔhʊɪ 'kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, nu- pu Piɛl a win ɔhan-tɪ, 'tɪ- nyibli a 'mu, 'v pu ɔnu 'nie 'lu lɛ. -Nyɾɔwɔ a 'mu 'kwɪlɪ, nyibli, -v bɪ -Yusu a nyibli kɪ, v -wɛ 'lɪ nyibli a 'mɪlɪwɪ nɪ ta nɪ.

42 'A -nɛ tɪ, nyibli a 'mu, v ɔmuɛɔɛ lɛ, 'kɪ -Yusu a -mɔnanyʊ bu tɔɔ ɔnu Nyɪsʷa a -tɪ, 'v yɪ dɛ -mɔ -dɪdɪ -nɪ, 'v yɪ -Yusu a lɛ'boɔdiidɛ di -wɛ, 'v dɛ Nyɪsʷa.

-Yusu a nyibli a nunuklo

43 'A -nɛ nyiblo 'bu nu 'v, ε yɪ pie Nyɪsʷa, -kɔtɪ 'kɪ Nyɪsʷa nɛɛ 'lɪ 'a -mɔnanyʊ* 'lɪ, 'ɛ nɪ ɔwɪlɛkɛɛ-teblɪ -hʊɔhʊɪ.

44 Nyibli a pɛpɛ, -v kuo -Yusu ɔwɪv yɪ, v -mʊɛ nɪ, -teblɪ a pɛpɛ, v -kɔ, 'v ɔglɛɔɛ,

45 'v ple 'waa kuko-teblɪ, 'v -hɛ 'lɪ 'a 'wɪlyɛ 'lɪ, 'v ɔglɛɔɛ ɔhɪwɛnnyibli lɛ, -v nɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'waa 'kla-wɪlyɛ'yɪya ɔtɪ 'mu.

46 'A -nɛ -nyɾɔwɔ, 'kɪ v yɪ 'lɪ Nyɪsʷa a 'kagbau blɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʷa a dɪda a -ta', 'v yɪ yɪ blɛ -bɪbɪ -nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayo blɛ, 'v yɪ -Yusu a lɛ'boɔdiidɛ di, kɔ, 'v yɪ dɪɪ-teblɪ -mɔ -dɪdɪ -nɪ, 'kɪ 'lɪ ɔwɪv a 'vʊv'wɔwɪlɛ 'kwɪlɪ,

47 'v pu Nyɪsʷa 'nyɾɛ lɛ, dako a pɛpɛ 'v nuɛ 'waa dɛ, kɔ, 'a -nɛ -nyɾɔwɔ, Nyɪsʷa 'ɛ nɪɔɛ, nyibli -bɪ 'v kue -Yusu ɔwɪv yɪ, nyibli a 'mu, 'v yɪ -Yusu a nyibli kɪ bɪ.

3

Lɛ-yɪyɾɛnyɔ -mu', Piɛl lee la, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyɾɛ 'kwɪlɪ, 'a 'kʊɛ bu -wɛ

1 -Nyɾɔwɔ ɔdʊ 'kwɪlɪ, 'yɾʊ-hɪilɛ a tɪ 'yɪ, -tɛ Nyɪsʷa a dɪdatɪ nyɾɛ 'v, Piɛl kɔ Saan 'hʷɛn-, v mɪ 'lɪ Nyɪsʷa a 'kagbau bu, v 'muɔv da.

2 Nyɪsʷa a 'kagbau a 'mu, 'a -yaa kɔ 'majɪ -bɪ, 'v dɛɛ ɔnɛ Yɪnɔmajɪ. Nɔ- kɔ yɪ lɛ-yɪyɾɛnyɔ ɔdʊ nu 'v bu, 'ɛ 'yɪ -hʷan nalɛ nɪ yɪ, kʊɛ la 'lɪ 'a kʊɛlɛ 'yɪɛ bu. 'A -nɛ -nyɾɔwɔ, v yɛɔɛ nɪ, 'v ɔtʷɪ 'vɔv -tɪtɛ a 'mu bu, -ε dɪɔɛ nu, nyibli -mu', -v puɛ 'lɪ Nyɪsʷa a 'kagbau a -yaa 'kwɪlɪ, ε 'mu ɔnu 'wɪ lɛ -hʷa.

3 'Kɪ ε nɪ 'v bu, Piɛl kɔ Saan 'hʷɛn-, 'v mɪ 'lɪ Nyɪsʷa a 'kagbau a -yaa 'kwɪlɪ pa mɔ. Bu 'yɛ ɔnu, -ε -bɪ ε -tʷa 'waa 'wɪlyɛ a -hʊhʷa.

4 Piɛl kɔ Saan 'hʷɛn-, 'v ta 'lɪɪ 'yɪ lɛ -tata, -ε -bɪ Piɛl wen: «Ta 'nɛ- -a mu -mɔ lɛ gbee»,

5 Lɛ-yɪyɾɛnyɔ 'ɛ -tʷa 'waa 'yɪyɛ. ε nɔ- -mɔ -bɪ, 'a ɔwɪv 'yɛɔɛ nɪ, -ε mɔ, v dɪ -nyɪɔɛ ɔdedɛ.

6 -ε -bɪ kɛ- Piɛl pɪ 'kɪɪ yɪ dɛ, -ε mɔ: «'N 'yɪ 'wɪlyɛ -kɔ. Kɛɛ, dɛ 'n -kɔ, 'n di -mɔɔɔ 'nɪ -nyɪ: 'Kɪ 'lɪ Nasaletɪ a -Yusu 'Kɪsʷ a 'nyɾɛ 'kwɪlɪ, 'n yɪ -mu 'nɪ -lee -nɪ, 'du yɛ', -bu na»,

7 Pielh 'e 'ble 'a diidedabv kva, 'e 'du□o ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a bui ko 'a -gblekegbleke 'hven-, -v 'kv mo, v ko 'ki 'kli,

8 'e □plu, 'e nyra bu, 'ti- 'e -tva nuna, e ko Pielh ko Saan 'hven-, 'v pa 'li Nytsva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e ne, 'e □plui, ko, 'e pi Nytsva 'nyre le.

9 Nyibli a pepe -mu', -v ni 'v, v 'ye□e ni, -te e yi ni ne, ko, -te e pi Nytsva 'nyre le.

10 -Te v yru□o, -e mo, e no- yi mo 'v Nytsva a 'kagbau a 'maju ye' ble ni, -e -hve mo nyibli 'wli le, -e -bi 'waa pepe, v ta 'v ble, -kotl 'waa □wli kee le, 'ki v de a 'mu, -e mu 'lu -mo a -ta'.

-Te Pielh yi la 'li nyibli -mo -hlee -ni, 'ki 'li Nytsva a 'kagbau a -yaa 'kwli

11 Nyiblo a 'mu, -e ko 'kve -we, e 'ni -h□n□o 'v Pielh ko Saan 'hven- 'hvi. 'Ki v ni 'li Nytsva a 'kagbau a pupa -mu' bu, v dee Salomo a pupa. Nyibli a pepe -mu', -v 'win -ti a 'mu, e kee □nu le, 'v gba 'li cigbe.

12 -Te Pielh 'ye dako a 'mu, -v -di, -e -bi ke- e pi □nu yi, e wen: «'A mu Yisraekve, e 'ni 'kee 'li 'aan □wli le, -te nyiblo -bu a 'kve -we a -ti. A 'ni 'yee 'li□t, -e mo, -aan 'kl ko -ba ko Nytsva a nvele diaki a -ti, nu- nu□o, nyiblo -bu, -e 'yi la nale -yi, 'e yi ke nale.

13 'Dun-, e 'yi 'mu le -ni. Kee, Nytsva -mu', -aan 'bainv Abrahamv, ko Yisaki, ko Sakobv 'hven-, v de la, v ko -aan 'bainv -bi 'hven-, Nytsva ni -do a 'mu, e no- 'nyi 'a -kvanunyo -Yusu -ti a 'yi'hubva. E no- nu□o, nyiblo -bu a 'kve 'e -we. -Yusu a 'mu, 'a mu pu□v Romakve -ji', 'ti- 'waa -gubnoma Pilati 'e pu□ □ne -bati le, 'ti- 'e pu le, e 'mu□v bu te, kee, 'a mu -mo -bi, a pu□v -ti 'lu le, 'a pu le, -Yusu mo -balvnyiblo □nu, 'a -ti, Pilati 'ni 'tee 'li□t bu, bu 'la□a.

14 Kee, -Yusu a 'mu, e -nyi 'a dtovv Nytsva ni pepe, 'e 'sii 'v yi, 'ki 'v Nytsva ye'. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'ni -hva□a mo□o, 'ki Pilati bu te mo□o bu, kee, -balvnyiblo □du, -e ni mo □ji', no- a -hva Pilati bu te mo bu, -Yusu 'mu mo 'v -balvnyiblo a 'mu, 'a -ta' bi.

15 Ke- a -nu, 'a 'la -Yusu -mu', -e -ni□e, nyibli 'v kve 'klo yrayrv -mu', -e 'ye ni -we 'li. Kee, Nytsva -ha 'li□t 'kukvnyibli 'nyi ni, 'e -ha□a 'klo. -Te -Yusu 'hri mo 'klo, -aan 'mumu, -a 'ye mo□o ni.

16 Nyiblo -bu, a -yi, 'ti- -e nyra 'ne- 'a mu ye' bu, -te -a kuo -Yusu a 'mu □wlv yi, e no- nu□o, -Yusu a 'mu 'e nu□o, 'e yi 'ki nale. -Yusu a 'mu, no- nu□o, 'ti- nyiblo -bu, 'e kuo □ne □wlv yi, -Yusu 'e nu□o, 'a 'kve 'e -we. E no- a yi 'ki 'ye.

17 -E -bi 'ki, 'diayv -na, 'n yi□e ni, a ko 'aan nyibli gbagbi 'hven-, de -mu', a nu -Yusu -mo, a 'yi□t -yi.

18 Kee, -te a 'la -Yusu, e □hen 'nyre, -e mo, de -mu', Nytsva naa la 'li 'a winwlvn-hanyo* a pepe wlvn, e na la -mo le, de a 'mu, Nytsva nu□o ni, 'e nyre 'v. E no- mo: Wanyo -mu', e pu la le, e di la 'a dako yi ya, Wanyo a 'mu, e ko bu 'ye □hven, 'ti- e 'mu 'kv.

19 'A -ti o, ba hie 'v 'aan de 'kuku bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nytsva, -e di□e nu, e 'mu 'aan de 'kuku a 'mu 'wvwa -ni,

20 'ti- Kvkonyo Nytsva a □gbetv, e 'mu□v nu, a 'mu plv a bleele ko, ko, e 'mu 'a mu -Yusu yi ya, -e mo Wanyo -mu', e -ha la, see la, 'ki 'v 'aan -ta'.

21 -Te ti ne -bu, -Yusu 't'e di 'li yako 'kwli bu ni, e 'mu□v gba -gbagba, ti -mu' -ko 'yri Nytsva di -tebli yrayrv nu, e 'mu 'v nyre. -Ti a 'mu, Nytsva □tu la□a 'a winwlvn-hanyo wlvn, 'v hla la□a, ti -hi la a ti 'yri.

22 'E mo -tee, ke- winwlvn-hanyo Moise pu la, -e mo: Kvkonyo Nytsva di -ha winwlvn-hanyo, 'ki 'li -aan dako 'nyi, e 'mu 'mu yi 'wt. -Ti a pepe -mu', e di hla, ba pu□v nua yi bu.

²³ Nyiblo, 'bu 'ye ni di winwlon-hanyo a 'mu, 'a win nua yi bu ni pu, u bleɛ yi, bu -ha 'li□i dako 'nyi, u 'mu□u 'la.

²⁴ Kɔɛ la 'li Nyisua a winwlon-hanyo Samueli -mo bu, ko winwlon-hanyo -bi -mu', -u kɔɛ 'u□u -mo bu, -tebli -bu, -ɛ mi ke 'lu -mo, 'a pepe, u hla la□a ni.

²⁵ -Ti -mu', Nyisua naa la 'li 'a winwlon-hanyo wlon, ɛ hla la, 'a mu -ko -ti 'ɛ hla la□a. 'Yri -mu', Nyisua □tu la, ɛ ko -aan 'batu hʉen-, 'a mu -ko -ti, 'ɛ □tu la 'yri a 'mu. 'E mo -tɛɛ, kɛ- ɛ pi la Abrahamu yi, -ɛ mo: 'Ki 'n di 'li -na 'yonu a 'yonu 'li -naa -ni, 'mu 'klo -bu, 'a nyibli a pepe □haandɛ -mo nu.

²⁶ 'A mu -mo yi-henyibli, -u ko -ti Nyisua 'ɛ -ha 'li 'a -kɔannunyo -Yusu 'kukonyibli 'nyi, 'ɛ -ha□a 'klo, -ɛ di□e nu, ɛ 'mu 'a mu □haandɛ -mo nu. □Haandɛ a 'mu, ɛ no- mo, bu -hɛɛ nɛ 'a mu, ba hie 'u 'aan dɛ 'kuku bu.»

4

-Te -Juukɔɛ a nyibli gbagbi yɛɛ la Pielɛ ko Saan 'hven -ti*

¹ Pielɛ ko Saan 'hven-, -u mo -Yusu a -monanyo*, bu ni 'li dako a -mohleele 'kwli, -ɛ -bi Nyisua a -cɔhlɔnpinyo* a nyibli gbagbi, u nyre 'u ni, u ko Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyo a nyibli gbagbi, ko Sadusi□tumu* a nyibli -bi 'hven-. (Sadusi□tumu a nyibli a 'mu, u nu- hɛɛ□ɛ, -ɛ mo, ɛ 'yi 'li□i 'li -wɛ, 'ki -tonyiblo 'bu 'ku, 'ti- Nyisua bu -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, bu -ha□a 'klo.)

² -Juukɔɛ a nyibli gbagbi a 'mu, -u -di, u 'yi plo a bleɛɛ -ko, -ɛ nu□o, -Yusu a -monanyo a 'mu, u tɔɛ dako ni, -ɛ mo, Nyisua -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi ni, 'ɛ -ha□a 'klo, ɛ □hen 'nyre, -ɛ mo, ɛ -wɛ 'li nyiblo bu 'ku ni, Nyisua bu -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, bu -ha□a 'klo ni.

³ -Te -Juukɔɛ a nyibli gbagbi a 'mu, u nyre 'ki 'u, -ɛ -bi u klo -Yusu a -monanyo a 'mu ni. -Te 'tɔ -wɔn a -ti, 'u 'yi □nu -bati lɛ -puu -ni, 'u pu □nu □ji'.

⁴ Kɛɛ, nyibli -mu', -u 'win -Yusu a -ti, 'waa -huohu kuo -Yusu □wlu yi, 'u bi -Yusu a nyibli ki. ɛ no- nu□o, 'ki 'li -Yusu a nyibli a pepe 'nyi, 'u -wɛ ke 'li nyibepu a 'miliwi ni □hun.

⁵ -Te -nyre -nye, -ɛ -bi -Juukɔɛ a nyibli gbagbi, ko Nyisua a tetetɔonyo, -u ni 'li Jrusɛdɔ 'kwli 'hven-, nu- 'kukue lɛ, 'ki u 'mu -Yusu a -monanyo -bati lɛ -puu -ni.

⁶ Nyisua a -cɔhlɔnpinyo a nyiblo gbagbu, -ɛ mo Hanɪ, ɛ ni -tuo ki -wɛ, ɛ ko Kaifu, ko Saan, ko Alesadri, ko Hanɪ a 'mu, 'a □tugba a nyibli -bi 'hven-.

⁷ -Te 'waa pepe a 'mu, u -wɛ ti ki, -ɛ -bi u lee nyibli, 'ki bu ya □nu -Yusu a -monanyo ni 'hven- a 'mu yi. -Te u nyre 'ki 'li □nu 'nyi, -ɛ -bi u yi □nu lɛ 'ni 'beti -ni: «Nyiblo a 'di -bi, -ɛ -nyi 'a mu 'khi, ko, -ɛ lee nɛ 'a mu, -ɛ mo, ba nu□o, lɛ-yiyɛnyo -mu' bu na 'li?»

⁸ Nyisua a -Hihiu* koo Pielɛ win ki pepe. 'A -ti, kɛ- ɛ pi, 'ɛ -hɪhtɛ □nu kle, ɛ wen: «'A mu dako a ye'nanyo, 'a mu nyibli gbagbi,

⁹ a pi ke -a mu -bati lɛ, 'a yi ke -a mu 'beti -ni, 'ki 'u □haandɛ -bu, -a -nu a -ta', 'ki 'u lɛ-yiyɛnyo -mo. -Te a yi -a mu lɛ 'beti -ni,

¹⁰ 'a mu -bu, a ko dako a pepe, -u mo Yisraekɔɛ 'hven-, ba ko 'a yiyie, -ɛ mo, nyiblo -bu, -ɛ ni mo 'a mu ye', -ɛ ko 'kɔɛ -wɛ, Nasaletɪ a -Yusu 'Kɪsu, ɛ no- ko 'kɪ -nu□o, 'a 'kɔɛ a 'mu 'ɛ -wɛ. -Yusu a 'mu, ɛ no- a ko 'u tugbe 'yie, a 'la. ɛ no- Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, ɛ -ha 'klo.

¹¹ 'Ki 'li Nyisuaɛrɪɛn 'kwli, u 'ɛrɪ la -ti, 'ki 'u -Yusu a -ta'. -Ti a 'mu, u 'ɛrɪ la, ɛ no- -bu, 'Katuo -mu', 'a mu 'kayoponyo,

a 'yi -hva ba nuu -kvan 'yri,
a pu bu,

ε no- -he 'katuo gbagbu.

Κε- Nyisva a win pi. 'Katuo a 'mu, no- mo -Yusu. ('Kayuponyu -mo -bi, u nu- mo 'a mu.)»

12 Κε- Pielh pi de: «-Yusu ni -do, ε no- -we 'li -bu wa nyibli, 'ki 'u Nyisva a -bati a -ta'. 'Ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki, Nyisva 'yi nyiblo □du -ha, 'ki -bu wa -a mu.»

13 -Gbolugbo a nyibli, u yi□i 'ni 'ye, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, u 'ni -pie□e li hvannu, 'bu yi -mo le ni ne, -ε ko -ta', -gbolugbo a nyibli a 'mu, u yi□e ni, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, u 'yi 'crien gbagbu □du -yi, 'ti- u 'yi nyibli gbagbi 'pa-. De a 'mu, ε kee 'waa □whi le. Kee, u yru □nu ni, 'u yi□e, -ε mo, u ne mo -Yusu -mo.

14 Kee, u 'yi 'li□i 'li -we, bu hla□a, -ε mo, le-yiyrenyo a 'kve 'yi -we, -koti 'ki ε ni 'u □nu ye' bu.

15 -ε -bi u lee Pielh ko Saan 'hven- ni, 'ki bu 'hri 'li □nu 'nyi. -Te u 'hri 'li □nu 'nyi, -ε -bi u -tua 'waa dtonu a le'betile,

16 u wen: «De a 'di -bi -a di nyibli bu -mo nu 'li, -ε nu□o, nyibli a pepe, -u ni 'ne- Jrusredto 'kwli, u yi□e ni, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, u nu □whilekeede gbagbu. 'Ti- -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba hla□a, -ε mo, hi □nu, u 'yi□i -nu.

17 -Ba -hwi 'li 'yie bu, -ba ti □nu, -ε di□e nu, u 'ni □ha -Yusu a -ti -mo le na de, 'ki 'u nyibli □du ye'. ε no- di□e nu, de -bu, -ε mu 'lu -mo, 'ki ε 'ye ni di 'blugba a pepe ki bu 'heen -ni.»

18 'Ti- u 'mu -yre, -ε -bi u da Pielh ko Saan 'hven- ni de, u wen: «A 'ni 'naa 'li -Yusu a -ti -mo le de, 'ki 'u nyibli □du ye'.»

19 Kee, Pielh ko Saan 'hven-, u □tu □nu □won, u wen: «'Aan □gbetu, ba 'ye□e, 'bu mo, 'bu nco 'u le, 'ki 'u Nyisva ye', 'ki -ba □tuu 'u 'a mu, 'ε -hi 'u, -ba □tuu 'u Nyisva 'u.

20 De -bu, -a 'ye, ε ko -ti -bu, -a 'win, -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba ma wien, -ba 'yi□i ki -hlee -ni.»

21 -Juukve a nyibli gbagbi, u 'ni 'ye□e 'hru, bu di gba, bu di Pielh ko Saan 'hven- □hven □tu, -ε nu□o, nyibli a pepe, u pu Nyisva 'nyre le, 'ki 'u de -mu', -ε mu 'lu -mo a -ta'. ε no- ko -ti, nyibli gbagbi a 'mu 'u yi nyibli a hvannu pie, 'u yi Pielh ko Saan 'hven- -lee -ni, -ε mo: «'Bu mo, 'ba 'tε yi 'aan nununmli a 'mu 'lu -mo ni gbe, -a di □tu 'a mu □hven», 'ti-, 'u te □nu bu.

22 Nyiblo a 'mu, -ε ko 'kve -we, 'ki 'li □whilekeede 'kwli, ε ko 'yri a -wli ni 'hven, 'ε ni de le.

-Te -Yusu a nyibli de la Nyisva

23 -Te u te 'ki Pielh ko Saan 'hven- bu, -ε -bi u mu 'li 'waa 'bio -mo, -tebli a pepe a 'mu, Nyisva a -cohlunpinyu* ko nyibli gbagbi -bi 'hven-, u lee □nu, 'u na□a -mo le.

24 -Te u 'win -ti a 'mu, -ε -bi u -tua Nyisva a dtda, 'ki 'li 'lule-hihie ni -do 'kwli, u wen: «Kokonyo, -mo nu yako ko -tutu, ko 'yru 'hven-, ko 'a -ne de, -ε ni 'ne- 'klo ki.

25 -Aan 'bai gbagbu bodto Dafidi, -ε mo -na -kvannunyo, Dafidi a 'mu, -na -Hihiu* nu la□a ni, 'ε hla la□a, -ε mo:

De- ko -ti dako a gblegble -mu', -u 'yi -Juukve* 'pa-, 'u 'yaa 'li 'waa dtonu,

'ti- 'u pi yru,
'u yi -tebh -hwin 'lu -mo le -hie,
'ki 'u Kokonyo -mo 'li?

Κεε, -teblh a 'mv, v 'yɪ 'lɪ 'a nunuo 'lɪ -wɛ.

26 -Tɔtɔ -bɔ, 'a 'blɔgbɪnaanyɔ bibi 'yɪ lɛ,
-ɛ dɪɔ̄e nu, v 'mv Kɔkɔnyɔ yɪ -wɔn,
ɛ kɔ Wanyɔ -mv',
ɛ pɔ la lɛ, ɛ dɪ la ya 'hɛn-.

Κε- Dafɪdɪ pɔ la.

27 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'kɪ 'nɛ- 'dɪɔ -bɔ 'kwli, 'kɪn Helɔdɪ kɔ -gɔlɔnɔma Pɔstɪ Pilatɪ
'hɛn-, v bibi 'yɪ lɛ, v kɔ dakɔ a nyibli -mv', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, kɔ Yisraekɔɛ
a ɔ̄tugbi 'hɛn-, 'kɪ bɔ -wɔn -na -kwannunyɔ -Yusu yɪ. ɛ nɔ- 'ha 'lɪ, 'kɪ bɔ
mɔ Wanyɔ -mv', -pɔ la lɛ, -dɪ la ya.

28 Κεε, -teblh nɪ -do -mv', -mɔ 'Klɪkɪnɪnyɪsɔa, -hie la 'lu -mɔ lɛ, kɔ -yra la,
see la a tɪ 'yɪ, ɛ nɪ -do a 'mv, ɛ nɔ- v -wɛ 'lɪ bɔ nu.

29 -ɛ -bɪ -tɛ tɪ nɛ -bɔ, Kɔkɔnyɔ o, 'ye kɛ -tɪ v -hla, v wen: -A dɪ ɔ̄tu 'a mv
ɔ̄hɛn. 'A -tɪ o, -a mv -bɔ, -v mɔ -na -kwannunyibli, -nyɪ -a mv 'klɪ, -a 'nɪ
ɔ̄ha hɔannɔ pie, 'kɪ -ba na -na -tɪ -mɔ lɛ.

30 Nuɔ̄o, nyibli bɔ 'yeɔ̄e, -ɛ mɔ, -nɪ 'klɪ kɪ. Kɔ, nuɔ̄o, nyibli a 'kɔɛ bɔ -wɛ,
kɔ, -bɔ nu ɔ̄whɪkɛɛ-teblh -bɪ, 'kɪ 'lɪ -na 'Yu -Yusu, -nyɪ 'klɪ a 'nyɛ 'kwli.»

31 -Tɛ v -wɛ 'kɪ Nyɪsɔa a dɪda -mɔ, -ɛ -bɪ -tɛ -mv', v 'kukue wen 'v lɛ, 'a
-tɔtɔ -tɔa 'hɪhɪlɛ. -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu -mv', -ɛ nɪ 'v ɔ̄nɔ ke', ɛ kɔɔ ɔ̄nɔ
win kɪ pɛpɛ, 'ɛ nuɔ̄o, -Yusu a nyibli a 'mv, 'kɪ v 'ye nɪ pie hɔannɔ, 'v yɪ
nyibli Nyɪsɔa a -tɪ -lee -nɪ.

-Tɛ -Yusu a nyibli ɔ̄glɛ 'waa kɔkɔ-teblh

32 -Tonyibli a pɛpɛ -mv', -v kuo -Yusu ɔ̄wɔ yɪ, ɔ̄han-tɪ 'v -hɔ, kɛɛ, v kɔ
'lɔlɛ-hihie nɪ -dɔ. 'Kɪ 'lɪ ɔ̄nɔ 'nyɪ, nyiblo ɔ̄dɔ 'nɪ -pɔɔv lɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɪ -do, ɛ
nɔ- kɔ 'a kɔkɔ-teblh, kɛɛ 'a -nɛ nyiblo, -teblh a pɛpɛ, ɛ -kɔ, ɛ yɪɔ̄tɪ 'nɪ ɔ̄gla, ɛ
kɔ 'a 'bɪo a pɛpɛ 'hɛn-.

33 -Yusu a -mɔnanyɔ* kɔ 'klɪ dɪaktɪ, 'kɪ bɔ lee nyibli lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -Yusu
'Kɪsɔ 'kɔ, ɛ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hrɪ 'kɔ. -Yusu a nyibli a 'mv,
Nyɪsɔa nɪ ɔ̄nɔ ɔ̄haande -mɔ dɪaktɪ.

34 'Kɪ 'lɪ ɔ̄nɔ 'nyɪ, nyiblo ɔ̄dɔ 'nɪ 'yeɔ̄e lɪ ɔ̄hɛn, -kɔtɪ 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ
'v, 'bɔ kɔ -ciɔ kɔ 'kayo, ɛ pleɔ̄e nɪ,

35 'ɛ gbɛ 'lɪ 'a 'wliye a 'mv -Yusu a -mɔnanyɔ -mɔ, -ɛ dɪɔ̄e nu, v 'mvɔ̄v
nyibli lɛ ɔ̄gla, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ 'waa 'kla-wliye'yɪya ɔ̄tɪ 'mv.

36 ɛ kɔ nyiblo ɔ̄dɔ. 'A 'nyɛ mɔ Sɔsɛfɔ. Lɛfɪpɔɔtugba* a nyiblo ɔ̄nɔ. 'Kɪ
ɛ kɔ 'lɪ Sɪpɛɔblɔgba 'kwli, -Yusu a -mɔnanyɔ 'v ɔ̄tue laɔ̄a Banabasnyɛ, -ɛ
ɔ̄hɛn 'nyɛ, -ɛ ɔ̄tɪ 'lɪ nyibli ɔ̄wɔ 'kwli blɛ.

37 Sɔsɛfɔ a 'mv, ɛ plo 'a -ci -bɪ, 'tɪ-, 'ɛ gba 'lɪ 'a 'wliye -Yusu a -mɔnanyɔ
-mɔ.

5

Ananiastɪ kɔ Safila 'hɛn-

1 ɛ kɔ la nyɪbɛyɔ ɔ̄dɔ. 'A 'nyɛ mɔ Ananiastɪ. 'A nugba a 'nyɛ mɔ Safila.
U nɔ- plo 'waa -ci -bɪ,

2 Ananiastɪ 'ɛ ɔ̄tu 'wliye a 'kɔtɔ -bɪ bɔ, 'ɛ gba 'a dɛ -bɪ -mv' -Yusu a
-mɔnanyɔ* yɪ. 'A nugba yɪɔ̄e nɪ, -ɛ mɔ, 'a nyɪbɔ ɔ̄tu 'wliye a 'mv, 'a 'kɔtɔ
-bɪ bɔ.

3 -Tɛ Ananiastɪ a 'mv, ɛ nyɛ 'kɪ 'v, -ɛ -bɪ Pielɪ wen: «Ananiastɪ, dɛ- kɔ
-tɪ ɔ̄nɪ -ha 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbɔ Satan mɛ lɛ, 'ɛ kɔɔ -mv win kɪ, 'ɛ
nuɔ̄o, ɔ̄nɪ nɪ hɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a -Hihɪu* ye', -ɛ mɔ, 'aan -ci, a plo wen, 'a
'wliye a pɛpɛ, nɔ- -bɔ 'lɪ? Κεε, ɔ̄tu 'a 'kɔtɔ -bɪ bɔ.

4 -Tɪ- ɲmu -ci a 'mu plo mo mu, ɲbi e 'yɪ -mo 'pa-, ɲyɪɲɪ -ko? 'Bɪ -mo koɲo -o. -Te ploɲo, -mo ko 'a 'wliye -we. ɲBi e 'yɪɲɪ 'pa-? De- nuɲo, ɲni -yraɲa, 'kɪ 'lɪ -na ɲwɪ ki, 'kɪ -bu nu hɪdɪ -bu 'lɪ? E 'yɪ -tonyibli 'pa-, ɲyɪ ɲnu hɪ le -nuu -ni, kee, Nyɪsɪa, e no- -nuu hɪ le.»

5 -Te Ananiastɪ 'wɪn wuntɔbɪ a 'mu, ti nɪ -do a ti 'yri, -e -bi e bi ɲhlɔn, 'e 'ku. E nuɲo nɪ, nyibli a pepe -mu', -v 'wɪn -tɪ a 'mu, v bi huannu' diaktɪ.

6 Gbloyɔ -mu', -v nɪ 'b, v 'hɪnhɪanɲa danɪ le, 'b gbaɲa, 'b -ha 'vɲv 'b.

7 -Haawɪ nɪ ta bu -hi, -e -bi Ananiastɪ a nuɲba nyre 'lɪ 'a 'bio 'nyɪ nɪ. De -bu, -e mu 'lu -mo, e 'yɪ 'vɲv ɲdedede 'hɪvɪ -yɪɪ -nɪ.

8 -E -bi Pielɪ 'bɛtɪɲe nɪ, e wen: «ɲBi seyt-seyt, -te a plo 'aan -ci, 'a 'wliye a pepe, no- -bu?» -E -bi e wen: «Iin, 'wliye a pepe, no- ɲnu.»

9 -E -bi Pielɪ wen 'nɪ de: «-Bɪ' a -nu, -ko -na nyɪbɪv 'hɛn-, 'a -yra hɪdɪ -bu, -e diɲe nu, a 'mu Nyɪsɪa a -Hihɪu 'yɪ ɲte 'lɪ? 'Ye ke, nyibli, -v -ha 'v -na nyɪbɪv 'b, -te e 'ku, 'kɪ v nɪ 'v ɲhɪan.yɪ. -Na 'mumu, -di 'nɪ 'ku -we, v 'mu -mu ɲtu mo gba.»

10 Ti nɪ -do a ti 'yri, -e -bi e bi ɲhlɔn, 'kɪ 'v Pielɪ a 'mumu 'yɪ ɲhlɔn, 'e 'ku, gbloyɔ -nɪ wen, 'v -pa. Bu 'yeɲe, -e mo, nuɲba a 'mu, e 'ku nɪ, -e -bi v gbaɲa nɪ, 'v pɪv 'vɲv 'a nyɪbɪv 'hɪvɪ bu.

11 'Cɔe a nyibli a pepe, ko nyibli -bi -mu', -v 'wɪn, v bi huannu' diaktɪ.

-Yusu a -mɔnanyɔ nu ɲwɪlekeɛ-tebli -huɔhɪ*

12 -Yusu a -mɔnanyɔ nɪ ɲwɪlekeɛ-tebli -huɔhɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪa a 'nyre 'kwɪlɪ. 'Kɪ -Yusu a nyibli a pepe 'kukue 'lɪ Nyɪsɪa a 'kagbau a -yaa 'kwɪlɪ le, 'kɪ 'lɪ pupa -mu', v de Salomo a pupa.

13 Nyibli -mu', -v 'yɪ -Yusu ɲwɪv yɪ -kuo -nɪ, v yɪ pie la huannu, 'kɪ bu bi ɲnu ki. Kee, ke- e nɪ 'mu, 'v 'bɪa la 'waa -tɪ 'yɪ diaktɪ.

14 -Tonyibli -huɔhɪ, nuɲbi ko nyɪbɛpɪ, v kuo Kukonyɔ -Yusu ɲwɪv yɪ, 'v yɪ -Yusu a nyibli kɪ bi.

15 Nyibli gbe la 'waa 'hɔhɪrennyɔ, 'v pɪe la 'v ɲnu 'safɪv ko kɔe 'hɛn- kɪ blɛ, 'kɪ 'lɪ 'hriɪ wɔn le, -e diɲe nu, ti -mu' -ko 'yri Pielɪ di 'v -hɪɪ mo di, 'a ɲgbɛtvɪ 'bɪv 'yɪ -v -bi le -hɪren, 'a -hiko dadɪv 'mu ɲnu le -hɪren.

16 'Du -mu', -v ɲglaa 'lɪ Jrusɪe le, nu- nyibli -hɛn 'lɪ kle, 'v ye 'waa 'hɔhɪrennyɔ, ko nyibli -mu', 'kuo -hɔn* nɪ 'v ke' le, 'waa pepe a 'mu, 'waa 'kɔe 'e yɪ -we.

-Te -Juukɔe a nyibli gbagbɪ ɲtui la -Yusu a -mɔnanyɔ* ɲhɪven*

17 -E -bi Nyɪsɪa a -cɔhɔnɲinyɔ* a nyibli gbagbɪ, ko nyibli a pepe -mu', -v nɪ 'vɲv 'hɪvɪ, -v mo ɲtumu -mu', v de Sadustɪtumu* a nyibli, ca 'yɪɪ 'lɪ ɲnu nɪ, 'kɪ 'v -tebli -mu', -Yusu a -mɔnanyɔ nɪ a -ta', 'v -yraɲa, 'kɪ bu nyra ɲnu bu,

18 'v klo -Yusu a -mɔnanyɔ a 'mu, 'v pɪv ɲnu ɲjɪ'.

19 Kee, 'tɔ', 'kɪ Nyɪsɪa a lelenyɔ ɲdu -ha 'v ɲjɪkayɪ a 'maji le, 'e 'hɪɔɔ ɲnu, 'e lee ɲnu, e wen:

20 «Ba mu 'lɪ Nyɪsɪa a 'kagbau a -yaa 'kwɪlɪ, -e diɲe nu, 'klo yrayɪv -mu', -Yusu -ya, a 'mu 'a -tɪ nyibli -lee -nɪ.»

21 -Tɪ -mu', Nyɪsɪa a lelenyɔ -hla, -Yusu a -mɔnanyɔ ɲtuu 'v -tɪ a 'mu nɪ. -Nyrajɪrɪ', 'v mu 'lɪ Nyɪsɪa a 'kagbau a -yaa 'kwɪlɪ, 'v -tua nyibli a tɔɔle.

-E -bi Nyɪsɪa a -cɔhɔnɲinyɔ a nyiblo gbagbɪ, ko nyibli -mu', -v nɪ 'vɲv 'hɪvɪ, v nu- -mo -bi, v 'kukue -Juukɔe a 'blugba a nyibli le, 'kɪ 'v 'waa -gbolugbo gbagbɪ a -ta'. -Te v 'kukue 'kɪ le, -e -bi v lee Nyɪsɪa a 'kagbau a 'yieɲtunyɪv nɪ, -e mo, bu bla -Yusu a -mɔnanyɔ, 'kɪ 'lɪ ɲjɪkayɪ bu.

22 Kee, -te v nyre 'lɪ ɲjɪkayɪ a 'mu bu, v 'yɪ 'lɪ ɲnu bu -yee -nɪ, 'v ɲhɪan -mo, 'v -mu, 'v lee -gbolugbo a nyibli, v wen:

23 «-Te -a nyre 'li, □jukayu a 'maji 'sii yi, 'ε κε 'υ λε -tee, □jukayu a 'yie□tunyυ 'υ ni 'υ 'waa -tuo ki ble -tee, 'ki 'υ 'maji 'yri. Kee, -te -a -ha 'υ 'maji le, -a 'yi 'li □jiklapi □du bu -yee -ni.»

24 Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyυ a nyiblo gbagbu, ko -cohlunpinyυ gbagbu 'huen-, -te υ 'win -ti a 'mu, -ε mo, -Yusu a -monanyυ bu 'yi 'li □jukayu bu -ni a -ti, de bu di 'lu -mo le -hie, ko, de -bu, -ε di 'lu -mo mu, υ 'yi□t -yi.

25 -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyiblo □du nyre 'υ ni, ε wen: «Ba 'ye ke, nyibli -mu', a pu □ji', -te ti ne -bu, 'ki υ ni 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'υ tve nyibli.»

26 -Te υ 'win, -ε -bi Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyυ a nyiblo gbagbu, ko 'a nyibli 'huen-, υ mu ni, 'υ -mia -Yusu a -monanyυ kle. Kee, υ 'yi 'li□t 'kluke 'kwli -nuu -ni, -ε nu□o, υ yi pie nyibli a huannu, υ ni □ha □nu 'hi -mo le pu, 'ki bu 'la □nu a -ti.

27 -Te υ -mia 'ki □nu kle, -ε -bi 'ki υ gba 'li □nu -gbolugbo gbagbu yi, Nyisua a -cohlunpinyυ a nyiblo gbagbu 'ε -tua 'waa le'betile,

28 ε wen: «-A lee mo 'a mu ni -tee, -ε mo, a 'ni 'lee 'li -Yusu a -ti nyiblo □du. Ba 'ye ke de, a -nu. 'Aan toole kaa 'li Jrusredio a pepe ni, 'ti-, 'a -hve ba pu -a mu -Yusu a 'koku-ti 'lu le.»

29 Kee -ε -bi Pie□t ko -Yusu a -monanyυ -bi 'huen-, υ □tu □nu □won, υ wen: «Yi-henyiblo, -a bleε yi, -ba □tuu 'υ, ε no- mo Nyisua, ε 'yi -tonyibli 'pa-.

30 -Yusu -bu, a ko□ la 'υ tugbe 'yie, 'ki ε 'mu la 'ku a -ti, Nyisua -bu, -aan 'bauu de la, no- -ha 'li□t 'kukonyibli 'nyi, 'ε -ha□a 'klo,

31 'ε nu□o, -Yusu a 'mu 'ε mu 'υ□υ 'hvi, 'ki 'li yak□ 'kwli, Nyisua a 'mu 'ε -nyi□e 'kl, 'ki bu mo 'luynuny□ ko Wanyo. De a 'mu, Nyisua nu□o ni, -ε di□e nu, ε 'mu Yisraekue 'kl -nyi, 'ki bu hie 'υ 'waa de 'kuku bu, υ 'mu 'waa 'klo a pepe Nyisua -nyi, Nyisua 'mu 'waa -tebli 'kukui a pepe 'womla -ni.

32 -Tebli a pepe, -ε mu 'lu -mo, -a 'ye□e ni, □a hle□e, -a ko Nyisua a -Hihiu* 'huen-. -Hihiu a 'mu, Nyisua yi -nyi□e nyibli -mu', -υ □tui 'υ□υ 'υ.»

33 -Te -gbolugbo a nyibli 'win win a 'mu, -ε -bi υ bi yru' le diaki, υ wen, bu 'la -Yusu a -monanyυ.

34 Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, ε ko Falisi□tumu* a nyiblo, 'ε ni 'υ. 'A 'nyre mo Gamalieli. ε mo Nyisua a tetetconyo □nu□. Nyibli □tui 'υ□υ ni diaki. No- 'du ye', 'ki 'li -gbolugbo a nyibli 'nyi, 'ε lee nyibli, bu 'hro□ -Yusu a -monanyυ, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

35 -Te υ 'hro□ 'ki □nu, -ε -bi ke- ε pi -gbolugbo yi, ε wen: «Yisraekue, de a di nyibli -bu -mo nu, ba -hie□e 'lu -mo le -tee.»

36 ε wen 'ni de: «-Te nyibeyu □du 'hri la, 'a ti 'yee ki bu ni hve. Nyibeyu a 'mu, 'a 'nyre mo Tedasi. ε wen 'ni, ε mo la nyiblo gbagbu □nu□, -tonyibli, -υ yi la□a □wien le kue, υ -we 'li nyibli a -htruwu ni -hen ni. Kee, -te nyiblo □du 'la la□a, -ε -bi nyibli a pepe, -υ yi la□a □wien le kue, υ -gbe -tebli 'nyi le, □tumu a 'mu 'ε -gbe le.

37 -Te Tedasi a de -hi, ti -mu' -ko 'yri υ yi la 'υ nyibli 'υ -hree -ni, 'ki nyibeyu □du 'hri la de. 'A 'nyre mo Judia. 'Ki ε ko 'li Galileblugba 'kwli, 'ε nu□o, nyibli -huohu 'υ kue□e □wien. Kee, nyibli □du 'la la□a ni -we, nyibli a pepe, -υ yi la□a □wien le kue, 'υ -gbe -tebli 'nyi le.

38 'A -ti o, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyibli -bu, -a pu -bati le, a 'ni 'nuo 'li □nu □dedede □du -mo. Kee, ba -ha □nu me le, bu mu. 'Bu mo, 'waa nunu-tebli ko 'waa toole 'huen-, 'bu mo -tonyibli a 'lule-hihie, υ di -we bu.

39 Kee, 'bu mo Nyisua, -ε yi □nu 'kl -nyi, -ε -bi a 'yi 'li□t 'li -we, ba -we □nu bu. 'Bu mo, 'ba yi □nu yi ni -wen, -ε -bi Nyisua a -wen yi.»

-Ti a 'mu, Gamalieli -hla, -gbolugbo a nyibli wen□e ki,

40 'u da -Yusu a -mɔnanyɔ de, 'u lee 'seyo, 'kɪ bu bii ɔnu lɔkɔ. -Tɛ v -wɛ 'waa bibie -mɔ, -ɛ -bɪ v -nyi ɔnu tete -bɪ de, v wen: «A 'nɪ tɔɔ 'lɪ -Yusu a -tɪ de,» 'tɪ- 'v tɛ ɔnu bu.

41 -Tɛ -Yusu a -mɔnanyɔ, v yɪ 'lɪ -gbolugbo a nyibli 'nyɪ nɪ -hɛn, -ɛ -bɪ v ni dɔdɔ, -ɛ nuɔ, Nyɪsɔa nu ɔnu ɔhaandɛ -mɔ. ɔHaandɛ a 'mɔ, nɔ- mɔ bu 'yɛ ɔhɛn, 'kɪ 'v -Yusu a -ta'.

42 'A -nɛ -nyrɔwɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbau bu, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɪɔnɔ a -tɛ, v 'cibi 'v, 'v yɪ nyibli -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ di la ya.

6

V -ha nyibli nɪ ɔhlon'hɛn, -v di -Yusu a -mɔnanyɔ -hɛɛ -nɪ*

1 Ti a 'mɔ 'yɪ, -ɛ -bɪ -Yusu a nyibli, v yɪ bii klɛ. -Yusu a nyibli a 'mɔ, v mɔ la -Juukɔɛ*. -V -bɪ pɪ Glɛkɪkɔɛwin. 'Kɪ v kuu 'lɪ 'blɔgbɪ -bɪ kɪ, 'tɪ- 'v di 'bli; 'waa dɛ -mɔ', -v pɪ -Juukɔɛwin, v nu- -mɔ -bɪ 'kɪ v nɪ 'lɪ 'bli. Nyibli -mɔ', -v pɪ Glɛkɪkɔɛwin, v yɪ 'pɔpɛ wɔn lɛ, 'kɪ 'v 'waa 'bio -mɔ', -v pɪ -Juukɔɛwin a nunuklɔ a -ta', -ɛ nuɔ, v wen 'nɪ, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, nyibli 'bɔ yɪ didi-tɛblɪ nɪ ɔglɛ, v 'nɪ -kɔɔ 'lɪ 'waa -nɛ -tɔgbanɔgbɪ a dɛ -mɔ.

2 ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Yusu a -mɔnanyɔ nɪ -pu ɔtu 'v 'hɛn -mɔ', 'v da -Yusu a nyibli a pɛpɛ, 'v 'kukue ɔnu lɛ, v wen: «ɛ 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ -a mɔ -bɔ, -v mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ, -ba di 'v 'a -tɪ a -mɔlɛnɪna bu hie, -ba di didi-tɛblɪ ɔgla.

3 'A -tɪ, 'dɪayɪnɔ -na, ba ta 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ lɛ, ba -ha 'lɪ nyibli nɪ ɔhlon'hɛn, -v kɔ -pɪ nyibli pɪ, 'waa 'klɔ a yɪnɔnɔ a -tɪ. Bɔ mɔ nyibli, Nyɪsɔa a -Hihɪu* kɔɔ win kɪ pɛpɛ, 'tɪ- -v kɔ ɔtɔ. Nyibliɔ a 'mɔ, nu- -a di didi-tɛblɪ a ɔgla -nyɪ,

4 -a mɔ -mɔ -bɪ, -a 'mɔ ti kɔ, 'kɪ -ba da Nyɪsɔa, kɔ, 'kɪ -ba lee nɛ 'a -tɪ nyibli lɛ.»

5 -Tɪ a 'mɔ, -Yusu a nyibli pɔ 'v bɔ, ɛ klɔɔ nyibli a pɛpɛ kɪ. ɛ nɔ- nuɔ, 'v ta 'lɪ 'waa dɪɔnɔ 'nyɪ lɛ, 'v -ha 'lɪ nyibli nɪ ɔhlon'hɛn. Yɪ-hɛnyibɔ, v -ha 'lɪ, ɛ nɔ- mɔ Etienɪ. ɛ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ dɪaktɪ, Nyɪsɔa a -Hihɪu 'ɛ kɔɔ ɔnɛ win kɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, 'v -ha 'lɪ Filipu kɔ Plɔkɔɔɔ, kɔ Nikanɔlɪ, kɔ Timɔ, kɔ Pamɪnastɪ, kɔ Nikola, -ɛ kɔ 'lɪ Atɪɔɪdɪɔ 'kwli. Nikola a 'mɔ, ɛ 'yɪ la -Juukɔɛyɪ 'pa-, kɛɛ, ɛ -hɛ -Juukɔɛyɪ.

6 -Tɛ v wa ɔnu 'nyɪ, -ɛ -bɪ v gba ɔnu nɪ, 'v tɔɔ ɔnu -Yusu a -mɔnanyɔ yɪ, -mɔnanyɔ a 'mɔ, 'v da Nyɪsɔa, 'kɪ 'v 'waa -ta', 'v pɔ ɔnu dabɔ 'lu blɛ, -ɛ diɔɛ nu, Nyɪsɔa 'mɔ ɔnu ɔhaandɛ -mɔ nu.

7 Ti a 'mɔ 'yɪ, Nyɪsɔa a win 'hɛn bu, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ a pɛpɛ kɪ. Dɛ a 'mɔ, nɔ- nuɔ, -Yusu a nyibli 'v bii klɛ dɪaktɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, kɔ Nyɪsɔa a -cɔhɔnpɪnyɔ* -hɔɔhɔ 'v kuo -Yusu ɔwɔ yɪ -wɛ.

-Tɛ v klɔ la Etienɪ

8 Nyɪsɔa nɪ ɔhaandɛ gbagbɔ Etienɪ -mɔ, kɔ, 'ɛ -nyɪɔ 'klɪ, 'kɪ bu nu ɔwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ gbagbɔ, 'kɪ 'lɪ dakɔ 'nyɪ.

9 -Nyrɔwɔ ɔdɔ 'kwli, nyibli ɔdɔ, nu- -di, 'v -tɔa Etienɪ a 'blɪnɪ a lɛɔmɔmɔɔ. Nyibli a 'mɔ, 'waa dɛ -bɪ, v yɪ 'kukue 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayɪ ɔdɔ blɛ. Nyibliɔ a 'mɔ, v dɛɛ ɔnu butɛɔkoyɔ. 'Waa dɛ -bɪ -mɔ', -v ya ɔyɛ, 'kɪ v -hɔn 'lɪ Silɛnɪdɪɔ kɔ Alɛsadrɪdɔ 'kwli, 'kɪ -v -bɪ -hɔn 'lɪ Silisɪblɔgbɔ kɔ Asɪblɔgbɔ 'kwli. V nu- kɔ Etienɪ 'hɛn-, -v pɪ gblɛ.

10 Kɛɛ, -tɛ bu di 'a ɔwɔn a ɔtutuo nu, v 'yɪɪ -yɪ, -kɔtɪ ɔtɔ -mɔ', Nyɪsɔa a -Hihɪu* yɪɪ -nyɪ, nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ yɪ hɛ.

11 Nyibli a 'mu, -u ya [ye, u 'peε nyibli, 'u lee [nu, -ε mo: «Kε- ba pu nyibli yi: Etienu -bu, -a 'wun ni, -ε mo, Nyisua ko 'a winwlon-hanyo* Moise 'huen-, nu- ε yi -ti 'hui le ye'.»

12 Nε- ε kve yi, 'u [tutuo nyibli ko 'blugba a ye'nanyu, ko Nyisua a tetetonyu 'huen-, 'u 'yiyi 'u Etienu 'hui bu, 'u klo[ε, 'u gba 'li[ti -juukve* a -gbolugbo a nyibli yi, -ε di[ε nu, u 'mu[ε -bati le -puu -ni,

13 'u lee nyibli -bi, 'ki bu pu Etienu hi ki, u wen: «Nyiblo -bu, Nyisua a 'kagbau ko tete -mu', Nyisua -nyi la 'a winwlon-hanyo Moise, nu- ε hle -ti 'hui le. Nε- ε 'cibi 'u, ε ni.

14 -A 'wun ni, -te ε yi[ti ni hle, -ε mo, Nasaletu a -Yusu -bu, ε di Nyisua a 'kagbau 'ni 'wla, ko, -aan nunuklo, Moise tεo la -aan 'bainu, -ba 'ci[ti[ti.»

15 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'li -gbolugbokayu a 'mu bu, u yi Etienu 'ni 'ye yruu, 'u yi[ti 'ye, -ε mo, 'a yigbakla 'wi- Nyisua a lelenyo a yigbakla yi.

7

-Te Etienu hlee la 'li -juukve a ye'nanyu -mo*

1 -ε -bi Nyisua a -cεhlonpinyo* gbagbu 'beti Etienu ni, ε wen: «[Bi -ti -bu, u yi -mu -yeε -ni, [han-ti [ni[ε?»

2 -ε -bi Etienu wen: «'Bainu -na, ε ko 'diayinu -na, ba pu 'mu nua yi bu. Nyisua, -ε -ko -ti a 'yi'bubua, ε nε- 'hru la -aan 'bai gbagbu Abrahamu yi, -te ε ni la 'li 'blugba -mu', u dεε Mesopotami 'kwli, 'ti- ε 'mu la 'li Haladto 'kwli mu.

3 -ε -bi kε- Nyisua pi la[ε yi: -Hon 'ne- -na 'blugba -bu 'kwli, ko, hie 'u -na [tugba bu, 'blugba -mu', -ε ko ki 'n di 'li -mu 'li -tεo -ni, [mu 'li mu.

4 Kε- Abrahamu nu la 'li 'a 'blugba, -ε mo Kalidike a 'blugba a 'kwli-honhuon, 'ε mu la 'li Haladto 'kwli 'ti mo, ε ko 'a 'dukve 'huen-. 'Ki ε ni 'li -nuni, 'a 'bai 'ε 'ku. -Te 'a 'bai 'ku 'ki, -ε -bi Nyisua nu[ε ni, 'ε di 'ne-Kanaablugba -bu, a 'ti kε 'ne- ki.

5 Kεε, Nyisua 'yi 'ne[ε 'tiile -nyi, mo, ε 'yi[ti -tεtεkεtε gbe [du -nyi -we. Kεε, ε pu 'li[ti ni, 'ki 'u[ε -mo, -ε mo, ti 'bu nyre 'u, 'blugba -bu, a ni 'ne-ki, ε di [ne[ε 'ni -nyi, 'ti- 'bu 'ku, 'a 'yonu a 'yonu 'mu 'blugba a 'mu win ki -kεo -ni. Ti a 'mu 'yri, Abrahamu 'yeε la 'yu ni kve.

6 -Ti -mu', Nyisua lee [ne, ε nε- -bu: 'Ki -na 'yonu di 'li hiapublugba -bi ki 'ti, -ε 'yi 'waa 'blugba 'pa-. 'Ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli, u di -he [koyo, u 'mu [nu [huen [tu, 'ki 'li 'yri a -hotrowi ni -hen 'kwli.

7 Kεε, dakε -mu', -u ko [kode u di nu, 'n di puu [nu -bati le. 'Ni puu [nu -bati le, -ε -bi 'na 'yonu a 'mu, u di 'li 'blugba a 'mu 'kwli 'ni -hon, u 'mu 'ne- di, u 'mu 'ne- 'na dida 'cibi -ni.

8 Kε- Nyisua nu 'yri a [tutuo, ε ko Abrahamu 'huen-. 'Yri a 'mu, 'a yruule, nε- mo nyibeyu a yi'bibe. ε nε- ko -ti, -te Abrahamu a 'yu Yisaki ko la 'wee, ε 'be la[ε yi, Yisaki -mo -bi 'ε 'be 'a 'yu Sakobu yi, Sakobu -mo -bi, 'ε 'be 'a -ne 'yonu ni -pu [tu 'u 'huen yre, -u mo -aan -ne dakε a [tugbi a 'bainu gbagbi.

9 -Aan 'bainu a 'mu, u [tui la 'waa 'diayt Sosefu ca -mo. ε nε- nu[ε, 'u plo la[ε, -ε di[ε nu, ε 'mu [kode nu, 'ki 'li Esipublugba 'kwli. Kεε, Nyisua, nε- -heε [ne,

10 'ε -ha 'li[ti 'kla-wliye'yiyi a pepe 'kwli. -Te Sosefu a 'mu, ε ni la 'u 'blugba a 'mu a bodto ye', Nyisua nu[ε ni, bodto a 'mu 'ε nve la[ε, 'ε 'ye[ε, -ε mo Sosefu mo [tεkεnyo [ni[ε, ε nu[ε ni, Sosefu 'ε -he Esipublugba a pepe a -gulunuma, 'ε -he bodto a 'kayo a pepe a 'yie[εtunyo -we.

11 'Kɪ v nɪ 'v -nɪnɪ, -ɛ -bɪ 'kanɔ bi la 'lɪ Esipubluɓɓa 'kwli nɪ, ɛ kɔ Kanaablɔɓɓa 'hʋɛn-, -tɛ -aan 'baɪnɔ nɪ la 'lɪ. -Aan 'baɪnɔ a 'mʋ, v 'nɪ 'yeɓe la didide, 'v yɪ la ɓɪhʋɛn 'ye, 'kanɔ a -tɪ.

12 -ɛ -bɪ -aan 'baɪ gbagbu Sakɔɓɔ 'wɪn, -ɛ mɔ, didide nɪ 'lɪ Esipubluɓɓa 'kwli, ɛ nɔ- mɔ bu lee 'lɪ -aan 'baɪnɔ. Nɔ- mɔ 'waa yɪ- hede, 'kɪ bu bla didide.

13 -Tɛ v gba 'lɪ 'hʋɛn a 'wɔ, -ɛ -bɪ Sosefɔ tɔɔ ne 'a dɪɔnɔ 'a 'dɪayɪnɔ yɪ, 'waa 'mumu 'v yru laɓa. Kɛ- Esipubluɓɓa a bodɪɔ nu la Sosefɔ a 'dʊkʊɛ a yiye.

14 -ɛ -bɪ Sosefɔ lee ne 'a 'dɪayɪnɔ nɪ, 'kɪ bu bla 'waa 'baɪ Sakɔɓɔ, kɔ 'a ɓɪtɔɓɔ a nyibli a pɛpɛ, -v -wɛ 'lɪ nyibli a (75) -wɪ nɪ -ta ɓɪtɔ 'v -pu ɓɪtɔ 'v ɓɪhʋn.

15 Kɛ- Sakɔɓɔ nu 'lɪ Esipubluɓɓa a 'kwlimumuɔ. 'Kɪ ɛ 'kʊɔ ɛ kɔ -aan -ne 'baɪnɔ -bɪ 'hʋɛn-.

16 -Tɛ v 'kʊ, v gba 'waa 'kʊkʊkui nɪ, 'kɪ 'lɪ Sisɛmʊdɪɔ, -ɛ nɪ 'nɛ- Kanaablɔɓɓa 'kwli, 'v ɓɪtɔ ɓɪnɔ. 'Dabio -mʋ', Abrahamɔ -tɔɔ la 'lɪ nyibli -mʋ', -ɛ mɔ Hemɔ a 'yonɔ -jɪ', nɔ- kɔ 'kwli v pu 'lɪ ɓɪnɔ 'lɪ.

17 'Kɪ v nɪ 'v -nɪnɪ, -ɛ -bɪ Sakɔɓɔ, -ɛ kɔ 'nyrɛ -mɔ Yisraɛ, 'a 'yonɔ yɪ 'nɪ wlo, 'kɪ 'lɪ Esipubluɓɓa 'kwli, Yisraɛkʊɛ a 'mʋ, 'v -he dako gbagbu. Tɪ -mʋ' -kɔ 'yri Nyɪsʊa kɔ bu nuu 'v dɛ -mʋ', ɛ pu la 'lɪ Abrahamɔ, ɛ 'mʋɛ yɛɛ, -ɛ mɔ, bu -ha 'lɪ -aan dako ɓɪkode wɔn.

18 Tɪ a 'mʋ 'yri, -ɛ -bɪ bodɪɔ yrayɪv, nɔ- bi gbata kɪ. Bodɪɔ yrayɪv a 'mʋ, ɛ 'yɪ la Sosefɔ -yɪ,

19 'ɛ nu -yrukʊ, 'ɛ kaa ne -aan -nɛ 'dʊkʊɛ, 'ɛ ɓɪtɔ -aan 'baɪnɔ ɓɪhʋɛn, kɔ, 'ɛ nɪ 'v ɓɪnɔ ke', 'v hie 'v 'waa -panɪpli blɛ, v 'mʋ 'kʊ a -tɪ.

20 Tɪ a 'mʋ 'yri, 'kɪ v kɔɔ 'v Moise. ɛ mɔ 'yɪ ɓɪnɔ, Nyɪsʊa nʋɛ -nɪ. 'A 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʋɛn-, v -hliɓe nɪ, 'kɪ 'lɪ ɓɪhɔnpuɪ nɪ ta 'kwli, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayu bu.

21 -Tɛ tɪ a 'mʋ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v -haɓa -ta', 'v hie 'v ɓɪv bu. 'Kɪ Esipubluɓɓa a bodɪɔ a 'yɪ nyɔɔyɪ 'ye 'v ɓɪv, 'ɛ gbaɓa naa mɔ, ɓɪwɪ yɪ 'a ɓɪgbɛtɔ a 'yɪ.

22 ɛ nɔ- nuɓɔ, -tɛ Moise yɪ nɪ kui, 'ɛ yɪ Esipʊkʊɛ a 'crɪn a pɛpɛ 'nyɪ, kɔ 'waa nunu-tebli a pɛpɛ 'hʋɛn-, 'a 'pʊplewin 'ɛ nɪ 'kɪ kɪ.

23 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ -nɪnɪ, 'ɛ ɓɛɛ 'yri a -wɪ nɪ 'hʋɛn. -Tɛ ɛ kɔ 'yri a -wɪ nɪ 'hʋɛn, -ɛ -bɪ 'a ɓɪwɔ pu 'lɪɓɪ nɪ, 'kɪ bu 'ye 'a 'dɪayɪnɔ, -v mɔ Yisraɛkʊɛ.

24 -Tɛ ɛ mu 'kɪ -mumu, -ɛ -bɪ ɛ 'ye Esipʊkʊɛyɪ ɓɪdʊ. ɛ nɔ- nii Yisraɛkʊɛyɪ ɓɪdʊ 'crɛ lɛ, Moise 'ɛ -hɪhɪa ɓɪnɔ yɛɛ, 'tɪ- 'ɛ pu 'a 'dɪayɪ a 'lu a yru, 'ɛ 'la Esipʊkʊɛyɪ a 'mʋ.

25 Moise -mɔ -bɪ, ɛ wen 'nɪ, 'a 'dɪayɪnɔ Yisraɛkʊɛ diɓe 'nɪ yru, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- kɔ 'mʋ Nyɪsʊa di 'lɪ -naa -nɪ, ɛ 'mʋ ɓɪnɔ ɓɪgbɛ. Kɛɛ, v 'yɪɓɪ' lɛ -yru.

26 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ Moise yɛɛ 'v -tɛ nɪ -do a 'mʋ Yisraɛkʊɛ nɪ 'hʋɛn bu, 'v -wen. ɛ -hʋɛ bu nuɓɔ, bu yuyru win' lɛ, ɛ wen: -A 'bio -na, a mɔ 'dɪayɪnɔ ɓɪnɔ. Dɛ- kɔ nuwɔn a -wen 'lɪ?

27 Kɛɛ, nyiblo -mʋ', -ɛ nɪ 'a 'bɪhɪan dɛ -hʋan -mɔ', ɛ 'nyraa 'lɪ Moise yɪ, 'tɪ- 'ɛ yɪɓɪ -lee -nɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ nu -mʋ -aan ye'nanyɔ kɔ -aan -batipɔnyɔ -mɔ 'lɪ?

28 ɓɪtɔ -hʋɛ -bu 'la 'mʋ, -tɛ -nu 'tʊ, ɓɪnɪ 'la 'tʊ Esipʊkʊɛyɪ -mʋ'?

29 -Tɛ Moise 'wɪn -tɪ a 'mʋ, -ɛ -bɪ ɛ 'gba ci, 'ɛ -hɔn 'blɔ kɪ, 'ɛ mu 'lɪ Madiablɔɓɓa 'kwli. 'Kɪ ɛ 'tɪ 'lɪ, 'ɛ kɔɔ 'lɪ 'yonɔ nɪ 'hʋɛn.

30 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ -nɪnɪ, 'ɛ gba 'yri a -wɪ nɪ 'hʋɛn. -Nyɔwɔɔ ɓɪdʊ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ nɪ la 'lɪ -tɛ -mʋ', nyiblo ɓɪdʊ 'yɪ la 'lɪ 'tɪ, 'kɪ 'v dʊgba -mʋ', v dɛɛ Sinai 'hʋɪ. 'Kɪ 'v -tɛ a 'mʋ, 'kɪ Nyɪsʊa a lɛlɛnyɔ 'hru 'v ɓɪv yɪ, 'kɪ 'lɪ -gbakuo gbe, -ɛ yɪ wɪn 'kwli, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ.

31 -Tɛ Moise 'ye dɛ a 'mʋ, -ɛ -bɪ ɛ ta 'v bu, 'ɛ 'yɪya 'v bu, -ɛ diɓe nu, ɛ 'mʋɓɪ lɛ yru. -ɛ -bɪ ɛ 'wɪn Kʊkʊnyɔ Nyɪsʊa a win, 'ɛ pɪ lɛ:

32 'Mɔ -mɔ Nyɪsɔa -mʊ', -na 'baɪnʊ dɛ la, -v mɔ Abrahamʊ, Yisakɪ, kɔ Sakɔbʊ. -Tɛ ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ hʊannʊ bi 'lɪŋɪ 'kwli, 'ɛ 'yɪ 'kɪ 'lɪŋɪ 'lɪ -wɛ, bʊ ta 'lɪ lɛ dɛ.

33 -ɛ -bɪ, kɛ- Nyɪsɔa pɪ 'kɪŋɪ yɪ, ɛ wɛn: -Hɛ -na 'suɪn, -kɔtɪ -tʊtʊkʊtɔ -mʊ', -nyra 'v kɪ bʊ, 'mɔ nɪ -dɔ, 'mɔ -kɔŋɔ.

34 [Hɪwɛn -mʊ], 'na dakɔ Yisraɛkʊɛ yɪ 'yɛ, 'kɪ 'lɪ Esipʊblʊgba 'kwli, 'n 'yɛŋɛ nɪ, 'nɪ 'wɪn 'waa [hɪɛnwɛwɪn -wɛ, 'tɪ- nɪ -dɪ, 'mʊ [nʊ ŋgbɛ. 'A -tɪ, pʊ 'v nʊa bʊ. 'N -hʊɛ [bʊ lɛɛ 'lɪ -mʊ Esipʊblʊgba 'kwli.

35 -ɛ -bɪ, Moise nɪ -dɔ -bʊ, Yisraɛkʊɛ hɪa la yɪ, -kɔtɪ 'v pɪ la lɛ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ nʊ -mʊ -aan yɛ'nanyɔ kɔ -aan -batipʊnyɔ -mɔ 'lɪ? ɛ nɪ -dɔ a 'mʊ, nɔ- Nyɪsɔa -lɛɛ -nɪ, 'kɪ bʊ mɔ 'a dakɔ a yɛ'nanyɔ, kɔ 'a [ŋgbʊgblɛnyɔ 'hʊɛn-. -Tɛ ɛ 'mʊŋɔ -lɛɛ -nɪ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a lɛlɛnyɔ 'lɪ, -ɛ nɪ 'lɪ -gbakʊo 'kwli.

36 Moise nɪ -dɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- naa 'lɪ [wɪlɛkɛɛ-ɛɛ-ɛɛ-ɛɛ-ɛɛ] 'kwli, 'ɛ -ha 'lɪ Yisraɛkʊɛ 'blʊgba -mʊ' 'kwli, -ɛ mɔ Esipʊkʊɛ a 'blʊgba, 'ɛ nʊŋɔ, 'v -ta 'Yru-Jɔhʊn, 'tɪ-, -tɛ v nyre 'lɪ -tʊtʊkʊtɔ -mʊ' -kɔ kɪ nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, 'kɪ 'lɪ 'yɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn 'kwli, 'ɛ nʊu 'lɪ [wɪlɛkɛɛ-ɛɛ-ɛɛ-ɛɛ] -bɪ lɛ dɛ.

37 Moise nɪ -dɔ a 'mʊ, nɔ- lɛɛ Yisraɛkʊɛ, -ɛ mɔ: Nyɪsɔa dɪ yɪ 'a mʊ winwɪlɔn-hanyɔ* -bɪ yɪ. Nɔ- dɪ 'mʊ yɪ 'wɪ. ɛ dɪ mɔ 'aan dakɔ a nyiblo.

38 Moise nɪ -dɔ a 'mʊ dɛ, nɔ- nɪ la 'v -aan dakɔ Yisraɛkʊɛ 'hʊɪ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ v 'kukʊɛ la lɛ, 'kɪ 'lɪ -tʊtʊkʊtɔ -mʊ' -kɔ kɪ nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ. 'Kɪ -aan 'baɪnʊ nɪ la 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ 'ɛ nɪ la 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Sinaidʊgba 'lʊ. Moise, nɔ- nɪ la 'v 'waa -gbatɪ, Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ 'ɛ hɛɛ la 'lɪ Moise -mɔ, 'ɛ -nyɪŋɛ Nyɪsɔa a win, -ɛ dɪŋɛ nʊ, ɛ 'mʊ -a mɔŋɔ -tɔɔ -nɪ.

39 Kɛɛ, -aan 'baɪnʊ 'yɪŋɪ -hʊa, bʊ pʊŋɔ v nʊa yɪ bʊ, 'v -wɛnɛ yɪ. 'Waa [wɪl -hʊɛŋɛ nɪ, 'kɪ bʊ [hɪaɪn -mɔ, bʊ mʊ 'lɪ Esipʊblʊgba 'kwli.

40 -Nyɔwɔ [dʊ, -tɛ Moise 'yɪ la 'lɪ [nʊ 'nyɪ -nɪ, v lɛɛ la Moise a 'dɪayɪ Ayɔ, v wɛn: Nʊu -a mʊ tuyonʊ lɛ, v 'mʊ -aan nyɪsɔadɛ nʊ, nyibli dɪ 'blɛ, ɛ 'mʊ -a mʊ 'hru -tɔɔ -nɪ, -kɔtɪ Moise -mʊ', -ɛ -ha 'lɪ -a mʊ Esipʊblʊgba 'kwli, dɛ -bʊ -dɪ 'lʊ -mɔ mʊ, 'kɪ 'vŋɔ -mɔ, -a 'yɪŋɪ -yɪ.

41 Kɛ- v -nʊ, 'v nʊ tuyu, -ɛ 'wɪ- bliyu yɪ, 'v pɪ -cɔhlɔn*, 'kɪ 'v tuyu a 'mʊ yɪ, 'v nʊ lɛ'mimle, 'kɪ 'v tuyu -mʊ', 'waa [ŋgbɛtʊ, v -nʊ, 'a 'yɪ'bʊalɛ a -ta'.

42 Kɛɛ, -tɛ v nʊ dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa -ha [nʊ 'yɛ -mɔ, kɔ, 'ɛ -ha [nʊ mɛ lɛ, 'v -tʊa 'yɪv a dɪdɛ, ɛ kɔ [hɔnpʊ kɔ nyahro 'hʊɛn-. -Tɪ -bʊ, v 'cɪɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a winwɪlɔn-hanyɔ a 'cɪɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bʊ:

Nyɪsɔa wɛn 'nɪ:

'A mʊ Yisraɛkʊɛ, -tɛ a nʊ la 'yɪ a -wɪl nɪ 'hʊɛn,
'kɪ 'lɪ -tʊtʊkʊtɔ -mʊ' -kɔ kɪ nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ,
'a yɪ la 'wɪlʊgba-ɛɛɛɛɛɛ a -cɔhlɔn pɪ,
kɛɛ, 'mɔ Nyɪsɔa, a 'nɪ -pieŋɛ la 'mʊ.

43 'Ba yɪ la -ta' nɪ -hʊɛn, dukwli -mʊ',
-ɛ kɔ 'kwli v pʊ 'lɪ tuyu -mʊ' 'lɪ,
-ɛ 'wɪ- hɪapʊnyɪsɔa Molokɪ yɪ,
dukwli a 'mʊ, nɔ- a 'blɛ,
ɛ kɔ yɪ'wɪdɛ -mʊ', -ɛ 'wɪ- nyahro yɪ,
-ɛ mɔ hɪapʊnyɪsɔa Yɛfɛn.

Tuyonʊ a 'mʊ, a nʊ [nʊ nɪ,
-ɛ dɪŋɛ nʊ, a 'mʊ [nʊ kwɪ yɪ bʊ bla,
'kɪ 'v 'waa 'vŋɪtʊulɛ a -ta'.

Nɔ- kɔ -tɪ, 'mʊŋɔ nʊ, v 'mʊ 'lɪ 'a mʊ hɪapʊblʊgba -bɪ 'kwli gba,
-ɛ hɔɔ -mɔ, 'ɛ -hɪ 'v Babilɔnʊblʊgba 'v.

44 -Tɛ -aan 'baɪnʊ nɪ la 'lɪ -tɛ a 'mʊ, nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, v kɔ la 'tapɔkayʊ, -ɛ mɔ Nyɪsɔa a 'kayʊ -mʊ', -ɛ kɔ bʊ v pʊ 'lɪ 'hɪ -mʊ' blɛ, v 'cɪɪ la 'v Nyɪsɔa

a tete kle. 'Tapokayu a 'mu, -te Nyisua nu 'a blepupuu, 'ki 'u Moise ye', ke- u nu 'a pupuu.

45 'Tapokayu a 'mu, -aan 'bainu hie e 'waa 'yonu le. Ti -mu' -ko 'yri Sosue mo la 'waa ye'nanyu, 'ki u gba 'li 'blugba -mu' 'kwli, Nyisua pu la le, e di la 'nyu -nyi. Ti a 'mu 'yri, 'ki u -ween la 'u 'blugba a 'mu ki, Nyisua 'e ble la dako a gblegble -mu' le, -u ni la 'li 'blugba a 'mu 'kwli. 'Tapokayu a 'mu, e ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli -nuni, Dafidi 'e -he Yisraekue a bodio.

46 Nyisua ni la Dafidi a 'mu haan-tebli -huohu -mo. -E -bi Dafidi -hua a Nyisua ni, 'ki bu pu Nyisua 'kagbau le, -koti e no- mo Nyisua -mu', Dafidi a 'bai gbagbu Sakobu de la -we.

47 KeE, 'kayu a 'mu, e 'yri 'pa-, e 'yri -pu. 'A 'yu Salomo, no- pu.

48 'Klikuninyisua, e 'yri 'li -tonyibli a pupokayu bu -ni. No- 'a winwlon-hanyo 'cri la, 'ki 'li Nyisua'crien 'kwli. De a 'mu, e no- -bu:

49 Kukonyo Nyisua wen 'ni:

Yako, no- mo 'na bodiogbata,

-tutu 'e mo 'na bukible tude.

E 'yri 'kayu du -ko, a di 'mu le -pu -ni,

-e ko bu 'n -we 'li bu ni 'li.

50 Bi e 'yri 'mo 'pa-, -e 'yri -tebli a pepe -nu?»

51 Ke- Etienu pi de: «A mo nyibli ni, -u ku 'lu le, e ko, -u ko wli gboklo -ni, 'ti-, -u ko nu ke, 'ki 'u Nyisua a -ti a 'winwlon -ta'. A -wen Nyisua a -Hihiu* yi 'a -ne ti. -Te 'aan 'bainu ni la 'mu, ke- a ni 'mu.

52 'Aan 'bainu tu Nyisua a winwlon-hanyu a pepe huven, 'u 'la winwlon-hanyu -mu', -u hle la a, -e mo, Nyisua di ya 'a mu nyiblo yi, -e 'sii 'u yi, -e mo 'aan Wanyo. Nyiblo a 'mu, no- mo -Yusu. -Yusu a 'mu, no- a nuu 'cre le, 'ti- 'a 'la a.

53 'A mu -mu', Nyisua naa 'li a lelenyu 'li, e -nyi 'a tete, a 'yri 'u tete a 'mu 'u tuu -ni.»

-Te Etienu nu la 'koku

54 -Juukue* a -gbolugbo a nyibli, -te u 'win -ti a 'mu, Etienu -hla, -e -bi 'waa wli ko yru'ebibie diaki.

55 Etienu -mo -bi, Nyisua a -Hihiu* koo ne win ki pepe, 'e te 'li yako 'kwli le, 'e yi Nyisua a -ti a 'yi'ubua 'ye, e ko, 'e yi -Yusu 'ye -we, 'e nyra bu, 'ki 'u Nyisua a diidekiba ki.

56 Etienu a 'mu, ke- e pi: «Ba pu 'mu nua yi bu, 'n yi yako 'ni 'ye, 'e -ki wlon, 'ni yi 'li -Yusu 'yee -ni, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'e nyra bu, 'ki 'u Nyisua a diidekiba ki.»

57 -Te -Juukue a ye'nanyu 'win -ti a 'mu, -e -bi u ka 'waa nu yre, 'ti-, 'u -tua le muma le. Ti ni -do a ti 'yri, 'waa pepe a 'mu, u gbee ne ki,

58 'u tu ne 'di, 'ti- 'u -tua 'a 'hi a biile, -e di e nu, u 'mu 'la. -E -bi nyibli -mu', u lee -ni, 'ki -bu 'la Etienu, u -he 'waa luyiwlawli kle, 'u -nyi e gblotayu du, e 'mu 'yie tu. Gblotayu a 'mu, 'a 'nyre mo Solu.

59 -Te u pi 'ku' 'hi -mo le, -e -bi Etienu, e da -Yusu ni, e wen: «Kukonyo -Yusu, 'ble 'na -hiihii kua.»

60 'e bla kwli bu, 'e 'yee 'li win, e wen: «Kukonyo o, de 'kuku -bu, u ni, -hru 'a -ti -mo!» Bu pu 'ki le, -e -bi e mla -hunhlon.

8

1 -E -bi gblotayu Solu -ni wen, e wen e ki, 'ki bu 'la Etienu.

-Te Solu tui la -Yusu a nyibli huven

-Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mʊ, -Yusu a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, v -tʊa 'waa [h]ʊɛn a [t]utuo. Ɛ nɔ- nu[ɔ], -Yusu a nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, 'v 'gba ci lɛ, 'v 'hɛɛn -teblɪ 'nyɪ bʊ. -V -bɪ mu 'lɪ Sudeblɔgbɔ 'kwli, 'waa dɛ -bɪ 'v mu 'lɪ Samaliblɔgbɔ 'kwli. -Yusu a -mɔnanyʊ* nɪ -do, v nʊ- hie 'lɪ Jrusɛ.

2 Nyibli -bʊ, -v [t]ui 'v Nyɪsʊa 'v, v gba Etienɪ, 'v -ha 'v[ɔ] 'v, kɔ, 'v yɪ we dɪaktɪ, 'kɪ 'v 'a 'kʊkʊv a -ta'.

3 Sɔlv -mɔ -bɪ, ɛ [t]ui 'v 'klɪ, -ɛ di[ɛ] nu, ɛ 'mʊ 'vɔɛ a nyibli bʊ -wɛ. Ɛ nɛ 'kayo blɛ, 'ɛ kwɛ -Yusu a nyibli, nʊgbɪ kɔ nyɪbɛpʊ 'hʊɛn-, 'ɛ pɪ [nʊ] [j]rɛ.

-Te Filipu pɪ la [haantitɛ, 'kɪ 'lɪ Samaliblɔgbɔ 'kwli

4 -Yusu a nyibli -mʊ', -v 'hɛɛn bʊ, v nɛ 'blɔgbɔ kɪ, 'v pɪ nyibli -Yusu a [haantitɛ.

5 Ɛ kɔ -Yusu a nyiblo [ɔ]dʊ. 'A 'nyrɛ -mɔ Filipʊ. Ɛ nɔ- mu 'lɪ Samaliblɔgbɔ a 'dɪɔ gbɔgbʊ 'kwli. Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ yɪ nyibli lɛ -lee -nɪ,

6 'ɛ nɪ [w]lɛkɛɛ-teblɪ. -Tɪ a 'mʊ, Filipʊ yɪ nyibli -hʊɔhʊɪ a 'mʊ -lee -nɪ, v pɪ[ɪ] nʊa yɪ bʊ -tɛɛ, -ɛ nu[ɔ], [w]lɛkɛɛ-teblɪ -mʊ', ɛ nɪ, v yɪ 'a -tɪ 'nɪ 'win, kɔ, 'v yɪ[ɪ] 'ye.

7 [w]lɛkɛɛ-teblɪ a 'mʊ, -ɛ mi 'lu -mɔ, nɔ- mɔ 'kuo -hʊɪn*, -v nɪ 'v nyibli ke', 'v pɪ -cici lɛ, 'v -hʊɛn [nʊ] ke', kɔ, lɛ-yɪrɛnyibli -hʊɔhʊɪ kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ nale -yɪ -tɛɛ, 'waa 'kʊɛ 'ɛ yɪ -wɛ.

8 Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- ni[ɛ], 'v ni dɔdʊ, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli.

9 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli, ɛ kɔ nyiblo [ɔ]dʊ, 'ɛ nɪ 'lɪ. 'A 'nyrɛ mɔ Simɔ. Ɛ mɔ -pinanyiblo [n]ɔ. Ɛ -wɛn 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli nɪ, 'ɛ nɪ -teblɪ -mʊ', -ɛ kɛɛ Samalikuɛ a [w]lɪ lɛ. Ɛ wɛn, ɛ mɔ nyiblo gbɔgbʊ [n]ɔ.

10 Nyibli a pɛpɛ, nyɪ'kɪ, kɔ 'yonʊ 'hʊɛn-, v pɪ[ɪ] nʊa yɪ bʊ. Kɛ- v pɪ: «Nyiblo -bʊ, ɛ nɪ 'klɪ kɪ, -wɛn Nyɪsʊa. 'A 'klɪ a 'mʊ, v dɛɛ [nɛ] 'klɪ gbɔgbɪ.»

11 V pɪ[ɪ] nʊa yɪ bʊ dɪaktɪ, -ɛ nu[ɔ], kʊɛ 'lɪ ti blɛblɪ 'yie bʊ, 'a -pinadɛ kɛɛ 'waa [w]lɪ lɛ dɪaktɪ.

12 Kɛɛ, -tɛ Filipʊ 'ya 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ yɪ nyibli lɛ 'nɪ -lee -nɪ, -tɛ Nyɪsʊa dɪ nyibli a win a kɪkɔlɛ nu, 'ɛ yɪ [nʊ] -Yusu a -tɪ -lee -nɪ, 'v kuo -tɪ a 'mʊ [w]lv yɪ, nʊgbɪ kɔ nyɪbɛpʊ 'hʊɛn-, 'ɛ pʊ [nʊ] 'nie 'lu lɛ.

13 Simɔ a 'mʊ, ɛ kuo -tɪ a 'mʊ [w]lv yɪ -wɛ, 'v pʊ[ɔ] 'nie 'lu, 'ɛ 'cibi 'v Filipʊ 'hʊɪ, [w]lɛkɛɛ-teblɪ -mʊ', -ɛ mi 'lu -mɔ, 'ɛ yɪ[ɪ] 'ye, 'ɛ kɛɛ nɛ 'a [w]lɪ lɛ.

14 -Yusu a -mɔnanyʊ* -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛ, v 'win nɪ, -ɛ mɔ, Samalikuɛ, v 'blɛ Nyɪsʊa a win kʊa -tɛɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v lee 'lɪ [nʊ] Pielɪ kɔ Saan 'hʊɛn-mɔ.

15 -Tɛ v nyrɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ v da Nyɪsʊa nɪ, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli a -ta', -ɛ di[ɛ] nu, ɛ 'mʊ [nʊ] 'a -Hihiu* -nyɪ.

16 [h]an-tɪ [h]ɔn, 'v pʊ [nʊ] 'nie 'lu, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyrɛ 'kwli, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ [nʊ] 'nyɪ, Nyɪsʊa a -Hihiu 'yɛɛ 'v -ɛ [ɔ]dʊ ke' nɪ bi.

17 Ɛ nɔ- nu[ɔ], Pielɪ kɔ Saan 'hʊɛn-, 'v pʊ [nʊ] dabʊɪ 'lu blɛ, Nyɪsʊa a -Hihiu 'ɛ bi 'v [nʊ] ke'.

18 -Tɛ Simɔ -nɪ wɛn, ɛ 'yɛ[ɛ], -ɛ mɔ, -Yusu a -mɔnanyʊ pʊ [nʊ] dabʊɪ 'lu blɛ, 'tɪ- Nyɪsʊa a -Hihiu 'ɛ bi 'v nyibli a 'mʊ ke', ɛ nɔ- mɔ bʊ ya Pielɪ kɔ Saan 'hʊɛn- 'wliye yɪ,

19 ɛ wɛn: «Ba -nyɪ 'mʊ 'klɪ a 'mʊ 'a dɛ, -ɛ di[ɛ] nu, 'nɪ pʊ nyibli dabʊɪ 'lu blɛ, Nyɪsʊa a -Hihiu 'mʊ 'v [nʊ] ke' bi.»

20 Kɛɛ, Pielɪ [t]u[ɔ] [w]ɔn, ɛ wɛn: «-Na 'wliye kɔ -mʊ 'hʊɛn-, ba -wɛ bʊ, -tɛ -na 'lule-hihie 'yɛ[ɛ], -ɛ mɔ, nyiblo -wɛ 'lɪ bʊ nɪ 'wliye nɪ, bʊ -tɔ Nyɪsʊa a -Hihiu nɪ a -tɪ.

21 'Kɪ 'v Nyɪsʊa a -tɪ kɪ, -kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a 'yɪ -pɛ, -kɔtɪ -na [w]lv 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɛ'.

22 'A -ti, hie 'u -na 'lule-hihie -huan a 'mu bu, -bu da Kukonyo, -e di'e nu, 'bu -we 'li'li, e 'mu -na 'lule-hihie -huan a 'mu, 'a -ti -mo -hru.

23 'N yi'li 'ni 'ye, -e mo, 'cre 'yii 'li -na 'wlu ki, e ko ca 'huen-, 'tu-, de 'kuku, no- ko- mo win ki pepe.»

24 -E -bi ke- Simo a 'mu, e pi Pielu ko Saan 'huen- yi, e wen: «'Aan 'mumu, ba da Kukonyo, 'ki 'u 'mu -mo, -e di'e nu, -ti a pepe -bu, a -hla, 'a 'dedede 'ni 'ha 'mu nu.»

25 -Yusu a -mōnanyu ni 'huen a 'mu, -te u lee nyibli Nyisua a -ti, -e -bi u 'han -mo, 'u mi 'Jrusre. -Te u yi ni di, Samaliblogba a 'du -mu', u ne ki, 'ki u pu 'li nyibli Nyisua a 'haantitie.

-Te Filipu pu -Yusu a 'haantitie Etiopiblogba a nyiblo gbagbu

26 Filipu -mo -bi, ke- Nyisua a lelenyo pu'u yi, -e mo: «'Hru -mu', -e -hon 'li 'Jrusre, -e mi 'li Gasadiu 'kwli, mu 'li'li wlon. Mu 'li 'a 'hlon, -tite -mu', nyiblo 'du 'yi 'li 'ti.»

27 -Te Filipu 'win -ti a 'mu, -e -bi e bi 'hru wlon, 'e -mu, 'e ye nyibehan 'du ki. Nyibehan a 'mu, e mo Etiopiblogba a nyiblo gbagbu 'ni. E mo 'a 'blogba a bodu a 'wli'ye'itunyō 'ni. Bodu a 'mu, e mo nuga 'ni, 'u dee 'ne Kadasi. Nyibehan a 'mu, 'ki e mu la 'li 'Jrusre, 'e mu la Nyisua da mo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te e -we 'ki Nyisua a dida -mo, -e -bi e 'han -mo,

28 'e mi 'waa 'bli. 'Ki e ni 'u 'a -so a -gbo ki bu, 'e yi Nyisua a winwlon-hanyo Esai a 'cren -hre.

29 -E -bi ke- Nyisua a -Hihiu* pu Filipu yi, e wen: «Mu -bu 'yia 'u -so-gbo -mu' 'hu bu,»

30 'e gba cigbe, 'e mu 'u -so-gbo a 'mu 'hu. -Te e nyre 'ki 'u, -e -bi e 'win nyibehan a 'mu, 'a -hihrewin ni, 'e yi Esai a 'cren -hre. -E -bi Filipu wen: «Nyibeyu o, 'bi de a 'mu, -yi -hre, -yru'le ni?»

31 -E -bi e 'tu' 'wōn, e wen: «'Bu mo, nyiblo 'du 'bu 'yi 'mo' kle -hita -ni, -bi 'n di 'a leyuyruo nu 'li?» E no- mo bu lee Filipu, bu 'ya 'li' -mo, 'ki 'u 'a -so-gbo ki.

32 -Ti a 'mu, e yi -hre, 'ki 'li Nyisua'cren 'kwli, e no- -bu:

«Nyiblo a 'mu, e 'wi- blable yi,
u gbe 'li 'laale',
ko, e 'wi- 'blayu yi,
-e ko -pupui 'bu yi ni 'cre,
-e 'ye ni pu win.

Nyiblo a 'mu, e 'yi -ti 'du -hla.

33 U 'tu' 'li' ni, 'u pu 'ne hi-bati le.

Nyiblo 'du 'yi 'li' -we,
bu 'du 'a 'yonu a 'nyre ye' le,

-koti u 'la' ni.
Ke- Esai -pu, 'ki 'li Nyisua'cren 'kwli.»

34 -E -bi nyiblo a 'mu, e 'beti Filipu ni, e wen: «Lee 'mu, 'n nyaa -mu le: Esai -bu, 'bi 'a dionu e 'hen 'nyre, -u' -u', 'bi nyiblo -bi e 'hen 'nyre?»

35 Winbu a 'mu, e no- ko 'kwli Filipu naa 'li, 'e pu' 'haantitie -mu', -e ne -Yusu 'Kisu a -ti -mo le.

36 -Te u gba 'hru 'lu -mo -gbagba, -e -bi u ye 'nie ki. -E -bi nyiblo gbagbu a 'mu, e wen: «'Nie, no- -bu. 'Bi -we 'li -bu pu 'mu 'nie 'lu ni, -te ti ne -bu?» [

37 -E -bi Filipu wen: «'Bu mo, 'ni kuo -Yusu 'wlu yi, 'ki 'li -na 'wlu a pepe ki, -e -bi 'hru pe 'u bu, 'ki 'bu pu -mu 'nie 'lu.» -E -bi e wen: «'N pu' 'han-ti, -e mo, -Yusu 'Kisu mo Nyisua a 'Yu 'ni, 'n kuo 'ne 'wlu yi,»]

³⁸ 'e nyra -so bu, e ko Filipu 'huen-, 'u □ti 'li 'nie -mo, Filipu 'e pu□u 'nie 'lu.

³⁹ -Te u -hon 'li 'nie -mo, -e -bi Nyisua a -Hihiu gba 'li Filipu -tite -bi, nyiblo gbagbu a 'mu 'e 'kee Filipu a 'yiye. Kee, ke- e ni 'mu, 'e gbe 'a 'hru 'lu -mo, 'ki 'li dudu 'kwli.

⁴⁰ Filipu -ni wen, 'ki e 'hru 'li 'dɔ -mu', u dee Asoti 'kwli. Ke- e ni, 'e ne 'du kle, 'e pu nyibli □haantitie -mu', -e ne -Yusu a -tu -mo le. E no- e 'ble kwa -bleble, 'e nyre 'li 'dɔ -mu', -e mo Sesali 'kwli.

9

-Te -Yusu a yraanyo Solu -he la -Yusu a -monanyo (Nunu-tebli 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ti ni -do a 'mu 'yri, Solu -mo -bi, de, e yi 'lu -mo le -hie, no- mo bu -we -Yusu a nyibli a pepe bu.

² No- nu□o, 'e mu 'li Nyisua a -cohlonpinyu* a nyiblo gbagbu -mo, e wen: «'Cri 'crun, 'mu 'li□i Nyisua a 'kayo a nyibli gbagbi -mo gba, -u ni 'li Damasɔdo 'kwli, -e di□e nu, u 'mu 'mu -hee -ni, nyibli -mu', nyibe pu ko nu gbi 'huen-, -u ni 'u Kokoonyo -Yusu a 'hru wlon, -a 'mu □nu klo, 'mu □nu Jrusre ya.»

³ Bu bi 'ki 'hru wlon, e ko 'a nyibli 'huen-, -te e yi Damasɔ yre ni 'mbe -ni, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, -nyre -hon 'li yako 'kwli, 'e pu 'li□i □gbe,

⁴ Solu 'e bi □hlon, 'e yi win 'win, 'e pu le: «Solu o, de- ko 'mo -ni le □tui □huen 'li?»

⁵ -E -bi Solu 'beti□e ni, e wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo 'li?» -E -bi e wen: «'Mo -Yusu □nu, 'mo □tui □huen.

⁶ 'A -ti, 'du 'ki ye', -bu ya 'dɔ. De, Nyisua -hue -bu nu, 'ki u di 'li -mo□o 'li -lee -ni.»

⁷ Nyibli -mu', -u ko□o 'huen- -ne 'hru, huannu a -ti, u nyra ble -blii. U 'ni -pu□u win. U 'win win a 'mu ni, kee, u 'ni 'ye□e nyiblo □du.

⁸ Solu -mo -bi, e 'du ye', 'e □wlee 'yi, kee, e 'ni -yru□o le, 'u 'ble 'a dabu kwa, 'u gba 'li□i Damasɔdo 'kwli,

⁹ 'e nu -nyrowi ni ta, 'ki bu 'ye ni yru le, bu 'ye ni di de, bu 'ye ni 'na -we.

¹⁰ 'Ki 'li Damasɔdo a 'mu 'kwli, -Yusu a nyiblo ni 'li. 'A 'nyre mo Ananiasi. Ananiasi a 'mu, e no- -Yusu 'hru yi, 'e lee □ne, e wen: «Ananiasi o.» -E -bi e wen: «Kokoonyo o, 'mo, no- -bu -o.»

¹¹ -E -bi Kokoonyo wen: «Mu 'li 'hru -mu', u dee Yi'siihru wlon, -bu pa 'li Juda a -te, -bu 'beti nyibe yu -mu', u dee Solu a -ti. 'Ki e ko 'li Tasu. -Te ti ne -bu, e de Nyisua.

¹² 'Ki 'li Nyisua a dida 'kwli, e 'yee 'li nyiblo □du, □wi yi, 'lile'yiye 'kwli. Nyiblo a 'mu, -mo □nu, Ananiasi. -Mo pa 'li Solu a 'mu -mo, □ni pu□u dabu 'lu bu, -e di□e nu, e 'mu le yru de.»

¹³ -E -bi Ananiasi □tu□o □won, e wen: «Kokoonyo o, -tonyibli -huohu lee 'mu ni, 'cre a pepe -mu', e nu nyibli -mo, 'ki 'li Jrusɔdo 'kwli.

¹⁴ 'Ti-, didie -bu, e -di, Nyisua a -cohlonpinyu gbagbu, nu- -nyi□e 'kl, 'ki bu klo nyibli a pepe -mu', -u de -mu.»

¹⁵ Kee, Kokoonyo wen: «□ni 'pie 'li huannu, 'ki -bu mu 'li 'kayu a 'mu bu, -e nu□o, 'n -ha 'li Nyisua a 'mu ni, 'ki bu na 'na -ti -mo le, 'ki 'u dako -huohu yi, u ko 'waa ye'nanu 'huen-, e ko, -bu lee Yisraeke -we.

¹⁶ 'N di □ne□e 'ni -to -ni, -e mo, e di 'ye □huen diaki, 'na -ti.»

¹⁷ -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Ananiasi mu 'li 'kayu a 'mu bu ni. -Te e nyre 'li, 'e pu Solu dabu 'lu bu, e wen: «Solu, 'na 'diayi, Kokoonyo -Yusu, -e 'hru

mɔ -mʊ yɪ, 'kɪ 'v 'hru -bʊ, -yɛ mɔ wɔɔn, ɛ nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ, -ɛ diɔe nu, ɔmu le yru de, ɛ kɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu* 'mʊ -mʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ pɛpɛ.»

18 Ti nɪ -do a ti 'yri, -tɛbli ɔɔb, -ɛ 'wɪ- -hrin a 'kʊɪ yɪ, nɔ- ble 'lɪ Sɔlv 'yɪ le, 'ɛ -tʊa lɛyuyruo de, 'ɛ 'du ye', Ananiastɪ 'ɛ pʊɔv 'nie 'lu.

19 -Tɛ ɛ pʊɔv 'nie 'lu, -ɛ -bɪ Sɔlv di de, 'tɪ- 'a 'klɪ 'ɛ 'ya 'lɪ.

-Tɛ Sɔlv na la -Yusu a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'lɪ Damasɪdɔ 'kwli

-Tɛ de a 'mʊ, ɛ -hi, Sɔlv -hi 'lɪ -nyrɔwɪ gbi, 'kɪ 'lɪ -Yusu a -nagbopu* -mʊ', -v nɪ 'lɪ Damasɪdɔ 'kwli -mɔ.

20 Ti nɪ -do a ti 'yri, ɛ -tʊa Nyɪsʊa a -tɪ a -mɔlenɪna, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayo bu, ɛ wen: «-Yusu mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ɔnɔ.»

21 Nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v yɪ 'a win 'wɪn, ɛ kɛɛ 'waa ɔwli le, v wen: «Nyibli -mʊ', -v de -Yusu, nʊ- nyiblo -bʊ, ɛ -hʊɛ bu -wɛ mɔ bu. 'Tɪ-, ɛ di nɪ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ ɔnʊ kɔ, ɛ 'mʊ ɔnʊ Nyɪsʊa a -cɔhɔnpinyɔ* gbagbɪ -jɪ' pʊ.»

22 Kɛɛ, 'a -nɛ ti, Sɔlv nɛ Nyɪsʊa a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'mʊ a 'klɪ 'kwli, Sɔlv a 'klɪ a 'mʊ 'ɛ yɪ klɛ -bii -nɪ. -Juukʊɛ* -mʊ', -v nɪ 'lɪ Damastɪ, ɛ yɪ -hre 'v ɔnʊ Nyɪsʊacrɪɛn ye', 'ɛ tʊɛ ɔnʊ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la le, ɛ di la ya. -Tɪ, nyibli a 'mʊ, bu diɔe klɛ -hɪhɪa -nɪ, v 'nɪ 'yɛɔe hɔɪ.

23 -Nyrɔwɪ gbi bu -hi, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ a 'mʊ, v -yraɔa nɪ, 'kɪ bu 'la Sɔlv.

24 Kɛɛ, -tɪ a 'mʊ, v -yra, ɛ 'wɪn nɪ, ɛ kɔ, ɛ 'wɪn nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, v ɔtuɪ 'dɪɔ a paale a pɛpɛ 'yie, 'tɔ kɔ -nyrɛ, -ɛ diɔe nu, 'bu yɪ nɪ mi, v 'mʊɔv 'la.

25 Nɔ- nuɔɔ, Sɔlv a -nagbopu, 'v 'duɔɔ ye', 'v 'yaa 'lɪɪ ɔgbɪ -mʊ' 'lu, -ɛ ɔglaa 'lɪ 'dɪɔ le, 'v pʊ 'lɪɪ -tʊgbɔ 'kwli, 'v ɔtɪɔ 'lɪɪ ɔgbɪ a 'mʊ, 'a 'kɪbɪa -bɪ kɪ, 'ɛ mu 'lɪ Jrusredɔ 'kwli.

-Tɛ Sɔlv nyre la 'lɪ Jrusredɔ 'kwli

26 -Tɛ Sɔlv nyre 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ ɔmʊɛɔe le, 'kɪ bu bi 'lɪ -Yusu a -nagbopu* 'nyɪ, kɛɛ, 'waa pɛpɛ, v yɪ pie 'a hvannʊ, -ɛ nuɔɔ, v 'nɪ -pʊɔv lɪɪ ɔhan-tɪ, ɛ mɔ, -Yusu a sɛyɪ a -nagbopi ɔnɔ.

27 Kɛɛ, -Yusu a -nagbopi -bɪ nɪ 'v. 'A 'nyrɛ mɔ Banabastɪ. Nɔ- gbaɔa, 'ɛ tɔɔ ɔnɛ -Yusu a -nagbopu yɪ. -Tɛ -mʊ', Sɔlv nu -Yusu a 'yiyɛ, 'kɪ 'lɪ Damastɪ a 'hru wɔɔn, ɛ kɔ, -tɛ -Yusu nu la 'lɪ 'a -mɔhleeɛ, ɛ nɔ- naɔa -mɔ le. ɛ lee ɔnʊ nɪ -wɛ, -tɛ Sɔlv -nu, 'kɪ ɛ 'yɪ hvannʊ -pie, 'ɛ na -Yusu a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'lɪ Damasɪdɔ 'kwli.

28 Kʊɛ 'v -nyrɔwɔ a 'mʊ 'yie bu, -Yusu a nyibli, v 'ble Sɔlv kʊa -tɛɛ, 'bu yɪ Jrusre wɔɔn le nɪ nɛ, ɛ 'nɪ -pieɔe lɪ hvannʊ, 'ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ le.

29 -Juukʊɛ* -mʊ', -v pɪ Glɛkɪkʊɛwin, ɛ hlee 'lɪ ɔnʊ -mɔ -wɛ, 'ɛ ɔtu 'v 'klɪ, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ 'a pʊpʊwin ɔwlv yɪ -kuo -nɪ. Kɛɛ, -Juukʊɛ a 'mʊ, v ɔmʊɛ 'hru le, v 'mʊɔv 'la.

30 -Tɛ -Yusu a nyibli 'wɪn, -ɛ -bɪ v gba Sɔlv nɪ, 'kɪ 'lɪ Sesalɪdɔ 'kwli, 'v nuɔɔ, 'ɛ mu 'lɪ Tasɪdɔ 'kwli.

31 Ti a 'mʊ 'yri, v 'nɪ ɔtuɔɔ lɪ 'cʊɛ a nyibli ɔhɪvɛn, 'kɪ 'lɪ Sudeblɔgba kɔ Galileblɔgba kɔ Samalibɔgba 'kwli. 'Cʊɛ a nyibli a 'mʊ, v kɔ 'klɪ, kɔ, 'v kɔ Nyɪsʊa a 'vɔtuule, Nyɪsʊa a -Hihiu* 'ɛ yɪ ɔnʊ -hɛɛ -nɪ, -Yusu a nyibli 'v yɪ klɛ -bii -nɪ.

-Tɛ Piɛlɪ nu la ɔwhɪlɛɛ-tɛbli, 'kɪ 'lɪ Lidadɔ kɔ Sopedɔ 'kwli

32 -Yusu a -mɔnanyɔ, -ɛ mɔ Piɛlɪ, ɛ nɛ 'blɔgba kɪ, 'ɛ yɪ -Yusu a nyibli yre -mɛ. -Nyrɔwɔ ɔɔb 'kwli, ɛ mu la 'lɪ -Yusu a nyibli -mɔ, -v nɪ 'lɪ Lidadɔ 'kwli.

33 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ nyiblo ɔɔb bu. 'A 'nyrɛ mɔ Ene. ɛ -yɪyrɛ le. -Tɛ ɛ -yɪyrɛ le, 'a 'yri nɪ ɔblɛnɔɔblɛn a 'yru, nɔ- -bʊ. ɛ yɪ pɛ bu nɪ -do.

34 Kε- Pielh pɪɪtɪ ʒɪ, ε wen: «Ene, -Yusu 'Klɪsɪ, ε ʒɪ -na 'kɔε 'nɪ -wεε -nɪ -wε. 'Du ye', bɪ ɪhrentɪ -na kɪbɔpɛɛdɛ,» Ene a ɪgbɛtɪ 'ε 'du ye'. -ε -bɪ 'a 'kɔε -wε nɪ.

35 Nyibli a pɛpɛ -mɪ, -v nɪ 'lɪ Lidadɪtɔ 'kwli, ε kɔ 'waa dɛ -mɪ, -v nɪ 'lɪ 'blɪgbakɪtɔ -mɪ' 'kwli, v dɛε Sano, -tɛ v 'yɛɪ, -ε mɔ, 'a 'kɔε -wε nɪ, -ε -bɪ v kuo Nyɪsɪvɔ ɪwɪb ʒɪ.

36 Ε kɔ nɪgbɔ ɪdɪ, 'ε nɪ 'lɪ -Yusu a nyibli -mɪ' 'nyɪ, -v nɪ 'lɪ Sopedɪtɔ 'kwli. 'A 'nyrɛ mɔ Tabita. 'Nyɪrɛ a 'mɪ, ε nɔ- mɔ Dɔlɔkɪsɪ, 'kɪ 'lɪ Glɛkɪkɔwɪn 'kwli, -ε ɪhɛn 'nyɪrɛ -Gbele. 'A -nɛ tɪ, ε nɪ la nyibli ɪhaan-tɛblɪ 'yɪ ɪhlɔn lɛ, 'tɪ- 'ε ʒɪ la ɪhɪvɛnnyibli -hɛε -nɪ.

37 Tɪ nɪ -dɔ a 'mɪ 'yɪrɪ, 'kɔε klɔɪɪ nɪ, 'ε 'kɪ. -Tɛ v -plɛɪ, -ε -bɪ 'kɪ 'lɪ ʒɔ'kayɪ a -gbɪlɔ -bɪ 'kwli, 'kɪ v pɪ 'lɪɪ bɪ.

38 -Yusu a -nagbɔpɪ* -mɪ, -v nɪ 'lɪ Sopedɪtɔ 'kwli, v 'wɪn nɪ, -ε mɔ, 'kɪ Pielh nɪ 'lɪ Lidadɪtɔ 'kwli, -ε 'mɪvɛ Sope ʒɛ. -Tɛ v 'wɪn 'kɪ, -ε -bɪ v lee 'lɪɪ nyibli nɪ 'hɛn -mɔ, bɪ nyaa ɪnɛ lɛ, bɪ 'kɪkɔ -nɪ, bɪ dɪ.

39 -Tɛ v nyɪrɛ 'lɪ, -ε -bɪ Pielh 'du ye', 'ε kɔε ɪnɪ ɪwɪn. -Tɛ ε nyɪrɛ 'lɪ Sope, 'kɪ v gba 'lɪɪ ʒɔ'kayɪ -nɪ wen a -gbɪlɔ a 'mɪ 'kwli, -tɛ -mɪ, nɪgbɔ a 'mɪ, ε pɛ 'v bɪ, -tɪgbɔnɪgbɪ 'v ɪglaa 'lɪɪ lɛ, 'v ʒɪ we, 'v tɔɔ ɪnɛ 'hɪvɛpɪ-tɛblɪ -mɪ, Dɔlɔkɪsɪ nɪ la ɪnɪ lɛ, -tɛ ε nɪ la 'klɔ.

40 -ε -bɪ Pielh 'hɔɔ nyibli a pɛpɛ nɪ, 'ε bla kwɪ bɪ, 'ε da Nyɪsɪvɔ, 'tɪ- 'ε ɪhɪn -mɔ, 'ε -mɛ 'kɔkɔkɔ ʒɪ, ε wen: «Tabita, 'du ye,» tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪrɪ, -ε -bɪ Tabita ɪwɛε 'yɪ. -Tɛ ε 'yɛ Pielh, -ε -bɪ ε nɪ bɪ,

41 Pielh 'ε pɪɪv dɔbɪ ʒɪ bɪ, 'ε 'duɪɔ ye', 'ε da -tɪgbɔnɪgbɪ kɔ -Yusu a nyibli a pɛpɛ, 'ε tɔɔ ɪnɪ Dɔlɔkɪsɪ ʒɪ, Dɔlɔkɪsɪ a 'mɪ, 'ε pɪ -hɪnhɪn.

42 Dɛ a 'mɪ, -ε mɪ 'lɪ -mɔ, nyibli a pɛpɛ -mɪ, -v nɪ 'lɪ Sope, v 'wɪn nɪ, 'waa -hɔɔhɔɪ 'v kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu ɪwɪb ʒɪ.

43 -Tɛ ε -hɪ, Pielh -wɛn 'lɪ Sope nɪ. 'Kɪ 'lɪ nyɪblɔ ɪdɪ a -tɛ, 'kɪ ε 'tɪ 'lɪ. Nyɪblɔ a 'mɪ, 'a 'nyɪrɛ mɔ Sɪmɔ. Sɪmɔ a 'mɪ, ε nɪ mamɔkɔε -kɔɔn 'yɪrɪ.

10

-Tɛ Kɔnɛɪ da la Pielh

1 Ε kɔ la nyɪbɛyɪ ɪdɪ, 'ε nɪ la 'lɪ Sɛsalɪdɪtɔ 'kwli. 'A 'nyɪrɛ mɔ Kɔnɛɪ. Ε mɔ Romakɔε a 'sɛyɔ a nyɪblɔ gbɔgbɪ -bɪ ɪnɪɔ. Ε nɛε la 'sɛyɔ a -wɪlɪ nɪ ɪhɪn. 'Sɛyɔɪʒɔn -mɪ, -ε kɔ 'kwli ε nɪ la 'lɪ, v dɛε laɪa Yɪtalɪblɪgbɔ a 'sɛyɔ.

2 Nyɪbɛyɪ a 'mɪ, 'a 'yɪrɪnɔɔbɪ 'sɪɪ 'v ʒɪ, ε kɔ 'a 'kayɪbɔkɔε a pɛpɛ 'hɛn-, 'v ɪtɪɪ 'v Nyɪsɪvɔ nɪ. ɪhɪvɛnnyibli -mɪ, -v nɪ 'lɪ -juukɔε* 'nyɪ, ε ʒɪ ɪnɪ 'nɪ -hɛε -nɪ, 'tɪ- 'ε 'cɪbɪ 'v Nyɪsɪvɔ a dɪdɔ.

3 -Nyɪrɔwɔ ɪdɪ a 'yɪrɪ-hɪɪlɛ, ε nɪ 'v bɪ, -ε -bɪ ε -tɪvɔ 'lɪlɛ'yɪyɛ, 'ε yɪrɪ laɪa -tɛε, -ε mɔ, Nyɪsɪvɔ a lɛlɛnyɔ, nɔ- pa 'lɪɪ -mɔ. -Tɛ lɛlɛnyɔ a 'mɪ, ε -pa, -ε -bɪ ε wen: «Kɔnɛɪ.»

4 -ε -bɪ hɔɔnɪvɔ bɪ 'lɪ Kɔnɛɪ 'kwli, 'ε ʒɪɪ 'yɛ gbeε, -ε -bɪ ε wen: «Ε klɔ nɪ 'lɪ, Kɔkɔnyɔ?» Nyɪsɪvɔ a lɛlɛnyɔ a 'mɪ 'ε ɪtɪɪɪ ɪwɔn, ε wen: «-Tɛ -nɪ ɪhɪvɛnnyibli a -hɛεlɛ, kɔ, -tɛ -nɪ Nyɪsɪvɔ a dɪdɔ, Nyɪsɪvɔ wɛnɪε kɪ, 'tɪ- 'ε pɪ -na -tɪ ɪwɪb -mɔ.

5 -Tɛ tɪ nɛ -bɪ, lee 'lɪ nyibli 'dɪtɔ -mɪ, -ε mɔ Sope 'kwli, v 'mɪ Sɪmɔ da, -ε kɔ kɪbɪhɪlɔnyɪrɛ mɔ Pielh.

6 Pielh a 'mɪ, 'kɪ ε nɪ 'lɪ nyɪblɔ ɪdɪ a -tɛ. Nyɪblɔ a 'mɪ, 'a 'nyɪrɛ mɔ Sɪmɔ -wɛ, -ε nɪ mamɔkɔε -kɔɔn 'yɪrɪ. 'Kɪ 'lɪ 'yɪrɪ wɪn, 'kɪ a 'kayɪ nɪ 'lɪ.»

7 -Tɛ Nyɪsɪvɔ a lɛlɛnyɔ pɪɪv tɪtɪε a 'mɪ, -ε -bɪ ε mɪ nɪ, Kɔnɛɪ 'ε da 'a -kɔɔnnyibli nɪ 'hɛn, ε kɔ 'a 'sɛyɔ a nyɪblɔ -bɪ. 'Sɛyɔtɪyɔ a 'mɪ, 'a 'yɪrɪnɔɔbɪ 'sɪɪ 'v ʒɪ -wɛ;

8 Konei 'e bi 'u, 'e too □nu -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mō, 'ti- 'e lee 'li □nu Sope.

9 -Te -nyrowō ni -do -hi, -e -bi u 'mve Sope yre. 'Ki 'li Sope a 'mu 'kwli, 'ki Pielh ni 'li yo'kayu bu. Yo'kayu a 'mu, 'a 'lu 'wle 'u bu, 'u 'ye 'li□i kle. -Nyrowō -bu, mu 'u 'yru a bunyrati 'yri, -e -bi 'ki Pielh 'ya 'li 'kayu a 'mu ki, e 'mu Nyisua da.

10 Bu yi 'ki Nyisua ni de, -e -bi 'kanu bi 'li□i 'kwli. Bu yi 'ki 'a diide ni pi, -e -bi e yi 'ye 'li le.

11 De -mu', e yi 'ye, e no- mo: yako bu -ki wlon, de 'e -hven 'li -wlu, 'e 'wi- danu gbagbu yi, 'u mua 'a 'nyi ni -hen bu. No- □tu 'u□u ye'.

12 'Ki 'li danu a 'mu 'kwli, mamu a gblegble, ko le-jri-tebli, ko nubli 'hven-, u nu- ni 'li. (Mamuidu a 'mu, dako a pepe yi □nu 'ni di, kee, -juukve -mō -bi, e □ha ni, 'ki bu di -tebli a 'mu. 'A -ti, u 'ni -di□e li □nu le.)

13 Kee, e 'win win, 'e pi le: «Pielh, 'du ye', -bu 'la mamu -mu', □mu □nu di.»

14 Kee, Pielh wen: «'Uon-, Kukonyo o. Mamu -mu', u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. E □ha ni, 'ki -a mu -juukve -ba di □nu. 'A -ti, 'n 'yi -hvan □nu ni di.»

15 Ke- win a 'mu, e pi, 'e yi□i -lee -ni de, -e mo: «De -mu', Nyisua pu le, -e 'sii 'u yi, 'ki -tonyiblo bu di□e, □ni 'hlaa 'li□i, -e mo, e □ha ni, 'ki bu di□e.»

16 De a 'mu, e nu 'lu-mōmuwu ni ta, 'ti- danu a 'mu, 'e □hian -mō, 'e mu 'li yako 'kwli.

-Te Pielh mu la 'li hiaponyiblo □du, -e yi -juukveyu 'pa- a 'kayu bu*

17 -Te e -hi, -e -bi Pielh yi 'a dionu le 'ni 'beti -ni: «De -bu, 'n 'ye, de a 'di -bi e □hen 'nyre 'li?» E ni 'li 'lule-hihie a 'mu 'kwli, nyibli -mu', Konei -le, 'u 'ya 'dū, 'u yi le 'beti -ni, -te Simo a 'kayu □gbēe yi. E no- u -nu -nunu, 'u nyre 'li 'kayu a 'mu, 'a □hvan.yi,

18 'u 'yee 'li win, 'u yi 'beti -ni: «□Bi 'ki Simo Pielh ni 'ne- 'kayu -bu bu?»

19 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pielh bu 'te yi 'lu le ni -hie, de -bu, e 'ye wen, de a 'di -bi bu di 'nyre □hen a -ti, -e -bi Nyisua a -Hihiu* yi□i 'ni -lee -ni: «'Ye ke nyibli ni ta □mve -mu 'yie le.

20 'A -ti, 'du ye', -bu □ti 'ne- 'kayu -bu yra. □Ni 'muo 'li ke' le. U ko -mu 'hven- ba mu, -e nu□o, 'mō -lee 'ne- □nu.»

21 -E -bi Pielh □ti 'li 'kayu a 'mu yra ni, nyibli -mu', -u □mve□e le, 'e mu 'u □nu 'hvi, e wen: «Nyiblo -bu, a □mve le, 'mō □nuo. E kla ni 'li?»

22 U wen: «'Seyo a nyiblo gbagbu -mu', -e mo Konei, no- lee 'ne- -a mu -mō. Konei a 'mu, 'a nunuko 'sii 'u yi, 'e □tui 'u Nyisua. -juukve a pepe nve ne 'a de ni. No- Nyisua a leleny -lee -ni, 'ki -bu di 'li 'a 'dū 'kwli, -e di□e nu, -ti -mu', -di□e -lee -ni, e 'mu□u nua yi bu pu.»

23 -Te u -yre, -e -bi Pielh paa □nu 'kayu bu, 'e pu 'waa □to.

-Te -nyre -nye, -e -bi u ko Pielh 'hven-, u bi 'hru wlon, 'u -mu. -Te e ko □nu 'hven-, u yi ni mi, -e -bi -Yusu a nyibli -bi -mu', -u ni 'li Sope, u gba □nu 'hru wlon.

24 -Nyrowi ni 'hven a -nyrowō, 'ki u nyre 'li Sesalt. Konei yi □nu 'ni -ple, e ko 'a □tugba a nyibli, ko 'a ninatumupu, e -da 'hven-.

25 -Te Pielh pa 'ki 'kayu a 'mu bu, -e -bi Konei 'du ye', 'e mu□o ye' 'be mo, 'e bla□a kwh yi bu, 'ki 'u 'a 'u□tuule 'kwli.

26 Kee, Pielh wen: «'Du ye', □ni 'blaa 'li 'mu kwh yi bu. 'Mō -tonyiblo □nuo. 'N 'yi Nyisua 'pa-»

27 Konei a 'mu, 'e 'du ye', e ko Pielh 'hven-, 'u -tva toto a puppu. U yi toto ni pi, 'u pa 'kayu bu, Pielh 'e yee 'u nyibli -hwohu bu, -u -we ti ki.

28 -E -bi ke- e pi 'ki □nu yi, e wen: «Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'mo -bu, -e mo -juukweyu, e □na ni, 'ki 'u 'mu -mo, 'ki □bu 'yia 'u nyiblo -bu, -e 'yi -juukweyu 'pa- 'hui bu. E □na ni -we, 'ki □bu mu 'li 'a -te. Kee, Nyisua too 'mo□o ni, -e mo, 'ni 'hie 'li□i 'lu -mo le, -e mo, e ko nyibli -bi, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki □bu hloo □nu -mo le.

29 E no- nu□o, -te a da 'mu, 'ni 'yi 'u win 'u □tu, 'ni -di. 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni 'heti -ni, -e mo, e kla ni yo, -e ko 'mo a -da 'li?»

30 -E -bi konei □tu□o □won, e wen: «E ko 'ki -nyrowi ni ta, mu 'u ti ni -do -bu 'yri, -e mo 'yru-hiile a ti 'yri, 'ki 'n dee la 'u Nyisua, 'ki 'ne- 'na 'kayu bu. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki nyiblo 'hru 'u 'mu ye'. 'A wlawli, e pu 'hui le, e yi 'ni wlin. Nyisua a lelenyo □nu. E wen:

31 Konei, Nyisua 'win -na didawin ni, ko, -te -ni, □ni yi □hwenyibli -hee -ni, Nyisua wen□e ki.

32 'A -ti, lee 'li nyibli 'doo -mu', -e mo Sope 'kwli, bu da Simo, -e ko kibuhlanre mo Pieli. Pieli a 'mu, 'ki e ni 'li nyiblo □du a -te. 'A 'nyre mo Simo -we, 'e nii mamwikwe -kwan 'yri. 'Ki 'a 'kayu ni 'li 'yru wien.

33 No- nu□o, ti ni -do a ti 'yri, 'ni te mo 'li -mu nyibli -mo, 'ki bu da -mu. 'A -ti, e nu -tee, -te -nu, □ni -di. -Te ti ne -bu, -aan pepe, -a -we ti ki, ki mo Nyisua ye', -e di□e nu, -ti a pepe -mu', Kukonyo pu 'li -mu wlon, □mu -a mo□o -too -ni, -a 'mu 'win.»

Pieli a yi-hewo, 'ki bu hla -Yusu a -ti, 'ki 'u nyibli -mu', -u 'yi -juukwe 'pa- yi*

34 Ke- Pieli pi, 'ki 'u nyibli a 'mu yi, e wen: «-Te ti ne -bu, 'n yruie le ni, -e mo, Nyisua 'ni 'jra□a 'li nyibli' le:

35 'A -ne dako □du a nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisua ni □tui -ni, ko, de -mu', -e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'bu yi□i ni ni, no- Nyisua di ki wen.

36 Nyisua ya 'a dako Yisraekwe □haantitie yi, 'e hle□e, -e mo, 'ki 'li -Yusu 'Klusu 'li, -e mo -aan pepe a Kukonyo, 'ki e naa 'li, -e di□e nu, Nyisua ko nyibli 'hwen-, u 'mu kiboweenle ko.

37 A yi -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo, 'ki 'li Galileblugba ko Sudeblugba 'kwli, kwe la 'li ti -mu' 'yie bu, -e ko 'yri Saan Batisti hlee la 'u Nyisua a -ti, e ko, -te e pi la nyibli 'nie 'lu le.

38 A yi□e ni, -e mo, Nasaleti a -Yusu, no- Nyisua -nyi 'a -Hihiu* ko 'a 'kl 'hwen-, 'a yi□e -we, -e mo, -Yusu na 'dii kle, nyibli a pepe -mu', -u ni 'li 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu a 'kl bu, -Yusu a 'mu, 'e nu□o, 'waa 'kwe 'e -we, -koti Nyisua ni 'u□u -mo.

39 -A mu -bu, -u mo -Yusu a -monanyu, -a 'ye -tebli a pepe -mu', e nuu 'li Jrusredio 'kwli ni, e ko 'ki 'li -juukwe a 'blugba a pepe ki. 'Ki 'li Jrusredio 'kwli, 'ki u ko□ 'li□i tugbe 'yie, -e di□e nu, e 'mu 'ku a -ti.

40 Kee, -te e 'ku, -nyrowi ni ta a -nyrowo, 'ki Nyisua -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo, 'e nu□o, -Yusu 'e 'hru ne -a mu yi.

41 E 'yi Yisraekwe a pepe 'pa-, e 'yi □nu yi 'hru -ni, kee, -a mu ni -do -bu, Nyisua -ha la 'li, kwe la 'li bu, 'ki -ba -he nyibli -mu', -u di -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo 'ye, -a mu ni -do a 'mu, -a mu e 'hru yi. -Te Nyisua -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, e -ha□a 'klo, e ko -a mu 'hwen-, -a dii 'u de -te ni -do.

42 E lee ne -a mu ni, 'ki -ba pu dako □haantitie, -e ne 'a -ti -mo le, e ko, e lee ne -a mu ni -we, 'ki -ba lee nyibli, -e mo, e no- Nyisua wa 'nyre, 'ki bu di 'klonnyibli ko 'kukonyibli -bati le puu mo.

43 Nyisua a winwlon-hanyu* a pepe, u hla -Yusu a -ti ni. U hle la□a ni, -e mo, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo -Yusu a 'mu □wlu yi, 'ki Nyisua di 'li -Yusu 'li -naa -ni, e 'mu nyiblo a 'mu a nunu-tebli 'kukui 'wowla -ni.»

Nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, Nyɩsɩa yi -nyi ɔnv 'a -Hihiu* -we*

⁴⁴ Pielɩ nɩ 'lɩ win a pɔpɔv 'kwli, nyibli -mv', -v pɔpɔv nɩa yi bu, Nyɩsɩa a -Hihiu 'e ɔti 'v ɔnv ki.

⁴⁵ -Yusu a nyibli -mv', -v kɔ Pielɩ 'hɛn-, -v -di, -v mɔ -Juukve, e kee 'waa ɔwli le diaki, 'ki nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, Nyɩsɩa bu di ɔnv 'a -Hihiu -nyi,

⁴⁶ -e nuɔo, v yi 'nɩ 'wɩn, -te v pɩ win -mv', v 'yi -yi, 'v 'bɔe Nyɩsɩa a -ti 'yi.

⁴⁷ Ke- Pielɩ pɩ de, e wen: «Nyibli -bu, Nyɩsɩa -nyi ɔnv 'a -Hihiu nɩ, ɔwi yi -te nɩ -do, e nu -a mu 'a -Hihiu a -nyinyie. 'A -ti, e 'yi yi -blee -nɩ, 'ki nyiblo bu pɩ le, -e mɔ, v 'nɩ 'pɔv 'lɩ ɔnv 'nie 'lu.»

⁴⁸ -E -bɩ e wen de: «-Ba pɩ ɔnv 'nie 'lu, 'ki 'lɩ -Yusu 'Kɩsɩ a 'nyre 'kwli,» 'v pɩ ɔnv 'nie 'lu. -Te e -hi, -e -bɩ v wen: «Pielɩ, -a -hɔeɔe nɩ, -bu -hiɩ mɔ -a mu -nyrɔwɩ gbi 'hɩ, 'ti- ɔmv mu.»

11

-Te Pielɩ nyre 'lɩ Jrusredɩɔ 'kwli, 'e na -mɔ le, 'ki 'v -Yusu a -mɔnanyɔ yi, -te Nyɩsɩa -nu, 'e -nyi 'a -Hihiu nyibli -mv', -v 'yi -Juukve* 'pa-*

¹ -Yusu a -mɔnanyɔ, kɔ -Yusu a nyibli -bɩ 'hɛn-, -v nɩ 'lɩ Sudeblɔgba 'kwli, v 'wɩn nɩ, -e mɔ, nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, v 'ble Nyɩsɩa a win kɩa -we.

² -Te Pielɩ ɔhɩan -mɔ, e di Jrusredɩɔ 'kwli, 'ki 'lɩ Sudeblɔgba 'kwli, -e -bɩ -Yusu a nyibli -mv', -v mɔ -Juukve, v -tɩa 'a 'nyre a didie nɩ,

³ v wen: «Nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, -v 'yi yi 'be, nu- kɔ -te -pa 'lɩ, v kɔ -mv 'hɛn-, 'a di de. De- 'lɩ?»

⁴ Bu pɩ 'ki le, -e -bɩ Pielɩ -tɩa -tebli a pepe -mv', -e mu 'lu -mɔ a -ti a -mɔlenɩna,

⁵ e wen: «'Kɩ 'n nɩ la 'lɩ Sope, 'nɩ de la Nyɩsɩa. 'N nɩ 'lɩ Nyɩsɩa a dida 'kwli, 'nɩ 'ye de, 'ki 'lɩ le'yiye 'kwli, 'e 'hru 'v 'mu ye', de a 'mu 'e ɔti 'v 'mu ye', 'e 'wɩ -danɔ gbabɔv yi, -e kɔ 'nyɩ nɩ -hen, v muɩa bu. Nɔ- -hɔn 'lɩ yako 'kwli, 'e di 'v 'mu ye'.

⁶ -Te 'n mu 'lɩɔi 'kwli le ta mɔ, 'n 'ye 'lɩ mamɩ a gblegble, 'wan bu a mamɩ, le-jri-tebli, kɔ nubli -we,

⁷ 'nɩ 'wɩn win. Ke- e pɩ 'mu yi: Pielɩ, 'du ye', 'la mamɩ -bu, ɔmv ɔnv di.

⁸ Kee, -e -bɩ 'wen: 'Dɔn-, Kɔkɔnyɔ o, mamɩ -bu, -a mu -Juukve, e ɔha nɩ, 'ki -ba di ɔnv. 'A de 'yi -hɔan 'v 'na me ki nɩ bi.

⁹ -E -bɩ 'n 'wɩn win a 'mu nɩ de, 'e -hɔn 'lɩ yako 'kwli, e wen: De -mv', Nyɩsɩa pɩ le, -e 'sɩi 'v yi, 'ki -tonyiblo bu di, ɔnɩ 'pɔv 'lɩ le, -e mɔ, e ɔha nɩ, 'ki -tonyiblo bu diɔe.

¹⁰ De a 'mu, e nu 'a 'wɩ nɩ ta, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, 'e ɔhɩan -mɔ, 'e mu 'lɩ yako 'kwli.

¹¹ Ti nɩ -do a ti 'yri, 'kayu -bu, -e kɔ bu 'n nɩ la 'lɩ, -e -bɩ nyibli nɩ ta nyre 'lɩ nɩ. Nyibli a 'mu, 'ki v -hɔn 'lɩ Sesalt, 'v lee 'ne- ɔnv 'mu -mɔ.

¹² -E -bɩ Nyɩsɩa a -Hihiu lee 'mu nɩ, e wen: ɔnɩ 'muo 'lɩ ke' le, v kɔ -mv 'hɛn- ba mu. -Yusu a nyibli nɩ ɔhlon-do -bu, -v nɩ 'ne- -a mu 'nyɩ, nu- gba la 'mu 'hru wɩn, 'ki 'lɩ Sesalt. -Te -a nyre la 'lɩ, -e -bɩ 'ki -a pa 'lɩ nyɩbeyu -mv', v deɛ Kɔnɩ a -te,

¹³ Kɔnɩ a 'mu, 'e lee ne -a mu, -e mɔ, e 'ye Nyɩsɩa a lɛlenyɔ, 'ki 'lɩ 'a 'kayu bu. 'Kɩ Nyɩsɩa a lɛlenyɔ a 'mu, e nyra 'vɔv ye' bu, 'e yiɔi -lee -nɩ, -e mɔ: Lee 'lɩ nyibli Sopɛdɩɔ 'kwli, bu mu Simɔ da, -e kɔ kɩbɩhɩanyre mɔ Pielɩ.

14 -Ti -mu', ε di -mυ -lee -ni, nσ- di□e nu, Nytsva 'mυ -mυ wa, -kσ -na 'kayubokue 'huen-.

15 Bυ pυ 'ki le, -ε -bi 'n -tva la Nytsva a -ti a -molenuna, 'ki 'v Konei ko 'a 'kayubokue 'huen- yi, Nytsva a -Hihiu 'ε bi 'v □nu ke', □wι yi, -te ni -do ε nu la 'v -aan ke'bibie, yi-he-nyre a ti 'yri.

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ti -mu', Kσkσnyσ -Yusu hla la, ε bi la 'l' 'mυ 'kwli. Ke- ε pυ la: Saan -mσ -bi, ε pυ la 'a mυ 'nie 'lu le, keε, Nytsva -mσ -bi, 'a -Hihiu, nσ- ε di 'a mυ -nyi.

17 'E mσ □han-ti, Konei ko 'a 'kayubokue 'huen-, -v 'yi -Juukue 'pa-, -te v kuo la Kσkσnyσ -Yusu 'Kltsv □wlv yi, -ε -bi Nytsva -nyi □nu 'a -Hihiu ni -do -mu', ε -nyi la -a mυ ni, -te -a kuo la□a □wlv yi. 'N 'yi la 'l'□i 'l' -we, □bv -wσn la Nytsva yi, 'ki bv -nyi la □nu 'a -Hihiu.»

18 -Te -Yusu a -mσnanyv 'wln la 'ki Piel a win a 'mυ, -ε -bi v 'kee la 'a -ti a yeεe ni, 'v -tva Nytsva a 'nyrelepυbv, v wen: «'E mσ □han-ti, nyibli -bv, -v 'yi -Juukue 'pa-, Nytsva -nyi □nu 'kl' -we, 'ki bv -hie 'v 'waa -tebli 'kukui bv, bv -nyi 'waa dtonv Nytsva, -ε di□e nu, Nytsva a a 'mυ, ε 'mυ □nu 'klo yrayrv -nyi.»

'Cve -mu', -ε ni 'li Atiosidv 'kwli

19 Ti -mu' -kσ 'yri v 'laa la 'v Etienu, 'ki v -tva la -Yusu a nyibli a □huen a □tutuo. E nσ- nu□o, -Yusu a nyibli 'v 'heen 'blvgb ki bv. -V -bi ni 'li □nu 'nyi, 'v mu -mumu, 'v nyre 'li Fenisiblvga, kσ Sipreblvga, kσ Atiosidv 'kwli. Keε, -Juukue* ni -do, v nu- v yi Nytsva a -ti -lee -ni.

20 Keε, ε kσ -Yusu a nyibli -bi, 'v kσ 'li Sipreblvga, kσ Silenidv 'kwli. Nu- mu 'li Atios, 'v mu 'li nyibli -mu', -v 'yi -Juukue 'pa- 'hvi, 'v mu □nu □haantitie pυ mσ, -ε ne Kσkσnyσ -Yusu a -ti -mσ le,

21 Kσkσnyσ 'ε yi □nu -heε -ni diakt, 'ε tσv □nu 'a 'kl' a kinunv, 'ε nu□o, nyibli -hσhσv 'v kuo □ne □wlv yi, kσ, 'v -nyi□e 'waa 'klo a pepe.

22 -Ti a 'mυ, Jrsre a 'cve a nyibli 'wln ni. Nσ- nu□o, 'v -ha 'li Banabav, 'v lee 'l'□i Atios.

23 -Te ε nyre 'li, -ε -bi ε 'ye□e ni, -ε mσ, Nytsva nu -Yusu a nyibli □haande -mσ diakt, 'a -ti, ε -tva dσdv a nunuo, ε kσ, 'ε -nyi 'waa pepe 'kl, 'ki bv 'cibi 'v Kσkσnyσ a □wlv a ykuole, 'ki 'li 'waa □wli a pepe ki.

24 E mσ □han-ti, Banabav a 'mυ, ε mσ □haannyiblo □nv, ε kσ, Nytsva a -Hihiu* kσv □ne win ki pepe, 'ε kuo Kσkσnyσ □wlv yi diakt, nyibli -hσhσv 'v -nyi 'waa □wlv Kσkσnyσ.

25 Ti a 'mυ 'yri, -ε -bi Banabav mu 'li Tasidv 'kwli, 'ε bla Pσlv.

26 -Te ε yeε 'l'□i bv, -ε -bi ε gba 'l'□i Atiosidv 'kwli. 'Ki 'li 'dvo a 'mυ 'kwli, v -hii 'li 'yrv 'mumu, 'ki 'li -Yusu a nyibli 'nyi, 'v tσv nyibli -hσhσv, -te v di -Yusu a □wlv a ykuole nu. 'Ki 'li Atios a 'mυ, -Yusu a -nagbopv*, 'ki v -tva 'li □nu -Yusu a nyibli a daale. E mσ la 'a yi-hede □nv, 'ki bv daa la □nu 'nyredv a mυ.

27 Ti a 'mυ 'yri, Nytsva a winwlvn-hanyv* □dv, nu- -hσn 'li Jrsre, 'v mu 'li Atios.

28 -E -bi a 'nyre mσ Agabuv. Agabuv a 'mυ, nσ- 'du ye', Nytsva a -Hihiu 'ε nu□o, 'ε hla□a, -ε mσ, ti □dv 'yi 'li -hie, 'kanv gbagbv 'mυ □ti, 'ki 'ne-tvσ a pepe ki. 'E mσ □han-ti, 'kanv a 'mυ 'ε □ti, ti -mυ' -kσ 'yri Klodv mσ la Romakue a 'kvn gbagbv.

29 'Kanv a 'mυ, 'a -ti, -Yusu a -nagbopv -mu', -v ni 'li Atios, v -yraqa ni, 'ki bv -heε -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblvga 'kwli. E nσ- kσ -ti 'a -ne nyibli 'bv ni 'v, 'a -ne de, ε -we 'li bv ya, 'ε ye□e,

30 'v 'kukue -nyinyi-tebli a 'mυ le, 'v -nyi□e Banabav kσ Solv 'huen-, 'ki bv gba□a Sudeblvga a 'cve a ye'nanyv yi.

12

-Te v 'la la Saki, ko, -te v pu la Pieli [ji'

1 Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi 'kɪn Helɔdɪ -tua -Yusu a nyibli -bɪ [ɪ]hɛn a [t]utuo, 'kɪ 'lɪ Jrusɛ,

2 'ε lee nɛ 'a 'seyo, 'kɪ bu nu -tɒanɛ, bu 'la Saki, -ε mɔ Saan a 'dɪayɪ.

3 -Te ε 'ye[ɛ], -ε mɔ, dɛ a 'mu, ε -nu, ε kwɛɛ -Juukɔɛ* a nyibli gbagbɪ kɪ, -ε -bɪ ε lee nɛ 'a 'seyo nɪ de, 'kɪ bu kɔɔ Pieli, 'v 'mu[ɔ] [ji' pu. Ti a 'mu, ε mɔ la -Juukɔɛ a lɛ'mimle, -ε mɔ Pakɪ a tɪ [nɪ]ɔ la.

4 Pieli bu nɪ 'kɪ 'lɪ [ji', -ε -bɪ 'kɪn Helɔdɪ lee nɛ 'a 'seyo nɪ -pu [t]u 'v [ɪ]hɔn-do, bu nu dui nɪ -hɛn, bu -hie [ɪ]gbɛ, bu [t]u Pieli 'yie, -ε di[ɛ] nɪ, Pakɪ 'bu -hi, ε 'mu[ɔ] -bati lɛ -pɒɒ -nɪ, 'kɪ 'v nyibli a pepɛ yɪ, nyibli a 'mu, 'v 'mu[ɔ] hla, -ε mɔ, ε kɔ bu 'kɔ.

5 'Kɪ Pieli nɪ 'lɪ [ɪ]ɪkayɪ bu, 'v [t]ui[ɛ] 'yie. Ti ni -do a 'mu 'yri, -Yusu a nyibli -mɔ -bɪ, 'v nyɛɛ Nyɪsɒa lɛ, 'kɪ bu -hɛɛ Pieli.

-Te Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ -ha la Pieli [ji'

6 -Nyrɔwɔ -mu', -ε kɔ 'kwɪlɪ 'kɪn Helɔdɪ di la Pieli -bati lɛ -pɒɒ -nɪ, 'kɪ 'v nyibli yɪ, 'tɪ- nyrɔwɔ a 'mu, ε 'mu 'v nyre, 'a 'tɔ, 'kɪ 'lɪ [ɪ]ɪkayɪ bu, Pieli nɪ 'lɪ 'seyo nɪ 'hɛn -gbati, 'v nu 'cɪn, 'v mɒa nɛ 'a dabɒɪ 'seyotayɔ nɪ 'hɛn a 'mu, 'waa dabɒɪ yɪ bu, 'ε pɛ 'lɪ [ɪ]nɒ 'nyɪ bu, 'ε yɪ nɛmɛ, 'kɪ 'lɪ [ɪ]ɪkayɪ a 'mu a paalɛ, 'seyo -bɪ nɪ 'v, 'v [t]ui [ɪ]ɪkayɪ 'yie.

7 Ti ni -do a tɪ 'yri, Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ 'hɪrɪ 'lɪ [ɪ]ɪkayɪ a 'mu bu, -nyre 'ε 'bɛɛ 'lɪ, Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ a 'mu, 'ε -hɛn Pieli a [ɪ]mɔɛɛ lɛ, 'ε -ha[ɪ] nɛmɛnɛ, 'ε wɛn: «'Kɪka -nɪ, -bu 'du ye'» Ti ni -do a tɪ 'yri, -ε -bɪ 'cɪn blɛ 'lɪ[ɪ] dabɒɪ lɛ.

8 -ε -bɪ ε wɛn 'nɪ de: «Pɒ -teblɪ 'hɒɪ lɛ, ε kɔ, -bu pu 'suɪn.» Pieli 'ε pu -teblɪ 'hɒɪ lɛ. -ε -bɪ Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ wɛn: «Pɒ -na kɔɛtɪ kɪ, -bu kɔɛ 'mu [ɪ]wɪn.»

9 Pieli 'ε kɔɛ[ɛ] [ɪ]wɪn, 'v 'hɪrɪ 'lɪ [ɪ]ɪkayɪ bu. Kɛɛ, ε 'yɪ[ɪ] [ɪ]han-tɪ -pu, dɛ a 'mu, Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ -nu, bu di seyɪ a -tɪ' pa. 'A [ɪ]wɒ -mɔ -bɪ, ε wɛn, ε yɪ 'yɛɛ 'lɪ lɛ.

10 Yɪ-hɛseyo -mu', -v [t]ui -yaa 'yie, 'v -hi [ɪ]nɒ lɛ, 'v -hi 'hɛn a 'seyo lɛ -wɛ, 'tɪ- 'v nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'majɪ 'yri, -ε mɔ 'plɪmajɪ, -ε kɔ 'yri 'v nɛɛ 'v, 'v yɪ 'lɪ 'dɪɔ 'kwɪlɪ bɪ. -Te 'v nyre 'v, -ε -bɪ 'majɪ a 'mu, ε nɪ -do ε -hɔn 'v -wɒ, 'v 'hɪrɪ, 'v bɪ 'lɪ 'hɪrɪ wɒn, 'v mɪ. Ti ni -do a tɪ 'yri, -ε -bɪ Nyɪsɒa a lɛlɛnyɔ -hɔn 'v Pieli 'hɒɪ nɪ.

11 -ε -bɪ [ɪ]wɒ di Pieli -mɔ, ε wɛn: «'ε 'yɪ 'lɪlɛ'yie 'pa-, 'nɪ 'ye[ɛ] 'lɪ lɛ. Dɛ -bu, 'n yɪ 'yɛ, ε mɔ [ɪ]han-tɪ [ɪ]nɔ. Kɔkɔnyɔ Nyɪsɒa tɛ 'a lɛlɛnyɔ bu, 'ε [ɪ]gbɛ 'mu, 'ε -ha 'lɪ 'mu 'kɪn Helɔdɪ a 'kɪ bu, ε kɔ -Juukɔɛ* a 'crɛ a pepɛ -mu', 'v -hɛɛ bu nɪ wɛn 'mu 'yɪ [ɪ]hɔn lɛ.»

12 -Te Pieli -hie 'lu lɛ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Mari a -tɛ, -ε mɔ Saan a 'dii, Saan -mu', -ε kɔ kubɒhlanyɛ -mɔ Maktɪ. 'Kɪ 'lɪ 'kayɪ a 'mu bu, 'kɪ nyibli -hɒɒɒɒ 'kukue 'lɪ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɒa a dɪda a -ta'.

13 -Te Pieli nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'majɪ 'yri, -ε -bɪ ε -tua 'majɪ a bibilɛ, -kɔannunɔgbɪ [ɪ]ɒɒ, 'ε mu 'v 'majɪ 'yri. Nɔgbɪ a 'mu, 'a 'nyre mɔ Rodɪ. Nɔ-'bɛtɪ -nɪ, -ε mɔ: «Nyo- nɪ 'v 'lɪ?»

14 -ε -bɪ ε yru Pieli a win nɪ. Dɔɒɒ a -tɪ, ε 'yɪ 'v 'majɪ 'v -ha, 'ε gba 'lɪ cigbɛ 'kayɪ bu, ε wɛn: «Pieli di nɪ. 'Kɪ ε nɪ 'v 'majɪ 'yri.»

15 nyibli 'v lee [ɪ]nɛ, 'v wɛn: «[ɪ]Bɪ -na 'lu -hɔn 'v 'hɪrɪ wɒn, [ɪ]nɪ hɛɛ -tɪ a 'mu?» -ε -bɪ kɛ- ε pɪ de: «[ɪ]Han-tɪ 'n pu 'lɪ, Pieli [ɪ]nɔ.» -ε -bɪ 'v wɛn: «'Uɒn-, Pieli a -hɪhiu, nɔ- [ɪ]yɛ, -kɔtɪ 'v 'la[ɪ] a nɪ a 'gbɛ.»

16 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pieli -mɔ -bɪ, ε 'tɛ yɪ 'majɪ -bibɪ -nɪ. -Te 'v -ha 'v 'majɪ 'v, 'v 'ye[ɛ], -ε mɔ, Pieli [ɪ]nɔ. -ε -bɪ 'waa [ɪ]wɒ kɛɛ lɛ,

17 Pielh 'e nu 'a dabu, 'e lee □nu, -e mo, bu ma wien, 'e -tua -molenina, -te Kükonyo nu 'li 'a □jukayu a bu-hihia. -E -bi e wen 'ni: «Ba mu, ba lee Sakti ko 'diayinu -bi 'huen-» -Te e -yre, -e -bi e 'hri ni, 'e -hon 'li Jrusre 'kwli, 'e mu 'li -tite -bi.

18 -Te -nyre -nye, -e -bi □gbugblole bi 'li 'seyo 'nyi, 'u yi 'waa dtonu le 'beti -ni: «-Bi' Pielh mu yi 'li?»

19 'kūn Helodi 'e lee 'seyo -bi, 'ki bu □mu□o le, 'u □mu□o le -mu□mu□, 'u 'yi□i 'ye, Helodi 'e da 'seyo -mu', -u □tui 'tu Pielh 'yie, 'ki 'li □jukayu bu, 'e pu□ □nu -bati le, e wen: «A ko ba 'ku.» 'e mo □han-ti, 'u 'la □nu. -Te e -hi, -e -bi 'kūn Helodi a 'mumu, e -hon 'li Sudeblugba 'kwli, 'e mu 'li Sesah. 'Ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, e -hii 'li ti -huohu.

-Te 'kūn Helodi nu la 'kukvu

20 Nyibli -mu', -u ni 'li Tildito ko Sidodito 'kwli, 'kūn Helodi a 'mu, e pu □nu yru le diaki. 'A -ti, e -hue bu gba 'li □nu tu -mo. E no- nu□o, 'du ni 'huen a 'mu, 'a nyibli 'u bibi 'yi le, 'u mu□o 'ye mo, 'ki 'li Sesah, -e di□e nu, e ko □nu 'huen-, 'u 'mu ki bu -ween -ni, -koti 'ki dii-tebli -huohu -huen 'li Helodi a 'blugba 'kwli le. E ko 'seyotayu gbagbu □du. 'A 'nyre mo Blatusi. No- □tui 'kūn Helodi a 'kayu 'yie. Nyubeyu a 'mu, no- u mu 'li -mo, 'u nyaa □ne le, 'ki bu -he□ □nu, -e di□e nu, u ko 'kūn 'huen-, 'u 'mu kibuweenle ko. -Te u hla□a, -e -bi e wen ni, 'u mu 'li 'kūn Helodi -mo, u wen: «-A -hue□e ni, -ko -a mu 'huen-, -ba ween ki bu.»

21 -Te u 'ye□e, -e -bi e wa -nyrowo 'nyre, -e ko 'kwli e di 'li □nu -mo -hlee -ni. -Te -nyrowo a 'mu, e nyre 'ki 'u, -e -bi e pu 'a 'kūn wlawu ni, 'e ni bu, 'ki 'li 'a 'kuingbata 'kwli, 'e -tua hihle.

22 -E -bi nyibli wen: «Nyisua, -e yi hle, e 'yi -tonyiblo 'pa-»

23 Ti ni -do a ti 'yri, Nyisua a lelenyo nu□o ni, 'kve 'e kɔ□o, -e nu□o, e 'yi nyibli -lee -ni, -e mo, bu 'kee ne 'a -ti a 'yi'buale, Nyisua, no- ko -ti bu 'bua 'yi. Henni di□e -didi, 'e 'ku.

24 Ti a 'mu 'yri, Nyisua a -ti 'heen la bu, 'ki 'li 'blugba a pepe 'kwli, 'e nu□o, nyibli -huohu, 'u kuo -Yusu □wlu yi.

25 -Te Banabasi ko Polu 'huen-, u -yra -kuan 'lu, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, -e -bi u □hian -mo, 'u mu 'li Atiosi. -Te u yi ni mi, u gba nyubeyu □du. 'A 'nyre mo Saan, 'a kibuhlanyre mo Maki.

Polu a yi-hedagba, 13-14

13

Nyisua wen 'ni, Solu (-e mo Polu) ko Banabasi 'huen-, bu gba -Yusu a -ti, 'ki 'li dako a gblegble -mo

1 'Ki 'li -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Atiosi 'nyi, e ko nyibli -bi, 'u pu nyibli -Yusu a □haantitie, -u -bi 'u tue 'waa 'bio -Yusu a nyibli. Nyibli a 'mu, u nu- mo Banabasi, ko Simeo, -e ko kibuhlanyre -mo Nyiyrugbu, ko Lusiusi, -e ko 'li Sileni, e ko Manae, -e ko 'kūn Helodi 'huen-, u naa 'li 'kayu ni -do bu, e ko Solu 'huen-.

2 -Nyrowo □du 'kwli, bu yi 'cve ni pve, bu yi ni □ci*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', 'ki Nyisua a -Hihiu* hlee 'li □nu -mo, e wen: «Ba pu Banabasi ko Solu 'huen- 'kibia ki, -e di□e nu, -kuan -bu, -koti 'ni pu le ba pu □nu 'kibia ki, u 'mu□u nu.»

3 -Te u 'win windu a 'mu, -e -bi u □tui 'u 'kl, 'u yi □ci, 'u de Nyisua, 'u pu Banabasi ko Solu dabu 'lu ble, 'ti- 'u te □nu bu, 'ki bu mu Nyisua a -kuan nu.

-Te Banabasi ko Solu 'huen-, u nyre 'li Sipreblugba 'kwli

4-5 KE- Nytsua a -Hihiu* nu Banabasi ko Solu 'huen- a leele, 'ki bu bi 'hru wlon. Saan Maki, -e yi [nu -hee -ni, e ko [nu 'huen-, v nu- -mu. U mu 'li Selesidto 'kwli. 'Ki v -ha 'v 'mu, 'v mu 'li 'blugba -mu', v dee Sipre, 'nie [glaa 'li le 'kwli. -Te v nyre 'li Salaminidto 'kwli, -e -bi v mu 'li Nytsua a 'kayu bu, -te -mu', -Juukue* yi 'v le 'kukue -ni, 'v hla Nytsua a -ti.

6 -Te e -hi, -e -bi v 'be 'blugba a pepe a 'mu 'kwli [ti, 'v nyre 'li Pafosi. 'Ki v yee 'li -pinanyo bu. 'A nyre mo Baljesu, Glekikue 'v dee [ne Elimasi. -Juukueyu [ti. E dee ne 'a ditonu winwlon-hanyo*.

7 E no- mo 'blugba a 'mu a -gulbnuma a ninatumu. -Gulbnuma a 'mu, 'a nyre mo Segusi Polusi. E mo nyibeyu [ti, 'e ko 'sesi. E no- da Banabasi ko Solu 'huen-, e 'mu Nytsua a -ti 'win a -ti.

8 Kee, -pinanyo Elimasi -ni wen, e -tua 'waa yi-wunwon, 'e pi 'li 'kl le, -e di[e nu, -gulbnuma a 'mu, e 'ni [ha -Yusu [wlv yi -kuo -ni.

9 -Te Solu, v dee Polu, e 'ye de a 'mu, Nytsua a -Hihiu koo [ne win ki pepe, 'e -tua -pinanyo a 'mu a 'yie-hruole,

10 -e -bi e wen: «Suu-, -yrukukonyo, 'crekonyo, [wi 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu a 'yu yi. -Mo -mu', -e yraa -ti a -tee, -mo -he Nytsua a win kle le. Ti a 'di -bi -ko 'yri -di 'kee -ni 'li?»

11 'Ye ke, Nytsua di puu -mu yru le. -Na 'yii di 'ni 'do. [Yi 'li [ti 'li -we, -bu yru le, e 'mu ti gba.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'yii 'do ni, 'e 'kee leyuyruo, 'e ni 'li halo 'nyi, 'e [hi en -mo le, 'e dudue le, 'e [mve nyibli le, -v di 'a dabu kva 'ble, -v di[e -naa -ni.

12 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, -te -gulbnuma 'ye[e, -e -bi Nytsua a win, ko 'a 'kl 'huen-, v -hren 'a [wlv le, 'e kuo -Yusu [wlv yi.

-Te Polu ko Banabasi 'huen-, v mu la 'li Atiosi, -e ni 'li Pisidiblugba 'kwli

13 -Te e -hi, -e -bi Polu ko 'a 'bio 'huen-, v -ha 'li 'mu Pafosi, 'v mu 'li Pesidto 'kwli, -e ni 'li Pafiliblugba 'kwli. -Te v nyre 'li, -e -bi Saan Maki -ni wen, e hie 'li [nu bu, 'e -me kle, 'e mu 'li Jrusre.

14 Polu ko Banabasi -mo -bi, v 'tie gbe 'waa 'dagba 'lu -mo, 'v nyre 'li Atiosi, -e ni 'li Pisidiblugba 'kwli. -Te -Juukue* a -wuwle-nyrowo* nyre 'v, -e -bi v mu 'li Nytsua a 'kayu bu, 'v ni bu.

15 Nyiblo [du, no- -hre Moise a 'crun a 'kuto -bi, e ko Nytsua a winwlon-hanyo* a 'crun a 'keti -bi -we. -Te e -we 'a -hihre -mo, -e -bi Nytsua a 'kayu a ye'nanyo te 'v [nu nyiblo 'hvi, v wen: «'Diaynu -na, 'ba ko [tawin gbi, -bu pu nyibli 'kl yra le, a -we 'li ba pu win ni.»

16 Polu 'e 'du ye', 'e nu dabu, -e di[e nu, nyibli 'mu[v nva yi bu pu, e wen: «'A mu 'diaynu Yisraekue, ko 'a mu hiaponyibli, -v ni 'li [nu 'nyi, -v de Nytsua -we, ba pu 'mu nva yi bu.

17 Nytsua -mu', -a mu Yisraekue, -a de, no- -ha 'li -aan 'batnu 'li, 'ti- ti -mu', -e ko 'yri -aan dako ni la 'li dako -bi a 'bli, -e mo Esipublugba 'kwli, Nytsua a 'mu, no- nu[o, 'v -he dako gbagbu, 'ti- 'e -ha 'li [nu 'blugba a 'mu 'kwli, 'ki 'li 'klke 'kwli.

18 -Te v nu la 'yri a -wlv ni 'huen, 'ki 'li -tutukuto -mu', -e ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti, e no- kikle [nu le,

19 'e -we dako ni [hlon'huen bu, 'ki 'li Kanaablugba 'kwli, 'ti-, 'e -ha 'li 'waa 'blugba a 'mu, 'e -nyi[e Yisraekue, v 'mu[v ko.

20 Kue 'li ti -mu', -e ko 'yri -aan 'batnu mu la 'li Esipublugba 'kwli 'yie bu, -bu pu -mumu, -bu ye ti -mu', -e ko 'yri Nytsua -nyi [nu Kanaablugba a pepe, e -we 'li 'yri a (450) -hotrowi ni -hen ni le 'yri a -wlv ni 'huen [tu 'v -pu.

'Ki 'li ti a pepe a 'mu 'kwli, e -nyi [nu -batiponyu, 'v mo 'waa ye'nanyu, 'e gba[a -gbagba, 'e ye Nytsua a winwlon-hanyo Samueli a ti ki.

21 Samueh a 'mu, 'a ti 'yri, 'ki v -hva 'v bodio, Nyisva 'e -ha Saulh, 'ki bu mo 'waa bodio. Saulh a 'mu, e mo Kisi a 'yu □nio, 'e ko 'li Besame a □tugba 'kwli. E nu bodio,de, 'ki 'li 'yri a -wli ni 'hven 'kwli,

22 'ti- Nyisva 'e -ha□a bodio,de a 'mu ki, 'e pu 'v Dafidi. Ke- Nyisva -pu, 'ki 'v Dafidi a 'mu, 'a -ta', e wen: Dafidi, -e mo Yisai a 'yu, no- mo 'na □wlv a nyiblo. 'A -ne de, 'n -hve bu nu, e di□e 'ni nu.

23 'Ki 'li Dafidi a 'yonu a 'yonu 'nyi, 'ki Nyisva -ha 'li Yisraekue a Wanyo, □wi yi, -te e nu la 'a hihla. Wanyo a 'mu, e no- mo -Yusu.

24 'Ti- e 'mu -kvan -wlv □tu mo mu, Saan, no- yi Yisraekue Nyisva a -ti -lee -ni, e wen: Ba hie 'v -tebli 'kukui, a ni bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, 'mu 'a mu 'nie 'lu le pu.

25 'Ti- Saan a 'mu, e 'mu 'a -kvan 'lu -yra mo mu, -e -bi ke- e pi nyibli yi, e wen: 'N 'yi nyiblo -bu 'pa-, 'aan □wlv pu le, 'n -mo, -e mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya. Kee, ba 'ye ke, 'bu mo, 'ni -yra 'na -kvan 'lu, 'ti- Wanyo a 'mu, e 'mu di. 'Mo -bu, a yi 'ye, 'n 'cimi ni diaki, 'ki □bu nu 'a -kvan 'cimi e gbe □du.»

26 Ke- Polv pi de: «Diayinu -na, 'a mu -Juukue, -v mo -aan 'bai gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu, e ko 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, kee, -v de Nyisva -we, -aan pepe, -a mu ko Nyisva a titie -mu', -e hle□e, -te Nyisva a 'mu, e ni -aan wowa.

27 E mo □han-ti, Jrusredio a nyibli, e ko 'waa ye'nanyu 'hven-, v 'yi□i' le -yru, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu, e ko, Nyisva a winwlon-hanyo a win -mu', v yi -hre 'a -ne -wuwle-nyrowo, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble, v 'yi□i' le -yru. Kee, ti -mu' -ko 'yri v 'la la -Yusu, -e -bi -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo hla la, ti -hi la a ti 'yri, e mu la 'lu -mo.

28 □Han-ti □nio, -Yusu 'yi □dedede -nu, -bu ble e 'kokuv yi, kee, v -hva□a Pilati ni, 'ki bu 'la -Yusu.

29 -Te v nu la -tebli a pepe -mu', -koti Nyisvaerien hla la, -e ko -bu mu la 'lu -mo, -e -bi v -ha la 'v□v tugbe 'yie ni, 'v pu la 'li□i 'dabio 'kwli.

30 Kee, Nyisva -ha la 'li□i 'kokonyibli 'nyi ni, 'e -ha□a 'klo.

31 -Te -Yusu 'hri 'klo, -e -bi 'ki 'li -nyrowi -huohu 'kwli, e 'hru 'a nyibli -mu' yre, -v ko□o 'hven-, -v -hon la 'li Galileblugba 'kwli, -v mu la 'li Jrusre. Nyibli a 'mu, -tebli a pepe, -Yusu -nu, v 'ye□e ni. U nu- yi ke 'a -ti Yisraekue -lee -ni.

32-33 'N ko Banabasi 'hven-, 'a mu -a ya □haantitie yi. □Haantitie a 'mu, e no- mo: Nyisva -ha 'li -Yusu 'kokonyibli 'nyi ni, 'e -ha□a 'klo. De a 'mu, Nyisva pu la 'li□i ni, 'ki 'v -aan 'bainv -mo, -e mo, e di la□a 'ni nu, 'e mo -tee, 'e nu□o, 'ki 'v -a mu -mo, -a mu -bu, -v mo 'bainv a 'mu, 'waa 'yonu a 'yonu. Nyisva bu di 'li -Yusu 'kokonyibli 'nyi -ha, bu di□e 'klo -ha, no- ko -ti v 'cri la -we, 'ki 'li Nyisva a -wablecrien* a 'hven a -wladu 'kwli. Ke- e pi:

Nyisva wen 'ni:

-Mo 'na 'Yu □nio.

Kve ke mo -nyrowo -bu 'yie bu,

'mo -mo -na 'Bat.

34 Nyisva hla la□a ni, -e mo, e di 'li□i 'kokonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu□v 'klo -ha, -e di□e nu, 'a -plahv 'ni □ha □hon, 'v 'cri la□a, 'ki 'li Nyisvaerien 'kwli, -e mo:

'Mo Nyisva, 'n pu 'li□i ni,

'ki 'v Dafidi -mo,

-e mo, 'n di nu 'a mu □haan-tebli -mo.

E mo □han-ti, de a 'mu, 'n di□e 'ni nu.

35 No- ko -ti v 'cri la□a de, 'ki 'li Nyisva a -wablecrien 'kwli, -e mo:

Nyɩsɩva o, ɔyɩ 'lɩɔtɩ 'lɩ -wɛ
-bɩ -hɔn 'uɔɩ -mɔ,

'kɩ -na nyiblo bu ɔhɔɔn 'lɩ 'dabio 'kwli.

36 Ɛ 'yɩ Dafidi a 'mɩ a -tɩ 'pa-, Ɛ 'nɩ -hlaɔa lɩɔtɩ, -ɛ nuɔo, -tɛ Dafidi a 'mɩ, Ɛ -yɩɩ la -kuan -mɩ' 'lɩ, Nyɩsɩva pɩ lɛ, bu nu la, -ɛ -bɩ Ɛ 'kɩ la nɩ, 'u -ha la 'uɔɩ, 'u pɩ la 'uɔɩ a 'baɩnɩ 'hɩɩ bu, 'a -plahɩ 'ɛ ɔhɔɔn la 'lɩ 'dabio 'kwli.

37 Kɛɛ, nyiblo -mɩ', -ɛ mɔ -Yusu, Nyɩsɩva -ha 'lɩ 'kɔkɔnyibli 'nyɩ nɩ, Ɛ -ha 'klo, -Yusu a 'mɩ, 'a -plahɩ 'yɩ 'lɩ 'dabio 'kwli ɔhɔɔn -nɩ.

38 'A -tɩ, 'dɩayɩnɩ -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -Yusu a 'mɩ, Ɛ nɔ- Nyɩsɩva naa 'lɩ, -tebli 'kukui -mɩ', -a -nu, 'ɛ yɩɔtɩ 'wɔwla -nɩ.

39 'A -nɛ nyiblo 'bɩ nɩ 'u, 'bɩ kuo -Yusu ɔwɩb yɩ, Nyɩsɩva kɔ bu ɔgbɛɔɛ, 'kɩ 'u 'a -tebli 'kukui, Ɛ -nu a -ta'. Tete -mɩ', Nyɩsɩva -nyɩ la Moise, Ɛ 'yɩ la 'lɩ nyiblo ɔɔɩ a ɔgbɔgbɛ -wɛ.

40 'A -tɩ, ba ɔtu 'aan dɩɔnɩ 'yie, -ɛ dɩɔɛ nu, -tɩ -mɩ', Nyɩsɩva a winwɩn-hanyɔ hla la, Ɛ 'nɩ ɔha 'a mɩ nu. -Tɩ a 'mɩ, Ɛ nɔ- -bɩ:

41 'A mɩ -mɩ', -v yɩaa -tɩ a -tɛɛ,
bɩ maa nɛ 'a mɩ wɩn lɛ, Ɛ kɔ, ba -wɛ bu,
-ɛ nuɔo, 'aan tɩ 'yɩ, 'n dɩ nu -tebli,
-tebli a 'mɩ, a 'nɩ -pɩɔɩ wɛnɔɛ ɔhan-tɩ nɩ,
'yɛ ɔbɩ nyiblo ɔɔɩ na wɛnɔɛ -mɔ lɛ,
'kɩ 'u 'a mɩ ye'.»

42 -Tɛ Pɔɩb -yɩɛ, 'u yɩ 'lɩ Nyɩsɩva a 'kayɩ bu nɩ -hɩɛn, -ɛ -bɩ nyibli lee Pɔɩb kɔ Banabasɩ 'hɩɛn- nɩ, 'kɩ bu dɩ 'lɩ de, -wuwle-nyɩɔwɔ -bɩ -mɩ', -ɛ dɩ 'lɩ dɩ, -tɩ -mɩ', 'u -hla, 'u 'mɩɔɩ -mɔ lɛ na de.

43 -Tɛ -gbolugbo -wɛ 'lɩ, -ɛ -bɩ -Juukɩɛ -hɩɔhɩɩ, Ɛ kɔ nyibli -mɩ', -v -hɛ -Juukɩɛ, 'u kɩɛ Pɔɩb kɔ Banabasɩ 'hɩɛn- ɔwɩɛn, 'u 'mɩ toto pɩ. 'U nɩ 'hɩɛn a 'mɩ, 'u pɩ ɔnɩ ɔtɔ', 'kɩ ɔhaandɛ -mɩ', Nyɩsɩva nu ɔnɩ -mɔ, 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwli, 'u 'nɩ 'hɩaa 'lɩɔtɩ kɩ.

Nyɩsɩva lee la Pɔɩb nɩ -wɛ, 'kɩ bu gba la 'lɩ 'a -tɩ dakɔ -mɩ', -v 'yɩ -Juukɩɛ 'pa- -mɔ*

44 -Tɛ -wuwle-nyɩɔwɔ* -nɩ wɛn, Ɛ nyɩɛ 'kɩ 'u, -ɛ -bɩ 'dɩɔ a nyibli a pepɛ -wɛ tɩ kɩ, 'u 'mɩ Nyɩsɩva a win 'wɩn.

45 -Tɛ -Juukɩɛ a nyibli gbagbɩ 'yɛɔɛ, -ɛ mɔ, nyibli -hɩɔhɩɩ, nu- pɩ Pɔɩb nɩa yɩ bu, -ɛ -bɩ 'u ɔtɩɩ ca, 'u -wɛn Pɔɩb yɩ, 'u -hɛɔɛ 'yɩɩ lɛ.

46 Kɛɛ, Pɔɩb kɔ Banabasɩ 'hɩɛn-, 'u 'nɩ -pieɔɛ huannɩ, kɛ- v pɩ ɔnɩ yɩ: «Ɛ nɔɔ 'u lɛ, 'kɩ 'a mɩ -Juukɩɛ, ba mɔ yɩ-henyibli, -bu 'wɩn Nyɩsɩva a win. Kɛɛ, -tɛ a pɩ lɛ, a 'nɩ -huaɔa lɩɔtɩ, 'kɩ ba kɔ 'klo yɩayɩ -mɩ', -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ, 'a -tɩ, nyibli -mɩ', -v 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-, 'u nu- kɔ -mɔ -a dɩ 'kɩ 'lɩ mu, -a 'mɩ ɔnɩ -tɩ a 'mɩ -lee -nɩ,

47 -ɛ nuɔo, dɛ Kɔkɔnyɔ lee nɛ -a mɩ, -ba nu, Ɛ nɔ- -bɩ:

Kɔkɔnyɔ wɛn 'nɩ:
'N nuɔo nɩ, ɔnɩ mɔ -nyɩɛ,
'kɩ 'u dakɔ -mɩ',
'u 'yɩ -Juukɩɛ 'pa- -mɔ,
-ɛ dɩɔɛ nu, 'mɩ 'lɩ -mɩ 'lɩ -naa -nɩ,
nyibli -bɩ, -v 'hɛɛn 'klo a pepɛ -bɩ kɩ bu,
'mɩ ɔnɩ wa.»

48 Nyibli -bɩ, -v 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-, -tɛ 'u 'wɩn -tɩ a 'mɩ, -ɛ -bɩ 'u nɩ dɔɔɩ, 'u pɩ Kɔkɔnyɔ 'nyɩɛ lɛ, 'a win a -tɩ, 'tɩ- nyibli a pepɛ -mɩ', Nyɩsɩva -ha 'lɩ, 'kɩ bu kɔ 'klo yɩayɩ -mɩ', -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ, 'u kuo -Yusu ɔwɩb yɩ.

49 -ɛ -bɩ Kɔkɔnyɔ a win 'hɛɛn 'blugba a pepɛ kɩ bu.

⁵⁰ KEE, 'dɔ a nɔgbɪ -mɔ', 'yie yɪ 'ye -tɛɛ, kɔ, -v dɛ Nyɪsɔa, v kɔ 'dɔ a ye'nanyɔ 'hɛn-, nɔ- -Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ bi 'lɪ ke', 'kɪ bɔ bla Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn- lɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'dɔ 'kwli, 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'v [tɔ] nɔ 'dɔ.

⁵¹ -Tɛ v [tɪ 'kɪ 'dɔ, -ɛ -bɪ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn, v bubla 'waa bɔ nɪ, -ɛ di[e] nɪ, 'waa 'dɔ a 'pupu 'mɔ nɔ bɔ lɛ -hɔn, v 'mɔ nɔ nyibli -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, Nyɪsɔa a yɪv 'bɔ kɔ nyibli gbagbɪ a 'mɔ, 'waa [gbɛtɔ nu] nɔ 'waa dɔnɔ -mɔ. -Tɛ ɛ -hɪ, -ɛ -bɪ 'kɪ v mu 'lɪ Yikɔnɔdɔ 'kwli.

⁵² -Yusu a nyibli -mɔ', Pɔlv hie 'lɪ Atɔsɔdɔ 'kwli bɔ, v nɪ dɔdɔ dɪakɪ, kɔ, Nyɪsɔa a -Hihɪu* 'ɛ kɔɔ [nɔ win kɪ pepɛ.

14

-Tɛ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn-, v mu la 'lɪ Yikɔnɔdɔ 'kwli

¹ Nyɪsɔa a 'kayu -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ Yikɔnɔdɔ 'kwli, 'kɪ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn-, v pa 'lɪ, 'v nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ. -Tɛ v nɪ 'a hɪhla, ɛ nu[nɔ] nɪ, -Juukɔɛ -hɔhɔtɔ*, kɔ nyibli -mɔ', -v yɪ -Juukɔɛ 'pa-, 'v kuo -Yusu [wɔ] yɪ.

² KEE, -Juukɔɛ -mɔ', -v 'yɪ -Yusu [wɔ] yɪ -kuo -nɪ, 'waa 'pɔplewin nu[nɔ] nɪ, nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, 'v yraa -Yusu a nyibli.

³ KEE, Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn-, v -wlen 'lɪ Yikɔnɔ nɪ. Hɔannɔ 'nɪ -nu[nɔ] lɪ [nɔ], 'v kuo -Yusu [wɔ] yɪ, 'kɪ -Yusu a 'mɔ bɔ [tɔ] nɔ 'yie, 'v yɪ nyibli lɛ -lee -nɪ, -tɛ -Yusu nɪ nyibli a [ha]andɛ a -mɔnunuɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, -Yusu 'ɛ -nyi [nɔ] 'kɪ, 'kɪ bɔ nu [wɔ]lɛkɛɛ-teblɪ. [wɔ]lɛkɛɛ-teblɪ a 'mɔ 'kwli, 'kɪ ɛ naa 'lɪ, 'ɛ tɔɛ nyibli, -ɛ mɔ, -tɪ -mɔ', v hɛ, ɛ mɔ [han-tɪ] nɔ.

⁴ 'Dɔ a 'mɔ, 'a nyibli 'bɛ [tɔ]. 'Kɪ -v -bɪ pɛɛ 'lɪ -Juukɔɛ -mɔ, -v -bɪ 'v pɛɛ 'lɪ -Yusu a nyibli -mɔ.

⁵ -Juukɔɛ kɔ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, v kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɛn-, v -yɪa[nɔ] nɪ, 'kɪ bɔ [tɔ] Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn- [hɛn, ɛ kɔ, bɔ pɔ [nɔ] 'hɪ -mɔ lɛ, -ɛ di[e] nɪ, v 'mɔ [nɔ] 'la.

⁶ -Tɛ Pɔlv 'wɪn, -ɛ -bɪ v gba cigbɛ, 'v mu 'lɪ Likaɔnɪblɔgba a 'dɪ -mɔ' 'kwli, -v mɔ Lisɪtrɪ kɔ Debɪ 'hɛn-, ɛ kɔ 'dɪ -mɔ', -ɛ [glaa] 'lɪ [nɔ].

⁷ 'Kɪ 'lɪ 'dɪ a 'mɔ 'kwli, 'kɪ v pɪ 'lɪ [ha]antitɛ, -ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ.

-Tɛ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn-, v mu la 'lɪ Lisɪtrɪdɔ 'kwli

⁸ 'Kɪ 'lɪ Lisɪtrɪdɔ 'kwli, Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn-, v yɛɛ 'lɪ nyiblo [dɔ] bɔ. 'A bɔ -yɪrɛ lɛ. Kɔɛ 'lɪ 'a kɔɔlɛ 'yie bɔ, 'a bɔ 'yɪ 'kɪ -kɔ. ɛ 'yɪ -hɔn nɪ nɛ.

⁹ Nyɪsɔa a -tɪ -mɔ', Pɔlv nɛ -mɔ lɛ, nɔ- ɛ pɔ nɔa yɪ bɔ, Pɔlv 'ɛ -tɔa 'a 'yiye gbee, 'ɛ 'ye[e], -ɛ mɔ, ɛ kuo -Yusu [wɔ] yɪ, -ɛ mɔ, -Yusu a 'mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ nu[nɔ] nɪ, 'a 'kɔɛ bɔ -wɛ.

¹⁰ -ɛ -bɪ Pɔlv 'yaa 'lɪ win, ɛ wen: «'Du ye', -bɔ nyɪa bɔ,» nyiblo a 'mɔ 'ɛ [plu], 'ɛ -tɔa nɪna.

¹¹ Dɛ a 'mɔ, Pɔlv -nu, -tɛ nyibli 'ye[e], -ɛ -bɪ v -tɔa lɛ[mɔ]mɔlɛ, kɛ- v pɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'bliwin 'kwli, -ɛ mɔ likaɔnikɔwɪn, v wen: «'Kuo, nɔ- -hɛ -tonyibli, 'v dɪ 'nɛ- -a mɔ 'nyɪ,»

¹² nyibli a 'mɔ, 'v -nyi Banabasi Seisɪnyɛ, -ɛ mɔ 'waa 'kuo a nyiblo gbagbɔ, -v -nyi Pɔlv Hɛmɛsɪnyɛ, -ɛ mɔ 'waa 'kuo a hihlenyɔ, -ɛ nu[nɔ], Pɔlv, nɔ- mɔ v nɪ 'hɛn a 'mɔ, 'waa hihlenyɔ.

¹³ 'Kɪ 'lɪ 'dɔ a paalɛ', 'kɪ 'kayu [dɔ] nɪ 'v. ɛ nɔ- kɔ bɔ v dɛɛ 'lɪ 'ku -mɔ', -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ Seisɪ. Seisɪ a 'mɔ a -cɔhɔnpinyɔ*, nɔ- ya blobɪ, ɛ 'ba 'flaba -mɔ blɛ, 'v gba 'lɪ[nɔ] Seisɪ a 'kayu ye', ɛ kɔ nyibli 'hɛn- 'v -hɔɛ bɔ pɪ blo a 'mɔ, 'a -cɔhɔn*, 'kɪ 'v -Yusu a -mɔnanyɔ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɛn- ye'.

¹⁴ -Tɛ -Yusu a -mɔnanyɔ a 'mɔ, v yɪ dɛ a 'mɔ, -ɛ mi 'lɪ -mɔ, -ɛ -bɪ v cɪra 'waa wɔlɔwɔ lɛ, -ɛ nu[nɔ], dɛ a 'mɔ, ɛ kɛɛ 'waa [wɔ] lɛ, kɔ, 'ɛ 'yɪ 'waa pɔ-blee -nɪ. Nɔ- mɔ bɔ bi 'lɪ nyibli 'nyɪ, bɔ 'yaa 'lɪ win, tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪ,

15 ṽ wen: «Dako -na, de a 'dɪ -bɪ a ni, -ɛ nɪ 'mʊ lɛ 'lɪ? -A mʊ -bʊ, -a mʊ -tonyibli ꞑɪɪ, ꞑwɪ yɪ, -tɛ a nɪ 'mʊ, -a 'yɪ 'kuo 'pa-. Nyɪsʊa a ꞑhaantitɛ -mʊ', -ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mʊ lɛ, nɔ- -a ya 'a mʊ yɪ. Ba hie 'bʊ 'kuo a dida bʊ. Ɛ 'nɪ -hɛɛꞑɛ lɪ 'a mʊ. Ba ꞑhuan -mʊ, 'Klɔhienyɪsʊa, nɔ- ba da, -ɛ nuꞑo, ɛ nɔ- nu yako, kɔ -tʊtʊ, kɔ 'yru, kɔ 'a -nɛ ꞑdedede, -ɛ nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ.

16 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsʊa -ha la dako a pepe mɛ lɛ, 'kɪ bʊ kʊɛ 'waa ꞑgbetʊ a 'lulɛ-hihie ꞑwien lɛ.

17 Kɛɛ, 'a -nɛ ti, ꞑhaan-tebli, ɛ ni, nɔ- pɪꞑɪ ꞑgbo' lɛ, -ɛ mʊ, ɛ nɪ 'klɔ. Nɔ-niꞑɛ, 'nʊ 'ɛ yɪ di, 'tɪ- ꞑa yɪ -tebli 'cɛ, 'ɛ yɪ -a mʊ didi-tebli -nyɪ, kɔ, 'ɛ yɪ -a mʊ plɔ a bleelɛ -nyɪ.»

18 ꞑHaan-tɪ ꞑhɔn, -Yusu a nyibli 'bʊ nu 'pʊplɛ lɛ, kɛɛ, ɛ 'yakla nɪ, 'kɪ bʊ ka nyibli a 'mʊ yɪ, -v -hʊɛ -bʊ pie ꞑnʊ -cɔhlʊn.

19 -Tɛ de a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ* -hɔn 'lɪ Atiɔsɪ, -ɛ nɪ 'lɪ Pisidiblɔgba 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ Yikɔnɪdɪɔ 'kwli, 'bʊ di Lisɪtrɪ. -Juukʊɛ a 'mʊ, ṽ nu- hlee 'lɪ nyibli a 'mʊ -mʊ, 'kɪ bʊ ꞑtu -Yusu a -mɔnanyʊ ꞑhʊɛn. -Tɛ nyibli a 'mʊ, ṽ 'win 'waa win, -ɛ -bɪ ṽ -tʊa Pɔlʊ a 'hɪ a -mɔlepɔpɔv, -ɛ diꞑɛ nu, ṽ 'mʊꞑʊ 'la. -Tɛ ṽ bi 'kɪꞑɪ 'hɪ, -ɛ -bɪ ṽ nu- mʊ -bɪ, ṽ wen 'nɪ, ɛ 'kʊ nɪ, 'bʊ -jriꞑɛ lɛ, 'bʊ ꞑtɔ ꞑnɛ 'dɪɔ, 'tɪ- 'bʊ hie 'lɪꞑɪ bʊ.

20 -Yusu a nyibli -mʊ -bɪ, -tɛ ṽ ꞑglaa 'lɪꞑɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'klɪ bi 'lɪꞑɪ yra, 'ɛ 'du ye', 'ɛ 'ya 'dɪɔ. -Tɛ -nyre -nye, -ɛ -bɪ ɛ kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-, ṽ mu 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', ṽ deɛ Debi 'kwli.

-Tɛ Pɔlʊ kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-, ṽ ꞑhuan -mʊ, ṽ mu 'lɪ Atiɔsɪ, -ɛ nɪ 'lɪ Siliblɔgba 'kwli

21 -Tɛ ṽ nyre 'lɪ Debidɪɔ 'kwli, ṽ pʊ -Yusu a ꞑhaantitɛ, 'bʊ nuꞑo, nyibli -hʊɔhʊɪ 'bʊ -hɛ -Yusu a -nagbopɔ* . -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ ṽ ꞑhuan -mʊ, 'bʊ mu 'lɪ Pisidiblɔgba a 'dɪɔ -mʊ', -v mʊ Lisɪtrɪ, kɔ Yikɔnɪ, kɔ Atiɔsɪ.

22 'A -nɛ 'dɪɔ -kɔ kɪ ṽ yɪ 'bʊ nyre, ṽ kɔ bʊ ꞑtu 'lɪ -Yusu a nyibli ꞑwɔ 'kwli bʊ, ɛ kɔ, bʊ -nyɪ ꞑnʊ ꞑtɔ, 'kɪ bʊ 'cibi 'bʊ -Yusu a ꞑwɔ a yɪkuolɛ. Kɛ- ṽ pɪ ꞑnʊ yɪ: «-A kɔ -ba 'ye ꞑhʊɛn dɪaktɪ, 'tɪ- -a 'mʊ plɔ a bleelɛ kɔ, tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsʊa di 'a mʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ pepe, 'kɪ 'lɪ 'klɔ yrayru 'kwli.»

23 'Cʊɛ a pepe, ṽ na blɛ, ṽ ꞑtu 'bʊ 'cʊɛ a ye'nanyʊ blɛ, 'bʊ yɪ ꞑci*, 'bʊ de Nyɪsʊa, 'bʊ ꞑtu 'lɪ ꞑnʊ Kɔkɔnyɔ -Yusu, ṽ kuo ꞑwɔ yɪ -jɪ' blɛ.

24 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ ṽ 'be Pisidiblɔgba ꞑtɔ, 'bʊ mu 'lɪ Pafiliblɔgba 'kwli.

25 -Tɛ ṽ nyre 'lɪ Pesidɪɔ 'kwli, ṽ na Nyɪsʊa a -tɪ -mʊ lɛ, 'tɪ- 'bʊ mu 'lɪ Atalidɪɔ 'kwli.

26 'Kɪ ṽ -ha 'bʊ 'mʊ, 'bʊ mu Atiɔsɪ. 'Kɪ 'lɪ Atiɔsɪ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ ṽ ꞑtuu la 'lɪ Pɔlʊnʊ Nyɪsʊa -jɪ' bʊ, ɛ 'mʊ ꞑnʊ 'yie ꞑtu, 'kɪ 'bʊ -kʊan -bʊ, ṽ -wɛ -mʊ a -ta'.

27 -Tɛ ṽ nyre 'kɪ 'lɪ Atiɔsɪ -nɪ wen, ṽ 'kukue 'cʊɛ a nyibli a pepe lɛ, -tebli a pepe -mʊ', Nyɪsʊa naa 'lɪ ꞑnʊ 'lɪ, ɛ -nu, nɔ- kɔ -tɪ ṽ lee ꞑnʊ, ɛ kɔ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'hru, 'kɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ* 'pa-, bʊ kuo -Yusu ꞑwɔ yɪ -wɛ.

28 'Kɪ 'lɪ -Yusu a nyibli -mʊ' nyɪ, -v nɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli, ṽ -hii 'lɪ tɪ -hʊɔhʊɪ.

15

Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, ꞑbɪ 'bʊ kuo -Yusu ꞑwɔ yɪ, ṽ blɛɛ yɪ, bʊ ꞑtuu 'bʊ -Juukʊɛ a tete 'yaklɪ 'bʊ?*

1 Ti nɪ -dɔ a 'mʊ 'yri, nyibli -bɪ, nu- -hɔn 'lɪ Jrusɛ, 'bʊ di Atiɔsɪ, 'bʊ -tʊa -Yusu a nyibli a tɔɔlɛ, ṽ wen: «Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪꞑɪ 'lɪ -wɛ, bʊ wa 'a mʊ, 'bʊ mʊ, 'bʊ 'yɪ 'a mʊ yɪ 'bɛ, ꞑwɪ yɪ, -tɛ Moise a tete ni 'a hɪhla.»

2 Kɛɛ, tɔɔwin a 'mʊ, Pɔlʊ kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-, 'yɪꞑɪ kɪ -wen, ṽ kɔ nyibli a 'mʊ 'hʊɛn-, 'v pʊ 'a gblɛ dɪaktɪ. De a 'mʊ, ɛ nɔ- nuꞑo, 'cʊɛ a nyibli 'bʊ -yraꞑa, 'kɪ Pɔlʊ kɔ Banabastɪ kɔ Atiɔsɪ a 'cʊɛ a nyibli -bɪ 'hʊɛn-, bʊ mu Jrusɛ, -ɛ

di[e nu, v 'mu -ti a 'mu hla, v ko -Yusu a -monanyu, ko Jrusre a 'cwe a ye'nanyu 'huen-.

³ -Te v -yra 'ki -ti a 'mu, -e -bi 'cwe a nyibli gba [nu 'hru wlon, Polonu 'be Fenisiblugba ko Samaliblugba [tu. 'A -ne -tite, v yi 'u nyre, v ne[e -mo le, -te dako a gblegble -mu', -v 'yi -Juukwe 'pa-, v -nu, 'u hie 'u 'waa -tebl 'kukui bu, 'u kuo -Yusu [wlv yi. De a 'mu, -Yusu a nyibli a pepe -mu', -v yi 'win, e nii [nu dadv.

⁴ -Te v nyre 'li Jrusre, -e -bi 'cwe a nyibli, ko -Yusu a -monanyu, ko 'cwe a ye'nanyu, v 'ble [nu kva -tee, Polonu 'u lee [nu -tebl a pepe -mu', Nysua naa 'li [nu, e -nu.

⁵ Kee, Falisi[umu* a nyibli -bi -mu', -v -he la -Yusu a nyibli, v 'du ye', v wen: «Nyibli -mu', -v 'yi -Juukwe 'pa-, 'bu kuo -Yusu [wlv yi, v ble[e yi, bu 'be yre, e ko, bu [tuu 'u -Juukwe a tete a pepe 'u, 'ti -Nysua 'mu [nu wa.»

⁶ -Yusu a -monanyu, ko 'cwe a ye'nanyu, v nu- 'kukue le, 'u mu -ti a 'mu le pupu mo,

⁷ 'u pupu[v' le -pupu, Piel 'e 'du ye', e wen: «Diaynu -na, a yi[e ni, -e mo, Nysua -ha 'li 'mu ni, 'a ti -wlen 'u bu, 'ki [bu pu 'a [haantite nyibli -mu', -v 'yi -Juukwe 'pa-, -e di[e nu, v 'mu 'win, v 'mu -Yusu [wlv yi -kuo -ni.

⁸ 'Ti- Nysua -bu, -e yi nyibli a [wlv, no- -nyi [nu 'a -Hihiu*, -te ni -do e -nu, 'e -nyi -a mo[co -we, -e di[e nu, e 'mu -a mo[co -tco -ni, -e mo, e wen 'waa de ki.

⁹ -A mu -bu, -v mo -Juukwe, e ko nyibli -bu, -v 'yi -Juukwe 'pa-, Nysua 'ni 'jra[qa li nyibli' le. -A mo de ni -do, 'ki 'u[v ye'. E nu[co ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukwe 'pa-, 'waa [wlv 'u 'sii 'u yi, 'ki 'u[v ye', -e nu[co, v kuo -Yusu [wlv yi.

¹⁰ 'A -ti, de- ko Nysua a yi-wonwon 'li, 'a yi nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wlv yi 'benu hle, 'benudu -mu', -aan -ne 'batnu ko -a mu 'huen-, -a 'yi 'li 'bible 'li -we.

¹¹ -A mu -mo -bi, -a pu[v [han-ti, -e mo, Nysua wa -a mu ni, -kotl -aan Kukonyo -Yusu nu -a mu [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. 'Waa 'mumu, ke- ni -do, e nu 'waa wwa.»

¹² Piel bu pu 'ki le, -e -bi -gbolugbo a nyibli a pepe nu [bli, 'u pu Banabasi ko Polu 'huen- nua yi bu, 'u bi 'u, 'u na [wlekeke-tebl a pepe -mu', -e mu 'lu -mo a -ti -mo le, Nysua naa 'li [nu 'li, e -nu, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'yi -Juukwe 'pa-.

¹³ -Te v -we 'puple -mo, -e -bi Sakti [tu [nu [won, e wen: «Diaynu -na, ba pu 'mu nua yi bu.

¹⁴ Simo Piel na -mo le, -te Nysua -nu, 'e ko 'li dako -mu', -v 'yi -Juukwe 'pa- a de -mo. Nu- ko 'nyi e -ha 'li nyibli, 'e nu [nu 'a nyibli -mo.

¹⁵ -Ti ni -do a 'mu, no- Nysua a winwlon-hanyo* hla la, ti -hi la a ti 'yri. -Ti a 'mu, v 'cru la 'li Nysuacrien 'kwli, e no- -bu:

¹⁶ Kukonyo Nysua wen 'ni,
Bodu Dafidi a 'du 'wle ni.
'Bu -hi, -e -bi 'n di 'li 'ni di de,
bodu Dafidi a 'du a 'mu, -e 'wle,
'mu[v pu mo di de.

¹⁷ De a 'mu, e di[e 'ni nu, nyibli -bi,
-v 'yi 'na dako a nyibli 'pa-,
v 'mu 'mu le [muo,
-v mo dako a gblegble a nyibli -mu', 'n -da,
'ki bu -he 'na dako.

¹⁸ Ke- Kukonyo Nysua -pu.

Nɔ- -yra -tebli a 'mu,
kue la 'li -te e 'ye la 'klo ni ni 'yie bu.»

19 Saki wen 'ni de: «'N -hve[ε]e ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'bu mo, 'bu kuo -Yusu [w]lɔ yi, -a 'ni 'tuo 'li [n]ɔ [h]uɛn, kɔ, -a 'ni 'hleε 'li [n]ɔ -Juukve a tete 'yakli.

20 Kee, -ba 'cru [n]ɔ -mɔ, -a 'mu [n]ɔ -lee -ni, -ε mɔ, v 'ni 'die 'li 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, kɔ, v 'ni 'nuo 'li 'a -ne 'lawlude [d]u, kɔ, v 'ni 'die 'li mamɔ -mu', v 'yi mlanɔ bu 'be, ε kɔ, v 'ni 'naa 'li -hlu,

21 -kɔti kue la 'li -aan 'banɔ a ti 'yie bu, tete a 'mu, Nyɩsɩa -nyi la Moise, 'ki 'li 'a -ne 'dɔ [d]u 'kwli, -wuwle-nyrɔwɔ* a ti 'bu nyre 'b, nyibli yi [t]i 'ni -hre, 'ki 'li Nyɩsɩa a 'kayo blε.»

'Crɛn, v gba la -Yusu a nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa- yi*

22 'Ti -v 'mu -yre mɔ mu, -ε -bi -Yusu a -monanyɔ, kɔ 'cɔe a ye'nanyɔ, kɔ 'cɔe a nyibli a pepe, v -yra[ɔ] a ni, 'ki bu -ha 'li nyibli 'waa dɔnɔ 'nyi, nyibli a 'mu, v kɔ Polɔ kɔ Banabasi 'huen-, v 'mu [n]ɔ le, 'ki 'li Atiɔst. Nyibli a 'mu, v -ha 'li, v nu- mɔ Judɔ, v deε Basabasi -we, kɔ Silasi 'huen-. U mɔ nyibli [n]ɔ, -Yusu a nyibli [t]ui 'b.

23 U lee [n]ɔ ni, 'ki bu gba -Yusu a nyibli, -v ni 'li Atiɔst 'crɛn yi. 'Crɛn a 'mu, 'a win, nɔ- -bu:

«A mu -Yusu a -monanyɔ, kɔ 'cɔe a ye'nanyɔ, ε kɔ -Yusu a nyibli a pepe 'huen-, -a 'beti 'a mu, 'a mu 'dɔayɩnɔ -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, -v ni 'li Atiɔstɔ, kɔ Siliblugba a pepe, kɔ Silisiblugba 'kwli.

24 -A 'win ni, -ε mɔ, nyibli [d]u, nu- hɔn 'ne- -a mu 'nyi, 'b mu 'a mu tɔɔ mɔ. 'Waa tɔɔwin a 'mu, ε -ha 'a mu 'ku, 'ε nu[ɔ], 'aan [w]li 'b 'mɛ bu. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, ε 'yi -a mu 'pa-, -a 'yi [n]ɔ -lee -ni, bu di 'a mu tɔɔ mɔ.

25 ε nɔ- nu[ɔ], -aan pepe, [a] -yra[ɔ]a, 'ki -ba -ha nyibli, -a 'mu 'li [n]ɔ 'a mu -mɔ le, v kɔ -aan nuɛnyɔ Banabasi kɔ Polɔ 'huen-.

26 U ni 'huen a 'mu, v 'yi huannɔ -pie, 'ki bu 'ku, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a -kuan a -ti.

27 Nyibli a 'mu, -a -ha, nu- mɔ Judɔ kɔ Silasi 'huen-. -Ti -bu, -a 'cru 'ne- 'crɛn -bu 'kwli, ε nɔ- v di 'a mu kle -hihiɔ -ni -teε.

28 Nyɩsɩa a -Hihiu* kɔ -a mu 'huen-, -a 'ye[ε]e ni, -ε mɔ, ε nɔɔ 'b le, 'ki -a 'ni 'hleε 'li 'a mu 'benɔ, -ε mɔ -Juukve a tete 'yakli. Kee, de -a -hve 'a mu, ε nɔ- mɔ:

29 A 'ni 'die 'li 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, kɔ, a 'ni 'naa 'li -hlu, kɔ, a 'ni 'die 'li mamɔ -mu', v 'yi mlanɔ bu 'be, kɔ, a 'ni 'nuo 'li 'a -ne 'lawlude [d]u. 'Ba yi nɩna le ni ni, -ε -bi ε nu -teε. 'A -ti o, -a 'beti 'a mu -teε.»

30 -Te v -nyi [n]ɔ 'crɛn a 'mu, -ε -bi v -ha [n]ɔ mɛ le, 'b mu Atiɔst. -Te v nyre 'li, -ε -bi v 'kukue -Yusu a nyibli a pepe le, 'b -nyi [n]ɔ 'crɛn a 'mu,

31 'b -hre[ε], 'ki 'b nyibli a pepe ye'. -Te v yi [t]i ni -hre, 'a win ni [n]ɔ dɔdɔ, -kɔti ε pi [n]ɔ 'klɩ yra le.

32 Judɔ kɔ Silasi 'huen-, -v mɔ Nyɩsɩa a winwlɔn-hanyɔ*, v hlee 'li -Yusu a nyibli -mu' -mɔ -teε, -ε di[ε]e nu, v 'mu [n]ɔ 'klɩ -nyi, kɔ, v 'mu 'li [n]ɔ [w]lɔ 'kwli bu [t]u.

33-34 U -hii 'li ti -huɔhuɔ, 'ti- -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Atiɔst, 'b gba [n]ɔ wlu, v wen: «Nyɩsɩa bu ni 'b 'a mu -mɔ,» 'b -ha [n]ɔ mɛ le, 'b -mɛ kle, 'b mu 'li Jrusredɔ 'kwli de.

35 Kee, Polɔ kɔ Banabasi 'huen-, v nu- -mɔ -bi, v 'yi kle -mɛ. 'Ki 'li Atiɔst, 'ki v kɔ nyibli -bi 'huen-, v 'ni 'li bu, 'b hle Nyɩsɩa a -ti, -ε ne Kɔkɔnyɔ -Yusu a -ti -mɔ le.

Polɔ a 'huen a 'dagba, 15.36-18.22

Pɔlv kɔ Silasɔ 'hʋen-, nu- gbɛ Nyɔsva a -tɪ dakɔ yɪ

³⁶ -Tɛ nyrɔwɪ -hʋohʋɪ -hi, -ɛ -bɪ Pɔlv lee Banabasɪ nɪ, ɛ wɛn: «'N -hʋɛɔɛ nɪ, 'dɪ a pɛpɛ -mʋ', -a na la kɪ, ɔa na la Nyɔsva a -tɪ -mɔ le, -ɛ hlɛ Kukɔnyɔ -Yusu a -tɪ, -ba mu -Yusu a nyibli yɪ -mɛ, -a 'mʋɔ yɛ, -tɛ ɛ nɪ 'mʋ, 'kɪ 'lɪ ɔnʋ -mɔ.»

³⁷ -ɛ -bɪ Banabasɪ wɛn nɪ, ɛ wɛn: «'N -hʋɛɔɛ nɪ, ɔba yɪ nɪ mi, -ba gba Saan Makɪ.»

³⁸ Kɛɛ, Pɔlv -mɔ -bɪ, ɛ 'nɪ -hʋaɔa lɪ Saan Makɪ a gbʋgba, -kɔtɪ ɛ wɛn 'nɪ, -tɛ v mu la 'dagba', ɛ hie la 'lɪ ɔnʋ Pafiliblʋgba 'kwli bʋ, ɛ kɔ ɔnʋ 'hʋen-, v 'yɪ la -kʋan 'lu -yra.

³⁹ V hlaɔa -hlahla, v 'yɪ win' le 'wɪnwɪn -nɪ, 'v -gbʋgbɛ lɛ. Banabasɪ, nɔ- gba Makɪ, 'v -ha 'lɪ 'mʋ, 'v mu 'lɪ Sipreblʋgba 'kwli.

⁴⁰ Pɔlv -mɔ -bɪ, nɔ- gba Silasɔ, -Yusu a nyibli 'v da Nyɔsva, 'kɪ bʋ -hɛɛ ɔnʋ, 'tɪ- 'v -mu.

⁴¹ -Tɛ v yɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ v 'bɛ 'blʋgbɪ -mʋ', -v mɔ Siliblʋgba kɔ Silisiblʋgba 'hʋen- ɔtɔ. 'A -nɛ -tɪtɛ, v yɪ 'v nyre, v kɔ bʋ -nyɪ 'cʋɛ a nyibli 'klɪ, -ɛ dɪɔ nʋ, v 'mʋ 'v -Yusu a ɔwlv a yɪkuolɛ 'cibi -nɪ.

16*-Tɛ Timote bi la Pɔlv kɔ Silasɔ 'hʋen- kɪ*

¹ -Tɛ Pɔlv kɔ Silasɔ 'hʋen-, v yɪ nɪ mi, v nyre 'lɪ Dɛbɪdɔ 'kwli. -Tɛ v -hi, v nyre 'lɪ Lisɪrɪdɔ 'kwli. 'Kɪ v yɛɛ 'v -Yusu a nyiblo ɔdʋ bʋ. 'A 'nyre mɔ Timote. 'A 'dii mɔ -Juukʋɛyrɔwlv* ɔnɔ, 'ɛ -hɛ la -Yusu a nyiblo. 'A 'baɪ mɔ Glɛkɪkʋɛyɪ ɔnɔ.

² -Yusu a nyibli -mʋ', -v nɪ 'lɪ Lisɪrɪdɔ, kɔ Yikɔnɪdɔ 'kwli, v hlɛ Timote a ɔhaan-tɪ dɪakɪ.

³ Pɔlv -hʋɛɔɛ nɪ, 'kɪ bʋ -hɛ 'a -mɔnanyɔ. ɛ nɔ- nuɔɔ, 'ɛ gbaɔa, 'v -mu. -Tɛ v -mu 'kɪ, -ɛ -bɪ Pɔlv 'bɛɔɛ* yɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -Juukʋɛ a tɛtɛ -bɪ nɪ 'a hɪhla. ɛ nuɔɔ nɪ, -ɛ dɪɔ nʋ, -Juukʋɛ -mʋ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ a 'mʋ 'kwli, ɛ 'mʋ 'v ɔnʋ 'v ɔtuu -nɪ, -kɔtɪ 'waa pɛpɛ, v yɪɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'baɪ mɔ Glɛkɪkʋɛyɪ ɔnɔ, 'ɛ 'yɪ 'a 'yɪ yɪ 'bɛ.

⁴ 'Dɪ a pɛpɛ -mʋ', v nɛ 'kwli le, v yɪ -Yusu a nyibli 'nɪ -lee -nɪ, -tɪ -mʋ', -Yusu a -mɔnanyɔ kɔ 'cʋɛ a ye'nanyɔ 'hʋen-, -v nɪ 'lɪ Jrusɛ, v pʋ 'lɪ, 'v yɪ ɔnʋ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, bʋ ɔtuu 'vɔv 'v.

⁵ -Yusu a nyibli a 'klɪ 'yɛ 'lɪ nɪ, 'kɪ bʋ kuo -Yusu ɔwlv yɪ, 'tɪ- -Yusu a nyibli a 'mʋ, 'v yɪ klɛ -bii -nɪ 'a -nɛ -nyrɔwɔ.

'Kɪ 'lɪ Trʋasɪdɔ 'kwli, 'kɪ Nyɔsva hlee 'lɪ Pɔlv -mɔ, 'kɪ bʋ mu 'lɪ Masedʋanɪblʋgba 'kwli

⁶ Nyɔsva a -Hihɪu* 'yɪ Pɔlvnʋ mɛ le -ha, 'kɪ bʋ hla Nyɔsva a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Asiblʋgba 'kwli. ɛ nɔ- nuɔɔ, 'v 'bɛɛ 'lɪ 'blʋgbɪ -mʋ' 'kwli ɔtɔ, -v mɔ Flisi kɔ Galatɪ.

⁷ -Tɛ v nyre 'lɪ Misiblʋgba 'hʋɪ, -ɛ -bɪ v -hʋɛɔɛ nɪ, bʋ mu 'lɪ Bitiniblʋgba 'kwli, kɛɛ, Nyɔsva a -Hihɪu 'yɪ dɛ a 'mʋ kɪ -wɛn.

⁸ ɛ nɔ- nuɔɔ, 'v 'bɛɛ 'lɪ Misiblʋgba 'kwli ɔtɔ, 'v mu 'lɪ Trʋasɪ a 'waft yɪ.

⁹ -Tɛ v pa 'lɪ 'tɔlvɔwɔ 'kwli, -ɛ -bɪ Nyɔsva nuɔɔ nɪ, Pɔlv 'ɛ 'yɛ nyiblo ɔdʋ, -ɛ 'wɪ -tɛ nyiblo 'yɛ nɪ 'ya wɛn yanɛ. Nyiblo a 'mʋ, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ Masedʋanɪblʋgba 'kwli, 'ɛ nyraɔa yɪ bʋ, 'ɛ nyɛɛ ɔnɛ le, ɛ wɛn: «Pɔlv, dɪ 'nɛ- -aan -nɛ Masedʋanɪblʋgba 'kwli, ɔmʋ -a mʋ -hɛɛ nɪ.»

Luku -bʋ, -ɛ 'crɪ 'crɪɛn -bʋ, nɔ- bi Pɔlvnʋ kɪ, 'v -mu

10 -Te Pɔlv 'ye nyiblo a 'mʊ, -ε -bɪ -a yru□o' lɛ, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ, nɔ- da -a mʊ, 'kɪ -ba mʊ 'lɪ 'bɔgbɔ a 'mʊ 'kwli, -a 'mʊ 'a □haantitɛ pʊ, 'kɪ 'v 'bɔgbɔ a 'mʊ a nyibli yɪ.

-Te Lidi kuo -Yusu □wlv yɪ, 'kɪ 'lɪ Filipɔdɔ 'kwli

11 Nɔ- nu□o, □a -ha 'lɪ 'mʊ Trɔvɔsɪ, □a mu 'lɪ Samotrɔsɪbɔgbɔ 'kwli, 'nie □glɛ 'lɪ lɛ. -Te -nyrɛ -nyɛ, -ε -bɪ 'kɪ -a mu 'lɪ Neapolisidɔ 'kwli. 'Kɪ 'mʊ □tu 'v -a mʊ bʊ.

12 'Kɪ -a -ha 'v bʊ, □a mu 'lɪ Filipɔdɔ 'kwli. Filipɔdɔ a 'mʊ, ε mɔ Masedɔnɔbɔgbɔ a 'kɔvɔ -bɪ a 'dɔ gbɔgbʊ □nɔ. 'Kɪ 'lɪ 'dɔ a 'mʊ 'kwli, Romakɛ -hʊv 'lɪ nɪ. -A -hi 'lɪ -nyrɔwɪ -hʊhʊvɪ.

13 -Juukɛ* a -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, -ε -bɪ -a □tɪ 'dɔ, □a mu 'lɪ 'nie wien. -A mʊ -mɔ -bɪ, -a wen 'nɪ, 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, -a di yɛɛ 'lɪ -tuɔ bʊ, -ε kɔ kɪ -juukɛ a nyiblo, 'ε dɛ Nyɪsvɔ. -Te -a 'ye 'kɪ -tuɔ a 'mʊ, -ε -bɪ -a yɛɛ 'v nʊgbɪ bʊ, 'v 'kukue lɛ, □a nɪ bʊ, □a hlee 'lɪ □nʊ -mɔ.

14 'Kɪ 'lɪ □nʊ 'nyɪ, nʊgbɔ □dʊ nɪ 'lɪ. 'A 'nyrɛ mɔ Lidi. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Tiatilɪ; 'ε ple datɪ 'yakhɪ, -v pɪ □die. Lidi a 'mʊ, ε 'yɪ la -juukɛyɔwlv, kɛɛ, ε -hɛ -juukɛ a nyiblo, 'ε dɛ Nyɪsvɔ. -Te -a hɛ -Yusu a -tɪ, -ε -bɪ ε pʊ -a mʊ nʊvɔ yɪ bʊ, Kɔkɔnyɔ 'ε -hɛn 'a □wlv lɛ, -tɪ -mʊ', Pɔlv -hɪa, 'ε 'ble□ε kʊa,

15 'ε -hʊv 'nie a 'lupʊpʊv, ε kɔ 'a 'kayubʊkɛ 'hʊɛn-, 'v pʊ □nʊ 'nie 'lu lɛ. -Te ε -hɪ, -ε -bɪ ε nyɛɛ nɛ -a mʊ lɛ, ε wen: «'Bʊ mɔ, 'ba 'yɛ□ε, -ε mɔ, 'n kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu □wlv yɪ, -ε -bɪ ba di 'lɪ 'na 'kayʊ bʊ, a 'mʊ 'lɪ bʊ nɪ,» 'ε nɪ 'v -a mʊ ke', □a -wen.

-Te v pʊ la Pɔlv kɔ Silɔsɪ 'hʊɛn □jɪ, 'kɪ 'lɪ Filipɔdɔ 'kwli

16 -Nyrɔwɔ □dʊ, -tɛ -a mi 'lɪ Nyɪsvɔ a daalɛ', -ε -bɪ -a kɔ 'yʊ nyrɔyʊ □dʊ 'hʊɛn-, a □nɛmɛ nɪ. 'Ku -hʊvɔ* nɪ 'v□v ke'. 'Ku -hʊvɔ a 'mʊ, ε nɔ- nɪ□ε, -teblɪ, -ε di 'lu -mɔ mu, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', 'ε nɛ□ε -mɔ lɛ. Dɛ a 'mʊ, ε nɪ□ε nɪ, 'a kɔkɔnyibli 'v yɪ 'wli -hʊhʊvɪ 'ye.

17 'Yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, ε nɔ- nɛ -a mʊ ke' lɛ, -a kɔ Pɔlv 'hʊɛn-, 'ε 'yɛɛ 'lɪ win, ε wen: «Nyibli -bʊ, v mɔ 'Kɪkɪnɪnyɪsvɔ a -kʊannunyibli □nɔ. Nʊ- yɪ 'a mʊ -lee -nɪ, -tɛ Nyɪsvɔ di 'Aan wʊvɔ nu.»

18 Nɔ- ε 'cibi 'v nunuɔ. -Te ε gba -nyrɔwɪ gbi, -ε -bɪ Pɔlv bi yru', 'ε □hʊvɔ -mɔ, 'ε □maa 'ku -hʊvɔ a 'mʊ 'yɪ, ε wen: «'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyrɛ 'kwli, 'n yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -bʊ -hɔn 'v□v ke,» tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪ, -ε -bɪ ε -hɔn 'v□v ke'.

19 -Te 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'a kɔkɔnyibli 'yɛ□ε, -ε mɔ, v di 'kee 'wli a 'yɪyɛ, -ε -bɪ v kɔ Pɔlv kɔ Silɔsɪ 'hʊɛn- nɪ, 'v gba 'lɪ □nʊ 'dika, 'kɪ 'v -batipɔnyɔ yɛ',

20 'v yɛɛ □nʊ -tɪ, 'kɪ 'v Romakɛ a ye'nanyʊ yɪ, v wen: «Nyibli -bʊ, v pɪ 'nɛ- -aan 'dɔ □gbʊgbɔlɛ 'kwli. V mɔ -juukɛ* □nɔ.

21 -A mʊ -bʊ, -v mɔ Romakɛ, v tʊɛ nɛ -a mʊ 'waa 'blɪnmɪ, -aan tɛtɛ pʊ lɛ, -a 'nɪ 'bleɛ 'lɪ kʊa, kɔ, -a 'nɪ 'nuɔ 'lɪ.»

22 Nyibli -mʊ', -v nɪ 'v, v pɪ □nʊ yru lɛ -wɛ, Romakɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, 'v lee 'waa 'sɛyɔ, bʊ -hɛ □nʊ wɔwɔlɪ, 'tɪ- bʊ bii □nʊ lɔkɔ.

23 -Te v -wɛ 'waa bibie -mɔ, -ε -bɪ v pʊ □nʊ □jɪ', 'v lee □jɪkayʊ a 'yie□tunɔ, bʊ □tu □nʊ 'yie -tɛɛ.

24 -Te □jɪkayʊ a 'yie□tunɔ a 'mʊ, ε 'wɪn, -ε -bɪ □jɪkayʊ a -gbɔ -mʊ', -ε 'hɔk 'lɪ lɛ, 'kɪ 'v pʊ 'lɪ □nʊ 'lɪ, 'v pʊ 'lɪ □nʊ tugbekʊtɔ, -ε kɔ 'hʊv bʊ' lɛ, -ε di□ε nʊ, v 'mʊ □hʊɛn 'yɛ.

25 Mu 'v 'tɔ -hɛyɪ' 'yie, -ε -bɪ Pɔlv kɔ Silɔsɪ 'hʊɛn-, v -tʊv Nyɪsvɔ a dɪdɔ, 'v yɪ -wɪa ble, 'kɪ 'v 'a 'nyrɛ a lɛpʊpʊv a -ta', □jɪklapʊ -bɪ -mʊ', -v nɪ 'v, v pʊ □nʊ nʊvɔ yɪ bʊ.

26 U ni 'li Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli, -ε -bi -tutu -tua 'huhlele, -tutu a 'huhlele a 'mu 'ε bubla jukayu bu. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'maji a pepe, v jgbugba le, 'ε jga wlon le, juklapu a pepe, 'waa 'ciun jwowlε le.

27 -ε -bi jukayu a 'yiejuntuno jwlee 'yii, 'ε 'yeje, -ε mo, jukayu a 'maji a pepe jga wlon le, -ε -bi ε -ha 'li 'a 'plien bo 'kwli, ε 'mu 'a dionu 'la a -ti, -koti 'a jwlv 'yeje ni, -ε mo, juklapu a pepe mumu le.

28 Kee, Polu jmaa jne 'yi, ε wen: «Nni 'nuo 'li -na dionu dedede -mo, ki mo, -aan pepe -a ni mo.»

29 No- mo jukayu a 'yiejuntuno bu -hva 'napi. -Te v -nyi jneje, -ε -bi ε 'gba 'li cigbe -gblo -mu', -ε ko 'kwli Polu ko Silasi 'hven-, v ni 'li, huannu a -ti, 'ε bla jnu kwli yi bu,

30 'ti- 'ε 'hroo 'li jnu -gblo a 'mu 'kwli, ε wen: «-Bi' 'n di nu, 'ti- Nyisva 'mu 'mu wa 'li?»

31 -ε -bi v jtuojwlon, v wen: «Kuo Kkonyo -Yusu jwlv yi, 'ti- Nyisva 'mu -mu wa, -ko -na 'kayubuke 'hven-.»

32 jukayu a 'yiejuntuno a 'mu, ε ko 'a 'kayubuke 'hven-, nu- Polu ko Silasi 'hven-, v -tua Nyisva a -ti, -ε ne Kkonyo -Yusu a -ti -mo le a toole.

33 Tolowo ni -do a 'mu, jukayu a 'yiejuntuno a 'mu, 'ε gba jnu, 'ε -ple 'waa jji, 'ti- Polu ko Silasi 'hven-, v pu v nie 'lu, ε ko 'a 'kayubuke 'hven-.

34 -Te ε -hi, -ε -bi jukayu a 'yiejuntuno gba 'li jnu 'kayu bu, 'ε -nyi jnu diide. ε ko 'a 'kayubuke 'hven-, v ni dodo dtaki, -te v kuo Nyisva jwlv yi a -ti.

35 -Te -nyre -nye, -ε -bi Romakue a ye'nanyu te 'li 'waa -kuannunyibli jukayu a 'yiejuntuno -mo, 'ki bu te Polu ko Silasi 'hven- bu,

36 'ε -mu, 'ε lee Polu, ε wen: «Romakue a ye'nanyu lee nyibli, 'ki jbu te 'a mu bu. 'A -ti, a -we 'li ba 'hri ni. Ba mu, 'ki 'li plo a blele 'kwli.»

37 Ke- Polu pu -kuannunyibli a 'mu yi, ε wen: «D 'yi -a mu -bati le -puv -ni, 'u bi -a mu, 'ki 'u nyibli ye', 'ti- 'u pu -a mu jji', -a mu -bu, -v mo Romakue. -Te v ni Romakue a 'yiye, ke- v bleε yi, bu nu -aan 'yiye. -ε -bi -te ti ne -bu, v -hve bu te -a mu bu, 'ki 'li -huhlike 'kwli. 'Bu ni 'mu le, -ε -bi -a hia ni. 'Waa jgbetu bu di 'li, v 'mu -a mu bu te.»

38 -Ti a 'mu, Polu lee -kuannunyibli a 'mu, v gba 'a 'waa nyibli gbagbi yi. -Te v win, -ε mo, Polu ko Silasi 'hven-, v mo Romakue jnoo, -ε -bi v 'ta 'u ble dtaki,

39 'waa jgbetu 'u mu 'li jukayu bu, v wen: «A ko 'u jwlon,» 'ti- 'u -ha 'li jnu jji', 'u nyaa jnu le, 'ki bu jti 'dio.

40 -Te Polu ko Silasi 'hven-, v -hon 'li jukayu bu, -ε -bi 'ki v mu 'li Lidi -mo. 'Ki -Yusu a nyibli 'kukue 'li le, Polu ko Silasi 'hven- 'u pu jnu 'kl' yra le, 'ki bu 'cibi 'u -Yusu a jwlv a yikuole, 'ti- 'u jti 'dio, 'u -mu.

17

-Te Polu ko Silasi 'hven-, v mu la 'li Tesalonikidjo 'kwli

1 Polu ko Silasi 'hven-, 'ki v naa 'li Afipolisidjo ko Apolonidjo 'kwli, 'u nyre 'li Tesalonikidjo 'kwli, ('u pa 'li Jaso -mo.) 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, 'ki Nyisva a 'kayu ni 'li, -ε ko bu -juukue*, v yi 'li le 'kukue -ni, 'a -ne ti.

2 'Ki Polu mu 'li, 'ki 'li -wuwle-nyroo* 'kwli, jwv yi, -te ε ni je le. 'Ki 'li -wuwle-nyroo ni ta 'kwli, nyibli -mu', -v ni 'u, 'ε -huhia jnu Nyisvaerien kle,

3 'ε tooo jnu, -ε mo, Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, Wanyo a 'mu, ε ko bu 'ye jhven, ε 'mu 'ku, 'ti- Nyisva 'mu 'li 'li 'kukonyibli 'ny' -ha, ε 'mu jv 'klo -ha. -ε -bi ε wen 'ni de: «-Yusu, no- mo Wanyo a 'mu, -koti 'n yi 'a mu -lee -ni.»

4 'Kɪ 'lɪ -Juukʋɛ -mʊ' nɪɪ, -v -bɪ nɪ 'lɪ, -tɪ a 'mʊ, Pɔlv -hla, 'v kuo ɲɛ ɲwlv yɪ, 'v bɪ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hʋɛn- kɪ. Glɛkɪkʋɛ -hʋɔhʋɪ, -v -hɛ la -Juukʋɛ, 'tɪ- v dɛ Nyɪsʋa, dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- v -nu, ɛ kɔ 'dɪɔ a nʊgbɪ -hʋɔhʋɪ, nyɪbli ɲtuɪ 'v.

5 Dɛ a 'mʊ, ɛ nuɲo nɪ, -Juukʋɛ a nyɪbli gbagbɪ 'v ɲtuɪ ca dɪakɪ, 'v 'tɪ 'crɛkɔnyɪbli 'hru wlvn lɛ, 'v nuɲo, 'dɪɔ a nyɪbli 'v 'kukʋɛ lɛ, 'v -tʋa 'dɪɔ a ɲgbugblɔlɛ, 'v mu 'lɪ Jaso a 'kayʋ bʋ, -tɛ -mʊ', Pɔlv kɔ Silasɪ 'hʋɛn-, v pa 'lɪ. -Tɛ 'dɪɔ a nyɪbli nyɪrɛ 'kɪ 'lɪ, v ɲmʋɛ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hʋɛn- lɛ, -ɛ dɪɲɛ nu, v 'mʊ 'lɪ ɲnv nyɪbli yɪ gba.

6 Kɛɛ, v 'yɪ 'lɪ ɲnv bʋ -yɛɛ -nɪ. ɛ nɔ- mɔ bʋ klv Jaso a 'mʊ, kɔ -Yusu a nyɪbli -bɪ 'hʋɛn-, 'v gba 'lɪ ɲnv 'dɪɔ a ye'nanyʋ yɪ, 'v -tʋa le'gbugbolɛ, v wɛn: «Nyɪbli -bʋ, v ɲgbugblo 'blugba a pepɛ -bʋ nɪ. -ɛ -bɪ, kɪkɛ bʋ, v nʋ- 'hru kɛ 'nɛ- a mʊ -mɔ.

7 'tɪ- Jaso 'ɛ 'ble ɲnv kʋa, 'kɪ 'lɪ 'a 'kayʋ bʋ. Nyɪbli a 'mʊ, v 'nɪ ɲtuuɲo 'v Romakʋɛ a 'kɪn gbagbʋ a tɛtɛ 'v. U wɛn 'nɪ, 'kɪn -bɪ nɪ 'v. 'A 'nyɪrɛ mɔ -Yusu.»

8 -Tɛ v 'wɪn wɪndʋ a 'mʊ, yɪv 'yɪɪ 'v nyɪbli kɔ 'dɪɔ a ye'nanyʋ 'hʋɛn- nɪ.

9 -ɛ -bɪ 'dɪɔ a ye'nanyʋ a 'mʊ, v lee Jaso kɔ 'a 'bɪo -Yusu a nyɪbli -bɪ 'hʋɛn- nɪ, bʋ -ha 'wli, -ɛ dɪɲɛ nu, v 'mʊ ɲnv bʋ tɛ. -Tɛ v -ha 'kɪ 'wli a 'mʊ, 'tɪ- 'v tɛ ɲnv bʋ.

-Tɛ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hʋɛn-, v mu la 'lɪ Beledɪɔ 'kwli

10 -Tɛ 'tɔ -wɔn, -ɛ -bɪ -Yusu a nyɪbli a 'mʊ, v nuɲo nɪ, Pɔlv kɔ Silasɪ 'hʋɛn-, 'v mu 'lɪ Beledɪɔ 'kwli. -Tɛ v nyɪrɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ 'kɪ v mu 'lɪ Nyɪsʋa a 'kayʋ bʋ, -tɛ -Juukʋɛ* yɪ 'lɪ lɛ 'kukʋɛ -nɪ 'a -nɛ tɪ.

11 -Juukʋɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ Bele, -tɛ -mʊ', Tesalonɪkɪdɪɔ a nyɪbli nɪ 'mʊ, v 'yɪ 'mʊ lɛ -nɪ. Kɛɛ, Nyɪsʋa a -tɪ -mʊ', Pɔlv lee ɲnv, 'waa ɲwli 'bleɲɛ kʋa -tɛɛ. U nʋɛ bʋ pʋ Pɔlv nʋa yɪ bʋ. 'A -nɛ -nyɪrɔwɔ, kɛ- v nɪ, 'v tɛ 'lɪ Nyɪsʋacrɪɛn 'kwli lɛ, -ɛ dɪɲɛ nu, v 'mʊɲv 'yɛ, 'bʋ mɔ, -tɪ a 'mʊ, Pɔlv tɔɔ ɲnv, 'bʋ mɔ ɲhan-tɪ.

12 'Kɪ 'lɪ -Juukʋɛ a 'mʊ 'nyɪ, 'waa -hʋɔhʋɪ, nʋ- kuo -Yusu ɲwlv yɪ, 'kɪ 'lɪ Glɛkɪkʋɛ 'nyɪ, dɛkɔnʊgbɪ -hʋɔhʋɪ, kɔ nyɪbɛpʋ -hʋɔhʋɪ 'v kuo -Yusu ɲwlv yɪ.

13 -Tɛ tɪ gbi -hɪ, -ɛ -bɪ -Juukʋɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ Tesalonɪkɪ, v 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Pɔlv nɛ Nyɪsʋa a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Bele. Nɔ- mɔ bʋ dɪ Bele, bʋ hlee 'lɪ nyɪbli -mɔ, 'kɪ bʋ pʋv Pɔlv yɪv lɛ.

14 Nɔ nuɲo, -Yusu a nyɪbli 'v gba Pɔlv 'hru wlvn, 'kɪ 'lɪ 'yɪv wɪɛn. Silasɪ kɔ Timote 'hʋɛn-, v nʋ- -mɔ -bɪ, v 'yɪ -mʊ. 'Kɪ v 'tɪɛ nɪ 'lɪ Bele.

15 Nyɪbli -mʊ', -v gba Pɔlv 'hru wlvn, v gbaɲa -gbagba, 'v nyɪrɛ 'lɪ Atenɪdɪɔ 'kwli, 'tɪ- 'v ɲhɪan -mɔ, 'v dɪ Bele. -Tɛ v yɪ nɪ dɪ, Pɔlv pʋ ɲnv titɪɛ, 'kɪ bʋ lee Silasɪ kɔ Timote 'hʋɛn-, bʋ kʋɛɲɛ ɲwɪɛn, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪɪ, 'bʋ mɔ, 'hru 'bʋ pɛ 'v ɲnv 'yɪɛ bʋ.

-Tɛ Pɔlv nɪ la 'lɪ Atenɪdɪɔ 'kwli

16 'Kɪ Pɔlv nɪ 'lɪ Glɛkɪkʋɛ a 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Atenɪ 'kwli, 'ɛ yɪ Silasɪ kɔ Timote 'hʋɛn- -plɛ. 'Kɪ ɛ 'yɛɛ 'v tuyonʋ. Tuyonʋ a 'mʊ, v nu 'hɪ, 'v nu ɲnv, 'v -hʋv 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli. -Tɛ Pɔlv 'yɛ ɲnv, -ɛ -bɪ ɛ bɪ yɪv', 'ɛ kɛɛ nɛ 'a ɲwlv lɛ.

17 'A -nɛ -nyɪrɔwɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kayʋ bʋ, kɛ- ɛ nɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ -Juukʋɛ* -mɔ -hlee -nɪ, ɛ kɔ nyɪbli -mʊ', -v -hɛ -Juukʋɛ, 'tɪ-, -v dɛ Nyɪsʋa, ɛ kɔ, 'a -nɛ nyɪblo ɲdv, nʋ- ɛ yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'dɪka.

18 ɛ kɔ 'lulɛ-hɪenyʋ ɲdv, 'v dɛɛ ɲnv Epɪkulɪnyɪbli, kɔ Sɪtoɪnyɪbli. ɛ kɔ ɲnv 'hʋɛn-, v nʋ- yɪ hɛ. 'Kɪ 'lɪ ɲnv 'nyɪ, -v -bɪ wɛn 'nɪ: «Winlepʋnyɔ -bʋ, -bɪ' ɛ pɪ 'lɪ?» -U -bɪ nɪ 'v, -tɛ v 'wɪn, -ɛ mɔ, Pɔlv hla -Yusu a -tɪ, kɔ -Yusu kɔ

-tonyibli 'hven- bu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ a -tɪ, -ɛ -bɪ ʋ wɛn: «ɛ 'wɪ yɪ, dako -bɪ a 'kuo a -tɪ ɛ hlɛ.»

19 -ɛ -bɪ ʋ gba□a nɪ, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ a -gbolugbo yɪ, -ʋ yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ dɔgba -mʋ', ʋ dɛɛ Aleopasi 'lu, ʋ wɛn: «Tɔɔlɛ -bʋ, -yɛ 'lɪ, ɛ mɔ tɔɔlɛ yrayru □nɔ, 'kɪ 'ʋ -a mʋ -mɔ. -A -hʋɛ□ɛ nɪ, -bʋ yruo nɛ -a mɔ□ɔ lɛ,

20 -kɔtɪ -tebli -bʋ, -nɛ -mɔ lɛ, ɛ kɛɛ nɛ -aan □wɪ lɛ. 'A -tɪ, -a -hʋɛ□ɛ nɪ, -bʋ nu□ɔ, -ba yru 'a 'mini lɛ, -a 'mʋ□ʋ yɪ, dɛ ɛ □hɛn 'nyrɛ.»

21 Atɛnɪ a nyibli kɔ 'dagbɪ -mʋ', -ʋ 'tɪ 'lɪ Atɛnɪ, 'a -nɛ tɪ, kɛ- ʋ nɪ, 'ʋ yɪ lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ dɪ□ɛ nu, -tɪ yrayɪ -mʋ', ʋ 'wɪn, ʋ 'mʋ□ʋ 'waa 'bio -lee -nɪ.

22 Nɔ- mɔ Pɔlv bu 'du ye', 'kɪ 'lɪ □nʋ 'nyɪ, bu pʋ lɛ: «'A mʋ Atɛnɪkɔɛ, 'n yɪ□ɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, a mɔ nyibli □nɔ, -ʋ □tʋɪ 'ʋ 'kuo a gblegble 'ʋ diaktɪ.

23 -Tɛ 'n nɛ wɛn 'aan 'dɪɔ 'kwɪ lɛ, 'n 'ye 'aan 'kuo a daale a gblegble nɪ, 'nɪ 'ye -cɔhlɔnpiilɛ* -mʋ', -ɛ kɔ ye' ʋ 'crɪ ʋ, -ɛ mɔ: -cɔhlɔnpiilɛ -bʋ, -a nu□ɔ nɪ, 'kɪ 'ʋ Nyɪsʋa -mʋ', -a 'yɪ -yɪ -mɔ. 'A -tɪ, Nyɪsʋa -bʋ, a 'yɪ -yɪ, nɔ- kɔ -tɪ 'n dɪ 'a mʋ -lee -nɪ.

24 Nyɪsʋa a 'mʋ, nɔ- nu 'klɔ -bʋ, ɛ kɔ 'a -nɛ dɛ, -ɛ nɪ 'nɛ- 'klɔ a 'mʋ kɪ. ɛ nɔ- mɔ yakɔ kɔ -tʋtʋ a Kɔkɔnyɔ. 'Kayo -mʋ', -tonyibli -pʋ, ɛ 'yɪ□ɪ 'pa-, Nyɪsʋa 'yɪ 'lɪ□ɪ bu -nɪ.

25 ɛ 'nɪ -hʋa□a lɪ□ɪ -tonyiblo bu pie □nɛ -cɔhlɔn*, -kɔtɪ ɛ nɔ- nu -tonyibli, ɛ nɔ- yɪ □nʋ -hɔnhlɔn kɔ -tebli a pepɛ 'hven- -nyɪ, -ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ 'ʋ □nʋ -mɔ.

26 'Kɪ ɛ naa 'lɪ nyiblo nɪ -do -mʋ', -ɛ mɔ Adamʋ 'lɪ, 'ɛ nu 'klɔ -bʋ a dako a pepɛ, 'tɪ- 'ɛ □tʋ □nʋ blɛ, 'ɛ -nyɪ □nʋ bɔnɪlɛ, 'kɪ 'nɛ- -tʋtʋ a pepɛ kɪ. ɛ nɪ -do a 'mʋ, ɛ nɔ- wa dako a 'blɔ-paʋn 'nyrɛ lɛ, ɛ kɔ, tɪ -mʋ', dako a 'mʋ, ʋ dɪ 'ʋ -hi.

27 ɛ nu -tebli a pepɛ a 'mʋ nɪ, -ɛ dɪ□ɛ nu, -tonyibli 'mʋ□ʋ lɛ □mʋɔ, 'bʋ yɪ□ɪ lɛ nɪ □mʋɛ, ʋ 'mʋ□ʋ kɪ yɛ. ɛ mɔ □han-tɪ □nɔ, Nyɪsʋa 'yɪ nyiblo □dʋ -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ,

28 -kɔtɪ kɛ- ʋ -pʋ: Nyɪsʋa, nɔ- nɪ□ɛ, □a pɪ -hɔnhlɔn, □a nɪ 'klɔ, □a yɪ lɛ -hihiɛ -nɪ. Dɛ nɪ -do a 'mʋ, ɛ nɔ- 'aan 'crɪn.yinyʋ -bɪ 'crɪ, -ɛ mɔ: -Aan 'mumu, -a mɔ 'a 'yonʋ □nɔ.

29 -Tɛ -a mʋ Nyɪsʋa a 'yonʋ, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba pʋ□ʋ □han-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa 'wɪ- tuyu yɪ, ʋ nu -gɔlv, kɔ 'plɪdɛ, kɔ 'hɪɔ, ʋ -nu, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo a 'srɛ, kɔ 'a dɪɔnʋ a 'lɪlɛ-hihiɛ 'kwɪlɪ.

30 Tɪ -mʋ' -kɔ 'yɪ -tonyibli 'ye la 'ʋ Nyɪsʋa nɪ -yɪɪ -nɪ, 'kɪ ɛ kɔ la □wɪlɔ a 'lɪla, 'kɪ 'ʋ □nʋ -mɔ. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʋ, Nyɪsʋa yɪ nyibli a pepɛ 'nɪ -lee -nɪ, -ʋ nɪ 'ʋ 'a -nɛ -tɪtɛ □dʋ, 'kɪ bʋ hɛ 'ʋ 'waa -tebli 'kukui a pepɛ, ʋ nɪ bʋ, bʋ □hɪan -mɔ, bʋ -nyɪ 'waa 'klɔ a pepɛ Nyɪsʋa.

31 'Tɪ-, ɛ wa -nyrɔwɔ 'nyrɛ, -ɛ kɔ 'kwɪ ɛ dɪ 'ʋ nyibli a pepɛ -bati lɛ -pʋʋ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a 'yɪ'siilɛ 'kwɪlɪ. 'Bʋ 'mʋ -bati a 'mʋ pʋ, nyiblo nɪ -do -mʋ', 'a □gbɛtʋ ɛ wa 'nyrɛ, ɛ nɔ- ɛ dɪ 'lɪ -naa -nɪ. Nyiblo a 'mʋ, nɔ- ɛ -ha 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ -ha 'klɔ. Kɛ- ɛ nu nyibli a tɔɔlɛ, -ɛ mɔ, -tebli a 'mʋ, ɛ pʋ 'lɪ, ɛ dɪ□ɛ 'nɪ nu.»

32 -Tɛ ʋ 'wɪn -tɪ a 'mʋ, Pɔlv -hla, -ɛ mɔ, nyiblo bu 'kʋ, 'tɪ- bʋ 'hrɪ 'klɔ, -ɛ -bɪ -ʋ -bɪ -tʋa 'a 'caale, -ʋ -bɪ wɛn: «-A dɪ pʋ -mʋ nʋa yɪ bʋ, -nyrɔwɔ -bɪ 'kwɪlɪ, -tɪ nɪ -do -bʋ, -na -mɔ lɛ, □mʋ□ʋ -mɔ lɛ na dɛ.»

33 -Tɛ ʋ pʋ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ʋ kɔ Pɔlv 'hven-, ʋ -hɪhɛ yɛrɛ.

34 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ □nʋ 'nyɪ, ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'ʋ bɪ Pɔlv kɪ, 'ʋ kuo -Yusu □wlv yɪ. 'Kɪ 'lɪ nyibli a 'mʋ 'nyɪ, -ɛ -bɪ nɪ 'lɪ, 'a 'nyrɛ mɔ Denɪsɪ. ɛ mɔ 'dɪɔ a -gbolugbo a nyiblo -bɪ □nɔ. Nɔgba nɪ 'ʋ -wɛ; 'a 'nyrɛ mɔ Damalɪsɪ, kɔ, nyibli -hɔɔhɔ -bɪ nɪ 'ʋ, 'ʋ kuo -Yusu □wlv yɪ.

18

-Tɛ Pɔlv mu la 'lɪ Koletɪdɔ 'kwɪlɪ

1 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ Pɔlv -hɔn 'lɪ Atɛnɪ nɪ, 'ɛ mu 'lɪ Koletɪ.

2 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ -Juukwɛyɪ* ɔɔɔv bu. 'A 'nyrɛ mɔ Akilasɪ. 'Blɔgbɔ -mɔ', -ɛ mɔ Pɔn, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ. ɛ kɔ 'a nɔgbɔ Plisilɪ 'hɛn-, v nɔ- 'tɛ -hɔn 'lɪ Rɔmɔɔɔɔ 'kwli, -ɛ nɪ 'lɪ Yitaliblɔgbɔ 'kwli, -ɛ nuɔ, 'kɪn gbɔgbɔ Klɔɔɔ, ɛ lee -Juukwɛ a pɛpɛ nɪ, 'kɪ bu -hɔn 'lɪ Rɔmɔɔɔɔ 'kwli. Akilasɪ kɔ Plisilɪ a 'mɔ -mɔ, 'kɪ Pɔlv mu 'lɪ.

3 U kɔ Pɔlv 'hɛn-, v yɪ -kwantu nɪ -do. U 'gble 'tapɔkayo, 'v pleɔe. 'Kɪ Pɔlv nɪ 'lɪ ɔnɔ -mɔ, 'v nɪi 'v -tɛ nɪ -do -kvan.

4 'A -nɛ -wuwle-nyrowɔ*, Pɔlv kɔ bu na Nyɪsɔv a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔv a 'kayɪ bu, 'ɛ ɔmɛɛ le, 'kɪ -Juukwɛ kɔ Glɛkɪkwɛ 'hɛn-, bu kuo -Yusu ɔwlv yɪ.

5 -Tɛ ti -hɔɔhɔɪ -hi, -ɛ -bɪ Silasɪ kɔ Timote 'hɛn-, v -hɔn 'lɪ Masedɔanɔblɔgbɔ 'kwli nɪ, 'v mu 'lɪ Koleɔɔ. -Tɛ v nyrɛ 'lɪ Koleɔɔ, -ɛ -bɪ Pɔlv 'kee -kvan a nunuɔ nɪ, 'bu 'yɪ Nyɪsɔv a -tɪ nɪ -do a -mɔlenɪna 'pa-, 'ɛ -hɪhɪɛ -Juukwɛ klɛ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔv pɔ la le, ɛ di la ya.

6 Kɛɛ, Nyɪsɔv a -tɪ a 'mɔ, ɛ hlɛ, -Juukwɛ 'nɪ -hɔvɔɔ lɪ 'a 'winwɪn, 'v -hɛɔe 'yri le. ɛ nɔ- nuɔ, Pɔlv 'ɛ nyra ɔnɔ yɪ bu, 'ɛ bubla 'a wlawlɪ, -ɛ diɔe nu, 'pɔpɔ 'mɔ ble, -ɛ -bɪ ɛ wen: «'Bɔ mɔ, 'ba hlɔɔ Nyɪsɔv -mɔ le, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'n 'yɪɔɪ -nu. 'Aan ɔgbɛv, 'a mɔ -nuɔ. Kɛɛ, kwɛ 'kɪ mɔ bu, nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukwɛ 'pa-, nɔ- kɔ -mɔ 'n di 'lɪ mu, 'mɔ ɔnɔ Nyɪsɔv a -tɪ -lee -nɪ.»

7 Pɔlv 'ɛ -hɔn 'lɪ ɔnɔ 'nyɪ, 'ɛ mu 'lɪ Glɛkɪkwɛyɪ ɔɔɔv a -tɛ. Nyiblo a 'mɔ, 'a 'nyrɛ mɔ Titusɪ Jutusɪ, 'ɛ 'cibi 'v Nyɪsɔv a dɪɔ. 'Kɪ 'a 'kayɪ nɪ 'v Nyɪsɔv a 'kayɪ, -ɛ kɔ bu -Juukwɛ yɪ la 'lɪ le 'kukue -nɪ 'hɔɪ. Titusɪ Jutusɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɛ Pɔlv hlɛɛ 'lɪ Nyɪsɔv a -tɪ.

8 Klipustɪ, -ɛ mɔ Nyɪsɔv a 'kayɪ a nyiblo gbɔgbɔ, nɔ- 'win Nyɪsɔv a -tɪ, 'ɛ kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu ɔwlv yɪ, ɛ kɔ 'a 'kayubkwɛ 'hɛn-. -Tɪ a 'mɔ, Pɔlv nɛ -mɔ le, Koleɔɔkwɛ -hɔɔhɔɪ, nɔ- 'win, 'tɪ- 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ, 'v pɔ ɔnɔ 'nie 'lɪ.

9 ɛ kɔ 'tolɔwɔ ɔɔɔv, Pɔlv 'ɛ 'ye Kɔkɔnyɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyiblo 'yɛ nɪ 'ya yanie, 'ɛ yɪ Pɔlv -lee -nɪ, ɛ wen: «ɔNɪ 'pie 'lɪ huannɔ, kɛɛ, 'cibi 'v 'na -tɪ a -mɔlenɪna, ɔnɪ 'saa 'lɪ.

10 'Kɪ 'n nɪ 'v -mɔ ke'. Nyiblo ɔɔɔv 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu klɔ -mɔ, bu ɔtu -mɔ ɔhɔɔn, -ɛ nuɔ, nyibli, -v mɔ 'na nyibli, -v nɪ 'nɛ- 'dɪɔ -bu 'kwli, kɛɛ, -v 'yɛɛ 'na win nɪ 'win, v -hɔɔ nɪ.» Kɛ- -Yusu -pɔ.

11 ɛ nuɔɔ nɪ, Pɔlv 'ɛ -hɪi 'lɪ Koleɔɔkwɛ 'nyɪ 'yɪv kɔ ɔhɔnɔv nɪ ɔhlon-do, 'ɛ tɔɛ ɔnɔ Nyɪsɔv a win.

12 Ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri Galio mɔ la -gɔlvnɔma, 'kɪ 'lɪ Akaiɔblɔgbɔ 'kwli, 'kɪ -Juukwɛ bibi 'v 'yɪ le, 'v klɔ Pɔlv, 'v gba 'lɪɔɪ Galio a 'mɔ yɪ, ɛ 'mɔɔv -bati le -pɔv -nɪ,

13 'v yɛɛ ɔnɛ -tɪ, v wen: «Nyiblo -bu, ɛ -hɔɛɔe nɪ, nyibli a pɛpɛ bu ɔtuu 'v Nyɪsɔv 'v. Kɛɛ, -tɛ a 'mɔ, ɛ pɔ le, -ba nuu 'v Nyɪsɔv a 'vɔtuulɛ, -aan tete 'nɪ -pɔɔv le.»

14 Pɔlv 'mɔ 'kɪ win pɔ, -ɛ -bɪ Galio wen: «-Juukwɛ -na, 'bu mɔ, 'bu mɔ wen -tɪ 'yaktɪ ɔɔɔv, 'n di pɔ wen 'a mɔ nɔv yɪ bu.

15 Kɛɛ, -tɛ ɛ mɔ 'blini, 'kɪ 'v winɔv kɔ 'nyrɛ kɔ 'a mɔ -Juukwɛ a tete kɪ, 'a mɔ -kɔ 'lɪɔɪ -mɔ. 'N hɪa nɪ, 'kɪ ɔbv pɔ -tɛblɪɔv a 'mɔ 'a -bati.

16 Ba mu, ba -hɔn 'nɛ- -batipɔulɛ.»

17 'Kɪ 'lɪ -tuo a 'mɔ kɪ, 'kɪ nyiblo ɔɔɔv nɪ 'v. 'A 'nyrɛ mɔ Sɔtenɪ. ɛ mɔ Nyɪsɔv a 'kayɪ a nyiblo gbɔgbɔ ɔnɔ. Nɔ- -Juukwɛ -klɔ, 'v -tɔv 'a bibie, 'kɪ 'v -batipɔulɛ'. Kɛɛ Galio a 'yie 'yɪ 'lɪ -nɪ.

Pɔlv a ta 'dagba, 18.23-21.16

-Tɛ Pɔlv hree 'v Atiɔsɪ, ɛ -mɛ kle

18 -Te ε -hi, Pɔlv -wlɛɛn 'lɪ Koletɪ nɪ, 'tɪ- 'ε gba -Yusu a nyibli wlu. 'Kɪ 'lɪ Sankledɪɔ 'kwli, 'kɪ ε -ha 'lɪ 'mɪu, 'ε mu 'lɪ Silibɔgbɔ 'kwli. -Te ε yɪ nɪ mɪ, ε kɔ Plisilɪ kɔ Akilasɪ 'hɛn-, ɔ nɔ- -mu. Pɔlv ŋmla 'ɔ 'lɪ le, 'kɪ 'lɪ Sankle, -ε diɛ nɪ, nyibli 'mɔɔɔ 'ye, -ε mɔ, ε pɔ 'lɪ de, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa -mɔ'.

19 -Te ɔ yɪ nɪ mɪ, ɔ nyre 'lɪ Efesɪdɔ 'kwli, 'kɪ Pɔlv hie 'ɔ Plisilɪ kɔ Akilasɪ 'hɛn- bɔ, ε nɔ- -mɔ -bɪ, 'ε mu 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayu bɔ, ε kɔ -Juukɔɛ* 'hɛn-, ɔ 'mɔ toto pɔ,

20 -Juukɔɛ a 'mɔ, 'ɔ -tɔa 'a lenyaale, 'kɪ bɔ -hii 'ɔ ɔnɔ -nyrɔwɪ gbi 'hɔɪ, kɛɛ, ε 'yɪ -wɛn,

21 'ε gba ɔnɔ wlu, ε wɛn: «Nyɪsɔa 'bɔ -hɔaɔ, 'kɪ ɔbɔ di kle, -ε -bɪ 'n di 'nɪ di,» 'ε 'ya 'lɪ 'mɪu 'kwli de, 'ε gba 'a 'dagba 'lɪ -mɔ,

22 'ε nyre 'lɪ Sesalɪdɔ 'kwli. -Te ε ɔtɪ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Jrusɛ, 'ε mu -Yusu a nyibli, -ɔ nɪ 'lɪ 'ye mɔ. -Te ε -hi, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Atɔsɪ,

23 'ε -hii 'lɪ ti gbi. -ε -bɪ ε bi 'hru wlɔn de, 'ε 'bɛ 'bɔgbɪ -mɔ' ɔtɔ, -ɔ mɔ Galasi kɔ Flisi, -Yusu a nyibli a pɛpɛ -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ 'bɔgbɪ a 'mɔ kɪ, 'ε yɪ ɔnɔ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɔ 'cibi 'ɔ -Yusu a ɔwɔ a yɪkuole.

-Te Apolɔsɪ mu la 'lɪ Efesɪ kɔ Koletɪ

24 ε kɔ -Juukɔɛyɪ* ɔdɔ. 'A 'nyre mɔ Apolɔsɪ. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Esipɔbɔgbɔ a 'dɔ -mɔ', -ε mɔ Alesadrɪ. ε mɔ hihlenyɔ gbɔgbɔ ɔnɔ. ε yɪ Nyɪsɔacrɪɛn nɪ dɪakɪ. Nɔ- di la 'lɪ Efesɪ, 'kɪ 'lɪ Asibɔgbɔ 'kwli.

25 Tɔɔwin -mɔ', -ε kɔɛ 'ɔ -Yusu kɪ bɔ, ε 'nyɪ laɔa nɪ -tɛɛ. Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mɔ', Saan yɪ la nyibli -lee -nɪ, -ε kɔɛ 'ɔ -Yusu kɪ bɔ, ε kɔ, -tɛ Saan a 'mɔ, ε nɪ la nyibli a 'nie a 'lulepɔpɔ, ε nɪ -do a 'mɔ, ε nɔ- 'lɪ, ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε yɪ la.

26 'Kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayu bɔ, -tɛ -Juukɔɛ yɪ 'lɪ le 'kukue -nɪ, ε 'nɪ -pieɛ lɪ -tɔɪ, 'kɪ bɔ nɔ -Yusu a -tɪ -mɔ le. -Te ε yɪ nɪ hle, Plisilɪ kɔ Akilasɪ 'hɛn-, ɔ nɪ -tɔo kɪ. -Te ε -we win a pɔpɔɔ -mɔ, -ε -bɪ ɔ daɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayu bɔ, de -mɔ', ε 'yɛɛ nɪ 'wɪn, 'kɪ 'ɔ -Yusu a -tɪ kɪ, 'ɔ -hɪhɪa ɔnɛɛ kle -tɛɛ.

27 -Te ε -hi, -ε -bɪ ε wɛn: «'N -hɔɛɛ nɪ, ɔbɔ mu 'lɪ Koletɪ, 'kɪ 'lɪ Akaibɔgbɔ 'kwli.» ε nɔ- nuɔo, -Yusu a nyibli -mɔ', 'ɔ -nyiɛ 'kɪ, 'tɪ- 'ɔ 'crɪ 'crɪɛn, 'ɔ -nyi ɔnɛɛ, 'kɪ bɔ gbaɔa -Yusu a nyibli -mɔ' yɪ, -ɔ nɪ 'lɪ Akaibɔgbɔ 'kwli, -ε diɛ nɪ, ɔ 'mɔɔɔ kɔa 'ble -tɛɛ. -Te ε nyre 'lɪ, 'ε mɔ -tɛɛ, 'ε yɛɛ 'ɔ nyibli bɔ, -ɔ kɔo -Yusu ɔwɔ yɪ, -ε nuɔo, Nyɪsɔa nuu la ɔnɔ ɔhaandɛ -mɔ. ε -hɛɛ ɔnɔ nɪ dɪakɪ,

28 ε kɔ -Juukɔɛ 'hɛn-, 'ɔ pɪ gble, 'kɪ 'ɔ nyibli a pɛpɛ ye', 'ε tɔɛ ɔnɔ, -ε mɔ, ɔ kɛ nɪ, 'ε yɪ Nyɪsɔacrɪɛn -hre, 'kɪ 'ɔ ɔnɔ ye', 'ε tɔɛ ɔnɔɔ -tɛɛ, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la le, ε di la ya.

19

-Te Pɔlv mu la 'lɪ Efesɪdɔ 'kwli

1 Ti -mɔ' -kɔ 'yɪ Apolɔsɪ nɪ 'lɪ Koletɪ, 'kɪ 'lɪ Akaibɔgbɔ 'kwli, Pɔlv -mɔ -bɪ, ε naa 'lɪ Asibɔgbɔ a 'kɔtɔ -mɔ', -ε kɔ dɔgbɪ kɪ, 'ε nyre 'lɪ Efesɪdɔ 'kwli. 'Kɪ ε yɛɛ 'lɪ -Yusu a nyibli -bɪ bɔ,

2 'ε 'beti ɔnɔ, ε wɛn: «ɔbɪ ti -mɔ' -kɔ 'yɪ a kɔo -Yusu ɔwɔ yɪ, ε -nyi 'a mɔ 'a -Hihɪu* nɪ?» -ε -bɪ ɔ ɔtuɔo ɔwɔn, ɔ wɛn: «-A 'yɪ -hɔan Nyɪsɔa a -Hihɪu a -tɪ nɪ 'wɪn.»

3 -ε -bɪ Pɔlv 'beti ɔnɔ nɪ de, ε wɛn: «-Te ɔ pɔ 'a mɔ 'nie 'lu, de a 'dɪ -bɪ ε ɔhen 'nyre, 'kɪ 'ɔ 'a mɔ -mɔ 'lɪ?» -ε -bɪ ɔ wɛn: «De -mɔ', Saan tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'ɔ 'nie a 'lupɔpɔɔ a -ta', nɔ- -a kɔo ɔwɔ yɪ.»

4 -ε -bɪ ε wɛn: «Nyibli -mɔ', -ɔ hie 'ɔ de 'kuku bɔ, 'tɪ- -ɔ -nyi 'waa 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsɔa, nɔ- Saan pɪ la 'nie 'lu le. Kɛ- ε pɪ la nyibli a 'mɔ yɪ: Bɔ kɔo nyiblo -mɔ', -ε di la 'ɔɔ ke' kɔɛ ɔwɔ yɪ. Nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu.»

5 -Te v 'win win a 'mu, -e -bi v pu nu 'nie 'lu, 'ki 'li Kokoŋo -Yusu a 'nyre 'kwli,

6 Polv 'e pu nu dabu 'lu ble, Nyisva a -Hihiu 'e bi 'u nu ke', nyibli a 'mu, 'v -tua win -mu', -v 'yi -yi a pupu, 'v yi Nyisva a win wlon -he.

7 Nyibli a 'mu, v -we 'li nyibli ni -pu tu 'v huven.

8 -Te e -hi, -e -bi 'ki Polv pa 'li Nyisva a 'kayu bu. 'Ki 'li hohpui ni ta 'kwli, 'a -ne -wuwle-nyrow*, e 'ni -pie e li huannu, 'e -huhue nyibli kle, -te Nyisva ni 'li -Yusu a 'lunaale, e ni nyibli a win a kikoole. Polv mu e le, -ti -mu', e hle, nyibli bu pu han-ti.

9 Kee, 'ki 'li nu 'nyi, -v -bi 'ni -hua li bu kuo -Yusu wlv yi, 'v tui Nyisva a haantitie a 'mu -ti 'hu le. E no -nu, Polv 'e -hon 'u nu 'hu, e ko -Yusu a nyibli 'huven-. Kve 'v ti a 'mu 'yie bu, 'a -ne -nyrow, e ko bu to nu Nyisva a -ti, 'ki 'li nyibeyu du a 'kayu bu. Nyibeyu a 'mu a 'nyre mo Tilanusi.

10 E no -e -nu, 'ki 'li 'yi ni 'huven 'kwli. E no -nu, nyibli a pepe -mu', -v ni la 'li Asiblugba 'kwli, -Juukve* ko nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'v 'win Nyisva a -ti.

-Te Sefa a 'yonv te la 'kuo -hvin a lebvla 'yi*

11 'Ki Nyisva nee 'li Polv 'li, 'e ni wileke-tebli gbagbi,

12 nyibli 'v gbe 'a 'hulepu-tebli ko 'a 'paatgese, 'v pu 'huthrennyu kle, 'huthrennyu a 'mu, 'waa 'kve 'e yi -we, e ko, nyibli -bu, 'kuo -hvin ni 'v ke' le, 'v -huven 'v nu ke' le.

13-14 E ko la -Juukve* du. U mo la 'dayinu ni hlon'huven nu. 'Waa 'bai a 'nyre mo Sefa. Nyisva a -cohlpinyu* gbagbu la. 'A 'yonv nyibepu a 'mu, v nu -ne -tebli 'nyi le, 'v ble 'kuo -hvin le, -v ni 'v 'huthrennyu ke', 'v te 'yi, 'ki bu nu -Yusu a 'nyre, bu bla 'kuo -hvin le. -Ti v yi 'kuo -hvin a 'mu -lee -ni, e no -bu: «-Yusu -bu, -koti Polv hle, 'ki 'li 'a 'nyre 'kwli, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -hon 'v nyiblo -bu ke'».

15 -Nyrow du 'ki, -e -bi 'ku -hvan -mu', v ble le, e tu nu wcn, e wen: «'N yi -Yusu ni, 'ni yi Polv, kee, 'a mu -bu, nyibli a 'di -bi a -mo 'li?»

16 Ti ni -do a ti 'yi, -e -bi nyiblo, 'ku -hvan ni 'v ke', e bi 'li nu 'nyi, 'e to nu, -e mo, e ni 'kl ki, 'e -hi 'v 'waa pepe a 'mu 'v, 'e -tua 'waa -tebli a 'yile'ila, ko 'e cira 'waa wlawl le, nyibli a 'mu 'v 'gba ci le, 'v -hon 'li nyiblo a 'mu, 'a -te.

17 -Te de a 'mu, e mu 'lu -mo, -Juukve ko nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, -v 'li Efesi, 'waa pepe, v 'win ni. 'A -ti, v yi pie huannu, 'v 'bve Kokoŋo -Yusu a 'nyre 'yi.

18 Nyibli -mu', -v kuo -Yusu wlv yi, 'waa -hohui, v yi 'li 'ni di, -tebli 'kuku' a pepe -mu', v -nu, 'v yi yre -ween -ni, 'ki 'v nyibli a pepe ye'.

19 Nyibli -mu', -v ni -wade, 'waa -hohui ya 'waa 'crun ni, -e ko 'kwli v 'cru 'li, -te v di -wi a pupu nu, 'v pu 'to le, 'ki 'v nyibli a pepe yi. -Te v gbogba 'cru a 'mu, 'a 'wli -mo le, e -we 'li -kwannunyiibli a (5000) 'miliwi a -wli ni 'huven tu 'v -pu a 'pee, 'ki 'li -nyrow ni -do 'kwli.

20 -Tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, e ni 'kl ki daki. E nu ni, nyibli -mu', -v 'win Nyisva -ti, e ko, -v kuo ne wlv yi, 'v bii kle.

-Te -teblilanyv -mu', -v ni 'li Efesi, v bi yrv' le

21 -Te -tebli a 'mu, e -hi, -e -bi Polv pu 'li ni, 'ki bu 'be Maseduanibugba ko Akaibugba tu, 'ti -e 'mu Jrusre mu. E wen: «'Bu mo, 'ni -mu, 'n ko bu nyre 'li Romuto 'kwli,»

22 'ε lee ne 'a -kvannunyibli ni 'huen, 'ki bu mu 'li Masedvanublogba a 'mu 'kwli. 'A -kvannunyibli a 'mu, v nu- mo Timote ko Elast 'huen-. Kee, ε no- mo -bi, ε 'te di 'li ti gbi Asiblogba 'kwli -hi.

23 Ti nu -do a 'mu 'yri, toole -mu', Polv tue nyibli, 'ku 'v -Yusu a -ta', ε no- ko -ti gbugblole gbagbu 'ε bi 'li Efesidto 'kwli.

24 'Ki 'li 'dto a 'mu 'kwli, ε ko 'kagbau pdu, 'ε ni 'v. Ε no- ko bu nyibli dee 'li 'waa 'ku -mu', -ε ptui 'waa 'dto 'yie. 'Ku a 'mu, 'a 'nyre mo Atemisi. Ε mo nogba ntu. 'Ki 'li 'dto a 'mu 'kwli, -teblublanyo ni 'li, 'ε ble 'pli. 'A 'nyre mo Demetriusi. Ε no- ni 'sroba, 'ε ni 'kayo 'cimu gbi, pwi yi, -te -mu', Atemisi a 'mu, 'a 'kagbau ni 'mu. Ε nuo ni, -ε dipe nu, ε 'muo plo. De a 'mu, ε ni, ε pi 'li 'wliye -ji' dtaki, ε ko 'a -kvannunyibli 'huen-.

25 Demetriusi a 'mu, ε no- 'kukue 'a -kvannunyibli le, ε ko nyibli -mu', -v ko nu 'huen-, -v ni -kvantu ni -do, ε wen: «-A 'bio -na, 'bi a yi'e ni, -ε mo, -kuan -bu, -a ni, ε no- yi -a mu 'wliye -nyi.

26 Kee, nyiblo -bu, v dee Polv, de -bu, ε hle, a yi 'ni 'win. Ε yi nyibli 'ni -lee -ni, -ε mo tuyonu -mu', -tonyibli ni, v 'yi 'kl pdu -ko. -Ti a 'mu, Polv ptui, nyibli -huohu puo phan-ti, 'ku 'ne- Efesi ko Asiblogba a pepe ki.

27 Dedu a 'mu, ε dipe 'ni nu, -aan -ne -kuan 'mu hlou bi. 'Ya 'v 'lu de, -aan -ne 'ku gbagbu -bu, -a de, -ε ko 'nyre -mo Atemisi, 'a 'kagbau a -ti di -hee le, 'ti- Atemisi a 'mu, nyibli a pepe -bu, -v ni 'ne- Asiblogba 'kwli, ko -tutu a pepe ki, v de, ε 'yi 'li 'li -we, bu ko -ti a 'yi'buale de.»

28 Nyibli -mu', -v ni -tuo ki, v pu Demetriusi a win phan-ti. Ε no- nuo, 'v bi yru' le, 'v muome le, v wen: «Efesike a 'ku Atemisi bu ko -ti a 'yi'buale!»

29 'Waa lemuale a 'mu, ε nuo ni, 'dto a pepe 'ε -we ti ki, 'v mu 'li -te -mu', v nii 'li -gbolugbo le. Ε ko nyibli ni 'huen pdu, nu- ko Polv 'huen-, -v mi 'dagbi' le. 'Waa 'nyre mo Gayusi ko Alitaki. 'Ki v ko 'li Masedvanublogba 'kwli. Nu- 'dto a nyibli -klo, 'v gba 'li nu -gbolugbonuule'.

30 Polv -hve bu mu 'li nyibli -huohu a 'mu -mo, ε 'mu 'li nu -mo -hlee -ni. Kee, -Yusu a nyibli 'yi de a 'mu ki -wen.

31 Ε ko Asiblogba a ye'nanyu -huohu -bi, 'v ni 'v. Nu- mo Polv a ninatumupu. V nu- lee ne, ε 'ni 'muo 'li -gbolugbonuule'.

32 Ti nu -do a 'mu 'yri, nyibli -mu', -v 'kukue le, v pi -cici le dtaki. 'Waa -ciciwin a 'mu, ε gla ni. 'Ki 'li nu 'nyi, nyibli -huohu ni 'li, 'v 'yi -yi, de- ko le'kukuele bu di le 'kukue -ni.

33 'Ki 'li nyibli -huohu a 'mu 'nyi, -Juukueyu* ni 'li. 'A 'nyre mo Alesadri. De -mu', -ε mu 'lu -mo, ε no- ko -ti v -hitepe kle. Ε no- 'a 'bio -Juukue pu 'li ye', 'ki bu pu win, Alesadri 'ε ni dabu, 'ε yi nu -lee -ni, -ε dipe nu, nyibli 'mu wien ma, ε 'mu nu -lee -ni, -ε mo, -Juukue 'yi dedede -nu.

34 Kee, -te v yruo, -ε mo, Alesadri mo -Juukueyu nu, -ε -bi v -tva -cici a lepuvu, 'v pi wingblo ni -do. Ε no- v -nu -nunu, 'ε -we 'li -haawi ni 'huen. Ke- v pi: «Efesike a 'ku, -ε mo Atemisi, bu ko -ti a 'yi'buale!»

35 -Te v pu -cici le -pupu, -ε -bi 'dto a ye'crunyotui 'v 'kl, 'ε nuo -nunu, 'v ma wien. Ke- ε pi: «Efesike -na, nyibli a pepe yi'e ni, -ε mo, -aan 'dto Efesi, no- mo -aan 'ku Atemisi a 'kagbau a 'yie'runyo, ε ko 'a tuyu, -ε ble 'li yako 'kwli 'huen-.

36 Nyiblo pdu 'yi 'li 'li -we, bu pu le, -ε mo hi nu. 'A -ti, ba nu gbee, ba -hie 'lu le, a 'ni pha de -huan pdu nu.

37 Nyibli -bu, a -ya, v 'yi dedede 'yri, 'ki 'li Atemisi a 'kagbau bu, ε ko, v 'yi 'ku Atemisi 'yri le -ha.

38 'Bu mo, Demetriusti ko 'a -kɔannunyibli 'huen-, 'bu -hwe bu yee nyiblo -ti, bu ko 'a yiyie, -e mo, e ko -nyrowi, -e ko 'kwli u pu 'u -bati le, 'e ko 'blɔnaanyu -we, u di -hawi pu. Nyibli a 'mu, nu- u bleɛ yi bu lee -ni.

39 'Bu mo, -ti -bi 'bu ni 'u, -nyrowo -ko 'yri 'diɔ a nyibli di 'u -bati -puu ni, -a 'muɔu hla.

40 De -bu, -e mu 'lu -mo a -ti, e -we 'li bu nuɔo ni, 'blɔnaanyu, -u mo Romakwe, bu yee ne -a mu -ti ni, bu pu le, -a yi 'blugba 'ni ɔgbugblo -ni, -koti -a 'yi ɔdedede -ko, -ba lee 'blɔnaanyu a 'mu, -e di ɔnu kle -hihia -ni, de -ko -ti ɔa 'kukue mo le.»

41 -Te e pu 'ki le, -e -bi u lee nyibli -mu', -u 'kukue wen le, bu -gbe.

20

-Te Polv mu la 'li Masedvanblugba ko Glekɩblugba 'kwli de

1 -Te ɔgbugblole -we 'li, -e -bi Polv 'kukue -Yusu a nyibli a pepe le, 'e -nyi ɔnu 'kli, 'ti- 'e gba ɔnu wlu, 'e mu 'li Masedvanblugba 'kwli.

2 -Te e yi 'blu a 'mu ɔtu ni 'be, -Yusu a nyibli, -u ni 'li, e -nyi ɔnu 'kli. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki e mu 'li Glekɩblugba 'kwli,

3 'e nuu 'li ɔhɔpu ni ta. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e -we -mo, 'ki bu gba 'mu, bu mu 'li Siliblugba 'kwli. Kee, e 'win ni, -e mo, -Juukwe* pu 'liɔ ni, 'ki bu 'laɔa, ('bu mo, 'bu nyre 'li Siliblugba 'kwli.) E no- nuɔo, 'e -yraɔa, 'ki bu naa 'li Masedvanblugba 'kwli de.

4 -Te e yi 'ki ni mi, nyibli -huɔhu, nu- gbaɔa 'hru wlon. 'Waa 'nyre, no- bu: Pilusi a 'yu Sopate a 'mu, -e ko 'li Beledɔ 'kwli; ko Alitaki, ko Sekudust, -u ko 'li Tesaloniki, ko Gayust, -e ko 'li Debɔɔɔ 'kwli, e ko Timote, ko Asiblugba a nyibli ni 'huen, -u mo Tisiki ko Trofimɔ.

5 Nu- 'nyee 'hru, 'u mu 'li Trɔasɔɔɔ 'kwli, 'u mu 'li -a mu -ple mo.

6 -Aan 'mumu, -Juukwe a le'mimle, -e mo Paki, -te e -hi, -e -bi -a -ha 'li 'mu Filipɔɔɔ 'kwli. -Nyrowi ni ɔhun bu -hi, -e -bi -a ye ɔnu ki, 'ki 'li Trɔasɔɔɔ 'kwli. 'Ki -a -hii 'li 'wee 'mumu.

Polv a le'boɔdagba, 'ki 'li Trɔasɔɔɔ 'kwli

7 -Wuwle-nyrowo* a -winse, -a 'kukue le, -a 'mu -Yusu a le'boɔdiide di. Polv, no- yi 'li -Yusu a nyibli, -u 'kukue le -mo -hlee -ni. -Te e di 'a 'dagba 'lu -mo gba, -nyre 'bu -nye a -ti, e hle -hlehle, 'e ye 'to-heyri' ki.

8-9 'Ki 'li yo'kayu ɔdu a ta a -gbo a -gblo -bi 'kwli, 'ki -a 'kukue 'li le. 'Ki 'li -gblo a 'mu 'kwli, 'napi -hu 'li ni. 'Ki 'yu nyibehtian ɔdu ni 'li 'winde 'yri bu. 'A 'nyre mo Etisi. -Te Polv a hihlewin 'tie hɔwe ki bu, -e -bi Etisi a 'mu, e bi nmena', 'e hlee 'li nmena' bu. E no- mo bu ble 'li 'winde a 'mu 'yri, bu -hlii 'li -patu' bu. -Te u ɔti, u 'duɔo ye', -e -bi u 'yeɔe ni, -e mo, e 'ku ni.

10 -Te Polv ɔti, e ɔjriɔe 'lu bu, 'e 'duɔo ye', e wen: «'Kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye. E 'tie pi -hunhlon.»

11 'waa pepe 'u 'ya, 'u di -Yusu a le'boɔdiide. -Te e -hi, -e -bi Polv 'tie gbe win a puɔu 'lu -mo, 'e pu win -puɔu, 'yru 'e 'hri 'li. -Te 'yru 'hri 'ki 'li, -e -bi e mu ni.

12 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, 'waa plo ble ni, -te Etisi -ni wen, e -tua -hunhlon a puɔu de. -E -bi u 'duɔo ye', 'u gba 'liɔi 'kayu bu.

-Te Polv -hon la 'li Trɔasɔɔɔ 'kwli, e mu 'li Miletɔɔɔ 'kwli

13 -A mu -mo -bi, -a -ha 'li 'mu Trɔasɔɔɔ 'kwli, ɔa 'nyee 'hru, ɔa nyre 'li Asɔɔɔɔ 'kwli, Polv -mo -bi 'e naa bu, -e nuɔo, e -yraɔa ni, 'ki -ba -plee 'liɔi Asɔɔɔ, -e diɔe nu, e ko -a mu 'huen-, -a 'mu 'li 'mu -ha, -a 'mu 'dagba 'lu -mo gba.

14 -Te e ye -a mu ki, 'ki 'li Asost, e 'ya 'li -a mu -mo, 'ki 'li 'mu 'kwli, □a nyre 'li Mitilenudto 'kwli,

15 □a -hi. -Te -nyre -nye, □a na 'u 'nidugbo -mu' u dee Klost 'hvi. -Te -nyrowo -bi -hi, 'a -nyre -nye, □a na 'u 'nidugbo -mu', u de Samost 'hvi, □a -hi. -Nyrowo ni -do bu -hi de, -e -bi -a -hi Efesi le, □a nyre 'li Miletu.

16 E mo □han-ti, Polu pu la 'li□i ni, -e mo, e 'yi 'li□i 'li -we bu nra bu, 'ki 'li Efesi, e 'ni □ha 'li Asiblogba 'kwli ti -huchvi 'li -hii -ni. E 'kike ni, -e di□e nu, 'hru 'bu pe 'u bu, e 'mu 'li -Juukue* a le'mimle, u dee Patikoti Jrusre 'yee -ni.

-Te Polu hlee la 'li Efesidto a 'cve a ye'nanyu -mo

17 -Te -a nyre 'li Miletidto 'kwli, -e -bi 'cve a ye'nanyu -mu', -u ni 'li Efesi, Polu gba □nu 'crien yi, 'e lee □nu, -e mo, bu di□e 'ye, ki 'li Miletu.

18 -Te 'cve a ye'nanyu a 'mu, u nyre 'li□i 'hvi, -e -bi e wen: «Kue 'li -nyrowo -mu', -e ko 'yri 'n nyre la 'ne- Asiblogba 'kwli 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, -te 'n ni la nuna, a yi□e ni.

19 'N □ito la 'li 'na dtonu ni pepe, 'ni ni la Kukonyo a -kvan. 'Kla-wliye'yia a gblegble, e ko □hwen, nu- 'n yi la 'ye, -koti -Juukue* a ye'nanyu □mve 'na 'lula le.

20 -Tebh a pepe -mu', -e ko -bu -hee ne 'a mu, 'ki ba kuo -Yusu 'Kisu □wlu yi -teε, 'n 'yi huannu -pie, 'ni too □ne 'a mu 'a pepe, 'ki 'u nyibli a pepe ye, 'ki 'li 'aan dtonu a 'kayo ble. 'N 'yi 'a mu □dedede 'yi ki -hlii -ni.

21 'N lee -Juukue ni, ko nyibli -bi -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'ki 'waa -tebh 'kukui, u ni, bu hie 'u□u bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua, e ko, bu kuo -aan Kukonyo -Yusu □wlu yi.

22 -Te ti ne -bu, Nyisua a -Hihiu* ni 'u 'mu ke', 'ki □bu mu 'li Jrusre, keε, de -bu, -e di 'li 'mu -nuu -ni, 'n 'yi□i -yi.

23 De ni -do, 'n -yi, e no- mo, 'a -ne 'dto -ko 'kwli 'n di 'li -naa -ni, Nyisua a -Hihiu yi 'mu 'ni -lee -ni, -e mo, □i ko □hwen a 'yiye 'hwen-, nu- ni 'li 'mu ye'.

24 'Ki 'u 'mu -mo, 'na -hunhlon, 'n pi, 'ni -daa□a lu□i de gbagbu. Keε, de -mu', -e mo de gbagbu, 'ki 'li 'mu 'yi, e no- mo, -kvan -bu, -aan Kukonyo -Yusu lee 'mu, □bu nu, □bu -yra□a 'lu. -Kvan a 'mu, e no- mo □bu pu nyibli 'a □haantitie, -e hle□e, -e mo, Nyisua ni nyibli □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli.

25 'N na 'aan pepe ye, 'ni lee ne 'a mu, -te Nyisua ni nyibli a win a kikole. Keε, -te ti ne -bu, 'n yi□e ni, -e mo, 'aan nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ye 'mu de.

26 E no- nu□o, 'ni yi ke 'a mu -lee -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu hlo Kukonyo -mo le, 'bu 'wan, e 'yi 'mo 'pa-, 'n 'yi□i -nu,

27 -koti -tebh a pepe, Nyisua -hve bu nu, 'n 'yi 'a mu 'a □dedede 'yi ki -hlii -ni. 'N too ne 'a mu 'a pepe ni.

28 Ba □tu 'aan dtonu 'yie, ko, nyibli a pepe -mu', Nyisua a -Hihiu -nyi 'a mu, ba □tu □nu 'yie. Ba □tu 'cve 'yie. 'Ki Nyisua naa 'li 'a dtonu a 'Yu a 'kokuw 'kwli, 'e ko 'cve a 'mu.

29 'N yi□e ni, -e mo, 'ni -mu, hutonyo di 'ni di, u 'mu nyibli -kaa -ni, □wu yi, -te -jio ni, 'u yi mamu bu -we.

30 'Ti- 'ki 'li 'a mu 'cve a ye'nanyu 'nyi, nyibli di -hcn 'li -wlu, u 'mu hi nu. U di□e 'ni nu, -Yusu a nyibli -bi 'mu □nu □wien kve.

31 'A -ti, ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hnee 'li. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, 'ki 'li 'yri ni ta 'kwli, 'to ko -nyre, 'n 'cibi mo 'u, 'ni pi mo 'a mu □to' le, 'e ko ti, 'ni yi mo we 'aan -ti.

32 'A -ti, 'ki 'n pi 'li 'a mu Nyisva -ji', ε ko □haantitie -mu', -ε hλε□ε, -ε mo, Nyisva ni nyibli □haande -mo, 'ki 'li dadoke 'kwli. De a 'mu, ε no- di 'a mu -hee -ni. Nyisva a □gbetu, ε no- ko 'kli, -ε -we 'li -bu nu□o, 'aan □wlv a yikuole bu bii ki. Ε no- ko 'kli, bu -nyi 'a mu 'klo yrayrv, -ε 'ye ni -we 'li, a ko 'a nyibli a pepe 'hven-.

33 'N 'yi -hvan nyiblo □dv a 'wliye ko 'a 'hulepu-tebli ni -hve.

34 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -ε mo, 'na dabulu, ε no- 'n nii la -kvan 'yri, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki 'v 'na mlanyie ko 'na 'hulepu-tebli a -ta', ε ko nyibli -mu', -v ko 'mu 'hven-, -v di la 'ne- a -ta'.

35 'N ni la -kvan dtakti, -ε di□e nu, 'mu la 'a mo□o -to□ -ni, -te a di -kvan a nunuo nu. 'Bu mo, □ba yi -kvan a nunuo le ni ni, -ε -bi -a -we 'li -ba -hee □hiuennyibli ni. Win -mu', Kukonyo -Yusu -pu, ε 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo. Win a 'mu, ε no- -bu: 'Bu mo, □ni yi nyibli -tebli le ni -nyi, -ε -bi -ko plo a bleele, 'ε -hi 'v nyibli a 'mu, -yi -tebli le -nyi.»

36 -Te ε -we 'ki win a 'mu, 'a pupuv -mo, -ε -bi ε ko □nu 'hven-, v bla kwli bu, 'ε da Nyisva.

37 'Waa pepe a 'mu, v ni 'li wuwe 'kwli, 'v yi Polv 'wlee -ni, 'v gbe□ε wlu.

38 De -nie □nu nyat, ε no- mo, Polv bu pu le, v 'yi 'li□i 'li -we, bu 'yiye -ni de. -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v gba□a 'hru wlon, 'ki 'v 'mu -mu', -ε di□e gba 'hvi.

21

-Te Polv mu la Jusrε

1 -Te v ko -a mu 'hven-, -a -huhε ye, -a -ha 'li 'mu, □a mu 'li Kosiديو 'kwli, □a -hi. -Te -nyre -nye, -ε -bi -a nyre 'li Rodiديو 'kwli. 'Ki -a -hon 'li, □a mu 'li Pataladio 'kwli.

2 -Te -a □ti, 'ki -a yeε 'v 'mu -bi bu, -ε mi 'li Fenisiblugba 'kwli. No- mo -ba 'ya 'li□i 'kwli, bu gba -a mu.

3 -Te -a -mu -mumu, 'ki -a nyre 'li Sipreblugba □hlon. 'Blugba a 'mu, 'yru □glaa 'li□i le. -A ni 'li 'mu 'kwli, □a yi 'blugbakuto a 'mu 'ye, 'ε ni 'li -aan kamlakubia ki, □a -hi, □a mi 'li Siliblugba 'kwli, □a -mu -mumu, □a nyre 'li Tildio 'kwli. 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, 'ki 'mu □ti□ 'li -tebli -mu', -ε ni 'li□i 'kwli.

4 -A mu -mo -bi, -te -a □ti, 'ki -a yeε 'v -Yusu a nyibli bu, □a -hii 'v □nu 'wee ni -do 'hvi. Nyibli a 'mu, nu- Nyisva a -Hihiu* -lee -ni, -ε mo, □hven a 'yiye ni 'li Polv ye', 'ki 'li Jusrε. Ε no- nu□o, nyibli a 'mu, 'v lee Polv, -ε mo, ε 'ni 'muo 'li Jusrε.

5 Kee, -te 'wee a 'mu, ε -yre, -ε -bi -a -we -mo, 'ki -ba gba -aan 'dagba 'lu -mo, 'waa pepe, v ko 'waa nugbi ko 'waa 'yonu 'hven-, 'v gba -a mu 'hru wlon, □a □ti 'dio. -Te -a nyre 'v 'yru wien, -a bla kwli bu, □a da Nyisva.

6 -Te -a -we Nyisva a dida -mo, -ε -bi -a gbugba wlu le, -a mu -mo -bi, □a 'ya 'li 'mu -mu' 'kwli, -ε di -a mu gba, v nu- -mo -bi, 'v □hian -mo, 'v mu 'li 'waa 'kayo ble.

7 -Te -a -hon 'li Tildio 'kwli, 'mu gba -a mu Polemaist. 'Ki ε hie 'v -a mu bu, □a ye -aan 'diaynu -Yusu a nyibli ki, □a -hi 'v □nu -nyrowo ni -do 'hvi.

8 -Te -nyre -nye, -a gba bu, □a nyre 'li Sesalt. -Te -a nyre 'li, 'ki -a pa 'li Filipu a -te. Filipu a 'mu, ε no- pi nyibli Nyisva a □haantitie. 'Cve a -kuannunuyibli ni □hlon'hven -mu', v -ha la, 'ki 'li Jusrε a 'cve bu, ε ni la 'li□nu 'nyi.

9 Filipu a 'mu, ε ko nyrowo ni -hen, -v 'yi nyibepu -ko. Nu- -he Nyisva a win wlon.

10 -A -hii 'u -nyrowi -huohui. 'Ki -a ni 'u, -ε -bi Nyisua a winwlon-hanyo*
□du di ni, 'ε -hon 'li Sudeblugba 'kwli. 'A 'nyre mo Agabusi.

11 Nō- di 'u -a mu 'hui, 'ε 'du Pōlu a 'betiye ye', 'ε nu□o, 'ε mua 'a dionu
a bui ko 'a dabui 'huen- le, ε wen: «Nyisua a -Hihuu wen 'ni: Nyiblo -bu,
-ε ko 'betiye -bu, -te 'n nu 'na dionu a mbale, ke- -Juukoe* a nyibli gbagbi
di 'a mbale nu, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, 'ti- u 'mu□u nyibli, -u 'yi -Juukoe 'pa-
-ji' pu.»

12 'Ti- -a 'mu windu a 'mu 'win mo mu, -a ko Sesalidto a nyibli 'huen-, -a
bibi ki, □a -tua Pōlu a lenyaale, -ε mo, □bu ε 'yi 'li Jrusredto 'kwli -mu.

13 Kee, ε □tu -a mu □won, ε wen: «De- ko □hien a yi we, ε ko, de- ko 'na
□wlu a pi □hlon 'li? 'N -we -mo, 'ki bu mua 'mu, ko, bu pu 'mu □ji'. ε 'yi
de ni -do a 'mu 'pa-. 'N -we -mo -we, 'ki □bu 'ku, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, 'na
Kukonyo -Yusu a -ti.»

14 -Te ε 'yi -aan □towin ki -wen, ε nō- mo -ba -ha□a me le, □a lee □ne:
«De -bu, Kukonyo -hwe, ε nō- -bu mu 'lu -mo.»

15 -Te -nyrowi a 'mu, u -hi, -ε -bi -a -tie -aan ble, -a 'mu Jrusre mu,

16 -Yusu a nyibli -bi, -u ni 'li Sesali, 'u gba -a mu 'hru wlon. -Te -a nyre
'li, 'ki u paa 'li -a mu -Yusu a nyiblo □du a -te. Nyibehuan a 'mu, 'a 'nyre
mo Mlaso. 'Ki ε ko 'li Sipreblugba 'kwli. -Te ε -he la -Yusu a -nagbopi*, 'a
ti hlo ki bu.

-Te Pōlu mu la 'li Sakti a -te

17 -Te -a nyre 'li Jrusre, -aan 'diayinu -Yusu a nyibli, -a yee 'li bu, u 'ble
-a mu kwa -tee, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.

18 -Te -nyrowo ni -do -hi, -ε -bi -a ko Pōlu 'huen-, -a mu 'li Sakti a -te. 'Ki
'cwe a ye'nanyu a pepe 'kukue 'li le.

19 -Te -a nyre 'u, -ε -bi Pōlu pu 'waa 'wio bu, 'ε bi 'u, -tebli a pepe -mu',
Nyisua naa 'li□i 'li, ε -nu, 'ki 'li nyibli -mu', -u 'yi -Juukoe* 'pa- 'nyi, ε nō-
ko dodoyo ε na -mo le.

20 -Te 'cwe a ye'nanyu -mu' -u ni 'u, u 'win -ti a 'mu, Pōlu -hla, -ε -bi u
-tua Nyisua a 'nyre a lepupu. -ε -bi u yi Pōlu 'ni -lee -ni, u wen: «'Ye ke,
-aan 'diayi, -Juukoe a 'miliwi -huohui, nu- kuo -Yusu □wlu yi, keε, u 'tiε
□tui 'u tete -mu', Nyisua -nyi la 'a winwlon-hanyo* Moise.

21 U 'win ni, -ε mo, -Juukoe a pepe -mu', -u 'ti 'li hlapodako 'nyi, -twe □nu
ni, □ni yi □nu -lee -ni, bu hie 'u Moise a tete bu, ε ko, u 'ni 'beε 'li 'waa
'yonu yre, ko, u 'ni 'kve 'li -a mu -Juukoe, -aan tete □wien le.

22 -Bi' -a di 'ki de a 'mu nu 'li, -ε nu□o, u di 'ni 'win, -ε mo, -di ni.

23 'A -ti 'ki o, de -a di -mu -lee -ni ε nō- -bu nu. Nyibepu ni -hen ni 'ne-
-a mu 'nyi, 'u pu 'li de, 'ki 'u Nyisua ye'. De a 'mu, 'a -ti, u 'tiε nmlε 'u 'li le
ni. ε mo yruule □nuo, -ε -twe □ne yi, -ε mo, u 'sii 'u yi.

24 Gba nyibli a 'mu, ba mu 'li Nyisua a 'kagbau bu, u ko -mu 'huen-, u
'mu 'u 'a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ba nyre 'li, -ε -bi -ha 'wliye -we,
-ε di□e nu, u 'mu 'u 'aan 'li le nmla. 'Bu mo, □ni nu□o, nyibli a pepe di□e
'ni 'ye, -ε mo, -ti a pepe -mu', u na -mo le, 'ki 'u -mu ki, ε 'yi □han-ti 'pa-
'Ti-, u di□e 'ni 'ye -we, -ε mo, -na 'mumu, □tui 'u Moise a tete ni.

25 Kee, nyibli -mu', -u 'yi -Juukoe 'pa- 'ti- -u kuo -Yusu □wlu yi, -ti -mu', -a
-yra, -ε 'criu □nu -mo, ε nō- -bu: U 'yi yi -bleε -ni, bu di 'wlugba-tebli -mu',
u pie 'kuo, ε ko, u 'ni 'naa 'li -hlu, ε ko, u 'yi yi -bleε -ni, bu di mamui -mu',
u 'yi mlani ble 'be, ε ko, u 'yi yi -bleε -ni, bu nu 'a -ne 'lawlude □du.»

26 -Te u hla -ti a 'mu, -ε -bi Pōlu wen ni. -Te -nyre -nye, ε ko nyibli ni
-hen a 'mu 'huen-, u mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te u nyre 'li, -ε
-bi Pōlu nu de -bu, ε ko bu nu ni, 'ki 'u 'waa yi'siile a -ta', 'ki 'u Nyisua ye',
'ε pa 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ε hla□a, -ε mo, -nyrowi ni □hlon'huen 'bu -hi,

ε di -ha -cōhlōn*, ε kō nyibli nū -hen a 'mū 'hūen-, Nyisva a -cōhlōnpinyu* 'mūv pi, 'kī 'v 'waa yī'siile a -ta'.

-Te v klō la Pōlv, 'kī 'lī Nyisva a 'kagbau bu

27 Ε kō -Juukvε* vdu, nu- -hōn 'lī Asiblogba 'kwli. -Te -nyrōwī nū vhlōn'hūen a 'mū, v yī vce mō nī mī, -ε -bī -Juukvε a 'mū, v 'ye Pōlv nū, 'kī 'lī Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te v 'yeve, -ε -bī v nuvō nū, nyibli a pepe 'mū Pōlv yrv lε -pūv -nī. 'Ε mō -tee, 'v bī yrv' lε, 'v klō Pōlv,

28 'v -tva 'lī win a 'yaale, v wen: «'A mū Yisraekvε -na, ba dii nε -a mū kī! Ba ta 'v lε, ba 'ye nyiblo -bu. Ε nō- yī 'lī nyibli -mō -hlee -nī, 'ε -hlε -tī -hūn lε, 'kī 'v 'a -nε -tite vdu, 'kī 'v -a mū Yisraekvε -mō, ε kō, 'kī 'v Moise a tete -mō, ε kō, 'kī 'v Nyisva a 'kagbau -bu -mō, kō, 'ε ya Glekivε, -v 'yī -Juukvε 'pa-, 'ε paa 'nε- vnu Nyisva a 'kagbau bu. Ε nuvō nū, 'kayū -bu, -ε mō Nyisva a 'kayū, ε 'yī 'kī 'v 'yī 'sīi -nī, 'kī 'v Nyisva ye'.»

29 V hlεve nī, -ε nuvō, v 'ye mō Trofimū nī, -ε 'yī -Juukvεyū 'pa-, -te ε kō Pōlv 'hūen-, v nε mō 'dīō 'kwli lε. V nu- -mō -bī, v daa vne, -ε mō, Pōlv paa mō 'līvī Nyisva a 'kagbau bu nī.

30 -Te 'dīō a nyibli 'wīn -tī a 'mū, -ε -bī v bī yrv' lε, 'v 'kukue lε, 'v klō Pōlv, 'v yīvī lε -jri, 'v -ha 'līvī Nyisva a 'kagbau bu. Nō- mō tī nī -do a tī 'yri, bu kā 'v 'kagbau a 'mū, 'a 'maji lε.

31 V vmvεve lε, 'kī bu 'laqa. Kee, Romakvε a 'seyo a nyiblo gbagbu, -ε nεε 'seyo a 'miliwō nū -do, ε 'wīn nī, -ε mō, Jrsredīō a pepe yī 'nī vgbugblo -nī.

32 Ε nō- mō tī nī -do a tī 'yri, bu gba 'a -sekεpv kō 'a 'seyo 'hūen-, 'v gba cigbe, 'v mu 'lī nyibli a 'mū 'hūi. -Te nyibli a 'mū, v 'ye 'seyo kō 'waa nyiblo gbagbu 'hūen-, -ε -bī v 'kee Pōlv a bibie nī,

33 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mū, 'ε 'yīya 'v Pōlv 'hūi bu, 'ε klōvō, 'tī- 'ε lee nε 'a 'seyo, bu nu 'cūn nī 'hūen, bu mva vne. -Te v -wε 'a mvale -mō, -ε -bī ε 'betiive nī, nyiblo a 'dī -bī ε -mō, kō, dε a 'dī -bī ε -nu.

34 Kee, 'kī 'lī nyibli -mū' 'nyī, -cici nī 'lī. -V -bī wen dε -bu, -v -bī wen dε -bī -bu. 'Waa win 'yī -pe. 'Waa -cici a 'mū, 'a -tī, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mū, ε 'nī -yruvō 'waa win lε -tee. Ε nō- kō -tī 'ε lee nε 'a 'seyo, bu gba 'lī Pōlv 'kayū -mū', -ε kō bu 'seyo nī 'lī.

35 -Te v nyre 'kī 'v 'kayū a 'mū, 'a gblegble vhlōn, -ε -bī 'seyo nεε 'līvī yō', -kōtī nyibli bī yrv' lε dīaktī,

36 'v yīvī v wien lε kvε, 'v pī -cici lε, v wen: «Ba 'laqa, ba 'laqa!»

-Tebli -mū', v nyra la kī bu, 'v yεε la Pōlv -tī, ε nō- ε -hīhīε klε

37 -Te v yī 'lī Pōlv 'seyo a 'kayū -mū' bu nī -pυε -nī, -ε -bī kε- ε pī 'waa nyiblo gbagbu yī ε wen: «vbi 'n -wε 'lī vbu lee -mū 'na -tī gbi nī?» -ε -bī 'seyo a nyiblo gbagbu 'betiive nī, ε wen: «-Εεn, -yī Glekivεwin a pule?»

38 vTagbi, v yī Esipukvεyū -mū' 'pa-, tī -bu, -ε -hī la, -ε vgbugblo la 'blugba -bu, -ε gba la 'lī -balūnyibli a 'miliwī nū -hen, 'kī 'lī -tite -mū', nyibli vdu 'yī 'lī 'tī?»

39 -ε -bī Pōlv vtvō v wōn, ε wen: «'Dūn-, ε 'yī 'mō 'pa-. 'Mō -Juukvεyū* vnuō. 'Kī 'n kō 'lī Tasī, 'kī 'lī Silisiblogba 'kwli. Ε mō 'dīō gbagbu vnuō. 'N nyaa -mū lε, -nyī 'mū 'hru, vbu hlee 'lī nyibli -bu -mō.»

40 -ε -bī 'seyo a nyiblo gbagbu wen nī, 'ε -nyive 'hru, Pōlv 'ε nyra 'v 'kayū a 'mū, 'a gblegble kī bu, 'ε nu dabū, 'ε lee nyibli, bu ma wien lε. -Te v ma 'kī wien, -ε -bī ε -tva 'lī 'waa -mōhleele, 'kī 'lī -Juukvεwin 'kwli, -ε mō 'waa bliwin, ε wen:

22

1 «'Diatynv -na, 'batnv -na, ba pv 'mv nva yi bv, 'mv 'a mv kle -hitha -ni, -e mo, 'n 'yi de -hvan [dv -nu.»

2 -Te v 'win, -e mo, e pi -Juukvewin, -e -bt v nu -blii. -E -bt Polv wen 'ni de:

3 «'Mo -Juukveyu [nvo. 'Ki 'li Tast, 'ki 'n ko 'li, 'ki 'li Silisiblvbga 'kwli. Kee, 'ki 'n kuu 'ne- Jrusre. Nyiblo -bv, -e too 'mv, 'a 'nyre mo Gamalielt. E no- too la 'mv tete a pepe -mv', -aan -ne 'batnv -Juukve [tui 'v, -e di[e nu, 'mv 'v[v [tuvu -ni -tee. -Te a ni, 'aan [wli 'v -hve[e, 'ki ba nu Nytsva a -kvan -tee, ke- ni -do 'na [wlv ni la 'a -hvhva -we.

4 E no- nu[vo, nyibli -mv', -v kuo Kvkonyv -Yusu [wlv yi, 'ni [tui la [nv [hven. Nvgbi ko nyuberu 'hven-, 'n kwle la [nv ni, 'ni pi la [nv [j' le, ko, 'ni 'hle la [nv le.

5 -Ti -bv, 'n hle, -cohlvpinyv* a nyiblo gbagbv, ko 'blvgba a ye'nanyv 'hven-, v -we 'li bv hla[va ni, -e mo, 'n hle -ti a -tee. Ti a 'mv 'yri, v -nyi la 'mv 'crun, 'ki [bv gba 'li[ti -aan 'diatynv -Juukve -mo, 'ki 'li Damastidv 'kwli, -e di[e nu, -Juukve a 'mv, v 'mv 'mv ki bi, -a 'mv -Yusu a nyibli klo. 'Ki 'li Damast a 'mv, 'ki 'n mi la 'li, 'mv la -Juukve -mv' klo, -v ni 'li, -v kuo -Yusu [wlv yi, 'mv la [nv Jrusre ya, -e di[e nu, v 'mv la [nv -bati le -pvv -ni.»

*-Te Polv nu -Yusu a -mvanv a -hihe, e no- e ne -mo le
(Nunu-tebli 9.1-19; 26.12-18)*

6 «-Te 'n bi 'hru wlvn, 'n 'mve Damast yre, -e -bt ti ni -do a ti 'yri, mu 'v 'yrv bv nyra bv a ti 'yie, -nyre gbagbv, no- -hvn 'li yako 'kwli, 'e pv 'li 'mv [gbe.

7 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bt 'n bi [hvn, 'ni 'win win, 'e hlee 'li 'mv -mo. Ke- e pi: Solv o, de- ko -ti [ni [tui 'mv [hven 'li?

8 -E -bt 'n 'beti ni, 'wen: Nyiblo a 'di -bt -mo 'li? -E -bt e wen: 'Mo Nasaletv a -Yusu [nvo, 'mo [tui [hven.

9 Nyibli -bv, -v ko 'mv 'hven-, -a mi la, v 'ye la -nyre a 'mv ni, kee, nyiblo -mv', -e yi la 'li 'mv -mo -hlee -ni, e no- ko win v 'ye ni 'win la.

10 E no- mo [bv 'beti[e: Kvkonyv o, de a 'di -bt -hve [bv nu 'li? -E -bt e wen: 'Du ye', -bv mu 'li Damastidv 'kwli. De Nytsva -hve -bv nu, 'ki v di 'li -mo[v 'li -lee -ni.

11 -Te -nyre gbagbv -mv', -e 'bve 'li 'mv 'yii, e yi la wlvn diakt, e nu[vo ni, 'na 'yii 'e 'do la. E no- ko -ti nyibli -mv', -v ko 'mv 'hven-, -v mi, 'v 'ble 'na dabbv kva, 'v gba 'mv Damast.

12 'Ki 'li Damast a 'mv, nyiblo [dv ni la 'li. 'A 'nyre mo Anianiasv. E nve la Nytsva ni diakt, 'e [tui la 'v -a mv -Juukve* -aan tete a pepe 'v, -Juukve -mv', -v ni la 'li Damast 'kwli, v hle la 'a [haan-ti.

13 No- di la 'li 'mv -mo, e wen: 'Na 'diayt Solv, -na 'yii bv kle yi. -E -bt ti ni -do a ti 'yri, 'n -tva le yuyruo.

14 Ke- Anianiasv p[ti yi de, e wen: Nytsva -mv', -aan 'batnv de la, e no- ha 'li -mv 'li, -e di[e nu, de -bv, e -hve, [mv[v yi, e ko, 'a 'Yu -mv', -e ko -do 'sii 'v yi, 'ki 'v[v ye', [mv[v 'ye, e ko, [mv 'a wlvn bv a win 'win.

15 De -bv, e -nu, [ye, ko, -ti -mv', e -hla, [wlvn, -blee yi -bv lee nyibli a pepe le.

16 -Te ti ne -bv, [ni 'plee 'ki ti [dv. Mu -bv da Nytsva, [mv -na -tebli 'kukui a pepe yru, 'ki 'v[v ye', v 'mv -mv 'nie 'lu pv, Nytsva 'mv -na -tebli 'kukui a 'mv 'wvwa -ni.»

Kvkonyv lee Polv ni, -e mo, bv pv 'a [haantite, 'ki 'li nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa- 'nyi*

17 «-Te de a 'mu, e -hi 'ki, -e -bi 'n [huan -mo, 'ni mu 'li Jrusredto 'kwli, 'ni pa 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te 'n yi Nyisua ni de, -e -bi 'n yi 'ye de, -e 'wi -te -tonyiblo 'ye ni 'ya yanie,

18 Kukonyo 'e 'hru 'mu yi, e wen: 'Kika -ni, -bu [ti Jrusredto 'kwli, -e nu[0, -ti -bu, -di hla, 'ki 'u 'mu ki, 'dto -bu a nyibli 'yi 'li[ti 'li -we, bu wen[ε ki.

19 -E -bi ke 'n pi: Kukonyo, 'waa 'mumu, u yi[ε ni, -e mo, 'n ne la Nyisua a 'kayo ble, nyibli -mu', -u kuo -mu [wlu yi, 'ni pi la [nu [ji' le, ko, 'ni ni la loko, 'ni yi la [nu bi.

20 Etient -bu, -e yi la nyibli -na -ti -tco -ni, ti -ko 'yri u 'le la, 'ki 'n ni la 'u. Nyibli -bu, u 'le la[0a, u ko 'mu 'hven-, -a mu pe la, 'ni [tui la 'waa wlawli 'yie.

21 -E -bi ke- Kukonyo pi 'mu yi de, e wen: Mu -hon 'ne- Jrusre, 'ki 'n di 'li -mu -tite blöblu te, 'ki 'li dako -mu' -mo, -u 'yi -Juukue 'pa-»

Pölv mö -juukueyu, 'e mö Romakueyu -we*

22 -Ti a pepe -mu', Pölv hle, nyibli -huohui, nu- pu[0v nua yi bu. Kee, -te e pu le'boowin a 'mu, 'ki 'u dako -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- a -ta', -e -bi u -tua -cici a lepupu, u wen: «-Ha 'ne- -a mu nyiblo -bu 'nyi, -bu la[0a. E 'yi yi -blee -ni, bu pu -hnhlun!»

23 -E -bi 'waa le[mumale bii ki, 'u -he 'waa 'luytlawli, 'u -tua 'a yo'lepupu, e ko, 'u pi 'pupu yo' le.

24 -E -bi Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -ni wen, e -ha 'seyo, bu pa 'li Pölv 'kayu bu, bu bii [ne loko, -e di[ε nu, -ti -mu', -koti nyibli -mu', 'u [mumue le, 'ki 'u[0v ki, e 'mu[0v hla.

25 -Te u mua [ne, u 'mu 'ki[ti bi, -e -bi Pölv lee 'seyo a ye'nanyo -mu', -e mo 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke, e wen: «Romakueyu, 'bu 'yi[ti -bati le -puv -ni, [bi tete [nuo, 'ki bu bii [ne loko? 'Mö Romakueyu [nto.»

26 -Te e pu 'ki le, -e -bi 'seyo a ye'nanyo a 'mu, e mu 'a nyiblo gbagbu lee mo, e wen: «Nyiblo -bu, e mö Romakueyu [nto. -Bi' -di nu 'li?»

27 -Te 'seyo a nyiblo gbagbu 'win -ti a 'mu, e mu 'u Pölv 'hui, 'e 'beti[ε, e wen: «Lee 'mu, [bi sey -mo Romakueyu [nto?» -E -bi Pölv wen: «lin.»

28 -E -bi 'waa nyiblo gbagbu a 'mu, e wen de: «'Na 'mumu -bu, 'n 'pee 'wli -huohui, -e di[ε nu, 'mu Romakueyu -he a -ti.» -E -bi Pölv wen: «'Na 'mumu -bu, 'mo Romakueyu [nto, -e nu[0, 'na 'bai mö Romakueyu.»

29 'Ti- e 'mu -yre mö mu, -e -bi 'seyo -mu', -u mi wen[ε bi mö, u hlo [ne -mo le. -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e 'ye[ε, -e mö, Pölv mö Romakueyu [nto, 'ti- 'e nu[0, 'u mua [ne 'cun, -e -bi huannu bi 'li[ti 'kwli.

-Te u gba la 'li Pölv -juukue a -gbolugbo yi*

30 'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, -ti -mu', -Juukue yi Pölv -yee -ni, e no-, e -hve bu yru' le -tee. E no- nu[0, -te -nyre -nye, 'e lee ne 'a 'seyo, bu [wle[ε, ko, 'e lee Nyisua a -cöhlunpinyu* gbagbi, e ko -Juukue a -gbolugbo a nyibli a pepe bu 'kukue le. -Te u 'kukue 'ki le, -e -bi e 'du Pölv ye', 'e gba[0a, 'e [tu 'u [nu[0v ye' bu.

23

1 -Te e [tu 'ki 'u[0v bu, -e -bi Pölv 'du 'yii ye', 'e 'ye -gbolugbo a nyibli, e wen: «'Diaynu -na, kue la 'li bu, -bu ye ke -nyrowo -bu ki, 'ni 'ye[ε li de -huan [0b, [0b di nu, 'ki 'u Nyisua ye', -koti 'na [wlu 'mu 'mu -ti -yee -ni.»

2 Bu pu 'ki le, -e -bi -cöhlunpinyu a nyiblo gbagbu, -e mö Ananiast, e lee nyibli -mu', -u ni 'u Pölv 'hui, e wen: «Ba pu 'u[0v nma wien.»

3 -E -bi ke- Polu pi ti yi, e wen: «Suu-. -Mo -bu, -e nee 'li ni 'huen, Nyisua a gbetu, no- di -mu bi. 'Na -batilepuu-ti, ni ni 'u -te -mu' bu, wu yi, -te -aan tete ni 'a huhla. Kee, -yi hie 'u tete a 'mu bu, ni yi nyibli -lee -ni, bu bi 'mu.»

4 -E -bi nyibli a 'mu, -u ni 'u Polu 'huu, u wen: «Bi Nyisua a -cohluinpinyu a nyiblo gbagbu, no- -he 'yri le?»

5 -E -bi Polu wen: «Diaynu -na, 'n 'yi ti -yi, bu di -cohluinpinyu a nyiblo gbagbu' pa. E mo han-ti, u 'cri la a ni, 'ki 'li Nyisuaacrien 'kwli, -e mo: yi yi -blee -ni, -bu -ha -na dako a ye'nanyo 'yri le.»

6-8 Polu yi e ni, -e mo, -gbolugbo a 'mu a nyibli -bi mo Sadusitumu* a nyibli, -u bi 'u mo Falisitumu* a nyibli. Tumu ni 'huen a 'mu, u 'yi -pe. Sadusitumu a nyibli 'ni -puu li ti han-ti, 'ki nyibli -bu, -u 'ku, bu di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, bu di 'klo 'hri. U 'ni puu li ti han-ti de, 'ki Nyisua a lelenyo ko 'kuo 'huen-, bu di 'klo ni. Falisitumu a nyibli -mo -bi, -tebli a 'mu, u pi ti han-ti. E no- ko -ti Polu 'e 'yaa 'li win, e wen: «'Na 'diaynu -na, 'mo Falisitumu a nyiblo ni. 'Na 'ba mo Falisitumu a nyiblo ni -we. De -bu, -e mo nyibli bu 'ku, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n kuo de a 'mu wu yi, 'ni yi ti -ple, 'ki 'li wu a 'lila 'kwli. 'Na wu a yikuole a 'mu, e no- ko -ti 'a pu 'mu -bati le.» -Te e hla 'ki -ti a 'mu, -e -bi Falisitumu a nyibli ko Sadusitumu a nyibli 'huen-, u -tua 'blini a nunuo, -gbolugbo a nyibli 'u 'be ti, u muu le.

9 'Waa -cici a leppuu, e yi kle 'ni -bii -ni diaki, 'ti- tetetonyu, -u mo Falisitumu a nyibli, 'u 'du ye', 'u nyra -gbolugbo yi bu, u wen: «-A mu -bu, de -huan, nyiblo -bu, bu di nu, -a 'ni 'ye e li ti. -Bakle 'ku du, -u-, Nyisua a lelenyo du, no- hlee 'li Polu -mo, 'e nu, 'e hle -ti a 'mu.»

10 -Te u hla -ti a 'mu, -e -bi -cici bii ki diaki de. E nu ni, huannu 'e bi 'li 'seyo a nyiblo gbagbu 'kwli, -koti -gbolugbo a nyibli -we 'li bu 'huhwla Polu le ni. E no- mo bu lee ne 'a 'seyo, bu mu 'li nyibli a 'mu 'nyi, bu -ha 'li Polu, -e di e nu, u 'mu 'li ti 'seyo a 'kayu bu gba.

11 -Te u bi 'li 'toluwu 'kwli, Polu ni 'li 'hmena', Kukonyo 'e 'hru ni e yi, e wen: «-Na wu 'ni 'bie 'li 'hlon. -Te -nu, ni hla 'na -ti, 'ki 'ne- Jrusre 'kwli, e ble e yi, -bu hla, 'ki 'li Romu ti 'kwli.»

-Juukue a nyibli gbagbi muve Polu a 'lila le*

12 -Te -nyre -nye, -Juukue -bi 'kukue le, 'u 'suu ni, -e mo, u 'yi 'li ti -we bu di de, ko bu 'na, 'bu mo, 'bu 'yi Polu 'la.

13 Nyibli -mu', -u -yra -ti a 'mu, u -hi nyibli a -wli ni 'huen 'lu.

14 Nu- mu 'li Nyisua a -cohluinpinyu* gbagbi ko 'bu a nyibli -mo, u wen: «-A 'suu ni, -e mo, -a 'yi 'li ti 'li -we, -ba di de, 'bu mo, 'ba 'yi Polu 'la.

15 'A -ti, a ko -gbolugbo a nyibli 'huen-, ba mu 'li Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -mo, ba lee ni, -e mo, a -hwe Polu ni, a 'mu 'li 'a de 'kwli le yru -te. 'A -ti, bu ya 'a mo yi. 'Bu yi 'li ti ni ye, -a di -we -mo, -e di e nu, -a 'mu 'hru wlon 'laa -ni, 'ti- e 'mu 'ne- nyre.»

16 Kee, -te u hle -ti a 'mu, Polu a 'diayi nyroyu a 'yu nyibeyu, no- 'wu Polu a 'lila-ti, -te u yi ti ni hle. E no- mu 'li 'seyo a 'kayu -mu', -e ko bu Polu ni 'li, 'e lee ni,

17 Polu 'e da 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke -bi, 'e lee ni, e wen: «Gba 'li gblotayu -bu 'aan nyiblo gbagbu -mo, -e nu, e ko -ti bu lee ni.»

18 'seyotayu a 'mu, 'e gba 'li ti 'a nyiblo gbagbu -mo, e wen: «'Jklapi -bu, -e mo Polu, e no- da 'mu, 'e lee 'mu, 'bu ya -mu gblotayu -bu yi, -ti e -ya, e 'mu -mu -lee -ni.»

19 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, 'e 'ble gblotayu a 'mu, 'a dabu kwa, 'u bii yi, 'ti- e 'beti e yi, e wen: «-Ti a 'di -bi -ya, -hwe -bu lee 'mu 'li?»

20 -ε -bι ε wen: «-Juukoe a nyibli gbagbι -yra□a nι, 'kι bυ di 'ne- -mυ -mω, -ε di□e nu, υ 'mυ -hvan -mυ -lee -nι, □mυ -hvan 'υ Pωlv -Juukoe a -gbolugbo yι gba, υ 'mυ□υ le 'betι -nι, -ε di□e nu, υ 'mυ 'a -tι le yru -tee.

21 Kee, □nι 'pυυ 'lι 'waa win a 'mυ □han-tι, -ε nu□o, υ -we 'lι nyibli a -wλι nι 'hven, 'ε nι de le, υ nu- di -hλι, υ 'mυ□υ klo. 'Υ 'suυ □ne nι, -ε mω, υ 'yι 'lι□ι 'lι -we, bυ di de, kω, bυ 'na, 'bυ mω, 'bυ 'yι Pωlv 'la. 'Υ -we -mω, -na win nι -do υ yι -ple.»

22 -ε -bι 'seyo a nyiblo gbagbυ wen: «-Tι -bυ, -na -mω le, □nι 'lee 'kι nyiblo □dυ. Kee, □hιan -mω, -bυ mu 'lι 'kayυ bυ.»

-Te υ gba la 'lι Pωlv -gulvnuma Felισι yι

23 -Te ε -hι, -ε -bι 'seyo a nyiblo gbagbυ a 'mυ, ε da 'a -sekepy nι 'hven -bι, ε wen: «Ba 'kukue 'seyo a (200) -wλι nι -pu le, kω -soenaanyυ a (70) -wλι nι ta □tu 'υ -pu, ε kω 'seyo -mυ', -υ 'ble 'dio kva le, 'a nyibli a (200) -wλι nι -pu. 'Aan pepe, ba -we -mω, mu 'υ 'tolvnaι a ti 'yie. A di mu ke 'lι Sesalιdιo 'kwλι.

24 Ba -weε -soe -mω -we, a 'mυ Pωlv gba. -Gulvnuma -mυ', -ε nι 'lι Sesalι, -ε kω 'nyre mω Felισι, ε nω- kω -mω a gbε 'lι□ι 'lι,»

25 'ε 'crυ Felισι a 'mumu -mω, ε wen:

26 «-Gulvnuma Felισι, -na 'wio. 'Mω Klodι Lisiasι □nιo, -ε yι 'crιen -bυ 'crι.

27 Nyiblo -bυ, 'na 'seyo ya 'ne- -mυ -mω, -Juukoe* a nyibli gbagbι, nu- klo□o, 'υ -hve bυ 'la□a. Kee, 'n 'wλι nι, -ε mω, Romakoveyυ □nιo, 'nι gba 'lι 'na 'seyo, 'υ -ha □nu□υ □ji', -ε di□e nu, υ 'nι □ha□a 'la.

28 -Tι -bυ, υ yι□ι -yeε -nι, ε nω- 'n -hve □bυ yι. ε nω- nu□o, 'nι gba 'lι□ι 'waa -gbolugbo a nyibli yι, υ 'mυ□υ le 'betι -nι.

29 -Te υ yι 'kι□ι le nι 'betι -nι, -ε -bι 'n 'ye□e nι, -ε mω, υ yι yeε □ne -tι, 'kι 'υ 'waa tete a -ta'. Kee, ε 'yι □dedede -nu, -bυ bleε 'kukuy yι, kω, -ε bleε □ji' a pupuy yι.

30 De -bι, 'n 'wλι de, ε nω- mω, -Juukoe a nyibli gbagbι py 'lι□ι nι, 'kι bυ 'la□a. -Te 'n 'wλι, ε nω- mω, ti nι -do a ti 'yri, □bυ lee 'na 'seyo, bυ ya -mω□o yι, ε kω, nyibli -mυ', -υ yι□ι -tι -yeε -nι, bυ ya -mυ -hawi.» Ke- 'seyo a nyiblo gbagbυ nu 'crιcrι.

31 -Tι a 'mυ, 'seyo a nyiblo gbagbυ -hλa, υ □tuu 'υ□υ nι, 'tolvω nι -do a 'mυ, 'kι υ gba 'υ Pωlv, 'υ mu 'lι Atιpatrisιdιo 'kwλι.

32 -Te -nyre -nye, 'seyo -mυ', -υ neε bυι, υ □hιan -mω, 'υ mu 'lι Jrusredιo 'kwλι, 'kι 'lι 'waa bunule', 'seyo -mυ', -υ neε -soe, υ nu- kω Pωlv 'hven-, -υ gba 'dagba 'lu -mω.

33 -Te υ nyre 'lι Sesalι, -ε -bι -soenaaseyo a 'mυ, υ -ha 'lι 'crιen nι, 'υ -nyι□e -gulvnuma, 'tι- 'υ -ha 'lι Pωlv, 'υ □tu 'lι □ne□e -ji' bυ.

34 -Te -gulvnuma a 'mυ, ε -hre 'crιen a 'mυ, -ε -bι ε 'betι Pωlv nι, ε wen: «'Blvgbakιbιa a 'dι -bι -kω 'lι 'kwλι 'lι?» -ε -bι Pωlv wen: «'Kι 'n kω 'lι Silisi.» -Te ε 'wλι 'kι,

35 -ε -bι ε wen: «'Tι -mυ' -kω 'yri nyibli -mυ', -υ yι -mυ -tι -yeε -nι, υ di 'mυ -hawi ya, 'kι 'n di 'υ -mυ 'υ 'betι -nι,» 'ε lee ne 'a -kvannunyibli, bυ gba 'lι□ι Helodι a 'kayυ bυ, υ 'mυ□υ 'yie □tu.

24

-Juukoe yι yeε Pωlv -tι, 'kι 'υ -gulvnuma Felισι yι*

1 -Te -nyrωwι nι □hun -hι, -ε -bι Nyιswa a -cōhlnpnyι* a nyiblo gbagbυ, ε nyre 'lι Sesalιdιo 'kwλι nι. Nyiblo gbagbυ a 'mυ, 'a 'nyre mω Ananiasι. ε kω 'blυ a nyibli -bι, kω hihlenyō -bι 'hven-, nu- -dι. Hihlenyō a 'mυ a 'nyre

mɔ Tetulusɔ; 'kɪ 'waa pepe a 'mʊ, ʊ mu 'lɪ -gʊlɔnɔma Felisɔ -mɔ, -ɛ diɔe nu, ʊ 'mʊɔʊ Pɔlɔ a -hawi pʊ.

2-3 -Tɛ Felisɔ a 'mʊ, ɛ 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ da Pɔlɔ nɪ. -Tɛ Pɔlɔ nyre 'ʊ, -ɛ -bɪ hihlenyɔ Tetulusɔ -tʊa 'a -tɪ a yeɛɛ, ɛ wen: «Nyɪbeyu gbagbu Felisɔ -na -kafinia. -Na -tɪ, -a kɔ kibuwɛɛnɛ, 'kɪ 'nɛ- 'blugba -bʊ 'kwli, ɛ kɔ, -tɛ -nɪ 'blugba -bʊ, 'a naale, 'kɪ 'lɪ ɔtɔ 'kwli, ɛ blee nɛ -aan plɔ nɪ. 'A -tɪ, -a -nyɪ -mʊ 'wio, 'kɪ 'ʊ -tebli nɪ -tie, -nɪ -a mʊ -mɔ a -ta'.

4 Kɛɛ, 'nɪ -hʊaɔa hɔɔɔ ɔɔɔ 'waaɪn -na ti dɪaktɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ -hʊɛ -bʊ pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli.

5 -ɛ -bɪ 'kɪ, nyɪbeyu -bʊ, -ɛ mɔ Pɔlɔ, 'a 'klo nyre yɪ dɪaktɪ. ɛ nɔ- yɪ -Juukʊɛ a pepe -bʊ, -ʊ nɪ 'nɛ- 'klo kɪ ɔgbugblo -nɪ. ɔɔɔɔɔɔ -mɔ de, ɔɔɔɔɔ -mʊ', -ɛ mɔ Nasaɛtɪɔɔɔɔɔ, -ɛ kɔ tɔɔwin -nɪ 'dɔ, nɔ- kɔ nyɪblogbagbudɛ ɛ nɪ;

6 ɛ kɔ, 'ɛ -hʊɛ bʊ nu wenɔɛ, Nyɪsʊa a 'kagbau bʊ 'kee wen 'yɪ'siile, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'. De a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ nɪ la, ɔa klo laɔa. [-A -hʊɛ -ba pʊɔ laɔa -bati lɛ, ɔɔɔɔ yɪ, -tɛ -aan tete nɪ 'a hɪhla.

7 Kɛɛ, 'seyo a nyɪblo gbagbʊ Lisiasɔ nɔ- kɔ 'a 'seyo 'hʊɛn-, -ʊ di la, 'ʊ nu la 'kɪ, 'ʊ -ha la -a mɔɔɔ -jɪ',

8 'tɪ-, 'ɛ lee nyɪbli -mʊ', -ʊ yɪ Pɔlɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ, bʊ ya -mʊ -hawi.] 'Bʊ mɔ, ɔɔɔɔ 'betiɔɛ, -diɔe 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, -tɪ a pepe -a yɪɔɔ -yɛɛ -nɪ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔɔɔɔ.»

9 -Tɪ a 'mʊ, Tetulusɔ yɛɛ Pɔlɔ, -Juukʊɛ a nyɪbli gbagbɪ, -ʊ nɪ -tʊo kɪ, ʊ wen: «'A -tɛɛ, nɔ- ɔɔɔɔ.»

Pɔlɔ -hɪhɛ ɔɔɔ kle, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ de -hʊan ɔɔɔ -nu

10 -Tɛ ʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ -gʊlɔnɔma nu dabʊ, 'ɛ lee Pɔlɔ, -ɛ mɔ, bʊ pʊ win. -ɛ -bɪ Pɔlɔ wen: «-Gʊlɔnɔma ɔ, -mɛ 'lɪ 'mʊ bʊ. 'N yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ -tʊa la 'lɪ 'blugba -bʊ, 'a nyɪbli a -bati a lɛpʊɛɛ, 'a 'yɪ -hʊ nɪ. 'A -tɪ, 'n kuo -mʊ ɔɔɔɔ yɪ, 'bɪ -yɪ -a mʊ -Juukʊɛ* a -tɪ nɪ. 'N di -mʊ kle 'nɪ -hɪhɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ de -hʊan ɔɔɔ -nu.

11 -Wɛ 'lɪ -bʊ 'beti lɛ nɪ, ɔɔɔɔɔ 'ye, -ɛ mɔ, -tɛ 'n mu la Jrusɛ, 'n mu la Nyɪsʊa da mɔ, ɛ 'yɛɛ -nyɔɔɔ nɪ -pʊ ɔɔɔ 'ʊ 'hʊɛn lɛ nɪ -hɪ.

12 Nyɪblo ɔɔɔ 'yɪ 'mʊ 'ye, 'n kɔ nyɪblo ɔɔɔ 'hʊɛn-, -ba pʊ gblɛ. -ɛ ɔɔɔ 'yɪ 'mʊ 'ye, ɔɔɔ ɔgbugblo nyɪbli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau bʊ, kɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayo bʊ, kɔ, 'kɪ 'ʊ 'a -nɛ 'dɪɔ ɔɔɔ a -tɪtɛ ɔɔɔ. 'N 'yɪ 'a ɔɔɔɔɔɔ -nu.

13 Nyɪbli bʊ, -ʊ yɪ 'mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ʊ 'yɪ 'lɪɔɔ 'lɪ -wɛ, bʊ tɔɔ -mɔɔɔ yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', ʊ hɛɛ, ɛ mɔ ɔɔɔɔn-tɪ ɔɔɔɔ.

14 Kɛɛ 'kɪ, kɪ mɔ -mʊ yɪ, 'n hɛɛɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa nɪ -do -mʊ', -aan 'bauɔ de la, nɔ- kɔ -kʊan 'n nɪ, 'tɪ-'a 'hru yrayɔ -mʊ', nyɪbli pʊ lɛ, -ɛ 'yɪ ɔɔɔɔn'hru 'pa-, nɔ- 'n nɛ. Kɛ- 'n nɪ Nyɪsʊa a -kʊan a nunuo. -Tɪ a pepe -mʊ, ʊ 'ɔɔɔ 'lɪ Nyɪsʊaɔɔɔɔn 'kwli, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a tɛɛɔɔn, kɔ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyʊ* a 'ɔɔɔn 'hʊɛn-'kwli, 'n pʊɔɔ ɔɔɔn-tɪ.

15 'Tɪ- de -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la nu, ɛ nɔ- 'n yɪ -ple, kɔ, 'n kuo ɔɔɔɔ yɪ, -tɛ nyɪbli -bʊ, ʊ -nu, 'ʊ kuo ɔɔɔ ɔɔɔɔ yɪ. De a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ, nyɪbli a pepe -bʊ, -ʊ 'sɪi 'ʊ yɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye', ɛ kɔ, 'waa de -bʊ, -ʊ 'yɪ 'ʊ yɪ 'sɪi -nɪ, Nyɪsʊa di -ha 'lɪ ɔɔɔ 'kʊkʊnyɪbli 'nyɪ, ɛ 'mʊ ɔɔɔ 'klo -ha.

16 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ ɔɔɔɔ 'kɪ, -ɛ diɔe nu, 'na ɔɔɔɔ 'nɪ ɔɔɔ 'mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa kɔ -tonyɪbli 'hʊɛn- ye'.

17 -Tɛ 'n -hɔn la 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, ɛ gba 'yɪ -hʊɔhʊ, 'tɪ- 'ɛ -wɛ 'lɪ ɔɔɔ ɔɔɔɔn mɔ -mɔ, ɔɔɔ mʊ mʊ 'lɪ Jrusɛ, ɔɔɔ gba mʊ 'wliye, -ɛ diɔe nu, 'mʊ 'na dakɔ -Juukʊɛ -hɛɛ -nɪ, ɛ kɔ, 'mʊ -ɔɔɔɔn* pi, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'.

18-19 -Tɛ 'n yɪ mʊ -ɔɔɔɔn a 'mʊ nɪ pi, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau bʊ, 'kɪ 'ʊ 'na yɪ'siile a -ta', nyɪbli -hʊɔhʊ ɔɔɔ 'yɪ mʊ 'ʊ 'mʊ 'hʊɪ -nɪ, ɛ mɔ ɔgbugblole 'yɪ mʊ 'ʊ -tɛ a 'mʊ -nɪ -wɛ. -Juukʊɛ -bɪ, nʊ- -hɔn 'lɪ Asɪblugba 'kwli, 'ʊ yɛɛ 'ʊ

'mu bu. -Juukve a 'mu, nu- 'na [wlv -hve wen, -bu di wen mo -mu ye', 'bu mo, 'ni nu wen de -huan [dv, v 'mu wen 'mu -ti -yee -ni.

20 Kee, -Juukve a 'mu, v 'yi 'ki mo -ni. 'A -ti, -Juukve -bu, -v ni mo -tuo ki, -tebli -hvin -bu, v yru le, v pu le, 'n -nu, ti -mu', -e ko 'yri 'n mu la 'v waa -gbolugbo gbagbu yi, bu hla[.

21 'E mo [han-ti, 'ki 'v -gbolugbo a 'mu yi, 'ni 'yaa la 'li win, 'ni pu la le, -e mo: 'N kuo [ne [wlv yi, -e mo, nyibli -mu', -v 'ku, Nyisva di -ha -huan 'li [nu 'kukonyibli 'nyi, e 'mu [nu 'klo -ha. No- ko -ti 'a pu ke 'mu -bati le. [Bi -ti a 'mu, 'n hla la, e mo yinyrede [nuo?]

22 -Te Polv pu 'ki le, -e -bi -gulunuma Felist, -e yi -tebli -huchui, 'ki 'v nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wlv yi a -ta', e wen: «Ba -gbe. 'Bu mo, 'seyo a nyiblo gbagbu Lisiasi, 'bu -di, 'ti- 'mu -bati -bu [tiw 'be.»

23 -E -bi, e lee ne 'a 'seyo a ye'nanyv -bi, 'ki bu [tu Polv 'yie, [wi yi [jklapi, kee, bu -ha[a me le, bu na le, e ko, bu -ha 'a nunatumupv me le, bu -hee [ne.

-Te Polv hlee 'li -gulunuma Felist ko 'a nugba Drusilt -mo

24 -Te -nyrowi gbi -hi, -e -bi -gulunuma Felist ko 'a nugba Drusilt 'hven-, v di Polv 'ye mo. 'A nugba a 'mu, e mo -Juukveyrowlv* [nuo; 'v da Polv, 'v beti[e, 'ki 'v -Yusu 'Klisu a [wlv a yikuole a -ta'.

25 -E -bi Polv -tva hihle, 'e ne[e -mo le, -e mo, -tonyiblo hlee yi, bu [tuu 'v Nyisva, ko, bu yi 'a dtovv a naale. -Te e hla[., -e mo, Nyisva di puv nyibli -bati le, -e -bi hvannv bi 'li -gulunuma Felist 'kwli, e wen: «-We 'li -bu mu 'ki nu. 'Bu mo, 'ni ko ti de, 'n di -mu 'ni da.»

26 E no- mo -bi, 'a [wlv 'ye[e ni, -e mo, Polv di -nyi[e 'wliye. E no- nu[., 'e 'cibi 'v 'a dida, -e di[e nu, v 'mu toto pu.

27 E no- e nu -nunu, 'yri ni 'hven, 'e -hi, 'ti- Romakve 'v ya -gulunuma yrayrv, 'e bi 'v gbata ki, 'ki 'v Felist a -ta'. -Gulunuma a 'mu, 'a 'nyre mo Pokiust Fetust. Felist -mo -bi, e -hve bu hlee -Juukve a plo. E no- nu[., 'ki e 'yi Polv [ji' -ha.

25

Polv wen 'ni, Romakve a 'kun gbagbu, no- -bv puv [ne -bati le

1 -Te -gulunuma Fetust a 'mu, e nyre 'li Sesalido 'kwli, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo, -e -bi 'ki e mu 'li Jrusredito 'kwli.

2 'Ki Nyisva a -cohlnpinyv* gbagbi ko -Juukve* a ye'nanyv 'hven-, v puv li[ti Polv a -hawi, 'v lee -gulunuma Fetust a 'mu, v wen:

3 «-A -hve[e ni, -bv ya -a mu Polv yi, 'ki 'ne- Jrusre.» Kee, sey-seyi, v -yra[a ni, -e mo, Polv 'bv ni 'hru wlon, v 'mu[v la.

4 Kee, Fetust [tu [nu [won, e wen: «'Ki 'li Sesalt, 'ki Polv ni 'li [ji'. 'Na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'tie mi Sesalt ni.

5 'A -ti, 'aan nyibli gbagbi bu kve 'mu [wien, -e di[e nu, Polv 'bv nu de -huan [dv, v 'mu 'li[ti -ti -yee -ni.»

6 -Te e nu -nyrowi ni [blen[blen, -huv' -nyrowi ni -pu, 'ki 'li [nu 'nyi, -e -bi e [hian -mo, 'e mu 'li Sesalt, -Juukve a nyibli gbagbi 'v kve[e [wien. -Te -nyre -nye, -e -bi e ni bu, 'ki 'li 'a -batigbata 'kwli, 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu ya 'li Polv 'li.

7 -Te Polv nyre 'v, -e -bi -Juukve a nyibli gbagbi -ni wen, v [gla 'li[ti le, 'v yi[ti -ti -yee -ni, 'ki 'v -tebli -huchui ki. Kee, -tebli a pepe a 'mu, v ne -mo le, v 'yi 'li[ti 'li -we, bu tov [ne Fetust, -e mo, -ti a -tee [nuo.

8 -E -bi Pɔlv wen 'ni: «'N 'yi -Juukɔe a tete ɔɖu 'wla, 'n 'yi Nyɔsɔa a 'kagbau de -huan ɔɖu -mɔ -nu, kɔ, 'n 'yi Romakɔe a 'kiun gbagbu a -ti le -hɛɛ -ni -wɛ.»

9 Fetustɔ -mɔ -bi, ɛ -hɔɛ bu blee -Juukɔe a plɔ. ɛ nɔ- kɔ -ti 'ɛ 'beti Pɔlv, ɛ wen: «[ɔ]Bi -hɔɛ -bu mu 'li Jrusɛ, -ɛ di[ɛ] nu, 'mu 'li -mu -bati le -pɔv -ni, 'ki 'v -ti -bu a -ta'?»

10 -E -bi Pɔlv [ɔ]tu[ɔ] ɔwɔn, ɛ wen: «'N -hɔɛ[ɛ] ni, 'a mu Romakɔe a 'kiun gbagbu, nɔ- -bu pɔv 'mu -bati le, 'ki 'li 'a -batipɔkayu bu. -Na [ɔ]gbetu, -yru ti le, -ɛ mɔ, 'n 'yi -Juukɔe de -huan ɔɖu -mɔ -nu.

11 'Bu mɔ, 'ni nu ɔdedede, -ɛ blee 'kɔkɔv yi, 'n 'yi le -pɔ, -ɛ mɔ, v 'ni 'laa 'li 'mu. Kɛɛ, 'bu mɔ, -ti a pɛpɛ, v yi 'mu -yɛɛ -ni, 'bu 'yi -ti a -tɛɛ 'pa-, nyiblo ɔɖu 'yi 'li[ɔ] ti -wɛ, bu pɔ 'mu -Juukɔe -ji', v 'mu 'mu 'la a -ti. 'N -hɔɛ[ɛ] ni, Romakɔe a 'kiun gbagbu, nɔ- -bu pɔv 'mu -bati le.»

12 -Tɛ Pɔlv pɔ 'ki le, -ɛ -bi Fetustɔ kɔ 'a ɔtɔpɔnyu 'hɔɛn-, v 'yiye 'li. -Tɛ v 'yiye 'li, -ɛ -bi v wen: «-Tɛ -pɔ le, -ɛ mɔ, -a mu Romakɔe a 'kiun gbagbu, nɔ- -bu pɔv -mu -bati le, 'a -ti, 'kiun gbagbu a 'mu, nɔ- kɔ yi -di 'li mu.»

-Tɛ Pɔlv hlee 'li 'kiun Aglipa kɔ 'a 'ɔɔayi nyɔɔyu Belenistɔ 'hɔɛn- mɔ

13 -Nyɔɔwi gbi bu -hi, -ɛ -bi 'kiun Aglipa kɔ 'a 'ɔɔayi nyɔɔyu Belenistɔ 'hɔɛn-, nu- 'ya Sesalɔɔɔ 'kwli, 'v di Fetustɔ yi -mɛ -mɔ.

14 -Tɛ v -hi 'ki 'v -nyɔɔwi gbi, -ɛ -bi Fetustɔ lee [ɛ]nɛ Pɔlv a -ti, ɛ wen: «Nyiblo ɔɖu ni 'nɛ-, Felistɔ 'yi[ɔ] [ɔ]ji' -ha, 'ɛ -mu.

15 -Tɛ 'n mu la 'li Jrusɛ, Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ -Juukɔe* a ye'nanyu, nu- pɔ la 'mu 'a -hawi, 'v lee 'mu, -ɛ mɔ, bu 'hri 'li 'mu wɔn, -ɛ mɔ, ɛ nu de -huan, -ɛ blee 'kɔkɔv yi.

16 'N -hihi la [ɛ]nu kle, -ɛ mɔ, -a mu Romakɔe, -aan tete [ɛ]nɔ, 'ki nyiblo -bu, v yi -ti -yɛɛ -ni, bu kɔ 'hru, bu -hihi 'a -tiyɛenyu kle, 'ki 'li -batipɔɔle', 'ti- -a 'mu -bati 'be.

17 -Tɛ 'n pɔ 'ki le, -ɛ -bi 'n kɔ [ɛ]nu 'hɔɛn-, -a di 'nɛ- Sesalɔɔɔ 'kwli. 'N 'yi 'li ke' le -mu, -te -nyɛ -nyɛ, 'ni mu 'li -batipɔɔle', 'ni lee 'na 'seyo, -ɛ mɔ, bu ya 'li Pɔlv li.

18 -Tɛ Pɔlv a 'mu, ɛ -nyɛ, ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bi 'a yraanyibli 'du ye', 'v -tɔa 'a -ti a yɛɛle. Kɛɛ, yinyɛ-tebli a pɛpɛ -mu', 'n yi la 'lu -mɔ le -hie, v 'yi la[ɔ]a 'a ɔdedede a -ti -yɛɛ -ni.

19 Kɛɛ, de v yi 'v ki -hlee -ni, ɛ nɔ- mɔ, -te v ni nyɔsɔade a nunuo, ɛ kɔ, nyiblo ɔɖu, v deɛ -Yusu, -ɛ 'ku la, nɔ- Pɔlv pɔ le, -ɛ 'hri 'kɔ.

20 -Tɛ [ɔ]bu di mɔ -batidu a 'mu, 'a 'bibe nu, 'n 'yi la[ɔ]a -yi. ɛ nɔ- nu[ɔ], 'ni 'beti la Pɔlv, 'bu mɔ, 'bu -hɔɛ la[ɔ]a, bu mu la 'li Jrusɛ, -a 'mu la 'li[ɔ] -bati le -pɔv -ni, 'ki 'v -tebli a 'mu a -ta'.

21 Kɛɛ, ɛ wen 'ni, ɛ -hɔɛ [ɔ]bu gba 'li[ɔ] -a mu Romakɔe a 'kiun gbagbu yi, ɛ 'mu[ɔ] -bati le -pɔv -ni. ɛ nɔ nu[ɔ], 'ni lee 'na 'seyo, -ɛ mɔ, bu [ɔ]tu[ɔ] 'yie, 'ki 'li [ɔ]ɔkayu bu, ɛ 'mu[ɔ] gba -gbagba, -nyɔɔwɔ -mu', 'n -wɛ 'li [ɔ]bu gba 'li[ɔ] -aan 'kiun gbagbu yi, ɛ 'mu 'v nyɛ.»

22 -E -bi kɛ- 'kiun Aglipa pi Fetustɔ yi, ɛ wen: «'Na 'mumu, 'n -hɔɛ [ɔ]bu 'wɔn 'a win.» -E -bi Fetustɔ wen: «-Nɔɔa, -di -huan 'a win 'ni 'wɔn.»

23 -Tɛ -nyɛ -nyɛ, Aglipa a 'mu, ɛ kɔ 'a 'ɔɔayi nyɔɔyu Belenistɔ 'hɔɛn-, -te v yi ni di, -ɛ -bi nyibli -tɔa 'waa -ti a 'yi'bualɛ, 'v pa 'li -gholugbokayu bu, v kɔ 'seyo a nyibli gbagbi, kɔ 'ɔɔɔ a ye'nanyu 'hɔɛn-, Fetustɔ 'ɛ lee nɛ 'a 'seyo bu ya[ɔ]a Pɔlv yi, 'v ya[ɔ]a.

24 -Tɛ ɛ -di, -ɛ -bi Fetustɔ wen: «'Kiun Aglipa, kɔ 'aan pɛpɛ -bu, -v ni -tuo -bu ki, 'aan -kafinia. A yi nyiblo -bu 'ni 'ye. ɛ nɔ- kɔ -ti -Juukɔe a pɛpɛ -mu', -v ni 'li Jrusɛɔɔ 'kwli, kɔ, -v ni 'nɛ- Sesalɔ, 'v ya 'mu -hawi, 'v pi -cici le, 'v pɔ le, -ɛ mɔ, ɛ kɔ bu 'ku.

25 'Mɔ -bu, 'nɪ 'yeɔe 'hɪɪ ɔdedede, bu nu, -bu blɛɛ 'kɔkɔv yɪ. Kɛɛ, -tɛ ɛ pu lɛ, -a mu Romakvɛ a 'kɪun gbabɔv, nɔ- -bu pɔv ɔnɛ -bati lɛ, ɛ nɔ- nuɔo, 'nɪ pu 'hɪɪ 'hɪ, 'kɪ ɔbu gba ɔnɛɔe yɪ.

26 Seyɪ-seyɪ, dɛ ɔbu di 'cɪrɪ, 'kɪ 'v Pɔlv a 'mɔ kɪ, ɔbu di -aan 'kɪun gbabɔv yɪ gba, 'nɪ 'yeɔe 'hɪɪ. ɛ nɔ- nuɔo, 'nɪ daɔa, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mɔ -mɔ lɛ na, kɪ mɔ 'a mu ye', seyɪ-seyɪ kɪ mɔ -mɔ 'kɪun Aglipa ye', -ɛ diɔe nu, ɔnɪ 'betiɔe, dɛ 'n di 'cɪrɪ, 'mɔv yɪ.

27 ɛ mɔ -tɛɛ, 'kɪ 'hɪ 'mɔ 'yɪ, ɛ 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɔbu gba ɔɪklapi -aan 'kɪun gbabɔv yɪ, 'tɪ -tɪ -mɔv', ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔ wien ma, 'v muɔv nɔa yɪ bu pu. -Tɛ v ma wien, -ɛ -bɪ dɛ -bu, -ɛ mu 'lu -mɔ, ɛ -tɔa 'a klɛ-hɪhɪalɛ, ɛ wɛn:

26

Dɛ -bu, -ɛ mu la 'lu -mɔ, -tɛ Pɔlv nɛ la 'a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'v 'kɪun Aglipa yɪ

1 -ɛ -bɪ kɛ- 'kɪun Aglipa pɪ Pɔlv yɪ, ɛ wɛn: «Wɛ 'hɪ -bu pu win nɪ, -ɛ diɔe nu, nyibli -mɔv', -v yɪ -mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ɔmu ɔnv ɔwɔn ɔtu.»

-ɛ -bɪ Pɔlv 'du dabɔv ye', -ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔ wien ma, 'v muɔv nɔa yɪ bu pu. -Tɛ v ma wien, -ɛ -bɪ dɛ -bu, -ɛ mu 'lu -mɔ, ɛ -tɔa 'a klɛ-hɪhɪalɛ, ɛ wɛn:

2 «'Kɪun Aglipa, -na -kafinia. -Tɛblɪ a pɛpɛ -bu, -ɛ kɔ kɪ -Juukvɛ* yɪ 'v 'mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ɛ mɔ kɛ 'na plɔbleɛɛ ɔnɔɔ, 'kɪ ɔbu -hɪhɪa kɛ -mɔɔv klɛ,

3 -kɔtɪ -yɪ 'waa 'bli-tɛblɪ kɔ 'waa tɛtɛ 'hɛvɛn- nɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, 'n nyɛɛ -mɔ lɛ, 'la ɔwlv, -bu pu 'mɔ nɔa yɪ bu -tɛɛ.

4 Kɔvɛ la 'hɪ 'na gblɔdɛ 'yɪɛ bu, -tɛblɪ a pɛpɛ, 'n nuu 'hɪ 'na 'klɔ 'nyɪ, -Juukvɛ a pɛpɛ yɪɔe nɪ, -ɛ nuɔo, 'kɪ 'n nɪ la 'hɪ 'Jɪsrɛ, 'kɪ 'hɪ 'na dakɔ 'nyɪ.

5 See la, 'v yɪ la 'mɔ. 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, 'bɔ -hɛɔeɔe, 'v -wɛ 'hɪ bu hlaɔa nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n nɪ la 'hɪ Falisɪɔtumɔ* a nyibli 'nyɪ. ɛ mɔ ɔtumɔ ɔnɔɔ, -ɛ kɔ tɛtɛ -hɔ, 'kɪ 'v Nyɪsva a dɪda a -ta'.

6 Kɪkɛ -bu, 'v pu kɛ 'mɔ -bati lɛ, -ɛ nuɔo, dɛ -mɔv', Nyɪsva pu la 'hɪ -aan 'bawɔ, ɛ di la nu, ɛ nɔ- 'n yɪ -plɛ, 'tɪ- 'n kuo ɔwlv yɪ.

7 Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- Yisraɛkɔvɛ a ɔtugbɪ nɪ -pu ɔtu 'v 'hɛvɛn -mɔv', 'v yɪ -plɛ, 'v kuo Nyɪsva ɔwlv yɪ, -ɛ mɔ, ɛ di dɛ a 'mɔ 'nɪ nu. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v dɛɔe, 'tɔ kɔ -nyɛɛ. 'Kɪun Aglipa o, dɛ nɪ -dɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- 'n yɪ -plɛ, 'nɪ kuo Nyɪsva ɔwlv yɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Juukvɛ 'v pu kɛ 'mɔ -bati lɛ.

8 'A mu -Juukvɛ, dɛ- kɔ -tɪ 'a pɪ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'hɪɪɪ 'hɪ -wɛ, 'kɪ -ba kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva di 'hɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ 'nɪ -ha, ɛ 'mɔ ɔnv 'klɔ -ha?

9 ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, 'na 'mumu, 'n 'ye laɔa nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ɔbu naa la 'hɪ 'a -nɛ ɔdedede 'kwli, 'mɔ Nasaletɪ a -Yusu a -tɪ yɪ -wɔn.

10 ɛ nɔ- 'n nɪ la, 'kɪ 'hɪ Jɪsrɛdɪɔ 'kwli. Nyɪsva a -cɔhɔnpɪnyɔ* gbabɔv, nɔ- nyɪ la 'mɔ 'klɪ, 'kɪ ɔbu pu la -Yusu a nyibli -hɔhɔv ɔɪɪ'ɛ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ pu lɛ, v blɛɛ 'kɔkɔv yɪ, -ɛ -bɪ 'na 'mumu, 'n yɪ wɛn laɔa kɪ.

11 ɛ kɔ tɪ, 'nɪ ɔtui la ɔnv ɔhɔvɛn, 'kɪ 'hɪ Nyɪsva a 'kayo a pɛpɛ bu, kɔ, 'nɪ nɪ la 'v ɔnv kɛ', 'nɪ yɪ la ɔnv -lee -nɪ, -ɛ mɔ, bu 'kɛɛ la -Yusu a ɔwlv a yɪkuɔlɛ. Yɪv 'n pu la ɔnv lɛ, ɛ nɪ la 'klɪ kɪ. 'A -tɪ, ɛ nu laɔa nɪ, 'nɪ mɪ la 'hɪ 'blɔgbɪ -bɪ a 'dɪ -bɪ klɛ, 'nɪ ɔtui la -Yusu a nyibli a 'mɔ ɔhɔvɛn.»

-Tɛ Pɔlv nu -Yusu a nyiblo a -hɪhɪɛ, nɔ- kɔ -tɪ ɛ nɛ -mɔ lɛ (Nunu-tebli 9.1-19; 22.6-16)

12 «ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ bɪ la Damasɪkɔvɛhru wɔn, 'n kɔ 'na 'bɪo 'hɛvɛn-. Nyɪsva a -cɔhɔnpɪnyɔ* gbabɔv, nɔ- nyɪ la 'mɔ 'klɪ, kɔ, v nɔ- lee la 'hɪ 'mɔ.

13 'Kɪun Aglipa o, 'hru, nɔ- 'n nɪ la 'klɪ wɔn, muu 'v 'yɪv bu nyɪa bu a tɪ 'yɪɛ, -ɛ -bɪ 'n 'ye -nyɛɛ, 'ɛ -hɔn 'hɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ yɪ wɔn. 'A wɪnwɔn -hɪ 'v 'yɪv a wɪnwɔn nɪ, 'ɛ ɔglaa 'hɪ -a mu, 'n kɔ 'na 'bɪo 'hɛvɛn-,

14 -aan pepe a 'mu, □a bi □hlon le, 'ti- 'ni 'win win, 'e yi 'li 'mu -mo -hlee -ni, 'ki 'li -Juukwewin 'kwli, -e mo: Solu o, de- ko 'mo □tui □hwen 'li? -Wen 'mu yi, □wi yi, -te bli ni, 'e -wen 'a kukonyo a kotu yi. Kee, 'ki 'li daduke 'kwli, -nii 'li□i.

15 -E -bi 'n 'beti ni: Nyiblo a 'di -bi -mo 'li? -E -bi Kukonyo □tu 'mu □won, e wen: 'Mo -Yusu □ni□, □tui □hwen.

16 Kee, 'du ye, -bu nyra bu. 'N 'hru -mu yi, -e di□e nu, 'mu -mu 'na -kuannunyo -mo nu, de -bu, □ye ke, e ko -tebli -bi -mu', 'n di -mu -tco -ni, □mu 'a -ti -mo le na, 'ki 'u nyibli yi.

17 'N ko □bu te 'li -mu 'na dako -Juukwe -mo, e ko dako -mu', -u 'yi -Juukwe 'pa-. 'Bu mo, □ni mu 'li □nu 'nyi, 'n ko □bu □tu -mu 'yie.

18 'N di -mu 'ni le, □mu□u nu, u 'mu 'mu yru, ko, □mu 'li □nu halo 'nyi -ha, □mu 'li □nu -nyre yi gba, ko, □mu 'li □nu 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan a 'kli bu -ha, □mu 'li □nu Nyisva a 'kli bu pu, u 'mu 'mu □wlu yi -kuo -ni, Nyisva 'mu 'waa -tebli 'kukui -mu', u -nu a -ti -mo -hru, e ko, u 'mu 'li nyibli -mu', Nyisva pu 'kibia ki, 'ki bu -he 'a nyibli 'nyi ni.»

-Ti -mu', Polu hle la, 'ki 'u -Yusu ki, e no- ko -ti e ne -mo le

19 -E -bi ke- Polu pi 'ki de, e wen: «'Kun Aglipa, -Yusu -mu', -e 'hru 'mu yi, -e yi la 'li 'mu -mo -hlee -ni, e no- 'n □tuu 'u.

20 Yi-henyibli, 'n hlee 'li -mo, u nu- mo nyibli -mu', -u ni 'li Damasido 'kwli, ko nyibli -mu', -u ni 'li Jrusre, 'ti- 'ni hlee 'li nyibli a pepe -mu' -mo, -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, e ko dako a nyibli -mu' 'hwen-, -u 'yi -Juukwe* 'pa-. Nyibli a 'mu, 'n lee □nu ni, 'ki bu hie 'u 'waa -tebli 'kukui, u ni bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva, e ko, bu nu -tebli -mu', -e tye □ne nyibli yi, -e mo, e mo □han-ti □ni□, u -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva ni.

21 -Ti a 'mu, e no- 'n yi nyibli -lee -ni. E no- ko -ti -Juukwe a nyibli gbagbu 'u klo 'mu, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'u □te□e 'yi, 'ki bu 'la 'mu.

22 Kee, Nyisva, no- □tu 'mu 'yie -tutu, 'ni ye ke -nyrowo -bu ki, 'ni 'tie ni mo, -ti -mu', 'n -yi, 'ki 'u -Yusu ki, 'mu□u hla, 'ki 'u nyibli -mu', u 'ye ni daa nyibli yi, ko 'ki 'u nyibli gbagbu yi -we. -Ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyu* ko Moise 'hwen-, u -hla, 'ki 'u de -mu', -e di 'u nyre a -ta', e ni -do a 'mu, e no- 'n hle.

23 -Ti a 'mu, e no- -bu: Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, e ko bu 'ye □hwen, 'ti- e 'mu 'ku. E no- ko -bu mo yi-henyiblo, -bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, -bu 'hri 'klo. E no- di -Juukwe -nyre -nyi, e ko dako -mu' 'hwen-, -u 'yi -Juukwe 'pa-.»

-Te Polu lee la 'kun Aglipa, 'ki bu kuo la -Yusu □wlu yi

24 -Te Polu ni 'puple le, -e -bi -gulnuma Fetusi 'yaa 'li win, e wen: «Polu, -na 'lu -hon 'u 'hru wlon. 'Cruu, □nyi, e -hu ni diaku. E no- -he 'u -na 'lu 'hru wlon.»

25 -E -bi Polu wen: «Nyubeyu gbagbu Fetusi o, -na -kafinia. 'Na 'lu 'yi 'u 'hru wlon -hon. -Ti -bu, 'n hle, e mo -ti a -tee □ni□, e ko 'u ni.

26 -Tebli a pepe -bu, -koti 'n hle, 'kun Aglipa yi 'a pepe ni. 'A -ti, huannu 'ni -nu□o 'mu, 'ni yi mo □ne□e yi ni -hlee -ni. 'Ni -hli□e li□i □dedede 'yi ki. 'N yi□e ni -tee, -e mo, e yi -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo ni, 'ki 'u -Yusu a -ta', -e nu□o, -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'a □dedede 'yi -hli, 'ki 'u -tite □du.

27 'Kun Aglipa, □bi -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyu* -hla, -pu□u □han-ti? 'N yi□e ni, -e mo, -pu□u □han-ti.»

28 -E -bi Aglipa □tu□o □won, e wen: «E 'yi 'li ti -huohu □du 'li -hie, □mu□u nu, 'mu□u -hva, 'ki □bu -he -Yusu 'Klisu a nyiblo.»

29 -E -bi Pɔlv wen: «Ye ɔbu e mo -te ti ne -bu, 'ye ɔbu e 'yi -te ti ne -bu 'pa-, 'n de Nyisva ni, 'ki 'b -na -ta', e ko 'ki 'b nyibli a pepe -bu, -v pi 'mu nva yi bu a -ta', -e diɔe nu, -te 'n ni 'mu, v 'mu 'mu le ni -we. Kεε, v 'ni 'puv 'l ɔnu ɔji' le.»

30 -Te Pɔlv pu 'ki le, -e -bi -gɔlvnɔma bi 'li yi, 'kuɔn, ko 'a 'diayi nyɔɔy Belenisi 'hven-, ko nyibli a pepe -mu', -v ni 'b -tuo a 'mu ki, v 'du ye',

31 'v bii yi, -e -bi ke- v pi: «Nyiblo -bu, e 'yi ɔdedede -nu, -e bleε 'kɔkɔv ko ɔji 'hven- yi.»

32 Ke- 'kuɔn Aglipa pi, 'e yi -gɔlvnɔma Fetusi -lee -ni, e wen: «Nyiblo -bu, -a di wenɔe bu 'ni te, 'bv mo, 'bv 'yi wen le -pu, -e mo, Romakve a 'kuɔn gbagbu, nɔ- -bu puɔ ɔne -bati le.»

27

-Te v gbe la 'li Pɔlv Rɔmvdɔ 'kwli

1 V -yra la ɔa ni, -e mo, -a di mu la 'li Rɔmv, 'ki 'li Yitaliblogba 'kwli, 'v -ha 'li Pɔlv ko ɔjiklapv -bi 'hven-, 'v ɔtu 'li ɔnu 'seyo a ye'nanyɔ -bi -ji' bu, -e mo 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke, e 'mu ɔnu Rɔmvdɔ 'kwli gba. 'Seyo a ye'nanyɔ a 'mu a 'nyre mo Suliusti. 'Ki e ni 'li Romakve a 'kuɔn gbagbu a 'seyo 'nyi.

2 -A 'ya 'li 'mu 'kwli. 'Mu a 'mu, 'ki e -hɔn 'li Adramitdɔ 'kwli. E ko bu 'yaa Asiblogba ɔhlɔn le, -e diɔe nu, e 'mu ble -nyinyra -ni, 'ki 'v Asiblogba a 'wafi a gblegble yi ble. -Te -a yi ni mi, -a ko Alitaki 'hven-, -a mu -mu. 'Ki nyibeyu a 'mu, e ko 'li Tesaloniki, 'ki 'li Masedvaniblogba 'kwli.

3 -Te -nyre -nye, -e -bi -a nyre 'li Sidɔdɔ 'kwli ni. 'Seyo a ye'nanyɔ Suliusti -ni wen, e nve Pɔlv a de ni. E nɔ- nuɔ, 'e -ha ɔa me le, 'e 'hri 'li 'mu 'kwli, -e diɔe nu, e 'mu 'a ninatumupu 'ye, -tebli ni -tie -mu', e 'yi -ko, v 'mu ɔneɔe -nyi.

4 -Te e -hi, -e -bi -a bi 'hru wlɔn. Kεε, pepe -wen -a mu yi diaki. E nɔ- nuɔ, ɔa 'beε ki, ɔa naa 'li Sipreblɔgba 'hvi. E mo 'niedugbo gbagbu ɔnuɔ. E nɔ- ko 'kibia -bi, 'ki -a na 'li, -te pepe 'yi 'li -huv -ni a -ti.

5 'Ti-, 'yrukutɔ -mu', -e ni 'v Silisiblogba ko Pafiliblogba a -gbati, ɔa 'beɔe ɔtu, ɔa nyre 'li Mila, 'ki 'li Lisiblogba 'kwli.

6 'Ki 'seyo a ye'nanyɔ -ni wen, e 'yee 'li 'mu -bi. 'Ki e -hɔn 'li Alesadri, 'ki 'li Esipublogba 'kwli. 'Ki e mi 'li Yitaliblogba 'kwli. 'Mu a 'mu, e nɔ- ko 'kwli 'seyo a ye'nanyɔ 'yaa 'li -a mu 'li.

7 'Ki 'li -nyrowi -huvhu 'kwli, -aan -ne 'mu 'ni -huɔo la. 'A -ti, -a 'ye ɔhven -yeye, ɔa 'be Kinididɔ 'yi. -Te pepe 'ye ni wen -a mu, 'ki -ba 'sii 'v yi, -ba mu, e nɔ- ko -ti ɔa 'beε ki, ɔa naa 'li Kletiblogba 'hvi, -e mo 'niedugbo gbagbu, ɔa naa 'li 'a 'kibia -bi 'mu ki, -e ko ki pepe 'yi 'li -hu diaki, ɔa -hi Salomɔn le.

8 Pepe a -ti, ɔa ni ɔhven a 'yiye le, ɔa mi gbεεgbe, ɔa nyre 'li 'wafi -mu', v deε ɔHaan'wafi yi, -e 'mve Lasedɔ yre.

9 'Yru a yinyre-ti, -a 'waan la ti -huvhu 'hru wlɔn. Ti -mu' -ko 'yri pepe yi 'v -hii -ni diaki, nɔ- nyre 'v. 'A -ti, 'mu a gbugba 'yakla ni diaki. Ti -mu', -juukve* yi 'v ɔcii* -ni, 'a ti -hi la ni. E nɔ nuɔ, Pɔlv 'e -gbeε ɔnu, e wen:

10 «-A 'bio -na o, 'n yiɔi 'ni 'ye, -e mo, 'dagba -bu, e di 'ni 'yakla -ni. 'Mu -bu, e ko 'a gbugba-tebli, ko -a mu 'hven-, -a -we 'li -ba -we bu ni.»

11 Kεε, -ti -mu', 'munaanyɔ gbagbu, ko 'mukonyɔ 'hven-, v -hla, e nɔ- 'seyo a ye'nanyɔ kuo ɔwlv yi, 'e -hi 'v -ti -mu', Pɔlv hla wen.

12 'Wafi a 'mu yi, e 'yi -teε -nu, 'ki 'mu bu ni 'v, eε ko pepe gbagbu a ti bu nyre 'v. E nɔ- nuɔ, nyibli -huvhu, -v ni 'li 'mu a 'mu 'kwli, 'v hleɔe, -e mo, bu -hɔn 'v -te a 'mu -wlu, -e diɔe nu, 'bv -we 'liɔi, v 'mu 'li Fenisidɔ a

'wafi yi nyre, -ε ni 'li Klettblugba ni -do a 'mu 'kwli. -Te 'wafi a 'mu, ε ni 'u, 'ki 'yru pu 'li -gbu, 'ki 'li 'yru a bupeeεε a diidekɔbia ki, kɔ 'a kamlakɔbia ki 'huen-. Ε nɔ- nuɔ, 'ki pepe 'ye ni -hii 'li diaki, 'mu a nyibli 'u pu le: «Ε nu -tεε, -ba nyre 'li, 'ti- cε kɔ pepe gbagbu a ti 'mu 'u nyre.»

-Te duduo bi 'li 'yru ki

13 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi pepe gbi -hon 'li 'yru a bunyraale', 'ε -twa -hiehie. -Ε -bi nyibli -mu', -u ni 'li 'mu 'kwli, 'waa ɔwli 'yeɔe ni, -ε mɔ, dε -mu', u pu wen 'li, ε nɔ- u di nu. Ε nɔ- nuɔ, 'mu a du -mu', -ε niɔe, 'mu 'ε nyre bu, 'u -haɔa 'nie, ɔa -twa mumuo, ɔa 'yree Klettblugba ɔhlɔn le.

14 -Te -a yi 'ki ni mi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi duduo -hon 'li 'yru a 'hrule a kamlakɔbia ki, 'ki 'li dugba 'lu, 'ε -twa -huhuo diaki,

15 'ε -twa 'li 'mu a yible'biile, 'ki 'li 'yru ki. Ε nɔ- nuɔ, ɔa 'yi 'li 'a yi-wɔnwɔn 'li -we. 'A -ti, -a -ha pepe a 'mu mε le, -te ε 'yee 'li, 'ε gba 'li -a mu.

16 -Ti a 'mu, ε nɔ- nuɔ, ɔa naa 'li 'nidugbo, u dεε Koda, 'a 'yru a bunyraale'. 'Ki pepe 'yi 'li -hu. 'Ki 'li 'mu a -moko 'yri, ε kɔ 'blagbi, 'ε mεε 'li bu. -A 'ye ɔhɔwen, ɔa -jri 'blagbi a 'mu, ɔa 'yaa 'liɔi 'mu 'kwli, ɔa mwaɔa bu, -ε diɔe nu, 'yru a 'dui 'ni ɔhaɔa yi nyre.

17 -Te u 'yaa ɔne, 'u nu 'pati, 'u ɔglaa 'liɔi 'mu le. U yi pie huannu, 'ki bu bi 'li Libiblugba a 'yrukotɔ -mu', -ε kɔ ki 'puwɔn -huɔ 'li. Ε nɔ- kɔ -ti 'mu a danu -mu', u pu yo', 'u ɔtɔ ɔne, 'u -ha pepe mε le, -te ε 'yee 'li, 'ε gba 'li -a mu.

18 Pepe a 'mu, ε 'tie -wen -a mu yi diaki. Ε nɔ- nuɔ, -te -nyre -nye, 'u -twa 'mu a gbugba-tebli -bi a 'nie a lepupuɔ.

19 -Te -nyre -nye de, -ε -bi u pu 'mu a -tebli -bi 'nie le de, danu bi 'li yi, 'pati, kɔ ti.

20 -A 'yi 'yru kɔ nyahro 'huen- 'ye, 'ε gba -nyrɔwi. Pepe bu 'tie ni 'ki ki a -ti, -a 'yi 'kiɔi ɔwlu yi -kuo -ni, -ba di 'u wɔn ɔta.

21 Nyiblo ɔdu 'yi de -di, 'ε gba -nyrɔwi, -ε -bi Polu 'du ye', 'ε nyra bu, ε wen: «-A 'bio -na, -te 'n hle mɔɔ, -ε mɔ, -ba ni mɔ 'li Klettblugba bu, a kɔ ba pu mɔ 'mu nua yi bu. 'Bu mɔ, 'ba pu mɔ 'mu nua yi bu, -a 'yi wen 'liɔi 'li -we, -ba 'ye wen ɔhɔwen -bu, -a yi 'ki 'ye.

22 'N nyee ne 'a mu le, 'aan ɔwli 'ni 'bie 'li ɔhlɔn, -ε nuɔ, nyiblo ɔdu 'yi 'liɔi 'li -we bu 'waan ne 'a -hunhlɔn, keε, 'mu ni -do -bu, ε nɔ- di 'wan.

23 Ε mɔ ɔhan-ti ɔntɔ, -kɔti Nyɔsua -bu, -ε mɔ 'na Kukɔnyɔ, kɔ, -ε kɔ -kuan 'n ni, 'a lelenyɔ 'hru 'mu yi, 'ki 'li 'tɔlwɔ -bu 'kwli,

24 'ε lee 'mu, ε wen: Polu, ɔni 'pie 'li huannu. -Blεε yi, -bu nyre 'li Romakɔe a 'kun gbagbu yi. 'Ya 'u 'lu de, Nyɔsua 'wɔn -na lenuaawɔn ni, 'ε wenɔe ki. 'A -ti, nyibli a pepe -bu, -u kɔ -mu 'huen-, a ni 'ne- 'mu -bu 'kwli, 'waa 'yee ɔdu 'yi 'liɔi 'li -we bu 'ku.

25 'A -ti, -a 'bio -na, 'aan ɔwli 'ni 'bie 'li ɔhlɔn. 'N kuo Nyɔsua ɔwlu yi. -Ti -bu, 'a lelenyɔ lee 'mu, ε di 'ni -nue -ni.

26 Keε, -aan -ne 'mu -bu, 'ki 'li 'nidugbo ɔdu 'yie, 'ki ε di 'li -weε -ni.»

27 Ε mɔ la 'ki 'tɔlwɔ ni -pu ɔtu 'u -hen a 'tɔlwɔ ɔntɔ, keε, pepe 'tie gbe 'li -a mu 'yru ki. 'Yrukotɔ a 'mu, u dεε ɔne Adria. Muu 'u 'tɔ-heyri 'yie, -ε -bi 'muanaanyɔ yruɔ ni, -ε mɔ, -a yi 'mεε 'gbahlɔn yre,

28 'u mwa 'plikuo 'pati -mɔ bu, 'u puɔbu 'nie, -ε diɔe nu, -te 'nie nu 'kwlibuhɔhɔ, u 'muɔbu 'ye. -Ε -bi u 'yeɔe ni, -ε mɔ, 'yrukotɔ a 'mu, 'a 'kwlibuhɔhɔ mɔ 'metrwi a (37) -wlu ɔtu 'u -pu ɔtu 'u ɔhlɔn'huen. -Te 'mu mu 'li ye' dε gbe, -ε -bi u puɔbu 'nie de. -Te u puɔbu 'nie, -ε -bi u 'yeɔe ni, -ε mɔ, 'a 'kwlibuhɔhɔ mɔ 'metrwi a (28) -wlu ɔtu 'u ɔbliɛnɔbliɛn.

² Nyibli -ni 'li 'blugba a 'mu ki, v 'ble -a mu kwa -tεε. 'Nu yi 'v 'ni bi, ce yi 'ni □ti. 'A -ti, v 'tie na, 'v da -a mu, -a 'mu na 'wen,

³ Pɔlv 'ε 'du klakludu ye', 'ε pu 'li□i 'to. Ε nɔ- kɔ 'kwli hre -hɔn 'li, hihiu a -ti, 'ε mle 'a dabu, 'ti- 'ε -pete□ε -mɔ lε.

⁴ -Te nyibli -mu', -v kɔ 'blv a 'mu, v 'ye hre a 'mu, -ε -pete 'a dabu -mɔ lε, -ε -bi ke- v pu 'waa dɔnɔv lε, v wen: «Nyiblo -bv, ε di mɔ -balunyo. Ε nɔ-nu□o, □han-ti □hɔn, 'ε 'yi 'yru -hie, kεε, 'kuo -di□ε 'la.»

⁵ Kεε, Pɔlv bubla 'a dabu a 'mu, hre 'bue -mɔ bu ni, hre a 'mu 'ε bi 'li 'to. Hre a 'mu, 'a 'nyi 'yi 'v□v □dedede 'hvi -nuu -ni yruyu.

⁶ Nyibli -mu', -v ni -tuɔ ki, v wen 'ni, 'a dabu di 'ni □pu, ε kɔ, ε di bi □hlon, ti ni -do a ti 'yri, ε 'mu 'ku. Kεε, -te v -ple 'v ti -hɔhɔv lε, -ε -bi v 'ye□ε ni, -ε mɔ, □dedede 'yi 'lu -mɔ -mu. Nɔ- mɔ bu -ha win kle, bu pu lε, -ε mɔ, Pɔlv mɔ 'ku -bi □nɔ.

⁷ 'Muε 'v -te a 'mu yi, 'ki 'blugba a 'mu a -gulbnuma a -yaa ni 'v. -Gulbnuma a 'mu, 'a 'nyre mɔ Publiust. Nɔ- 'ble -a mu kwa -tεε, 'ki 'li 'a 'kayu bu, □a -hi 'li -nyrɔwi ni ta.

⁸ Publiust a 'mu, 'a 'bai a 'hvi yi 'ni hren. 'A -ti, ε pε bu, -teklekwli -ni□ε, Pɔlv 'ε mu□o 'ye mɔ, 'ε pu□v dabu 'lu bu, 'ε da Nyisva, 'a 'kuε 'ε -wε.

⁹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'hvi hrennyibli a pepe, -v ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli, v di 'v Pɔlv 'hvi -wε, 'waa 'kuε 'ε -wε,

¹⁰ 'v -nyi -a mu 'v□tuule a gblegble, muu 'v ye', -tebli a pepe, -a -hve, 'ki 'v -aan 'dagba a -ta', 'v -nyi -a mɔ□o.

-Te Pɔlv nyre la 'li Rɔmɔdɔ 'kwli

¹¹ 'Niedugbo -bv, -ε mɔ Maliti, -a -hii 'li □hɔnpɔv ni ta. □Hɔnpɔv ni ta a 'mu, 'a 'lu-yreεle', -ε -bi 'mu -hɔn 'li Alesadridɔ 'kwli. Nɔ- gba -a mu. 'Mu a 'mu, 'a 'nyre mɔ Diosiki. 'Ki ε ni la 'li 'niedugbo a 'mu, 'a 'wafi □du yi, ce a ti 'yri.

¹² Ε nɔ- gba -a mu, □a nyre 'li Silakusidɔ 'kwli, □a -hii 'li -nyrɔwi ni ta.

¹³ -Te -a -hɔn 'li -wlu, -a 'yraa 'gbahlon lε -yraayraa, □a nyre 'li Yrekiɔdɔ 'kwli. -Te -nyre -nye, -ε -bi pepe -mu', -ε -hɔn 'li 'yru a bunyraale', ε -tua -hihie, 'ε nu□o, □a -hii 'v -nyrɔwi ni 'hven 'nie ki, 'ti- □a nyre 'li Pusɔhidɔ 'kwli.

¹⁴ 'Ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, -a yeε 'li -Yusu a nyibli bu, 'v lee nε -a mu, 'ki -ba -hii 'v □nv 'wee 'mumu 'hvi, □a wen□ε ki. -Te 'wee a 'mu, ε -yre, -ε -bi -a bi 'hru wlon de, □a mi 'li Rɔmɔdɔ 'kwli.

¹⁵ -Te -Yusu a nyibli, -v ni 'li Rɔmɔdɔ 'kwli, v 'win, -ε mɔ, 'ki -a yi 'li di, -ε -bi v di -a mu ye' 'be mɔ. -A kɔ nyibli -bi 'hven-, 'ki -a □nmeε 'v -tite -mu', v deε Apiusikuehru a 'Mai, -v -bi kɔ -a mu 'hven-, □a bibi yi bu, 'ki 'v -tite -mu', v deε 'Dagbi a 'Kayo ni Ta. -Te Pɔlv 'ye □nv, -ε -bi ε -nyi Nyisva 'wio, -kɔti de a 'mu, ε -nyi□ε 'kl,

¹⁶ □a -mu -mumu, □a nyre 'li Rɔmɔdɔ 'kwli. -Te -a nyre 'ki 'li, -ε -bi Rɔmɔkue a 'kɔnpv -ha Pɔlv mε lε, 'ki ε ni -do bu ni 'li 'kayu -bi bu, 'seyotayu -bi 'mu□v 'yie □tu.

-Te Pɔlv nε la Nyisva a -ti -mɔ lε, 'ki 'li Rɔmɔdɔ 'kwli

¹⁷ -Te -nyrɔwi ni ta -hi, -ε -bi Pɔlv da -Juukue* a nyibli gbagbi ni, 'ki bu di 'li□i -mɔ. -Te v 'kukue lε, -ε -bi ke- ε pi □nv yi, ε wen: «'Diayinv -na, □han-ti □hɔn, 'n 'yi de -hvan -aan dakɔ kɔ -aan 'banv a tete 'hven-mɔ -nu, kεε, -Juukue a nyibli gbagbi klɔ 'mu ni, 'ki 'li Jrusre, 'v pu 'mu Romakue a 'kɔnpv -ji',

¹⁸ Romakue v pu v 'mu -bati lε, 'v 'ye□ε, -ε mɔ, 'n 'yi de -hvan □du -nu, -ε bleε 'kukuv yi. Ε nɔ- kɔ -ti, 'v -hve bu te la 'mu bu.

19 KEE, -Juukue 'yi de a 'mu ki -wen. E no- ko -ti, 'ni pu le, -e mo, Romakue a 'kui n gbagbu -bu, -e ni 'ne- Romuduo 'kwli, e no- di 'mu -bati le -puu -ni. E 'yi [bu -hwa 'na dako, -u mo -Juukue a -ti a yeele a -ti.

20 E no- nu[oo, 'ni -hwa[aa, [bu 'ye 'a mu, 'mu 'a mo[oo -too -ni. 'E mo -tee, 'u mua 'mu, -koti de -mu', dako a pepe, -u mo Yisraekue, u kuo [wlu yi, no- 'n yi nyibli le -lee -ni.»

21 -E -bi u [tu[oo [won, u wen: «Aan 'diaynu -Juukue -mu', -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, u 'yi -a mu 'crien yi -ya, 'ki 'u -na -ta', e ko, u 'yi nyiblo [du -lee -ni, 'ki bu lee ne -a mu -tebli -mu', -nu a -ti, ko, bu hla -na -ti -hwin [du.

22 KEE, -a -hue -ba pu -mu nua yi bu -tee, -e di[ee nu, de -bu, -yi 'lu -mo le -hie, [mu -a mu -lee -ni, -koti -a yi[ee ni, -e mo, [tumudu -bu, -pi, u -wen 'a nyibli yi, 'ki 'u 'a -ne -tite [du.»

23 U ko Polu 'huen-, 'u pu 'li -nyrowo, -e ko 'kwli u di 'u yi bu -bibi -ni de. -Te -nyrowo a 'mu, e nyre 'u, -e -bi 'waa pepe, 'ki u mu 'li Polu -mo. Kue 'li -nyrajru 'yie bu, -bu ye -winse ki, Polu 'e -hihie [nu kle, -te Nyisua nu -tonyibli a win a kukoole. Moise a teterien, ko Nyisua a winwlon-hanyu* a 'criu 'huen-, nu- ko 'kwli e nee 'li, 'e hle -Yusu a -ti, u 'mu[oo [wlu yi -kuo -ni, -e mo, -ti -mu', e hle, e mo -ti a -tee [nuo.

24 -Ti a 'mu, e -hla, -u -bi kuo [ne [wlu yi, -e mo, -ti a -tee [nuo. KEE, -u -bi ni 'u, u 'ni -kuo[oo li -ti a 'mu [wlu yi.

25 -Te u yi ni mi, u 'ni -yuyru[oo win' le, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi. E no- ko -ti, 'e yi la [nu -lee -ni, -e mo: «Nyisua a -Hihiu* ko 'u [won, -te e nee la 'li Nyisua a winwlon-hanyo Esai 'li, 'e yi la 'li -aan 'banu -mo -hlee -ni.

26 KE- Nyisua a -Hihiu a 'mu, e pi la:

Mu -bu lee dako -bu,

-e mo, -ti -bu, 'n di hla,

a di 'ni 'win -tee,

kee, a 'yi 'li[ti 'li -we, ba yru[oo' le;

de -bu, 'n di nu, a di[ee 'ni 'ye -tee,

kee, a 'yi 'li[ti 'li -we, ba yru[oo le,

27 -e nu[oo, dako -bu, 'waa [wli 'gboklo ni diaki,

'u ka 'waa nuu yre,

-e di[ee nu, 'waa nuu 'ni [ha -ti 'win,

'u ka 'waa 'yii ki,

-e di[ee nu, 'waa 'yii 'ni [ha de 'ye,

e ko, 'waa [wli 'ni [ha -ti' le yru.

'Bu 'ye ni nu wen -tebli a 'mu,

u di -me wen 'mu yi,

'mu wen[ee nu, u 'mu wen 'u yi 'sii -ni,

'ki 'u 'mu ye'.

KE- Nyisua -pu.»

28 -E -bi ke- Polu pi de: «Ba ko 'a yiyie, titie -mu', -e hle[ee, -te Nyisua di nyibli a wowa nu, u pu[oo dako -mo' ni -we, -u 'yi -Juukue 'pa-. U nu- mo -bi, u di pu[oo nua yi bu.» [

29 -Te Polu hla -ti a 'mu, -e -bi -Juukue -tua mumuo, 'u pi gble, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi.]

30 'Ki 'li Romuduo 'kwli, 'yi ni 'huen, e no- e -hii 'li 'a 'kayu bu. 'Kayu a 'mu, e yi[ti 'ni 'pee -ni. -Tonyibli a pepe -mu', -u -hue -bu 'ye[ee, e yi 'ble [nu kua -tee.

31 E 'ni -pie[ee huannu, e ko, nyiblo [du 'ni -ka[aa li[ti yi, 'ki bu lee nyibli le, -e mo, Nyisua, no- koo nyibli a pepe win ki, ko, 'ki bu too Kukonyo -Yusu 'Kitsu a -ti.

'Criɛn -mʉ', Pɔɔɔ gba la RŌMUKUƆ yɪ

1 'Mɔ Pɔɔɔ ɔnɔɔ, 'mɔ- yɪ 'criɛn -bʉ 'cɪ. 'Mɔ -Yusu 'Kɪsʉ a -kʉannunyo ɔnɔɔ. Nyɪsʉa, nɔ- da 'mʉ, 'kɪ ɔbʉ mɔ 'a lɛlɛnyɔ, nɔ- ha 'mʉ, 'kɪ ɔbʉ lee nyɪbli 'a ɔhaan-tɪ.

2 ɔHaan-tɪ a 'mʉ, Nyɪsʉa pʉ la 'hɪɪ 'a winwɔn-hanyɔ* wɔn, ti -hi la a ti 'yɪ, -tɪ a 'mʉ, 'v 'cɪ lɔɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʉacriɛn 'kwɪ.

3 'A 'Yʉ -Yusu 'Kɪsʉ, -ɛ mɔ -aan Kʉkʉnyɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, ɛ nɛ -mɔ lɛ. -Tɛ ɛ -hɛ -tonyiblo, v kɔɔɔ, 'kɪ 'lɪ bodɔ Dafidɪ a ɔtugba 'kwɪ.

4 -Tɛ ɛ 'kʉ, 'tɪ- ɛ 'hɪ 'kɔ, -ɛ -bɪ ɛ tɔɔ ɔnɔɔɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʉa a -Hihiu* a 'kɪ 'kwɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsʉa a 'Yʉ ɔnɔɔ, -kɔtɪ Nyɪsʉa -ha 'lɪ 'kɪ a pepɛ nɪ, 'ɛ -nyɪ ɔnɛɔɔ.

5 -Yusu a -tɪ, Nyɪsʉa 'ɛ nu 'mʉ 'a titiepʉnyɔ -mɔ'. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nu 'mʉ ɔhaandɛ -mɔ', 'kɪ ɔbʉ lee nɛ 'a -tɪ dakɔ a gblegble, -ɛ diɔɛ nu, v 'mʉɔv ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, 'tɪ- v 'mʉ 'vɔv ɔtuu -nɪ, -Yusu a 'nyɛ 'mʉ -tɪ a 'yɪ'bʉbʉa kɔ.

6 'A mʉ Rɔmʉkʉɛ, 'kɪ a nɪ 'lɪ dakɔ a gblegble a 'mʉ 'nyɪ -wɛ. 'A mʉ -mʉ', Nyɪsʉa -da, 'kɪ ba kʉɛ -Yusu 'Kɪsʉ ɔwɪn.

7 'A -tɪ, 'aan pepɛ 'n yɪ -mɔ 'cɪ -nɪ, 'a mʉ -mʉ', Nyɪsʉa nʉɛ -nɪ. ɛ da 'a mʉ nɪ, 'kɪ ba mɔ 'a nyɪbli. -ɛ -bɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʉa, kɔ -aan Kʉkʉnyɔ -Yusu 'Kɪsʉ 'hʉɛn-, bʉ nu 'a mʉ ɔhaandɛ -mɔ, 'tɪ- bʉ -nyɪ 'a mʉ kɪbʉwɛɛnɛ.

Pɔɔɔ -hʉɛ bʉ mu 'lɪ Nyɪsʉa a nyɪbli -mʉ', -v nɪ 'lɪ Rɔmʉdɔɔ 'kwɪ -mɔ

8 Yɪ-hɛdɛ, 'n -nyɪ 'na 'Baɪ Nyɪsʉa 'wɪo 'aan -tɪ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsʉ a 'nyɛ 'kwɪ. Dakɔ a pepɛ yɪɪɪ 'nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Kɪsʉ ɔwɔɔ yɪ.

9 'A -nɛ ti, 'bʉ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsʉa nɪ dɛ, 'aan -tɪ 'nɪ -hɪɪɔ 'mʉ -mɔ. Nyɪsʉa yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n hɪɛ -tɪ a -tɛɛ. Nyɪsʉa nɔ- kɔ -kʉan 'n nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwɔɔ a pepɛ kɪ, nɔ- kɔ 'Yʉ a ɔhaan-tɪ 'n yɪ nyɪbli lee -nɪ.

10 'A -nɛ ti 'n nyɛɛ Nyɪsʉa lɛ, 'kɪ bʉ -nyɪ 'mʉ 'hɪɪ, 'bʉ mɔ 'a kɪwɛɛnɛ, -ɛ diɔɛ nu, 'mʉ wɛn 'lɪ 'a mʉ -mɔ di,

11 -ɛ nuɔɔ, 'n -hʉɛɔɛ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwɔɔ a pepɛ kɪ, ɔbʉ 'yɛ 'a mʉ, Nyɪsʉa a -Hihiu* 'mʉ 'lɪ 'mʉ 'lɪ -naa -nɪ, ɛ 'mʉ 'a mʉ ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ 'mʉ 'a mʉ 'kɪ -nyɪ.

12 ɛ ɔhɛn 'nyɛ, 'n -hʉɛɔɛ nɪ, -aan pepɛ, -ba -nyɪnyɪ 'kɪ, 'aan ɔwɔɔ a yɪkuolɛ 'mʉ 'mʉ 'kɪ -nyɪ, 'na 'mumu, 'na ɔwɔɔ a yɪkuolɛ 'mʉ 'a mʉ 'kɪ -nyɪ -wɛ.

13 Ba kɔ 'a yɪyɛ, 'na 'dɪayɪnʉ -na, -ɛ mɔ, 'a -nɛ ti, 'n -hʉɛ laɔɔa nɪ, 'kɪ ɔbʉ di la 'lɪ 'a mʉ -mɔ, kɛɛ, 'nɪ -kɔɔɔ la 'hɪɪ. 'Nɪ di 'lɪ, 'mʉ 'a mʉ Nyɪsʉa a win -tɔɔ -nɪ, Nyɪsʉa a win a 'mʉ, ɛ 'mʉ -kʉan nu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɔɔ kɪ, -tɛ ɛ nu -kʉan a nunuo, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ a nyɪbli a ɔwɔɔ kɪ.

14 Nyɪsʉa, nɔ- nyɪ 'mʉ -kʉan a 'mʉ. Nɔ- nuɔɔ, 'nɪ kɔ ɔbʉ lee -Yusu a -tɪ nyɪbli a pepɛ. 'N kɔ ɔbʉ lee ɔnɛ nyɪbli -mʉ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ gbagbɪ kɪ, ɛ kɔ nyɪbli -mʉ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ 'cɪmɪ 'kwɪ lɛ. 'N kɔ ɔbʉ lee 'cɪɪn.yɪnyɪ, kɔ nyɪbli -mʉ', -v 'yɪ 'cɪɪn -yɪ.

15 Nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ -hʉɛ ɔbʉ di 'lɪ 'a mʉ -mɔ, 'mʉ 'a mʉ -Yusu a ɔhaan-tɪ a 'mʉ -lee -nɪ, 'a mʉ -mʉ', -v nɪ 'lɪ Rɔmʉdɔɔ 'kwɪ.

Pɔɔɔ 'nɪ -pɪɛɔɛ lɪ hvannʉ, 'kɪ bʉ pʉ -Yusu a ɔhaantitɛ

16 -Tɔt 'ni -nuo 'mu, 'ki bu hla -Yusu a haan-ti, -e nuo, haan-ti a 'mu, e mo Nyisua a 'klɔ, e ni, 'e we nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Klɔsɔ wɔlɔ yi. Yɛ-henyibli, -v 'wɔn haan-ti a 'mu, nu- mo -Juukue*, kee, -te ti ne -bu, dako a pepe bleɛ yi, bu 'wɔn.

17 [Haan-ti a 'mu, e tue [ne nyibli ni, -te -mu', Nyisua ni, 'e yi 'v nyibli yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnɔ ye'. -Te e ni 'a nunuo, e no- -bu: -Tonyiblo bleɛ yi, bu kuo -Yusu 'Klɔsɔ ni -do wɔlɔ yi, 'ti- bu 'cibi 'v 'a [wɔlɔ a yikuole. E no- di e nu, e 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye'. -Ti a 'mu, v 'cru la 'li Nyisuaerɛn 'kwli. -Ti a 'mu, v 'cru la, e no- -bu: «-Tonyiblo -bu, -e kuo Nyisua wɔlɔ yi, 'ti- Nyisua yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnɔ ye', e no- di 'klo ni.»

Nyibli a pepe mo -ti'wlanyu, 'ki 'v Nyisua ye'

18 -E -bi 'ki, Nyisua tue [ne -a mu ni, -e mo, e pu nyibli a pepe yru le, -e nuo, v 'ni -hwa bu 'bua ne 'a -ti 'yi, 'ti- 'v ni ynyre-tebli. 'Ki 'li 'a yru 'kwli, e di puo [nɔ -bati le, -e nuo, 'waa ynyre-tebli -mu', v ni, e ka nyibli 'yi ki, 'ki bu yi -ti a -teɛ.

19 De a 'mu a -ti, Nyisua a -bati di [nu 'ni klo, -e nuo, 'hru -mu', v ko bu gba, v 'mu Nyisua yi, e [ga wɔn. Nyisua a 'mu, e no- to [nuo, kee, v 'ni -gba li.

20 -Bi' Nyisua ni 'mu 'li? Nyiblo do 'yi -hwan a ni 'ye. Kee, -te Nyisua nu 'klo, kue 'li ti a 'mu 'yri bu, -bu ye ti -bu ki, -tebli -mu', e -nu, e tue [ne nyibli yi -teɛ, -te Nyisua ni 'mu. 'E mo han-ti, e ko 'klɔ, -e 'ye ni -we 'li. E ni -do, e no- mo Nyisua. 'A -ti, v 'yi 'li 'li -we, bu hla, -e mo, v 'yi -ti'wlanyu 'pa-, 'ki 'v Nyisua ye'.

21 [Haan-ti, 'v yi, -e mo, Nyisua ni 'klo, kee, v 'ni -hwa bu 'bua ne 'a -ti 'yi, -te v ko bu nu wen 'a -ti a 'yi'buale, ko, v 'ni -nyi li 'wio, 'ki 'v 'a haan-tebli -mu', e ni, a -ta', -te v ko bu nu wen 'a 'wio a -nyinyie, e 'yi 'pa-. -Tebli -mu', v yi 'lu -mo le -hie, e 'ni -da [dedede. 'Ki v ni 'li halo 'nyɛ, 'v 'yi haande -yi.

22 U nu- -mo -bi, v wen 'ni, v ko to, kee, 'waa 'lule-hihie muu ke'.

23 U 'ni [tuu 'v Nyisua 'v, -koti a 'yi'buwa, ko, -e 'ye ni 'ku yruyu, kee, 'kuo -mu', v de, nu- v [tui 'v, 'ti- tuyoɔ -mu', 'waa [gbetu, v ni, nu- v [tui 'v -we. Tuyoɔ a 'mu, v 'wi- -tonyibli yi. 'A de -bi 'wi- nobli, ko mamɔ, ko hro 'hɛn- yi.

24 No- ko -ti, Nyisua 'e -ha [nu me le, v 'mu ynyre-tebli, 'waa [wɔlɔ -hue nu, v nini -ti-tebli 'yi [hlon le.

25 U 'ni -puo 'v Nyisua a -ti [han-ti, kee, hi, no- v yi [wien le kue. U 'ni [tuu 'v Nyisua 'v, -e nu 'a -ne [dedede, kee, -tebli -mu', e -nu, e no- v [tui 'v. Kee, v bleɛ yi, bu [tuu wen 'v Nyisua 'v, 'a -ne ti. Ke- bu ni 'mu.

26 No- nuo, Nyisua, 'e -ha 'li [nu 'a dabu 'nyɛ, -e di e nu, v 'mu -ti-tebli nu, -e ko 'tu ni [nu. Nɔgbɛ hie 'v nyɛbu bu, 'v yi 'waa 'bio nɔgbɛ -mo pɛ. 'Klɔdu a 'mu, e 'ni -blee Nyisua a plo.

27 De ni -do a 'mu, e no- nyɛbu ni -we. U hie 'v nɔgbɛ bu, 'v nini -ti-tebli 'yi [hlon le, 'v ni 'waa 'bio nyɛbu nɔgbɛ -mo'. De a 'mu, e no- ko 'tu -ni [nu dɔkti. Ynyre-tebli a 'mu, e no- ko [hɛn v yi 'ye.

28 -E -bi 'ki, -te nyibli -mu', v 'ye ni -hwa bu yru Nyisua, e no- nuo, Nyisua, 'e -ha 'li [nu 'a dabu 'nyɛ, 'waa 'lule-hihie 'mu yi nyre, v 'mu 'klɔdu -mu' nu, v 'yi wen yi -bleɛ -ni, bu nu wen.

29 Ynyre-tebli -huɔv 'yii 'li 'waa [wɔlɔ ki. -Tebli 'waa 'bio -ko, no- -hue bu ko -we, 'v nini 'cre le, 'v ko ca, 'v 'le nyibli, 'v pi [ye, 'v kee nyibli, 'v yi 'waa 'bio a 'nyre di,

30 'u yi 'waa 'bio a 'nyre yi nyre, 'u yraa Nyisua, 'u -he nyibli 'yri le, 'u 'yee 'li 'waa dionu, 'u pi 'waa dionu a -pli, 'u yi yunyre-tebli yrayri 'lu -mo le -hie, 'u 'yi 'u 'waa 'banu ko 'waa 'diinu 'huen- a 'u[tiule -ko.

31 U 'yi 'ki [haande -yi. 'Bu hla -ti, u 'ni -nu[0 l[ti. U 'yi nyibli -nue -ni, u 'yi nyibli a nyat -ko.

32 Nyibli a 'mu, u yi[0e ni, -e mo, Nyisua a tete wen 'ni, nyibli -mu', -u ni -teblidu a 'mu, u ble'e 'kukuu yi. [Han-ti, 'u yi[0e, kee, u 'cibi 'u 'a nunuo. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa-. 'Bu 'ye[0e, -e mo, 'waa 'bio -bi ni yunyre-tebli, -e -bi 'waa plo ble ni.

2

-Te Nyisua di nyibli a -bati a lepuve nu

1 -Mo -mu', -e pi le: «Nyibli a 'klo nyre yi,» nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li, [ni pu nyibli -bati le. 'Ye [bu -mo 'a -ne nyiblo [du, [yi 'u [won -ko, 'ki 'u Nyisua ye', -e nu[0, ke- -pi: «Nyibli 'wla -ti, 'ki 'u Nyisua ye,» kee, -tebli ni -do a 'mu, -e ko -bati -pu nyibli le, e ni -do a 'mu, e no- mo -na nunu[ml. 'Bu mo, [ni yi 'puple le ni ni, -e -bi -mo ni -do, -e pi -dionu -bati le.

2 Nyibli ni -do a 'mu, -u ni yunyre-tebli a 'mu, -a yi[0e ni, -e mo, Nyisua ko 'u [won, 'bu yi [nu yru le ni -pu -ni.

3 -Mo -mu', -e ni yunyre-tebli a 'mu, Nyisua a -bati ko bu klo -mu.

4 E mo [haan-ti [nu, Nyisua a [wlu 'yoo ni, 'ti-, 'e ko [wlu a 'lila, 'ki 'u -na n[ml 'kukui a -ta'. Kee, de a 'mu a -ti, [ni 'yraa 'li[ti. Kee, ko 'a yiyie, -e mo, Nyisua a nuele, ko 'a [wlu a 'lila a 'mu 'huen-, u ble'e yi, bu -hee -mu, -bu hie 'u -na n[ml 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nyisua.

5 Kee, -na [wlu 'gboklo ni. [Ni -hua[0a l[ti -bu hie 'u -na n[ml 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nyisua. 'A -ti, -mo 'yee 'li Nyisua a yru. 'Ti-, -nyrowo -mu', Nyisua di 'u -bati 'u -puu -ni, -bati a 'mu, e di -mu 'ni klo. E di pu [haan-bati.

6 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, e di ko 'a nunuklo a 'pee.

7 Nyibli -bi ni 'u, 'u ko [haan'klo, 'ti-, 'u -h[0e[0e, 'ki Nyisua bu -nyi [nu -ti a 'yi'buua ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. Nyiblidu a 'mu, nu- Nyisua di -huan 'klo yrayru a 'mu -nyi.

8 Nyibli -bi ni 'u -we, 'u yi Nyisua a -ti le -hee -ni, u 'ni -hua[0a l[ti -ti a -tee. De -bu, -e nyre yi, e no- u ni. Nyibli a 'mu, nu- Nyisua pu yru le, nu- 'a -bati di klo.

9 Nyibli a pepe -mu', -u ni yunyre-tebli, [huen a 'yiyie, ko 'kla-wliye'yia ko bu ye [nu ki. -Juukue*, nu- mo yi-henyibli, [huen a 'yiyie ko 'kla-wliye'yia di ki ye, 'ti- e 'mu nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- ki ye.

10 Kee, nyibli a pepe -mu', -u ni [haan-tebli, nu- Nyisua di -ti a 'yi'buale -nyi ko kubweenle 'huen-. Yi-henyibli de, nu- mo -Juukue, 'ti- nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, e 'mu [nu ki ye,

11 -koti Nyisua 'ni 'jra[0a nyibli' le.

12-15 Nyibli a pepe, -u ni n[ml 'kukui, u di 'ni 'wan. Nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'bu mo, 'bu yi n[ml 'kukui ni ni, Nyisua di pu [nu yru le, -e nu[0, 'ki 'li 'waa [wlu ki, tete -mu', Nyisua -nyi la Moise, [han-ti, 'u 'yi[ti -yi, kee, u yi [haande ko de -huan a 'yile-hihale. Nyisua 'ci tete a 'mu ni, 'ki 'li 'waa [wlu ki. E ko ti, 'waa [wlu 'e yi 'li [nu -mo -hlee -ni, ko, e ko ti, 'waa [wlu ni -do a 'mu, 'e yi [nu [won -nyi. Nyibli -mu', -u mo -Juukue, 'bu yi n[ml 'kukui ni ni, Nyisua di pu [nu yru le -we, -e nu[0, u ko Nyisua a tete ni, kee, u 'ni [tuu[0 'u tete a 'mu. U yi [haande ni, kee, u 'ni -nu[0 l[ti. E 'yi 'nyre [hen, -bu yi [haande, -bu wa, kee, [haande a 'mu, -ko -bu nu[0, 'ti- [mu wa.

16 -Nyrɔwɔ -mʊ' -kɔ 'kwli Nyɔsɔa di 'v -Yusu 'Klɪsʊ -lee -nɪ, ɛ 'mʊ nyibli -bati lɛ -pʊʊ -nɪ, -teblɪ 'n hle wen kɪ, ɛ kɔ bʊ bi -huan pepe'. -Tɛblɪ -bʊ, nyibli -hli, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔwɪ kɪ, nʊ- kɔ kɪ ɛ di 'v ɔnʊ -bati lɛ pʊʊ -nɪ. ɛ nɔ- mɔ Nyɔsɔa a ɔhaantitɛ, 'n pɪ.

-Juukʊɛ 'yɪ 'v Nyɔsɔa a tete 'v ɔtuu -nɪ*

17 'A mʊ -Juukʊɛ, a wen 'nɪ, a mɔ -Juukʊɛ ɔnɔ, 'a pʊʊɔ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, 'a -nɛ ɔdedede nu -tɛɛ, 'kɪ 'v a kɔ Nyɔsɔa 'hʊɛn- -gbati. A yɪ tete, Nyɔsɔa -nyɪ la Moise nɪ, 'a pɪ 'aan dɔnʊ a -pɪ. A wen 'nɪ, a mɔ Nyɔsɔa a nyibli.

18 Dɛ -bʊ, Nyɔsɔa -hʊɛ ba nu, a yɪɔɛ nɪ, -ɛ nuɔɔ, tete, ɛ -nyɪ la Moise, ɛ tɔɔ nɛ 'a mʊ 'hru nɪ, 'kɪ ba yɪ ɔhaandɛ kɔ yɪnyredɛ a 'yile-hɪhɪale.

19 A pʊʊɔ ɔhan-tɪ, a yɪ 'hru nɪ, -ɛ mi 'lɪ Nyɔsɔa -mɔ, 'kɪ ba tɔɔ ɔnɛ nyibli -mʊ', -v 'yɪɔɪ -yɪ. A wen 'nɪ, a mɔ -nyrɛ ɔnɔ, 'kɪ 'v nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ halo 'nyɪ -mɔ.

20 A wen 'nɪ, a -wɛ 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ ɔdedede -yɪ a naalɛ. A wen 'nɪ, a -wɛ 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɔsɔa a 'hru -yɪ a tɔɔlɛ. 'Bɪ a wen 'nɪ, -tɛ a yɪ Nyɔsɔa a tete a pɛpɛ, 'a -tɪ, a yɪ 'a -nɛ ɔdedede nɪ, ɛ kɔ -tɪ a -tɛɛ -wɛ,

21 'a tʊɛ nyibli -bɪ Nyɔsɔa a 'hru. Dɛ- kɔ -tɪ 'kɪ a 'yɛ nɪ tɔɔ nɛ 'aan dɔnʊ 'hru a 'mʊ 'lɪ? Kɛ- a pɪ nyibli yɪ: «A 'nɪ 'yriɛ 'lɪ.» Kɛɛ, 'aan 'mumu, a yɪ 'nɪ 'yɪ.

22 Kɛ- a pɪ nyibli yɪ -wɛ: «A 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawɪ.» Kɛɛ, 'aan 'mumu, a nɪ -wlawɪ -wɛ. A wen 'nɪ, -cɪ a kuklo nyre yɪ, kɛɛ, ɛ nɔ- kɔ -teblɪ a -hɛ -cɪkayo blɛ, a ple.

23 A wen 'nɪ, a yɪ Nyɔsɔa a tete nɪ dɪakɪ, 'a pɪ 'aan dɔnʊ a -pɪ, kɛɛ, a 'wɛ tete a 'mʊ nɪ. ɛ nuɔɔ, nyibli 'v yɪ Nyɔsɔa a 'nyrɛ yɪ nyre.

24 -Tɪ nɪ -dɔ a 'mʊ v 'cɪɪ la 'lɪ Nyɔsɔacrɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: «'A mʊ -Juukʊɛ a nunuklo a -tɪ, nyibli 'v yɪ Nyɔsɔa a 'nyrɛ yɪ nyre.»

25 'Ba yɪ 'v Nyɔsɔa a tete nɪ ɔtui -nɪ, 'aan -juukʊɛdɛ di 'a mʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ. Kɛɛ, 'ba 'yɛ nɪ kʊɛ Nyɔsɔa a tete ɔwɪɛn lɛ, 'aan -juukʊɛdɛ mɔ dadʊ.

26 Dakɔ -bɪ a nyibli, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, 'bʊ yɪ 'v Nyɔsɔa a tete nɪ ɔtui -nɪ, 'kɪ 'v Nyɔsɔa ye', v 'wɪ- -Juukʊɛ yɪ.

27 'A mʊ -Juukʊɛ, a kɔ Nyɔsɔa a tete nɪ. Nɔ- nuɔɔ, 'a yɪ -teblɪ -hʊɔhʊɪ, 'kɪ 'v Nyɔsɔa kɪ, kɛɛ, a 'wɛ tete a 'mʊ nɪ. Dakɔ -bɪ a nyibli, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, 'bʊ yɪ 'v tete a 'mʊ nɪ ɔtui -nɪ, 'waa tete a 'vɔtuulɛ di nyibli -bɪ 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -Juukʊɛ, a mɔ -tɪ 'wɪanyʊ.

28 Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ -tɛɛ a -Juukʊɛyɪ 'lɪ, -ɛ mɔ Nyɔsɔa a nyiblo? 'A mʊ -mɔ -bɪ, a wen 'nɪ, -tɛɛ a -Juukʊɛyɪ, nɔ- mɔ nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ 'dii kɔ 'baɪ 'hʊɛn-, -v mɔ -Juukʊɛ, 'tɪ- -ɛ 'bɛ yɪ. Yɪ'bɪbɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'a yruulɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɔsɔa a nyiblo ɔnɔ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ -nɪ.

29 -Tɛɛ a -Juukʊɛyɪ, nɔ- mɔ nyiblo -mʊ', Nyɔsɔa -nyɪ ɔwɪɪ yrayrʊ. Nyɔsɔa 'nɪ ɔmʊɔɔɔ 'hʊɪ a yruulɛ lɛ, -ɛ mɔ yɪ'bɪbɛ, kɛɛ, ɛ ɔmʊɛ nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ ɔwɪɪ yrayrʊ lɛ. -ɛ -bɪ ɔwɪɪ yrayrʊ a 'mʊ, ɔnɪ 'mʊɔv kɔ, Nyɔsɔa a -Hihɪu*, nɔ- nɪ -kʊandʊ a 'mʊ. ɛ 'yɪ tete -mʊ', v 'cɪɪ la a -kʊan 'pa-. -Tɛɛ a -Juukʊɛyɪ a 'mʊ, Nyɔsɔa, nɔ- pɪɔɪ 'nyrɛ lɛ, ɛ 'yɪ -tonyibli 'pa-.

3

1 'Bʊ nɪ 'mʊ lɛ, nyiblo ɔdʊ di 'nɪ 'betɪ -nɪ: «ɔBɪ nyiblo bʊ mɔ -Juukʊɛyɪ, ɛ yɪ nyiblo a 'mʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ?»

2 Iɪn, ɛ yɪɔɪ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ. Yɪ-hɛdɛ, -Juukʊɛ, nʊ- Nyɔsɔa -nyɪ 'a win.

3 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'kɪ 'lɪ ɔnʊ 'nyɪ, -v -bɪ nɪ 'lɪ, 'v 'yɛ nɪ kʊɛ Nyɔsɔa a win a 'mʊ ɔwɪɛn, v pʊ lɛ, v di ɔwɪɛn kʊɛ. -Tɛ v 'yɛ nɪ kʊɛ Nyɔsɔa a win ɔwɪɛn lɛ, ɛ 'yɪ 'nyrɛ ɔhɛn, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ -mʊ', Nyɔsɔa pʊ la lɛ, ɛ di la nu, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'yɪɔɪ -nɪ.

⁴ Mō, 'ye □bu nyibli a pepe bu mō hulekōnyibli, Nyisua, 'a -ne ti, -ti, ε hle, ε ni□e ni. Ε nō- v 'cru la 'li Nyisuaacriēn 'kwli, -ε mō:

«Nyisua o, 'bu mō, □ni yi ni hle,
nyibli a pepe kō bu yru□o,
-ε mō, -hle -ti a -tεε.

-Kō nyiblo 'hūen-, 'ba yi -ti ni hle,
-di kō 'b □wōn.»

⁵ Ε kō hulekōnyu -bi, 'v pi le: «Yinyre-tebli, -a ni, ε mō -hεεle □niō, 'kū 'b Nyisua -mō, -ε nu□o, nyibli yi□i 'ni 'ye, -ε mō, Nyisua, nō- 'sii 'b yi. 'A -ti, □bi ε nōō 'b le, 'kū bu puw ne -a mu yru le?»

⁶ 'Klō -mō 'klō, ε 'yi 'mu le -ni. Nyisua 'sii 'b yi. 'Bū 'yi wen 'b yi 'sii -ni, ε 'yi wen 'li□i 'li -we, bu puw wen nyibli -bati le.

⁷ -Bakle, ke- -v -bi di pu de: «-Tε -a mō hūnyu a -ti, ε yi -hεε nyibli, 'kū bu yru□o, -ε mō, Nyisua 'yi hi le -kō. -ε -bi 'a -ti, v kō bu pu□v 'nyre le. -Tε ε ni 'mu le, de 'a 'di -bi -kō -ti, 'b yi -a mu -ti -yεε -ni 'li, -ε mō, -a mō -ti'wlanyu □niō.»

⁸ -U -bi wen 'ni de: «-Ba nu de -huan, nyibli 'mu□v 'ye, -tε Nyisua a □wlv nu yūnno.» -U -bi pu 'mu hi-bati le, v wen 'ni, 'mō -ni 'pupe le. Nyibli -mū', -v pi le, Nyisua a -bati di □nv 'ni klō. 'E mō □han-ti, ε hleε □nv yi.

Nyiblo □dv 'yi 'b yi 'sii -ni, 'kū 'b Nyisua ye'

⁹ -ε -bi 'kū, -ti -bu, 'n hla wen, nō- mō, -a mu -Juukue*, -a 'yi 'b nyibli -bi -hi, 'kū 'b Nyisua a tete a 'b□tuule a -ta'. -Aan pepe, -Juukue kō dakō -bi a nyibli 'hūen-, de 'kuku kōō ne -a mu win kū.

¹⁰ -Ti -bu, 'n hle, v 'cru la□a ni, 'kū 'li Nyisuaacriēn 'kwli. -Ti a 'mu, ε nō- bu:

«Nyiblo □dv 'yi 'b yi 'sii -ni, 'kū 'b Nyisua ye'.
Yruyu, ε 'yi nyiblo □dv -kō, -ε 'sii 'b yi.

¹¹ Ε 'yi nyiblo -kō,
-ε yruī -ti a -tεε le,
mō, ε 'yi nyiblo □dv -kō -we, -ε □mūε Nyisua le.

¹² Nyibli a pepe bibi kū,
'b hie 'b Nyisua a 'hru bu, 'b 'wan.
Yruyu, ε 'yi nyiblo □dv -kō -we,
-ε ni □haandε.

¹³ Yinyrewin, ε nō- -hūen 'li □nv wlōn,
□wi□i 'kukuku, -ε ni 'li 'dabio 'kwli a 'nu yi.
'Waa wlōn bu a win a 'mu, ε 'le nyibli.
'Waa mε keε nyibli.
'Waa wlōn bu a win 'wi- hre a 'nyi yi,
-ε 'le nyibli.

¹⁴ 'A -ne ti, v pi nyibli 'jro yi, 'b hle -ti -hūn le.

¹⁵ 'Waa bu 'huhue ni, 'kū bu 'wla -hlv bu.

¹⁶ 'A -ne -tite, v mi 'b, v yi nyree 'b -tebli yre,
'v □tui nyibli □hūen.

¹⁷ U 'yi□i -yi, -te bu di nu,
'ti- v kō nyibli 'hūen-, v 'mu kūbweēnle kō.

¹⁸ U 'ni -pie□e li Nyisua, 'klō -mō 'klō.»
Ke- Nyisua a win pi.

¹⁹ -ε -bi 'kū, -a yi□e ni, -ε mō, 'a -ne de, Nyisua a tete tūε -ni, -Juukue, ε tūε □ne. Nu- Nyisua -nyi 'a tete. 'Kū v ni 'li tete 'nyi. 'A -ti, nyiblo □dv 'yi 'b □wōn -kō. Nyibli a pepe mō -ti'wlanyu, 'kū 'b Nyisua ye'.

20 -É -b1 kÉ- É n1 'm1, -k1t1 tete a 'v1t1tuule 'n1 -nu1o h1t1, nyiblo 'n1 's1i1e 'v1 y1, 'k1 'v1 Ny1sua ye'. KÉÉ, tete a -kuan, É n1- m1, b1 -hÉÉ nÉ -a m1, -É d1e nu, -a 'm1v1 yru, 'k1 'l1 -aan 1w1 k1, -É m1, -a 'w1a -t1, 'k1 'v1 Ny1sua ye'.

-TÉ Ny1sua n1, 't1- nyib1l1 'v1 y1 'v1 y1 's1i1 -n1, 'k1 'v1v1 ye'

21 'Hru -m1v1, nyib1l1 d1 na, 't1- v1 'm1v1 'v1 y1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 Ny1sua ye', -tÉ t1 nÉ -b1, Ny1sua t1o 1nv1v1 n1. 'Hru a 'm1v1, É 'y1 'l1 tete 'kw1l1 -h1n. É m1 'hru yrayrv1 1n1o, Ny1sua a 'm1v1, 'É t1o 1nÉ nyib1l1. 'Hru yrayrv1 a 'm1v1, v1 'cr1 la 'a -t1 n1, 'k1 'l1 Mo1se a tetecriÉn 'kw1l1, k1 'k1 'l1 Ny1sua a winw1n-hanyv1* a 'cr1n 'kw1l1 -wÉ.

22 'Hru a 'm1v1, É n1- -b1: Nyib1l1 -b1, -v1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1, nu-Ny1sua y1 'v1 y1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 'a d11nv1 ye'. 'Hru a 'm1v1, Ny1sua t1o 1nÉ nyib1l1 -m1v1, -v1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1. É 'y1 -juukvÉ* n1 -do a 'hru 'pa-, kÉÉ, 'a -nÉ nyiblo 1dv1 a 'hru 1n1o, Ny1sua 'É t1o 1nv1v1, -k1t1 É 'n1 'jra1a nyib1l1 'y1 lÉ.

23 Nyib1l1 a pÉpÉ 'w1a Ny1sua a tete n1. É n1- nu1o, Ny1sua, -k1t1 1b1a 'y1, 'k1 É 'y1 'k1 'v1 1nv1 h1v1 -n1 dÉ.

24 KÉÉ, Ny1sua nuÉ -tonyib1l1 n1, 'É y1 'v1 1nv1 y1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 'a d11nv1 ye', 'k1 'l1 dad1kÉ 'kw1l1, -É nu1o, -Yusu 'K1s1v1, É n1- -hÉ 'l1 1nv1 dÉ 'kuku 'ny1.

25-26 Ny1sua -ha1a n1, 'k1 b1 -hÉ -c1h1n*, b1 'k1, 'k1 'v1 -aan -ta', -a m1 -b1, -v1 blÉÉ wÉn 'k1k1v1 y1, -É d1e nu, 'a -h1v1 'm1v1 -aan y1nyre-teb1l1 'w1w1a -n1. KÉ- É n1, 'É y1 -aan y1nyre-teb1l1 'w1w1a -n1, 'b1 m1, 1ba kuo 1nÉ 1w1v1 y1, -É m1, -Yusu 'K1s1v1 'k1 n1, 'k1 'v1 -aan -ta'. KÉ- Ny1sua n1 'a nunuo, -É d1e nu, nyib1l1 'm1v1v1 ye, -É m1, É 's1i1 'v1 y1, -É nu1o, nyib1l1, -v1 n1 la y1nyre-teb1l1, t1 -h1 la a t1 'yri, Ny1sua 'n1 -p1v1v1 la 1nv1 yrv1 lÉ, 'a 1w1v1 a 'h1a a -t1. KÉÉ, -tÉ t1 nÉ -b1, -É t1vÉ 1nÉ nyib1l1 n1, -É m1, É 's1i1 'v1 y1. 'A 'mum1, É -h1vÉ b1 nu dÉ -m1v1, -É 's1i1 'v1 y1, 't1- 'É -h1vÉ b1 's1i1 'v1 nyib1l1 -m1v1' y1, -v1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1.

27 'A -t1, -a 'y1 'hru -k1, 'k1o -m1 'k1o, 'k1 -ba 'yaa 'l1 -aan d11nv1 'l1, -É nu1o, nyiblo 'b1 1tuu wÉn 'v1 Mo1se a tete a pÉpÉ 'v1, -É -b1 É k1 wÉn 'hru, 'k1 b1 'yaa wÉn 'l1 'a d11nv1 'l1. KÉÉ, Ny1sua k1a 'hru y1, -É k1 w1n nyiblo 'y1 'l1 'a d11nv1 a 'l1'yaaÉ 'l1 -wÉ. 'Hru a 'm1v1, É n1- m1, -ba kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1,

28 -É nu1o, -a y1e n1, -É m1, Ny1sua y1 's1i1 'v1 nyib1l1 -m1v1' y1, -v1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1. É 'y1 nyib1l1 -m1v1' 'pa-, -v1 1tu1 'v1 Mo1se a tete 'v1, É 'n1 's1i1e 'v1 1nv1 y1.

29 1b1 Ny1sua m1 -juukvÉ n1 -do a Ny1sua 1n1o? 1b1 É 'y1 dak1 -b1 a Ny1sua 'pa-? 'U1n-, É m1 dak1 a pÉpÉ a Ny1sua 1n1o,

30 -É nu1o, Ny1sua m1 Ny1sua n1 -do. -juukvÉ 'b1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1, Ny1sua d1 'v1 1nv1 y1 'n1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 'a d11nv1 ye'. Dak1 -b1 a nyib1l1, dÉ n1 -do, n1- 1n1o. 'B1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1, Ny1sua d1 'v1 1nv1 y1 'n1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 'a d11nv1 ye'.

31 'B1 m1, 1ba y1 lÉ n1 p1, -É m1, Ny1sua y1 's1i1 'v1 nyib1l1 y1, 'k1 'v1 'a d11nv1 ye', -k1t1 v1 kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1, 1b1 É 1hÉn 'nyrÉ, kÉ- -a p1: «A 'n1 1tuu 'v1 tete 'v1?» 'U1n-, É 'y1 'm1 lÉ -n1. 'B1 m1, 1ba kuo -Yusu 'K1s1v1 1w1v1 y1, -É -b1 -a k1 'k1, 'k1 -ba 1tuu 'v1 tete 'v1.

4

-TÉ Ny1sua nu la 'v1 Abrahamv1 a y1's1i1É

1 -Aan 'ba1 gbagb1, -É m1 Abrahamv1, 1b1 p1v1 'a dÉ y1. -B1' Ny1sua nu la 'v1 'a y1's1i1É 'l1?

2 Ny1sua 'y1 la 'v1v1 y1 's1i1 -n1, 'k1 'v1 y1n1o-teb1l1 -m1v1', Abrahamv1 n1 la a -ta'. 'B1 m1, Ny1sua 'b1 's1i1 wÉn 'v1v1 y1, 'k1 'v1 y1n1o-teb1l1 -m1v1', -É n1 la a -ta', -É

-bɪ Abrahamu a 'mu, ε di kɔ la 'hru, 'kɪ bu 'yaa la 'lɪ 'a dɔnu. Kεε, ε 'yɪ la 'hru -kɔ, 'kɪ bu 'yaa la 'lɪ 'a dɔnu, 'kɪ 'u Nyɪsuɔ ye'.

³ Kε- u nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuɔacɪɛn 'kwli, -ε mɔ: «Abrahamu kuo la Nyɪsuɔ ɔwɔ yɪ. Ε nɔ- nu ɔ, Nyɪsuɔa 'ε 'sɪi la 'u ɔwɔ yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye'.»

⁴ Ba kɔ 'a yiyi, -ε mɔ, nyiblo 'bu nu -kuan, 'bu -nyɪɔe de, 'kɪ 'u -kuan -mu', ε -nu a -ta, de a 'mu, nɔ- mɔ 'a 'pɛɛɛ. U 'yɪ ɔnɛɔe -nyɪ dadu.

⁵ Kεε, 'kɪ 'u Nyɪsuɔa -mɔ, ε nɪ 'dɔ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu kuo Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, 'tɪ- 'bu 'yɪ lɛ -pu, -ε mɔ, ε 'sɪi 'u yɪ, 'kɪ 'u Nyɪsuɔa ye', 'a yɪnɔ-kuan a -tɪ, -ε -bɪ nyiblo a 'mu, nɔ- Nyɪsuɔa yɪ 'u yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye'. Nyɪsuɔa kɔ 'hru, 'kɪ bu 'sɪi 'u de'kukununyɔ yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye'. Kε- ε nɪ 'waa ɔhaande a -mɔnunuɔ. Ε nɪɔe nɪ, 'kɪ 'lɪ daduke 'kwli.

⁶ -Tɪ nɪ -dɔ a 'mu, ε nɔ- bodɔ Dafɪdɪ hla la. Nyibli -mu', Nyɪsuɔa yɪ 'u yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye', 'ye ɔbu u 'ye nɪ nu ɔhaande, nɔ- kɔ -tɪ ε hlee la kɪ. Nyibli a 'mu, nu- kɔ plɔ a bleele.

⁷ Ε wen 'nɪ:

«Plɔ a bleele, 'kɪ 'u nyibli -mu' -mɔ,
 -u kɔ de 'kuku Nyɪsuɔa 'wɔwla -nɪ,
 'tɪ-, -u kɔ yɪnyre-tɛblɪ a -tɪ Nyɪsuɔa -hru -mɔ.

⁸ Plɔ a bleele, 'kɪ 'u nyibli -mu' -mɔ,
 Nyɪsuɔa 'ye nɪ yɛε -tɪ,
 'waa nmlɪ 'kukui a -tɪ.»

⁹ -Tɪ -bu, Dafɪdɪ hla la, ɔbɪ ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -Juukue* nɪ -dɔ, nu- kɔ plɔ a bleele? 'Uɔn-, nyibli -mu', -u 'yɪ -Juukue 'pa-, u di kɔ plɔ a bleele -wε. Kε- a pu wen: Abrahamu kuo la Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ. Nɔ- nu ɔ, Nyɪsuɔa 'ε 'sɪi la 'u ɔwɔ yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye'.

¹⁰ ɔbɪ tɪ -kɔ 'yɪ Nyɪsuɔa 'sɪi la 'u ɔwɔ ye', ɔbɪ tɪ a 'mu 'yɪ Abrahamu a 'mu, ε nu la -Juukue a de -mu', -ε mɔ yɪ'buɛ nɪ, 'kɪ ε 'mu 'u yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'u Nyɪsuɔa ye'. 'Uɔn-, tɪ a 'mu 'yɪ, ε 'ye la yɪ nɪ 'be.

¹¹ Tɪ -kɔ 'yɪ, ε 'ye la yɪ nɪ 'be, 'kɪ Nyɪsuɔa 'sɪi la 'u ɔwɔ yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye', -tɛ Abrahamu a 'mu, ε -nu, 'ε kuo ɔnɛ ɔwɔ yɪ a -tɪ. -E -bɪ -tɛ ε -hi, Nyɪsuɔa lee la ɔa nɪ, -ε mɔ, bu 'be yɪ. Yɪ'buɛ a 'mu, ε mɔ la yruule ɔnɔ, -ε tɛε la ɔa nyibli yɪ, -ε mɔ, Abrahamu kuo la Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, 'ε 'sɪi la 'u yɪ, 'kɪ 'u Nyɪsuɔa ye'. 'A -tɪ, nyibli a pɛpɛ -mu', -u 'yɪ yɪ 'be, 'tɪ-, -u kuo Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, nyibli a 'mu, Abrahamu mɔ 'waa 'baɪ gbagbu -wε. -Tɛ Nyɪsuɔa nu la, 'ε 'sɪi la 'u Abrahamu yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye', kε- ε nɪ, 'ε yɪ 'u nyibli a 'mu yɪ 'sɪi -nɪ -wε.

¹² Nyibli -mu', -u 'be yɪ, Abrahamu mɔ 'waa 'baɪ -wε. Kεε, yɪ'buɛ nɪ -dɔ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bu nu ɔ, -bu -hɛ Abrahamu a 'yu. De -mu', -ε nɪɔe, 'tɪ- nyiblo 'ε yɪ Abrahamu a 'yu -hɛ, ε nɔ- mɔ, bu kuo Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, -tɛ Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ ε 'ye la yɪ nɪ 'be.

Nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Kɪsu ɔwɔ yɪ, nu- di de -mu', Nyɪsuɔa pu 'lɪ kɔ

¹³ Nyɪsuɔa pu la 'lɪɪ nɪ, -ε mɔ, Abrahamu kɔ 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- ε di la -tɔtɔ a pɛpɛ -nyɪ. Abrahamu bu kuo la Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, nɔ- nu ɔ, Nyɪsuɔa a 'mu, 'ε 'sɪi la 'u ɔwɔ yɪ, 'kɪ 'u 'a dɔnu ye', 'ε pu la lɛ, -ε mɔ, ε kɔ 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- ε di la -tɔtɔ a pɛpɛ -nyɪ. Ε 'yɪ Abrahamu bu yɪ la 'u Nyɪsuɔa a tete nɪ ɔtɪ -nɪ a -tɪ 'pa-.

¹⁴ Nyibli -mu', -u ɔtɪ 'u tete, 'bu pu lɛ, tete a 'u ɔtuule, ε nɔ- u kuo ɔwɔ yɪ, Nyɪsuɔa 'bu -nyɪ wen nyibli a 'mu de -mu', ε pu la lɛ, ε di la ɔnɔ -nyɪ, 'bu nɪ wen 'mu lɛ, -ε -bɪ nyibli -mu', -u kuo Nyɪsuɔa ɔwɔ yɪ, u kuo wen ɔe ɔwɔ yɪ dadu, 'tɪ-, de -mu', Nyɪsuɔa pu 'lɪ, ε 'yɪ wen 'lɪɪ 'lɪ -wε, bu mɔ wen ɔhaan-tɪ.

15 Kε- ε ni 'mu, -ε nu□o, -te nyibli 'win la Nyisva a tete, v 'yi la 'u tete a 'mu 'u □tuu -ni. E nɔ- nu□o, Nyisva 'ε pu □nu yru le. 'Bu mɔ, tete 'bu 'yi 'u -ni, -ε -bi nyiblo □du 'yi 'l□i 'li -we, bu 'wla tete a 'mu.

16 -E -bi de -mu', Nyisva pu 'li, ε pu 'li□i ni, 'ki 'u nyibli -mu', -v kuo □ne □wlv yi -mɔ. Kε- ε nu 'a nunuo, -ε di□e nu, de a 'mu, ε 'mu □nu□v -nyi, 'ki 'li daduƆe 'kwli. -E -bi 'lipude a 'mu, ε -hve□ε ni, bu -nyi□e Abrahamu a 'yonu a 'yonu a pepe. E 'ni -nyi□e li□i nyibli ni -do -mu', -v kuo □ne □wlv yi, 'ti- -v □tui 'u Moise a tete 'u. Kεε, ε yi -nyi□e nyibli a pepe, -v kuo Nyisva □wlv yi, □wi yi, -te Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyisva □wlv yi, -kɔti -aan pepe -bu, -v kuo Nyisva □wlv yi, Abrahamu, nɔ- mɔ -aan 'ba.

17 -Ti a 'mu, v 'cri la□a ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: Kε- Nyisva pi la Abrahamu yi, ε wen: «'N nu□o ni, □ni -he dako -huɔhuɔ a 'ba.» Abrahamu, nɔ- mɔ -aan 'ba, 'ki 'u Nyisva ye', -kɔti ε kuo la□a □wlv yi. Nyisva a 'mu, nɔ- -he 'kukonyibli 'klo le. E ni -do a 'mu, nɔ- ni -tebli yrayri, -ε 'yi 'klo -ni.

18 -E -bi ke- Nyisva pu la Abrahamu yi de, ε wen: «'N di□e 'ni nu, □mu 'yu kɔ.» □han-ti, 'ki nyibli -bi 'ye ni pu la□a □han-ti, -ε mɔ, de -mu', Nyisva pu la 'li, ε di la□a 'ni nu. Kεε, Abrahamu -mɔ -bi, ε 'te kuo la Nyisva □wlv yi, -ε mɔ, -ti -mu', Nyisva hla la, ε di la□a 'ni nu. -E -bi 'ki, -ti a 'mu, Nyisva hla la, ε nu la□a ni, Abrahamu 'ε -he ke dako -huɔhuɔ a 'ba. -Ti ni -do a 'mu, ε nɔ- Nyisva hla la□a yi, ε wen: «-Na 'yonu a 'yonu di -huan 'ni -hu.»

19 Ti -mu' -kɔ 'yri Nyisva hlaa la 'u□v -ti a 'mu yi, Abrahamu a 'yri a -wli ni □hun, ε nɔ- mi la 'ki □ce mɔ. E yi la□a ni, -ε mɔ, ε ku la ni diaki, 'ti- 'a nuɔba Sara, ε 'yi la 'yukode. Kεε, 'a 'kl' 'yi la 'li -we, 'ki bu kuo la Nyisva □wlv yi.

20 E yi la□a ni, -ε mɔ, de -mu', Nyisva pu la 'li□i, ε di la□a 'ni kɔ, ε 'ni -pu□v la□a gble. 'A □wlv a yukuole -nyi la□a 'kl, 'ε pi la Nyisva 'nyre le.

21 E pu la□a □haan-ti, -ε mɔ, Nyisva kɔ la 'kl, 'ki de -mu', ε pu la 'li□i, bu nu la□a.

22 -Te ε kuo la Nyisva □wlv yi, nɔ- nu□o, Nyisva 'ε 'sii la 'u□v yi, 'ki 'u 'a dɔnu ye'.

23 -Ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -ε mɔ, Nyisva 'sii la 'u□v yi, 'ki 'u 'a dɔnu ye', ε 'yi ε ni -do a -ta' 'pa- v 'yi la□a cri.

24 U 'cri la□a ni, 'ki 'u -aan -ta' -we. 'Bu mɔ, □ba kuo Nyisva □wlv yi, -ε -ha 'li -aan Kukonyɔ -Yusu 'kukonyibli 'nyi, 'ti-, -ε -ha□a 'klo, -ε -bi ε di□e 'ni nu, -a 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u□v ye'.

25 -Yusu a 'mu, Nyisva -ha la□a ni, -ε di□e nu, ε 'mu 'ku, -aan de 'kuku a -ti, 'ti- 'ε -ha la□a 'klo, -ε di□e nu, ε 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dɔnu ye'.

5

-A kɔ Nyisva 'hven-, -a ween ki bu

1 E mɔ □han-ti □ni, Nyisva 'sii 'u -a mu yi, 'ki 'u 'a dɔnu ye', -kɔti -a kuo □ne □wlv yi. Nɔ- nu□o, -a kɔ□o 'hven-, □a ween ki bu, 'ki 'u de -mu', -aan Kukonyɔ -Yusu 'Klɔv nu a -ti.

2 -E -bi -Yusu 'Klɔv a 'mu, nɔ- kla 'hru yi, 'ki -ba 'mɔε Nyisva yre, ε 'mu -a mu □haande -mɔ nu, 'ki 'li daduƆe 'kwli, -ε nu□o, -a kuo □ne □wlv yi. □Haande a 'mu, ε nɔ- -a 'ble kva -teε. 'Ya 'u 'lu de, -a ni dɔdu, -kɔti -a yi□e ni -teε, □a yi□i -ple, -ε mɔ, Nyisva di□e 'ni nu, -a 'mu -ti a 'yi'buɔba kɔ, -te ε -nu, 'ε kɔ -ti a 'yi'buɔba.

3 Ɛ 'yɪ ɛ nɪ -do a 'mʊ 'pa-, 'a dɔdɔ 'nɪ -nuŋo lɪ -a mʊ, kɛɛ, -a ni dɔdɔ -wɛ, 'kɪ 'lɪ ŋhʊɛn a 'yiye 'kwli, -kɔtɪ -a yiŋɛ nɪ, -ɛ mɔ, ŋhʊɛn -mʊ', 'a 'yiye, ɛ yɪ -a mʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ -ba 'nyɪ ŋwɔ a 'lɪla.

4 ŋwɔ a 'lɪla a 'mʊ, ɛ niŋɛ nɪ, ŋa yɪ 'lɪ -tɪ -wɛ. 'Bʊ mɔ, ŋba -wɛ 'lɪ -tɪ, -ɛ -bɪ -a kuo nɛ ŋwɔ yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa -hla, ɛ diŋɛ 'nɪ nu.

5 'Bʊ mɔ, ŋba yɪ ŋwɔ a yɪkuole lɛ nɪ ni, ɛ 'yɪ 'hɪŋɪ 'lɪ -wɛ, bʊ mɔ dadɔ, -ɛ nuŋo, Nyɪsʊa tɔɔ ŋnɛ -a mʊ yɪ, -tɛ ɛ nu -aan nʊɛlɛ, 'ɛ -nyɪ -a mʊ 'a -Hihɪu*. 'A -Hihɪu a 'mʊ, nɔ- kɔ 'kwli ɛ naa 'lɪ, 'ɛ tɔɔ ŋnɛ -a mʊ, 'kɪ 'lɪ -aan ŋwɪ kɪ, -ɛ mɔ, ɛ nʊɛ nɛ -a mʊ ni diaki.

6 Iin, ti -hi la a ti 'yri, -a 'yɪ la 'klɪ -kɔ, 'kɪ -ba wa la. Kɛɛ, ti -bʊ 'yri, -Yusu 'Klɪsʊ, nɔ- di, -ɛ 'kʊ, 'kɪ 'v -a mʊ -tɪ'wɫanyʊ a -ta'. Ti, Nyɪsʊa wa la 'nyre, nɔ- kɔ 'yri -Yusu 'kʊs la 'v.

7 -A yiŋɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ kla 'mʊ, 'kɪ nyiblo -bɪ bʊ 'kʊ, 'kɪ 'v 'a 'bɪ a -ta', 'yɛ ŋbɪ a 'bɪ a 'mʊ, ɛ mɔ ŋhaannyiblo, -ɛ ŋtui 'v tete. 'A 'bɪ a 'mʊ, 'bʊ yɪ ŋhaandɛ nɪ ni, -baklɛ, nyiblo ŋdʊ -wɛ 'lɪ bʊ wen bʊ 'kʊ, 'kɪ 'v 'a -ta' nɪ.

8 Kɛɛ, -Yusu 'Klɪsʊ 'kʊ nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta', -tɛ -a 'tɛ mɔ la -tɪ'wɫanyʊ. Kɛ- Nyɪsʊa nu -a mʊ 'a nʊɛlɛ gbagbʊ a yɪtɔɔlɛ.

9 -Yusu 'Klɪsʊ a 'mʊ, -ɛ 'kʊs 'v -aan -ta', 'a -hlɔ a -tɪ, Nyɪsʊa 'ɛ nuŋo, ŋa 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v ŋv yɛ'. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, -ɛ -bɪ -a pʊŋv ŋhan-tɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsʊ di -a mʊ 'nɪ wa, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a yɪv a pʊpʊs -mɔ.

10 Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ -a 'tɛ yraa la Nyɪsʊa, Nyɪsʊa nu laŋa nɪ, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, ŋa -mʊɛ, ŋa kɔ kɪbʊwɛɛnɛ, -ɛ nuŋo, 'a 'Yʊ -Yusu 'Klɪsʊ 'kʊ nɪ -aan -ta'. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, -a pʊŋv ŋhan-tɪ, -ɛ mɔ, ɛ di -a mʊ 'nɪ wa pepɛ, -kɔtɪ 'a 'Yʊ a 'mʊ, ɛ -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hri 'klo.

11 'Ya 'v 'lu de, -a ni dɔdɔ, Nyɪsʊa a -tɪ. -Aan Kʊkʊnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ, nɔ- nuŋo, ŋa ni dɔdɔ. Nɔ- -nuŋo -wɛ, -a kɔ Nyɪsʊa 'hʊɛn-, ŋa -mʊɛ, ŋa kɔ kɪbʊwɛɛnɛ. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ nɪ 'mʊ.

Adamv kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-

12 Yɪ-hɛ-nyre a ti 'yri, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ Adamv, nɔ- 'wɫa la -tɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɛ'. Nyiblo nɪ -do -nu laŋa. 'A -tɪ a 'wʊwɫa a 'mʊ, nɔ- ya 'nɛ- dɛ 'kuku 'klo kɪ, dɛ 'kuku a 'mʊ, 'ɛ ya 'kʊkʊs. Ɛ nɔ- nuŋo, 'kʊkʊs 'ɛ yɪ nyibli a pepɛ yɛ, -kɔtɪ nyibli a pepɛ nu dɛ 'kuku.

13 Yɪ-hɛ-nyre a ti 'yri, nyibli ni la dɛ 'kuku, 'tɪ- Nyɪsʊa 'ɛ -nyɪ la 'a teteMoise. -Tɛ tete 'yɛ la 'nɛ- 'klo kɪ nɪ nɪ, Nyɪsʊa 'nɪ 'betiŋɛ la dɛ 'kuku, -tonyibli ni la a -tɪ.

14 Kʊɛ 'lɪ Adamv a ti 'yie bʊ, -bʊ yɛ Moise a ti kɪ, 'yɛ ŋbɪ Nyɪsʊa bʊ 'yɛ nɪ 'beti la dɛ 'kuku a -tɪ, 'kʊkʊs kɔ la nyibli win kɪ. Adamv 'yɪ la 'v Nyɪsʊa 'v ŋtuu -nɪ. -ɛ -bɪ -tɛ 'a dɛ 'kuku nɪ la 'mʊ, nyibli a -nɛ 'yɪ la 'mʊ lɛ -nɪ, kɛɛ, 'kʊkʊs kɔ la ŋnu win kɪ.

Adamv, nɔ- pʊ nyibli -hʊɔhʊ a 'hru yɛ', -Yusu 'Klɪsʊ 'ɛ pʊ nyibli -hʊɔhʊ a 'hru yɛ' -wɛ.

15 Kɛɛ, v nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, v nɪ dʊdʊɔ yɛ. ŋHaandɛ, Nyɪsʊa nu -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, ɛ 'yɪ Adamv a dɛ 'kuku yɪ 'wɪ. Nyiblo nɪ -do a 'mʊ, -ɛ mɔ Adamv, 'a dɛ 'kuku a -tɪ, nyibli -hʊɔhʊ 'v 'kʊkʊs lɛ. Kɛɛ, Nyɪsʊa a ŋhaandɛ, ɛ ni -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, ɛ -hi 'v nɪ. ŋHaandɛ a 'mʊ, nyiblo nɪ -do -mʊ', -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nuŋo nyibli -hʊɔhʊ -mɔ.

16 ŋHaandɛ, Nyɪsʊa ni nyibli -mɔ, dɛ ɛ yɪ -a mʊ -nyɪ, ɛ nɪ 'dɔ. Dɛ 'kuku, nyiblo nɪ -do -nu, dɛ ɛ yɪ -a mʊ -nyɪ, ɛ nɪ 'dɔ -wɛ. Nyiblo nɪ -do -mʊ', 'a dɛ 'kuku nuŋo nɪ, 'ɛ -hɛ -tɪ'wɫanyʊ, Nyɪsʊa a -bati 'ɛ klɔŋɔ. Kɛɛ, Nyɪsʊa 'bʊ yɪ nyibli ŋhaandɛ -mɔ nɪ ni, 'yɪ ŋbɪ v nu yɪnyre-teblɪ -hʊɔhʊ, ɛ yɪ 'sɪi 'v ŋnu yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnʊ yɛ', 'kɪ -bati 'yɛ nɪ klɔ ŋnu.

17 'E mō □han-ti, nyiblo ni -do, nō- nu de 'kuku, 'kōkōu 'e kōō ke nyibli a pepe win ki, nyiblo ni -do a 'mu, 'a -ti. KEE, nyiblo -bi -mu', -e mō -Yusu 'Klisu, 'a -kvan ni 'do. Nyibli -mu', Nyisva ni □haande -huohui -mō', 'ti-, -u 'sii 'u yi, 'ki 'u□u ye', -Yusu 'Klisu a -ti, u di kō 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li, 'ti-, u di 'wi bodiōpu kō 'kūnpu 'huen- yi. -E -bi -tebli a pepe a 'mu, -Yusu 'Klisu a -ti □niō, Nyisva 'e ni -a mō□ō -mō.

18 'A -ti, -a yi□i 'ni 'ye, -e mō, Nyisva a -bati klo nyibli a pepe ni, nyiblo ni -do, -e mō Adamu a de 'kuku a -ti. KEE, nyiblo ni -do -bi -mu', -e mō -Yusu 'Klisu, -e nu □haande, e yi -heē nyibli a pepe, -bati 'ni □ha □nu klo, 'e yi □nu □haan'klo -nyi.

19 E mō -tēē, Nyibli -huohui -he -ti'wlanyu, -kōti nyiblo ni -do 'yi 'u Nyisva 'u □tuu -ni. KEE, nyiblo ni -do -bi -mu', -e mō -Yusu 'Klisu, e nu□o ni, nyibli -huohui 'u 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', -kōti e nō- mō -bi, e □tuu 'u Nyisva ni.

20 Nyisva -nyi nyibli tete ni, -e di□e nu, u 'mu□u yru, -e mō, 'waa ynyre-tebli -hu ni. 'Bu mō, □ba yi□i ni yru, -e mō, -aan ynyre-tebli -hu -ni, -e -bi -a yru□e ni -we, -e mō, Nyisva a □haande, e nu -a mu -mō, 'ki 'li dadōke 'kwli, e bii ki, 'e -hi 'u -aan ynyre-tebli 'u.

21 -Te de 'kuku ni la, 'e kōō la nyibli win ki, 'ti- 'e 'ile la □nu le, ke- Nyisva a □haande ni, 'e kōō nyibli win ki, 'ti- 'e yi 'u □nu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', -a 'mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li kō. -Aan Kōkōnyō -Yusu 'Klisu, nō- kla 'hru a 'mu yi.

6

-A kō -Yusu 'huen-, -a 'ku ni, □a 'hri 'klo

1 -Bakle, nyiblo □du di 'ni 'beti -ni: «'Bu mō, 'bu ni 'mu le, □bi -ba 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -e di□e nu, Nyisva a □haande, e ni -a mu -mō, 'ki 'li dadōke 'kwli, e 'mu kle -bii -ni de?»

2 'Klo -mō 'klo. E 'ni -ni□i 'mu le ni. E 'wi yi, -a 'ku ni, 'ki 'u de 'kuku -mō'. De 'kuku 'yi 'ki yi -bleē -ni, bu kōō ne -a mu win ki de. -A 'yi yi -bleē -ni, -ba 'cibi 'u de 'kuku a nunuo.

3 □Bi a 'yi□i -yi, -e mō, -te u pu -a mu 'nie 'lu, -a kō -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -mūe ni. E □hen 'nyre, -te e nu la, 'e 'ku la, ke- -a -nu, □a 'ku -we.

4 -E -bi -te u nu la 'u 'a 'u-hiua, -aan 'mumu, ke- u nu 'u -aan 'u-hiua -we, -e di□e nu, -aan 'Bai Nyisva 'mu -a mu 'klo yrayru -nyi, -te e -nu, 'e -ha 'li -Yusu 'Klisu 'kōkōnyibli 'nyi, 'e -nyi□e 'klo yrayru, 'ki 'li 'a -ti a 'yi'buua a 'kl 'kwli.

5 'A -ti, -aan 'kōkōu 'wi- 'a 'kōkōu yi. -E -bi e kō -a mu 'huen-, -a -mūe ni. -Te Nyisva -nu, 'e -ha 'li□i 'kōkōnyibli 'nyi, 'e -nyi□e 'klo yrayru, ke- e di nu, e 'mu 'li -a mu 'kōkōnyibli 'nyi -ha -we, 'ti- e 'mu -a mu 'klo yrayru -nyi.

6 -Ba kō 'a leyuyruo, -e mō, -te -Yusu 'Klisu 'kuu la 'u tugbe 'yie, -aan 'klo 'ka, -a ni la, Nyisva kōō la 'u□u tugbe 'yie -we, -e di□e nu, -aan 'klo 'ka a 'mu, e 'mu bu -we, -a 'ni □ha 'ki de 'kuku a □koyo' pa de,

7 -e nu□o, 'bu mō, nyiblo a 'klo 'ka 'bu 'ku, de 'kuku 'yi 'ki□i 'kl ki -kōō -ni de.

8 -Te -a 'ku, -a kō -Yusu 'Klisu 'huen-, -a yi□e ni, -e mō, e kō -a mu 'huen-, -a di ni 'klo.

9 -A yi□e ni -we, -e mō, -Yusu 'Klisu -hōn 'li 'kōkōnyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. 'Klo -mō 'klo, e 'ni 'ku□u 'ki ni de. 'Kōkōu 'yi 'ki□i 'kl ki -kōō -ni de.

10 E 'ku ni, -e di□e nu, de 'kuku 'ni □ha -a mu 'kl ki -kōō -ni. 'A 'kōkōu mō 'wō ni -do, e 'yi 'wi ni 'huen 'pa-. -E -bi -te ti ne -bu, -te e te yi bu, 'ki e ni 'u Nyisva 'hwi. E kō Nyisva 'huen-, u -mūe ni.

11 -ε -βι 'κτι 'υ 'a mu -mω, δε ni -do, ε no- πνω. Ba ko 'a yiyie, -ε mω, a 'ku ni, 'κτι 'υ δε 'kuku -mω. De 'kuku 'yi 'κτι 'a mu 'kli ki -kωω -ni. Ba yi[ε -we, -ε mω, a ni 'klo, a ko Nyisva 'huen-, 'a -mυe -we, -kōti a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mυe ni.

12 -ε -βι -te ε ni 'mu le, a 'ni 'wēen 'li[ti ki, 'klo -mω 'klo, 'κti δε 'kuku bu kōω ne 'a mu 'kli ki. Yinyre-tebli -mu', 'aan [wli -hυe, a 'ni 'kuee 'li[ti [wien. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mω, a di 'ni 'ku.

13 Yruyru, a 'ni 'wēen 'li[ti ki de, 'κti δε 'kuku bu 'ye 'hru, 'κti 'li 'a mu 'li, 'κti ba nu de -huan. Kee, de, a ko ba nu, ba -nyi 'aan dionu Nyisva, -kōti ε 'wi yi, a 'ku ni, 'ti- 'a 'hri 'klo, 'κti 'li 'klo yrayru 'kwli. Ba -ha 'aan dionu pepe, 'κti 'υ Nyisva -mω, ε 'mu 'li 'a mu 'li -naa -ni, a 'mu 'a -kuan nu.

14 A -ti, δε 'kuku 'ni 'kōω 'li 'a mu win ki de, -kōti ε 'yi tete a 'υ[tuule 'pa-, ε 'ni -nu[ο li[ti, a 'ni 'sii[ε 'υ yi, 'κti 'υ Nyisva ye'. Kee, Nyisva nu 'a mu [haande -mω, 'κti 'li daduke 'kwli. E no- nu[ο, 'a 'sii 'υ yi, 'κti 'υ Nyisva ye'.

-A mō Nyisva a [koyo

15 -Bakle, nyiblo [du di[ε 'ni hla, -ε mω: «Nyisva a [haande -mu', ε ni -a mu -mω, 'κti 'li daduke 'kwli, no- we -a mu, ε 'yi tete a 'υ[tuule 'pa-, ε 'ni -wa[α li -a mu. -Te ε ni 'mu le, -ε -βι -a ko 'hru, 'κti -ba nu de 'kuku.» 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: 'Uun-, ε 'yi 'mu le -ni.

16 Ba ko 'a yiyie, -ε mω, 'ba -nyi 'aan dionu nyiblo, 'ba pu le, a di 'υ[υ 'ni [tuu -ni, -ε -βι a -he nyiblo a 'mu, 'a [koyu. 'Bu mω de 'kuku, 'bu kōω ne 'a mu win ki, -ε -βι a mω de 'kuku a [koyo, -ε -βι a bleε 'kukuu yi. Kee, 'bu mω, 'ba yi 'υ Nyisva ni [tui -ni, -ε -βι a mō Nyisva a [koyo, 'ti- ε di 'υ 'a mu yi 'ni 'sii -ni, 'κti 'υ 'a dionu ye'.

17 Ti -hi la, a mō la de 'kuku a [koyo. Kee, Nyisva a 'wio, -kōti 'a -ti a -tee -mu', υ tōω ne 'a mu, a 'ble[ε kva -tee, 'ti- 'a [tuu 'υ Nyisva 'υ.

18 A 'yi 'κti de 'kuku a [koyo 'pa-. Nyisva [gble 'a mu ni. -ε -βι ε no- ko [koyo a -he 'κti, -ε di[ε nu, a 'mu de -mu', -ε 'sii 'υ yi nu.

19 'N ri[ti [koyo a de yi, -ε di[ε nu, a 'mu[υ le yru -tee. Ti -hi la, a -ha la 'aan dionu ni pepe, 'κti ba nu la 'a -ne yinyrede [du. -Te a nu la, 'a -ha la 'aan dionu, 'κti ba nu la yinyre-tebli, ke- ba nu, ba -nyi 'aan dionu a pepe Nyisva, ba mō 'a [koyo, -ε di[ε nu, a 'mu de -mu', -ε 'sii 'υ yi nu, 'aan nunu-tebli a pepe 'mu 'li yre -we -tee.

20 Ti -hi la a ti 'yri, -te a 'tε mō la de 'kuku a [koyo, a 'ni -hie[ε la de -mu', -ε 'sii 'υ yi 'lu -mō le.

21 Ti a 'mu 'yri, a ni la yinyre-tebli, -ε ko -tu ni ke 'a mu. De a 'di -βι a -ha 'li[ti 'kwli li? -Tebli a 'mu, ε ni[ε ni, nyibli 'υ 'koku le, 'υ hlye Nyisva -mō le.

22 -ε -βι -te ti ne -bu, a 'yi 'κti de 'kuku a [koyo 'pa- de. Nyisva [gble 'a mu ni, a -he 'κti 'a [koyo. [Haande a -he 'li[ti 'kwli, no- mō 'aan nunu-tebli 'sii 'υ yi, 'ti- Nyisva di -nyi 'a mu 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li.

23 Nyiblo 'bu nu de 'kuku, ε bleε 'kukuu yi. 'Koku a 'mu, -ε mō Nyisva a -molehlole, no- mō de 'kuku a 'pele. Kee, Nyisva -mō -βι, ε -nyi -a mu 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li, 'κti 'li daduke 'kwli. 'Klo yrayru a 'mu, no- mō, -a ko -aan Kōkōnyo -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -mυe ni.

7

Tete 'ye 'κti -a mu 'kli ki -kōω -ni de

1 'Na 'daiyinu -na, 'a mu -mu', -υ yi tete, 'a mu 'n yi 'li -mō -hlee -ni. 'Bi a yi[ε ni, -ε mω, nyiblo -bu, -ε ni 'klo, tete kōω [ne 'kli ki. Kee, nyiblo 'bu 'ku, -ε -βι tete 'yi[ti 'kli ki -kōω -ni de.

² ▯bu pu ▯u nugba ko 'a nyibvu 'huen- a de yi. Nugba 'bu ko nyibvu, e 'yi 'hru -ko 'ki bu hie 'u ▯u bu, bu mu nyibvu -bi ko, 'bu mo, 'a nyibvu a 'mu, 'bu 'tie ni 'klo, -koti e 'yi tete 'pa-. Kee, 'a nyibvu, 'bu 'ku, -e -bi nugba a 'mu, e ko 'hru, 'ki bu mu nyibvu yrayru -bi ko. E 'yi ▯ja.

³ Kee, nyibvu a 'mu, bu 'tie ni 'klo, 'ti- 'a nugba 'bu hie 'u ▯u bu, 'bu ko nyibvu -bi, -e -bi tete wen 'ni, e nu -wlawli. Kee, 'a nyibvu 'bu 'ku, -e -bi 'hru pe 'u bu, 'ki bu mu nyibvu -bi ko. E 'yi ▯ja. 'Bu ko nyibvu -bi, e 'yi -wlawli -nu.

⁴ 'Na 'diaynu -na, ke- 'aan de ni 'mu. Tete 'yi 'ki 'a mu 'kli ki -koo -ni de. E 'wi yi, a 'ku ni, -koti ti -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klisu 'ku la, 'aan 'mumu, a 'ku la ni -we. -E -bi e no- ko 'ki 'a mu, ▯wi yi, -te nyibvu yrayru ni 'mu. -Yusu 'Klisu, no- Nytsua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo. 'A -ti, no- koo 'ki -a mu win ki, -e di▯e nu, -a 'mu yno-kuan nu, 'ki 'u ▯u -mo.

⁵ Ti -hi la a ti 'yri, de -mu', -aan ▯gbetu, -a -hve la, e no- -a ni la. Ti a 'mu 'yri, tete tve la -a mo▯o ni, -e mo, de -a ni la, e mo la de 'kuku ▯nu. De 'kuku a 'mu, tete too la -a mu, e no- -a -hve -ba nu la. De 'kuku a 'mu, e no- ni la 'li -a mu -kuan 'li, e no- gbe la 'li -a mu 'kukuu a 'hru wlon.

⁶ Ti -hi la a ti 'yri, tete nu la -a mu 'a ▯koyo -mo. Kee, -te ti ne -bu, e 'yi 'ki -a mu 'kli ki -koo -ni de. E 'wi yi, -a 'ku ni. -E -bi -te ti ne -bu, Nytsua a -Hihiu* tve ne -a mu 'hru yrayru, 'ki -ba nu Nytsua a -kuan. -A 'ni -nu▯o 'ki Nytsua a -kuan de, 'ki 'li 'hru 'ka wlon, -koti u 'cru la 'li Nytsua a teterien 'kwli.

Tete tve ne -a mu ni, de- mo de 'kuku

⁷ -Bakle, nyiblo ▯du di▯e 'ni hla, -e mo: «Moise* a tete, e mo de 'kuku ▯nu.» 'Uon-, e 'yi 'mu le -ni. Tete, no- too 'mu, de- mo de 'kuku. 'Bu 'yi wen▯e 'cru, 'ki 'li teterien 'kwli, -e mo, ▯ni 'tuo 'li -na 'bi a kukode ca -mo, 'n 'yi wen 'li▯i -we, ▯bu yi wen▯e, -e mo, de a 'mu, e mo de 'kuku ▯nu.

⁸ -Te tete too 'mu, -e mo, de a 'mu, e mo de 'kuku ▯nu, -e -bi de 'kuku 'ye 'hru, 'ki 'li 'mu 'li, 'e nu▯o, ▯bu -hve ▯bu nu 'a -ne yinyrede, 'e ▯tu -wlu, 'ki 'li 'na ▯wb ki. Tete 'bu 'yi 'u -ni, -e -bi de 'kuku 'yi 'kli -ko.

⁹ Ti -hi la, -te 'n 'ye la tete ni yi, 'na ▯wlu 'ni -ye▯e la 'mu -ti. E ▯hen 'nyre, 'ki 'li 'na dionu 'yi, 'n mu'e la Nytsua yre; e 'wi yi, 'n ni la 'klo. Kee, -te 'n yru Nytsua a tete le, -e -bi 'n -hve ▯bu ▯tu de 'kuku a nunuo -wlu, 'e nu▯o, 'ni hloo Nytsua -mo le; e 'wi yi, 'n 'ku ni.

¹⁰ Nytsua -nyi nyibli tete ni, -e di▯e nu, u 'mu ▯haan'klo ko. 'Mo -bi, tete a 'mu, e 'klo 'mu ni. 'A -ti, 'n ble'e 'kukuu yi.

¹¹ -Te 'n 'win la tete a 'mu, -e -bi de 'kuku 'ye 'hru, 'ki 'li 'mu 'li, 'e kaa 'mu, 'ni nu yinyrede. -E -bi 'n ble'e 'kukuu yi, de 'kuku a -ti.

¹² 'A -ti, 'ki tete -hon 'li Nytsua -mo. 'A -ne tete bu 'sii 'u yi, 'ti- 'e no yi.

¹³ ▯Bi e ▯hen 'nyre, -e mo, ▯haande, -e mo tete, e 'la 'mu ni? 'Uon-, e 'yi le -ni. De -mu', -e 'la 'mu, no- mo de 'kuku. De 'kuku a 'mu, 'ki e naa 'li ▯haande, -e mo tete 'kwli, 'e 'la 'mu. Ke- e ni 'mu, -e di▯e nu, -a 'mu▯u yi -te, -e mo, de 'kuku mo de 'kuku ▯nu. 'A -ti, -te tete pi le, nyiblo 'ni 'nuo 'li de 'kuku, -a yi▯i 'ni 'ye, -e mo, de 'kuku nyre yi, 'e -hi 'u 'a -ne ▯dedede 'u.

-A -hve -ba nu ▯haande, kee, yinyrede, no- -a ni

¹⁴ -A yi▯e ni, -e mo, 'ki tete -hon 'li Nytsua -mo, kee, 'mo -bi, 'n 'yi 'kli -ko, 'ni -he de 'kuku a ▯koyu.

¹⁵ 'Nt -yru▯o li de -mu', 'n ni le. 'Nt -nu▯o li de -mu', 'n -hve, kee, de -mu', 'n 'ye ni -hva, e no- 'n ni.

¹⁶ -Te 'n ni de -mu', 'n 'ye ni -hva, e tve 'mu ni, -e mo, 'n yru▯o le, -e mo, tete mo ▯haande ▯nu. 'N ko tete 'huen-, -a pe ni.

17 'A -ti, yunyrede -mu', 'n ni, ε 'yi 'mɔ 'pa-, 'ni -nu□o li□i, keε, de 'kuku, -ε ni 'li 'mu 'li, ε nɔ- 'tui 'mu, 'ni ni yunyrede a 'mu.

18 'Mɔ -bu, -ε mɔ -ti'wlanɔ, 'n yi□e ni, -ε mɔ, 'ki 'li 'mu 'li, □haande 'yi 'li -ni. 'N -hve□e ni diaki, 'ki □bu nu wen □haande, keε, 'n 'yi 'kli -kɔ, 'ki □bu nu□o.

19 'A -ti, □haande -mu', 'n -hve □bu nu, 'ni -nu□o li□i. Keε, yunyrede -mu', 'n 'ye ni -hva, ε nɔ- 'n ni.

20 De -mu', 'n 'ye ni -hva □bu nu, 'bu mɔ, 'ni yi□i ni ni, ε □hen 'nyre, ε 'yi 'mɔ 'pa-, 'ni -nu□o li□i, keε, de 'kuku -mu', -ε ni 'li 'mu 'li, ε nɔ- 'tui 'mu, 'ni ni□e.

21 'A -ti, de 'n yi 'ye, 'a -ne ti, nɔ- mɔ: 'Bu mɔ, 'ni -hve □bu nu □haande, yunyrede ni -do, nɔ- 'n -we 'li □bu nu.

22 ε □hen 'nyre, 'ki 'li 'na □wɔ a pepe ki, 'n -hve wen□e ni, □bu □tuu wen 'b Nyisva a tete 'u.

23 Keε, 'mɔ -bu, -ε mɔ -ti'wlanɔ, 'n yi□i ni 'ye, -ε mɔ, □wɔ -hvan ni 'li 'mu 'li. □Wɔ -hvan a 'mu, ε kɔ □haan□wɔ 'hven-, v 'yi -pe. □Wɔ -hvan a 'mu, ε nu 'mu de 'kuku a □koyu -mɔ.

24 De- kɔ 'na nyai □ti 'mu le 'li? De 'kuku -ni 'li 'na □wɔ ki, 'ki ε gbe 'li 'mu 'kuɔle'. Nyiblo a 'di -bi, -ε di 'mu □gble 'li?

25 Nyisva a 'wio. ε nɔ- naa 'li -Yusu 'Kɔsu 'li, 'ε □gble 'mu, 'ki 'li de 'kuku a 'kli bu.

-Ti 'n -hve □bu hla wen, ε nɔ- mɔ: 'na □haan□wɔ -hve bu □tuu 'b Nyisva a tete 'u. Keε, 'na □wɔ -hvan -hve bu kɔe de 'kuku □wien.

8

-Ba -ha Nyisva a -Hihiu me le, bu naa ne -a mu*

1 'A -ti 'ki, nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Kɔsu □wɔ yi, 'kɔ -mɔ 'kɔ, Nyisva a -bati 'yi 'li□i 'li -we, bu kɔ □nu,

2 -kɔti -te ti ne -bu, Nyisva a -Hihiu a 'kli, nɔ- neε ne -a mu. -Hihiu a 'mu, nɔ- yi -a mu 'kɔ yrayrɔ -nyi, kɔ, nɔ- ni□e, -a kɔ -Yusu 'Kɔsu 'hven-, □a -mve. -Hihiu a 'mu a 'kli, nɔ- nu□o, 'ki de 'kuku a 'kl 'yi 'ki -a mu win ki -kɔ -ni de. De 'kuku a 'kli a 'mu, nɔ- gbe 'li nyibli 'kuɔle, ε □hen 'nyre, Nyisva a -molehlole.

3 Moise a tete 'yi la 'kli -kɔ, 'ki bu -we la de 'kuku a 'kli bu, -kɔti -a mu -tonyibli, -a 'yi 'kli -kɔ, 'ki -ba □tuu 'u tete a 'mu 'u. Keε, de -bu, tete 'yi la 'li nunuo 'li -we, Nyisva, nɔ- nu□o. -Te ε nu 'a nunuo, ε nɔ- -bu: ε lee 'ne- 'a 'Yu -Yusu 'Kɔsu 'kɔ ki, -Yusu 'Kɔsu a 'mu, 'ε -he -tonyiblo. 'A -plahɔ 'wi -a mu de 'kukununyɔ a -plahɔ yi, keε, ε 'yi de 'kuku -nu, 'kɔ -mɔ 'kɔ. ε di la ni, ε 'mu la 'ku -aan de 'kuku a -ti. 'A 'kukɔv tve □ne nyibli ni, -ε mɔ, Nyisva yraa de 'kuku ni. Nɔ- nu□o, yrɔ, Nyisva di wen -a mu le -pɔv -ni, -Yusu, nɔ- ε pɔv □ne le.

4 Nyisva nu□o ni, -ε di□e nu, -a 'mu 'kli kɔ pepe, de -mu', 'a tete tve ne -a mu, -a 'mu□v nu. -A 'ni -kve□e 'ki -aan diɔv a 'lule-hihie □wien le, -ε mɔ -aan □wɔ 'li, keε, Nyisva a -Hihiu, nɔ- -a -he me le, 'ki bu naa ne -a mu, 'ε ni□e, □a kɔ 'kli, 'ki -ba □tuu 'v Nyisva a tete 'u.

5 Nyibli -mu', -v yi 'waa diɔv a 'lule-hihie □wien le kɔe, de -mu', 'waa □gbetɔ, v -hve, ε nɔ- v □mve le 'a -ne ti. Keε, nyibli -mu', -v yi Nyisva a -Hihiu □wien le kɔe, v nu- -mɔ -bi, de -mu', Nyisva a -Hihiu -hve, ε nɔ- v □mve le 'a -ne ti.

6 Nyibli -mu', -v yi 'waa 'lu-mole-hie-tebl □wien le kɔe, 'a -ne ti, 'hru -mu', -ε kɔ wɔn v ni 'u, ε nɔ- mɔ 'kukɔv a 'hru. Keε, nyibli -mu', -v yi

Nyɩsɩva a -Hihɩu a -tebli 'lu -mɔ le -hie, Nyɩsɩva yɩ -nyi ɩnu 'klo yrayɩɩ kɔ plo a bleele,

7 -ε nuɩo, nyibli -mu', -v yɩ 'waa 'lu-mɔle-hie-tebli ɩwien le kɩe, v nu- yraa Nyɩsɩva. U 'ni ɩtuuɩo 'v Nyɩsɩva a tete 'v, 'v 'yɩ 'klɩ -kɔ, 'kɩ bu ɩtuu 'v tete a 'mu 'v.

8 Nyibli -mu', -v yɩ 'waa ɩwɩ 'kɩ ɩwien le kɩe, v 'ni -bleeɩe li Nyɩsɩva a plo.

9 'A mu -mɔ -bi, a 'ni -kɩeɩe li 'aan ɩwɩ 'kɩ ɩwien le, kɩe, Nyɩsɩva a -Hihɩu, nɔ- a yɩ ɩwien le kɩe, -kɔti Nyɩsɩva a -Hihɩu a 'mu, 'kɩ ε ni 'v 'a mu ke'. Nyiblo 'bu ni 'v, Nyɩsɩva a -Hihɩu a 'mu, -ε mɔ -Yusu 'Kɩsɩ a -Hihɩu -we, 'bu 'yɩ 'vɩv ke' -ni, -ε -bi ε 'yɩ -Yusu 'Kɩsɩ a nyiblo 'pa-.

10 -Yusu 'Kɩsɩ 'bu ni 'li 'aan ɩwɩ kɩ, -ε -bi 'a -Hihɩu yɩ -nyi 'a mu 'klo yrayɩɩ, -ε nuɩo, Nyɩsɩva 'sii 'v 'a mu yɩ, 'kɩ 'v 'a dɩɩɩ ye'. Ke- ε ni 'mu, 'ye ɩbu 'aan -plahɩ di 'kɩ, de 'kuku a -ti.

11 'Ya 'v 'lu de, Nyɩsɩva a -Hihɩu, -ε -ha 'li -Yusu 'Kɩsɩ 'kɔkɔnyibli 'nyɩ, -ε -haɩa 'klo, -Hihɩu a 'mu, 'bu ni 'v 'a mu ke', -ε -bi ε mɔ ɩhan-tɩ, Nyɩsɩva ni -do a 'mu, nɔ- di 'li 'a mu 'kɔkɔnyibli 'nyɩ -ha -we, 'ti- ε 'mu 'a mu 'huɩ yrayɩ -nyi. ε diɩ'e 'ni nu, 'kɩ 'li 'a -Hihɩu -mu', -ε ni 'v 'a mu ke' a 'klɩ 'kwli.

12 'A -ti, 'na 'dɩayɩnu -na, -a bleε yɩ, -ba nu de -mu', Nyɩsɩva a -Hihɩu -huε. De -bu, -aan ɩwɩ 'kɩ -huε, -a 'yɩ 'a nunuo -kɔ.

13 'Bu mɔ, 'ba yɩ de -mu', 'aan ɩwɩ 'ka -huε ni ni, -ε -bi a hlɔɔ Nyɩsɩva -mɔ le, ε 'wɩ yɩ, 'kɩ a ni 'li 'kɔkɔɩ a 'hru wɩɩn. Keε, 'bu mɔ, 'ba -ha Nyɩsɩva a -Hihɩu mε le, bu -ha 'li 'nyɩre-tebli -mu', -ε ni 'li 'aan ɩwɩ kɩe, -ε -bi a di kɔ 'klo yrayɩɩ.

14 Nyibli a pepe -mu', -v -he Nyɩsɩva a -Hihɩu mε le, 'ε neε ɩnu, nu- mɔ Nyɩsɩva a 'yonu.

15 -ε -bi Nyɩsɩva a -Hihɩu a 'mu, ε 'ni -nuɩo li -a mu ɩkoyo -mu', -v yɩ huannu pie -mɔ, keε, ε ni -a mu Nyɩsɩva a 'yonu -mɔ, 'ti- 'ε niɩe, ɩa pi le, -ε mɔ, Nyɩsɩva, nɔ- mɔ -aan 'Baɩ.

16 Nyɩsɩva a -Hihɩu tɩe ɩne -a mu ni, 'kɩ 'li -aan ɩwɩ kɩ, kɔ, ɩa yiɩe, -ε mɔ, 'ε mɔ ɩhan-tɩ, -a mɔ Nyɩsɩva a 'yonu ɩnuɔ.

17 -Te -a mɔ Nyɩsɩva a 'yonu, 'a -ti, yɩɩɔ-tebli -mu', ε ɩtu bu, 'kɩ 'v -a mu -mɔ, ε di -a mɔɩo 'ni -nyi. -A kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'huɩen-, -a mu ε diɩe -nyi, -kɔti -te -Yusu 'Kɩsɩ nu ɩhuɩen a 'yiye, ke- -a ni ɩhuɩen a 'yiye -we. -ε -bi 'kɩ, -a kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'huɩen-, -a di kɔ -ti a 'yi'buɩa.

ɩHaande -mu', -a yɩ -ple

18 'N puɩv ɩhan-tɩ, -ε mɔ, ɩhuɩen -bu, -a yɩ 'ye ti -bu 'yɩ, ε mɔ de 'cɩmε. Nyɩsɩva a -ti a 'yi'buale, ε di -a mu -nyi, ε kɔ ɩhuɩen a 'mu 'huɩen-, v 'yɩ 'li yre 'mumɩe -ni. -Ti a 'yi'buale a 'mu, ε di 'ni 'buɩa, ε 'mu 'v ɩhuɩen a 'yiye 'v -hi.

19 'Klo a pepe yɩ -ple -nyɩɩɩ -mu', -ε kɔ 'kwli Nyɩsɩva di 'v 'a 'yonu pepe' -puɩ -ni, -ε diɩe nu, nyibli a pepe 'mu Nyɩsɩva a 'yonu a -ti a 'yi'buale 'ye.

20 -Tebli a pepe, Nyɩsɩva -nu, 'kɩ ε ni 'li 'kɔkɔɩ a 'klɩ bu. ε di -we bu. Nyɩsɩva a nunu-tebli a 'mu, ε 'yɩɩɩ -huɩa, 'kɩ bu ni wen 'li 'kɔkɔɩ a 'klɩ bu, keε, Nyɩsɩva, nɔ- -ha 'li ɩnu 'a dabu 'nyɩ, -tonyibli a de 'kuku a -ti.

21 Nyɩsɩva a nunu-tebli a 'mu, v yiɩe ni, -ε mɔ, ε di kɔ -nyɩɩɩ ɩdu, Nyɩsɩva 'mu ɩnu ɩgble, 'kɩ 'li 'kɔkɔɩ a 'klɩ bu, 'ti- ε 'mu ɩnu wa. -Te Nyɩsɩva di nu, ε 'mu 'li 'a 'yonu 'kɔkɔɩ a 'klɩ bu -ha, 'ti- ε 'mu ɩnu -ti a 'yi'buale -nyi, ke- ε di nu -we, ε 'mu 'li 'a nunu-tebli 'kɔkɔɩ a 'klɩ bu -ha, 'ti- ε 'mu ɩnu -ti a 'yi'buale -nyi.

22 -A yi□e ni, -ε mo, kuvε 'li 'a -wlu□tuule 'yie bu, -bu ye ti -bu ki, Nyisva a nunu-tebli a 'mu, v ni nyai le, 'ti- 'v yi □huvεn 'ye, 'v 'wi- nugba yi, -ε yi □gbugbla a □huvεn 'ye.

23 Ε 'yi Nyisva a nunu-tebli ni -do 'pa-, v 'ni -nu□o nyai le, -aan 'mumu, -v mo yi-henyibli, ε -nyi 'a -Hihiu*, -a ni nyai le -we, 'ki 'li -aan □wli ki. Kee, -nyrowo -ko 'kwli ε di 'v -a mu pepe' -puv -ni, ε di -nyi -a mu 'hvi yrayri. -Nyrowo a 'mu, ε no- -a yi -ple diaki.

24 Nyisva wa -a mu ni, kee, -tebli a pepe, ε di -a mu -nyi, -a 'tie 'ye□e ni kuvε. Kee, -a kuo □ne □wlv yi, -ε mo, -a di□e 'ni ko. De -bu, -a kuo □wlv yi, ko, -a yi -ple, -ε mo, -a di□e 'ni ko, de a 'mu, 'bu mo, □ba yi wen□e ni 'ye, -ε -bi -a 'yi wen 'ki□i □wlv yi -kuo -ni, -koti -a we 'a kuko -mo. Nyiblo 'bu ko de, 'hru 'yi 'ki 'v bu -pe, 'ki bu kuo □ne □wlv yi, ko, bu -ple□e, -ε mo, de a 'mu, ε di□e 'ni ko.

25 Kee, de -mu', -a 'yee ni kuvε, ε no- -a kuo □wlv yi, □a yi□i -ple. -ε -bi -a ko □wlv a 'lila, □a yi□i -ple.

26 -ε -bi 'ki, Nyisva a -Hihiu, no- yi -a mu -hee -ni, -a mu -bu, -v 'yi 'kl -ko. -Te -a di Nyisva a dida nu, -a 'yi□i -yi. Kee, Nyisva a -Hihiu a 'mu, no- yi 'li Nyisva -mo -hlee -ni, 'ki 'v -aan -ta', 'ki 'li 'a □wlv a pepe ki. -Te ε ni 'a dida, ε -hi 'v -tonyiblo a win ni.

27 Nyisva yi de -mu' ni, -ε ni 'li -tonyiblo a □wlv ki, 'ε yi de -mu', 'a -Hihiu -hve -we, -ε nu□o, 'a -Hihiu a 'mu, ε de Nyisva, 'ki 'v -Yusu a nyibli a -ta', □wi yi, -te Nyisva ni 'a -huhva.

28 Nyibli -mu', -v nve Nyisva, 'ti- Nyisva a 'mu, ε -da, 'ki bu nu 'a -kvan, -a yi□e ni, -ε mo, 'a -ne de, -ε yi 'v nyre, 'ki 'v □nv -mo, Nyisva ni□e ni, □haande 'ε -hven 'li□i 'kwli.

29 -koti kuvε la 'li bu, nyibli -mu', Nyisva -ha 'li, ε pu □nv 'kubia ki, v 'mu -Yusu yi 'wi, -ε di□e nu, 'a 'Yu a 'mu, ε 'mu Yi-heyu' pa, 'ki 'li 'yonu -huvu 'nyl.

30 Nyibli -mu', ε pu 'kubia ki, ε da □nv ni, -ε di□e nu, v 'mu 'a nyibli' pa. Nyibli -mu', ε -da, ε 'sii 'v □nv yi, 'ki 'v 'a dtov ye'. Nyibli -mu', ε 'sii 'v yi, ε di -nyi □nv 'a -ti a 'yi'bvale.

Nyisva a nvele, ε -hi 'v 'a -ne de ni

31 -ε -bi -te ε ni 'mu le, -bi' -a di 'ki pu de 'li? -Te Nyisva ko -a mu 'hven-, -a -pe, nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha 'v -a mu 'hru wlon.

32 Nyisva -ha 'a 'Yu ni -do ni, 'ki bu lee 'ne□e 'klo ki, -ε di□e nu, ε 'mu 'ku, 'ki 'v -aan pepe a -ta'. -Te Nyisva -nyi -a mu 'a 'Yu, -ε -bi ε mo □han-ti, ε di -nyi -a mu 'a -ne □haande □dv -we, 'ki 'li dadvke 'kwli.

33 -A mu -bu, Nyisva pu 'kubia ki, 'ki -ba -he 'a nyibli, nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu yee ne -a mu -ti, -koti Nyisva a □gbetu, no- 'sii 'v -a mu yi, 'ki 'v 'a dtov ye'.

34 Nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu 'be -aan -bati, -koti -Yusu 'Klsv a 'mu, ε 'ku ni, 'ki 'v -aan -ta', 'ti- Nyisva 'ε -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyl, 'ε -ha□a 'klo. -Yusu 'Klsv a 'mu, 'ki ε 'ni 'v Nyisva 'hvi, 'ε de Nyisva, 'ki 'v -aan -ta'.

35 -Yusu 'Klsv nve ne -a mu ni. Ε ko -a mu 'hven-, nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu -hivta -a mu ye, -ε di□e nu, ε 'mu -aan nvele 'kee -ni. 'Bv mo, □ba yi □hven ni 'ye, □ba ko 'kla-wliye'yiva, ko, nyibli 'bu yi -a mu □hven ni □tui, ko, 'kanv 'bu yi -a mu ni ni, □ba 'yi 'huvεpu-tebli -ko, ko, □hwle ko 'kukuv 'bu yre -a mu ni mi, □bi -tebli a 'mu, ε □hen 'nyre, -ε mo, -Yusu 'Klsv 'yi 'ki -a mu -nve -ni de? 'Uvn-, ε 'yi 'mu le -ni. Ε 'tie nve ne -a mu.

36 Ε mo -tee, -aan □hven a 'yiye a 'mu, ε 'wi- -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacriεn 'kwli, -ε mo:
«Nyisva o,

-mō kō -ti, 'a -ne ti, nyibli 'v □mve -aan 'hla le.

'Kī 'h -tonyibli 'yi, -a 'wī- blabl yi,
v gbē 'h 'laale'»

³⁷ 'Ye □bu ē nī 'mū le, -a yi 'bēē 'h 'kla-wliye'yiya 'kwli □tū pepē, 'kī 'h -Yusu 'Klīsu, -ē nūē nē -a mū a 'klī 'kwli.

³⁸ 'N yi□ē nī, -ē mō, ē 'yi □dedede -kō, -bū di -a mū 'yi le -hūhū -nī, -a kō -Yusu 'Klīsu 'hūēn-, -ē di□ē nū, ē 'mū -aan nūēē 'keē -nī. Mō, □ba 'tīē yi -hūnhūn nī pī, -hūv', □ba yi nī 'kūi, ē 'tīē nūē nē -a mū. 'Kūo, kō 'a -nē 'klīkūnīde □dū, kō kīkē a -tēblī kō -nīja a -tēblī 'hūēn-, ē bī 'h yi,

³⁹ kō 'klī, -v nī 'h yakō 'kwli, kō -tūtū bū, kō 'a -nē □dedede, v 'yi 'h□i 'h -wē, bū ka Nyīsuva yi, 'kī bū nūē nē -a mū. Dē -mū', -Yusu 'Klīsu -nū, 'kī 'v -aan -ta', ē tūē nē -a mō□ō yi, -ē mō, Nyīsuva nūē nē -a mū nī.

9

Dē -mū', Nyīsuva pū 'h, 'kī 'v Yīsrākūē, -v mō -Juukūē -mō*

¹ -Tī -bū, 'n hlē, ē mō □han-tī □nīō, -kōtī 'mō -Yusu 'Klīsu a nyīblo □nīō, 'nī -nū□ō hī. Nyīsuva a -Hīhiu* tūē 'mō□ō nī -wē, -ē mō, 'na pūpūwin mō □han-tī □nīō, kō, 'na □wlv 'nī -yēē□ē 'mū -tī.

² 'Wēn 'nī, 'kla-wliye'yiya -hī 'mū wlvn dīaktī, kō, 'na □wlv 'mūē bū,

³ 'kī 'v 'na dakō, -v mō Yīsrākūē -mō, -v mō 'na 'dīayīnū a -ta'. 'Bū mō, 'hru 'bū pē wēn 'v bū, 'n dī wēn□ē 'nī hla -wē, 'kī Nyīsuva bū pū wēn 'mū 'jro yi, kō, bū -hūhū wēn -a mū yre, 'n kō -Yusu 'Klīsu 'hūēn-, 'bū mō, 'bū -wē 'h bū wa wēn 'na 'dīayīnū -mū', -v mō Yīsrākūē.

⁴ V mō Yīsrāē a 'yonū a 'yonū, -ē mō Yīsrākūē a 'bat. Nū- Nyīsuva pū 'kūbā kī, -ē di□ē nū, v 'mū 'a 'yonū' pa, 'ē tōō □nū 'a -tī a 'yi'būbū, 'ē □tū 'yri a gblegble, ē kō □nū 'hūēn-, 'ē -nyī □nū tete, kō, 'ē tōō □nū 'hru, -tē v dī 'a dīdā nū, ē kō, -tē v dī 'v 'a 'v□tūulē nū, kō, 'ē lee □nū dē -mū', ē dī nū, 'kī 'v □nū -mō'.

⁵ Nū- mō -aan 'bat gbagbū Abrahamū a 'yonū a 'yonū. Nū- kō 'nyī v kōō 'hī -Yusu 'Klīsu, -ē mō Nyīsuva a 'Yu, -ē kōō nē 'a -nē □dedede win kī. -Ba pū Nyīsuva 'nyre le 'a -nē tī. Kē- bū nī 'mū.

⁶ 'ē 'yi 'nyre □hēn, -ē mō, dē Nyīsuva pū la 'hī, ē 'yī□i -nū. Dē Nyīsuva pū la 'hī, ē nyre 'v nī, 'yē □bū ē 'yī Yīsrāē a 'yonū a pepē, v 'yī Nyīsuva a -tēē a dakō a nyībli 'pa-

⁷ Abrahamū, ē kō la 'yonū -hūhūi, kēē, ē 'yī 'waa pepē, v 'yī Abrahamū a -tēē a 'yonū 'pa-. Tī -hī la a tī 'yri, kē- Nyīsuva pū la Abrahamū yi: «-Na -tēē a 'yonū, nū- mō -na 'yu Yīsakī a 'yonū.»

⁸ 'ē □hēn 'nyre, 'kī 'hī Abrahamū a 'yonū 'nyī, ē 'yī 'waa pepē, v 'yī Nyīsuva a 'yonū 'pa-. Kēē, -ē -bī 'yonū -mū', Abrahamū -kō, □wī yi, -tē Nyīsuva nū la 'a -hūhū, v nī -dō, v nū- Nyīsuva dēē nē 'a -tēē a 'yonū.

⁹ Dē Nyīsuva lee la Abrahamū, nō- mō: «'Yrū, -a dī kī bī, tī nī -dō -bū 'yri, 'n dī 'nī dī dē. 'Kī Sara dī 'v 'yu nyūbeyū -kōō -nī.»

¹⁰ Kē- ē nī la 'mū, 'kī 'v Rebekā -mō'. Rebekā a 'mū, ē mō la Abrahamū a 'yu Yīsakī a nūgbā □nīō. 'ē nī la □yruyruyōnū a 'kwli.

¹¹⁻¹² Kē- Nyīsuva pū la□a yi, ē wēn: «'Hīan, nō- dī -huan nyī'ka win kī -kōō -nī, -nyrōwō □dū.» Tī -kō 'yri Nyīsuva hīa la -tī a 'mū, Rebekā 'tē 'yē la □nū nī kūē. 'A -tī, 'yonū -mū', ē dī la kō, mō, v 'tē 'yē la □haandē nī nī, mō, v 'tē 'yē la dē -huan nī nī -wē. Kē- Nyīsuva nū la□a, -ē dī□ē nū, ē 'mū la□a nyībli -tōō -nī, -ē mō, dē -mū', ē -hūē, ē nō- ē nī. 'ē tē 'hī nyībli 'nyī le, 'ē -hē 'hī nyīblo -mū', 'a □wlv -hūē. 'ē 'yī nyīblo a 'mū, bū nū □haandē a -tī 'pa-, ē 'nī -ha□a h□i.

13 E nɔ- v 'cru la 'li Nyɔsbacrɛn 'kwli, -ε mɔ, Nyɔsba wen 'nu: «Sakɔbu*, nɔ- 'n -ha 'li, 'kɪ 'v 'na -kuan a -ta', ε 'yɪ Esau 'pa-»

14 Dε a 'dɪ -bɪ ε ɔhen 'kɪ 'nyre 'li? ɔBɪ ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, Nyɔsba a nunu-tebli 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ? 'Uɔn-, ε 'yɪ 'mu lε -nɪ.

15 Ti -hi la a ti 'yri, kε- ε pu la Moise yɪ, -ε mɔ: «'Mɔ Nyɔsba, nyiblo -bu, 'n -hɔε ɔbu nu ɔhaande -mɔ, ε nɔ- 'n diɔe -mɔ nu, ε kɔ, nyiblo -bu, -ε kɔ nyai 'n -hɔε ɔbu yru, ε nɔ- kɔ nyai 'n di yru.»

16 Nyɔsba 'bu -ha 'li nyiblo, ε 'muɔv ɔhaande -mɔ nu, ε niɔe ni, -kɔtɪ ε nɔ- hɔεɔε, ε 'yɪ nyiblo bu -hvaɔa a -tɪ 'pa-, ε 'yɪ nyiblo a -kuan, ε ni a -tɪ 'pa- -wε.

17 Ba 'ye kε, -tɪ -mu', Nyɔsba lee la Esipublogba a bodɔ, ε wen: «'N nu -mu bodɔ -mɔ, -ε diɔe nu, ɔnɪ 'yɪ 'v 'mu 'v ɔtuu -nɪ, 'muɔv nyibli a pεpε yɪ -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, 'n kɔ 'klɪ, 'kɪ 'v -mu kɪ, 'kɪ 'nε- 'na 'blugba 'kwli, 'tɪ- 'muɔv nu, 'na 'nyre 'mu 'klɔ a pεpε kɪ bu 'hεen -nɪ.»

18 'A -tɪ, -a yɪɔɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, nyiblo -mu', Nyɔsba -hɔε bu nu ɔhaande -mɔ, ε nɔ- ε ni ɔhaande -mɔ, kɔ, nyiblo -mu', -ε kɔ ɔwlv Nyɔsba -hɔε -bu 'gboklo -nɪ, ε niɔe ni, nyiblo a 'mu, 'a ɔwlv 'ε yɪ 'gboklo -nɪ.

Dε -mu', Nyɔsba -hɔε bu nu, ε nɔ- ε ni

19 -U -bɪ di 'nɪ 'beti -nɪ: Nyibli 'bu yɪ ynyre-tebli nɪ ni, dε a 'dɪ -bɪ -kɔ -tɪ Nyɔsba 'ε yɪ ɔnu -mɔ 'plε 'li? 'Bɪ dε -mu', Nyɔsba -hɔε, nyiblo ɔɔv 'yɪ 'lɪ 'a yɪ-wɔnwɔn 'lɪ -wε.

20 'Wen 'nɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'lɪ, -mɔ a 'mu, -ε ni 'lɪ Nyɔsba a -mɔhleele lε 'li? ɔBɪ ya -bu, v -mue, ε -wε 'lɪ bu lee nε 'a mumuenyɔ nɪ, -ε mɔ: «Dε- kɔ -tɪ ɔnɪ nu 'na nunuo lε 'li?» 'Uɔn-, ε 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε.

21 Nyiblo -mu', -ε ni yɪ, ε kɔ 'klɪ, 'kɪ bu nu buε, bu nu 'a -nε ya, ε -hɔε. 'Bu yɪɔɪ nɪ -hɔε, bu nu ya -mu', -ε kɔ 'mini, ε nɔ- ε di nu, mɔ, 'bu yɪɔɪ nɪ -hɔε, bu nu ya -mu', -ε 'yɪ 'mini -kɔ, ε nɔ- ε di nu.

22 -ε -bɪ Nyɔsba 'bu yɪɔɪ nɪ -hɔε, bu 'wɪ- yɪnunyɔ yɪ, ɔbɪ -kɔ 'lɪɔɪ -mɔ? Nyɔsba -hɔεɔε ni, nyibli bu yɪɔe, -ε mɔ, ε -wε 'lɪ bu pu yru nɪ -wε, kɔ, 'ε nɪ 'klɪ kɪ. E nɔ- kɔ -tɪ, 'ε kɔ ɔwlv a 'lɪla dɪakɪ, 'kɪ 'v nyibli -mu', ε puɪ yru lε -mɔ, 'tɪ- v blεε 'kukuv yɪ.

23 Nyɔsba -hɔεɔε nɪ -wε, 'kɪ nyibli bu yɪɔe, -ε mɔ, ε kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔba dɪakɪ, 'tɪ- ε -hɔε bu -nyɪ -a mu -tɪ a 'yɪ'buɔba.

24 -A mu mɔ nyibli a pεpε -mu', ε -da, 'kɪ -bu mɔ 'a nyibli. E 'yɪ 'lɪ -Juukvε* nɪ -do 'nyɪ 'pa-, ε 'yɪ 'lɪ nyibli -ha. Kεε, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ 'nyɪ, ε -ha 'lɪ nyibli -wε.

25 E nɔ- mɔ -tɪ -mu', ε hla la, 'kɪ 'lɪ winwlvn-hanyɔ* Hose a 'crɛn 'kwli, -ε mɔ:

«Nyibli -mu', -v 'yɪ la 'na nyibli 'pa-, nu- 'n di 'na nyibli -daa -nɪ.
Dako -mu', 'n 'yɪ la -nɔε -nɪ,
ε nu- kɔ nyibli 'n di 'na nɔenyibli -daa -nɪ.

26 -Tε -mu', v lee la 'v ɔnu, -ε mɔ:

A 'yɪ 'na dakɔ 'pa-,
'kɪ 'v -tε nɪ -do a 'mu, 'mɔ 'Klvhienyɔsba,
'kɪ 'n di 'v ɔnu 'na 'yonv -daa -nɪ.»

27 Nyɔsba a winwlvn-hanyɔ Esai, kε- ε pu la, 'kɪ 'v dakɔ, -v mɔ Yisraεkve a -ta', -ε mɔ: «'Ye ɔbɪ Yisraεkve bu -hu wen, ɔwɪ yɪ 'pɔwɔn -mu', -ε 'wle 'v 'yru wien bu, ba yɪɔe, -ε mɔ, 'waa nyibli -mu', Nyɔsba di wa, v 'yɪ 'lɪɔɪ -wε, bu -hu, 'waa 'cɪmɪ gbi nɪ -do, nu- ε di wa.

28 Kukɔnyɔ Nyɔsba di di 'nε- 'klɔ kɪ, 'wɔwlv kɪ, ε 'mu -tɪ a pεpε -mu', v hla la nu, ε 'mu nyibli a pεpε, -v nɪ 'nε- 'klɔ kɪ, -bati lε -puv -nɪ.»

29 'Ya 'u 'lu de, ke- Esai pu la -we, ti -hi la a ti 'yri:
 «Kukonyo Nyisua, e koo ne 'a -ne dedede win ki,
 'bu 'yi wen -aan 'yonu a de -bi 'kibia ki -pu,
 -a di -we wen bu,

□wɪ yi -te Sodomuto ko Gomolto a nyibli nu la bu-wuwe.»

□Haantitie, -e ne -Yusu a -ti -mo le, -juukve hia □ne ki

30 -Bi' -a di 'ki pu de 'li? Ke- -a di pu, nyibli -mu', -v 'yi -juukve* 'pa-, v 'ni □mu□□ la Nyisua a 'hru le, -e di□e nu, v 'mu la 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. Kee, -te ti ne -bu, v 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', -koti v kuo □ne □wɪ yi.

31 -Juukve -mo -bi, v □mu□e la 'hru le, -e ko 'yri v di la 'u -naa -ni, 'ti- v 'mu la 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. Kee, v □mu□e la tete le, -e di la□a nu, v 'mu la 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. Kee, v 'yi 'li -nyre.

32 De a 'di -bi -ko -ti, 'ki v 'yi 'li -nyre 'li? U nu- -mo -bi, v daa □ne, -e mo, v di 'sii 'u yi, 'waa nunu-tebli a -ti, 'ti- v 'yi Nyisua □wɪ yi -kuo -ni. 'A -ti, 'waa bu bi 'hio yi. 'Hio a 'mu, e no- mo -Yusu 'Kisu.

33 E no- ko -ti 'u 'cru la 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo:

«Ke- Nyisua -pu:

Ba pu 'u nua bu. 'Ki 'li Sionto 'kwli,
 (-e mo Jusrɛ,)

'n di □tu 'li 'hio bu.

'Hio a 'mu, nyibli a bu di bi□e yre,

v 'mu □hlon le bi.

Kee, nyiblo -bu, -e kuo 'hio a 'mu □wɪ yi,

'n di□e 'ni wa.»

10

1 'N -hue□e ni, 'ki 'li 'na □wɪ a pepe ki, 'na 'dukve -juukve bu wen□e ki, 'ki Nyisua bu wa □nu. 'N de Nyisua ni dtaki, 'ki 'u 'waa wowa a -ta'.

2 'Bu mo, 'ni yi wen ni hle, 'ki 'u 'waa -ta', 'n di wen□e 'ni hla, -e mo, v -hue□e ni dtaki, 'ki bu kve Nyisua □wien, kee, v 'ni -gba□a li -tee a 'hru -mu', v di wen gba, v 'mu wen□e □wien kve.

3 U 'ni -yru□o h□i, -te -mu', Nyisua ni 'u nyibli a 'byi'siile, 'ki 'u 'a dionu ye'. U nu- -mo -bi, v -hue bu na 'waa dionu a □wɪ a 'hru, -e di□e nu, v 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. Kee, -te Nyisua ni -tonyibli a wowa, v 'yi□i ki -wen.

4 -Te -Yusu 'Kisu di la 'ne- 'klo ki, e □tuu 'u Moise a tete ni. No- ko 'kwli e naa 'li, 'ki tete 'yi ke 'kli -ko de, 'ki bu wa nyibli. E mo □han-ti □no, e 'yi tete 'a 'v□tuule 'pa-, e 'ni -nu□o h□i, -a 'ni 'sii□e 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', kee, -ba kuo -Yusu 'Kisu □wɪ yi; no- ni□e, □a yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'.

Nyibli a pepe -mu', -v kuo -Yusu □wɪ yi, nu- Nyisua we

5 Ti -hi la a ti 'yri, Moise 'cru la□a ni, 'ki 'u tete a 'u□tuule a -ta', -e mo, 'hru -ko wlon Nyisua yi 'u nyibli yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye'. -Ti a 'mu, e 'cru la, e no- bu: «Nyiblo -mu', -e □tui 'u tete a pepe 'u, no- di 'klo yrayru ko.» E no- Moise 'cru la.

6 Kee, nyibli -mu', -v kuo -Yusu □wɪ yi, 'hru, -e ko wlon Nyisua yi 'u □nu yi 'sii -ni, e ni 'do. 'Ki 'u 'hru a 'mu a -ta', v 'cru la□a ni, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo: «□ni 'puu 'li le, 'ki 'li -na □wɪ ki: Nyiblo a 'di -bi, -e di 'li yako 'kwli mu 'li?» 'Betile a 'mu, e □hen 'nyre, 'hru 'yi 'u -hie, 'ki -bu mu 'li yako 'kwli, -bu mu -Yusu 'Kisu da, e 'mu di, -koti e -hon 'li ni, 'e di -mu wa mo.

7 □ni 'puu 'li le -we, 'ki 'li -na □wɪ ki: «Nyiblo a 'di -bi, -e di 'li 'kukonyibli -mo mu 'li?» 'Betile a 'mu, e □hen 'nyre, 'hru 'yi 'u -hie, 'ki -bu

mu 'li 'kukonyibli 'nyi, -bu mu -Yusu 'Klisu da, -koti e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni.

8 KE- Nyisvactien -pu de: «'Ki Nyisva a win ni 'v -mu 'hwi, e 'yi -mo -hlo. Win a 'mu, 'ki e ni 'v -mu wien, ko, 'ki 'li -na [wlv ki.]» Win ni -do a 'mu, e no- -a yi nyibli -lee -ni, -e mo, v ble e yi, bu kuo Nyisva [wlv yi.

9 'Bu mo, [ni yi le ni pi, 'ki 'v nyibli ye', -e mo, -Yusu mo Kukonyo [ni, ko, 'bu mo, [ni pu [v han-ti, 'ki 'li -na [wlv ki, -e mo, Nyisva -ha 'li [ti 'kukonyibli 'nyi ni, 'ti- 'e -ha [a 'klo, -e -bi Nyisva a 'mu, e di -mu 'ni wa.

10 'Bu mo, [ba kuo -Yusu [wlv yi -tee, -e -bi Nyisva di 'sii 'v -a mu yi, 'ki 'v 'a dionu ye'. Ko, 'bu mo, [ba yi le ni pi, 'ki 'v nyibli ye', -e mo, -Yusu mo Kukonyo [ni, -e -bi Nyisva di -a mu 'ni wa.

11 KE- v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvactien 'kwli, -e mo: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo [ne [wlv yi, Nyisva di [e 'ni wa.»

12 Nyiblo, 'yi [bu e mo -Juukueyu*, 'yi [bu e 'yi -Juukueyu 'pa-, e mo de ni -do. Kukonyo mo nyibli a pepe a Kukonyo [ni. Nyibli a pepe, -v de [e, e ni [nu [haande -mo,

13 [wi yi, -te v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvactien 'kwli, -e mo: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi Kukonyo Nyisva ni de, 'ki 'li 'a [wlv a yikuole 'kwli, -e -bi Kukonyo a 'mu, e di [e 'ni wa.»

E 'yi 'waa pepe 'pa-, v 'yi 'v Nyisva 'v [tuu -ni

14 KE- -ti ni 'mu. Nyibli 'bu 'yi Kukonyo [wlv yi -kuo -ni, v 'yi 'li [ti 'li -we, bu da [a, 'ki bu dii [nu ki. 'Bu 'yi 'a 'nyre 'win, v 'yi 'li [ti 'li -we, bu kuo [ne [wlv yi. Nyiblo [du 'bu 'yi [nu Kukonyo a -ti yi -hla, v 'yi 'li [ti 'li -we, bu 'win a 'nyre.

15 'Bu mo, Nyisva a nyibli 'bu 'ye ni lee 'li [nu tconyibli -mo, nyiblo [du 'yi 'li [ti 'li -we, bu hla [nu Nyisva a -ti yi. E no- v 'cru la 'li Nyisvactien 'kwli, -e mo: «Nyibli -bu, -v pi [haantitie, v ni yno-kvan, 'waa didie mo dodbde [ni.»

16 'E mo [han-ti, Nyisva te nyibli bu, 'v pu 'a [haantitie. Kee, e 'yi nyibli a pepe -mu' 'pa-, -v yi Nyisva a [haantitie 'win, v 'ni 'ble [e li [ti kua. KE- Nyisva a winwlon-hanyo Esai pu la: «[Haantitie, -a pi, nyibli -huohwi 'yi [ti [wlv yi -kuo -ni.»

17 'A -ti, [haantitie, -e ne -Yusu 'Klisu a -ti -mo le, lelenyo ko bu gba 'li [ti nyibli -mo, 'ti- v 'mu 'win. Nyibli ko bu 'win, 'ti- v 'mu [v [wlv yi -kuo -ni.

18 -Te e ni 'mu le, 'n yi ni 'beti -ni: [Bi -Juukue* 'yi [haantitie a 'mu 'win? 'Ubn-, v 'win ni, [wi yi, -te -mu', v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvactien 'kwli: «Nyibli bi 'klo a pepe ki, 'v hla Nyisva a -ti. 'Waa win 'wli ni, 'ki 'ne- -tutu a pepe ki, ko, -bu mu, -bu ye 'klo a hreele ki.»

19 'N yi 'ni 'beti -ni de: [Bi -Juukue 'yi [haantitie a 'mu le -yru -tee? 'Ubn-, v yru [o le ni, kee, v 'yi 'a kua'buble -hua, [wi yi, -te Moise nu la 'a 'cicru: «Nyisva wen 'ni:

'N di [e 'ni nu, nyibli -mu',
-v 'yi 'na dako -Juukue 'pa-,
a 'mu [nu ca -mo [tu,
ko, 'n di [e 'ni nu, a 'mu yru pu,
'ki 'v dako -mu' -mo, -v 'yi [dedede -yi.»

20 'Ya 'v 'lu de, Esai 'yi la nyibli a huannu -pie, 'ki bu hla la 'v [v nyibli ye', -e mo:

«Nyisva wen 'ni:
Nyibli -mu', -v 'ye ni [muo la 'mu le,
v nu- 'ye 'mu.
Nyibli -mu', -v 'ye ni da la 'mu,

v nu- 'n 'hrū yī.»

21 KEE, 'kī 'v -Juukūe a -ta', kē- Nyīsva -pu: «'Kī 'lī -nyrōwō 'mumu 'kwli, 'n hrū 'na dabu nī, 'kī 'v 'na dako -mō', -e di□e nu, v 'mū 'nē- 'mū -mō di. KEE, v hīa nī, 'lulekukuo a -tī, v 'nī -hva□a lī bu □tuu 'v 'mū.»

11

□Bī Nyīsva □nyri 'a dako Yīsrākūe nī pepē?

1 'N yī 'nī 'beti nī de: -Tē ē nī 'mū lē, □bī ē □hen 'nyrē, -ē mō, Nyīsva □nyri 'a dako Yīsrākūe nī, -v mō -Juukūe*? 'Ubn-. 'Klō -mō 'klō, ē 'yī □nu □nyri, -kōtī 'na 'mumu, 'mō Yīsrākūeyu □nīō. 'Kī 'n kō 'lī Besame a □tugba 'yri, -ē mō Abraham a 'yonv a 'yu.

2 Nyīsva a dako -mū', ē -ha 'lī, ē 'yī □nu □nyri. 'Bī a yī -tī -mū', v 'cū lā nī, 'kī 'v Nyīsva a winwlōn-hanyō Eli a -ta', tī -hī lā a tī 'yri. Eli a 'mū, ē gba lā Nyīsva -hawī, 'kī 'v Yīsrākūe a -ta', ē wen:

3 «Kūkōnyō o, Yīsrākūe 'lā -na winwlōn-hanyō a pepē nī, kō, 'tēnī -mū' -kō 'yri -a yī 'v -cōhlōn* lē -pii -nī, 'kī 'v -mū ye', v wōwā□a' lē. 'Mō nī -dō, 'mō -hie 'v, -ē 'tīe yī -mū □wien lē kūe, 'tī- 'v □mūe 'na 'lūlā lē.»

4 Kē- Nyīsva pī lā□a yī, ē wen: «'Ubn-, ē 'yī -mō nī -dō 'pa-. 'N □tu nyibli a (7000) 'miliwī nī □hlon'huen bu, -v 'tīe yī 'mū □wien lē kūe. 'Ku -mū', v dēē Baal, 'na nyibli a 'mū, v 'yī□ī -da, kō, v 'nī -na□a lī□ī -mō.» Kē- Nyīsva pū lā.

5 Tī -bū 'yri, dē nī -dō, nō- □nīō. 'Kī 'lī -Juukūe 'nyī, nyibli nī 'lī, Nyīsva 'ē pū □nu 'kūbīa kī, -ē di□e nu, v 'mū□v □wien lē kūe, -kōtī ē nī □nu □haandē -mō, 'kī 'lī dadūke 'kwli.

6 -Tē Nyīsva pū □nu 'kūbīa kī, 'kī 'lī dadūke 'kwli, ē □hen 'nyrē, ē 'yī □nu 'kūbīa kī -pū, 'waa nunu-tēbli a -tī. 'Bū mō, 'bū pū wen □nu 'kūbīa kī, 'waa nunu-tēbli a -tī, ē □hen 'nyrē, -ē mō, ē mō wen 'waa nunu-tēbli a 'pēelē □nīō, -ē -bī ē 'yī wen □nu 'kūbīa kī -pū, 'kī 'lī dadūke 'kwli.

7 ē □hen 'nyrē, 'kī 'lī tēte a 'v□tuulē 'kwli, 'kī -Juukūe □mūe lā 'lī 'yūyī'siilē lē, 'kī 'v Nyīsva ye'. KEE, 'yūyī'siilē a 'mū, v □mūe lā lē, v 'yī□ī 'ye. KEE, nyibli -mū', Nyīsva pū 'kūbīa kī, nu- 'ye□ē. -Ū -bī -mū', v kū 'lū lē, 'v 'yī Nyīsva a -tī a lēyuyruo -kō.

8 'Waa -tī, v 'cū lā 'lī Nyīsvacrīen 'kwli, ē nō- -bū: «Nyīsva nu□ō nī, 'v 'yē nī yru □dededē lē, 'ē kā 'waa 'yīi kī, kō, 'ē kā 'waa nuī yre. Kūe lā 'lī bu, -bū ye -nyrōwō -bū kī, kē- ē 'tīe nī 'mū.»

9 Kē- bodīō Dafidī pū lā -wē, 'kī 'lī Nyīsvacrīen 'kwli, -ē mō:

«'Waa lē'mle-nyrōwī -kō 'kwli v yī 'lī -cōhlōn -pii -nī,

'kī 'v Nyīsva -mō,

bū nu□ō, Nyīsva a -bati bu klō □nu,

-wen cō.

10 Nyīsva bū kā 'waa 'yīi kī,

-ē di□e nu, v 'nī □hā □dededē 'ye,

bū kō 'kla-wliye'yīya 'a -nē tī,

v 'nī □hā 'lī kē lē -ha.»

ē nō- bodīō Dafidī 'cū lā.

11 'N yī 'nī 'beti nī de: -Tē -Juukūe hīa Nyīsva kī, 'kī bū 'sīi 'v □nu yī, 'kī 'v 'a dīōnū ye', □bī ē □hen 'nyrē, -ē mō, Nyīsva 'yī □nu kī -wen pepē. 'Ubn-, ē 'yī 'mū lē -nī. KEE, -tē ē nī 'mū, ē nō- -bū: 'Waa dē 'kuku nu□ō nī, Nyīsva 'ē wa hīapūdako -bī, -v 'yī -Juukūe 'pa-. ē nu□ō nī, -ē di□e nu, -Juukūe 'mū hīapūdako a 'mū ca -mō □tu.

12 -Tē -Juukūe 'yī Nyīsva kī -wen, Nyīsva nu dako a gblegble □haandē -mō'. □Haandē a 'mū, ē di bīi kī dīaktī, tī -mū' -kō 'yri -Juukūe a pepē, v di -mō □hīan, v di -Yusu 'Klīsū □wlv yī -kuo -nī.

-Te -mu', Nyisva -nu, 'ε wa dako a gblegble -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa-

13 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, 'a mu 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. 'Mo -Yusu a -monanyo* □nιo. 'Ki ε lee 'ne- 'mu 'a mu -mo. Ε no- nu□o, 'ni ni doδo, 'ki 'v -kvan -mu', ε -nyi 'mu a -ta'.

14 'N -hve□ε ni, 'na dako -Juukue 'bu yi 'na -kvan ni 'ye, 'ki 'li 'a mu 'nyi, bu □tu ca, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu □wlv yi -kuo -ni, Nyisva 'mu □nv wa.

15 -Te Nyisva □nyri -Juukue, -ε -bi ε nu□o ni, ε ko dako -bi 'hven- 'v -mve, 'v ko kibwweenle. Ti -mu' -ko 'yri Nyisva di 'v 'a dako kwa 'blee -ni de, ε di mo -hvan yinode gbagbu. Ε di 'wi- -te 'kukonyibli 'ye ni 'hri 'klo le.

16 □Bu pu□v de yi. Yi-he-tebli -mu', -yi 'v -ci ki 'cee -ni, 'bu mo, □ni -nyi□e Nyisva, -ε -bi ε □hen 'nyre, -ci a 'mu, 'a 'dudo-tebli a pepe a 'mu, Nyisva, no- ko□o. 'Bu mo, □ni -nyi Nyisva tugbe a -wlvbu, -ε -bi ε □hen 'nyre, Nyisva, no- ko 'a babu -we.

17 Yisraekue 'wi- tugbe -mu', v deε olifietu yi. No- mo □haantugbe. 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a 'wi- 'wan 'kwli a olifietu yi. U 'be □haantugbe a 'mu a babu -bi ni, 'ti- 'v 'be 'wan 'kwli a olifietu a babu, 'v 'nyra 'v□v □haantugbe -mu', 'a babu a -ta'. -ε -bi babu a 'mu, v yi -jri tugbe a 'mu a -wlvbu a 'nie. Ε 'wi yi, □haan-tebli -mu', -Juukue ko la, -te ti ne -bu, 'a mu ko□o -we.

18 No- ko -ti, a 'yi -bleε -ni, ba yraa babu -mu', v 'be 'v. A 'ni 'puv 'li 'aan dionv a -pli. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, ε 'yi 'a mu babu 'pa-, a 'yi -wlvbu 'ble, -wlvbu, nu- 'ble 'a mu.

19 -Bakle, ke- -v -bi di pu, 'ki 'li 'a mu 'nyi: «Nyisva 'be 'v babu a 'mu ni, ε 'mu 'li 'a mu babu a 'mu, 'a 'hvi 'kwli 'nyra.»

20 Ε mo □han-ti, Nyisva 'be 'v babu a 'mu ni, -kotv v 'yi□i □wlv yi -kuo -ni. 'A mu ε □tu 'v 'waa -ta', -ε nu□o, a kuo □ne □wlv yi. 'A -ti, a 'ni 'koo 'li 'aan dionv a 'yaale, ba pie Nyisva,

21 -ε nu□o, -te Nyisva -nu, 'ε □nyri -Juukue, -v mo la -tee a babu -mu', 'aan 'mumu, 'bu mo, 'ba 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, ε di 'a mu 'ni □nyri -we, -kotv 'a mu -mo babu yrayri -mu', ε □tu 'v yi-hebabu a -ta'.

22 Ba 'ye ke, -te -mu', Nyisva a □wlv nu yinuv, ko, -te -mu', ε ni nyibli a yru a lepυule. Nyibli -mu', -v ni de 'kuku, nu- ε pu yru le. Kee, 'a □wlv no yi, 'ki 'v 'a mu, -v ni 'a kiweenle -mo, 'bu mo, 'ba 'cibi 'v 'a □wlv a ykuole. 'Bu mo, 'bu 'yi le -ni, ε di 'v 'a mu 'ni 'be -we.

23 'Bu mo, -Juukue 'bu □hian -mo, 'bu kuo -Yusu □wlv yi, -ε -bi Nyisva ko bu 'nyra 'v □nv -te -mu', ε -ha 'v □nv de, -kotv ε ko 'kli, 'ki bu nu□o.

24 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a 'wi- 'wan 'kwli a olifietu a babu, v 'be 'v yi, 'ti- v 'nyra 'li □haan.olifietu 'kwli. Ε mo de □nιo, v 'ye ni nu. -Te Nyisva -we 'li bu nu de a 'mu, 'a -ti, 'ki 'v□v -mo, ε 'yi 'mu -kla, -te -mu', ε -ha la 'v -Juukue, ti -hi la a ti 'yri, bu 'nyra 'v □nv de, -kotv v nu- mo -tee a olifietu a babu.

-Juukue di kuo -Yusu □wlv yi*

25 'Na 'diayuv -na, 'n -hve□ε ni, ba yru □han-ti -mu' le, Nyisva -hli nyibli 'yi ki, 'ti- ε too 'mu, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'li 'aan dionv 'yaa -ni. -Ti a 'mu, ε no- -bu: -Juukue a 'kibia -bi, nu- 'ye ni -hva -bu kuo Nyisva □wlv yi. Iin, ε mo □han-ti, keε, v ko bu □hian -mo. Kee, 'ti- v 'mu -mo □hian, nyibli a pepe -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, Nyisva -ha 'li, ε bleε yi, nyibli a 'mu, bu kuo Nyisva □wlv yi, 'ti- -Juukue a 'mu, v 'mu -mo □hian, v 'mu□v □wlv yi -kuo -ni -we.

26 -Te Nyisva di 'a dako -Juukue a pepe a wowa nu, ke- v nu la 'a 'civri, 'ki 'li Nyisvacriεn 'kwli. -Ti a 'mu, v 'cvi la, ε no- -bu:

«Nyisva wen 'ni:

'Kɪ 'waa Wanyɔ di 'lɪ Sionɔɔ,
 -ε mɔ Jrusɛɔɔ 'kwli -hɔn,
 ε 'mʊɔ nu, Sakɔbu a 'yonʊ a 'yonʊ
 'mʊ 'na -tɪ a lɛ-hɛɛɛ 'kee -nɪ.
 27 'Yri -mʊ', 'n di ɔtu, 'n kɔ ɔnu 'hʊɛn-,
 ε nɔ- mɔ: 'n di 'wɔwla 'waa dɛ 'kuku.»
 Ε nɔ- Nyɪsʋa hla la.

28 'Kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, -Juukʋɛ 'yɪ Nyɪsʋa a ɔhaantitɪ kɪ -wɛn. Ε nɔ- nu ɔɔ,
 'b- hɛ Nyɪsʋa a yraanyibli. Ε nyre 'b nɪ, -ε di ɔɛ nu, 'a mʊ -mʊ', -b 'yɪ -Juukʋɛ
 'pa-, Nyɪsʋa 'mʊ 'a mʊ wa. Kɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, Nyɪsʋa 'tɛ nʋɛ ɔnu, -kɔtɪ
 ε pʊ la 'lɪ ɔ nɪ, 'kɪ 'b -Juukʋɛ a 'baɪnʊ ye', -ε mɔ, ʊ di mɔ 'a dakɔ.

29 Nyɪsʋa 'bʊ -ha 'lɪ nyibli, 'bʊ nu ɔɔ ɔhaandɛ -mɔ, tɪ a pɛpɛ a -tɪ ɔnɔɔ. Ε
 'nɪ -ha ɔa 'lu -ta'.

30 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yri, 'a mʊ -mʊ', -b 'yɪ -Juukʋɛ 'pa-, a -hɛɛ la Nyɪsʋa a -tɪ lɛ.
 Kɛɛ, tɪ -bʊ, -ε kɔ 'yri -Juukʋɛ yɪ 'b 'a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ, Nyɪsʋa yru 'aan nyat.

31 Kɛ- ε di 'mʊ ɔtɪ, 'kɪ 'b -Juukʋɛ a -ta'. Tɪ -bʊ, -a nɪ kɪ, ʊ -hɛɛ Nyɪsʋa a
 -tɪ lɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, Nyɪsʋa 'ɛ nɪ 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ. Kɛ- ε nɪ 'mʊ, -ε di ɔɛ
 nu, ʊ 'mʊ -mɔ ɔhɪan, Nyɪsʋa 'mʊ 'waa nyat yru -wɛ.

32 'A -tɪ, Nyɪsʋa -ha 'lɪ nyibli a pɛpɛ dabʊ 'nyɪ nɪ, ʊ 'mʊ 'a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ.
 Ε nu ɔɔ nɪ, -ε di ɔɛ nu, nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, ε 'mʊ 'waa nyat yru.

-Ba pʊ Nyɪsʋa 'nyre lɛ

33 Iɪn, 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsʋa a ɔwɔb nɔ yɪ dɪaktɪ, 'kɪ 'b -a mʊ -mɔ. Ε kɔ
 ɔtɔ, 'ɛ -hɪ 'b 'a -nɛ ɔdededɛ. Ε yɪ 'a -nɛ dɛ nɪ. 'Tɪ-, dɛ ε yɪ 'lu -mɔ lɛ -hɪɛ, ε
 'yɪ nyibli ɔdʊ -kɔ, -bʊ -hɪhɪa ɔa klɛ. Mɔ, ε 'yɪ nyibli ɔdʊ -kɔ -wɛ, dɛ ε nɪ,
 -bʊ yru ɔɔ' lɛ.

34 Kɛ- ʊ nu la 'a 'ɔɔɔɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋaɔɔɔɔn 'kwli, -ε mɔ:
 «Dɛ -mʊ', Nyɪsʋa yɪ 'lu -mɔ lɛ -hɪɛ, nyibli ɔdʊ 'yɪ ɔ -yɪ.
 Ε 'yɪ nyibli ɔdʊ -kɔ -wɛ, -bʊ pʊ ɔɔ ɔtɔ' lɛ.

35 Ε 'yɪ nyibli ɔdʊ -kɔ -wɛ, -ε -wɛ 'lɪ -bʊ -nyɪ ɔɛ dɛ,
 -ε kɔ 'kwli Nyɪsʋa di 'lɪ -naa -nɪ,
 ε 'mʊ ɔɔ dɛ -nyɪ -wɛ.»

36 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɪsʋa, nɔ- nu 'a -nɛ dɛ, 'tɪ-, nɔ- kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɔdededɛ win
 kɪ, kɔ, nɔ- ɔtʊɪ 'a -nɛ dɛ 'yɪɛ, kɔ, 'a -nɛ dɛ nɪ 'b, 'kɪ 'b ɔɔ -mɔ. Nɔ- -bʊ kɔ -tɪ
 a 'yɪ'buale, -tɛ ε tɛ yɪ bʊ. Kɛ- bʊ nɪ 'mʊ.

12

-Tɛ -mʊ', -a di nu, 'tɪ- -a 'mʊ -aan dɔɔnʊ -naa -nɪ

1 'A -tɪ ɔ, 'na 'dɪayɪnʊ -na, -tɛ Nyɪsʋa yru -aan nyat dɪaktɪ, 'n nyɛɛ nɛ 'a
 mʊ lɛ, ba -ha 'aan dɔɔnʊ pɛpɛ, 'kɪ 'b Nyɪsʋa -mɔ, -ε di ɔɛ nu, 'aan 'klɔ 'mʊ
 -ɔhɔnʊ*, a yɪ Nyɪsʋa pɪɛ -nɪ yɪ 'wɪ. Nyɪsʋa bʊ kɔɔ nɛ 'a mʊ win kɪ pɛpɛ,
 -ε di ɔɛ nu, ε 'mʊ 'aan -ɔhɔnʊ kɪ wɛn. Kɛ- ba nu Nyɪsʋadɛ a nunuo -tɛɛ.

2 'A nɪ 'nuo 'lɪ nyibli -mʊ', -b 'yɪ Nyɪsʋa -yɪ a nunʊmɪl, kɛɛ, ba -ha Nyɪsʋa
 mɛ lɛ, bʊ 'ɔɔɔɔ 'aan ɔwɔb, -ε di ɔɛ nu, ε 'mʊ yrayrʊ' lɛ bɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ ɔɔ
 nɪ nɪ, -ε -bɪ dɛ Nyɪsʋa -hʊɛ, a di yru ɔɔ' lɛ, -ε mɔ dɛ, -ε nɔ yɪ, kɔ dɛ, -ε yɪ 'a
 pɔ -blee -nɪ, kɔ, dɛ -mʊ', -ε ɔɔɛ.

3 -Tɛ Nyɪsʋa nu 'mʊ ɔhaandɛ -mɔ', 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, 'kɪ ɔbʊ mɔ -Yusu
 a -mɔnanyɔ*, 'aan pɛpɛ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: A nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɔɔnʊ,
 kɛɛ, ba kɔ 'a yɪyɪɛ, -tɛ a nɪ 'mʊ. Ba 'yɛ 'klɪ -mʊ', Nyɪsʋa -nyɪ 'a mʊ, -ε di ɔɛ
 nu, a 'mʊ ɔɔ yɪ, nyibli -mʊ', a pa 'mʊ.

4 'N pɪ ɔɔ dɛ yɪ. -Tonyiblo a 'hʊɪ nu -dɔ. Kɛɛ, 'hʊɪ a 'mʊ, 'a -nɛ 'kɪbɪa, 'bʊ
 nɪ 'b, ε kɔ 'a -nɛ -kwan.

5 'Kɪ 'b -a mu -mɔ, de ni -do, nɔ- ɲɪɔ. -A -hu ni, keɛ, -te -a kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɛn-, -a -mɛ, -a mɔ -plahɪ ni -do ɲɪɔ. E nɔ- mɔ 'ɔɛ. 'Ti-, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'b, 'e kɔ 'a ne -kɔan, -te -aan -plahɪ ni 'mu, 'a -ne 'kɪɔa 'bu ni 'b, e kɔ 'a -ne -kɔan.

6 'A -ne nyiblo 'bu ni 'b, 'kɪ 'lɪ -a mu 'nyi, e kɔ 'a -ne 'kɪ ni, Nyɪsɔa -nyiɲe, ɲɪ yi, -te Nyɪsɔa -hɛɛ bu nu -a mu 'a -nyinyie, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwɪ. 'A -ti, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'b, 'kɪ -mu', Nyɪsɔa -nyiɲe, nɔ- bu nuu ne 'a -kɔan 'yri. Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ, 'kɪ -bu hɪa -ti -mu', e pu 'lɪ -mu wɔn, -e -bɪ hɪaɲa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a ɲɪwɔ a yikuole 'kwɪ.

7 Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bu -hɛɛ nyibli, -e -bɪ -hɛɛ ɲɪwɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ -na ɲɪwɔ a pɛpɛ kɪ. Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ, 'kɪ -bu tɔɔ ne 'a -ti nyibli, -e -bɪ tɔɔ ɲɪwɔ -tɛɛ.

8 Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ, 'kɪ -bu pu nyibli 'kɪ yra lɛ, kɔ, -bu ɲɪwɔ 'lɪ ɲɪwɔ ɲɪwɔ 'kwɪ blɛ -wɛ, -e -bɪ e nɔ- -bu nu. Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bu -nyi ɲɪwɔnyibli -teblɪ lɛ, -e -bɪ nuɔ, 'kɪ 'lɪ yɪnɔɲɪwɔ 'kwɪ. Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bu naa nyibli, -e -bɪ nu -kɔan 'a mu -tɛɛ. Nyɪsɔa 'bu -nyi -mu 'kɪ, 'kɪ -bu kɔ nyibli a nyai, -e -bɪ -bu nuɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwɪ.

9 Ba nɛ nyibli a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɲɪwɔ kɪ. 'A 'nɪ 'nɛɛ 'lɪ ɲɪwɔ, 'kɪ 'b wunto 'yri. Ba yraa de -hɔan. Ba nɛ yɪnɔde.

10 Ba nɔnɛ -ni, ɲɪwɔ yɪ 'dɪayɪwɔ, -v -nɔnɛ -ni -tɛɛ. Ba ɲɪtutu 'b -ni -tɛɛ.

11 Ba nu -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'aan 'kɪ a pɛpɛ 'kwɪ. 'A 'nɪ 'mlie 'lɪ. Ba -ha 'aan dɔnɔ pɛpɛ, 'kɪ 'b Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kɔan a -ta'.

12 Ba kɔ 'a 'yiyie, -e mɔ, de -mu', Nyɪsɔa pu 'lɪ, e diɲe 'nɪ nu. 'A -ti, ba nu dɔɔ 'a -ne ti. 'Ba yɪ ɲɪhɛn ni 'ye, ba kɔ ɲɪwɔ a 'lɪla. Ba 'cibi 'b Nyɪsɔa a dɪda.

13 'A mu -Yusu a nyibli, 'aan 'bio, 'bu yɪ de ni -hɛɛ, -e -bɪ ba -hɛɛ ɲɪwɔ. 'Dagbɪ -mu', -v yɪ 'lɪ 'a mu -mɔ di, ba 'ble ɲɪwɔ kɔa -tɛɛ.

14 Nyibli 'bu yɪ 'a mu ɲɪhɛn ni ɲɪwɔ, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ bu nu ɲɪwɔ ɲɪhaande -mɔ, e 'nɪ 'nuo 'lɪ ɲɪwɔ de -hɔan -mɔ'.

15 Nyibli 'bu yɪ dɔɔ ni ni, ba bi ɲɪwɔ kɪ, ba nu dɔɔ -wɛ. Mɔ, nyibli 'bu yɪ ni we, ba bi ɲɪwɔ kɪ, ba we -wɛ.

16 'A kɔ 'aan 'bio 'hɛn-, 'aan ɲɪwɔ bu pɛ. 'A 'nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɔnɔ. Ba nu 'aan -kɔan, 'yɪ ɲɪbɪ e mɔ -kɔan 'ɔɪmɛ. 'A 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ lɛ, -e mɔ, a 'yɪ 'a -ne de ni.

17 Nyiblo 'bu nu 'a mu de -hɔan -mɔ', a 'nɪ 'nuo 'lɪɲɪ de -hɔan -mɔ -wɛ. Ba ɲɪmɔɔ ɲɪhaan'hru lɛ, -e kɔ kɪ nyibli a pɛpɛ di 'b 'a mu 'nyɛ lɛ -pɔɔ -ni.

18 'Ba -wɛ 'lɪ, a kɔ nyibli a pɛpɛ 'hɛn-, ba 'wɪwɪwɪ win' lɛ, -e -bɪ ba 'wɪwɪwɪ win' lɛ, a 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ ɲɪye.

19 'Na nɛ'dɪayɪwɔ -na, nyiblo 'bu nu 'a mu de -hɔan -mɔ, a 'nɪ 'wɪ 'lɪ 'aan dɔnɔ kle, keɛ, ba -ha Nyɪsɔa mɛ lɛ, bu 'wɪ 'a mu kle, -kɔɪ v 'crɪɲɪ ni, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwɪ, -e mɔ: «Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa wen 'nɪ: 'Mɔ -di -mu kle 'wɪ, 'mɔ -di ɲɪwɔ 'pɛɛ -ni.»

20 V 'crɪɲɪ ni -wɛ, -e mɔ: «'Kanɔ 'bu yɪ -na yraanyɔ ni ni, -nyiɲe diide, e 'muɲɔ di, 'nie'natu 'bu yɪɲɪ ni ni, -nyiɲe 'nie, e 'mu 'na.» 'Bu mɔ, ɲɪwɔ yɪɲɪ ni ni, -e -bɪ -tɔɪ diɲe 'nɪ nu, ɲɪwɔ 'muɲɔ -mɔ di.

21 ɲɪwɔ 'wɛɛn 'lɪ kɪ, de -hɔan 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ -mu win kɪ, keɛ, nu ɲɪhaande, -e diɲe nu, ɲɪmɔ de -hɔan win kɪ -kɔɔ -ni.

13

¹ 'A -ne nyiblo blēe yi, bu □tuu 'v 'blugbanaanyu 'v, -koti nyibli a pepe, -v neē 'blugba, Nyisua, nō- yi □nu 'khi -nyi, ε kō, ε nō- □tui 'v 'blugbanaanyu a 'mu blē.

² 'A -ti, nyibli -mu', -v ni lulekukuo, 'ki 'v 'blugbanaanyu -mō, Nyisua, nō- nyibli a 'mu, v 'ye ni □tuu 'v. Nyibli -mu', -v ni de a 'mu, Nyisua a -bati di □nu 'ni klō.

³ Nyibli -mu', -v ni □haandē, v 'yi yi -blēe -ni, bu kō 'blugbanaanyu a huannu. Kēē, nyibli -mu', -v ni de -huan, nu- blēe yi, -bu pie 'waa huannu. 'Bu mō, □ni 'ye ni -hva -bu pie 'waa huannu, -ε -bi nu □haandē, v 'mu -mu 'nyre lē pu,

⁴ -koti v mō Nyisua a -kuannunyibli □nu. U -hūē bu -hēē ne 'a mu, -ε di□e nu, a 'mu □haandē nu. Kēē, 'bu mō, 'ba yi de -huan ni ni, -ε -bi ba pie 'waa huannu, -koti 'khi, Nyisua -nyi □nu, ε 'yi dadu 'pa-. U mō Nyisua a -kuannunyibli □nu. E -nyi □nu 'khi, 'ki bu -ha 'li de-huannunyu lē, nyibli 'mu□v 'ye, -ε mō, Nyisua pu de-huannunyu yru lē.

⁵ 'A -ti, ba □tuu 'v 'blugbanaanyu 'v. E 'yi 'nyre □hen, -ε mō, v 'ni □ha 'a mu □hūēn □tu a -ti, kēē, ba □tuu 'v □nu, -koti a yi□e ni, 'ki 'li 'aan □wli ki, -ε mō, nō- mō □haan'hru.

⁶ Nyisua, nō- □tu 'v 'blugbanaanyu blē. U nu- mō 'a -kuannunyibli. E nō- kō -ti, 'a yi 'bluwli 'pēē -ni, v 'mu -kuan nu -tēē.

⁷ 'A -ti, ba -nyi 'a -ne nyiblo de a kō ba -nyi□e. 'Ba kō 'a -ne 'bluwli □du a 'pēēle, ba 'pēē □nē. 'Ba kō ba -nyi nyiblo 'v □tuule, ba -nyi □nē. 'Ba kō ba -nyi nyiblo -ti a 'yi'buuba, ba -nyi □nē.

Ba nuvne -ni

⁸ E 'yi yi -blēe -ni, □dedede bu hie 'v, a kō ba nu wen, 'ki 'v 'aan 'bi -tonyiblo -mō', 'bu 'yi 'a nuēle 'pa-. Nyiblo -mu', -ε nuē ne 'a 'bio -tonyibli, nō- □tui 'v Nyisua a tete a pepe 'v.

⁹ E mō -tēē, Nyisua wen 'ni: □Ni 'nuo 'li -wlawli, □ni 'laa 'li nyiblo, □ni 'yrie 'li, □ni 'tuo 'li -na 'bi a kukōde a ca. Tete a 'mu, ε kō -ε -bi 'hūēn-, 'a pepe mō de ni -do □nu, -ε mō: Nuē -na 'bio -tonyibli, □wi yi, -te -nu -dūonu a nuēle.

¹⁰ Nyiblo 'bu nuē ne 'a 'bi -tonyiblo, ε 'ni -nu□o li□i de -huan -mō. Nō- nu□o, 'bu mō, □ni nuē -na 'bio -tonyibli, -ε -bi □tui 'v Nyisua a tete a pepe ni.

Ba -we -mō, -Yusu 'Khisv yi 'li 'ni di

¹¹ Kē- ba nu, -koti a yi ti, -a ni ki ni. Ti, a kō ba 'hri ηmena', ε nyre 'v ni. Ti -mu', -ε kō 'yri Nyisua di 'v -a mu -waa -ni, ε nyre 'v ni. Ti a 'mu, ε 'yi 'ki -mō -hlo, □wi yi, -tē ε nu la -mōhulo, ti -kō 'yri -a -tua la -Yusu 'Khisv a □wlv a yikuole.

¹² E 'wi yi, -nyre -nyē ni, 'tō -hi ni. 'A -ti, -ba 'kee yinyre-tebli -mu', -tonyibli nii 'li 'tō 'kwli a nunuo. Kēē, ε nōō 'v lē, 'ki -ba 'du Nyisua a ta-wōn-tebli ye', -a di nu, -a 'mu tv -wōn -nyre'.

¹³ E □hen 'nyre, -aan 'yrinaabu bu 'sii 'v yi, □wi yi nyibli -mu', -v nē -nyre'. E 'yi yi -blēe -ni, 'ki nō bu kōō nē -a mu win ki, kō, -a 'ni 'nuo 'li 'lawli, □yē kō ca 'hūēn-, ε 'ni 'nu 'li -a mu 'nyi, kō 'a -nē -tūde □du.

¹⁴ Kēē, ba -ha 'li Kōkōnyō -Yusu 'Khisv a □pi lē, -ε di□e nu, 'a nunuklo 'mu 'aan nunuklo' pa. Yinyre-tebli -mu', -ε kō 'tv ni 'a mu, a 'ni 'wēēn 'li□i ki, 'ki bu kōō nē 'a mu win ki, kō, a 'ni 'hie 'ki 'li□i 'lu -mō lē de.

1 'A -ne -Yusu a nyiblo ɔɔɔ 'bu yi ɔɔɔ ni -hwe, bu bi 'li 'a mu 'nyi, -e -bi ba 'bleɔɔe kwa -tɛɛ, 'ye ɔɔɔɔ 'a ɔɔɔɔɔ a yikuole ε 'huhue -ni, 'ki 'u -Yusu -mɔ. ε ko 'a mu 'hwen-, a 'ni 'puu 'li gble, 'ki 'u de -mu', ε yi 'lu -mɔ le -hie a -ta'.

2 'Na 'dayinu -na, 'n -hwe ɔɔɔɔ pu ɔɔɔɔ diide a de yi. -U -bi wen 'ni, u -we 'li bu di 'a -ε ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, bu di 'a -ne diide ɔɔɔɔɔ di. Kεε, nyiblo 'bu ni 'u, 'a ɔɔɔɔɔ a yikuole 'bu 'huhue -ni, 'ki 'u -Yusu -mɔ, ε 'ni -diɔɔɔe li 'a -ne muma ɔɔɔɔɔ.

3 Nyiblo 'bu yi 'a -ne diide ɔɔɔɔɔ ni di, ε 'yi yi -bleε -ni, 'a 'bi -mu', -ε 'ye ni di 'a -ne muma ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, bu di 'a 'nyre. Nyiblo -mu', -ε 'ye ni di muma, ε 'yi yi -bleε -ni, bu di nyiblo -mu', -ε yi 'a -ne diide ɔɔɔɔɔ di a 'nyre, -ε nu ɔɔɔɔɔ, Nysua 'bleɔɔe kwa.

4 -Mɔ -mu', nyiblo a 'di -bi -mɔ 'li, 'ti- ɔɔɔɔ pu nyiblo -bi a -kuannunyo -bati le 'li? ε 'yi -na -kuannunyo 'pa-. Nysua a -kuannunyo ɔɔɔɔɔ. 'Bu mɔ, 'bu nu de, 'bu nyre yi, 'a kɔkɔnyo, nɔ- diɔɔɔe hla. Mɔ, 'bu nɔ yi, ε ni -do a 'mu, nɔ- diɔɔɔe hla. ε di nu ɔɔɔhaandε. 'A kɔkɔnyo kɔ 'kli, 'ki bu -hεε ɔɔɔe, -ε diɔɔɔe nu, ε 'mu ɔɔɔhaandε nu.

5 'Ya 'u 'le de, -u -bi wen 'ni, 'ki 'li Nysua 'yi, -nyrɔwɔ -bi ni 'u 'a 'bio -nyrɔwi 'lu yi. Kεε, -u -bi wen 'ni, -nyrɔwi a pεpε wεen -ni. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, bu yiɔɔe -tεε, de -mu', ε yi 'lu -mɔ le -hie, kɔ, de -mu', ε ni, -ε ko ki 'a ɔɔɔɔɔ 'ye ni yeε 'u ɔɔɔɔ -ti.

6 Nyiblo -bu, -ε pu le, -nyrɔwɔ -bi ni 'u 'a 'bio -nyrɔwi 'lu yi, ε niɔɔe ni, ε 'mu 'u kɔkɔnyo -Yusu 'u ɔɔɔɔɔ -ni. Nyiblo -bu, -ε yi 'a -ne diide ɔɔɔɔɔ di, ε niɔɔe ni -we, ε 'mu 'u kɔkɔnyo -Yusu 'u ɔɔɔɔɔ -ni, -ε nu ɔɔɔɔ, ε yi -nyi Nysua 'wio, 'ki 'u diide a 'mu, 'a -ta'. Nyiblo -bu, -ε 'ye ni di muma, ε niɔɔe ni -we, ε 'mu 'u kɔkɔnyo 'u ɔɔɔɔɔ -ni, -kɔti ε yi -nyi Nysua 'wio, 'ki 'u diide a 'mu a -ta'.

7 -ε -bi 'ki, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, ε 'yi nyiblo ɔɔɔɔɔ -kɔ, -bu kɔɔ ne 'a dɔɔɔɔ a -hunhlɔn kɔ 'a 'kɔkɔɔ win ki.

8 ɔɔɔBa yi -hunhlɔn ni pu, -a pu ɔɔɔɔ ni, -a 'mu Nysua a -ti 'yi 'bua -ni, mɔ, ɔɔɔba yi ni 'kwi, -a 'kwi ni, -a 'mu 'a -ti 'yi 'bua -ni -we. Mɔ 'ye ɔɔɔɔɔ -a ni 'klo, mɔ 'ye ɔɔɔɔɔ -a 'ku, kɔkɔnyo, nɔ- kɔɔ ne -a mu win ki,

9 -kɔti -Yusu 'Klɔs 'ku ni, 'ti- 'ε -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ε 'hri 'klo, -ε diɔɔɔe nu, ε 'mu 'klɔnyibli kɔ 'kɔkɔnyibli 'hwen- a kɔkɔnyo 'pa.

10 -Tε ε ni 'mu le, -mɔ -mu', de- kɔ -na 'bi a 'nyre -yi di 'li? -Mɔ -bi, de- kɔ -na 'bi a -bati a lepɔɔle 'li? -Aan pεpε, 'ki -a di 'u Nysua ye' mu. Nɔ- di -a mu -bati le -puu -ni.

11 -Ti a 'mu, u 'cri laɔɔa ni, 'ki 'li Nysuaɔɔɔɔɔɔɔ 'kwli, -ε mɔ: «Kɔkɔnyo Nysua wen 'ni: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -nyrɔwɔ ɔɔɔɔɔ, nyibli a pεpε di 'gbli kwli, ki 'u 'mu ye', 'waa pεpε, u 'mu le pu: -Mɔ mɔ Nysua.»

12 ε ɔɔɔhen 'nyre, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, -tɛbli, ε -nu, 'a dɔɔɔɔɔ a wuntɔ di -hiɔɔa ɔɔɔa kle, 'ki 'u Nysua ye'.

ɔɔɔNi 'nuo 'li ɔɔɔ, -na 'bi 'ni 'hεε 'li Nysua a -ti le

13 -Tε ε ni 'mu le, 'a -ti, -a 'ni 'puu 'li -aan 'bio -Yusu a nyibli -bati le, kεε, -ba -hie 'lu le, -ε diɔɔe nu, -a 'ni ɔɔɔha ɔɔɔdedede nu, -ε nyre yi, 'ki 'li -aan 'bi 'yi, 'ti- -ε -we 'li -bu nu ɔɔɔɔ, ε 'mu Nysua a -ti le -hεε -ni.

14 -Tε kɔkɔnyo -Yusu kɔ 'mu 'hwen-, -a -mɔε, -ε -bi 'n yiɔɔe ni -tεε, -ε mɔ, diide ɔɔɔɔ 'yi yi -nyre, 'ki 'li Nysua 'yi. Kεε, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, diide -bu, ε nyre yi, 'ki 'li Nysua 'yi, -ε -bi ε mɔ -tεε, ε nyre yi, 'ki 'u ɔɔɔɔ -mɔ. -ε -bi 'ki, ε 'yi yi -bleε -ni, bu diɔɔe.

15 De -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bi a □wlv 'bu yi □hlon ni bi, -ε -bi ε □hen 'nyre, □yi□i -nuε -ni de. -Na 'bi a 'mu, 'a -ta', -Yusu 'Kltsv 'kv ni. 'A -ti, diide, -yi di, ε 'ni 'nuo 'li□i, -na 'bi a 'mu, 'a □wlv 'ni 'bie 'li □hlon.

16 'Bu mo, □ni yi□e, -ε mo, de -mu', -ni, ε nu -tεε, 'ki 'v -mu -mo', 'ti -nyibli 'bu yi -na 'nyre ni di, -ε -bi □ni 'nuo 'li□i, -ε di□e nu, v 'ni □ha -mu -ti -hwin yre hla.

17 -A mu -bu, Nyisva ko win ki, diide ko 'ninade 'huen-, ε 'yi de gbagbu 'pa-, 'ki 'v -a mu -mo. Kee, de -mu', -ε mo de gbagbu, 'ki 'v -a mu -mo, ε no-mo -kuan -mu', Nyisva a -Hihiu* nii 'li -a mu 'li. E yi -a mu 'ni -heε -ni, 'ki -ba nu de -mu', -ε 'sii 'v yi, ko, -ba ween ki bu, -a ko -aan 'bio 'huen-, ko, -ba ko plo a bleele.

18 Nyiblo -mu', -ε ni -Yusu a -kuan a nunuo le, no- no□ 'li Nyisva 'yi kle, 'ti-, no- nyibli di 'nyre le pu.

19 'A -ti o, ε no□ 'v le, 'ki -aan nununmlt bu nu□o, -ba ween ki bu, 'ki 'v 'a -ne -tite □dv, -a di 'v ni, -a ko -aan 'bio 'huen-, ko, ε no□ 'v le -we, -ba -nyinyi 'kl, 'ki 'v -Yusu a □wlv a ykuole a -ta'.

20 De -mu', -yi di, ε 'ni 'nuo 'li□i, Nyisva a -kuan 'ni 'nyree 'li yi. E mo □han-ti □ni□, ε 'yi diide □dv -ko, -bu nyre yi, 'ki 'li Nyisva 'yi, keε, de -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bio 'bu yi 'li de 'kuku 'nyi ni bi, -ε -bi ε nu -tεε, □ni 'die 'li diidedu a 'mu.

21 De -mo yinode, no- mo, □ni 'nuo 'li □dedede, -ε di 'li -na 'bio de 'kuku 'nyi pu, 'yi □bu ε mo muma a didie, ko no a 'nina, ko 'a -ne □dedede 'ki.

22 'Bu mo, □ni yi□e, -ε mo, -we 'li -bu di 'a -ne □dedede ni, mo, □ni yi□e, -ε mo, □yi 'li□i 'li -we, -bu di 'a -ne □dedede, □ni 'hlaa 'li□i nyiblo □dv yi. -Ko Nyisva 'huen-, 'a mu ni -do, -bu yi□e. Nyiblo 'bu yi de ni ni, ε ko 'a □wlv 'huen-, 'bu -pe, nyiblo a 'mu, no- ko plo a bleele.

23 Nyiblo a □wlv 'bu 'yi de ki -wen, 'ti- 'bu yi de a 'mu ni di, -ε -bi ε ni ynyrede, 'ki 'v Nyisva ye', -kot ε ko a □wlv 'huen-, v 'yi -pe. 'A -ne □dedede, -a ni, 'bu mo, □ba 'yi□i -yi, -ε mo, ε nu -tεε, 'ki 'v Nyisva ye', -ε -bi de a 'mu, ε mo de 'kuku □ni□, □a ni□e.

15

Ba blee ne 'aan 'bio a plo

1 -A mu -bu, -v ko 'kl, 'ki 'v -Yusu a □wlv a ykuole -mo, -a bleε yi, -ba -heε nyibli -mu', -v ko □wlv a ykuole □huhue -ni. -A 'yi yi -bleε -ni, -ba nu de -mu', -ε di -a mu ni -do a plo -blee -ni.

2 Kee, -aan pepe, -ba nu de -mu', -ε di -aan 'bi a plo -blee -ni, 'ti-, -ε di□e -heε -ni, 'ki 'v -Yusu a □wlv a ykuole -mo.

3 -Yusu 'Kltsv a □gbetu, ε 'yi la□a le □mu□, 'ki bu nu la 'a dtonv a plo a bleele. Kee, -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, ε mo □han-ti, ε nyre 'v ni, 'ki 'v□v -mo. -Ti a 'mu, ε no- -bu: «Nyisva o, nyibli □tu -mu 'tani, keε, 'waa 'tani a 'mu, mo □ye 'a □huen.»

4 -Ti a pepe -mu', v 'cru la□a ni, -ε di□e nu, ε 'mu -a mu □wlv a 'lila -to□ -ni, 'ti- ε 'mu -a mu 'kl -nyi, 'ki -ba kuo Nyisva □wlv yi, -ε mo, -ti ε hla la, ε di□e 'ni nu.

5 Nyisva, no- yi -tonyibli 'kl ko □wlv a 'lila 'huen- -nyi. No- -bu -heε ne 'a mu, a 'mu ki bu -ween -ni, a ko 'aan 'bio 'huen-, □wt yi, -te -Yusu 'Kltsv ni 'a -huhua,

6 -ε di□e nu, 'aan pepe, a 'mu Nyisva, -ε mo -aan Kōkonyo -Yusu 'Kltsv a 'Bai 'nyre le pu, 'ki 'li wingblo ni -do 'kwli.

Dako a pepe bu pu Nyisva 'nyre le

7 'A -ti, ba 'buble kva, 'ki 'li 'aan [w]l a pepe ki, -te -Yusu 'Klɪsɔ -nu, 'e 'ble 'a mu kva, ke- ba nu[ɔ] -we, -e di[ɛ] nu, nyibli 'mu Nyɪsɔa 'nyre le pu.

8 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -Yusu 'Klɪsɔ di ni, 'ki bu wa -a mu -Juukue*, -e di[ɛ] nu, e 'mu[ɔ] -a mu -toɔ -ni, -e mɔ, Nyɪsɔa 'ni -nu[ɔ] hi. 'E mɔ [han-ti, de Nyɪsɔa pu la 'li, 'ki 'v -aan 'baɪnɔ -mɔ, -Yusu di ni, 'ki bu nu de a 'mu.

9 E di ni -we, -e di[ɛ] nu, nyibli -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, v 'mu Nyɪsɔa 'nyre le pu, -te e -nu, 'e kɔ 'waa nyaɪ. -Ti a 'mu, nɔ- v 'cɪrɪ la 'li Nyɪsɔacɪɛn 'kwli, -e mɔ:

«Nɔ- kɔ -ti, 'ni pi -mu 'nyre le, 'ki 'li dako 'nyi, kɔ, 'ni yi -na 'nyre -ti a 'yi'bwale -nyi, 'ki 'li -wlablewɪn 'kwli.»

10 Ke- Nyɪsɔa a win pi de: «'A mu dako a pepe, ba nu dɔɔv, a kɔ Nyɪsɔa a dako 'hɛn.»

11 Ke- e pi de: «'A mu dako a pepe, -v 'yi -Juukue 'pa-, ba pu Kɔkɔnyɔ 'nyre le.

'A mu dako a pepe, ba 'bua Nyɪsɔa a -ti 'yi.»

12 -E -bi ke- winwɔn-hanyɔ Esai pu la de: «Yisai* a 'yonɔ a 'yu -bi di 'ni di, e 'mu nyibli -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa- win ki -kɔɔ -ni. U di kuo [ne [w]l yi, v 'mu[ɔ] -ple, 'ki bu wa [nɔ].»

13 Ke- 'n pi: Nyɪsɔa, -e ni[ɛ], nyibli 'v kue [ne [w]l yi, 'v yi[ɪ] -ple, bu nu[ɔ], ba nu dɔɔv 'a -ne ti, kɔ, ba kɔ plɔ a bleele, 'ki 'li 'aan [w]l ki, -e nu[ɔ], a kuo [ne [w]l yi. -E -bi 'aan [w]l a yikuole, 'ki 'li[ɪ] 'li, e di kle 'ni -biɪ -ni, 'ki 'li Nyɪsɔa a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli.

Pɔlv hle 'a -kvan a -ti

14 'Na 'dɪayɪnɔ -na, 'ti- 'mu 'cɪɛn -bɔ 'cɪɪ, 'n yru[ɔ] le, -e mɔ, a mɔ [haannyibli [nɔ], 'a yi [haan-ti, kɔ, 'a kɔ 'klɪ, 'ki ba totoɔ Nyɪsɔa a -ti.

15 E mɔ -tee, 'a yi [haan-ti, kee, 'ni -pie[ɛ] hɔannɔ, 'ki [bɔ] 'cɪɪ win -bi, 'ki 'v -ti -bi ki, -e di[ɛ] nu, e 'ni [ha 'a mu -mɔ -hru. Ke- 'n nu 'a 'cɪɪɪ, -e nu[ɔ], Nyɪsɔa nu 'mu [haande -mɔ.

16 [Haande a 'mu, nɔ- mɔ [bɔ] mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -kvanunyoɔ, 'ki 'li dako -mu', -v 'yi -Juukue 'pa- 'nyi. 'N -ha 'na dɔɔnɔ ni pepe, 'ni -nyi 'na dɔɔnɔ Nyɪsɔa, 'ki [bɔ] pu 'a [haantitie, -e -hɔn 'li[ɪ] -mɔ. 'N pi[ɪ] ni, 'ki 'v dako -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa- yi, -e di[ɛ] nu, v 'mu -Yusu 'Klɪsɔ [w]l yi -kuo -ni, 'ti- v 'mu -cɔhɔn* yi 'wɪ, -e blee Nyɪsɔa a plɔ, kɔ 'a -Hihiu* pu 'kɪbɪa ki, 'ki 'v 'a dɔɔnɔ -mɔ.

17 'A -ti, -te 'n kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, -a -mɔe, 'n -we 'li, [bɔ] pu 'na dɔɔnɔ a -pli ni, 'ki 'v Nyɪsɔa a -kvan, 'n ni a -ta'.

18 'N 'yi 'li[ɪ] 'li -we, [bɔ] hla -ti [dɔ], 'bu 'yi de ni -do -mu', -Yusu 'Klɪsɔ -nu a -ti 'pa-. 'Ki e naa 'li 'na pɔpɔwin kɔ 'na nunu-teblɪ 'kwli, 'ti- dako -hɔhɔɪ, -v 'yi -Juukue 'pa-, 'v [tɪ] 'v Nyɪsɔa 'v.

19 -Yusu nu [w]lɛkeɛ-teblɪ a gblegble, 'ki 'li Nyɪsɔa a -Hihiu a 'klɪ 'kwli. 'A -ne -tɪte [dɔ], 'n naa 'v, 'n pu [haantitie -mu' ni, -e ne -Yusu 'Klɪsɔ a -ti -mɔ le, kɔe 'li Jɪrusredɔ 'kwli bu, -bu ye 'blɔgba -mu', -e mɔ Yiliyri ki.

20 E ni 'mu dɔɔv diakti, 'ki [bɔ] pu [haantitie a 'mu, 'ki 'v -tɪte -mu', nyibli 'yeɛ 'v[ɔ] ni 'wɪn -ni. 'N 'yi[ɪ] -hɔa, 'ki [bɔ] pu [haantitie a 'mu, 'ki 'v -tɪte -mu', nyibli 'wɪn 'v, -e di[ɛ] nu, nyiblo [dɔ] 'ni [ha le pu, -e mɔ, 'n pu 'kayu, 'ki 'v 'na 'bɪhɪan -bi a -tuɔ ki, -e [hɛn] 'nyre, 'ni [ha 'v -v -bi a -tuɔ ki -kvan -nuu -ni.

21 Kee, -te -mu', v nu la 'a 'cɪɪɪ, 'ki 'li Nyɪsɔacɪɛn 'kwli, ke- 'n -hɔe [bɔ] nu 'a nunuo, -e mɔ:

«Nyibli -mu', -v 'tiε 'ye □dedede ni 'wɪn, 'ki 'v□v ki, nu- di□e 'ye, nu- di□e le yru.»

Pɔlv -hve bu mu Rɔmv

22 Nyɪsɔa a □haantitie a pɔpɔv, 'ki 'lɪ -tɪtɛ -bɪ, nɔ- nu□o, 'ki 'n 'yεε 'hru ni kɔε, 'ki □bɔ di 'lɪ 'a mu -mɔ.

23 'A 'yri -hɔ 'ki ni, -tɛ 'n -tɔa la 'lɪ 'a -hɔhɔa, 'ki □bɔ di 'lɪ 'a mu -mɔ, kεε, -kvan kaa 'lɪ 'mu ni.

24 Kεε, -tɛ ti nɛ -bɔ, 'na -kvan a 'mɔ, 'n ni la, 'ki 'nɛ- 'blɔgbɪ -bɔ 'kwli, ε -yɛ 'lu. -ε -bɪ kɛ- 'n pɪ 'ki, 'n di 'lɪ 'a mu -mɔ 'nɪ di, -ε di□e nu, 'mu dɔdɔ nu, 'ki 'lɪ 'a mu 'nyɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nuu 'lɪ □hɔnpɔɪ gbi, 'tɪ- 'mɔ -hi, 'mɔ 'lɪ 'blɔgba -mɔ' ki mu, -ε mɔ εsɪpanyɪ. 'N -hɔε□e ni, ba -hεε 'mɔ, 'ki 'v 'na 'dagba a 'mɔ a -ta'.

25 Kεε 'tɪ- 'mɔ 'lɪ di, 'n kɔ □bɔ mu 'lɪ Jrusɛ. -Yusu a nyibli -mɔ', -v mɔ -Juukɔε*, -v ni 'lɪ, nu- kɔ -mɔ 'n di 'lɪ 'wliye gba.

26 -Yusu a nyibli, -v ni 'lɪ Masedvanɪblɔgba kɔ Akaiɪblɔgba 'kwli, -v 'yɪ -Juukɔε 'pa-, nu- 'kukue 'wliye a 'mɔ le, v 'mɔ□v □hɪvɛnyibli, -v ni 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, 'ki 'lɪ Jrusɛ -nyɪ.

27 'Waa 'mumu, v 'ye□e ni, -ε mɔ, ε nɔɔ 'v le, 'ki bɔ -hεε -Yusu a nyibli -mɔ', -v ni 'lɪ Jrusɛ, -v yɪ □hɪvɛ ni, -ε nu□o, ti -hi la a ti 'yri, -Yusu a nyibli, -v ni 'lɪ Jrusɛ, -v mɔ -Juukɔε, nu- hεε la nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔε 'pa-, 'ki bɔ 'wɪn -Yusu a □haantitie. -ε -bɪ ε kɔ 'v ni, 'ki -Yusu a nyibli -bɔ, -v 'yɪ -Juukɔε 'pa-, bɔ -hεε 'ki -Yusu a nyibli -bɪ -mɔ', -v mɔ -Juukɔε, 'ki 'v 'waa □hɪvɛn a 'yiye a -ta'.

28 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ -wε -kvan a 'mɔ -mɔ, 'nɪ gba □nɔ le'kukuewli a 'mɔ yɪ, -ε -bɪ 'n bi 'ki 'hru wɔn, 'mɔ 'lɪ 'a mu -mɔ di, -a 'mɔ 'yiye -nɪ, 'tɪ- 'mɔ 'lɪ εsɪpanyɪblɔgba 'kwli mu.

29 'N yi□e ni, -ε mɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mu -mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ di nu -a mu □haande -mɔ', 'na 'lɪdɪdie a -tɪ.

30 'Na 'dɪayɪnɔ -na, -tɛ -a kuo -Yusu 'Kɪsɔ □wɔv yɪ, kɔ, -tɛ Nyɪsɔa a -Hihɪu* nu□o, □a nɔnɔε -nɪ, 'n nyεε nɛ 'a mu le, -tɛ 'n ni, 'nɪ dɛ Nyɪsɔa 'a -nɛ ti, kɛ-ba nu, ba da□a -wε, 'ki 'v 'na -ta'. Ba nu□o, 'ki 'lɪ 'aan □wɪ a pepɛ ki,

31 -ε di□e nu, -Juukɔε -mɔ', -v ni 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, -v 'yɪ -Yusu -yɪ, v 'nɪ □ha 'mɔ □hɪvɛn □tu. Ba da Nyɪsɔa -wε, 'ki 'v le'kukuewli -bɔ, 'n gbɛ -Yusu a nyibli yɪ a -ta', ε 'mɔ 'waa plɔ -blee -nɪ.

32 'A -tɪ, Nyɪsɔa 'bɔ wɛn□ε ki, 'n di 'lɪ 'a mu -mɔ 'nɪ di, 'ki 'lɪ dɔduke 'kwli, -a 'mɔ 'kɪ -nyinyi -nɪ.

33 Nyɪsɔa, -ε yɪ nyibli plɔ a bleelɛ -nyɪ, bɔ ni 'v 'a mu -mɔ. Kε- bɔ ni 'mɔ.

16

Pɔlv gbɛ 'betile

1-2 -Aan 'dɪayɪ nɪrɔyɪ Febe, nɔ- di 'lɪ 'a mu -mɔ di. ε ni Nyɪsɔa a -kvan, 'ki 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, -v ni 'lɪ Sankledɪɔ 'kwli. 'Bɔ di 'lɪ, ba 'ble□e kva -tɛε, -aan Kukɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ. Ba 'ble□e kva -tɛε, □wɪ yɪ, -tɛ -mɔ', -Yusu a nyibli ni nyiblo a kva'buble. Dɛ, ε 'yɪ -kɔ, ba -nyɪ □nɛ□ε, -kɔtɪ ε -hεε nyibli -hɔhɔv, 'ε -hεε 'mɔ ni -wε.

3 'N 'beti Prisɪlɪ kɔ 'a nyibɔv Akilasi 'hɔvɛn-, -v kɔ 'mɔ 'hɔvɛn- -ni la -Yusu a -kvan.

4 Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ 'n mi la 'kɔ mɔ, v nu- wa la 'mɔ. V hla□a ni, -ε mɔ, 'ye □bɔ v di 'kɔ 'na -tɪ, v bleε yɪ, bɔ wa 'mɔ. 'N yɪ -nyɪ □nɔ 'wio. ε 'yɪ 'mɔ ni -do 'pa-. -Yusu a nyibli, -v 'yɪ -Juukɔε* 'pa-, v yɪ -nyɪ □nɔ 'wio -wε.

5 -Yusu a nyibli, -v yi le 'kukue -ni, 'ki 'li 'waa 'kayu bu, 'n 'beti [nu]. 'N 'beti Epaineti, -e mo 'na ninatumu gbagbu. No- mo yi-henyiblo, -e kuo -Yusu 'Klisu [wlv yi, 'ki 'li 'blɔgba, -e mo Asi 'kwli.

6 'N 'beti Mari, -e nu -kvan -huohvi, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

7 'N 'beti Adronikusi ko Yuniasi, -v mo 'na 'dukuɛ. U ko 'mu 'huen-, -a bi la [ji]. 'Ki 'li -Yusu a -monanyu* 'nyi, v nu- nyibli nɔɛ -ni -tɛɛ. 'Ti- 'mu -Yusu [wlv yi -kuo -ni, v nu- mo la yi-henyibli, -v kuo -Yusu [wlv yi.

8 'N 'beti 'na ninatumu Apliasi, -e nɔɛ Kɔkonyɔ, -e 'wi 'mu yi.

9 'N 'beti Yrube. E ko -a mu 'huen- -ni -Yusu a -kvan. 'N 'beti 'na ninatumu Stakisi -wɛ.

10 'N 'beti Apelesi. E 'ye [huen, -Yusu 'Klisu a -ti. Kɛɛ, e 'yi -sa, 'ki bu kuo -Yusu 'Klisu [wlv yi. 'N 'beti Alitobuli ko 'a 'kayu a 'dukuɛ 'huen-.

11 'N 'beti 'na 'dukuɛtayu Helodio. 'N 'beti Nasisi a 'kayu a 'dukuɛ, -v kuo -Yusu [wlv yi.

12 'N 'beti Trifeni ko Trifosi, -v ni -aan Kɔkonyɔ a -kvan. 'N 'beti 'na nɔɛ'diayi nyɔɔy Pesidi, -e nu -kvan diaki, 'ki 'v Kɔkonyɔ a -ta'.

13 'N 'beti Rufusi, -e mo -tɛɛ a Nyisva a nyiblo. 'N 'beti 'a 'dii, -e nu 'mu 'a 'yu -mo'.

14 'N 'beti Asekliti, ko Flego, ko Hemesi, ko Patrobasi, ko Hemasi 'huen-, v ko Nyisva a nyibli a pepe -mu', -v ni 'li [nu -mo.

15 'N 'beti Filologu, ko Suli, ko Nele, ko 'a 'diayi nyɔɔy 'huen-. 'N 'beti Olepasi, e ko Nyisva a nyibli a pepe 'huen-, -v ni 'li [ti -mo.

16 Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, [wi yi 'diayinu. Nyibli a pepe, -v kuo -Yusu 'Klisu [wlv yi, v 'beti 'a mu.

Le'boowin

17 'Na 'diayinu -na, e ko nyibli, 'v pi le, Nyisva a -ti -bu, v too la 'a mu, e 'yi [ti 'pa-, 'ti -v tɔɛ nɛ 'a mu yinyrehru. No- ko 'kwli v nɛɛ 'li, v -gbugbe 'li -Yusu a nyibli le, ko, 'v gbe 'li [nu [ye 'nyi. 'N nyɛɛ nɛ 'a mu le, ba [tu 'aan diɔnu 'yie, nyibliɔv a 'mu, 'waa -ti. Ba hoo [nu -mo le,

18 -e nu [o, e 'yi -Yusu 'Klisu a -kvan 'pa-, v 'ni -nu [o li [ti, kɛɛ, yinyrede -mu', 'waa [wli -hɔɛ, e no- v ni. U nɛɛ 'li wlonleno 'kwli, 'v kɛɛ nyibli -mu', -v 'yi de -huan ko [haande 'huen- a 'yile-huiale -yi.

19 'A mu -mo -bi, nyibli a pepe yi [e ni, -e mo, a [tu 'v -aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu ni. No- nu [o, 'ni ni doɔv, 'ki 'v 'aan -ta'. Kɛɛ, de 'n -hɔɛ, no- mo, ba yi [haande, a 'mu [v nu, -e di [e nu, a 'ni [ha [haande ko de -huan 'huen- 'yi le -pɔpɔ -ni.

20 Nyisva, -e yi 'a mu plo a bleele -nyi, ti [du 'yi 'li -hie, e 'mu Satan, -e mo 'kuo -hɔɛn a nyiblo gbagbu, 'a 'klɔ bu -wɛ, e 'mu 'li [ti 'aan buɔɔ bu [tu. -Aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu bu nu 'a mu [haande -mo.

21 Timote, -e ko 'mu 'huen- -ni -kvan, e 'beti 'a mu. 'Na 'dukuɛ, Lukiusi ko Jasɔ, ko Sosipate, v 'beti 'a mu.

22 'Mo Tetiusi, 'n 'beti 'a mu, 'ki 'li -aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli. 'Mo [eri 'criɛn -bu, Pɔlv ye 'a mu yi.

23 Gayusi 'beti 'a mu. No- ko 'kayu 'mo Pɔlv, 'n ni 'nɛ- bu, no- ko -tɛ -Yusu a nyibli a pepe yi 'li le 'kukue -ni, 'v kɔɛ 'cɔɛ. Elasi, -e mo 'diɔ a 'wlible [tunyo, ko -aan 'diayi Katusi 'huen-, v 'beti 'a mu.

[24 -Aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu bu nu 'a mu [haande -mo.]

Nyisva ni -do bu ko -ti a 'yi'bvale

25 -Ba pu Nyisva 'nyre le. E -wɛ 'li bu -nyi 'a mu 'klɔ ni, 'ki ba kuo [ne [wlv yi 'a -nɛ ti. Kɛ- -Yusu a [haantitie pi. [Haantitie a 'mu, no- 'n gbe 'li

nyibli -mɔ. Ti -hi la a ti 'yri, ꞑhaantitie a 'mu, Nyɩsɩa 'yi laꞑa nyibli -tɔɔ -ni.

²⁶ Kεε, -te ti ne -bu, ε puꞑu pepe'. -ε -bu -ti, Nyɩsɩa a winwɔn-hanyu* 'cɩ la, 'ki 'u -Yusu 'Kɩsu ki, nɔ- u yi ki -hlee -ni. Kε- 'Kɔhienyɩsɩa ni 'a -hɔhɔa. ꞑHaantitie a 'mu, dako a pepe 'win ni. Nɔ- diꞑe nu, u 'muꞑu ꞑwɩu yi -kuo -ni, ko, u 'mu 'uꞑu 'u ꞑtuu -ni.

²⁷ Nyɩsɩa ni -do, nɔ- ko ꞑto. Nɔ- bu ko -ti a 'yi'buale 'a -ne ti. -Ba puꞑu 'nyɛ lε 'a -ne ti, -Yusu 'Kɩsu a -ti. Kε- bu ni 'mu.

YI-HECRIEN Pɔɔɔ gha la KOLETIKUE yɪ

1 'Mɔ Pɔɔɔ, Nyɪsɔva -ha 'lɪ, 'kɪ ɔɔɔ -he -Yusu 'Kɪɪsɔ a -mɔnanyɔ*, -ɛ diɔɔe nu, 'mɔ 'a ɔɔhaantɪtɪe nyɪbli pɔ, 'mɔ -yɪ 'crien -bɔ 'cɪ, 'n kɔ -aan 'dɪayɪ Sɔtɛnɪ 'hɔɛn-.

2 'A mɔ Nyɪsɔva a nyɪbli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɔ 'kwɪlɪ, Nyɪsɔva pɔ 'kɪbɪa kɪ, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'cɪɪ -nɪ, dɛ -mɔ', -Yusu 'Kɪɪsɔ -nu a -tɪ. Ɛ da 'a mɔ nɪ, 'kɪ ba -he 'a nyɪbli. Nyɪbli a pɛpɛ -mɔ', -v dɛ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ ɔɔɔ, ɛ da ɔɔnɔ nɪ -wɛ. Ɛ nɔ- mɔ -aan pɛpɛ a Kɔkɔnyɔ.

3 -Aan 'Bai Nyɪsɔva kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'hɔɛn-, bɔ nu 'a mɔ ɔɔhaandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bɔ nu ɔɔ -wɛ, ba kɔ kɪbɔwɛɛnɛ.

ɔɔHaan-tɛbɪ -mɔ', -Yusu nu 'a nyɪbli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɔ 'kwɪlɪ -mɔ

4 'N yɪ -nyɪ Nyɪsɔva 'wɪo 'a -nɛ tɪ, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ nu ɔɔ, ɛ nu 'a mɔ ɔɔhaandɛ -mɔ, -tɛ a kɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'hɔɛn-, a -mɔɛ a -tɪ.

5 -Tɛ a kɔɔɔ 'hɔɛn-, a -mɔɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsɔva 'ɛ -nyɪ 'a mɔ 'kɪ a gblegble. Ɛ nɔ- nu ɔɔ, 'a yɪ -tɪ a -tɛɛ, 'a kɔ 'kɪ, 'kɪ ba lee -tɪ a -tɛɛ 'a mɔ nyɪbli lɛ.

6 Kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, -ɛ nu ɔɔ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -a lee la 'a mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a -tɪ, a 'bleɔɔe kɔva -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔɔwɪ kɪ.

7 Ɛ nɔ- nu ɔɔ, 'kɪ a pɛpɛ, Nyɪsɔva yɪ nyɪbli -nyɪ, 'ɛ ɔɔɛ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, 'a mɔ -mɔ', -v yɪ tɪ -mɔ' -ple, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ dɪ ya.

8 Nyɪsɔva, nɔ- dɪɔɔe nu, a 'mɔ 'kɪ kɪ nɪ dɪaktɪ, 'kɪ ba na -tɛɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva a 'hɪɪ wɔɔn, -ɛ dɪɔɔe nu, -nyɪɔwɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ dɪ ya, -bati -mɔ', Nyɪsɔva dɪ nyɪbli lɛ -pɔv -nɪ, ɛ 'nɪ ɔɔha 'a mɔ kɔ.

9 Kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, -ɛ nu ɔɔ, Nyɪsɔva a ɔɔgbɛtɔ, ɛ nɔ- da 'a mɔ, 'kɪ a kɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'hɔɛn-, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ, a 'mɔ -mɔɛ, 'tɪ- Nyɪsɔva a 'mɔ, 'bɔ hɪa -tɪ, ɛ nɪɔɔe nɪ.

-Yusu a nyɪbli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɔ 'kwɪlɪ, v ɔɔgla nɪ

10 'Na 'dɪayɪnɔ -na, 'n nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a 'nyɛ 'kwɪlɪ, ɔɔtɔɔlɛ'bɔbɛ 'nɪ 'nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, kɛɛ, 'ba yɪ dɛ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hɪɛ, -ɛ -bɪ wɪn a lɛ'wɪnwɪnɛ bɔ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ.

11 'Dɪayɪnɔ -na, 'nɪ yɪ 'pɔpɛ lɛ nɪ nɪ, ɛ ɔɔhɛn 'nyɛɛ, -ɛ mɔ, nyɪbli -hɔn 'lɪ nyɪblo -mɔ', -ɛ mɔ Kɔɔɛ -mɔ, 'v lee 'mɔ, -ɛ mɔ, 'bɪnɪ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ.

12 -Tɪ 'n -hɔɛ ɔɔɔ lee nɛ 'a mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: ɔɔtɔɔlɛ'bɔbɛ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ. -v -bɪ wɛn 'nɪ, v mɔ 'mɔ Pɔɔɔ a nyɪbli ɔɔnɔ, -v -bɪ wɛn 'nɪ, v mɔ Apɔɔɔ a nyɪbli ɔɔnɔ, -v -bɪ 'v nɪ 'v, 'v pɪ lɛ, v mɔ Pɪɪɪ a nyɪbli, -v -bɪ wɛn 'nɪ, v mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a nyɪbli ɔɔnɔ.

13 Dɛ a 'mɔ, a nɪ, ɛ 'wɪ -tɛ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'yɛ nɪ 'bɛ wɛn ɔɔtɔɔ lɛ. Ɛ 'yɪ 'mɔ Pɔɔɔ 'pa-, v 'yɪ 'v 'mɔ tɔgbɛ 'yɛ -kɔɔ -nɪ, 'kɪ 'mɔ 'v 'aan -ta' 'kɔv -nɪ. 'Ya 'v 'lu dɛ, ɛ 'yɪ 'mɔ Pɔɔɔ a 'nyɛ 'kwɪlɪ 'pa-, v 'yɪ 'lɪ 'a mɔ 'nɛ 'lu lɛ -pɔv -nɪ.

14 'N yɪ -nyɪ Nyɪsɔva 'wɪo, -tɛ 'n -nu, 'nɪ 'yɪ 'aan 'yɛ ɔɔɔ 'nɛ 'lu -pɔ, 'bɔ 'yɪ Klɪpɪstɪ kɔ Gayɪstɪ 'hɔɛn- 'pa-.

15 'A -tɪ, ɛ 'yɪ nyɪblo ɔɔɔ -kɔ, -bɔ dɪɔɔe hɪa, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyɛ 'kwɪlɪ, 'kɪ 'n pɔv 'lɪ 'a mɔ 'nɛ 'lu, -ɛ dɪɔɔe nu, a 'mɔ 'na -nagbɔpɔ -hɛ.

16 Dɛ gbe mɪ wɛn 'mɔ -mɔ -hɪɪ mɔ, ɛ nɔ- mɔ, 'n pɔ Sɛfanastɪ kɔ 'a 'dɔkɔɛ 'hɔɛn- 'nɛ 'lu -wɛ. Kɔɛ 'kɪ 'v bɔ dɛ, 'nɪ pɔ nyɪblo -bɪ 'nɛ 'lu, a -tɪ 'nɪ -bɪɔɔe 'lɪ 'mɔ 'kwɪlɪ.

17 -Yusu 'Klɪsɔ 'yɪ 'mʊ -lee -nɪ, 'kɪ ɔbʊ pʊ nyibli 'nie 'lu le, kɛɛ, ɛ lee 'mʊ nɪ, 'kɪ ɔbʊ pʊ nyibli 'a ɔhaantitʰie. 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ 'a ɔhaantitʰie a 'mʊ nɪ pɪ, 'nɪ -nu ɔo lɪ ɔtɪ -tonyibli a ɔtɔ 'kwli, -ɛ di ɔe nu, 'kukʊs -mʊ', ɛ 'kʊ, 'kɪ 'v tugbe 'yie, ɛ 'nɪ ɔha dadʊ 'pa, kɛɛ, nyibli 'mʊ ɔv le yru -tɛɛ.

-Yusu tʊɛ nɛ -a mʊ Nyɪsʊa a 'kɪ, kɔ 'a ɔtɔ 'hʊɛn-

18 Win -mʊ', -ɛ hɛ ɔe, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ 'kʊs 'v tugbe 'yie, ɛ 'nɪ -da ɔa lɪ ɔdedede, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʊ', -v di 'wan 'yɪ kɪ, -v di 'lɪ na -mʊ' nɪ mu, -ɛ 'yɛ nɪ jre yruyru. Kɛɛ, -a mʊ -bʊ, Nyɪsʊa wɛ, -a yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, win a 'mʊ, ɛ nɔ- tʊɛ nyibli Nyɪsʊa a 'kɪkɪnɪnɪ.

19 -A yɪ dɛ a 'mʊ nɪ, -ɛ nu ɔo, kɛ- v nu la 'a 'cɪrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'cɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyɪsʊa wɛn 'nɪ:

'N di -wɛ ɔtɔkɔnyʊ a ɔtɔ bʊ,

'mʊ ɔv kɪ -hɪa -nɪ pɛpɛ.»

20 -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ a -tɪ, -ɛ -bɪ 'kɔ -bʊ a ɔtɔkɔnyʊ, kɔ tetetɔnyʊ, kɔ 'cɪɛn.yinyʊ 'hʊɛn-, 'waa pɛpɛ a 'mʊ, 'waa ɔtɔ 'nɪ -da ɔa lɪ ɔdedede, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa 'yɪ. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsʊa tɔɔ ɔnɛ -a mʊ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɔ -bʊ kɪ a nyibli a ɔtɔ 'nɪ -da ɔa lɪ ɔdedede.

21 'Kɔ -bʊ a ɔtɔkɔnyʊ, v 'yɛ -teblɪ -mʊ' nɪ, Nyɪsʊa -nu, 'kɪ 'lɪ 'a ɔtɔ 'kwli. Kɛɛ, v 'yɪ ɔ -yru. Bʊ 'yɪ Nyɪsʊa a 'mʊ -yru, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʊa 'ɛ -yɾa ɔa, 'kɪ bʊ naa 'lɪ 'a win -mʊ', -a yɪ nyibli lɛ -lee -nɪ 'kwli, ɛ 'mʊ nyibli -bʊ, -v kuo ɔnɛ ɔwɔl yɪ wa. Kɛɛ, nyibli -bɪ wɛn 'nɪ, win a 'mʊ, ɛ 'nɪ -da ɔa lɪ ɔdedede.

22 -Juukʊɛ* -mɔ -bɪ, v ɔmʊɛ ɔwɪlɛkɛɛ-teblɪ lɛ, -ɛ di ɔe nu, win -bʊ, -a -pɪ, v 'mʊ ɔv ɔwɔl yɪ -kuo -nɪ. Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -juukʊɛ 'pa-, v -hʊɛ bʊ nu 'waa dɔɔnʊ a ɔtɔ, bʊ yru Nyɪsʊa.

23 Kɛɛ, -a mʊ -mɔ -bɪ, -Yusu 'Klɪsɔ -mʊ', v kɔɔ 'v tugbe 'yie, ɛ nɔ- kɔ -tɪ -a nɛ -mɔ lɛ. -Tɪ a 'mʊ, -juukʊɛ 'bʊ 'wɪn, v pɪ yru, 'v -wɛn -a mʊ yɪ, -ɛ nu ɔo, v wɛn 'nɪ, -a yɪ -hɛɛ Nyɪsʊa a -tɪ lɛ. Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -juukʊɛ 'pa-, v wɛn 'nɪ, ɛ mɔ -tɪ ɔnɔ, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔdedede.

24 Kɛɛ, nyibli -mʊ', Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a nyibli, bʊ mɔ -juukʊɛ, -hʊs' bʊ 'yɪ -juukʊɛ 'pa-, v nʊ- mɔ -bɪ, v yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- tʊɛ nɛ -a mʊ Nyɪsʊa a 'kɪkɪnɪnɪ, kɔ 'a ɔtɔ 'hʊɛn-.

25 -v -bɪ wɛn 'nɪ, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa nɪ, ɛ 'nɪ -da ɔa lɪ ɔdedede, kɛɛ, Nyɪsʊa a nunude a 'mʊ, v pʊ lɛ, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔdedede, ɛ -hɪ 'v 'waa ɔtɔ a 'mʊ nɪ. 'Bʊ pʊ lɛ, Nyɪsʊa 'yɪ 'kɪ -kɔ, bʊ kɔ 'a yɪyie, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa bʊ 'yɪ 'kɪ -kɔ a 'mʊ, ɛ -hɪ 'v 'waa -nɛ 'kɪkɪnɪnɪ nɪ.

26 'Dɪayɪnʊ -na, -tɪ -bʊ, 'n mi hla mɔ, ba -hie ɔe 'lu -mɔ lɛ: 'A mʊ -mʊ', Nyɪsʊa -da, 'kɪ -bʊ -hɛ 'a nyibli, nyibliɔv a 'dɪ -bɪ a pa 'mʊ 'lɪ? 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ 'yɪ 'lɪ -nɪ, -bʊ kɔ ɔtɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɔ -bʊ a nyibli 'yɪ kɪ, kɔ 'kɪkɪnɪnyʊ, kɔ nyibli gbagbɪ -hʊɔhʊɪ 'yɪ 'lɪ 'a mʊ 'nɪ -wɛ.

27 Kɛɛ, nyibli -bʊ, 'kɔ -bʊ kɪ a nyibli pʊ lɛ, -v 'yɪ ɔtɔ -kɔ, nʊ- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a nyibli. Kɛ- ɛ -nu, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mʊ 'kɔ -bʊ a ɔtɔkɔnyʊ -tʊɪ -nuu -nɪ. Nyibli -bʊ, 'kɔ -bʊ kɪ a nyibli pʊ lɛ, -v 'yɪ 'kɪ kɪ -nɪ, nʊ- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mʊ 'kɔ -bʊ kɪ a 'kɪkɪnɪnyʊ -tʊɪ -nuu -nɪ.

28 Nyibli -mʊ', v 'yɛ nɪ daa nyibli ɔdʊ, ɛ kɔ, v yɾaa -nɪ, nʊ- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mʊ 'kɔ -bʊ a nyibli gbagbɪ bʊ -wɛ.

29 Dɛ a 'mʊ a -tɪ, ɛ 'yɪ nyiblo ɔdʊ -kɔ, -bʊ pʊ 'a dɔɔnʊ a -pɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɛ'.

30 Nyɪsʊa, ɛ nɔ- nu ɔo, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hʊɛn-, ɔa -mʊɛ. ɛ nɪ -dɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- nu ɔo, -Yusu 'Klɪsɔ 'ɛ tɔɔ nɛ -a mʊ 'a ɔtɔ. 'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'lɪ, 'kɪ Nyɪsʊa naa 'lɪ, 'ɛ 'sɪi 'v -a mʊ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnʊ yɛ', ɛ nu ɔo, ɔa -hɛ nyibli -mʊ', -v kɔ 'kɔ -kwɛɛ ɔnɛ kɪ, 'ɛ ɔgbɛ -a mʊ, 'kɪ 'v dɛ 'kuku -mɔ.

31 'A -ti, -te v nu la 'a 'ciɾu, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacɾɪɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bu: «Nyiblo -mu', -ɛ -hɔɛ -bu pɔ -pli, dɛ -mu', Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa -nu, ɛ nɪ -do, nɔ- kɔ -pli bu pɔ.»

2

-Yusu a 'kɔkɔ-tɪ, nɔ- Pɔlv nɛ la -mɔ lɛ

1 'Dɪayɪnu -na, ti -mu', -ɛ kɔ 'yɪ 'n di la 'lɪ 'a mu -mɔ, -ɛ diɔɛ nu, 'mu la 'a mu Nyɪsɔa -a -ti -mu' -tɔɔ -nɪ, -ɛ -hli la nyibli 'yɪ kɪ, 'tɪ- Nyɪsɔa tɔɔ -a mu, ti a 'mu 'yɪ, 'nɪ -pɔvɔ la 'bliwin 'yakɪ, mɔ, Nyɪsɔa -a -ti, 'n tɔɛ la -nɪ, 'nɪ -nuɔo la lɪɔɪ -tonyibli a ɔtɔ 'kwli, 'aan ɔwɪ 'nɪ ɔhaɔa 'ye, -ɛ mɔ, 'n yɪ 'plɛlɛ.

2 Kɛɛ, 'tɪ- 'mu la 'lɪ 'a mu -mɔ di, 'n pɔ la 'lɪɔɪ nɪ, 'kɪ ɔbu hla la -Yusu 'Kɪsɔ nɪ -do -a -ti, ti nɪ -tie -mu', 'n di la 'lɪ 'a mu 'nyɪ -hii -nɪ. Sɛyɪ-sɛyɪ 'a 'kɔkɔv nɪ -do -mu', ɛ 'kɔv 'v tugbɛ 'yie, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'n di 'a mu -lee -nɪ.

3 -Tɛ 'n nɪ la 'lɪ 'a mu 'nyɪ, 'n 'yɪ la 'klɪ -kɔ, 'n yɪ pie la huannɔ dɪakɪ.

4 -Tɛ 'n yɪ la 'a mu Nyɪsɔa -a -ti nɪ -lee -nɪ, 'nɪ -nuɔo la 'lɪɔɪ -tonyibli a ɔtɔ 'kwli. Kɛɛ, Nyɪsɔa -a -Hihɪu*, nɔ- -tɔɔ nɛ 'a mɔɔɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa -a 'klɪ 'kwli, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa -a -ti -mu', 'n nɛ la -mɔ lɛ, ɛ mɔ -tɪ -a -tɛɛ ɔnɔɔ.

5 -Tɛ 'a 'ye la Nyɪsɔa -a 'klɪ a kɪnɪu, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a kuo la -Yusu ɔwɪv yɪ. ɛ 'yɪ -tonyibli a ɔtɔ 'pa-, ɛ 'yɪɔɪ -nu, a 'yɪɔɪ ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ.

Nyɪsɔa a ɔtɔ

6 ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyibli -mu', -v yru Nyɪsɔa -a -tɪ lɛ -tɛɛ, 'bu mɔ, 'nɪ yɪ 'lɪ ɔnɔ -mɔ nɪ -hlee -nɪ, 'n tɔɛ ɔnɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ ɔtɔ 'kwli, kɛɛ, ɔtɔdɔ a 'mu, ɛ 'yɪ 'klɔ -bu kɪ a nyibli a ɔtɔ 'pa-. Mɔ, ɛ 'yɪ 'klɔ -bu kɪ a nyibli gbagbɪ a ɔtɔ 'pa- -wɛ. Nyibli a 'mu, v di bu 'nɪ -wɛ.

7 ɔtɔdɔ -bu, -kɔtɪ 'n hɛ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔa -a ɔtɔ. ɔtɔ a 'mu, ɛ -hli la nyibli 'yɪ kɪ, ti -hi la a ti 'yɪ, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, Nyɪsɔa tɔɔ nɛ -a mɔɔɔ nɪ. Ti -mu' -kɔ 'yɪ ɛ 'ye la 'klɔ nɪ nɪ, ɛ -hie la ɔtɔdɔ a 'mu 'a -tɪ 'lu -mɔ lɛ, ɛ 'mu 'lɪɔɪ 'kwli -naa -nɪ, ɛ 'mu -a mu wa, -ɛ diɔɛ nu, ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a 'mu 'lɪ 'a -tɪ -a 'yɪ'buɔɔa 'kwli nɪ.

8 'Kɪ 'lɪ 'klɔ -bu a nyibli gbagbɪ 'nyɪ, nyiblo gbagbɔ ɔdɔ 'yɪ ɔtɔ a 'mu lɛ -yru. 'Bu mɔ, 'bu yru wen ɔtɔ a 'mu lɛ, v 'yɪ wen 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu kɔɔ wen 'v -aan Kɔkɔnyɔ tugbɛ 'yie, -ɛ mɔ Kɔkɔnyɔ -mu', -kɔtɪ a 'yɪ'buɔɔa.

9 Dɛ -mu', Nyɪsɔa -nu, ɛ 'wɪ- dɛ -mu', v 'ɾɪu la 'lɪ Nyɪsɔacɾɪɛn 'kwli yɪ, -ɛ mɔ:

«Dɛ -mu', -tonyibli a 'yie 'yɪ -huan nɪ 'ye,
kɔ, dɛ -mu', 'waa nɔv 'yɪ -huan nɪ 'wɪn,
kɔ dɛ -mu', v 'yɪ -huan 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie,
dɛ a 'mu, ɛ nɔ- Nyɪsɔa -wɛ -mɔ,
'kɪ 'v nyibli -mu', -v nɔɛ ɔnɛ -mɔ.»

10 'Kɪ 'lɪ 'a -Hihɪu* a 'klɪ 'kwli, 'kɪ ɛ naa 'lɪ, 'ɛ tɔɔ nɛ -a mu -huhlɛdɛ a 'mu. Nyɪsɔa -a -Hihɪu yɪ -tɛblɪ a pɛpɛ a 'ma nɪ, kɔ, Nyɪsɔa -a 'lulɛ-hihie -mu', -ɛ hlɔ 'kwli bu, 'ɛ yɪɔɛ -wɛ.

11 ɔBɔ pɔvɔ -tonyiblo -a -hɪhiu a dɛ yɪ: Dɛ -mu', -na 'bɪhɪan -a -hɪhiu yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɔyɪɔɪ -yɪ. ɛ nɪ -do, ɛ nɔ- yɪɔɛ. Dɛ nɪ -do a 'mu, nɔ- ɛ -mɔ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa -a -Hihɪu -mɔ. Nyɪsɔa -a -Hihɪu nɪ -do, nɔ- yɪ dɛ -mu', Nyɪsɔa -a 'mumu, ɛ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie.

12 -A mu -mɔ -bɪ, Nyɪsɔa -a -Hihɪu -mu', ɛ -nyɪ -a mu, ɛ 'yɪ 'lɪ 'klɔ -bu -a -tonyibli -mɔ -hɔn. Nyɪsɔa -a ɔgbɛv, nɔ- -nyɪ -a mɔɔɔ, -ɛ diɔɛ nu, ɔhaan-tɛblɪ -mu', ɛ nu -a mu -mɔ, -a 'muɔv lɛ yru.

13 'Bu mɔ, -tɛblɪ a 'mu, ɔba yɪɔɪ nyibli klɛ nɪ -hɪhɪɛ -nɪ, -a 'nɪ -nuɔo 'lɪɔɪ -tonyibli a ɔtɔ 'kwli, kɛɛ, 'kɪ -aan pɔpɔwin -hɔɛn 'lɪ Nyɪsɔa -a -Hihɪu -mɔ.

-E -bi Nyisva a -ti a -tee -mu', 'a -Hihiu tve ne -a mu, no- -a -huhie nyibli -mu' kle, -v ko ke' Nyisva a -Hihiu a 'mu, e ni 'v.

14 Nyiblo 'bu ni 'v, Nyisva a -Hihiu 'bu 'yi 'v[ub ke' -ni, -e -bi -ti a -tee -mu', Nyisva a -Hihiu tve [ne, nyiblo a 'mu, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu yru[no le. 'Ki 'li nyiblo a 'mu 'yi, -ti a 'mu, e mo buba-ti [nto. E 'yi 'li 'a leyuyruo 'li -we, -e nu[no, Nyisva a -Hihiu ni -do, no- ni[ne, [a yruine le.

15 Nyiblo 'bu ni 'v, Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'v[ub ke', e no- -we 'li, -bu yi -tebli a pepe a 'yile'jijra. Kee, nyiblo -mu', -e ko ke' Nyisva a -Hihiu 'yi 'v -ni, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'jra nyiblo a 'mu, 'a nunu-tebli 'yi le.

16 E mo [han-ti, v 'cru la 'li[ti Nyisvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, e no- -bu: «E 'yi nyiblo [du -ko, -bu yi de -mu',

Kukonyo Nyisva yi 'lu -mo le -hie.

Nyiblo [du 'yi 'li 'a [to'pupub -we.»

Ke- v nu la 'a 'cicru. -A mu -mo -bi, -v ko ke' Nyisva a -Hihiu ni 'v, de -mu', -Yusu 'Klsv yi 'lu -mo le -hie, no- -a yi 'lu -mo le -hie -we.

3

Polv ko Apolosi 'hven-, v mo Nyisva a -kvannunyibli [nto

1 'Diayuv -na, -te 'n ni la 'li 'a mu -mo, 'n 'yi la 'li 'aan -mohleele 'li -we, [wi yi, -te -mu', v ni 'li nyibli -mu', -v ko ke' Nyisva a -Hihiu* ni 'v a -mohleele. Kee, 'n yi hlee la 'li 'a mu -mo, [wi yi -te v ni 'li 'klo -bu a nyibli a -mohleele, -v yi 'waa dtovv a 'lule-hihie [wien le kve, -koti a 'wi la 'yonv [pli yi, 'ki 'v -Yusu 'Klsv a 'hru wlv.

2 Yi-he-tebli ni -do -mu', -v 'yi la 'mu -kla, no- 'n tve la 'a mu. 'N 'ye la 'a mu -tebli 'yakl ni -tve -ni, -koti a 'yi la 'li 'a leyuyruo 'li -we. A 'wi la 'yonv [pli yi, -v 'tie 'nyee, -v 'ye 'li diide 'yakla a didie ni -we. Kve la 'li ti a 'mu 'yie bu, -bu ye -nyrovv -bu ki, a 'tie 'wi 'yonv [pli yi, -v 'ye 'li nyi'ka a diide a didie ni -we,

3 -e nu[no, a 'tie 'wi 'klo -bu a nyibli yi, -v yi 'waa dtovv a 'lule-hihie [wien le kve, a [tutui ca -mo, 'blini 'e ni 'li 'a mu 'nyi. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi a 'tie 'wi 'klo -bu a nyibli yi, -v yi 'waa dtovv a 'lule-hihie [wien le kve. 'E mo [han-ti, -te 'waa nununmlt ni 'mu, ke- 'aan -ne ni 'mu.

4 'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu mo, nyibli -bi 'bu yi le ni pi, 'mo Polv, v mo 'na nyibli [nto, -v -bi 'bu yi le ni pi, v mo Apolosi a nyibli [nto, -e -bi a 'wi-nyibli -mu' yi, Nyisva a -Hihiu 'yi 'v ke' -ni.

5 Nyiblo a 'di -bi -mo Apolosi 'li? Nyiblo a 'di -bi -mo Polv 'li? -A mu ni 'hven a 'mu, -a mo Nyisva a -kvannunyibli [nto, Nyisva lee la 'li 'a mu -mo, 'ki -ba pu 'a mu -Yusu 'Klsv a [haantitie, -e di[ne nu, a 'mu[ub [wlv yi -koo -ni. -Kvan -mu', Nyisva -nyi -a mu, e no- -a ni.

6 'Mo Polv, 'mo [tu Nyisva a -ti a -molenuna -wlv, 'ki 'li 'a mu 'nyi. 'N 'wi- -tonyiblo -mu' yi, -e yi -tebli 'do; Apolosi -mo -bi, 'e gba -kvan a 'mu 'lu -mo. E 'wi- nyiblo -mu' yi, -e 'wlee 'dudv-tebli 'nie le. Kee, Nyisva, no- nu[no, -kvan a 'mu, 'e nyra 'lu yi bu -tee. E 'wi yi, e no- nu[no, 'dudv-tebli a 'mu, 'e [ga -tee.

7 'A -ti, nyiblo -bu, -e yi -tebli 'do, e ko nyiblo -bu, -e 'wle[ne 'nie le, v 'ni -nu[no li de gbagbu [du. Kee, Nyisva -bu, -e ni[ne, 'e yi [ga, e no- ni de gbagbu. E no- ni[ne, 'aan [wlv a yikuole, 'e yi kle -bii -ni.

8 'A -ti o, nyiblo -bu, -e 'dve -tebli, ko nyiblo -bu, -e 'wle[ne 'nie le 'hven-, nyiblo [du 'yi 'v a 'bihian 'lu yi -ni. V mo de ni -do. V ni 'hven a 'mu, Nyisva, no- di 'waa 'wio bu pu, [wi yi, -te v nu -kvan a nunuo.

9 'A -ti, 'n ko Apolosi 'hven-, -a bibi ki, [a ni Nyisva a -kvan. 'A mu -mo -bi, a 'wi- -ci yi, Nyisva yi -ci. A 'wi- 'kayu yi -we, Nyisva pi.

¹⁰ Nyɩsua -nyi 'mu 'kli, 'ni ɔtu -kuan -wlu, 'ki 'li 'a mu -mo. 'N 'wi la 'kayupɔnyɔ yi, -ɛ yi 'kayo a blepule, 'ni pu 'kayu ble -tɛɛ, 'ti- nyiblo -bi 'ɛ diɔe pu mo. 'A -nɛ nyiblo -di 'kayu pu, bu ɔtu -kuan 'yie, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mu 'kayu a 'mu pu -tɛɛ.

¹¹ Nyɩsua, no- ɔtu 'u -Yusu 'Kɩsu bu, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mu 'kayu a 'mu, 'a -wɩubode' pa. Nyiblo ɔdu 'yi 'liɔti 'li -wɛ, bu pu 'li -wɩubode yrayru ɔdu 'li de.

¹² 'Ki 'u 'kayu a -wɩubode a 'mu ki, u -wɛ 'li bu nu 'kayupu-tɛbli a gblegble ni, bu pu 'kayu ni. -U -bi ni -gɔbu, -u -bi 'u ni 'sroba, -u -bi 'u ni yɩnɔhi. Kɛɛ, -u -bi ni ti, -u -bi 'u ni -piti, -u -bi 'u ni -kɔbu -gbɔgɔbli.

¹³ -Nyɩwɔ -ko 'kwɩ Nyɩsua di 'u nyibli -bati le -puu -ni, 'ki 'a -nɛ nyiblo ɔdu a -kuan di 'u pepe -bii -ni, -ɛ nuɔo, -nyɩwɔ a 'mu 'kwɩ, Nyɩsua ko bu pu 'li 'a -nɛ nyiblo a 'kayupu-tɛbli na 'nyi, -ɛ diɔe nu, ɛ 'muɔu 'ye, 'bu mo yɩnɔ-kuan.

¹⁴ 'Bu mo, -nɛ 'kayu -mu', -di pu, 'bu 'yi -wɩn*, -ɛ -bi Nyɩsua di -nyi -mu 'wio.

¹⁵ Kɛɛ, -nɛ 'kayu 'bu -wɩn, -ɛ -bi Nyɩsua 'yi 'liɔti 'li -wɛ, bu -nyi -mu 'wio. ɛ mo ɔhan-ti, ɛ di -mu 'ni wa, kɛɛ, ɛ hie wen 'u de gbe, na 'mu wen -mu le hien.

¹⁶ 'Bi a yiɔe ni, -ɛ mo, 'a mu -Yusu a nyibli, a 'wi- 'kayu yi, -ɛ ko bu Nyɩsua 'ti 'li, 'a yiɔe -wɛ, -ɛ mo, Nyɩsua a -Hihiu ni 'u 'a mu ke'.

¹⁷ 'Bu mo, nyiblo 'bu 'wɩa 'kayu a 'mu, nyiblo a 'mu, Nyɩsua diɔe 'ni 'la -wɛ, -ɛ nuɔo, Nyɩsua no- ko 'kayu a 'mu.

¹⁸ Nyiblo ɔdu 'ni 'kaa 'li 'a dɩɔnu. 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu pu le, ɛ ko ɔtu, ɔwi yi 'kɩ -bu a nyibli, -ɛ -bi bu 'wi- nyiblo -mu' yi, -ɛ ba, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mu ɔhaanɔtokonyɔ' pa.

¹⁹ 'Ni yi win a puɔu le ni ni, ɛ 'wi yi, -tɛbli -mu', -ɛ ko ki 'kɩ a nyibli pu le, u ko 'u ɔtu, ɛ 'ni -daɔa li ɔdedede, 'ki 'li Nyɩsua 'yi. ɛ mo ɔhan-ti, 'u 'ɩu 'liɔti Nyɩsuaɩɩɩɩ 'kwɩ, -ɛ mo: «Gɩlagɩɩɩɩɩɩ a ɔtu 'kwɩ, 'ki Nyɩsua nɛ 'li, 'ɛ kwɩ ɔnu.»

²⁰ U 'ɩuɔti ni -wɛ, -ɛ mo: «Kɩkɩnyɩ Nyɩsua yi ɔtokonyɩ a 'lule-hihie ni, 'ɛ yiɔe -wɛ, -ɛ mo, ɛ 'ni -daɔa li ɔdedede.»

²¹ 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'puu 'li nyiblo ɔdu a -pli, a 'ni ɔha le pu, -ɛ mo, 'a mu -mo 'a nyibli. Ba ko 'a yiyie, -ɛ mo, a ko -tɛbli a pepe ni, 'a ko nyibli a pepe -wɛ.

²² Mo Pɔlu, ko Apɔɩɩ, ko Piɩɩ 'hɩɩɩ-, -a mu -mo 'aan nyibli, ɔa mo 'aan -hɩɩɩɩ. Mo, 'kɩ, ko -hɩɩɩɩɩ, ko 'kɩkɩ 'hɩɩɩ-, ko ti -bu 'yri a -tɛbli, ko -ɩɩɩ a -tɛbli, 'a mu ko ɔnu -wɛ.

²³ 'A mu -mo -bi, -Yusu 'Kɩsu, ɛ no- ni 'u 'a mu 'lu yi, Nyɩsua 'ɛ ni 'u -Yusu 'Kɩsu 'lu yi.

4

A 'ni 'puu 'li 'aan dɩɩɩ a -pli

¹ Ba ko 'a yiyie, -a mu -Yusu 'Kɩsu a -monanyɩ*, -a mo 'a -kɩannunyibli ɔnu, Nyɩsua 'ɛ tɔɩ nɛ -a mu -ti a -tɛɛ -mu', -ɛ -hɩɩ la nyibli 'yi ki, 'ɛ lee nɛ -a mu, 'ki ba tɔɩ ɔnɛ nyibli.

² -A yiɔe ni, -ɛ mo, -kɩannunyɩ -mu', u -nyi -kɩandɛ, de 'a nyiblo gɩagɩ -hɩɩɩɩ, ɛ no- mo bu ɔtu -kɩandɛ a 'mu 'yie -tɛɛ.

³ 'Mo -bi, ɔbu mo ɔhaan-kɩannunyɩ, mo, ɔbu 'yi ɔhaan-kɩannunyɩ 'pa-, ɛ 'yi 'a mu 'pa-, a 'ni -hɩɩɩ a liɔti ni. 'Ye ɔbu 'na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'yi 'li 'a hɩɩɩ 'li -wɛ.

* 3:14 3.14 ɛ -hɩɩ 'nyre, -na Nyɩsua a -kuan 'bu nu -tɛɛ.

4 'Na □wlv 'ni -yee□e 'mv -ti. Kee, de a 'mv, e 'yi 'nyre □hen, -e mo, 'n 'yi de 'kuku □dv -nu. E 'yi 'mo 'pa-, 'ni 'be□e li 'na dtovv a -bati. Kukovyo Nytsva, no- di□e 'be.

5 'A -ti o, a 'ni 'bee 'li -v -bi a -bati, a 'ni 'hlaa 'li□i, 'bu mo, nyiblo 'bu nu -kvan -tee, ko, 'bu 'yi□i -nu -tee. Kee, ba -ple -nyrovw -mv', Nytsva wa 'nyre. -Nyrovw -mv', -e ko 'kwli Kukovyo -Yusu di di, -tebli a pepe, -e -hli, 'ki 'li halo 'nyi, e di pv□v pepe', 'ye □bv -tebli a 'mv, e -hli 'li -tonyibli a □wli ki. -Nyrovw a 'mv, 'ki Nytsva di 'v nyibli 'nyre le -pvv -ni, □wi yi, -te v nu -kvan a nunuo.

6 'Diatyv -na, Apolov ko 'mv 'hven- a -ti 'n hle, -e di□e nu, 'mv 'a mv de -tov -ni. 'N -hve□e ni, ba na yvohru -mv', -kovt 'v 'cru 'li Nytsvacrien 'kwli. A 'ni 'pvv 'li 'aan tvovv -bi a -pli, 'ti- a 'ni 'yraa 'li -v -bi.

7 -Mo -mv', de- ko -ti □ni yi□i 'lu -mo le -hie, -e mo, -mo ni 'v -na 'bio -bi 'lu yi 'li? □Bv □yi□i -yi, -e mo, 'a -ne de, -ko, Nytsva, no- nyi -mo□v. -Te e mo Nytsva, -e -nyi -mo□v, 'a -ti, □ni 'pvv 'li -na dtovv a -pli. □Ni yi -na dtovv a -pli ni pi, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi Nytsva 'pa-, e 'yi -mo□v -nyi.

8 E 'wi yi, a yi -hie□e 'lu -mo le, -e mo, -tebli a pepe -mv', Nytsva yi nyibli -nyi, a ko□v ni. A 'ni -hva□a 'ki □dedede, a □cee 'v yi, 'ki 'v Nytsva a 'hru wlvn. A wen 'ni, 'aan pepe, a mo nyibli gbagb, 'ki 'v Nytsva a 'hru wlvn. Kee, -a mv -mo -bi, -a 'yi nyibli gbagb 'pa-. 'N -hve wen□e ni, 'ki ba mo wen -tee a nyibli gbagb, -e di□e nu, a ko -a mv 'hven-, -aan pepe, -a 'mv nyibligbagbde nu, 'ki 'v Nytsva a 'hru wlvn.

9 -A mv -Yusu 'Klvv a -mvanv, 'ki 'li nyibli -bi 'yi, Nytsva nu□o ni, □a ni 'li nyibli a pepe bu, □a 'wi- nyibli -mv', -bati -klo, v mi 'la mo yi, 'ti- 'klo -bv a nyibli ko Nytsva a lelenv 'hven-, 'v yi -a mv -ta -mo 'ye.

10 'Ki 'li 'klo a nyibli 'yi, -a mo bubanyibli □nv, -te -a ne -Yusu a -ti -mo le a -ti. 'A mv -mo -bi, a wen 'ni, a ko □tv, -e nu□o, a ko -Yusu 'Klvv 'hven-, a -mve ni. 'Ki 'li 'klo a nyibli 'yi, -a 'yi 'kl □dv -ko. Kee, 'a mv -mo -bi, a wen 'ni, a ko 'kl. Nyibli yraa ne -a mv ni. Kee, 'a mv -mo -bi, v □tui 'v 'a mv ni.

11 Kve la 'li bu, -bv ye ti -bv ki, 'kanv ko 'nie'nato 'hven-, v ni -a mv ni. -A 'yi □haanwlawt -ko, nyibli 'v yi -a mv bi, □a 'yi bunvle -ko,

12 □a ni -aan dtovv a dabv, □a ni -kvan, -e di□e nu, -a 'mv de di. Nyibli 'bv yi -a mv ni -tapv -ni, -e -bi -a de Nytsva, 'ki bu nu □nv □haande -mo. 'Bv yi -a mv □hven ni □tui, -a ni gbee, □a kve □wlv a 'lila.

13 'Bv yi -a mv 'tanv ni □tui, -e -bi -a ni □wlv 'yovv, □a yi 'li □nv -mo -hlee -ni. Kve la 'li bu, -bv ye ti -bv ki, 'ki 'li 'klo a nyibli 'yi, -a mo nyibli □nv, -v 'yi gbaale -ko, -v 'wi- kveti yi, v -he le, 'ti- v pi 'wan.

14 -Ti -bv, 'n yi 'cvi, e 'yi □bv 'mv 'a mv -tvv -nuu -ni a -ti. Kee, 'ni yi 'civv le ni ni, e 'wi yi, 'mv 'a mv □tv' pv a -ti □nv, -kovt 'a mv -mo 'na nveyovv.

15 'Ye □bv a ko nyibli -hvohv -bi, -v tvv ne 'a mv -Yusu 'Klvv a -ti, a ko 'ba ni -do. 'Mo -mo 'aan 'ba, -e nu□o, 'mo -pv 'a mv -Yusu a □haantiev, 'ti- 'a kuo □ne □wlv yi.

16 'N nyee ne 'a mv le, -te 'n mo 'aan 'ba, 'a -ti, ba -ha 'li 'na □pi le.

17 Ke- 'n -hve ba nu nva. E no- ko -ti, 'ni ye 'a mv Timote yi. Timote a 'mv, 'mo pv□v -Yusu a □haantiev, 'ti- 'e kvv □ne □wlv yi. E no- mo 'na □wlv a nyiblo. E 'sii 'v yi, 'ki 'v Kukovyo -Yusu a 'hru wlvn. E no- 'n yi 'li 'a mv -mo te, e 'mv 'a mv -tov -ni de, -te 'n ni nva, 'ki 'v -Yusu 'Klvv a 'hru wlvn. -Te e di 'aan tvv nu, ke- ni -do 'n ni -Yusu a nyibli a tvvle, 'ki 'v 'a -ne -tve □dv, -e di□e nu, -te 'n ni nva, v 'mv nva le nu -ve.

18 'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyibli -bɪ nɪ 'lɪ, 'v 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɔnɔv, -ɛ nuɔo, v wen 'nɪ, huannɔv ni 'mu nɪ, 'kɪ ɔbu di 'lɪ 'a mu -mɔ.

19 Kɛɛ, -aan Kɔkɔnyɔ 'bɔ wɛnɔɛ kɪ, 'n 'tɛɛ di 'lɪ 'a mu -mɔ nɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mu -mɔ, nyibli a 'mu, -v 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɔnɔv 'lɪ, 'n kɔ ɔbu 'yɛ ɔnɔv, 'tɪ- 'bɔ mɔ, 'bɔ yɪ win lɛ nɪ pɪ dadɔv, ɛ kɔ, 'bɔ mɔ, Nyɪsɔa a 'kɪ 'bɔ nɪ 'lɪ ɔnɔv 'lɪ, 'n diɔɛ 'nɪ yɪ.

20 'Nɪ yɪ 'a hɪhla lɛ nɪ ni, dɛ ɛ ɔhɛn 'nyre, ɛ nɔ- mɔ, 'bɔ mɔ, Nyɪsɔa 'bɔ kɔɔ nyiblo win kɪ, 'kɪ 'lɪ nyiblo a 'mu, 'a nununɔmɪ 'kwli, 'kɪ -yruɪ 'lɪɔɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa kɔɔ ɔnɛ win kɪ. ɛ 'yɪ 'lɪ 'a pɔpɔwin 'kwli 'pa-, ɔnɪ -yruɔo 'lɪɔɪ 'lɪ.

21 Ba lee 'mu, dɛ 'aan ɔwɪɪ -hɔɛ. ɔBɪ 'nɪ yɪ 'lɪ nɪ di, ɔbu ya -nɛ, 'mu 'lɪ 'a mu lɛ -ha, -'v-ɔ, ɔbu ya ɔwɪv 'yɔpɔ, 'kɪ 'lɪ nɔɛɛ 'kwli, -tɛ a di 'aan ɔwɪɪ 'cɪɪ -nɪ a -tɪ?

5

Nyiblo 'bɔ nu -wlawɪ, ba -ha 'lɪɔɪ 'a mu 'nyɪ

1 'Yɔ 'v 'lɪ de, -tɪ 'n yɪ 'wɪn tɪ a pɛpɛ, 'kɪ 'v 'a mu kɪ, ɛ nɔ- mɔ, nyibli nɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, 'v ni -wlawɪ. Mɔ, nyibli -mu', -v 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ, yɪnyredɛdɔ a 'mu, v 'nɪ -nuɔo lɪɔɪ yruyru. V lee 'mu nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo ɔdɔv nɪ 'lɪ, 'ɛ -ha 'a 'baɪ nɔgbɔ -jɪ'.

2 'Aan dɛ 'kuku a -tɪ, a kɔ ba we wen ɔhɛn. Kɛɛ, 'aan dɛ 'yɪ 'mu lɛ -nɪ, 'a pɪ 'aan dɔnɔv a -pli. Nyiblo -mu', -ɛ nu dɛ a 'mu, ba -ha 'lɪɔɪ 'aan dɔnɔv 'nyɪ.

3 'Mɔ -bɔ, 'n 'yɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ -nɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'na ɔwɪv nɪ 'lɪ 'a mu -mɔ. Nyiblo -mu', -ɛ nu dɛ 'kuku a 'mu, 'n -wɛ 'a -bati a lɛpɔɔɛ -mɔ, ɔwɪ yɪ 'nɪ nɪ wen 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -tɛ -mu', ɛ di wen 'mu nɪ.

4 'Kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyre 'kwli, 'kɪ 'n pɔv 'lɪ -bati a 'mu 'lɪ. Dɛ a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba 'kukue lɛ, -ɛ -bɪ 'kɪ 'na ɔwɪv di 'lɪ 'a mu 'nyɪ nɪ, kɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'kɪ a kɪnɪnɪ 'mu -tuo kɪ nɪ -wɛ.

5 'Bɔ mɔ, 'ba 'kukue 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mu, ba pɔɔv Satan -jɪ', -ɛ diɔɛ nu, Satan 'mu 'a -plahɔɪ 'la, kɔ, -ɛ diɔɛ nu, Nyɪsɔa 'mu 'a -hihiu wa, -nyrɔwɔ -mu', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya.

6 ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ ba pɔ 'aan dɔnɔv a -pli. ɔBɪ a 'yɪɔɪ -yɪ, -ɛ mɔ, 'fɔɔ a 'yaadɛ 'cɪmɛ gbe, nɔ- niɔɛ, 'fɔɔkɔo a pɛpɛ 'ɛ 'yɛɛ? ɛ ɔhɛn 'nyre, dɛ 'kuku 'cɪmɛ, nɔ- wɛ, 'ɛ niɔɛ, 'aan pɛpɛ 'a yɪ dɛ 'kukununyɔ -hɛ.

7 A kɔ ba -ha 'lɪ dɛ 'kuku a 'mu, -ɛ 'wɪ- 'fɔɔ a 'yaadɛ yɪ, 'aan dɔnɔv 'nyɪ, -ɛ diɔɛ nu, a 'mu 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, ɛ ɔhɛn 'nyre, a 'mu 'fɔɔkɔudɔ -mu' yɪ 'wɪ, 'yaadɛ 'yɪ 'lɪ -mɔ -nɪ. 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa nuɔo nɪ, a -wɛ 'bɪ'sɪɪɛ -mɔ, 'kɪ 'vɔɔ yɛ', -ɛ nuɔo, -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ nɪ, 'kɪ 'v 'aan -ta'. -Yusu a 'mu, ɛ 'wɪ- 'blayu -mu' yɪ, -Juukɔɛ* 'lɛ, 'kɪ 'v -cɔhɔn* a pipie a -ta', v 'mu lɛ'mimle -mu', v dɛɛ Pakɪ nu.

8 'A -tɪ, -aan -teblɪ -hɔn -mu', -a ni, -ba hie 'v bɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -mu', -Juukɔɛ ni 'a nunuo, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ v niɪ 'v Pakɪ a lɛ'mimle, 'v yɪ 'fɔɔdɔ -mu' di, -ɛ kɔ -mɔ 'yaadɛ 'yɪ 'lɪ -nɪ. 'Bɔ mɔ, -aan -teblɪ -hɔn -mu', -a ni, ɔba hie 'vɔv bɔ, -ɛ -bɪ -aan nunukɔ 'sɪɪ 'v yɪ, ɔa -hɛ ɔhaannyibli.

9 'Crɪɛn -mu', 'n ya la 'a mu yɪ, 'kɪ 'lɪɔɪ 'kwli, 'n hla la 'lɪɔɪ nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v ni -wlawɪ, kɔ 'lawlu, a kɔ ɔnɔv 'hɔɛn-, a 'nɪ nɪnaa 'lɪ -mɔ.

10 ɛ 'yɪ la nyibli -mu', -v 'yɪ -Yusu a nyibli a -tɪ 'pa-, 'nɪ -hlaɔa laɔa. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyibli -mu', -v ni -wlawɪ kɔ 'lawlu 'hɔɛn-, kɔ 'waa dɛ -mu', -v kɔ ca, kɔ 'waa dɛ -mu', -v yɪ 'yɪ, kɔ 'waa dɛ -mu', -v dɛ 'kuo, nyibliɔv a 'mu, nu- nɪ 'nɛ- 'klɔ -bɔ kɪ. 'Bɔ mɔ, -Yusu a nyiblo 'bɔ pɔ lɛ, ɛ 'nɪ -hɔaɔa lɪɔɪ, 'kɪ ɛ kɔ nyibliɔv a 'mu 'hɔɛn-, bɔ nɪnaa -mɔ, -ɛ -bɪ -Yusu a nyiblo a 'mu, ɛ kɔ bɔ -hɔn wen 'nɛ- 'klɔ -bɔ kɪ.

11 De -mu', 'n 'cru la, 'n 'cru la□a nu, 'ki 'u -Yusu a nyibli a -ta'. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, e mo -Yusu a nyiblo □nu□, 'ti- 'bu yi -wlawli ko 'lawlu 'huen- ni ni, 'bu ko ca, 'bu yi 'kuo ni de, 'bu yi nyibli a 'nyre yi ni nyre, 'bu yi 'a dionu no a 'nina wlon ni -hie-ni, 'bu yi ni 'yri, e ko 'a mu 'huen-, a 'ni 'nuna 'li -mo. Mo, a ko□□ 'huen-, a 'ni 'didie 'li de -mo.

12-13 Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, e 'yi 'na -kwan 'pa-, 'ki □bu pu□ □nu -bati le. Nyisva, no- di □nu -bati le -puu-ni. 'A mu -mo -bi, nyibli -mu', -u ko 'a mu 'huen-, -u mo -Yusu a nyibli, nu- a bleē yi, ba puu -bati le. De -mu', Nyisva a 'crien hle, e no- ba nu. E no- mo: «Nyiblo -mu', -e ni -tebli -hwin, ba -ha 'li□i 'aan dionu 'nyi.»

6

Nyibli -mu', -u 'yi Nyisva -yi, Nyisva a nyibli 'yi yi -bleē -ni, bu pu □nu -hawi

1 'Ki 'li 'a mu Nyisva a nyibli 'nyi, nyiblo 'bu nu 'a 'buhuan de -huan -mo, a 'yi yi -bleē -ni, ba pu nyibli -mu' -u 'yi Nyisva -yi -hawi. Kee, a ko ba pu 'aan 'bio Nyisva a nyibli -hawi.

2 □Bi a 'yi□i -yi, -e mo, Nyisva a nyibli, nu- di 'klo -bu a nyibli -bati le -puu-ni? 'A -ti, -te a di 'klo -bu a nyibli a pepe -bati le -puu-ni, e no□ 'u le, 'ki ba pu -bati, 'ki 'u -ti -gbati a -ta'.

3 □Bi a 'yi□i -yi -we, -e mo, -a mu di Nyisva a lelenyu -bati le -puu-ni? -Te -a di Nyisva a lelenyu -bati le -puu-ni, 'a -ti, e no□ 'u le, 'ki -ba pu -bati, 'ki 'u 'klo -bu a -tebli a -ta'.

4 'A -ti, -ti 'bu bi 'li 'a mu 'nyi, de- ko -ti nyibli -mu', -u 'yi Nyisva -yi, 'a pu □nu -hawi, 'u pu ne 'a mu -bati le 'li?

5 □Bi de a 'mu, e 'ni -nuo□□ 'li 'a mu -tu? □Bi 'ki 'li 'a mu 'nyi, □tokonyo □du 'yi 'li -ni, -bu kukua 'aan -ti a 'mu yre.

6 Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu □wlu yi -kuo-ni, e 'yi -tee -nu, 'ki ba pu □nu 'aan 'bio -Yusu a nyibli a -hawi.

7 Hihla-ti 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, e □hen 'nyre, a 'ni -na□a li Nyisva a 'hru -mu' -tee. 'Bu mo, nyiblo 'bu nu 'a mu de -huan -mo, 'bu 'yri 'aan de, e no□ 'u le, 'ki ba ko □wlu a 'lila, 'e -hi 'u ba yeē □ne -ti, 'ki 'u nyiblo -bi yi.

8 Kee, a 'yi □wlu a 'lila -ko. De a ni, e no- -mo, a ni -u -bi -tebli -hwin -mo, 'a yi 'waa -tebli 'yri, 'ye □bu u mo 'aan 'bio Nyisva a nyibli.

9 'A yi□e ni, -e mo, nyibli -mu', -u ni -tebli -hwin le, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru -mu', e di nu 'kwli. 'A 'ni 'kaa 'li 'aan dionu, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyibli -mu', -u ni 'lawlu, ko nyibli -mu', -u kwle -ci, e ko nyibli -mu', -u ni -wlawli, ko, nyibepe -mu', -u ni 'waa 'bio nyibepe nugbi -mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli,

10 ko, nyibli -mu', -u yi 'yri, u bi 'li yi, nyibli -mu', -u ko ca, 'ki 'u 'waa 'bio a kuko-tebli a -ta', ko nyibli -mu', -u yi 'waa dionu no wlon -hie -ni, ko, nyibli -mu', -u 'yi 'waa 'bio a 'nyre yi nyre, u ko -balonyibli 'huen-, nyiblidu a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.

11 Ti -hi la a ti 'yri, nyibli -bi, 'ki 'li 'a mu 'nyi, u 'cibi la 'u ynyre-tebli a 'mu, a nunuo. Kee, -te ti ne -bu, Nyisva -bu, -a de, a -Hihiu* □gble 'a mu ni, 'ki 'u ynyre-tebli a 'mu a -ta', 'e pu 'a mu 'kiba ki, -e di□e nu, a 'mu Nyisva a nyibli' pa, 'e nu□□, 'a 'sii 'u yi, 'ki 'u 'a dionu ye'. Ke- e nu 'a nunuo, -e nu□□, a ku□ ne -aan Kukonyo -Yusu 'Klusu □wlu yi.

Ba -ha 'aan 'hwi, 'ki 'u Nyisva a -ti a 'yi'bvale a -ta'

12 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi ni 'li, u wen, u ko 'hru, 'ki bu nu 'a -ne □dedede 'waa □wlu -hwe. Iin, e mo □han-ti □nu□, kee, e ko nunu-tebli -bi, -e 'ye ni

-hɛɛ ɔnu. 'N -wɛ 'li ɔbu pu wen lɛ ni, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'hru, 'ki ɔbu nu 'a -nɛ ɔdedede, kɛɛ, 'ni -hwaɔa li ɔbu -hɛ 'a -nɛ ɔdedede a ɔkoyu.

¹³ Kɛ- a pi de, -ɛ mɔ, diide ni 'u ni, 'ki 'u 'kwli -mɔ, 'kwli -mɔ -bi, 'ɛ ni 'u, 'ki 'u diide a -ta'. Iin, ɛ mɔ ɔhan-ti ɔno, kɛɛ, -nyrɔwɔ di 'u ni nyre, Nyɔsua 'mu didi-tebli kɔ 'kwli 'hɛn- bu -wɛ, kɛɛ, ɛ 'yi nyre ɔhen, -ɛ mɔ, -aan 'hɔ ni 'u ni, 'ki 'u 'lawlude a -ta'. ɛ ni 'u ni, 'ki 'u Kɔkɔnyɔ -Yusu -mɔ. Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'mu, ɛ nɔ- kɔɔ ɔnɛ win ki.

¹⁴ -Tɛ -aan Kɔkɔnyɔ 'ku la, -ɛ -bi Nyɔsua -ha la 'liɔ 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ɛ -ha laɔa 'klo. -A mu -mɔ -bi, ɔba 'ku -huan, ɛ kɔ bu -ha -huan 'li -a mu 'kɔkɔnyibli 'nyi, ɛ 'mu -huan -a mu 'klo -ha, 'ki 'li 'a 'kli 'kwli.

¹⁵ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'cɔɛ 'wi- -Yusu a 'hɔi yi. 'A -ti, 'aan 'hɔi mɔ -Yusu 'Kɔsɔ a 'hɔi a 'kabɔ ɔno. ɛ nɔ- kɔ -ti, 'n 'yi yi -bleɛ -ni, ɔbu gba -Yusu 'Kɔsɔ a 'hɔi a 'kɔbia, ɔbu nuɔo 'lawlunugba a 'hɔi a 'kɔbia -mɔ.

¹⁶ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo kɔ 'lawlunugba 'hɛn-, 'bu pɛ bu, -ɛ -bi ɛ kɔɔ 'hɛn-, v -hɛ -tonyiblo ni -do, -ɛ nuɔo, Nyɔsua a win wen 'ni: «Nyɔbeyugbe kɔ nugba 'hɛn-, v di -hɛ -tonyiblo ni -do.»

¹⁷ Kɛɛ, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu -nyi 'a dɔnɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu, -ɛ -bi ɛ kɔɔ 'hɛn-, v -hɛ -tonyiblo ni -do, 'ki 'li 'a -Hihiu* a 'kli 'kwli.

¹⁸ ɛ nɔ- nuɔo, 'ni yi 'a mu -lee -ni: Ba yraa 'lawlu. Nyiblo 'bu yi de 'kuku -bu ni ni, ɛ 'yi 'a -plahɔi 'pa-, ɛ 'ni -nuɔo liɔ -mɔ. Kɛɛ, nyiblo 'bu yi 'lawlude ni ni, -ɛ -bi ɛ ni de 'kuku, 'ki 'u 'a dɔnɔ a -plahɔi -mɔ.

¹⁹ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'aan -plahɔi, ɛ nɔ- mɔ Nyɔsua a -Hihiu a bunule. Nyɔsua, nɔ- nyi 'a mu 'a -Hihiu a 'mu, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mu 'li 'aan ɔwhi ki ni. ɛ 'yi 'aan 'mumu 'pa-, a 'yi 'aan dɔnɔ win ki -kɔɔ -ni, Nyɔsua, nɔ- kɔɔ nɛ 'a mu win ki,

²⁰ -ɛ nuɔo, ɛ -ha 'a 'Yu ni, 'ki bu ɔgbɛ 'a mu, 'ki 'u 'aan de 'kuku a -ta'. 'A -ti, ba -ha 'aan 'hɔi, 'ki 'u Nyɔsua a -ti a 'yi'buale a -ta'.

7

Nugba kɔ nyibɔ 'hɛn- a -ti

¹ -Ti -bu, a 'beti 'mu, 'ki 'li 'aan 'cɔɛn 'kwli, ɛ nɔ- 'n mi 'ki 'a mu kle -hihia mɔ. 'Wen 'ni, ɛ nu -tɛɛ, 'ki nyɔbeyugbe 'ni 'kɔɔ 'li nugba.

² Kɛɛ, 'ye ɔbu ɛ ni 'mu lɛ, ɛ nu -tɛɛ, 'ki 'a -nɛ nyɔbeyugbe 'bu ni 'u, bu kɔ 'a -nɛ nugba, 'ɛ nu -tɛɛ -wɛ, 'ki 'a -nɛ nugba bu kɔ 'a -nɛ nyibɔ, -ɛ diɔe nu, v 'ni ɔha 'lawlude nu.

³ Nugba kɔ 'a nyibɔ 'hɛn-, 'bu pɛ bu, nyibɔ 'ni 'plee 'li 'a nugba ke, nugba 'ni 'plee 'li 'a nyibɔ ke -wɛ.

⁴ Nugba 'bu kɔ kɛ nyibɔ, ɛ 'yiɔi 'pa-, ɛ 'yi kɛ 'ki 'a dɔnɔ a 'hɔi win ki -kɔɔ -ni. 'A nyibɔ, nɔ- kɔɔ ɔnɛ win ki. ɛ 'yi 'a nyibɔ 'pa-, ɛ 'yi 'a dɔnɔ a 'hɔi win ki -kɔɔ -ni -wɛ. 'A nugba, nɔ- kɔɔ ɔnɛ win ki.

⁵ 'A -ti, nugba kɔ 'a nyibɔ 'hɛn-, v 'ni 'hihia 'li yre, 'bu mɔ, 'bu pɛ bu, 'bu 'yi v ni 'hɛn a 'mu 'pa-, bu 'yiɔi -yra, -ɛ mɔ, kɛ- v di nu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, -ɛ diɔe nu, v 'mu ti kɔ, 'ki bu da Nyɔsua. Ti gbi a 'mu, 'bu -hi, -ɛ -bi ba -ma hɔɛ de. Kɛ- ba nu 'a nunuo, -ɛ diɔe nu, a 'mu 'kli kɔ, 'ki ba kɔɔ nɛ 'aan 'hɔi win ki, kɔ, Satan 'ni ɔha 'u 'a mu lɛ ɔtɛɛ -ni, a 'ni ɔha de 'kuku nu.

⁶ -Ti -bu, 'n hɛ, 'ki 'u 'bli a -ta', 'n 'yi lɛ -pu, kɛ- ba nu. Kɛɛ, 'wen 'ni: 'Bu mɔ, 'ba yi lɛ ni ni, ɛ 'yi yi -nyre.

⁷ 'Bu mɔ wen 'mɔ ni -do bu ɔno wen, 'n di wenɔɛ 'ni hla, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'u lɛ, 'ki nyibli a pɛpɛ bu 'wi wen 'mɔ, -ɛ 'yi nugba -kɔ yi. Kɛɛ, 'bu ni wen 'mu lɛ, ɛ 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu nu wen -tɛɛ, -ɛ nuɔo, 'kli -mu', Nyɔsua -nyi -a

mu, e ni dudoyo le. E -nyi -u -bi 'kl, 'ki bu ko nugba ko nyibiw 'huen-, ko, 'e -nyi -u -bi 'kl -we, 'ki u 'ni 'koo 'li nugba ko nyibiw 'huen-.

8 Nyibli -bu, -u 'yi 'ti, ko nugbi -bu, -u mo -tugbanugbi, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. E nko 'u le, -te u ni 'mu, ke- bu ni 'mu, u 'ni 'tie 'li.

9 Kee, bu mo, 'ba 'yi 'li 'aan 'hwi a win a kikoo'e 'li -we, -e -bi ba 'ti. E nu -tee, 'ki ba 'ti, 'e -hi 'u [h]uven a 'yiye 'bu 'la 'a mu.

10 -Yusu a nyibli -mu', -u 'ti, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. E 'yi 'mo 'pa-, 'ni -hla[pa li]ti, Kukonyo -Yusu 'Klusu, no- hle[pe]. E wen 'ni: Nugba -bu, -e ko nyibiw, e 'ni 'hie 'u 'a nyibiw bu.

11 'Bu mo 'bu -hie 'u[ub]u bu, e 'ni 'koo 'ki nyibiw de. 'Bu yi nyibiw a koo ni -hwe, -e -bi bu mu, e ko 'a yi-henyibiw 'huen-, bu bibi -mo de. Nyibiw -mo -bi, e 'yi yi -blee -ni, bu pu 'li 'a nugba -patu'.

12 Nyibli -bu, -u ko nugbi ko nyibepu 'huen-, -u 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, u nu- 'n mi 'ki 'li -mo hlee mo. -Ti -bu, 'n ye 'li, 'mo -hle[pe], e 'yi Kukonyo -Yusu 'pa-, e 'ni -hla[pa li]ti. 'Wen 'ni, 'bu mo, nyiblo 'bu kuo -Yusu [w]lw yi, 'ti- 'a nugba 'bu 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, 'bu -hwe bu ni 'u 'a nyibiw a 'mu 'hwi bu, -e -bi 'a nyibiw 'ni 'puu 'li[ti] -patu'.

13 Ke- ni -do bu ni 'mu -we, 'ki 'u nugba -mu' -mo, -e kuo -Yusu [w]lw yi. 'A nyibiw 'bu 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, kee, 'bu yi[ti] ni -hwe, 'a nugba a 'mu, bu ni 'u[ub]u 'hwi bu, 'a nugba a 'mu, e 'ni 'hoo 'u[ub]u [h]lon.

14 'N hle[pe] ni, -e nu[oo], nyibiw -mu', -e 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, e 'mue Nyisva ye, -te 'a nugba -mu', e -ko, e kuo -Yusu [w]lw yi a -ti. Nugba -mo -bi, -e 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, de ni -do, no- e pa 'mu, 'ki 'u[ub]u -mo. 'Bu mo, 'a nyibiw 'bu kuo -Yusu [w]lw yi, -e -bi e 'mue Nyisva ye. 'Bu mo, 'bu 'yi wen 'mu le -ni, 'waa 'yonu di 'wi wen 'yonudu -mu', -u 'yi Nyisva -yi yi. Kee, u 'yi 'mu le -ni. U 'mue Nyisva ye.

15 Nyiblo -bu, -e 'yi -Yusu [w]lw yi -kuo -ni, e no- -mo -bi, 'bu pu le, e di 'u 'a nugba, -huu' 'a nyibiw bu 'ni hie, -e -bi bu hie 'u[ub]u bu. -Mo nyibiw, -mo nugba, -e hie 'u, -ha -na nugba -huu' -na nyibiw me le, bu mu, -e nu[oo], Nyisva da 'a mu ni, 'ki ba ko plo a bleele.

16 -Mo nugba -mu', -e kuo -Yusu [w]lw yi, [yi]ti -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisva 'bu di -na nyibiw wa. Mo, -mo nyibeyugbe, -e kuo -Yusu [w]lw yi, -na 'mumu, [yi]ti -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisva 'bu di -na nugba wa.

-Kuan -mu', -ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisva da la -mu, 'ki -bu kuo la[pa] [w]lw yi, e no- -bu 'cibi 'u nunuo

17 De -bi 'n -hwe [bu] pu 'u[ub]u 'lu, e no- mo: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, -kuande -mu', -e ko 'kl Nyisva -nyi[pe], bu nu, ti -mu' -ko 'yri e daa 'u[ub]u, 'ki bu kuo [ne] [w]lw yi, -kuan a 'mu, e no- bu 'cibi 'u nunuo. E [hen] 'nyre, -te e ni la mu, ke- bu ni 'mu. De ni -do a 'mu, e no- 'n tue -Yusu a nyibli a pepe, 'ki 'u 'a -ne -tite [du].

18 [Bu] pu[ub]u yi'bube a de yi: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi[ti] yi 'be, [wi] yi, -te -Juukoe* a tete ni 'a hula, 'ti- Nyisva 'bu da[pa], 'ki bu kuo [ne] [w]lw yi, e 'ni 'mu 'ki yi'bube le. [H]ian -mo de, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'be[pe] yi, 'ti- Nyisva 'bu da[pa], 'ki bu kuo [ne] [w]lw yi, -e -bi e 'ni 'hie 'li 'a yi'bube.

19 'Bu 'be 'a mu yi, 'bu 'yi 'a mu yi 'be, e 'yi de gbagbu 'pa-, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, de -mo de gbagbu, e no- mo, ba [tuu] 'u Nyisva a tete 'u.

20 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, -kuan -mu', e ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisva daa la 'u[ub]u, 'ki bu kuo [ne] [w]lw yi, e no- bu 'cibi 'u nunuo.

21 [Bu] pu[ub]u [koyu] a de yi: Ti -mu' -ko 'yri Nyisva daa la 'u -mu, 'ki -bu kuo la[pa] [w]lw yi, 'bu mo, [ni] mo la [koyu], e 'ni 'yaa 'li -mu 'kla -wliye. Kee, [ni] 'ye 'hru, 'ki bu te -mu bu, -e -bi wen[pe] ki.

22 'Nt yi win a pupub le ni ni, e 'wt yi, [koyu -mu', Kukonyo -Yusu -da, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, e 'yi 'ki [koyu 'pa-, -e nu[po, Kukonyo -Yusu [gble[ne ni, 'ku 'u de kuku -mo, e ko[po 'hven-, 'u -mve. 'Ya 'u 'lu de, nyiblo -bu, -e 'yi [koyu 'pa-, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, 'ti- -Yusu 'Klisu -da, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, nyiblo a 'mu, e -he ke -Yusu 'Klisu a [koyu,

23 -e nu[po, Nytsua -ha 'a 'Yu ni, 'ki bu [gble 'a mu. A mo 'a nyibli [nwo. 'A -ti, a 'ni 'ween 'li[ti ki, 'ki ba kve nyibli a 'lule-hihie [wien le, [wt yi, -te ba 'ye ni mo wen 'waa [koyu.

24 'Diayuv -na, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, -kvan -mu', e ni la, ti -mu' -ko 'yri Nytsua daa la 'u[ub, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, -kvan a 'mu, e no- bu 'cibi 'u nunuo, [wt yi, -te Nytsua ni 'a -huhva.

-Ti -mu', Pwlv -hla, 'ki 'u nyibli -mu', -v 'yi 'ti a de ki

25 Nyibli -mu', -v 'yi 'ti, u nu- ko de 'mu 'ki -mo le na. -Ti -bu, 'n mi hla mo, e 'yi Kukonyo -Yusu 'pa-, e 'yi 'mo[po wlon [tu, kee, de -bu, 'n -hie 'lu -mo le, -e no- 'n mi hla mo. Kee, ba pu 'na win a 'mu nva yi bu, -e nu[po, 'mo [wlvuykuonyo [nwo, 'ki 'h Kukonyo -Yusu a 'kl' kwli.

26 'Wen 'ni, e nu -tee, 'ki nyibli 'ni 'tie 'li. -Te ti ne -bu a [hven a 'yiye -hu ni. E no- ko -ti 'ni hle[ne.

27 -Mo nybeyugbe, [ni ko nugba, [ni 'muo 'li[ti le, 'ki -bu pu 'li[ti -patv'. Mo, [ni 'yi nugba -ko, [ni 'muo 'li[ti le, 'ki -bu ko nugba.

28 Kee, [ni -hve -bu ko nugba, e 'yi ynyrede 'pa-. 'Yu nyroyu 'bu -hve bu ko nyibv, e 'yi yi -nyre -we. Kee, ba ko 'a yiyie, nyibli -mu', -v yi 'bli 'ti, u yi 'ye [hven diaki. E no- nu[po, 'ni pu le, a 'ni 'tie 'li, -kotv 'ni -hva[pa h[ti, ba 'ye [hvendv a 'mu.

29 'Diayuv -na, -ti 'n hle, e no- -bu: Ti -mu', Nytsua -nyi -a mu, 'ki -ba nu 'a -kvan, e 'tve -we 'li ni. 'A -ti, kve ke mo bu, nybepv -mu', -v ko nugbi, bu 'cibi 'u Nytsua a -kvan a nunuo, [wt yi nyibli -mu', -v 'yi nugbi -ko.

30 Nyibli -mu', -v yi we, bu 'cibi 'u Nytsua a -kvan a nunuo, -wen nyibli -mu', -v 'ye ni we. Nyibli -mu', -v ni dovu, bu 'cibi 'u Nytsua a -kvan a nunuo, [wt yi nyibli -mu', -v 'ye ni nu dovu. Nyibli -mu', -v ko de, bu 'cibi 'u Nytsua a -kvan a nunuo, [wt yi nyibli -mu', -v 'yi de -ko.

31 Nyibli -mu', -v nii 'klo a kuko-tebli -kvan 'yri, bu 'wi- nyibli -mu', -v 'ye ni nuu [ne -kvan 'yri. 'N hle[ne ni, -e nu[po, 'klo -bu, -te e ni 'mu, e 'tve -hven 'u -wlv ni.

32 'Ni -hva[pa h[ti, 'ki ba 'yaa ne 'aan dtonv 'kla -wliye. Nybeyugbe 'bu ni 'u, 'bu 'yi nugba -ko, Kukonyo -Yusu a -kvan ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. E -hve[ne ni, 'a -ne ti, bu blee Kukonyo a plo.

33 Kee, nybeyugbe 'bu ko nugba, 'a 'kayu a -tebli, no- ko -ti e yi 'lu -mo le -hie -we. De -mu', -e di 'a nugba a plo -blee -ni, ko de -mu', -e di Nytsua a plo -blee -ni -we, e no- e yi 'lu -mo le -hie.

34 De a 'mu a -ti, 'a [wlv [gla ni. De ni -do a 'mu, e no- e -mo, 'ki 'u nugba -mo -we. Nugba 'bu ni 'u, 'bu 'yi nyibv -ko, Kukonyo -Yusu a -kvan a -ti ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. De e -hve, e no- mo 'a 'lule-hihie ko 'a nunu-tebli a pepe 'hven- bu blee Nytsua a plo. Kee, nugba 'bu ko nyibv, 'a 'kayu ni -do a de, no- e yi 'lu -mo le -hie. De -mu', -e di 'a nyibv a plo -blee -ni, no- e [mve le.

35 'Ni yi 'puple le ni ni, 'mu 'a mu -hee -ni a -ti [nwo. E 'yi 'nyre [hen, [bu kika 'a mu -hunhlon' le. 'N -hve[ne ni, 'aan nunabv bu 'sii 'u yi, ko, ba kve Kukonyo -Yusu [wien, 'ki 'li 'aan [wlv a pepe ki.

36 Gblohian ko nyrayotayu 'hven- a kuko a de, e no- 'n bi 'u ki. 'Bu mo, 'bu -yra[pa, -e mo, u 'ni -hva[pa h bu kuko 'ki -ni de, 'ti- gblohian a 'mu, 'bu 'ye[ne, -e mo, de a 'mu, e nu 'yu nyroyu a 'mu -mo, e nyre yi, 'a kuko bu

'tɛ ni 'lɪ 'a ɔwɔ ki, -ɛ -bɪ bu kɔɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ ɛ ni 'a -hɔhɔa. 'Bɔ kɔɔ, ɛ 'yɪ dɛ 'kuku -nu.

³⁷ Kɛɛ, gbɔhɔan a 'mɔ, 'bɔ 'yɛɔ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bu kɔ 'yɪ nyɔyɔ a 'mɔ, 'tɪ -'bɔ 'yɛɔ, 'kɪ 'lɪ 'a dɔnɔ a ɔwɔ ki, -ɛ mɔ, dɛ a 'mɔ, ɛ -hɪɛ 'lɔ -mɔ lɛ, ɛ nɔ yɪ, kɔ, 'bɔ -wɛ 'lɪ bu kɔɔ nɛ 'a dɔnɔ a 'hɔ win ki, -ɛ -bɪ ɛ nu -tɛ -wɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'yɪ -kɔ.

³⁸ 'A -tɪ ɔ, kɛ- 'n pɪ: Nyɔbeyugbe -mɔ', -ɛ mi nɔgbɔ kɔ mɔ, ɛ nu yɪnɔdɛ. Kɛɛ, nyɔbeyugbe -mɔ', -ɛ 'yɛ ni di 'yɪ nyɔyɔ -mɔ' ni kɔ, ɛ pɔ lɛ, ɛ di wɛn kɔ, 'a 'lɔlɛ-hihie nɔ yɪ, 'ɛ -hɪ 'ɔ 'a 'bɪ a -nɛ 'ɔ.

³⁹ Nɔgbɔ 'bɔ ni 'ɔ, 'a nyɔbɔ 'bɔ 'tɛ ni 'kɔ, ɛ 'yɪ 'hru -kɔ, 'kɪ bu mu nyɔbɔ -bɪ kɔ. Kɛɛ, 'a nyɔbɔ 'bɔ 'kɔ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'hru, 'kɪ bu kɔ nyɔbɔ -bɪ -mɔ', 'a ɔwɔ -hɔɛ. Kɛɛ, 'a nyɔbɔ a 'mɔ, ɛ kɔ bu mɔ -Yusu a nyɔbɔ.

⁴⁰ Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: 'Bɔ 'yɪ nyɔbɔ -kɔ, ɛ di kɔ pɔɔbleede, ɛ 'mɔ 'ɔ -tɛ 'bɔ kɔ wɛn nyɔbɔ 'ɔ -hɪ. 'N yɪɛ ni, -ɛ mɔ, Nyɔsɔ a -Hihɪu* ni 'ɔ 'mɔ kɛ' -wɛ. 'A -tɪ, ba pɔ 'na win nɔa yɪ bu.

8

Diide -mɔ', ɔ pie 'kuo, ɔbɪ -Yusu a nyɔbɔ -wɛ 'lɪ bu diɛ ni?

¹ 'A 'beti 'mɔ ni -wɛ, -ɛ mɔ: ɔbɪ 'wɔgbɔ-tɛbɔ -mɔ', ɔ pie 'kuo, -a -wɛ 'lɪ -ba diɛ ni, -ɔ-ɔ- ɔbɪ -a 'yɪ 'lɪ 'lɪ -bɛ, -ba diɛ?*' A wɛn 'nɪ, a yɪ Nyɔsɔ a -tɪ a -tɛɛ ni. 'A -tɪ, a wɛn 'nɪ, a yɪ 'aan dɔnɔ a naale. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'a yɪ -tɪ a -tɛɛ. Kɛɛ, nyɔbɔ 'bɔ yɪ -tɪ a -tɛɛ, ɛ niɛ ni, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ 'a dɔnɔ 'lɪ. Kɛɛ, dɛ -mɔ', -ɛ wɛ 'lɪ -bɔ -hɛɛ nɛ -a mɔ, 'kɪ -ba muu yɛ', 'kɪ 'ɔ Nyɔsɔ a ɔwɔ a yɪkuɔlɛ -mɔ', ɛ nɔ- mɔ nɔnɔlɛ.

² 'Bɔ mɔ, nyɔbɔ 'bɔ yɪ 'lɪ 'a dɔnɔ ni 'yɛɛ -nɪ, ɛ kɔ, 'bɔ pɔ lɛ, ɛ yɪ 'a -nɛ ɔdedede ni, dɛ a 'mɔ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, -tɛbɔ -mɔ', Nyɔsɔ -hɔɛ -ba yɪ, ɛ 'yɛɔ ni yɪ.

³ Kɛɛ, nyɔbɔ 'bɔ ni 'ɔ, 'bɔ 'yɛ ni 'yaa 'lɪ 'a dɔnɔ, kɛɛ, 'bɔ nɔɛ Nyɔsɔ, nyɔbɔ a 'mɔ, nɔ- Nyɔsɔ -yɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ 'a nyɔbɔ ɔnɔ.

⁴ -ɛ -bɪ dɛ -bɔ, -ɛ mɔ 'wɔgbɔ-tɛbɔ -mɔ', ɔ pie 'kuo, ɔbɪ -a -wɛ 'lɪ -ba diɛ ni, -ɔ-ɔ- -a 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, -ba diɛ? Dɛ -mɔ 'na 'lɔlɛ-hihie, ɛ nɔ- -bɔ: -a yɪɛ ni, -ɛ mɔ, 'kuo 'yɪ Nyɔsɔ 'pa-. Nyɔsɔ mɔ Nyɔsɔ ni -do.

⁵ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -tɛbɔ -hɔhɔɔ 'ɛ ni 'lɪ yakɔ 'kwɪ, ɛ kɔ 'a dɛ -bɪ 'ɛ ni 'nɛ-tɔtɔ ki, -tɛbɔ a 'mɔ, nyɔbɔ 'bɔ dɛɛ ɔnɔ 'waa nyɔsɔ. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'kuo a gbɛgbɛ 'bɔ ni 'lɪ yakɔ 'kwɪ, ɛ kɔ 'a dɛ -bɪ 'ɛ ni 'nɛ-tɔtɔ ki, 'kuo a 'mɔ, nyɔbɔ 'bɔ dɛɛ ɔnɔ nyɔsɔ. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'kuo a gbɛgbɛ 'bɔ ni 'ɔ, 'bɔ kɔɔ -tonyɔbɔ win ki.

⁶ 'Yɛ ɔbɪ ɛ ni 'mɔ lɛ, -a mɔ -mɔ -bɪ, dɛ -a -yɪ, ɛ nɔ- mɔ, Nyɔsɔ mɔ Nyɔsɔ ni -do. ɛ nɔ- mɔ -aan 'Baɪ. Nɔ- nu 'a -nɛ ɔdedede, 'kɪ 'nɛ-tɔtɔ ki. ɛ nɔ- nu -a mɔ, -ɛ diɛ ni, -a 'mɔ 'a nyɔbɔ' pa. -Aan Kɔkɔnyɔ mɔ Kɔkɔnyɔ ni -do -wɛ. ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪsɔ. ɛ nɔ- Nyɔsɔ naa 'lɪ, 'ɛ nu 'a -nɛ ɔdedede. ɛ nɔ- nyɪ -a mɔ -hɔhɔɔ, ɔa pɪɪ.

⁷ Kɛ- ɛ ni 'mɔ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyɔbɔ 'nyɪ, -ɔ -bɪ ni 'lɪ, 'bɔ 'yɪ dɛ a 'mɔ -yɪ. Nyɔbɔ a 'mɔ, 'bɔ yɪ 'wɔgbɔ-tɛbɔ -mɔ' ni di, ɔ pie 'kuo, ɛ 'wɪ yɪ, 'kɪ 'ɔ ɔnɔ -mɔ, ɔ 'tɛ 'cibi 'bɔ 'kuo a dɪda, -ɛ nuɔ, ti -hi la a ti 'yɪ, -tɛ ɔ dɛ la 'kuo a -tɪ, ɛ yɪ la 'ɔ ɔnɔ lɛ. ɔ 'yɛɛ 'kɪ ni kɔɛ, 'kɪ 'bɔ Nyɔsɔ a 'hru wɔn. 'A -tɪ, 'bɔ di 'wɔgbɔ-tɛbɔ a 'mɔ, 'waa ɔwɔ yɪ yɛɛ ɔnɔ -tɪ, -ɛ mɔ, ɔ nu dɛ 'kuku.

* 8:1 8.1 'Kɪ 'lɪ Koletɪdɔ 'kwɪ, 'wɔgbɔ-tɛbɔ -mɔ', ɔ pie 'kuo, ɔ pie laɔa ni, 'kɪ 'bɔ 'mat yɪ, ɛ kɔ 'wɔgbɔ-tɛbɔ -bɪ 'hɛn-, ɔ 'yɪ 'kuo -pie -nɪ. Nyɔbɔ 'bɔ ni 'ɔ, 'bɔ -hɔɛ bu -tɔ mumade, ɛ 'yɪɪ -yɪ, 'bɔ mɔ, mumade -mɔ', ɛ mi -tɔ mɔ, 'bɔ pie [nɛ 'kuo, -hɔɔ' 'bɔ 'yɪɪ 'kuo -pie -nɪ.

8 -A mu -mɔ -bi, -a yiƆe ni, -e mɔ, e 'yi diide 'pa-, e 'yi 'liƆi 'li -we, bu nuƆo, -ba 'muƆe Nyisua yre, -hɔv', -ba hɔv Ɔne -mɔ le. 'Ye Ɔbu -a diƆe, e 'yi 'liƆi 'li -we, bu -heƆ ne -a mu, mɔ, 'ye Ɔbu -a 'yiƆi -di, e 'yi 'liƆi 'li -we, bu nu Ɔdedede.

9 KƆƆ, ba Ɔtu 'aan dɔvɔv 'yie. E mɔ Ɔhan-ti, 'a kɔ 'hru, 'ki ba di 'a -ne Ɔdedede a -hɔv, 'ye Ɔbu 'wɔluga-tebli -mu', v pie 'kuo. KƆƆ, 'bu mɔ, 'ba yiƆi ni di, e -we 'li bu nuƆo ni, 'aan 'bɔhan -bi, -e 'yee 'kɔ ni kuƆ, 'kɔ 'v Nyisua a 'hru wɔv, bu bi 'li de 'kuku 'nyi ni.

10 Ɔbu puƆu de yi: -Mɔ -mu', -e pu le, -e yi Nyisua a -ti a -tee, 'kɔ -ni 'v -cɔhɔvniile* bu, Ɔni yi 'wɔluga-tebli -mu', v pie 'kuo di. 'Kɔ 'li -mu 'yi, e 'yi de 'kuku 'pa-. KƆƆ, -na 'diay -bi, -e pu le, 'wɔlugaɔɔɔ a 'mu, 'a didie, e mɔ de 'kuku Ɔniɔ, 'bu mɔ, 'bu 'ye -mu, Ɔni yiƆi ni di, -e -bi de -ni, e diƆe 'ni -kaa -ni, e 'mɔ de -mu' nu, -e mɔ de 'kuku, 'kɔ 'liƆi 'yi.

11 'A -ti, -mɔ -bu, -e pu le, -e yi Nyisua a -ti a -tee, de -ni, e niƆe ni, nyiblo -bu, -e 'yi 'kɔ -kɔ, 'kɔ 'v Nyisua a 'hru wɔv, 'e -he 'v 'hru a 'mu bu wɔv. KƆƆ, kɔ 'a yiyie, -e mɔ, nyiblo a 'mu, -na 'diay Ɔniɔ, -e kɔ -ta' -Yusu 'Kɔv 'kuo 'v -we.

12 'Bu mɔ, Ɔni yiƆi le ni ni, -na 'diay -mu', -e 'yi 'kɔ -kɔ, 'kɔ 'v Nyisua a 'hru wɔv, e mɔ 'cre Ɔniɔ, Ɔni nii Ɔne -mɔ. E 'yi -na 'diay ni -do a 'mu 'pa-, Ɔni -nuuƆo liƆi 'cre le, -nii -Yusu 'Kɔv 'cre le -we.

13 Nɔ- kɔ -ti 'ni pi le, 'na diide -mu', 'n yi di, 'bu mɔ, 'bu yiƆi ni ni, 'na 'diay -Yusu a nyiblo -bi 'bu yi de 'kuku ni ni, -e -bi Ɔbu 'kee diideɔ a 'mu, 'a didie, -e diƆe nu, 'ni ƆhaƆa nu, e 'ni Ɔha 'v Nyisua a 'hru bu wɔv -ha.

9

Pɔlv wen 'ni, bu -ha 'li 'a Ɔpi le

1 'N -hɔv wenƆe ni, 'kɔ ba 'nyu wen 'v 'mu 'hɔv. 'N yiƆe ni, -e mɔ, 'n kɔ 'hru, 'kɔ Ɔbu nu 'a -ne Ɔdedede, 'n -hɔv. 'Bɔ 'aan 'mumu a 'mu, a yiƆe ni, -e mɔ, 'mɔ -aan Kɔkɔvɔ -Yusu a -mɔnanyɔ* Ɔniɔ. 'Na Ɔgbetv -bu, 'n 'ye -aan Kɔkɔvɔ -Yusu a 'mu ni. -Kɔv -mu', 'n nu 'li 'a mu 'nyi, e nɔ- kɔ -ti, 'a kuo Kɔkɔvɔ Ɔwlv yi. E nɔ- nu de 'a mu.

2 'E mɔ -tee, 'e kɔ nyibli, 'v hɔvƆe, -e mɔ, 'mɔ -bu, 'n 'yi -Yusu a -mɔnanyɔ 'pa-. KƆƆ, 'bi 'a mu -mɔ -bi, a yiƆe ni, -e mɔ, 'mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ Ɔniɔ, -e nuƆo, 'mɔ -pu 'a mu -Yusu a Ɔhaantite. E nɔ- kɔ -ti 'a kuo -Yusu 'Kɔv Ɔwlv yi. De a 'mu, e tvƆe Ɔne nyibli ni, -e mɔ, 'mɔ seyi-seyi a -Yusu a -mɔnanyɔ Ɔniɔ.

3 'Bu mɔ, nyibli 'bu yi 'na 'nyre ni di, -ti 'n di Ɔnv Ɔwɔv Ɔtuu -ni, e nɔ- bu:

4 'Bu mɔ, 'ni -hɔv wenƆe, -te -Yusu a nyibli -bi ni -tebli a nunuo, 'n kɔ wen 'hru, 'kɔ Ɔbu nu wen 'a nunuo le, kƆƆ, 'ni -nuƆo liƆi le ni. 'Bu mɔ, 'ni yi wen Nyisua a -kɔv nu mɔ ni di, 'kɔ 'li 'a mu 'nyi, Ɔbi 'n 'yi wen 'hru -kɔ, 'kɔ Ɔbv lee wen 'a mu, -e mɔ, ba -nyi 'mu diide?

5 'Ya 'v 'lu de, Ɔbi e 'yi wen 'v le -nɔv -ni, 'kɔ Ɔbv kɔ wen nɔvba, -e kɔ 'mu 'hɔv-, -a di wen 'dagbi' le mu, -a 'mu wen Nyisua a -ti gba, Ɔwi yi Piel, kɔ -aan Kɔkɔvɔ -Yusu 'Kɔv a -mɔnanyɔ -bi, kɔ -Yusu a 'diayɔv?

6 'Ya 'v 'lu de, 'n kɔ Banabasi 'hɔv-, -v ni Nyisua a -kɔv, Ɔbi -a mu ni -do, -bu Ɔmɔv -aan diide le?

7 Ɔbi a 'wɔv la -hɔv ni, nyiblo -bu, -e ni 'seyode, e ni -do 'e Ɔmɔv la -hɔv 'a diide le? 'Uɔv-, e 'yi 'mu le -ni. Nyiblo a 'di -bi, -e -ci la -ci, 'ti -e 'yi la 'a 'dɔvɔ-tebli -di 'li? Nyiblo a 'di -bi, -e naa la 'wɔluga-tebli, 'ti -e 'yi la 'liƆi de 'kwli 'yee -ni 'li? E 'yi nyiblo Ɔvɔ -kɔ.

8 -Ti -bu, 'n hɔv, e 'yi nyibli ni -do 'pa-, v 'ni -hieƆe liƆi 'lu -mɔ le. Nyisua a tete hɔvƆe ni -we.

9 'E mo ɔhan-ti, Moise 'e 'cɾi laɔa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔbɔcɾiɛn 'kwli, -e mo: «Bli -bu, -e yɪ -kubɔ -hɔhɔɔ -nɪ, a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ba mɔa nɛ 'a 'mutu lɛ, -e diɔe nu, e 'nɪ ɔha de di a -ti.» -Ti a 'mɔ, Nyɪsɔa hla la, e 'yɪ blo nɪ -do 'pa-, e 'yɪ ɔnu 'nyre ɔhen.

10 -Ti a 'mɔ, e hla la, -a mɔ kɔ -ti, 'e hla laɔa -wɛ. ɔbu puɔbɔ de yɪ de. Nyiblo 'bu yɪ -ci nɪ -ci, 'a ɔwɔ a yɪkuɔlɛ a pɛpɛ, e nɔ- mɔ, e di 'a 'dɔdɔ-tɛbli 'nɪ di, e kɔ, nyiblo 'bu yɪ -kubɔ nɪ dui, e nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ bu di 'a de.

11 -A mɔ lee nɛ 'a mɔ Nyɪsɔa a -ti, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'dɔdɔnyɔ ni, 'e 'dɔɛ, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ. ɔbɪ 'a mɔ -mɔ -bɪ, a wen 'nɪ, e 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ba -nyi -a mɔ diide?

12 E kɔ nyibli -bɪ, 'v nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyi, 'v ni Nyɪsɔa a -kɔan, 'v -hɔɛ, 'kɪ ba -hɛɛ ɔnu, 'kɪ 'v diide a -ta', 'a -wen, 'kɪ ba -hɛɛ ɔnu. 'Bɔ mɔ, 'bu nɪ 'mɔ lɛ, -e -bɪ, -a mɔ -mɔ -bɪ, -a blɛɛ wen yɪ, -ba -hɔa wen 'a mɔ diide, -ba -hi wen 'v nyibli a 'mɔ 'v. Kɛɛ, -a 'yɪɔɪ -nu. 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsɔa a -ti -mɔ lɛ nɪ nɛ, 'n wen nɪ, ɔbu 'ye ɔhɪvɛn, -e diɔe nu, 'mɔ 'na dɔɔnɔ a naale yɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪɔɪ lɛ nɪ nɪ, -e -bɪ nyibli 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu hlaɔa, -e mɔ, 'wliye a -ti, 'nɪ nɛ Nyɪsɔa a -ti -mɔ lɛ, 'v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu ka 'waa nɔɪ yre, 'kɪ bu 'wɪn Nyɪsɔa a ɔhaantitie -mɔ', -e nɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -ti -mɔ lɛ.

13 A yɪɔe nɪ, -e mɔ, nyibli ye 'lɪ dii-tɛbli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbɔv bu, 'ti-nyibli -mɔ', -v ni -kɔan, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbɔv a 'mɔ bu, 'kɪ v kɔɛ 'lɪ bu, 'v yɪ de di, kɔ nyibli -mɔ', -v yɪ -cɔhɔn* pɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', v kɔ 'lɪ 'waa -nɛ 'kɪbɪa nɪ -wɛ.

14 Kɛ- nɪ -do, e nɪ 'mɔ, 'kɪ 'v nyibli -bu, -v pɪ Nyɪsɔa a ɔhaantitie -mɔ. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu hlaɔa nɪ, -e mɔ, nyibli -mɔ', -v pɪ Nyɪsɔa a ɔhaantitie, 'kɪ 'waa diide bu -hɔn 'lɪ -kɔan a 'mɔ, v ni 'kwli.

15 'Ye ɔbu e nɪ 'mɔ lɛ, 'n 'yɪ -hɔan 'a mɔ diide nɪ -hɔɛ, 'kɪ 'v 'na Nyɪsɔa a -kɔan -bu, 'n ni a -ta'. E 'yɪ ɔbɪ a 'mɔ mɔ diide yɪ ya a -ti 'pa-, 'nɪ 'cɾiɔɪ lɪ -ti -bu. 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ wen 'a mɔ de nɪ -hɔɛ, -e -bɪ 'n 'yɪ wen 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbu pu wen 'na dɔɔnɔ a -pli, -tɛ 'n -wen 'na dɔɔnɔ yɪ a -ti. Kɛɛ, e nu wen -tɛɛ, ɔbu 'kɔ, 'kanɔ a -ti, 'e -hi 'v ɔbu -hɔa wen 'a mɔ de.

16 -Tɛ 'n mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitiepɔnyɔ a -ti, 'n 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ɔbu pu 'na dɔɔnɔ a -pli, -kɔtɪ Nyɪsɔa, nɔ- lee 'mɔ, ɔbu pu ɔhaantitie a 'mɔ. 'A -ti, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'mɔ -mɔ, 'bu mɔ, 'nɪ 'ye nɪ pu ɔhaantitie a 'mɔ.

17 'Bɔ mɔ, 'na ɔgbɛtɔ 'nɪ -ha wen 'lɪ -kɔan a 'mɔ, e di nu wen -tɛɛ, 'kɪ bu 'pɛɛ wen 'mɔ, kɛɛ, e 'yɪ 'na ɔgbɛtɔ 'pa-, 'n 'yɪ 'lɪ -kɔan a 'mɔ -ha. Nyɪsɔa, nɔ- lee 'mɔ, ɔbu nuɔo. E nɔ- kɔ -ti 'nɪ niɔe.

18 De- mɔ 'kɪ 'na 'pɛɛlɛ 'lɪ? Nɔ- mɔ, ɔbu na Nyɪsɔa a -ti -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli. 'E mɔ ɔhan-tɪ, e di nɔɔ wen 'v lɛ, 'kɪ bu -nyi wen 'mɔ de, -tɛ 'n mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitiepɔnyɔ a -ti. Kɛɛ, 'nɪ -hɔaɔa lɪ ɔdedede.

Pɔlv niɔe ni, -e diɔe nu, -Yusu a ɔhaantitie 'mɔ bu 'hɛɛn -nɪ

19 -Tɛ 'n nɪ 'mɔ, e nɔ- -bu: 'N kɔ wen 'hru, 'kɪ ɔbu nu wen 'a -nɛ ɔdedede, 'n -hɔɛ. 'N 'yɪ nyiblo ɔdɔ a ɔkoyu 'pa-. Kɛɛ, 'na ɔgbɛtɔ, 'mɔ -hɔɛɔɛ, 'kɪ ɔbu -hɛ nyibli a pɛpɛ a ɔkoyu, -e diɔe nu, 'mɔ nyibli -hɔɔhɔɔ Nyɪsɔa a -ti -lee -nɪ, v 'mɔ wen, 'kɪ bu kuo -Yusu ɔwɔ yɪ.

20 'Bɔ mɔ, 'nɪ nɪ 'lɪ -Juukɔɛ nyɪ, -e -bɪ de v ni, e nɔ- 'n ni, 'nɪ ɔtui 'v Moise a tete, -e diɔe nu, Nyɪsɔa a -ti -mɔ', 'n yɪ ɔnu -lee -nɪ, v 'mɔɔv ɔhan-tɪ pu, v 'mɔ -Yusu ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ. 'E mɔ ɔhan-tɪ, 'n 'yɪ 'lɪ Moise a tete a 'klɪ bu -nɪ. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'nɪ nɪ 'lɪ nyiblidɔ -mɔ' nyɪ, -v ɔtui 'v tete a 'mɔ, de v ni, e nɔ- 'n ni -wɛ, -e diɔe nu, Nyɪsɔa a -ti -mɔ', 'n yɪ ɔnu -lee -nɪ, v 'mɔɔv ɔhan-tɪ pu, v 'mɔ -Yusu ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ.

21 Mɔ, 'nɪ nɪ 'lɪ nyibli -mɔ' nyɪ, -v 'yɪ Moise a tete a 'mɔ -yɪ, de v ni, e nɔ- 'n ni -wɛ, -e diɔe nu, Nyɪsɔa a -ti -mɔ', 'n yɪ ɔnu -lee -nɪ, v 'mɔɔv ɔhan-tɪ

pu, v 'mu -Yusu ɔwlv yi -kuo -ni. E 'yi 'nyre ɔhen, -e mo, 'ni ɔtuuɔo 'u Nyisva a tete. 'N ɔtui 'uɔv ni, -e nuɔo, 'n ɔtui 'u -Yusu 'Khsu ni.

22 'Bu mo, 'ni nyre 'li nyibli -mu' 'nyi, -v kuo -Yusu 'Khsu ɔwlv yi, kee, -v 'ye'e 'kli -huohv ni kuv, 'ki 'u ɔwlv a yikuole a -ta', -tebli -mu', v yi 'ye, -e mo, e nyre yi, 'ni -nuɔo liɔi, -e diɔe nu, Nyisva a -ti -mu', 'n di ɔnu -lee -ni, v 'muɔv ɔhan-ti pu, v 'mu -Yusu ɔwlv yi -kuo -ni -tee. E ɔhen 'nyre, 'a -ne nyibli -ko 'nyi 'n di 'li nyre, de -mu', v ni, e no- 'n ni, -e diɔe nu, 'a -ne -tute ɔdv, 'n di 'u -naa -ni, 'mu 'waa dodoyo -hee -ni, v 'mu Nyisva yi, v 'mu wa.

23 -Tebli a pepe, 'n ni, 'n niɔe ni, -e diɔe nu, -Yusu 'Khsu a ɔhaantite 'mu bu 'heen -ni, -e diɔe nu, 'n ko nyibli -bi 'hven-, Nyisva 'mu -a mu ɔhaande -mo nu.

24 ɔBu puɔv cigbe'gbanyv a de yi. A yiɔe ni, -e mo, 'bu pu le, nyibli -bu, v 'gbe ci, de, -e ɔhen 'nyre, e no- mo: Nyibli -huohv, nu- 'gbe cigbe a 'mu, kee, nyiblo ni -do -mu', -e yi 'a 'bio le -hi, e no- ko 'peele. 'A -ti, de 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mo, ba ɔtuu 'u 'kl, ba 'wt- cigbe'gbanyv a 'mu yi, -e diɔe nu, a 'mu 'peele ko -we.

25 Nyibli a pepe, -v -hve -bv 'gba cigbe, v ɔtui 'u 'kl, 'u yi 'nyi, -e diɔe nu, -nyrowo 'bu nyre 'v, v 'mu 'waa 'bio le -hi, 'ti- v 'mu 'peele a 'mu ko. 'Peele a 'mu, v di ɔnu -nyi, e 'yi 'liɔi 'li -we, bu hie 'klo. -A mu -mo -bi, -a yi 'nyi cigbe a 'gbugba -tee, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon, -e diɔe nu, 'peele -mu', -e di 'klo hie, -a 'muɔv ko.

26 E no- nuɔo, 'ni 'wt- nyiblo -mu' yi, -e 'sii 'u 'hru yi, -e 'gbe ci le. 'N 'wt- nmlipunyv yi -we, -e ko 'a 'bi nmlipunyv 'hven-, -v yi -won. Kee, 'n 'yi nmlipunyv -mu' yi 'wt, -e pipi 'li nmlie le.

27 E 'wt yi, 'n ɔtui 'na dionv ɔhven, 'ni koo 'na dionv win ki, -e diɔe nu, de -mu', Nyisva -hve, muɔv nu. 'Bu mo, 'ni yiɔi le ni ni, le'bo-nyrowo 'kwli, 'na 'mumu -bv, -e lee Nyisva a -ti nyibli le, Nyisva 'yi 'liɔi 'li -we, bu pu 'mu ke'.

10

A 'ni 'daa 'li 'kuo

1 'Na 'dayinv -na, 'n -hveɔe ni, de -mu', -e mu la 'lu -mo, -aan 'banv a ti 'yri, ba ko 'a leyuyruo. Ti -mu', v 'ye la 'tiile ni kuv, v yi la Moise ɔwien le kuv, 'ki 'li 'puwɔnblugba ki. -Te v ni la 'hru wlon, Nyisva nu laɔa ni, 'nunma 'e ɔjri la ɔnu 'lu bu, 'waa pepe 'v ɔta la 'Yru -Johv.

2 E ɔhen 'nyre, -e mo, 'waa pepe a 'mu, Nyisva pu ɔnu 'nie 'lu le, 'ki 'li 'nunma ko 'Yru -Johv a 'mu 'kwli, -e diɔe nu, v ko Moise 'hven-, v 'mu -mve.

3 'Waa pepe a 'mu, v nu- yi la diide -mu', -e -hven la 'li Nyisva -mo di,

4 e ko 'nie -mu', -e -hven la 'li Nyisva -mo, 'v 'ne laɔa. E mo ɔhan-ti, 'nie a 'mu, 'e -hven la 'li 'hɔ ɔdv 'kwli. 'Hɔ a 'mu, Nyisva, no- -nyi la ɔnuɔv. 'Hɔ a 'mu, e mo -Yusu 'Khsu ɔnuɔ. E ko ɔnu 'hven-, nu- nune la -mo.

5 E mo ɔhan-ti, 'v 'ye la ɔwilekee-tebli a 'mu, kee, 'waa kasi a nml 'kukui 'ni -bleeɔe la Nyisva a plo. E no- ko -ti, 'v 'kukui la 'hru wlon le.

6 -Tebli a 'mu, -e mu la 'lu -mo, e tve ne -a mu -tebli -bi, -e diɔe nu, -aan ɔwli 'ni ɔha ynyre-tebli -hva, ɔwi yi, -te v ni la 'a -huhva.

7 -v -bi ni 'li ɔnu 'nyi, 'v de la 'kuo. Ke- v nu la 'a 'ciɔɔi, 'ki 'li Nyisvaɔɔɔɔ 'kwli, v wen: «Nyibli -tua hru a 'mimle, 'v yi de di, 'v 'ne no, 'v -tua -wla a yiyie, 'ki 'v 'kuo a dida a -ta.» 'A mu -mo -bi, a 'ni 'daa 'li 'kuo, ɔwi yi, -te v ni laɔa.

8 -U -bi ni li ɔnu 'nyi, 'u ni la 'lawlu. E no- ko -ti, Nyɔsua 'e nuɔo, 'waa miliwi a (23'000) -wɔɔ ɔtu 'u ta, 'u 'kuku le, 'ki 'li -nyrowo ni -do 'kwli. Kee, -a mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'lawlu, ɔwi yi, -te u ni la 'a nunuo.

9 Nyibli -bi ni li ɔnu 'nyi, 'u ɔtee la 'u Kɔkɔnyo Nyɔsua le, -e diɔe nu, de -mu', e di nu, u 'muɔɔ 'ye. De a 'mu a -ti, hro 'e yi la ɔnu le mle, 'u 'kuku la le. Kee, -a mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'waa de, -a 'ni 'tee 'li Nyɔsua 'yi.

10 -U -bi ni la 'li ɔnu 'nyi, 'u yi la wɔn le 'puple -ni, 'ki 'u Nyɔsua ki. De a 'mu a -ti, Nyɔsua a lelenyo -mu', -e 'le nyibli, 'e di la de, 'e 'lule la ɔnu le. 'A mu -mo -bi, a 'ni 'nuo 'li 'waa de, 'a 'ni 'puple 'li wɔn le.

11 -Tebli a pepe a 'mu, e mu la 'lu -mo, 'ki 'u ɔnu -mo, -e diɔe nu, Nyɔsua 'mu laɔa nyibli -toɔ -ni, -e mo, u 'ni 'nuo 'li de 'kuku. -Tebli a 'mu, u 'cru la 'liɔi Nyɔsuaɔriɛn 'kwli ni, -e diɔe nu, -a 'mu ɔto ko, -koti ti -bu, -a ni ki, e mo le'boɔti ɔno.

12 E no- nuɔo, 'ni pi le, -e mo, nyiblo 'bu pu le, de 'kuku -mu', Yisraekue ni la, e 'yi 'liɔi 'li -we, bu nuɔo, -e -bi nyiblo a 'mu, bu ɔtu 'a dɔɔnu 'yie, -e diɔe nu, e 'ni ɔha Nyɔsua a 'hru bu wɔn -ha, 'bu mo, ɔdedede 'bu yi 'uɔu le ni ɔtee -ni.

13 Leɔteele ni -do -mu', -e yi 'u nyre, 'ki 'u 'a mu -mo, e ni -do a 'mu, no- yi 'u nyre, 'ki 'u nyibli a pepe -mo. Nyɔsua -mo -bi, e di 'a mu 'ni -hee -ni, ɔwi yi, -te e nu 'a hɔhla. E 'yi 'liɔi 'li -we, bu -hɔn 'uɔu -mo, 'ki de -bu, -e -hi 'aan 'klɔ wɔn, bu nu 'a mu. Kee, leɔteele 'bu -hue bu nuɔo, ba -ha Nyɔsua a 'hru bu wɔn, -e -bi Nyɔsua di -nyi 'a mu 'klɔ, -e diɔe nu, a 'ni ɔha 'u 'a 'hru bu wɔn -ha.

-A ko 'kuo -hɔn 'hɔn-, -a 'yi -mɔe*

14 'Na nu'e'diayɔnu -na, -te e ni 'mu le, 'a -ti ba hie 'u 'kuo a dɔda bu pepe.

15 'N yiɔe ni, -e mo, 'a mu -bu, 'n yi -mo 'cru -ni, a ko 'lule-hihie. 'A -ti, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee -ni, ba -hieɔe 'lu -mo le.

16 'Bu mo, ɔba yi Kɔkɔnyo a le'boɔdiide -mu' ni di, 'bu mo, ɔba yi Nyɔsua 'wio ni -nyi, 'ki 'u -wiin-ɔanu a -ta', ko, ɔba yiɔi ni 'ne, -e -bi -Yusu 'Kɔsu a -hɔu niɔe ni, e ko 'a mu 'hɔn-, ɔa yi -mɔe. 'Ti-, ɔba yi 'fɔɔ -mu' ɔto le ni 'be, ɔba yiɔi ni di, -e -bi -a ko -Yusu 'Kɔsu 'hɔn- -a -mɔe ni, 'a 'kuku a -ti.

17 'Fɔɔkuo ni -do, no- ni 'u. -A mu -mo -bi, -a -hu ni, kee, 'fɔɔkuo ni -do a 'mu, no- -a yi di. De a 'mu, no- tue ɔne yi, -e mo, -a 'wi- -tonyiblo ni -do yi.

18 Ba -hie Nyɔsua a dako -mu', -u mo Yisraekue a -ti 'lu -mo le. U yi pi la 'wɔluga-tebli a -cɔhɔn*', 'ki 'u Nyɔsua ye'. Nyibli 'bu yi 'wɔluga-tebli a 'mu ni di, -e -bi e ɔhen 'nyre, -e mo, u ko Nyɔsua 'hɔn-, u -mɔe ni.

19-20 'A -ti, nyibli 'bu yi 'wɔluga-tebli 'kuo ni -pie -ni, de a 'di -bi e ɔhen 'nyre 'li? 'E mo ɔhan-ti, 'n hlaɔa ni, -e mo, 'kuo 'yi Nyɔsua 'pa-. Kee, 'wɔluga-tebli -mu', u yi 'kuo -pie -ni, sey-seyi 'kuo -hɔn, nu- u yiɔi -pie -ni. U 'ni -pieɔe liɔi Nyɔsua. 'Bu mo, 'bu yiɔi 'kuo -hɔn ni -pie -ni, -e -bi u ko 'kuo -hɔn a 'mu 'hɔn-, u nu- -mɔe. 'A mu -mo -bi, 'ni -hɔaɔa liɔi, a ko 'kuo -hɔn a 'mu 'hɔn-, ba -mɔe.

21 'A 'yi 'liɔi 'li -we, ba 'naa 'li -Yusu 'Kɔsu a -wiin-ɔanu 'kwli, 'ti- ba mu, ba 'naa 'li 'kuo -hɔn a -ɔanu wɔn 'kwli -we. Mo, a 'yi 'liɔi 'li -we, ba di Kɔkɔnyo -Yusu a diide, 'ti- ba mu, ba di 'kuo -hɔn a diide -we.

22 'Bu mo, ɔba yi le ni ni, -e -bi Kɔkɔnyo di pu ne -a mu yu le. -A 'ni hie 'liɔi 'lu -mo le, -e mo, -a ko 'klɔ, ɔa -hi 'u -aan Kɔkɔnyo 'u.

De -bu, -e di -na 'bɔhan -tonyiblo -hee -ni, e no- -bu -hie 'lu -mo le

23 Nyibli -bi ni li 'a mu 'nyi, 'u pi le, -e mo, u ko 'hru, 'ki bu nu 'a -ne ɔdedede, 'waa ɔwɔ -hue. Iin, e mo ɔhan-ti, kee, -tebli -bi ni 'u, -e 'ye ni

-hɛɛ nɛ 'aan 'bio -tonyibli. Ɛ mɔ ɔhan-ti, nyibliɔ a 'mɔ, ɔ kɔ 'hru, 'ki bɔ nu 'a -nɛ ɔdedede, ɔ yi 'ye. Kɛɛ, nunu-tɛbli -bi ni 'ɔ, -ɛ 'yɛ ni -hɛɛ nyibli, 'ki bɔ muu ye', 'ki 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn.

²⁴ A -nɛ nyiblo 'bɔ ni 'ɔ, dɛ -mɔ', -ɛ di 'a 'bɪhɪan -tonyiblo -hɛɛ -ni, ɛ nɔ- bɔ nu. Ɛ 'ni 'hieɛ 'li ɛ ni -do a -ti 'lu -mɔ lɛ.

²⁵ A -nɛ 'wɔlɔba-tɛbli ɔɔɔ, ɔ pleɛ 'ɔ 'maɪ yi, ba -tɔɔɔ, a 'mɔɔɔ di. A 'ni 'hie 'li ɔdedede 'lu -mɔ lɛ. A 'ni 'betie 'li ni, 'bɔ mɔ, 'bɔ pie ɔnɛ 'kuo.

²⁶ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, ɔ 'crɪ la 'li Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli ni, -ɛ mɔ: «Nyɪsɔa, nɔ- kɔ -tɛbli a pɛpɛ -mɔ', -ɛ ni 'nɛ- tɔtɔ ki.»

²⁷ A -ti ɔ, 'bɔ mɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ 'yi -Yusu -yi, 'bɔ da -mɔ diidɛ -mɔ, 'ki 'li 'a 'kayɔ bu, 'bɔ mɔ, ɔni mu 'li, -ɛ -bi 'a -nɛ dɛ, ɔ di -mɔ -nyi, diɔɛ, ɔni 'hieɛ 'li ɔdedede a -ti 'lu -mɔ lɛ, ɔni 'betie 'li -ni, 'bɔ mɔ, 'bɔ pie ɔnɛ 'kuo.

²⁸ Kɛɛ, 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ -di, 'bɔ lee -mɔ, -ɛ mɔ: «'Wɔlɔba-tɛbli -mɔ', -yi di, ɔ pie ɔnɛ 'kuo,» -ɛ -bi ɔni 'die 'kiɔɔ de, -ɛ diɔɛ nu, dɛ -mɔ', nyiblo a 'mɔ, ɛ pɔ wɛn lɛ, -ɛ mɔ wɛn dɛ 'kuku, ɔni ɔhaɔa nu, 'a ɔwɔ 'ni ɔhaɔa -ti -yɛɛ -ni.

²⁹ 'Bɔ mɔ, 'ni yi -ti a 'mɔ ni hɛ, nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ ɔwɔ a -ti ɔniɔ, ɛ 'yi -na 'mumu a ɔwɔ a -ti 'pa-.

-Bakɛ, kɛ- di pɔ, -ɛ mɔ: «'Mɔ -bi, 'n kɔ 'hru, 'ki ɔbɔ nu 'a -nɛ ɔdedede, 'n -hɔɛ. Dɛ- nu 'kiɔɔ, 'ɔ yi 'mɔ -lee -ni, -ɛ mɔ, 'ni 'nuo 'li dɛ a 'mɔ, 'na 'bɪhɪan -bi a ɔwɔ 'ni ɔhaɔa -ti -yɛɛ -ni a -ti 'li?»

³⁰ 'Bɔ mɔ, 'ni -nyi Nyɪsɔa 'wio, 'ki 'ɔ diidɛ -mɔ', 'n yi di a -ta', dɛ- kɔ -ti, nyiblo -bi 'mɔ 'na 'nyre di 'li?»

³¹ -Ti 'n -hɔɛ ɔbɔ lee -mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: 'A -nɛ ɔdedede, -di di, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, -di 'na, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, -di nu, nuɔɔ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mɔ Nyɪsɔa -ti a 'yi'buale -nyi.

³² ɔni 'nuo 'li -tɛbliɔ -bɔ, -ɛ pi nyibli a ɔwɔ ɔhlɔn lɛ, 'ɔ yi Nyɪsɔa a -ti lɛ -hɛɛ -ni, 'ye ɔbɔ nyibli -mɔ', -ɔ mɔ -Juukɔɛ, kɔ nyibli -mɔ', -ɔ 'yi -Juukɔɛ* 'pa-, kɔ 'a -nɛ -Yusu a nyiblo ɔɔɔ.

³³ -Tɛ 'n niɔɛ, kɛ- ba nu 'a nunuo -wɛ. 'A -nɛ ɔdedede, 'n di nu, 'n -hɔɛɔɛ ni, bɔ nuɔɔ, nyibli a pɛpɛ a plɔ bɔ ble. Dɛ -mɔ', -ɛ di 'mɔ ni -do -hɛɛ -ni, ɛ 'yiɔɔ 'pa-, 'ni -hieɔɛ liɔɔ 'lu -mɔ lɛ, kɛɛ, dɛ -mɔ', -ɛ di 'na 'bio -hɛɛ -ni, Nyɪsɔa 'mɔ ɔwɔ wa, ɛ nɔ- 'n yi 'lu -mɔ lɛ -hie.

11

¹ Ba -ha 'li 'na ɔpi lɛ, ɔwɔ yi, -tɛ 'n ni, 'ni -hɛ 'li -Yusu 'Kɪsɔ a ɔpi lɛ.

-Tɛ nɔgbɪ kɔ bɔ nu 'waa dɔnɔ a naale, 'ki 'li 'cɔɛkayu bɔ

² 'N pi 'a mɔ 'nyre lɛ, -ɛ nuɔɔ, -tɛbli -mɔ', 'n tɔɔ la 'a mɔ, a yi -hie 'a -ti 'lu -mɔ lɛ, 'a -nɛ ti, 'a niɔɛ.

³ Kɛɛ, 'n -hɔɛɔɛ ni, ɔbɔ tɔɔ nɛ 'a mɔ dɛ -bi. Ɛ nɔ- mɔ: Nyɪsɔa, nɔ- ni 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'lu yi, -Yusu 'Kɪsɔ 'ɛ ni 'ɔ nyɪbeyu gbe 'lu yi, nyɪbeyugbe -mɔ -bi 'ɛ ni 'ɔ nɔgba 'lu yi.

⁴ Ti -kɔ 'yri -Yusu a nyibli di lɛ 'kukue -ni, 'bɔ mɔ, nyɪbeyugbe 'bɔ yi Nyɪsɔa ni dɛ, ɛ kɔ, -ti -mɔ', Nyɪsɔa ɔtuɔɔ wɔn, 'bɔ yiɔɔ -mɔ lɛ ni nɛ, 'bɔ ɔtu 'hungble 'lu, ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mɔ, ɛ 'ni ɔtuɔɔɔ 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ, -ɛ ni 'ɔɔɔ 'lu yi.

⁵ Nɔgba -mɔ -bi, 'bɔ yi Nyɪsɔa ni dɛ, ɛ kɔ, -ti -mɔ', Nyɪsɔa ɔtuɔɔ wɔn, 'bɔ yiɔɔ -mɔ lɛ ni nɛ, 'bɔ 'yi -gɛsɛ 'lu -hie -ni, -ɛ -bi ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mɔ, ɛ 'yi 'ɔ 'a nyɪbɔ, -ɛ ni 'ɔɔɔ 'lu yi, 'a 'ɔtuɔɔle -kɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ 'yi -gɛsɛ 'lu -hie

-ni, -ε -bi ε mɔ -tuide ɔniɔ, -ε nuɔ, nuɔba a 'mu, ε 'wi- nuɔba -mu' yi, -ε ηmla 'u 'lu le.*

6 'Bu mɔ, nuɔba 'bu 'yi -gese 'lu -hie -ni, -ε -bi ε kɔ bu 'be 'a 'lu kle -we. Nuɔba a 'mu, 'bu 'be 'a 'lu kle, -huɔ' 'bu ηmla 'uɔ le, -a yiɔe ni, -ε mɔ, ε mɔ -tuide ɔniɔ. Ε 'wi yi, ε 'yi -gese 'lu -hie -ni. -Te ε ni 'mu le, ε nu -tee, bu -hie -gese 'lu.

7 Nyibeyugbe -mɔ -bi, 'bu yi Nyɔsua ni de, ε 'ni 'tuo li 'hungble 'lu, -ε nuɔ, Nyɔsua nuɔ ni, -ε diɔe nu, nyibeyugbe 'muɔ yi 'wi, ε kɔ, ε 'mu nyibli Nyɔsua a -ti a 'yi'buale -tɔɔ -ni. Nuɔba -mɔ -bi, nyibeyugbe a -ti a 'yi'buale ni -do, nɔ- ε tɔe nyibli.

8 A yiɔe ni, -ε mɔ, Nyɔsua 'yi 'li nyibeyugbe nuɔba 'huɔ -mɔ -ha, keε, nuɔba, nɔ- ε -ha 'li nyibeyugbe 'huɔ -mɔ.

9 Kɔ, Nyɔsua 'yi nyibeyugbe -nu, nuɔba a -ti, keε, nyibeyugbe a -ti, 'ε nu nuɔba.

10 -Te ε ni 'mu le, nuɔba kɔ bu -hie -gese 'lu, -ε diɔe nu, ε 'muɔ nyibli -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ε ɔtɔi 'u 'a nyibɔ ni, kɔ, Nyɔsua a lelenyɔ 'ni ɔha yɔu pu -we.

11 'E mɔ ɔhan-ti, 'ε ni 'mu le, keε, -a mu -bu, -u kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔsɔ ɔwɔ yi, -a yiɔe ni, -ε mɔ, nuɔba 'yi 'li ɔdedede 'li -we, 'bu mɔ, 'a nyibɔ 'bu 'yi 'u -ni, mɔ, nyibeyugbe 'yi 'li ɔdedede 'li -we, 'bu mɔ, nuɔba 'bu 'yi 'u -ni -we.

12 De ε ɔhen 'nyre, ε nɔ- mɔ, Nyɔsua -ha 'li yi-henyibeyugbe a 'kla, 'ε nu nuɔba, nuɔba -mɔ -bi, ε nɔ- kɔ 'huɔ -mɔ nyibeyugbe naa 'li. Ε tɔe ɔne yi, -ε mɔ, 'kɔ 'li Nyɔsua -mu', -ε nu 'a -ne ɔdedede -mɔ, 'kɔ nyibeyugbe kɔ nuɔba 'huɔn -u -huɔn 'li.

13 'Aan 'mumu, ba -hieɔe 'lu -mɔ le, 'bu mɔ, 'ba 'kukue le, ɔbi ε nɔɔ 'u le, 'kɔ nuɔba -bu, -ε 'yi -gese 'lu -hie -ni, bu da Nyɔsua?

14 'A -ne nyiblo ɔdu, 'kɔ 'u 'a -ne -tite ɔdu, ε yiɔe ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, nyibeyugbe a 'lunyapli 'bu -hlo, ε mɔ -tuide ɔniɔ.

15 Nuɔba -mɔ -bi, 'a 'lunyapli 'bu -hlo, ε yi -nyiɔe -ti a 'yi'buɔba, -ε nuɔ, Nyɔsua, nɔ- nyiɔe 'lunyapli blebli, -ε diɔe nu, ε 'mu 'a 'lumako -hli.

16 'Bu mɔ, nyiblo 'bu yi gble ni pi, 'kɔ 'u de a 'mu kɔ, bu kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'n kɔ -Yusu a nyibli -bi 'huɔn-, 'bu mɔ, ɔba 'kukue le, ke- -a niɔe le. Ε mɔ -aan de ɔniɔ.

-Yusu a le'boodiide
(Matie 26.26-29; Maki 14.22-25; Luku 22.15-20)

17 -Ti -bu, 'n mi 'kɔ hla mɔ, ε 'yi 'kɔ 'aan 'nyrelepu-ti 'pa-, -ε nuɔ, 'ba 'kukue le, 'kɔ 'u Nyɔsua a dida a -ta', a 'ni -nuɔ li ɔhaande, keε, -tebli -huɔn a ni. De a 'mu, a ni, ε niɔe ni, 'kɔ 'u Nyɔsua a 'hru wlon, a 'ni -muɔ ye', a yi dii ke'.

18 'N 'win ni, -ε mɔ, 'ba 'kukue le, -ε -bi a yi 'be ɔtiɔ le. -Bakle, -ti -mu', u -hla, ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ.

19 ɔHan-ti, ε nɔɔ 'u le, 'kɔ ba ɔgla wen, -ε diɔe nu, nyibli -mu', 'kɔ 'li 'a mu 'nyi, -u yi -Yusu ɔwien kɔe -tee, a 'mu ɔnu 'ye.

20 'Bu mɔ, 'ba 'kukue le, 'kɔ a 'mu Kɔkɔnyɔ a le'boodiide di, a 'ni -hieɔe li Kɔkɔnyɔ a 'mu, 'a -ti 'lu -mɔ le.

21 'Aan diide ni -do, ε nɔ- kɔ -ti a yi 'lu -mɔ le -hie. Nɔ- nuɔ, 'kanu yi wen -u -bi ni ni, -u -bi 'u yi 'waa dɔnɔ nɔ wlon -hie -ni.

* 11:5 11.5 Polu a ti 'yi, 'lawluɔgbi, nu- 'ye ni -hie la -gese 'lu le, ε kɔ, 'u ηmla la 'u 'li le. Nuɔbi -mu', -u kɔ nyibepu, -u ɔtɔi 'u ɔnu 'u, u nu- -mɔ -bi, nu- yi la -gese 'lu le -hie -ni.

²² 'Bu mo, 'ba yɪɪ̄ lɛ nɪ ni, dɛ- kɔ -tɪ 'a 'yɛ nɪ di dɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan 'kayo blɛ, 'tɪ- a 'mʊ lɛ 'kukue -nɪ 'lɪ? Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mo, 'ba yɪɪ̄ lɛ nɪ ni, -ɛ -bɪ a yɪ -hɛɛ Nyɪsʊa a nyibli a -tɪ lɛ. Ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ dɛ -kɔ, ba nuo ɲnu -tʊɪ. ɲBɪ 'aan ɲwɪ 'yɛɲɛ nɪ, ɲbu pu 'a mʊ 'nyre lɛ, dɛ a 'mʊ, a ni a -tɪ? 'Klɔ -mɔ, 'n 'yɪ 'lɪɪ̄ 'lɪ -wɛ, ɲbu nu 'aan 'nyreɛpʊpʊ lɛ.

²³ -Tɪ -mʊ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ, 'na 'mumu, Kɔkɔnyɔ -Yusu, nɔ- tɔɔ 'mɔɲɔ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: 'Tɔlʊwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwɪɪ nyibli ɲdʊ di la 'lɪɪ̄ 'crekɔnyibli -jɪ' pʊ, ɛ 'du la 'fɔɔ ye',

²⁴ Ɛ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, 'ɛ 'bɛɲɛ ɲtʊɔ lɛ, ɛ wɛn: «'Fɔɔ -bʊ, ɛ nɔ- mɔ 'na 'hʊɪ, 'n di -ha, 'kɪ 'v 'aan -ta'. Kʊɛ kɛ 'kɪ mɔ bʊ, 'fɔɔ a ɲtʊɔlɛ'bɛdɛ a 'mʊ, kɔ 'a didie a 'mʊ 'hʊɛn-, ɛ nɔ- ba gba 'lu -mɔ, -ɛ diɲɛ nu, a 'mʊ 'na -tɪ 'lu -mɔ lɛ -hie 'a -nɛ ti.»

²⁵ -Tɛ v -wɛ dɛ lɛ, -ɛ -bɪ, ɛ 'du -wiin-ɲanʊ ye', 'ɛ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, 'ɛ -nyɪɲɛ 'a -nagbopʊ*, 'kɪ bʊ -hieɲɛ, ɛ wɛn: «-Wiin -bʊ, ɛ ɲhɛn 'nyre Nyɪsʊa a 'yɪɪ̄ yɪɪ̄ɪ̄ a ɲtʊtʊo. Nyɪsʊa a 'mʊ, 'na -hlʊ, ɛ di nu, ɛ 'mʊ 'yɪɪ̄ yɪɪ̄ɪ̄ a 'mʊ ɲtʊ, ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-. 'A -nɛ ti, 'ba yɪ -wiindʊ a 'mʊ nɪ 'nɛ, -tɛ nɪ -dɔ 'n ni 'a nunuo, kɛ- ba nu 'a nunuo, -ɛ diɲɛ nu, a 'mʊ 'na -tɪ 'lu -mɔ lɛ -hie 'a -nɛ ti.»

²⁶ Kɔkɔnyɔ -Yusu a pʊpʊwɪn a 'mʊ, ɛ ɲhɛn 'nyre, 'a -nɛ ti, 'ba yɪ 'fɔɔɔ a 'mʊ, 'a didie lɛ nɪ ni, kɔ, 'ba yɪ -wiindʊ a 'mʊ, 'a 'nɪna lɛ nɪ ni, -ɛ -bɪ a yɪ nyibli 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, Kɔkɔnyɔ 'kʊ nɪ, ɛ 'mʊ -a mʊ wa a -tɪ. Kʊɛ 'kɪ mɔ bʊ, kɛ- a ni nyibli -tɪ a 'mʊ a leelɛ, ɛ 'mʊɲbʊ gba -gbagba, 'a diditi 'mʊ 'v nyre.

²⁷ -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ a -tɪ, nyibli 'bʊ yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'fɔɔɔ a 'mʊ nɪ di, ɛ kɔ, 'bʊ yɪ 'a -wiindʊ a 'mʊ nɪ 'nɛ, kɛɛ, 'bʊ yɪ 'a -tɪ lɛ nɪ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v 'fɔɔɔ a 'mʊ, 'a didie kɔ 'kɪ 'v -wiindʊ a 'mʊ, 'a 'nɪna a -ta', nyibli a 'mʊ, ɛ ni dɛ 'kuku, 'kɪ 'v -Yusu a 'hʊɪ kɔ 'a -hlʊ 'hʊɛn- -mɔ. Nyɪsʊa a -bati diɲɛ 'nɪ klɔ.

²⁸ 'A -tɪ, 'a -nɛ nyibli 'bʊ nɪ 'v, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'fɔɔɔ a 'mʊ di, kɔ, ɛ 'mʊ -wiindʊ a 'mʊ 'na, bʊ 'jɪɪ̄ɪ̄ 'a dɪɔnʊ a ɲwɪb, 'kɪ 'v -tɪ a 'mʊ a -ta'.

²⁹ Nyibli 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'fɔɔ a 'mʊ nɪ di, kɔ, 'bʊ yɪ 'a -wiin a 'mʊ nɪ 'nɛ, 'tɪ- 'bʊ 'yɛ nɪ -hie Kɔkɔnyɔ a 'mʊ, 'a 'hʊɪ a -tɪ 'lu -mɔ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ ni ynyredɛ, 'tɪ-, 'ɛ yɪ 'a dɪɔnʊ Nyɪsʊa a yɪɪ̄ 'lu -jɪɪ̄.

³⁰ Ɛ nɔ- nuɲɔ, nyibli -hʊɔhʊɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'waa 'hʊɪ 'ɛ yɪ hɛn, -v -bɪ 'v 'yɪ 'klɪ -kɔ, kɔ, -v -bɪ 'v 'kʊkʊ lɛ.

³¹ 'Bu mɔ, ɲba 'jɪɪ̄ɪ̄ -aan ɲwɪb, 'tɪ- ɲba di diidɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪɪ̄ɪ̄ 'lɪ -wɛ, bʊ pʊɔ nɛ -a mʊ -bati lɛ.

³² Kɔkɔnyɔ Nyɪsʊa a -bati 'bʊ klɔ -a mʊ, 'bʊ yɪ -a mʊ ɲhʊɛn nɪ ɲtʊɪ, -ɛ -bɪ ɛ tʊɛ nɛ -a mʊ dɛ, -ɛ diɲɛ nu, -nyɔwɔ -kɔ 'kwɪɪ ɛ di 'v nyibli -bati lɛ -pʊɔ -nɪ, ɛ 'nɪ ɲha -a mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, 'a -bati 'nɪ ɲha -a mʊ klɔ.

³³ 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnʊ -na, 'bʊ mɔ, 'ba 'kukue lɛ, 'ba mu -Yusu a lɛ'boɔdiidɛ di mɔ, ba -ple 'aan 'bio.

³⁴ 'Bu mɔ, 'kanʊ 'bʊ yɪ nyibli nɪ ni, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ bʊ di dɛ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ a -tɛ, 'tɪ- ɛ 'mʊ di, -ɛ diɲɛ nu, 'ba 'kukue lɛ, a 'nɪ ɲha 'aan dɪɔnʊ Nyɪsʊa a yɪɪ̄ 'lu -jɪɪ̄.

-Tɪ -bɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'v, 'bʊ mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'tɪ- 'mʊɲbʊ hla.

12

'Klɪ a gblegble -mʊ', Nyɪsʊa a -Hihɪu yɪ nyibli -nyɪ, v 'mʊ 'a -kʊan nu a -tɪ*

¹ 'Na 'dɪayɪnʊ -na, dɛ 'n -hʊɛ ɲbʊ hlee 'kɪ kɪ, ɛ nɔ- mɔ, 'klɪ a gblegble -mʊ', Nyɪsʊa a -Hihɪu yɪ nyibli -nyɪ, v 'mʊ 'a -kʊan nu. 'N -hʊɛɲɛ nɪ, ba yɪɪ̄ dɛ a 'mʊ lɛ -tɛɛ.

2 'Bt a yi□e ni, -ε μο, ti -mu' -ko 'yri a 'ye la -Yusu 'Kltsu □wlv yi ni -kue -ni, -ct a gblegble -mu', a kwle la, ε κοζ la 'a mu win kt, 'ε κεε la 'a mu.

3 Ε νο- κο -ti, 'ni -hve ba yru 'kt□t le, -ε μο, ε 'yt 'kt 'mu le -ni de. 'Bu μο, nyiblo 'bu ni 'v, Nytsva a -Hihiu 'bu κοζ □ne win kt, nyiblo a 'mu, ε 'yt 'lt□t 'lt -we, bu pu -Yusu 'jro -mo. Kee, nyiblo 'bu pu le, -ε μο, -Yusu, νο- μο 'a Kōkōnyo, -ε -bt Nytsva a -Hihiu, νο- ni□e, 'ε hle -ti a 'mu.

4 Nytsva a -Hihiu a 'mu, ε μο -Hihiu ni -do, κεε, ε yt -nyi nyibli 'kt a gblegble, v 'mu 'a -kvan nu.

5 -Kvan -mu', -aan Kōkōnyo yt nyibli -nyi, ε μο -kvan a gblegble □nō. Kee, -aan Kōkōnyo a 'mu, ε nu -do.

6 'Hrii -mu', -v ko wlon nyibli nee 'v, 'v ni -kvan, v μο 'hrii a gblegble -we. Kee, Nytsva ni -do a 'mu, ε νο- yt 'a nyibli a pepe 'kt -nyi, 'kt bu nu -kvan a pepe a 'mu.

7 'A -ne 'kt □dv, Nytsva a -Hihiu, ε yt 'a -ne nyiblo □dv -nyi, 'kt 'lt 'a mu 'nyi, ε yt 'a mo□o 'ni -nyi, -ε di□e nu, a 'mu 'aan 'bio a pepe -hee -ni.

8 -ε -bt ni 'v, Nytsva a -Hihiu 'ε -nyi□e 'kt, 'kt bu hlee 'lt □twin 'kwli, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu hla -ti -mu', Nytsva a -Hihiu a 'mu, ε τζ □ne,

9 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu kuo -Yusu □wlv yi -teε, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu nu□o, kklanyibli a 'kve bu -we. -Tebli a pepe a 'mu, Nytsva a -Hihiu ni -do a 'mu, νο- ni□e;

10 Nytsva a -Hihiu ni -do a 'mu, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu nu □whlekee-tebli, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu hla -ti -mu', Nytsva a -Hihiu a 'mu, ε □tu□o wlon, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu yi de -mu', Nytsva a -Hihiu ni, ko de -mu', 'kuo -hwin* ni, 'a 'yile-hihtale; 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu pu win -mo, 'ε yt -yi, 'ε yt -ε -bt 'kt -nyi, 'kt bu -ha win a 'mu.

11 Nytsva a -Hihiu ni -do a 'mu, νο- yt nyibli 'kt a pepe a 'mu -nyi. 'A -ne nyiblo, Nytsva a -Hihiu yt -nyi□e 'kt, □wt yi, -te ε ni 'a -huhva.

-Yusu 'Kltsu a 'cve 'wi- -tonyiblo a 'hvt yi, -ε ko 'kabi a gblegble

12 -A -yi□e ni, -ε μο, -tonyiblo a 'hvt μο 'hvtu ni -do □nō, κεε, ε ko 'kabi a gblegble. □han-ti, 'kabi -ni 'v -tonyiblo 'yie, 'ε -h, κεε, 'hvtu ni -do □nō. Ke- ni -do, ε ni 'mu, 'kt 'v -Yusu 'Kltsu a 'cve -mo.

13 Ε μο □han-ti, ti -mu' -ko 'yri v pu la -a mu 'nie 'lu, -aan pepe, -a -he la 'hvtu ni -do, 'kt 'lt Nytsva a -Hihiu* a 'kt 'kwli. -Aan pepe, 'ye □bu -mo -juukveyu*, 'ye □bu □yt -juukveyu 'pa-, 'ye □bu -mo □koyu, 'ye □bu □yt □koyu 'pa-, -aan pepe a 'mu, Nytsva a -Hihiu ni -do a 'mu, ε νο- Nytsva -nyi -a mu.

14 Ε 'yt 'ktbia ni -do 'pa-, ε 'yt 'v -tonyiblo 'yie -ni, κεε, ε μο 'kabi a gblegble.

15 'Bu μο, -tonyiblo a bu, 'bu pu wen le, -ε μο, -te ε 'yt dabu 'pa-, 'a -ti, ε 'yt 'v 'hvt 'yie -ko, □han-ti, 'ε ni 'a hihla le, κεε, 'kt ε ko 'v 'hvt 'yie.

16 'Bu μο, -tonyiblo a nva 'bu pu wen le, -ε μο, -te ε 'yt 'yie 'pa-, 'a -ti, ε 'yt 'v 'hvt 'yie -ko, ε μο □han-ti, 'ε ni 'a hihla le, κεε, 'kt ε ko 'v 'hvt 'yie.

17 'Bu μο, -tonyiblo a 'hvt a pepe, 'bu μο wen 'yii, -bt' ε di wen 'kt -ti a 'winwtu nu 'lt? 'Bu μο, -tonyiblo a 'hvt a pepe, 'bu μο wen nu, -bt' ε di wen 'kt de a 'nv a 'winwtu nu -we 'lt?

18 Nytsva 'yt -tonyiblo a 'hvt a nunuo le -nu. Kee, -te ε nu 'a -huhva, ke- ε nu -tonyiblo a 'hvt a -tebli a yrekukvele.

19 'Bu μο, Nytsva 'bu nu wen -tonyiblo 'ktbia ni -do -mo', ε 'yt wen 'lt□t 'lt -we, bu μο wen -tonyiblo a 'hvt.

20 Kee, ε 'yt 'mu le -ni. 'Kt 'v -tonyiblo 'yie, 'kabi a gblegble ni 'v. Kee, 'hvt a pepe a 'mu, ε μο 'hvtu ni -do □nō.

21 -Te ε ni 'mu le, -tonyiblo a 'yie 'yi 'li□i 'li -we, bu lee dabu: «'Ni -hva□a li -mu.» Ε mo, 'lu 'yi 'li□i 'li -we, bu lee bui, -ε mo: «'Ni -hva□a li 'a mu -we.»

22 Ε 'yi de ni -do a 'mu 'pa-. -Na 'hvi a 'kabi -mu', -pu le, -v 'yi -kuan -ko, 'bu mo, 'bu 'yi wen 'b -mu 'yie -ni, □yi wen 'li□i 'li -we, -bu pu wen -hunhlon.

23 'Ti- -aan 'hvi a 'kabi -mu', -a pu le, -v 'yi □haan'kabi 'pa-, v nu- ko -ti -a kla, ko, 'kabi -mu', -a yi nyibli 'yi ki -hlii -ni, nu- ko de -a ko 'li -mo.

24 -Aan 'hvi a □haan'kabi 'ni -hva□a li 'yie□tutuo. Nyisva, no- nu -aan 'hvi a 'kabi, 'ε nu□o, 'a 'kabi -mu', -a yi -hli, □a □tui □nu 'yie, 'ε -hi 'b 'kabi -bi 'b.

25 Ε pupu -aan 'hvi a 'kabi a pepe 'yi le, -ε di□e nu, v 'ni □ha yi -wunwun -ni. Ε -hue□ε ni, -aan 'hvi a 'kabi a pepe, bu -hiiε -ni.

26 'Bu mo, -aan 'hvi a 'kibia ni -do 'bu yi ni kle, 'kibia a 'mu, ε bi 'li yi, ko -aan 'hvi a 'kabi a pepe, v nu- kle. 'Bu mo, □ba ko 'li -aan 'hvi a 'kibia -bi a de -mo diaki, -ε -bi 'hvi a 'kibia a 'mu, ε ko -aan 'hvi a 'kabi -bi -mu' 'huen-, v ni do do.

27 'A mu -mo -bi, a 'wi- -Yusu 'Klisu a 'hvi yi. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'b, ε 'wi- 'hvi a 'mu a 'kibia yi.

28 Ke- Nyisva nu 'b nyibli a ble□tutuo, 'ki 'li 'cve 'kwli, -ε di□e nu, v 'mu -kuan a gblegble nu. Yi-henyibli, ε □tu 'b ble, v nu- mo -Yusu a -monanyu*. Nyibli -kve 'b □nu -mo, v nu- mo 'a winwlon-hanyu*, -v ne -ti -mu', Nyisva □tu □nu wlon -mo le. Nyibli -ble 'b □nu ke', v nu- mo toonyu, -v tue Nyisva a -ti, 'ε □tu 'b nyibli -bi ble, 'ki bu nu □wlekeε-tebli, 'ε -nyi -v -bi 'kl, 'ki bu nu□o, kijklanyibli a 'kve bu -we, 'ε -nyi -v -bi 'kl, 'ki bu -hee 'waa 'bio, 'ε -nyi -v -bi 'kl, 'ki bu naa nyibli, 'ε -nyi -v -bi 'kl, 'ki bu pu win -mu', v 'yi -yi.

29 □Bi nyibli a pepe, nu- mo -Yusu a -monanyu? □Bi 'waa pepe, v nu- mo Nyisva a winwlon-hanyu? □Bi 'waa pepe, v nu- mo toonyu, -v tue Nyisva a -ti? □Bi 'waa pepe, v nu- ni □wlekeε-tebli?

30 □Bi nyibli a pepe Nyisva -nyi 'kl, 'ki bu nu□o, kijklanyibli a 'kve bu -we? □Bi 'waa pepe, v nu- di win -mu', v 'yi -yi pu? □Bi 'waa pepe, v nu- di win a 'mu -ha? 'Uun-, ε 'yi 'mu le -ni.

31 Kee, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'kl a gblegble -mu', -ε mo 'kl 'yaki -mu', Nyisva a -Hihui yi nyibli -nyi, ε no- ba □mu□ le, 'ki 'li -aan □wli a pepe ki, -ε di□e nu, ε 'mu 'a mo□o -nyi.

-Te ti ne -bu, 'n di to□ ne 'a mu □haan'hru de, -ε -hi 'b 'hrii a pepe 'b, -ε di□e nu, a 'mu□u na.

13

-Te -mu', -a di -aan 'bio -tonyibli a nvele nu

1 'Bu mo, 'ni yi wen 'klo -bu a nyibli a win a pepe ni pi, ε ko Nyisva a lelenyu a win a pepe 'huen-, keε, 'bu mo, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, -ε -bi 'n 'wi- tukui ko gbege 'huen- yi, -v ko win -cre nyibli a nu.

2 'Bu mo, 'ni ko wen 'kl, 'ki □bu hla -ti -mu', Nyisva □tu 'mu wlon, ko, 'bu mo, 'ni yi wen -tebli a pepe, ko, 'bu mo, 'ni yi wen Nyisva a -huhli-tebli a pepe le ni yru, ko, 'bu mo, 'ni kuo wen Nyisva □wlu yi, 'ti- 'na Nyisva a □wlu a yikuole a 'mu, 'bu yi wen□ε ni ni, 'ni yi wen dugba ni -lee -ni, bu -hon -ta', bu mu 'li -tite -bi, 'ti- 'bu -hon -ta', keε, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, -ε -bi 'na nunu-tebli a 'mu, ε 'ni -da□a li □dedede.

3 'Bu mo, 'ni -ha wen 'li 'na kuko-tebli a pepe, 'ni □gla wen□ε □hivennyibli le, ko, 'ni -ha wen 'na dionu, 'ki v 'mu 'mu' to pu a -ta', keε, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, 'na nunu-tebli a 'mu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -hee 'mu.

⁴ Nyiblo 'bu nɔɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -ɛ -bɪ ɛ kɔɛ ɔwɔ a 'hɪla, kɔ, 'ɛ ni ɔnu ɔhaan-tebli 'yi ɔhɔn lɛ. Ɛ 'nɪ ɔtuɔ ca. Ɛ 'nɪ -pɔɔv lɪ 'a dɔnɔv a -pli, kɔ, ɛ 'nɪ 'yaaɔa 'lɪ 'a dɔnɔv.

⁵ Nyiblo 'bu nɔɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, ɛ 'nɪ -hɛɛɔɛ lɪ 'waa -tɪ lɛ. Ɛ 'nɪ -hieɔɛ lɪ -tebli nɪ -dɔ -mɔ', -ɛ yɪ ɛ nɪ -dɔ -hɛɛ -nɪ 'lɪ -mɔ lɛ, kɛɛ, -tebli -mɔ', -ɛ yɪ 'a 'bio -hɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'lɪ -mɔ lɛ -hie -wɛ. Ɛ 'yɪ yɔvbi-tɪ -kla. 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bu nuɔɔ dɛ -huan -mɔ, ɛ 'nɪ ɔtuɔɔ 'lɪɔɔ 'kwɪlɪ bɔ.

⁶ Nyiblo 'bu nɔɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -tebli -hɔvɪn -mɔ', v ni, 'a dɔdɔ 'nɪ -nuɔɔ lɪɔɔ, kɛɛ, dɛ -mɔ' -kɔ dɔdɔ -nɪɔɛ, ɛ nɔ- mɔ ɔhaandɛ -mɔ', v ni.

⁷ Nyiblo 'bu nɔɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -tebli 'kukui a pɛpɛ -mɔ', v -nu, ɛ -hrui 'a -tɪ -mɔ, 'tɪ-, ɛ 'cibi 'v Nyɪsɔv a ɔwɔv a yɪkuɔlɛ, 'kɪ 'v 'a -nɛ ɔdededɛ -mɔ, kɔ, 'ɛ yɪɔɛ, 'ɛ yɪɔɔ -ple, -ɛ mɔ, Nyɪsɔv dɪ -tebli a pɛpɛ 'nɪ ɔhrɛntɪ -nɪ, kɔ, 'ɛ kɔ ɔwɔv a 'hɪla.

⁸ Nɔɛlɛ -mɔ', nyiblo -kɔ, 'kɪ 'v 'a 'bio -tonyibli a -ta', ɛ 'nɪ -wɛɔɛ 'lɪ, 'kɔ -mɔ 'kɔ. Nyiblo 'bu yɪ -tɪ -mɔ', Nyɪsɔv ɔtuɔɔ wɔn nɪ hɛɛ, ɛ dɪ kɔ tɪ, ɛ 'mɔ 'lɪ -wɛ, kɔ, nyiblo 'bu yɪ win nɪ pɪ, ɛ 'yɪ -yɪ, ɛ dɪ kɔ tɪ -wɛ, ɛ 'mɔ 'a pupu 'kee -nɪ.

⁹ Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -tebli -mɔ', -a yɪ, v 'yɪ 'lɪ yɛɛ -wɛ. 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ -tɪ -mɔ', Nyɪsɔv ɔtu -a mɔ wɔn nɪ hɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ yɛɛ -wɛ -wɛ.

¹⁰ Kɛɛ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsɔv dɪ 'v -a mɔ dɛ -mɔ' -tɔɔ -nɪ, -ɛ -wɛ 'lɪ yɛɛ, -ɛ -bɪ dɛ -mɔ', -a yɔv 'kɪ lɛ, ɛ dɪ bɔ 'nɪ -wɛ.

¹¹ Ba 'yɛ kɛ, -tɛ 'n mɔ la 'hɪangbe, -tɛ -mɔ', 'hɪangbe nɪ 'pɔpɛ, kɛ- 'n nɪ la 'pɔpɛ, kɔ, -tɛ -mɔ', 'hɪangbe nɪ 'lɛlɛ-hihie, kɛ- 'n nɪ la 'lɛlɛ-hihie, kɔ, -tɛ -mɔ', 'hɪangbe nɪ -tebli a lɛyuyruo, kɛ- 'n nɪ la 'a lɛyuyruo. Kɛɛ, -tɛ 'n -ku 'kɪ, -ɛ -bɪ 'n hie 'v 'hɪangbe a nunukɔ bɔ.

¹² -Tɛ tɪ nɛ -bɔ, 'bɔ mɔ, ɔba yɪ -tebli nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪ yɪ, -a yɪɔɔ 'nɪ 'yɛ, 'kɪ 'lɪ 'yɛ -mɔ' 'kwɪlɪ, -ɛ 'pupu 'lɪ 'kwɪlɪ lɛ. Kɛɛ, ɛ dɪ kɔ -nyɔwɔ, -aan 'yɛ 'mɔ -tebli a pɛpɛ lɛ yɔv -tɛɛ. -Tɛ tɪ nɛ -bɔ, ɛ kɔ -tebli -bɪ, -a 'tɛ 'yɛɛ lɛ nɪ yɔv -tɛɛ. Kɛɛ, -nyɔwɔ dɪ 'v 'nɪ nyɛ, 'mɔɔv lɛ yɔv -tɛɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -mɔ', Nyɪsɔv nɪ 'na yɪyɛ pɛpɛ.

¹³ -ɛ -bɪ 'kɪ, -tebli nɪ ta nɪ 'v, -ɛ 'yɛ nɪ dɪ bɔ nɪ -wɛ, 'kɔ -mɔ 'kɔ. -Tɛbli nɪ ta a 'mɔ, ɛ nɔ- bɔ: -Ba kɔ Nyɪsɔv ɔwɔv yɪ, kɔ, -ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔv dɪ -tebli a pɛpɛ 'nɪ ɔhrɛntɪ -nɪ, kɔ nɔɛɛ -mɔ', -a kɔ, 'kɪ 'v -aan 'bio -tonyibli -mɔ'. Kɛɛ, 'a pɛpɛ a 'mɔ, 'a gbagbɔ, ɛ nɔ- mɔ nɔɛɛ -mɔ', -a kɔ, 'kɪ 'v -aan 'bio -tonyibli -mɔ.

14

Pɔv nɛ -tɪ -mɔ lɛ dɛ, 'kɪ 'v 'klɪ a gblegble -mɔ', Nyɪsɔv a -Hihiu yɪ nyibli -nyɪ a -ta'*

¹ Ba ɔtu 'v 'klɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, a 'mɔ 'aan 'bio -tonyibli -nɔɛ -nɪ. 'Klɪ a gblegble -mɔ', Nyɪsɔv a -Hihiu yɪ nyibli -nyɪ, ɛ nɔ- ba ɔmɔv lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪl a pɛpɛ kɪ. Dɛ -mɔ', a kɔ ba ɔmɔv lɛ dɪakɪ, -ɛ -hɪ 'v 'a pɛpɛ 'v, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔv a -Hihiu bɔ -nyɪ 'a mɔ 'klɪ, Nyɪsɔv a -tɪ -mɔ', ɛ ɔtuɔ 'a mɔ wɔn, a 'mɔɔv -mɔ lɛ na.

² 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bu yɪ win -mɔ', ɛ 'yɪ -yɪ nɪ pɪ, ɛ 'yɪ 'a 'bio 'pa-, ɛ 'nɪ -hleeɔɛ 'lɪ ɔnu -mɔ, kɛɛ, Nyɪsɔv ɛ yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, -ɛ nuɔɔ, -tɪ -mɔ', ɛ hɛɛ, nyibli 'nɪ -yɔvɔɔ lɪɔɔ lɛ, Nyɪsɔv a -huhli-tebli, ɛ nɔ- ɛ nɛ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔv a -Hihiu a 'klɪ 'kwɪlɪ.

³ Kɛɛ, nyiblo -mɔ', -ɛ hɛɛ -tɪ -mɔ', Nyɪsɔv ɔtuɔɔ wɔn, 'kɪ 'lɪ 'a 'bliwin 'kwɪlɪ, nyiblo a 'mɔ, 'a 'bio ɛ yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, ɛ 'mɔ ɔnu 'klɪ -nyɪ a -tɪ, kɔ, ɛ 'mɔ 'lɪ ɔnu ɔwɔv 'kwɪlɪ bɔ ɔtu, -ɛ dɪɔɛ nu, v 'mɔ yɛ' -muu -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔv a 'hru wɔn.

4 Nyiblo -mu', -ε di win -mu' pu, ε 'yi -yi, 'a dtɔnu ε yi -hεε -ni. Kεε, nyiblo -mu', -ε di -ti -mu' hla, Nyisva □tui□e wlon, 'ki 'li 'bliwin 'kwli, nyiblo a 'mu, Nyisva a nyibli a pepe, nu- ε yi -hεε -ni.

5 'N -hυε wen□e ni, 'ki 'aan pepe ba pu wen win -mu', a 'yi -yi. Kεε, δε 'n -hυε, -ε -hi 'b δε a 'mu 'b, ε nɔ- mɔ, Nyisva a -ti -mu', ε □tui 'a mu wlon, ba na□a -mɔ le, 'ki 'li 'aan dtɔnu a 'bliwin 'kwli. Nyiblo 'bu yi win -mu', ε 'yi -yi ni pi, ε di□e 'ni -hva, 'ki nyiblo -bi, bu -ha□a, 'ki 'li 'aan 'bliwin 'kwli, -ε di□e nu, Nyisva a nyibli 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'li Nyisva a □wlb a yikuole 'kwli. 'Bu 'yi 'mu le -ni, -ε -bi nyiblo -mu', -ε ne win -mu', Nyisva □tu□o wlon -mɔ le, nyiblo a 'mu, ε yi nyibli 'ni -hεε -ni, 'ε -hi 'b nyiblo -mu', -ε pi win -mu', ε 'yi -yi.

6 'Na 'dɔaynu -na, 'bu mɔ, 'ni di 'li 'a mu -mɔ, 'ti- 'ni yi 'li 'a mu -mɔ ni -hlee -ni, 'ni yi win -mu', a 'yi -yi ni pi, -bi' ε di 'ki 'aan -hεεε nu 'li? 'Bu mɔ, 'ni di 'li, 'n kɔ □bu -huhia 'a mu -huhli-tebli a 'mu, Nyisva tɔɔ 'mu, 'a δε -bi kle, kɔ, □bu nu□o, ba kɔ □tɔ, kɔ, □bu lee ne 'a mu -ti -mu', Nyisva □tu 'mu wlon, kɔ, □bu tɔɔ ne 'a mu δε -bi. 'Bu mɔ, 'ni nu 'a nunuo le, -ε -bi 'n di 'a mu 'ni -hεε -ni.

7 □Bu pu□b bibi-tebli a δε yi. 'Bu mɔ, □ni yi 'li 'padue le ni -bibi -ni, ε kɔ, □ni yi 'li dukɔ' le ni -bibi -ni, -bi' nyibli di 'ki -wladu a 'mu, -yi ble, 'a yiyie nu 'li?

8 Kε- tu-namu a bibie ni 'mu -we. 'Bu mɔ, dakɔ 'bu yi tu ni -wen, nyiblo -mu', -ε yi tu-namu bi, 'bu 'ye ni 'kla□a' le -tee, -bi' nyibli di 'ki tu a 'mu, 'a kumumuo nu 'li?

9 Kε- ni -do ε ni 'mu -we, 'ki 'b win -mu', nyiblo 'yi -yi, 'a pupu a -ta'. 'Bu mɔ, 'ba yi win -mu', a 'yi -yi ni pi, -ti -mu', a di hla, -bi' nyibli di 'a leyuyruo nu 'li? Ε di 'wi- te nyiblo 'ye ni 'puple wen 'li le.

10 Ε mɔ □han-ti, win a gblegble, 'ε ni 'ne- 'klo ki. 'A pepe a 'mu, nyibli yru□e' le.

11 Kεε, 'bu mɔ, win -mu', 'n 'ye ni yru' le, nyiblo 'bu yi 'mɔ□o -mɔ ni pi, 'ki 'b 'mu -mɔ, nyiblo a 'mu, ε mɔ 'dagbatay □ntɔ, 'na 'mumu, 'n mɔ 'dagbatayu, 'ki 'b□b -mɔ.

12 'A -ti, 'n yi 'a mu 'n -lee -ni, 'ki 'li 'aan □wlt a pepe ki, ba -hva 'klɔ a gblegble -mu', Nyisva a -Hihiu yi nyibli -nyi, 'ki 'b 'a -kuan a -ta', -ε di□e nu, a 'mu 'klɔ -huɔhuɔ a 'mu kɔ, -te δε a 'mu, ε kwlee ne 'a mu ki -tee. Kεε, -ti kɔ -ti a 'mu□b -hva, nɔ- mɔ, a 'mu 'aan 'bio -Yusu a nyibli -hεε -ni, 'ki bu mu ye', 'ki 'b Nyisva a 'hru wlon.

13 Ε nɔ- nu□o, nyiblo 'bu kɔ 'klɔ, 'ki bu pu win -mu', ε 'yi -yi, ε kɔ bu -hva Nyisva 'klɔ -we, -ε di□e nu, ε 'mu win a 'mu -ha, 'ki 'li 'a 'bliwin 'kwli.

14 'Bu mɔ, win -mu', 'n 'yi -yi, 'ni yi□t ni pi, 'ni yi Nyisva ni δε, ε mɔ □han-ti, 'na □wlb, nɔ- δε□ε. Kεε, mɔ -bi, 'ni -yru□o □dedede le.

15 -Bi' 'n di 'ki□t nu 'li? 'Bu mɔ, 'ni yi Nyisva ni δε, 'n di nu win -mu', 'n 'yi -yi, 'mu□b da, ε kɔ, 'mu□b da -we, 'ki 'li 'na 'bliwin 'kwli, -ε di□e nu, 'mu -ti a 'mu le yru. 'Bu mɔ, 'ni yi -wla ni ble, 'n di nu win -mu' -we, 'n 'yi -yi, 'mu ble, ε kɔ, 'mu ble -we, 'ki 'li 'na 'bliwin 'kwli.

16 'Bu 'yi□t 'pa-, -mɔ -mu', -ε yi Nyisva 'wio -nyi, 'ki 'li win -mu', □yi -yi 'kwli, nyibli -mu', -b 'yi -tebli a 'mu -yi, b 'yi 'li□t 'li -we, bu pu le: Kε- bu ni 'mu, -ε nu□o, b nu- -mɔ -bi, -ti a 'mu, -hle, b 'ni -yru□o li□t le.

17 -Mɔ -bi, -yi -nyi Nyisva 'wio -tee, 'ki 'li win -mu', □yi -yi 'kwli. Kεε, ε 'ni -hεε□e li -na 'bihian.

18 'N yi -nyi Nyisva 'wio, -ε nu□o, 'n pi win -mu', 'n 'yi -yi, 'ni -hi 'b 'aan pepe 'b.

19 KEE, 'n kɔ 'na 'bio -Yusu a nyibli -bɪ 'hʊen-, ɔba 'kukue le, 'bliwin -mʊ', nyibli yruɪ le, ε nɔ- 'n -hʊe ɔbu pu, -ε diɔe nu, 'mʊ ɔnu Nyɪsʊa a -tɪ klɛ -hɪhɪa -nɪ, 'ε -hɪ 'v ɔbu pu win -hʊɔhʊɪ -mʊ', 'n 'yɪ -yɪ, kɔ, v 'ye nɪ yru' le.

20 'Na 'dɪayɪnu -na, 'aan 'lule-hihie, ε 'nɪ 'wɪ 'lɪ 'yonʊ a 'lule-hihie yɪ, kee, bu 'wɪ- nyibli -bʊ, -v ku a 'lule-hihie yɪ. 'Kɪ 'v -teblɪ -hʊɪn a nunuo a -ta', ba 'wɪ- 'yonʊ yɪ, -v 'yɪ -teblɪ -hʊɪn a nule -yɪ.

21 U 'crɪɔɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwɪ, -ε mɔ: «Nyɪsʊa wen 'nɪ, ε di lee nyibli -mʊ',

v pɪ dakɔ a win,

-ε diɔe nu, v 'mʊ Nyɪsʊa a -tɪ 'a dakɔ -lee -nɪ.

'E mɔ ɔhan-tɪ, 'kɪ ε di 'lɪ dakɔ a win 'kwɪ -naa -nɪ,

ε 'mʊ 'lɪ 'a dakɔ -mɔ -hlee -nɪ.

KEE, ε yɪɔe nɪ, -ε mɔ, 'ye ɔbu ε nu 'a nunuo le,

'a dakɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu puɔv nʊa yɪ bu.»

22 'A -tɪ, win -mʊ', ɔyɪ -yɪ a puɔv, ε mɔ yruule ɔnɔɔ, Nyɪsʊa yɪ nyibli -mʊ' -nyɪ, -v 'yɪ -Yusu ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, -ε diɔe nu, v 'mʊɔv yɪ, -ε mɔ, v 'yɪ 'a nyibli 'pa-. Yruule a 'mʊ, Nyɪsʊa 'nɪ -nyɪɔe lɪɔɪ nyibli -mʊ', -v -wɛ 'a ɔwɔv a yɪkuole -mɔ. Kee, 'kɪ -mʊ', -ε nɪɔe, nyibli 'v hɛ -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa ɔtu ɔnu wɔn, ε nɔ- mɔ yruule -mʊ', ε yɪ nyibli -mʊ', -v kuo -Yusu ɔwɔv yɪ -nyɪ. E 'nɪ -nyɪɔe lɪɔɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Yusu ɔwɔv yɪ -kuo -nɪ.

23 'Bʊ mɔ, 'a mʊ Nyɪsʊa a nyibli 'ba 'kukue le, 'aan pepe a 'mʊ, 'ba yɪ win -mʊ' nɪ pɪ, a 'yɪ -yɪ, 'tɪ-, 'ba nɪ 'v -tɪtɛ nɪ -do a 'mʊ bu, 'tɪ- nyibli -mʊ', -v 'yɛɛ -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔv yɪ nɪ -kue -nɪ, ε kɔ, nyibli -bɪ -mʊ', -v 'yɪ -teblɪ a 'mʊ -yɪ, 'bʊ pa 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ke- v di pu, -ε mɔ, 'aan 'lɪ -hɔn 'v 'hru wɔn.

24 KEE, 'aan pepe, Nyɪsʊa a -tɪ -mʊ', ε ɔtu 'a mʊ wɔn, 'ba yɪɔɪ -mɔ le nɪ nɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan 'bliwin 'kwɪ, 'tɪ- nyibli -mʊ', -v 'yɛɛ -Yusu ɔwɔv yɪ nɪ -kue -nɪ, kɔ, nyibli -bɪ -mʊ', -v 'yɪ -teblɪ a 'mʊ -yɪ, 'bʊ pa 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, -tɪ -mʊ', a hɛ, nɔ- di ɔnuɔv -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, de -mʊ', v nɪ, ε mɔ de 'kuku ɔnɔɔ. -Tɪ a pepe -mʊ', a hɛ, v yɪ 'wɪn, ε diɔe 'nɪ nu, 'waa ɔwɪ 'mʊ ɔnu -bati le -puv -nɪ.

25 -Huhli-teblɪ a pepe -mʊ', v yɪ 'lu -mɔ le -hie, ε di bɪ pepe', v 'mʊ kwɪ bu bla, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', v 'mʊɔv 'nyre le pu, kɔ, v 'mʊɔv hɪa, 'kɪ 'v nyibli a pepe ye', -ε mɔ: «E mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, 'kɪ Nyɪsʊa nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ.»

'Bʊ mɔ, 'ba 'kukue le, -teblɪ -mʊ', a nɪ, bu bɪ gblo yɪ

26 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnu -na, de 'n -hʊe ɔbu tɔɔ nɛ 'a mʊ, ε nɔ- -bʊ: 'Bʊ mɔ, 'ba 'kukue le, -ε -bɪ yɪ wen -wɪa nɪ ble, -ε -bɪ 'ε tʊɛ Nyɪsʊa a -tɪ, -ε -bɪ 'ε tʊɛ nyibli -huhlɛ -bɪ, Nyɪsʊa -nu, ε yru' le, -ε -bɪ 'ε pɪ win -mʊ', ε 'yɪ -yɪ, -ε -bɪ 'ε -hɛ win a 'mʊ. -Teblɪ a pepe a 'mʊ, a nɪ, ε bleɛ yɪ, bu -hɛɛ Nyɪsʊa a nyibli, bu muu ye', 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

27 Nyibli 'bʊ nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'bʊ yɪ win -mʊ' nɪ pɪ, v 'yɪ -yɪ, nyibli nɪ 'hʊen ta, nu- bleɛ yɪ, -bʊ pu win. 'Bʊ yɪ nɪ win nɪ pɪ, bu pu dodoyo. 'Tɪ- ε bleɛ yɪ, nyibli bu -ha win a 'mʊ.

28 'Bʊ mɔ, nyibli 'bʊ 'yɪ 'v -nɪ, -bʊ -ha win a 'mʊ, -ε -bɪ, ε nu -tɛɛ, bu ma wien, 'kɪ 'v nyibli ye', kee, bu 'plɛɛ 'lɪ 'waa dɔnʊv kɔ Nyɪsʊa 'hʊen- -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔwɪ kɪ.

29 Nyibli -mʊ', Nyɪsʊa ɔtu -tɪ wɔn, 'bʊ yɪɔɪ -mɔ le nɪ nɛ, nyibli nɪ 'hʊen ta, nu- -bʊ pu win. 'Bʊ yɪ win nɪ pɪ, 'waa 'bio bleɛ yɪ, bu pu ɔnu nʊa yɪ bu, -ε diɔe nu, v 'mʊɔv 'ye, 'bʊ mɔ, -tɪ -mʊ', v hɛ, 'bʊ mɔ ɔhan-tɪ, -hʊv' 'bʊ mɔ hɪ.

30 'Bʊ mɔ, Nyɪsʊa 'bʊ yɪ nyibli de yrayɪv nɪ -tʊɛ -nɪ, -ε -bɪ nyibli -bɪ -mʊ', win nɪ wen 'lɪ wɔn, bu ma wien, -ε diɔe nu, 'a 'bɪhʊan a 'mʊ, ε 'mʊ win pu.

³¹ 'Aan pepe, a -we 'li ba hla -ti -mu', Nyisva [tu 'a mu wlon ni, kee, ba nu dodoyo, ba pu win, -e di[pe nu, 'a -ne nyiblo, e 'mu de 'nyi, ko a 'mu 'aan 'bio 'kl' -nyi -we.

³² Nyiblo 'bu ko 'kl', 'ki bu hla -ti -mu', Nyisva [tu[wo wlon, e -we 'li bu ko 'kl' a 'mu win ki ni,

³³ -koti Nyisva 'ni -hua[pa li, -ba nu -tebli -mu', -e 'yi gblo yi -bi. E no-mo -bi, 'a -tebli a pepe -mu', e ni, e bi gblo yi.

Nugbi -mu', -u ni 'li 'a mu 'nyi, bu nu -tebli, [wi yi, -te nugbi a pepe -mu', -u ni 'li 'cve -bi bu, u ni 'a nunuo.

³⁴ 'Bu mo, 'ba 'kukue le, u 'yi yi -blee -ni, bu pu win, ('ki 'u gble a puppu a -ta). Kee, u ble e yi, bu [tuu 'u nyibepu 'u, [wi yi, -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisva a tetecrien 'kwli.

³⁵ De 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni yru[po' le, 'a -ti, 'bu -hue bu 'beti -ni, -e -bi bu -plee 'u ti le, 'bu nyre 'li 'kayu bu, u 'mu 'waa nyibepu 'beti -ni. E 'yi 'u le -noo -ni, 'ki nugba bu pu win, 'ki 'li 'cve bu, ('ki 'u gble a puppu a -ta).

³⁶ [Bi a 'yi[ti ki -wen? -Bakle, 'a mu -mo -bi, a wen 'ni, 'ki Nyisva a -ti [tuu 'li 'a mu -mo -wlu, -huu', 'a mu ni -do, 'a mu [ble[pe kva.

³⁷ Nyiblo 'bu pu le, e ko Nyisva a -Hihiu* a 'kl', -huu', e mo Nyisva a winwlon-hanyo* [ni[co, -e -bi bu ko 'a yiyie, -e mo, -ti -bu, 'n yi 'cru, 'n ye 'a mu yi, -aan Kukonyo a [gbetu, no- hla[pa.

³⁸ -Ti -bu, 'n yi 'cru, nyiblo 'bu 'ye ni -hua bu pu[pu nua yi bu, -e -bi nyiblo a 'mu, nyiblo [du 'ni 'puu 'li[ti nua yi bu -we.

³⁹ 'A -ti, 'na 'diaynu -na, ba -hua[pa, 'ki 'li 'aan [wli a pepe ki, 'ki Nyisva a -Hihiu bu -nyi 'a mu 'kl' -mu', -e ni[pe, -ti -mu', Nyisva [tu 'a mu wlon, a 'mu[pu -mo le na, e ko, a 'ni 'kaa 'li nyibli -mu' yi, -u pi win -mu', u 'yi -yi.

⁴⁰ Kee, -tebli a pepe -mu', a ni, ba nu[po -tee, ko, bu bi gblo yi.

15

-Te Nyisva -nu, 'e -ha 'li -Yusu 'Klisu 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha[pa 'klo

¹ 'Na 'diaynu -na, [haantitie -mu', 'n pu la 'a mu, ti -hi la a ti 'yri, e no- 'n -hue [bu nuna ki de. No- a kuo [wlu yi, a 'ble kva, 'ki 'li 'aan [wli ki.

² [Haantitie a 'mu, e no- Nyisva ni, 'e we 'a mu, 'bu mo, 'ba kuo [ne [wlu yi 'a -ne ti, [wi yi, -te 'n nu la[pa 'aan puppu. 'Bu mo, 'bu 'yi 'mu le -ni, -e -bi e 'wi yi, a 'yi -huan[pa [wlu yi ni -kue -ni.

³ Yi-hede, 'n too la 'a mu -tebli -mu', -Yusu 'Klisu a [gbetu, e too la 'mu. -Ti a -mu, e no- mo: -Yusu 'Klisu 'ku ni, -aan de 'kuku a -ti, [wi yi, -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli.

⁴ -Te e 'ku, -e -bi u -ha 'u[pu ni, -nyrowi ni 'huen, ta a -nyrowo, -e -bi Nyisva -ha 'li[ti 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[pa 'klo, [wi yi, -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli.

⁵ -Te e 'hru 'klo, -e -bi e 'hru Piel yi, ko, 'e 'hru ne 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'u 'huen -mu' yi,

⁶ -nyrowo [du 'kwli, 'e 'hru ne 'a -nagbopu -bi yi de, -u -hi (500) -hrowi ni [hun 'lu. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, -u -bi 'ku ni, kee, 'waa de [tie pi -hunhlu, u nu -hu.

⁷ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e 'hru Saki yi, 'ti- 'e 'hru ne 'a -monanyo* a pepe -mu' yi.

⁸ -Te 'waa pepe a 'mu, u -hi, -e -bi 'mo -mo le'boonyiblo, e 'hru yi -we. -Nyrowo a 'mu, 'n 'wi la 'yu yi, -e 'yi -ku, u -ko.

⁹ E mo [han-ti, 'ki 'li -Yusu a -monanyo a pepe 'nyi, 'mo -mo 'huan. 'N 'yi yi -blee -ni, 'ki bu daa 'mu -Yusu a -monanyo, -e nu[po, 'n [tui la -Yusu a -monanyo [huen diaki.

10 KEE, Nyɩsua nu 'mu ɔhaande -mo, 'ni -he nyiblodu -bu, a yi ke 'ye. ɔHaande a 'mu, e nu 'mu 'yi ɔhlon le, e 'yi dadu 'pa-, e nu ɔo ni, 'ni nu -kwan, 'ni -hi 'u -Yusu a -monanyu a pepe 'u. KEE, 'klɩ -mu', 'n ni, 'ni ni -kwan, e 'yi 'na dɩɩɩu a 'klɩ 'pa-, Nyɩsua -mu', -e nu 'mu ɔhaande 'yi ɔhlon le, e no- ko 'klɩ ɔniɔ.

11 'A -ti, 'ye ɔbu e mo 'mo, -e pi -Yusu a ɔhaantitie, -hɔu', 'ye ɔbu e mo 'a -monanyu -bi -mu', de ni -do, no- ɔniɔ. -Aan pepe, Nyɩsua a -ti ni -do, no- -a ne -mo le, e no- -a kuo ɔwɩ yi.

-Te nyibli di 'li 'kukonyibli a 'nyi-hɔnhɔn nu, u di 'klo'hɩhɩru nu

12 ɔHaantitie -mu', -a pi nyibli, e no- -bu: Nyɩsua -ha 'li -Yusu 'Kɩsu 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha ɔa 'klo. -Te de a 'mu, e ni 'ki 'mu le, de- ko -ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi 'u pi le, -e mo, nyibli 'yi 'li ɔti 'li -we, bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hɩ 'klo.

13 'Bu pa, 'bu mo wen ɔhan-ti, -e mo, nyibli 'yi wen 'li ɔti 'li -we, bu -hɔn wen 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hɩ wen 'klo, ɔwi yi, -te -u -bi ni 'a hɩhla, -e -bi e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Kɩsu 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, 'e 'yi 'klo 'hɩ.

14 Ba ɔtu ɔo 'yie. 'Bu mo wen ɔhan-ti, -e mo, -Yusu 'Kɩsu 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, e 'yi 'klo 'hɩ, -e -bi e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, Nyɩsua a -ti -mu', -a ne -mo le, -a ne wen ɔe -mo le dadu, 'a kuo wen -Yusu ɔwɩ yi dadu -we.

15 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, Nyɩsua a -ti -mu', -a hɩe, e mo hɩ ɔniɔ, -koti -a lee nyibli ni, -e mo, Nyɩsua -ha 'li -Yusu 'Kɩsu 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha ɔa 'klo. KEE, 'bu mo wen ɔhan-ti, -e mo, Nyɩsua 'yi 'li ɔti 'li -we, bu -ha 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, bu -ha ɔnu 'klo, -e -bi e di ɔhen wen 'nyre, Nyɩsua 'yi 'li -Yusu 'Kɩsu 'kukonyibli 'nyi -ha, 'e 'yi ɔti 'klo -ha.

16 'Bu mo, nyibli 'bu 'ye ni di wen 'li 'kukonyibli 'nyi ni -hɔn, 'bu 'ye ni di wen 'klo ni 'hɩ, e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Kɩsu 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, 'e 'yi 'klo 'hɩ.

17 'Bu mo, -Yusu 'Kɩsu 'bu 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, -e -bi a kuo wen ɔe ɔwɩ yi dadu, e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, Nyɩsua 'yi wen 'aan de 'kuku a -ti -mo -hru.

18 De a 'mu, e di ɔhen wen 'nyre, -e mo, nyibli -bu, -u kuo -Yusu ɔwɩ yi, 'ti- -u 'ku, Nyɩsua 'yi 'li ɔti 'li -we, bu wa wen ɔnu.

19 'Bu mo, ɔba kuo wen ɔe ɔwɩ yi, ko, ɔba yi wen ɔe ni -ple, -e mo, -Yusu 'Kɩsu di -a mu 'ni -heɛ -ni, 'ti- -heɛle a 'mu, 'bu mo wen 'ne- 'klo -bu ki ni -do a -heɛle, ko, -aan nyiblo ni -do 'bu 'ye ni di wen 'li yakɔ 'kwli ni mu, -aan de di ni wen nyai diaki, 'ki 'li nyibli a pepe 'nyi.

20 KEE, e 'yi 'mu le -ni. E mo ɔhan-ti ɔniɔ, -Yusu 'Kɩsu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hɩ 'klo. E no- mo yi-henyiblo, Nyɩsua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo. De a 'mu, e no- tɔe ne -a mu, -e mo, nyibli -bi -mu', -u 'ku, u di 'li 'kukonyibli 'nyi 'ni -hɔn -we, u 'mu 'klo 'hɩ.

21 -Tonyiblo ni -do, e no- ya 'ne- 'kuku -tutu ki. -Tonyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Adamu. -Tonyiblo ni -do, no- nu ɔo -we, nyibli 'u -hɔn ke 'li 'kukonyibli 'nyi, 'u yi ke 'klo 'hɩ. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre -mo -Yusu 'Kɩsu.

22 Nyibli a pepe mo Adamu a 'mu a 'yonu a 'yonu ɔniɔ. -Te Adamu a 'mu, e 'ku, nyibli a pepe a 'mu, u di le 'ni 'kuku -ni -we. 'Ti- nyibli -mu', -u ko -Yusu 'Kɩsu 'hɔn-, -u -muɛ, -te -Yusu 'Kɩsu a 'mu, e -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, e 'hɩ 'klo, -e -bi nyibli a pepe a 'mu, u di -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, u 'mu 'klo 'hɩ -we.

23 KEE, -tebli a pepe a 'mu, -e di 'lu -mo mu, e di kuku ɔwien le. -Yusu 'Kɩsu, no- mo yi-henyiblo, -e 'hɩ 'klo. -Nyrowo -ko 'kwli e di -hɔn di de,

nyibli -mu', -v mo 'a nyibli, 'ki Nytsua di 'li [nu] 'kokonyibli 'nyi -haa -ni, e di [nu] 'klo -ha.

²⁴ 'Bu -hi, 'kuo -houn* ko 'waa nyibli gbagbu 'huen-, -Yusu 'Klisu di -we [nu] bu, e ko 'klo -bu, 'a naanyo a pepe, -v 'ye ni [tuu] 'u'v 'huen-. 'Bu -we 'waa pepe bu, -e -bi 'klo di 'li 'ni -we. -E -bi -Yusu di 'li 'a bodioe 'ni -ha, e 'mu'v 'a 'Bai -nyi.

²⁵ 'Bu mo, -Yusu 'Klisu 'bu di -huan de, e blee yi, bu nu bodioe de, e 'mu'v gba -gbagba, ti -mu' -ko 'yri 'a 'Bai Nytsua di 'u'v -nuu -ni, 'a yraanyibli a pepe, v 'mu 'li -Yusu 'Klisu bu ni, e 'mu 'v nyre.

²⁶ 'Kokuu, e no- mo le'booyraanyo, Nytsua di bu -we.

²⁷ U 'cru la 'li [ti] Nytsuacrien 'kwli ni, -e mo: «Nytsua nu [o] ni, -tebli a pepe 'e ni 'li [ti] bu.» -Te Nytsua pu la le, e 'yi 'nyre [hen], -e mo, 'ki 'a 'mumu, e di 'li 'a 'Yu a 'mu bu ni, -koti e ni -do, e no- ni [e], -tebli a pepe 'e ni 'li 'a 'Yu bu.

²⁸ Ti -mu' -ko 'yri Nytsua di -huan 'u'v -nuu -ni, -tebli a pepe 'mu 'li 'a 'Yu bu ni, -e -bi 'a 'Yu a 'mumu, e di [e] 'ni nu, e 'mu -huan 'li 'a 'Bai, -e -nyi [e] -tebli a pepe bu ni. -Aan 'Bai Nytsua a 'mu, e ko bu koo -tonyibli a pepe, ko 'a -ne [dedede] win ki.

²⁹ E ko nyibli -bi, 'u ni 'li 'a mu 'nyi, 'v pi [nu] 'nie 'lu le, 'ki 'v nyibli -mu', -v 'yi 'nie 'lu -pu, 'ti- -v 'ku a -ta'. De -ko de a 'mu, v ni 'li? [Bi] de a 'mu, v 'ni -nu [o] li [ti], -te v pu [v] [han-ti], -e mo, Nytsua di -ha 'li nyibli 'kokonyibli 'nyi, e 'mu [nu] 'klo -ha?

³⁰ Ya 'v 'lu de, ba ta 'b -a mu -mo le. -Te -a kuo [ne] [wlv] yi, -e mo, Nytsua di 'li nyibli 'kokonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu [nu] 'klo -ha, e no- nu [o], [a] -wen 'a -ne ti, 'ki -ba 'ye [hwen], 'bu mo, [ba] yi 'li Nytsua a -ti nyibli -mo ni gbe.

³¹ E mo [han-ti] [ni], 'diaynu -na, 'a -ne -nyrowo, 'ki 'n ni 'li 'kokuu wlon. 'N yi 'a mu -ti a pepe a 'mu 'ni -lee -ni, -e nu [o], 'aan -ti, 'n pi 'na dionu a -pli, -te a ko Kokonyo -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mu.

³² 'N 'ye [hwen] diaki, 'ki 'ne- Efesidoo 'kwli, 'ki 'li nyibli -mu' -ji', [wi] yi, -te 'n ko 'wan 'kwli a mumma 'huen-, -a 'ye ni -won wen. 'Klo -mo 'klo, 'n 'yi wen 'li [ti] 'li -we, [bu] wen wen [hwendu] a 'mu a 'yiye ki, 'bu mo, 'ni 'yi wen [e] [wlv] yi -kuo -ni, -e mo, Nytsua ko bu -ha 'li nyibli 'kokonyibli 'nyi, e 'mu [nu] 'klo -ha. Nytsua 'bu 'ye ni di wen 'li nyibli 'kokonyibli 'nyi ni -ha, 'n di wen 'ni hle, [wi] yi nyibli -mu', -v pi le: «Ba di 'li, -ba 'mle ke le -tee, e ko, -ba di ke de -tee, -e nu [o], -a 'tie 'ku ni.»

³³ Kee, ba [tu] 'aan dionu 'ye, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v ni 'puple le. E mo [han-ti]: -Wleye ni -do, no- ni [e], -wlo a pepe 'v pu.

³⁴ Ba di 'aan dionu -mo. A 'ni 'nuo 'ki de 'kuku de. 'N yi [ti] 'ni 'ye, -e mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, 'v 'yee Nytsua ni yi. -Tbi 'mu 'a mu nu, e no- ko -ti 'ni ni 'puple le.

-Bi' -aan 'hvi di 'mu ni, 'bu mo, [ba] 'hri 'klo?

³⁵ -Bakle, nyiblo di 'ni 'beti -ni: -Bi' nyibli di 'li 'kokonyibli a 'nyi-hunhon nu 'li? Nyiblo a 'mu, 'bu -hon 'li 'kokonyibli a 'mu 'nyi, -bi' 'a 'hvi di 'mu ni 'li?

³⁶ -Mo -mu', -e ni 'betile le, [yi] 'lule-hihie -ko. [Bu] pu [v] de yi: [Ni] 'mu -kubu 'do, -ko -bu pu 'u'v -wlu, 'ti- e 'mu [ga]. 'A -wlu [v] a 'mu, e 'wi -'kokuu yi.

³⁷ 'Bu mo, [ni] yi -kubu ni 'dve, ko 'a -ne -gbugblade [dv] 'huen-, 'a 'yee ni -do, e no- [dve]. -Te -mu', 'dudode a 'mu, e di -mole [hinhan] nu, [yi] [ti] -yi, -e nu [o], e 'yi 'a tugbe 'pa-, [ni] 'do [o] li [ti].

³⁸ 'Bu mo, [ni] 'do 'a 'yee, Nytsua, no- ni [e], 'e [ge], 'e yi tugbe -he, [wi] yi, -te Nytsua ni 'a -huhva. 'A -ne 'dudode a tugbe ni 'do.

39 -Aan 'mumu, de ni -do, no- □nio, 'ki 'v -a mu -mo. -Aan 'hvi ni 'do, mamvi a -ne 'hvi, 'e ni 'do, nobli a -ne ni 'do, -hrin a -ne, 'e ni 'do -we.

40 'Ki 'li yako 'kwli, -tebli ni 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, -tebli 'e ni 'ne- -we. Yako 'kwli a -tebli a yunuo ni 'do, -tutu ki a -tebli a yunuo, 'e ni 'do -we.

41 'Yru a yunuo ni 'do, □hono a yunuo, 'e ni 'do -we, nyahro a yunuo, 'e ni 'do. 'Ki 'li nyahro -mo -bi 'nyi, 'a -ne nyahroye 'bu ni 'v, e ko 'a -ne yunuo ni.

42 Ke- e di 'mu ni -we, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, Nyisva di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha. -Tonyiblo a -plahvi 'wi- 'dudode yi. 'Bu mo, 'bu 'ku, 'bu -ha 'v 'a -plahvi 'v, -e -bi e yi 'ni □hon. Ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'li nyiblo 'kukonyibli 'nyi -ha, e di□e 'klo -ha, nyiblo a 'mu, 'a 'hvi 'yi 'li□i 'li -we, bu □hon 'ki de.

43 'Bu mo, nyiblo 'bu 'ku, 'bu -ha 'v 'a -plahvi 'v, 'a -plahvi a 'mu, e 'ni -ko□o 'ki 'kl de, e yi nyre 'li 'yie 'kwli e. Kee, nyiblo -mu', e di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha, 'a 'hvi di ni 'kl ki, 'ti- e 'mu 'li 'yie 'kwli e -noo -ni.

44 'Bu mo, 'bu yi 'v□v ni -he, 'a -plahvi -mu', v -he 'v, e mo -tutu -bu a de □nio. Kee, ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'li□i 'kukonyibli 'nyi -ha, e di -nyi□e 'hvi yrayri. 'Hvi a 'mu, e mo Nyisva a -Hihiu* a de □nio. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ko -plahvi. 'A -ti, ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'li yako 'kwli, -a di ko 'hvi yrayri -mu', -e mo Nyisva a -Hihiu a nunude.

45 Ke- v nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «Adamu*, -e mo la 'klo -bu, 'a yi-henyiblo, Nyisva nu la□a ni, 'e ni la 'klo.» Kee, -Yusu 'Klisv, -e mo 'klo yrayru a yi-henyiblo, no- -he -Hihiu -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi.

46 'Hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'yi□i 'pa-, e 'ni 'nyee□e 'hru ni, kee, de -di 'hru 'nyee -ni, e no- mo -plahvi. 'Bu -hi, 'ti- 'hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'mu 'v kve.

47 Yi-henyiblo, -e mo la Adamu, e mo la -tutu ki a nyiblo □nio, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, -Yusu 'Klisv, -e mo -tonyiblo yrayru, 'ki e -hon 'li yako 'kwli.

48 -Tutu ki a nyibli 'wi- Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, yako 'kwli a nyibli, v no- -mo -bi, v 'wi- nyiblo -mu', -e -hon 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klisv.

49 -Te ti ne -bu, -a 'wi- nyiblo -mu', -e mo Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. -Nyrowo □dv, -a di 'wi- -hvan nyiblo -mu', -e -hon 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klisv.

Nyisva -ha 'v 'kukuv 'hru wlon

50 'Diayuv -na, -ti 'n hle, e no- mo: -Tonyiblo 'yi 'li□i 'li -we, bu paa 'li 'a dionu a -plahvi Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. -Tebli -mu', -e yi □hon, e ko -tebli -mu', -e 'ye ni □hon, e 'yi 'li□i 'li -we, bu ni 'v -tite ni -do.

51 Ba pu 'mu nva yi bu, 'mu 'a mu -huhlide -lee -ni: E 'yi -aan pepe 'pa-, -a 'ni 'ku□v ni. Kee, -aan pepe, Nyisva di -aan 'hvi 'ni 'ciu -ni.

52 'Bu bi le'boov-□amu, ti ni -do a ti 'yri, -a di 'ni 'ciu -ni, □wi yi, -te nyiblo 'ye ni 'kapu wen 'yie. 'Bu mo, 'bu bi -□amu, -e -bi nyibli -mu', -v 'ku la, nu- di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, v 'mu 'klo 'hri. 'Hvi -mu', -e 'ye ni di ni □hon de, e no- v di ki pu. -A mu -mo -bi, -v 'ye ni 'ku, Nyisva di -nyi -a mu 'hvi yrayri -we.

53 E □hen 'nyre, -e mo, -aan 'hvi -mu', -e di 'ku, 'ti- -e di □hon, e di -he 'hvi -mu', -e 'ye di ni 'ku, ko, -e 'ye di 'ki ni □hon de.

54 Ti -mu' -ko 'yri de a 'mu, e di 'v 'lu -mo -muu -ni, -e -bi -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e di 'v 'ni nyre. -Ti a 'mu, v 'cru la, e no- -bu: «Nyisva -ha 'v 'kukuv 'hru wlon, 'e -we□e bu.

55 'Kukuv 'yi 'ki 'li□i 'li -we,

bu koo -tonyibli 'klı kı de.

ε 'γı 'kı 'lı□ı 'lı -wε de,

bu nu 'kı -tonyibli 'cre 'γı □hlon le de.»

56 'Kokoo -wε 'lı bu nu nyibli 'cre le nı, 'waa de 'kuku a -tı. De 'kuku -mo -bı, tete a -tı, 'ε kō 'klı, 'kı 'v nyibli kı. Tete, nō- tōε ne -a mu, de -mō de 'kuku.

57 'A -tı, -ba -nyı Nyısva 'wıo, -ε nu□o, ε γı -nyı -a mu 'klı, 'kı -ba -ha 'v de 'kuku 'hru wlon, ε kō 'kokoo 'hven-, 'kı 'v de -mu', -aan Kokonyo -Yusu 'Kısu nu -a mu -mō a -ta'.

58 -ε -bı 'kı, 'na 'dıayınu -na, 'n nve -nı, -te ε nı 'mu le, 'a -tı, ba 'neε 'v γı bu, □dedede 'nı 'nuo 'lı□ı, a 'nı 'hōon 'v 'hru wlon. Kee, 'kı 'lı 'aan □wı a pepe kı, ba 'cibi 'v Kokonyo -Yusu a -kvan a nunuo. Ba kō 'a yıyie, -ε mō, -kvan a 'mu, a nı, 'kı 'lı 'a 'klı 'kwlı, ε 'γı dadu 'pa-.

16

'Wlıye -mu', v -ha la, 'kı 'v -Yusu a nyibli -mu', -v nı 'lı Jrusredıo 'kwlı a -ta'

1 -Tı -bu, 'n mı 'kı 'a mu lee mō, ε nō- mō 'wlıye -mu', a γı le 'kukue -nı, 'kı 'v Jrusredıo a -Yusu a nyibli a -ta'. -Te 'n pı le, -Yusu a nyibli -mu', -v nı 'lı Galatıblugba 'kwlı, bu nu 'wlıye a le'kukuele, ke- ba nu□o -wε.

2 'A -ne 'sōondı, 'a -ne nyıblo 'bu nı 'v, 'wlıye -bu, ε γı 'ye, ε kō bu pı 'a de 'kıba kı. Ke- ba nu□o, -ε dı□e nu, 'nı dı 'lı 'a mu -mō, a 'nı □ha 'kı 'wlı □du -ha.

3 'Bu mō, 'nı nyre 'lı 'a mu -mō, nyibli -mu', a -ha, 'kı bu gba 'lı 'wlıye a 'mu Jrusredıo 'kwlı, 'n dı 'crı 'crıen, 'kı 'v 'wlıye a 'mu a -ta', 'mu □nu□v -nyı.

4 -Te 'n dı 'a 'yıye nu, -ε -bı v kō 'mu 'hven- -a mu dı mu.

'Dagbı -mu', Pılv dı le mu

5 'N -hve □bu mu 'lı Masıdvanıblugba 'kwlı. 'Nı 'be 'blugba a 'mu □tıo, 'tı- 'mu 'a mu γı -me mō dı.

6 -Bakle, 'nı -dı, 'n dı -hıı 'lı 'a mu tı gbi -mō. -Bakle, 'n nı 'lı 'a mu -mō -nııı, ce a tı 'mu 'lı -wε, 'tı- 'mu -hı. 'Bu mō, 'nı nyre 'lı 'a mu -mō, 'na mumutı 'bu nyre 'v, 'a -ne -tıte, 'n dı 'v mu, 'n -hve ba -heε 'mu, 'kı 'v 'na 'dagba a -ta'.

7 'Nı -hva□a lı □bu dı 'lı 'a mu -mō, 'tı- □bu 'ye nı -hı 'v tı -hıōhıı 'v, □bu -hı. 'Bu mō, -aan Kokonyo 'bu -wen, 'n -hve□e nı, □bu -wleεn 'v 'a mu 'hıı.

8 'N -hve□e nı, □bu nı 'ne- Efesıdıo 'kwlı bu, Patıkotı a le'mimle bu -hı, 'tı- 'mu 'hru wlon bı,

9 -ε nu□o, Nyısva kla □haan'hru γı, 'kı □bu nuu 'ne- 'a -kvan, 'ye □bu 'na yraanyıblı -hv.

10 'Bu mō, Timote 'bu nyre 'lı 'a mu -mō, ba 'ble□e kva -teε, -ε dı□e nu, ε 'mu pıo a bleεε kō, -ε nu□o, -te 'n nı, 'nı nı -aan Kokonyo a -kvan, ke- nı -do, ε nı, 'ε nı 'a -kvan -wε.

11 Nyıblo □du 'nı 'yraa 'lı□ı. Kee, ba -heε □ne, -ε dı□e nu, ε 'mu 'a 'dagba 'lı -mō gba, ε kō, ε 'mu 'ne- 'mu -mō nyre -teε. -Yusu a nyibli -bu, -v nı 'ne-, v kō 'mu 'hven-, -a γı□ı 'nı -ple.

12 -Aan 'dıayı Apolōstı -mō -bı, 'n nyaa □ne le, 'kı 'lı tı -hıōhıı 'kwlı, -ε dı□e nu, ε kō -Yusu a nyibli -bı 'hven-, v 'mu 'a mu γı -me mō dı. Kee, ε 'yeε -mō nı -wε, 'kı bu dı 'lı 'a mu -mō. 'Bu kō 'hru, ε dı 'lı 'nı dı.

13 Ba ni 'u -pleele'. Ba ko [wlv ni -do, ba 'cibi 'u, ba kuo -Yusu a [haantitie [wlv yi. 'Aan [wli 'ni 'bie 'li [hlon. Ba 'ble nyibe[wli kwa.

14 'Bu mo, 'ba yi 'a -ne [dedede ni ni, ba nu[o, 'ki 'li nbele 'kwli.

15 'Na 'diaynu -na, a yi Sefanasi, ko 'a 'kayubokuƆe a pepe ni, 'a yi[e -we, -e mo, u nu- mo yi-henyibli, -u kuo -Yusu 'Klisu [wlv yi, 'ki 'li Akaiblogba 'kwli. U -ha 'waa dionu ni, 'ki 'u Nyisua a -kuan a -ta', -e di[e nu, u 'mu -Yusu a nyibli -hee -ni. 'N nyee ne 'a mu le,

16 ba [tuu 'u nyiblidu a 'mu 'u. Ba [tuu 'u nyibli a pepe -mu', -u ko[o 'huen-, -u ni -kuan -we.

17 Sefanasi ko Fotinatusti, ko Akaikusi 'huen-, 'waa didie -bu, u -di, e nie 'mu dodu. 'Bu mo, 'ni yi [nu ni 'ye, e 'wi- -te 'n 'ye ni 'ye wen 'a mu.

18 'Waa didie blee 'na plo ni diaki, [wi yi, -te u nu la de, 'u di la 'li 'a mu -mo, 'u blee la 'aan plo. Nyiblidu a 'mu, ba [tuu 'u [nu.

19 -Yusu a nyibli a pepe, -u yi 'ne- Asiblogba 'kwli le 'kukue -ni, u 'beti 'a mu. -Yusu a nyibli ko Akilasi ko Prisili 'huen-, -u yi le 'kukue -ni, 'ki 'ne- 'waa 'kayu bu, u 'beti 'a mu, 'ki 'li KokoƆo -Yusu a 'nyre 'kwli.

20 -Yusu a nyibli a pepe -bu, -u ni 'ne-, u 'beti 'a mu -we. Ba -nyinyi 'wio -tee, [wi yi 'diaynu.

21 'Na [gbetu, 'mo -yi 'a de -bu 'cu: 'N 'beti 'a mu.

22 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi KokoƆo -Yusu -nue -ni, Nyisua bu pu[u 'jro yi. -Aan KokoƆo bu di.

23 -Aan KokoƆo -Yusu bu nu 'a mu [haande -mo.

24 'N nue ne 'aan pepe ni, 'a mu -mu', -u mo -Yusu 'Klisu a nyibli.

'HUƐN A 'CRIƐN Pɔɔɔ gba la KOLETIKUƆ Ƴɪ

¹ 'Mɔ Pɔɔɔ, Nyɪsɔva -ha, 'kɪ ɔɔɔ mɔ -Yusu 'Kɪtsɔ a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -Ƴɪ 'a mɔ -mɔ 'cɪru -nɪ, 'n kɔ -aan 'dɪayɪ Timote 'hɔen-. 'A mɔ Nyɪsɔva a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɪtɔ 'kwɪlɪ, kɔ -v -bɪ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Akaiɓɓɔgba 'kwɪlɪ, 'a mɔ -a Ƴɪ -mɔ 'cɪru -nɪ.

² -A dɛ -aan 'Baɪ Nyɪsɔva nɪ, -ɛ dɪɔɔe nu, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪtsɔ 'hɔen-, v 'mɔ 'a mɔ ɔɔhaande -mɔ nu, ɛ kɔ, v 'mɔ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnɛ -nyɪ.

'Bɔ mɔ, ɔɔba Ƴɪ ɔɔhɔɛn nɪ 'Ƴe, Nyɪsɔva ɔɔtɪ 'lɪ -a mɔ ɔɔwɔ 'kwɪlɪ bɔ

³ -Ba pɔ Nyɪsɔva 'nyɛ ɛ. ɛ nɔ- mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪtsɔ a 'Baɪ. Nyɪsɔva a 'mɔ, 'a -nɛ tɪ, ɛ kɔ nyibli a nyai, 'ɛ ɔɔtɪ 'lɪ ɔɔnɔ ɔɔwɔ 'kwɪlɪ bɔ.

⁴ 'A -nɛ tɪ, 'bɔ mɔ, ɔɔba Ƴɪ ɔɔhɔɛn nɪ 'Ƴe, ɛ Ƴɪ -nyɪ -a mɔ 'kɪ, -ɛ dɪɔɔe nu, nyibli -bɪ -mɔ', -v Ƴɪ ɔɔhɔɛn 'Ƴe -wɛ, -a 'mɔ ɔɔnɔ 'kɪ -nyɪ.

⁵ ɛ 'wɪ Ƴɪ, -Yusu 'Kɪtsɔ 'Ƴe ɔɔhɔɛn dɪakɪ. -Tɛ -a kɔɔɔ 'hɔen-, -a -mɔɛ, -a nɪ 'a -kɔan, ɛ nɔ- nuɔɔ, -aan 'mumu -wɛ, ɔɔa Ƴɪ ɔɔhɔɛn 'Ƴe dɪakɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔva Ƴɪ -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ -wɛ.

⁶ ɛ nɔ- nuɔɔ, 'bɔ mɔ, ɔɔba Ƴɪ ɔɔhɔɛn nɪ 'Ƴe, ɔɔhaande 'ɛ -hɔen 'lɪ -aan ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye a 'mɔ 'kwɪlɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Bɔ mɔ, Nyɪsɔva 'bɔ Ƴɪ -a mɔ 'kɪ nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye 'kwɪlɪ, -ɛ -bɪ ɛ Ƴɪ -nyɪ 'a mɔ 'kɪ -wɛ, -ɛ dɪɔɔe nu, a 'mɔ ɔɔwɔ a 'lɪla kɔ, 'bɔ mɔ, ɔɔhɔɛndɔ -bɔ, -a Ƴɪ 'Ƴe, 'ba Ƴɪɔɔ nɪ 'Ƴe -wɛ.

⁷ 'A -tɪ, -a Ƴɪɔɔe nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'Ƴɪ ɔɔdedede -kɔ, -bɔ nuɔɔ, ba -ha 'v Nyɪsɔva a 'hru bɔ wɔn. 'ɛ mɔ ɔɔhan-tɪ, a dɪ 'Ƴe ɔɔhɔɛn, ɔɔwɪ Ƴɪ, -tɛ -a nɪ ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye, kɛɛ, -a Ƴɪɔɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva dɪ -nyɪ 'a mɔ 'kɪ, ɔɔwɪ Ƴɪ, -tɛ ɛ nɪ, 'ɛ Ƴɪ -a mɔ 'kɪ -nyɪ.

⁸ 'Dɪayɪnɔ -na, -a -hɔɛɔɔe nɪ, ba Ƴɪɔɔ' ɛ -tɛɛ, -tɛ -a nu la ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye, tɪ -mɔ' -kɔ 'Ƴɪ -a nɪ la 'lɪ Asɪɓɓɔgba 'kwɪlɪ. ɔɔHɔɛndɔ a 'mɔ, -a Ƴɪ la 'Ƴe, ɛ -hɪ la -a mɔ wɔn. -A 'Ƴɪ laɔɔa ɔɔhan-tɪ -pɔ, -ba dɪ la 'lɪɔɔ wɔn ɔɔta.

⁹ ɛ mɔ ɔɔhan-tɪ, ɔɔa Ƴɪ laɔɔa 'lu -mɔ ɛ -hie, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye a 'mɔ 'kwɪlɪ 'kɪ -a dɪ la 'lɪ 'kɔɔ -nɪ. Kɛɛ, ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye a 'mɔ, ɛ nyɛ 'v nɪ, -ɛ dɪɔɔe nu, -a 'mɔɔɔ Ƴɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ nɪ -dɔ a 'kɪ, ɛ 'Ƴɪ 'lɪɔɔ 'lɪ -wɛ, bɔ wa -a mɔ, kɛɛ, -a 'mɔɔɔ Ƴɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva a 'kɪ, nɔ- wɛ -a mɔ. Nyɪsɔva a 'mɔ, ɛ nɔ- hɛ 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyɪbɪ 'nyɪ, -ɛ -hɛ ɔɔnɔ 'kɔ.

¹⁰ ɛ nɔ- ɔɔgble la -a mɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɔkɔɔ 'Ƴakla -mɔ' wɔn, -ɛ dɪ la -a mɔ kɪ Ƴɛ, kɔ, ɛ 'mɔ -a mɔ wa -wɛ, 'kɪ 'v ɔɔhɔɛn a 'Ƴiye a ɔɔgble -mɔ', -v dɪ dɪ a -ta'. Iɪn, -a Ƴɪɔɔe nɪ, ɔɔa Ƴɪɔɔ -ple, -ɛ mɔ, ɛ dɪ dɛ a 'mɔ 'nɪ nu de.

¹¹ 'Aan 'mumu, a dɪ -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ -wɛ, 'bɔ mɔ, 'ba Ƴɪ Nyɪsɔva nɪ dɛ, 'kɪ 'v -aan -ta'. 'A -tɪ, nyibli -hɔɔhɔɔ dɪ da Nyɪsɔva, 'kɪ 'v -aan -ta'. Nyɪsɔva 'bɔ nu -a mɔ ɔɔhaande -mɔ, nyibli -hɔɔhɔɔ, nɔ- dɪɔɔe 'wio -nyɪ.

Pɔɔɔ -hɪhɪɛɔɔe kɛ, dɛ- kɔ -tɪ, -tɪ -mɔ', ɛ hla la, 'kɪ ɛ 'Ƴɪɔɔ -nu

¹² Dɛ -bɔ, -ɛ kɔ -pɪ -a pɪ, ɛ nɔ- mɔ: -a Ƴɪɔɔe nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔɔwɪ kɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'v 'a -nɛ nyiblo ɔɔdɔ -mɔ, -aan 'Ƴɪrinaabɔɔ 'sɪi 'v Ƴɪ -tɛɛ, ɛ kɔ, -tɪ -bɔ, -a -hɛ, ɛ nɔ- a nɪ, ɔɔwɪ Ƴɪ, -tɛ Nyɪsɔva nɪ 'a -hɔhɔva. SɛƳɪ-sɛƳɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -aan 'Ƴɪrinaabɔɔ 'sɪi 'v Ƴɪ -tɛɛ. 'Bɔ mɔ, ɔɔba Ƴɪ la 'a nunuo ɛ nɪ nɪ, ɛ 'Ƴɪ 'lɪ -aan ɔɔgbetɔ a ɔɔtɔ 'kwɪlɪ 'pa-, kɛɛ, Nyɪsɔva nu la -a mɔ ɔɔhaande -mɔ, 'ɛ -hɛɛ nɛ -a mɔ, kɔ, 'ɛ -nyɪ la -a mɔ 'kɪ, 'kɪ -ba nu la -tɛbɪ a 'mɔ.

13-14 A yi -tebli a 'mu nu, -e nu□o, -ti a pepe -bu, -a yi 'a mu -mo 'cru -ni, e ko leyuyruo. 'Bu mo, □ba yi 'a mu -mo ni 'cru -ni, -a 'ni -hva□a li -ba -hli 'a mu □dedede 'yi ki. -Nyrowo -mu', Kwkonyo -Yusu di ya de, a di pu -aan -pli, □wi yi, -te ni -do -a di nu, -a 'mu 'aan -pli pu. Kuε la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, a yru -ti a 'mu le de gbe. Kee, 'n pu□v □han-ti, -e mo, -te ti ne -bu, a di yru□o le -tee.

15-16 'N pu la□a □han-ti, -e mo, -ti a 'mu, a di yru la□a le. E no- ko -ti, 'ni -hie la□a 'lu -mo le, 'ki □bu di la 'li 'a mu -mo, 'ti- 'mu la 'na 'dagba 'lu -mo gba, 'ki 'li Masidvanublogba 'kwli, 'ti- 'mu la -mo □hian, 'mu la 'li 'a mu -mo di de, -e di□e nu, a 'mu la 'mu -hee -ni, 'mu la 'na 'dagba 'lu -mo gba, 'ki 'li Sudeblugba 'kwli. 'Bu mo, 'ni nu la 'a nunuo le, 'n di nu la 'aan -heewi ni 'hven. Kee, 'n 'yi la 'li -di.

17 -Te 'n lee la 'a mu, -e mo, ke- 'n di la□a nu, 'ti- 'n 'yi la□a le -nu, □bi 'aan □wli 'ye□e ni, -e mo, 'n neε 'li ni 'hven? 'Dun-, e 'yi 'mu le -ni. 'Bu mo, 'ni pu le, -e mo, de -bu, 'n di□e 'ni nu, -e -bi 'n di□e 'ni nu. 'Ni -nu□o li 'a nunuo le, □wi yi 'klo -bu ki a nyibli -bi, -v 'yi Nyisva -yi, -v pi le iin ko 'sun-, 'ki 'v de ni -do ki.

18 'Ki 'v Nyisva ye', -e mo -tee a Nyisva, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ti -mu', -e ko 'yri -a pu la 'v 'a mu Nyisva a □haantitie -bu, -a 'ni -pu□v la iin ko 'sun-, 'ki 'v de ni -do ki,

19 -e nu□o, Nyisva a 'Yu, -e mo -Yusu 'Klisu, no- ko -ti 'n ko Silasi, ko Timote 'hven-, -a yi la 'a mu -lee -ni. -Yusu 'Klisu a 'mu, e 'ni -pu□v iin ko 'sun-, 'ki 'v de ni -do ki. -Ti -mu', -e mo -ti a -tee, e no- e hle 'a -ne ti.

20 E 'wi yi, e no- yi -a mo□o -lee -ni, -e mo, iin, -tebli a pepe -mu', Nyisva pu la 'li, 'ki 'v -a mu -mo', e mo -ti a -tee □nuo. E no- nu□o, 'ki 'li 'a nyre 'kwli, □a pi le: Ke- bu ni 'mu, -e di□e nu, -a 'mu Nyisva -ti a 'yibuale -nyi.

21 'Ya 'v 'lu de, Nyisva a 'mu, e no- yi -a mu 'kl -nyi, a ko -a mu 'hven-, 'ki 'v -Yusu 'Klisu a 'hru wlon. E ni -do a 'mu, e no- pu -a mu 'kibia ki, 'ki 'v 'a -kvan a -ta';

22 'e -nyi -a mu 'a -Hihiu*, 'ki 'li -aan □wli ki. Ke- e nu -aan yruule a □tutuo, -e tve ne -a mo□o, -e mo, -a mo 'a nyibli □nuo. 'A -Hihiu, e -nyi -a mu, e no- tve ne -a mo□o, -e mo, e di -a mu -tebli -mu', -kotε e -hla 'ni -nyi.

23 -Te ti ne -bu, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, de- ko -ti 'n 'yi la 'li 'a mu -mo -di, 'ki 'li Koletidwo 'kwli. 'Ki 'v Nyisva ye', 'n 'suu ni, 'bu mo, 'ni nu hi, □bu 'ku; -e nu□o, 'n pu la 'li□i ni, -e mo, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu di la 'li 'a mu -mo, -e di□e nu, 'ni □ha la nyiblo □dwo a □wlv □hlon pu, -e nu□o, 'bu mo, 'ni ko □bu di la 'li, 'n ko □bu 'ple la nyibli -mo, 'ki 'v ynyre-tebli -mu', v -nu a -ta'.

24 E 'yi 'nyre □hen, -e mo, -a -hve -ba ni 'a mu 'lu bu, 'ki 'v -te a ko ba nu -Yusu 'Klisu a □wlv a yikuole a -ta'. -A yi□e ni, -e mo, a kuo -Yusu 'Klisu □wlv yi -tee. De e -hen 'nyre, e no- mo, a ko -a mu 'hven-, -a bibi 'yi le, □a ni -kvan, -e di□e nu, a 'mu plo a bleele ko.

2

1 'A -ti, 'n pu la 'li□i ni, -e mo, ti 'ye la 'v ni nyre, 'ki □bu di la 'li 'a mu -mo, -e nu□o, 'bu mo, 'ni di la 'li, 'n di pu la 'aan □wli □hlon de, □wi yi, -te 'n nu la 'a nunuo.

2 'Bu mo, 'ni pu 'aan □wli □hlon, 'na 'mumu, 'na □wlv di bi □hlon. -E -bi 'aan nyiblo □dwo 'yi 'li□i 'li -we, bu □tu 'li 'mu □wlv 'kwli bu.

3 E no- nu□o, 'ni 'cru la 'a mu -mo, -e mo, 'ni -di□e la 'li 'a mu -mo ni. Ti -mu' -ko 'yri 'n 'cru la 'cruen a 'mu, 'bu mo, 'ni di la 'li 'a mu -mo, a di pu la 'na □wlv □hlon. Kee, a mo nyibli □nuo, -v ko -bu □tu wen 'li 'mu □wlv 'kwli bu. 'N yi□e ni, -e mo, 'bu mo, 'mo -bu, 'ni ko plo a bleele, 'aan 'mumu, a ko plo a bleele -we.

4 Ti -mu' -ko 'yri 'n yi la 'a mu -mo 'cru -ni, 'n ko la wlu a lenaale diaku. 'N yi la 'ni we -we. 'Ni -hva a la wbu pu la 'aan wlu hlon. Kee, 'n 'cru la ni, -e di e nu, a 'mu wbu yi, -e mo, 'n nu e ne 'a mu ni diaku.

Polv wen 'ni, bu -hru de'kukununyɔ a de 'kuku a -ti -mo

5 'N pu wbu han-ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo wbu, no- pu nyibli a wlu hlon. E 'yi 'na wlu 'pa-, e 'yiwu hlon -pu, kee, 'aan pepe a wlu e pu hlon. -Bakle, e 'yi 'aan pepe 'pa-, kee, nyibli -huchwi a wlu e pu hlon. Kee, 'ni -hva a li wbu hlee de a 'mu ki diaku;

6 nyibli -huchwi, 'ki 'li 'a mu 'nyi, u nu- puw nyiblo a 'mu -bati le. -Bati a 'mu, bu -we 'ki 'li.

7 Ti nyre 'ki 'u ni, 'ki de -mu', e nu la, 'a -ti bu -hru 'a mu -mo, a 'mu 'li wlu wbu 'kwli bu wtu. 'Bu mo, 'ba 'yi le -nu, -e -bi 'a wlu di bi hlon pepe.

8 'A -ti, 'n nyee ne 'a mu le, ba to wne e yi, -e mo, a nu e ni.

9 De- ko -ti 'ni 'cru la 'a mu -mo, e no- mo, 'mu 'li 'a mu -gbaa -ni, 'mu wbu 'ye, 'bu mo, -ti -bu, 'n hle, 'ba yi 'u wbu ni wtu -ni. 'E mo -tee, 'n 'ye e ni, -e mo, a wtu 'u 'mu ni, 'a puw nyiblo a 'mu -bati le.

10 'A -ti, ke- 'n pu 'ki 'a mu yi, 'bu mo, 'ba -hru nyiblo wbu a de 'kuku a -ti -mo, -e -bi 'na 'mumu, 'n -hru 'a -ti -mo -we. E mo han-ti, nyiblo a 'mu, 'bu nu 'mu dedede -mo, 'n -hru 'a -ti -mo. 'Ki 'u -Yusu 'Kisu ye', de a 'mu, nyiblo a 'mu, e -nu, 'n -hru 'a -ti -mo, -e di e nu, 'mu 'a mu -hee -ni.

11 'N nu wbu ni, -e di e nu, Satan 'ni ha 'hru 'ye, 'ki 'li 'a mu 'nyi. -A yi wbu ni, -e mo, e -hwe bu -ha 'u -a mu 'hru wlu.

Ti -mu', Polv -hi 'li Trwasidɔ 'kwli, e no- ko -ti e hle

12 Ti wbu a ti 'yri, 'ki 'n mu la 'li 'dɔ -mu', -e mo Trwasi 'kwli, 'mu la haantite -mu' pu, -e ne -Yusu 'Kisu a -ti -mo le. -Te 'n nyre la 'li, -e -bi 'n 'ye la a ni, -e mo, Kwonyɔ -Yusu -ha la 'hru, 'ki wbu na la 'a -ti -mo le.

13 Kee, 'n ko la wlu a lenaale, -e nu wbu, 'n 'yi la 'li -aan 'diayi Titi bu -yee -ni. E no- nu wbu, 'ni gba la -Yusu a nyibli -mu' wlu, -u ni 'li Trwasidɔ 'kwli, 'ni -hi la, 'ni mu la 'li Masidwanbulgba 'kwli, 'mu la 'li wbu -yee -ni.

-Yusu 'Kisu ni e ni, a -he 'u 'a -ne dedede 'hru wlu

14 Kee, -ba pu Nyisva 'nyre le. E no- nee ne -a mu 'a -ne ti, -e nu wbu, -a ko -Yusu 'Kisu 'hwen-, -a -mwe ni. -Yusu 'Kisu -ha 'u 'a yraanyɔ 'hru wlu, 'e ni e, a yi wlu wien le kee, Nyisva 'e nee ne -a mu 'a -ne -tite, -a mi 'li, -e di e nu, 'e mu wbu nyibli yi -to -ni, -e mo, -Yusu 'Kisu -ha 'u 'a -ne dedede 'hru wlu, 'e yi -a mu -lee -ni, 'ki 'u 'a -ne -tite wbu, 'ki -ba na -Yusu 'Kisu a -ti -mo le. -Yusu 'Kisu a -ti a 'mu, e 'wi- hinhronpude yi, -e ko hinhron hwen bu, -e di e nu, nyibli 'mu -Yusu 'Kisu a 'mu yi.

15 'E mo -tee, -a 'wi- hinhronpude yi, -e ko hinhron, -e kwlee Nyisva ki, -e nu wbu, -a ne -Yusu 'Kisu a -ti -mo le, 'ki 'u 'a -ne -tite wbu, 'ki 'u nyibli -mu', Nyisva we, e ko, 'ki 'u nyibli -mu', -u 'wan ye'.

16 Nyibli -mu', Nyisva we, hinhronbu a 'mu, e nu -tee, 'ki 'u wbu -mo. U yi wen -Yusu 'Kisu a -ti ki, 'ti- Nyisva 'e yi wbu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi. Kee, nyibli -mu', -u yi 'wan, u nu- mo -bi, hinhronbu a 'mu, e 'yi -tee -nu 'ki 'u wbu -mo, 'e ni e, 'u 'ku, 'ki 'u Nyisva ye'. 'A -ti, -Yusu 'Kisu a -ti a -molenana, e mo -kwan wlu, -e -hi -aan 'klu wlu.

17 Kee, -a mu -mo nyibli -mu', Nyisva -lee -ni, 'ki -ba nu 'a -kwan a 'mu. E ko nyibli -huchwi, 'u ne Nyisva a -ti -mo le, 'u -hwe bu hlaa 'li wlu kwee 'kwli, 'u 'wi wlu wlu nyibli yi, -u ko yre. De a 'mu, u ni, -a mu -mo -bi, -a 'ni -nu wbu li. -A mu -mo -bi, -a hle Nyisva a -ti, 'ki 'li -aan wlu a pepe ki, 'ki 'u wbu ye', -e nu wbu, -a mo -Yusu 'Kisu a -kwan nyibli wlu.

3

Polv ni -kvan, 'ki 'li 'yri yrayri 'kwli

1 -Ti -bv, 'n 'cru wen, e 'yri 'nyre □hen, -e mo, -a □tui -aan dionv a -pli a pupuv -wlu de. -A 'ni -hva□a li□i, 'ki nyiblo □dv bv 'cru 'cruin, -v tue □ne 'a mu, -e mo, -a mu -mo -tee a -Yusu a -monanyv*. -A 'ni -hva□a li□i -we, 'ki ba 'cru 'cruendv a 'mu, -e di□e nu, -a 'mu□v nyibli yre -tov -ni. -U -bi -hve□e ni, 'ki nyibli bv 'cru 'cruindv a 'mu, 'ki 'v 'waa -ta'. Kee, -a mu -mo -bi, -aan de 'yri 'mu le -ni.

2 'Aan □gbetu, 'a mu -mo 'cruen, 'a hle -kvan -mu', -a nu, 'ki 'a mu -mo, 'a -ti. -Yusu 'Klisu a □gbetu, e no- 'cru 'li□i 'aan □wli ki, 'a -ne nyiblo 'mu□v -hre, e 'mu□v 'ye, -e mo, -Yusu 'Klisu nu -kvan, 'ki 'li 'aan □wli ki.

3 'A -ne nyiblo, e -we 'li bv 'ye□e ni, -e mo, 'a mu -mo 'cruen -mu', -Yusu 'Klisu naa 'li 'mu, e 'cru. E 'yri 'pesritu -nu, e 'yri□i 'cru. Kee, 'Klohienyusva a -Hihiu*, e no- e -nu, 'e 'cru□i. E 'yri 'v 'hukabi ki 'cru -ni, kee, 'ki e 'cru 'li -tonyibli a □wli ki.

4 □Ba yi 'a 'cruu le ni ni, e □hen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klisu tov ne -a mu ni, -e mo, Nyisva, no- lee ne -a mu, 'ki -ba nu 'a -kvan.

5 -A yi□e ni -tee, -e mo, 'ki 'li -a mu ni -do a 'kl' kwli, -a 'yri 'li□i 'li -we, -ba nu -kvan a 'mu. Kee, Nyisva, e no- yi -a mu 'kl' -nyi, 'ki -ba nu□o.

6 E no- -nyi -a mu 'kl', 'ki -ba -he 'a -kvannunyibli, -e di□e nu, 'yri yrayri -mu', e □tu, e ko nyibli 'hven-, -a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni. 'Yri yrayri a 'mu, e 'yri tete 'pa-, ti -hi la a ti 'yri, v 'yri la□a 'cru. Kee, Nyisva a -Hihiu, e no- nee ne -a mu. Tete -mu', v 'cru la, ti -hi la a ti 'yri, e ni□e ni, nyibli 'v 'kuku le, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, Nyisva a -Hihiu -mo -bi, 'klo yrayrv -mu', -e 'ye ni -we 'li, e no- e yi nyibli -nyi.

7 Ti -hi la a ti 'yri, 'ki 'v 'hukabi ki, 'ki Nyisva 'cru la 'v tete. Ti -mu' -ko 'yri e ni la de a 'mu, nyibli yi la 'a -ti a 'yi'buale 'ni 'ye, 'e nu la□a -we, Nyisva a winwlon-hanyv* Moise a yigbakla 'e yi la wlin. 'Ye □bu 'a yigbakla a wonwluu a 'mu, e 'ye ni di la 'v bv ni -wleen -ni, kee, Yisraekve 'yri la 'li 'a yigbakla a 'mu, 'a 'yiye 'li -we, -e nu□o, e yi la 'ni wlin diaki. Kee, tete a 'mu, e ni□e ni, nyibli 'v 'kuku le, 'ki 'v Nyisva ye'. Tete a 'mu, -e ni□e, nyibli 'v 'kuku le, -te e tue la nyibli Nyisva a -ti a 'yi'buale, ti -mu' -ko 'yri -ti a 'yi'buale a 'mu, e yi la 'v 'hru -ni,

8 -e -bi Nyisva a -ti a 'yi'buale, e di 'ni 'bua, e 'mu 'v 'a yi-hede 'v -hi, 'bu mo Nyisva a -Hihiu, 'bv yi -kvan ni ni, 'ki 'li nyibli -mu', -v ni 'li 'yri yrayri 'kwli 'nyri.

9 Moise a tete nu□o ni, Nyisva 'e pu nyibli -bati le. Tete a 'mu, -e ni□e, 'e pu ne -a mu -bati le, -te e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale, -e -bi 'yri yrayri -mo -bi, -e ni□e, □a 'sii 'v yi, 'ki 'v□v ye, 'yri yrayri a 'mu, e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale diaki, 'e -hi 'v tete 'v.

10 E 'wi yi, tete -mu', ti -hi la a ti 'yri, -e tue la nyibli Nyisva a -ti a 'yi'buale, e 'yri 'ki -ti a 'yi'bubua -ko de, -e nu□o, -ti a 'yi'buale yrayrv, no- 'hri, -e -hi 'v 'a 'ki -mu' 'v.

11 E mo -tee, 'yri 'ki -mu', Nyisva -nyi la nyibli, -e ko la 'kl', 'ki 'li ti gbi 'kwli, 'e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale. -Te e ni 'mu le, -e -bi 'yri yrayri -mu', -e hie 'klo, no- tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale, 'e -hi 'v 'yri 'ki 'v.

12 'Bu mo, □ba yi ni hle, -a 'ni -hli□e li □dedede, 'ki 'li -aan hihlewin 'kwli, -e nu□o, -a yi□e ni, -e mo, -tebl' a 'mu, -a yi -ple, Nyisva di nu, e mo -ti a -tee □ni□.

13 Ti -hi la a ti 'yri, Moise nu la danv, 'e -hli la 'a yigbakla, -e nu□o, Nyisva a -ti a 'yi'buale -mu', e yi -we la 'v□v yre, kee, Moise -mo -bi, e 'ni -hva□a

la Yisraekue bu 'ye la□a, -ε mo, -ti a 'yi'buale a 'mu, ε yi -we la 'u□v yre. -A mu -mo -bi, -a 'ni -nu□o li 'a de, -ε nu□o, -a 'yi □dedede a -huhlie -ko.

14 Yisraekue -mo -bi, ti -hi la a ti a 'yri, 'waa □wli 'gboklo la ni, 'u 'yi la 'li□i 'li -we, bu yru la -tebi a 'mu le. Ti -bu 'yri, de ni -do a 'mu, ε no- □ni□, 'ki 'u 'waa 'yonu -mo. 'Bu mo, 'bu yi Nyisva a 'yri 'ki a 'crun -mu' ni -hre, u 'ni -yru□o li □dedede le -we, □wi yi, te bu 'ye ni nu wen danudu a 'mu, bu 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, ε ko -Yusu 'Klisu 'huen-, 'bu -mue, -ε -bi -Yusu 'Klisu a 'mu, ε no- ni□e, danu a 'mu, 'ε -huen 'u -wlu, nyiblo a 'mu, 'ε yru -ti le.

15 Ke- 'n pi de, 'bu mo, 'bu yi Moise a 'crun ni -hre, u 'ni -yru□o li□i le, □wi yi, -te danu 'ye ni ka wen 'waa 'lule-hihie yi.

16 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu □hian -mo, 'bu -nyi 'a 'klo a pepe -Yusu 'Klisu, -ε -bi danu a 'mu, ε -hon 'u -wlu ni.

17 Ke- ε ni 'mu, -ε nu□o, -aan Kokonyo -Yusu 'Klisu, ko Nyisva a -Hihiu 'huen-, u -mue ni. Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'u nyiblo ke', -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'ki □dedede a □koyu 'pa-.

18 'A -ti, -aan pepe -mu', -u kuo -Yusu 'Klisu □wlv yi, -a 'ni -nu□o li danu, -a 'ni -hli□e li -aan yigbakla, 'bu mo, □ba yi -aan Kokonyo -Yusu a -ti a 'yi'buale ni 'ye, 'ti -ti a 'yi'buale a 'mu, 'ε ni□e, □a □hien -mo, -te -mu', ε ni 'mu, □a yi 'mu le ni. ε no- ni□e, □a ko -ti a 'yi'buale, 'a -ti a 'yi'buale 'ε yi kle -bii -ni, 'ki 'li -a mu 'li. ε no- mo -kuan -mu', Nyisva a -Hihiu ni.

4

-A 'yi 'kl □dv -ko, kee, Nyisva, no- ko 'kl

1 Nyisva ni -a mu □haande -mo diaki. ε no- nu□o, 'ε -nyi a mu -kuan -bu, -a ni. 'A -ti, -aan 'kl 'ni -we□e 'li, 'ki 'u -kuan a 'mu a -ta'.

2 'Bu mo, □ba yi nyibli -Yusu a -ti ni -lee -ni, -a 'ni -naa□a 'li □yre 'kwli, -ε di□e nu, u 'mu□v kva 'ble, -ε nu□o, -a 'ni -hua□a li -ba kaa nyibli. -A 'ni -pu□v 'li Nyisva a -ti hi 'nyi. Kee, □ba yi -Yusu a -ti ni hle, -a hle -ti a -tee, 'ki 'u nyibli a pepe ye'. ε no- tue □ne nyibli, -ε mo, -a ni □haan-kuan. 'A -ne nyiblo, -ε yi 'a □wlv 'jijra -ni, 'ki 'u Nyisva ye', ε yi de a 'mu ni.

3 -Yusu a □haantitie -mu', -a pi, nyibli -bi 'ni -yru□o li□i le, □wi yi, -te danu 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. 'Ye □bu ε ni 'mu le, ba ko 'a yiyie, -ε mo, nyibli -mu', -u yi 'wan, u nu- 'ye ni yru □haantitie a 'mu le.

4 'U 'ni -yru□o □haantitie a 'mu le, -ε nu□o, Satan -ε koo 'klo -bu win ki, ε pipi 'waa 'lule-hihie 'yi le, -ε di□e nu, u 'ni □ha □haantitie a 'mu □wlv yi -kuo -ni. Satan a 'mu, ε ni -hua□a li nyibli bu 'ye -nyre -mu', -ε yi wln, 'ki 'u □nu -mo. -Nyre a 'mu, 'ki ε -huen 'li -Yusu a □haantitie a 'mu 'kwli. □Haantitie a 'mu, ε no- tue ne -a mu -Yusu 'Klisu a -ti a 'yi'buale. □Ni 'ye -Yusu, -ε -bi □ye Nyisva ni.

5 'Bu mo, □ba yi □haantitie a 'mu ni pi, ε 'yi -aan -ti 'pa-, -a 'ni -na□a li□i -mo le, kee, -Yusu 'Klisu a -ti -a ne -mo le, -ε mo, ε no- mo Kokonyo. -A mu -mo -bi, -a mo 'a -kvannunyibli □ni□, -ε nu□o, -a noe -Yusu 'Klisu ni.

6 Ti -mu' -ko 'yri Nyisva nii la 'u 'klo, ke- ε pi la: «-Nyre bu -nye, 'ki 'li halo 'nyi.» Nyisva ni -do a 'mu, ε no- nu□o, 'a -nyre a 'mu 'ε yi ke wln, 'ki 'li -aan □wli ki. -Nyre a 'mu, ε no- tue ne -a mu -Yusu 'Klisu a yigbakla, -ε yi wln, 'ki 'u Nyisva a -ti a 'yi'buale -mo'. ε no- nu□o, □a pi nyibli -Yusu a □haantitie a 'mu.

7 -A 'yi 'kl □dv -ko. -A 'wi□i yi -mu', u nuu buε yi. Kee, 'ye □bu -a 'wi□i yi yi, ko, 'ye □bu -a 'yi 'kl -ko, Nyisva pu 'li -a mu yinode 'li, -ε mo -Yusu a □haantitie. Ke- Nyisva nu 'a nunuo, -ε di□e nu, nyibli 'mu□v 'ye, -ε mo, 'kl -mu', -ε -hi 'u 'a -ne 'kl □dv 'u, -a ni, □a ni Nyisva a -kuan, 'ki ε -huen 'li□i -mo. ε 'ni -hon□o 'li -a mu -mo.

⁸ Nyibli Ɔtui -a mu Ɔhuven a gblegble, kee, u 'ni -haƆa 'u -a mu 'hru wlon. -Gutu ni -a mu ni diakti, kee, -aan Ɔwli 'ni -biƆe Ɔhlon.

⁹ Nyibli Ɔtui -a mu Ɔhuven, kee, Nyisua 'ni -hieƆe 'u -a mu bu, 'u pɛ ne -a mu -tutu ki ble, -e diƆe nu, u 'mu -a mu bu -we, kee, u 'yi 'li -aan bu-wuwe 'li -we.

¹⁰ 'A -ne ti, u ƆmveƆe le, 'ki bu 'la -a mu, Ɔwi yi, -te u -nu, 'u 'la -Yusu -we. Kee, -a 'tɛ ni 'klo. E no- niƆe, nyibli 'u yiƆi 'ye, -e mo, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

¹¹ Ti a pepe -bu, -a yi 'ne- 'klo ki -hi, u Ɔmve -aan 'hla le, -e nuƆo, -a nve -Yusu ni. Kee, -aan -plahvi -mu', -e 'yi 'kli -ko, e 'yee ni 'kvi. E no- tve Ɔne nyibli, -e mo, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

¹² E 'wi yi, 'a -ne ti, 'ki -a ni 'li 'kukuu -ji', -e nuƆo, -a yi lee nyibli -Yusu a Ɔhaantitie. 'A mu -mo -bi, -te a 'win Ɔhaantitie a 'mu, e no- nuƆo, 'a ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

¹³ -Ti a 'mu, u 'cru la 'liƆi NyisuaƆɛɛn 'kwli, -e mo: «'N kuo Nyisua Ɔwlv yi. E no- nuƆo, 'ni hla 'a -ti.» -Aan 'mumu, ke- ni -do -a niƆe -we, Ɔa kuo Nyisua Ɔwlv yi. E no- nuƆo, -aan 'mumu, Ɔa ne Nyisua a -ti -mo le -we.

¹⁴ -A yiƆe ni, -e mo, Nyisua -mu', -e -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi, -e -haƆa 'klo, -aan 'mumu, e di -ha 'li -a mu 'kukonyibli 'nyi -we, e 'mu -a mu 'klo -ha, -e nuƆo, -Yusu ko -a mu 'hven-, -a -mve ni, a ko -a mu 'hven-, e 'mu 'u -a mu Nyisua ye' gba.

¹⁵ Nyisua yi -a mu -kvan a pepe a 'mu 'ni -nyi, 'ki 'u 'aan -heɛɛ a -ta', -e diƆe nu, e 'mu nyibli -huohvi Ɔhaande -mo nu, nyibli a 'mu, u 'mu wa, e ko, u 'mu kle -bii -ni. -E -bi nyibli -mu', -u di Nyisua 'wio -nyi, e ko, -u diƆe 'nyre le pu, u di bii kle -we.

Nyisua a -ti a 'yi'buale, e no- a te 'u -mo le

¹⁶ -Te e ni 'mu le a -ti, -aan 'kli 'ni -weƆe 'li, 'ki -ba gba Nyisua a -kvan 'lu -mo. -A yiƆe ni, -e mo, -aan -plahvi a 'kli yi 'li 'ni Ɔti, kee, 'klo yrayru -mu', Nyisua yi -a mu -nyi, e yi bi yrayru' le 'a -ne ti. 'A -ne -nyrowo, Nyisua a -Hihiu yi -nyi -aan -hiihu 'kli.

¹⁷ Ɔhuven -bu, -a yi 'ki 'ye, e di ko -nyrowo, e 'mu 'li -we. Ɔhuven a 'yiye a 'mu, 'a -ti, -a di ko -ti a 'yi'buaba gbagbu. -Ti a 'yi'buaba a 'mu, e -hi 'u 'a -ne Ɔdedede ni, 'e hie 'klo. 'Bu mo, Ɔba yi -ti a 'yi'buaba a 'mu 'lu -mo le ni -hie, -e -bi Ɔhuven -bu, -a yi 'ki 'ye, e 'cumi ni, 'ki 'li -a mu 'yi,

¹⁸ -e nuƆo, -aan 'lule-hihie, 'ki e ni 'u Nyisua a -tebli -mu' ki, -a 'ye ni 'ye. -Aan 'lule-hihie 'yi 'u 'klo -bu a -tebli ki -ni, -a yi 'ye, -e nuƆo, -tebli -bu, -a yi 'ye, e 'ni -hieƆe 'klo ni, kee, -tebli -mu', -a 'ye ni 'ye, e no- di 'klo hie.

5

¹ -A yiƆe ni, -e mo, ti -mu' -ko 'yri -aan -plahvi -bu, -e 'wiƆi blo 'ka yi, e di yi nyre, Nyisua di -nyi -a mu 'hvi yrayru, 'ki 'li yako 'kwli. E di 'wi 'kayu yrayru yi, Nyisua a Ɔgbetu, e -pu. 'Hvi yrayru -mo -bi, e di hie 'klo.

² 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ni nyat le diakti, -e nuƆo, -a -hveƆe ni diakti, 'ki Nyisua bu -nyi -a mu 'hvi yrayru, 'ki 'li yako 'kwli.

³ 'Bu mo, 'bu -nyi -a mu 'hvi yrayru a 'mu, -e -bi -a 'yi 'kuo yi 'wi, -u 'yi 'hvi -ko.

⁴ 'Bu mo, Ɔba 'tɛ yi 'hvi 'ki -bu ni kve, -e -bi -a yi pie 'kukuu a huannu. -A -hve wenƆe ni, 'ki -a 'ni 'kuv wen 'li. Kee, de -a -hve, e no- mo, Nyisua bu -nyi -a mu 'hvi yrayru a 'mu, -e di 'klo hie, -e diƆe nu, 'hvi yrayru a 'mu, e 'mu 'u 'hvi 'ki -bu a -ta' bi.

⁵ Nyisua a Ɔgbetu, e no- -we -a mu -mo, 'ki -ba ko 'hvi yrayru a 'mu. E -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. E no- ko 'kwli, e neɛ 'li, 'e tve ne -a mu, -e mo, e di -a mu 'hvi yrayru a 'mu 'ni -nyi.

⁶ De a 'mu, 'a -ti, -aan 'kl 'ni -we□e 'li, 'ye □bu -a yi□e, -e mo, □ba 'tue yi 'hvi 'ki -mu' ni kve, -a 'yee 'li Kvkonyo -mo ni mi.

⁷ E □hen 'nyre, -e mo, -aan 'yie 'ye□e ni 'ye, kee, -a ni 'li 'hru a nuna 'kwli, □a ku□ ne □wlv yi.

⁸ 'E hon -tee, -tite -a 'blee 'v kva, 'ki -a 'blee 'v kva. -A -hve wen□e ni, 'ki -ba -hon wen 'li 'hvi -bu 'kwli, -a 'mu wen 'li -aan Kvkonyo -mo mu.

⁹ 'A -ti, 'ye □bu -a 'yee 'li□i -mo ni mi, ko, 'ye □bu -a mu 'li□i -mo, de ni -do -a -hve -ba nu, e no- mo, de -mu', 'a □gbetu, e -hve,

¹⁰ -e nu□o, -aan pepe, -a ko -ba mu 'v -Yusu 'Klsv ye', -e di□e nu, e 'mu -a mu -bati le -puv -ni, de -mu', -e blee ne -a mu yi, e 'mu -a mo□o -nyi, □wv yi, -te -aan nunu-tebli ni 'mu, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, 'ye □bu e mo yivo-tebli, ye □bu e mo yinyre-tebli.

-Yusu 'Klsv nu□o ni, -a ko Nyisva 'hven-, □a -mve, □a ko kibweenle

¹¹ -Te -a yi□e, -e mo, Kvkonyo -Yusu di puv ne -a mu -bati le, 'a -ti, -a yi□i 'ni pie. E no- nu□o, □a □tui 'v 'kl, □a yru □ne nyibli' le, -e mo, -ti -bu, -a hle, e mo -ti a -tee □no. Nyisva -mo -bi, e yi -a mu ni -tee, e ko, 'n pu□v □han-ti, -e mo, a yi□e ni, 'ki 'li 'aan □wlv ki, -e mo, 'mo -tee a -Yusu a -monanyo* □no.

¹² 'A 'ni 'puv 'li le, -a □tu -aan dionv a -pli a puvuv -wlv de. E 'yi 'mu le -ni. Kee, de -a ni, e no- mo, -a -hihve 'a mo□o kle, de- ko -ti 'a -we 'li ba pu -aan -pli, -e di□e nu, 'bu mo, nyibli 'bu yi -aan 'nyre ni di, a 'mu 'waa □won a □tuule yi. U nu- -mo -bi, -tebli -bu, nyibli yi 'ye, e no- ko ki v pu 'v 'waa dionv a -pli. U 'ni -ta□a 'li -tonyiblo a □wlv kle.

¹³ Nyibli -bi wen 'ni, -aan 'lu -hon 'v 'hru wlvn. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'li 'a mu 'yi, e □hen 'nyre, -a -ha 'li -aan dionv ni, □a -nyi -aan dionv Nyisva pepe. Kee, -aan 'lu 'yi 'v 'hru wlvn -hon. Ba ko 'a yiyie, -e mo, -a -nyi -aan dionv Nyisva ni pepe, -a 'mu 'a mu -hee -ni a -ti.

¹⁴ -Kvan -bu, -a ni, -a ni□e ni, -e nu□o, -Yusu nve ne -a mu ni diaki, 'a nvele a 'mu, 'e nee ne -a mu, 'ki 'li 'a 'klv a kvnivi 'kwli. -A yi□e ni, -e mo, e 'ku ni, 'ki 'v nyibli a pepe a -ta'. 'A -ti, e □hen 'nyre, -e mo, nyibli a pepe, v ko□o 'hven-, v 'ku ni, 'ki 'li Nyisva 'yi.

¹⁵ E 'ku ni 'ki 'v nyibli a pepe a -ta', -e di□e nu, nyibli -bu, -v 'tite pi -hvnhvn, v 'ni □ha 'ki -tebli -mu' nu de, 'waa □gbetu, v -hve, kee, v 'mu -tebli -mu' nu, -Yusu a □gbetu, e -hve, -e nu□o, 'ki 'v 'waa -ta', 'ki e 'kuv 'v, 'ti- Nyisva 'e -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo.

¹⁶ -Te -a yru -ti a -tee a 'mu le, -a 'ni 'ye□e 'ki nyibli, □wv yi, -te 'klo -bu a nyibli ni 'waa 'yie. 'E mo □han-ti, ti -hi la a ti 'yri, -te 'klo -bu ki a nyibli, v ni -Yusu 'Klsv a 'yie, ke- -a ni la 'a 'yie -we. Kee, -te ti ne -bu, -a 'ni -nu□o 'ki□i de.

¹⁷ Nyiblo 'bu ni 'v, e ko -Yusu 'Klsv 'hven- 'bu -mve, -e -bu e -he -tonyiblo yrayv. 'A nmlt 'ki -mu', e -we bu, nmlt yrayv 'e bi 'v.

¹⁸ Nyisva, e no- nu -tebli a pepe a 'mu. 'Ye □bu -a mo la 'a yraanyibli, 'ki e naa 'li -Yusu 'Klsv 'li, 'e nu□o, e ko -a mu 'hven-, □a -mve, □a ko kibweenle, 'e -nyi -a mu -kvan. -Kvan a 'mu, e no- mo, -ba mu nyibli -lee -ni, -e mo, e -hve bu nu□o, v ko□o 'hven-, bu -mve, bu ko kibweenle.

¹⁹ E □hen 'nyre, Nyisva ya -Yusu 'Klsv ni, -e nu□o, Nyisva a 'mu, e -hve□e ni, nyibli a pepe ko□o 'hven-, bu -mve. E 'ni -hre□e 'ki 'waa de 'kuku de, kee, e yi□i 'ni 'wuvla -ni, e ko, 'e lee ne -a mu, 'ki -ba mu nyibli -lee -ni, -e mo, e -hve□e ni, 'ki v ko Nyisva 'hven-, bu -mve, bu ko kibweenle.

²⁰ 'A -ti o, -a mo -Yusu a leleny □no, □a yi 'li 'a mu -mo -hlee -ni. E 'wv yi, Nyisva a □gbetu, 'ki e nee 'li -a mu 'li, 'e yi 'li 'a mu -mo -hlee -ni.

-A nyee ne 'a mu le, 'ki 'li -Yusu 'Klɩsɔ a 'nyre 'kwli, ba wen, a kɔ Nyɩsɔa 'hwen- ba -mwe, ba kɔ kibwɛenle.

²¹ -Yusu 'Klɩsɔ 'yi la de 'kuku ɔɔv -nu, kee -aan de 'kuku -mu', -a nu, e nɔ- Nyɩsɔa hle -Yusu 'Klɩsɔ, 'e nu ɔɔ, -Yusu 'Klɩsɔ 'e 'ku -aan de 'kuku a 'mu a -ti, -e di ɔɔe nu, 'bu mɔ, ɔɔba mɔ -Yusu 'Klɩsɔ a nyibli, Nyɩsɔa 'mu 'v -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnɔ ye'.

6

¹ 'A -ti ɔ, -a kɔ Nyɩsɔa 'hwen-, -a ni -kwan, ɔa nyee ne 'a mu le, ɔhaande -mu', Nyɩsɔa nu 'a mu -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, a 'ni 'nuo 'li ɔɔ 'klɩ 'li -wɛɛmli kle.

² 'E mɔ ɔhan-ti, 'v 'crɩ 'li ɔɔ Nyɩsɔacrɩen 'kwli, -e mɔ:

«Nyɩsɔa wen 'ni:

Ti -mu', -e kɔ 'yri 'n kɔ ɔɔv nuu 'v 'a mu ɔhaande -mɔ,

'ki 'li dadɔke 'kwli,

ɔɔv wa 'a mu,

-te e nyre 'v,

'n 'wɩn 'aan lenyaawin ni,

'ni dii ne 'a mu ki.»

Ke- Nyɩsɔa -pɔ. Ba 'ye ke, ti nyre 'ki 'v ni, 'ki Nyɩsɔa bu nu ke 'a mu ɔhaande -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, kɔ, bu wa ke 'a mu.

Pɔlv -hwe ɔe ni, bu tɔɔ ɔne nyibli, -e mɔ, e mɔ Nyɩsɔa a -kwannunyɔ ɔniɔ

³ -A 'ni -hwa ɔa li -ba nu de -bu, -e di nyibli yi ka, 'ki 'v Nyɩsɔa a 'hru wɔn, -e nu ɔɔ, -a 'ni -hwa ɔa li bu di -aan 'nyre, -kwan -bu, -a ni a -ta'.

⁴ Kee, 'ki 'v 'a -ne ɔdedede, -a ni ki, -a -twe ɔne nyibli ni, -e mɔ, -a mɔ Nyɩsɔa a -kwannunyibli ɔniɔ. Mɔ 'ye ɔɔv v yi -a mu ɔhwen ni ɔtui, 'ye ɔɔv 'kla-wliye'yiya -hi -a mu wɔn, -a kɔ ɔwɔ a 'lɩla dɩki.

⁵ E kɔ -nyrɔwɩ -bi, 'v yi -a mu bi, -nyrɔwɩ -bi 'kwli, 'v pi -a mu ɔjre, -nyrɔwɩ -bi 'kwli, nyibli 'v ɔglee 'li -a mu le, 'v pi ne -a mu yrv le, 'e kɔ -nyrɔwɩ -bi, -kwan 'e dɔa -aan 'lɩla, e kɔ -nyrɔwɩ -bi, ɔa 'ye ni kɔ ti, 'ki -ba ɔme, 'e kɔ -nyrɔwɩ -bi, ɔa 'ye ni di de.

⁶ -Aan nɩnabɩ 'sii 'v yi, ɔa yi -ti a -tee, ɔa kɔ ɔwɔ a 'lɩla, ɔa kɔ ɔwɔ 'yɔɔɔ, 'ki Nyɩsɔa a -Hihɩu* ni 'v -a mu ke', ɔa nwe ne -aan 'bio -tonyibli -tee,

⁷ ɔa yi nyibli -ti a -tee -lee -ni, Nyɩsɔa 'e yi -a mu 'klɩ -nyi. E nɔ- twe ɔne nyibli, -e mɔ, -a mɔ Nyɩsɔa a -kwannunyibli ɔniɔ. -Aan -tee a nɩnabɩ 'wɩ ɔta-wɔn-teblɩ yi. E nɔ- -a ni, ɔa -wen -aan yraanyibli yi, ɔa yi -aan dɩnɔ -ple.

⁸ Nyibli -bi ɔtui 'v -a mu ni, -v -bi 'v yi -aan -ti le -hee -ni. -U -bi pi -a mu 'nyre le, -v -bi 'v -he -a mu 'yri le. -U -bi deɛ ne -a mu hɩlekɔnyibli, -v kee nyibli, kee, -a hle -ti a -tee.

⁹ U wen 'ni, nyiblo ɔɔv 'yi -a mu -yi, kee, nyibli a pepe yi -a mu ni. 'A -ne ti, nyibli yi -hie ɔe 'lu -mɔ le, -e mɔ, -a 'yi 'li ɔɔ 'li -we ba -wɛɛn -ni, kee, -a ni 'kle, ɔa pi -hɩnhɩɔn -tee. U ɔtui -a mu ɔhwen, kee, -a 'ni 'ku ɔv li.

¹⁰ E mɔ ɔhan-ti, 'v pi -aan ɔwɩ ɔhlɔn, kee, ke- e ni 'mu, 'a -ne ti, ɔa ni dɔɔv. 'Ki 'li nyibli 'yi, -a 'yi de -kɔ, 'ki 'ne- 'klɔ -bu ki, kee, -a ni ɔe ni, nyibli -hɔɔhɩ, v kwe de, 'ki 'v Nyɩsɔa ye'. ɔNi 'ye ɔe, -wen, -a 'yi ɔdedede -kɔ, kee, seyɩ-seyɩ, -a mu kɔ -teblɩ a pepe.

¹¹ 'A mu Koletikuɛ, -ti -bu, -e ni 'li -aan ɔwɩ ki, -a lee ne 'a mɔ ɔ ni. -A 'yi 'a mu 'a ɔdedede 'yi ki -hliɩ -ni.

¹² -A mu -mɔ -bi, -a nwe ne 'a mu ni. Kee, 'a mu -mɔ -bi, a 'yi -a mu -nwe -ni.

13 'N yí hlee 'l'í 'a mu -mɔ, ɔwɪ yí 'na 'yonu. 'Wen 'nɪ o: Ba lee ne -a mu -tɪ -mu', -e nɪ 'l'í 'aan ɔwɪ kɪ, e kɔ, ba nuɛ ne -a mu, ɔwɪ yí, -te -a nu 'aan nuɛle.

A 'nɪ 'gbaa 'l'í kɪkahru

14 Nyibli -mu', -u 'yɪ -Yusu ɔwɪbɪ yɪ -kuo -nɪ, a kɔ ɔnu 'hɛn-, a 'nɪ 'pɛɛ 'l'í, -e diɔe nu, a 'nɪ ɔha 'waa 'lule-hihie ɔwien kuɛ. 'Bɪ dɛ -bu, -e 'sɪi 'u yɪ, e kɔ dɛ -bu, -e 'yɪ 'u yɪ 'sɪi -nɪ 'hɛn-, u 'yɪ 'l'ɪɪ 'l'í -wɛ, bu bibi 'yɪ lɛ. -Nyre kɔ halo 'hɛn-, u 'yɪ 'l'ɪɪ 'l'í -wɛ, bu bibi 'yɪ lɛ.

15 Yruyru, -Yusu 'Kɪsɔ kɔ Satan 'hɛn-, u 'yɪ 'l'ɪɪ 'l'í -wɛ, bu yuyru win' lɛ. Nyibli -mu', -u kuo -Yusu ɔwɪbɪ yɪ, kɔ 'waa dɛ -mu', -u 'yɪɪ ɔwɪbɪ yɪ -kuo -nɪ, u 'yɪ 'l'ɪɪ 'l'í -wɛ, bu kɔ ɔwɪbɪtɪ nɪ -do.

16 'Kɪ 'l'í Nyɪsɔa a 'kayu bu, -cɪ 'yɪ 'l'í nunu-kuan 'l'í -kɔ. -A mu -mɔ -bɪ, -a mɔ 'Kɔhienyɪsɔa a 'kayu ɔnu. Nyɪsɔa -mɔ -bɪ, e nɪ 'kɔ, 'kɪ 'l'í -a mu 'nyɪ, ɔwɪ yɪ, -te e nu la 'a hɪhla. Ke- e pɪ la:

«'Kɪ 'n di 'l'í ɔnu 'nyɪ nɪ,
u kɔ 'mu 'hɛn-, -a mu 'u -tɪtɛ nɪ -do -nɪ,
'mu 'waa Nyɪsɔa' pa,
u 'mu 'na dako' pa -wɛ,
u 'mu 'mu da.»

17 E nɔ- kɔ -tɪ, Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa 'e yɪ 'a nyibli -lee -nɪ:

«Ba -hɔn 'l'í nyibli -mu' 'nyɪ, -u 'yɪ 'mu -yɪ.
Nyibliɔu a 'mu, a kɔ ɔnu 'hɛn-,
a 'nɪ 'nɪ 'u -tɪtɛ nɪ -do.
A 'nɪ 'hɛɛn 'l'í -teblɪ -mu' lɛ, -e 'yɪ 'u yɪ 'sɪi -nɪ,
'kɪ 'u 'mu ye'.

E nɔ- diɔe nu, 'mu 'a mu kɪ wen.

18 'N di mɔ 'aan 'Ba,
a 'mu 'na 'yonu' pa.

'Mɔ 'Kɪkɪnɪnyɪsɔa, 'mɔ -pɪ win.»

7

1 'Na nɪnatumupu -na, -teblɪ a pɛpɛ a 'mu, Nyɪsɔa pu la 'l'ɪɪ nɪ, 'kɪ 'u -a mu -mɔ. 'A -tɪ, -a 'nɪ 'nuo 'kɪ yɪnyredɛ ɔɔbɪ dɛ, -e nɪɔe, 'kɪ -aan -plahɔ 'ye nɪ 'sɪi 'u yɪ, 'kɪ 'u Nyɪsɔa ye', kɔ, yɪnyre-teblɪ a pɛpɛ, -e nɪ 'l'í -aan ɔwɪ kɪ, -ba -ha 'l'ɪɪ 'l'í. -Aan nɪnabɔ bu 'sɪi 'u yɪ -tɛɛ, -ba ɔtuu 'u Nyɪsɔa 'u, ɔwɪ yɪ, -te Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa.

-Tɪ -bu, -kɔtɪ Pɔlv 'e nɪ dɔɔv

2 Ba nuɛ ne -a mu. -A 'yɪ -e ɔɔbɪ dɛ -huan -mɔ -nu. Mɔ, -a 'yɪ -e ɔɔbɪ 'hran. Mɔ, -a 'yɪ -e ɔɔbɪ -kaa -nɪ, -a 'yɪ -e ɔɔbɪ dɛ -jɪ' -ha.

3 A 'nɪ 'yee 'l'ɪɪ, -te 'n nɪ 'pɔpɛ lɛ a -tɪ, -e mɔ, 'n yɪ di 'aan 'nyre. 'Bɪ 'n hla wenɔe nɪ dɛ, -e mɔ, -a nuɛ ne 'a mu nɪ diaktɪ. E 'yɪ ɔdedede -kɔ, -bu nu ɔɔ, -ba 'kee ne 'aan nuɛle. 'Ye ɔbɪ -a 'ku, mɔ 'ye ɔbɪ -a yɪ -hɔnhɔn nɪ pɪ, -a -muɛ nɪ.

4 'N yɪɔe nɪ, -e mɔ, a kuo -Yusu ɔwɪbɪ yɪ -tɛɛ. E nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ pɪ 'aan -pɪ -tɛɛ. 'Ye ɔbɪ 'mɔ ɔye ɔhɛn diaktɪ, 'na ɔwɪbɪ 'nɪ -bɪɔe ɔhɔn. Kee, 'n nɪ dɔɔv, kɔ, 'n kɔ pɔɔ a bleɛle.

5 'N hla wenɔe nɪ, -e mɔ, -a 'ye ɔhɛn. Mɔ, -te -a nyre 'ne-Masɔɔnɪbɔgbɔ 'kwɪ, -a 'yɛɛ 'hru nɪ 'ye, 'kɪ -ba -ha 'l'í -hɔnhɔn lɛ. 'Kla-wɪye'yɪya a gbɛgbɛ, nu- ɔglaa mɔ 'l'í -a mu lɛ, nyibli 'u -wen mɔ -a mu yɪ, 'tɪ- ɔa neɛ mɔ ɔwɪ lɛ diaktɪ, kɔ, ɔa yɪ mɔ huannɔ pɛ.

6 Kεε, -tonyiblo a Ɔwlv 'bu bi Ɔhlɔn, -ε -bɪ Nyɪsva, nɔ- Ɔtuɪ 'lɪ Ɔtu Ɔwlv 'kwli bu de. Nyiblo -bu, -ε mɔ Titɪ, ε nɔ- kɔ didie 'kwli Nyɪsva naa 'lɪ, 'ε Ɔtu 'lɪ -a mɔ Ɔwlv 'kwli bu.

7 Ɛ 'yɪ dɛ nɪ -do a 'mɔ 'pa-, 'Kɪ ε naa 'lɪ Titɪ a pɔpɔwin 'kwli, 'ε Ɔtu 'lɪ -a mɔ Ɔwlv 'kwli bu, -ε nu Ɔo, Titɪ a 'mɔ, ε lee nɛ -a mɔ nɪ, -ε mɔ, a -nyɪ Ɔe 'klɪ, 'ε lee nɛ -a mɔ, -ε mɔ, a -hɔɛ 'na 'yiye dɪakɪ, kɔ, 'aan Ɔwlv bi Ɔhlɔn, 'kɪ 'v yɪnyre-tebli -mɔ', a -nu a -ta', kɔ, 'a -hɔɛ Ɔe, ba bi 'mɔ kɪ, -ba -wɔn 'na yraanyibli yɪ. -Tɛ 'n 'wɪn -tɪ a 'mɔ, -ε -bɪ 'na dɔdɔ bii kɪ.

8 'N yɪ Ɔe nɪ, -ε mɔ, 'crɪɛn -mɔ', 'n ya la 'a mɔ yɪ, ε pɔ 'aan Ɔwlv Ɔhlɔn. Kεε, 'ye Ɔbu ε pɔ 'aan Ɔwlv Ɔhlɔn, 'nɪ 'ye Ɔe lɪ Ɔtu, -ε mɔ, ε 'yɪ la 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ Ɔbu ya la 'a mɔ Ɔo yɪ. 'N -wɛ 'lɪ Ɔbu 'ye la Ɔa nɪ, -ε mɔ, ε 'yɪ la 'v -nɔɔ -nɪ, 'kɪ Ɔbu ya la 'a mɔ Ɔo yɪ, -ε nu Ɔo, 'n yɪ Ɔe nɪ, -ε mɔ, 'na 'crɪɛn a 'mɔ, ε pɔ la 'aan Ɔwlv Ɔhlɔn, 'kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwli.

9 Kεε, -tɛ tɪ nɛ -bu, 'n nɪ dɔdɔ, 'kɪ 'v 'crɪɛn a 'mɔ, 'n ya la 'a mɔ yɪ a -ta'. Ɛ 'yɪ Ɔbu pɔ 'aan Ɔwlv Ɔhlɔn a -tɪ 'pa-, ε 'nɪ -nu Ɔo 'mɔ dɔdɔ. Kεε, dɛ- kɔ -tɪ 'nɪ nɪ dɔdɔ, ε nɔ- mɔ 'aan nunuklɔ -hɔan -mɔ', nɔ- -bu pɔ 'aan Ɔwlv Ɔhlɔn, 'ε nu Ɔo, 'a hie 'v 'aan nunuklɔ -hɔan a 'mɔ bu. Nyɪsva, nɔ- -hɔa la Ɔa, 'kɪ 'aan Ɔwlv bi la Ɔhlɔn, -ε dɪ Ɔe nu, a 'mɔ la 'v 'aan nunuklɔ -hɔan bu hie. -Tɛ Ɛ nɪ 'mɔ lɛ, -aan 'crɪɛn 'yɪ 'a mɔ dɛ -hɔan -mɔ -nu.

10 'Bɔ mɔ, -tonyiblo a Ɔwlv 'bu bi Ɔhlɔn, 'a dɔnɔv a nunuklɔ a -tɪ, -tɛ Nyɪsva -hɔɛ Ɔe, -ε -bɪ Ɔwlv a Ɔhlɔnbibiɛ a 'mɔ, ε kɔ bu -hɛɛ Ɔnɛ, bu hie 'v a nunuklɔ -hɔan bu. Kε- Nyɪsva nɪ nyiblo a wɔwa, 'kɪ 'v dɛ 'kuku a -ta'. ƆWlv a Ɔhlɔnbibiɛ a 'mɔ, ε 'nɪ -nu Ɔo lɪ nyibli huannɔ. Kεε, nyiblo a Ɔwlv 'bu bi Ɔhlɔn, Ɔwɪ yɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsva -yɪ, Ɔwlv a Ɔhlɔnbibiɛdɔ a 'mɔ, ε nɔ- nɪ Ɔe, nyiblo 'ε 'kɔ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'.

11 'Ɛ mɔ Ɔhan-tɪ, Ɔwlv a Ɔhlɔnbibiɛ a 'mɔ, 'kɪ ε -hɔɛn 'lɪ Nyɪsva -mɔ. Ba 'ye Ɔe -wɛ, -tɛ a -nu, 'a kɔ 'kɪ -tɛɛ a 'lulɛ-hihie. A tɔɛ Ɔnɛ nyibli nɪ, -ε mɔ, a 'yɪ dɛ 'kuku -nɔɛ -nɪ. 'Aan dɛ 'kuku a 'mɔ a -tɪ, 'a pɪ nɛ 'aan dɔnɔv yɔv lɛ, 'a yɪ huannɔ pie, 'kɪ dɛ -hɔan Ɔdɔ bu nu 'a mɔ a -tɪ, kɔ, 'a Ɔmɔɛ 'na 'yiye lɛ dɪakɪ, kɔ, dɛ -mɔ', Nyɪsva -hɔɛ, ε nɔ- a -hɔɛ ba nu, kɔ, nyiblo -mɔ', -ε nu dɛ -hɔan, a -hɔɛ ba pɔv Ɔnɛ -bati lɛ. 'Kɪ 'v 'a -nɛ Ɔdedede -mɔ, a tɔɔ Ɔnɛ nyibli nɪ, -ε mɔ, 'aan dabɔv 'yɪ 'kɪ 'lɪ dɛ 'kuku a 'mɔ 'nyɪ -nɪ de.

12 'A -tɪ, 'crɪɛn -bu, 'n 'crɪ la 'a mɔ -mɔ, a 'nɪ 'yee 'lɪ Ɔtu, -ε mɔ, 'n 'crɪ la Ɔa nɪ, 'kɪ 'v nyiblo -mɔ', -ε nu dɛ 'kuku -mɔ' a -ta'. 'N 'yɪ la Ɔa 'crɪ -wɛ, 'kɪ 'v nyiblo -mɔ', v nu la dɛ -hɔan a 'mɔ -mɔ a -ta'. Kεε, 'n 'crɪ la Ɔa nɪ, -ε dɪ Ɔe nu, a 'mɔ Ɔv yɪ -tɛɛ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye', -ε mɔ, a kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a pɛ nɪ.

13 Dɛ a 'mɔ, ε -nyɪ -a mɔ 'klɪ dɪakɪ. Ɛ 'yɪ dɛ nɪ -do a 'mɔ 'pa-, ε 'yɪ -a mɔ 'klɪ -nyɪ. -A nɪ dɔdɔ -wɛ, -ε nu Ɔo, Titɪ nu dɔdɔ, -ε nu Ɔo, 'aan pɛpɛ, a -nyɪ Ɔe 'klɪ dɪakɪ.

14 -Tɛ 'n yɪ la Ɔa lɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'n pɔ la 'aan -pli. 'N 'ye 'kɪ Ɔtu nɪ, -ε mɔ, 'n 'yɪ 'aan -pli -pɔ dadɔ. -Tɪ a pɛpɛ -bu, -a yɪ la 'a mɔ -lee -nɪ, ε mɔ -tɪ a -tɛɛ Ɔnɔɔ. 'Aan -pli -mɔ', -a pɔ la, 'kɪ 'v Titɪ yɪ, ε mɔ -tɪ a -tɛɛ Ɔnɔɔ -wɛ.

15 -Tɛ Ɛ dɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, a 'ble la Ɔa kɔv -tɛɛ, 'a yɪ la Ɔa pie, 'kɪ 'lɪ 'a 'v Ɔtuule 'kwli. 'Bɔ yɪ dɛ a 'mɔ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, -ε -bɪ 'aan nɔɛɛ yɪ bii kɛ, 'kɪ 'lɪ 'a Ɔwlv kɪ.

16 'N nɪ dɔdɔ, -kɔtɪ 'n yɪ Ɔe nɪ, -ε mɔ, 'n -wɛ 'lɪ Ɔbu kuo nɛ 'a mɔ Ɔwlv yɪ nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ Ɔdedede a -ta'.

8

Ɔ yɪ 'kukue 'wli lɛ, -ε dɪ Ɔe nu, -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli, -v yɪ Ɔhɔɛn ye, v 'mɔ Ɔnɔv -hɛɛ -nɪ

¹ 'Na 'diaynu -na, -a -hve[ε]e ni, 'ki ba yi de -mu', -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Masidvanti blogba 'kwli, v -nu. De a 'mu, ε tve ne -a mu ni, -ε mō, Nyisva nu [nu] haande -mō.

² U yi 'ye la [h]uven diaki, keε, 'waa dōv bii la ki. ε mō [han-ti, 'v yi la [h]uven 'ye diaki, keε, dōv a -ti, 'v -ha la 'wli -hūhū, 'ki 'v Nyisva a -kvan a -ta'.

³ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, v -ha la 'wli -hūhū, [w]i yi, -te 'waa dabu hree la 'v. 'Wli a 'mu, v -ha, ε -hi [nu] wlōn. Nyiblo [d]v 'yi [nu] -lee -ni, 'ki bu nu de a 'mu, 'v -di,

⁴ 'v nyaa ne -a mu le diaki, 'ki -ba -nyi [nu] 'hru, bu pu 'v 'waa -ne dabu, -ε di[ε]e nu, 'waa 'mumu, v 'mu Nyisva a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblogba 'kwli -heε -ni -we.

⁵ De a 'mu, v -nu, ε -hi -aan 'lule-hihie wlōn. Yi-hede, v -nu, nō- mō, v -ha 'waa dōv ni, 'v -nyi 'waa dōv Kōkōnyo -Yusu, 'ti- 'v -wen, 'ki bu nu de -mu', -a yi la [nu] -lee -ni, [w]i yi, -te Nyisva ni 'a -hūhū.

⁶ 'A mu -mō -bi, nyiblo -bu, -ε mō Titi, ε [tu] mō 'aan 'wli a le'kukuele -wlu, 'ki 'li 'a mu -mō. ε nō- kō -ti, [a] lee la[ε], 'ki bu di 'li 'a mu -mō de, -ε di[ε]e nu, [haan-kvan -mu], ε [tu] la -wlu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ε 'mu[ε] 'lu -yra.

⁷ 'A mu -mō nyibli -mu', -v kō de, 'ki 'v Nyisva ye', 'ε -hi 'v nyibli -bi 'v, -ε nu[ε], a kuo -Yusu 'Kisu [w]v yi -teε, 'a pi nyibli -Yusu a [haantitie, Nyisva 'ε nu[ε], 'a yi -ti a -teε, 'a -ha 'aan dōv pepe, 'ki 'v Nyisva a -kvan a -ta', 'a nve ne -a mu diaki. -Te ε ni 'mu le, 'a -ti, ba nu [haan-kvan -mu], 'ki 'li 'aan [w]li a pepe ki, bu -hi 'v nyibli -bi 'v.

⁸ -Ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ε 'yi 'nyre [h]en, -ε mō, 'n ni 'v 'a mu ke', 'ki ba -ha 'wli. Keε, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, -Yusu a nyibli -bi -mu', v yi [h]ennyibli 'ni -heε -ni. 'N hle[ε]e ni, -ε di[ε]e nu, 'mu[ε] 'ye, 'bu mō, 'ba nu ne 'aan 'bio -tonyibli -mu', [h]uven ni.

⁹ 'A yi[ε]e ni, -ε mō, -aan Kōkōnyo -Yusu 'Kisu nu -a mu [haande 'yi [h]lōn le. ε nō- mō -bi, ε kō la -ti a 'yi'buale, 'ki 'li Nyisva -mō. Keε, ε hie la 'v 'a -ti a 'yi'buale a 'mu bu, 'ε -he la [h]uvennyo, -ε di[ε]e nu, ε 'mu 'a mu -heε -ni. ε nu de a 'mu ni, -ε di[ε]e nu, 'ki 'li 'a [h]uvennyo-hede a 'mu 'kwli, a 'mu nyibli -mu' -he, -v mō dekonv, 'ki 'v Nyisva ye'.

¹⁰ -Ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ε 'yi [ε] bu na 'a mu ke', keε, de 'n yi 'lu -mō le -hie, 'ki 'v 'wli a 'mu a de ki, ε nō- 'n mi 'a mu lee mō. 'Yru, -a -hōn la ki, 'a mu -mō la yi-henyibli, -v -hve -bu 'kukue la 'wliye le, 'ki 'v [h]uvennyibli a -ta'. ε mō [han-ti] [ni], 'a mu -mō yi-henyibli, -v [tu] de a 'mu -wlu. -Te ti ne -bu, ε nu -teε, 'ki ba -yra -kvan a 'mu 'lu.

¹¹ 'Kli ni -do -mu', a kō la, ti -mu' -kō 'yri a [tu] la 'wli a 'mu, 'a le'kukuele -wlu, ε ni -do a 'mu, nō- ba 'tε ba kō, a 'mu -kvan a 'mu 'lu -yra. De -mu', a -kō, ε nō- ba -ha.

¹² 'Bu mō, de -mu', a -kō, 'ba yi[ε] Nyisva ni -nyi, 'ki 'li [w]v a 'vbu'wvle 'kwli, Nyisva di wen[ε] ki. Keε, 'ba 'yi de -kō, Nyisva 'ni -hva[ε] a li 'a mu [dedede].

¹³ 'Aan [w]li 'ni 'yee 'li[ε], -ε mō, 'a mu -yi [h]uven 'ye, 'ki 'v nyibli -bi a -ta', -ε di[ε]e nu, nyibli a 'mu, v 'mu plo a bleele kō. 'Ubn-, 'n -hve[ε]e ni, 'ki nyibli a pepe bu wvwnvwn' ble.

¹⁴ Ti -bu 'yri, a kō didi-tēbli -hūhū. 'A -ti, ε nu -teε, 'ki ba -nyi nyibli -mu', -v 'yi diide -kō. -Nyrōwō -bi 'kwli, 'bu mō, 'ba 'yi de -kō, 'waa 'mumu, 'bu kō de, v 'mu 'a mu -heε -ni -we. ε nō- di[ε]e nu, a 'mu ble -wvwnvwn -ni.

¹⁵ ε nō- v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, -ε mō:

«Nyibli mu ni, 'v 'ti diide le,
nyibli -mu', -v yi 'a -hūhū le 'ti,
'v di de, 'v [m]la,
'a [dedede] 'ε 'yi bu -hie,

κῶ, nyibli -mu' -v 'yι δε -huohuι λε 'ti,
'u di δε -we, 'u □mla.»

-Ba yi 'wli a □tw a pole

16 Nyiblo -bu, -ε μῶ Titι, ε -ha 'a dtonu ni, -ε di□e nu, ε 'mu 'a mu -heε ni, □wι yι, -te -aan 'mumu, -a -huε -ba nu 'aan -heεle. Nyisua, no- pu 'li□ι δε a 'mu □wlv ki. De a 'mu a -ti, -a yι -nyi Nyisua 'wio.

17 Titι a 'mumu, δε -bu, -a -hua□a, -ε μῶ, bu mu 'li 'a mu -mῶ, ε wen□e ki. Kee, ε 'yι -ba -hua□a a -ti ni -do 'pa-. 'A 'mumu a 'mu, ε -yra 'li□ι 'a □wlv ki ni, 'ki bu mu 'li 'a mu -mῶ, -ε nu□o, ε -huε□e ni diaki, 'ki bu -heε ne 'a mu.

18 -A □tui□e nyiblo -mῶ. Nyiblo a 'mu, -Yusu a nyibli a pepe pi□ι 'nyre le, -koti ε yi -Yusu a □haantitie nyibli a pole.

19 Ε 'yι δε ni -do a 'mu a -ti 'pa-, -a 'ni -lee□e 'li□ι 'a mu -mῶ. 'Cue a nyibli -ha□a ni, -ε di□e nu, ε kῶ -a mu 'huen-, -a 'mu 'dagbi' le mu, ε 'mu -a mu -heε ni, -a 'mu 'wli le 'kukue -ni. □Haan-kuan a 'mu, ε yι -nyi -aan Kukonyo -ti a 'yi'buva, kῶ, 'ε tue □ne nyibli, -ε μῶ, -a -huε -ba -heε □nu.

20 'Wli a 'mu, -a di le 'kukue -ni, ε di 'ni -hu. 'A -ti, -a di □tu□o 'yie -teε, -ε di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha -aan 'nyre di, -ε μῶ, -a 'yι 'a □tw -kῶ.

21 -A -huε -ba nu δε -mu', -ε no yι, 'ki 'u Nyisua ye', kῶ, 'ki 'u nyibli ye' -we.

22 Nyibli ni 'huen a 'mu, -a pi □nu nyiblo -bi ki. Nyiblo a 'mu, -a nu 'a 'yi□teεwι -huohuι, □a yι□ι 'ye, -ε μῶ, ε -he 'a dtonu ni, 'ki 'u Nyisua a -kuan a -ta'. -Te ti ne -bu, ε -ha 'a dtonu ni de, -koti ε 'win yino-ti, 'ki 'u 'a mu ki.

23 Titι -mῶ -bi, ε μῶ 'na -kuannunyo □niῶ. Ε kῶ 'mu 'huen-, -a mu ni -kuan, 'ki 'u 'a mu -mῶ. Ε kῶ nyibli ni 'huen a 'mu 'huen-, v nu- di 'li di. 'Cue a nyibli, nu- ha □nu, 'ki bu di 'li 'a mu -mῶ. Nyibli 'bu yι 'waa □haan-kuan ni 'ye, -ε -bi v yι -nyi -Yusu 'Klitsu -ti a 'yi'buale.

24 Ba twῶ □ne nyibli a 'mu, -ε μῶ, a nuε □nu ni, 'cue a gblegble a nyibli -mu', -v -ha □nu, v 'mu□v yi, -ε μῶ, □haan-ti -mu', -a -hla, 'ki 'u 'a mu ki, ε μῶ -ti a -teε □niῶ.

9

Polv hle le'kukuwli a -ti de

1 'N 'yι yι -bleε -ni, □bu 'cruι ne 'a mu -mῶ, 'ki 'u 'wli -mu', -a di -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli yι gba a -ta',

2 -ε nu□o, 'n yi□e ni, -ε μῶ, 'aan 'mumu, a -huε□e ni, ba -heε □nu. 'N pi 'aan -pli, 'bu mῶ, nyibli -mu', -v ni 'li Masduanblugba 'kwli, 'ni yι 'li □nu -mῶ ni -hlee -ni. Ke- 'n pi: «'Yru, -a -hon -mῶ ki, Nyisua a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidto 'kwli, 'ki 'li Akaiblugba 'kwli, v -yra la□a ni, 'ki bu -heε la Nyisua a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli.» 'Bu mῶ, 'ni yι 'puple le ni ni, -ε -bi nyibli -huohuι, 'ki 'li □nu 'nyi, v -huε□e ni -we, 'ki bu -heε □nu.

3 Ε no- nu□o, 'mu nyibli ni ta a 'mu bu te, v 'mu 'li 'a mu -mῶ di, 'a -ti, ti bu ni ke', ba 'kukue 'wli a 'mu le, -koti 'n lee nyibli -bi ni, -ε μῶ, a di□e 'ni nu. 'Bu mῶ, 'ba nu□o, □ba nyre -huan 'li 'a mu -mῶ, 'aan -pli -bu, 'n -pu, ε 'yι 'li□ι -we, no mῶ hi.

4 'Bu mῶ, bu ε 'yι pa, ti -mu', -ε kῶ 'yri 'n kῶ Masduanblugba a nyibli 'huen-, -a di 'li 'a mu -mῶ di, 'ba 'yι 'wli a 'mu le 'kukue -ni, -ε -bi -twι di 'mu 'ni nu, 'ki 'u □nu ye', -koti -a lee □nu ni, -ε μῶ, a di -we -mῶ, 'ti- -a 'mu 'li nyre. 'N yi□e ni, -ε μῶ, 'ba 'yι -mῶ -we, -twι di 'a mu 'ni nu -we, 'ki 'u □nu ye'.

5 -Te 'n -hie 'lu le, -ε -bi 'n 'ye□e ni, -ε μῶ, ε nu -teε, 'ki □bu te nyibli ni ta a 'mu bu, bu 'nyεε 'hru, bu di 'li 'a mu -mῶ, 'ti- 'mu □nu □wien kῶε. 'N

-hve□e nu, 'wli -mu', a pu le, a di -ha, ba 'kukue□e le. E no- di□e nu, 'bu mo, 'ni nyre 'li 'a mu -mo, -e -bi a -we 'a le'kukuele -mo. E no- di□e nyibli -tzo -ni, -e mo, a -ha 'u□u □wlu ki, e ko, nyiblo □du 'yi 'u 'a mu ke' -ni, 'a 'yi□i -ha, 'ki 'li 'jeke 'kwli.

Nyisva yi -nyi -a mu kuko-tebli, -e di□e nu, -a 'mu 'u -ha -we, -a 'mu -aan 'bio -tonyibli -nyi

6 -A 'blikue wen 'ni: «-Te -ci yi 'mu ni, ke- 'a 'kwli a -kubu yi 'mu ni -we.»

7 'N -hve □bu lee ne 'a mu -ti, 'ki 'u 'wli -mu', a di -ha a de ki: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', 'a □wlu pu le, bu -ha, e no- bu -ha. 'Bu yi□i ni -he, e 'ni 'haa 'li□i, 'ki 'li □wlu a lenaale 'kwli, e ko, nyiblo □du 'ni 'naa 'li□i ke', 'ki bu -ha□a. Kee, bu -ha□a, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wowe 'kwli, -e nu□o, nyiblo -mu', -e -he de, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wowe 'kwli, no- Nyisva nu -ni.

8 Nyisva ko 'kli, 'ki bu -nyi 'a mu -tebli -huohu, -e di 'u -tebli -mu', a -hve 'u -hi. -E -bi a di ko -tebli -huohu, a 'mu□u □haan-kuan a gblegble 'yri -nuu -ni,

9 □wlu yi, -te u nu la 'a 'ci□u, 'ki 'li Nyisvacien 'kwli, -e mo:

«□Haannyiblo ni □huennyibli □haande -mo, 'e yi □nu -tebli le -nyi.

E 'te 'cibi 'u □haande a nunuo.»

10 Nyisva, no- yi nyibli 'dudo-tebli ko dii-tebli, u yi di 'huen- -nyi. E di -nyi 'a mu kuko-tebli -huohu -we, 'ti -e 'mu□u nu, kuko-tebli a 'mu, e 'mu wlo, -e di□e nu, a 'mu □haan-tebli -huohu nyibli 'yi □hlon le nu.

11 E di nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlon le, -e di□e nu, a 'mu 'a -huohu nyibli le -nyi. 'Bu mo, 'ba yi□i ni ni, ko, 'ba yi 'aan 'wli nyibli -mu', □huen ni yi ni gbe, -e -bi nyibli -huohu di -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'u de -mu', a yi □nu -nyi a -ta'.

12 'Wli -mu', a di -ha, e 'yi ba -hee Nyisva a nyibli, -u ni 'li Sudeblugba 'kwli ni -do a -ti 'pa-, kee, de a ni, 'a -ti, nyibli -huohu di -nyi Nyisva 'wio.

13 □Haan-kuan -mu', a di nu, no- di□e nyibli -tzo -ni, -e mo, a mo □haannyibli □nu. -Te a -nu, 'a 'ble -Yusu 'Klusu a □haantite -mu' kwa, 'a □tui 'u□u 'u, nyibli -huohu di de a 'mu 'ni 'ye, u 'mu Nyisva 'nyre le pu. U ko bu pu□u 'nyre le -we, -te a ni, 'a ni □nu □haande -mo, 'a yi □nu -tebli le -nyi, 'ki 'li □wlu a yunuo 'kwli, ko, 'a yi nyibli a pepe -hee -ni.

14 De -mu', a di □nu -nyi, e di □nu 'ni -tzo -ni, -e mo, Nyisva nu 'a mu □haande -mo diaki, 'ki 'li daduke 'kwli. □Haande a 'mu, e no- yi 'a mu -hee -ni, 'ki ba nu □haan-kuan a 'mu. Nyibli 'bu yi de a 'mu ni 'ye, u ko bu nue ne 'a mu diaki, ko, u 'mu Nyisva da, 'ki 'u 'a mu -mo.

15 -Ba -nyi Nyisva 'wio, -e nu□o, e -nyi -a mu 'a 'Yu, 'ki 'li daduke 'kwli. De a 'mu, e -nu, e -hi -a mu wlon.

10

Nyisva -nyi Polu 'kli, -e nu□o, e mo -Yusu 'Klusu a -monanyo □nu*

1 'Mo Polu, □bu na 'ki 'na -ti -mo le, -e ni 'mu □wlu yi. 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli wen 'ni, 'n ko 'a mu 'huen-, □ba ni 'u -tite ni -do, 'n yi pie 'aan huannu, kee, 'ni -hon 'ki 'u 'a mu 'hu, -e -bi 'n 'kee huannu a pipie ni, 'ni klaa ne 'a mu 'yi, 'bu mo, 'ni yi 'a mu -mo ni 'cru -ni. -Te -Yusu 'Klusu a □wlu 'yopo -ni, ko, e no yi, 'ki 'li □wlu ni -do a 'mu 'kwli,

2 'n nyee ne 'a mu le, ba 'cici 'aan 'lule-hihie, -e di□e nu, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, a 'ni □ha□a nu, 'ni □ha 'a mu 'yi kla. E ko nyibli -bi, 'u ni 'li 'a mu 'nyi, 'u ni hi, 'u pu le, 'mo ni -kuan, -wen 'klo ki a nyibli. 'Bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, nyibli□u a 'mu, 'kli -mu', Nyisva -nyi 'mu, e no- 'n di nu, 'mu 'li 'waa 'yi bu kwa.

3 Ɛ mo ɔhan-ti, -a ni 'ne- 'klo -bu ki. Kee, -wɔnwɔn, -a yi -wɔn, ɛ 'yi 'klo -bu ki a nyibli a -wɔnwɔn yi 'wi.

4 Ta-wɔn-tebli, -a ni, ɔa yi -wɔn, ɛ 'yi 'klo -bu ki a ta-wɔn-tebli 'pa-. 'Ki -aan ta-wɔn-tebli -hwen 'li Nyisva -mo, 'ti- 'ɛ ni 'klɪ ki, 'ɛ -we 'li bu nyre Nyisva a yraanyibli a bonɔle yi, bu -ha 'u 'waa 'mumu 'hru wɔn. Ɛ nɔ- -a ni, ɔa ke hɛkɔnyibli, -v pi gble a wuntɔ yi,

5 'ti- nyibli a pepe -mu', -v 'yɛ 'li 'waa dɔnɔv, ɛ nɔ- -a ni, ɔa 'wɔwle 'waa 'lule-hihie -mu', -ɛ ke nyibli yi, 'ki bu yi Nyisva, ɔa pi win, -a 'mu nyibli a 'lule-hihie 'ciɪ -ni, -ɛ diɔe nu, v 'mu 'u -Yusu 'Kɪsɔ 'u ɔtuu -ni.

6 'Bu mo, 'ba tɔɔ ne -a mu, -ɛ mo, a ɔtui 'u -a mu ni, ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mo, -a -we -mo, 'ki nyibli a pepe -bi -mu', -v ni 'li 'a mu 'nyi, -v 'yɛ ni ɔtuu 'u -a mu 'u, -ba puɔ ɔnu -bati le.

7 'A 'ni -yruɔ -ti a 'ma le -tɛɛ. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -ɛ mo, ɛ mo -Yusu 'Kɪsɔ a nyiblo ɔnɔ, bu kɔ 'a yiyie, -ɛ mo, 'na 'mumu, 'mo -Yusu a nyiblo ɔnɔ -we.

8 ɔHian -mo de, Kɔkɔnyɔ -Yusu -nyi 'mu 'klɪ. Ɛ -nyi 'moɔɔ ni, -ɛ diɔe nu, 'mu 'a mu -hɛɛ -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisva a 'hru wɔn. Ɛ 'yi 'aan bu-we-ti 'pa-, ɛ 'yi 'moɔɔ -nyi. -Bakle, 'klɪ 'a 'mu, ɛ -nyi 'mu, 'n pu 'a -pli dɪaktɪ. Kee, de a 'mu a -ti, -tvi 'ni -nuɔ 'mu.

9 Kee, 'ni -hvaɔa lɪɪ, ba -hieɔe 'lu -mo le, -ɛ mo, 'bu mo, 'ni yi 'a mu -mo ni 'cru -ni, 'mu 'li 'a mu huannu 'kwli le pu a -ti ɔnɔ.

10 Ke- nyibli -bi pi, v wen: «'Bu mo, Pɔlv 'bu yi -a mu -mo ni 'cru -ni, -tebli -mu', -ɛ kla 'mu, ɛ nɔ- ɛ yi -a mu -lee -ni -ba nu, kɔ, 'ɛ yi -a mu -mo 'ple. Kee, 'bu mo, 'a 'mumu, 'bu ni 'ne- -a mu 'nyi, -ɛ -bi ɛ yi pie huannu, 'ɛ ni nyat, 'a pupɔwin 'yi 'klɪ -kɔ.»

11 Nyibli -mu', -v ni 'pupɔle le, bu kɔ 'a yiyie, -ɛ mo, -ti -bu -a 'cru 'li -aan 'cruɔ 'kwli, -a ye 'a mu yre, ɔba di 'li 'a mu -mo, ɛ nɔ- -a di nu.

12 Nyibliɔv 'a mu, v deɛ 'waa dɔnɔv nyibli gbagbi. -A mu -mo -bi, -a 'yi 'liɪ 'li -we, -ba hlaɔa, -ɛ mo, -a kɔ ɔnu 'hwen-, -a ween ni, mo, -a 'yi 'liɪ 'li -we, -ba pu 'li ɔnu -aan dɔnɔv yi. 'Waa dɔnɔv v tɛ 'li -mo le, 'u hɛɛɔe, -ɛ mo, v mo nyibli gbagbi ɔnɔ, 'ti- 'u pi 'waa dɔnɔv 'waa dɔnɔv yi. Nyibli a 'mu, v 'yi 'lule-hihie -kɔ.

13 -A mu -mo -bi, -kvan -bu, Nyisva -nyi -a mu, ɛ ni -do, nɔ- kɔ -pli -a pi. -A 'yi 'liɪ 'li -we, -ba pu ɔdedede a -pli de. -Kvan a 'mu, Nyisva -nyi -a mu, 'a bu -bi, ɛ nɔ- mo -ba di 'li 'a mu -mo -we.

14 'A -ti, -tɛ -a di la 'li 'a mu -mo, 'ki -a 'mu -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitie -mu' pu, -paun -mu', Nyisva tɔɔ ne -a mu, -a 'yiɪ le -hi.

15 'A -ti, -kvan -mu', nyibli -bi ni, -a 'ni -nuɔ lɪɪ, -a 'ni -puɔv li -aan dɔnɔv a -pli, 'ki 'u -kvan a 'mu a -ta'. -Kvan -mu', v ni, ɛ 'yi 'li de -mu', Nyisva pu le -ba nu 'kwli -ni. Kee, -a yiɔe ni, kɔ, ɔa yiɪ -ple, -ɛ mo, 'aan ɔwlv a yikuole, 'klɪ 'u -Yusu 'Kɪsɔ -mo', ɛ di bii kle, -ɛ diɔe nu, -aan -kvan -mu', -a ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ɛ 'mu kle -bii -ni. Kee, -a 'yi 'liɪ 'li -we, de -mu', Nyisva pu le -ba nu, -ba -hiɔe le.

16 'Bu mo, 'bu -hi, -a di kɔ 'hru, 'ki -ba -hi Koletidɔ le, -ba mu 'li 'blugbi -bi 'kwli, -v kɔ 'kwli v 'yɛ 'li -Yusu 'Kɪsɔ a -ti ni 'wɔn -ni, -a 'mu 'li 'a ɔhaantitie -mu' 'li -puv -ni. -A 'ni -hvaɔa li -ba pu -aan dɔnɔv a -pli, ɔwi yi, -tɛ nyibli -bi ni 'a nunuo, 'ki 'u -kvan -mu', -v -bi ni a -ta'.

17 Kee, v 'cru laɔa ni, 'ki 'li Nyisvacruɛn 'kwli, -ɛ mo: «Nyiblo -mu', -ɛ -hɛɛ -bu pu ɔdedede a -pli, de -mu', Kɔkɔnyɔ Nyisva nuɔ -mo, ɛ ni -do, nɔ- kɔ -pli bu pu.»

18 'Ɛ mo ɔhan-ti, nyibli -mu', -v pi 'waa dɔnɔv 'nyre le, nyibliɔv 'a mu, Nyisva 'ni -wenɔe li ɔnu ki, keɛ, nyibli -mu', 'a ɔgbetu, ɛ pi 'nyre le, nu- ɛ yi ki wen.

11

Nyibli -mɔ', -v 'yɪ ɔhaan-mɔnanyɔ 'pa-*

¹ 'N di hlee 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɔwɪ yɪ, nyiblo -bɔ, -ɛ kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, ba wɛn, ɔbɔ nu 'pɔplɛ lɛ.

² 'Kla 'yɛɛ 'mɔ -wliye, 'aan -tɪ, -ɛ nu ɔ, nyibli nɪ 'v, 'v kɛɛ nɛ 'a mɔ. 'Kɪ 'kla-wliye'yɪa a 'mɔ, ɛ -hɛn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ. ɔbɔ pɔɔv 'yɪ nyɔɔyɪ a dɛ yɪ: 'N pɔ 'a mɔ 'kɪbɪa kɪ, -ɛ di ɔɛ nu, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ 'a -nɛ tɪ, ɔwɪ yɪ 'yɪ nyɔɔyɪ -mɔ', 'n pɔ lɛ, 'mɔ nyɪbɛyɪ ɔdɔ -nyɪ, ɛ 'mɔ ɔ kɔ. Nyɪbɛyɪ a 'mɔ, 'a 'nyɛ mɔ -Yusu 'Kɪsɔ.

³ Hɔannɔ nɪ 'mɔ nɪ, 'kɪ nyiblo ɔdɔ bɔ kaa nɛ 'a mɔ, -ɛ di ɔɛ nu, a 'mɔ 'v -Yusu 'Kɪsɔ a 'hru bɔ hie. Bɔ bi 'lɪ 'a mɔ 'kwli, -tɛ hɛ nɔ lɛ, 'ɛ 'yɪa la 'v nɔgbɔ -mɔ', -ɛ mɔ ɛfɔ 'hɔɪ bɔ, 'ɛ kaa la ɔa, 'kɪ 'lɪ ɔyɛ 'kwli.

⁴ 'N yɪ pie hɔannɔ, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ nu ɔ, 'a -nɛ hitɔɔnyɔ -bɪ 'bɔ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, a yɪ wɛn ɔɛ kɪ, 'kɪ bɔ tɔɔ nɛ 'a mɔ. Tɔɔwin a 'mɔ, hitɔɔnyɔ a 'mɔ, v tɔɛ -nɪ, 'kɪ 'v -Yusu kɪ, ɛ kɔ -aan -nɛ 'hɛn-, v 'yɪ dɛ nɪ -do 'pa-. -Hihɪudɔ -mɔ', -kɔtɪ v hɛ, ɛ 'yɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu* -mɔ', -ɛ bi la 'v 'a mɔ ke' 'pa-, kɔ, v 'nɪ -pɔɔv lɪ -Yusu a ɔhaantɪtɪ -mɔ', a kuo la ɔwɪv yɪ. Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, 'a pɪ ɔnɔ nɔa yɪ bɔ.

⁵ 'A mɔ -mɔ -bɪ, a wɛn 'nɪ, nyibliɔ a 'mɔ, v mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ gbɔgbɪ ɔnɔ. Kɛɛ, 'n pɔɔv ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, v 'yɪ 'v 'mɔ 'v -hi.

⁶ -Baklɛ, -tɛ v nɪ 'pɔplɛ, kɛ- 'n 'yɛ nɪ nu 'pɔplɛ. Kɛɛ, 'bɔ mɔ Nyɪsɔa a -tɪ a lɛyuyruo ɔnɔ, 'n yru ɔ lɛ -tɛɛ. Dɛ a 'mɔ, 'n tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔ nɪ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ tɪ -hɔɔhɔɪ 'kwli.

⁷ Tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, -tɛ 'n pɪ la 'a mɔ Nyɪsɔa a ɔhaantɪtɪ -mɔ', 'nɪ -hɔa ɔa la 'a mɔ 'wli lɛ. Kɛɛ, 'aan -tɪ, 'nɪ ɔtɪvɛ la 'lɪ 'na dɪɔnɔ, 'nɪ yɪ la 'na dɪɔnɔ lɛ -kɪklɛ -nɪ, -ɛ di ɔɛ nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ, a 'mɔ Nyɪsɔa a nyibli -hɛ. ɔbɪ dɛ a 'mɔ, 'n nɪ la, ɛ nyɛ la yɪ? 'Uɔn-, ɛ 'yɪ la yɪ -nyɛ.

⁸ Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ 'n nɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, Nyɪsɔa a nyibli -bɪ, nɔ- yɛ la 'mɔ 'wli yɛ, ɛ 'yɪ 'a mɔ 'pa-. 'N nu la ɔa nɪ, 'v -hɛ la ɔhɔvɛnyibli, -ɛ di ɔɛ nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

⁹ Tɪ a 'mɔ 'yɪ, 'n 'yɪ la dɛ -kɔ. Kɛɛ, 'nɪ -hɔa ɔa la 'a mɔ ɔdɛdɛdɛ. -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Masɪdɔanɪblɔgbɔ 'kwli, v nɔ- yɛ la 'mɔ -tɛblɪ -mɔ', 'n 'yɪ la -kɔ yɛ. Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ 'n 'yɪ la dɛ -kɔ, 'nɪ -hɔa ɔa la 'a mɔ ɔdɛdɛdɛ, kɔ, 'n yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ -hɔa 'a mɔ ɔdɛdɛdɛ.

¹⁰ 'N pɪ 'na dɪɔnɔ a -pɪlɪ, -kɔtɪ 'kɔ -mɔ 'kɔ, 'nɪ -gbɔ ɔa lɪ 'aan 'wli. 'Tɪ -nyiblo ɔdɔ, 'kɪ 'nɛ- Akaiɔblɔgbɔ 'kwli, ɛ 'yɪ 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ ka 'mɔ yɪ, 'kɪ ɔbɔ pɔ 'na dɪɔnɔ a -pɪlɪ, dɛ a 'mɔ, 'a -tɪ. -Tɪ -bɔ, 'n hɛ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyɛ 'kwli, -ɛ nɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, ɛ mɔ sɛyɪ a -tɪ ɔnɔ.

¹¹ 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ 'pɔplɛ lɛ nɪ nɪ, ɔbɪ ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'a mɔ -nɔɛ -nɪ? 'Uɔn-, Nyɪsɔa yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ.

¹² 'N 'yɪ 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ wɛn, 'kɪ ɔbɔ kɔ 'aan 'wli blɛ. Kɛ- 'n di 'a nunuɔ nu, 'a -nɛ tɪ, -ɛ di ɔɛ nu, hitɔɔnyɔ -mɔ', v 'nɪ ɔha 'hru 'yɛ, 'kɪ bɔ pɔ 'waa dɪɔnɔ a -pɪlɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n nɪ -kɔan a nunuɔ, kɛ- v nɪ -kɔan a nunuɔ -wɛ.

¹³ Hitɔɔnyɔ a 'mɔ, v 'yɪ -Yusu a -tɛɛ a -mɔnanyɔ 'pa-. V kɛɛ nyibli nɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa -kɔan 'kwli, 'v yɪ -Yusu 'Kɪsɔ a -mɔnanyɔ wɔn lɛ -hɛɛ -nɪ.

¹⁴ Dɛ a 'mɔ, ɛ 'nɪ 'kɛɛ 'lɪ 'aan ɔwɪ lɛ, -ɛ nu ɔ, Satan a 'mumu, ɛ yɪ -hɛ Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ wɔn lɛ -wɛ.

¹⁵ 'A -tɪ, ɛ 'nɪ 'kɛɛ 'lɪ 'aan ɔwɪ lɛ, 'bɔ mɔ, Satan a -kɔannunyibli 'bɔ yɪ Nyɪsɔa a -kɔannunyibli -mɔ', -v nɪ dɛ -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ wɔn lɛ nɪ -hɛɛ -nɪ. Lɛ'ɔɔɔ-nyɔɔɔ 'kwli, Nyɪsɔa a -batɪ di ɔnɔ 'nɪ kɔ, dɛ -hɔan -mɔ', v -nu a -tɪ.

Pɔɔv yɪ 'yɛ ɔhɛn, -ɛ nu ɔ, ɛ mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ ɔnɔ*

16 'N nuneƆe ki: Nyiblo ɔdu 'nɔ 'yee 'lɔ, -e mɔ, 'na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. Mɔ, 'ba pu le, -e mɔ, 'na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn, -e -bɔ ba -ha 'mu me le, ɔbu pu 'na dɔnɔ a -pli de gbe de, ɔwɔ yi, -te a ni, 'a yi wen, 'ki nyibli -bu, -v kɔ 'li -hɔn 'v 'hru wɔn le, bu pu 'waa dɔnɔ a -pli.

17 'Na -pli -bu, 'n mi pu mɔ, e 'yi Kokonyɔ 'pa-, e 'yi 'mu -lee -nɔ, ɔbu nu. 'Bu mɔ, 'nɔ yi 'na dɔnɔ a -pli ni pi, 'n yi 'nɔ 'ple, ɔwɔ yi nyiblo -mu', -e kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn.

18 Kɛɛ, 'n yi 'nɔ 'ye, -e mɔ, nyibli -hɔhɔ pi 'waa dɔnɔ a -pli, 'ki 'v 'kɔ -bu a -teblɔ a -ta'. 'A -ti, 'na 'mumu, 'n di pu 'na -pli -we.

19 A wen 'nɔ, a kɔ ɔtɔ. Kɛɛ, 'ba 'ye nyibli -mu', -v kɔ 'li -hɔn 'v 'hru wɔn le, 'a yi ɔnɔ ki wen, 'v tɔe ne 'a mu,

20 'v ni 'a mu 'waa ɔkoyo -mɔ' 'v yi 'lɔ 'a mu le -didi -nɔ, 'v kɛɛ ne 'a mu, kɔ, 'v yraa ne 'a mu, 'v ɔtui 'a mu ɔhɔn, 'v -he 'a mu 'yri le.

21 'Mɔ -bu, 'n 'yi 'klɔ -kɔ, 'ki ɔbu di 'aan naale le nu. A kɔ 'v ɔwɔn. 'N 'tɛ di 'lɔ 'a mu -mɔ 'plee -nɔ, -wen nyiblo -bu, -e kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. -Teblɔ ni -do -mu', -kɔti nyibli a 'mu, 'v pi 'waa dɔnɔ a -pli, e ni -do a 'mu, e nɔ -kɔ -ti, 'mu 'na dɔnɔ a -pli pu -we.

22 U wen 'nɔ, v mɔ -Juukɔe* ɔnɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ -Juukɔeyu ɔnɔ -we. U wen 'nɔ, v mɔ Yisraekɔe ɔnɔ, -v mɔ Nyɔsɔa a dako. 'Na 'mumu, 'mɔ Yisraekɔeyu ɔnɔ -we. U wen 'nɔ, v mɔ Abrahamu a 'yonu a 'yonu ɔnɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ Abrahamu a 'yonu a 'yu ɔnɔ -we.

23 U wen 'nɔ, v mɔ -Yusu 'Kɔsu a -kɔannonyibli ɔnɔ. 'Na 'mumu, -Yusu 'Kɔsu a 'mu, nɔ -kɔ -kɔan 'n ni, 'ti -nɔ ni -kɔan a 'mu dɔki, 'nɔ -hi 'v ɔnɔ 'v. 'N pi 'ki win, -wen nɔblɔnɔ. 'N nu -kɔan dɔki, 'e -hi 'v ɔnɔ. -Te v nu 'na ɔji' a lepuɔ, e -hi 'v ɔnɔ ni, 'v bi 'mu dɔki, 'e -hi 'v ɔnɔ 'v. 'N naa 'lɔ 'kukɔ 'nyɔ, 'nɔ -hi 'v ɔnɔ 'v,

24 -Juukɔe a ye'nanyɔ 'v nu 'na lɔkɔe biɔwɔ ni ɔhun. 'A -ne 'wɔ, v kɔ bu -nyɔ 'mu lɔkɔwɔ a (39) -wɔ ɔtu 'v -pu ɔtu 'v ɔhɔan-do;

25 Romakɔe a ye'nanyɔ 'v nu la tugbɔe, 'v nu 'na biɔwɔ ni ta. E kɔ la 'wɔ -bɔ, nyibli 'v pu la 'mu 'hɔ -mɔ le, -e di ɔe nu, v 'mu 'mu 'la. 'Mu 'kwɔinaawɔ ni ta -bu, 'n -nu, 'mu a 'mu, v we la ni, 'nɔ bi la 'nie. E kɔ la ti ɔdu, 'nɔ -hi la 'lɔ -nyrɔwɔ 'mumu kɔ 'tolɔwɔ 'mumu, 'ki 'lɔ 'yru -mɔ.

26 'Ki 'lɔ 'na 'dagbɔ kasi 'kwɔli, 'n yi 'ye ɔhɔn dɔki, 'nie a 'yiyi-ti, 'nɔ yi ɔhɔn 'ye, -balonyibli a -ti, kɔ, 'na dɔnɔ a dako, -v mɔ -Juukɔe, 'v ɔtui 'mu ɔhɔn -we, v kɔ dako -mu', -v 'yi -Juukɔe 'pa- a nyibli 'hɔn-. 'A -ne -tɛ, 'n di 'v -naa -nɔ, 'n kɔ ɔbu 'ye ɔhɔn, 'ki 'lɔ 'du 'kwɔli, 'ki 'lɔ 'wan 'kwɔli, kɔ 'ki 'lɔ 'yru ki, nyibli -mu', -v ni hi, -v pi le, -e mɔ, v mɔ -Yusu a nyibli ɔnɔ, 'v ɔtui 'mu ɔhɔn -we,

27 'nɔ yi ɔhɔn 'ye -we, 'ki 'lɔ -kɔan a nunuo 'kwɔli. E kɔ ti -bɔ, 'nɔ 'ye ni kɔ 'hru, 'ki ɔbu nɔme, e kɔ ti -bɔ, 'nɔ 'ye ni 'ye diide kɔ 'nunanie 'hɔn-, e kɔ ti -bɔ, 'nɔ 'ye ni 'ye mɔmlahawu, e kɔ ti -bɔ, 'nɔ 'ye ni 'ye 'hɔlepuɔe, e 'e ni 'mu.

28 ɔhɔn a 'yiyi a gblegble -bɔ ni 'v, kɛɛ, 'n 'yi 'lɔ 'lɔ -we, ɔbu na 'ki 'a -ti -mɔ le. De ni -do ni 'v; e nɔ -mɔ, 'n nee ɔwɔ le, 'vɛ a pepe a -ti. 'A -ne -nyrɔwɔ, 'kla 'ye 'mu -wɔli, 'vɛ a gblegble a 'mu, 'a -ti.

29 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'yi 'klɔ -kɔ, 'ki 'v Nyɔsɔa a 'hru wɔn, e 'yee 'mu 'kla -wɔliye. Nyiblo 'bu 'wɔ Nyɔsɔa a -ti, e yi -hɔn 'na ɔwɔ le dɔki.

30 'Bu mɔ, 'nɔ kɔ ɔbu pu 'na dɔnɔ a -pli, -e -bɔ -teblɔ -mu', -e -tɔe ɔne nyibli, -e mɔ, 'n 'yi 'klɔ -kɔ, nɔ -kɔ -pli 'n di pu.

31 Nyɔsɔa, -e mɔ -aan Kokonyɔ -Yusu a 'Baɛ, e yi ɔe ni, -e mɔ, 'n hɛ -ti a -tɛɛ. E nɔ -nyibli bleɛ yi, bu pu 'nyre le 'a -nɔ ti.

32 Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n ni la 'lɔ Damasɔdɔ 'kwɔli, 'blɔgba a pepe a 'mu, 'a nyiblo gbagbu, -e kɔ 'nyre mɔ la Aletasi, nɔ -ɔtu la 'v -gulɔnɔma ɔdu bu.

-Gulubuma a 'mu, e no -ha la nyibli, 'ki bu [tu la 'dɔ a paale a pepe 'yie, -e di[pe nu, v 'mu la 'mu klo. 'Dɔ a 'mu, v nu la [gbi, 'v -ha la[pa yi.

33 Kee, 'ki Nyisva a nyibli pu la 'li 'mu -tugbo gbagbu 'kwli, 'v mua la[pa 'pata -mo bu, 'v naa la 'li 'mu [huan.yigbee [du 'yri, 'v [tu la 'li 'mu, 'dɔ a [gbi 'niki, 'ni [ta la [nu -ji'.

12

Pɔlv yi[pe ni, -e mo, -Yusu 'Klɩsv kɔ 'kl

1 'N 'tɛ di 'na dɔnv a -pli pu. 'N yi[pe ni, -e mo, de a 'mu, e 'ni -he[pe nyiblo [du. [Han-tɩ [hon, 'e 'ni 'mu le, kee, -tebli -bu, Nyisva tɔɔ 'mu, 'ki 'li yanie 'kwli, no- ko -ti 'n mi hla mo.

2 'N yi nyiblo [du, -e ko -Yusu 'Klɩsv 'hven-, 'v -mve. Nyiblo a 'mu, 'mo [mu; Nyisva 'e gba la 'li 'mu ta a yakɔ 'kwli, -te Nyisva ni 'li, 'a 'yri ni (14) -pu [tu 'v -hen a 'yrv, no- -a ni ki, 'ti- 'ni [hian -mo, 'ni -di. [Bɩ 'na [gbetv mu 'li, [bi 'na -hihiu mu 'li? 'N 'yɩ 'a [dedede -yi. Nyisva ni -do, no- yi[pe.

3 'N nune[pe ki de, -e mo, 'n yi[pe ni, -e mo, Nyisva nu[ɔ ni, 'ni mu 'li 'a [haan'dɔ 'kwli. -Bakle, 'na [gbetv mu 'li, -huv' -bakle, 'na -hihiu, no- mu 'li. 'N 'yɩ 'a [dedede -yi. Nyisva ni -do, no- yi[pe.

4 -Ti -mu', 'n 'wɩn la 'li, -tonyiblo 'yɩ 'li 'a -molɛnuna 'li -we, e [ɲa ni -we, 'ki -tonyiblo bu -hihia[pa kle.

5 'N -we 'li [bu pu wen de a 'mu, -e nu la 'mu, 'a -pli ni, kee, 'ni -nu[ɔ h[ɩ ni. Kee, -tebli a pepe -bi -mu', -e kve 'v 'mu ki bu, -e mo -tebli -mu', -e tve [ne nyibli, -e mo, 'n 'yɩ 'klɩ -ko, no- ko -pli 'n di pu.

6 -Tebli -bi ni 'v. 'Bu mo, 'ni -hve wen[pe, 'ki [bu pu wen 'a -pli, 'n 'yɩ 'li[ɩ 'li -we, [bu 'puple wen 'li le, -wen nyiblo -mu', -e ko 'lu -hon 'v 'hru wlon. De -mu', -e mo -ti a -tee, no- ko -pli 'n di wen pu. Kee, 'ni -hva[pa li [bu pu 'na dɔnv a -pli, -e nu[ɔ, 'ni -hva[pa li nyibli bu [tuu 'v 'mu 'v, 'ki 'v -tebli -mu', -e ko -pli 'n pi a -ta'. Kee, de 'n -hve, e no- mo, bu [tuu 'v 'mu 'v, -te v yɩ 'na nunu-tebli 'ye a -ti, ko, v yɩ 'na wlon bu a win 'wɩn, -e mo -ti a -tee.

7 Yɩno-tebli a pepe a 'mu, Nyisva tɔɔ 'mu a -ti, 'n -we 'li [bu 'yaa wen 'li 'na dɔnv ni diaki. Kee, e ko de, Nyisva nuu 'v 'mu 'yie, -e 'yee 'mu 'kla -wliye diaki, -e di[pe nu, 'ni [ha 'li 'na dɔnv 'li 'yaa -ni. [Hɩven a 'yiye a 'mu, e 'wɩ- Satan a -kvanunyo yɩ, -e yɩ 'mu bi.

8 'N nu Nyisva a daawɩ ni ta, 'ki bu hloɔ 'mu [hven a 'yiye a 'mu -mo le,

9 kee, e [tu 'mu [wɔn, e wen: «'N nve -mu ni diaki. 'Na nvele a 'mu, bu nu -mu -tee. 'Na nvele a 'mu, bu -hee -mu, 'ki -bu ko [wlv a 'lɩa, 'ki 'v [hven a 'yiye a 'mu, 'a -ta', -e nu[ɔ, -te -tonyiblo 'ye ni kɔɔ 'v 'klɩ, 'ki 'na 'klɩ nii 'v -kvan, 'ki 'li nyiblo a 'mu 'li, -e di[pe nu, e 'mu 'klɩ ki ni diaki.» -Te e ni 'mu le, -e -bi 'na plo ble ni. De -mu', -e tve [ne nyibli, -e mo, 'n 'yɩ 'klɩ -ko, e no- ko -pli 'n pi, -e di[pe nu, -Yusu 'Klɩsv a 'klɩ, e 'mu -kvan nu -tee, 'ki 'li 'mu 'li.

10 -Te e yɩ 'mu ki -dii -ni, 'bu mo, 'ni 'yɩ 'klɩ -ko, e no- yɩ 'na plo -blee -ni. 'Ye [bu v yɩ 'mu 'yri le ni -he, ko, v yɩ 'mu ti 'yakli yɩ ni gbe, ko, 'kla-wliye'yɩya a gblegble -bi e yɩ 'mu ni ye, 'ye [bu -tebli a pepe, -e yɩ 'v nyre, 'ki 'v 'mu -mo, e -hi 'mu wlon, 'n yɩ 'klɩ ni, -e mo, 'n yɩ 'ye [hven, -te 'n nve -Yusu 'Klɩsv a -ti. E no- nu[ɔ, 'ni ko plo a blele, -e nu[ɔ, ti -mu' -ko 'yri 'n 'ye ni kɔɔ 'v 'klɩ, 'ki -Yusu 'Klɩsv yɩ 'v 'mu 'a 'klɩ -nyii -ni.

Pɔlv nee [wli le, 'ki 'v Nyisva a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidɔ 'kwli a -ta'

11 E mo [han-tɩ, 'ni pu 'na dɔnv a -pli, -wen nyiblo -ko 'lu -hon 'v 'hru wlon. Kee, 'a mu ni 'v 'mu ke', 'ni nu de a 'mu. 'N pu 'na dɔnv a -pli, -e nu[ɔ, 'a mu -bu, -v di wen 'na -pli pu, a 'ni -pu[ɔ 'na -pli. 'A mu -ko -bu

pu wen 'na -pli. □Han-ti, 'ni 'yi □dedede -yi, kee, 'aan -Yusu a -mōnanyu* yrayri -mu', a dee nyibli gbagbi, u 'yi 'u 'mu 'u -hi.

12 A ko ba yi de a 'mu, -e nu□o, ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu -mō, 'ki 'li □wlu a 'li la 'kwli, 'n nii la 'li -kuan, Nyisua 'e nee la 'li 'mu, 'e ni la □wilekee-tebli -huohu. □Wilekee-tebli a 'mu, nō- tōe ne 'a mō□o, -e mō, 'mō seyi a -Yusu a -mōnanyo □niō.

13 □Haan-tebli -mu', 'n nuu 'li -Yusu a nyibli -bi -mō, 'n nuu 'li□i 'a mō□o -mō ni -we. 'N 'yi nyibli le 'jra. De ni -do ni 'u, e nō- 'n 'yi la -nu, 'ki 'li 'a mu -mō. 'N 'yi la□a -hua, 'ki ba 'pee la 'mu. A ko 'u □wōn, yinyrede a 'mu a -ti.

14 'N 'tīe di 'li 'a mu -mō ni. 'Bu mō, 'ni di 'li, -e -bi e mō 'wī ni ta a 'wō, 'n ye 'li 'a mu -mō. De -bu, 'n di 'li ya, 'ni -wen□e li□i ki ni de, 'ki ba 'pee mu, -kōti 'a mu -tonyibli, 'a mu 'n -hue, 'e 'yi 'wli 'pa-, 'ni -hua□a li□i. □Bu pu□u 'yonu kō 'waa 'bat kō 'waa 'dii 'huen- a de yi. E 'yi 'yonu 'pa-, u 'ni -kikle□e li 'waa 'bat kō 'waa 'dii 'huen- le, kee, 'bat kō 'dii 'huen-, u nu- yi 'waa 'yonu le -kikle -ni.

15 'Ye □bu -tebli a pepe -bu, 'n -kō, e kō 'na -hōnhlōn 'huen-, □bu -ha□a, 'ki 'u 'aan -heele a -tā, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlōn, de a 'mu, e 'ni 'yaa□a 'mu 'kla -wliye. E nie 'mu dōdō. □Bi -te 'n nūe ne 'a mu diakti, e nō- nu□o, 'ki a 'yi 'mu -nūe -ni de?

16 A yi□e ni, -e mō, 'n 'yi la 'a mō□o -hua, 'ki ba 'pee la 'mu. Kee, nyibli -bi ni 'li 'a mu 'nyi, u 'mu le pu, -e mō: «Pōlu mō □yrekonyo □niō. E kee ne -a mu ni, e 'mu -aan 'wli gba.»

17 -Bi' 'n nu 'aan kaale 'li? □Bi nyibli -bu, 'n lee la 'li 'a mu -mō, u nu- 'n naa 'li, 'ni kaa la 'a mu? 'Uōn-, e 'yi 'mu le -ni.

18 'N lee la nyiblo -bu, -e mō Titi ni, 'ki bu mu la 'li 'a mu -mō. Nyiblo -bi -mu, a -yi, nō- kō□o 'huen- 'n le la 'li 'a mu -mō. □Bi Titi a 'mu, e nō- kaa ne 'a mu, -e -ha 'a mu -tebli □jre? 'Uōn-. 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -e mō, e 'yi -ti a -tee 'pa-, -e nu□o, Titi kō 'mu 'huen-, de ni -do, nō- -a ni. -A kō 'lule-hihie ni -do.

19 De -bu, -a 'cru 'ne- -aan 'crien -bu 'kwli, 'aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -e mō, -a yi 'a mu -mō 'ni 'cru -ni, -wen nyibli -mu', u yi -ti -yee -ni, 'ti- -u -hihiē□e kle. Ki mō Nyisua ye', -a yi mō -hlee -ni, □wi yi, -te -Yusu 'Klisu ni 'a -huhua. 'Diaynu -na, -a yi 'a mu -ti a pepe -bu 'ni -lee -ni, -e nu□o, -a -hue□e ni, -ba -hee ne 'a mu, -e di□e nu, a 'mu 'klī ki ni diakti, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlōn.

20 'N yi pie huannu, -e nu□o, 'bu mō, 'ni di 'li 'a mu -mō, -bakle, 'aan nūnabu 'yi 'li□i 'li -we, bu blee 'na plo. 'Bu mō, 'bu ni 'mu le, 'aan 'mumu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kō plo a bleele, 'bu mō, 'ba 'ye 'mu. 'N yi pie huannu, 'bu mō, 'ni di 'li 'a mu -mō, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ba di hle 'ple, ba di ca -mō □tutu -ni, ba di yru' le bi, ba di □gla, ba di -ti -hūn ye -hūhla -ni, ba di -u -bi a 'nyre di, ba di 'li 'aan dōnū 'li 'yaa -ni, ba di -tebli -mu' nu, -e 'yi 'u yi 'sii -ni.

21 'N yi pie huannu -we, 'bu mō, 'ni di 'li 'a mu -mō, Nyisua bu nu□o, □bu ni nyai le, 'aan -ti. E mō 'na huannu, □bu di 'li 'a mu -ti 'wlanyo -huohu 'nyi bu -yee -ni, -u 'ye ni -hua -bu hie 'u 'waa de 'kuku bu. -Bakle, 'waa 'klō 'tīe nyre yi, 'u ni -wlawli kō 'lawlu 'huen-, 'u ni yinyre-tebli -huohu -bi. 'Bu ni 'mu le, 'n di 'ni we, 'waa -ti.

13

Le'hwōwin

1 'Bu mō, 'ni di 'li 'a mu -mō, -e -bi e mō 'ki 'wī ni ta a 'wō. 'A -ti, 'ni di 'li, nyibli -mu', -u nu de -huan, 'n di pu□u □nu -bati le. -Te Nyisua crien ni a

huhla, ke- 'n di -bati a 'mu 'a pupu nu. Nyisvactien a 'mu, e wen 'ni: «'Bu mo, nyiblo 'bu yee ne 'a 'bhtan -ti, e di[e] 'ni -hva, bu ko -hehpu ni 'hven, ta, -v ko[ɔ] 'hven-, -v -hle -titu ni -do. 'Bu 'yi[ɪ] 'pa-, v 'yi 'li -bati a 'mu, 'a pupu -we.»

² -Te 'n ya la 'li 'na 'wi ni 'hven a 'wo, 'ki 'li 'a mu -mo, 'n -gbee la nyibli a pepe ni, e ko, 'n -gbee la nyibli -mu' ni -we, -v nu la de 'kuku. -Te ti ne -bu, 'n 'yee 'li ni di, kee, 'n 'yi 'a mu 'ni -gbee -ni de, -e mo, 'ni di 'li, nyibli a pepe -mu', -v nu de 'kuku, 'n ko [ɔ] pu pu [ɔ] nu -bati le.

³ A -hve[ɛ] ni, ba yi[ɛ], 'bu mo, -Yusu 'Klɩsɩ 'bu yi 'li 'mu ni -nee -ni, 'bu yi ni hle. 'Bu mo, 'ni di 'li, a di de a 'mu 'ni 'ye. -Yusu 'Klɩsɩ a 'mumu, 'bu yi -kvan ni ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'a 'klɩ 'ni -we[ɛ] 'li, 'e tɔe ne 'a mu 'a 'klɩ a kinuɩ.

⁴ Ti -mu' -ko 'yri v ko[ɔ] la 'u[ɔ] tugbe 'yie, [ɔ] ni 'ye -wen, e 'yi la 'klɩ -ko. Kee, e -hon 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. -Te ti ne -bu, 'ki 'li Nyisva a 'klɩ 'kwli, 'ki e ni 'li 'klo. -A mu -bu, -a ko -Yusu 'hven-, -a -mve ni. 'A -ti, 'ki 'li 'kɩɩa -bi ki, -a 'yi 'klɩ -ko. Kee, 'ki 'li 'kɩɩa -bi ki, e ko -a mu 'hven-, -a ni 'klo. 'A -ti, 'bu mo, [ɔ] ba di 'li 'a mu -mo, Nyisva a 'klɩ, nɔ- -a di -kvan 'yri -nuu -ni.

⁵ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ba 'jijra 'aan dɔnu a [ɔ] wɩ -tee, -e di[ɛ] nu, a 'mu[ɔ] 'ye, 'bu mo, 'ba kuo -Yusu 'Klɩsɩ [ɔ] wɩ yi. 'N pu[ɔ] v [ɔ] han-ti, -e mo, a yi[ɛ] ni, -e mo, 'ki -Yusu 'Klɩsɩ ni 'li 'aan [ɔ] wɩ ki. 'N pu[ɔ] v [ɔ] han-ti, a 'ni -hre[ɛ] li nyibli -mu' wɩn le, -v pu le, -v kuo -Yusu [ɔ] wɩ yi, -tagbita hi [ɔ] ni, v 'yi[ɪ] [ɔ] wɩ yi -kuo -ni.

⁶ Kee, 'n pu[ɔ] v [ɔ] han-ti, -e mo, a di[ɛ] 'ni 'ye, -e mo, -a mu -mo -bi, -a -we 'li -ba tɔo ne 'a mo[ɔ] ni, -e mo, -a mo seyɩ a -Yusu a -monanyv* [ɔ] ni.

⁷ Kee, -a 'ni -hva[ɔ] li[ɔ], -ba tɔo ne 'a mo[ɔ], -e mo, -a mo -Yusu a -monanyv [ɔ] ni. -A de Nyisva ni, 'ki 'v 'a mu -mo, -e di[ɛ] nu, a 'ni [ɔ] ha 'ki de -hvan [ɔ] du nu. Mo, [ɔ] ba 'yi 'hru 'ye, 'ki -ba tɔo ne 'a mo[ɔ], -e mo, -a mo -Yusu a -monanyv [ɔ] ni, de -a -hve, e nɔ- mo, ba nu [ɔ] haande.

⁸ [ɔ] Ba yi win a pupu le ni ni, e 'wi yi, -a 'yi 'li[ɪ] 'li -we, 'ki 'li -aan -kvan 'kwli, -ba -wɔn -ti a -tee yi. De ni -do -a -we 'li -ba nu, e nɔ- mo -ba nu de -mu', -e 'sii 'v yi.

⁹ 'Bu mo, 'ba ni 'klɩ ki, 'ki 'v Nyisva a 'hru wɩn, 'ye [ɔ] bu -a mu -mo -bi, -a 'yi 'klɩ ki -ni, -a ni dɔdu. 'A -ti, -a de Nyisva ni, -e di[ɛ] nu, e 'mu 'a mu -hee -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v 'a 'hru wɩn.

¹⁰ E ni ke', 'ni yi 'a mu -mo 'cru -ni, -e di[ɛ] nu, a 'mu 'v de 'kuku a nunuo bu hie, -e di[ɛ] nu, 'bu mo, 'ni nyre 'li 'a mu -mo, 'ni [ɔ] ha 'a mu -mo 'ple. 'E mo [ɔ] han-ti, Nyisva -nyi 'mu 'klɩ, 'ki [ɔ] bu -ha 'li 'a mu le. Kee, e 'yi 'mu 'klɩ -nyi, 'ki [ɔ] bu -we 'a mu bu. Kee, e -nyi 'mu 'klɩ, -e di[ɛ] nu, 'mu 'a mu -hee -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nyisva a 'hru wɩn.

¹¹ 'Na 'diayɩ -na, 'n gba 'a mu wlu. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ba muu ye', 'ki 'v Nyisva a 'hru wɩn. Ba -nyinyi 'klɩ. Ba ko win a le'winwinle, ko, ba ko kibuwɛenle. 'Bu mo, 'ba yi[ɪ] le ni ni, Nyisva, -e nve ne -a mu, ko, -e yi -a mu kibuwɛenle -nyi, e di 'v 'a mu -mo 'ni ni.

¹² Ba -nyinyi 'wio -tee, -wen 'diayɩ. Nyisva a nyibli a pepe -bu, -v ni 'ne-, v 'beti 'a mu -tee.

¹³ 'N de Nyisva, 'ki 'v 'aan pepe a -ta', 'ki -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ bu 'cibi 'v, bu nu 'a mu [ɔ] haande -mo, ko, Nyisva bu -nyi 'a mu 'a nvele, ko, Nyisva a -Hihiu* bu nu[ɔ], ba -mve.

'Crɛn -mʉ', Pɔlv gba la GALATIKUƐ yɪ

1 Mɔ Pɔlv ɔntɔ, 'mɔ -yɪ 'crɛn -bʉ 'crɪ. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsʉ a -mɔnanyɔ* ɔntɔ. Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɔdv 'pa-, Ɛ 'yɪ 'mʉ -lee -nɪ. KƐƐ, -Yusu 'Klɪsʉ a ɔgbetʉ, Ɛ nɔ- lee 'mʉ, Ɛ kɔ -aan 'Bai Nyɪsʉa, -Ɛ -ha 'hɪɪ 'kʉkʉnyibli 'nyɪ, -Ɛ -haɔa 'klo 'hʉen-.

2 Nyɪsʉa a nyibli a pepɛ -bʉ, -v nɪ 'nɛ-, v kɔ 'mʉ 'hʉen-, -a 'betɪ 'a mʉ, 'aan pepɛ -mʉ', -v mɔ Nyɪsʉa a nyibli -mʉ', -v nɪ 'lɪ Galatɪlvugba 'kwli.

3 -Aan 'Bai Nyɪsʉa kɔ -aan Kʉkʉnyɔ -Yusu 'Klɪsʉ 'hʉen-, bʉ nu 'a mʉ ɔhaande -mɔ, Ɛ kɔ, bʉ -nyɪ 'a mʉ kɪbʉwɛɛnlɛ.

4 -Yusu 'Klɪsʉ -ha 'a dɪɔnʉ nɪ, 'Ɛ 'kʉ, 'kɪ 'b -aan -ta', -Ɛ dɪɔnɛ nu, Nyɪsʉa 'mʉ -aan dɛ 'kuku 'wɔwla -nɪ, Ɛ kɔ, 'klo -bʉ a yɪnyre-tebɪ 'nɪ ɔha -a mʉ win kɪ -kɔɔ -nɪ de. -Tɛ -aan 'Bai Nyɪsʉa nu 'a -hʉhʉa, kɛ- Ɛ nu 'a nunuo.

5 -Ba pʉ Nyɪsʉa 'nyrɛ lɛ, -tɛ 'klo tɛ yɪ bʉ. Kɛ- bʉ nɪ 'mʉ.

Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ, nɔ- mɔ win nɪ -do -mʉ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʉ

6 Dɛ a nɪ, Ɛ kɛƐ 'na ɔwɪ lɛ. 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsʉa 'ɛ nu 'a mʉ ɔhaande -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʉkɛ 'kwli, -Yusu 'Klɪsʉ a -tɪ, 'ɛ dɔ 'a mʉ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli. KɛƐ, -tɛ 'a 'ble Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ kʉa, Ɛ 'yɪ 'v bʉ -wɪɛɛn -nɪ, 'a plee 'lɪ Nyɪsʉa a 'mʉ kɪ, 'a pɪ hɪapʉtɪtɪ -bɪ nʉa yɪ bʉ, 'a pɪ lɛ, -Ɛ mɔ, Ɛ nɔ- mɔ ɔhaantɪtɪ, kɛƐ, ɔbʉ lee nɛ 'a mʉ, -Ɛ mɔ, Ɛ 'yɪ ɔhaantɪtɪ 'pa-.

7 Win nɪ -do -mʉ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʉ, Ɛ nɔ- mɔ seyɪ a Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ. Ɛ 'yɪ 'kɪ Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ ɔdv -kɔ de, 'bʉ 'yɪ nɪ -do 'a mʉ, 'n tɔɔ nɛ 'a mʉ 'pa-. 'Nɪ yɪ 'lɪ 'a mʉ -mɔhlee lɛ nɪ nɪ, Ɛ 'wɪ yɪ, Ɛ kɔ nyibli, 'v kɛƐ nɛ 'a mʉ. V -hʉɛɔnɛ nɪ, bʉ 'cɪcɪ Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ -mʉ', -Ɛ nɛ -Yusu 'Klɪsʉ a -tɪ -mɔ lɛ.

8 'Bʉ mɔ, nyiblo ɔdv 'bʉ 'cɪcɪ Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ -mʉ', -a pʉ la 'a mʉ, a 'ble la kʉa, Nyɪsʉa bʉ pʉɔv 'jɔɔ yɪ, mɔ 'yɛ ɔbʉ Ɛ mɔ -a mʉ.

9 -A lee nɛ 'a mɔɔɔ nɪ, 'tɪ- 'nɪ nɪnɛɔnɛ kɪ de: Nyiblo ɔdv 'bʉ 'cɪcɪ Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ -mʉ', -a pʉ la 'a mʉ, a 'ble la kʉa, Nyɪsʉa bʉ pʉɔv 'jɔɔ yɪ.

10 ɔBɪ 'aan ɔwɪl yɪɪ 'nɪ 'yɛ, -Ɛ mɔ, 'n yɪɪɪ 'nɪ 'crɪ, -Ɛ dɪɔnɛ nu, nyibli 'mʉ 'mʉ 'nyrɛ lɛ pʉ? 'ʉbɔn-, Ɛ 'yɪ 'mʉ lɛ -nɪ. 'N -hʉɛɔnɛ nɪ, Nyɪsʉa, nɔ- -bʉ pʉ 'mʉ 'nyrɛ lɛ. ɔBɪ 'aan 'lule-hihie wen 'nɪ, 'n ɔmʉɛɔnɛ lɛ, 'kɪ ɔbʉ nɔɔ 'hɪ nyibli 'yɪ kɛƐ? 'ʉbɔn-, 'bʉ mɔ, 'nɪ yɪ wenɔnɛ nɪ -hʉɛ, 'kɪ ɔbʉ nɔɔ wen 'hɪ nyibli 'yɪ kɛƐ, 'n 'yɪ 'hɪɪ 'hɪ -wɛ, ɔbʉ mɔ wen -Yusu 'Klɪsʉ a -kʉannunyɔ.

-Tɛ Pɔlv -nu, 'ɛ -hɛ -Yusu a -mɔnanyɔ*, Ɛ nɔ- Ɛ -hɪhɪ kɛ

11 'Dɪayɪnʉ -na, ɔbʉ -hɪhɪa 'a mʉ kɛ, -Ɛ mɔ, Nyɪsʉa a ɔhaantɪtɪ -mʉ', 'n pʉ la 'a mʉ, Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɔdv 'pa-, Ɛ 'yɪɪ 'lu -mɔ lɛ -hie,

12 mɔ, Ɛ 'yɪ 'v -tonyiblo ɔdv wɪen 'pa-, 'n 'yɪ 'vɔv -ha, Ɛ mɔ, Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɔdv 'pa-, Ɛ 'yɪ 'mɔɔɔ -pʉ. -Yusu 'Klɪsʉ a ɔgbetʉ, Ɛ nɔ- 'hɪɪ 'mʉ yɪ, 'ɛ tɔɔ 'mɔɔɔ.

13 A 'wɪn nɪ, -tɛ 'na 'klo nɪ la 'mʉ, tɪ -mʉ', -Ɛ kɔ 'yɪ 'n yɪ la -a mʉ -Juukʉɛ* -aan tɛtɛ ɔwɪen lɛ kʉɛ. Tɪ 'a mʉ 'yɪ, 'n ɔtɪ la Nyɪsʉa a nyibli ɔhʉɛn dɪakɪ, -Ɛ nuɔɔ, 'n -hʉɛ lɔa nɪ, ɔbʉ -wɛ la nyibli 'a 'mʉ bʉ,

14 'tɪ- nyibli -mʉ', -v kɔ 'mʉ 'hʉen-, -v kɔ la 'yɪɪtɪ nɪ -do, 'n -hɪ la 'v 'waa nyibli -hʉɔhʉɪ nɪ, 'kɪ 'v -a mʉ -Juukʉɛ -aan tɛtɛ kɔ 'blɪnɪmlɪ 'a 'vɔtuule -mɔ. 'N -ha la 'na dɪɔnʉ nɪ pepɛ, 'kɪ 'v -aan 'batnʉ a tɛtɛ kɔ 'blɪnɪmlɪ 'a 'mʉ a -ta'.

15 Κεε, κβε λα 'lι 'na 'dii 'kwli bu, Nyisva pu la 'mυ 'kibia ki, 'ki 'b 'a -kvan a -ta'. E nu la 'mυ □haande -mω, 'ki 'lι dadbke 'kwli. E nω- nu□o, 'ε da la 'mυ, 'kι □bu nu 'a -kvan. Ti -mυ', ε wa la 'nyre, -te ε nyre 'b,

16 -ε -bi ε nu□o ni, 'a 'Yu -Yusu 'ε 'hru 'mυ yi, -ε di□e nu, 'mυ 'a □haantitie -mυ' dako a gbegble -mυ', -b 'yi -Juukve 'pa- pu. Ti a 'mυ 'yri, 'n 'yi la 'lι nyiblo □dυ -mω -mu, 'n 'yi la □to -hva mω -mu.

17 E mω, 'n 'yi la 'lι Jrusredio 'kwli -mu, 'ki 'lι -Yusu a -mōnanyo -mυ' -mω, -b mω la 'a yi-henyibli. Κεε, δε 'n -nu, ε nω- mω, ti ni -do a ti 'yri, 'ki 'n mu 'lι Arabiblgba 'kwli. -Te 'n -hōn 'lι -wlu, -ε -bi 'ki 'n mu 'lι Damasi, 'ki 'lι Siliblgba 'kwli.

18 -Te 'yri ni ta -hi, -ε -bi 'ki 'n mu 'lι Jrusredio 'kwli, -ε di□e nu, 'n kō Pielh 'hven-, -a 'mυ -yiyi -ni, 'ni -hi 'b□b 'hvi 'wee ni 'hven.

19 Ti a 'mυ 'yri, 'n 'yi la -Yusu a -mōnanyo □dυ 'ye, 'bu 'yi Pielh ni -do a 'mυ 'pa-, ε kō -aan Kōkōnyo -Yusu a 'diayi Saki.

20 -Ti -bu, 'n hle, ε mō □han-ti □niω. 'N hle□e ni, 'ki 'b Nyisva ye'. E 'yi hi 'pa-, 'ni -nu□o li□i.

21 -Te 'n -hōn 'lι Jrusredio 'kwli, -ε -bi 'ki 'n mu 'lι 'blugbi -mυ', -b mō Siliblgba kō Silisiblgba 'hven- 'kwli.

22 Ti ni -do a 'mυ 'yri, -Yusu a nyibli -mυ', -b ni 'lι -Juukve a 'blugba 'kwli, b 'ye la 'mυ ni 'ye.

23 U yi la ni 'wun ni -do, -ε mō: «Nyiblo -bu, -ε □tui la -a mυ □hven, ε 'ci ci ni. -Te ti ne -bu, ε nō- yi nyibli -lee -ni, -ε mō, bu -nyi 'waa □wli -Yusu 'Klisu, mō 'ye □bu ti -hi la a ti 'yri, bu yi la nyibli -mυ', -b kuo la -Yusu 'Klisu □wlu yi a bu-wuwe ni -hve.»

24 -Te b 'wun la -ti a 'mυ, -ε -bi b pi la Nyisva 'nyre le, 'ki 'b 'na -ta'.

2

-Te Pōlv mu la 'lι -Yusu a -mōnanyo -mυ', -b ni 'lι Jrusredio 'kwli -mω*

1 -Te 'yri ni -pu □tu 'b -hen -hi, -ε -bi 'n kō Banabasi 'hven-, -a mu la 'lι Jrusredio 'kwli de, -ε di□e nu, -a mυ 'cve a nyibli gbagbi 'ye. -Te -a yi la ni mi, 'n gba la Titi ni -we.

2 'N mu la 'lι ni, -ε nu□o, Nyisva -te la 'lι 'mυ. -Te -a nyre 'lι, -ε -bi 'n kō 'cve a ye'nanyo 'hven-, -a bi yi, 'ni -hihia □nu Nyisva a □haantitie -mυ' kle, 'n pi nyibli -mυ', -b 'yi -Juukve* 'pa-, -ε di□e nu, 'cve a ye'nanyo a 'mυ, -b mō -Juukve, b 'mυ 'na -kvan, 'n ni la, kō, 'n 'tie di nu ki -ween -ni, 'ki 'lι nyibli -mυ', -b 'yi -Juukve 'pa- 'nyl. 'Na □wlu 'ye□e ni, -ε mō, 'ki 'lι 'waa 'lule-hihie 'kwli, b wen 'ni, 'na -kvan 'yi 'mini -kō.

3 'Na -mōnanyo Titi mō Glekikveyu □niω, κεε, -te -a nyre 'lι Jrusredio 'kwli, 'cve a ye'nanyo a 'mυ, b 'yi□i -lee -ni, 'ki bu 'be yi, □wi yi -te -Juukve a tete ni 'a hihla, -ε di□e nu, ε 'mυ 'b yi 'sii -ni, 'ki 'b Nyisva ye'.

4 Κεε, ε kō hulekōnyibli □dυ. U nu- pa 'lι -a mυ 'nyl, b nu- -hve□e, Titi bu 'be yi. Nyibli a 'mυ, 'ki 'lι -yrukū 'kwli, b naa 'lι, 'b pa 'lι -a mυ 'nyl, -ε di□e nu, b 'mυ□b 'ye, -te -a -nu, □a 'yi 'ki 'lι -Juukve a tete bu -ni de, -ε nu□o, -a kō -Yusu 'Klisu 'hven-, -a -mve ni. U -hve□e ni, -ba 'tie ba kve -Juukve a tete □wien le, -ε di□e nu, -a 'mυ tete a 'mυ a □koyō -he de.

5 Κεε, yruyru, -a 'yi □nu 'hru -nyi, -koti -a 'ni -hva□a li□i, 'ki bu nyre Nyisva a □haantitie -mυ' yi, -ε mō -ti a -teε, -ε di□e nu, -te □haantitie a 'mυ, ε ni 'mυ, a 'mυ 'wun.

6 Nyibli -mυ', b δεε 'cve a nyibli gbagbi, bu mō nyibli gbagbi, bu 'yi nyibli gbagbi 'pa-, δε a 'mυ, ε 'ni -da□a □dedede, -ε nu□o, 'ki 'lι Nyisva 'yi ki, nyibli a pepe mō δε ni -do. Nyisva 'ni 'jra□a nyibli 'yi le. Nyibli gbagbi

a 'mu, -te 'n -hɔɔa ɔnu ɔhaantitie a 'mu kle, 'n pɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, 'v 'yɪ 'mu -lee -ni, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔce.

7 Kɛɛ, v yruɔo ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, nɔ- -nyi 'mu ɔhaantitie a 'mu, 'ɛ lee 'mu, 'kɪ ɔbu mu, -bu puɔv nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, ɔwɪ yɪ, ti -hi la a ti 'yɪ, -te ɛ nu la, 'ɛ lee la Pielɪ, 'kɪ ɛ nɔ- mɔ -bɪ, bu pu la titie a 'mu -Juukvɛ.

8 V yruɔo lɛ, -ɛ mɔ, -te Nyɪsua -nu, 'ɛ -nyi la Pielɪ 'kɪ, 'ɛ lee 'lɪɪ -Juukvɛ -mɔ, kɛ- ni -do ɛ -nu, 'ɛ -nyi 'mu 'kɪ, 'ɛ lee 'mu -wɛ, 'kɪ 'lɪ dakɔ a gblegble -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- mɔ.

9 Saki, kɔ Pielɪ, kɔ Saan 'hɔɛn-, -Yusu a nyibli dɛɛ 'cɔɛ a nyibli gbaghɪ, v 'ye laɔa ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua a ɔgbɛv, nɔ- -ha 'lɪ -kvan a 'mu 'lɪ, 'ɛ -nyi 'mɔɔo. ɛ nɔ- nuɔo, 'v 'tɔ -a mu kva lɛ, 'n kɔ Banabasɪ 'hɔɛn-. Dɛ a 'mu, v -nu, ɛ ɔhen 'nyɛ, -ɛ mɔ, v kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a -mɔɛ ni. V kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a -yɔaɔa ni, -ɛ mɔ, 'n kɔ Banabasɪ 'hɔɛn-, 'kɪ -a di 'lɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- mɔ mu, -a 'mu ɔnu Nyɪsua a ɔhaantitie pu. V nu- mɔ -bɪ, 'kɪ v di 'lɪ -Juukvɛ -mɔ mu, v 'mu ɔnu Nyɪsua a ɔhaantitie pu.

10 Dɛ ni -do, v lee la -a mu, -ba nu, ɛ nɔ- mɔ: ɔBa yɪ 'lɪ -Yusu a nyibli, -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- mɔ ni mi, -ba lee ɔnu, bu 'kukue 'wliye lɛ, -ɛ diɔɛ nu, -a 'mu ɔhɪvɛnyibli -mu', -v ni 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli -hɛɛ -ni. Dɛ a 'mu, 'n nuɔo ni -tɛɛ.

-Tɛ Pɔlv 'plɛ la Pielɪ -mɔ, 'kɪ 'lɪ Atɔɔsɪdɪɔ 'kwli

11 -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ 'n mu 'lɪ Atɔɔsɪdɪɔ 'kwli. 'Kɪ 'n ni 'lɪ, Pielɪ, 'ɛ di 'lɪ, 'ɛ nu ɔdedede, -ɛ 'yɪ la 'lɪ 'yie 'kwli lɛ -nɔɔ -ni. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ni 'plɛ laɔa -mɔ, 'kɪ 'v nyibli -hɔɔhɪ ye'.

12 -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ nu la 'lu -mɔmumuɔ, ɛ nɔ- -bu: -Tɛ Pielɪ a 'mu, ɛ nyɛ la 'lɪ Atɔɔsɪdɪɔ 'kwli -dodo, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- 'hɔɛn-, v yɪ dii la 'v -tɛ ni -do dɛ. (-Yusu a nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ* 'pa-, v 'ni -hɔaɔa lɪɪ, 'kɪ bu ɔtuu 'v -Juukvɛ a tete -mu', -ɛ hɛ, -ɛ mɔ, bu 'bɛ yɛ, ɛ kɔ, bu ɔtuu 'v -Juukvɛ a tete -bɪ 'v.) Ti gbi bu -hi 'kɪ, -ɛ -bɪ Saki, -ɛ ni 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, ɛ tɛ la nyibli bu, 'kɪ bu mu la 'lɪ -Yusu a nyibli, -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, -v ni 'lɪ Atɔɔsɪ -mɔ. -Tɛ nyibli a 'mu, v nyɛ 'lɪ, Pielɪ a 'mu, -ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mu' 'hɔɛn-, -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, -v yɪ mɔ 'v -tɪtɛ ni -do dɛ lɛ -dii -ni, -ɛ -bɪ ɛ -jɪ 'a dɔɔnu yɪ, ɛ kɔ 'a 'bɪo a 'mu 'hɔɛn-, v 'kɛɛ dɛ a -mɔdidile. Dɛ -mu', -kɔtɪ Pielɪ 'ɛ nu dɛ a 'mu, ɛ nɔ- -mɔ: ɛ nɔ- mɔ -bɪ, ɛ pie la -Juukvɛ -mu', Saki tɛ la bu a hɔannu, -ɛ nuɔo, kɛ- 'a ɔwlv pu la, -ɛ mɔ, nyibli a 'mu, v di 'plɛ laɔa -mɔ, -tɛ ɛ bi 'lɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- 'nyɪ, 'tɪ-, -v 'ye ni ɔtuu 'v -Juukvɛ a tete 'v.

13 -Yusu a nyibli -bɪ -mu', -v mɔ -Juukvɛ, yɪnyɛdɛ a 'mu, Pielɪ ni la, ɛ nɔ- 'waa 'mumu, v ni la -wɛ, 'v nɛɛ la 'li ni 'hɔɛn, 'v -jɪ la 'waa dɔɔnu yɪ, 'kɪ 'v nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- mɔ'. Dɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- Banabasɪ ni la -wɛ. 'Waa pɛpɛ a 'mu, dɛ -mu', -v -yɪ, -ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, nɔ- v ni la.

14 -Tɛ 'n 'ye laɔa, -ɛ mɔ, v 'ni -kɔɛɔɛ la Nyɪsua a ɔhaantitie -mu', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔwien lɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ni gba la 'lɪ Pielɪ wuntɔ 'yɪ 'yakla kɛ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye', 'ni lee laɔa, -ɛ mɔ:

«-Mɔ -Juukvɛyɪ ɔnu. Kɛɛ, -na 'mumu, ɔni -kɔɛɔɛ -Juukvɛ a tete ɔwien lɛ. Dɛ- kɔ -tɪ, ɔni -hɔɛɔɛ, 'kɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, bu ɔtuu 'v -Juukvɛ a tete 'v 'lɪ?

15 -A mu -mɔ -bɪ, ɔhan-tɪ ɔhɔn, ɔa mɔ -Juukvɛ, ɔa 'yɪ dakɔ -mu', -v 'yɪ Nyɪsua a tete -yɪ a nyibli 'pa-,

16 kɛɛ, -a 'wɪn ni, kɔ, ɔa yiɔɛ, -ɛ mɔ, nyiblo -mu', -ɛ kuo -Yusu 'Kɪsɪv ɔwlv yɪ, ɛ nɔ- 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. ɛ 'yɪ nyiblo -mu', -ɛ ɔtui 'v -Juukvɛ a tete 'v 'pa-. ɛ nɔ- nuɔo, -a mu -mɔ -bɪ, ɔa kuo -Yusu 'Kɪsɪv ɔwlv yɪ, -ɛ diɔɛ nu, Nyɪsua 'bu 'ye dɛ a 'mu, ɛ 'mu 'v -a mu yɪ 'sii -ni, 'kɪ 'v 'a dɔɔnu ye'. ɛ

'yi -ba yi 'v -Juukue a tete ni □tui -ni a -ti 'pa-, -ε nu□o, tete a 'v □tuule 'ni -nu□o li□i, nyiblo 'ni 'sii□e 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye'.» Ke- 'n nu la Pielɪ a leele.

-Tonyiblo blεε yi, bu kuo -Yusu 'Klisv □wlv yi, 'ti- Nyisua 'mv□v wa

17 -A mv -bv, -v mo -Juukue*, -a -hve□ε ni, 'ki Nyisua bu 'sii 'v -a mv yi, 'ki 'v a dionv ye', -ε nu□o, -a kuo -Yusu 'Klisv □wlv yi. De a 'mv a -ti, □a 'wɪ□i nyibli -mv' yi, -v 'yi -Juukue 'pa-, kɔ, -a deε de'kukununyv, -ε nu□o, -a 'ni □tuu□o 'v -Juukue a tete 'v. □Bɪ de a 'mv, ε □hen 'nyre, -ε mo, -Yusu 'Klisv, nɔ- pɪ 'li -a mv de 'kuku 'nyi? 'Uɔn-, ε 'yi 'mv le -ni.

18 -Te ε ni 'mv, ε nɔ- -bv: Nyiblo 'bv hie 'v -Juukue a tete a 'v□tuule bu, -te ε 'ye ni -heε □ne, 'ki bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye', 'ti-, 'bv □han -mɔ de, 'bv kuo tete a 'mv □wlv yi de, -ε -bɪ ε ni de -mv', -ε 'ye ni blee Nyisua a plɔ.

19 Tete a 'mv, ε nɔ- lee 'mv, -ε mo, 'n kɔ 'kɔkɔv, 'na de 'kuku a -ti. 'E mo □han-tɪ, tete a 'mv, nɔ- nu□o, 'ni 'kv, 'ki 'v Nyisua ye'. Kee, -te 'n 'kv 'ki, -ε -bɪ tete 'yi 'ki 'klɪ -kɔ, 'ki 'v 'mv ki. E 'wɪ yi, 'na 'klɔ 'ka, nɔ- 'kv, 'ni ni 'klɔ, 'ki 'v Nyisua ye'. -Te 'n kuo -Yusu 'Klisv □wlv yi, ε nɔ- nu□o, 'ni yi□e, -ε mo, tugbe -mv', -ε kɔ 'yie v kɔv 'v□v 'v, ε 'wɪ yi, ε kɔ 'mv 'hven- v kɔv 'v, □a 'kv.

20 E nɔ- nu□o, 'klɔ -bv, 'n ni 'ki, ε 'yi 'mo 'pa-, 'n 'yi 'ki 'klɔ a 'mv -ni de, keε, -Yusu 'Klisv, nɔ- ni 'klɔ, 'ki 'li 'mv 'li. 'Klɔ -bv, 'n ni 'ne- -mɔ, 'n -ha 'na □wlv a pepe ni, 'ni -nyi□e Nyisua a 'Yu -mv', -ε nve 'mv, 'ti- -ε -ha 'a dionv, -ε 'kv, 'ki 'v 'na -ta'.

21 □Haande -mv', Nyisua nu 'mv -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bv pv 'a -ti bu, □bv □han -mɔ, □bv kuo tete □wlv yi de. Nyiblo 'bv yi wen 'v yi ni 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye', 'a tete a 'v□tuule a -ti, -ε -bɪ ε di □hen wen 'nyre, -ε mo, -Yusu 'Klisv 'kv ni dadv.

3

-Tonyiblo -mv', -ε kuo Nyisua □wlv yi, ε nɔ- Nyisua we

1 'A mv Galatikuε, a 'yi 'lule-hihie -kɔ. 'N pv□v □han-tɪ, -ε mo, nyiblo □dv -kaa ne 'a mv. -Te -Yusu 'Klisv nu 'kɔkɔv, 'ki 'v tugbe 'yie, 'n -hiɪta 'a mo□o kle ni -tee.

2 'N -hve □bv 'beti 'a mv: □Bɪ -te a □tui 'v -Juukue* a tete 'v, ε nɔ- nu□o, Nyisua 'ε -nyi 'a mv 'a -Hihiu*? 'Uɔn-. 'A □haantitie -mv', ε nɔ- a pv nva yi bu, ε kɔ, 'a kuo -Yusu □wlv yi. E nɔ- kɔ -ti, 'ε -nyi 'a mv 'a -Hihiu. □Bɪ ε 'yi 'mv le -ni?

3 De- kɔ -ti, 'a 'yi 'ki 'a leyuyruo -kɔ? De- kɔ -ti, -kvan -mv', Nyisua a -Hihiu □tu -wlv, 'ki 'li 'a mv 'li, 'a -hve ba -yra□a 'lu, 'ki 'li 'aan dionv a 'klɪ 'kwli 'li?

4 □Bɪ □haande a pepe -mv', Nyisua nu 'a mv -mɔ, ε mo dadv □niɔ? 'Uɔn-, 'n 'yi□i □han-tɪ -pv, 'ki bu di dadv' pa.

5 Nyisua yi -nyi 'a mv 'a -Hihiu, 'ε ni □whlekeε-teblɪ, 'ki 'li 'a mv 'nyi. □Bɪ ba yi 'v -Juukue a tete a -ti ni □tui -ni a -ti, ε nɔ- kɔ -ti 'ε ni□e? 'Uɔn-, ε ni□e ni, -kɔtɪ a pv 'a □haantitie nva yi bu, 'a kuo -Yusu □wlv yi.

6 Ba -hie -aan 'baɪ gbagbv Abrahamv a de 'lu -mɔ le. 'U 'crɪ 'li Nyisua crɪen 'kwli ni, -ε mo: «Abrahamv kuo la Nyisua □wlv yi. -Te ε kuo la Nyisua □wlv yi, ε nɔ- nu□o, Nyisua 'ε 'sii la 'v□v yi, 'ki 'v 'a dionv ye'.»

7 De a 'mv, ε □hen 'nyre, -ε mo, nyibli -mv', -v kuo -Yusu □wlv yi -tee, v nu- mɔ Abrahamv a seyi-seyi a 'yonv a 'yonv.

8 Ti -hi la a ti 'yri, v 'crɪ la□a ni, 'ki 'li Nyisua crɪen 'kwli, -ε mo: «Nyibli -mv', -v 'yi -Juukue 'pa-, v di kuo Nyisua □wlv yi, ε kɔ, Nyisua 'mv 'v □nv

γῆ 'sii -nī -wē, 'kī 'v 'a dīōnō ye'.» Dē a 'mō a -tī, ε nī la ke', Abrahamō 'ε win la Nyīsva a p̄haantitīe, Nyīsva 'ε lee p̄nē, ε wen: «'Kī 'n dī 'lī -mō 'lī naa -nī, 'mō dakō a pepē, -v nī 'nē- tōtō kī p̄haandē -mō nu.»

⁹ Abrahamō kuo la Nyīsva p̄wlv γῆ. Ε nō- nuō, Nyīsva 'ε nuō p̄haandē -mō, 'tī-, nyībli a pepē -mō', -v kuo Nyīsva p̄wlv γῆ -wē, ε dī nu p̄nō p̄haandē -mō.

¹⁰ Nyībli -mō', -v γῆ 'lū -mō le -hie, -ε mō, Nyīsva dī 'v p̄nō γῆ 'nī 'sīi -nī, 'kī 'v 'a dīōnō ye', -ε nuō, -tī -mō', tete -hle, nō- v nī, nyībli a 'mō, Nyīsva a -bati dī p̄nō 'nī klō. 'Ε mō -tē, Nyīsva a win 'ε pī lē: «Nyīblo 'bō 'yē nī p̄tuu 'v tete a pepē -mō', v 'crū 'lī Nyīsvacrīen 'kwli, 'a -nē tī, nyīblo a 'mō, Nyīsva a -bati dī p̄e 'nī klō.»

¹¹ -A yīē nī, -ε mō, ε 'yī nyīblo p̄dv -kō, -bō 'sīi 'v γῆ, 'kī 'v Nyīsva ye', 'a tete a 'v p̄tuule a -tī. -A yī dē a 'mō nī, -ε nuō, ke- Nyīsva a win pī, -ε mō: «Nyīblo -mō', -ε kuo Nyīsva p̄wlv γῆ, nō- 'sīi 'v γῆ, 'kī 'v Nyīsva ye'. Nyīblo a 'mō, ε nō- dī 'klō nī.»

¹² Kē, v 'crū nī, 'kī 'lī Nyīsvacrīen 'kwli, -ε mō: «Nyīblo -mō', -ε p̄tūi 'v tete 'v, ε nō- dī 'klō nī.» Dē a 'mō, ε tōē nē -a mō nī, -ε mō, tete a 'v p̄tuule, kō Nyīsva a p̄wlv a yīkuole 'hven-, v 'yī dē -nī -dō 'pā.

¹³ 'A -tī, Nyīsva a -bati klō -a mō nī, -ε nuō, -a 'yī 'v tete 'v p̄tuu -nī -tē. Kē, -Yusu 'Klīsv, nō- dī, 'ε nyra 'v -aan -tā' bō, Nyīsva a -bati 'ε klōō. Dē a 'mō, ε nō- kō 'kwli ε naa 'lī, 'ε wa -a -mō, -ε dīē nu, Nyīsva a -bati 'nī p̄hā -a mō klō dē. Kē- v nu la 'a 'cīcrū, 'kī 'lī Nyīsvacrīen 'kwli, -ε mō: «'Bō mō, 'bō 'bā nyīblo bō, 'kī 'lī tugbē yra, ε p̄hen 'nyre, -ε mō, nyīblo a 'mō, Nyīsva a -bati klōō nī.»

¹⁴ Kē- Yusu 'Klīsv nu 'a nunuo, -ε dīē nu, p̄haandē -mō', Nyīsva p̄v la lē, ε dī la Abrahamō -mō nu, nyībli -mō', -v 'yī -juukō 'pā-, ε 'mō p̄nōp̄ -mō nu -wē, dē -mō', -Yusu 'Klīsv -nu a -tī. Kē- Yusu nu 'a nunuo -wē, -ε dīē nu, -tē -a kuo p̄nē p̄wlv γῆ, Nyīsva 'mō -a mō 'a -Hīhiu, ε p̄v la lē, ε dī la -a mō -nyī -nyī.

p̄Haandē -mō', Nyīsva p̄v la 'lī, 'kī 'v Abrahamō -mō

¹⁵ 'Na 'dīaynō -na, p̄bō p̄p̄v 'yri a p̄tutuo a dē yī. 'Bō mō, dakōgble nī 'hven, 'bō -wēn, 'kī bō p̄tū 'yri, -ε -bī nyīblo p̄dv 'yī 'lī 'lī -wē, bō nyre 'yri a 'mō yī, mō, nyīblo p̄dv 'yī 'lī 'lī -wē, bō p̄v 'v p̄v dē 'lū.

¹⁶ Kē- nī -dō ε p̄tī 'mō, 'kī 'v Nyīsva a 'yri -mō', ε p̄tū la, ε kō Abrahamō 'hven- a -tā'. Tī -mō', -ε kō 'yri Nyīsva p̄tūi la 'yri a 'mō, ε kō Abrahamō 'hven-, ε lee la p̄a nī, -ε mō, p̄haandē -mō', -kōtī ε hle, ε dī la p̄nēē -mō 'nī nu, ε kō 'a 'yonu a 'yonu 'hven-. Kē, sey-sey, Nyīsvacrīen 'nī -p̄p̄v lē, -ε mō, p̄haandē a 'mō, ε dī nu la p̄a Abrahamō -mō, kō 'a 'yonu a 'yonu 'hven-. Kē, ε wen 'nī, ε dī nu la p̄a 'a 'yonu a 'yu nī -dō -mō. 'Yū a 'mō, ε nō- mō -Yusu 'Klīsv.

¹⁷ -Tī 'n -hve p̄bō hla, ε nō- mō: Nyīsva p̄tū 'yri, ε kō Abrahamō 'hven-, 'ε gba 'yri a (430) -hotrōwī nī -hen nē 'yri a p̄wlv p̄tū 'v -pū, 'tī- 'ε -hā 'lī tete, 'ε -nyīē 'a dakō, -v mō -juukō*. Dē a 'mō, ε p̄hen 'nyre, -ε mō, 'yri -mō', Nyīsva p̄tū, ε kō Abrahamō 'hven-, ε kō p̄haandē -mō', ε p̄v la lē, ε dī la p̄a -mō nu, tete 'yī 'lī 'lī -wē, bō nyreē yī.

¹⁸ 'Bō mō, Nyīsva 'bō yī wen nyībli p̄haandē -mō nī nī, -tē v p̄tūi 'v tete a -tī, -ε -bī ε 'wī yī, ε 'yī -tē ε p̄v la lē, ε dī la p̄nō p̄haandē -mō nu a -tī, ε 'nī -nuō wen p̄nōp̄v -mō. Kē, Nyīsva nu la Abrahamō p̄haandē -mō, -kōtī ε p̄v la 'lī p̄nēē nī. Ε 'yī p̄bī Abrahamō a 'mō bō p̄tuu 'v tete 'v a -tī, ε 'yī la p̄a p̄haandē -mō -nu.

Dē- kō -tī Nyīsva 'ε -nyī -a mō 'a tete

¹⁹ -Tē ε nī 'mō lē, -bakle, nyīblo p̄dv dī 'nī 'beti -nī: Dē- kō -tī Nyīsva 'ε -nyī -juukō* 'a tete 'lī? Nyīsva -nyī -a mō 'a tete nī, -ε dīē nu, -tebli

-mu', -ε nyre yi, 'ki 'u□u ye', -a 'mu□u yi. Ε -nyi -a mo□o ni, 'ki 'li ti ghi 'kwli, ε 'mu□u gba -gbagba, Abrahamu a 'yonu a 'yu -mu', Nyisua pu la le, ε di la □haande a 'mu -mo nu, ε 'mu di. 'Yu a 'mu, ε no- mo -Yusu 'Klisu. -Te -Yusu -di 'ki, -ε -bi tete 'yi 'ki 'kl □du -ko de. Nyisua -ha la 'li tete, 'ε -nyi la□a 'a lelenyu, lelenyu a 'mu, 'u -nyi la□a -tonyibli. Ti -mu' -ko 'yri u yi la 'u □nu□u -nyii -ni, -ε -bi 'ki Nyisua a winwlon-hanyo* Moise ni la 'u Nyisua ko -tonyibli 'huen- a -gbati.

²⁰ Kεε, -te Nyisua yi la Abrahamu ni -lee -ni, -ε mo, ε di nu la□a □haande -mo, Nyisua a □gbetu, no- hlee la 'li□i -mo. Ε 'yi 'li nyiblo □du 'li -naa -ni.

²¹ □Bi de a 'mu, ε □hen 'nyre, -ε mo, Nyisua a 'lupode, ko tete 'huen-, u 'yi -pe? 'Uon-, ε 'yi 'mu le -ni. 'Bu mo, Nyisua a tete -mu', ε -nyi -tonyibli, 'bu yi wen nyibli 'klo yrayru ni -nyi, -ε -bi ε -we wen 'li□i ni, 'ki bu 'sii wen 'u nyibli yi, 'ki 'u Nyisua ye'. Kεε, ε 'yi tete □du -ko, -bu nu de a 'mu.

²² Kεε, u 'cru 'li Nyisuarien 'kwli ni, -ε mo, 'ki 'klo -bu ki a nyibli a pepe ni 'li de 'kuku a 'kl bu. Kε- ε ni 'mu, -ε di□e nu, □haande -mu', Nyisua pu la le, ε di la nyibli -mo nu, ε 'mu□u nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi -mo nu. Ε ni □nu□u -mo, -ε nu□o, u kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi.

²³ Ti -hi la a ti 'yri, -te 'hru 'ye la 'u bu ni pe, 'ki nyibli bu kuo la -Yusu 'Klisu □wlu yi, -Juukue a tete nu la□a ni, □a mo la □jklapu, □a □tui la 'u□u, 'ε gba□a -gbagba, Nyisua 'ε ya -a mu -Yusu 'Klisu yi, 'ε toz ne -a mu 'hru -mu', -a di na, 'ti- -Yusu 'Klisu a 'mu, -a 'mu□u □wlu yi -kuo -ni.

²⁴ Tete a 'mu, ε 'wi la -aan naanyo yi, -ε kla 'yi, 'ε gba□a -gbagba, -Yusu 'Klisu 'ε -di. Kε- tete a 'mu, ε ni la 'mu, -ε di□e nu, -te -Yusu 'Klisu -di, Nyisua 'mu 'u -a mo yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', -ε nu□o, -a kuo -Yusu 'Klisu a 'mu □wlu yi.

²⁵ -Te ti ne -bu, 'hru pe 'u bu, 'ki -ba kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi. Tete 'yi 'ki -aan naanyo 'pa-.

²⁶ Aan pepe, a mo Nyisua a 'yonu □nu, -ε nu□o, a kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi. Ε □hen 'nyre, -ε mo, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mve ni.

²⁷ U pu 'a mu 'nie 'lu, -ε di□e nu, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a 'mu -mve. -Te ti ne -bu, a gba -Yusu 'Klisu a □wlu.

²⁸ -Mo -juukueyu, □yi -juukueyu 'pa-, 'ki 'u Nyisua ye', 'yile'jijra □du 'yi 'u -ni. □Bi -mo □koyu, -u□- □yi □koyu 'pa-, -mo nyibeYu gbe, -mo nuqba, 'ki 'u Nyisua ye', 'yile'jijra 'yi 'u -ni. 'Aan pepe, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mve ni, 'a mo de ni -do.

²⁹ -Te a mo -Yusu 'Klisu a nyibli, ε □hen 'nyre, -ε mo, a mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu □nu -we. 'A -ti, □haande a pepe -mu', Nyisua pu la le, ε di la Abrahamu ko a 'yonu 'huen- -mo nu, ε di nu 'a mo□o -mo -we.

4

Ti -bu 'yri, -a 'yi tete a □koyo 'pa-, kεε, -a mo Nyisua a 'yonu □nu

¹ 'Yu a 'bai di 'a kuko-tebli a pepe, ε pu la 'li□i -nyi, □bu pu□u 'a de yi. 'Yu a 'mu, 'bu 'yee ni kui, ε 'yi -ti □du -ko, bu hla. 'Ye □bi ε di 'a 'bai a -tebli a pepe ko, kεε ε 'wi□i □koyu yi.

² 'Bu 'te mo 'yu, nyibli -bi, u nu- ko 'li 'a de -mo. U nu- ko 'li 'a kuko-tebli a de -mo -we, ε 'mu□u gba -gbagba, ti -mu', 'a 'bai wa 'nyre, ε 'mu 'u nyre.

³ Kε- -aan de ni 'mu -we. -Te -a 'ye la -Yusu 'Klisu ni yi, -a 'wi la 'yonu yi, □a mo la 'kuo a □koyo.

⁴ Kεε, ti Nyisua wa 'nyre, -te ε nyre 'u, -ε -bi ε ya -a mu 'a 'Yu yi, 'ki 'ne- 'klo -bu ki. 'Ki ε naa 'li nuqba □du 'hvi, 'yu a 'mu 'ε □tuu 'u -juukue* a tete 'u,

5 -ε di□e nu, nyibli -mu', -v mō tete a 'mu a □koyo, ε 'mu □nu □gble, v 'mu Nyisua a 'yonsu -he.

6 De -bu, -ε -twe ne -a mu, -ε mō, -a mō Nyisua a 'yonsu □nu, ε nō- mō: Nyisua, nō- ya -a mu 'a 'Yu a -Hihiu* -mu' yi, -ε di□e nu, ε 'mu 'li -aan □wli ki ni. -Hihiu a 'mu, ε nō- 'yee 'li win, -ε pi le: «Nyisua o, -mō mō 'na 'Bai.»

7 De a 'mu, ε □hen 'nyre, -ε mō, a 'yi 'ki 'kuo a □koyo 'pa- de. Kee, a mō Nyisua a 'yonsu □nu. -Te a mō 'a 'yonsu, 'a -ti, □haan-tebli a pepe -mu', ε □tu bu, 'ki 'v 'a 'yonsu -mō', ε di 'a mō□o 'ni -nyi.

-Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Galatiblogba 'kwli, v nu- 'yee Pōlv 'kla -wliye

8 Ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ye la Nyisua ni yi, 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa-, 'kuo -mu', -v 'yi Nyisua 'pa-, nu- ko □kode a ni la.

9 Kee, -te ti ne -bu, a yi Nyisua ni, ε □hen 'nyre, Nyisua, nō- yi 'a mu. De- nu 'ki□i, 'a □hien 'ki -mō de, 'a □tui 'v 'kuo 'v, -v 'yi 'kli □du -kō 'li? De- nu 'ki□i, 'a -hwe ba -he 'waa □koyo de 'li,

10 'a □tui 'v -Juukue a tete -bi 'v, 'ki 'v -nyrowi -bi a -ta', ko □hōnpu -bi 'hwen-, ko 'yru a ti, ε ko 'yri -bi 'hwen-?

11 -Tebli a 'mu, a ni, ε mō 'na 'kla-wliye'yiya gbagbu. 'N yi pie huannu, 'ki -kwan -mu', 'n nuu 'li 'a mu 'nyi, bu di dadu pa.

12 'Diayinu -na, 'n nyee ne 'a mu le, 'mō -bu, -ε mō -Juukueyu, ti -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, -te a ni la 'mu, ke- 'n ni la 'mu. 'N 'yi la 'a mō□o -hwa, 'ki ba □tuu 'v -Juukue a tete 'v. 'A -ti, -te 'n ni 'mu, ke- ba ni 'mu -we. 'A 'ni 'hie 'li□i 'lu -mō le, -ε mō, nyibli 'bu yi 'v -Juukue a tete ni □tui -ni, -ε -bi ε 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye'. 'A 'yi -huan 'na □wlv □hlōn ni pi. 'A -ti, a 'ni 'puv 'ki 'na □wlv □hlōn de.

13 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, yi-hedidie, 'n di la 'li 'a mu -mō, 'n pi la 'a mu Nyisua a □haantitie, kee, 'hvi a hinhren kō la 'mu ni. 'A -ti, 'n 'yi la 'li□i 'li -we, □bu gba la 'na 'dagba 'lu -mō.

14 'E mō tee, ti a 'mu 'yri, 'na 'hvi a hinhren a -ti, a yi 'ye la □hwen diakti, 'na 'hvi a 'mu a -ti, a 'yi la 'mu -yraa -ni, ε mō, a 'yi la 'mu le -bla. Kee, a 'ble la 'mu kwa -tee, □wi yi Nyisua a lelenyo, ko -Yusu 'Kitsu yi -we,

15 Ti a 'mu 'yri, a ko la plo a bleele. De- nu 'ki□i, -te ti ne -bu, 'a 'yi 'ki plo a bleledu a 'mu -kō de 'li? 'Na □wlv 'ye□e ni, -ε mō, 'bu -we la 'li, ba -ha la 'li 'aan 'yii le, -ε di□e nu, a 'mu la 'mō□o -nyi, a di la□a 'ni nu.

16 □Bi -te ti ne -bu, □bu yi 'a mu -ti a -tee ni -lee -ni, ε nō- kō -ti, 'a dee 'mu 'aan yraanyo?

17 E ko nyibli -huohvi, 'v ne hi -mō le, 'ti- 'v -he Nyisua a □haantitie -ta' le. Nyibliu a 'mu, v nu- yi 'li 'a mu -mō -hlee -ni, -ε di□e nu, a 'mu □nu □wien le kve. Kee, 'waa 'lule-hihie 'yi -tee -nu. U -hwe□e ni, ba pu 'mu ke yi, -ε di□e nu, a 'mu □nu □wien le kve.

18 E nōv 'v le, 'ki ba pu nyibli -bu nva yi bu, kee, □haannyibli, nu- ba pu nva yi bu. Ke- bu ni 'mu, 'a -ne ti, mō 'ye □bi □bu ni 'v 'a mu 'hvi, 'ye □bi □bu 'yi 'v 'a mu 'hvi -ni.

19 'Na 'yonsu -na, 'aan -ti, 'n yi 'ye □hwen de, □wi yi nuqba, -ε mi □gbla mō. 'N 'tie di □hwendu a 'mu 'ye, ε 'mu□v gba -gbagba, a 'mu -Yusu a -tee a -nagbopu* mō.

20 'N -hwe wen□e ni diakti, □bu ni wen 'li 'a mu -mō, -ε di□e nu, 'mu wen 'li 'a mu -mō -hlee -ni, win 'n di pu, ε 'mu 'aan □wli le -hren, -ε nu□o, -te 'n hlōv ne 'a mu -mō le, -ti -bu, 'n di hla, 'n 'yi□i -yi.

Nvgbi ni 'hwen, Sara ko Hagali a -ti

21 'A mu -mu', -v -hwe□e, -bu □tuu 'v -Juukue* a tete 'v, □bu 'beti 'a mu: □Bi -ti -mu', tete a 'mu, ε hle, a yui□e' le ni?

²² ▢Bv -huhua 'a mu kle. U 'cru▢i ni, 'ki 'li Nyisvaciɛn 'kwli, -e mo, Abrahamu ko la 'yonu nyibepu ni 'huen. E ko Hagali 'huen-, v ko la 'yu, e ko Sara 'huen-, v ko 'yu -bi. Hagali a 'mu, e mo ▢koyu ▢niɔ la. Sara -mo -bi, e 'yi la ▢koyu 'pa-.

²³ Nugba -mu', -e mo la ▢koyu, e ko la 'yu, -e nu▢o, Abrahamu, no- -hve la▢a. E 'wi yi, -tonyiblo, no- -hve la▢a, e 'yi Nyisva 'pa-, e 'ni -hva la▢a. Kee, nugba -bi -mu', -e 'yi la ▢koyu 'pa-, e ko la 'yu, -koti e ni la ke', Nyisva 'e lee la Abrahamu, -e mo, e di ko la 'yu.

²⁴ De a 'mu, -e mu la 'lu -mo, e tve ne -a mu de. De a 'mu, e no- mo: Nugbi ni 'huen -mu', -v mo Hagali ko Sara 'huen-, v ▢hen 'nyre 'yrigble ni 'huen, Nyisva ▢tu, e ko -tonyibli 'huen-. Hagali -mu', -e mo ▢koyu, e ▢hen 'nyre 'yri -mu', Nyisva ▢tu, e ko -Juukve 'huen-, ti -mu' -ko 'yri e yi la Moise tete -nyi, 'ki 'li dugba -mu', v deɛ Sinai 'lu. Tete a 'mu, e ni -a mu ▢koyo -mo', ▢wi yi -te Hagali a 'yonu nu la, v mo la ▢koyo.

²⁵ Hagali nyre ▢hen 'nyre Sinai, 'ki 'li Arabukwe win 'kwli. Hagali a 'mu, e ▢hen 'nyre kike a Jrusredɔ -we, -e nu▢o, -Juukve -mu', -v 'ti 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, v mo tete a ▢koyo ▢niɔ, -koti v 'ni -hva▢a li, bu kuo -Yusu 'Kisu ▢wɔ yi.

²⁶ Kee, nugba -bi -mu', -e mo Sara, -e 'yi ▢koyu 'pa-, e no- mo -aan ne 'dii. Nugba a 'mu, e ▢hen 'nyre Jrusredɔ yrayru -mu', -e ni 'li yakɔ 'kwli. 'Dɔ a 'mu, e 'yi ▢kodɔ 'pa-. E no- mo -aan 'dɔ. (De e ▢hen 'nyre de, e no- mo 'yri yrayru -mu', Nyisva ▢tu, e ko nyibli 'huen-.)

²⁷ Nugba a 'mu, e no- ko -ti v 'cru la 'li Nyisvaciɛn 'kwli, -e mo:

«-Mo nugba -mu', -e 'yi 'yukode 'pa-, nu dɔɔv.

-Mo -mu', ▢gbugblakwli 'yi -hvan ni ni,

'yaa 'li win, -bu nu dɔɔv,

-e nu▢o, nugba -mu', 'a nyibv hie 'v bu,

'a 'yonu di 'ni -hu,

v 'mu 'v nugba -mu' 'v -hi,

-e ni 'v 'a nyibv 'hvi.»

²⁸ 'Na 'diayuv -na, a 'yi 'ki tete a ▢koyo 'pa-, a mo ke Nyisva a -tee a 'yonu ▢niɔ, -koti Nyisva pu la 'li▢i ni, -e mo, a di mo la 'a seyɔ a 'yonu, ▢wi yi -te e nu la Abrahamu a leele, -e mo, 'a nugba Sara di ko la 'yu, -e ko 'nyre mo Yisaki.

²⁹ Ti ni -do a 'mu 'yri, 'yu -mu', Hagali ko la, 'ki 'li -tonyibli a 'kl 'kwli, 'yu a 'mu, e ▢tui la 'a 'bi Yisaki -mu' ▢hɔɔn, -e mo Sara a -ne 'yu, e ko la, 'ki 'li Nyisva a -Hihui* a 'kl 'kwli. Ti -bu 'yri, ke- ni -do, e 'tie ni 'mu.

³⁰ Kee, v 'cru la▢a ni, 'ki 'li Nyisvaciɛn 'kwli, -e mo: «Bla nugba -mu' le, -e mo ▢koyu, e ko 'a 'yu 'huen-, -koti ▢koyu a 'mu a 'yu 'yi yi -bleɛ -ni, 'ki bu kɔɔ ne 'a 'baɔ a kuko-tebli win ki.» Kee, nugba -mu', -e 'yi ▢koyu 'pa-, e no- ko 'yu -bleɛ yi, -bu kɔɔ ne 'a 'baɔ a kuko-tebli win ki.

³¹ 'A -ti, 'diayuv -na, a 'yi nugba -mu', -e mo ▢koyu a 'yonu 'pa-, keɛ, nugba -mu', -e 'yi ▢koyu 'pa-, e no- ko 'yonu a pa 'mu. E ▢hen 'nyre, -e mo, -a 'yi ke 'ki tete a ▢koyo 'pa-, keɛ, -Yusu 'Kisu, no- ▢gble -a mu, 'e -ha 'li -a mu tete a 'kl bu.

5

E 'yi yi -bleɛ -ni, -Yusu a nyibli bu mo tete a ▢koyo

1 -Yusu 'Kisu ▢gble -a mu ni, 'ki 'li -Juukve* a tete a 'kl bu, -e di▢e nu, -a 'ni ▢ha 'ki tete a 'mu, 'a ▢kode nu de. 'A -ti o, ba ▢tu 'aan dɔɔv 'yie. 'A 'ni 'ween 'ki de, 'ki nyiblo ▢ɔv bu nu 'a mu tete a ▢koyo -mo' de.

2 'Mo Polu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba yi [ti] 'lu -mo le -hie, -e mo, -te a yi yre 'be, ko -te a [tui] 'u -juukue a tete 'u a -ti, 'a 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', -e -bi -Yusu 'Klisu 'yi 'h [ti] 'li -we, bu wa 'a mu.

3 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'be yi, -e di [e] nu, e 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye' a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, e ble e yi, bu [tuu] 'u -juukue a tete a pepe 'u -tee.

4 'A mu -mu', -u yi [ti] 'lu -mo le -hie, -e mo, Nyisua di 'u 'a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', -te a [tui] 'u -juukue a tete 'u a -ti, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a 'yi 'ki -mue, 'ti-, a plee 'li Nyisua ke. 'A -ti, e 'yi 'ki 'li [ti] 'li -we, bu nu 'ki 'a mu [haande -mo], 'ki 'li daduke 'kwli.

5 -A mu -mo -bi, -a yi [e] ni, [a yi [ti] -ple, -e mo, Nyisua di 'u -a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', -koti -a kuo -Yusu 'Klisu [wlu] yi. E no- mo de, -a yi -ple, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu* a 'kl' kwli.

6 Nyiblo 'bu ni 'u, e ko -Yusu 'Klisu 'huen- 'bu -mue, nyiblo a 'mu, e 'be yi, e 'yi yi 'be, de a 'mu, e 'ni -da [a] li [dedede]. De -mo de gbagbu, e no- mo -ba -nyi -aan [wli] -Yusu. 'Bu mo, [ba -nyi] [e] -aan [wli], e no- di -a mu 'kl' -nyi, 'ki -ba -nue ne -aan 'bio -tonyibli.

7 -Te a [tu] la -Yusu a [wlu] a yikuole -wlu, a mi la ye' -tee. Nyu- nu 'ki [ti], 'a 'kee 'u -ti a -tee a 'u [tuule] 'li?

8 Nyisua -mu', -e da 'a mu, 'ki ba mo 'a nyibli, e 'yi 'a mu -lee -ni, 'ki ba nu nina le.

9 -A 'blikue wen 'ni: «-Wleye ni -do, no- ni [e], -wloyo a pepe 'u pue.»*

10 -Te -aan pepe -a ko Kukonyo -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -mue, 'n yru ti le, -e mo, -te 'na 'lule-hihie ni 'mu, ke- 'aan -ne di 'mu ni -we, a 'mu 'u [haan] 'hru wlon bi de. 'N yi [e] ni -we, -e mo, nyiblo -mu', -e ke e ne 'a mu, 'ye [bu] e 'ni 'mo' 'li nyiblo [du], Nyisua a -bati di [e] 'ni klo.

11 'Na 'diayinu -na, e ko nyibli -bi, 'u pi le, -e mo, 'mo -hle [e], 'ki nyibli ble e yi bu 'be yre, -e di [e] nu, Nyisua 'mu [u] [nu] yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye'. Kee, ba yi [e], -e mo, 'ni nu wen 'a hula le, -juukue 'yi wen 'li [ti] 'li -we, bu [tu] wen 'mu [huen], e ko, u 'yi wen 'li [ti] 'li -we, bu hia wen Nyisua a win -mu', 'n hle ki, -e mo, -Yusu 'Klisu 'kuu 'u tugbe 'yie, -aan de 'kuku a -ti.

12 Nyibli -mu', -u ke e ne 'a mu, -u yi 'a mu -lee -ni, -e mo, ba 'be yre, 'n -hue [e] ni, 'ki 'waa 'mumu, bu -ha wen 'waa dionu buto.

A 'ni 'kue 'li 'aan dionu a 'lule-hihie [wien] le, kee, ba -ha Nyisua a -Hihiu me le, bu naa ne 'a mu*

13 'Na 'diayinu -na, 'a mu -mo -bi, Nyisua da 'a mu ni, -e di [e] nu, a 'ni [ha] 'ki tete a [koyo] -he de. Kee, -te e [gble] 'a mu, 'a -ti, a 'ni 'puu 'li le, -e mo, 'hru pe 'ki 'u bu, 'ki ba nu -tebli -hwin a pepe, 'aan [wli] -hue. Kee, ba nuwe -ni, e ko, ba -huhie -ni.

14 'Ki 'li tete a pepe 'nyi, de -mo tete bu gbagbu, e no- mo: «Nue -na 'bi -tonyiblo, [wi] yi -te -nu -na dionu a nue.»

15 Kee, 'bu mo, 'aan 'ko 'bu 'wi [ti] 'wan bu a mamu a 'klo yi, -u yi le -mimle -ni, ko, -u 'lile -tebli 'yri le, ba [tu] 'aan dionu 'yie, -e di [e] nu, a 'ni [ha] ble -we.

16 -Ti 'n hle, e no- -bu: Ba -ha Nyisua a -Hihiu me le, bu naa ne 'a mu. 'Bu mo, 'ba yi [ti] le ni ni, a 'yi 'li [ti] 'li -we, ba nu -tebli -hwin -mu', 'aan [wli] -hue.

17 -Tebli -hwin -mu', -tonyibli a [wli] -hue, e ko Nyisua a -Hihiu a -huhua-tebli 'huen-, e 'yi -pe. -Tebli -mu', Nyisua a -Hihiu -hue -ba nu,

* 5:9 5.9 -u'u-, 'Floa a 'yaade 'cumte gbe, e no- 'yee 'flookuo a pepe.

ε κo -tebli -mu', -aan □gbetu, -a -hwe -ba nu, ε 'yi -pe -we. Ε no- nu□o, de -mu', a -hwe ba nu, 'a 'yi 'li 'a nunuo 'li -we.

18 'Bu pa Nyisua a -Hihiu, 'bu yi 'a mu ni -nee -ni, -ε -bi a 'yi 'ki 'li tete a 'kli bu -ni de.

19 -Tebli -hwin -mu', -tonyibli a □wli -hwe bu nu, -a yi□e ni. -Tebli a 'mu, ε no- mo -wlawli, 'lawlu ko 'a -ne -twide □du,

20 nyibli a 'mu 'u kwle -ci, ko, 'u ni -wide, 'u yiyraa -ni, 'u kla hle'ple-ti, 'u □tutui ca -mo le, 'u nwe yrupode, 'a nyo a dionu a -ti ni -do, ε no- u yi 'lu -mo le -hie, u nwe bu 'be □ti□ le,

21 de u 'yi -ko, ε no- u -hwe, 'u yi 'waa dionu no wlon -hie -ni, ko, 'u yi 'waa dionu dii-tebli wlon -hie -ni, 'u ni yinyre-tebli -bi, -ε ko 'a 'bio 'hwen-, -ε 'wuwu yi. 'N -gbee la 'a mu ni, 'ti- 'ni nune□e ki de, -ε mo, nyibli -mu', -u ni -teblidu a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

22 Kee, -tebli -mu', -ε -hwen 'li Nyisua a -Hihiu -mo, ε 'wi□i tugbe a 'kui yi. Ε □hen 'nyre, Nyisua a -Hihiu 'bu yi -tonyibli ni -nee -ni, -ε -bi nyibli a 'mu, u nunwe ni, 'u ni dobu, 'u ko kibwweenle, 'u ko □wlu a 'hila, ko, 'u ko □wlu 'yopo, 'u ni □haan-tebli, 'u mo □haannyibli,

23 'u □twe 'li 'waa dionu ni, 'u yi 'waa dionu a naale. Nyibli 'bu yi -teblidu a 'mu ni ni, Nyisua a tete ni -pu□u le, -ε mo, u 'ni 'nuo 'li□i.

24 Nyibli -mu', -u mo -Yusu 'Klisu a nyibli, u hie 'u -tebli -hwin a pepe -mu', 'waa □wli -hwe bu. Ε 'wi yi, -te u 'ye ni koo wen 'u -tebli -hwin a 'mu tugbe 'yie.

25 Nyisua a -Hihiu, no- yi -a mu 'klo yrayru -nyi. -Te ε ni 'mu le, ε nu -tee, 'ki bu naa ne -a mu.

26 -A 'ni 'yaa 'li -aan dionu 'li de, -a 'ni 'nuo 'li□i, -aan 'bio 'ni 'bie 'li yru' le, ε ko, -a 'ni 'tutuo 'li ca -mo.

6

-Ba -hweε -ni

1 'Diatyui -na, 'bu mo, ba 'ye nyiblo, 'bu yi de 'kuku ni ni, 'a mu -mu', Nyisua a -Hihiu* nee -ni, ba -hee □ne, -ε di□e nu, ε 'mu 'u □haan'hru wlon bi de. Kee, ba nu□o, 'ki 'li □wlu 'yopo 'kwli, ε ko, ba □tu 'aan dionu 'yie, -ε di□e nu, a 'ni □ha de 'kuku nu -we.

2 Ba -hweε -ni, 'ki 'li 'aan 'kla-wiye'yiya 'kwli. 'Bu mo, 'ba yi□i le ni ni, -ε -bi a □tui 'u -Yusu 'Klisu a tete ni.

3 Nyiblo -bu, -ε 'yi nyiblo □du 'pa, 'ti- -ε yi□i 'ye, -ε mo, ε 'yi yi'winyo -ko, 'ki 'li 'a dionu a 'li'yaale 'kwli, ε kee ne 'a dionu ni.

4 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'jijra 'a dionu a nunuklo. 'Bu 'ye□e, -ε mo, ε no yi, -ε -bi 'a dionu a nunuklo di nuu □ne dobu. Ε 'yi 'li□i 'li -we, bu nu 'ki dobu, -te ε -hi 'u 'a 'bi 'u a -ti.

5 'A -ne nyiblo 'bu 'ni 'u, -kwan -mu', Nyisua -nyi□e, -te ε ni 'a nunuo, 'a □gbetu, ε no- di 'a -ti Nyisua kle -hulia -ni.

6 Nyiblo -mu', -ε twe -Yusu a nyibli, ε koo 'u le, 'ki nyibli -mu', ε twe -ni, bu -ha 'li 'waa kuko-tebli -mu', u -ko, bu -nyi □ne 'a 'kibia.

7 'A 'ni 'kaa 'li 'aan dionu. Nyo 'ni 'caa□a li Nyisua. De -tonyiblo 'dwe, ε no- ε yi 'ce.

8 Ε □hen 'nyre, 'bu mo, -tonyiblo 'bu yi Nyisua □wlu yi -kuo -ni, 'bu yi -tebli -mu' ni ni, 'a □wlu -hwe, ε ko bu hloo Nyisua -mo le, -te 'klo te yi bu. Kee, 'bu mo, -tebli -mu', Nyisua a -Hihiu -hwe, 'bu yi□i ni ni, -ε -bi Nyisua a -Hihiu a 'mu, ε di -nyi□e 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li.

9 'A -ti, -a 'ni 'saa 'li, 'ki -ba nu □haande 'a -ne ti, -koti □ba 'yi -sa, ε di ko -nyrowo, -ε ko 'kwli de -bu, -a 'do, -a 'mu□u 'ce.

¹⁰ 'A -ti, -te -a 'tite ko ti, -ba nu nyibli a pepe □haande -mɔ, kee, seyɪ-seyɪ, nyibli -mu', -v kuo -Yusu □wɔɔ yi, v nu- -ba nu □haande -mɔ.

-Yusu a 'kukuu, e no- ko -pli Pɔɔɔ pi

¹¹ Ba 'ye 'makɔɔɔ gbagbi -bu, 'n ni, 'na □gbetu, 'ni yi 'a mu -mɔ 'cru -ni.

¹² Nyibli -mu', -v -hɛ -bu kɔɔ 'li nyibli a pepe 'yi kle, v nu- ni 'v 'a mu ke', -v yi 'a mu -lee -ni, -e mɔ, ba 'be yre. Nyibliɔɔ a 'mu, v 'ni -hɛa□a li bu hla□a, -e mɔ, nyiblo 'bu □tuu 'v -Juukɛ* a tete 'v, Nyisɛa 'yi 'li□i 'li -we, bu wa□a, kee, nyiblo 'bu kuo -Yusu 'Kɔɔ -mu' □wɔɔ yi, -e 'kɔɔ 'v tugbe 'yie, -aan de 'kuku a -ti, nyiblo a 'mu, e no- Nyisɛa di wa. 'Bu mɔ, 'bu yi wen -ti a 'mu ni hɛ, -Juukɛ ko bu □tu wen□e □hɛɛn. E no- ko huannu v yi pie. E no- nu□o, nyibli a 'mu 'v yi 'a mu -lee -ni, -e mɔ, ba 'be yre, a 'mu 'v -Juukɛ a tete -bi 'v □tuu -ni -we.

¹³ E mɔ, nyibli -mu', -v 'be yre, v 'ni □tuu□o 'v -Juukɛ a tete a 'mu a pepe 'v. V -hɛe□e ni, 'ki ba 'be yre, -e di□e nu, v 'mu 'waa dɔɔɔ a -pli pɔ, v 'mu□v hɛ, -e mɔ, -ti -mu', v -hɛ, a 'ble□e kua.

¹⁴ 'Mɔ -bi, de -bu, -kɔɔ 'ni pi -pli, e no- mɔ, 'kukuu -mu', -aan Kukɔɔɔ -Yusu 'Kɔɔ 'ku, 'ki 'v tugbe 'yie. Bu 'kɔɔ 'v tugbe 'yie, e nu□o ni, 'kɔɔ -bu a -tebli a pepe, 'e 'ye ni da □dedede, 'ki 'li 'mu 'yi. E 'wi yi, -tebli a 'mu, v kɔɔ 'v□v tugbe 'yie, e ko -Yusu 'Kɔɔ 'hɛɛn-. 'Na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'wi□i nyibloɔ -mu' yi, -e 'kɔɔ 'v tugbe a 'mu 'yie, 'ti- -e hie 'v 'kɔɔ -bu a -tebli bu.

¹⁵ 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'be yi, -v'v- 'bu 'yi yi 'be, e 'ni -da□a □dedede. De -mɔ de gbagbu, e no- mɔ Nyisɛa bu nu□o, -ba -he nyibli yrayɪ.

¹⁶ Nyibli a pepe -mu', -v ne 'hru yrayɪ a 'mu, -kɔɔ 'n hɛ wen, v ko nyibli -mu', -v mɔ Nyisɛa a seyɪ a dako 'hɛɛn-, v nu- Nyisɛa yi 'a kibɔwɛɛnɛ -nyi, ko, v nu- ko nyai e yi yru.

¹⁷ Kɛ 'ki mɔ -nyɔɔɔ -bu 'yie bu, nyiblo □ɔɔ 'ni 'yaa 'ki 'mu 'kla -wɔɔye, -kɔɔ 'pɔɔ -bu, -v ni 'mu 'huɪ le, e no- tɛ □ne nyibli yi, -e mɔ, 'mɔ -Yusu 'Kɔɔ a nyiblo □ɔɔ.

¹⁸ 'Na 'dɔɔɔɔ -na, -aan Kukɔɔɔ -Yusu 'Kɔɔ bu nu 'a mu □haande -mɔ. Ke- bu ni 'mu.

'Crɪɛn -mʊ', Pɔlu gba la EFESIKUE yɪ

1 'Mɔ Pɔlu ɲɪɔ, 'mɔ -yɪ 'crɪɛn -bʊ 'crɪ. Nyɪsʊa, ɛ nɔ- -ha 'lɪ 'mʊ, -ɛ diɲe nu, 'mʊ -Yusu 'Klɪsʊ a titiepɔnyɔ -hɛ. 'A mʊ Nyɪsʊa a nyibli, -v nɪ 'lɪ Efɛsɪɔ 'kwli, -v kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɲwɔ yɪ, -v kɔɲɔ 'hʊɛn- -mʊɛ, 'a mʊ 'n yɪ -mɔ 'crɪ -nɪ.

2 -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa, kɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, bʊ nu 'a mʊ ɲhaandɛ -mɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Nyɪsʊa nu -a mʊ ɲhaandɛ -mɔ dɪakɪ

3 -Ba pʊ Nyɪsʊa 'nyrɛ lɛ, -ɛ mɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ a 'Baɪ. ɛ nu -a mʊ ɲhaan-teblɪ a gblegble -mɔ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -ɛ mɔ ɲhaan-teblɪ -mʊ', nyibli 'yɛɛ nɪ 'yɛ, 'ɛ -nyɪ -a mɔɲɔ, -ɛ nuɲɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ.

4 Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa 'yɛ la 'kɔ nɪ nɪ, 'kɪ ɛ -ha la 'lɪ -a mʊ, -ɛ nuɲɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -ɛ diɲe nu, -a 'mʊ 'a nyibli -hɛ, kɔ, 'kɪ 'bɲv yɛ', dɛ -hʊan ɲdʊ 'nɪ ɲha 'lɪ -a mʊ 'lɪ nɪ. -Tɛ ɛ nʊɛ nɛ -a mʊ,

5 ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nɪ yɛ', 'ɛ -yɾaɲa, 'kɪ bʊ nu -a mʊ 'a 'yɔnʊ -mɔ, 'kɪ 'b dɛ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ nu a -ta'. ɛ -hʊaɲa nɪ, -ɛ nuɲɔ, ɛ kwɛɛ ɲnɛ kɪ.

6 ɛ nuɲɔ nɪ, -ɛ diɲe nu, -a 'mʊɲv 'nyrɛ lɛ pʊ, 'kɪ 'b ɲhaandɛ -mʊ', ɛ nu -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli a -ta'. ɲHaandɛ a 'mʊ, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ. ɛ yɪ -a mɔɲɔ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, -ɛ nuɲɔ, -a kɔ 'a Nʊɛyɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ.

7 'A 'Yʊ a 'mʊ, nɔ- kɔ -hɔv, ɛ -nu, 'ɛ ɲgble -a mʊ, ɛ ɲhɛn 'nyrɛ, ɛ 'wɔwla -aan -teblɪ 'kukui nɪ. ɛ nuɲɔ nɪ, -kɔtɪ -a kɔ 'a 'Yʊ a 'mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. Kɛ- ɛ nu -a mʊ 'a tɔɔlɛ, -ɛ mɔ, ɲhaandɛ -mʊ', ɛ nu -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ dɪakɪ.

8 'Tɪ- 'kɪ 'lɪ 'a ɲwɔv a yɪnɔnɔ 'kwli, 'ɛ -nyɪ -a mʊ ɲtɔ, 'kɪ -ba yɾu dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ bʊ nu la.

9-10 Dɛ a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bʊ nu la, ɛ -hɪ la nɪ. Kɛɛ, -huhlɪdɛ a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bʊ nu la sɛɛ la a ti 'yɾɪ, ɛ tɔɔ 'kɪɲɪ 'a nyibli nɪ. Kʊɛ la 'lɪ bʊ, ɛ pʊ la 'lɪɲɪ nɪ, 'kɪ bʊ naa la 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ 'lɪ, -ɛ diɲe nu, ti -mʊ', Nyɪsʊa pʊ 'lɪ, ti a 'mʊ 'yɾɪ, -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, kɔ 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, v 'mʊɲv lɛ 'kukue -nɪ, -Yusu 'Klɪsʊ 'mʊ 'bɲv 'lʊ yɪ nɪ.

11 -Tɛ -mʊ', Nyɪsʊa nɪ 'a -hʊhʊa, kɛ- ɛ nɪ -teblɪ a pɛpɛ a nunuɔ. -ɛ -bɪ 'kɪ, ɛ nɪ la kɛ', 'ɛ -ha la 'lɪ -a mʊ, -tɛ -mʊ', ɛ nu la 'a -hʊhʊa, -ɛ diɲe nu, -a 'mʊ 'a nyibli -hɛ, -ɛ nuɲɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. 'Tɪ- -teblɪ -mʊ', ɛ -hʊɛ bʊ -nyɪ -a mʊ, ɛ -ha 'lɪ -aan 'kɪbɪa nɪ, 'ɛ -nyɪ -a mɔɲɔ -dodo.

12 'A -tɪ ɔ, -ba pʊ Nyɪsʊa 'nyrɛ lɛ, -ɛ nuɲɔ, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ, -a mʊ -mʊ', -v mɔ yɪ-hɛnyibli, -v -nyɪ -aan dɪɔnʊ -Yusu 'Klɪsʊ.

13 Dɛ nɪ -do, nɔ- ɲɪɔ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ. A 'wɪn ɲhaanwɪn, -ɛ mɔ ɲhaantitɪɛ, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsʊa naa 'lɪ, 'ɛ wa 'a mʊ, 'a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɲwɔv yɪ. 'A -tɪ, -tɛ a kɔɲɔ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, Nyɪsʊa ɲtu 'a mʊ yɾuulɛ. Yɾuulɛ a 'mʊ, nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hɪhɪy*, ɛ pʊ la lɛ, ɛ di la 'a mʊ -nyɪ. Kɛ- ɛ nɪɲe -a mʊ 'a yɪtɔɔlɛ, -ɛ mɔ, -a mʊ -mɔ 'a nyibli.

14 ɲHaan-teblɪ a pɛpɛ, ɛ pʊ la lɛ, ɛ di la 'a dakɔ -nyɪ, 'a yɪ-hɛdɛ, ɛ -nyɪ -a mʊ, nɔ- mɔ 'a -Hɪhɪy. ɛ nɔ- tʊɛ nɛ -a mʊ, -ɛ mɔ, ɲhaan-teblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ di -a mɔɲɔ 'nɪ -nyɪ, ti -mʊ' -kɔ 'yɾɪ ɛ di 'b -a mʊ -waa -nɪ pɛpɛ. -Ba pʊ Nyɪsʊa 'nyrɛ lɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa.

ƘƘƘ de Nyɨsɨva, 'ƙɨ 'v EfesiƙƘƘƘ a -ta'

15 Ƙ nɔ- nu Ƙ, 'aan -tɨ 'nɨ yɨ Nyɨsɨva 'wio -nyɨ. 'N 'wɨn nɨ, -te a -nu, 'a 'cibi 'v Ƙƙƙƙƙƙ -Yusu a Ƙwɨv a yɨkuɨle, ƙɔ, 'nɨ 'wɨn -we, -e mɔ, a nɨe Nyɨsɨva a nyibli nɨ. -Te 'n 'wɨn 'ƙɨ,

16 Ƙ nɔ- nu Ƙ, 'a -ne ti, 'bɨ mɔ, 'nɨ yɨ Nyɨsɨva nɨ de, 'nɨ yɨ Ƙ 'wio -nyɨ 'aan -tɨ.

17 'N de Nyɨsɨva nɨ, -e mɔ -aan 'Baɨ, -ƙɔtɨ a 'yɨ'buɨɨ. Ƙ nɔ- mɔ Nyɨsɨva -mɨ', -e ƙɔ -kɨvan -aan Ƙƙƙƙƙƙ -Yusu 'Ƙɨsɨv nɨ la. 'N de ƘƘƘƘ nɨ, -e di ƘƘƘƘ nɨ, Ƙ 'mɨ 'a mɨ Ƙtɔ -nyɨ, ƙɔ, Ƙ 'mɨ 'a mɨ 'a dɨɔnɨv yɨ -tɔɔ -nɨ, a 'mɨ Ƙv yɨ -teɛ.

18 'N de ƘƘƘƘ nɨ -we, -e di ƘƘƘƘ nɨ, -nyɨe 'mɨ 'ɨ 'aan Ƙwɨɨ ƙɨ nɨ, Ƙ 'mɨ 'a mɨ -heɛ -nɨ, a 'mɨ -tebli -mɨ' le yɨ, -ƙɔtɨ Nyɨsɨva 'e -ha 'ɨ 'a mɨ, Ƙ 'mɨ 'a mɔ ƘƘƘƘ -nyɨ. 'N -hɨe ƘƘƘƘ nɨ, ba yɨ ƘƘƘƘ -we, -e mɔ, -nyɨnyɨ-tebli -mɨ', Ƙ di 'a mɨ -nyɨ, 'a -tɨ 'buɨ 'yɨ. Ƙ di 'a mɔ ƘƘƘƘ 'nɨ -nyɨ, a ƙɔ nyibli -bɨ -mɨ', -v mɔ 'a nyibli 'hɨen-.

19 'N -hɨe ƘƘƘƘ nɨ -we, ba yɨ ƘƘƘƘ -we, -e mɔ, 'a 'ƙɨɨɨɨɨɨɨ -hi 'v 'a -ne Ƙdedede nɨ, ƙɔ, 'a 'ƙɨ 'a 'mɨ 'e nɨ -kɨvan, 'ƙɨ 'ɨ -a mɨ 'ɨ, -a mɨ -mɨ', -v ƙuo Ƙne Ƙwɨv yɨ.

'Ƙɨ nɨ -do a 'mɨ, nɔ- nu -kɨvan, 'ƙɨ 'ɨ -Yusu 'Ƙɨsɨv 'ɨ,

20 ti -mɨ' -ƙɔ 'yɨ Nyɨsɨva -ha la 'ɨ ƘƘƙƙnyibli 'nyɨ, Ƙ -ha la Ƙa 'ƙɔ, 'e lee la Ƙa, 'ƙɨ bɨ nɨ 'v 'a diideƙɨbɨɨ ƙɨ bɨ, 'ƙɨ 'ɨ yakɔ 'ƙwɨɨ.

21 'Ƙɨ 'ɨ yakɔ a 'mɨ 'ƙwɨɨ, -Yusu nɨ 'v 'ƙɨ a pepe 'ɨ yɨ, -v mɔ Nyɨsɨva a lelenyɨ, ƙɔ 'waa nyibli gbabɨ, ƙɔ 'kuo 'hɨen-, ƙɔ -tebli a pepe -mɨ', -e ƙɔ 'ƙɨ, 'ƙɨ 'ɨ yakɔ 'ƙwɨɨ. Ƙ nɨ 'v nyibli a pepe 'ɨ yɨ -we. 'Ƙɨ 'ne- ƙɨke a 'ƙɔ, ƙɔ 'ƙɔ yɨyɨv -mɨ', -e yɨ 'ɨ di 'ƙwɨɨ, Ƙ 'yɨ 'ƙɨ Ƙdɨ -ƙɔ, -bɨ 'yɨ 'v Ƙv 'ɨ yɨ -nɨ.

22 Nyɨsɨva nu Ƙ nɨ, 'a -ne de 'e nɨ 'ɨ -Yusu a 'ƙɨ bɨ, -Yusu a 'mɨ 'e nɨ 'v 'a -ne Ƙdedede 'ɨ yɨ, Nyɨsɨva 'e nu Ƙ 'cɨe a nyiblo gbabɨ -mɔ.

23 'Cɨe 'wɨ Ƙ -Yusu 'Ƙɨsɨv a 'hɨv yɨ. -Yusu a Ƙhaan-tebli 'yɨ 'ɨ 'cɨe 'ƙwɨɨ nɨ, ƙɔ 'ƙɔ a pepe 'hɨen-, -Yusu -mɔ -bɨ, Nyɨsɨva a Ƙhaan-tebli a pepe 'e 'yɨ 'ɨ Ƙ 'ɨ.

2

Nyɨsɨva nu -a mɨ Ƙhaande -mɔ, 'ƙɨ 'ɨ dadɨke 'ƙwɨɨ, 'e wa -a mɨ

1 Ti -hi la a ti 'yɨ, a 'wɨ Ƙ la -te ba 'ye nɨ 'ƙɨ wɨn, 'ƙɨ 'v Nyɨsɨva ye', -e nu Ƙ, a nɨ la yɨnyɨ-tebli, 'a 'wɨ la Nyɨsɨva a tete.

2 'Ƙɔ -bɨ ƙɨ a nyibli -mɨ', -v 'yɨ Nyɨsɨva -yɨ, v nu- ƙɔ nunuɨmɨɨ a yɨ la Ƙwɨen le ƙɨe, ƙɔ, 'a yɨ la 'kuo -hɨɨn* a nyiblo gbabɨ Ƙwɨen le ƙɨe -we, -e ƙɔ 'ƙɨ, 'ƙɨ 'ne- tɨtɨ ƙɔ yakɔ a -gbati. 'Kuo -hɨɨn a nyiblo gbabɨ a 'mɨ, Ƙ nɨ -kɨvan, 'ƙɨ 'ɨ nyibli -mɨ' 'nyɨ, -v 'ye nɨ Ƙtuu 'v Nyɨsɨva.

3 'Ƙ mɔ -teɛ, -aan pepe, -te nyibli a 'mɨ, v nɨ 'mɨ, ke- -a nɨ la 'mɨ. -Tebli -hɨɨn -mɨ', -aan Ƙwɨɨ -hɨe la, Ƙ nɔ- -a nɨ la. -A Ƙmɨe la Ƙa le, 'ƙɨ -ba nu la -aan dɨɔnɨv a -hɨhɨva-tebli -hɨɨn. -Te -a nɨ la 'mɨ le, -a mɨ mɔ la nyibli -mɨ', Nyɨsɨva ƙɔ bɨ pɨv la yɨ le, 'tɨ-, 'a -bati di la ƙɔ, Ƙwɨ yɨ -te Ƙ di -v -bɨ a ƙɔkɔ nu.

4 Ƙeɛ, Ƙ 'yɨ 'ɨ Ƙ 'ɨ -we, bɨ nɨ 'mɨ le, 'ƙɨ 'v -a mɨ -mɔ, -e nu Ƙ, Nyɨsɨva yɨ -aan nyɨɨ dɨɨɨ. Ƙ nɨe ne -a mɨ nɨ dɨɨɨ,

5 'ye Ƙbɨ -a 'wɨ -te -ba 'ye nɨ 'ƙɨ la, 'ƙɨ 'v Ƙv ye', -aan nɨmɨ 'ƙukui a -tɨ. -Te Ƙ nɨe ne -a mɨ, Ƙ -nyɨ -a mɨ 'ƙɔ yɨyɨv, -a ƙɔ -Yusu 'Ƙɨsɨv 'hɨen-. Ba ƙɔ 'a yɨyɨ, -e mɔ, Ƙ wa 'a mɨ nɨ, 'ƙɨ 'ɨ dadɨke 'ƙwɨɨ.

6 -Te -a ƙɔ -Yusu 'Ƙɨsɨv 'hɨen- -a -mɨe, Nyɨsɨva 'e -ha 'ɨ -a mɨ 'ƙɔkɨnyibli 'nyɨ nɨ, 'e -ha -a mɨ 'ƙɔ, -a ƙɔ -Yusu 'Ƙɨsɨv 'hɨen-, 'e -ha -a mɨ 'ƙɔ, ƙɔ, 'e -nyɨ -a mɨ bɨnɨle, 'ƙɨ 'ɨ yakɔ 'ƙwɨɨ, -a ƙɔ -Yusu 'Ƙɨsɨv 'hɨen-.

⁷ ƘƘ- Ƙ- nu, 'Ƙ naa 'lɪ -Yusu 'Ƙlɪsɔ 'lɪ, 'Ƙ nu -a mu Ƙhaandɛ -mɔ, -Ƙ diƘƘƘ nu, -tonyibli a Ƙhrɪn a Ƙhrɪn -mu', -v di di, v 'muƘƘv 'ye, -Ƙ mɔ, Ƙhaandɛ, Ƙ nu -a mu -mɔ, 'Ƙ 'lɪ dadɔke 'kwli, Ƙ 'bɔa nɪ, 'Ƙ -hi 'v 'a -nɛ Ƙdedede 'v.

⁸ Nyɪsɔa wa 'a mu nɪ, -Ƙ nuƘƘ, a kuo Ƙnɛ Ƙwɔv yɪ. 'Ƙ 'lɪ dadɔke 'kwli, Ƙ waa 'lɪ 'a mu. Ƙ 'yɪ 'aan nunu-tebli a -tɪ 'pa-. Nyɪsɔa a -nyinyide Ƙnɔ.

⁹ Ƙ 'yɪ ba nu Ƙhaan-tebli Ƙdɔv a -tɪ 'pa-, Ƙ 'yɪ 'a mu -wa. ƘƘƘ, Ƙ wa 'a mu nɪ, 'Ƙ 'lɪ dadɔke 'kwli, -Ƙ diƘƘƘ nu, nyibli Ƙdɔv 'nɪ Ƙha 'lɪ 'a dɔnɔv 'yaa -nɪ.

¹⁰ ƘƘ- Ƙ nɪ 'mu, -Ƙ nuƘƘ Nyɪsɔa, nɔ- nu -a mu. 'Ƙ 'lɪ naa 'lɪ -Yusu 'Ƙlɪsɔ 'lɪ, 'Ƙ -nyɪ -a mu 'kɔv yrayv, -Ƙ diƘƘƘ nu, -a 'mu yɪnɔ-kuan nu. Yɪnɔ-kuan a 'mu, ti nɪ la ke', 'Ƙ -wɛ laƘa -mɔ, -Ƙ diƘƘƘ nu, -a 'muƘƘv nu.

-Yusu 'Ƙlɪsɔ nuƘƘ nɪ, -Juukvɛ kɔ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, 'v -mvɛ*

¹¹ 'A -tɪ o, -tɛ a nɪ 'mu, bɔ bi 'lɪ 'a mu 'kwli: -Tɛ v kɔ la 'a mu, a 'yɪ la -Juukvɛ 'pa-, nyibli -mu', -v mɔ -Juukvɛ, -v 'bɛ yɪ, 'v -hɛ 'a mu 'hri lɛ, 'v dɛɛ nɛ 'a mu nyibli -mu', -v 'yɪ yɪ 'bɛ. ƘƘƘ, yruule nɪ -do -mu', nyibli nɪ 'v 'waa 'hɔv kɪ, Ƙ nɔ- kɔ -tɪ v hlɛ.

¹² Bɔ bi 'lɪ 'a mu 'kwli, -Ƙ mɔ, ti a 'mu 'yɪ, a hlɔv la -Yusu 'Ƙlɪsɔ -mɔ lɛ, -Ƙ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsɔa pɔv la lɛ, Ƙ di la ya. A mɔ la 'dagbɪ Ƙnɔ, 'Ƙ 'lɪ Nyɪsɔa a dako 'nyɪ, Nyɪsɔa Ƙtu la 'yɪ a gblegble, Ƙ kɔ 'a dako 'hɛn-, 'Ƙ pɔv la 'lɪ Ƙnɔv dɛ. ƘƘƘ, Ƙ 'yɪ la 'lɪ 'a mu dako a 'mu 'nyɪ -hɛɛ -nɪ. A 'yɪ laƘa Ƙwɔv yɪ -kuo -nɪ, -Ƙ mɔ, Ƙhaandɛ Ƙdɔv kɔ bɔ mu la 'lɪ -mɔ, 'Ƙ 'v 'a mu -mɔ. 'Ƙ a nɪ la 'lɪ 'kɔv a nunu-tebli 'nyɪ. A 'yɪ la Nyɪsɔa -yɪ.

¹³ Tɪ -hi la a ti 'yɪ, a hlɔv la Nyɪsɔa -mɔ lɛ, ƘƘƘ, -tɛ ti nɛ -bɔ, a 'mvɛ Ƙnɛ yɛ, -Ƙ nuƘƘ, a kɔ -Yusu 'Ƙlɪsɔ 'hɛn- a -mvɛ nɪ. -Yusu 'Ƙlɪsɔ a 'mu, Ƙ 'wla 'a -hlɔv bɔ, 'Ƙ 'v 'aan -ta'. Ƙ nɔ- nuƘƘ, a 'mvɛ Nyɪsɔa yɛ.

¹⁴ -Yusu, nɔ- nuƘƘ, Ƙa kɔ 'Ƙ kɔv wɛɛnɛ. Tɪ -hi la a ti 'yɪ, -Juukvɛ, kɔ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, v -hɔnɔn la 'yɪ lɛ. ƘƘƘ, Ƙ nɔ- mɔ -bɪ, Ƙ nuƘƘ nɪ, Ƙa -hɛ kɛ dako nɪ -do. Yraalɛ, -Ƙ nɪ la 'lɪ -a mu 'nyɪ, Ƙ 'wɪ la Ƙgbɪ yɪ. ƘƘƘ, ti -mu' -kɔ 'yɪ Ƙ 'kɔv la 'v, 'Ƙ Ƙ 'wlaa la 'v Ƙgbɪ a 'mu.

¹⁵ -Juukvɛ a tɛtɛ, nɔ- mɔ: Nu dɛ -bɔ, -bɔ nu dɛ -mu'. ƘƘƘ, Ƙ nɔ- mɔ -bɪ, Ƙ -wɛƘƘƘ bɔ. Ƙ nuƘƘ nɪ, -Ƙ diƘƘƘ nu, Ƙ 'mu' -Juukvɛ kɔ nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa- 'yɪ lɛ -pɔpɔ -nɪ. -Tɛ 'waa pɛpɛ, v kɔ -Yusu 'hɛn-, v -mvɛ 'Ƙ, v 'yɪ 'Ƙ dakɔgble nɪ 'hɛn 'pa-, ƘƘƘ, v mɔ dakɔgblo nɪ -do Ƙnɔ. ƘƘ- Ƙ- nu, 'v wɛɛn kɪ bɔ.

¹⁶ -Tɛ Ƙ 'kɔv 'v tugbɛ 'yɪ, yraalɛ 'yɪ 'Ƙ 'lɪ Ƙnɔ 'nyɪ -nɪ. Ƙ -wɛƘƘƘ bɔ. Ƙ nuƘƘ nɪ, 'v -hɛ dako nɪ -do, 'tɪ- 'Ƙ nuƘƘ, v nɪ 'hɛn- a 'mu, v kɔ Nyɪsɔa 'hɛn-, 'v bibi 'yɪ lɛ, 'v -mvɛ.

¹⁷ -Yusu 'Ƙlɪsɔ di 'nɛ- 'kɔv kɪ nɪ, 'Ƙ pɔv Ƙhaantitɛ -mu', -Ƙ -hlɛƘƘ, -Ƙ mɔ, 'a mu -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, -v hlɔv la Nyɪsɔa -mɔ lɛ, a kɔ Nyɪsɔa a 'mu 'hɛn-, a wɛɛn kɪ bɔ, kɔ, -a mu -mu', -v mɔ -Juukvɛ, -v 'mvɛ laƘa yɛ, -a kɔƘƘ 'hɛn-, Ƙa wɛɛn kɪ bɔ -wɛ.

¹⁸ Dɛ -mu', -Yusu 'Ƙlɪsɔ -nu a -tɪ, a kɔ -a mu 'hɛn-, -a -wɛ 'lɪ -ba 'mvɛ -aan 'Baɪ Nyɪsɔa yɛ nɪ, 'Ƙ 'lɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu* a 'Ƙ 'kwli. Nyɪsɔa a -Hihɪu nɪ -do a 'mu, Ƙ nɔ- yɪ -a mu -hɛɛ -nɪ.

¹⁹ 'A -tɪ o, 'a mu -mu', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, a 'yɪ 'Ƙ 'dagbɪ 'pa- dɛ, a 'yɪ nyibli -mu', -v Ƙmvɛ 'tɪlɛ lɛ 'pa-, ƘƘƘ, a mɔ 'blɔgbɛ a 'mu a nyibli Ƙnɔ, Ƙwɪ yɪ nyibli -mu', -v mɔ -Juukvɛ. A mɔ Nyɪsɔa a Ƙtugba a nyibli Ƙnɔ -wɛ.

²⁰ ƘBɔ pɔv 'kayɪ a dɛ yɪ. A 'wɪƘ 'kayɪ a -plati yɪ. -Yusu a -mɔnanyɔ*, kɔ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ*, v nɔ- 'wɪƘ -tɔv -mu' yɪ, 'kayɪ nyɪa 'v kɪ bɔ. -Yusu 'Ƙlɪsɔ, nɔ- 'wɪƘ 'katuo yɪ.

²¹ -Yusu a 'mu, nɔ- nuƘƘ, 'kayɪ a 'mu 'Ƙ Ƙv bɔ, 'Ƙ 'yɛ, -Ƙ diƘƘƘ nu, Ƙ 'mu Nyɪsɔa a 'kayɪ -hɛ, -Ƙ kɔ bɔ Nyɪsɔa a 'mu, Ƙ 'tɪ lɪ.

²² -Tɛ a kɔ -Yusu 'Ƙlɪsɔ 'hɛn-, a -mvɛ, 'aan 'mumu, a kɔ -v -bɪ 'hɛn-, a 'wɪƘ 'kayɪ a 'mu yɪ, -Ƙ kɔ bɔ Nyɪsɔa a -Hihɪu 'tɪ 'lɪ.

3

*Nyisva -hve*ε ni, *Pɔlv bu pu -Yusu a* □haantitie nyibli -mv', -v 'yi -juukve* 'pa-

1 ε nɔ- kɔ -ti, 'ni de Nyisva 'aan -ti. 'Mɔ Pɔlv, v pu 'mu □ji', -ε nu□o, 'n ni -Yusu 'Klɩsɔ a -kvan, 'a mu -mv', -v 'yi -juukve 'pa-, 'ni pɩ 'a mu -Yusu a □haantitie.

2 'N pu□v □han-ti, -ε mɔ, a yi□e ni, -ε mɔ, Nyisva, nɔ- nyi 'mu -kvan a 'mu, 'n ni, 'kɩ 'v 'aan -ta'. ε nu 'mu □haande -mɔ, 'kɩ 'lɩ daduƙe 'kwli, 'ε -nyi 'mu -kvan a 'mu.

3 De -mv', -ε -hli la, kve la 'lɩ bu, ε tɔɔ 'mɔ□v ni, -ε di□e nu, 'mu□v yi. -Huhlɩde a 'mu, ε nɔ- kɔ 'hra, 'n -ha wɛn 'a mu, 'kɩ 'nɛ- 'crɩɛn -bu 'kwli.

4 'Bu mɔ, 'ba -hre -ti a 'mu, a di□e 'ni 'ye, -ε mɔ, -huhlɩde -bu, -ε hle -Yusu 'Klɩsɔ a -ti, 'n yru□e' le -tɛɛ.

5 Ti -hi la a ti 'yri, Nyisva 'yi la -huhlɩde a 'mu nyiblo □dv -tɔɔ -ni. Kεε, -tɛ ti nɛ -bu, ε ya 'a -Hihiu* ni, -ε di□e nu, ε 'mu de a 'mu nyibli -tɔɔ -ni. 'ε mɔ □han-ti, de a 'mu, 'ε tɔɔ □nɛ 'a -mɔnanyu*, kɔ 'a winwɔn-hanyu*, ε pu 'kɩbɩ kɩ, 'kɩ 'v 'a 'mumu a -ta'.

6 -Huhlɩde a 'mu, ε nɔ- -bu: -Tɛblɩ -mv', Nyisva -nyi -juukve, 'a mu -mv', -v 'yi -juukve 'pa-, ε di 'a mɔ□v 'ni -nyi -wɛ. A kɔ -juukve 'hɛn-, a -hɛ de ni -do. De -mv', Nyisva pu la le, ε di la -Yusu 'Klɩsɔ a nyibli -nyi, ε di 'a mɔ□v 'ni -nyi. Kε- ε ni 'mu, -ε nu□o, a 'ble Nyisva a □haantitie kva.

7 Nyisva nu 'mu □haande -mɔ, 'kɩ 'lɩ daduƙe 'kwli, 'ti-, 'ε -nyi 'mu -kvan -bu, 'n ni, 'kɩ 'lɩ 'klɩkɩnɩnɩ 'kwli. -Kvan a 'mu, ε nɔ- mɔ □bu pu nyibli 'a □haantitie a 'mu.

8 'Kɩ 'lɩ Nyisva a nyibli 'nyɩ, 'mɔ -mɔ le'boɔnyɔ. 'Ye □bu bu ni 'mu le, Nyisva nu 'mu □haande -mɔ, 'ε lee 'mu, 'kɩ □bu pu nyibli -mv', -v 'yi -juukve 'pa-, 'a □haantitie -mv', -ε hle□e, -ε mɔ, 'kɩ Nyisva nɛɛ 'lɩ -Yusu 'Klɩsɔ 'lɩ, 'ε ni -a mu □haan-tɛblɩ -huɔhuɩ -mɔ. □Haan-tɛblɩ a 'mu, ε -hi -aan 'lulɛ-hihie wɔn;

9 'ε lee 'mu -wɛ, 'kɩ □bu -hɩhɩ nyibli a pepe kle, de -mv', Nyisva -yra la, kve la 'lɩ bu, 'kɩ 'lɩ -huhlɩe 'kwli, -tɛ de a 'mu, ε di 'lu-mɔmumuɔ nu. Kve la 'lɩ bu, -bu ye ti -bu kɩ, Nyisva, -ε mɔ -tɛblɩ a pepe a nununyɔ, ε -hli de a 'mu nyibli 'yi kɩ.

10 Kεε, -tɛ ti nɛ -bu, Nyisva nu□o ni, 'ε 'hru 'lɩ 'cɛɛ a nyibli 'nyɩ, -ε di□e nu, Nyisva a lɛlenyɔ, kɔ 'kuo a pepe 'hɛn-, kɔ 'a -nɛ 'klɩkɩnɩde □dv 'hɛn-, -ε ni 'lɩ yakɔ 'kwli, v 'mu 'cɛɛ a nyibli 'ye, v 'mu□v le yru, -ε mɔ, Nyisva kɔ □tɔ, 'ti-, 'a □tɔ a 'mu 'ε kɔ 'hrii a gblegble.

11 De a 'mu, ε -nu, ε nɔ- mɔ de, ε -yra la ti -mv' -kɔ 'yri ε 'ye la 'kɔ ni ni. 'Kɩ ε naa 'lɩ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɔ 'lɩ, 'ε nu de a 'mu, ε -yra la.

12 -Tɛ -a kɔ -Yusu 'Klɩsɔ 'hɛn-, -a -mɛ, kɔ, -a kuo □nɛ □wɩv yi, huannu 'ni 'nuo 'lɩ -a mu, 'kɩ -ba 'yɩya 'v Nyisva 'huɩ bu.

13 -ε -bɩ 'kɩ, -tɛ Nyisva nu 'a nunuo le, 'n nyɛɛ nɛ 'a mu le: 'Ye □bu □bu yi □hɩwɛn ni 'ye, 'kɩ 'v 'aan -ta', 'aan □wɩ ni 'bie 'lɩ □hlɔn, -ε nu□o, 'na □hɩwɛn a 'yiye a 'mu, ε 'yi dadv 'pa-, kεε, ε mɔ -hɛɛɛ □nɩɔ, 'kɩ 'v 'a mu -mɔ.

-Tɛ -Yusu nu -aan nɔvɛɛ

14 ε nɔ- nu□o, 'ni 'gble kwli, 'kɩ 'v -aan 'Baɩ Nyisva ye', 'ni de□e 'aan -ti.

15 'A nyibli -mv', -v ni 'lɩ yakɔ 'kwli, kɔ -v -bɩ -mv', -v ni 'nɛ- -tɔtɔ kɩ, v mɔ □tugbi a gblegble, kεε, v mɔ 'Baɩ ni -do a 'yonv.

16 'ε mɔ □han-ti, Nyisva a -ti 'ε 'bua 'yi, 'ε -hi 'v 'a -nɛ □dedede 'v. ε nɔ- nu□o, 'ni de□e, -ε di□e nu, 'a -Hihiu* 'mu 'a mu 'klɩ -nyi, 'klɩ a 'mu, ε 'mu 'lɩ a mu 'lɩ ni.

17 'N deƘƘƘƘ nı -wε, -ε diƘƘƘƘ nu, -Yusu 'Klısı bu 'lı 'aan Ƙwlı kı nı 'a -ne ti, -ε nuƘƘƘƘ, a kuo Ƙne Ƙwı bu yı. 'N deƘƘƘƘ nı -wε, -ε diƘƘƘƘ nu, a 'mu -nunue -nı. 'Bu mo, 'ba nunue -nı, a ko ba ku bu, Ƙwı yı -te tugbe a -wıubı nu bukuo -teε, ko, ε 'wıƘƘƘƘ 'kayu kı, -ε ku bu.

18 'Bu mo, 'bu nı 'mu le, a ko Nyısa a nyibli -bı 'hven-, a di ko 'kılı, 'kı ba yruƘƘƘƘ le, -ε mo, -Yusu 'Klısı nuε ne 'a mu nı, 'ε -hi 'u 'a -ne Ƙdedede 'u. 'A -ne -te a mı 'u, 'ye Ƙbu a 'ya, 'ye Ƙbu a Ƙtı, ε 'tıε nuε ne 'a mu.

19 'N de Nyısa nı, -ε diƘƘƘƘ nu, a 'mu 'a nuεle yı -teε, 'ye Ƙbu a 'yı 'kılı -ko, 'kı ba yıƘƘƘƘ pepe, -ε diƘƘƘƘ nu, -teblı a pepe, -ε nı 'lı Nyısa 'lı, ε 'mu 'lı 'aan Ƙwlı kı nı -wε.

20 Nyısa ko 'kılı, 'kı bu nu 'a -ne Ƙdedede, 'ε -hi 'u 'a -ne de -mu', -a -hve bu nu, ko, 'ε -hi 'u 'a -ne de -mu', -a yı 'lu -mo le -hie -wε. Ke- 'a 'kıkınını nı 'mu, 'a 'kılı a 'mu 'ε nı -kuan, 'kılı 'lı -a mu 'lı.

21 -Ba pu Nyısa 'nyre le, 'cve a nyibli a -tı, ko -Yusu 'Klısı a -tı -wε. -Tonyibli a Ƙhrın a Ƙhrın bu -nyıƘƘƘƘ -tı a 'yı'buale, -te ε te yı bu. Ke- bu nı 'mu.

4

-A mu -Yusu a nyibli, -ba -mve

1 'A -tı o, 'mo -bu, -ε mo Ƙjıklapi, -Yusu 'Klısı a -kuan a -tı, 'n nyεε ne 'a mu le: 'A mu -mu', Nyısa -da, 'kılı ba -he 'a nyibli, 'aan nunuklo bu 'wı -te -mu', Nyısa nı 'a -hıva yı.

2 Ba Ƙtıo 'lı 'aan dıonu 'a -ne ti, 'aan Ƙwlı bu no yı, ba ko Ƙwı a 'lıla, ba 'cibi 'u 'aan 'bio a nuεle, 'ye Ƙbu u yı 'a mu de -hvan -mo nı nı.

3 Ba Ƙtı 'u 'kılı, de -mu', Nyısa a -Hihıu* -nu, Ƙa -mve, ε 'mu 'u 'cibi -nı, ko, ba ween kı bu, -ε diƘƘƘƘ nu, a 'mu de nı -do mo.

4 'Cve 'wıƘƘƘƘ -Yusu 'Klısı a 'hıı yı, 'tı- 'hıı a 'mu, ε mo 'hıı nı -do. Nyısa a -Hihıu, ε mo -Hihıu nı -do. De -mu', Nyısa pu la le, ε di la 'a mu -nyı, a yı -ple, 'kılı 'lı Ƙwı a 'lıla 'kwılı, de a 'mu, ε mo de nı -do.

5 -Aan Kıkonyo, ε mo Kıkonyo nı -do. -Yusu a Ƙwı a yıkuole, ε mo Ƙwı a yıkuole nı -do. Nyibli a 'nie a 'lulepuuu, ε mo 'nie a 'lulepuuu nı -do.

6 Nyısa mo Nyısaɔgblo nı -do. ε no- mo nyibli a pepe a Bai. No- ko nyibli ko -teblı a pepe win kı. 'Kı ε neε 'lı 'a -ne nyıblo Ƙdu ko 'a -ne Ƙdedede 'kwılı, 'ε nı -kuan.

7 -Yusu 'Klısı nu -aan pepe Ƙhaande -mo, 'ε -nyı -a mu 'kılı, 'kılı -ba nu 'a -kuan, Ƙwı yı -te ε -hve bu nu -a mu 'a -nyinyie.

8 'ε mo Ƙhan-tı, 'kılı 'lı Nyısacrien 'kwılı, u 'cılı laƘa nı, 'kılı 'u -Yusu a -ta', u wen:

«Te ε 'ya 'lı yakı 'kwılı,
-ε -bı ε -ha 'u yraanyibli 'hru wlon,
'ε gba Ƙnu, 'ε nu Ƙnu Ƙjıklapu -mo,
'tı- 'ε -nyı -tonyibli,
-u nı 'ne- -tutu kı -nyinyi-teblı.»

9 -ε -bı 'bu pu le, ε 'ya 'lı yakı 'kwılı, yı-hede, ε Ƙhen 'nyre, ε no- mo: ε Ƙtı 'ne- -tutu kı nı.

10 Nyıblo -bu, -ε Ƙtı 'ne- -tutu kı, ε nı -do a 'mu, ε no- 'ya 'lı yakı 'kwılı, -ε diƘƘƘƘ nu, ε 'mu -teblı a pepe win kı -koo -nı, 'kılı 'u 'a ne -te Ƙdu.

11 ε no- -nyı nyibli 'kılı, 'kılı bu nu 'a -kuan. ε -nyı -u -bı 'kılı, 'kılı bu -he 'a titiepuuy, -u -bı 'u -he Nyısa a winwlon-hanyu*, -u -bı 'u ne -teblı 'nyı le, 'u yı Nyısa a -tı nyibli -too -nı, -u -bı 'u mo 'cve a nyibli gbagbı, 'u tve Nyısa a win.

12 Kε- ε -nu, -ε di□ε nu, υ 'mυ -Yusu a nyibli -hεε -nι, 'kι -Yusu a nyibli a 'mυ bu nu Nyisua a -kuan, -ε di□ε nu, 'cυε, -ε 'wι -Yusu a dionυ a 'hυι yι, 'a 'klι 'mυ 'lι bi.

13 'A 'klι di 'lι 'nι bi, ε 'mυ□υ gba -gbagba, -aan pepe, -a 'mυ -mυε, -ε nu□o, -aan pepe, -a kuo -Yusu 'Klisυ □wλυ yι, -ε mω Nyisua a 'Yu. De a 'mυ, ε nω-nu□o, -aan pepe, □a yι□ε. -ε -bι -a 'yι 'lι□ι 'lι -wε, -ba 'wι 'yonυ yι, kεε, -a di 'wι kukunyυ yι, -a 'mυ 'υ yι □ce, □wι yι -Yusu 'Klisυ.

14 Ti a 'mυ 'yri, -a 'yι 'lι□ι 'lι wε, -ba 'wι 'kι 'yonυ yι de, -υ kω 'lule-hihie kla 'ciυι-tι. -ε -bι -yrυkonyibli, kω hilekonyibli 'hven-, υ 'yι 'lι□ι -wε, bu kaa ne -a mυ de, 'kι 'lι 'waa tωε 'kwli, □wι yι -te -mυ', 'yru a 'dυι nι 'mι a 'kabi a klepυυυ.

15 ε 'nι 'nι 'mυ le, 'kι 'υ -a mυ -mω. Kεε, -tι a -tεε -mυ', Nyisua tω ne -a mυ, -ba 'cibi 'υ 'a kva'buble -tεε, ε kω, □ba yι□ι nyibli nι -lee -nι, -ba nu□o, 'kι 'lι nυεle 'kwli, -ε di□ε nu, -aan nunuklo a pepe 'mυ -Yusu 'Klisυ a 'klo yι 'wι. -Yusu 'Klisυ a 'mυ, ε nω- mω 'cυε a 'lu.

16 ε nω- 'kukue 'a nyibli a pepe le, -ε di□ε nu, υ 'mυ de nι -do -hε, □wι yι -te -tonyiblo a 'hυι a -tebli a pepe nu yrekukυεle. -ε -bι -tonyiblo a 'hυι a -tebli a 'mυ, -ε kυkυε yre -tεε, 'bυ mω, 'a pepe, 'bυ yι -kuan nι nι -tεε, -ε -bι 'a 'hυι a pepe kui nι -tεε. Kε- ε nι 'mυ -wε, 'kι 'υ -Yusu a 'hυι, -ε mω 'cυε a nyibli -mω'. Nyibli a 'mυ, 'bυ nunυε -nι, -ε -bι 'cυε nι 'klι kι.

-Aan nunuklo 'ka kω 'a yrayru 'hven-

17 -Tι -bu, 'n mi hla mω, 'n hle□ε nι, 'kι 'lι -aan Kυkonyo a 'nyre 'kwli. 'N nyε ne 'a mυ le: A 'nι 'kυε 'lι nyibli -mυ', -υ 'yι Nyisua -yι a nunuklo □wien. -Tebli -mυ', υ yι 'lu -mω le -hie, ε 'nι -da□a □dedede.

18 'Waa 'lule-hihie 'wι□ι halo yι. 'Klo yrayru -mυ', Nyisua yι 'a nyibli -nyι, υ 'yι□ι -kω, -ε nu□o, 'waa □wli 'gboklo nι, 'υ 'yι Nyisua a 'hru -yι.

19 'Ya 'υ 'lu de, 'ye □bu υ yι -tυι-tebli nι nι, -tυι 'nι -nu□o lι □nυ. U -ha 'waa dionυ nι, 'kι bu nu yinyre-tebli a gblegle. Nunu-tebli nι -do a 'mυ, ε nω- υ yι 'lu -mω le -hie.

20 'A mυ -mω -bι, nunuklodυ a 'mυ, ε 'yι□ι 'pa-, -Yusu 'Klisυ 'yι 'a mω□o -tωω -nι.

21 'A win, nω- a 'wιn, 'a □tui 'υ□υ. 'A mυ -mυ', -υ kω -Yusu 'hven-, -υ -mυε, a 'nyι -tι a -tεε a pepe -mυ' nι, ε tωω ne -a mυ.

22 -Te ε nι 'mυ 'le, nunuymlι -mυ', a yι la □wien le kυε, ba 'kee 'a nunuo. Nunuymlι a 'mυ, ε yι nyre la 'aan □wli yι, -ε nu□o, 'aan □wli a 'mυ, υ -hυε la yinyre-tebli. Kε- a nι la 'aan dionυ a kaale.

23 Ba -ha Nyisua mε le, bu 'ble 'aan □wli kua, υ 'mυ yrayrι -hε.

24 Ba nι 'klo yrayru -mυ', Nyisua a 'mυ, ε -hυε, -ε di□ε nu, 'aan nunuklo 'mυ a 'klo yι 'wι. Nunuklo a 'mυ, ε mω □haandε. ε nω- nu□o, 'ε 'sii 'υ yι, 'ε yι Nyisua a plo -blee -nι.

25 'A -tι o, a 'nι 'nuo 'kι hι de, kεε, ba hla 'aan 'bio -tι a -tεε yι, -ε nu□o, -aan pepe, -a -mυε nι.

26 'Bυ mω, 'ba bi yru', a 'nι 'nuo 'lι de 'kuku, kεε, 'tι- 'tω 'mυ -wωn, 'aan □wli bu □ti 'υ le.

27 'A 'nι 'nyie 'lι 'kuo -hυιn* a nyiblo gbagbu 'hru, 'kι bu kωω ne 'a mυ win kι.

28 Nyiblo -mυ', -ε yι la 'yri, bu 'kee 'yiyrie, kεε, 'a □gbεtυ bu nu -kuan, 'kι 'lι yι'siitu 'kwli, -ε di□ε nu, ε 'mυ 'a dionυ yι -wωn, ε 'mυ □hυennyibli -hεε -nι -wε.

29 'A 'nι 'hlaa 'lι -tι -hυιn, kεε, ba hla □haan-tι -mυ', ε di 'aan 'bio -hεε -nι, 'kι 'υ Nyisua a □wλυ a yikuole a -ta'.

³⁰ A 'nɪ 'nuo 'lɪɔɪ, Nyɪsɔa a -Hihɪu* a ɔwɔɔ 'nɪ 'mɔɛ 'lɪ bɔ. Nyɪsɔa a -Hihɪu a 'mɔ, -ɛ nɪ 'b 'a mɔ ke', ɛ nɔ- mɔ yruule -mɔ', Nyɪsɔa ɔtu 'a mɔ, -ɛ tɔɛ ɔne 'a mɔ, -ɛ mɔ, a mɔ 'a nyibli ɔnɔ. Ɛ tɔɛ ɔne 'a mɔ nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, ɛ di kɔ -nyrɔwɔ, ɛ 'mɔ 'a mɔ wɔ pɛpɛ.

³¹ -Tɛblɪ a pɛpɛ, -ɛ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'lɪ, -ɛ nɪɔɛ, 'aan -tɪ 'ɛ kla 'mɔ, ba -ha 'lɪɔɪ 'aan dɔnɔɔ a ɔwɪ kɪ, ba -ha 'lɪ yru a pɔpɔɔ 'aan ɔwɪ kɪ, a 'nɪ 'pɔɔ 'kɪ ɔyɛ de, a 'nɪ 'pɔɔ 'kɪ 'tanɪ de, yɪnyrede ɔdɔ nɪ 'nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ de.

³² 'Aan ɔwɪ bɔ nɔ yɪ, 'kɪ 'b 'aan 'bɪo -mɔ, ba yuyru nyat, ba -hru 'aan yɪnyre-tɛblɪ, a nɪnɪ la lɛ a -tɪ -mɔ, ɔwɪ yɪ -tɛ -mɔ', Nyɪsɔa -nu, 'ɛ -hru 'aan yɪnyre-tɛblɪ a -tɪ -mɔ, de -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ -nu a -ta'.

5

-Tɛ -mɔ', Nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -nyre', v kɔ bɔ nu nɪnɪ

¹ 'A mɔ -mɔ Nyɪsɔa a 'yonɔ -mɔ', ɛ nɔɛ -nɪ -tɛɛ. 'A -tɪ o, -tɛ Nyɪsɔa a nunukɔ nɪ 'mɔ, kɛ- 'aan nunukɔ bɔ nɪ 'mɔ -wɛ.

² Ba 'cɪbɪ 'b 'aan 'bɪo -tonyibli a nɔɛɛ, ɔwɪ yɪ -tɛ -mɔ', -Yusu nu -aan nɔɛɛ. -Aan nɔɛɛ a -tɪ, 'ɛ -ha 'a dɔnɔ, 'ɛ 'kɔ, ɔwɪ yɪ -tɛ v 'yɛ nɪ 'la 'wɪlɔɔɔɛ, 'kɪ 'b -cɔhlɔn* a pipie a -ta, 'kɪ 'b Nyɪsɔa ye', Nyɪsɔa a ɔgbɛv 'ɛ wɛn -cɔhlɔn a 'mɔ kɪ.

³ 'A mɔ -mɔ Nyɪsɔa a nyibli. 'A -tɪ o, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'kɪ ba nu -wɪwɪ, kɔ, a 'nɪ 'tuɔ 'lɪ 'aan 'bɪo a kɔkɔ-tɛblɪ a ca. Yɪnyre-tɛblɪ a 'mɔ, a 'nɪ 'hɔɔ 'lɪ 'a -tɪ -wɛ.

⁴ Ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu -wɛ, 'kɪ ba hɔɔ -tɪ -hɔɔ, kɔ -tɔɪ-tɛblɪ 'hɔɔn-. Kɛɛ, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ ba -nyɪ Nyɪsɔa 'wɪo, 'kɪ 'b -tɛblɪ -mɔ', ɛ nɪ a -ta'.

⁵ Ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ', -v nɪ -wɪwɪ, kɔ, -v nɪ yɪnyre-tɛblɪ -bɪ -mɔ', kɔ, -v ɔtuɪ 'waa 'bɪo a kɔkɔ-tɛblɪ a ca, nyibli a 'mɔ, Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -nyɪ ɔnɔ 'hru, 'kɪ 'lɪ 'kɔ yrayru, ɛ di nu 'kwɪlɪ, -tɪtɛ -mɔ', Nyɪsɔa a 'mɔ, ɛ kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔɔn-, v di 'v nyibli wɪn kɪ -kɔɔ -nɪ. Nyibli a 'mɔ, -v ɔtuɪ 'waa 'bɪo a kɔkɔ-tɛblɪ a ca, kɔkɔ-tɛblɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- v ɔtuɪ 'b, 'ɛ -hɪ 'b Nyɪsɔa 'b. Nyibli a 'mɔ, v 'wɪɔɪ nyibli -mɔ' yɪ, -v kwɛ -cɪ.

⁶ A 'nɪ 'hɔɔ 'lɪ nyɪbɔ ɔdɔ mɛ lɛ, ɛ 'nɪ 'naa 'lɪ wɪn -mɔ' 'kwɪlɪ, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔdɛdɛdɛ, ɛ 'nɪ 'kaa 'lɪ 'a mɔ, ɛ 'nɪ 'hɔɔ 'lɪɔɪ, -ɛ mɔ, -tɛblɪ a 'mɔ, ɛ 'yɪ yɪ -nyre. Kɛɛ, yɪnyre-tɛblɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- nɪɔɛ, Nyɪsɔa 'ɛ pɪ nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɪ ɔtuɪ 'bɔ yru lɛ.

⁷ 'A -tɪ, nyɪbɔ a 'mɔ, a 'nɪ 'bɪɛ 'lɪ ɔnɔ 'nyɪ lɛ.

⁸ Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, a nɪ la 'lɪ halo 'nyɪ. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, 'kɪ a nɪ 'lɪ -nyre', -ɛ nuɔɔ, a kɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'hɔɔn-, a -mɔɛ nɪ. 'A -tɪ o, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ 'aan nunukɔ bɔ 'wɪ nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ -nyre' a nunukɔ yɪ.

⁹ -Tɛ a nɪ 'lɪ -nyre', 'a -tɪ, 'aan ɔwɪ kɔ bɔ nɔ yɪ, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, a 'mɔ -tɛɛ a ɔhaannyibli mɔ.

¹⁰ Ba ɔtu 'b 'kɪ, -ɛ diɔɛ nu, -tɛblɪ -mɔ', -ɛ yɪ -aan Kɔkɔnyɔ a plɔ -bleɛ -nɪ, a 'mɔɔ yɪ, kɔ, a 'mɔɔ nu.

¹¹ A 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ dabɔ nyibli -mɔ' 'nyɪ, -v nɪ -tɛblɪ -hɔɔn, 'kɪ 'lɪ halo 'nyɪ, kɛɛ, ba pɔ 'waa nunu-tɛblɪ -hɔɔn a 'mɔ pɛpɛ'.

¹² -Tɛblɪ a 'mɔ, nyibli nɪ, 'kɪ 'lɪ -hɪhɪkɛ 'kwɪlɪ, 'a hɪhɪ la nɪ -tɔɪ.

¹³ -Tɛblɪ a 'mɔ, 'bɔ pɔɔ pɛpɛ', nyibli diɔɛ 'nɪ 'yɛ, -tɛ ɛ nɪ 'mɔ.

¹⁴ Nyɪbɔ 'bɔ -ha Nyɪsɔa a -nyre mɛ lɛ 'bɔ pɔ 'a yɪnyre-tɛblɪ pɛpɛ', -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a ɔgbɛv, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ nuɔɔ nɪ, nyɪbɔ a 'mɔ, bɔ bɪ 'lɪ 'a -nyre yɪ nɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v pɪ lɛ:

«Mɔ -mɔ', -ɛ yɪ nɔɛ, 'du ye',

-hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ,

-ɛ diɔɛ nu, -Yusu 'Kɪsɔ 'mɔ -mɔ 'a -nyre -nyɪ.»

15 -Te ε ni 'mu le, 'a -ti, ba [tu 'aan nunuklo 'yie. Nyibli -mu', -u 'yi [to -ko, -te -mu', 'waa 'klo ni 'mu, 'aan 'klo 'ni 'nu 'mu le, keε, ba nu 'kloɔ -mu', [wi yi nyibli -mu', -u yi Nyisua, 'ti -u nuε [ne.

16 Ti -bu, -a ni ki, nyibli ni ynyre-tebli -huohu. 'A -ti, 'a -ne de -mu', -ε yi 'u 'a mu ye' bi, ba naa 'li [i 'kwli, ba nu [haan-tebli.

17 A 'ni 'moo 'li bubanyibli, -tebli a pepe -mu', -aan Kokoɔ -huε ba nu, ba yru [o le.

18 A 'ni 'hie 'li 'aan dɔnu no wlon. De a 'mu, ε yi nyre 'aan 'klo yi. Keε, ba -ha Nyisua a -Hihiu* me le, bu koo ne 'a mu win ki pepe.

19 Ba bleε Nyisua -mo, ko, -wla -mu', Nyisua a -Hihiu tuε ne 'a mu, ba ble [e -we. Ba ble, 'ku 'u -aan Kokoɔ ye' -we. Ba pu [u 'nyre le, 'ku 'li 'aan [wli a pepe ki.

20 Ba naa 'li -aan Kokoɔ -Yusu 'Klɔ a 'nyre 'kwli, ba -nyi -aan 'Bai Nyisua 'wio, 'ku 'u -tebli a pepe -mu', ε ni a -ta'. Ba 'cibi 'u 'a 'wio a -nyinyie.

Nyibeɔ ko nɔgbi 'huen-

21 'A mu -mu', -u [tui 'u -Yusu 'Klɔ 'u, ba [tutuu 'u ni -we.

22 'A mu nɔgbi, ba [tuu 'u 'aan nyibeɔ 'u, [wi yi -te -mu', Kokoɔ -Yusu ni a -huha,

23 -ε nu [o, nyibu, no- mo 'a nɔgba a 'luyunɔ, [wi yi -te -mu', -Yusu 'Klɔ -nu, 'ε mo 'cɛ a 'luyunɔ. 'Cɛ, no- mo 'a 'hu. -Yusu a 'mu, no- we [ε.

24 ε no- nu [o, nɔgbi 'u ko bu [tuu 'u 'waa nyibeɔ 'u, 'ku 'li 'a -ne [dedede 'kwli, [wi yi -te -mu', 'cɛ ni, 'ε [tui 'u -Yusu 'Klɔ 'u.

25 'A mu nyibeɔ, ba nu ne 'aan nɔgbi, [wi yi -te -Yusu 'Klɔ nu 'cɛ a nuε, 'ε 'ku, 'ku 'u 'a -ta'.

26 ε 'ku ni, -ε di [e nu, ε 'mu 'cɛ 'kɔɔ ki pu, 'ku 'u Nyisua a -ta'. 'Ki ε naa 'li 'a win 'kwli, 'ε [gble 'cɛ a 'mu, 'ku 'u 'a de 'kuku a -ta', 'ε 'sii 'u [u yi, 'ku 'u Nyisua ye',

27 -ε di [e nu, ε 'mu 'u [u yi di, 'ku 'li -ti a 'yi'buale 'kwli, ko, ε 'mu 'u yi 'sii -ni pepe, 'ku 'u [u ye', -ε di [e nu, ε 'mu yi no -we, de -huan [du 'ni [ha 'li [i 'kwli ni, ε 'ni [ha kɔkade [du ko.

28 Ke- ε ni 'mu -we, 'ku 'u nyibeɔ -mo'. Bu nuε 'waa nɔgbi, [wi yi -te -mu', u nu 'waa dɔnu a nuε. Nyiblo 'bu nuε ne 'a nɔgba, -ε -bi ε [hen 'nyre, ε nuε ne 'a dɔnu ni.

29 ε mo [han-ti, ε 'yi nyiblo [du -ko, -bu yraa ne 'a dɔnu a 'hu. Keε, ε nuε [ne ni, 'ε yi de di, 'ε [tui 'a 'hu 'yie, [wi yi -te -mu', -Yusu 'Klɔ ni 'cɛ a 'yie [tutuu,

30 -ε nu [o, -aan pepe, -a mo -Yusu 'Klɔ a 'hu a 'kabi [ni.

31 U 'cru [i ni, 'ku 'li Nyisua cɔɔ 'kwli, -ε mo: «ε no- ko -ti, nyibu ko bu hie 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'huen- bu, -ε di [e nu, ε ko 'a nɔgba 'huen-, u 'mu 'u -te ni -do 'ti, nyibli ni 'huen a 'mu, u 'mu nyiblo ni -do -he.»

32 'Ki 'li win a 'mu 'kwli, -huhlɛ gbagbu ni 'li, 'ε hlo 'kwli bu. ε [hen 'nyre, -Yusu 'Klɔ ko 'cɛ 'huen-, nu- ko -ti u hle.

33 Keε, 'a mu -ko -ti ε hle -we: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, bu nuε ne 'a nɔgba, [wi yi -te -mu', ε nu 'a dɔnu a nuε. Nɔgba bu [tuu 'u 'a nyibu 'u -we.

6

Yonu, ko 'waa 'bainu, ko 'waa 'diinu 'huen-

1 'A mu 'yonu, a ko Kokoɔ -Yusu 'huen-, a -muε ni. 'A -ti o, ba [tuu 'u 'aan 'bai ko 'aan 'dii 'huen- 'u, -ε nu [o, de a 'mu, ε mo [haande [ni.

² ƆƆ- Nyɩsɩa a teteɓɩ -bɩ pɩ: «ƆƆTuu 'v -na 'baɩ kɔ -na 'dii 'hɩen-, 'kɩ 'lɩ nɩɛɛ 'kwli.» Teteɓɩ a 'mɩ, ɛ nɔ- mɔ yɩ-heteteɓɩ, -ɛ kɔ -tɔ' Nyɩsɩa pɩ 'lɩ dɛ.

³ ƆƆpɩdɛ a 'mɩ, ɛ nɔ- mɔ: «'Bɩ mɔ, ƆƆnɩ yɩ 'v ƆƆnɩ nɩ ƆƆtɩi -nɩ, -kɔ -bɩ kɔ pɩɔ a ɓleeɛ, 'tɩ- ƆƆmɩ -hɩnhlɩn ɓɓɓɩ pɩ, 'kɩ 'nɛ- tɩtɩ kɩ.»

⁴ 'A mɩ 'baɩnɩ -mɔ -bɩ, a 'nɩ 'nuo 'lɩ -teɓɩ -mɩ', -ɛ dɩ 'aan 'yonɩ yɩv' lɛ pɩ. ƆƆɛ, ba tɔɔ ƆƆnɩ, 'tɩ-, ba -ha 'lɩ ƆƆnɩ lɛ, -te ƆƆkɔnyɔ nɩ 'a -hɩhɩa.

-ƆƆannunyɩbɩ kɔ 'waa nyɩbɩ gbagɩ 'hɩen-

⁵ 'A mɩ -kɩannunyɩbɩ, ba ƆƆtuu 'v 'aan nyɩbɩ gbagɩ 'v -tɛɛ, -v nɩ 'nɛ- 'kɩɔ -bɩ kɩ. Ba ƆƆmɩɔ -kɩan a nunuo lɛ, 'kɩ 'lɩ 'aan ƆƆwɩ a pɛpɛ kɩ. 'Bɩ mɔ, 'ba yɩƆƆ nɩ nɩ, -Yusu 'ƆƆɩsɩ a ƆƆtɩi 'v.

⁶ 'A 'nɩ 'nuo 'lɩ -kɩan, tɩ -kɔ 'yɩv ƆƆtɩi 'v 'a mɩ 'yɩɛ nɩ -dɔ, ƆƆwɩ yɩ nyɩbɩ -mɩ', -v -hɩɛƆƆɛ, ɓɩ pɩ ƆƆnɩ 'nyɩɛ lɛ. ƆƆɛ, ba yɩƆƆɛ, -ɛ mɔ, 'a mɩ -mɔ -Yusu 'ƆƆɩsɩ a -kɩannunyɩbɩ. 'A -tɩ, ba -hɩaƆa, 'kɩ 'lɩ 'aan ƆƆwɩ a pɛpɛ kɩ, 'kɩ ba nu -teɓɩ -mɩ', Nyɩsɩa -hɩɛ.

⁷ 'Ba yɩ -kɩan nɩ nɩ, ba nuu 'lɩƆƆ ƆƆhaanƆƆwɩv 'kwli. A 'nɩ 'pɩv 'lɩ lɛ, a nɩ -tonyɩbɩ a -kɩan nɩ -dɔ, ƆƆɛ, ƆƆ- ba pɩ, ƆƆkɔnyɔ -Yusu, nɔ- kɔ -kɩan a nɩ.

⁸ -Mɔ -kɩannunyɔ, -v'v- ƆƆyɩ -kɩannunyɔ 'pa-, kɔ 'a yɩyɩɛ, -ɛ mɔ, ƆƆnɩ nu ƆƆhaan-kɩan, ƆƆkɔnyɔ -Yusu, nɔ- dɩ -mɩ 'wɩɔ -nyɩ.

⁹ 'A mɩ nyɩbɩ gbagɩ, ba nu 'aan -kɩannunyɩbɩ ƆƆhaandɛ -mɩ' -wɛ. A 'nɩ 'yaa 'lɩ ƆƆnɩ 'kla -wɩyɩɛ. Ba kɔ 'a yɩyɩɛ, -ɛ mɔ, a kɔ 'aan -kɩannunyɩbɩ 'hɩen-, 'a mɩ -mɔ Nyɩbɩ gbagɩ -mɩ', -ɛ nɩ 'lɩ yakɔ 'kwli a nyɩbɩ. ɛ nɔ- mɔ -bɩ, ɛ 'nɩ 'jraƆa nyɩbɩ' lɛ.

Ta-wɔn-teɓɩ -mɩ', Nyɩsɩa -nyɩ -a mɩ, -a dɩ nu, -a 'mɩ 'v Satan 'hru wɩɔn -ha

¹⁰ 'Tɩ- 'mɩ -yɩɛ mɔ mu, 'n -hɩɛƆƆɛ nɩ, ƆƆɩv lee nɛ 'a mɩ, -ɛ mɔ: A kɔ -aan ƆƆkɔnyɔ 'hɩen-, ba -mɩɛ, -ɛ dɩƆƆɛ nu, ɛ 'mɩ 'a mɩ 'kɩ -nyɩ, -ɛ nuƆƆ, ɛ nɩ 'kɩ kɩ dɩakɩ.

¹¹ Ta-wɔn-teɓɩ a pɛpɛ -mɩ', Nyɩsɩa yɩ 'a mɩ -nyɩ, ba 'ɓɩɛƆƆɛ kɩa. 'Bɩ mɔ, 'ba 'ɓɩɛƆƆɛ kɩa, -ɛ -bɩ tɩ -mɩ' -kɔ 'yɩ 'kuo -hɩn* a nyɩbɩ gbagɩ dɩ 'v ƆƆyɩɛ -nuu -nɩ, ɛ 'mɩ 'a mɩ yɩ -wɔn, a dɩ nyraƆa yɩ ɓɩ.

¹² ɛ mɔ -tɛɛ, tɩ -bɩ, -a -wɛn, ɛ 'yɩ -tonyɩbɩ 'pa-, -a 'nɩ -wɔnƆƆ lɩ ƆƆnɩ -mɔ, ƆƆɛ, -a -wɛn 'kuo -hɩn kɔ 'waa nyɩbɩ gbagɩ 'hɩen- yɩ, -v kɔɔ halɔkɔ -bɩ wɩn kɩ. -Teɓɩ a pɛpɛ -mɩ', -ɛ kɔ 'kɩ -hɩn, 'kɩ 'lɩ yakɔ 'kwli, nɔ- -a -wɛn yɩ.

¹³ 'A -tɩ ɔ, -tɛ ɛ nɩ 'mɩ lɛ, ta-wɔn-teɓɩ -mɩ', Nyɩsɩa yɩ -a mɩ -nyɩ, ba 'ɓɩɛƆƆɛ kɩa, -ɛ dɩƆƆɛ nu, 'kla-wɩyɩɛ'yɩya a -nyɩwɔɔ 'bɩ nyɩɛ 'v, 'kuo -hɩn 'bɩ yɩ 'a mɩ nɩ -tɩɛ, a 'mɩ ƆƆnɩ yɩ ɓɩ nyra, a 'mɩ -wɔn -wɔnwɔn, tɩ 'mɩ 'lɩ -wɛ, tɩ 'bɩ -wɛ 'lɩ, a 'mɩ ɓɩ nyra -tɛɛ.

¹⁴ 'A -tɩ, ba -wɛ -mɔ, 'kɩ ba -wɔn tɩ a 'mɩ. Ba mɔ -tɩ a -tɛɛ a nyɩbɩ. -Tɩ a -tɛɛ, ɛ 'wɩƆƆ 'betɩyɛ yɩ. ɛ nɔ- ba nu ba mɩa 'aan wɩwɩv ɓɩ, -ɛ dɩƆƆɛ nu, a 'mɩ -mɔ -wɛ, 'kɩ ba -wɔn tɩ a 'mɩ. Ba 'sɩi 'v yɩ, 'kɩ 'v Nyɩsɩa ye'. 'Bɩ mɔ, 'bɩ nɩ 'mɩ lɛ, -ɛ -bɩ ɛ 'wɩƆƆ tawɩwɩv a -pɩ. ɛ nɔ- kɛ 'a mɩ kɩ.

¹⁵ Ba pɩ -Yusu a ƆƆhaantɩɩ -mɩ', -ɛ yɩ nyɩbɩ kɩɓwɛɛnɩ -nyɩ. Ba nuƆƆ, 'kɩ 'lɩ 'aan ƆƆwɩ a pɛpɛ kɩ. 'Ba yɩƆƆ nɩ nɩ, -ɛ -bɩ ɛ 'wɩƆƆ' suɩn yɩ, a -pɩ, -ɛ yɩ 'a mɩ -hɛɛ -nɩ, 'a nɛ -tɛɛ, 'kɩ 'v Nyɩsɩa a 'hru wɩɔn.

¹⁶ Ba 'cibi 'v -Yusu 'ƆƆɩsɩ a ƆƆwɩv a yɩkuole, ƆƆwɩ yɩ -te ba 'yɛ nɩ 'ɓɩ wɛn ta'wɩɛ kɩa. ɛ nɔ- dɩƆƆɛ nu, 'dɩo -mɩ', Satan dɩ 'a mɩ -mɔ lɛ pɩ, v 'nɩ ƆƆha 'a mɩ lɛ -hɩɛn. 'Yɛ ƆƆbɩ ɓɩ yɩ na nɩ pɩ, ta'wɩɛ a 'mɩ, ɛ dɩƆƆɛ 'nɩ jɩɔ.

¹⁷ Nyɩsɩa ɓɩ wa 'a mɩ, ɛ 'wɩƆƆ' pɩhɩngɓɩɛ, a ƆƆtɩ 'lu, ɛ 'mɩ 'aan 'lu kɩ ka. Ba ƆƆtɩɔ 'lu, 'tɩ-, ba 'ɓɩɛ Nyɩsɩa a wɩn kɩa. Nyɩsɩa a wɩn a 'mɩ, ɛ 'wɩƆƆ -hɔtɩpɩɛn, Nyɩsɩa a -Hɩhɩ* yɩ 'a mɩ -nyɩ yɩ.

¹⁸ 'A -ne ti, ba da Nyɩsɩa, 'ki 'li 'aan ɔwli a pepe ki. Ba da ɔa, ɔwi yi -te -mu', 'a -Hihiu ni ɔe 'aan tɔɔle. A 'ni 'ɲmee 'li, ba ni 'b -pleele', a 'ni 'saa 'li. Ba 'cibi 'b Nyɩsɩa a dɩda, 'ki 'b 'a nyibli a pepe a -ta'.

¹⁹ Ba da Nyɩsɩa -we, 'ki 'b 'na -ta', -e di ɔe nu, -ti -mu', 'n di hla, e 'mu 'mɔ ɔɔ -tɔɔ -ni, 'ni ɔha huannu pie, 'mu -Yusu a ɔhaantitie -mu' pu, ti -hi la a ti 'yri, -e -hli la, kee, e tɔɔ 'ki -a mu.

²⁰ -Yusu, nɔ- nu 'mu 'a titiepɔnyɔ -mɔ', 'mu 'a ɔhaantitie a 'mu nyibli pu. Ba da Nyɩsɩa, -e di ɔe nu, 'ni ɔha huannu pie, 'bu mɔ, 'ni yi ɔhaantitie a 'mu ni pi, ɔwi yi -te -mu', Nyɩsɩa ni 'a -huhɩa. E nɔ- 'n kɔ ɔbu nu, 'ye ɔbu ɔbu 'n ni 'ne- ɔji'.

'Betile

²¹ Tisiki, -e mɔ -aan nuɛ'diayi, -e ni -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kɔan -tee, e di 'a mu 'ni -lee -ni, -te 'n nu 'ne-nɩni, -e di ɔe nu, -tebli a -pepe, 'n ni, a 'mu ɔb yi.

²² 'A -ti o, 'n te 'li ɔi 'a mu -mɔ, -e di ɔe nu, -te -a nu 'ne-nɩni, a 'mu ɔb yi, kɔ, e 'mu 'a mu 'klɩ -nyi.

²³ -Aan 'Ba Nyɩsɩa, e kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ 'huɛn-, bu -nyi 'a mu 'diayɩnu a pepe kibuwɛɛnɛ. Bu nu ɔo, ba nuɩɛ -ni, kɔ, ba kuo -Yusu 'Klɩsɩ ɔwli yi -tee.

²⁴ Nyibli a pepe, -b 'cibi 'b -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ a nuɛɛ, Nyɩsɩa bu nu ɔnu ɔhaandɛ -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli.

'Criɛn -mɔ', Pɔɔɔ gba la FILIPUKUE yɪ

¹ 'Mɔ Pɔɔɔ kɔ Timote 'hɛn-, -v mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a -kɔannunyibli, -a mɔ yɪ 'criɛn -bɔ 'cri. 'A mɔ -mɔ', -v mɔ Nyɪsɔvɔ a dako, 'kɪ 'lɪ Filipudɔɔ 'kwɪɪ, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'criɪ -nɪ, 'aan pɛpɛ -mɔ', -v kɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'hɛn-, -v -mɔɛ. A bi 'lɪ yɪ, a kɔ 'cɛvɛ a 'yieɪtunyo, kɔ 'cɛvɛ a -hɛenyibli, 'aan pɛpɛ, 'a mɔ -kɔ 'criɛn -bɔ.

² -Aan 'Baɪ Nyɪsɔvɔ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ, bɔ nu 'a mɔ ɪhaande -mɔ, kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kibɔwɛɛnɛ.

Pɔɔɔ yɪ -nyɪ Nyɪsɔvɔ 'wio, Filipukue a 'cɛvɛ a -tɪ

³ 'A -nɛ tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ yɪ 'aan -tɪ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, -ɛ -bɪ 'n yɪ -nyɪ Nyɪsɔvɔ 'wio, 'kɪ 'v 'aan -ta'.

⁴ 'A -nɛ tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsɔvɔ nɪ dɛ, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ bɪ 'na plɔ ble nɪ.

⁵ 'N yɪ -nyɪ Nyɪsɔvɔ 'wio, -kɔtɪ kɛvɛ la 'lɪ -nyrɔwɔ -mɔ' 'yie bɔ, -ɛ kɔ 'yri a -hɛ la -Yusu a nyibli, -bɔ di -didi, -bɔ yɛ -nyrɔwɔ -bɔ kɪ, a bi 'mɔ kɪ, ɪa pɪ nyibli Nyɪsɔvɔ a ɪhaantitɛ.

⁶ 'N yɪɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔvɔ -mɔ', -ɛ ɪtu yɪnɔ-kɔan -wɪɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɪwɪ kɪ, ɛ dɪ gbaɪa 'lu -mɔ -gbagba, ɛ 'mɔɪv -mɔ -wɛ, -nyrɔwɔ -mɔ', -Yusu 'Kɪɪsɔ di ya dɛ.

⁷ ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ɪbɔ kɔ 'lu a lɛ-hihiedɔ a 'mɔ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'nɪ nɛ nɛ 'a mɔ diaktɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɪwɪɔ a pɛpɛ kɪ, -kɔtɪ 'aan pɛpɛ, a kɔ 'mɔ 'hɛn-, Nyɪsɔvɔ nu -a mɔ ɪhaande -mɔ, -ɛ diɪɛ nu, a 'mɔ 'mɔ -hɛɛ -nɪ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, tɛ 'nɪ 'nɛ- ɪjɪ', kɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsɔvɔ a ɪhaantitɛ -mɔ lɛ nɪ nɛ, 'kɪ 'v -batipɔnyɔ yɪ, 'mɔ ɪnɛɪɛ yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, ɪhaantitɛ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɪnɔ.

⁸ 'Bɔ mɔ, 'nɪ pɔ lɛ, -ɛ mɔ, 'nɪ nɛ nɛ 'a mɔ nɪ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɪnɔ, -ɛ nuɪɔ, Nyɪsɔvɔ yɪɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'nɪ hɛ -tɪ a -tɛɛ. Nɔɛɛ -bɔ, 'nɪ nɛ nɛ 'a mɔ, 'kɪ ɛ -hɛn 'lɪ -Yusu 'Kɪɪsɔ -mɔ.

⁹ Dɛ -kɔ -tɪ 'nɪ dɛ Nyɪsɔvɔ, 'kɪ 'v 'aan -ta', ɛ nɔ- mɔ ba nɔnɔɛ -nɪ, 'tɪ- 'aan nɔnɔɛ a 'mɔ, bɔ biɪ kɪ. 'Bɔ mɔ, nɔnɔɛɛ 'bɔ yɪ kle nɪ -biɪ -nɪ, a di -tɪ a -tɛɛ -mɔ' 'nɪ yɪ, ɛ kɔ, a 'mɔ yɪnɔ-tɛbɪ kɔ yɪnɔ-tɛbɪ a 'yile-hɪɪɪɛ yɪ,

¹⁰ -ɛ diɪɛ nu, a 'mɔ 'lɪ yɪnɔ-tɛbɪ 'lɪ -ha, a 'mɔɪv nu. 'Bɔ nɪ 'mɔ lɛ, -nyrɔwɔ -mɔ', -Yusu 'Kɪɪsɔ di ya dɛ, -ɛ bɪ a di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, yɪnyredɛ ɪdɔ 'nɪ ɪha 'lɪ 'a mɔ 'lɪ nɪ.

¹¹ -Yusu 'Kɪɪsɔ, ɛ nɔ- diɪɛ nu, -aan nɔnɔkɔ 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ. Nyibli -mɔ', -v di dɛ a 'mɔ 'yɛ, v di pɔ Nyɪsɔvɔ 'nyɛ lɛ, kɔ, v 'mɔɪv -tɪ a 'yɪ'bvɛɛ -nyɪ -wɛ.

Dɛ -mɔ dɛ gbagbɔ, nɔ- mɔ ɪbɔ -nyɪ -Yusu 'Kɪɪsɔ -tɪ a 'yɪ'bvɛɛ

¹² 'Diayɪnɔ -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, bɔ pɔ 'mɔ ɪjɪ', ɛ 'yɪɪtɪ -nu, Nyɪsɔvɔ a ɪhaantitɛ 'ɛ 'yɪ bɔ -nyɪ, kɛɛ, ɛ 'hɛɛn bɔ.

¹³ ɛ ɪhɛn 'nyɛ, 'seyo a pɛpɛ -bɔ, -v ɪtui -gɔɔnɔma a 'kayɪ 'yie, kɔ nyibli -bɔ, -v nɪ 'nɛ- -tuɔ kɪ, v yɪɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'nɪ mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a nyibɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ nɪ 'nɛ- ɪjɪ'.

¹⁴ Dɛ -bɪ nɪ 'v, ɛ nɔ- mɔ 'na ɪjɪ' a nɪnɪ, ɛ -nyɪ -Yusu a nyibli -hɔɔhɔ 'klɪ, 'kɪ bɔ kɔo -aan Kɔkɔnyɔ ɪwɪɔ yɪ -tɛɛ. U 'nɪ -pie 'kɪ hɔannɔ, 'kɪ bɔ lee -Yusu a -tɪ nyibli.

15 Nyibli -bɪ nɪ 'v, 'v hɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ, -ɛ nu ɔ, v ɔtɪ 'mɔ ca -mɔ. U -hɛ bɔ -nyɪ 'mɔ 'kɪa-wɪyɛ'yɪa. Kɛɛ, -v -bɪ nɪ 'v, 'v hɛ Nyɪsɔa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔwɪ a pɛpɛ kɪ.

16 U ni ɔɛ nɪ, -kɔtɪ v nɔɛ 'mɔ nɪ, ɛ kɔ, 'v yɪ ɔɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa lee 'mɔ nɪ, 'kɪ ɔbɔ tɔɔ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a ɔhaantitɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔ.

17 Nyibli -bɪ -mɔ', -v ɔtɪ 'mɔ ca -mɔ, v hɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ nɪ, -kɔtɪ v -hɛɛ ɔɛ nɪ, 'kɪ bɔ nɪ 'v 'mɔ 'lɪ yɪ. U nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn. U ni ɔɛ nɪ, -ɛ di ɔɛ nu, 'mɔ ɔhɛn 'yɛ de, 'kɪ 'nɛ ɔjɪ'.

18 Kɛɛ, ɛ 'nɪ 'yaa ɔa 'mɔ 'kɪa -wɪyɛ. 'Yɛ ɔbɪ bɔ yɪ 'lɪ ɔwɪbɔ -hɔan 'kwɪ nɪ -hɛɛ -nɪ, -hɔv' bɔ yɪ 'lɪ ɔwɪbɔ 'yɔpɔ 'kwɪ nɪ -hɛɛ -nɪ, -Yusu a ɔhaantitɛ, ɛ nɔ- v pɪ. 'N ni dɔdɔ, dɛ a 'mɔ a -tɪ, kɔ 'n 'tɛ di dɔdɔ nu, 'a -tɪ.

19 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'n yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -bati -mɔ', v pɪ 'mɔ lɛ, ɛ di ɔɛ 'nɪ nu, Nyɪsɔa 'mɔ 'mɔ wa, -kɔtɪ a dɛ Nyɪsɔa, 'kɪ 'v 'na -ta', kɔ, -Yusu 'Kɪsɔ a -Hɪhiu*, ɛ yɪ 'mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ -wɛ.

20 Dɛ 'n -hɛɛ sɛyɪ-sɛyɪ, kɔ, 'n yɪ -ple, nɔ- mɔ, 'nɪ 'nuo 'lɪ ɔdɛdɛdɛ, -ɛ di 'mɔ -tɔɪ -nuu -nɪ, kɔ, 'nɪ 'saa 'lɪ, 'tɪ- 'n -hɛɛ ɔɛ nɪ, 'kɪ 'na nunukɔ a -ta', nyibli bɔ pɔ -Yusu 'Kɪsɔ nyɛ nɛ lɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, kɔ 'a -nɛ ti ɔdɔ, mɔ 'yɛ ɔbɪ ɔbɔ nɪ 'kɔ, -hɔv' ɔbɔ 'kɔ.

21 Mɔ 'yɛ ɔbɪ 'n nɪ 'kɔ, dɛ gbɔgbɔ, ɛ nɔ- mɔ ɔbɔ -nyɪ -Yusu 'Kɪsɔ -tɪ a 'yɪ'buɛlɛ, mɔ 'yɛ ɔbɪ 'n 'kɔ, -ɛ -bɪ 'na 'kɔkɔv -hi 'v 'na 'kɔnɔnɔ nɪ, -ɛ nu ɔ, 'kɪ 'n di 'v ɔv 'hɔɪ mu.

22 'Bɔ mɔ, 'nɪ 'tɛ nɪ 'kɔ, 'n -wɛ 'lɪ ɔbɔ nu -kɔan nɪ, -ɛ di nyibli -hɛɛ -nɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, 'hru ɔbɔ di 'lɪ -ha, 'n 'yɪ ɔtɪ -yɪ.

23 ɔBɔ 'kɔ, kɔ, ɔbɔ nɪ 'kɔ, -tɛblɪ nɪ 'hɛn a 'mɔ, nɔ- kɔ -gbati 'n nɪ 'v. 'Kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, 'n -hɛɛ wɛn ɔɛ nɪ, ɔbɔ 'kɔ wɛn, -ɛ di ɔɛ nu, 'n kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɛn-, -a 'mɔ 'hɔɪ bɔ -nɔnɪ -nɪ. Dɛ a 'mɔ, ɛ di nu wɛn -tɛɛ, 'ɛ -hi 'v ɔbɔ nɪ 'kɔ.

24 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, ɛ nu -tɛɛ -wɛ, 'kɪ ɔbɔ nɪ 'kɔ, 'aan -tɪ, -ɛ di ɔɛ nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

25 'A -tɪ, 'n yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'tɛ di 'kɔ nɪ, 'mɔ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ nɪ, -ɛ di ɔɛ nu, a 'mɔ yɛ' -mɔu -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a 'hru wɔn, kɔ, a 'mɔ dɔdɔ nu dɪɪkɪ.

26 'A -tɪ, 'nɪ -hɔn 'nɛ- ɔjɪ', 'n di di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, a 'mɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'nyɛ lɛ pɔ, 'na 'lɪdɪdɪ a -tɪ.

27 Dɛ -mɔ dɛ gbɔgbɔ, ɛ nɔ- mɔ 'a mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyibli, 'aan nunukɔ bɔ nu ɔ, -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitɛ, bɔ kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔɔa. Mɔ 'yɛ ɔbɪ ɔbɔ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, mɔ 'yɛ ɔbɪ ɔbɔ 'yɪ 'lɪ -dɪ, 'n -hɛɛ ɔbɔ 'wɪn, -ɛ mɔ, a kɔ 'lɪ a lɛ-hihie nɪ -dɔ, 'a -mɔɛ, ɛ kɔ, 'a kɔ ɔwɪbɔ nɪ -dɔ, 'a nɪ -kɔan, -ɛ di ɔɛ nu, nyibli 'mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitɛ ɔwɪbɔ yɪ -kuo -nɪ.

28 'A 'nɪ 'pie 'kɪ 'aan yɛanyibli a huannɔ de. 'Bɔ mɔ, ba 'yɛ nɪ pie 'waa huannɔ, v di ɔɛ 'nɪ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a -bati di ɔnɔ 'nɪ kɔ, kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bɪ, Nyɪsɔa wa 'a mɔ nɪ. Nyɪsɔa a ɔgbɛtɔ, ɛ nɔ- di ɔnɔ de 'a mɔ -tɔɔ -nɪ.

29 Nyɪsɔa naa 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ 'lɪ, 'ɛ -nyɪ 'a mɔ 'hru, 'kɪ ba kuo ɔnɛ ɔwɪbɔ yɪ. ɛ 'yɪ ba kuo ɔnɛ ɔwɪbɔ yɪ nɪ -dɔ a 'hru, ɛ 'yɪ 'a -mɔ ɔ-nyɪ, kɛɛ, ɛ -nyɪ 'a mɔ 'hru nɪ -wɛ, 'kɪ ba 'yɛ ɔhɛn, -Yusu 'Kɪsɔ a 'mɔ, 'a -tɪ.

30 'A 'yɛ la ɔa nɪ, -ɛ mɔ, 'n nɪ la -Yusu a -kɔan nɪ -tɛɛ, ɔwɪ yɪ nyibɔ -bɔ, -ɛ yɪ -wɔnɛ -tɛɛ. -Tɛ ti nɛ -bɔ, a yɪ 'nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, 'n 'tɛ wɛn, -ɛ kɔ -ta', 'aan 'mumu, yɪ-wɔnwɔnɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- a -wɔnwɛn yɪ.

2

Ba kɔ 'lɪ a lɛ-hihiedɔ -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ kɔ la

1 A kɔ -Yusu 'Kɪsɔ, 'hɛn-, a -mɔɛ nɪ. Dɛ a 'mɔ, nɔ- yɪ 'a mɔ 'kɪ -nyɪ. Bɔ nɔɛ nɛ 'a mɔ, dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- ɔtɪ 'lɪ 'a mɔ ɔwɪbɔ 'kwɪ bɔ. A kɔ Nyɪsɔa a -Hɪhiu* 'hɛn-, a -mɔɛ nɪ, 'a nɔɛ nɛ 'aan 'bio, 'a yuyɪ nɪyɪ.

2 -Te e ni 'mu le, ba nuube -ni, ba ko wlv nu -do, ba -mbe, ba 'winwin win' le. 'Bu mo, 'ba yi ni le ni ni, 'n di nu do do diaki.

3 'Bu mo, 'ba yi de ni ni, a 'ni hie 'li 'a mu ni -do a -ti 'lu -mo le, ko, a 'ni 'yaa 'li 'aan di nu, kee, ba ti to 'li 'aan di nu. Ba 'ye 'aan 'bio wv yi nyibli, -v ni 'u 'a mu 'lu yi.

4 Nyiblo 'bu ni 'u, yu to -tebli -mu', -e di 'a 'bio -hee -ni, e no- bu nu. A 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -e di 'a mu ni -do -hee -ni.

5 Ba ko 'lule-hihiedu -mu', -Yusu 'Kisu ko la.

6 'E mo han-ti, -Yusu 'e mo Nyisua, kee, e 'ni tu o la ca, 'ki bu -he -te Nyisua ni 'mu.

7 Kee, e hie 'u Nyisua a 'mu bu, 'e -he Nyisua a -kuanuny, 'e -he -tonyiblo -we.

8 -Te e -he -tonyiblo, -e bi e ti to 'li 'a di nu ni, 'e tuu 'u Nyisua, 'ti- 'e 'ku. 'Kuku a 'mu, e 'ku,

e no- mo bu ko 'u tugbe 'yie, -e mo -tu'kuku.

9 E no- nu o, Nyisua 'e 'yaa 'u 'u, 'e ni 'u -tebli a pepe 'lu yi,

'e tu e nyre -mu', -e ni 'u nyre a pepe 'lu yi,

10 -e di e nu, nyibli a pepe, ko 'a -ne dedede 'hwen-, -v ni 'li yak 'kwi, ko 'ki 'ne- -tu tu ki, ko 'ki 'li -tu tu bu,

'bu mo, 'bu 'win -Yusu a 'nyre, 'waa pepe, v 'mu 'li di, v 'mu kwi yi bu bla, 'ki 'u 'a 'tuule a -ta'.

11 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, e di e ni hla, -e mo, -Yusu 'Kisu, e no- mo Kuku. -E -bi v di -nyi 'a 'Ba Nyisua -ti a 'yi'buale.

'Ki 'li -tebli-hwinuny nyi, ba 'wi nyahroyo yi, -v yi win

12 'Na ninatumupu -na, 'bi a yi e ni, -te -Yusu nu 'u Nyisua a 'tuule, 'aan 'mumu, ba tuu 'u Nyisua 'u -we. Ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu nyi, a tuu la 'u ni. De -bu 'n yi 'ki 'li 'a mu nyi -ni, ba 'cibi 'u 'a 'tuule, bu -hi 'u 'tuule -mu', a ko la 'ki 'u -mo, ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu nyi. E hen nyre, wowa Nyisua wa 'a mu, e -hwe e ni, 'ki 'li 'aan -ne 'kiba ki, ba nu -kuan, 'ki 'li Nyisua a pipie a 'tu 'kwi,

13 -koti Nyisua a gbetu, e ni -kuan, 'ki 'li 'aan wlv ki, -e di e nu, -tebli -mu', -e yi a pl -blee -ni, a 'mu -nu e -ni, ko, a 'mu nu.

14 'A -ne dedede, a di nu, a 'ni 'pupe 'li wlv le, ko, a 'ni 'nuo 'li 'blini,

15 -e di e nu, a 'mu 'u yi 'sii -ni, ynyrede du 'ni ha 'li 'a mu 'li ni, ko, a 'mu Nyisua a 'yonu -mu' pa, -v 'ye ni nu -tebli -hvn le. Nyibli, -v kee 'waa 'bio, v nu -ko 'nyi a ni 'li. Nyibliu a 'mu, 'waa 'klo nyre yi. 'Ki 'li nyibliu a 'mu nyi, ba 'wi nyahroyo yi, -v yi win.

16 Ba lee nu windu -bu, -e yi nyibli 'klo yrayu -nyi. 'Bu mo, 'ba yi ni le ni ni, -nyro -mu' -ko 'yri -Yusu 'Kisu di ya de, 'n di pu 'aan -pli, -koti de a 'mu, e di e nyibli 'ni -to -ni, -e mo, -kuan 'yakla -bu, 'n nu 'li 'a mu nyi, e 'yi dadu a -kuan 'pa-.

17 'Aan -Yusu a wlv a ykuole, e 'wi -cohvn* yi, a yi pi, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Bu ko bu 'la 'mu, 'na -hlu di 'wi -cohvn yi -we, 'n pi 'aan -cohvn a

'mu ki. 'Bu ni 'mu le, -e -bi 'n di ko plo a bleele, 'mu dɔɔɔ nu, 'n ko 'aan pɛpɛ 'hɛn-.

¹⁸ Ba ko plo a bleele -wɛ, a 'mu dɔɔɔ nu, a ko 'mu 'hɛn-.

Timote ko Epafroditi 'hɛn-

¹⁹ 'N yi[]e ni, 'bu mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'bu -hva[], 'n 'tɛ yɛ 'lɪ 'a mu Timote -mɔ ni, -ɛ di[]e nu, 'bu []han -mɔ, ɛ 'mu 'mu -lee -ni, -tɛ a nu 'hɛnɛni, titie a 'mu, ɛ 'mu 'lɪ 'mu []wɔ 'kwli bu []tu.

²⁰ Nyiblo []ɔɔ 'yɪ 'nɛ- ni, -bu ko 'na 'lɪlɛ-hihie, 'bu 'yɪ Timote ni -do 'pa-.

²¹ Nyibli a pɛpɛ -bi -mu', ɔ yɪ -hie ɔ ni -do a -tebli a -ti 'lu -mɔ le. Ɔ 'nɪ -hie[]e lɪ -Yusu 'Klɪsɔ a -tebli a -ti 'lu -mɔ le.

²² Timote -mɔ -bi, a yi[]e ni, -ɛ mɔ, ɛ mɔ []haannyiblo []nɔ. ɛ ko 'mu 'hɛn-, -a pɔ nyibli Nyɪsɔ a []haantitie. ɛ 'yɪ 'mu 'nɪ -hɛɛ -ni, 'kɪ 'lɪ -kwan a 'mu 'kwli, []wɪ yɪ -tɛ 'yɪ 'yɛ ni -hɛɛ wen 'a 'baɪ.

²³ 'A -ti, 'n yi[]e ni, -ɛ mɔ, -nyrɔwɔ, ɔ di 'na -bati pɔ, 'n di tɛ[]e bu, ɛ 'mu 'lɪ 'a mu -mɔ di.

²⁴ 'N yi[]e ni -wɛ, -ɛ mɔ, 'bu mɔ Kɔkɔnyɔ a kɪwɛɛnɛ, 'n 'tɛ di 'lɪ 'a mu -mɔ ni.

²⁵ Nyiblo -bu, -ɛ mɔ Epafroditi, a -nyi mɔ -hɛɛɛ, -ɛ ya mɔ 'mɔ[]ɔ yɪ, ɛ ko 'mu 'hɛn-, -a nu -kwan. 'ɛ mɔ -tɛɛ, -a nu -kwan diaki. 'N 'yɛ[]e ni, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'ɔ le, 'kɪ []bu tɛ[]e bu, bu di 'lɪ 'a mu -mɔ,

²⁶ -kɔti ɛ -hɛɛ[]e ni -wɛ, -ɛ di[]e nu, bu di 'lɪ 'a mu -mɔ, ɛ 'mu 'a mu 'yɛ. 'Aan nyai ni[]e ni diaki, -kɔti ɛ yi[]e ni, a 'wɪn ni, -ɛ mɔ, 'a 'hɔɪ yɪ mɔ 'nɪ hren.

²⁷ 'ɛ mɔ []han-tɪ, 'kɔɛ, -ɛ ni mɔ[]ɔ, ɛ dɔv[]a 'lɪlɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔ yɪ 'a nyai, 'ɛ -wɛɛ nɛ 'a 'kɔɛ. ɛ 'yɪ ɛ ni -do 'pa-, Nyɪsɔ 'yɪ 'a nyai -yɪ. 'Na 'mumu a 'mu, ɛ yɪ 'na nyai ni -wɛ, -ɛ di[]e nu, 'kla-wliye'yɪyɪ 'nɪ []ha 'mu kɪ yɛ.

²⁸ ɛ nɔ nu[]o, 'nɪ -hɛɛ []bu lee []nɛ, bu di 'lɪ 'a mu -mɔ, -ɛ di[]e nu, 'ba 'yɛ[]e, a 'mu dɔɔɔ nu, ko 'na 'mumu, 'mu []wɪ a lenaalɛ 'kee -ni.

²⁹ 'A ti, 'bu di 'lɪ 'a mu -mɔ, ba 'ble[]e kɔvɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ dɔɔɔke 'kwli. Ba -nyi Nyɪsɔ 'wio, 'a -ti. -Tɛ ɛ ni 'mu, nyibli -mu', -ɔ ni 'mu le, ba []tu ɔ '[]nɔ 'ɔ,

³⁰ -ɛ nu[]o, ɛ dɔv[]a kɔkɔvɔ, -Yusu 'Klɪsɔ a -kwan a -ti. ɛ nu 'aan 'lu a -kwan, 'kɪ 'nɛ- 'mu 'hɔɪ, 'ɛ dɔv[]a 'kɔkɔvɔ, 'na -hɛɛɛ a -ti, []wɪ yɪ, -tɛ a di wen nu, a 'mu wen 'mu -hɛɛ -ni, 'bu mɔ, 'ba ni wen 'nɛ- 'mu 'hɔɪ.

3

-Tɛ Nyɪsɔ ni 'ɔ -aan 'yɪ'siile, 'kɪ 'ɔ 'a dɔɔɔ yɛ'

¹ 'Dɪayɪn -na, 'na le'boɔwin, ɛ nɔ- -bu: Ba nu dɔɔɔ, -ɛ nu[]o, a ko Kɔkɔnyɔ -Yusu 'hɛn-, a -mɛɛ ni. -Ti ni -do -bu, -kɔti 'n 'cɪɪ mɔ 'a mu -mɔ, ɛ nɔ- 'n di kɪ -nɪna -ni. []Bu di[]e kɪ -nɪna -ni, ɛ 'nɪ -wɛ[]e 'lɪ 'na 'klɪ, -kɔti ɛ mɔ -hɛɛɛ []nɔ, 'kɪ 'ɔ 'a mu -mɔ.

² Ba []tu 'aan dɔɔɔ 'yɛ, 'kɪ 'ɔ nyibli -mu' -mɔ, -ɔ ni nyɪnyre-kwan, 'tɪ- -ɔ mɔ hɔɔɔnyɔ. Nyibliɔ a 'mu, ɔ yɪ nyre 'cɔɛ yɪ, 'ɔ tɔɛ nyibli, 'kɪ bu 'bɛ yɛɛ. 'Bu yɪ nyibli yɛɛ ni 'bɛ, -tɛ -Juukɔɛ* ni 'a nunuo, ɔ nu- -mɔ -bi, ɔ wen 'nɪ, nɔ- ni[]e, nyibli a 'mu, 'ɔ yɪ -tɛɛ a Nyɪsɔ a nyibli -hɛ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mu le -ni.

³ Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'hɔɪ a yɪruule []ɔɔ 'pa-, ɛ 'nɪ -nu[]o lɪ[]ɪ, nyiblo 'nɪ -hɛ[]e lɪ Nyɪsɔ a dakotayɪ. 'A mu -mɔ Nyɪsɔ a -tɛɛ a dako, -ɛ nu[]o, 'a -Hihiu*, ɛ nɔ- yɪ 'a mu 'klɪ -nyi, 'kɪ ba nu Nyɪsɔ a -kwan -tɛɛ. ɛ 'yɪ dɛ -bu, -aan []gbɛvɔ, -a -wɛ 'lɪ -ba nu, -a 'nɪ -kuo[]o lɪ[]ɪ []wɔ yɪ, kɛɛ, -Yusu 'Klɪsɔ, ɛ nɔ- -a kuo []wɔ yɪ, 'kɪ bu wa -a mu.

⁴ 'Bu mɔ, -tonyibli a nunu-tebli 'bu -wɛ 'lɪ bu wa wen nyibli, 'mɔ Pɔɔ, 'n ko wen 'hɪ. 'kɪ []bu kuo wen -tebli a 'mu []wɔ yɪ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu pɔ le, -ɛ mɔ, ɛ ko 'ɔ []wɔɔ, 'kɪ bu kuo nyibli a nunu-tebli a 'mu []wɔ yɪ, 'n yi[]e ni, -ɛ mɔ, 'n ko 'ɔ []wɔɔ, 'nɪ -hi 'ɔ nyiblo a 'mu 'ɔ.

5 -Ti kɔ -ti 'ni pu le, 'n kɔ 'u ɔwɔn, e nɔ- mɔ, 'mɔ -teɛ a Hebrekuɛyɔ ɔniɔ. 'Kɪ 'n kɔ 'li Yisraekue a 'blugba 'kwli. 'N pi Besame a ɔtugba. -Te u kɔ 'mu, -nyrɔwi nu ɔblɛnɔblɛn a -nyrɔwɔ, -ɛ bi u 'be 'mu yi, ɔwi yi -te -a mu -Juukue a tete ni 'a hihla. Kue 'u bu de, 'n mɔ la Falisiɔtumu* a nyiblo ɔniɔ, -u ɔtui 'u -Juukue a tete a pepe, -u -hi 'u nyibli -bi 'u.

6 'N ɔtui la 'u -a mu -Juukue a 'bli-tebli a pepe ni. E nɔ- nuɔɔ, 'ni gbɛ la -Yusu a nyibli ti 'yakɪ yi. 'Ni 'wlaɔ la -Juukue a tete bu ni -do ɔdu. 'Bu mɔ, tete a 'uɔtuule 'bu yi wen 'u nyibli yi ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyɔsua ye', 'n di wen 'u yi 'ni 'sii -ni pepe.

7 'Mɔ -bi, 'wen 'ni, -tebli a 'mu, e di la 'mu 'ni -hɛɛ -ni. Kɛɛ, -te ti nɛ -bu, -tebli a 'mu, e 'ni -daɔ la ɔdedede, 'ki 'li 'mu 'yi, -kɔti 'n kuo -Yusu 'Kɪsu ɔwɔ yi.

8 'E mɔ -teɛ, -tebli a 'mu, e 'ni -daɔa 'ki ɔdedede de, 'ki 'li 'mu 'yi, -kɔti ɔbu yi 'na Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsu, e -hi 'u -tebli a pepe a 'mu ni. 'A -nɛ ɔdedede, 'n hie kɛ 'uɔ bu, 'na Kɔkɔnyɔ a 'mu, 'a -ti. -Tebli a 'mu, 'n dɛɛ kɛɔɛ 'bali ki a -tebli, -ɛ diɔɛ nu, -Yusu 'Kɪsu 'mu 'na Kɔkɔnyɔ -hɛ,

9 kɔ, e kɔ 'mu 'hɛn-, -a 'mu -mɛɛ pepe. 'Ni -puɔ 'ki lɛ ni de, -ɛ mɔ, -te 'n ɔtui 'u -Juukue a tete 'u, e nɔ- nuɔɔ, 'ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye'. De -mu', -ɛ yi 'u 'mu yi 'sii -ni, 'ki 'uɔ ye', e nɔ- mɔ, ɔbu -nyi 'na ɔwɔ -Yusu 'Kɪsu. Nyɔsua, e nɔ- 'sii 'u 'mu yi, -kɔti 'n kuo ɔnɛ ɔwɔ yi.

10 De ni -do, 'n ɔmɛɛ lɛ diakti, e nɔ- mɔ, ɔbu yi -Yusu 'Kɪsu pepe, kɔ 'a 'klɪkɪnɪnu -mu', -ɛ -nu, 'ɛ -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ɛ 'hɪ 'kɔ. 'N -hɛɛɔɛ ni -wɛ, -te -mu', e nu ɔhɛn a 'yiye, ɔbu nu ɔhɛn a 'yiye lɛ -wɛ, e kɔ, ɔbu ɔtiɔ 'li 'na dɔnɔ, ɔwi yi -te e nu 'li 'a dɔnɔ a 'liɔtiɔlɛ, ti -mu' -kɔ 'yri e 'ku la,

11 -ɛ diɔɛ nu, 'muɔ yi -teɛ, -ɛ mɔ, Nyɔsua di 'li 'mu 'kɔkɔnyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu 'mu 'kɔ -ha, -te e nu la, 'ɛ -ha la 'li -Yusu 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ɛ -ha laɔa 'kɔ.

-A 'tɛ 'yɛ 'u yi ni ɔcɛɛ -ni

12 'N 'yi lɛ -pu, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ -mu', 'n yi -ple, 'n -wɛ 'a kɔkɔ -mɔ, kɔ, 'n 'yi lɛ -pu -wɛ, -ɛ mɔ, 'n ɔcɛɛ 'u yi ni. Kɛɛ, 'n ɔtui 'u 'klɪ, 'ni mii ye', 'ki 'u Nyɔsua a 'hru wɔn, -ɛ diɔɛ nu, 'mu ɔhaandɛ a 'mu ki ye, 'muɔ kua 'ble, -kɔti 'na 'mumu, -Yusu 'Kɪsu 'ble 'mu kua, 'ni -hɛ 'a nyiblo.

13 'Diayɪnu -na, 'n 'yi lɛ -pu, -ɛ mɔ, 'n -wɛ ɔhaandɛ a 'mu, 'a kɔkɔ -mɔ. Kɛɛ, de ni -do, 'n ni, e nɔ- mɔ -tebli -mu', -ɛ -hi, 'n -hruɪ 'a -ti -mɔ, 'ni 'gbɛ ci, ɔwi yi cigbɛgbanyɔ, 'ni ɔtui 'u 'klɪ, 'ni mii ye', -ɛ diɔɛ nu, ɔhaandɛ -mu', -ɛ ni 'li 'mu ye', 'muɔ ki ye.

14 'N 'gbɛ ci, -te -mu', 'na 'yie tɛ 'li lɛ, 'ki 'n mi 'li, -ɛ diɔɛ nu, ɔhaandɛ gbagbu -mu', Nyɔsua de -a mu -mɔ, 'muɔ kɔ. ɔHaandɛ a 'mu, nɔ- mɔ ɔbu ni 'uɔ 'huɪ, 'ki 'li yako 'kwli, de -mu', -Yusu 'Kɪsu -nu a -ti.

15 -A mu -bu, -u 'yi 'ki 'yonu 'pa-, 'ki 'u Nyɔsua a 'hru wɔn, kɛ- -a kɔ -ba nu 'lu a lɛ-hihie. 'Bu mɔ, nyiblo ɔdu 'bu ni 'u, 'bu 'yi 'lule-hihiedu a 'mu -kɔ, Nyɔsua di ɔnɛɔɛ 'ni -tɔɔ -ni.

16 De gbagbu, e nɔ- mɔ: 'Hru ni -do -mu', -a -tua la 'li nuna, nɔ- -ba 'cibi 'u -ba na.

17 'Diayɪnu -na, 'aan pepe, ba -ha 'li 'na ɔpi lɛ. Nyibli -mu', -te 'n ni nuna, -u ni nuna lɛ, u nɔ- ba ta 'u -mɔ lɛ.

18 E kɔ nyibli -huɔhuɪ, 'waa nunukɔ 'ɛ tɔɛ ɔnɛ nyibli yi, -ɛ mɔ, u mɔ -Yusu 'Kɪsu -mu', -ɛ 'kɔu 'u tugbɛ 'yie a yraanyibli ɔniɔ. 'N -tua la 'liɔ 'aan leeɛ, see la a ti 'yri. -Te ti nɛ -bu, 'n ni 'li wuwe 'kwli, 'ni hɛ 'a mɔɔ yi de.

19 Lɛ'boɔti 'yri, Nyɔsua di nyibli a 'mu bu 'ni -wɛ, -kɔti u 'ni -kɔɛɔɛ Nyɔsua ɔwien lɛ. -Tebli -mu', 'waa ɔwli -hɛɛ, e nɔ- u yi ɔwien lɛ kɔɛ, 'u ni -tɔi-tebli

le, 'u pi 'waa dtɔnu a -pli, 'ki 'u -tu-tɛblɛ a 'mu a -ta'. 'Klɔ -bu ki a -tɛblɛ ni -do, ε nɔ- kɔ -ti u yi 'lu -mɔ le -hie.

²⁰ -A mu -mɔ -bi, 'ki -a kɔ 'li yako 'kwli. -Aan Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɛsu, -ε mɔ -aan Wanyɔ, ε nɔ- -a yi -ple. 'Ki ε di 'li yako a 'mu 'kwli -hɔn.

²¹ 'Bu -di, -aan -plahui -bu, -ε 'yi 'kli -kɔ, ε di]ε 'ni 'ciɔi -ni, -ε di]ε nu, ε 'mu 'a 'hwi -mu' yi 'wi, -kɔti a 'yi'buɔa. 'A 'kli -mu', ε ni, 'ε kɔɔ nɛ 'a -nɛ]dedede win ki, ε nɔ- ε di nu, ε 'mu -aan 'hwi a 'mu 'ciɔi -ni.

4

Le'buɔ]tɔwin

¹ 'A -ti, 'na 'diayɛnu, 'n nuɛ -ni, 'a mu -mu', -u mɔ Kukɔnyɔ a nyibli, ba 'nɛɛ 'u yi bu, 'ki 'u Kukɔnyɔ a]wɔ a yikuole a -ta'. 'N nuɛ nɛ 'a mu ni diaki. 'Aan 'yiyɛtu ni 'mu ni. 'N ni dɔɔɔ, 'aan -ti. 'A mu -mɔ yruuledu -mu', -ε tuɛ]nɛ nyibli yi, -ε mɔ, 'na -kwan nɔ yi.

² 'A mu nugbi -mu', -u mɔ Efodi kɔ Setist 'hɛn-, ba 'winwin win' le, -tɛ a mɔ -Yusu a nyibli a -ti.

³ -Mɔ -bi -mu', -ε mɔ 'na ninatumu, 'ti- -ε kɔ 'mu 'hɛn-, -u ni -kwan, -hɛɛ nugbi ni 'hɛn a 'mu, -kɔti u kɔ 'mu 'hɛn-, -a nu -kwan diaki, kɔ,]a 'ye]hɛn, -ε di]ε nu, Nyɛsua a]haantitɛ 'mu bu 'hɛn -ni. U kɔ 'mu 'hɛn-, kɔ Klema, kɔ Nyɛsua a -kwan nyibli -bi 'hɛn-, -a bibi 'yi le,]a nu -kwan. 'Waa pɛpɛ a 'mu, Nyɛsua 'ru 'waa 'nyɛ ni, 'ki 'li 'ɛɛn -mu' 'kwli, -ε mɔ nyibli -mu', -u kɔ 'klɔ yrayru a 'ɛɛn.

⁴ Ba nu dɔɔɔ 'a -nɛ ti, -kɔti a mɔ Kukɔnyɔ -Yusu a nyibli]nɔ. 'N nɛn]ɛ ki dɛ, ba nu dɔɔɔ.

⁵ Ba nu]ɔ, -ε di]ε nu, nyibli a pɛpɛ 'mu]u 'ye, -ε mɔ, 'aan]wɔ nɔ yi. Ba kɔ 'a yiyɛ, -ε mɔ, -aan Kukɔnyɔ 'tɛ di ni.

⁶]Dedede 'ni 'yaa 'li 'a mu 'kla -wliye, kɛɛ, ba lee Nyɛsua -tɛblɛ ni -tie -mu', a -hɛ. Ba da]a, 'ki bu -hɛɛ nɛ 'a mu, kɔ, ba -nyi]ɛ 'wio.

⁷ 'Bu mɔ, 'ba yi]i le ni ni, Nyɛsua di -nyi 'a mu kɔbuwɛnle. Nyɛsua a kɔbuwɛnle a 'mu, ε -hi 'u -tɛblɛ a pɛpɛ -mu' ni, -tonyibli yru' le, 'ti- ε 'mu 'aan]wɔ 'yie]tu, -kɔti a kuo -Yusu 'Klɛsu]wɔ yi.

⁸ 'Diayɛnu -na, dɛ -kɔ ki 'n di 'u -yɛɛ -ni, ε nɔ- -bu: Ba -hie yɛnɔ-tɛblɛ -mu' 'lu -mɔ le, nyibli di 'nyɛ le pu. ε mɔ]haan-tɛblɛ]nɔ, -a]tui 'u, -ε 'sii 'u yi, -ε yi nyibli a plɔ -blee -ni, kɔ, -kɔti a 'yi'buɛ. -Tɛblɛ a 'mu, ε nɔ- ba -hie 'lu -mɔ le.

⁹ -Ti -mu', 'n tɔɔ 'a mu, a 'ble]ɛ kua, kɔ, -tɛblɛ -mu', a 'wɛn 'li 'mu wɔn, 'n -nu, a 'ye, ε nɔ- ba nu -wɛ. Nyɛsua, -ε yi -tonyibli kɔbuwɛnle -nyi, ε di 'u 'a mu -mɔ 'ni ni.

-Tɛblɛ -mu', u -nyi Pɔɔ, nɔ- kɔ 'wio ε pi bu

¹⁰ 'N yi -nyi Kukɔnyɔ -Yusu 'wio, kɔ, 'ni ni dɔɔɔ diaki, -kɔti a pu 'na -ti]wɔ -mɔ le dɛ. 'ε mɔ -tɛɛ, a pi mɔ 'na -ti]wɔ -mɔ le, kɛɛ, a 'yi mɔ 'hru -kɔ, 'ki ba -hɛɛ mɔ 'mu. ε nɔ- nu]ɔ, 'ε gba ti -huɔhu, 'ki a 'yi 'mu -hɛɛ -ni.

¹¹ ε 'yi]bu]bu 'yi dɛ -kɔ a -ti,]bu nu 'a hɔhla le. 'ε mɔ -tɛɛ, 'n 'nyu]i ni, 'ki]bu kɔ plɔ a bleɛ, 'na -kɔ dɛ, kɔ 'na]yi dɛ -kɔ.

¹²]Dedede 'bu 'yi 'u -ni, -tɛ 'n di nu, 'ti- mu dididɛ 'ye, 'n yi]ɛ ni, kɔ, -tɛ 'n di nu, -tɛblɛ 'bu -hu, 'n yi]ɛ ni -wɛ. 'Ki 'u 'a -nɛ]tadu, kɔ 'ki 'u 'a -nɛ]dedede -mɔ, 'n 'nyu]i ni, -tɛ 'n di nu, 'ti- 'mu plɔ a bleɛ kɔ, 'ye]bu]bu kɔ dididɛ, 'ye]bu 'kanu bu yi 'mu ni ni, mɔ 'ye]bu 'n kɔ dɛ, kɔ, 'ye]bu 'mɔ]yi dɛ -kɔ.

¹³ 'N -wɛ 'li 'a -nɛ dɛ ni, -kɔti -Yusu 'Klɛsu, nɔ- yi 'mu 'kli -nyi.

¹⁴ 'Ye]bu ε ni 'mu le, kɛɛ, -tɛ a -nu, 'a -hɛɛ 'mu, 'ki 'li 'na]hɛn a 'yiyɛ 'kwli, ε mɔ]haandɛ]nɔ.

15 'A mu Filipudɔ a nyibli, a yiƆe ni, ti -mu' -ko 'yri 'n -twa la 'lɪ 'a mu -Yusu a -tɪ a leele, 'kɪ 'lɪ Masɪɔvanɪblugba 'kwli, kɔ, -tɛ 'n -hɔn la 'lɪ 'a mu -mɔ, 'a mu ni -do, 'a mu -yɪ la 'mu -hɛɛ -ni. 'A mu -mɔ -Yusu a nyibli ni -do -mu', 'n pu Nyɪsɔa a Ɔhaantitɛ, 'tɪ- 'n -wen, 'kɪ -bu -hɛɛ 'mu.

16 -Tɛ 'n ni la 'lɪ Tesalonikudɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ ti bleblɪ 'kwli, -tɛblɪ -mu', 'n yɪ la -kɔ, ɛ nɔ- a ye la 'mu yɛ.

17 Ɛ 'yɪ Ɔbɪ Ɔbu ƆmuɔƆɔ lɛ, 'kɪ ba ya 'mu -tɛblɪ yɛ, kɛɛ, 'n kɔ plo a bleele, -kɔtɪ Nyɪsɔa di nu 'a mu Ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'v de -bu, a ni a -ta'.

18 -Tɛblɪ a pepɛ -mu', a ya mɔ 'mu yɪ, 'n 'ye mɔƆɔ ni. Ɛ -hi 'v -tɛblɪ -mu' ni, 'na Ɔwɔ yɪ mɔ -hre. -Tɛ 'n 'ye mɔ -tɛblɪ -bu, Epafroditi ya mɔ 'mu yɪ, 'na -tɛblɪ a pepɛ Ɔcɛ ni. -Tɛblɪ a 'mu, ɛ 'wɪ -cɔhlɔn* -mu', -ɛ pɪ hɪnhɔn yɪ, Nyɪsɔa wɛɛn kɪ, 'tɪ- -ɛ kwɛɛ Ɔnɛ kɪ -tɛɛ.

19 Nyɪsɔa -bu, 'n de, 'a kuko-tɛblɪ -hu ni. -Tɛblɪ ni -tie -mu', a 'yɪ -kɔ, 'kɪ ɛ di 'lɪ Ɔnɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'lɪ -naa -ni, ɛ 'mu 'a mɔƆɔ -nyi.

20 -Tɪ a 'yi'bubɔa, 'kɪ 'v -aan -nɛ 'Baɪ Nyɪsɔa -mɔ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu. Kɛ- bu ni 'mu.

Tiiwin

21 'N 'beti -Yusu 'Kɪsɔ a nyibli a pepɛ, -Yusu a nyibli -bu, -v kɔ 'mu 'hɛn-, -v ni 'nɛ- -tɛ ni -do, v 'beti 'a mu -wɛ.

22 -Yusu a nyibli a pepɛ, v 'beti 'a mu, seyɪ-seyɪ, -Yusu a nyibli -bu, -v ni 'nɛ- 'kɪnpɔ a -yaa 'kwli, nu- 'beti 'a mu.

23 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bu nu 'a mu Ɔhaandɛ -mɔ.

'Crɪɛn -mʊ', Pɔlʊ gba la KOLOSIKUE yɪ

1 'Mɔ Pɔlʊ, Nyɪsʊa -ha, 'kɪ ɔ̄bʊ -hɛ -Yusu 'Klɪsʊ a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -yɪ 'crɪɛn -bʊ 'crɪ, 'n kɔ -aan 'diayɪ Timote 'hʊɛn-.

2 'A mʊ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a dakɔ, 'kɪ 'lɪ Kolɔsɪdɔ 'kwli, 'a mʊ -a yɪ -mɔ 'crɪ -nɪ. A kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ 'diayɪnʊ ɔ̄nɔ, -tɛ a kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a pa 'v, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn- ɔ̄a -mʊɛ, 'tɪ- ɔ̄a 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn. -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa bʊ nu 'a mʊ ɔ̄haandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Pɔlʊ yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio

3 'A -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, ɔ̄ba yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a 'Baɪ, -a yɪ -nyɪɔ̄ɛ 'wio, 'kɪ 'v 'aan -ta'.

4 -A yɪ -nyɪɔ̄ɛ 'wio, -ɛ nuɔ̄ɔ, -a 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔ̄wɔb yɪ dɪakɪ, kɔ, a nʊɛ Nyɪsʊa a dakɔ a pepɛ nɪ.

5 A niɔ̄ɛ nɪ, -ɛ nuɔ̄ɔ, 'kɔ yrayrʊ -mʊ', Nyɪsʊa di 'a mʊ -nyɪ, a yɪɔ̄ɛ nɪ, 'a yɪɔ̄ɪ -ple, -ɛ mɔ, a diɔ̄ɛ 'nɪ kɔ. Tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yɪ v pɪ la 'a mʊ Nyɪsʊa a ɔ̄haantɪtɪ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a ɔ̄haan-tɪ, 'kɪ a 'wɪn la 'v 'kɔ yrayrʊ a 'mʊ 'a -tɪ.

6 -Yusu a ɔ̄haantɪtɪ a 'mʊ, ɛ 'hɛɛn 'kɔ a pepɛ -bʊ kɪ bʊ, 'ɛ niɔ̄ɛ, nyibli a 'kɔ 'ɛ yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, -tɪ' nyibli -mʊ', -v kuo ɔ̄haantɪtɪ a 'mʊ ɔ̄wɔb yɪ, 'v yɪ klɛ -bɪi -nɪ. ɔ̄Haantɪtɪ a 'mʊ, ɛ niɔ̄ɛ nɪ, 'a ni ɔ̄haandɛ -wɛ, kʊɛ la 'lɪ -nyrɔwɔ -mʊ' 'yɪ bʊ, -ɛ kɔ 'yɪ v pɪ la 'a mʊ ɔ̄haantɪtɪ a 'mʊ, 'a yruɔ̄ɔ -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa ni 'a mʊ ɔ̄haandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadukɛ 'kwli, -bʊ di -didi, -bʊ yɛ -nyrɔwɔ -bʊ kɪ.

7 Nyɪbɔ -bʊ, -ɛ mɔ Epafrasi, ɛ nɔ- tɔɔ nɛ 'a mʊ ɔ̄haantɪtɪ a 'mʊ. Epafrasi a 'mʊ, ɛ mɔ -aan ɔ̄wɔb a nunatumu ɔ̄nɔ. ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ -mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyibli. ɛ ni -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊan nɪ -tɛɛ. ɛ nɔ- nyra 'v -aan -ta' bʊ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ.

8 ɛ nɔ- lee nɛ -a mʊ 'aan -tɪ, -tɛ a ni, 'a nʊɛ nɛ 'aan 'bɪo -tonyibli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hɪhiu* a 'klɪ 'kwli.

9 ɛ nɔ- nuɔ̄ɔ, kʊɛ la 'lɪ tɪ a 'mʊ 'yɪ bʊ, -tɛ -a 'wɪn la -tɪ a 'mʊ, ɔ̄a 'cɪbɪ 'v Nyɪsʊa a dɪdɪ, 'kɪ 'v 'aan -ta'. -A dɛɔ̄ɛ nɪ, -ɛ diɔ̄ɛ nu, dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ ba nu, ɛ 'mʊ 'a mɔɔ̄ɔ -tɔɔ -nɪ, kɔ, Nyɪsʊa a -Hɪhiu 'mʊɔ̄v nu, a 'mʊ ɔ̄tɔ kɔ, a 'mʊ 'a -nɛ ɔ̄dɛdɛ a leyuyrɔ kɔ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

10 -Tɛ Kʊkɔnyɔ ni 'a -hʊhʊa, kɛ- 'aan 'yrɪnaabʊ di 'mʊ nɪ, kɔ, 'aan nunu-ɛɛbɪ a pepɛ 'mʊɔ̄v kɪ -kwɛɛ -nɪ. -ɛ -bɪ a di nu yɪnɔ-ɛɛbɪ a gbɛgbɛ, kɔ 'aan Nyɪsʊa a yɪyɪ 'mʊ klɛ -bɪi -nɪ.

11 -A dɛ Nyɪsʊa nɪ -wɛ, -ɛ diɔ̄ɛ nu, ɛ 'mʊɔ̄v nu, a 'mʊ 'klɪ kɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪnʊ a 'klɪkɪnɪnɪ -mʊ', -kɔtɪ a 'yɪ'bʊbʊa 'kwli, -ɛ diɔ̄ɛ nu, 'a -nɛ tɪ, a 'mʊ 'v yɪ bʊ 'nɛɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ ɔ̄wɔb a 'lɪla kɔ, a 'mʊ dɔdʊ nu.

12 Ba -nyɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa 'wio, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ kla 'hru a 'mʊ yɪ, -ɛ diɔ̄ɛ nu, -nyrɔwɔ ɔ̄dʊ, a 'mʊ 'vɔ̄v 'hʊɪ nɪ, a kɔ 'a dakɔ 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -tɛ -mʊ', 'a -nyrɛ nɪ 'v.

13 ɛ nɔ- wa -a mʊ, 'ɛ -ha 'lɪ -a mʊ halɔ a 'klɪ bʊ, 'ɛ nuɔ̄ɔ, ɔ̄a nɪ 'lɪ 'a Nʊɛyɪ a 'klɪ bʊ.

14 'A 'Yɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ kʊɛ 'nyrɛ yɪ, 'ɛ ɔ̄gbɛ -a mʊ, 'ɛ 'wɔwɔla -aan dɛ 'kuku.

-Yusu 'Klɪsʊ nɪ 'v 'a -nɛ ɔ̄dɛdɛ 'lu yɪ

15 Nyiblo ɔɔv 'yi -hvan Nyɪsɔv nɪ 'ye. Kεε, -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ', nyibli 'ye, ε nɔ- 'wɪ Nyɪsɔv yi, 'ε tɔε nε -a mɔɔɔ yi, -tε Nyɪsɔv nɪ 'mɔ. Ε nɪ la 'kɔ, 'tɪ-Nyɪsɔv 'ε nu 'a -nε ɔɔdedede. 'A 'Yu a 'mɔ, ε nɪ 'v 'a -nε ɔɔdedede 'lu yi.

16 Nyɪsɔv -nyi ɔɔe 'klɪ, 'kɪ bɔ nu 'a -nε dε. Ε nɔ- Nyɪsɔv naa 'lɪ, 'ε nu 'a -nε ɔɔdedede, yakɔ 'kwli a -teblɪ, kɔ -tɔtɔ kɪ a -teblɪ, kɔ -teblɪ nɪ -tɪe -bɔ, nyibli yi 'ye, kɔ 'a dε -mɔ', nyibli 'ye nɪ 'ye, ε kɔ -teblɪ a pεpe -mɔ', -ε nɪ 'kɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, Nyɪsɔv a lɛlenyɔ a pεpe, v kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hven-, 'kuo a pεpe. -Teblɪ a pεpe a 'mɔ, Nyɪsɔv naa 'lɪ 'a 'Yu, 'ε nu ɔɔ. Ε nu ɔɔ nɪ, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mɔ a -ta'.

17 Ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsɔv 'ye la 'kɔ nɪ nɪ, 'a 'Yu a 'mɔ, ε nɪ la 'kɔ. Ε nɔ-nɪ ɔɔe, -teblɪ a pεpe 'ε nɪ 'kɔ.

18 Ε nɔ- mɔ 'Cɔε a 'lu. Ε nɔ- nεε ɔɔnε, ɔɔwɪ yi -tε -tonyiblo a 'lu nɪ, 'ε nεε ɔɔnε. 'Cɔε 'wɪ ɔɔtɪ 'a 'hɔt yi. 'Kɪ 'lɪ ɔɔtɪ 'mɔ, 'kɪ 'kɔ yrayrɔ ɔɔtɪ 'lɪ -wlu. Ε nɔ-mɔ yi -henyiblo, -ε -hon 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ε 'hrɪ 'kɔ, -ε dɪ ɔɔe nu, ε 'mɔ 'v 'a -nε ɔɔdedede 'lu yi nɪ.

19 Nyɪsɔv pɔ 'lɪ ɔɔtɪ nɪ, 'kɪ -teblɪ a pεpe, -ε nɪ 'lɪ 'a ɔɔwɔ kɪ, bɔ nɪ 'lɪ 'a 'Yu a ɔɔwɔ kɪ -wε.

20 Nyɪsɔv pɔ 'lɪ ɔɔtɪ nɪ -wε, 'kɪ bɔ naa 'lɪ 'a 'Yu a 'kɔkɔv 'kwli, ε kɔ -teblɪ a pεpe 'hven- bɔ -mɔε, -tɔtɔ kɪ a -teblɪ, kɔ yakɔ 'kwli a -teblɪ, ε kɔ, nyibli 'nɪ mɔɔ 'kɪ 'a yraanyibli, kεε, bɔ kɔ kɪbɔwεεnɛ, v kɔ Nyɪsɔv 'hven-. 'A 'Yu a -hlɔ -mɔ', -ε 'wɛ bɔ, 'kɪ 'v tugbe 'yie, ε nɔ- ε naa 'lɪ, 'ε nu -teblɪ a 'mɔ.

21 Ti -hi la a ti 'yri, a hlɔ la Nyɪsɔv -mɔ lε. A mɔ la 'a yraanyibli ɔɔnɔ, -kɔtɪ ynyre-teblɪ a yi la 'lu -mɔ lε -hie, ε kɔ, 'a nɪ la ynyre-teblɪ -wε.

22 Kεε, -tε tɪ nε -bɔ, 'a 'Yu -bɔ, ε -hε -tonyiblo, 'ε 'kɔ, 'kɪ 'v 'aan -ta'. 'A dɪɔnɔ a 'kɔkɔv a 'mɔ, ε nɔ- ε naa 'lɪ, 'ε nu ɔɔ, a kɔ Nyɪsɔv 'hven- 'a -mɔε. Ε nu ɔɔ nɪ, -ε dɪ ɔɔe nu, 'aan ɔɔwɪ 'mɔ 'v yi 'sɪi -nɪ, yɪnyrede ɔɔv 'nɪ ɔɔha 'lɪ 'a mɔ 'lɪ nɪ, ε 'mɔ 'a mɔ Nyɪsɔv yi -tɔɔ -nɪ, nyiblo ɔɔv 'nɪ ɔɔha 'kɪ 'a mɔ -tɪ -yεε -nɪ dε.

23 Kεε, ba 'tɪε ba kuo -Yusu ɔɔwɔ yi, a 'mɔ 'v 'a 'hru wɔn 'cibi -nɪ, a 'nɪ ɔɔha 'kabɪ klε bi, ε kɔ ɔɔhaan-tɪ -mɔ', a 'wɪn la tɪ -mɔ' -kɔ 'yri v pɪ la 'a mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a ɔɔhaantɪε, ba 'tɪε ba kuo ɔɔnε ɔɔwɔ yi. ɔɔHaantɪε a 'mɔ, v pɔv 'kɔ -bɔ 'a nyibli a pεpe nɪ. 'Mɔ Pɔlɔ, -kvan Nyɪsɔv tε 'mɔ -mɔ, ε nɔ-mɔ ɔɔbɔ pɔ nyibli ɔɔhaantɪε a 'mɔ.

-Kvan -mɔ', Nyɪsɔv -nyi Pɔlɔ

24 -Tε tɪ nε -bɔ, 'n yi 'ye ɔɔhven, 'kɪ 'v 'aan -ta', kεε, ɔɔhven a 'yiye a 'mɔ, ε nɪε 'mɔ dɔdɔ. ɔɔWɪ yi -tε -Yusu 'Klɪsɔ nu la, tɪ -hi la a ti 'yri, 'ε yi la ɔɔhven 'ye, kε- nɪ -dɔ 'n nɪ ɔɔhven a 'yiye, 'kɪ 'v 'Cɔε a -ta', -ε mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'hɔt. 'N yi 'ye ɔɔhven, -ε dɪ ɔɔe nu, 'a -kvan -mɔ', -ε hie 'v, ε 'mɔ ɔɔε.

25 'N -hε 'Cɔε a -kvanunyɔ. Nyɪsɔv, ε nɔ- -nyi 'mɔ -kvan a 'mɔ, -ε dɪ ɔɔe nu, 'mɔ 'a mɔ -hεε -nɪ. -Kvan a 'mɔ, ε nɔ- mɔ ɔɔbɔ lee nε 'a -tɪ nyibli a pεpe.

26 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsɔv -hli la 'a -tɪ nyibli a pεpe 'yi kɪ, kεε, -tε tɪ nε -bɔ, ε pɔv pεpe', 'kɪ 'v 'a nyibli -mɔ'.

27 Nyɪsɔv -hɔε bɔ tɔɔ ɔɔnε 'a nyibli yi, -ε mɔ, dε -bɔ, ε -hɔε bɔ nu, ε mɔ dε gbagbɔ ɔɔnɔ, 'ε -hi 'v 'a -nε ɔɔdedede 'v, kɔ, ε 'mɔ 'kɔ -bɔ a dakɔ a pεpe -hεε -nɪ, 'ye ɔɔbɪ v mɔ -juukɔε*, 'ye ɔɔbɪ v 'yi -juukɔε 'pa-. -Huhlɪdε a 'mɔ, -ε bi pεpe', ε nɔ- mɔ, 'kɪ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ 'lɪ -aan ɔɔwɪ kɪ. Dε a 'mɔ a -tɪ, a yi ɔɔe nɪ, 'a yi ɔɔtɪ -ple, -ε mɔ, Nyɪsɔv dɪ ɔɔe 'nɪ nu, a 'mɔ 'lɪ 'a -tɪ a 'yi'boalε 'kwli pa, 'a mɔ -mɔ', -v 'yi -juukɔε 'pa-.

28 Nyɪsɔv 'Klɪsɔ a 'mɔ, ε nɔ- kɔ -tɪ -a yi nyibli a pεpe -lee -nɪ, ɔɔa yi ɔɔnɔ tɪ, kɔ, ɔɔa tɔε ɔɔnɔ -teblɪ a 'mɔ, 'kɪ 'lɪ tɔɔwin -mɔ', Nyɪsɔv -nyi -a mɔ 'kwli. -A -hɔε ɔɔe nɪ, 'kɪ nyibli a pεpe -mɔ', -v kɔ -Yusu 'hven-, -v -mɔε, bɔ ɔɔεε 'v yi.

29 'A -ti, 'n □tui 'b 'klɪ, 'nɪ yɪ 'b yɪ bʊ 'nɛɛ -nɪ. 'Klɪ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ pʊ 'lɪ mʊ 'lɪ, ɛ nɔ- 'n ni, -ɛ di□e nu, 'mʊ -kʋan a 'mʊ 'lu -yra.

2

1 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'n ni -kʋan dɪakɪ, 'kɪ 'b 'a mʊ -Yusu a nyibli a -ta', -v ni 'lɪ Kolɔsɪdɪɔ 'kwli, kɔ Laodisedɪɔ 'kwli, ɛ kɔ 'kɪ nyibli -hʊɔhʊɪ, -v kɔ -bɪ 'yɛ 'mʊ ni 'yɛ a -ta'.

2 'N ni□e ni, -ɛ di□e nu, 'mʊ 'a mʊ 'klɪ -nyi, a 'mʊ -nʊnʊɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ -mʊɛ. 'N -hʊɛ□ɛ ni, ba yru Nyɪsʋa a -huhlɪde -mʊ', Nyɪsʋa tɔɔ nɛ 'a mʊ, -ɛ di□e nu, a 'mʊ□v kʋa 'ble -tɛɛ, kɔ, Nyɪsʋa 'mʊ 'a mʊ □haandɛ -mɔ nu, -huhlɪde a 'mʊ a -tɪ. -Huhlɪde a 'mʊ, Nyɪsʋa tɔɔ nɛ -a mʊ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsʋ.

3 -Yusu 'Klɪsʋ a 'mʊ, ɛ nɔ- di -aan -nɛ 'hru yɪ kla, -a 'mʊ □tɔ kɔ, -a 'mʊ -tɛblɪ -mʊ' lɛ yru, -v -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ.

4 'N yɪ 'a mʊ -tɪ a 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ di□e nu, nyiblo □dʊ 'nɪ □ha 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ lɛ'tuɛwin 'kwli.

5 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'yɛ □bʊ 'n hlɔɔ nɛ 'a mʊ -mɔ lɛ, 'kɪ 'na □wɪb pɛ 'lɪ 'a mʊ -mɔ bʊ. 'N ni dɔdʊ, -kɔtɪ a gbɛ Nyɪsʋa a -tɪ 'lu -mɔ -tɛɛ, ɛ kɔ, 'a -nyi 'aan □wɪl a pɛpɛ -Yusu 'Klɪsʋ, 'a 'ble 'a -tɪ kʋa -tɛɛ.

Ba □tu 'aan dɪɔnʊ 'yie, nyibli 'nɪ □ha 'a mʊ -kaa -nɪ

6 A wɛɛn la□a kɪ, 'kɪ -Yusu 'Klɪsʋ bʊ mɔ la 'aan Kɔkɔnyɔ. 'A -tɪ, ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, ba -mʊɛ, ɛ kɔ, -tɛ ɛ ni 'a -hʊhʊa, kɛ- 'aan nunukɔ bʊ ni 'mʊ.

7 Ba kʋɛ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʋ bʊ, □wɪ yɪ -tɛ tugbɛ ni, 'ɛ yɪ -tʊtʊ a 'nie -jɪɪ, ɛ kɔ, ba kuku tɪ' blɛ, 'kɪ 'b -Yusu 'Klɪsʋ a 'hru wɔn, -ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ v nu□o 'aan tɔɔlɛ. Ba -nyi Nyɪsʋa 'wio 'a -nɛ tɪ.

8 Ba □tu 'aan dɪɔnʊ 'yie, -ɛ di□e nu, nyiblo □dʊ 'nɪ □ha 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ hɪtɔɔwin 'kwli, -ɛ 'yɛ ni da □dedede. □Tɔdʊ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -hɔn□ɔ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʋ -mɔ, kɛɛ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ -tonyibli kɔ 'kuo -hʊɪn* 'hʊɛn- -mɔ.

9 'A 'nɪ 'pʊs 'lɪ □nʊ nʋa yɪ bʊ, -ɛ nu□o, Nyɪsʋa a nɪmlɪ a pɛpɛ, ɛ nɔ- nɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʋ a □wɪb kɪ. -Tɛ Nyɪsʋa ni 'mʊ, kɛ- -Yusu 'Klɪsʋ ni 'mʊ -wɛ.

10 -Tɛ ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, 'a -tɪ, 'kɪ 'a nɪmlɪ ni 'lɪ 'aan □wɪl kɪ -wɛ. -Yusu 'Klɪsʋ ni 'b 'kuo a pɛpɛ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'lu yɪ.

11 -Tɛ ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, ɛ nu□o ni, Nyɪsʋa 'ɛ □tu 'a mʊ yruulɛ, -ɛ tʊɛ □nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -mɔ 'a nyibli. Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪɪ, ɛ lee la -juukuɛ ni, bʊ 'bɛ la yɪɛ, -ɛ mɔ la Nyɪsʋa a dako a yruulɛ. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, yruulɛ -mʊ', ɛ □tɪ 'a mʊ, ɛ 'nɪ -hɔn□ɔ 'lɪ -tonyibli -mɔ, kɛɛ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ -Yusu 'Klɪsʋ -mɔ. ɛ □hɛn 'nyɪɛ, □wɪb 'ka -mʊ', a kɔ la, ɛ -ha 'a mɔ□ɔ -jɪ'.

12 Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪɪ v pʊ la 'a mʊ 'nie 'lu, ɛ 'wɪ -tɛ bʊ 'yɛ ni -ha wɛn 'b 'a mʊ 'b, a kɔ -Yusu 'Klɪsʋ 'hʊɛn-, kɔ, ɛ 'wɪ -tɛ ba 'yɛ ni -hɔn wɛn 'lɪ 'kukɔnyibli 'nyɪ -wɛ, 'tɪ- ba 'yɛ ni 'hɪ wɛn 'kɔ, -ɛ nu□o, a kuo □nɛ □wɪb yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa -mʊ', -ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Klɪsʋ 'kukɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -ha□a 'kɔ, ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ bʊ -ha 'lɪ 'a mʊ 'kukɔnyibli 'nyɪ ni -wɛ, bʊ -ha 'a mʊ 'kɔ ni.

13 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪɪ, ɛ 'wɪ la -tɛ ba 'yɛ ni 'kʊ wɛn, 'kɪ 'b Nyɪsʋa yɛ', 'aan dɛ 'kuku a -tɪ, kɔ, a 'yɪ la Nyɪsʋa a nyibli 'pa-. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, Nyɪsʋa -ha 'lɪ 'a mʊ 'kukɔnyibli 'nyɪ ni, a kɔ -Yusu 'Klɪsʋ 'hʊɛn-, 'ɛ -ha 'a mʊ 'kɔ, 'ɛ 'wɔwɪla 'aan dɛ 'kuku a pɛpɛ.

14 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪɪ, Nyɪsʋa a -bati mi la -a mʊ kɔ mɔ, □a blɛɛ yɪ -ba 'kʊ la, -tɛ -a ni la dɛ 'kuku a -tɪ, 'tɪ- Nyɪsʋa 'ɛ -ha 'b -a mʊ dɛ 'kuku a 'mʊ 'lu. Gba -mʊ', -a di wɛn 'pɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ 'pɛɛ -nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, 'ɛɪɛn -mʊ', -ɛ yɪ -a mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, -ɛ hlɛ□ɛ, -ɛ mɔ, -a di 'pɛɛ wɛn gba, Nyɪsʋa wɛn 'nɪ, 'ɛɪɛn a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'kɪ -kʋan -kɔ de, 'ɛ kɔɔ 'b□v -Yusu 'Klɪsʋ 'lu yɪ, 'kɪ 'b tugbɛ 'yie.

15 -Te -Yusu 'Klɪsɔ 'kɔs la 'v tugbe 'yie, ε -we 'lɪ 'kuo -hɔɪn a pɛpɛ a 'klɪ nɪ, v kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɛn-, 'ε -ha 'v ɲɪv 'hru wɔn, 'ε klɔ ɲɪv, 'ε tɔɔ ɲɪv nyibli a pɛpɛ yrɛ, 'ε nuu ɲɪv -tɔɪ, 'tɪ- 'ε tɔɔ ɲɛ nyibli, -ε mɔ, ε nɪ 'klɪ kɪ, 'ε -hi 'v ɲɪv 'v.

-Yusu 'Klɪsɔ ɲgble 'a mɔ nɪ

16 -Te ε nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, nyibli ɲɔv 'nɪ -nyɪɲɛ 'lɪ 'a mɔ tete, 'kɪ 'v diide kɔ 'nɪnade a -ta'. Ε kɔ, nyibli ɲɔv 'nɪ 'die 'lɪ 'aan 'nyre, -te a 'yɛ nɪ 'yɛ lɛ'mimle a gblegble -mɔ', -v mɔ ɲɪɲɔpɔ yrayrɔ kɔ -wuwle-nyrɔwɔ*, ε kɔ lɛ'mle-nyrɔwɪ -bɪ -mɔ' 'hɛn-.

17 -Tɛblɪ a 'mɔ, ε nɔ- tɔɛ ɲɛ nyibli, -ε mɔ, ɲhaandɛ di la 'lɪ 'nɪ di. Kɛɛ, ε 'yɛ la ɲhaandɛ a 'mɔ nɪ pɔɛ. Kɛɛ, ɲhaandɛ a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ.

18 A 'nɪ 'wɛɛn 'lɪ, 'kɪ nyibli ɲɔv bɔ yɛɛ 'a mɔ -tɪ. Nyibliɔv -bɔ, -v kɔ -tɪ 'n hɛ, v hɛɲɛ nɪ, -ε mɔ, a kɔ ba ɲɪtu 'aan dɪɔn ɲhɛn, kɔ, ba da Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ, -tɛblɪ -mɔ', v pɔ lɛ, v 'yɛɛ 'lɪ lɛ'yɪye 'kwli, ε nɔ- kɔ -pɪ lɔ pɪ 'a -nɛ tɪ. Nyibliɔv a 'mɔ, v 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɪɔnɔ nɪ dɪakɪ. Kɛɛ, v 'yɪ ɲɔdedɛde -yɪ. 'Waa 'lɪ a lɛ-hihie 'wɪɲɪ 'klɔ -bɔ kɪ a nyibli a 'lu a lɛ-hihie yɪ.

19 -Yusu -bɔ, -ε kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɲɔdedɛde win kɪ, ε kɔ ɲɪv 'hɛn-, v 'yɪ -mɔɛ. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, ε nɔ- mɔ 'Cɔɛ a 'lu. 'Cɔɛ, ε 'wɪɲɪ 'a 'hɔɪ yɪ. Nyibli -mɔ', v kɔɲɔ 'hɛn-, -v -mɔɛ, v nɔ- ε yɪ 'klɪ -nyɪ, 'ε nɪɲɛ, 'a nyibli 'v kɔɛ ɲwɔtɔ nɪ -do, 'v mii yɛ', 'kɪ 'v 'a 'hru wɔn, ɲwɪ yɪ -tɛ Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa. Ε nɪɲɛ nɪ, 'a nyibli 'v yɪ 'v -tɪtɛ nɪ -do nɪ, -ε dɪɲɛ nu, ε kɔ ɲɪv 'hɛn-, v 'mɔ -mɔɛ, ɲwɪ yɪ -tɛ -tonyiblo a 'hɔɪ a -tɛblɪ nu 'lɪ 'yibletɔtɔlɛ, v -mɔɛ.

20 A yɪɲɛ nɪ, -ε mɔ, 'aan pɛpɛ, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, ε 'wɪ yɪ, a 'ku nɪ. 'A -tɪ, 'kuo 'yɪ 'kɪ 'a mɔ 'klɪ kɪ -kɔɔ -nɪ. -Te ε nɪ 'mɔ lɛ, dɛ- nu 'kɪɲɪ, 'a nɛ, ɲwɪ yɪ nyibli -bɔ, -v 'yɛ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ yɪ. Dɛ- kɔ -tɪ a ɲɪtu 'v tete a gblegble -mɔ', -v pɪ lɛ:

21 «ɲɪ 'blee 'lɪ dɛ -mɔ' kɔa, ɲɪ 'tɛɛ 'lɪ dɛ -mɔ' wɔn, kɔ, ɲɪ 'hrɛɛn 'lɪ dɛ -mɔ' lɛ.»

22 Tetedɔ a 'mɔ, nyibli, v nɔ- -hieɲɛ 'lu -mɔ lɛ. Didi-tɛblɪ a pɛpɛ nɪ 'v nɪ, 'kɪ nyibli 'mɔv di.

23 Tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, -tonyibli a 'lu a lɛ-hihie yɪ laɲa nɪ 'yɛ, -ε mɔ, tetedɔ a 'mɔ, v yɪ -nyɪ la nyibli ɲɔɔ, -ε nuɲɔ, v wɛn 'nɪ, -a kɔ -ba kɔɛ nunu-tɛblɪ -bɪ ɲwɪɛn lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a dɪda 'kwli, ε kɔ, -a kɔ -ba ɲɪtu -aan dɪɔnɔ ɲhɛn. Kɛɛ, 'waa tetedɔ a 'mɔ, v 'nɪ -hɛɛɲɛ nyibli, 'kɪ bɔ kɔɔ a 'lu a lɛ-hihie -hɔan win kɪ.

3

-Yusu 'Klɪsɔ -nyɪ 'a mɔ ɲmɪ yrayrɪ

1 A yɪɲɛ nɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔa -ha 'lɪ 'a mɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ε -ha 'a mɔ 'klɔ, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-. 'A -tɪ o, -tɛblɪ -mɔ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε nɔ- ba ɲmɔ lɛ, -tɛ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a dɪdɛkɪtɪa kɪ.

2 -Tɛblɪ -mɔ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε nɔ- kɔ -tɪ ba -hie 'lu -mɔ lɛ 'a -nɛ tɪ. A 'nɪ 'hie 'lɪ 'klɔ -bɔ kɪ a -tɛblɪ 'lu -mɔ lɛ.

3 A yɪɲɛ nɪ, -ε mɔ, 'aan 'klɔ 'ka -wɛ la 'lɪ nɪ. A 'wɪ la -tɛ ba 'yɛ nɪ 'kɔ wɛn, 'tɪ -tɛ Nyɪsɔa bɔ -ha wɛn 'lɪ 'a mɔ 'kɔkɔs wɔn. 'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ -jɪ, 'kɪ ε pɔ 'lɪ 'aan 'klɔ yrayrɔ 'lɪ, 'ε ɲɪtuɲɛ 'yie.

4 'Aan -hɔnhɔn, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli, ε dɪ -hɔan 'v -dɪɪ -nɪ de, a kɔɲɔ 'hɛn-, 'a mɔ dɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa 'kwli pa.

5 'A -tɪ, ba -ha 'lɪ 'aan dabɔ 'klɔ a nunu-tɛblɪ -hɔn nyɪ. Ba hie 'v -wɔlawɪ kɔ 'lawɪ 'hɛn- bɔ. A 'nɪ 'wɛɛn 'kɪ de, 'kɪ 'aan 'yrɪnaabɔ bɔ nyre yɪ. 'Aan ɲwɪ a -hɔhɔa-tɛblɪ -hɔn 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ 'a mɔ win kɪ de. A 'nɪ 'mɔɔ 'kɪ

yunyre-tebli le. -Tebli -mu', a 'yi -ko, 'a 'ni 'tuo 'li 'a ca, -ε nu□o, 'bu mo, 'ba □tu 'a ca, ε □hen 'nyre, -ε mo, a 'wi□i nyibli -mu', -u kwle -ci yi.

6 Yunyre-tebli a 'mu, ε no- ko -ti Nyisva 'ε pu nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu 'u□v yro le.

7 Ti -hi la a ti 'yri, yunyre-tebli a 'mu, no- 'aan 'mumu, a ni la -we, 'ε ko□ la 'a mu win ki.

8 Kee, -te ti ne -bu, ba -ha -tebli a pepe a 'mu me le. A 'ni 'puv 'ki yro de, 'aan □wh bu 'kee 'ile'yiya, 'ki ba nu de -hvan, a 'ni 'nuo 'li nyibli 'crehmlt 'yi □hlon le, a 'ni 'haa li nyibli 'yri le, a 'ni 'hlaa 'ki -ti -hvan le de,

9 a 'ni 'pupu 'li hu kle, -ε nu□o, a hie 'u 'aan nunuko 'ka bu, ε ko -tebli -hvan -mu', a ni la le.

10 A ween ke 'klo yrayru ki. Nyisva, no- -nyi 'a mu 'klo yrayru a 'mu, 'ε pu□i yrayru' le, -ε di□e nu, ε 'mu Nyisva a 'klo yi 'wi, a 'mu Nyisva yi -tee, Nyisva a yiyie a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni 'ki 'u 'a mu -mo.

11 De a 'mu 'a -ti, -Yusu a nyibli a pepe, u mo de ni -do. -Juukue ko 'a -ne dako □du a nyibli 'hven- -gbati, 'yile'ujra □du 'yi 'u -ni, 'ki 'u Nyisva ye'. Nyiblo 'bu ni 'u, ε 'be yi, ε 'yi yi 'be, 'ki 'u Nyisva ye', 'yile'ujra 'yi 'u -ni. Nyiblo yi 'rien, ε 'yi 'rien -yi, -mo □koyu, □yi □koyu 'pa-, 'ki 'u Nyisva ye', 'yile'ujra □du 'yi 'u -ni, -ε nu□o, -Yusu 'Klisu ni -do, ε no- ni 'u nyibli a pepe 'lu yi, ε ko, 'ε ni 'li 'a nyibli a pepe a □wl ki.

-Yusu 'Klisu nu□o ni, 'a bi yrayru'

12 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mo, Nyisva -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli. ε nuε ne 'a mu ni. -Te ε ni 'mu le, 'a -ti, -tebli a ko ba nu, ε no- mo: Ba ko nyibli a nyai, 'aan □wl bu 'yoco -ni, ba □ti□ 'li 'aan dtonu 'li, nyibli -bi a -ti, ε no- ba -hie 'lu -mo le, ε ko ba ko □wl a 'li la -we.

13 'Aan 'bio, 'ye □bu bu nu 'a mu de -hvan -mo, a 'ni 'puv 'li □nu yro le, kee, ba -hru de -hvan a 'mu 'a -ti -mo. -Te -aan Kukonyo -nu, 'ε -hru -aan de 'kuku a -ti -mo, ke- ba nu, ba -hru nyibli a de 'kuku, u nu 'mu -mo a -ti -mo -we.

14 De -mo de gbagbu, ε no- mo ba -nunue -ni, -koti 'ba yi□i le ni ni, a di ko □wlvu ni -do.

15 Ba -hon 'u□v -mo', 'ki kibweenle -mu', -Yusu 'Klisu yi 'a mu -nyi, bu ko ne 'aan □wl win ki, -ε nu□o, Nyisva da 'a mu ni, 'ki ba -mue, ko, 'ki ba ko kibweenle. Ba -nyi□e 'wio 'a -ne ti.

16 Ba -hie -Yusu a win a -ti 'lu -mo le 'a -ne ti. Ba tutoo -ni. Ba pupu □to' le. Ba nu -wladu a gblegble, ba blee Nyisva -mo. Ba nu -wladu -mu', Nyisva a -Hihiu* tue ne 'a mu. Ba nu dovu, ba -nyi□e 'wio.

17 'A -ne de, a di nu, ba nu 'li□i -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, ko 'a -ne -ti a di hla, ba hla□a, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli. Ba -nyi -aan 'Bai Nyisva 'wio -we, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli.

-Te -Yusu a nyibli a ninabvi ko bu ni 'mu, 'ki 'u nyibli -bi ye'

18 'A mu nugbi, ba □tuu 'u 'aan nyibepe 'u, -ε nu□o, ε no- mo yinode, 'ki 'u -aan Kukonyo ye'.

19 'A mu nyibepe -mo -bi, ba nuε ne 'aan nugbi, a 'ni 'puv 'li □nu yro le.

20 'A mu 'yonu -mo -bi, ba □tuu 'u 'aan 'bainu ko 'aan 'diinu 'u, 'ki 'u 'a -ne □dedede a -ta', -koti ε no- kwlee Kukonyo ki.

21 'A mu 'yonu a 'bainu -mo -bi, a 'ni 'puv 'li 'aan 'yonu yro' le, -ε di□e nu, 'waa □wl 'ni □ha □hlon bi.

22 'A mu -kuannunyibli, ba □tuu 'u 'aan nyibli gbagbi 'u, 'ki 'u 'a -ne □dedede a -ta'. A 'ni 'puv 'li le, bu ni 'u 'a mu ye', 'ti- a 'mu 'u □nu 'u □tuu -ni, -ε di□e nu, u 'mu 'a mu 'nyre le pu. Kee, 'ba yi -kvan ni ni, ba -ha 'li□i □wlvu ki, ba nu□o, -ε nu□o, -aan Kukonyo, ε no- a □tui 'u.

²³ 'A -ne -kwanɛ, ɔ di 'a mu -nyi, ba -ha 'lɪɪ ɪ wɔlɔ kɪ, ba nuɔ, -ɛ nuɔ, -aan Kɔkɔnyɔ a -kwan a ni. Ɛ 'yɪ -tonyibli nɪ -do a -kwan 'pa-, a 'nɪ -nuɔ hɪɪ.

²⁴ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, Kɔkɔnyɔ, ɛ nɔ- di 'a mu 'wio -nyi. 'Klo yrayru -mu', ɛ -we -mɔ, 'kɪ 'ɔ 'a nyibli -mɔ', ɛ di 'a mɔɔɔ 'nɪ -nyi, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. 'Aan Nyiblo gbagbu -mu', -ɛ kɔ -kwan a ni, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪsu.

²⁵ Nyibli -mu', -ɔ ni -tebli -hɔn, ɔ nu- -mɔ -bɪ, Nyɪsɔa a -bati di ɪ nɔ 'nɪ klo, -tebli -hɔn a 'mu, ɔ ni a -tɪ. Ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'nɪ 'jraɪa lɪ nyibli 'yɪ lɛ.

4

¹ 'A mu nyibli gbagbu -mɔ -bɪ, 'aan ɪ wɪlɔ bu nɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ 'aan -kɔannunyibli -mɔ'. -Tebli -mu', -ɛ 'sɪi 'ɔ yɪ, ɛ nɔ- ba nu ɪ nɔ -mɔ. Bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli, -ɛ mɔ, 'aan 'mumu, a kɔ Nyiblo gbagbu -we, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'ɔ 'a mu 'lu yɪ.

Ba 'cibi 'ɔ Nyɪsɔa a dida, ɛ kɔ, ba kɔ ɪ tɔ

² Ba 'cibi 'ɔ Nyɪsɔa a dida. 'Aan 'klɪ 'nɪ 'wɛɛ 'lɪ, 'kɪ ba daɪa. Ba -nyiɛ 'wio.

³ Ba da Nyɪsɔa -we, 'kɪ 'ɔ -aan -ta', -ɛ diɪɛ nu, ɛ 'mu 'hru yɪ kla, -a 'mu 'a ɪ haantitɪ nyibli pɔ, ɛ kɔ, -Yusu 'Kɪsu a -tɪ -bu, -ɛ -hɪlɪ nyibli 'yɪ kɪ, -a 'mu ɪ nɔɔɔ kɛ -hɪhɪa -nɪ. 'Bɪ a yɪɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɔ pɔ 'mu ɪ jɪ'.

⁴ Ba da Nyɪsɔa, -ɛ diɪɛ nu, 'mu nyibli -Yusu a -tɪ kɛ -hɪhɪa -nɪ -tɛɛ, ɪ wɪ yɪ -tɛ Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa.

⁵ Ba ɪ tu 'aan 'yrinaabɔ 'yie, -ɛ diɪɛ nu, ɛ 'mu 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mu', -ɔ 'yɪ -Yusu a nyibli 'pa- 'nyɪ. A 'nɪ 'waan 'lɪ tɪ, 'kɪ ba lee ɪ nɔ -Yusu a -tɪ, ɛ kɔ, ba -hɛɛ ɪ nɔ.

⁶ 'Aan pɔpɔwin bu nɔ yɪ. Bu kwɛɛ nyibli kɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bɔ yɪ 'a mu nɪ 'betɪ -nɪ, ba yɪ -tɛ a di 'a kɛ-hɪhɪaɛ nu.

'Betile

⁷ -Aan ɪ wɔlɔ a nyiblo, -ɛ mɔ Tisikɪ, ɛ ni -Yusu 'Kɪsu a -kwan, 'kɪ 'lɪ a ɪ wɔlɔ a pepɛ kɪ. Ɛ kɔ 'mu 'hɔn-, -a mu ni -aan Kɔkɔnyɔ a -kwan. Ɛ nɔ- di 'a mu -lee -nɪ, -tɛ 'n nɪ 'nɛ-nɪnɪ.

⁸ Ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ yɪ 'lɪɪ 'a mu -mɔ tɛ, -ɛ diɪɛ nu, ɛ 'mu 'a mu -lee -nɪ, -tɛ -a nu 'nɛ-nɪnɪ, ɛ kɔ, ɛ 'mu 'a mu 'klɪ -nyi -we.

⁹ Ɛ kɔ -aan ɪ wɔlɔ a nyiblo Onesimɔ 'hɔn-, ɔ nɪ 'hɔn a 'mu, ɔ nu- 'n yɪ 'lɪ 'a mu -mɔ tɛ. Onesimɔ a 'mu, ɛ mɔ 'aan 'bɪkɔɛyɪ ɪ nɔ. Ɛ kɔ -Yusu 'Kɪsu ɪ wɔlɔ yɪ -tɛɛ. Ɔ nɪ 'hɔn a 'mu, ɔ nu- di 'a mu -lee -nɪ, -tebli nɪ -tie -bɔ, -ɛ mɪi 'nɛ- 'lu -mɔ.

¹⁰ Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Alitakɪ, -ɛ kɔ 'mu 'hɔn-, -a nɪ 'nɛ- ɪ jɪ', ɛ 'betɪ 'a mu. Makɪ, -ɛ mɔ Banabastɪ a 'dɪayɪ -bɪ, ɛ 'betɪ 'a mu. 'Bɔ mɔ, 'bɔ nyre 'lɪ 'a mu -mɔ, ba 'bleɪɛ kɔa -tɛɛ. 'N lee la 'a mu 'a -tɪ nɪ.

¹¹ Jesu, -ɛ kɔ 'nyre -bɪ -mɔ Jutustɪ, ɛ 'betɪ 'a mu -we. Nyibli nɪ ta a 'mu, ɔ nu- mɔ -juukɔɛ nɪ -do, -ɔ kɔ 'mu 'hɔn- -nɪ -kwan, -ɛ diɪɛ nu, nyibli 'muɔɔ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa, nɔ- kɔɔ nyibli a pepɛ win kɪ. Ɔ yɪ 'mu 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ.

¹² Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Epafrastɪ, -ɛ mɔ 'aan 'bɪkɔɛyɪ -bɪ, ɛ 'betɪ 'a mu. Ɛ ni -Yusu 'Kɪsu a -kwan. 'A -nɛ tɪ, ɛ ɪ tui 'ɔ 'klɪ, 'ɛ dɛ Nyɪsɔa, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', -ɛ diɪɛ nu, a 'mu 'klɪ kɔ, ɛ kɔ, a 'mu ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn, kɔ, dɛ -mu', Nyɪsɔa -hɔɛ, a 'muɔɔ yɪ, kɔ, a 'muɔɔ nu.

¹³ 'Na 'mumu, 'n yɪɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, ɛ ni -kwan dɪakɪ, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', kɔ 'kɪ 'ɔ nyibli -mu' -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ Laodisedɔ kɔ Hielapolistɔɔ 'hɔn- 'kwli.

¹⁴ Luku, -ɛ mɔ -dɔdɔ gbagbu -mu', -a -nɔɛ -nɪ, ɛ kɔ Damastɪ 'hɔn-, ɔ 'betɪ 'a mu.

¹⁵ -Yusu a nyibli a pepe -mu', -v ni 'li Laodisedu 'kwli, 'n 'beti nu. Nuga -mu', -e mo Nifa, 'n 'beti e, e ko -Yusu a nyibli -mu', -v yi 'li 'a -te le 'kukue -ni 'huen-.

¹⁶ 'Bu mo, 'ba -hre 'crien -bu, -e -bi ba gba a 'cwe a nyibli -mu' yi, -v ni 'li Laodisedu 'kwli, -e di e nu, 'waa gbetu, v 'mu -hre -we. 'Crien -mu', 'n gba la Laodiseku yi, bu ya 'a mo yi, a 'mu -hre -we.

¹⁷ Ba lee Asipu, -e mo, bu tu 'u 'kl, -kuan -mu', -Yusu 'Kisu -nyi e, e 'mu nu -nunu, e 'mu 'lu -yra.

¹⁸ 'Mo Polu, 'mo -yi 'crienkutu -bu 'cu: 'N 'beti 'a mu -te. E 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo, -e mo, 'n 'ti e ni 'ne- i'. Nyusa bu nu 'a mu haande -mo.

YI-HECRIEN, Pɔlv gba la TESALONIKIKUƐ yɪ

¹ Mɔ Pɔlv, 'mɔ -yɪ 'crien -bɔ 'cri, 'n kɔ Silasɩ kɔ Timote 'hɛn-. 'A mɔ -mɔ', -v mɔ -Yusu a nyibli, -v nɩ 'lɩ Tesalonikidɔ 'kwli, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'cruɩ -nɩ, 'a mɔ -mɔ', -v nɩ 'lɩ -aan 'Bai Nyɩsɩa kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɛn-jɩ'. Nyɩsɩa bɔ nu 'a mɔ ɩhaande -mɔ, ɛ kɔ, bɔ -nyɩ 'a mɔ kibwɛenle.

-Yusu a nyibli -mɔ', -v nɩ 'lɩ Tesalonikidɔ 'kwli, v nɔ- kɔ -tɩ Pɔlv 'ɛ yɪ Nyɩsɩa 'wio -nyɩ

²⁻³ 'A -nɛ ti, 'bɔ mɔ, ɩba yɪ -aan 'Bai Nyɩsɩa nɩ dɛ, 'kɩ 'v 'aan -ta', -a yɪ -nyɩɩe 'wio, 'aan -tɩ. 'Bɔ mɔ, ɩba yɩɩ nɩ dɛ, -ɛ -bɩ -tɛ a -nu, 'a kuo -Yusu 'Kɩsɩ ɩwlv yɩ, 'a nɩ 'a -kvan, kɔ, -tɛ a nu Nyɩsɩa a nuɛle, ɛ nɔ- a yɪ 'lu -mɔ le -hie, ɛ kɔ, -tɛ a -nu, 'a kuo ɩnɛ ɩwlv yɩ, 'a yɩɩ -ple, 'kɩ 'lɩ ɩwlv a 'lɩa 'kwli, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ di 'nɩ di dɛ.

⁴ 'Dɩayɩv -na, -a yɩɩe nɩ, -ɛ mɔ, Nyɩsɩa nuɛ nɛ 'a mɔ nɩ, kɔ, 'ɛ -ha 'lɩ 'a mɔ, 'kɩ ba -hɛ 'a nyibli.

⁵ -A yɩ dɛ a 'mɔ nɩ, -ɛ nuɩo, ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri -a pɩ la 'v 'a mɔ -Yusu 'Kɩsɩ a ɩhaantitɩ, -a 'nɩ -pɔv la win dadɔ, kɛɛ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɩa a -Hihɩu* a 'kɩ 'kwli, 'kɩ -a yɩ la 'lɩ -hlee -nɩ, kɔ, ɩa yru ti le, -ɛ mɔ, -Yusu a ɩhaantitɩ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɩ a -tɛɛ ɩnɔ. -Tɛ -a nɩ la 'lɩ 'a mɔ -mɔ, 'a -tɩ, a yɩ la -aan nunuklo nɩ. -A nɩ la ɩa nɩ, -ɛ diɩe nu, -a 'mɔ la 'a mɔ -hɛɛ -nɩ.

⁶ -Aan ɩpɩ a 'mɔ, ɛ nɔ- a -hɛ 'lɩ le, ɛ kɔ Kɔkɔnyɔ a ɩpɩ 'hɛn-. -Tɛ a 'ble la Nyɩsɩa a win kva, ɛ nɔ- kɔ -tɩ, nyibli 'v ɩtui 'a mɔ ɩhɩɛn, kɛɛ, a nɩ dɔdɔ dɩaktɩ, Nyɩsɩa a win a 'mɔ, 'a -tɩ, -kɔtɩ Nyɩsɩa a -Hihɩu, ɛ nɔ- yɩ 'a mɔ -hɛɛ -nɩ.

⁷ ɛ nuɩo, Nyɩsɩa a nyibli -mɔ', -v nɩ 'lɩ Masedɔantɩlɔgbɩa, kɔ Akaɩlɔgbɩa 'hɛn- 'kwli, 'a tɔɔ ɩnɔ, -tɛ 'waa nunuklo kɔ bɔ nɩ 'mɔ -wɛ.

⁸ 'A mɔ nuɩo, nyibli -hɔɔhɔ 'v 'win -aan Kɔkɔnyɔ a -tɩ. ɛ 'yɩ 'lɩ Masedɔantɩlɔgbɩa kɔ Akaɩlɔgbɩa nɩ -do 'kwli 'pa-, kɛɛ, 'kɩ 'v 'a -nɛ -tɩtɛ ɩdɔ, nyibli 'win nɩ, -tɛ a nu Nyɩsɩa a ɩwlv a yɩkuɔle. -A 'yɩ ɩdedede -kɔ, -ba ɩtu 'vɩv 'lu.

⁹ Nyibli a pepɛ hɛɩɩe nɩ, -tɛ a nu la -aan kva'buble -tɛɛ, ti -mɔ' -kɔ 'yri -a di la 'lɩ 'a mɔ -mɔ, 'v hɛɩɩe -wɛ, -tɛ a -nu, 'a hie 'v 'aan -cɩ, ɛ kɔ 'kuo a dɩda bɔ, 'a -nyɩ 'aan ɩwhɩ a pepɛ Nyɩsɩa, 'tɩ -a ɩtui 'vɩv. Nyɩsɩa a 'mɔ, ɛ nɩ 'klo, 'tɩ -ɛ mɔ -tɛɛ a Nyɩsɩa ɩnɔ.

¹⁰ Nyibli a 'mɔ, v yɩɩe nɩ -wɛ, -ɛ mɔ, Nyɩsɩa a 'Yu -mɔ', -ɛ di 'lɩ yakɔ 'kwli -hɔn, ɛ nɔ- a yɩ -ple. 'A 'Yu a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu, Nyɩsɩa -ha 'lɩ 'kɔkɔnyibli 'nyɩ, ɛ -ha 'klo. -Yusu a 'mɔ, ɛ nɔ- di -a mɔ wa, 'kɩ Nyɩsɩa a yru 'yɛ nɩ di -a mɔ nɩ klo, ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɩsɩa a 'mɔ, ɛ di 'v nyibli -bati le -pɔv -nɩ.

2

Nyɩsɩa a -kvan -mɔ', Pɔlv nɩ la 'lɩ Tesalonikidɔ 'kwli

¹ 'Dɩayɩv -na, 'aan ɩgbɛv, a yɩɩe nɩ, -ɛ mɔ, -tɛ -a di la 'lɩ 'a mɔ -mɔ, ɛ 'yɩ la dadɔ' pa.

² A yɩɩe nɩ -wɛ, -ɛ mɔ, 'tɩ -a 'mɔ la 'lɩ 'a mɔ -mɔ di, -tɛ -a 'tɛ nɩ la 'lɩ Filipɔdɔ 'kwli, nyibli ɩtui la -a mɔ ɩhɩɛn dɩaktɩ, 'v -hɛ la -a mɔ 'yri le. -Tɛ -a di la, 'kɩ 'lɩ 'a mɔ -mɔ, 'kɩ 'lɩ Tesalonikidɔ 'kwli, -a yɛɛ 'lɩ -aan yraanyibli

-hɔɔhɔɔ bɔ -wɛ. Kɛɛ, Nyɔsɔa, nɔ- ɔtu la 'lɪ -a mu ɔwɔ 'kwɔli bɔ, ɔa pɔ la 'a mu -Yusu a ɔhaantitɛ, -ɛ -hɔvɛn 'lɪ Nyɔsɔa -mɔ.

³ 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ nyibli nɪ -lee -nɪ, bɔ 'ble Nyɔsɔa a win kɔa, -a 'nɪ -nu ɔ hɪ, yɪnyredɛ ɔɔɔ 'yɪ 'lɪ -aan ɔwɔl kɪ -nɪ, kɔ, -a 'nɪ -kaa ɔa lɪ nyiblo ɔɔɔ.

⁴ Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mu', Nyɔsɔa -hɔɛ, -ba hɪa, ɛ nɔ- -a hɛɛ, -ɛ nu ɔɔ, ɛ 'ye ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ nyibli ɔnɔɔ, -v 'sɪi 'v yɪ, 'ɛ wɛn -aan dɛ kɪ, 'ɛ lee nɛ -a mu, 'kɪ -ba pɔ nyibli 'a ɔhaantitɛ. -A 'nɪ -pɔ ɔv win, 'kɪ -a 'mu -tonyibli a pɔ -blee -nɪ, kɛɛ, -a pɪ win, -ɛ dɪ ɔɛ nu, Nyɔsɔa a pɔ 'mu ble. ɛ nɔ- yɪ -teblɪ -mu', -ɛ nɪ 'lɪ -aan ɔwɔl kɪ 'ye.

⁵ A yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ -a dɪ la 'lɪ 'a mu -mɔ, -a 'yɪ la 'lɪ ɛ'tuɛwin -ya, kɔ, -a 'nɪ -pɔ ɔv la win, 'kɪ a 'mu la -a mu kɔkɔ-teblɪ -nyɪ. -Tɪ -bɔ, 'n yɪ 'cɪɪ, Nyɔsɔa yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ ɔnɔɔ.

⁶ 'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -hɔv', 'kɪ 'lɪ nyibli -bɪ 'nyɪ, -a 'yɪ -hɔv ɔa ɛ nɪ ɔmɔɛ, 'kɪ nyibli bɔ pɔ -a mu 'nyɛ ɛ.

⁷ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -tɛ -a mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ*, -a kɔ la 'hru, 'kɪ -ba lee la 'a mu, -ɛ mɔ, ba kɔ 'v -aan 'v ɔtuule, kɔ, 'kɪ ba -ha la kɔkɔ-teblɪ -aan -hɛɛɛ a -tɪ. Kɛɛ, -a 'yɪ ɔɪ -nu. -Tɛ -a nɪ la 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -a kɔ la ɔwɔ 'yɔɔɔ, ɔwɪ yɪ 'yonv'dii, -ɛ kɔ 'lɪ 'a 'yonv a dɛ -mɔ dɪakɪ.

⁸ -A nɔɛ nɛ 'a mu nɪ dɪakɪ. ɛ nɔ- nu ɔɔ, ɔa -hɔɛ -ba pɔ la 'a mu Nyɔsɔa a ɔhaantitɛ. ɛ 'yɪ dɛ nɪ -do a 'mu 'pa-. -A -wɛ la -mɔ -wɛ, 'kɪ -ba 'kɔ la 'aan tɪ, -ɛ nu ɔɔ, a -hɛ la -aan ɔwɔl a nyibli.

⁹ 'Dɪayɪnɔ -na, 'n pɔv ɔɔ ɔhan-tɪ, -tɛ -a nɪ la, ɔa ɔtɪ la 'v 'klɪ, ɔa nɪ la -kɔvɔn, 'kɪ 'lɪ 'a mu -mɔ, 'a -tɪ 'yɪ 'lɪ ɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -hru 'a mu -mɔ. -A yɪ la 'a mu Nyɔsɔa a ɔhaantitɛ nɪ pɪ, ɔa nɪ la -kɔvɔn, 'tɔ kɔ -nyɛɛ, -ɛ dɪ ɔɛ nu, -a 'mu la -aan dɪɔvɔn yɪ -wɔvɔn, a 'nɪ ɔha la lekikɛɛ -kɔ, -aan -tɪ.

¹⁰ A yɪ ɔɛ nɪ, Nyɔsɔa 'ɛ yɪ ɔɛ -wɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -a nɪ la 'lɪ 'a mu -mɔ, -aan nununɔmlɪ 'sɪi la yɪ, 'kɪ 'v 'a mu ye', 'a mu -mu', -v 'ble Nyɔsɔa a -tɪ kɔa. Yɪnyredɛ ɔɔɔ 'yɪ la 'lɪ -aan nunukɔ 'kwɔli -nɪ, ɛ kɔ, nyiblo ɔɔɔ 'yɪ la 'lɪ ɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ yɛɛ la -a mu -tɪ.

¹¹ A yɪ ɔɛ nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, -a yɪ la 'aan pɛpɛ 'nɪ -hɛɛ -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'yonv'baɪ nɪ, 'ɛ yɪ 'a 'yonv -hɛɛ -nɪ,

¹² ɔa ɔtɪ la 'lɪ 'a mu ɔwɔl 'kwɔli bɔ, kɔ, ɔa nyɛɛ la 'a mu ɛ 'a -nɛ tɪ, 'kɪ 'aan nɪnabɔ bɔ blee Nyɔsɔa a pɔ. Nyɔsɔa, nɔ- dɛ 'a mu, 'kɪ ba pa 'lɪ 'a 'kɔ yɪyɪ 'kwɔli, a 'mu 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'ɔvɔvɔ 'kwɔli nɪ.

¹³ -A yɪ -nyɪ Nyɔsɔa 'wɪo -wɛ 'a -nɛ tɪ, -ɛ nu ɔɔ, -tɛ a 'wɪn la 'a -tɪ -mu', -a lee la 'a mu, 'aan ɔwɔl 'ble ɔɛ kɔa -tɛɛ, 'a yɪ la ɔa, -ɛ mɔ, Nyɔsɔa a win ɔnɔɔ la, ɛ 'yɪ la -tonyiblo a win 'pa-. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɔsɔa a win ɔnɔɔ, 'ɛ nɪ -kɔvɔn, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɔl kɪ, 'a mu -mu', -v -nyɪ 'aan ɔwɔl -Yusu 'Kɪsɔ.

¹⁴ 'Dɪayɪnɔ -na, dɛ -mu', -ɛ nu nyibli -mu', -v kɔvɔ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔl yɪ, -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgɔa 'kwɔli, ɛ nɔ- nu 'a mu -wɛ. ɛ ɔhen 'nyɛɛ, -tɛ -juukɔɛ* -nu, 'v ɔtu -Yusu a nyibli -mu', -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgɔa 'kwɔli ɔhɔvɛn, kɛ- nɪ -do 'aan 'blikɔɛ -nu, 'v ɔtu 'a mu ɔhɔvɛn.

¹⁵ -Juukɔɛ nɪ -do a 'mu, nɔ- 'lɛ la Nyɔsɔa a winwɔvɔn-hanyɔ*, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, v nɪ -do a 'mu, v nɔ- 'la -aan Kɔkɔvɔvɔ -Yusu 'Kɪsɔ, tɪ -bɔ 'yɪ, v nɪ -do a 'mu, v nɔ- ɔtɪ a -mu ɔhɔvɛn -wɛ. Dɛ -mu', Nyɔsɔa a ɔwɔl -yɪraa -nɪ, ɛ nɔ- v nɪ. U yɪraa nyibli a pɛpɛ nɪ,

¹⁶ 'v ɔmɔɛ ɔɛ ɛ, 'kɪ 'bɔ kɔ -a mu yɪ, -ɛ dɪ ɔɛ nu, -a 'nɪ ɔha Nyɔsɔa a -tɪ dɔkɔ -mu', -v 'yɪ -juukɔɛ 'pa- lee -nɪ, Nyɔsɔa 'nɪ ɔha ɔnɔ wa a -tɪ. -Tɛ tɪ nɛ -bɔ, v -wɛ 'lɪ 'waa dɛ 'kuku a pɛpɛ yɛɛ, Nyɔsɔa a yɪ 'ɛ -wɛ 'waa kɔkɔ -mɔ.

17 'Diayinu -na, -a mu -mo -bi, -te -a -hon la 'li 'a mu -mo, 'aan 'yiyetu ni -a mu ni. E mo [han-ti, -a -hon 'li 'a mu -mo, kee, -aan [wli 'tete ni 'li 'a mu -mo. 'Ki 'li ti -huohu 'kwli, -a -hua[pa ni, 'ki -ba di 'li 'a mu -mo.

18 Seyi-seyi 'mo Polu, 'n [mve la[pa le, 'ki 'li ti -huohu 'kwli, [bu di la 'li 'a mu -mo, kee, Satan ka la 'mu yi.

19 -A -hve -ba 'ye 'a mu de, -koti 'ki a ni 'li Nyisua a nyibli -mu' 'nyi, -u ni[pe, [a yi[pe, [a yi[-ple, -e mo, Nyisua di -nyi -a mu 'wio. 'A mu -ni[pe, [a ni dudu, e ko, 'a mu -tve [ne nyibli, -e mo, -aan -kvan no yi. E no- di[pe nu, -a 'mu -aan dionu a -pli pu, 'ki 'u -aan Kukonyo -Yusu yi, ti -mu' -ko 'yri e di di de.

20 E mo -tee, 'aan -ti, [a pi -aan Kukonyo 'nyre le, [a ni dudu.

3

1-2 -Te -a 'ye ni 'win la, -te a nu 'luninu, -a 'yi la 'li [wlu a 'lila 'li -we. E no- nu[po, [a -yra la[pa, 'ki -ba le la 'li Timote 'a mu -mo, -a mu ni -do, [a hie la 'li Atenidu 'kwli. A yi[pe ni, -e mo, Timote mo -aan nyiblo [nu, e ko -a mu 'hven-, -a mu -pi Nyisua a [haantitie nyibli. -A le la 'li[ti 'a mu -mo, -e di[pe nu, e 'mu 'a mu 'kl-nyi, a 'mu Nyisua a 'hru na -tee,

3 a 'ni [ha 'u Nyisua a 'hru bu hie, [hven -mu', nyibli [tui 'a mu a -ti. -A yi[pe ni, -e mo, -a mu -bu, -u mo 'a nyibli, -a ble e yi, -ba 'ye [hvendu a 'mu.

4 -Te -a 'tete ni la 'li 'a mu -mo, e ni la ke', [a lee la 'a mu, -e mo, [hven a 'yiye di la 'li 'ni di. 'E mo -tee, 'a 'ye[pe, -e mo, [hven a 'mu, e nyre ni.

5 -Te 'n yi[pe, -e mo, a yi 'ye [hven, e no- nu[po, 'ni yi la 'li [wlu a 'lila 'li -we, 'ni lee 'li Timote 'a mu -mo, -e di[pe nu, 'mu[bu yi, 'bu mo, 'ba 'tete kuo -Yusu 'Klisu [wlu yi -tee, -koti 'n yi pie la huannu, 'ki Satan bu kaa la 'a mu. 'Bu mo, 'bu ko bu ni la 'mu le, e [hen 'nyre, -e mo, -kvan -mu', -a nu la 'li 'a mu 'nyi, e mo dadu [nu.

Tesalonikikve a -ti, Polu ni dudu

6 Kee, -te Timote -hon 'li 'a mu -mo, e lee ne -a mu ni, -e mo, 'ki a ni 'li -tee, 'e lee ne -a mu -we, -e mo, a 'tete kuo -Yusu [wlu yi -tee, 'a nu[ve -ni, 'e lee ne -a mu, -e mo, -aan -ti ni 'a mu [wlu yi diaki, ko, -aan 'yiyetu ni 'a mu ni diaki. -Aan 'mumu, 'aan 'yiyetu ni -a mu ni diaki -we.

7 'Diayinu -na, e mo [hven [nu, -a yi la[pa 'ye, kee, -te Timote -di, e lee ne -a mu ni, -te -mu', a nu 'luninu, 'e [tu 'li -a mu [wlu 'kwli bu, -koti a 'tete kuo -Yusu 'Klisu [wlu yi -tee.

8 -Te a 'tete ni 'u Kukonyo a 'hru wlon, e nie ne -a mu dudu diaki.

9 Plo a bleele a 'mu, -a ko, 'ki 'u 'aan -ta', 'a 'wio, -a yi Nyisua -nyi, e 'yi 'u -a mu wien -ween -ni.

10 'To ko -nyre, -a nyee Nyisua le, 'ki 'li -aan [wli a pepe ki, 'ki bu -nyi -a mu 'hru, -a 'mu 'a mu yi -me mo di, -tebli -mu', a 'yee ni yi, 'ki 'u -Yusu a [wlu a yikuole a -ta', -a 'mu 'a mo[po -to -ni.

11 -A nyee ne -aan 'Bai Nyisua le, e ko -aan Kukonyo -Yusu 'hven-, -e di[pe nu, u 'mu 'hru -ha, 'ki -ba di 'a mu yi -me.

12 -Aan Kukonyo bu nu[po, -e di[pe nu, a 'mu -nu[ve -ni, 'aan nu[vele a 'mu, e 'mu kle -bii -ni, e ko, a 'mu nyibli a pepe -nu -tee, [wi yi, -te -a nu 'aan nu[ve.

13 -Aan Kukonyo 'bu nu 'a nunuo le, -e -bi a di ko 'kl, 'ki 'u 'a 'hru wlon, -e di[pe nu, de -hvan [du 'ni [ha 'li 'aan [wli ki ni, e ko, a 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u -aan 'Bai Nyisua ye', -nyrowo -mu', -e ko 'kwli -aan Kukonyo -Yusu di di de, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, e ko nyibli a pepe -mu', -u mo 'a nyibli 'hven-.

4

Nyɩsɩva -hʋeɛ ni, -aan nɩnabɩ bu 'sii 'v yi

1 Ðɩayɩnu -na, de, -e kɔ kɩ -a di 'v -yɩɛɛ -ni, e nɔ- mɔ: ti -hi la a ti 'yri, -a tɔɔ ne 'a mɔɔ ni, -te a kɔ ba nu nɩna, 'ti- Nyɩsɩva a plo 'mu ble. -A yiɛ ni, -e mɔ, ke- a ni nɩna, kee, -a nyɛɛ ne 'a mu le diaki, 'kɩ 'lɩ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a 'nyɛɛ 'kwɩ, ba [tu 'v 'kɩ, e 'mu 'v 'kɩ -bu, a [tui 'v, -te ti ne -bu 'v -hi.

2 -Tɛblɩ -bu, -a tɔɔ la 'a mu, a yiɛ ni. E nɔ- mɔ -tɛblɩ -mu', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ yi nyibli -lee -ni, bu nu.

3 De Nyɩsɩva -hʋe, e nɔ- mɔ ba -ha 'aan diɔnu, ba -nyi 'aan diɔnu Nyɩsɩva pɛpɛ, 'aan nɩnabɩ 'mu 'v yi 'sii -ni. De e [hen 'nyɛɛ, e nɔ- mɔ, a 'ni 'nuo 'lɩ 'lawlude kɔ -wlawlude 'hʋen-.

4 'A -ne nyɩbeyu gbe 'bu ni 'v, e kɔ 'a nuɔba 'hʋen-, bu 'buble kɩa, [wɩ yi, -te Nyɩsɩva ni 'a -hɩhɩa, e kɔ, -te nyibli ni 'a -hɩhɩa -wɛ.

5 Kee, a 'ni 'kɩe 'lɩ yɩnyɛ-tɛblɩ -mu', 'aan [wɩ -hʋe [wien le, -wen nyibli -mu', -v 'yi Nyɩsɩva -yi.

6 Nyiblo [du 'ni 'nuo 'lɩ -wlawɩ, e kɔ 'a 'bɩhɩan a nuɔba 'hʋen-, e kɔ, e 'ni 'kaa 'lɩ 'a 'bɩhɩan [du, 'kɩ 'v nuɔgbɩ a de kɩ. -A lee la 'a mu ni, [a ti la 'a mu -tɛɛ, -e mɔ, nyibliɩdu -mu', -v ni yɩnyɛ-tɛblɩɩdu a 'mu, -aan Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩva a -bati di [nu 'ni kɩo.

7 Nyɩsɩva 'yi -a mu -da, 'kɩ -a 'mu -wlawlude kɔ 'lawlude 'hʋen- nu. Kee, e da -a mu ni, 'kɩ -aan nɩnabɩ 'mu 'v yi 'sii -ni.

8 -Tɛ e ni 'mu le, 'a -ti, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni pu -ti -bu nɩa yi bu, e 'yi -tonyibli a win 'pa-, e 'yi [ti kɩ -hɩa -ni, kee, Nyɩsɩva -mu', -e yi 'a mu 'a -Hihɩu* -nyɛ, e nɔ- kɔ win e hɩa kɩ.

9 Ðɩayɩnu -na, 'n 'yi [dedede -kɔ, [bu di 'a mu -lee -ni, 'kɩ 'v 'aan 'bio -Yusu a nyibli a nɩɛɛ a -ta', -e nu [o, -te a kɔ ba nu nɩnɩɛɛ, Nyɩsɩva a [gbetu, e tɔɔ ne 'a mɔɔ ni -dodo.

10 E mɔ -tɛɛ, 'a nɩɛ Nyɩsɩva a nyibli a pɛpɛ -mu', -v ni 'lɩ Masɩɩvɩnɩɩɔba 'kwɩ. Kee, ba [tu 'v 'kɩ de, 'kɩ 'v nɩɛɛ a 'mu, 'a -ta'.

11 Ba [tu 'v 'kɩ, -e diɛ ni, 'aan nɩnukɩ 'ni [ha [cahwɩan -ni, e kɔ, a 'ni 'bie 'lɩ 'aan 'bio a -ti 'nyɩ le, kɔ, nyiblo 'bu ni 'v, bu [tu 'v 'kɩ, e 'mu 'a diɔnu le -kikɩe -ni, [wɩ yi, -te -a nu la [a 'aan leeɛ.

12 'Bu mɔ, 'ba yi [ti le ni ni, -e -bɩ nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, v di 'v 'a mu 'ni [tuu -ni, e kɔ, nyiblo [du 'yi 'hɩ [ti 'lɩ -wɛ, bu pu 'a mu na wien.

-Nyɩɔwɔ -Yusu di ya

13 Ðɩayɩnu -na, -a -hʋeɛ ni, ba yi de -mu', -e di 'lu -mɔ mu, 'kɩ 'v -tonyiblo -bu, -e 'ku a -ta', -e diɛ ni, 'aan [wɩ 'ni [ha bu 'mɩɛ 'dɔ, [wɩ yi nyibli -mu' -v 'yi -Yusu -yi, 'ti- -v 'ye ni -plee 'v [v le.

14 -A pu [v [han-tɩ, -e mɔ, -Yusu 'ku ni, [a pu [v [han-tɩ -wɛ, -e mɔ, Nyɩsɩva -ha 'hɩ [ti 'kɔkɔnyibli 'nyɛ, 'e -ha [a 'kɩo. E nɔ- nu [o, [a yiɛ, -e mɔ, nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wɩv yi, 'ti- -v 'ku, Nyɩsɩva di -ha 'lɩ [nu 'kɔkɔnyibli 'nyɛ, v kɔ -Yusu 'hʋen-, v 'mu le -te ni -do bu ni.

15 'lɩ -bu, -a mi 'a mu lee mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- tɔɔ ne -a mɔɔ: -Nyɩɔwɔ -mu', e di ya, -a mu -mu', -v 'tɛ di 'kɩo ni, -a 'yi 'hɩ [ti 'lɩ -wɛ, -ba -hi nyibli -mu', -v 'ku ye'.

16 -Nyɩɔwɔ a 'mu 'kwɩ, nyibli di 'wɩn Nyɩsɩva a win, -te e di 'lɩ 'a lɛɛnyɩ mɔ -hlee -ni, Nyɩsɩva a lɛɛnyɩ a 'mu, 'waa nyiblo gbagbu, e 'mu 'lɩ win 'yaa -ni, e 'mu hɛ. 'Bu -hi, -e -bɩ Nyɩsɩva a -ɩamu di pu win, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a 'mumu, e 'mu 'lɩ yako 'kwɩ -hɔn, e 'mu [ti. Nyibli -mu', -v

kuo Ɔne Ɔwɔlɔ yɪ, 'tɪ- v 'kɔ, v nu- mɔ yɪ-henyibli, -v di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, -v di 'kɔ' hɪɪ,

¹⁷ 'tɪ- a mu -bu, -v 'tɪɛ di 'kɔ nɪ, Nyɪsɔa 'mɔ -a mu lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ di Ɔe nu, -a kɔ Ɔɔ 'hɔɛn, -a 'mɔ yɪ bu -bibi -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'nuɲmɪ 'kwli, -aan pɛpɛ, -a 'mɔ mu, -a 'mɔ -aan Kɔkɔnyɔ ye' bɛ mɔ mu, 'kɪ 'lɪ yɔ'. -A kɔ -aan Kɔkɔnyɔ 'hɔɛn-, 'kɪ -a di 'v -tɛ nɪ -dɔ bu nɪ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu.

¹⁸ 'A -tɪ o, -tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, win a 'mɔ, nɔ- ba nu, ba Ɔtutu 'lɪ Ɔwɔlɔ 'kwli blɛ.

5

-Ba nɪ 'v -pleelɛ'

¹ 'Dɪayɪnu -na, -a 'yɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'kɪ -ba 'crɪɪ nɛ 'a mu -mɔ, 'kɪ 'v ti -mɔ' -kɔ 'yɪ -tɛblɪ a 'mɔ, ɛ di 'v 'lu -mɔ -muu -nɪ a -ta',

² -ɛ nu Ɔo, 'aan 'mumu, a yɪ Ɔe nɪ, -ɛ mɔ, -nyrɔwɔ -mɔ', nyibli 'yɛ nɪ di 'v -Yusu 'Kɪsɔ nɪ -plee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di ya, Ɔwɪ yɪ, -tɛ 'yɪyɪnyɔ ni didie, 'ɛ yɪ 'kayɪ wa mɔ di 'tɔ', ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ nyibli 'yɛ nɪ -plee 'v Ɔv 'v.

³ 'Ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ nyibli 'yɛ nɪ di 'v Ɔv 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie -nɪ, v di lɛ pu: «'Dɪɔ -waan kɪ bu, Ɔgbugbloɛ Ɔdɔ 'yɪ 'lɪ -nɪ,» 'kɪ v di 'v Ɔhɔɛn a 'yɪye -wlu Ɔtuu -nɪ, 'tɪ- 'kɪ nyiblo Ɔdɔ 'yɛ nɪ di 'v wɔn nɪ Ɔta. ɛ di 'wɪ nuɔgba -mɔ', 'kwli yɛ kɪ, -ɛ mi Ɔgbɪa mɔ yɪ, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ ɛ 'yɛ nɪ -hie 'v Ɔv 'lu -mɔ lɛ.

⁴ 'Dɪayɪnu -na, -nyrɔwɔ a 'mɔ, 'bɔ nyɛ 'v, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu 'ta 'v 'a mu bu, -kɔtɪ a 'yɪ nyibliɔ -mɔ', -v nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ yɪ 'wɪ,

⁵ -ɛ nu Ɔo, 'aan pɛpɛ, a nɛ -nyɛ'. -A 'yɪ nyibli -mɔ', -v nɛ 'lɪ halɔ 'nyɪ lɛ yɪ 'wɪ.

⁶ -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, -a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, Ɔwɪ yɪ, -tɛ -v -bɪ ni, 'v yɪ ɲme. -A mu -mɔ -bɪ, -ba nɪ 'v -pleelɛ', -ba kɔɔ nɛ -aan dɔnɔ win kɪ.

⁷ 'Tɔ 'bɔ -wɔn, 'kɪ nyibli yɪ 'v blɛ -pɛɛ -nɪ, 'v yɪ ɲme, 'tɔ', 'kɪ v yɪ 'waa dɔnɔ nɔ wɔn -hie -nɪ.

⁸ -A mu -mɔ -bɪ, -nyɛ', -a nɛ. -A 'nɪ -na Ɔa 'tɔ'. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, -a kɔ -ba kɔɔ nɛ -aan dɔnɔ win kɪ, ɛ kɔ, -ba 'cibi 'v -Yusu 'Kɪsɔ a Ɔwɔlɔ a yɪkuolɛ, -ba 'cibi 'v nuɲɛɛ -wɛ, -ɛ nu Ɔo, ɛ 'wɪ Ɔɪ -tɛ -ba 'yɛ nɪ pu wɛn tawlawɔ, -ɛ di Ɔe nu, Ɔdedede 'nɪ Ɔha -a mu lɛ -hɛn. 'Kɪ 'lɪ Ɔwɔlɔ yɪkuolɛ 'kwli, -ba -ple -nyrɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsɔa di 'v -a mu -waa -nɪ, -ɛ nu Ɔo, ɛ 'wɪ -tɛ -ba 'yɛ nɪ Ɔtu wɛn 'kɪ ta-wɔnhungble 'lu.

⁹ Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ -a mu 'lɪ -ha, 'kɪ 'a yɪv 'mɔ -a mu kɔ a -tɪ. Kɛɛ, ɛ -ha 'lɪ -a mu nɪ, -ɛ di Ɔe nu, dɛ -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ -nu a -tɪ, ɛ 'mɔ -a mu wa, 'kɪ 'v 'a yɪv a -ta'.

¹⁰ -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta', -ɛ di Ɔe nu, ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'v -tɛ nɪ -dɔ bu nɪ. 'Ye Ɔbɪ -a 'kɔ, mɔ, 'yɛ Ɔbɪ -a nɪ 'kɔ, -nyrɔwɔ -mɔ', ɛ di ya, ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'v -tɛ nɪ -dɔ bu nɪ.

¹¹ 'A -tɪ o, ba pupɔ 'kɪ yɪ lɛ, ɛ kɔ, ba -hɪhɪɛ -nɪ, Ɔwɪ yɪ, -tɛ a ni 'a nunuo.

Lɛ'boɔwin

¹² 'Dɪayɪnu -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, nyibli -mɔ', -v ni Nyɪsɔa a -kwan, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, ba Ɔtuu 'v Ɔnu. V nu- mɔ nyibli, Kɔkɔnyɔ Ɔtu 'v bu, 'kɪ bu mɔ 'aan ye'nanyɔ, -ɛ di Ɔe nu, v 'mɔ 'a mu 'hɪɪ -tɔɔ -nɪ.

¹³ Nyɪsɔa a -kwan -mɔ', v ni a -tɪ, ba Ɔtuu 'v Ɔnu -tɛɛ, ɛ kɔ, ba nuɛ Ɔnu -tɛɛ. A kɔ 'aan 'bɪo 'hɔɛn-, ba kɔ kibwɛɛnɛ.

¹⁴ 'Dɪayɪnu -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, ba lee nyibli -mɔ', -v -mli, -ɛ mɔ, -mimlie 'yɪ -tɛɛ -nu. Nyibli -mɔ', -v kɔ huannɔ, ba Ɔtu 'lɪ Ɔnu Ɔwɔlɔ 'kwli bu. Ba -hɛɛ nyibli -mɔ', -v 'yɪ 'kɪ -kɔ. Ba kɔ Ɔwɔlɔ a 'lɪa, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ -mɔ'.

15 Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɔɔnɔ, -ɛ di□e nu, nyiblo 'bɔ nu 'a mɔ dɛ -hɔan -mɔ, a 'nɪ □ha□a dɛ -hɔan -mɔ nu -wɛ. Ba □tu 'b 'klɪ 'a -nɛ ti, -ɛ di□e nu, a 'mɔ 'aan 'bio □haandɛ -mɔ nu, ɛ kɔ 'a -nɛ nyiblo □dɔ 'hɔn-.

16 Ba nu dɔdɔ 'a -nɛ ti,

17 ɛ kɔ, ba 'cibi 'b Nyɪsɔa a dɪda.

18 'Ye □bɔ □dedede yɪ 'a mɔ nɪ ni, ba -nyɪ Nyɪsɔa 'wio. Ba 'cibi 'b Nyɪsɔa a 'wio a -nyinyie, -ɛ nu□o, kɛ- Nyɪsɔa ni 'a -hɔhɔa, 'a mɔ -mɔ', -b kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔn-, -b -mɔɛ.

19 A 'nɪ 'kaa 'lɪ Nyɪsɔa a -Hihɪu* yɪ, 'kɪ bɔ nu -kɔan.

20 Nyibli -mɔ', -b -yɪ Nyɪsɔa a win wɔn -hɛ, a 'nɪ 'yɾaa 'lɪ 'waa win.

21 -Tɪ a pɛpɛ, nyibli di hla, ba 'jɾa□a' lɛ, -ɛ di□e nu, a 'mɔ□b 'ye, 'bɔ mɔ, 'bɔ yɪ 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ nɪ -hɔn. 'Bɔ mɔ, 'ba 'jɾa□a' lɛ, 'a dɛ -mɔ', -ɛ nɔ yɪ, ɛ nɔ- ba 'ble kɔa.

22 Ba hie 'b 'a -nɛ yɪnyɾɛdɛ □dɔ bɔ.

23 Nyɪsɔa -mɔ', -ɛ yɪ -a mɔ kibɔwɛɛnɛ -nyɪ, bɔ nu□o, ba □cɛɛ 'b yɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, bɔ □tu 'aan -hɪhɪu, kɔ 'aan □wɪ, kɔ 'aan -plahɔ a pɛpɛ 'yie, -ɛ di□e nu, -nyɾɔwɔ -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di ya, dɛ 'kuku 'nɪ □ha 'lɪ 'a mɔ' nɪ.

24 Nyɪsɔa -mɔ', -ɛ da 'a mɔ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli, ɛ di dɛ a 'mɔ 'nɪ nu, -kɔtɪ 'bɔ hla -tɪ, ɛ ni□e nɪ.

25 'Dɪayɪnɔ -na, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ 'b -aan -ta'.

26 Ba -nyinyɪ 'wio, □wɪ yɪ 'dɪayɪnɔ.

27 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ a 'nyɾɛ 'kwɪ, ba -hɾɛ 'cɪɪɛn -bɔ, 'kɪ 'b Nyɪsɔa a nyibli a pɛpɛ ye'.

28 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ bɔ nu 'a mɔ □haandɛ -mɔ.

'HUƐN A 'CRIƐN, Ɔɔɔ gba la TESALONIKIKUƐ Ƴɪ

1 Mɔ Ɔɔɔ Ɔɔɔ, 'mɔ -Ƴɪ 'criƐn bu 'cri, 'n kɔ Silas kɔ Timote 'huƐn-. 'A mu -mu', -v mɔ Nyɔsua a nyibli, -v ni 'lɪ Tesalonikidɔ 'kwli, 'a mu -a Ƴɪ mɔ 'cri -ni. 'A mu -mɔ -aan 'Baɪ Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a nyibli.

2 -Aan 'Baɪ Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'huƐn-, bu nu 'a mu Ɔhaande -mɔ, kɔ, bu -nyɪ 'a mu kibɔwɛɛnɛ.

Nyɔsua di puɔ nyibli -bati lɛ -nyɔwɔ -mu', -Yusu di ya

3 'Dɔayɔv -na, ɛ nɔɔ 'b lɛ, 'kɪ -ba -nyɪ Nyɔsua 'wio 'a -nɛ ti, 'kɪ 'b 'aan -ta', -ɛ nu Ɔɔ, a kuo -Yusu Ɔwɔv Ƴɪ -tɛɛ, 'aan Ɔwɔv a Ƴɪkuolɛ a 'mu 'ɛ Ƴɪ klɛ -bii -ni, ɛ kɔ, 'aan nɔvɛɛɛ 'ɛ Ƴɪ klɛ -bii -ni -wɛ.

4 ɛ nɔ- nu Ɔɔ, 'bu mɔ, Ɔba ni 'v -Yusu a nyibli ye', -a pɪ 'aan -pli, -kɔti 'ye Ɔbu nyibli bu Ƴɪ 'a mu ƆhuƐn ni Ɔtui, kɔ, bu Ƴraa nɛ 'a mu, -tɛ a 'blee 'v kɔ, 'kɪ a 'blee 'v kɔ, 'a 'tɛ kuo -Yusu 'Klɪsɔ Ɔwɔv Ƴɪ.

5 Dɛ a 'mu, ɛ nɔ- tɛɛ Ɔnɛ -a mu, -ɛ mɔ, -bati -mu', Nyɔsua di pu, ɛ di 'v Ƴɪ 'ni 'sii -ni. -Tɛ a -nu, 'a kuo -Yusu Ɔwɔv Ƴɪ, 'kɪ 'lɪ ƆhuƐndv -bu, 'a 'yiye 'kwli, 'a -ti, Nyɔsua di Ɔe 'ni nu, a 'mu 'lɪ 'a 'kɔ Ƴrayɔv -mu', -ɛ 'Ƴɛ ni -wɛ 'lɪ 'kwli pa. Nyɔsua a 'kɔ Ƴrayɔv a 'mu, 'a -ti, 'a Ƴɪ ƆhuƐndv a 'mu 'ye.

6 ɛ mɔ Ɔhan-tɪ Ɔnɔ, Nyɔsua a -bati di 'v Ƴɪ 'ni 'sii -ni, -kɔti -tɛ nyibli ni 'aan ƆhuƐn a Ɔtutuo, kɛ- ni -do Nyɔsua di nu, ɛ 'mu Ɔnɔ ƆhuƐn Ɔtu -wɛ.

7 'A mu -bu, -v Ƴɪ ƆhuƐn 'ye, -tɛ ti nɛ -bu, ɛ di -nyɪ 'a mu plɔ a bleelɛ, a kɔ -a mu 'huƐn-. Kɛ- ɛ di Ɔe nu ti -mu', -ɛ kɔ 'Ƴɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu di 'lɪ yakɔ 'kwli -hɔn, ɛ kɔ 'a lɛnyv -mu', -v ni 'klɪ kɪ 'huƐn.

8 'Bu mɔ, 'bu Ƴɪ 'lɪ ni di, -a di 'Ƴɛ na a -huhli, nyibli -mu', -v hɪa Nyɔsua kɪ, 'tɪ -v 'Ƴɪ Ɔhaantitɛ -mu' Ɔwɔv Ƴɪ -kuo -ni, -ɛ nɛ -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ -mɔ lɛ, ɛ di Ɔtu Ɔnɔ ƆhuƐn.

9 ƆhuƐn v di 'Ƴɛ, ɛ nɔ- mɔ: v di 'ni 'wan, -tɛ 'kɔ tɛ Ƴɪ bu, Nyɔsua 'mu 'waa 'hru Ƴɪ ka, -ɛ di Ɔe nu, v 'ni Ɔha 'v -aan Kɔkɔnyɔ 'hvi bu ni, ɛ kɔ, v 'ni Ɔha 'lɪ 'a -tɪ a 'Ƴɪ'buɔa gbagbu 'kwli pa.

10 -Nyɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli -aan Kɔkɔnyɔ di 'v -dii -ni de, 'kɪ -teblɪ a 'mu, ɛ di 'v 'lu -mɔ -muu -ni. -Nyɔwɔ gbagbu a 'mu 'kwli, ɛ di 'ni di, -ɛ di Ɔe nu, 'a nyibli 'mu Ɔv 'nyre lɛ pu. Nyibli a pepe -mu', -v kuo Ɔnɛ Ɔwɔv Ƴɪ, v di -nyɪ Ɔe -tɪ a 'Ƴɪ'buale. 'Aan 'mumu, 'kɪ a di 'lɪ Ɔnɔ 'nyɪ ni, -kɔti -Yusu a -tɪ -mu', -a lee nɛ 'a mu, a kuo Ɔnɛ Ɔwɔv Ƴɪ.

11 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a -nɛ ti, Ɔa dɛ Nyɔsua, 'kɪ 'v 'aan -ta'. -A dɛ Ɔe ni, -ɛ di Ɔe nu, ɛ 'mu Ɔv nu, a 'mu 'v Ƴɪ 'sii -ni, 'kɪ 'v Ɔv ye', ɛ kɔ, a 'mu nyibli -mu' pa, -v bleɛ nɛ 'a 'kɔ Ƴrayɔv -mu' Ƴɪ, -ɛ kɔ 'kwli ɛ daa 'lɪ 'a mu. -A dɛ Ɔe ni -wɛ, -ɛ di Ɔe nu, ɛ 'mu 'a mu -hɛɛ -ni, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪkɪnɪnu 'kwli, 'kɪ ba nu Ɔhaan-teblɪ a pepe -mu', a -hɛ ba nu, ɛ kɔ -kɔan -mu', a ni 'huƐn-, 'kɪ 'lɪ 'a Ɔwɔv a Ƴɪkuolɛ 'kwli.

12 Nyibli 'bu Ƴɪ dɛ a 'mu ni 'ye, v kɔ bu pu -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'nyre lɛ 'aan -tɪ, v 'mu 'a mu 'nyre lɛ pu -wɛ, -aan Kɔkɔnyɔ a 'mu a -tɪ. Dɛ a 'mu, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ, -kɔti -aan Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'huƐn-, v ni 'a mu Ɔhaande -mɔ.

2

De -mv', -ε di 'lu -mɔ mu, 'ti- -Yusu 'Klɪsɔ 'mv di

1 'Dɪayɪnɔ -na, ti -mv', Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -a 'mv lɛ 'kukue -ni, 'kɪ 'vɔvɔ ye', ε nɔ- kɔ -ti 'ni yi 'a mv -lee -ni. -A -nyɛɛ nɛ 'a mv lɛ:

2 Nyibli -bɪ 'bu yɪɔɪ ni hɛ, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -mv', -aan Kɔkɔnyɔ di ya, ε nyre 'v ni, ε 'ni 'gbugbloo 'lɪ 'a mv, ε kɔ, ε 'ni 'nuo 'lɪ 'a mv hvannɔ. A 'ni 'pɔv 'lɪɔɪ ɔhan-tɪ, 'ye ɔvɔvɔ v pu lɛ, -ε mɔ, Nyɪsɔ, nɔ- tɔɔ ɔnvɔvɔ, mɔ, 'ye ɔvɔvɔ a 'wɪn 'vɔvɔ nyibli -mv', -v hɛ Nyɪsɔ a -tɪ wien, mɔ, 'ye ɔvɔvɔ v lee nɛ 'a mv, -ε mɔ, 'mɔ ɔvɔvɔ.

3 A 'ni 'wɛɛn 'lɪ, 'kɪ nyibli bu kaa nɛ 'a mv. Ba yiɔɛ, -ε mɔ, 'ti- -nyrɔwɔ a 'mv, ε 'mv 'v nyre, nyibli -hvɔhvɔ di hie 'v Nyɪsɔ a 'hru bu, kɔ 'crɛkɔnyɔ gbagbu -mv', Nyɪsɔ di -hvɔnɔ 'lɪ na 'nyi pɔ, nɔ- di 'a -kvan -wlu ɔtu.

4 'Crɛkɔnyɔ a 'mv, ε di nyibli 'ni -lee -ni, bu 'kee nɛ 'a -nɛ ɔdedede a dɪda, mɔ 'ye ɔvɔvɔ ε mɔ Nyɪsɔ. E diɔɛ 'ni hɛ -wɛ, -ε mɔ, ε nɔ- ni 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yi, ε 'mv 'lɪ Nyɪsɔ a 'kagbau bu pa, ε 'mv 'lɪ gbata -mv' 'kwli bu ni, ε 'mvɔvɔ hɛ, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔ.

5 -Tɛ 'n ni la 'lɪ 'a mv 'nyi, -tɪ a 'mv, 'n lee la 'a mɔɔv ni. ɔvɔvɔ ε 'ni -biɔɛ 'lɪ 'a mv 'kwli?

6 -Tɛ ti nɛ -bu, ɔdedede ka 'crɛkɔnyɔ a 'mv yi, 'kɪ bu di. Dɛ a 'mv, a yiɔɛ ni. Ti -mv', Nyɪsɔ wa 'nyre, 'bu nyre 'v, 'crɛkɔnyɔ a 'mv, ε di bi pepe'.

7 E mɔ ɔhan-tɪ ɔnvɔ, -tɛ ti nɛ -bu, nyibli -hvɔhvɔ, v nɔ- -wɛn Nyɪsɔ yi. -A yi 'klɪ -hvɔn a 'mv ni, -kɔtɪ Nyɪsɔ tɔɔ nɛ -a mɔɔv ni. -Tɪ -bu, 'n hɛ, ε di 'v 'ni nyre, kɛɛ, ε 'yɛɛ 'v ni nyre. E blɛɛ yi, nyiblo -mv', -ε ka 'Crɛkɔnyɔ a 'mv yi, bu -ha 'vɔvɔ 'hru wɔn,

8 'ti- 'crɛkɔnyɔ a 'mv, ε 'mv pepe' bi. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'bu -di, 'kɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yi'bvale 'kwli, ε di ɔhloovɔ 'v 'crɛkɔnyɔ a 'mv pepe 'lu, ε 'mv bu -wɛ.

9 'Crɛkɔnyɔ a 'mv, 'bu bi pepe', ε di 'ni di, 'kɪ 'lɪ Satan a 'klɪ 'kwli, ε 'mv ɔwhɛkɛɛ-tebɪ -hvɔhvɔ nu. ɔWhɛkɛɛ-tebɪ a 'mv, ε nɔ- ε di nu, ε 'mv nyibli -kaa -ni.

10 E di nu ynyre-tebɪ a gblegble, ε 'mv nyibli -mv' -kaa -ni, v di 'lɪ na -mv' 'nyi pɔ, -ε 'yɛ ni jre, -tɛ 'kɔ tɛ yi bu. Nyibli a 'mv, v di 'yɛ ɔhvɔvɔ, -kɔtɪ v 'ni -hvaɔvɔ hɛ -tɪ a -tɛɛ, 'v 'yɪɔɪ -nɔɛ -ni. 'Bɔ mɔ, 'bu wɛn wɛn -tɪ a -tɛɛ kɪ, Nyɪsɔ di wɛn ɔnvɔ 'ni wa.

11 -Tɛ v 'yɛ ni -hva Nyɪsɔ, 'a -tɪ, Nyɪsɔ niɔɛ ni, 'waa 'lule-hihie 'ε mii ke', kɔ, 'v kuo hɪ ɔwɔvɔ yi.

12 'A -tɪ, Nyɪsɔ a -bati di nyibli a pepe a 'mv 'ni kɔ, -v 'yɛ ni -hva -tɪ a -tɛɛ, kɔ, -v nɔɛ -bu nu -tebɪ -hvɔvɔ.

Nyɪsɔ -ha 'lɪ 'a mv ni, ε 'mv 'a mv wa a -tɪ

13 'Dɪayɪnɔ -na, 'a mv -mv', Nyɪsɔ nɔɛ -ni, ε nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ -ba -nyiɔɛ 'wio 'a -nɛ ti, 'kɪ 'v 'aan -ta', -kɔtɪ -tɛ Nyɪsɔ 'mv la 'kɔ -wlu ɔtu, ε -ha la 'lɪ 'a mv ni, -ε diɔɛ nu, ε 'mv la 'a mv wa, 'kɪ 'lɪ 'a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli. 'A -Hihiu a 'mv, nɔ- nuɔvɔ, 'a -hɛ Nyɪsɔ a nyibli. E wɛ 'a mv ni, -ε nuɔvɔ, a kuo -tɪ a -tɛɛ ɔwɔvɔ yi.

14 E 'mv 'a mv wa a -tɪ, 'ε da la 'a mv, 'kɪ ba kuo laɔvɔ ɔwɔvɔ yi, ti -mv' -kɔ 'yri -a pɔ la 'a mv -Yusu a ɔhaantitɛ. E -hɛɛ laɔvɔ ni, 'kɪ ba nu dɔdɔ, 'kɪ 'v -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ a 'yi'bvale a -ta'.

15 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnɔ -na, ba 'tɛ kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwɔvɔ yi, kɔ, ba naa -tebɪ -mv', -a tɔɔ nɛ 'a mv ɔwɪ kɪ lɛ, 'yɛ ɔvɔvɔ 'kɪ 'v wuntɔ 'yri, kɔ, 'yɛ ɔvɔvɔ 'kɪ 'v 'crɛn kɪ.

16-17 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'mv, ε kɔ -aan 'Baɪ Nyɪsɔ, -ε nɔɛ nɛ -a mv, bu ɔtu 'lɪ 'a mv ɔwɔvɔ 'kwli bu, ε kɔ, bu -nyi 'a mv 'klɪ, 'kɪ ba nu ɔhaan-tebɪ, ε kɔ, 'kɪ ba hɛ ɔhaan-tɪ 'a -nɛ ti. -Tɛ Nyɪsɔ ni -a mv ɔhaandɛ

-mɔ, ε yi -nyi -a mu 'kɩ 'a -nɛ ti, ε kɔ, ε yi -a mu 'nɩ -hɛɛ -nɩ, 'kɩ -ba -ple
□haandɛ -mʊ', -a yi, ε di -a mu -nyi.

3

Ba da Nyɩsɔva, 'kɩ 'v -aan -ta'

1 Ɖɩayɩv -na, dɛ -kɔ kɩ -a di 'v -yrɛɛ -nɩ, ε nɔ- mɔ: ba da Nyɩsɔva, 'kɩ 'v
-aan -ta', -ɛ di□ɛ nu, Kɔkɔnyɔ -Yusu a win 'mʊ bu 'hɛɛn -nɩ, nyibli 'mʊv
kʊa 'ble, ε kɔ, v 'mʊ 'v□v 'v □tuu -nɩ, □wɩ yi, -tɛ a nɩ 'a nunuo.

2 Ba da Nyɩsɔva -wɛ, -ɛ di□ɛ nu, ε 'mʊ -a mu -hɛɛ -nɩ, nyibli -bu, -v kɔ
'crɛ, v 'nɩ □ha -a mu dɛ -hʋan □dʊ -mɔ nu, -ɛ nu□o, ε kɔ nyibli -bɩ, 'v 'yɛ nɩ
wen□ɛ kɩ, 'kɩ bu kuo -Yusu □wɩv yi.

3 Kɛɛ, 'bʊ mɔ, □nɩ kuo -aan Kɔkɔnyɔ □wɩv yi, ε 'nɩ -hie□ɛ 'v -mʊ bu. ε
di 'a mu 'nɩ -hɛɛ -nɩ, a 'mʊ 'kɩ kɩ nɩ, ε kɔ, ε 'mʊv□v nu, 'kɩ 'kuo -hʋɩn* a
nyiblo gbagbʊ 'yɛ nɩ di 'a mu dɛ -hʋan -mɔ nɩ nu.

4 -A kuo nɛ -aan Kɔkɔnyɔ □wɩv yi, 'kɩ bu nu□o, -tɩ -mʊ', -a tɔɔ la 'a mu,
ba 'cibi 'v 'a nunuo.

5 -Aan Kɔkɔnyɔ bu -hɛɛ nɛ 'a mu, -ɛ di□ɛ nu, Nyɩsɔva a nʋɛɛ 'mʊ klɛ -bii
-nɩ, 'kɩ 'lɩ 'aan □wɩ kɩ, ε kɔ, -tɛ a 'blee 'v kʊa, 'kɩ ba 'blee 'v kʊa, □wɩ yi, -tɛ
-Yusu 'Kɩsʊ nɩ la 'a nunuo.

Ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɩ nyiblo bu nu -kʋan

6 Ɖɩayɩv -na, -a -hʋɛ□ɛ nɩ, 'kɩ 'lɩ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsʊ a 'nyrɛ 'kwɩ,
ba hlɔɔ -Yusu a nyibli -mʊ', -v mɔ -mimlinyibli -mɔ lɛ. Ɖ nu- -mɔ -bɩ, v 'nɩ
□tuu□o 'v dɛ -mʊ', -a tɔɔ nɛ 'a mu.

7 Aan 'mumu, a yi□ɛ nɩ, -tɛ a kɔ ba nu 'lɩ -aan □pɩ a lɛ-hʋɩa. -Tɛ -a di la
'lɩ 'a mu -mɔ, -a 'nɩ -nu□o la -mimlinmɩ lɛ.

8 -A 'nɩ -di□ɛ la 'aan dii-tebɩ dadʊ. Kɛɛ, 'tɔ kɔ -nyrɛ, □hʋɛn, nɔ- -a yi la
'yɛ, -aan □gbɛv, □a nɩ la -kʋan, -ɛ di□ɛ nu, -a 'mʊ -aan dɩɔv lɛ -kiklɛ -nɩ.
-A 'nɩ -hʋa□a la ba kɔ la lɛkiklɛ -aan -tɩ.

9 Ɛ mɔ □han-tɩ □nɔ, 'hru pɛ la 'v bu, 'kɩ -ba -hʋa la 'a mu diide, kɛɛ, ε
mɔ dɛ □nɔ, □a -hʋɛ -ba tɔɔ la 'a mɔ□o. Ɛ nɔ- kɔ -tɩ, □a nɩ la -kʋan.

10 -Tɛ -a nɩ la 'lɩ 'a mu -mɔ, kɛ- -a pɩ la: «Nyiblo 'bʊ 'yɛ nɩ -hʋa bu nu
-kʋan, ε 'yi yi -blɛɛ -nɩ, bu di dɛ.»

11 Ɛ 'wɩ yi, -a 'wɩn nɩ, -ɛ mɔ, nyibli -bɩ nɩ 'lɩ 'a mu 'nyɩ, 'v nɩ -mimlinmɩ
lɛ. Ɖ 'nɩ -hʋa□a lɩ bu nu -kʋan, kɛɛ, dɛ v nʋɛ -nɩ, ε nɔ- mɔ, bu pʊ 'lɩ 'waa
'bio a -tɩ wantɔ 'nyɩ lɛ.

12 Nyibliɩv a 'mʊ, v nu- -a yi 'lɩ -mɔ -hlee -nɩ. -A yi □nʊ 'nɩ -lee -nɩ, 'kɩ
'lɩ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsʊ a 'nyrɛ 'kwɩ, -ɛ mɔ, bu nu -kʋan -tɛɛ, -ɛ di□ɛ
nu, v 'mʊ 'waa dɩɔv yi -wɔn.

13 Ɖɩayɩv -na, 'a mu -mɔ -bɩ, ba 'cibi 'v, ba nu □haandɛ. 'Aan 'kɩ 'nɩ
'wɛɛ 'lɩ.

14 -Baklɛ, nyiblo -bɩ di 'v 'nɩ nɩ, -tɩ -bu, -a yi 'crɩ, 'kɩ ε 'yɛ nɩ di 'v□v nɩ
□tuu -nɩ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ nɩ 'mʊ lɛ, -ɛ -bɩ ba 'nɛɛ □nɛ 'yie kɩ bu, ε kɔ 'a mu
'hʋɛn-, a 'nɩ 'bibie 'lɩ 'yi lɛ, -ɛ di□ɛ nu, -tʊ 'mʊv□v nu.

15 A 'nɩ 'yɩraa 'lɩ□ɩ, kɛɛ, ba -gbɛɛ □nɛ -tɛɛ, -kɔtɩ ε mɔ 'aan 'dɩayɩ □nɔ.

Lɛ'bɔɔwin

16 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'mʊ, -ɛ yi nyibli kɩbʋwɛɛnɛ -nyi, bu -nyi 'a mu
kɩbʋwɛɛnɛ 'a -nɛ ti, 'kɩ 'v 'a -nɛ □dededɛ a -ta'. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu bu nɩ
'v 'aan pepɛ -mɔ.

17 Kɩ mɔ 'crɩɛnkʊtɔ -bu kɩ, 'mɔ Pɔlv, 'na □gbɛv, 'mɔ -yi 'crɩ. 'N 'beti 'a
mu. Kɛ- 'n nɩ 'na 'nyrɛ a 'cɩcrɩ, 'kɩ 'lɩ 'na 'crɩn a pepɛ 'kwɩ. 'Na 'cɩcrɩ-jio,
nu- di 'a mɔ□o -tɔɔ -nɩ, -ɛ mɔ, Pɔlv □crɩ 'crɩɛn -bu.

¹⁸ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɔ bɔ nu 'aan pɛpɛ ɔhaandɛ -mɔ.

ΥΙ-ΗΕCΡΙΕΝ, Pολυ gba la TIMOTE YI

1 'Mω Pολυ, 'mω -yι 'cριεν -bu 'cρι. 'Mω -Yusu 'Kλιςυ a -mωnanyo* □νω, -ε nu□o, -aan Wanyo Nyιςυa kω -Yusu 'Kλιςυ 'hυen-, υ nu- lee 'mu. -Yusu 'Kλιςυ a 'mu, ε nω- kω -bu nu δε -mu', -a yι -ple.

2 Timote, -mω 'n yι -mω 'cριι -ni. 'Mω Nyιςυa naa 'ι, 'ti- □ni kuo -Yusu □wλυ yι. Ε nω- nu□o, □ni mω 'na 'yu. -Aan 'Bat Nyιςυa kω -aan Kωkωnyo -Yusu 'Kλιςυ 'hυen-, bu nu -mu □haande -mω, bu yru -na nyai, kω, bu -nyi -mu kibuwεenle -we.

Ba -gbεε ne 'aan dionυ, 'ki 'υ hitωλε a -ta'

3 -ε -bi 'ki, ti -mu' -kω 'yri 'n mi la 'ι Maseduantiυgba 'kwli, 'n lee la -mu ni, -bu ni la 'ι Efεσιdιo 'kwli bu. -Ti ni -do a 'mu, 'n lee la -mu, ε nω- 'n 'tιe hλε, 'ki -bu ni 'ι Efεσιdιo 'kwli bu, -ε nu□o, 'ki 'ι Efεσι, nyibli -bi ni 'ι, -υ tυε nyibli -ti -mu', 'n 'yι □nu -tωo -ni, 'ki 'υ Nyιςυa a -ti a -ta'. Lee □nu, bu 'kee ne 'a nunuo.

4 Lee □nu -we, bu 'kee huledυ a pυpυυ, 'ki 'υ Nyιςυa a -ti -mω', kω, bu 'kee gble a pυpυυ -we, 'ki 'υ -aan 'hainυ a □hrin a □hrin a -ta'. -Tεblidυ a 'mu, ε ni□e ni, nyibli 'υ pι gble diaki, keε, 'waa gble a 'mu, ε 'ni -hεε□ε nyibli, 'ki bu wen δε -mu', Nyιςυa -hυε ki, -ε ni□e, 'ti- 'υ kue □ne □wλυ yι, 'ti- Nyιςυa 'ε we □nu.

5 Δε -mu', -ε mω δε gbagbu, 'ki 'ι Nyιςυa a tωλε 'kwli, ε nω- mω -Yusu a nyibli bu kω nuεε. Nyiblo 'bu ni 'υ, 'a □wλυ 'bu 'sii 'υ yι, ε kω, 'bu 'ye ni yeε □ne -ti, 'bu kuo -Yusu □wλυ yι -tεε, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε di kω nuεε a 'mu, -koti 'n hλε.

6 Keε, 'ki 'ι Efεσι, ε kω tωonyυ -bi, 'υ hie 'υ □haantωλε bu, 'υ pι gble, -ε 'yι 'tu yι -kυε.

7 Υ -hυε bu mω Nyιςυa a tetetωonyυ gbagbi, keε, -ti -mu', υ tυε -ni, υ 'yι□ι -yι, kω, -ti -mu', 'waa 'mumu, υ pυ □han-tι, -ε kω ki υ yι 'υ -hlee -ni diaki, υ 'ni -yru□o h□'ι le.

8 -A yι□e ni, -ε mω, Nyιςυa a tete mω □haande □νω, 'bu mω, -ti -bu, ε hλε, □ba yι□ι nyibli a tωλε ni ni.

9 -Ba kω 'a yiyie, -ε mω, Nyιςυa 'yι tete a 'mu -nu, 'ki 'υ nyibli -mu', -υ 'sii 'υ yι -mω, keε, ε nu□o ni, 'ki 'υ δε'kukununyυ -mω. Nyiblidυ 'a mu, υ 'ni □tuu□o 'υ Nyιςυa kω 'a tete 'hυen- 'υ, kω, 'υ 'yι 'υ 'waa 'bio -tonyibli a 'υ□tuule -kω, kω, 'waa □wι yraa Nyιςυa a -ti ni, 'υ 'le nyibli, mω 'ye □bu bu mω 'waa 'bai kω 'waa 'dii 'hυen-.

10 'υ ni 'lawlu, kω 'a -ne 'kugbapude □dυ 'hυen-, nyιβεpυ 'υ ni 'waa 'bio nyιβεpυ nυgbι -mω', 'υ yι -tonyibli 'yri, 'υ ni □nu □koyo -mω', 'υ kω hι le, kω, 'bu hλα -ti, υ 'ni -nu□o h□ι. Nyiblidυ a 'mu, -teblι a pepe -mu', υ ni, ε kω Nyιςυa a □haantitie, -ε mω □haantωλε 'hυen-, ε 'yι -pe.

11 Ke- Nyιςυa a □haantitie ni 'a tωλε. □Haantitie a 'mu, Nyιςυa nω- lee 'mu, □bu pυ□υ nyibli. □Haantitie a 'mu, ε tυε ne -a mu Nyιςυa a -ti a 'yι'buυa, Nyιςυa -mu', -ε yι -a mu plo a bleele -nyi.

Pολυ yι -nyi -Yusu 'wio, 'ki 'υ □haande -mu', ε nu□o -mω a -ta'

12 'N yī -nyi -Yusu 'Klɪsɔ 'wio, -ε mɔ -aan Kɔkɔnyɔ. Ε nɔ- -nyi 'mɔ 'klɪ, 'kɪ ɔɔ nu 'a -kvan -bɔ, ε -nyi 'mɔ. 'N yī -nyi ɔ 'wio, -tε ε -nu, 'ε -ha 'lɪ 'mɔ, 'kɪ ɔɔ mɔ 'a -kvanunyo,

13 'mɔ -bɔ, ti -hi la a ti 'yri, -ε yɪ la 'a 'nyre yɪ nyre, -ε ɔtui la ɔa ɔhɔɛn, ε kɔ 'a nyibli 'hɔɛn-, -ε -he la ɔa 'yri le. Kεε, Nyɪsɔva yru 'na nyai, -ε nu ɔo, 'n 'yɪ la -Yusu 'Klɪsɔ ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, kɔ, dε -mɔ', 'n ni la, 'n 'yɪ la ɔa -yɪ.

14 -ε -bɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu nu 'mɔ ɔhaandε -mɔ diakɪ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli. Ε nu ɔo nɪ, 'nɪ kuo ɔne ɔwɔ yɪ, kɔ, 'nɪ kɔ 'a nɔεle.

15 Ε kɔ win -bɪ, 'ε mɔ -tεε a win. Nyibli a pεpe blεε yɪ, bɔ kuo ɔne ɔwɔ yɪ. Win a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ: -Yusu 'Klɪsɔ di 'nε- -tɔtɔ kɪ, -ε di ɔe nu, ε 'mɔ dε'kukununyɔ wa. 'Na 'mumu -bɔ, 'n mɔ la dε'kukununyɔ a nyiblo gbagbɔ.

16 -Tɛblɪ 'kukui, 'n ni la a -tɪ, ε nɔ- nu ɔo, Nyɪsɔva 'ε yru 'na nyai, 'ε nu ɔo, -Yusu 'Klɪsɔ 'ε la ɔwɔ diakɪ, 'kɪ 'bɔ 'na -ta', 'yε ɔbɪ 'na -tɛblɪ 'kukui, 'n ni la, bɔ -hɔ. Kε- ε -nu, 'ε tɔɔ ɔne nyibli yɪ, -ε mɔ, 'yε ɔbɪ nyiblo a -tɛblɪ 'kukui bɔ -hɔ, -Yusu 'Klɪsɔ kɔ ɔwɔ a 'lɪla, 'kɪ 'bɔ nyiblo a 'mɔ -mɔ', -ε di ɔe nu, 'a -nε nyiblo 'mɔ ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsɔva 'mɔ nyiblo a 'mɔ 'klɔ yrayrɔ, -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ -nyi.

17 Nyɪsɔva bɔ kɔ -tɪ a 'yɪ'buale kɔ 'bɔtuule ti a pεpe. Ε nɔ- mɔ 'klɔhiebodɔ. Ε 'nɪ 'kɔ ɔbɪ lɪ 'klɔ -mɔ 'klɔ. Nyiblo 'nɪ 'yε ɔe lɪ ɔɪ. Ε nɪ -dɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔva. Kε- ε nɪ 'mɔ.

18 'Na 'yɪ Timote, titie -bɔ, 'n yɪ -mɔ ti, 'n -hɔε ɔe nɪ, 'a -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ -mɔ -mɔ. ɔTu 'bɔ 'klɪ, yɪnɔ-kvan -bɔ, -nɪ, -bɔ nu ɔo -tεε, ɔwɪ yɪ, -tε 'seyotayɪ nɪ, 'ε -wɛn tɔ. Ε 'nɪ 'hruo 'lɪ -mɔ -mɔ, -ε mɔ, Nyɪsɔva a ɔgbetɔ, ε nɔ- -nyi -mɔ -kvan -bɔ, -nɪ. Ε nɔ- naa la 'lɪ ɔɪ 'a winwɔn-hanyɔ* wɔn, 'bɔ hla la ɔa.

19 'Cibi 'bɔ -Yusu a ɔwɔ a yɪkuole. Pɔ -na ɔwɔ a win nɔa yɪ bɔ, ɔnɪ ɔha -tɛblɪ -mɔ', -ε kɔ kɪ -na ɔwɔ yɪ 'bɔ -mɔ -mɔ pɔεε -nɪ nu. Ε kɔ nyibli -bɪ, 'yε ɔbɪ 'waa ɔwɪ bɔ yɪ ɔnɪ nyre nɪ ɔhɛn, 'bɔ nɪ -pɔ ɔbɪ lɪ 'waa ɔwɪ nɔa yɪ bɔ. Ε nɔ- nu ɔo, 'bɔ -sa, 'kɪ 'bɔ -Yusu a ɔwɔ a yɪkuole -mɔ.

20 'Kɪ 'lɪ ɔnɔ 'nyɪ, 'kɪ Himene kɔ Alesadrɪ 'hɔɛn-, 'bɔ nɪ 'lɪ. Ε nɔ- nu ɔo, 'nɪ pɔ ɔnɔ 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbɔ Satan -jɪ', -ε di ɔe nu, 'bɔ 'mɔ ɔhɔɛn 'yε, 'bɔ 'mɔ ɔbɪ yɪ, -ε mɔ, nyiblo 'nɪ 'yε ɔe lɪ Nyɪsɔva -tɪ -hɔɪn 'hɔɪ le.

2

-Tε -mɔ', -a kɔ ba nu -tɛblɪ a nunuo, 'kɪ 'lɪ 'cɔε 'kwli

1 Yɪ-hɛdε, 'n -hɔε ba nu, 'a mɔ -Yusu a nyibli, ε nɔ- mɔ ba da Nyɪsɔva, 'kɪ 'bɔ nyibli a pεpe a -ta', ba pɔ 'lɪ ɔnɔ Nyɪsɔva -jɪ' bɔ, kɔ, ba -nyi Nyɪsɔva 'wio -wε, 'waa -tɪ.

2 Ba da Nyɪsɔva, 'kɪ 'bɔ 'kɪnɔpɔ kɔ bodɪɔpɔ kɔ 'blɔgbanaanyɔ a pεpe a -ta', -ε di ɔe nu, -a 'mɔ pɔ a blele kɔ, ε kɔ kɪbɔwɛɛnle 'hɔɛn-, 'kɪ 'nε- 'klɔ -bɔ kɪ. -Ba ɔtuu 'bɔ Nyɪsɔva 'bɔ, kɔ, -aan nunukɔ bɔ 'sɪi 'bɔ yɪ.

3 Dε a 'mɔ, ε nɔ- nɔ yɪ, 'kɪ 'bɔ Nyɪsɔva yε'. Ε nɔ- wa -a mɔ,

4 kɔ, 'ε -hɔε bɔ wa nyibli a pεpe, kɔ, 'ε -hɔε bɔ yɪ -tɪ a -tεε.

5 Nyɪsɔva mɔ Nyɪsɔva nɪ -dɔ. 'Kɪ ε nɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, -tonyibli 'bɔ nɪ 'nε- 'kɪbɪa -bɪ kɪ. Nyiblo nɪ -dɔ, ε nɔ- nɪ 'bɔ Nyɪsɔva kɔ -tonyibli 'hɔɛn- -gbati. Nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, -ε -he -tonyiblo.

6 Ε di 'nε- nɪ, 'ε -ha 'a dɪɔnɔ, 'ε 'kɔ, 'kɪ 'bɔ nyibli a pεpe a -ta', ε 'mɔ ɔnɔ ɔgbɛ, 'kɪ 'bɔ 'waa dε 'kuku -mɔ', ε 'mɔ ɔnɔ 'a nyibli -mɔ' nu. Kε- -Yusu nu ɔo nyibli a tɔɔle, -ε mɔ, Nyɪsɔva -hɔε bɔ wa nyibli a pεpe. Tɪ -mɔ', Nyɪsɔva wa la 'nyre, 'kɪ -Yusu tɔɔ 'bɔ nyibli dε a 'mɔ.

7 Ε nɔ- kɔ -tɪ -Yusu 'ε nu 'mɔ 'a lɛlenyɔ -mɔ, kɔ 'a -mɔnanyɔ* 'hɔɛn-, -ε di ɔe nu, nyibli -mɔ', -bɔ 'yɪ -Juukɔε* 'pa-, 'mɔ ɔnɔ Nyɪsɔva a ɔhaantitie -tɔɔ

-ni, v 'mu -Yusu ꞑwlv yi -kuo -ni, ko, v 'mu -ti a -tee yi. -Ti -bu, 'n hle, e mo ꞑhan-ti ꞑniw, e 'yi hi 'pa-

8 -E -bi 'ki, 'n -hveꞑe ni, nyibepu bu da Nyisua, 'ki 'v 'a -ne -tite ꞑdb. 'Bu mo, 'bu yiꞑi ni de, 'waa ꞑwhl bu 'sii 'v yi, yrv ko gble 'ni 'nu 'li 'waa ꞑwhl ki.

9 Nugbi -mo -bi, 'waa 'hulepu-tebli, v pi 'hul le, bu ko 'v, v 'ni 'yaa 'li 'waa dionu. 'Waa yinunv v bleꞑe yi bu ꞑmuꞑ le, e 'yi bu bi 'ludv -mu', nyibli bu 'ye, 'v 'te 'v ble, ko, e 'yi bu ꞑtu 'li nuꞑyri 'waa dionu nu' le, bu pv -ti dabvi le, ko, bu pv 'cun lo le, e ko 'hulepu-tebli -mu', -e pi ꞑdie diaki.

10 -Te -mu', 'waa yinunv ko bu ni 'mu, e no- -bu: 'Waa nunuklo ko bu 'sii 'v yi. 'Bu yi nina le ni ni, -e -bi nyibli diꞑe 'ni 'ye, -e mo, nugbi a 'mu, v nve Nyisua ni, 'ti- 'v ꞑtui 'vꞑv 'v.

11 Nugbi 'bu yi Nyisua a toowin ni 'win, v bleꞑe yi, bu pvꞑv nua yi bu, bu ꞑtuu 'v 'cve a ye'nanyv -mu', -v tve Nyisua a -ti.

12 'Ni -hvaꞑa liꞑi, 'ki nugba bu toꞑ nyibeyugbe Nyisua a -ti, ko, 'ni -hvaꞑa liꞑi -we, 'ki nugba bu ni 'v nyibeyugbe 'lu yi, kee, bu pv 'v nua bu,

13 -e nuꞑo, Adamu, e no- Nyisua nu yi-hede, 'ti- 'e nu nugba, -e mo Efu.

14 'Ya 'v 'lu de, Satan, -e mo 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu, e 'yi Adamu 'pa-, e 'yiꞑi me le -ha, 'ki bu kaa ꞑne, kee, nugba, e no- -haꞑa me le, 'ki bu kaa ꞑne, 'ti- nugba a 'mu, 'e -hee Nyisua a -ti le.

15 Kee, 'ye ꞑbu bu ni 'mu le, nugbi di ko 'yonu, 'ti- Nyisua di ꞑnu 'ni wa, 'bu mo, bu 'cibi 'v 'a ꞑwlv a yikuole, ko, 'bu ko nvele, ko, 'waa nunuklo 'bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye', ko, 'bu 'ye ni 'yaa 'li 'waa dionu.

3

'Cve a 'yieꞑtunyv

1 E ko winbu -bi, 'e mo -tee a winbu. E no- -mo: Nyiblo 'bu yiꞑi ni -hve, bu mo 'cve a 'yieꞑtunyv, e mo ꞑhaande ꞑniw, 'e yiꞑi 'lu -mo le -hie.

2 'Cve a 'yieꞑtunyv, a nunuklo bleꞑe yi, bu no yi, -e diꞑe nu, nyiblo ꞑdb 'ni ꞑhaꞑa -ti -yee -ni, ko, e bleꞑe yi, bu mo nugba ni -do a nyibv*, e ko bu yi 'a dionu a naale, 'e ko bu -hie 'lu le -tee, 'a nununmli ko bu 'sii 'v yi, e ko bu yi 'dagbi -mu', -v pve 'li 'a -te a lekiklele, e ko bu yi Nyisua a -ti a toole -tee,

3 e 'yi yi bleꞑe -ni, bu -hie ne 'a dionu no wlon, e 'yi yi -bleꞑe -ni, bu ko yrv, kee, e ko bu ko ꞑwlv a 'lila, ko, e bleꞑe yi, bu ꞑmuꞑꞑ le, 'ki nyibli a pepe bu ko kibuwæenle, e 'yi yi -bleꞑe -ni, bu nve 'wliye diaki,

4 e bleꞑe yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tee, bu nuꞑo, 'a 'yonu bu ko 'a 'vꞑtuule -tee,

5 -e nuꞑo, nyiblo 'bu 'yi 'a dionu a 'kayu a naale -yi, -e -bi e 'yi 'liꞑi 'li -we, bu naa Nyisua a 'cve.

6 'Bu mo, 'ba yi 'v 'cve a 'yieꞑtunyv bu ni ꞑtui, e 'ni 'moꞑ 'li nyiblo -mu', -e -he mo mo -Yusu a nyiblo. 'Bu pa, 'bu mo nyiblodv a 'mu, -e -bi e di 'yaa 'li 'a dionu. 'Bu nuꞑo, -e -bi Nyisua a -bati diꞑe 'ni klo, ꞑwi yi, -te e nu 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu a kuklo.

7 Nyiblo -bu, -e di 'cve a 'yieꞑtunyv -he, 'a nunabvi bleꞑe yi, bu nuꞑo, nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, bu ko 'a 'vꞑtuule. E no- 'yiꞑi 'pa-, e di pie 'waa 'yie, 'ti- v 'muꞑv -ti -yee -ni, -e -bi 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu -we 'li bu kaꞑa yi ni, -e diꞑe nu, e 'ni ꞑha -kwan nu -tee.

'Cve a -heenyibli

* 3:2 3.2 -v'v-: e 'yi yi -bleꞑe -ni, bu nu -wlawli.

⁸ 'Cue a -heenyibli -mɔ -bɪ, ɔ kɔ bu pu 'waa dɔnɔ gblo yi. U 'yi yi -blee -ni, bu naa 'li ni 'hwen. U 'ni 'naa 'li nɔ diakti. U 'ni 'nue 'li 'wliye diakti.

⁹ 'Waa nunuklo bu 'sii 'u yi, -e di□e nu, 'waa □wli 'ni □ha □nu -ti -yee -ni. 'Ti- winbu -bu, Nyɔsua tɔɔ □nu, bu 'ble□e kwa -tee.

¹⁰ 'Ti- a 'mu 'u 'cue a -heenyibli ble □tu, yi-hede, a kɔ ba nu, e nɔ- mɔ, ba □te □nu 'yi. 'Bu mɔ, 'ba 'ye□e, -e mɔ, 'waa nunuklo 'sii 'u yi, -e -bɪ a -we 'li ba □tu 'u □nu bu ni.

¹¹ 'Waa nugbi a 'klo kɔ bu 'sii 'u yi -we. E 'yi yi -blee -ni, 'waa pupɔwin bu nyre yi. U blee yi, bu pu 'waa dɔnɔ gblo yi. U blee yi, bu mɔ nugbidu -mu', nyibli -we 'li bu kuo □wlu yi.

¹² 'Cue a -heenyiblo blee yi, bu mɔ nugba ni -do a nyibu†. E blee yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tee.

¹³ 'Bu mɔ, 'cue a -heenyibli 'bu yi -kwan ni ni -tee, -e -bɪ nyibli di 'u □nu 'ni □tuu -ni. 'Bu mɔ, 'bu yi Nyɔsua a -ti ni hle, ɔ 'yi yi -blee -ni, bu pie nyiblo □du a hwannɔ, -e nu□o, ɔ kuo -Yusu □wlu yi -tee.

De gbagbu -mu', -e -hlii nyibli 'yi ki, 'ti- Nyɔsua tɔɔ ne -a mu

¹⁴ Timote, -mɔ 'n yi -mɔ 'cruɪ -ni, kee, 'na □wlu -hue wen□e ni, □bu di wen 'li -mu -mɔ.

¹⁵ 'Bu mɔ, 'na didie 'bu yi 'u bu ni -wleɛn -ni, -e -bɪ 'cruɛn -bu, e nɔ- di -mɔ□o -tɔɔ -ni, -te -mu', Nyɔsua a □tugba a nyibli kɔ bu nu 'waa dɔnɔ a naale. □Tugba a 'mu, e nɔ- mɔ 'cue. 'Klohienyɔsua a 'cue □nu. 'Cue, nɔ- 'ble Nyɔsua a tɔɔwin kwa, -e mɔ -ti a -tee, □wɪ yi, -te 'katui -nu, 'u 'ble □gbi'-hande kwa.

¹⁶ -Ti a -tee a 'mu, e -hlii la nyibli 'yi ki, Nyɔsua, nɔ- tɔɔ ne -a mɔ□o. E tve ne -a mɔ□o yi, -te -mu', -a kɔ -ba nu Nyɔsua a 'hru a nuna. -Ti a -tee a 'mu, e mɔ de gbagbu □nu. E nɔ- mɔ:

-Yusu 'Kɪsu -he -tonyiblo,

'e di 'ne- -tutu ki,

kee, Nyɔsua a -Hihiu* tɔɔ □ne nyibli ni,

-e mɔ, e mɔ Nyɔsua a 'Yu □nu.

-Te -bu, e ni 'mu, ke- Nyɔsua a lelenyɔ nu 'a 'yiye,

nyibli 'u hla 'a -ti,

'ki 'li dako a pepe 'nyɪ,

dako a gblegble a 'mu, 'u kuo □ne □wlu yi,

'ti- Nyɔsua 'e gba 'li□ɪ yako 'kwli,

'e -nyi□e -ti a 'yi'buale.

4

Nyibli -mu', -u tve hitɔɔle

¹ Nyɔsua a -Hihiu* hle□e ni, -e mɔ, le'boɔti 'yi, 'ti- -Yusu 'mu 'li di, e di kɔ nyibli, -u 'ye ni di□e □wlu yi ni -kuo -ni de, 'u 'mu nyibli -mu', -u mɔ hiwinwlon-hanyɔ nua yi bu pu, 'ti- hiwinwlon-hanyɔ a 'mu, -tebli -mu', 'kuo -huɪn* tve -ni, ɔ nu- v yi □wien le kwe.

² Hiwinwlon-hanyɔ a 'mu, ɔ nee 'li ni 'hwen, 'u ni hu. 'Waa □wli 'ni -yee□e li □nu -ti, 'bu mɔ, 'bu yi hi a 'mu ni ni.

³ Nyibliɔ a 'mu, ɔ wen 'ni, nyibeɔ kɔ nugbi 'hwen-, ɔ 'ni 'kukɔɔ 'li -ni. 'Ya 'u 'lu de, ɔ wen 'ni, e kɔ didi-tebli -bɪ, nyibli 'yi yi -blee -ni, bu di. Kee, Nyɔsua nu didi-tebli a 'mu ni, -e di□e nu, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo -Yusu □wlu yi, 'bu yi -ti a -tee, bu -nyi Nyɔsua 'wio, 'ki 'u didi-tebli a 'mu a -ta', e 'mu□u di.

† 3:12 3.12 -u'v: e 'yi yi -blee -ni, bu nu -wlawli.

⁴ 'A -ne de, Nyisva -nu, e nu -tee. -A 'yi yi -blee -ni, -ba yraa ne 'a de -bi, 'bu mo, [ba yi Nyisva 'wio ni -nyi, 'ki 'u Nyisva a -nyinyi-tebli a -ta'.

⁵ Didide -mu', -a yi di, e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', -e nu [o, Nyisva a 'mu, e hle [e ni, ko, [a de [e, 'bu mo, [ba yi de ni di, 'ki bu nu -a mu [haande -mo.

-Yusu 'Kliso a -tee a -kvannunyo

⁶ -Ti -bu, 'n hle, 'bu mo, [ni yi [i -Yusu a nyibli ni -tue -ni, -e -bi -mo -Yusu a -tee a -kvannunyo [ni to. E 'wi yi, -kuo Nyisva a win [wlu yi, 'ti -te -mu', win a 'mu, e pi, ke- -ni nuna. -E -bi Nyisva a [haantoolle, e no- yi [wien le kwe.

⁷ Kee, 'ledui -mu', -e 'ye ni da [dedede, ko, Nyisva 'ye ni -hua, [ni 'pui 'li [i nva yi bu. [Muo [o le 'a -ne ti, 'ki -bu na, [wi yi -te -mu', Nyisva ni 'a -huhua.

⁸ Nyiblo 'bu 'cibi 'u cigbe a 'gbugba, -e di [e nu, 'a 'hvi 'mu -tee nu, e mo -heele gbe [ni to. Kee, -te -mu', Nyisva ni 'a -huhua, 'bu mo, 'bu yi nuna le ni ni, de a 'mu, e mo -heele gbagbu [ni to, 'ki 'ne- 'klo -bu, -a ni 'ne- ki, ko, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru -mu', -e di 'li di 'kwli.

⁹ -Ti -bu, 'n hle, e mo [haan-ti [ni to. Nyibli a pepe blee yi, bu 'ble [e kua.

¹⁰ -A kuo 'Klohienyisva [wlu yi. E no- nu [o, [a [tui 'u 'kli, [a yi [huen 'ye, [a ni 'a -kuan. Nyisva a 'mu, e no- we nyibli, kee, sey-sey, nyibli -mu', -u kuo -Yusu [wlu yi, u nu- e we.

¹¹ -Ti a pepe -bu, 'n hle, 'nee [ne ki bu -tee, -bu too [ne nyibli, u 'mu [u yi.

¹² [Ni 'ween 'li, 'ki nyiblo [du bu [ti to 'li -mu, -te -mo gblohian a -ti. Kee, -na nununmli bu too [ne -Yusu a nyibli, -te 'waa nununmli ko bu ni 'mu. E 'wi yi, -te -na pupuwin ni 'mu, -te -na nunabui ni 'mu, -te -na nyibli a nuele ni 'mu, -te -na Nyisva a [wlu a yikuole ni 'mu, -te -na [wlu a yi'siile ni 'mu, 'a pepe a 'mu, bu too [ne -Yusu a nyibli, -te -mu', 'waa 'klo ko bu ni 'mu.

¹³ 'Ti -mu 'li -mu -mo di, 'cibi 'u Nyisva a win a -hihre, 'ki 'u nyibli ye'. Yrue [nu win a 'mu le, ko, too [nu [u.

¹⁴ De -mu', -e ko 'kli Nyisva -nyi la -mu, [ni 'nuo 'li [i 'kli 'li -wemli ki le. Ti -mu' -ko 'yri, 'cwe a winwlon-hanyu* hlaa la 'u -ti a 'mu, ko, 'cwe a ye'nanyu pu la -mu dabui 'lu bu, 'ki e -nyii la 'u -mu 'kli a 'mu.

¹⁵ 'Kli -mu', Nyisva -nyi la -mu, nuu [ne -kuan 'yri -tee. 'Bu mo, [ni yi [i ni ni, -e -bi nyibli a pepe di [e 'ni 'ye, -e mo, -na [wlu a yikuole yi bii kle -tee.

¹⁶ [Tu -na dionu a nunabui 'yie, ko -tebli -mu', -tue nyibli, [tu [o 'yie -we. 'Cibi 'u 'a nunuo. 'Bu mo, [ni yi 'a nunuo le ni ni, -e -bi Nyisva di -mu 'ni wa, -ko nyibli -mu', -u pi -mu nva yi bu 'huen-.

5

¹ Nyibli -mu', -u mo nyi'ki, 'bu mo, [ni yi [nu [to' ni pi, [ni 'plee 'li [nu -mo, kee, hlee 'li [nu -mo, 'ki 'li 'waa 'u [tuule 'kwli, [wi yi -na 'banu. Gbloyc -mo -bi, hlee 'li [nu -mo, [wi yi -na 'diayi nyibeju.

² Nyrōnukui -mo -bi, hlee 'li [nu -mo, [wi yi -na 'diinu. Nyrōyo -mo -bi, hlee 'li [nu -mo, [wi yi -na 'diayi nyrōyo. -Na 'lule-hihie bu 'sii 'u yi, 'ki 'u 'waa -ta'.

-Te -Yusu a nyibli ko bu nu -tugbanugbi a -heele

³ Nugbi -mu', -u mo -tugbanugbi, 'bu 'yi -heenyiblo [du -ko, -ko -bu [tuu 'u [nu, 'ti- -bu ko 'li 'waa de -mo.

4 Κεε, 'bu mo, 'a nyo 'bu ko 'yonu, -huv', 'a 'yonu 'bu ko 'yonu -we, too nu]v, -e mo, v nu- bleε yi, -bu kikle 'waa 'dii le,]wi yi, -te 'waa 'dii a 'mu, e ko 'waa 'bat 'hven-, v ni la 'waa lekiklele. De a 'mu, e no- yi Nyisva a plo bleε -ni.

5 -Tugbanugba -mu', -e 'yi -heenyiblo -ko, Nyisva ni -do e kuo]wlv yi, 'e de]e, 'to ko -nyre, 'ki bu -hee]ne.

6 Κεε, -tugbanugba -mu', -e nve 'klo -bu a -tebli a pepe,]han-ti 'e pi -hnhlvn, kee, e 'wi yi, e 'ku ni, 'ki 'v Nyisva ye'.

7 -Ti a pepe -bu, 'n -hla, too]ne nyibli, -e di]e nu, v 'mu de a 'mu nu, -e di]e nu, nyiblo]du 'ni]ha 'hru 'ye, 'ki bu yee]nu -ti.

8 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni -hee ne 'a 'dukve, sey-sey 'a 'kayu a 'dukve, -e -bi e]hen 'nyre, e 'kee -Yusu a]wlv a yukuole ni. 'A nunuklo nyre yi, 'e -hi 'v nyiblo -mu', -e 'yi -Yusu -yi a 'klo 'v.

-Kvan -mu', -tugbanugba di nu

9 'Ti -a 'mu -tugbanugba a 'nyre 'cr, 'ki bu nu Nyisva a -kvan, ko, 'ti- 'cve a nyibli 'mu]v le -kikle -ni, -tugbanugba a 'mu, 'a 'yri bleε yi, bu -hi 'yri a -wlv ni ta 'lu, 'ti- e bleε yi, bu mo la nyibeyu ni -do a nugba.

10 E bleε yi, nyibli bu hla 'a]haan-ti -we, 'ki 'v 'a nunuklo a -ta'. E bleε yi, bu naa la 'a 'yonu -tee, bu 'ble la 'dagbi kva -tee. E bleε yi, bu pu la -Yusu a nyibli -mu', -v pve la 'li]i -mo a]to -tee, bu -hee la]hvennyibli, bu 'cibi la 'v]haande a nunuo. 'Bu mo, 'a nunuklo 'bu ni la 'mu le, -e -bi e nu -tee, 'ki -bu 'cr 'a 'nyre, 'cve 'mu]v le -kikle -ni.

11 Κεε, -tugbanugbi -mu', -v 'tve -mo nyroyo,]ni 'cr 'li 'waa 'nyre, -e nu]o, Nyisva a -kvan -mu', -koti v lee la -Yusu 'Klvv, v pu le, v di la nu, ti -mu' -ko 'yri nyibvktv di 'v]nv 'v -nuu -ni, -kvan a 'mu, 'a -ti di -hru]nv -mo, v 'mu nyibepv ko.

12 'Bu yi 'a nunuo le ni ni, -e -bi Nyisva a -bati di]nv 'ni klo, -e nu]o, de -mu', v pu la 'li, 'ki 'v -Yusu 'Klvv ye', v 'yri]i -nu.

13 'Ya 'v 'lu de, -tugbanugbi a 'mu, 'cve a nyibli 'bu yi]nv le ni -kikle -ni, -e -bi v yi -he -mimlvngbi, 'v ne 'kayo ble ni -do. E 'yi e ni -do a 'mu 'pa-, v 'ni -nu]o li]i, kee, v pi win le dtakt, 'waa me 'ni -pie]e -ti le. -Ti -mu', v 'yi yi -bleε -ni, bu hla, e no- v hle.

14 E no- nu]o, 'ni -hve]e, 'ki -tugbanugbi -mu', -v 'yi yre 'mve, bu ko nyibepv yrayri, v 'mu 'yonu ko, e ko, v 'mu 'waa 'kayuo -naa -ni -tee, -e di]e nu, nyibli -mu', -v 'yi -a mu -Yusu a nyibli -nve -ni, v 'ni]ha 'hru 'ye, 'ki bu yee ne -a mu -ti.

15 'N hle]e ni, -e nu]o, -tugbanugbi -hvhv, -v 'yee 'yridv a 'mu ni kve, v hie 'v Nyisva a 'hru bu, 'v kve Satan]wien, -e mo 'kuo -hvn* a nyiblo bgabv.

16 -Tugbanugba 'bu ni 'v, 'ki 'li 'a 'dukve 'nyi, 'bu ko 'dtayr nyroyo, -e kuo -Yusu]wlv yi, e no- bleε yi, -bu kikle]e le. E 'yi yi -bleε -ni, 'ki 'cve a nyibli bu kikle -tugbanugba a 'mu le, -e di]e nu, -tugbanugbi -mu', -v 'yi -heenyiblo]du -ko, 'cve a nyibli 'mu]nv le -kikle -ni.

'Cve a ye'nanyv

17 'Cve a ye'nanyv', 'bu yi 'cve ni -nee -ni -tee, 'cve a nyibli bleε yi, bu -hee]nv, e ko, bu]tuu 'v]nv 'v. Nyibli -mu', -v]tui 'v 'klt, -v tve Nyisva a -ti -tee, ba]tuu 'v]nv 'v,

18 -koti ke- Nyisva a win pi, -e -mo: «Bli -bu, -e yi -kvbv -hvhv -ni, a 'yi yi -bleε -ni, ba mva ne 'a wvnto kle.» Ke- e pi de: «Nyiblo -bu, -e ni -kvan, e bleε yi, bu ko 'peeε.»

19 Nyiblo ni -do, 'bu yi 'cwe a ye'nanyo -ti ni -yee -ni, [ni 'puu 'li [ti nua yi bu, kee, 'bu -we 'li 'huen ko ta, 'bu yi [ti -ti ni -yee -ni, -e -bi pu [nu nua yi bu.

20 'Cwe a ye'nanyo 'bu nu de, -e nyre yi, 'ple [e -mo, 'ki 'u nyibli a pepe ye'. E no- di [e nu, nyibli -bi 'mu huannu pie, 'ki bu nu yinyre-tebli.

21 'N nyee -mu le, 'ki 'u Nyisua ye', ko 'ki 'u -Yusu 'Kisu ye', e ko, 'ki 'u Nyisua a lelenyo -mu', e -ha 'li 'huen- ye', -ti a pepe -bu, 'n hle, [tuu 'u [u 'u. [Ni 'jraa 'li nyibli' le, pu [haan-bati, 'ye [bu nyiblo -mu', u yee -ti, e mo -na nunatumu.

22 [Ni 'mu 'u nyiblo bu [tu, 'ki bu nu 'cwe a -kwande, [te [e 'yi -tee. [Ni 'nuo 'li [dedede, -e di [e nu, nyibli 'ni [ha le pu, -e mo, nyiblo 'bu yi de 'kuku ni ni, [ni -pu [u li [ti me le. -Na 'mumu, -na nunabu bu 'sii 'u yi.

23 -Te -na 'kwli 'cibi 'u kika a -ti, [ni 'naa 'ki 'nie ni -do, kee, 'na -wiin a de.

24 E ko nyibli -bi, 'waa de 'kuku, u ni, e 'yi -hli, nyibli a pepe 'u yi [ti 'ye, 'ti- Nyisua a -batip-nyrowo 'mu 'u nyre. E ko nyibli -bi, -nyrowo -ko 'yri Nyisua di 'u -bati 'u -puu -ni, 'ki 'waa de 'kuku di 'u pepe' -bii -ni.

25 Ke- ni -do e ni 'mu, 'ki 'u [haan-tebli -mu', nyibli -nu a -ta'. -E -bi ni 'u, nyibli 'u yi [ti 'ye, kee, 'a de -bi ni 'u, nyibli 'u 'ye ni 'ye [e. Kee, 'ye [bu e -hli, ti -bu, -a ni 'yri bu, mu 'li ye', e di bi pepe'.

6

-Kvannunyibli -mu', -v -he -Yusu a nyibli, u ble e yi, bu [tuu 'u 'waa nyibli gbagbi 'u

1 'Ki 'li -Yusu a nyibli 'nyi, nyibli a pepe, -u mo -kvannunyibli, u ble e yi, bu [tuu 'u 'waa nyibli gbagbi, -e di [e nu, -tonyibli 'ni [ha Nyisua a 'nyre yi nyre, ko, u 'ni [ha -ti -hwin hla, 'ki 'u Nyisua a toowin ki.

2 'Waa nyibli gbagbi a 'mu, 'bu kuo -Yusu [wlu yi, 'waa -kvannunyibli 'yi yi ble e -ni, bu 'kee 'u 'waa 'u [tuule, u 'ni 'yee 'li [ti, -e mo, -te u mo 'diaynu a -ti. Kee, de u ko bu nu, e no- mo bu [tu 'waa -kuan -mu', u ni 'yie, -koti 'bu yi 'a nunuo le ni ni, -e -bi u yi 'waa nyibli gbagbi a 'mu 'ni -hee -ni, -u mo -Yusu a nyibli -we, 'ti- u nwe -ni.

Ba [tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u hitoonu -mo, -u nwe 'wliye diaki

-Tebli -bu 'n hlee ki, toow [ne nyibli, e ko, pu [nu [to', u 'mu [u nu.

3 Nyiblo [du, 'bu yi toowin -bi ni -twe -ni, 'na 'mumu, 'n 'yi -toow -ni, ko, 'bu 'ye ni 'ble -aan Kookonyo -Yusu 'Kisu a [haanwin kwa, ko, 'bu 'ye ni wen -ti -bu, -a twe -ni ki -we, -te nyiblo di nuna nu, 'ki 'u Nyisua ye' a -ta',

4 -e -bi e [hen 'nyre, -e mo, nyiblo a 'mu, e 'yaa 'li 'a dionu ni. E 'yi [dedede -yi. De ni -do, e [mu e le, e no- mo bu pu gble, ko, bu pu [ye le, 'ki 'u winbu -bu a -ta'. -Tebli a 'mu, e ni [e ni, nyibli, -u pu [ti nua yi bu, 'u kwe ca, 'u ni 'blini, 'u -huhe 'yri le, 'u yi -tebli -hwin 'lu -mo le -hie, 'ki 'u 'waa 'bio -mo',

5 'u kla gblepu-ti, -koti 'waa 'lule-hihie nyre yi, 'ti- 'u 'yi -ti a -tee -yi. 'Waa [wli wen 'ni, bu nu nyiswade, u 'mu 'wliye -huohu 'ye, u 'mu plo a bleele ko.

6 E mo [han-ti [ni, nyiblo 'bu kuo -Yusu [wlu yi, -e -bi e ko plo a bleele, 'bu mo, 'bu 'ye ni pu le, -e mo, de -bu, e -ko, e 'yi -hu.

7 -Te u kwe la -a mu, -a 'yi la [dedede -ya. [Ba 'ku, -a 'yi 'li [ti 'li -we, -ba gba [dedede.

8 'A -ti, [ba ko diide, [ba ko 'hulep-utebli -we, -a 'ni 'puu 'li le, -e mo, -tebli a 'mu, e 'yi -hu.

⁹ Nyibli -mu', -v -hwe -bu ko de, de a 'mu, e no- ko 'kwli Satan nee 'li, 'e yi 'u nu le ttee -ni, wu yi, -te cro 'ye ni klo muma, 'u ni yinyre-tebli, ko, 'u kwe 'lule-hihie -huan, 'u ni bubu-tebli le, 'waa 'klo a pepe, 'e yi yi nyre, 'u hbe Nyisua -mo le pepe.

¹⁰ 'Wiye a nwele, no- ye yinyre-tebli a gblegble. Nyibli -huohu ni 'u, 'wli a nwele a -ti, 'u 'kee ke -Yusu a wlu a yikuole, 'kla-wiye'yiya 'e 'yii 'li 'waa wli ki.

Le'hwwin

¹¹ Timote, -mo -bi o, -mo Nyisua a nyiblo nu. hwo yinyre-tebli a pepe a 'mu -mo le. Mbu le, 'ki -na ntabu bu 'sii 'u yi. Nu Nyisua, -bu 'cibi 'u -Yusu 'Kisu a wlu a yikuole -tee. Nu -na 'bio -tonyibli. Ko wlu a 'lula, e ko, -na wlu bu 'yoo -ni.

¹² -Te cigbe'gbanyo ni, 'e 'ye ni sa, 'ki 'u cigbe a 'gbugba a -ta', ke- -bu nu, nu 'saa 'li, 'ki 'u -Yusu a wlu a yikuole a -ta'. 'Klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ble'e kua -tee, -koti Nyisua -ha 'li -mu ni, e 'mu -mu 'klo yrayru a 'mu -nyi. Yino-tebli -mu', -kuo wlu yi, e no- ko -ti -na la -mo le, 'ki 'u nyibli -huohu ye'.

¹³ 'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'ki 'u Nyisua ye', -e ni'e, 'ti- -tebli a pepe 'e yi 'klo ni, ko 'ki 'u -Yusu 'Kisu ye', -e lee la -gulnoma Pusi Pilati haan-ti,

¹⁴ -e mo, -ti -mu', -Yusu 'Kisu lee -mu, tuu 'u'v 'u, -bu nu 'a pepe, -e di'e nu, nyiblo du 'ni ha -mu -ti -yee -ni, e 'mu'v gba -gbagba, -Yusu 'Kisu a 'mu, e 'mu di.

¹⁵ Nyisua a 'mu, no- wa ti -mu', -Yusu ko bu ya 'nyre. Nyisua a 'mu, e no- mo 'Kikunysua. E ni -do, e no- mo Nyisua. E no- yi nyibli plo a blele -nyi. E no- mo 'kuru a 'Kun. E no- mo boduru a Bodu. E no- mo kukonyo a Kukonyo.

¹⁶ E ni -do, e no- 'ye ni 'ku. 'A bunule, no- mo -nyre. -Tite -mu', e ni 'u bu, nyiblo du 'yi 'li'li -we, bu 'mwe 'u yre. Nyiblo du 'yi -huan'a ni 'ye. Nyiblo du 'yi 'li 'a 'yiye 'li -we. -Tonyibli bu 'bua ne 'a -ti 'yi. E no- bu ko nyibli win ki, -te e te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

¹⁷ Nyibli -mu', -v ko 'klo -bu ki a kuko-tebli, -e -hu, lee nu, v 'ni 'yaa 'li 'waa dionu, ko, v 'ni 'kuo 'li 'waa kuko-tebli a 'mu wlu yi, -e nu'o, e -we 'li bu -we bu ni, ti ni -do a ti 'yri. Kee, Nyisua, no- bu kuo wlu yi. E no- ni -a mu haan-tebli 'yi hlou le, -e di'e nu, -aan plo 'mu ble.

¹⁸ Lee nu, bu nu haande. 'Waa haan-tebli, v di nu, bu -hu. 'Waa dabu bu 'huhue -ni, 'ki bu -nyi nyibli de, ko, bu no -ti' le.

¹⁹ 'Bu yi 'a nunuo le ni ni, e hen 'nyre, v tui haan-tebli ble, -e 'ye ni di bu ni -we, 'ti- -e di nu wa, 'ki 'li ye'. E no- di'e nu, v 'mu haan'klo kua 'ble.

²⁰ Timote o, de -mu', Nyisua -nyi -mu, tu'o 'yie -tee. Nyibli 'bu yi toto ni pi, -e 'ye ni da dedede, nu 'pu 'li -na wuntu 'li, ko, nu 'bie 'li 'waa toole -mu' 'nyi, v dee -tee a toole, kee, -e 'yi -tee a toole 'pa-, -e mo hi.

²¹ 'N hle'e ni, -koti nyibli -huohu, -v pi totodu a 'mu, v 'kee -Yusu a wlu a yikuole ni.

Ki mo, 'n hree mo. Nyisua bu ni 'u 'a mu -mo, ko, bu nu 'a mu haande -mo.

'HUEN A 'CRIEN Pɔɔɔ gba la TIMOTE yɪ

¹ 'Mɔ Pɔɔɔ, 'mɔ -yɪ 'crien -bɔ 'cɪ. Nyɪsɔvɔ, nɔ- nu 'mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ* -mɔ', 'ɛ lee 'mɔ, -ɛ mɔ, 'kɔ yrayɪv -mɔ', Nyɪsɔvɔ pɔ la le, ɛ di la nyibli -mɔ', -v kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn- -mɔɛ -nyɪ, ɔɔɔ hla 'a -tɪ.

² -Mɔ Timote, -ɛ mɔ 'na nɔɛyɪ, -mɔ 'n yɪ -mɔ 'cɪvɪ -nɪ. -Aan 'Baɪ Nyɪsɔvɔ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, bɔ nu -mɔ ɔhaandɛ -mɔ, bɔ yɪvɪ -na nyɪ, bɔ -nyɪ -mɔ kɔbɔwɛɛnɛ.

Pɔɔɔ yɪ -nyɪ Nyɪsɔvɔ 'wio, 'kɪ 'v Timote a -ta'

³ 'Tɔ kɔ -nyɪɛ, 'bɔ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsɔvɔ nɪ dɛ, 'n yɪ -nyɪɔɛ 'wio, 'kɪ 'v -na -ta'. ɛ nɪ -do a 'mɔ, nɔ- kɔ -kɔvɔn 'n nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'na 'baɪvɔ nɪ la 'a -kɔvɔn a nunuɔ. 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n nɪ 'a -kɔvɔn a nunuɔ, ɛ 'sɪi yɪ.

⁴ -Tɛ 'n yɪ la 'lɪ -mɔ bɔ nɪ hie, ɔhɪɛn -yɪ la wɛ, 'a -tɪ yɪ bɪ 'lɪ 'mɔ 'kwɪlɪ lɛ. 'N -hɔɛ wɛnɔɛ nɪ, ɔɔɔ 'yɛ wɛn -mɔ dɛ, -ɛ diɔɛ nɪ, 'mɔ dɔdɔ nu.

⁵ 'N yɪ -nyɪ Nyɪsɔvɔ 'wio, 'kɪ 'v -na -ta', -kɔtɪ -tɛ -nu -Yusu 'Klɪsɔ a ɔwɔɔ a yɪkɔɔlɛ -tɛɛ, 'a -tɪ 'nɪ -hɪvɔɔ lɪ 'mɔ -mɔ. -Na 'dɪi gbagbɔ Loɪsɪ, nɔ- mɔ yɪ -hɛnyɪbɔ, -ɛ kɔɔ -Yusu ɔwɔɔ yɪ, 'tɪ -na dɪvɔvɔ a 'dɪi ɛnɪsɪ 'ɛ kɔɔ ɔnɛ ɔwɔɔ yɪ. 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -na 'mumu, -kɔɔ ɔnɛ ɔwɔɔ yɪ -wɛ.

Pɔɔɔ yɪ -nyɪ Timote 'klɪ

⁶ 'A -tɪ, 'n yɪ -mɔ 'nɪ -lee -nɪ dɛ, 'klɪ -mɔ', Nyɪsɔvɔ -nyɪ -mɔ, tɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ 'n pɔ la -mɔ dɔbɔɪ 'lɪ bɔ, ɔnɪ 'nuɔ 'lɪɔɪ 'klɪ 'lɪ -wɛnɔmɪlɪ kɛ. Kɛɛ, wɛn, 'kɪ bɔ nu -kɔvɔn, 'kɪ 'lɪ -na ɔwɔɔ a pɛpɛ kɪ.

⁷ ɔNɪ 'pie 'lɪ hɔvɔvɔ, -kɔtɪ Nyɪsɔvɔ a -Hɪhɪu* -mɔ', ɛ -nyɪ -a mɔ, ɛ 'nɪ -nuɔɔ lɪɔɪ, -a 'nɪ -pieɔɛ hɔvɔvɔ. Kɛɛ, -Hɪhɪu a 'mɔ, ɛ yɪ -nyɪ -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba nu Nyɪsɔvɔ a -kɔvɔn, kɔ, 'kɪ -ba nɔɛ nyibli, kɔ, 'kɪ -ba kɔɔ nɛ -aan dɪvɔvɔ wɪn kɪ.

⁸ 'A -tɪ ɔ, -tɔɪ 'nɪ 'nuɔ 'lɪ -mɔ, 'kɪ -bɔ lee nyibli -aan Kɔkɔnyɔ a -tɪ. -Tɔɪ 'nɪ 'nuɔ 'lɪ -mɔ 'na -tɪ, 'yɛ ɔbɔɪ 'nɪ 'nɛ- ɔjɪ'. Kɛɛ, -na 'mumu, wɛnɔɛ kɪ -wɛ, 'kɪ -bɔ 'yɛ ɔhɪvɔvɔ, -Yusu a ɔhaantɪtɪ a -tɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n nɪ, 'nɪ yɪ ɔhɪvɔvɔ 'yɛ. Kɛ- -bɔ nuɔɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɔ a 'klɪ 'kwɪlɪ.

⁹ Nyɪsɔvɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- wa -a mɔ, 'ɛ da -a mɔ, 'kɪ -ba mɔ 'a nyibli. ɛ 'yɪ -aan ɔhaan-tɛblɪvɔ-tɪ 'pa-, ɛ 'yɪ -a mɔ wa, kɛɛ, ɛ wa -a mɔ nɪ, -ɛ nuɔɔ, ɛ -yɪvɔ 'lɪɔɪ 'a dɪvɔvɔ 'kwɪlɪ nɪ, 'kɪ bɔ nu -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwɪlɪ. ɛ ɔhɛn 'nyɪɛ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ ɛ 'yɛ la kɔɔ nɪ nɪ, 'kɪ ɛ pɔ la 'lɪɔɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, ɛ di nu la -a mɔ ɔhaandɛ a 'mɔ -mɔ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ di la nu a -ta'.

¹⁰ Kɛɛ, tɪ -bɔ 'yɪvɪ, ɔhaandɛ a 'mɔ, ɛ bɪ pɛpɛ', -tɛ -aan Wanyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'nɛ- -tɔvɔ kɪ. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, nɔ- -wɛ 'kɔkɔvɔ a 'klɪ bɔ, 'ɛ tɔɔ nɛ -a mɔɔɔ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, ɔba 'ble 'a ɔhaantɪtɪ kɔvɔ, ɛ di -nyɪ -a mɔ 'kɔɔ yrayɪv -mɔ', ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

¹¹ 'Mɔ -bɪ, Nyɪsɔvɔ nu 'mɔ 'a -mɔnanyɔ -mɔ', -ɛ diɔɛ nɪ, 'mɔ ɔhaantɪtɪ a 'mɔ nyibli pɔ, ɛ kɔ, 'mɔ ɔnɔɔvɔ yɪ -tɔɔ -nɪ.

¹² ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ yɪ ɔhɪvɔvɔ 'yɛ, 'kɪ 'nɛ- ɔjɪ'. Kɛɛ, 'nɪ -pieɔɛ lɪ 'a -tɔɪ, -kɔtɪ 'n yɪ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ, 'nɪ kɔɔ ɔnɛ ɔwɔɔ yɪ, 'tɪ -nɪ yɪɔɛ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ ɔhaantɪtɪ -bɔ, ɛ pɔ lɛ, ɔbɔ pɔ nyibli, bɔ ɔtuɔɔ 'yɪɛ -tutu, -nyɪvɔvɔ -mɔ', ɛ di ya, ɛ 'mɔ 'v nyɪɛ.

13 □Haantitie ni -do a 'mu, □wuu 'u 'mu wien, e no- bu pu nyibli -we, □ni 'cici 'li 'a □dedede. □Ni yi□i ni pi, -e -bi kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi, e ko, -bu nwe nyibli, 'ki 'li 'klu -mu', -Yusu 'Klisu yi -mu -nyi 'kwli.

14 Ble □haantitie -mu', Nyisua -nyi -mu, □tu□o 'yie, nyiblo □du 'ni □ha□a 'cici -ni. 'Ble □haantitie a 'mu kwa -tee, 'ki 'li Nyisua a -Hihuu, -e ni 'u -a mu ke' a 'klu 'kwli.

Pɔlv ne 'a dɔnv a -ti -mɔ le

15 -Yi□e ni, -e mɔ, Nyisua a nyibli a pepe -mu', -v ni 'li Asiblugba 'kwli, v hie 'u 'mu bu. Nyibli -mu', -v mɔ Fiselu ko Hemusen 'huen-, 'ki v ni 'li nyibli a 'mu 'nyi.

16 Kee, Onesifolu -mɔ -bi, e ko ti, 'e pi 'mu 'klu yra le. -Te 'n ni □ji' a -ti, -tu 'ni -nu□o h□i. -Aan Kukonyo bu nu□o □haande -mɔ, e ko 'a 'kayu a 'dukue 'huen-.

17 -Te e di la 'ne- Romudito 'kwli, -te -mu', 'n ni 'u, e □mu□o le -mu□mu, 'e ye□e ki.

18 -Aan Kukonyo bu nu□o □haande -mɔ, -nyrowo -mu', -e ko 'kwli e di di de. -Te -na 'mumu, -nu 'a yiyie, ti -ko 'yri 'n ni la 'li Efesidito 'kwli, e -hee la 'mu ni diaki.

2

-Yusu 'Klisu a -ti bu bi 'li -mu 'kwli

1 'Na 'yu o, -hon 'u -Yusu 'Klisu -mɔ', bu -nyi -mu 'klu, -bu kuo □ne □wlu yi -tee.

2 Ti -hi la a ti 'yri, 'mɔ -to la -mu Nyisua a -ti. Nyisua a -ti -mu', 'n ne la -mɔ le, 'ki 'u nyibli -huohui yi, to□ □ne nyibli -bi -mu', -we 'li -bu kuo □wlu yi, -e di□e nu, 'waa 'mumu, v 'mu 'klu ko, 'ki bu to□ □ne nyibli -bi de.

3 'Bu mɔ, □ni ko -bu 'ye □huen, -Yusu 'Klisu a -ti, ko □wlu a 'lila, □wi yi □haan'seyotayu, -e yi □huen 'ye, 'ki 'li □wlu a 'lila 'kwli.

4 'Bu mɔ, 'seyotayu 'bu yi tu ki ni mi, 'bu -hve bu blee ne 'a nyiblo gbagbu a plo, -e -bi nyibli -mu', -v 'yi 'seyo 'pa-, e 'ni -pu□v 'li 'waa -ti wunto 'nyi le. Ke- bu ni 'mu le, 'ki 'u -mu -mɔ.

5 □Bu pu□v cigbe'gbanyo a de yi. 'Bu mɔ, cigbe'gbanyo 'bu yi cigbe ni 'gbe, 'bu 'ye ni □tuu 'u cigbe a 'mu, 'a tete 'u, v 'yi 'li□i 'li -we, bu pu□v -ti.

6 □Bu pu□v 'dudonyo a de yi -we. 'Bu mɔ, 'dudonyo 'bu yi 'u 'klu ni □tui, 'bu yi -ci a -kuan ni ni, e no- blee yi, -bu di -ci a 'mu, 'a yi-he-tebl.

7 -Ti -bu, 'n yi -mu -lee -ni, naa □ne □wli kle -tee, -koti □ni yi□i □wli kle ni nee -ni, -aan Kukonyo di -nyi -mu 'klu, □mu -ti a pepe a 'mu le yru.

8 -Yusu 'Klisu, -e mɔ la bodito Dafidu a 'yonu a 'Yu, 'a -ti bu bi 'li -mu 'kwli. -Yusu a 'mu, e 'ku ni, Nyisua 'e -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo. E no- mɔ □haantitie, 'n pi nyibli.

9 □Haantitie a 'mu a -ti, 'n yi 'ye □huen diaki, 'u pu 'mu □ji', -wen nyiblo, -e nu de -huan. Kee, v 'yi 'li□i 'li -we, bu pu Nyisua a win □ji', -te e ni bu'heenle a -ti.

10 'A -ti, 'n wen ni, 'ki □bu 'ye □huen, 'ki 'u nyibli -mu', Nyisua -ha 'li a -ta', -e di□e nu, 'waa 'mumu, 'hru -mu', -e ko wlon -Yusu 'Klisu di 'u -naa -ni, e 'mu □nu wa, v 'mu□v 'ye, e ko, v 'mu 'li 'a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa, -koti a 'yi'buale.

11 E ko win 'e mɔ -tee a win. Win a 'mu, e no- -bu:

«'Bu mɔ, □ba hie 'u -aan 'klo 'ka bu, □wi yi, -te -a ko -Yusu 'huen-, -a 'ye ni 'ku wen, -e -bi e ko -a mu 'huen-, -a di 'hru 'klo -we.

12 'Bu mɔ, □ba wen□e ki, 'ki -ba 'ye □huen,

-te -a mo -Yusu a nyibli a -ti,
 -e -bi e ko -a mu 'huen-, -a mu di nyibli win ki -koo -ni.
 Kee, 'bu mo, [ba yi] ni hle, -e mo, -a 'yi -yi,
 e di[e 'ni hla -we, -e mo, e 'yi -a mu -yi.
 13 Kee, 'bu mo, [ba 'yi] wlykuonyibli 'pa-,
 e no- mo -bi, e ko [wlv] a ykuole,
 -koti e no- mo -bi, -ti -mu', e hle,
 e 'yi 'li -li -we, 'ki bu 'yi -nu.»

[Tu 'v 'kl, -bu nu Nyisva a -kvan -tee, -e di[e nu, e 'mv -mv 'nyre le pu

14 -Ti -bu, 'n yi -mu -lee -ni, pu 'li nyibli -bi 'kwli le, -e di[e nu, v 'mu [v
 'lu -mo le -hie -tee. Ti [nu -tee, 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli, -e mo, v 'ni 'nuo
 'li 'blini, 'ki 'v winbu -mu', -e 'ye ni da [dedede a -ta', -koti 'blinidu a 'mu
 a nunuo, e 'ni -hee [e li nyiblo [dv, kee, nyibli -mu', -v pi [v nva yi bu, e yi
 nyre 'waa [wli yi.

15 -Mo -bi, [tu 'v 'kl, -bu nu Nyisva a -kvan -tee, -e di[e nu, e 'mv -mv
 'nyre le pu. 'Bu mo, [ni mo Nyisva a [haan-kvannunyo, -e -bi -tu 'yi 'li [v
 'li -we, bu nu -mu, 'ki 'v [v ye'. 'Bu mo, [ni yi nyibli Nyisva a win ni tve
 -ni, -e -bi bu 'sii 'v yi, e ko, bu ko' leyuyruo.

16 E ko nyibli, 'v pi -tebli -gbati a gble, -e 'ye ni blee Nyisva a plo. -Mo
 -bi, [ni 'puv 'li wunto -tebli a 'mu 'nyi, -koti nyibli a 'mu, -v pi gbledv a
 'mu, v -he 'v Nyisva a 'hru bu wlon gbeegbe.

17 -Ti -mu', v tve -ni, e yi 'ni wlo, [wi yi, -te [jio ni, 'e wle, 'ki 'v 'hvi ki.
 Nyiblidv a 'mu, -v ni dedv a 'mu, 'ki Himene ko Fileti 'huen-, v ni 'li [nu
 'nyi.

18 V 'ni -tvo [v 'ki -tee a Nyisva a -ti, 'v ni hi, v wen, nyibli -mu', -v 'ku,
 Nyisva -we 'li [nu 'kukonyibli a 'nyi-huha -mo, 'e -ha [nu 'klo. E no- ko -ti
 nyibli -bi 'v hie 'v Nyisva a 'hru bu.

19 Kee, -tee a Nyisva a win 'ni 'cici [v li. E 'wi [v 'hu 'pa yi, -e ku 'li bu
 -tee, 'ti -e ko ki v 'cru 'v, -e mo: «Kukonyo yi 'a nyibli ni,» 'v 'cru 'v de:
 «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pu le, e mo Kukonyo a nyiblo [nu, e ko bu hie
 'v de 'kuku a nunuo bu.»

20 'Bu mo, [ni mu 'li dekonyo a 'kayu bu, -di 'yee 'li 'pvelt a gblegble. -V
 -bi ni 'v, 'v nu -gvlv, 'v nu [o, -v -bi ni 'v, 'v nu ti, 'v nu [o, -v -bi ni 'v, 'v nu
 bve, 'v nu [o. 'A de -mu', -e mo -gvlvpvelt, [haannyibli 'bu -di, 'ti -v 'hrve
 [ne, kee, 'a de -bi -mu', 'a -ne -nyrowo, v ni [ne -kvan 'yri.

21 -Aan 'mumu, ke- -aan de ni 'mu -we. 'Bu mo, nyiblo 'bu hie 'v -tebli
 -huv -mu', -koti 'n hla wen a nunuo bu, Nyisva di -nyi [e -kvan, -e ni 'do. E
 di 'wi [v -gvlvpvelt ni wen yi. 'A kukonyo di pu [v 'kiba ki, 'ki 'v 'a [gbetu
 a -ta', -e nu [o, e yi 'a kukonyo 'ni -hee -ni diaki, e ko, 'e -we -mo, 'ki bu nu
 'a -ne [haan-kvande [dv.

22 'A -ti, yinyre-tebli -mu', gbloyo -bi yi 'lu -mo le -hie, v ni, [ni 'nuo 'li [v.
 'Gba -teblidv a 'mu cigve ye' le. [mu [v le, 'a -ne ti, 'ki -na nunuklo bu 'sii
 'v yi. Kuo -Yusu [wlv yi -tee. Nve nyibli. [mu [v le, 'ki nyibli -mu', -v ko
 'klo [sii 'v yi, e ko, -v de -aan Kukonyo, v ko -mu 'huen-, ba ko kubweenle.

23 'Bu mo, 'bu yi gble ni pi, 'ki 'v -tebli -mu', -e 'ye ni da [dedede, 'ti -e
 'ye ni -hee nyibli, [ni 'puv 'li -na wunto 'li, -koti -yi [e ni, -e mo, -tebli a
 'mu, e ni 'blini.

24 Nyiblo -mu', -e ni -aan Kukonyo a -kvan, e 'yi yi -blee -ni, bu 'ple hle.
 Kee, e ko bu nu nyibli a pepe [haande -mo. E ko bu tvo nyibli a pepe
 Nyisva a -ti -tee. E ko bu ko [wlv a 'lula.

25 'Bu mo, nyibli 'v [v yi ni -wen, e ko bu tvo [nu, 'ki 'li [wlv 'yovo
 'kwli. -Bakle, Nyisva di -nyi [nu 'kl, 'ki bu hie 'v de 'kuku a nunuo bu, -e
 di[e nu, v 'mu -ti a -tee yi.

26 -Bakle, v di -hɔn 'lɪ Satan -jɪ', -ɛ klɔ ɔnu, -wen cro, -ɛ klɔ mɔma, -ɛ diɔe nu, de -mu', Satan a 'mu, ɛ -hɔe, v 'muɔnu v nu.

3

Le'booti 'yri, 'klo 'bu 'mu 'v -wlu -hɔn, nyibli di 'ye ɔhɔwen a gblegble

1 -Tɪ -bu, 'n yɪ -mu -lee -ni, yruɔo' le -tɛɛ: Le'booti 'bu nyre 'v, 'klo 'bu 'mu 'v -wlu -hɔn, nyibli di 'ye ɔhɔwen a gblegble.

2 Ti a 'mu 'yri, nyibli di -hie v ni -do a -tɪ 'lu -mɔ le. V di nuɛ 'wliye diakti, v 'mu 'waa diɔnu a -pli pu. V di 'yaa 'lɪ 'waa diɔnu, v 'mu Nyɪsua 'yri le -ha, v 'mu 'waa 'diinu kɔ 'waa 'bainu a -tɪ le -hɛɛ -ni, nyibli -mu', -v di ɔnu -hɛɛ -ni, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu -nyi ɔnu 'wio, ɛ kɔ, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu ɔtuu 'v 'a -nɛ ɔdedede,

3 v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nuɛ 'waa diɔnu a 'dukuɛ, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu kɔ nyibli a nyat, v 'mu nyibli hu kle pu, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu yi 'waa diɔnu a naale, de ni -do, v di nu, ɛ nɔ- mɔ bu ɔtu nyibli ɔhɔwen, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nuɛ ɔhaande ɔdu,

4 v di kaa nyibli, v di ni yru yɪ, v 'mu -teblɪ -hɔn le nu, v 'mu 'lɪ 'waa diɔnu 'lɪ 'yaa -ni diakti, de -mu', -ɛ yɪ 'waa plɔ -blee -ni, ɛ nɔ- v di -nuɛ -ni, kɛɛ, v 'yɪ 'lɪɔɪ -wɛ bu nuɛ Nyɪsua.

5 Nyibliɔv a 'mu, v di 'wɪ Nyɪsua a nyibli yɪ, kɛɛ, v 'nɪ -hɔaɔa lɪ bu yi Nyɪsua a 'klɪ -mu', -ɛ niɔe, 'tɪ- -tonyiblo a 'yrinaabɔ 'ɛ yɪ 'v yɪ 'sɪi -ni. hlɔɔ nyibliɔv a 'mu -mɔ le.

6 'Kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, 'waa de -bɪ, v di pa 'lɪ 'kayo ble, nugbɪ -mu', -v 'yɪ 'lu -bɔa -ni, v 'mu ɔnu -kaa -ni, -ɛ diɔe nu, nugbɪ a 'mu, v 'mu 'waa puɔwin kɪ wen. Nugbɪ a 'mu, v ni de 'kuku diakti, yɪnyre-teblɪ a pepe, 'waa ɔwɪ -hɔe, ɛ nɔ- v ni.

7 V pi nyibli a pepe nɔa yɪ bu, kɛɛ, v 'nɪ -yruɔo -tɪ a -tɛɛ' le.

8 Nyibliɔv a 'mu, -v puɛ nyibli -mɔ le, v -wen Nyɪsua a -tɛɛ a win yɪ, ɔwɪ yɪ Moise a ti 'yri, -tɛ Sanɛstɪ kɔ Sabrɛstɪ 'hɔen-, v ni la, 'v -wen la Moise a 'mu yɪ. 'Waa 'lule-hihie nyre yɪ. V 'yɪ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔv yɪ -kuo -ni.

9 Kɛɛ, v 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu muu ye', -ɛ nuɔo, nyibli -hɔɔhɔv diɔe le 'nɪ yru, -ɛ mɔ, 'waa 'lule-hihie nyre yɪ, ɔwɪ yɪ ti -hi la a ti 'yri, -tɛ -tonyibli nu la, 'v yru laɔa le -tɛɛ, -ɛ mɔ, Sanɛstɪ kɔ Sabrɛstɪ 'hɔen-, 'waa 'lule-hihie nyre la yɪ -tɛɛ.

Pɔlv yɪ Timote 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, ɛ 'nɪ 'saa 'lɪ

10 -Mɔ -bɪ, de -bu, 'n tuɛ -ni, -yiɔe ni, 'tɪ- ɔni yiɔe, -tɛ 'na 'yrinaabɔv ni 'mu, ɛ kɔ, de -bu, 'n -hɔe ɔbu nu, 'kɪ 'lɪ 'na 'klo 'kwɪlɪ, ɔni yiɔe -wɛ, ɛ kɔ, -tɛ 'n nu Nyɪsua a ɔwɔv a yukuole, -tɛ 'n ni ɔwɔv a 'lɪla, -tɛ 'n nu nyibli a nuɛle, -tɛ 'n -nu, 'nɪ 'yɛ ni sa, ɔni yiɔe -wɛ.

11 -Yiɔe ni, -tɛ nyibli nu 'na ti 'yaklɪ a yregbugba, kɔ, -tɛ 'n nu la ɔhɔwen a 'yiye, 'kɪ 'lɪ 'du -mu', -v mɔ Atiɔstɪ, kɔ Yikɔntɪ, kɔ, 'kɪ 'lɪ Lisɪtrɪ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'v gba 'mu ti 'yaklɪ yɪ diakti, kɛɛ, -teblɪ a pepe a 'mu, -ɛ nu 'mu, -aan Kɔkɔnyɔ ɔgble 'mu ni.

12 ɛ mɔ ɔhaan-tɪ ɔnɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu -hɔe bu na Nyɪsua a 'hru, -tɛ ɛ mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyiblo, ɛ di 'ye ɔhɔwen, 'kɪ 'lɪ -tonyibli -jɪ'.

13 Kɛɛ, 'crekɔnyibli, kɔ nyibli -mu', -v kɛɛ 'waa 'bio, v nu- -mɔ -bɪ, 'waa nunuɔmlɪ a yɪnyinyre di kɪ 'nɪ -bii -ni, 'tɪ- v di kaa nyibli, nyibli 'mu ɔnu -kaa -ni -wɛ.

14 -Mɔ -bɪ, -teblɪ -bu, ɔnyɪ, kɔ, -wen kɪ, 'kɪ 'lɪ -na ɔwɔv a pepe kɪ, 'nɛɛ 'v yɪ bu, ti a pepe, -kɔtɪ -yiɔe ni, -ɛ mɔ, nyibli -bu, -v tɔɔ -mu, v tɔɔ -mu ni -tɛɛ,

15 'ti- □ni yi Nyisvactien -we, kue la 'li -na 'hiande 'yie bu. 'Crien a 'mu, ε no- yi -mu □to -nyi, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon, 'ki -bu kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi, -ε di□e nu, Nyisva 'mu -mu wa.

16 -Ti a pepe -mu', u 'cru la 'li Nyisvactien 'kwli, Nyisva a -Hihiu*, no-nu□o, nyibli 'u 'cru□i. Nyisvactien a 'mu, ε yi -a mu 'ni -hee -ni, □a yru de -mu', Nyisva -hve -ba nu, ε no- yi -a mu -hee -ni, □a yru de 'kuku -mu', -a nu, ε no- pu 'u -a mu □haan'hru wlon, ε no- tue ne -a mu, -te -a di nu, 'ti-aan 'yrinaabu 'mu 'u yi 'sii -ni.

17 Ke- Nyisva a -Hihiu nu 'a nunuo, -ε di□e nu, Nyisva a nyiblo 'mu 'u yi 'sii -ni. Nyisva -nyi□e 'kl' a pepe -mu', ε -hve ni, 'ki ε 'mu 'a -ne □haande □du nu a -ti.

4

Pv -Yusu a □haantitie 'a -ne ti

1 -Nyrōwō di 'u 'ni nyre, -Yusu 'Klisu 'mu di de, ε 'mu nyibli a pepe win ki -kōō -ni, 'kukonyibli kō 'klōnyibli 'huen-, ε 'mu □nu -bati le -puu -ni. ε no- nu□o, 'ni nyee -mu le, 'ki 'u Nyisva ye', kō 'ki 'u -Yusu 'Klisu ye',

2 pu nyibli □haantitie. 'Nee □ne ki bu, 'ye □bu nyibli yi 'a 'wunwun ni -hve, 'ye □bu u 'ye ni -hva 'a 'wunwun. 'Bu mo, nyibli 'bu yi de 'kuku ni ni, lee □nu, bu hie 'u de 'kuku a 'mu, 'a nunuo bu, -nyi □nu 'kl, 'ki bu nu □haande. Tōō □nu, 'ki 'li □wlu a 'lula 'kwli.

3 ε di kō ti, ε 'mu 'u nyre, -ε kō 'yri nyibli 'ye ni di nyibli -bu, -u tue □nu -ti a -tee nva yi bu ni pu. Kee, u di□e ni -hva, 'ki bu nu -tebli -mu', -ε nyre yi. ε no- kō -ti, u 'mu hitōonyu le 'kukue -ni. Hitōonyu a 'mu, u di 'ni -hu. 'Bu yi 'ki hitōonyu a 'mu nva yi bu ni pu, -ε -bi 'waa plo ble ni.

4 U 'yi 'li□i 'li -we, bu pu 'ki -ti a -tee nva yi bu, hitōole ni -do, ε no- u di nva yi bu pu.

5 Kee, -mō -bi, 'cibi 'u -na dtonu a win a kōkole, 'ye □hven, pu nyibli -Yusu a □haantitie. -Kvan -mu', Nyisva -nyi -mu, gba□a 'lu -mō, -bu -yra□a 'lu.

6 'Mō -bi, ti nyre 'u ni, 'na 'kōkoti 'mve yre. 'N 'wū□i -cōhlun*, u di Nyisva -pie -ni yi.

7 'Ki 'li 'na □wlu a pepe ki, 'n nu -Yusu 'Klisu a -kvan ni, □wi yi □gbaponyo. -Kvan, Nyisva -nyi 'mu □bu nu, 'n -yra□a 'lu ni, □wi yi cigbe'gbanyo, -ε -yra 'a cigbe a 'gbugba 'lu. -Tebli -mu', -a kuo □wlu yi, 'n □tuu 'u□u ni -tee.

8 'N yi□e ni, -ε mō, Nyisva -we 'na □haande gbagbu -mō, 'ki 'li yako 'kwli, -kōti ε 'sii 'u 'mu yi, 'ki 'u 'a dtonu ye'. □Haande gbagbu a 'mu, ε 'wū□i -guluklaun* yi, u yi cigbe'gbanyo -mu', -ε -ha 'u 'a 'bio 'hru wlon -nyi. -Aan kōkōnyo -mu', -ε pu -tee a -bati, -nyrōwō -mu' -kō 'yri ε di 'u nyibli -bati le -puu -ni, 'ki ε di 'u 'mu □haande a 'mu -nyii -ni. ε 'yi 'mō ni -do 'pa-, ε 'ni -nyi□e 'mō□o ni. Kee, nyibli a pepe -mu', -u nve □ne, 'ti- -u yi□i -ple, u nu- ε di□e -nyi.

Pōlv -hve□e ni, 'ki Timote bu di 'li□i -mō

9 □Tu 'u 'kl, □mu 'ne- 'mu -mō di -te ti ne -bu,

10 -kōti Demasi hie 'u 'mu bu, 'klō a -tebli a nvele a -ti, 'ε mu 'li Tesalonikudto 'kwli. Klesasi -mō -bi, 'ki ε mu 'li Galatiblogba 'kwli, Tit -mō -bi, ε no- mu 'li Damatiblogba 'kwli.

11 Luku ni -do, ε no- ni mō 'mu 'hu. 'Bu mō, □ni yi ni di, -ε -bi -kō Maki 'huen- ba di, -kōti ε -we 'li bu -hee 'mu ni, 'ki 'u -kvan a -ta'.

12 Tisiki -mō -bi, 'ki 'n lee 'li□i Efesido 'kwli.

13 'Bu mo, [nu yi ni di, 'ki -bu naa 'li Truastido 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mu', -e mo Kalupusi -mo, [mu 'mu 'na cekvoti -mu', 'n hie 'li bu yi ya. Ya 'crun -mu' -we, sey-seyi 'a de -mu', u nu mamukue, u -nu.

14 -Tebhlabanyo -mu', -e mo Alesadri, e nuu 'mu 'cre le diaki. De -mu', e nu 'mu -mo, -aan Kukonyo, no- di[e 'a 'pele -nyi.

15 -Na 'mumu, [tu -na dionu 'yie, e 'ni [ha -mu 'cre le -nuu -ni -we, -koti e 'yi -aan towin -nue -ni.

16 Yi-he-nyrowo, -e ko 'kwli u gba 'li 'mu -batipule', -te 'n -haha [nu kle, -e mo, 'n 'yi de -huan [du -nu, nyiblo [du 'yi 'u -di, 'ki bu -he e 'mu. 'Waa pepe, u hie 'u 'mu bu. De -mu', u nu 'mu -mo, Nyisua bu -hru 'a -ti -mo.

17 Kee, -aan Kukonyo, no- 'yi 'u 'mu bu -hie. E no- -nyi 'mu 'kli, 'ki [bu hla Nyisua a -ti, dako a nyibli a pepe 'u 'win. Kukonyo a 'kli, no- nu[o -we, 'ki -bati 'yi 'mu -klo, 'ni [ta 'li koko' wlon.

18 'N yi[e ni, -e mo, -aan Kukonyo di 'mu 'ni [gble, 'ki 'u 'a -ne ynyrede [du a -ta', ko, e di [tu 'mu 'yie, 'mu 'li yako 'kwli mu, -te -mu', e koo 'li nyibli win ki. Ba 'de -ba pu[u 'nyre le, -te 'klo te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

Betile

19 'N 'beti Plisil ko Akilas 'huen-, ko, 'n 'beti Onesifol ko 'a 'kayubuke 'huen-.

20 'Ki Elasti hie 'li Koletido 'kwli. Trofimu -mo -bi, 'a 'hu a hinhren a -ti, 'ki 'n hie 'li[Miletido 'kwli bu.

21 [Tu 'u 'kli, -bu di 'li, 'ti- ce a ti 'mu 'u nyre.

Ebulu, ko Pudasi, ko Linusi, ko nugba -mu', -e mo Klodia, ko Nyisua a nyibli a pepe -bi -mu' 'huen-, u 'beti -mu.

22 -Aan Kukonyo bu ni 'u -mu -mo, ko, bu nu 'aan pepe [haande -mo.

'Crien -mu', Pɔlu gba la TITU YI

1 'Mɔ Pɔlu, 'mɔ -yi 'crien -bu 'cri, 'mɔ -bu, -ε mɔ Nyɩsɩa a -kuannunyɔ, kɔ -Yusu 'Kɩsɩ a -mɔnanyɔ*. Nyɩsɩa, nɔ- le 'mu, -ε diɔe nu, 'mu nyibli -mu', ε -ha 'li, 'ki bu kuo ɔne ɔwɔlɔ yi -heε -ni, kɔ, 'ki bu yi ɔhaantɔɔwin a pepɛ -mu', -ε tɔε nε -a mu nunuklɔ -mu', -ε yi Nyɩsɩa a plɔ -blee -ni.

2 Kε- 'n ni 'a nunuo, -ε diɔe nu, nyibli 'muɔɔ yi -tεε, -ε mɔ, 'kɔ yrayru -mu', -ε 'ye ni -wε 'li, ɔ kɔɔɔ ni. Ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɩsɩa 'ye la 'kɔ ni ni, 'ki ε pu la 'liɔɩ 'li, -ε mɔ, ε kɔ bu -nyi la 'kɔɔɔ a 'mu -tonyibli. Nyɩsɩa 'yi hi -kɔ, 'kɔ -mɔ 'kɔ.

3 Ti -mu', ε pu la 'li, -tε ε nyre 'ɔ, 'ki ε naa 'li 'a win nyibli wɔn, 'ε tɔɔ nε -a mu 'kɔ yrayru a 'mu. -Ti a 'mu, ε nɔ- ε lee 'mu, ɔbu hla. Nyɩsɩa -mu', -ε wε -a mu, ε nɔ- lee 'mu, 'ki ɔbu mu -ti a 'mu nyibli -bi le -lee -ni.

4 Titu ɔ, -mɔ 'n yi -mɔ 'cri -ni. ɔWi 'na kɔkɔyu yi, -kɔti -Yusu 'Kɩsɩ ni -do, ε nɔ- -a kuo ɔwɔlɔ yi. -Aan 'Bai Nyɩsɩa, ε kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɔɛn-, -ε wa -a mu, bu nu -mu ɔhaande -mɔ, ε kɔ, bu -nyi -mu kɔbɔwεenle.

-Tε 'cɔε a ye'nanyɔ a nunuklɔ kɔ bu ni 'mu

5 'Ki 'n hie 'li -mu Kletɩblugba 'kwli bu, -ε diɔe nu, -tebli -mu', -ε 'yεε ni ɔhrenti -ni, ɔmuɔɔ ɔhrenti -ni. 'N -hɔεɔe ni -wε, -bu na 'du a pepɛ kle, -ɔ ni 'li Kletɩblugba 'kwli, -ε diɔe nu, ɔmu 'ɔ nyibli ble ɔtu, ɔwi yi, -tε 'n nu la 'a hɩhla, ɔ 'mu 'cɔε a ye'nanyɔ mɔ.

6 Nyiblo -bu, -ε di 'cɔε a ye'nanyɔde nu, ε bleε yi, bu mɔ ɔhaannyiblo. ε bleε yi, bu mɔ nɔgba ni -do a nyibɔ*. 'A 'yonɔ kɔ bu kuo -Yusu 'Kɩsɩ ɔwɔlɔ yi, ε kɔ, 'waa nunuklɔ kɔ bu 'sii 'ɔ yi, -ε diɔe nu, nyibli a pepɛ 'muɔɔ 'ye, -ε mɔ, ɔ 'ni -nuɔɔ ynyrede, ε kɔ, ɔ kɔ 'ɔ nyibli a 'ɔɔtuule.

7 'Cɔε a ye'nanyɔ mɔ Nyɩsɩa a -kuannunyɔ ɔnɔɔ. ε nɔ- kɔ -ti 'ki ynyrede ɔdu 'yi yi -bleε -ni, bu ni 'li 'a nunuklɔ 'kwli. ε 'yi yi -bleε -ni, bu 'yaa 'li 'a dɔnɔ. ε 'yi yi -bleε -ni, bu bi yru' le 'a -nε ti. ε 'yi yi -bleε -ni, bu -hie nε 'a dɔnɔ nɔ wɔn. ε 'yi yi -bleε -ni -wε, bu kɔ 'kla. ε 'yi yi -bleε -ni, bu nɔε 'wli diakti.

8 Kεε, dε ε kɔ bu nu, ε nɔ- mɔ: nyibli -mu', -ɔ puε 'liɔɩ -mɔ, ε kɔ bu kikle ɔnɔ le -tεε, ε kɔ, bu nɔε ɔhaande a nunuo, ε kɔ, bu -hie 'lu le -tεε, bu 'sii 'ɔ yi, bu mɔ -tεε a Nyɩsɩa nyiblo, bu yi 'a dɔnɔ a naale -tεε.

9 -Tεε a Nyɩsɩa a -ti -mu', -a tɔε nyibli, ε nɔ- kɔ -bu ni 'li 'a ɔwɔlɔ ki ti a pepɛ, -ε diɔe nu, ε 'mu 'hru kɔ, 'ki bu nu win a 'mu, bu pu nyibli 'ki yra le, ε kɔ, nyibli -mu', -ɔ -wen win a 'mu yi, ε 'mu ɔnɔ -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ɔ ke ni.

10 Kε- -bu nu 'ɔ 'cɔε a ye'nanyɔ a bleɔtutuo, -kɔti nyibli -hɔɔhɔ 'yi 'ɔ Nyɩsɩa a win a 'ɔɔtuule -kɔ, 'ti- -ti -mu', ɔ hle, ε 'ni -daɔa ɔdedede, 'ɔ kεε nyibli -wε. Seyi-seyi, nyibli -mu', -ɔ ni -tebliɔ a 'mu, nu- mɔ -Juukɔε* -mu', -ɔ -hε -Yusu a nyibli, 'ti- -ɔ hleɔe, -ε mɔ, -Yusu a nyibli a pepɛ kɔ bu ɔtuu 'ɔ -Juukɔε a tete.

11 'Cɔε a ye'nanyɔ kɔ bu lee ɔnɔ, bu 'kee -tebliɔ a 'mu, 'a tɔɔle, -kɔti ɔ nuɔɔ ni, 'ki 'li 'kayo -bi bu, nyibli a pepɛ 'ɔ -ha 'ɔ ɔhaan'hru bu wɔn. -Tebliɔ a 'mu, ɔ tɔε nyibli a 'mu, ɔ bleε yi bu 'kee nε 'a tɔɔle. Kεε, ɔ niɔe ni, -ε diɔe nu, ɔ 'mu 'wliye 'ye.

* 1:6 1.6 -ɔɔ-: ε 'yi yi -bleε -ni, bu nu -wlawli.

12 'Kɪ 'lɪ Kletɪkʊɛ a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo ɔɔɔ nɪ la 'hɪ, 'ɛ mɔ la 'waa winwɔn-hanyɔ* -bɪ. Ɛ nɔ- hɛ la ɔɔa, -ɛ mɔ: «Kletɪkʊɛ mɔ hulekɔnyibli ɔɔnɔ, 'v 'wɪɔɪ -balɔmamʊ yɪ, ɛ kɔ, v 'nɪ -hʊaɔa hɪ -kʊan a nunuo. Diidɛ nɪ -do, nɔ- kɔ -tɪ v yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie.»

13 Winwɔn-hanyɔ a 'mʊ, ɛ hla la -tɪ a -tɛɛ. 'A -tɪ, ɔɔnɪ yɪ 'lɪ ɔɔnʊ -mɔ nɪ -hlee -nɪ, klaa ɔɔnʊ 'yɪ, -ɛ diɔɛ nu, dɛ -mʊ', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ, v 'mʊɔv ɔɔwɔv yɪ -kuo -nɪ.

14 Lee ɔɔnʊ, -ɛ mɔ, bʊ 'kee -Juukʊɛ a huledʊ a ɔɔwienlɛkʊkʊɛ dɛ, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔɔdedɛ, kɔ, nyibli -bʊ, -v hɪa -tɪ a -tɛɛ kɪ, v 'nɪ 'kʊɛ 'lɪ 'waa tɛtɛ ɔɔwien lɛ.

15 Nyiblo a ɔɔwɔv 'bʊ 'sii 'v yɪ, -ɛ -bɪ -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', ɛ nɪ, ɛ 'sii 'v yɪ. Kɛɛ, nyibli -mʊ', -v kɔ ɔɔwɪɪ ɔɔyɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'tɪ -v 'yɪ Nyɪsʊa ɔɔwɔv yɪ -kuo -nɪ, v nʊ- mɔ -bɪ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', v nɪ, ɛ nyre yɪ. 'A -nɛ tɪ, yɪnyre-tɛblɪ, ɛ nɔ- v yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie. 'Yɛ ɔɔbʊ bʊ yɪ yɪnyre-tɛblɪ nɪ nɪ, -tʊɪ 'nɪ -nʊɔɔ ɔɔ nʊ.

16 ʊ hɛɔɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, v yɪ Nyɪsʊa nɪ, kɛɛ, yɪnyre-tɛblɪ -mʊ', v nɪ, ɛ tʊɛ ɔɔnɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, v 'yɪɔɪ -yɪ. ʊ 'nɪ ɔɔtʊuɔɔ 'v Nyɪsʊa 'b. Dɛ -mʊ', Nyɪsʊa yraa -nɪ, ɛ nɔ- v nɪ. ʊ 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'kɪ bʊ nʊ ɔɔhaan-tɛblɪ.

2

Tɔɔ nyibli -tɛɛ a Nyɪsʊa a win

1 -Lɔ -bɪ, tɔɔ nyibli -tɪ a -tɛɛ, -ɛ kʊɛ 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ bʊ.

2 Lee kukunyɔ, -ɛ mɔ, v 'nɪ 'hie 'lɪ 'waa dɪɔnʊ nɔ wɔn. Bʊ nʊ -tɛblɪ -mʊ', -ɛ 'sii 'v yɪ, -ɛ diɔɛ nʊ, nyibli 'mʊ 'v ɔɔnʊ 'v ɔɔtʊu -nɪ. Bʊ -hie 'lu lɛ -tɛɛ, v 'mʊ 'waa dɪɔnʊ a naalɛ yɪ. Bʊ kʊo Nyɪsʊa ɔɔwɔv yɪ. Bʊ nʊɛ nyibli, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔɔwɪɪ a pɛpɛ kɪ. Bʊ kɔ ɔɔwɔv a 'lɪla, 'kɪ 'lɪ ɔɔhʊɛn a 'yɪyɛ 'kwɪlɪ.

3 Nyronukui -mɔ -bɪ, lee ɔɔnʊ -wɛ, -ɛ mɔ, 'waa 'yrinaabʊ kɔ bʊ bleɛ Nyɪsʊa a plɔ. ʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ nyre nyibli a 'nyre yɪ. ʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ -hie 'waa dɪɔnʊ nɔ wɔn. ʊ kɔ bʊ pʊ ɔɔhaanɔɔ,

4 -ɛ diɔɛ nu, v 'mʊ 'yonʊ nyɔɔyɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, v kɔ bʊ nʊɛ 'waa nyɪbɛpʊ, kɔ 'waa 'yonʊ 'hʊɛn-,

5 ɛ kɔ, bʊ -hie 'lu lɛ -tɛɛ, kɔ, 'waa 'yrinaabʊ 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ. Bʊ kɔ 'lɪ 'waa 'kayʊ a -kʊan a dɛ -mɔ -tɛɛ. Bʊ nʊ yɪnɔ-tɛblɪ. Bʊ ɔɔtʊu 'v 'waa nyɪbɛpʊ. 'Bʊ yɪɔɪ lɛ nɪ nɪ, nyibli 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ hla Nyɪsʊa a win -tɪ -hʊɪn yɛɛ.

6 Gbloyɔ -mɔ -bɪ, lee ɔɔnʊ, 'kɪ bʊ -hie 'lu lɛ -tɛɛ, v 'mʊ 'waa dɪɔnʊ a naalɛ yɪ -tɛɛ.

7 -Na 'mumʊ, 'n yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, yɪnɔ-tɛblɪ nɪ -do, ɛ nɔ- -bʊ nʊ, -ɛ diɔɛ nu, -tɛ -na 'bio gbloyɔ a 'yrinaabʊ kɔ bʊ nɪ 'mʊ, v 'mʊɔv yɪ. 'Bʊ mɔ, ɔɔnɪ yɪ ɔɔnʊ nɪ tʊɛ -nɪ, nʊɔɔ, bʊ yɪɔɛ, -ɛ mɔ, -nʊɛ -tɪ a -tɛɛ nɪ. Tɔɔ -nɪ -tɛɛ, -ɛ diɔɛ nu, nyibli 'mʊ 'v -mʊ 'v ɔɔtʊu -nɪ.

8 Dɛ -mʊ', -ɛ nɔ yɪ, nyiblo 'yɛ nɪ di 'v -tɪ -hʊɪn 'hʊɪ nɪ -hlaa -nɪ, ɛ nɔ- -bʊ tɔɔ -nɪ, -ɛ diɔɛ nu, -tʊɪ 'mʊ -na yraanyibli nʊ, -kɔtɪ -tɛ v 'yɛ nɪ di -tɪ -hʊɪn ɔɔɔ nɪ 'yɛ, bʊ hla, 'kɪ 'v -a mʊ kɪ.

9 -Kuannunyibli -mɔ -bɪ, lee ɔɔnʊ -wɛ, bʊ ɔɔtʊu 'v 'waa nyibli gbabɪ 'v 'a -nɛ tɪ. Bʊ nʊ dɛ -mʊ', -ɛ yɪ 'waa nyibli gbabɪ a plɔ -bleɛ -nɪ. ʊ kɔ ɔɔnʊ 'hʊɛn-, v 'nɪ 'plɛɛ 'lɪ,

10 kɔ, v 'nɪ 'yrie 'lɪ 'waa -tɛblɪ. Kɛɛ, bʊ nʊ ɔɔhaan-kʊan, -ɛ diɔɛ nu, 'waa nyibli gbabɪ mʊɔv 'yɛ, -ɛ mɔ, v mɔ ɔɔhaannyibli ɔɔnɔ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪɔɪ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa, -ɛ mɔ -aan Wanyɔ, 'a win -mʊ', -a tʊɛ -nɪ, nyibli di 'vɔv 'nɪ ɔɔtʊu -nɪ.

Nyisva bu nve ne -a mu, e no- yi -a mu 'kli -nyi, 'ti- -aan nunuklo 'e yi 'u yi 'sii -ni

11 -Ti -bu, 'n hle, Nyisva a nyibli ko bu □tuu 'u□u, -koti Nyisva too □ne nyibli a pepe ni, -e mo, e ni □nu □haande -mo, -e di□e nu, e 'mu □nu wa.

12 -Te Nyisva nu 'a nunuo le, 'a -ti, -a yi□e ni, -e mo, -a ko ba -hie 'u -aan nunuklo -mu' bu, -e 'ye ni blee Nyisva a plo, e ko, -a 'yi yi -blee -ni, -ba nve 'klo -bu, 'a yinyre-tebli, -e ko 'tu ni -a mu. Kee, ti a pepe -bu, -a di 'ne- 'klo ki -hii -ni, -a ko -ba -hie 'lu le -tee, e ko, -ba nu de -mu', -e yi Nyisva a plo -blee -ni.

13 Ke- -ba nu, -ba -ple -nyrowo -mu', -e ko 'kwli -aan Wanyo -Yusu 'Klisu di 'u di ni de, 'ki 'li 'a -ti a 'yi'bobua 'kwli. E no- mo -aan Nyisva.

14 E no- -ha 'a dionu, 'ti- 'e 'ku, 'ki 'u -aan -ta', -e di□e nu, e 'mu -a mu □gble, 'ki 'li -aan de 'kuku 'kwli, e ko, e 'mu□u nu, -a 'mu 'u yi 'sii -ni, ki 'u 'a dionu ye'. Ke- e -nu, □a -he 'a nyibli, □a nve □haande a nunuo 'a ne ti.

15 -Tebli a 'mu, e no- -bu too nyibli, -nyi □nu 'kli, e ko, -gbee nyibli -mu', -u 'ye ni 'win -ti. 'Kli -mu', Nyisva -nyi -mu, e no- -bu nu, -bu hle. □Ni 'hoo□ nu nyiblo □du -mo', e 'ni 'yaa 'li -ti -mu', -di hla.

3

-Te Nyisva a nyibli a nunuklo ko bu ni 'mu

1 Lee Nyisva a nyibli, -e mo, u ko bu □tuu 'u 'blugba a ye'nanyu a pepe. Bu nu de -mu', 'blugba a ye'nanyu a 'mu, u hle. Bu nve □haande a nunuo, 'a -ne ti.

2 Lee □nu, u 'ni 'hlaa 'li nyibli -ti -huin yre, e ko, u 'ni 'nuo 'li 'blini. Kee, 'waa □wli bu no yi, e ko, bu □tuu 'u nyibli a pepe 'u.

3 Ke- -bu nu 'waa leele, -koti -aan 'mumu, ti -hi la a ti 'yri, -a 'yi la 'lule-hihie -ko. -A 'ni □tuu□o la 'u nyibli 'u. -A ka la □haan'hru -mo. Yinyre-tebli a gblegble, no- -a -hve -ba nu la. E ni -do a 'mu, no- -a yi la 'lu -mo le -hie, □a ni la canmli le. Nyibli yaa la -a mu ni, -aan 'mumu, □a yaa la □nu -we.

4 'E mo -tee, □a ni la□a, kee, Nyisva -mu', -e mo -aan Wanyo, e too ne -a mo□o yi, -e mo, e ni nyibli a pepe □haande -mo, ko, e nve □nu ni dtaki.

5 E □hen 'nyre, -e mo, e wa -a mu ni, 'ki 'li daduke 'kwli. Kee, e 'yi -ba nu □haande a -ti 'pa', e 'yi -a mu -wa. Kee, 'bu wa -a mu, e 'wi yi, e yru -aan nyai a -ti □nu. De 'kuku, -e ni la 'u -a mu 'lu, e -ha 'u□u ni. E nu de a 'mu ni, 'ki 'li 'a -Hihiu* a 'kli 'kwli, -e di□e nu, -a 'mu kuwei ni 'huen nu, e ko, -a 'mu 'klo yrayru ko.

6 Nyisva nu□o ni, 'a -Hihiu 'e koo ne -a mu win ki pepe, de -mu', -aan Wanyo -Yusu 'Klisu -nu -a -ti.

7 Ke- e nu 'a nunuo, -e di□e nu, -a 'mu 'klo -mu', -e 'ye ni -we 'li ko, -koti -a yi, -e mo, e di -a -mo□o 'ni -nyi, 'ti- □a yi□i -ple. Ke- e ni 'mu, -koti e nu -a mu □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, ko, 'e 'sii 'u -a mu yi, 'ki 'u 'a dionu ye'.

8 -Ti -mu', 'n hle, e mo □haan-ti □nu. 'N -hve -bu 'nee □ne ki bu, -e di□e nu, nyibli -mu', -u kuo Nyisva □wlu yi, u 'mu 'u 'cibi -ni, u 'mu □haande nu. Win -bu, -a too -ni, e no- no yi, 'ti- 'e yi nyibli -hee -ni.

9 Gble -mu', -e 'ye ni da □dedede, □ni 'puu 'li -na wuntu 'li. 'Bu mo, nyibli 'bu yi gble ni pi, 'ki 'u -aan 'banu a □hrin a □hrin a de ki, □ni 'puu 'li -na wuntu 'li. U ko -mu 'hven-, a 'ni 'plee 'li hle, e ko, a 'ni 'puu 'li gble, 'ki 'u Moise a tete ki. -Tebli a 'mu, e 'ni -da□a □dedede, e ko, e 'ni -hee□e nyibli.

¹⁰ Nyiblo 'bu yi 'li -Yusu a nyibli le ni -gbugbe -ni, yi-hede, -ko -bu nu, e no- mo -bu ti□e. 'Bu 'tiε yi de a 'mu 'lu -mo ni gbe, ti□e de. 'Bu 'ye ni -hwa bu pu -mu nwa yi bu, -ε -bi hlo□ □ne -dionu -mo le.

¹¹ 'Bi -yi□e ni, -ε mo, nyiblidu a 'mu, -u ni le, u ka □haan'hru -mo. U mo de'kukununy □ni□. 'Waa de 'kuku a 'mu, u ni, ε tuε □ne nyibli yi, -ε mo, u ke ni.

Le'boowin

¹² 'N di te 'li -mu nyiblo -mo. 'Bu 'yi Atimasu 'pa-, -ε -bi Tisiku □ni□. 'Bu nyre 'li -mu -mo, -ε -bi □tu 'u 'ki, -bu mu 'li Nikopolid □kwli, □mu 'li 'mu bu -yee -ni, -koti 'n pu 'li□i ni, -ε mo, ce a ti 'yri, 'ki 'n di 'li mu, 'mu 'li bu ni.

¹³ Nyibli -mu', -u mo Sinasu, -ε yi tete, ε ko Apolosi 'huen-, 'bu yi 'li 'a mu -mo ni -huen, -hee □nu, 'ki 'u 'waa 'dagbablo a -ta', -ε di□e nu, 'waa -tebli 'mu □ce.

¹⁴ Nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Kisu □wlu yi, □wi yi -a mu, bu 'nyi □haande a nunuo 'a -ne ti, -ε di□e nu, nyibli -mu', -u yi □huen 'ye, u 'mu □nu -hee -ni. 'Bu mo, 'bu yi□i le ni ni, -ε -bi 'waa nunuklo 'yi 'li□i 'li -we, bu mo dadu.

¹⁵ Nyibli a pepe, -u ko 'mu 'huen-, -u ni 'ne-, u 'beti -mu. -A 'beti Nyisua a nyibli a pepe -mu', -u nuε ne -aan de, Nyisua bu nu 'aan pepe □haande -mo.

'Crien -mu', Pɔɔɔ gba la FILEMƆ Ƴɪ

1 'Mɔ Pɔɔɔ, -ɛ ni 'nɛ- ɔɔɔ', -Yusu 'Kɔɔɔ a -tɪ, 'mɔ, -ɛ Ƴɪ 'crien -bɔ 'cɪ, 'n kɔ -aan 'dɪaɪɪ Timote 'hɛn-. -Mɔ Filemɔ, -ɛ mɔ 'na nɪnatumu, kɔ, -ɛ kɔ -a mɔ 'hɛn- nɪ -kɔan nɪ -do, -mɔ kɔ 'crien -bɔ.

2 -A 'beti -aan 'dɪaɪɪ nɪroɔyɪ Apia, ɛ kɔ -aan 'dɪaɪɪ nɪɪbɛhɪan Asipɔ 'hɛn-, -ɛ mɔ -Yusu a 'sɛyotayɪ, ɔɔɔ Ƴɪ, -tɛ -a nɪ 'mɔ -wɛ. -A 'beti 'cɔɛ a nɪɪbli, -v Ƴɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ -na 'kayɔ bɔ.

3 -Aan 'Bai Nɪɪsɔa, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɔɔɔ 'hɛn-, bɔ nu 'a mɔ ɔɔhaandɛ -mɔ, kɔ, bɔ -nɪɪ 'a mɔ kɔɔwɛɛnɛ.

4 'A -nɛ tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ Ƴɪ Nɪɪsɔa nɪ dɛ, 'kɪ 'v -na -ta', 'n Ƴɪ -nɪɪɔ 'wio,

5 -ɛ nuɔɔ, 'n Ƴɪ 'nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, -nɔɛ -na 'bio -Yusu a nɪɪbli a pɛpɛ nɪ, 'tɪ- ɔɔnɪ kɔɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu ɔɔwɔ Ƴɪ.

6 'N dɛ Nɪɪsɔa nɪ, ɛ 'mɔɔɔ nu, nɪɪbli -mɔ', -v kɔɔ -Yusu ɔɔwɔ Ƴɪ -wɛ, v kɔ -mɔ 'hɛn-, 'aan -mɔmɔɛ 'mɔ kɛ -bii -nɪ, kɔ, ɔɔmɔ ɔɔhaan-tebli a pɛpɛ -mɔ' Ƴɪ, -a -wɛ 'lɪ -ba nu, 'tɪ- -a 'mɔ -Yusu 'Kɔɔɔ a -tɪ 'Ƴɪ 'bɔa -nɪ.

7 'Na 'dɪaɪɪ, -tɛ -nu, ɔɔnɪ nɔɛ -na 'bio -Yusu a nɪɪbli, ɔɔnɪ Ƴɪ ɔɔnɔ 'kɔɔ -nɪɪ, ɛ nɪɪ 'mɔ dɔdɔ dɪaɪɪ, kɔ, ɛ -nɪɪ 'mɔ 'kɔɔ -wɛ.

Pɔɔɔ nɪɛɛ Filemɔ lɛ, Onesimɔ a -tɪ

8 -Tɛ -nɔɛ -na 'bio -Yusu a nɪɪbli, 'n nɪɛɛ -mɔ lɛ, -tɪ -bɔ, 'n di hla, nuɔɔ. -Tɛ 'n mɔ -Yusu 'Kɔɔɔ a -mɔnanyɔ*, 'n kɔ 'kɔɔ, 'kɪ ɔɔbɔ lee -mɔ, -bɔ nu ɔɔhaandɛ.

9 Kɛɛ, ɛ 'Ƴɪ 'lɪ 'tudɔ a 'mɔ 'kwɔli 'pa-, 'nɪ 'plɛɛɔɔ 'lɪ. 'N 'Ƴɛɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ɔɔbɔ nɪaa -mɔ lɛ, -ɛ nuɔɔ, -kɔ nɪɪbli a nɔɛɛ. 'Mɔ kɔkɔnyɔ Pɔɔɔ ɔɔnɔɔ, -ɛ pɪ win. 'Kɪ 'n nɪ 'nɛ- ɔɔɔ', -tɛ 'n kɔɔ -Yusu 'Kɔɔɔ ɔɔwɔ Ƴɪ a -tɪ.

10 -ɛ -bɪ 'kɪ, 'n nɪaa -mɔ lɛ, 'kɪ 'v Onesimɔ a -ta', -ɛ mɔ -na ɔɔkoyɪ, 'tɪ- -ɛ 'gba la ci. -Tɛ 'n 'Ƴɛ laɔɔ, 'mɔ -lee ɔɔnɛ -Yusu a -tɪ, 'kɪ 'nɛ- ɔɔɔ', 'tɪ- 'ɛ kɔɔ -Yusu a 'mɔ ɔɔwɔ Ƴɪ. ɛ 'wɪ Ƴɪ, ɛ -hɛ 'kɪ 'na 'Ƴɪ.

11 Tɪ -hi la a tɪ 'Ƴɪ, Onesimɔ, -ɛ kɔ 'nɪɪɛ a 'mini -mɔ -hɛnɔɔ, ɛ 'nɪ -hɛɛɔɔ lɛ -mɔ, kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, ɛ Ƴɪ -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪaɪɪ, -kɔ 'mɔ 'hɛn-.

12 'N Ƴɛ 'kɪ -mɔɔɔ Ƴɪ. ɛ -hɛ 'na a ɔɔwɔ a 'Ƴɪ.

13 Tɪ a pɛpɛ -bɔ, 'n di 'nɛ- ɔɔɔ' -hɪɪ -nɪ, 'n -hɔɛ wɛnɔɔ nɪ, 'kɪ bɔ nɪ wɛn mɔ 'mɔ 'hɔɔ bɔ, 'kɪ 'v -na -ta', ɛ 'mɔ wɛn 'mɔ -hɛɛ -nɪ.

14 'Nɪ -hɔaɔa dɛ -mɔ', ɔɔɔ kɪ -wɛn, ɔɔbɔ nɪ 'v -mɔ ke', -bɔ nuɔɔ. Kɛɛ, 'n -hɔɛɔɔ nɪ, 'bɔ mɔ, ɔɔnɪ Ƴɪ 'mɔ ɔɔhaandɛ -mɔ nɪ nɪ, bɔ -hɔn 'lɪ -na dɪɔnɔ a ɔɔwɔ kɪ.

15 -Bakɛ, Nɪɪsɔa, nɔ- nuɔɔ, 'tɪ- Onesimɔ 'ɛ hɔɔ -mɔ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwɔli, -ɛ dɪɔɔ nɪ, ɛ 'mɔ -mɔ ɔɔhɪan, a 'mɔ 'hɔɔ -nɪnɪ -nɪ tɪ a pɛpɛ.

16 ɛ 'Ƴɪ 'kɪ ɔɔkoyɪ nɪ -do 'pa- dɛ, kɛɛ, ɛ -hɛ 'kɪ -aan 'dɪaɪɪ, 'n nɔɛ -nɪ -tɛɛ. 'N pɔɔɔ ɔɔhan-tɪ, -dɪɔɔ 'nɪ -nɔɛ -nɪ -wɛ, ɛ 'mɔ 'v -tɛ ɛ nɪ la 'lɪ -mɔ -mɔ a nɔɛɛ 'v -hi, -ɛ nuɔɔ, ɛ mɔ -na ɔɔkoyɪ ɔɔnɔɔ, 'tɪ- kɔɛ 'v bɔ, -tɛ ɛ kɔɔ -Yusu ɔɔwɔ Ƴɪ a -tɪ, 'ɛ -hɛ 'kɪ -na 'dɪaɪɪ.

17 -Tɛ -mɔ 'na 'dɪaɪɪ kɔ 'na nɪnatumu 'hɛn- a -tɪ, 'bleɔɔ kɔa -tɛɛ, ɔɔwɔ Ƴɪ, -tɛ -dɪ wɛn 'na kɔa'buble nu, 'bɔ mɔ, 'nɪ di wɛn 'lɪ -mɔ -mɔ.

18 'Bɔ nɪɪɛ la -na ɔɔdɛdɛdɛ Ƴɪ, kɔ, -na gba 'bɔ nɪ 'lɪɔɔ -mɔ, lee 'mɔ, -ɛ dɪɔɔ nɪ, 'mɔɔɔ pɛɛ -nɪ.

19 'Mɔ Pɔɔɔ, 'na ɔɔgbɛvɔ, 'mɔ Ƴɪ wɪnbɔɔ -bɔ 'cɪ, -ɛ mɔ: 'Bɔ kɔ -na ɔɔdɛdɛdɛ a 'pɛɛɛ, 'mɔ -dɪɔɔ pɛɛ -nɪ. Kɛɛ, ɛ 'nɪ 'hɪɔɔ 'lɪ -mɔ -mɔ, -ɛ mɔ, ɔɔble 'na gba

kva, -ε nu□o, 'mɔ -lee -mυ -Yusu a -ti, 'ti- Nyɪsɔa 'ε -nyi -mυ 'klɔ yrayrɔ, -ε 'yε ni -wε 'li.

²⁰ Na 'dtayɪ o, 'n nyaa -mυ lε, -tε -a kɔ -aan Kɔkɔnyɔ 'hɔɛn-, -a -mυε, □haande -bυ, 'n -hυε -mυ, nu 'mɔ□ɔ -mɔ, -ε di□e nu, dɔdɔ 'mυ 'li 'na □wɔ kɪ bi.

²¹ 'Crɪɛn -bυ, 'n yɪ 'crɪ, ε □hɛn 'nyrɛ, 'n kuo -mυ □wɔ yɪ, -ε mɔ, dɛ -bυ, 'n -hυε -mυ, -di□e 'nɪ nu. 'N pɔ□ɔ □han-tɪ, -ε mɔ, dɛ -mυ', -di nu, ε di 'ɔ dɛ -mυ', 'n -hυε -mυ 'nɪ -hi.

²² Kɔε 'ɔ□ɔ -mɔ dɛ, -wε -gblo -mɔ, 'kɪ 'ɔ 'na -ta', -ε nu□o, 'n pɔ□ɔ □han-tɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔa di 'aan lenyaawɪn 'nɪ 'wɪn, ε 'mυ□ɔ nu, ɔ 'mυ 'mυ bυ tɛ, 'mυ 'li 'a mυ -mɔ di.

'Bɛtilɛ

²³ Epafraɪ, -kɔ 'mυ 'hɔɛn- -nɪ 'nɛ- □jɪ', -tɛ ε mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyiblo a -tɪ, ε 'bɛti -mυ.

²⁴ Maki, kɔ Alitaki, kɔ Demasi, kɔ Luku 'hɔɛn-, -ɔ kɔ 'mυ 'hɔɛn- -ni -kvan, ɔ 'bɛti -mυ -tɛɛ.

²⁵ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bυ nu 'a mυ □haande -mɔ.

'Crɪɛn -mʊ', ʊ gba la HEBREKUE yɪ

-Yusu ni 'v Nyɪsɔa a winwɔn-hanyʊ 'lu yɪ*

1 Ti -hi la a ti 'yri, 'kɪ Nyɪsɔa nɛɛ la 'lɪ 'a winwɔn-hanyʊ wɔn, 'ɛ yɪ la 'lɪ -aan 'baunʊ -mɔ -hlee -nɪ 'a -nɛ ti, 'kɪ 'lɪ -tebli a gblegble 'kwli.

2 Kɛ- Nyɪsɔa ni la 'lɪ 'waa -mɔhleeɛ, 'ɛ yɛ 'kɔ a lɛ'boɔti kɪ. Kɛɛ, ti -bu 'yri, 'kɪ Nyɪsɔa naa 'lɪ a 'Yu -Yusu 'lɪ, 'ɛ hlee 'lɪ -a mʊ -mɔ. Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsɔa nii la 'v 'kɔ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu a 'mʊ 'lɪ, 'ɛ nu 'kɔ -bu. ɛ nɔ- Nyɪsɔa -ha 'lɪ, 'kɪ ɛ 'mʊ 'a -nɛ ɔdedede win kɪ -kɔɔ -nɪ.

3 'Kɪ 'lɪɔɪ 'lɪ, 'kɪ -a yɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'buale 'lɪ 'yee -nɪ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, -tɛ -mʊ', Nyɪsɔa nɪ 'mʊ, kɛ- -Yusu nɪ 'mʊ -wɛ. 'A wɔn bu a win nɪ 'klɪ kɪ. ɛ nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ 'ble 'kɔ -bu kɔa. ɛ nɔ- 'kɔ, 'kɪ 'v -tonyibli a -ta', -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mʊ ɔnu ɔgble, 'kɪ 'v 'waa de 'kuku -mɔ', -ɛ diɔɛ nu, ʊ 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'. -Tɛ ɛ nu de a 'mʊ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mu 'lɪ yako 'kwli, 'ɛ nɪ 'v 'Kɪkɪnɪnyɪsɔa a diidekiɔta kɪ bu, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ kɔɔɔ 'hɔɛn-, ʊ 'mʊ 'kɔ -bu win kɪ -kɔɔ -nɪ.

-Yusu ni 'v Nyɪsɔa a lɛlenyʊ 'lu yɪ

4 ɛ nɔ- nuɔɔ, Nyɪsɔa 'ɛ nuɔɔ, 'a 'Yu a 'mʊ, 'ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyʊ 'lu yɪ, 'ɛ ɔtueɔɛ 'nyre -mʊ', -ɛ 'bua, -ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyʊ a 'nyre 'lu yɪ.

5 Kɛ- Nyɪsɔa pɪ la 'a 'Yu yɪ, ɛ wen:

«-Mɔ -mɔ 'na 'Yu.

Kɪkɛ -bʊ, 'n -hɛ kɛ -na 'Bai.»

ɛ nɔ- ʊ 'crɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mʊ, Nyɪsɔa 'yɪ -huanɔa 'a lɛlenyʊ ɔɔnɔ nɪ -lee -nɪ. Kɛ- Nyɪsɔa pɪ la de, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', -ɛ mɔ:

«'N di mɔ 'a 'Bai,

ɛ 'mʊ 'na 'Yu pa.»

-Tɪ a 'mʊ, Nyɪsɔa 'yɪ -huanɔa nɪ hɛ, 'kɪ 'v 'a lɛlenyʊ ɔɔnɔ a -ta'.

6 ɛ kɔ -tɪ -bɪ, Nyɪsɔa 'ɛ hlaɔa, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mʊ kɪ, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ. 'Tɪ- Nyɪsɔa 'mʊ 'nɛɛɛ -tɔtɔ kɪ -tɛ, ɛ wen:

«'A mʊ -mʊ', -ʊ mɔ 'na lɛlenyʊ,
ba blaɔa kwli yɪ bu, ba pɔɔɔ 'nyre lɛ.»

7 'Kɪ 'v 'a lɛlenyʊ -mɔ -bɪ kɪ, -tɪ ʊ 'crɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bu: «Nyɪsɔa nu 'a lɛlenyʊ 'a -kwannunyibli mɔ,
'v 'wɪɔɪ pepe yɪ, kɔ, 'v 'wɪɔɪ na-huhli yɪ.»

8 Kɛɛ, -tɪ -bʊ, ʊ 'crɪ la, 'kɪ 'v 'a 'Yu -mɔ -bɪ kɪ, ɛ nɔ- -bu:

«Nyɪsɔa wen nɪ:

-Mɔ -mʊ', -ɛ mɔ Nyɪsɔa, -mɔ di 'kɔ a pepe win kɪ -kɔɔ -nɪ,
-tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu.

-Tɛ -di 'kɔ a win a kɪkɔɔɛ nu,
ɛ di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ.

9 De -mʊ', -ɛ 'sii 'v yɪ, ɛ nɔ- -nɔɛ -nɪ,

ɔnɪ yraa de -mʊ', -ɛ 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ.

ɛ nɔ- nuɔɔ, -na 'Bai Nyɪsɔa 'ɛ -ha 'lɪ -mʊ
-na 'bio 'nyɪ,

'ɛ -nyɪ -mʊ -tɪ a 'yɪ'buale,

-ɛ -hi 'v -na 'bio 'v,

'tɪ- 'ɛ nuɔɔ, dɔdɔ 'ɛ 'yii 'lɪ -na ɔwɔ kɪ.»

10 -Tɪ -mʊ', ʊ 'crɪ la de, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mʊ kɪ, ɛ nɔ- -bu:

«Kukonyo o, ti -hi la a ti 'yri,
'ti- 'klo -bu a -tebli a pepe,
ε 'mu la -wlu □tu mo mu,
-na dabu, no- nu -tutu ko yako.

11 -Tebli a pepe -mu', -nu, ε di bu 'ni -we.
Kee, -mo -bi, □tte di 'klo ni.
-Tebli a 'mu, ε di -we 'yi,
-wen 'hulepu-tebli.

12 -Te ni -do u ni 'hulepu-tebli 'ki a 'pupla,
ke- ni -do -di -tebli a 'mu 'a 'pupla nu.
-Tebli a 'mu, ε di nyre yi,
□wi yi, -te 'hulepu-tebli ni,
'ε yi yi nyre.

Kee, -mo -bi, □tte di 'klo ni.
□Ni 'ci□i li -ni yruyru.
-Na 'klo 'yi 'li □i 'li -we bu ko 'lu-yreele.»
E no- mo -ti, u 'cri la, 'ki 'u -Yusu ki.

13 Ke- Nyisua pi 'a 'Yu yi de, ε wen:
«Ni mo 'na diidektiba ki bu, -ε di□e nu,
-ko 'mu 'huen-, -a 'mu 'klo -bu win ki -koo -ni,
'ε mu□u gba -gbagba,
'mu□u nu, □mu -na yraanyibli bu 'lu ble □tu,
-wen buikble□tude.»

-Ti a 'mu, Nyisua lee □ne 'a 'Yu ni -do, ε 'yi 'a lelenyo □du -ko, ε lee -ti a 'mu.

14 Nyiblo a 'di -bi -mo Nyisua a lelenyo 'li? U mo 'kuodu -bi □nu, -u ni Nyisua a -kuan, Nyisua 'ε yi □nu le le, bu -hee nyibli -mu', Nyisua di wa.

2

-Ti -mu', Nyisua lee la -a mu, 'ki 'u -aan wowa a -ta', -a ni 'nuo 'li□i 'kli 'li -wenmli kle

1 -Te Nyisua -nu, 'ε naa 'li 'a 'Yu 'li, 'ε hlee 'li -a mu -mo, -a ko -ba □tu 'u 'kli de, -ba pu 'a win nua yi bu -tee, -ε di□e nu, -a 'ni □ha 'u □haan'hru bu wlon -ha.

2 -A yi□e ni, -ε mo, -ti -mu', Nyisua a lelenyo di hla mo, ε mo -ti gbagbi □nu. Nyibli -mu', -u 'yi -ti a 'mu nua yi bu -pu, ε ko, -u 'yi 'u□u 'u □tuu -ni, □huen -mu', -ε hlee □nu yi, ε no- Nyisua □tu □nu.

3 Kee, -a mu -mo -bi, Nyisua a -ti -mu', -ε hle -te Nyisua ni -aan wowa, -a 'win□i ni. -Ti a 'mu, ε -hi 'u -ti -mu', 'a lelenyo lee nyibli ni. 'A -ti, 'bu mo, □ba yi Nyisua a -ti 'kli 'li -wenmli kle ni ni, □huen -mu', -ε hlee 'a mu yi, ε no- ε di 'a mu □tu. -Aan Kukonyo -Yusu 'Klis a □gbetu, ε no- mo yi-henyiblo, -ε too ne -a mu Nyisua a -ti a 'mu, -ε hle□e, -te Nyisua ni -aan wowa, 'ti- nyibli -mu', -u 'win□i, 'u lee ne -a mu, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tee □nu,

4 Nyisua a 'mumu, 'ε too □ne nyibli -we, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tee □nu. -Te ε nu 'a nunuo, ε no- -bu: 'Ki ε naa 'li wlonlemaa-tebli a gblegble 'kwli, 'ε too □ne nyibli yi, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tee □nu. 'Ya 'u 'lu de, 'ki ε naa 'li 'a -Hihiu* 'li, 'ε -nyi nyibli 'kli, 'ki bu nu 'a -kuan, □wi yi, -te ε ni a -huhua.

-Yusu too ne -a mu 'hru -mu' ni, -a di na, -a 'mu 'li 'a 'klo yrayru 'kwli pa

5 'Klo yrayru -mu', Nyisua di nu, ε no- ko -ti -a hle. Nyisua 'yi 'u 'a lelenyo ble □tu, 'ki 'u 'mu 'klo -bu win ki -koo -ni a -ti. Kee, -Yusu -mu', -ε -he -tonyiblo, ε no- ε □tu 'u bu.

6 Ε μο ρhaan-ti, υ 'crti la□a, 'ki 'li Nytsuacriten 'kwli, -ε μο:

«Nytsua o, nyo- μο -tonyiblo,
-kotu □ni yi 'a -ti 'lu -mo λε -hie 'li?
-Tonyiblo 'yi □dedede 'pa-

'A -ti, ε μο □wlekeede, 'ki -bu di□e -hεε -ni.

7 -Nu□o ni, -tonyiblo 'ε ni 'li -na lelenyυ bu,
'ti- □ni -nyi□e -ti a 'yi'bubua,
□wι yi bodu,

8 □ni nu□o, -tebli a pepe 'ε ni 'li 'a bubuο bu.»

-Ti a 'mu, υ 'crti□i ni, 'ki 'υ -Yusu a -ta'. Winu -bu, -ε μο: «-Tebli a pepe ni 'li 'a bubuο bu,» ε □hen 'nyre, -ε μο, ε 'yi □dedede -ko, bu 'yi win ki -koo -ni. Kee, -a 'ye□e ni 'ye -tεε, -te -Yusu a 'mu, ε nu -tebli a pepe a win a kikoolε.

9 Kee, -a yi□i 'ni 'ye, -ε μο, Nytsua nu la□a ni, -Yusu 'ε di la 'ne- -tutu ki, 'ε ni la 'li Nytsua a lelenyυ bu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, 'ti- Nytsua 'ε -nyi□e -ti a 'yi'bubua, 'ki 'υ 'a dionu 'hu. Nytsua bu yru -aan nyai, ko, ε 'mu -a mu wa a -ti, ε no- ko -ti, 'ε te -Yusu bu, 'ε di 'ne- -tutu ki, -ε di□e nu, 'ε 'mu □huen 'ye, 'ε 'mu 'ku, 'ki 'υ nyibli a pepe a -ta'. -Te ε 'ye □huen a 'mu, 'ti- ε 'ku, ε no- nu□o, Nytsua 'ε -nyi□e -ti a 'yi'bubua.

10 Nytsua no- nu 'klo -bu 'a -tebli a pepe. Ε nu□o ni, 'ki 'υ 'a dionu a -ti a 'yi'buaale a -ta'. Ε no- nu□o, 'ε -hue□e, 'ki bu wa nyibli -huohu, υ 'mu 'a 'yonu -he, υ 'mu 'li 'a -ti a 'yi'buaale 'kwli pa. 'Ki ε naa 'li -Yusu a □huen a 'yiye ko 'a 'kukuu 'kwli, -ε di□e nu, -Yusu 'mu 'υ yi 'sii -ni, 'ki bu paa 'li 'a nyibli Nytsua a -ti a 'yi'buaale 'kwli.

11 -Yusu a 'mu, -ε ni□e, nyibli 'υ yi 'υ yi 'sii -ni, 'ki 'υ Nytsua ye', ε ko nyibli a pepe -mu', ε yi 'υ yi 'sii -ni 'huen-, υ ko 'Bai ni -do. Ε no- μο Nytsua. Ε no- nu□o, 'ki -Yusu 'ye ni pie 'yie, 'ki bu daa □nu 'a 'diaynu.

12 'A 'mumu, ke- ε pi Nytsua yi, -ε μο:
«Nytsua o, 'n -hue □bu na -na -ti -mo λε,
'ki 'υ 'na 'diaynu ye'.

'N ko □bu pu -mu 'nyre λε, 'ki 'li -na nyibli 'nyl.»

13 Kee- ε pi de:
«Nytsua, no- 'n kuo □wυ yi 'a -ne ti.»
Kee- ε pi de:

«Nyibli -mu', Nytsua -nyi 'mu,
υ ko 'mu 'huen-, -a mu no- -bu.»

14 Nyibli -mu', -υ ko -ti ε hle, υ nu- μο nyibli -mu', -υ ni 'ne- 'klo -bu ki. Ε no- nu□o, -Yusu a 'mumu, 'ε -he -tonyiblo, 'ε 'ku, 'ti- 'ε naa 'li 'kukuu a 'mu 'kwli, 'ε -we Satan a 'kli bu, -ε nu□o Satan, no- ni□e, nyibli 'υ 'kukuu λε.

15 -Te □koyo ni, 'υ yi 'waa 'mase a huannu pie, ke- nyibli ni, 'υ yi 'kukuu a huannu pie. Kee, -Yusu 'ku ni, 'ki 'υ 'waa -ta', -ε di□e nu, ε 'mu □nu □gble, 'ki 'υ huannu a 'mu a -ta'.

16 Nytsua a win hle□e ni, -ε μο, ε 'yi Nytsua a lelenyυ wa μο -di, kee, ε di ni, 'ki bu wa -tonyibli -bu, -υ ni 'ne- -tutu ki, -υ μο Abrahamu a 'yonu a 'yonu.

17 'A -ti, ε noo la 'υ λε, 'ki -Yusu a 'mu, bu -he la -tonyiblo, ε 'mu la -a mu -bu, -υ μο 'a 'diaynu yi 'wι, 'ki 'υ 'a -ne □dedede -mo. Ε yru -tonyibli a nyai, 'ε -he Nytsua a -cohlnpinyo* gbagbu, 'ε ni 'υ Nytsua ko -tonyibli 'huen- a -gbati, -ε di□e nu, Nytsua 'mu 'a nyibli a de 'kuku 'wowla -ni, υ ko Nytsua 'huen-, 'υ 'mu -mυe.

18 -Te -Yusu a 'mumu, ε ni la 'ne- -tutu ki, ε yi 'ye la □huen diaki, 'ki 'υ λε□teele a -ta'. 'A -ti, -a mu -mo -bi, 'bu μο, 'bu yi 'υ -a mu λε ni □tee -ni, -Yusu ko 'kli, 'ki bu dii ne -a mu ki.

3

-Yusu ni 'u -aan 'bai gbagbu Moise 'lu yi

1 'Na 'diayinu -na, Nyisua -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a dako, a 'mu 'li 'a 'klo yrayru 'kwli pa. -A mu -bu, -u mo 'a nyibli, de -a kuo [w]lu yi, e ko de -a ne -mo le, 'ki 'u nyibli yi, e no -bu: -Yusu, no- Nyisua lee 'ne- -a mu -mo, 'e -he Nyisua a -cohlnpinyo* gbagbu, 'e ni 'u Nyisua ko -a mu 'huen-gbati, 'e nu[o], -a ko Nyisua 'huen-, [a] -moe. 'A -ti o, -Yusu a -ti, no -ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti.

2 -Kuan -mu', Nyisua -nyi[e], e [t]ui la 'yie -tee, [w]i yi, -te Moise ni la, -kuan -mu', Nyisua -nyi la[a], 'e [t]ui la[a] 'yie -tee. -Kuan a 'mu, e no- mo, bu naa la Nyisua a 'kayu.

3 Nyiblo -mu', -e pu 'kayu, e no- u pu 'nyre le, 'e -hi 'u 'kayu a 'mumu 'u. 'Ki -Yusu ko Moise a -gbati, de ni -do a 'mu, e no- [n]o. 'Ki Moise ni 'li 'kayubkue 'nyl, -Yusu -mo -bi, e no- mo 'kayuponyo. E no- mo Nyisua a dako a Kukonyo. 'A -ti, -Yusu ni 'u Moise 'lu yi. -Yusu a 'mu, e no- -a ble e yi -ba pu 'nyre le.

4 [b]u pu Nyisua a dako 'kayu a de yi: -A yi[e] ni, -e mo, 'a -ne 'kayu 'bu ni 'u, e ko kukonyo. Ke- ni -do e [t]i 'mu, Nyisua, -e nu 'klo -bu a -tebli a pepe, e no- mo -tebli a 'mu, 'a Kukonyo.

5 Moise a 'mu, Nyisua a -kuan ni -do, no- e ni la, 'e [t]ui la Nyisua a 'kayu 'yie -tee. 'A -kuan, no- mo, bu lee la nyibli -tebli -mu', Nyisua di la nu, 'ki 'li ye'.

6 Kee, -Yusu 'Klisu -mo -bi, e 'yi Nyisua a -kvannunyo ni -do 'pa-, kee, e mo Nyisua a 'Yu [n]o, 'e [t]ui 'a 'Bai Nyisua a 'kayu 'yie -tee. E no- mo Nyisua a dako a pepe a Kukonyo. 'Bu mo, [ba] 'te kuo [ne] [w]lu yi, e ko, [ba] yi[e], [ba] yi[ti] ni -ple, 'ki 'li dodo 'kwli, -e mo, Nyisua di nu -a mu [ha]ande gbagbu -mo, -e -bi -a mu -bu, -a mu mo Nyisua a dako, [a] mo 'a 'kayubkue -we.

Nyisua di -nyi 'a dako -wleele

7 E no- nu[o], Nyisua a -Hihiu* 'e pu la le:
«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a win ni 'win,

8 ba 'ble[e] kua.
'Aan [w]l 'ni 'gboklo 'li -ni,
[w]i yi, -te 'aan 'batu ni la,
'waa [w]l 'gboklo la -ni.
Ti a 'mu 'yri, 'ki u ni la 'li -tite -mu',
nyiblo [d]u 'yi 'li 'ti,
'u -wen la Nyisua yi,
'u 'cibi la 'u de 'kuku a nunuo,
-e di[e] nu, u 'mu[u] 'ye,
'bu mo, Nyisua 'bu di la [n]u yru le -puu -ni.»

9 Ke- Nyisua pu la, -e mo:
«[H]aan-tebli -mu', 'n nu la,
'ki 'li 'yri a -wli ni 'huen 'kwli,
'ye [b]u u 'ye[e],
kee, ke- e 'ni 'mu, 'u 'cibi 'u de 'kuku a nunuo.

10 E no- nu[o], 'ni pu nyibli a 'mu yru le,
'ni hle[e], -e mo, 'waa [w]l nyre yi.
De -mu', 'n -hwe [n]u, u 'ni -yru[o] l[ti] le.

11 'A -ti, 'ki 'li 'na yru a pupu 'kwli,
'n 'suu [ne] ni, 'ni pu la le,
-e mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li[ti] 'li -we,

bu pa la 'li 'blugba -mu',
'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,
-tite -mu', □haan-wleele ni 'li.»

12 'Na 'diaynu -na, ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'li 'a mu 'nyl, nyiblo □du
'ni 'nu 'li, -ε ko □wlu -huan, -ε 'yi Nyisua □wlu yi -kuo -ni, -ε nu□o, nyiblo
'bu ni 'u, 'bu 'yi 'ki Nyisua □wlu yi -kuo -ni, -ε -bi ε □hen 'nyre, ε hie 'u
'Klohienyisua bu.

13 De a ko ba nu, ε no- mo, ba -nyinyi 'kl' 'a -ne -nyrowo, -ε di□e nu,
Satan 'ni □ha 'a mu -kaa -ni, a 'ni □ha de 'kuku nu, ko 'aan □wli 'ni □ha
'gboklo -ni. Ke- a di 'kl' a -nyinyile nu, -ε nu□o, kike -bu, Nyisua -hwe bu
hlee ke 'li -a mu -mo.

14 'Bu mo, -tebli -mu', -a kuo la □wlu yi, ti -mu' -ko 'yri -a 'ble la -Yusu
a -ti kua, □ba 'tie kuo □ne □wlu yi, □ba 'yi -sa, □ba -yra□a 'lu, -ε -bi -a mu
-Yusu a nyibli □ni.

15 U 'cr□i ni, 'ki 'li Nyisua crten 'kwli -ε mo:
«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a win ni 'win,
ba 'ble□e kua.

'Aan □wli 'ni 'gboklo 'li -ni,
□wi yi, -te 'aan 'banu ni la,
'waa □wli 'ε 'gboklo la -ni.»

16 A yi□e ni -tee, nyibli ni -tie, -u 'win la Nyisua a win, 'ti- -u -wen la□a
yi. U nu- mo nyibli a pepe -mu', Moise nee la -ni, ti -mu' -ko 'yri u -huen la
'li Esipublugba 'kwli.

17 A yi□e ni -we, nyibli -mu', Nyisua pu la yru le, 'ki 'li 'yri a -wli ni
'huen 'kwli. Nu- mo nyibli -mu', -u nu la de 'kuku. ε no- ko -ti, 'u 'kuku la
le, 'ki 'li -totukoto -mu', -ε ko ki nyiblo □du 'yi 'li 'ti.

18 A yi□e ni -tee -we, nyibli -mu', -u ko -ti Nyisua 'ε 'su la -ni, 'ε pu la
le, -ε mo, u 'yi la 'li□i 'li -we, bu pa la 'li 'blugba -mu' 'kwli, ε di la 'a nyibli
-nyl, -te □haan-wleele ni 'li. U mo nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu la 'u□u.

19 'A -ti o, 'na 'diaynu -na, -a yi□i 'ni 'ye, -ε mo, -aan 'banu, u 'yi la
Nyisua □wlu yi -kuo -ni, 'u 'yi la 'u□u □tuu -ni. ε no- nu□o, 'ki u 'yi la 'li□i
'li -we, bu pa la 'li 'blugba -mu', Nyisua -nyi la 'a nyibli 'kwli, -ε ko 'kwli
□haan-wleele ni 'li.

4

1 Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua pu la 'li□i ni, -ε mo, ε di -nyi la 'a nyibli 'hru, u
'mu la 'li 'a bunile -mu' pa, -tite -mu', □haan-wleele ni 'li. Lipude a 'mu,
ε 'tie ko 'kl, 'ki 'u -a mu -mo. 'A -ti, -ba □tu -aan dionu 'yie, -ε di□e nu, 'ki
'ne- -a mu 'nyl, nyiblo □du 'ni □ha bu hie, 'ki 'u -wleele a 'mu a 'kwlipupa
a -ta'.

2 -Te -aan 'banu nu la □haantitie a 'mu 'a 'winwun, ke- -aan 'mumu -a
nu 'a 'winwun. Kee, □haantitie a 'mu, ε 'yi □nu -hee -ni, 'ki bu pa 'li Nyisua
a -wleele', -ko -ti, -te u 'win□i, u 'yi□i □wlu yi -kuo -ni, 'u 'yi 'u Nyisua 'u
□tuu -ni.

3 -A mu -mo -bi, -u kuo □haantitie a 'mu □wlu yi, -a mu di 'li -wleele a
'mu pa. -Aan 'banu -mo -bi, -u 'yi titie a 'mu □wlu yi -kuo -ni, ke- Nyisua
pi, 'ki 'u 'waa de ki, ε wen:

«'Ki 'li 'na yru a puppu 'kwli, 'n 'su □ne ni,
-ε mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we,

bu pa 'li 'blugba -mu',
'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,

-te -mu', □haan-wleele ni 'li.»

De a 'mu, e 'yi nyre qhen, -e mo, -wleele 'yi 'u Nyisua 'hwi -ni, -e nuqo, -te Nyisua nu la 'klo, 'ki 'li -nyrowi ni qhlon-do 'kwli, 'ki e -wee la 'u 'a -kwan -mo, 'e -wle la.

4 'Ki 'li Nyiswacrien a 'kutio -bi 'kwli, u hla -ti, 'ki 'u -nyrowi ni qhlon'huen a -nyrowo a de ki. -Ti a 'mu, u 'cri la, e no -bu: «Nyisua -we la 'a -kwan a pepe -mo, 'ki 'li -nyrowi ni qhlon-do 'kwli, qhlon'huen a -nyrowo, -e -bi e -wle la ni.» (A -ti, -wleele ni 'u Nyisua 'hwi.)

5 Kee, 'ki Nyiswacrien a 'kutio -bi 'kwli, u 'criqti ni, -e mo: «Nyisua wen 'ni: -Pi, u 'yi 'liqti 'li -we, bu pa 'li 'na -wleele.»

6 Yi-henyibli -mu', -u 'win la Nyisua a qhaantitie a 'mu, u 'yi la 'li Nyisua a -wleele a 'mu -pa, -e nuqo, u 'yi laqa qwlu yi -kuo -ni, 'u 'yi la 'u Nyisua u qtuu -ni. 'A -ti, -a yiqti 'ni 'ye, -e mo, -te nyibli -mu', -u 'yi Nyisua qwlu yi -kuo -ni, u 'yi la 'li -pa, nyibli -bi, nu -di 'li pa.

7-8 -Aan 'bainu -mu', -u 'yi la Nyisua qwlu yi -kuo -ni, u 'kuku la le, 'ki 'li 'blugba -mu', -e ko ki nyiblo qdu 'yi 'li 'ti. Ti a 'mu 'yri, Nyisua a nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Sosue, e no- nee la Nyisua a dako, 'e gba la 'li qnu Kanaablugba -mu' 'kwli, Nyisua pu la le, -e di la qnu -nyi. Kee, Sosue a 'mu, e 'yi la qnu qhaan-wleele -nyi, 'ki 'li Kanaablugba a 'mu 'kwli. 'N hleqe ni, -e nuqo, -a yiqe ni, -e mo, -te u nyre la 'li 'blugba a 'mu 'kwli, e gba 'yri -huohwi, 'ti- Nyisua 'e naa 'li 'a -kwannunyo Dafidi 'li, 'e lee ne 'a dako, e wen:

«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a win ni 'win, ba 'bleqe kua.

'Aan qwli 'ni 'gboklo 'li -ni.»

-Te Nyisua nu la 'puple le, e tve laqa yi, -e mo, ti a 'mu 'yri, 'a dako 'ye la qhaan-wleele ni kve, 'ki 'li Kanaablugba 'kwli. E no- nuqo, 'e yi la qnu 'hru -nyi, 'ki bu 'win la 'a win, -e diqe nu, 'bu 'tve kuo laqa qwlu yi, e 'mu la qnu qhaan-wleele -nyi.

9 E no- ko -ti 'ni hleqe, -e mo, -a mu -bu, -u mo Nyisua a dako, -a di 'li qhaan-wleele a 'mu 'ni pa, qwli yi, -te e -nu, 'e -wle la, 'ki 'li -nyrowi ni qhlon'huen a -nyrowo 'kwli.

10 Nyiblo -bu, -e pve 'li 'klo yrayru 'kwli, -te -mu', Nyisua yi 'li 'a nyibli -wleele -nyii -ni, nyiblo a 'mu, e 'ni nuqo 'ki -kuande qdu. 'A -kwan -yre 'lu, qwli yi, -te Nyisua -nu, 'e -wle la, -te e -yra la -kwan 'lu.

11 De a 'mu, 'a -ti, -ba qtu 'u 'kli, -e diqe nu, -a 'mu 'li -wleele a 'mu pa. -Ba qtuqo 'yie, -e diqe nu, 'ki 'li -a mu 'nyi, nyiblo qdu 'ni qha Nyisua a -ti le -hee -ni, e 'ni qha bu hie, qwli yi -aan 'bainu, -u -hee la Nyisua a -ti le.

12 'A -ti, -ba 'ble Nyisua a win kua -tee. Nyisua a win a 'mu, e no- yi nyibli 'klo yrayru -nyi. 'A win a 'mu, e no- ko 'kwli Nyisua nee 'li, 'e ni -kwan. Nyisua a win a 'mu, e 'wliqti 'plien yi. Kee, e ni 'kli ki, 'e -hi 'u 'plien a 'mu 'u, 'e pve 'li -tonyiblo a 'hwi 'kwli, 'e yi 'a qwlu le -hren. E 'wliqti 'plien yi, -e yi 'kli qtu le 'be, 'ki 'u -te -mu', u kukue 'u yre, 'e mi -mimi, 'e yi 'kli a 'mu 'a -hanmli ki ye. -Tebli -mu', -tonyiblo nee qwli kle, e -hve bu nu, e no- Nyisua a win a 'mu, e pi pepe'.

13 E 'yi qdedede -ko, -bu -hli Nyisua 'yi ki. 'Ki Nyisua a nunu-tebli a pepe ni 'uqo 'yi qhlon. -Tebli a pepe -bu, -a ni, -a di -hithiaqa kle, 'ki 'uqo ye'.

-Yusu, no- mo -aan -cohlunpinyo gbagbu*

14 -A ko -cohlunpinyo gbagbu, 'e ni 'u -tonyibli ko Nyisua 'huen- a -gbati. E no- mo Nyisua a 'Yu -Yusu, -e mu 'li yako 'kwli, 'ki 'u Nyisua 'hwi. 'A -ti, e no- -ba kuo qwlu yi 'a -ne ti, e ko, -ba lee ne 'a -ti nyibli a pepe.

15 -Aan -cohlunpinyo a 'mu, e yru -aan 'kla-wliye'yrua a pepe le, 'e yiqe -we, -e mo, -a mu -tonyibli, e ko ti, leqteele 'bu ye -a mu ki, -a 'yi 'kli qdu -ko, 'ki -ba -won leqteele a 'mu yi, e ko, 'e ko -aan nyai, -e nuqo, 'a 'mumu,

-te e ni la 'ne- -tutu ki, le[te]e a gblegble, e no- e yi la 'ye, -e 'w[ui] -a mu yi. Kee, e no- -mo -bi, e 'yi de 'kuku -nu.

16 -A yi[de] ni, -e mo, -Yusu a -ti, Nyisua 'e ko -aan nyai. 'A -ti, -a ni 'pie 'li huannu, -ba 'yia 'b[ui] 'hu[ui] bu, 'ki 'li [w]u[ui] a yikuole 'kwli, -e di[de] nu, e 'mu -aan nyai yru, e 'mu -aan de 'kuku 'w[ui] -ni, e ko, e 'mu -a mu -hee -ni, ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'yia di 'b -a mu ki -yee -ni.

5

1 'A -ne -c[oh]lunpinyo gbagbu, 'ki 'ne- -a mu -juuke* 'nyi, 'ki u -he 'l[ui] -tonyibli 'nyi, 'u [t]ui 'b[ui] bu, -e di[de] nu, -c[oh]lunpinyo a 'mu, e 'mu 'li Nyisua -mo -hlee -ni, 'ki 'u -aan -ta', e ko, e 'mu Nyisua a -c[oh]lun* pi, 'ki 'u de 'kuku -mu', nyibli -nu a -ta'.

2 -c[oh]lunpinyo a 'mu, -te e mo -tonyiblo a -ti, e ko ti, le[te]e 'bu ye[de] ki, 'ki e 'ye ni ko 'kl, 'ki bu 'yi de 'kuku -nu. E no- nu[de], nyibli 'bu 'yi [h]aan'hru -yi, e ko, 'bu yi de 'kuku ni ni, -c[oh]lunpinyo a 'mu, 'e -we 'li bu yru nyibli a 'mu, 'waa 'kla-wliye'yia' le, e ko bu yru 'waa nyai.

3 De a 'mu a -ti, e 'yi nyibli a de 'kuku ni -do a -ti 'pa-, e 'ni -pi[de] li -c[oh]lun, kee, e ko bu pi 'a 'mumu, 'a de 'kuku a -c[oh]lun.

4 Nyiblo 'bu mo -c[oh]lunpinyo gbagbu, -e -bi e ko -ti a 'yi'bubua. Nyiblo [d]u 'yi -huan 'a d[io]nu -c[oh]lunpinyogbagbude ki ni pi. Kee, Nyisua a [g]betu, e no- de nyiblo, 'ki bu -he -c[oh]lunpinyo, [w]i yi ti -hi la a ti 'yri, -te Nyisua a [g]betu, e nu la, 'e da la Ayo, Ayo 'e -he la -c[oh]lunpinyo gbagbu.

5 Ke- ni -do e [ti] 'mu, 'ki 'u -Yusu 'Kisu -mo. E 'yi la 'a d[io]nu -c[oh]lunpinyogbagbude ki bu -pu. Kee, Nyisua a [g]betu, e no- -nyi[de] -ti a 'yi'bubua, 'e da[de], 'ti- 'e lee [ne]:

«Mo 'na 'Yu [ni].
Kike -bu 'n -he ke -na 'Ba.»

6 'Ki 'li Nyisua[er]en a 'kut[io] -bi 'kwli, u 'ru[ui] 'l[ui] ni, -e mo, ke- Nyisua pi:

«Di mo -c[oh]lunpinyo gbagbu, -te 'klo te yi bu,
[w]i[ui] nyiblo -mu',
-e ko 'nyre mo Mekisideki yi.»

7 -Te -Yusu ni la 'ne- 'klo ki, e yi la[de] ni, -e mo, Nyisua ko 'kl, 'ki bu [g]ble[de], 'ki 'u 'koku[ui] -mo. 'Ti- -Yusu a 'mu, e 'mu la 'ku mo mu, e da la Nyisua -dada, 'e -tua la wuwe, ko, e 'yee la 'li win, -e nu[de], e -h[ui] bu [t]uu la 'u Nyisua 'u, e 'mu[ui] ki wen, 'ki bu 'ku, Nyisua 'e wen 'a lenyaawin ki. E no- nu[de], -te -Yusu a 'mu, e 'ku, Nyisua 'e -ha 'l[ui] 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha[de] 'klo, -e nu[de], -Yusu a 'mu, e [t]ui la 'b[ui] ni diaki.

8 'Ye [h]u -Yusu bu mo Nyisua a 'Yu, e ko bu 'ye [h]u[er]en diaki, -e di[de] nu, e 'mu Nyisua a 'b[ui]tuule 'nyi.

9 -Te Nyisua -yra 'a -kuan 'lu, 'ki 'li -Yusu', -e -bi -Yusu a 'mu, e -he nyiblo -mu', -e we nyibli a pepe -mu', -u [t]ui 'b[ui] 'u, -e di[de] nu, u 'mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li ko,

10 Nyisua 'e nu[de], -Yusu 'e -he -c[oh]lunpinyo gbagbu, -e 'w[ui] nyiblo -mu' yi, -e ko 'nyre mo Mekisideki.

Ba [t]u 'aan d[io]nu 'yie, -e di[de] nu, a 'ni [h]a 'u Nyisua a 'hru bu hie

11 -A ko -tebli -huohui, -ba lee ne 'a mu, 'ki 'u nyiblo -mu', -e mo Mekisideki a -ta'. Kee, e 'kla 'mu, 'ki -ba yru[er]e ne 'a mo[de] le, -e nu[de], a 'ni -yru[de] -ti' le 'w[ui]li.

12 -Te ti ne -bu, a ble[er]e yi, 'aan 'mumu, ba mo wen toonyu, -e nu[de], see la, a -tua la 'nyinyu, kee, a 'ye[de] le ni yru[ui] -tee. E -h[ui]e[de] ni, nyibli -bi bu di 'li 'a mu -mo, yi-he-tebli -mu', a 'nyi, 'ki 'u Nyisua a win a -ta', u 'mu 'a

mo□o -to□o -ni de. E □hen 'nyre, -e mo, diide -mu', kukunyv yι di, a 'yee 'li 'a didie ni -we. A 'tie mo 'yonv, -v 'tie 'nyee.

13 Yupanv □tie 'nyee, e no- 'ye kukunyv a 'puplewin le ni yruι.

14 Kee, nyiblo -bv, -e -ku, e no- bleε kukunyv a didi-tebtl yι. Ke- ni -do e □ti 'mv, 'ki 'v Nyisva a win a -ta'. Nyiblo -bv, -e kuu 'li Nyisva a win 'nyι, 'ti- -e yι □haande ko de -hvan a 'yile-hihiale, nyiblodv a 'mv, e no- -we 'li -bv yru Nyisva a win a pepe' le, e no- v bleε yι bv -nyi Nyisva a win a 'mv.

6

1 'A -ti, -a ni 'wι 'li 'yonv yι, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon, kee, -ba muu ye', -ba 'nyι Nyisva a win -mv', -e bleε nyibli -mv' yι, -v kuu 'li Nyisva a win 'nyι. -Te -a □tu la -Yusu a □wlv a yikuole -wlu, yι-he-tebtl -mv', -a 'nyι la, -ba -hi□e le, -ba 'nyι -tebtl gbagbi -bi, 'ki 'v -Yusu 'Klsv a -ta'. Yι-he-tebtl a 'mv, -e ko -ti 'n hle, e no- mo: Nyibli ko bv hie 'v de 'kuku a nunuo bv, -e gbe 'li □nv 'kuvle', ko, v ko bv -nyi 'waa □wli a pepe Nyisva.

2 'Ki 'li yι-he-tebtl a 'mv 'nyι, e ko de -bi, 'v tve □ne, 'ki 'v nie a 'lupuvv, e ko nyibli a dabvι a 'lublepuvv a -ta', 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli, e ko, -te Nyisva di nu, e 'mv 'li nyibli 'kukonyibli 'nyι -ha, e 'mv □nv 'klo -ha, ko, -te e di 'waa -bati a lepυve nu, le'booti 'yri.

3 -A ko -ba -hi -tebtl a 'mv le, -ba muu ye', -e di□e nu, 'mv 'a mv -tebtl yrayrι -to□o -ni. Ke- -ba nu 'a nunuo, 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli.

4 'Bv mo, □ba yι yι-he-tebtl ni -tve -ni, e 'ni -hee□e nyibli, -koti nyiblo 'bv -nyi 'a dionv Nyisva, 'ti- 'bv plee 'li Nyisva ke, 'hru □dv 'yι 'ki 'v bv -pe, 'ki bu 'mve Nyisva le de. Nyiblo a 'mv, e 'ye Nyisva a -nyre ni, 'ti- Nyisva 'e nu□o □haan-tebtl -huchvι -mo, 'e -nyi□e 'a -Hihiu*.

5 Nyiblo a 'mv, e yι□e ni, -e mo, Nyisva a win, e mo □haanwin, Nyisva 'e -nyi□e 'a 'khi kunuvι -mv', -e -hven 'li 'a 'klo yrayrv -mv', -e di di 'kwli.

6 Nyiblo 'bv kuo -tebtl a pepe a 'mv □wlv yι, 'ti- 'bv plee 'li Nyisva ke, 'hru □dv 'yι 'ki 'v bv -pe, 'ki bu 'mve Nyisva le de, -koti 'bv plee 'li Nyisva ke, e 'wι□ι -te 'bv 'ye ni kvo wen 'v Nyisva a 'Yu tugbe 'yie de, 'ti- bv 'ye ni -ha wen 'yri le, 'ki 'v nyibli a pepe ye'.

7 □Bv pv□v -ci a de yι. 'Bv mo, 'nu 'bv yι ni di, 'dvdv-tebtl 'bv yι ni □ge, 'ki 'li -ci 'kwli, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, Nyisva pv -ci a 'mv wa -mo.

8 Kee, 'bv mo, 'witi 'bv □gaa 'li -ci a 'mv 'kwli, 'bv nyre 'a 'dvdv-tebtl yre, -e -bi -ci a 'mv, e 'yι -kvan -ko. E □hen 'nyre, Nyisva 'tie pι□ι 'jrv -mo ni, 'a 'dvdv-tebtl 'mv 'yrv. 'A -ti, -ba 'wι □haan'dvdv-tebtl -mv' yι.

9 'Na 'diayuv -na, e mo □haan-tι, -a ni 'puple le, kee, -a yι□e ni -tee, -e mo, 'a mv -mo -bi, □haan'hru, no- a ne, e ko, de -mv', -e di 'li□ι 'kwli -hvn, e no- mo Nyisva di 'a mv 'ni wa.

10 -Kvan -mv', a -nu, 'a -hee 'aan -Yusu a nyibli, 'a -ti 'yι 'li□ι 'li -we, bu -hru Nyisva -mo. E □hen 'nyre, -e mo, a -hee ne 'aan 'bio -Yusu a nyibli ni, ko, 'a 'tie yι □nv -hee -ni. E no- -tve ne -a mv, -e mo, a nve Nyisva ni. 'Klo -mo 'klo, e 'yι 'li□ι 'li -we, □haande a 'mv, 'a -ti bv -hru□o -mo, -e nu□o, e 'sii 'v yι.

11 -A -hve□e ni, -te a 'blee 'v kva, 'ki ba 'blee 'v kva, bu gba□a -gbagba, le'bo□-nyrvov bv nyre 'v. A 'ni 'saa 'li, -e di□e nu, -tebtl a pepe -mv', a kuo □wlv yι, ko, a yι -ple, a 'mv□v ko.

12 'Aan 'khi ni 'weε 'li, kee, nyibli -mv', -v kuo Nyisva □wlv yι, 'ti-, -v ko □wlv a 'hla, v nu- ko □pι ba -ha 'li le. Nyibli dv a 'mv, v nu- Nyisva di de -mv', e pv 'li □nv -nyi.

De -mv', Nyisva pv la 'li Abrahamv, e nu la□a ni

13 A yi□e ni, -e mo, ti -hi la a ti 'yri, Nyisva pu la 'li Abrahamu de. -Te e pu la 'li□i 'li, -e -bi e 'suu la□a ni, -e mo, de a 'mu, e di la□a 'ni nu. Nyiblo □du 'yu 'b Nyisva 'u -hi, Nyisva bu di la 'suu -ni. 'A -ti, 'a dionu, 'e 'suu la -ni.

14 -Te e yi la ni 'suu -ni, ke- e pi la Abrahamu yi: «'N 'suu ni, -e mo, 'n ko □bu nu -mu □haande -mo. 'N di□e ni nu, -na 'yonu a 'yonu 'mu wlo.»

15 -Ti a 'mu, Nyisva lee la Abrahamu, e kuo la□a □wlu yi diaki, 'ti-, 'e yi la□a -ple, 'ki 'li □wlu a 'hla 'kwli. E no- nu□o, -tebli a 'mu, Nyisva pu la 'li□i, 'e 'ye la□a.

16 Nyiblo 'bu yi ni 'suu -ni, nyiblo -mu', -e ni 'u□u 'lu yi, no- ko 'nyre 'kwli, e 'suu 'li -ni, -koti 'suuledu a 'mu, e no- ni□e, 'a -ne -ti, 'e yi 'li -we.

17 E no- nu□o, Nyisva 'e 'suu -ni. E -hwe□e ni, 'ki nyibli -mu', e pu 'li de, bu yru□o le, -e mo, de a 'mu, e pu 'li □nu, e 'yi 'li□i 'li -we bu 'ci□i□i. E no- ko -ti, 'e pu 'li □nu□u, 'ti- 'e 'suu la□a.

18 'A -ti, -tebli ni 'huen a 'mu, -e mo 'hupuude ko 'suule 'huen-, e 'yi 'li□i 'li -we bu pu 'li□i hi 'kwli. 'A -ti, -a mu -bu, -u 'ye -hliile, 'ki 'u Nyisva 'hvi, -tebli ni 'huen a 'mu, e nu- yi -a mu 'ki -nyi, 'ki 'u de -mu', Nyisva pu 'li -a mu, -ba -ple□e, 'ki 'li □wlu a yikuole 'kwli.

19 De -mu', -a yi -ple, e no- 'ble -a mu kua, e no- ni□e, -aan □wlu 'u ku bu, 'ki 'u Nyisva ye', □wi yi, -te 'mu a du ni, 'bu pu□u 'nie, 'e yi 'mu kua 'ble. De a 'mu, e no- ni□e, danu -mu', -e yi Nyisva a bunule -mu' -hli, 'ki 'li 'a 'kagbu bu, 'ki 'li yako 'kwli, 'e -hon 'u -wlu, 'ki 'u -a mu -mo, □a pu e 'li -tite -mu', Nyisva ni 'u.

20 -Yusu, no- 'nyee 'hru, 'e pa 'li -tite a 'mu, 'ki 'u -aan -ta', -e nu□o, e no- -he Nyisva a -cohlunpinyo* gbagbu, -te 'klo te yi bu, 'e 'wi□i nyiblo -mu', -e mo Mekisideki yi.

7

Mekisideki a -ti hlo 'kwli bu

1 Nyisva a win hle□e ni, -e mo, Mekisideki a 'mu, e no- mo 'diu -mu', u dee Salemu a bodio, 'e mo yako 'kwli a Nyisva a -cohlunpinyo* -we. E ko la ti □du, Abrahamu mu la tu ki, 'e 'la la bodio□u -huohvi. -Te e yi la kle ni -me, -e -bi Mekisideki a 'mu, e mu la□a ye' 'be mo, 'e da la Nyisva, 'ki bu nu Abrahamu □haande -mo,

2 -tebli a pepe -mu', Abrahamu -ha tu ki, 'e -nyi la Mekisideki 'a -pu a de. Mekisideki a 'mu, yi-hede e □hen 'nyre, e no- mo bodio, -e 'sii 'u yi. E mo bodio□u □ni□, -e nu e kibweenle, -e nu□o, e mo Salemu□io a bodio □ni□. Salemu a 'mu, e □hen 'nyre kibweenle.

3 Nyisva a win, -e hle Mekisideki a -ti, e 'ni -lee li -a mu, nyiblo a 'di -bi -mo 'a 'dii ko 'a 'bai. E mo nyiblo □du 'yi 'a 'banu -yi. Ti -mu', -e ko 'yri u ko□ 'u□u, Nyisva a win 'ni -hla li□i. E mo, e 'ni -lee□e li -a mu -we, ti -mu' -ko 'yri e 'kbu 'u. Mekisideki a 'mu, e 'wi□i -Yusu 'Kisu yi, -e mo Nyisva a 'Yu, -e nu□o, 'a -cohlunpi-kuan, Nyisva -nyi□e, e 'yi 'lu-yreele -ko.

4 'Ba 'ye -te Mekisideki a 'nyre nu 'buba, ko, 'ba 'ye Abrahamu, -e mo Yisraeke a 'bai. -Tebli a pepe -mu', e -ha tu ki, e -nyi 'a -pu a de Mekisideki.

5 -E -bi 'ki, tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, e wen 'ni, 'ki 'li Yisraeke a □tugbi ni -pu □tu 'u 'huen 'nyi, Lefipu a □tugba, -u mo Lefi a 'yonu a 'yonu, u nu- ble e yi, -bu nu -cohlunpi-kuan, 'ki 'u Nyisva ye'. -Te u ni -cohlunpi-kuan a 'mu, 'a -ti, Yisraeke a pepe ble e yi, ti a pepe, bu -ha 'waa kuko-tebli a -pu a de, bu -nyi□e -cohlunpinyo a 'mu, 'ki 'u 'waa -heele a -ta'. Ke- tete ni 'a hihla. E □hen 'nyre, 'ye □bu Lefipu a 'diaynu mo Abrahamu a 'yonu -we, -e 'wi□i Lefipu yi, u ble e yi bu -nyi Lefipu -tebli a 'mu.

⁶ Mekisideki -mɔ -bi, ε 'yɪ Lefi a 'yu 'pa-. 'Ye ɔbu ε ni 'mʊ lɛ, Abrahamu -mɔ -bi, ε -ha 'lɪ 'a -nɛ -teblɪ a -pu a dɛ ni, 'ɛ -nyi ɔnɛɔ, 'tɪ- Mekisideki a 'mʊ, 'ɛ pʊ laɔa wa -mɔ. Abrahamu a 'mʊ, Nyɪsua pʊ la 'lɪ dɛ, 'kɪ 'vɔv -mɔ'. Ε nɔ- tʊɛ ɔnɛ -a mʊ yɪ, -ɛ mɔ, ε mɔ nyiblo gbagbu ɔnɔ, 'tɪ- Abrahamu a 'mʊ, ε nɔ- Mekisideki pʊ wa -mɔ. Ε 'yɪ Abrahamu 'pa-, ε 'yɪ la Mekisideki wa -mɔ -pʊ.

⁷ -A yiɛ ni, -ɛ mɔ, nyiblo -mʊ', -ɛ pɪ nyiblo -bɪ wa -mɔ, ε nɔ- ni 'v nyiblo a 'mʊ 'lu yɪ. 'A -tɪ, Mekisideki ni 'v Abrahamu 'lu yɪ.

⁸ Lefipu a ɔtugba a -cɔhlɔnpinyɔ a 'mʊ, nyibli yɪ 'waa -teblɪ ni -pu a dɛ -nyi, 'waa nyiblo ni -do a -kʊan 'bʊ nyra bʊ, -ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, 'bʊ 'kʊ, -ɛ -bɪ 'a 'biɪan -bɪ bi 'bʊ 'a -ta'. Kɛɛ, Mekisideki -bʊ, Abrahamu -nyi 'a kʊkɔ-teblɪ a -pu a dɛ, Nyɪsua a win hlɛɔ ni, -ɛ mɔ, ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε hie 'kɔ, 'a -kʊan 'yɪ 'lu-yrɛɛɛ -kɔ.

⁹⁻¹⁰ Kɛ- 'n pɪ: Moise a tete wɛn 'nɪ, bʊ -ha 'lɪ 'waa -teblɪ a -pu a dɛ, bʊ -nyiɛ Lefipu a ɔtugba. Kɛ- tete ni 'a hɪhla. Kɛɛ, Lefi a 'mʊ, ε -ha 'lɪ 'a kʊkɔ-teblɪ a -pu a dɛ, 'ɛ -nyiɛ Mekisideki, -ɛ 'yɪ Lefipi 'pa-. 'N hlɛɔ ni, -ɛ nuɔ, ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri v 'yɛ la Lefi ni kʊɛ, 'kɪ Mekisideki mu la 'v Abrahamu ye' 'bɛ mɔ, Abrahamu 'ɛ -nyi laɔa 'a kʊkɔ-teblɪ a -pu a dɛ. Dɛ, ε ɔhɛn 'nyrɛ, ε hlɔ 'kwli bʊ. Ε nɔ- mɔ: Lefi a 'mʊ, ε -ha la 'lɪ 'a kʊkɔ-teblɪ a gble ni -pu a dɛ, 'ɛ -nyi laɔa Mekisideki, ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Lefi a 'mʊ, 'a 'baɪ gbagbu Abrahamu, ε -ha la 'lɪ 'a kʊkɔ-teblɪ a pɛpɛ a gble ni -pu a dɛ, 'ɛ -nyiɛ Mekisideki. Dɛ a 'mʊ, ε nɔ- -tʊɛ ɔnɛ -a mʊ, -ɛ mɔ, Mekisideki, nɔ- ni 'v Lefi, -ɛ mɔ -cɔhlɔnpinyɔ a pɛpɛ a 'baɪ 'lu yɪ.

Nyɪsua ɔtu 'v -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -bɪ bʊ, -ɛ 'wɪ Mekisideki yɪ*

¹¹ Tete -mʊ', Nyɪsua -nyi la Moise, ε nɔ- hlɛɔ, -ɛ mɔ, Lefi a 'yonʊ a 'yonʊ, -ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ Ayɔ, 'a ɔtugba, v nu- blɛɛ yɪ bʊ nu Nyɪsua a -cɔhlɔnpɪ-kʊan, 'waa -kʊan a 'mʊ, ε 'mʊv bʊ nu, Nyɪsua 'mʊ nyibli a dɛ 'kuku 'wɔwla -nɪ, -ɛ diɔ ni, v 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ, 'waa -cɔhlɔnpɪ-kʊan a 'mʊ, ε 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'kɪ bʊ nuɔ, dɛ a 'mʊ bʊ ɔcɛɛ 'v yɪ. Ε nɔ- nuɔ, -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -bɪ, 'ɛ -di. -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu a 'mʊ, -ɛ -di, ε 'yɪ 'lɪ Ayɔ a ɔtugba 'kwli -kɔ, kɛɛ, ε 'wɪɔ Mekisideki yɪ.

¹²⁻¹⁴ -cɔhlɔnpinyɔ a 'mʊ, ε nɔ- mɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ. -A yiɛ ni, -ɛ mɔ -Yusu a 'mʊ, -ɛ -hɛ -tonyiblo, ε mɔ Juda a ɔtugbatayu ɔnɔ. (Ε 'nɪ pʊv lɪ Lefipu a ɔtugba.) Moise a tete 'nɪ -hlaɔa lɔɪ, -ɛ mɔ, Juda a ɔtugbatayu, nɔ- blɛɛ yɪ -bʊ nu -cɔhlɔnpɪ-kʊan, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bʊ. Kɛɛ, Nyɪsua a ɔgbɛtʊ, ε nɔ- -hʊɛɔ, 'kɪ -Yusu bʊ bi 'v Lefipu a -cɔhlɔnpinyɔ a -ta'. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ -nyi -a mʊ tete yrarɪ, -ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ. Tete a 'mʊ, ε ni 'v Moise a tete 'lu yɪ.

¹⁵ Kɛ- 'n pɪ: Lefiɔtugba a -cɔhlɔnpɪ-kʊan 'yɪ la 'kɪ -kɔ, 'kɪ bʊ nuɔ, nyibli bʊ 'mʊɛ Nyɪsua yrɛ. 'N hlɛɔ ni, -ɛ nuɔ, -Yusu, nɔ- Nyɪsua nu -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -mɔ, 'ɛ 'wɪɔ Mekisideki yɪ, Nyɪsua nɔ- ɔtu 'vɔv Lefipu a -ta' bʊ.

¹⁶ Lefipu, v nu- kɔ la -cɔhlɔnpɪ-kʊan, 'kɪ 'lɪ tete a 'kɪ 'kwli, -tɛ v mɔ la Lefi a 'yonʊ a 'yonʊ a -tɪ. -Yusu -mɔ -bɪ, Nyɪsua, nɔ- nuɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -mɔ, -ɛ nuɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kɪ a kɪnɪɪ 'kwli, ε -nyiɛ 'kɔ yrarɪ, -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'lɪ.

¹⁷ Kɛ- v nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «-Di mɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bʊ, ɔwɪɔ nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ 'nyrɛ mɔ Mekisideki yɪ.»

¹⁸ 'A -tɪ, yɪ-hɛtete -mʊ', -ɛ hlɛ la -cɔhlɔnpinyɔ a -tɪ, Nyɪsua 'wɔwlaɔa ni, -kɔtɪ ε 'yɪ la 'kɪ -kɔ, 'kɪ bʊ nuɔ, nyibli bʊ 'mʊɛ Nyɪsua yrɛ.

19 Moise a tete a 'mu, e 'yi la 'khi -ko, 'ki bu 'sii 'u nyibli yi, 'ki 'u Nyisua ye'. E no- nu□o, Nyisua 'e ya -a mu -Yusu 'yi. E no- -a yi -ple, 'ki 'li □wlu a yikuole 'kwli, □a yi□e, -e mo, e no- ko -cohlunpi-kuan -ni□e, □a yi Nyisua ye' muε -ni.

20-21 -Ti a 'mu, -a bleε yi -ba kuo □ne □wlu yi, -e nu□o, ti -mu', -e ko 'yri Nyisua □tui 'u -Yusu bu, 'ki e 'mu 'a -cohlunpi-kuan nu, e 'su□ □ne ni, 'ti- 'e □tu 'u□u bu. Ke- e pu□u yi:

«'Mo Kūkōnyō Nyisua,
de -bu, 'n 'su□ -ni, 'n 'yi 'h□i 'li -we,
□bu 'ci□i□i.

'N 'su□ □ne ni, -e mo, -te 'klo te yi bu,
-di mo -cohlunpinyo.»

Keε, ti -mu' -ko 'yri Lefi□tugba, u yi la -cohlunpinyu -he, Nyisua 'yi la□a 'su□ -ni.

22 -Te Nyisua 'su□ -ni, 'ki -Yusu bu mo -cohlunpinyo gbagbu, -te 'klo te yi bu, e nu□o, -a yi□e ni, -e mo, 'yri yrayri -mu', Nyisua □tu, e ko -a mu 'huen-, e ni 'khi ki, 'e -hi 'u 'yri 'ki 'u.

23 De -bi ni 'u. E no- mo: Lefi□tugba a -cohlunpinyu -hu la ni, -e nu□o, u 'koku la le. -E -bi 'bu 'ku, -e -bi nyiblo -bi bi 'u 'a -ta'.

24 Keε, -Yusu -mo -bi, 'a -ne 'yi 'mu le -ni. E hie 'klo, -te 'klo te yi bu. E 'yi 'h□i 'li we, bu 'ku yruyru. 'A -cohlunpi-kuan 'yi 'h□i 'li -we bu ko 'lu-yreεe.

25 De a 'mu a -ti, e ko 'khi 'a -ne ti, 'ki bu wa nyibli -mu', -u de Nyisua, 'ki 'h -Yusu a 'nyre 'kwli, -e nu□o, e ni 'klo, 'a -ne ti, 'e de Nyisua 'a -ne ti, 'ki 'u nyibli a 'mu a -ta'.

26 -Yusu, no- mo -cohlunpinyo gbagbu, -a -hwe, -e nu□o, e 'sii 'u yi. Kikade □du 'yi 'h□i 'li -ni. E 'ni -nu□o li de 'kuku. E 'yi de'kukununyō yi 'wi. E ni 'do. Nyisua □tu 'u□u 'a dionu 'hu bu, 'ki 'li yako 'kwli.

27 -Juukue* a -ne -cohlunpinyo gbagbu -bi -mu', u nu- mo -bi, u ko bu pi -cohlun, 'a -ne -nyrowo, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Bu 'mu -cohlun a 'mu pi, yi-hede, u ni, e no- mo bu pi -cohlun, 'ki 'u 'waa □gbeto a de 'kuku a -ta'. 'Bu -hi, 'ti- 'u yi -cohlun pi, 'ki 'u nyibli -bi a de 'kuku a -ta'. Keε, -Yusu -mo -bi, e 'yi la 'a nunuo le -nu. E no- mo -bi, -te e 'mu la 'ku, 'ki 'u tugbe 'yie, e -ha la 'a dionu ni, 'e -he la Nyisua a -cohlun, -aan de 'kuku a -ti. E nu la -cohlun-hawo ni -do, -te 'klo te yi bu. Kue la 'li -nyrowo a 'mu 'yie bu, -cohlun □du 'yi 'ki -kuan -ko.

28 -cohlunpinyu -mu', u □tui 'u ble, 'ki 'li Moise a tete a 'khi 'kwli, u mo -tonyibli □ni□, -u ni de 'kuku. Keε, ti -bu 'yri, tete a 'mu, e 'yi 'ki 'khi -ko, -e nu□o, ti -mu' -ko 'yri Nyisua pu la le: «'N 'su□ □ne ni, -e mo, -di mo -cohlunpinyo, -te 'klo te yi bu,» ti a 'mu 'yri, Nyisua a win a 'mu, e no- bi 'u Moise a tete a -ta', Nyisua 'e □tu 'u 'a 'Yu -Yusu bu, 'ki bu mo -cohlunpinyo gbagbu. 'A 'Yu -mo -bi, e 'sii 'u yi. De 'kuku 'yi 'h□i 'li -ni. Ke- e di 'mu ni, -te 'klo te yi bu.

8

-Yusu, no- mo -aan -cohlunpinyo gbagbu, e no- nu□o, -a ko Nyisua 'huen-, □a -mve*

1 De gbagbu -mu', 'n -hwe □bu lee ne 'a mu, e no- -bu: -Ti -bu, 'n hla wen, e tue ne 'a mo□o ni, -te -mu', -aan -cohlunpinyo gbagbu -Yusu ni 'mu. E no- yi -a mu -heε -ni. Nyisua -mu', -e kwo ne 'a -ne □dedede win ki, e no- ko diidekubia ki -Yusu ni 'u bu, 'ki 'li yako 'kwli.

2-3 -A yi□e ni, -e mo, -cohlunpinyo a pepe, -u ni 'ne- tutu ki, 'waa -kuan, no- mo bu nu 'wugba-tebli, bu pi Nyisua a -cohlun*, e ko, bu -nyi Nyisua -nyinyi-tebli -bi. 'Bu yi -cohlun a 'mu pi mo ni mi, 'ki u pue 'li

Nyɩsɩa a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. -Yusu -mɔ -bi, ε 'nɩ -nu□o li 'a -ne -cɔhlɔnpi-kuan, 'kɩ 'li Nyɩsɩa a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. Kεε, 'kɩ ε ni 'li□ti Nyɩsɩa a □haan'kayu -mu' bu, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, -ε mɔ 'kayu -mu', Nyɩsɩa a □gbetu, ε -pu. -ε -bi 'kɩ, -te -Yusu mɔ -aan -cɔhlɔnpinɩyɔ, ε ni Nyɩsɩa a -cɔhlɔnpi-kuan.

4 Kεε, ε 'nɩ nu□o -kuan a 'mɔ, 'kɩ 'ne- 'kɔ -bu kɩ, -ε nu□o, ε kɔ -cɔhlɔnpinɩyɔ, 'u ni 'ne- 'kɔ -bu kɩ, 'u ni -cɔhlɔnpi-kuan, □wɩ yɩ, -te Moise a tete ni 'a hɩhla.

5 Nyɩsɩa a 'kayu -mu', -ε kɔ bu u ni 'li -kuan, ti -mu', -ε kɔ 'yri Moise mi la□a pu mɔ, kε- Nyɩsɩa pu la□a yɩ, -ε mɔ: «□Tu□o 'yie -teε, -ε di□e nu, -te 'n nu□o -na tɔɔle, 'kɩ 'ne- dugba -bu 'lu, □mu 'a pu pu le nu.» Kε- Nyɩsɩa a win pu la. De a 'mɔ, ε □hen 'nyre, -ε mɔ, Nyɩsɩa a 'kayu -mu', Moise pu la, ε kɔ -cɔhlɔnpi-kuan 'hɛn-, -u kɔ -ti Moise a tete hle, u mɔ -tebli -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli a yɩ'wɩde □nɩɔ. Kεε, -tebli -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε nɔ- mɔ □haan-tebli.

6 'A -ti, -a yɩ□i 'nɩ 'ye, -ε mɔ, -Yusu a -cɔhlɔnpi-kuan, ε ni, 'kɩ 'li yakɔ 'kwli, ε -hi 'u -Juukɔε* a -cɔhlɔnpi-kuan ni. 'Kɩ -Yusu ni 'u Nyɩsɩa kɔ -tonyibli 'hɛn- a -gbati, Nyɩsɩa 'ε □tu 'yri yrayri, ε kɔ -tonyibli 'hɛn-. 'Yri yrayri a 'mɔ, ε -hi 'u yɩ-hɛyri ni, -kɔti 'kɩ 'li 'yri yrayri a 'mɔ 'kwli, -tebli -mu', Nyɩsɩa pu la le, ε di la nu, ε nɔ yɩ, 'ε -hi 'u -tebli -mu', ε nu la ti -hi la a ti 'yri.

7 'Bu mɔ, yɩ-hɛyri -mu', Nyɩsɩa □tu la, ε kɔ nyibli 'hɛn-, 'bu □ce la, ε 'yɩ wen 'li□ti 'li -we, bu □tu wen 'yri yrayri, ε kɔ -tonyibli 'hɛn-.

8 Kεε, -a yɩ 'kɩ□i 'nɩ 'ye, -ε mɔ, yɩ-hɛyri a 'mɔ, u 'yɩ la □ce. ε nɔ- nu□o, Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩa 'ε yɩ la nyibli -ti -yεε -ni, 'kɩ 'u 'waa de 'kuku a -ta'. Kε- ε pu la □nu yɩ, -ε mɔ:

«ε di kɔ ti, -ε kɔ 'yri 'n di 'u 'yri yrayri □tu,
'n kɔ Judakɔε a □tugba kɔ Yisraekɔε a □tugbi a pepe 'hɛn-.

9 Ti -hi la a ti 'yri,
-te 'n pu la 'waa 'baɩɩɩ dabu yɩ bu,
'nɩ -ha la 'li □nu □kode 'nyɩ,
'kɩ 'h Esipubɩɩgba 'kwli,

ti a 'mɔ 'yri, 'n □tu la 'yri, 'n kɔ □nu 'hɛn-.
Kεε, 'yri yrayri -bu, 'n di □tu, 'n kɔ □nu 'hɛn-,
ε di ni 'dɔ.

'Yri -mu', 'n □tu la, 'n kɔ □nu 'hɛn-,
u 'yɩ 'u□u 'u □tuu -ni.
ε nɔ- nu□o, 'nɩ hie 'u □nu bu.
'Mɔ -bu, -ε mɔ 'waa Kɔkɔnyɔ,
'mɔ -ni 'li 'waa -mɔhleele le.

10 'Yri yrayri -mu', 'n di □tu,
'n kɔ Yisraekɔε 'hɛn-,
-te ε di 'mɔ ni, ε nɔ- -bu:
'N di□e 'nɩ nu, u 'mɔ 'na tete yɩ,
'mɔ□u 'cɩɩ, 'kɩ 'li 'waa □wli kɩ.
'N di mɔ 'waa Nyɩsɩa, u 'mɔ 'na dako pa.

11 ε 'yɩ 'kɩ 'li□ti 'li -we, bu kɔ nyiblo □du,
-bu di 'a 'bɩhɩan kɔ 'a 'dɩayi 'hɛn- -tɔɔ -ni,
'kɩ bu yɩ Nyɩsɩa,
-ε nu□o, kɔε 'u 'yɩ kɩ bu, -bu yε kukunɩyɔ kɩ,
'waa pepe a 'mɔ, u di 'mɔ 'nɩ yɩ.

12 'N di 'waa de 'kuku 'nɩ 'wɔwla -ni,
ε kɔ, 'mɔ 'waa de 'kuku a 'mɔ 'a -ti -mɔ -hru.»

13 Kε- Nytsva nu la 'yri yrayri a -ti a hihla. E □hen 'nyre, -ε mō, yi-heyri -mu', ε 'yi 'ki 'klī -kō. -A yi 'ki□i ni, -ε mō, de -mu', -ε 'yi 'ki 'klī -kō, ε kō, -ε 'ye ni -heε nyiblo, ε 'tε -we bu ni.

9

-Te -juukve* ni la Nytsva a dida

1 'Ki 'li yi-heyri -mu', Nytsva □tu, ε kō -tonyibli 'huen- 'kwli, -tonyibli, nu- □tutu -tebli yi ble, 'ki 'v -tuo -mu', v deε 'v Nytsva ki. Tete -mu', Nytsva -nyi la Moise, nō- yi □nu -lee -ni, -te -mu', v di -tebli a 'mu, 'a yible□tutule nu, 'ki 'li Nytsva a 'kayu bu, ε kō, -te v di -cōhlun* a pipie nu, 'ki 'v Nytsva ye'.

2 -Te v nu -tebli a 'mu, 'a yible□tutule, ε nō- -bu: U pu 'tapokayu. 'Kayu a 'mu, ε kō -gbli ni 'huen. 'A yi-he-gblo, v deε □ne Nytsva a □nani-gblo. 'Ki 'li -gblo a 'mu 'kwli, 'napitu ni 'li, -ε kō 'canyō ni □hlon'huen, 'ε kō 'teble, -ε kō ki v □tui 'v 'floodu -mu' ble, v -he, 'ki 'v Nytsva a -ta'.

3 'Ki 'li yi-he-gblo 'kwli, 'ki 'huen a -gblo -mu', 'a paale ni 'li. 'Ki 'v 'a paale a 'mu ye', 'ki 'v 'ba 'v dagbagbu bu. 'Huen a -gblo a 'mu, v nu- v deε Nytsva a □nani-gblo gbagbu.

4 'Ki 'v 'huen a -gblo a 'mu ye', 'ki 'teble ni 'v, 'v nuu □ne -gubv. E nō- kō ki v pi 'v hinhropu-tebli tō le, 'ki 'v Nytsva a -cōhlun a -ta'. 'Ki 'li 'huen a -gblo a 'mu 'kwli, 'ki dukwli ni 'li, 'v 'wlaa □ne -gubv 'lu le pepe, 'v deε □ne 'yridukwli. Dukwli a 'mu, ε nō- -tue nyibli 'yri -mu', Nytsva □tu la, ε kō 'a dako 'huen-. 'Ki 'li dukwli a 'mu 'kwli, ya ni 'li, 'v nuu □ne -gubv. E nō- kō 'kwli, diide ni 'li, v deε manu. 'Ki 'li dukwli ni -do a 'mu 'kwli, 'ki nyiblo -bu, v deε Ayro a kotu -mu', -ε □ga la -pui, ε ni 'li -we, kō 'hikabi ni 'huen -mu', Nytsva 'cru la 'v 'a tete ki.

5 'Ki 'v dukwli a 'mu ki, 'ki v □tu 'v tuyonu ni 'huen bu. Tuyonu ni 'huen a 'mu, v 'w□i Nytsva a leleny yi, 'v tve □ne nyibli yi, -ε mō, Nytsva ni -tuo ki, 'waa wanwen 'v □jri dukwli a 'mu 'lu bu. 'Ki 'li 'waa wanwen a 'mu bu, 'ki -cōhlunpinyo* gbagbu -gble 'li -cōhlun a -hlu le, 'ki 'v dukwli a 'mu ki, -ε di□e nu, Nytsva 'mu nyibli a de 'kuku 'wōwla -ni. Kε- ε ni 'mu. Kεε, 'n 'yi 'h□i 'li -we, □bu yrue mō 'a mu -tebli a pepe a 'mu le -teε.

6 Kε- v nu -tebli a pepe a 'mu, 'a yible□tutule. 'A -ne -nyrōwō, 'ki -cōhlunpinyo pue 'li yi-he-gblo -mu' 'kwli le, 'ki 'v 'waa -cōhlunpi-kuan a -ta'.

7 Kεε, 'ki 'li 'huen a -gblo 'kwli, -cōhlunpinyo gbagbu ni -do, ε nō- pue 'li. 'Ki 'li 'yru 'kwli, ε ni 'li paawō ni -do. 'Bu mō, 'bu yi 'li ni pue, -ε -bi 'wlugba-tebli a -hlu, ε -ha, 'ki 'v Nytsva a -cōhlun a -ta', ε nō- ε gbe 'li, -ε di□e nu, Nytsva 'mu 'a de 'kuku kō nyibli a de 'kuku 'wōwla -ni.

8 -Tebli a 'mu, ε nō- Nytsva a -Hihiu* neε 'li 'kwli, 'ε tve ne -a mu, ti a pepe -mu', yi-he-gblo -mu', ε di 'v -hii -ni, 'hru 'ye wen 'v bu ni pe, 'ki nyibli bu pa 'li 'huen a -gblo 'kwli, -ε mō □nani-gblo gbagbu. E □hen 'nyre, -ε mō, 'hru 'ye wen 'v bu ni pe, 'ki nyibli bu 'mue wen Nytsva yre -teε.

9 -Tebli a 'mu, nō- tve ne -a mu, -ε mō, -Yusu, nō- -he -teε a -cōhlun, -a yi kε. -Tebli 'ki a 'mu, -v mō 'wlugba-tebli kō -tebli -bi 'huen-, v -he la, 'ki 'v Nytsva a -cōhlun a -ta', ε 'yi 'h□i 'li -we, bu nu□o, nyibli -mu', -v -he -cōhlun a 'mu, 'waa □wli bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nytsva ye'.

10 Nyibli -mu', -v yi -cōhlun a 'mu pi, v kō bu □tuu 'v □nani -mu' 'v, -v mō didi-tebli kō 'nuna-tebli 'huen-, ε kō, -te v di -cōhlun a -tebli a leyiyra nu, -ε di□e nu, v 'mu 'v□u yi 'sii -ni, 'ki 'v Nytsva ye'. -Nmi a 'mu, v 'yi 'h□i 'li -we, bu 'cici -tonyibli a □wli. Nytsva, nō- □tu 'v -tebli a 'mu ble, 'ki 'v ti gbi -mō', 'ε gba□a -gbagba, ti 'ε nyre 'v, -ε kō 'yri Nytsva yaa 'v -Yusu, 'ε 'cici -tebli a pepe.

*-Yusu -ha 'a dionu ni, 'ki bu mo -cöhlun**

11 -Te -Yusu 'Klisu di 'ki, e no- mo 'ki Nyisua a -cöhlunpinyo* gbagbu. E no- ni[e, -a ko Nyisua 'huen-, [a ko kibuwæenle. Nyisua a 'kayudu -mu', -e ko bu e ni 'li -kuan, 'ki 'li yako 'kwli, e 'bua ni, 'e [ce'e 'u yi, 'e -hi 'u Nyisua a 'kayu -mu', Moise pu la. E 'yi nyibli 'pa-, u 'yi 'kayudu a 'mu -pu. Nyisua a [gbetu, e no- pu[ub, 'ti- 'kayudu a 'mu, e 'yi 'ne- 'klo bu ki -ni.

12 Nyisua a -cöhlunpinyu gbagbi -mu', -u ni 'ne- -a mu -juukue* 'nyi, -te u ni, 'u gbe 'wlugba-tebli, -u mo wlobi ko blobi a -hlu, 'ki 'li Nyisua a 'kayu a 'huen a -gblo 'kwli, -e mo [hanu-gblo gbagbu, 'a -ne 'yru, ke- ni -do -Yusu 'Klisu -nu, 'e mu 'u Nyisua 'hvi, -e di[e nu, e 'mu[ub le -nyaa -ni, Nyisua 'mu -tonyibli a de 'kuku 'wuwla -ni. Kee, -Yusu 'Klisu -mo -bi, -te e yi 'li Nyisua 'hvi ni mi, e 'yi 'wlugba-tebli a -hlu -gba, kee, 'a [gbetu, e -he -cöhlun, 'e gba 'a dionu a -hlu, 'e nu paawo ni -do, 'e mu 'li Nyisua 'hvi. 'A -hlu a 'mu, e no- nu[oo, Nyisua 'e 'wuwla -aan de 'kuku, 'e wa -a mu, -te 'klo te yi bu.

13 Yi-heyrı a tete wen 'ni, bu nu wlobi ko blobi a -hlu, ko bli'gba u pu 'to a 'pupu, bu -gbla[a nyibli -mu' le, -u 'wla -ti, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye', -e di[e nu, nyibli a 'mu, u 'mu 'u yi 'sii -ni.

14 'E mo [han-ti, 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa -hlu e ko la 'klu, kee, -Yusu 'Klisu a -hlu ko 'klu diakti, 'e -hi 'u 'wlugba-tebli a -hlu 'u. -Yusu 'Klisu a 'mu, e 'yi de 'kuku -nu, 'e -ha 'a dionu, 'e -nyi 'a dionu Nyisua, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu*, -e hie 'klo a 'klu 'kwli. 'A -hlu, e no- di[e nu, -aan [wli 'mu 'u yi 'sii -ni, -e di[e nu, -a 'ni [ha 'ki de 'kuku nu de, -e ye 'kokuu, kee, -a 'mu 'KlohiNyisua a -kuan.

De -mu', -Yusu 'Klisu -nu a -ti, Nyisua 'e [tu 'yri yrayrı, e ko -a mu -tonyibli 'huen-

15 -Te -Yusu 'Klisu nu 'a nunuo le a -ti, e no- mo nyiblo -mu', -e ni 'u Nyisua ko -tonyibli 'huen- a -gbati, Nyisua 'e [tu 'yri yrayrı, e ko -tonyibli 'huen-. De a 'mu, 'a -ti, nyibli -mu', Nyisua de, 'ki bu -he 'a nyibli, e di -nyi [nu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. U di 'klo yrayru a 'mu 'ni ko, -e nu[oo, -Yusu 'Klisu a 'mu, e 'ku ni, 'ti- 'e naa 'li 'a 'kokuu a 'mu 'kwli, 'e [gble nyibli, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mo', u ni la ti -mu', -e ko 'yri u 'tie ni la 'li yi-heyrı a 'klu bu.

16 -A yi[e ni, -e mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ru 'crıen, -e ne[e -mo le, -e mo: «'Bu mo, 'ni 'ku, -e -bi ke- ba nu 'na 'ku-tebli a [gıgla,» e [hen 'nyre, -e mo, e 'ku pepe, 'ti- u 'mu 'a -tebli a 'mu [gla.

17 'Bu mo, 'bu 'tie ni 'klo, -e -bi 'crıen -mu', e 'crı, e 'yi 'klu -ko. Kee, 'bu 'ku 'ki, -e -bi 'crıen a 'mu, e ko 'klu.

18 'Yrı a gblegble -mu', Nyisua [tu, e ko 'a dako 'huen-, ke- u ni 'mu. -Te Nyisua yi la yi-heyrı ni [tui, ke- e pu la, -e mo, bu 'la la 'wlugbade, -e di[e nu, u 'mu 'a -hlu bu 'wla, e 'mu 'yri a 'mu [tu, e ko 'a dako 'huen-, 'yri a 'mu, e 'mu 'klu ko.

19 Ti -hi la a ti 'yri, tete a pepe -mu', Nyisua -nyi la 'a nyibli, Moise -hıha la [nu kle, 'ti- 'e 'la bloyonu [ko wlobi 'huen-], 'e 'du 'a -hlu ko 'nie 'huen-ye', 'e pıpu [nu 'yi le, 'e nu 'wan-hugba, 'e mua [ne -kotro -johun le, 'e 'nyra 'li[ti -hlu a 'mu -mo, 'e -gbla tete crıen -hlu a 'mu le, 'ti-, nyibli a pepe -mu', -u ni la 'u, 'e -gbla [nu[ub le.

20 -Te e yi [nu -hlu a 'mu le ni -gble, ke- e pu [nu yi: «De -bu, e no- mo -hlu -bu, Nyisua ni, 'e [tui 'yri, e ko 'a mu 'huen-, 'ti- 'e yi 'a mu -lee -ni, -e mo, ba [tu 'yri a 'mu 'yie.»

21 -Te e -we nyibli a -hlu a le-gbugbla -mo, -e -bi e -gbla 'li[ti Nyisua a 'tapokayu ble, e ko -kuanu-tebli a pepe -mu', -e ni 'li 'kayu a 'mu bu 'huen-, u ni, 'u de Nyisua.

22 Yı-həyri a tete wen 'ni, bu nu -hlu, v 'mu'v Nyisva a 'tapokayu 'hvi le -gbla, e ko -tebli ni -tie -mu', -e ni 'li'li 'kwli, -e di'e nu, v 'mu'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. -Tebli -mu', v 'yi -hlu le -gbla, e 'yi -hu. 'Hru 'yi 'v bu -pe, 'ki Nyisva bu 'wowlā -tonyibli a de 'kuku, 'bu mō, 'bu 'yi -cōhlun* a -hlu bu 'wla.

-Yusu 'Klisv a -hlu, e nō- 'wowlē nyibli a de 'kuku

23 -A yi'e ni, -e mō, Nyisva a 'tapokayu -mu', Moise pu la, e mō la Nyisva a 'haan'kayu -mu', -e ni 'li yako 'kwli a yi'wide 'ni. Nyisva a 'tapokayu a 'mu, e ko 'a bu a -tebli 'hven-, v ko bu -gbla 'nu 'wlugba-tebli a -hlu le, -e di'e nu, v 'mu'v yi 'sii -ni, 'wı yi, -te Moise a tete ni 'a hıhla. Kεε, 'bu mō Nyisva a 'haan'kayu -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e -hve 'haan-cōhlun, -e -hi 'v 'wlugba-tebli a -cōhlun* 'v. 'Haan-cōhlun a 'mu, e nō- mō -Yusu 'Klisv.

24 -A yi'li 'ni 'ye, -e mō, -Yusu 'Klisv 'yi 'li 'tapokayu -mu' bu -pa, -tonyibli -pu. 'Kayu a 'mu, e mō Nyisva a 'haan'kayu -mu', 'a yi'wide 'ni. Kεε, e nō- mō -bi, 'ki e mu 'li yako 'kwli, -te Nyisva ni 'li. -Te ti ne -bu, 'ki e nyra 'v Nyisva ye' bu, 'e de'e, 'ki 'v -aan -ta'.

25 -Juukve* a -cōhlunpinyo* gbagbu -mō -bi, 'a -ne 'yru, e ko bu pa 'li Nyisva a 'kayu a 'hven a -gblo 'kwli, -e mō 'nanı-gblo gbagbu. 'Bu mō, 'bu yi 'li ni pve, e gbe 'wlugba-tebli a -hlu. E 'yi 'a dıonv a -hlu 'pa-, e 'ni -gba'a li. -Yusu 'Klisv -mō -bi, e -ha 'a dıonv ni, 'e -nyi 'a dıonv Nyisva, 'ki 'v -cōhlun a -ta'. E nō- mō -bi, e nu 'a dıonv a -haawı ni -do, e 'yi'li ki -nuna -ni.

26 'Bu mō, 'bu nu la 'a dıonv a -haawı -hıohı, 'ki 'v -cōhlun a -ta', e 'hen 'nyre, -e mō, kve la 'li bu, -te Nyisva nu la 'klo, e di nu wen 'hıven'yeewı -hıohı. Kεε, e 'yi 'hıven'yeewı -hıohı -nu. E nu 'li dııwō ni -do, le'booti -bu, -a ni 'yri, 'e -nyi 'a dıonv Nyisva, 'ki 'v -cōhlun a -ta', -e di'e nu, e 'mu nyibli a de 'kuku 'wowlā -ni, e 'mu 'nu wa, -te 'klo te yi bu.

27 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, e ni 'kuwō ni -do. 'Bu 'ku, -e -bi 'ki e mi 'v Nyisva ye', -e di'e nu, Nyisva 'mu'v -bati le -puv -ni.

28 Kε- -Yusu 'Klisv a de ni 'mu -we. E nu la 'kuwō ni -do. -Te e 'mu la 'ku, -e -bi e -nyi la 'a dıonv Nyisva, 'ki 'v -cōhlun a -ta' -e di'e nu, e 'mu nyibli a de 'kuku 'wowlā -ni. E di 'ni di de. 'Bu mō, 'bu -di de, e 'yi e 'mu nyibli a de 'kuku 'wowlā -ni a -ti 'pa-. Kεε, e yi 'ni di, -e di'e nu, nyibli -mu', -v yi'li -ple, e 'mu 'nu wa.

10

-Yusu -he -cōhlun, 'wō ni -do, e nō- kō -ti 'hru 'e pe 'v bu, 'ki -ba 'sii 'v yi pepe, 'ki 'v Nyisva ye'

1 E ni ke', Moise a tete 'e tve la nyibli 'haande -mu', Nyisva di la nyibli -mō nu. 'E mō 'han-tı, Nyisva 'e naa 'li -Yusu 'li, 'e nu 'nu 'haande a 'mu -mō. Kεε, e 'yi la 'li Moise a tete 'li -naa -ni, e 'yi la 'nu 'haande a 'mu -mō -nu. Tete a 'mu, e hle'e ni, -e mō, 'a -ne 'yru, nyibli ko bu nuna -cōhlun* a pipie kle, 'waa de 'kuku a -ti, -e di'e nu, v ko Nyisva 'hven-, v 'mu -mve. Kε- tete a 'mu, e ni 'a hıhla. Kεε, seyı-seyı, -cōhlun a 'mu, e 'yi 'li'li 'li -we, bu 'sii 'v nyiblo yi, 'ki 'v Nyisva ye'.

2 'Bu mō, -cōhlun a 'mu, 'bu ko wen 'klı, 'ki bu 'sii wen 'v nyiblo yi, 'ki 'v Nyisva ye', 'ki 'li 'a piiwō ni -do a 'mu 'kwli, nyibli di wen'e ni yru, -e mō, e mō 'haan-tı 'ni, Nyisva 'wowlā 'waa de 'kuku ni, ko, v 'yi wen 'li'li 'li -we, bu pi wen 'klı -cōhlun 'du de.

3 Kεε, e 'yi 'mu le -ni. -cōhlunv a 'mu, e ni'e ni, 'a -ne 'yru, 'waa de 'kuku a -ti, e yi 'li 'ni 'kwli le bi. Kεε, e 'ni -nu'v li'li, v 'ni 'sii'e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye',

4 -kɔ -tɪ blɔbɪ kɔ wlobɪ 'hʊɛn-, 'waa -hlv 'yɪ 'lɪɫɪ 'lɪ -wɛ, bu 'wɔwla nyibli a dɛ 'kuku.

5 ɛ nɔ- nuɔ, -tɛ -Yusu 'Klɪsv yɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ nɪ di, 'ɛ lee Nyɪsva, -ɛ mɔ:
«Nɪ -hʊaɔa lɪɫɪ, 'kɪ bu pie -mʊ 'wluɔba-tɛblɪ a -cɔhlɔn,
ɛ kɔ hʊapv-cɔhlɔn -bɪ 'hʊɛn-.

Kɛɛ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʊ,
-ɛ diɔjɛ nu, 'mʊ 'na dɪɔnv -ha,
'mʊ -mʊ 'na dɪɔnv -nyɪ.

6 'Wluɔba-tɛblɪ -mʊ', v pɪ 'tɔ pɛpɛ, -cɔhlɔn a -tɪ,
'kɪ v 'mʊ -mɔɔɔ -pie -nɪ,

ɛ 'nɪ -klɔɔɔ -mʊ kɪ.
ɛ kɔ, -cɔhlɔn -mʊ', v yɪ -mʊ -pie -nɪ,
'kɪ v -tonyibli a dɛ 'kuku a -ta',
ɛ 'nɪ -klɔɔɔ -mʊ kɪ.

Kɛɛ, dɛ -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ, nyiblo bu ɔtuu 'v -mʊ v.

7 -ɛ -bɪ, kɛ- 'n pɪ dɛ:

Nyɪsva o, 'mɔ nɔ- -bu, 'n di 'nɛ- 'klɔ kɪ nɪ,
dɛ -mʊ', -hʊɛ, 'mʊv nu,

ɔwɪ yɪ, -tɛ v nu 'a 'cɪcɪɪ,
'kɪ 'v 'na -ta',
'kɪ 'lɪ -na tɛtɛcɪɪɛn 'kwli.»

Kɛ- -Yusu 'Klɪsv -pv.

8 Yɪ-hɛ-tɪ -mʊ', ɛ -hla, ɛ nɔ- mɔ: Nyɪsva 'yɪɫɪ -da, 'kɪ bu pie ɔnɛ 'wluɔba-tɛblɪ a -cɔhlɔn, kɔ -cɔhlɔn -bɪ 'hʊɛn-. 'Wluɔba-tɛblɪ -mʊ', v pɪ 'tɔ pɛpɛ, 'tɪ -v yɪɫɪ -pie -nɪ, ɛ 'nɪ -klɔɔɔɔ lɪɫɪ kɪ, kɔ, -cɔhlɔn -mʊ', v yɪɫɪ -pie -nɪ, 'kɪ 'v dɛ 'kuku a -ta', ɛ 'nɪ -klɔɔɔɔ lɪɫɪ kɪ -wɛ. -A yɪɔjɛ nɪ, -ɛ mɔ, tɛtɛ -mʊ', Nyɪsva -nyɪ la Moise, ɛ hlɛɔjɛ nɪ, 'kɪ bu -ha -cɔhlɔndʊv a 'mʊ. Mɔ 'yɛ ɔbɪv ɛ nɪ 'mʊ lɛ, kɛ- -Yusu nu la 'a hɪhla.

9 'Ya 'v 'lu dɛ, kɛ- ɛ pɪ dɛ, -ɛ mɔ: «Nyɪsva o, 'mɔ nɔ- -bu, 'n di 'nɛ- 'klɔ kɪ nɪ, dɛ -mʊ', -hʊɛ, 'mʊv nu.» Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- tʊɛ ɔnɛ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva 'nɪ -hʊaɔa lɪ -cɔhlɔn 'kɪ -mʊ' dɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ ya -cɔhlɔn yrayrv, 'kɪ 'v -cɔhlɔn 'kɪ a -ta'. -cɔhlɔn yrayrv a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsv.

10 -Tɛ -Yusu 'Klɪsv -nu, 'ɛ ɔtuu 'v Nyɪsva 'v pɛpɛ, 'ɛ -ha 'a dɪɔnv, 'ɛ -hɛ -cɔhlɔn, 'wɔ nɪ -do, ɛ nɔ- nuɔɔ, ɔa 'sɪi 'v yɪ pɛpɛ, 'kɪ 'v Nyɪsva yɛ'. -Hɔn 'v -cɔhlɔn a 'mʊ kɛ', -cɔhlɔn ɔdʊv 'yɪ 'kɪ 'v -nɪ dɛ, -bu kɔ 'klɪ, -bu -hɛɛ nɛ -a mʊ -tonyibli.

11 -Juukɔɛ* a -cɔhlɔnpinyɔ*, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, v pʊɛ 'lɪ Nyɪsva a 'kayu bu, 'v nyɛ blɛ, 'v nɪ 'waa -cɔhlɔnpi-kʊan, 'v nɪnɛ -cɔhlɔn a pipie klɛ. Kɛɛ, -cɔhlɔn a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'klɪ -kɔ, 'kɪ bu 'wɔwla nyibli a dɛ 'kuku.

12 Kɛɛ, -Yusu 'Klɪsv -mɔ -bɪ, ɛ -ha 'a dɪɔnv nɪ, 'ɛ -hɛ -cɔhlɔn, 'wɔ nɪ -do. -cɔhlɔn a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ 'klɪ, 'kɪ bu 'wɔwla nyibli a dɛ 'kuku, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu. ɛ 'yɪ 'kɪ -cɔhlɔn ɔdʊv -kɔ dɛ, -ɛ -wɛ 'lɪ -bu -hɛɛ nyibli. -Tɛ ɛ -yra 'a -kʊan 'lu, -ɛ -bɪ ɛ -hɪ 'lɪ Nyɪsva a diidɛkɪbɪa kɪ, 'ɛ nɪ bu.

13 'Kɪ ɛ nɪ 'kɪ 'lɪ bu, 'ɛ yɪ -nyrɔwɔ -ple, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsva diɔjɛ nu, -Yusu 'mʊ 'a yraanyibli buɪ 'lu blɛ ɔtu, ɔwɪɫɪ buɪkɪblɛɔtɪdɛ yɪ.

14 -Tɛ ɛ -nu, 'ɛ -hɛ -cɔhlɔn 'wɔ nɪ -do, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ 'sɪi 'v nyibli yɪ, 'kɪ Nyɪsva yɛ', 'ɛ pʊ ɔnv 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva a -ta'. ɛ 'sɪi 'v ɔnv yɪ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu.

15 Nyɪsva a -Hihɪu* tʊɛ nɛ -a mʊ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -cɔhlɔn nɪ -do, ɛ nɔ- nu -tɛɛ. -Tɪ -mʊ', v -hla, ɛ nɔ- -bu:

16 «Kʊkɔnyɔ Nyɪsva wɛn 'nɪ:
'Yɪ yrayɪ -mʊ', 'n di ɔtu,
'n kɔ Yisraekɔɛ 'hʊɛn-,

-te e di 'mu ni, e no- bu:

'N di[e 'ni nu, u 'mu 'na tete yi,

'mu[ub 'cri, 'ki 'li 'waa [wlt ki.»

¹⁷ KE- u pi de, -e mo: «'Waa de 'kuku -mu', u -nu, 'n di -hru 'a -ti -mo pepe.»

¹⁸ 'A -ti, -te Nytsua 'womla 'a nyibli a de 'kuku, Nytsua a -cohlon [du a pipie 'yi 'ki -kuan [du -ko.

Ba di 'li, -a 'mu 'u Nytsua 'hvi bu 'yia -ni

¹⁹ 'Na 'diaynu -na, -te e ni 'mu le, -Yusu 'Kltsu a 'kukub ko 'a -hlu -mu', e 'wla bu a -ti, -a yi[ue ni, -e mo, 'hru [ga wlon, 'ki 'u -a mu -mo, -e di[e nu, -a 'ni [ha huannu pie, 'ki -ba 'yia 'u Nytsua 'hvi bu, 'ki 'li 'a [hant-gblo gbagbu 'kwli.

²⁰ Danu -mu', u 'ba la 'li Nytsua a 'kayu bu, -e yi la Nytsua a buntle -hli, -Yusu 'Kltsu cra la[ua ni, 'e kla 'hru -mu', -a di na yi, -a 'mu 'u Nytsua 'hvi bu 'yia -ni. 'Hru a 'mu, e mo 'hru yrayru [nuo. [Ba yi[ti ni ne, -e -bi -a ko 'klo yrayru. Danu a 'mu, -Yusu -cra, e no- mo -Yusu a 'mumu, u -ko, 'ki 'u tugbe 'yie.

²¹ -A mu -bu, -u mo Nytsua a 'kayubuke, -Yusu 'Kltsu, no- mo -aan -cohlnpinyo* gbagbu, 'ti- e no- [tui -a mu 'yie.

²² -Yusu 'Kltsu a -hlu 'sii 'u -aan [wlt yi, ko, 'nie a 'lupupu 'e 'womla -aan de 'kuku. E 'wi yi, -te u ni, 'u -gble -Juukue* a -cohlnpinyo -hlu le, -cohlnpinyo a 'mu 'e yi 'nie -ple, -e di[e nu, e 'mu 'li 'wu, ko, e 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ti- e 'mu 'u Nytsua 'hvi bu 'yia -ni, ke- -Yusu a -hlu -nu, 'e 'sii 'u -a mu yi, 'u pu -a mu 'nie 'lu. De a 'mu, 'a -ti, -ba kuo -Yusu 'Kltsu [wlu yi pepe, e ko, -ba 'yia 'u Nytsua 'hvi bu, 'ki 'li -aan [wlt a pepe ki.

²³ De -mu', Nytsua pu la le, e di la nu, 'ki 'u -aan -ta', e di[e 'ni nu. E 'ni -nu[oi hi, 'klo -mo 'klo. 'A -ti, -ba lee nyibli le, -e mo, de -mu', Nytsua pu la 'li, 'ki 'u -a mu -mo, -a kuo [ne [wlu yi, 'ti- [a yi[ti -ple. -Aan 'kl 'ni 'wee 'li, 'ki -ba kuo [ne [wlu yi, -e mo, e di[e 'ni nu.

²⁴ -Ba kukla -ti, -e di[e nu, -a 'mu 'kl -nyinyi -ni, 'ki 'u -aan nuwele a -ta', -e di[e nu, nuwele a 'mu, e 'mu kle -bii -ni, e ko, -a 'mu [haan-tebl nu 'a -ne ti.

²⁵ 'Bu mo, [ba yi le ni 'kukue -ni, 'ki 'u Nytsua a -ti a -ta', e ko nyibli -bi, 'u yi la 'ne- le di, kee, u 'kee 'ne- ledidie ni. -A mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'waa de, kee, -ba -nyinyi 'kl, -e nu[oi, -a yi[ue ni, -e mo, ti -mu', -Yusu 'Kltsu di ya, e 'mve yre.

²⁶ -A -we Nytsua a -ti a -tee, 'a yiyie -mo. 'A -ti, 'bu mo, [ba 'tue yi de 'kuku a nunuo 'lu -mo ni gbe, 'ti- [ba yi[ue, -e mo, e 'yi [haande 'pa-, -e -bi -cohlon* [du 'yi 'ki 'u -ni, -bu 'womla -aan de 'kuku.

²⁷ Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi de 'kuku a nunuo le ni ni, -e -bi bu pie huannu, -ko -ti Nytsua a -bati di[e 'ni klo. -Bati a 'mu, e di 'wi[ti nagba yi, -e di nyibli -mu' hien, -u 'ye ni [tuu 'u Nytsua 'u.

²⁸ A yi[ue ni, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'wla Moise a tete, nyibli ni 'hven, ta 'bu 'ye[ue, 'bu yee [ne -ti, 'ki 'li -batipule', -e -bi -ti'wlanyo a 'mu, u 'ni -yru[oi li 'a nyat, 'u 'le[ue.

²⁹ Ke- e yi la 'mu le ni, 'ki 'u nyiblo -mu', -e 'wle la Moise a tete -mo. 'A -ti, nyiblo 'bu 'yi Nytsua a 'Yu a -ti ki -wen, e ble e yi, Nytsua bu [tu[oi [hven, -e -hi 'u nyiblo -mu', -e 'wle Moise a tete. 'Bu mo, 'bu 'yi Nytsua a 'Yu a -ti ki -wen, ko, 'bu 'yi 'a -hlu -mu' a -ti ki -wen, Nytsua -nu, 'e [tu 'yi, e ko 'a nyibli 'hven-, -e mo -hlu -mu', -e nu[oi, nyiblo a 'mu 'e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nytsua ye', ko, 'bu 'yi Nytsua a -Hihiu* -mu' 'tani ni [tui -we, -e ni -a mu [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, -e -bi nyiblo a 'mu, Nytsua di [tu[oi [hven diaki, e 'mu 'u 'a -ne [dedede 'u -hi.

30 -Ti -mu', v 'cru la, 'ki 'li Nyisvacrten 'kwli, e no- -bu: «Nyisva wen 'nu: Nyibli -mu', -v 'yi 'na -ti ki -wen, 'na [gbetu, mo -di 'na dionu a 'lu a yru pu. Yinyre-tebli -mu', v ni, 'n di [nu 'a 'peele 'ni -nyi.» -A yi[pe ni, -e mo, de -mu', e pu le, e di nu, e di[pe 'ni nu. -Ti v 'cru la, e no- -bu: «Nyisva wen 'nu: 'Mo Kókonyo Nyisva, 'n di puu 'na dako -bati le.»

31 'Klöhienyisva a -bati 'bu klo -tonyiblo, -e -bi 'jro 'ki 'v -tonyiblo a 'mu -mo, -e nu[ro, [hwen -mu', Nyisva di nyiblo a 'mu [tu, e ko bu -hi 'v 'a -ne [dedede 'v.

32 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ble la Nyisva a win kua, ti a 'mu 'yri, a yi 'ye la [hwen dakti, 'ki 'li nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi -ji'. Kee, a ko la [wlu a 'lula, 'a kuo Nyisva [wlu yi.

33 E ko la ti -bi, 'v -he la 'a mu 'yri le, 'ki 'v Nyisva a nyibli a pepe ye', 'v ni la 'a mu -tebli -hutin -mo. E ko ti -bi, 'a mu -mu', -v 'yi la [hwen a 'yiye -ko, 'a yi la nyibli -bi -mu' -hee -ni, -v ko la [hwen a 'yiye.

34 Nyibli -mu', v pu la [ji', -te v mo la Nyisva a nyibli a -ti, 'waa nya ni la 'a mu nu. -Te nyibli -ha la 'a mu 'aan kuko-tebli [jre, a ni la dodu, -ko -ti a yi[pe ni, -e mo, Nyisva a 'klo yrayru -mu', -e yi 'a mu -ple, 'ki 'li yako 'kwli, e no yi, 'e -hi 'v 'klo -bu ki a -tebli a pepe 'v, 'ti- 'klo yrayru a 'mu, e 'ni -nyre[pe yi nu.

35 De a 'mu a -ti, ba 'cibi 'v Nyisva a [wlu a yikuole. 'Bu mo, 'ba yi 'a 'lu-mogbugba le ni ni, -e -bi Nyisva di -nyi 'a mu 'wio gbagbu.

36 E no- nu[ro, 'ni pu le, -te a 'blee 'v kua 'ki ba 'blee 'v kua, -e di[pe nu, de -mu', Nyisva -hve, a 'mu[ro nu, a 'mu 'li Nyisva a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa.

37 E no- nu[ro, 'v 'cru la, 'ki 'li Nyisvacrten 'kwli, -e mo: «Nyisva wen 'nu:

Ti -e hie 'li, e 'yi -hu,
Wanyo -mu', -e di di, e 'mu di.
E 'yi 'li[ti 'li -we bu -wlen 'v bu.

38 Nyiblo -mu', -e kuo 'mu [wlu yi,
no- 'n 'sii 'v yi, 'ki 'v 'mu ye'.
Nyiblo a 'mu, no- di 'klo yrayru ko.
Kee, nyiblo 'bu 'kee 'na [wlu a yikuole,
'n 'yi 'li[ti 'li -we, [bu ko plo a bleele,
'ki 'v[ro -mo.»

39 -A mu -mo -bi, 'n 'yi[ti [haan-ti -pu, 'ki -ba di 'li nyibli -mu' 'nyi ni, -v 'kee Nyisva a [wlu a yikuole, 'ti-, -v 'wen. Kee, -a mo nyibli [niro, -v kuo Nyisva [wlu yi. 'A -ti, e di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

11

Nyiblo 'bu kuo Nyisva [wlu yi, de e [hen 'nyre

1 'Bu mo, [ba pu le, -e mo, -a kuo Nyisva [wlu yi, e [hen 'nyre, -a kuo [ne [wlu yi, -e mo, -tebli -mu', Nyisva pu la le, e di la nu, [haan-ti [niro, e di[pe 'ni nu, [a yi[ti -ple. -A kuo [ne [wlu yi we, -e mo, -tebli -mu', -aan 'yi 'ye ni 'ye, e mo [haan-ti [niro.

2 Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyisva a nyibli nu la 'a [wlu a yikuole. E no- nu[ro, 'v kwlee la Nyisva ki.

3 -Te -a kuo Nyisva [wlu yi, e no- nu[ro, [a yru[ro, -e mo, 'ki Nyisva naa 'li 'a win 'kwli, 'e nu 'klo -bu. E [hen 'nyre, -tebli a pepe -bu, -a -we 'li -ba 'ye, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, Nyisva nu[ro ni, 'e -hon 'li -tebli -mu' -mo, -tonyiblo a 'yie 'ye ni 'ye.

4 Abel, -e mo Adamu a 'yu, -te e kuo la Nyisva [wlu yi, e no- nu[ro, 'e pi la Nyisva a -cöhlun* -mu', -e no la yi, 'ki 'v Nyisva ye', 'e -hi la 'v 'a 'diayi

Kaen a -cohlun 'u. -Te e kuo la Nyisua [wlu yi, e no- nu[0, Nyisua 'e lee [ne, -e mo, e 'sii 'u yi, 'ki 'u[0 ye'. Abel'i yi la de a 'mu ni, -e nu[0, Nyisua wen la 'a -cohlun ki. 'E mo [han-ti, Abel'i 'e 'ku la, kee, bu kuo la Nyisua [wlu yi a -ti, 'e 'tie tve ne -a mu 'hru -mu', -a di na, 'ti- -a 'mu Nyisua [wlu yi -kuo -ni -tee.

5 Ke- ni -do Henoki nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi -we. E no- ko -ti 'e 'yi 'ku, Nyisua 'e gba 'li[ti yako 'kwli, nyiblo [du 'yi la 'ki[ti 'ye de. U 'cru[ti ni, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo, e ni la Nyisua a [wlu a de, e no- ko -ti Nyisua 'e gba 'li[ti yako 'kwli.

6 E mo [haan-ti [nto, nyiblo 'bu 'yi Nyisua [wlu yi -kuo -ni, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu kwlee Nyisua ki. 'Bu mo, nyiblo 'bu -hve bu 'yira 'u Nyisua 'hvi bu, e ble'e yi bu kuo [ne [wlu yi, -e mo, Nyisua ni 'klo, e ko, e ble'e yi bu kuo [ne [wlu yi -we, -e mo, nyibli -mu', -u -hve -bu yi[0e, e ni [nu [haande -mo.

7 Ke- ni -do, Noe nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi, 'e [tui la 'u Nyisua 'u, Nyisua 'e lee la Noe -tebli ni -tie -mu', -e di la 'lu -mo mu. Noe a 'mu, e 'ye la -tebli a 'mu ni 'ye, kee, ke- e ni 'mu, 'e [tuu la 'u Nyisua a win, 'e nu la 'mu, [wi yi, -te Nyisua nu la [ne 'a leele, e ko 'a 'kayubkue 'huen-, 'u pa 'li[ti 'kwli. E no- ko -ti Nyisua 'e wa [nu, 'ki 'u 'yi 'nie 'kuu -ni. De a 'mu, e tve ne -a mu ni, -e mo, nyibli -mu', -u ni la 'klo Noe a ti 'yri, 'waa 'yrinaabu nyre la yi. E no- ko -ti, Nyisua a -bati 'e klo [nu, -e nu[0, u nu-mo -bi, u 'yi la Nyisua [wlu yi -kuo -ni. -Te Noe a 'mu, e kuo la Nyisua [wlu yi, e no- ko -ti, Nyisua 'e 'sii la 'u[0 yi, 'ki 'u 'a dion ye'.

8 Ke- Abrahamu -nu -we, 'e kuo la Nyisua [wlu yi, 'e [tui la 'u[0 'u. Nyisua lee la[0a ni, 'ki bu mu la 'li 'blugba [du 'kwli, e di la[0a -nyi. E mo [haan-ti [nto, 'e 'yi la 'blugba a 'mu -yi, kee, e [tuu la 'u Nyisua a win ni, 'e mu la.

9 -Te e nyre 'li 'blu a 'mu 'kwli, Nyisua pu la le, e di la[0a -nyi, e 'ye la [ne[0e ni -nyi. 'A -ti, Abrahamu 'ye la[0a ni, -e mo, e 'yi[ti 'pa, e 'ye la 'blugba a 'mu ni kve, kee, 'a 'yonu a 'yonu, u nu- di[0e ko. Kee, 'ki 'li Nyisua a [wlu a yikuole 'kwli, e wen la ni, 'ki bu mo la 'dagbatayu, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. E 'yi la 'li bunule -ko. E no- nu[0, 'e yi la le -hihie -ni, 'e nee la 'tapuekayo. 'A 'yu Yisaki, ko Yisaki a -ne 'yu Sakobu 'huen-, Nyisua pu la le, e di la 'blugba a 'mu -nyi -we, u mo la 'dagbi [nto -we, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. 'Tapuekayo ni -do a 'mu, e no- u yi la 'li ble 'ti, [wi yi 'waa 'bai Abrahamu.

10 Ke- Abrahamu ni la 'a nunuo, -e nu[0, e yi -ple la 'di0 -mu', Nyisua a [gbetu, e -pu, 'ki 'li yako 'kwli, e 'mu la 'li 'ti. 'Di0 a 'mu, e mo 'di0, -e ku bu. 'Klo -mo, e 'yi 'li[ti 'li -we bu 'wle.

11 Abrahamu a nugba Sara, -te e kuo la Nyisua [wlu yi, e no- ko -ti, 'e ko la 'yu. E no- [hon, -e -hi la 'yukoti le, Nyisua nu la[0a ni, 'e ko la 'yu. E yi la[0a ni, -e mo, de -mu', Nyisua pu la 'li, 'ki 'u[0 -mo', e di la[0a 'ni nu.

12 De a 'mu a -ti, Abrahamu, [haan-ti [hon, 'e -we la 'yi diaki, 'e -hi la 'yukoti le, kee, Nyisua nu[0 ni, 'e -wlo. Nyisua, no- lee [ne, -e mo, 'a 'yonu a 'yonu di 'ni wlo, -wen nyahroyo -mu', -u ni 'li yako 'kwli, ko 'puw0n -mu', -e ni 'li 'yru wien, nyiblo [du 'yi 'li -hihie 'li -we.

13 Abrahamu ko 'a 'yonu 'huen-, u 'cibi 'u Nyisua a [wlu a yikuole, 'e mu -mumu, 'e ye 'waa 'kukoti ki, -tebli -mu', Nyisua pu la 'li [nu, 'u 'yi[ti 'ye. Kee, u ko la [wlu a yikuole, 'u ni la do0u, -e mo, -ti -mu', Nyisua hla la, e di la[0a 'ni nu, 'ki 'li -nyrowo [du 'kwli. U yru[0 ni, -e mo, u 'yi 'ne- 'klo -bu ki -ko, u mo 'dagbi [nto.

14 Nyibli -mu', -u ni win a pu0u le, u tve ne -a mo[0 ni, -e mo, u [mve bunule yrayru le, 'ki 'li yako 'kwli.

15 'Waa 'bli -mu', u hie 'u bu, u 'ni -hie[pe 'ku 'a -ti 'lu -mo le. 'Bu mo, 'bu yi wen 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, u di 'ye la 'hru -mu', u di la na, u 'mu la kle -me.

16 Kee, e 'yi la 'mu le -ni. U [muve la bunule yrayru le, -e no yi, -e -hi 'u 'waa 'bli 'ka -mu' 'u. E 'wi yi, bunule -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- u [muve le. De a 'mu, e kwlee Nyisua ki dtaki. E no- nu[po, Nyisua 'e hle[pe, -e mo, e no- mo 'waa Kukonyo. E no- di la [nu [haanbunule -nyi, 'ku 'u 'a dionu 'hvi, -te 'klo te yi bu.

17-18 Nyisua pu la 'li Abrahamu [dedede. E lee la[pa ni, -e mo: «'Ku 'li -na 'yu Yisaki 'li, 'ki -na 'yonu a 'yonu di 'li -hon.» -Te e pu la 'ki le, -e -bi e -hve bu [tee la Abrahamu 'yi, -e di[pe nu, e 'mu la[pa 'ye, 'bu mo, 'bu 'tite kuo la[pa [wlu yi. Ke- e pi la, 'e yi la[pa -lee -ni, e wen: «-Na 'yu ni -do -mu', -e mo Yisaki, 'n -hve -bu -pii 'mu 'a -cohlun le.» -Te Abrahamu a 'mu, e kuo Nyisua [wlu yi, e no- nu[po, 'e [tuu 'u[pu 'u, 'e 'du 'a 'yu Yisaki a 'mu ye', -e di[pe nu, e 'mu[pu -cohlun -mo' nu.

19 Ke- e nu la[pa, -e nu[po, e ko [wlu a yikuole, -e mo, Nyisua ko 'kl, 'ki bu -ha 'li Yisaki a 'mu 'kukunyiibli 'nyi, bu -ha[pa 'klo. E no- nu[po, -te Abrahamu -ha Yisaki, Nyisua 'e -mia [ne kle, 'e -nyi [ne[pe, e 'wi[pi -te Yisaki bu 'ye ni 'ku wen, 'ti- bu 'ye ni 'hri wen 'klo.

20 Yisaki -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi -we. E no- ko -ti, 'e lee la 'a 'yonu Sakobu ko Esau 'huen-, -e mo: «Nyisua bu nu 'a mu [haande -mo.» -Te e yi la [nu ni -lee -ni, e ko la [wlu a yikuole, -e mo, -ti a 'mu, e hla la, e di mu la 'lu -mo -nyrowo [du.

21 Sakobu -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi. E no- nu[po, -te e mi la 'ku mo, 'e da la Nyisua, 'ki 'u 'a 'yu Sosefu a 'yonu ni 'huen a -ta', -e di[pe nu, Nyisua 'mu [nu [haande -mo nu, 'e 'ble 'a kotu kua, 'e 'du ye, 'e pu Nyisua 'nyre le.

22 Sosefu -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi. E no- ko -ti, ti -mu', -e ko 'yri e mi la 'ku mo, 'ki 'li Esipubluga 'kwli, 'e lee la 'a 'yonu, -e mo, e di ko ti, Nyisua 'mu 'li 'a dako Yisraekue Esipubluga 'kwli 'hrowo -ni, e 'mu 'li [nu 'bluga -mu' 'kwli gba, e pu la le, e di la [nu -nyi. Sosefu lee [nu ni -we, -e mo, 'bu yi 'li Esipubluga 'kwli ni -huen, bu gba 'a -plahu, u 'mu 'u[pu 'u -ha, 'ki 'li 'bluga yrayru a 'mu 'kwli.

23 Moise a 'bat ko a 'dii 'huen-, u nu- -mo -bi, u kuo la Nyisua [wlu yi -we. E no- ko -ti, -te u ko la Moise, 'u 'ye[pe, -e mo, 'yu a 'mu, e no yi dtaki, 'u -hli[pe, 'ki 'li [honpu ni ta 'kwli. 'E mo [han-ti, Esipubluga a bodio 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu 'li Yisraekue a 'yonu [pi, -u mo nyibe, u ko ke, kee, Moise a 'bat ko 'a dii 'huen-, u 'yi huannu -pie, 'u kuo la Nyisua [wlu yi, 'ki bu di 'waa 'yu wa. E no- nu[po, 'u -hli[pe.

24 Ke- Moise a 'mumu, e nu la, 'e kuo la Nyisua [wlu yi. E no- nu[po, -te e ku la, 'a [wlu 'e yraa la[pa, 'ki bu daa la[pa Esipubluga a bodio a 'yu nyroyu, -e naa [ne a 'yu.

25 E wen 'ni, e nu -tee, 'ki bu 'ye [huen, e ko Nyisua a dako, -u mo Yisraekue 'huen-, 'e -hi 'u bu ni 'li de'kukunuule', bu nu do, -e nu[po, do, do, a 'mu, e mo -hihide [no.

26 'Ki 'li 'a 'mumu 'yi, e nu -tee, 'ki nyibli bu yraa [ne, [wi yi Wanyo -mu', Nyisua di la 'a dako yi ya. De a 'mu, e no- -hi 'u bu ko Esipubluga a kuko-tebli a pepe. Ke- 'a 'lu a le-hihie ni la 'mu, -e nu[po, [haande -mu', Nyisua di la[pa -mo nu, 'ki 'li ye', e no- 'a [wlu yi la -ple.

27 -Te Moise a 'mu, e ko Yisraekue 'huen-, u -huen la 'li Esipubluga 'kwli, -e -bi Esipukue a bodio ko la yru'bibie dtaki. Kee, Moise bu kuo la Nyisua [wlu yi a -ti, e nu la[pa ni, 'e 'yi la bodio a 'mu, 'a huannu -pie. -Te e 'blee la 'u kua, 'ki e 'tite 'blee 'u kua. Nyiblo [du 'ye Nyisua ni 'ye. Kee, Moise

-mɔ -bɪ, ɛ wɛ ʋɪ ʋɪ -tɛ ɛ 'yɛ nɪ 'yɛ wɛn Nyɪsʋa, 'v -hɔn 'lɪ Esipɔbʋlgbɔa 'kwli, 'v -mʋ.

28 'Tɪ- v 'mʋ 'lɪ Esipɔbʋlgbɔa 'kwli -hɔn, Nyɪsʋa lee Moise nɪ, -ɛ mɔ, Yisraekue bu pu 'v blablɪ a -hɔv 'waa 'kayo a 'maji a wantɪ 'yri lɛ, -ɛ di ɔɛ nu, Nyɪsʋa a lɛlenyɔ -mʋ', -ɛ di la di, -ɛ di la Esipɔkue a yɪ-heyonɔv nyibɛpu 'la mɔ di, ɛ 'nɪ ʋha la 'waa yɪ-heyonɔv nyibɛpu 'la -wɛ. Dɛ a 'mʋ, v nu la, ɛ -hɛ Yisraekue a lɛ'mimle a -nyrɔwɔ, -ɛ mɔ Pakɪ. -Tɛ Moise a 'mʋ, ɛ kuo la Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ, ɛ ʋtuu 'v ʋv 'v, 'ɛ ʋtu 'v Pakɪ a lɛ'mimle a 'mʋ bu.

29 -Tɛ Moise kɔ Yisraekue 'hʋɛn-, v -hɔn la 'lɪ Esipɔbʋlgbɔa 'kwli, v kuo Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ dɛ. ɛ nɔ- nu ʋo, 'yrʋkɔtɔ, v dɛɛ 'Yru -Jɔhɔn, 'v 'bɛ la ʋa ʋtɔ, 'kɪ 'nie 'yɪ la ʋnɔ -cɔtɔ -nɪ. -Tɛ v ʋta 'kɪ, -ɛ -bɪ Esipɔkue kɛ ʋnɔ ʋwien, 'v -hʋɛ bu ʋta -wɛ. Kɛɛ, -tɛ v yɪ 'kɪ nɪ ʋtɛ, -ɛ -bɪ 'nie kukue yɪ, 'ɛ 'la ʋnɔ.

30 -Nyrɔwɔ ʋdɔ, Nyɪsʋa lee la Yisraekue nɪ, 'kɪ bu ʋglaa la 'lɪ Selikɔdɔ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ nɪ ʋhɔn'hʋɛn 'kwli, -ɛ di ɔɛ nu, ʋgbɪ -mʋ', -ɛ ʋglaa 'lɪ 'dɔ a 'mʋ, ɛ 'mʋ 'wle, 'v 'mʋ 'lɪ 'dɔ a 'mʋ 'kwli pa, v 'mʋ 'a nyibli 'la. -Tɛ Nyɪsʋa lee ʋnɔ -tɪ a 'mʋ, -ɛ -bɪ v kuo ʋnɛ ʋwɔv yɪ, 'v ʋglaa 'lɪ 'dɔ a 'mʋ, 'a ʋgbɪ 'ɛ 'wle.

31 'Kɪ 'lɪ Selikɔdɔ a 'mʋ 'kwli, 'tɪ- Yisraekue 'mʋ la 'lɪ nyre mɔ mʋ, -ɛ -bɪ 'lawlunɔgbɔa -mʋ', -ɛ kɔ 'nyre mɔ Rahabɔ, bu kuo la Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ a -tɪ, ɛ nɔ- nu ʋo, Yisraekue a lɛlenyɔ -mʋ', -v di la 'bʋlgbɔa -gbɛɛ mɔ, 'ɛ paa la ʋnɔ 'kayu bu, v 'nɪ ʋha la ʋnɔ 'la. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -tɛ Yisraekue a pɛpɛ, v pa 'lɪ 'dɔ 'kwli, 'v 'la nyibli -mʋ', -v 'yɪ 'v Nyɪsʋa a 'v ʋtuule -kɔ, kɛɛ, v 'yɪ la Rahabɔ 'la.

32 Nyibli -bɪ -mʋ', -v kɔ la Nyɪsʋa a ʋwɔv a yikuole, v -hʋ la nɪ dtaki: Gedeon, Bayraki, Samɔsɔ, Jefete, Dafidɪ, Samuɛl, kɔ Nyɪsʋa a winwɔn-hanyɔ* -bɪ 'hʋɛn-. 'Bʋ mɔ, 'nɪ kɔ ʋbʋ na wɛn 'waa -tɪ -mɔ lɛ, ɛ di -hi wɛn 'mʋ wɔn.

33 'Waa pɛpɛ a 'mʋ, v kuo Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, v kɔ 'bʋlgbɪ -bɪ 'hʋɛn-, 'v -wɔn, 'v -ha 'v ʋnɔ 'hru wɔn, kɔ, 'v naa nyibli -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ yɪ'siile 'kwli, 'v 'yɛ dɛ -mʋ', Nyɪsʋa pu la 'lɪ ʋnɔ, 'v gba -v -bɪ, 'v pu 'lɪ ʋnɔ kɔkɔ' -mɔ, kɛɛ, v 'yɪ ʋnɔ ʋdedede -mɔ -nu,

34 'v pu 'lɪ ʋnɔ nagba 'nyɪ, kɛɛ, na 'yɪ ʋnɔ -hien. -Tɛ nyibli -hʋɛ bu nu -hɔtɔpɛn, bu 'la ʋnɔ, Nyɪsʋa, nɔ- nu ʋo, 'v ʋta 'lɪ ʋtɪ wɔn. V 'yɪ la 'kɪ -kɔ, kɛɛ, Nyɪsʋa nu ʋo nɪ, 'v kɔ la 'kɪ, 'v -hɛ ta'bɔpɔv gbɔgbɪ, 'v bla ta'bɔpɔv -bɪ -mʋ' lɛ.

35 ɛ kɔ la nɔgbɪ, 'v kuo la Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ. ɛ nɔ- nu ʋo, 'waa 'dukue -mʋ', -v 'kuku la lɛ, Nyɪsʋa 'ɛ -ha ʋnɔ 'kɔ, 'ɛ -nyɪ ʋnɔ nɔgbɪ a 'mʋ.

Kɛɛ, nyibli -bɪ nɪ 'v, bu kuo Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ a -tɪ, 'v gba ʋnɔ ti 'yakɪ yɪ dtaki. 'Bʋ mɔ, 'bʋ pu la lɛ, -ɛ mɔ, v 'yɪ la Nyɪsʋa a nyibli 'pa-, v di -ha la ʋnɔ mɛ lɛ. Kɛɛ, v 'yɪ -wɛn, 'kɪ bu hla ʋa, -ɛ mɔ, v 'yɪ Nyɪsʋa a nyibli 'pa-. 'Yɛ ʋbɪ bu di 'kɔ, v kuo Nyɪsʋa ʋwɔv yɪ, -ɛ mɔ, 'bʋ 'kɔ, ɛ kɔ bu -ha 'lɪ ʋnɔ 'kukonyibli 'nyɪ, bu -ha ʋnɔ 'kɔ, 'waa 'kɔ yrayrɔ 'mʋ ʋhaan'kɔ -hɛ, ɛ 'mʋ 'v a 'ka 'v -hi.

36 V 'caa nyibli -bɪ nɪ, 'v bii ʋnɔ lɔkue, 'v mʋa ʋnɔ, 'tɪ- 'v pu ʋnɔ ʋjre, kɛɛ, v 'yɪ 'v Nyɪsʋa a 'hru bu wɔn -ha.

37 V pu -v -bɪ 'hɪ -mɔ lɛ, 'v 'la ʋnɔ, 'v 'bɛ -v -bɪ ʋtɔ lɛ, 'v nu -hɔtɔpɛn, 'v 'la -v -bɪ, -v -bɪ 'yɪ bɔnɔle -kɔ, 'kɔ -bɔ, ɛ nɔ- v nɛ kɪ, ʋhʋɛn 'ɛ nɪ ʋnɔ, 'v pɪ 'blakue kɔ wɔlɔkue 'hʋɪ lɛ, nyibli 'v ʋtɪ ʋnɔ ʋhʋɛn, kɔ, 'v nii ʋnɔ 'cre lɛ,

38 -v -bɪ nɪ 'v, 'v bla ʋnɔ lɛ, 'a -tɪ, v nɛ 'wan blɛ, kɔ, 'v nɛ dɔgbɪ 'lu lɛ. 'Kɪ 'lɪ dɔgbɪ a 'hʋɪ 'kwli, 'kɪ 'v yɪ 'lɪ lɛ -pɛɛ -nɪ. Kɛ- 'n pɪ, -ɛ mɔ, 'kɔ -bɔ a nyibli -mʋ', -v blɛ Nyɪsʋa a nyibli lɛ, 'waa 'mumu, v yɪ 'yɛ ʋhʋɛn, ɛ nu ʋo, 'waa dɛ 'kuku a -tɪ, v 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'kɪ Nyɪsʋa a nyibli a 'mʋ bu nɪ 'lɪ ʋnɔ 'nyɪ.

39 Nyisba a nyibli a pepe a 'mu, -te v -nu, 'v kuo Nyisba [wlv yi, e kwle Nyisba ki diaki. Kee, ke- e ni 'mu, de gbagbu -mu', Nyisba pu la le, e di la nyibli a 'mu -nyi, 'waa 'yie 'yi la[a 'ye, 'v 'ku,

40 -e nu[, Nyisba pu la 'li[ni, 'ki bu nu [nv [haande -mo, -e -hi 'v 'a yi-hede 'v. E wen 'ni, [haande a 'mu, v bi yi, -a bi yi, 'ki 'v -tute ni -do, 'ki e di 'v -a mo[-nyii -ni, ti -mu' -ko 'yri -a di 'li 'a 'klo yrayrv -mu' 'kwli pa.

12

-Aan 'Bai Nyisba bu nve ne 'a 'yonv a -ti, 'e -he 'li [nv le

1 -A mu -mo -bi, nyibli a pepe -mu', -v kuo Nyisba [wlv yi, v [glaa 'li -a mu le, 'v tve ne -a mu 'hru, -te -aan 'mumu, -a di nu, -a 'mu 'li 'waa [pi le -ha. 'A -ti, e n['v le, 'ki -ba hie 'v -tebl a pepe -bu bu, -e ni[, 'ki -a 'ye ni muu ye', 'ki 'v Nyisba a 'hru wlvn. De 'kuku -bu, -e ke -a mu yi, -ba hie 'v[bu, -e di[e nu, -a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nyisba a 'hru wlvn. -Te -a 'blee 'v kwa, 'ki -ba 'blee 'v kwa.

2 'Bu mo, [ba yi ye' ni -mii -ni, 'ki 'v Nyisba a 'hru wlvn, 'ki -ba ta 'li -Yusu -mo le, -kofi e no- nu[, [a kuo [ne [wlv yi, e no- di[e nu -we, -aan [wlv a yikuole 'mu 'v yi [cee -ni. E wen[e ki, 'ki bu 'la[, 'ki 'v tugbe 'yie, [wi yi -balnyo. 'Kukuvdu a 'mu, e ni -tvi, kee, e 'yi -tvi -pie, 'ki bu 'ku 'kukuvdu a 'mu, -e nu[, e yi[e ni, -e mo, Nyisba di[e 'ni nu, e 'mu dovu nu. -Te ti ne -bu, 'ki e ni 'v Nyisba, -e ko[ne 'a -ne [dedede win ki, 'a diidektia ki bu.

3 Ba -hie -Yusu a 'mu, 'a -ti 'lu -mo le. De 'kukununyv yraa la[a ni, kee, e no- -mo -bi, e ko [wlv a 'ila, 'ki 'li [hven v [tui la[a 'yie 'kwli. Ba -ha 'li 'a [pi le, -e di[e nu, 'aan [wl 'ni [ha [hlon bi, ko, a 'ni [ha 'v Nyisba a 'hru bu wlvn -ha.

4 'E mo [han-ti, 'a -wen de 'kuku yi, -e di[e nu, e 'ni [ha 'a mu win ki -ko[-ni. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [dv 'ye 'li de 'kuku a yi-wlvnwn 'nyi ni 'kvi -ni. 'A -ti, ba 'cibi 'v de 'kuku a yi-wlvnwn.

5 Win -mu', Nyisba -nu, 'e -nyi 'a mu 'kl, bu bi 'li 'a mu 'kwli. E yi hlee 'li 'a mu -mo, [wi yi, -te 'bai ni, 'e yi 'li 'a 'yonv -mo -hlee -ni. Ke- e pi:

«'Na 'Yu,
'bu mo, 'kukonyo Nyisba 'bu yi 'li -mu le ni -he,
'ki e 'mu -mu de -to[-ni a -ti,
-e -bi pv[nba yi bu -tee.
'Bu mo, 'bu klaa -mu 'yi,
-na [wlv ni 'bie 'li [hlon.

6 Ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -mu', 'a [wlv -nve -ni, e no- e -he 'li le.
Nyiblo -mu', e dee 'a 'yu, e no- e yi bi.»

7 'A -ti, a ko ba ko [wlv a 'ila, 'ki 'li [hven a 'yie 'kwli, -e di[e nu, a 'mu 'li 'nyinyide 'li 'nyi -ni. 'Bu mo, Nyisba 'bu yi 'a mu [hven ni [tui, ba yi[, -e mo, e ni 'a mu 'a 'yonv -mo. E 'yi 'yu [dv -ko, 'a 'bai bu 'ye ni -ha 'li le.

8 Ke- ni -do Nyisba ni 'li 'a 'yonv a pepe a le-hia. 'Bu mo, 'bu 'ye ni -ha wen 'li 'a mu le, a 'yi 'li['li -we, ba mo wen 'a -tee a 'yonv.

9 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, -aan 'bainv, -v ni ke 'ne- 'klo ki, v -he 'li -a mu le, [a [tui 'v [nv 'v. 'A -ti o, -te e ni 'mu le, -aan 'Bai -mu', -e ni 'li yako 'kwli, -ba [tuu 'v[v, bu -hi 'v -aan 'bainv -bu, -v ni 'ne- -tvtv ki. 'Bu mo, [ba yi 'v[v ni [tui -ni, e di -nyi -a mu 'klo yrayrv, -e 'ye ni -we 'li.

10 -Aan 'bainv -bu, -v ni 'ne- -tvtv ki, v -he 'li -a mu le, 'ki 'v ti gbi -mo, [wi yi, -te v ni 'a -hvhva. Kee, -aan 'Bai -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e -he 'li

-a mu le, -e di[pe nu, e 'mu -a mu -hee -ni, -aan 'yrinaabui 'mu 'u yi 'sii -ni, [w[yi 'a d[onv a 'yrinaabui.

11 'Bu yi 'li -a mu le ni -he, -a wen 'ni, u nii ne -a mu 'cre le. Kee, [hven a 'yiye 'bu -hi, nyibli -mu', -u -ha 'li 'nyinyide, 'waa 'yrinaabui di 'u yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye', ko, u 'mu plo a bleede ko.

-Te a -ko -ba nu Nyisva a -kvan a nunuo

12 'Na 'diaynu -na, ke- e ni 'mu. 'A -ti, 'aan [wli 'ni 'bie 'li [hlon, ko 'aan 'kli 'ni 'wee 'li, -e di[pe nu, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon.

13 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi ni 'li, 'u 'yi 'kli -ko, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon. 'A -ti, ba na 'hru a 'mu -tee, -e di[pe nu, nyibli a 'mu, u 'ni [ha 'hru bu wlon -ha, u 'mu Nyisva [wien ke- tee.

14 Ba [tu 'u 'kli, -e di[pe nu, a ko nyibli a pepe 'hven-, a 'mu kiboweenle ko. Ba wen[pe ki, 'ki Nyisva bu ko ne 'a mu win ki pepe, 'aan 'yrinaabui 'mu 'u yi 'sii -ni -tee, 'ki 'u Nyisva ye', -e nu[po, 'bu 'yi 'mu le -ni, -e -bi a 'yi 'li[ti 'li -we, ba 'ye Nyisva, 'ki 'li 'a 'klo yrayru 'kwli.

15 'A -ti, ba [tu 'aan d[onv 'yie, -e di[pe nu, nyiblo [du 'ni [ha h[ta, 'ki Nyisva bu nu[po [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. Ba [tu 'aan d[onv 'yie -we, -e di[pe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [du 'ni [ha de -huan 'hru -nyi, -e nu[po, -wleye ni -do, no- ni[pe, -wlo a pepe 'u pue.*

16 Ba [tu 'aan d[onv 'yie, -e di[pe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [du 'ni [ha 'lawlunyo mo, e ko, nyiblo [du 'ni [ha Nyisva a -tebli -yraa -ni, [w[yi nyiblo -bu, -e ko 'nyre mo Esau. Esau mo la 'a 'bat a yi-heyu [nu. -Te e mo la 'a 'bat a yi-heyu, 'a -ti, e no- 'a 'bat blee yi bu pu wen wa -mo, -e di[pe nu, Nyisva 'mu[po [haande -mo nu, ko, e 'mu nyi'kade nu, 'ki 'u 'a 'bat a -ta'. Kee, e ko la -nyrowo [du, Esau a 'mu, e -ha la 'li 'a nyi'kade, 'e -nyi la[pa 'a 'diayi 'cume, -e di[pe nu, 'a 'diayi a 'mu, e 'mu[po diide -nyi. E nu[po ni, 'a 'diayi 'cume a 'mu, e no- 'waa 'bat pu la wa -mo.

17 'A yi[pe ni, -e mo, -te de a 'mu, e -hi la, -e -bi Esau -hve la[pa ni dtaki, 'ki 'a 'bat bu pu la[pa wa -mo -we, -e di[pe nu, e 'mu la 'u 'a 'bat a -ta' bi, e 'mu la nyi'kade nu. Kee, a 'bat 'yi la -wen. Esau yi la 'ni we, kee, e 'yi la 'u 'hru bu -pu, 'ki de -bu, e nu la, bu 'ci[ti la[pa.

Nyisva a -ti a 'yi'buale

18 Ba ko 'a yiyie, -e mo, a 'y[ya 'u Nyisva 'hvi bu ni, kee, 'aan de 'yi Yisraekue a de yi 'wi, -u ni la 'klo, ti -hi la a ti 'yri. U nu- -mo -bi, -nyrowo [du, u 'y[ya 'u dugba -mu', -e mo Sinai 'hvi bu, Nyisva 'e yi la 'li [nu -mo -hlee -ni. U -we 'li bu nu la dabu ni, bu -hren la dugba a 'mu le ni. Nagba, no- yi la 'u dugba a 'mu 'lu -wluu -ni. -Nyre 'pupuo la ni, duduo 'e yi la -hi dtaki.

19 U yi 'win la -namu a win, 'u yi la Nyisva a win 'win -we. -Te u 'win win a 'mu, -e -bi huannu bi 'li [nu 'kwli, 'u nyaa Nyisva le, 'ki e 'ni 'hlee 'ki 'li [nu -mo de,

20 -e nu[po, -ti -mu', e lee la [nu, e -hi 'waa 'lule-hihie wlon. Ke- e pi [nu yi, e wen: «Nyiblo 'bu -hren dugba -mu' le, 'ye [bu e mo -tonyiblo -hu' wlugbade, ba pu[po 'hi -mo le, ba 'la[pa.»

21 -Tebli -mu', u yi la 'ye, e pu la 'li [nu huannu 'kwli le dtaki. E nu[po ni, Moise a 'mu, 'e hla[pe, -e mo: «'Na 'hvi yi 'ni 'h[hle -ni, huannu a -ti.»

22 'A mu -mo -bi, 'aan de ni 'do, -koti 'ki a 'y[ya 'u dugba -mu' 'hvi bu, u dee Sion. 'Ki 'Klochienyisva a 'diu ni 'u. 'Diu a 'mu, u dee [ne 'Jrusredto, -e ni 'li yako 'kwli. Nyisva a 'elenyu -huohvi 'kukue 'li le, 'u pi Nyisva 'nyre le, 'u ni dovu. Nyiblo [du 'yi 'li 'waa -hihre -we.

* 12:15 12.15 -u'u-: 'floo a 'yaade 'cume gbe, no- ni[pe, 'flookuo a pepe 'e 'yee.

23 'Ki a ni 'li Nyɔsua a 'yonu 'nyi, -v 'kukue le, -v ni dɔdu. 'A mu -mɔ 'a 'yonu, -v kɔ 'a -nɛ dɛ, ε -kɔ, 'ti-, -v kɔ 'nyre ε 'cru 'li 'a 'cɾiɛn 'kwli, 'ki 'li yako 'kwli. 'Ki a 'yɔya 'v Nyɔsua 'hwi bu, -ɛ mɔ nyibli a pɛpɛ a -batipunya. 'Ki a 'yɔya 'v yi-henyibli -mu' 'hwi bu, -v ni la 'klo, kɔ, -v 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyɔsua ye', 'ti- Nyɔsua -nu, 'v □cɛɛ 'v yi.

24 'Ki a 'yɔya 'v -Yusu 'hwi bu, -ɛ ni 'v Nyɔsua kɔ -tonyibli 'hwen- a -gbati. -Yusu a 'mu, ε nɔ- kɔ -ti, Nyɔsua 'ɛ □tu 'yri yrayri, ε kɔ -tonyibli 'hwen-. 'Ki a 'yɔya 'v -Yusu a -hlu 'hwi bu -wɛ, ε 'wla bu, 'ki 'v tugbe 'yie. 'A -hlu a 'mu, ε ni □mu□o li 'a 'lu a yrupunya le, -ɛ 'wi Abel a -hlu yi, kɛɛ, -Yusu a -hlu a 'mu, ε nu□o ni, -a kɔ Nyɔsua 'hwen-, □a -mɛɛ.

25 'A -ti, ba □tu 'aan dɔnu 'yie, -ɛ di□e nu, a 'ni □ha Nyɔsua a win ki 'bɛɛ -ni, 'bu yi 'li 'a mu -mɔ ni -hlee -ni. 'N yi 'a mu 'ni ti: Ti -hi la a ti 'yri, nyibli hia la ni, 'ki bu pu la Moise nua yi bu, -ɛ yi la □nu Nyɔsua a -ti -lee -ni, 'ki 'nɛ- tutu ki. ε nɔ- nu□o, -tɛ Nyɔsua a -bati klo □nu, 'v 'yi 'li□i wlon □ta. -Tɛ ε ni la 'mu le, 'a -ti, -a mu -mu', -v yi -Yusu 'Kɩsu a win 'win, -ɛ hwen 'li yako 'kwli, 'bu mɔ, □ba hia □nɛ ki, 'hru 'yi 'ki 'v bu -pɛ, 'ki -ba □ta 'li Nyɔsua a -bati wlon.

26 Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ Nyɔsua yi la win ni pi, -ɛ -bi -tutu yi la 'ni 'hɩle -ni. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, kɛ- ε pi -a mu yi: «'N di□e 'ni nu de, -tutu 'mu 'hɩle -ni, kɔ, yako 'mu 'hɩle -ni -wɛ.»

27 -Tɛ ε pu la le, -ɛ mɔ, ε di□e 'ni nu, win a 'mu, ε tɔɛ nɛ -a mu ni, -ɛ mɔ, -tebli a pɛpɛ -bu, Nyɔsua -nu, ε di 'ni 'hɩle -ni, ε 'mu bu -wɛ. Kɛɛ, -tebli -mu', -ɛ 'yi 'li 'hɩlele 'li -wɛ, ε nɔ- di 'v hie.

28 'A -ti, ba -nyi Nyɔsua 'wio, -ɛ nu□o, ε yi -nyi -a mu 'dɔ yrayru, -ɛ 'ye ni 'hɩle -ni. -Ba pu Nyɔsua 'nyre le, □wi yi, -tɛ ε ni 'a -huhua. -Ba -nyi□e -ti a 'yi'buale, kɔ, -ba □tuu 'b□v 'v.

29 ε mɔ □haan-ti, Nyɔsua -mu', -a dɛ, ε 'wi nagba yi. Nyibli a pɛpɛ -mu', -v 'ye ni □tuu 'b□v 'v, ε yi □nu bu 'ni -wɛ.

13

'Yrinaabvi -mu', -ɛ kwɛɛ Nyɔsua ki

1 'A mu -Yusu a nyibli, ba 'cibi 'v, ba nuɔvɛ -ni.

2 'Dagbi -mu', -v puɛ 'li 'a mu -mɔ, ba 'ble □nu kwa -tɛɛ. -Ti a 'mu, ε ni 'hruo 'li 'a mu -mɔ. ε nɔ- nyibli -bi nu la, 'v 'ble la Nyɔsua a lɛlenyu kwa -tɛɛ. Kɛɛ, v 'yi la□a -yi, -ɛ mɔ, Nyɔsua a lɛlenyu -ni la 'v.

3 Nyibli -mu', -v ni 'li □ji', 'waa -ti bu ni 'aan □wli yi, □wi yi, -tɛ v kɔ 'a mu 'hwen, a 'ye ni ni wen 'li □ji'. Nyibli -mu', v □tui □hwen, 'waa -ti bu ni 'aan □wli yi -wɛ, □wi yi, -tɛ v kɔ 'a mu 'hwen-, a 'ye ni 'ye wen □hwen.

4 -Ti -mu', Nyɔsua -hla, 'ki 'v 'bli a -ta', nyibli a pɛpɛ, bu □tuu 'v -ti a 'mu 'v. Nuɔba 'ni 'hie 'v 'a nyɔtu bu, ε 'ni 'nuo 'li -wlawli; nyɔtu 'ni 'hie 'v 'a nuɔba bu, ε 'ni 'nuo 'li -wlawli -wɛ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v ni dɛdu a 'mu, Nyɔsua di puɔ □nu -bati le, kɔ, ε 'mu nyibli -bi -mu', -v ni lawlude -bati le -puɔ -ni.

5 'Wli a nuɛle 'ni 'kɔ 'li 'a mu win ki. A 'ni 'kɔ 'li □wlu a □hlonbibie, 'ki 'v dɛ -mu', a -kɔ a -ta', 'ye □bu ε 'yi -hu. Kɛ- Nyɔsua pi, ε wen: «'N kɔ □bu kikle -mu le. -Tɛ 'klo tɛ yi bu, 'n 'yi 'li□i 'li -wɛ, □bu hie 'v -mu bu.»

6 -Tɛ Nyɔsua nu 'a hɩla le, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'a -nɛ nyiblo -wɛ 'li bu hla□a ni, 'ki 'li □wlu a yukuole 'kwli, -ɛ mɔ: «Kɔkɔnyo Nyɔsua, nɔ- yi 'mu -hɛɛ -ni, 'a -nɛ ti. 'Ni -pie□e li □dedede a huannu, -ɛ nu□o, nyiblo □du 'yi 'li 'na 'cre a lɛnuule 'li -wɛ.»

7 Yɪ-henyibli -mu', -v nee la 'a mu, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a 'hru wlɔn, -v yɪ la 'a mu Nyɪsɔa a -tɪ -lee -nɪ, 'waa -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ 'a mu -mɔ. 'Waa 'yrɪnaabu, kɔ 'kɔkɔɔɔɔ -mu', v 'ku, 'a -tɪ bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli. Ba kuo Nyɪsɔa ɔwlv yɪ, ɔwɪ yɪ, -te 'waa 'mumu, v nu la 'a ɔwlv a yikuole.

8 -Te nɪ -do -Yusu 'Klɪsv nɪ la 'mu, ke- nɪ -do, e 'tɪe nɪ 'mu. -Te 'kɔ te yɪ bu, ke- nɪ -do, e 'tɪe di 'mu nɪ, 'kɔ -mɔ 'kɔ, e 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -we bu 'cɪɪ -nɪ.

9 Ba ɔtu 'aan dɔɔnv 'yie, -e nuɔo, e kɔ nyibli -bɪ, 'v tve -teblɪ yrayɪ, -e nɪ dudɔyo le. -Bakle, v diɔe 'nɪ nu, a 'mu 'v Nyɪsɔa a 'hru bu wlɔn -ha. Ke- v pɪ: 'Kɪ 'v didi-teblɪ a de kɪ, ba kve tete -bɪ ɔwien le, -e diɔe nu, 'aan ɔwlv 'mu 'klɪ kɔ. -Tɪ a 'mu, v hle, a 'nɪ 'pɔv 'lɪɔɪ nva yɪ bu, -e nuɔo, de -mu', -e yɪ -tonyiblo a ɔwlv 'klɪ -nyɪ, e nɔ- mɔ ɔhaande -mu', Nyɪsɔa nɪɔe -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli. E 'yɪ de -mu', -a yɪ di, -v'v- -a 'ye nɪ di 'pa-, e 'nɪ -nyɪɔe lɪ -tonyiblo a ɔwlv 'klɪ. Nyibli -mu', -v ɔtui 'v tetedu a 'mu 'v, tete a 'mu, e 'nɪ -heɛɔe lɪ ɔnv -pɪ.

10 -A mu -bu, -v kuo -Yusu 'Klɪsv -mu' ɔwlv yɪ, -e -he -cɔhlɔn*, -aan de 'kuku a -tɪ, -a mu Nyɪsɔa we. Kee, nyibli -mu', -v 'tɪe ɔtui 'v didi-teblɪ a tete 'v, 'tɪ-, -v 'tɪe kve -Juukve* a tete ɔwien le, 'kɪ 'v -cɔhlɔn a pipie a -ta', Nyɪsɔa 'nɪ -waɔa lɪ ɔnv.

11 'Kɪ 'lɪ 'yɪv 'kwli, -Juukve a -cɔhlɔnpɪnyɔ* gbabv, e -he 'lɪ -nyɪɔv nɪ -do, 'e 'le 'wluɔba-teblɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a -cɔhlɔn a -ta', 'e gbe 'wluɔba-teblɪ a 'mu a -hlv, 'e pve 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayu a 'hven a -gblo 'kwli, -e diɔe nu, e 'mu Nyɪsɔa le -nyaa -nɪ, e 'mu 'a nyibli a de 'kuku 'wɔwla -nɪ. -cɔhlɔn a 'mu, v ɔtve ɔne 'dɔ, 'v pɪɔɪ 'tɔ.

12 Ke- -Yusu a de nɪ la 'mu. E wen nɪ, 'kɪ bu ɔtɔv ɔne 'dɔ, bu 'la 'vɔv tugbe 'yie, -e diɔe nu, e 'mu 'a -hlv nu, e 'mu 'a dako a de 'kuku 'wɔwla -nɪ.

13 'A -tɪ, a 'nɪ 'kɔve 'kɪ -Juukve a de ɔwien le de. Kee, -te -Yusu 'Klɪsv -nu, 'e -wen, 'kɪ bu -heɛ ne 'a -tɪ le, -ba wen -we, 'kɪ -ba -ha 'kɔ -bu a -teblɪ me le, -ba kve -Yusu ɔwien le, 'ye ɔbv v di -aan -tɪ le -heɛ -nɪ,

14 -e nuɔo, 'kɪ 'ne- 'kɔ -bu kɪ, -a 'yɪ 'ne- ɔhaan'dɔ* -kɔ, -e hie 'kɔ. 'Kɪ 'lɪ Nyɪsɔa 'hɔv, 'kɪ -aan ɔhaan'dɔ nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ -a mu ye'. ɔHaan'dɔ a 'mu, e nɔ- -a ɔmve le.

15 'A -tɪ, -ba pɪ Nyɪsɔa 'nyre le, 'a -ne ti, e kɔ, -ba -nyɪɔe 'wio, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyre 'kwli. 'Nyɪɛpɔpɔv -mu', -a pɪɔɪ 'nyre le, e 'wɪɔɪ -cɔhlɔn yɪ, -a -he, 'kɪ 'v Nyɪsɔa -mɔ, -e tve ɔne nyibli yɪ, -e mɔ, -a mu -mɔ 'a nyibli.

16 Ba nu 'aan 'bio -tonyibli ɔhaande -mɔ, e kɔ, ba -hɔheɛ -nɪ, 'a -ne ti, -e nuɔo, -cɔhlɔnv a 'mu, e nɔ- kwlee Nyɪsɔa kɪ.

17 Ba ɔtuu 'v 'aan 'cve a ye'nanyv 'v. Ba pɪ 'waa ɔtɔwin nva yɪ bu, -e nuɔo, v nu- ɔtui 'a mu 'yie, -e diɔe nu, a 'nɪ ɔha 'v Nyɪsɔa a 'hru bu wlɔn -ha. E mɔ ɔhaan-tɪ, Nyɪsɔa kɔ bu 'beti ɔnv, -te v nu 'waa -kvan a nunuo. 'A -tɪ, ba ɔtuu 'v ɔnv 'v, -e diɔe nu, v 'mu -kvan nɪ, 'kɪ 'lɪ dɔɔv 'kwli. 'Bu mɔ, 'ba 'ye nɪ ɔtuu 'v ɔnv 'v, 'waa ɔwlv di bi ɔhlɔn. 'Waa ɔwlv 'bu bi ɔhlɔn, -e -bɪ de a 'mu, e 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -we, bu -heɛ ne 'a mu.

18 Ba 'cibi Nyɪsɔa a dɪda, 'kɪ 'v -aan -ta', -e diɔe nu, e 'mu -a mu -heɛ -nɪ. -A yɪɔe nɪ, -e mɔ, -aan ɔwlv 'nɪ -yeɛɔe lɪ -a mu -tɪ. -A -hveɔe nɪ, 'kɪ -ba nu ɔhaande 'a -ne ti.

19 Ba da Nyɪsɔa -we, -e diɔe nu, e 'mu 'mu 'hru -nyɪ, 'mu 'lɪ 'a mu -mɔ di, -te ti ne -bv.

Le'boɔwin

20 Nyɪsɔa -mu', -e yɪ -a mu kɔvweɛnle -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwlv kɪ, e nɔ- -ha 'lɪ -aan kɔkɔvɔ -Yusu 'Klɪsv 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'e -haɔa 'kɔ, 'e nuɔo -aan 'yieɔtunyo gbabv -mɔ'. -Yusu a 'mu, 'a -hlv, nɔ- Nyɪsɔa -nu, 'e ɔtu 'yɪ yrayɪ, e kɔ -a mu 'hven-. 'Yɪ yrayɪ a 'mu, e di hie 'kɔ.

21 -Ƨε ε nƳ 'mυ Ƨε, 'a -Ƨι, NyƳsba bυ -nyƳ 'a mυ 'kƧι, -ε dƳ□ε nυ, a 'mυ 'a □wƧ bυ a kƳwεεnƧε nυ. NyƳsba a 'mυ, ε nƳ- dƳ□ε nυ, dε -mυ', -ε kwƧεε □nε kƳ, a 'mυ□υ nυ, -ε nυ□o, 'kƳ -Yusu 'KƧƳs nƳ 'Ƨι 'aan □wƧ kƳ. 'A -Ƨι, -Yusu 'KƧƳs bυ kƳ -Ƨι a 'yƳ'buale, -Ƨε 'kƧo Ƨε yƳ bυ. Kε- bυ nƳ 'mυ.

'Betile

22 'Na 'dƳayƳnυ -na, 'n yƳ 'cƳƳ nε 'a mυ -mƳ, -ε dƳ□ε nυ, 'mυ 'a mυ 'kƧι -nyƳ. 'A -Ƨι, -Ƨε 'cƳƳn -bυ, ε 'yƳ -ƧƧo, 'n nyεε nε 'a mυ Ƨε, ba 'ble 'a win kƳa, 'kƳ 'Ƨι 'aan □wƧ kƳ.

23 □Bυ lee nε 'a mυ: -Aan 'dƳayƳ Timote, ε 'yƳ 'kƳ □jƳ' -nƳ. Ʋ Ƨε□ε bυ. 'Bυ mƳ, 'bυ nyre 'nε- 'mυ -mƳ 'wƳwƧ, 'nƳ yƳ 'Ƨι 'a mυ -mƳ nƳ dƳ, 'kƳ 'υ 'aan yƳ-mυmε a -Ƨa', ε kƳ 'mυ 'hυεn-, -a dƳ 'Ƨι dƳ.

24 'N 'beti 'aan 'cυε a ye'nanyυ a pεpε, υ kƳ -Yusu a nyibli a pεpε 'hυεn-. -Yusu a nyibli -mυ', -υ nƳ 'Ƨι Italiblogba 'kwƧ, υ 'beti 'a mυ.

25 NyƳsba bυ nυ 'aan pεpε □haandε -mƳ.

SAKI a 'crien, ε 'cri la

1 'Mɔ Saki, 'mɔ -yɪ 'a mʊ -mɔ 'cri -nɪ. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannʊnyɔ ɸnɪɔ. 'A mʊ -mʊ', -ʊ mɔ Nyɪsʊa a dako, -ʊ 'hɛɛn 'klo a pɛpɛ -bʊ ki bʊ, 'aan 'wio.

Nyibli -mʊ', -ʊ kuo Nyɪsʊa ɸwlv yɪ, nv- ε yɪ ɸtɔ -nyɪ

2 'Na 'diayɪnʊ -na, 'bʊ mɔ 'ba yɪ ɸhʊɛn a gblegble nɪ 'ye, -ε -bɪ ba nu dɔdɔ.

3 Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'ba 'cibi 'ʊ -Yusu a ɸwlv a yɪkuole, 'ye ɸbɪ a yɪ ɸhʊɛn nɪ 'ye, ε diɸe 'nɪ nu, a 'mʊ ɸwlv a 'lɪla kɔ.

4 ε blɛɛ yɪ, ɸwlv a 'lɪla kɔ ɸwlv a yɪkuole a 'mʊ, bʊ nuɸo, ba ɸcɛɛ 'ʊ yɪ pɛpɛ, kɪkadɛ ɸdʊ 'nɪ 'nɪ 'lɪ 'a mʊ 'lɪ.

5 'Kɪ 'lɪ a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ yɪ dɛ nɪ ni, 'bʊ 'yɪ 'a ɸtɔ -kɔ, bʊ -hʊaɸa Nyɪsʊa, Nyɪsʊa 'mʊ ɸnɛɸe -nyɪ, -ε nuɸo, Nyɪsʊa 'nɪ 'kaɸa lɪɸɪ nyiblo ɸdʊ. 'A -nɛ nyiblo, -ε diɸe ɸtɔ -hʊa, ε di ɸnɛɸe 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ ɸwlv a yɪnɪnɔ 'kwli. ε 'yɪ 'a yɪ -kɔ.

6 Nyiblo a 'mʊ, 'bʊ yɪ ɸtɔ a 'mʊ nɪ -hʊɛ, bʊ -hʊaɸa, 'kɪ 'lɪ ɸwlv a yɪkuole 'kwli. ε 'nɪ 'pʊʊ 'lɪɸɪ gbɛ, -ε nuɸo, nyiblo -mʊ', -ε -hʊɛ Nyɪsʊa dɛ, 'kɪ 'lɪ gbɛ a pʊpʊʊ 'kwli, ε 'wɪɸɪ 'yɪru a 'dʊɪ yɪ, pɛpɛ pɪ 'kabi klɛ, 'tɪ -ε gbɛ 'lɪ -tɛ -mʊ', ε -hʊɛ 'lɪ.

7 Nyiblodʊ a 'mʊ, ε 'nɪ 'pʊʊ 'lɪɸɪ ɸhaan-tɪ, -ε mɔ, dɛ -mʊ', ε -hʊɛ, Nyɪsʊa di ɸnɛɸe 'nɪ -nyɪ.

8 ε mɔ nyiblo ɸnɪɔ, -ε nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wlon.

ɸHɪvɛnnyɔ kɔ dɛkɔnyɔ 'hʊɛn-

9 'Diayɪnʊ -mʊ', ɸhʊɛn ni, bʊ nu dɔdɔ, -ε nuɸo, Nyɪsʊa, nɔ- di 'lɪ ɸnʊ 'yaa -nɪ.

10 'Diayɪnʊ -mʊ', -ʊ kɔ dɛ, bʊ nu dɔdɔ -wɛ, -ε nuɸo, Nyɪsʊa nɔ- di 'lɪ ɸnʊ ɸtɔɔ -nɪ. Dɛkɔnyɔ a 'mʊ, ε yɪɸe nɪ, -ε mɔ, ε di 'nɪ 'kʊ, ɸwɪ yɪ -piti a -pui.

11 'ε mɔ ɸhan-tɪ, -tɛ 'yɪru ni, 'ε yɪ 'lɪ 'hɪɪ, 'ε yɪ hʊɛn, 'ε niɸe, -piti 'ε yɪ 'yɔɔ, kɔ, 'a -pui a yɪnɪnɔ, 'ε yɪ 'wan, kɛ- ε nɪ 'mʊ -wɛ, 'kɪ 'ʊ dɛkɔnyɔ -mʊ', -ε nɪ 'lɪ 'a kʊkɔ-tebli a -kʊan a nunuo 'kwli, 'ε yɪ 'ʊɸɪ bʊ hie, 'ε 'kʊɪ.

Ba 'cibi 'ʊ Nyɪsʊa a ɸwlv a yɪkuole, 'ye ɸbɪ a yɪ ɸhʊɛn nɪ 'ye

12 Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, ɸhʊɛn 'bʊ nɪ 'ʊɸɪ ke', 'kɪ bʊ nu dɛ 'kuku, 'tɪ- nyiblo a 'mʊ, 'bʊ kɔ ɸwlv a 'lɪla, 'bʊ 'yɪ -sa, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a ɸwlv a yɪkuole -mɔ', -ε -bɪ bʊ kɔ plɔ a bleelɛ, -ε nuɸo, Nyɪsʊa di -nyɪɸe 'klo yɪayɪru, -ε 'ye nɪ -wɛ 'lɪ. 'Klo yɪayɪru a 'mʊ, ε nɔ- mɔ 'wio -mʊ', Nyɪsʊa di nyibli -mʊ', -ʊ nʊɛ ɸnɛ -nyɪ.

13 Dɛ 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ yɪ 'ʊ -mʊ lɛ nɪ ɸtɛɛ -nɪ, -ε diɸe nu, ɸmʊ dɛ 'kuku nu, ɸnɪ 'yɛɛ 'lɪɸɪ, -ε mɔ, Nyɪsʊa -niɸe, -ε nuɸo, ε 'yɪ nyiblo ɸdʊ kɔ, -ε -wɛ 'lɪ -bʊ ɸtɛɛ 'ʊ Nyɪsʊa lɛ, ε 'mʊ dɛ 'kuku nu, mɔ, Nyɪsʊa 'nɪ ɸtɛɛɸe 'ʊ nyiblo ɸdʊ lɛ, -ε diɸe nu, ε 'mʊ dɛ 'kuku nu.

14 -Tonyiblo a 'lule-hihie -hʊan, nɔ- yɪɸɪ 'ʊ lɛ ɸtɛɛ -nɪ, 'ε ni dɛ 'kuku.

15 Dɛ 'kuku a 'mʊ, ε yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ti gbi 'bʊ -hi, ε nɔ- ε mi nu mɔ. 'Bʊ yɪ kle nɪ -bii -nɪ, -ε -bɪ ε yɛ 'kʊkʊʊ, -ε mɔ, Nyɪsʊa a -mɔlɛhlɔɔlɛ.

16 'Na 'diayɪnʊ, 'n nʊɛ -nɪ, a 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɪnɔnʊ.

17 'A -nɛ -nyinyide ɸdʊ, -ε nɔ yɪ, 'kɪ ε -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ, Nyɪsʊa -mʊ', -ε mɔ 'yɪru kɔ ɸhɔnɪpʊ kɔ nyahroyɔ a nununyo. Nyɪsʊa a 'mʊ, ε 'nɪ 'cɪcɪɸɪ lɪ -nɪ, ɸwɪ yɪ, -tɛ 'yɪru ni, 'ε yɪ 'lɪ yako 'kwli lɛ -wɛ, 'tɪ- halo 'ε yɪ bi.

18 'Kɪ ɛ naa 'lɪ win -mʊ', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ 'kwli, 'ɛ -nyi -a mʊ 'klo yrayrʊ. 'A ɲgβɛtʊ, ɛ nɔ- -hʊa ɲa, -ɛ di ɲe nu, -a 'mʊ yɪ-henyibli' pa, 'kɪ 'lɪ 'a nunu-tebli 'nyɪ.

Nyɪsʊa a win, a yɪ 'wɪn, ba nu ɲo

19 'Na 'diayɪnʊ, 'n nʊɛ -nɪ, bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli, 'a -nɛ nyiblo blɛɛ yɪ bʊ pʊ 'a 'bɪ nʊa yɪ bʊ -tɛɛ, ɛ 'nɪ 'kɪkaa 'lɪ -nɪ, 'kɪ bʊ pʊ win, 'tɪ-, ɛ 'nɪ 'wʊwli 'lɪ yrʊ' a lɛbibie -wɛ,

20 -ɛ nu ɲo, nyiblo 'bʊ kla yrʊ'lebi-tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ ɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu -tebli -mʊ', -ɛ 'sii 'ʊ yɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'.

21 'A -tɪ, ba -hie 'ʊ yɪnyre-tebli a pɛpɛ bʊ, -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ. A 'nɪ 'nuo 'lɪ dɛ 'kuku de. Ba ɲtɔ 'lɪ 'aan dɔnʊ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye', kɔ, 'a win, a 'wɪn, -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ, ba kuo ɲnɛ ɲwɪ yɪ -tɛɛ. 'A win a 'mʊ, nɔ- -wɛ 'lɪ -bʊ wa 'a mʊ, a 'nɪ ɲha Nyɪsʊa -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ.

22 -Tɛbli -mʊ', Nyɪsʊa a win tʊɛ nɛ 'a mʊ, a nɪ 'pʊʊ 'lɪ ɲɪ nʊa yɪ bʊ nɪ -do, kɛɛ, ba ɲtuu 'ʊ ɲʊ 'ʊ. Nyiblo 'bʊ yɪ Nyɪsʊa a win nʊa yɪ bʊ nɪ pɪ -do, 'bʊ 'yɛ nɪ nu ɲo, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ nɛ 'a dɔnʊ nɪ.

23 Nyiblodʊ a 'mʊ, ɛ 'wɪ ɲɪ nyiblo -mʊ' yɪ, -ɛ tɛ 'lɪ 'yie 'kwli lɛ, -tɛ 'a yigbakla nɪ 'mʊ, -ɛ yɪ ɲɪ 'ye.

24 'Bʊ 'yɛ 'kɪ ɲɪ, 'bʊ plɛ 'lɪ kɪ, -ɛ -bɪ -tɛ -mʊ', 'a yigbakla a 'mʊ, ɛ nɪ wɛn 'mʊ, ɛ -hru ɲo -mɔ.

25 Nyiblo 'bʊ yɪ 'lɪ Nyɪsʊa a tɛtɛ 'kwli lɛ nɪ tɛ, -tɪ -mʊ', ɛ hlɛ, 'bʊ yɪ ɲɪ nɪ nɪ, Nyɪsʊa di nu ɲo ɲhaandɛ -mɔ. Nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, 'tɪ- bʊ -hru ɲo -mɔ, kɛɛ, ɛ blɛɛ yɪ bʊ ɲtuu 'ʊ ɲʊ, -ɛ nu ɲo, tɛtɛ a 'mʊ, ɛ -wɛ 'lɪ yrɛ, 'tɪ- 'ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ bʊ ɲgblɛ -a mʊ, 'kɪ 'ʊ dɛ 'kuku -mɔ'.

26 Nyiblo 'bʊ pʊ lɛ, ɛ yɪ kʊɛ Nyɪsʊa ɲwien, 'bʊ 'yɛ nɪ ɲtu 'a mɛ 'yie, 'tɪ- 'bʊ yɪ yɪnyretoto nɪ pɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ nɛ 'a dɔnʊ nɪ. ɛ wɛn 'nɪ, ɛ nɪ nyɪsʊadɛ, kɛɛ, ɛ pɪpɪ 'lɪ win lɛ dadʊ.

27 -Tɛɛ a nyɪsʊadɛ, -aan 'Bat Nyɪsʊa a 'mʊ, ɛ -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ: -Ba kɔ 'lɪ 'kuiyoyonʊ a dɛ -mɔ, kɔ nʊgbɪ -mʊ', -ʊ kɔ nyɪbɛpʊ ɲkʊ, 'tɪ- -ʊ yɪ ɲhɪwɛn 'yɛ, -ba kɔ 'lɪ 'waa dɛ -mɔ -wɛ. Kʊɛ 'ʊ ɲʊ -mɔ bʊ dɛ, -ba ɲtu -aan dɔnʊ 'yie, 'klo -bʊ 'a yɪnyre-tebli 'nɪ ɲha -a mʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ.

2

A 'nɪ 'jraa 'lɪ nyibli' lɛ

1 'Na 'diayɪnʊ -na, -tɛ a kuo nɛ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ ɲwɪ yɪ, -kɔtɪ a 'yɪ'ubʊa, 'a -tɪ, a 'nɪ 'jraa 'lɪ nyibli' lɛ.

2 ɲBʊ pʊʊ ɲnɛ nyibli nɪ 'hʊɛn a dɛ yɪ: A nɪ 'lɪ 'ɔʊɛkayʊ bʊ, -ɛ -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, nyibli nɪ 'hʊɛn pa 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ. -ɛ -bɪ nɪ 'ʊ, 'ɛ pʊ yɪnɔwlawɪ, kɔ, -gʊlʊbʊyɔ 'ɛ nɪ 'lɪ ɲɪ ɲjio' lɛ. -ɛ -bɪ nɪ 'ʊ, ɛ mɔ ɲhɪwɛnyɔ. 'A 'hʊɪɛpʊ-tebli cɪɛɛ' lɛ.

3 -ɛ -bɪ a -nyi nyiblo -mʊ', -ɛ pʊ ɲhaan-tebli 'hʊɪ lɛ 'wio, 'a yɪ ɲɪ -lee -nɪ: «Yɪnɔgbata, nɔ- -bʊ, nɔ- -bʊ nɪ kɪ bʊ.» ɲHɪwɛnyɔ -mɔ -bɪ, kɛ- a pɪ ɲɪ yɪ: «Nyra 'ʊ -tɛ -mʊ' bʊ!» -hʊʊ': «Di 'lɪ, -bʊ 'plaa mɔ 'mʊ bʊɪ ɲhlɔn bʊ.»

4 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'a nunuo lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪ yɪ a 'jɾɛ nyibli lɛ, kɔ, 'aan 'lʊlɛ-hihie nyɾɛ yɪ, -ɛ nu ɲo, 'kɪ 'lɪ nyibli nɪ 'hʊɛn a 'mʊ 'nyɪ, a pʊʊ nyiblo nɪ -do -bati lɛ.

5 'Na 'diayɪnʊ -na, ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ. Ba kɔ 'a yiyie, nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ dɛ -kɔ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, nʊ- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ kuo -Yusu ɲwɪ yɪ. -Yusu a ɲwɪ a yɪkʊlɛ a 'mʊ, ɛ mɔ dɛ gbagbʊ, 'ɛ -hɪ 'ʊ -tɛblɪ a kʊkɔ. Nyibli a 'mʊ, Nyɪsʊa -ha 'lɪ ɲnʊ nɪ -wɛ, 'kɪ bʊ pa 'lɪ 'a 'klo yrayrʊ 'kwli. 'Klo yrayrʊ a 'mʊ, Nyɪsʊa wɛn 'nɪ, nyibli -mʊ', -ʊ nʊɛ ɲnɛ, nʊ- di 'lɪ ɲɪ 'kwli pa.

6 'A mu -mɔ -bi, nyibli -mu', -v 'yi de -kɔ, a 'ni -daa[ɔa h ɔnu nyibli. KEE, 'klo -bu a dekonyu, nu- ɔtui 'a mu ɔhɛven, nu- gbɛ 'li 'a mu -batipɔnyu yi.

7 U ni -do a 'mu de, v nu-, 'nyre -mu', Kukonyɔ -nyi 'a mu, -v yi[ɪ yi nyre. 'Nyre a 'mu, nɔ- mɔ: -Yusu a nyibli.

8 'Bu mɔ, 'ba yi 'v Nyɔsua a tete gbagbu -mu' ni -tui -ni, v 'cɪ la, 'kɪ 'li Nyɔsuarɛni 'kwli, -ɛ -bi a ni ɔhaande. Tete a 'mu, ɛ nɔ- -bu: Nuɛ -na 'bi -tonyiblo, ɔwi yi, -tɛ -nu -dɔnu a nuɛɛ.

9 KEE, 'bu mɔ 'ba yi -tonyibli ɛ ni 'jre, -ɛ -bi ɛ mɔ de 'kuku ɔnuɔ, 'a ni[ɛ. Nyɔsua a tete kɔ bu klo 'a mu, -ɛ nu[ɔ, a 'wla tete -bi ni.

10 Nyiblo 'bu yi 'v Nyɔsua a tete a pɛpɛ ni ɔtui -ni, 'ti- 'bu 'wla 'a 'yɛɛ ni -do, ɛ ɔhɛn 'nyre, ɛ 'wla Nyɔsua a tete a pɛpɛ ni.

11 'E mɔ ɔhan-ti, Nyɔsua ni -do a 'mu, -ɛ pu ɛ: ɔNi 'nuo 'li -wlawli, ɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- pu ɛ de: ɔNi 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, 'ye ɔbu -ye' ni nu -wlawli, kEE, -tɛ ɔɛ nyibli a -ti, ɛ 'wi yi, ɔwla Nyɔsua a tete a pɛpɛ ni. 'A -bati di -mu 'ni klo.

12 Nɔ- nu[ɔ, 'ni yi -mu -lee -ni: -Ti a pɛpɛ, a hɛ, kɔ -tebli a pɛpɛ, a ni, ba kɔ 'a yiyie, ɛ nɔ- kɔ ki Nyɔsua di 'v 'a mu -bati ɛ -puv -ni, ɔwi yi, -tɛ a nu 'v 'a tete a 'v[ɔtuule. Tete a 'mu, nɔ- ɔgbɛ 'a mu, 'kɪ 'v de 'kuku -mɔ'.

13 Nyiblo 'bu 'yi 'a 'bɪhɪan -tonyiblo a nyai -kɔ, ti -kɔ 'yri Nyɔsua di 'v -bati -puv -ni, ɛ 'yi 'li[ɪ 'li -wɛ, bu yru 'a nyai -wɛ. KEE, nyiblo 'bu kɔ nyibli a nyai, Nyɔsua di kɔ 'a nyai -wɛ.

Nyiblo -mu', -ɛ kuo Nyɔsua ɔwlv yi, ɛ blɛɛ yi bu nu ɔhaan-tebli

14 'Na 'dɪayɪnu, nyiblo 'bu pu ɛ, ɛ kuo Nyɔsua ɔwlv yi, kEE, 'bu 'ye ni nu ɔhaan-tebli -mu', Nyɔsua -hɛɛ, -ɛ -bi nyiblo a 'mu, 'a 'pɔplewin 'ni -da[ɔa ɔdedede. 'A ɔwlv a yikuole 'bu kɔ bu ni 'mu ɛ, -ɛ -bi ɛ 'yi 'li[ɪ 'li -wɛ bu wa[ɔa, 'kɪ 'v Nyɔsua a yru a pɔpɔv -mɔ'.

15 -Bakɛ, 'kɪ 'li 'a mu 'nyi, -Yusu a nyiblo -bi, nɔ- 'yi 'hɔlɛpɔ-tebli kɔ didide 'hɛn- -kɔ.

16 'Bu mɔ, 'ba yi 'dɪayɪ a 'mu ni -lee -ni: «Nyɔsua bu ni 'v -mu -mɔ, pu -tebli 'hɔɪ ɛ -tɛɛ, -bu di de, ɔmu ɔmla», kEE, 'ba 'yi[ɪ -tebli -mu', ɛ 'yi -kɔ -nyi, -ɛ -bi 'aan 'pɔplewin 'ni da[ɔa ɔdedede.

17 Kɛ- ɛ ni 'mu -wɛ, 'kɪ 'v Nyɔsua a ɔwlv a yikuole -mɔ'. Nyiblo 'bu hla[ɔa, -ɛ mɔ, ɛ kuo Nyɔsua ɔwlv yi, kEE, 'bu 'ye ni -hɔa bu nu ɔhaan-tebli -mu', Nyɔsua -hɛɛ bu nu, -ɛ -bi 'a ɔwlv a yikuole a 'mu, ɛ 'ni -da[ɔa ɔdedede.

18 -Bakɛ, kɛ- nyiblo ɔdu di pu: «-U -bi kuo Nyɔsua ɔwlv yi, -v -bi 'v ni yɪnɔ-tebli.» -Ti 'n di[ɛ yi hla, ɛ nɔ- -bu: «Tɔɔ 'mɔ[ɔ, -tɛ -nu Nyɔsua a ɔwlv a yikuole, -tɛ -ye' ni -hɔa -bu nu yɪnɔ-tebli, 'na 'mumu, yɪnɔ-tebli -mu', 'n ni, 'mu -mɔ[ɔ -tɔɔ -ni, -ɛ di[ɛ nu, ɔmu[ɔv 'ye, -ɛ mɔ, 'n kuo Nyɔsua ɔwlv yi.»

19 -Tɛ -mu', -nu, ɔni pu[ɔv ɔhaan-ti, -ɛ mɔ, Nyɔsua mɔ Nyɔsua ni -do, 'ni yi -mu 'ni -lee -ni, -ɛ mɔ: ɛ nu -tɛɛ, kEE, 'kuo -hɔɪn a 'mumu, v pu[ɔv ɔhaan-ti -wɛ, -ɛ mɔ, Nyɔsua mɔ Nyɔsua ni -do. ɛ nɔ- kɔ -ti, 'v yi 'hɪhɛ -ni, hɔannu a -ti.

20 -Mɔ -mu', -ɛ 'yi 'lulɛ-hihie -kɔ, ɔbu tɔɔ -mɔ[ɔ, -ɛ mɔ, 'bu mɔ, ɔni kuo Nyɔsua ɔwlv yi, 'ti- ɔni 'ye ni -hɔa -bu nu ɔhaan-tebli, -ɛ -bi -na ɔwlv a yikuole a 'mu, ɛ 'ni -da[ɔa hɪ ɔdedede.

21 -Aan 'baɪ Abrahamu a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli. Abrahamu a 'mu, ɛ -wɛ la -mɔ, 'kɪ bu ɔtuu la 'v Nyɔsua 'v, 'ye ɔbu ɛ di 'a 'yu Yisaki -ha, ɛ 'mu 'a -cɔhlɔn pi, 'kɪ 'v Nyɔsua ye'. De a 'mu, ɛ nɔ- nu[ɔ, Nyɔsua 'ɛ 'sii la 'v[ɔv yi, 'kɪ 'v 'a dɔnu ye'.

22 -Yi□i 'ni 'ye, -ε mɔ, ε kuo la Nyɪsɔa □wɔ yɪ diakti. Nɔ- nu□o, 'ε -we la -mɔ, 'ki bɔ nu la 'a -nε □dedede, Nyɪsɔa -hɔe la□a. 'A nunu-tebli a 'mu, nɔ-nu□o, 'a Nyɪsɔa a □wɔ a yikuole, 'ε 'sii la 'u yɪ.

23 -Ti -mu', u 'cɪ la, 'ki 'li Nyɪsɔacɪɛn 'kwli, ε mu la 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Abrahamu kuo la Nyɪsɔa □wɔ yɪ, nɔ- nu□o, Nyɪsɔa 'ε 'sii la 'u□u yɪ, 'ki 'u 'a dɔnɔ ye'», 'ti- Nyɪsɔa 'ε dεε la□a 'a ninatumu.

24 'A -ti, a yɪ□i 'ni 'ye, -ε mɔ, Nyɪsɔa yɪ 'sii 'u nyiblo yɪ, 'ki 'u 'a □haan-tebli, ε ni a -ta', ε 'yɪ 'a □wɔ a yikuole ni -do a -ti 'pa-.

25 Kɔe 'u□u -mɔ bɔ de, -wlawlɪnɔgba Rahabu a -ti, bɔ bi 'li -mu 'kwli -we. Ti -kɔ 'yɪ Yisraekɔe a lɛnyɔ pa la 'li 'waa 'dɔ 'kwli, ε -hεε la □nɔ ni diakti, 'ε tɔɔ la □nɔ ki'beehru, -ε di□e nu, u 'ni □ha la □nɔ 'la. De a 'mu, ε nu la, nɔ- nu□o, Nyɪsɔa 'ε 'sii la 'u□u yɪ, 'ki 'u 'a dɔnɔ ye'.

26 -ε -bi 'ki, -te -tonyiblo ni, 'bu 'ye ni pɔ -hɔnhɔn, 'ε 'kɔi, kε- ε ni 'mu -we, 'ki 'u Nyɪsɔa a □wɔ a yikuole a -ta'. Nyiblo 'bu hla□a, -ε mɔ, ε kuo Nyɪsɔa □wɔ yɪ, 'ti- 'bu 'ye ni nu □haan-tebli, -ε -bi 'a □wɔ a yikuole a 'mu, ε 'ni -da□a □dedede.

3

Ba □tu 'aan mε 'yie

1 'Na 'diayɪnɔ -na, 'ki 'li 'a mu 'nyɪ, nyibli -hɔhɔi 'ni 'mɔɔ 'li Nyɪsɔa a -tɪtɔɔnyɔ. Ba kɔ 'a yiyie, -a mu -bu, -u tɔe Nyɪsɔa a -ti, 'bu mɔ, □ba nu de -hɔan, -aan -bati, Nyɪsɔa di pɔ, ε di 'ni 'yakla -ni, ε 'mu 'u nyibli -mu', -u 'ye ni tɔɔ Nyɪsɔa a -ti a -bati 'u -hi.

2 -Aan pepe, -a ke ni, 'ki 'u -tebli -hɔhɔi, -a ni ki. Nyiblo 'bu ni 'u, 'a pupɔwin 'bɔ nɔ yɪ ti a pepe, 'bu 'ye ni ka, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε □ceε 'u yɪ, ε □hen 'nyre, ε -we 'li bɔ nu□o ni, 'a 'kɔ bɔ 'sii 'u yɪ ni.

3 □Bɔ pɔu □nε -so a de yɪ. 'Ti- □mu 'u□u ki 'ya mɔ mu, -kɔ -bɔ naa 'li□i 'plidε wɔn, -ε kɔ 'kwli 'lili naa 'li. 'Lili a 'mu, ε nɔ- yɪ -mu -hεε -ni, □ni pɪ 'u□u 'hru wɔn lε, -te -hɔe 'li, □ni gbεε 'li□i yɪ.

4 □Bɔ pɔu□u □tu a de yɪ de, -ε kɔ danɔ, u pɔ yɔ'. 'Ye □bu □tu a 'mu ε 'bɔa, pepe gbagbɔ 'bu -hɔe bɔ gba□a, nyiblo -mu', -ε nεε □nε, wanɔ 'cɪmɪε ε ni, ε pɪ 'u□u 'hru wɔn lε.

5 Kε- ni -do -aan mε ni 'mu -we. □Haan-ti, 'ε 'cɪmɪ -ni, kεε, 'a nunu-tebli 'bɔa ni.

-Ba pɔu □nε na'klayie a de yɪ de. ε -we 'li ti ni -do a ti 'yɪ, bɔ pɔ 'wandu 'tɔ ni.

6 -Aan mε 'wɪ□i na'klayie yɪ. ε mɔ yɪnyredε □nɔ, 'ε ni 'li -tonyiblo wɔn, 'a nunu-tebli 'ε ni□e, -tonyiblo a 'kɔ 'ε yɪ yɪ nyre. Mɛdɔ a 'mu, 'a nunu-tebli 'wɪ□i na yɪ, -ε 'bε, 'ki 'li -tonyiblo 'hɔi -mɔ. Na a 'mu, -tonyiblo a 'kɔ a pepe, ε nɔ- ε yɪ yɪ nyre. 'Ki na a 'mu ε -hɔen 'li 'kuo -hɔin a nyiblo gbagbɔ -mɔ.

7 -Tonyiblo -we 'li bɔ naa nε 'a -nε □dedede ni: 'Wan bɔ a mamɔ, kɔ nɔbli, kɔ wɔwɔ-tebli, ε kɔ -hɪn 'hɔen-.

8 Kεε, nyiblo □dɔ 'yɪ 'li□i 'li -we, bɔ kɔɔ nε 'a dɔnɔ a mε win ki. 'A mε a 'mu, ε mɔ yɪnyredε □nɔ, 'ε 'ye ni -wle.

'A nunu-tebli ni 'kɔe, kɔ, 'ε 'hɪε nyibli lε.

9 Mε ni -do a 'mu, ε nɔ- -a ni, □a yɪ Nyɪsɔa 'wio -nyɪ, -ε mɔ -aan 'Baɪ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ. ε ni -do a 'mu, nɔ- -a ni, nyibli -mu', Nyɪsɔa nu, □a pɪ □nɔ 'jɔ -mɔ.

10 Wuntɔ ni -do a 'mu wɔn, 'ki win -hɔen 'li -wlu, □a yɪ Nyɪsɔa 'wio -nyɪ, ε ni -do a 'mu wɔn, 'ki win -hɔen 'li -wlu, □a pɪ nyibli 'jɔ -mɔ -we. 'Na 'diayɪnɔ -na, de a 'mu, ε 'yɪ 'u lε nɔɔ -ni.

11 ε 'γῆ 'wlo □δῶ -kō, -ε kō -mō ti nī -dō a ti 'γῆ, ὁ -hē 'lī □haan'nie kō 'nie -hūn.

12 'Na 'diaynō -na, -a 'yēē -huan nī 'ye, bubuotu bō di □wōnmōlukui tō, kō, -a 'yēē -huan nī 'ye -wē, -gbōgbōtu bō di bubuokui tō, kō -a 'yē -huan nī 'ye -wē, 'kī 'lī 'niebutō nī -dō 'kwli, 'tanīē kō □haan'nie 'hūēn- bō -hōn 'lī -wlu.

□Tō -mō', Nyisva yī nyibli -nyī

13 'Kī 'lī 'a mō 'nyī, nyiblo 'bō nī 'lī, 'bō pō lē, ε kō □tō, -ε -bī 'a nunuklo bō nō yī, 'tī- bō □tō 'lī 'a dīōnō, -ε dī□ē nu, nyibli 'mō□ō □haan-tī pō, -ε mō, ε kō □tō.

14 Kēē, □nī kō ca dīaktī, 'tī- na □wlv 'bō nyre yī, kō □nī yī -dīōnō nī -dō a plō a bleēlē lē nī □mōē, -ε -bī □nī 'pōv 'lī -na dīōnō a -plī, -ε mō, -kō □tō. 'Bō mō, □nī yī 'pōplē lē nī nī, -ε -bī -nī hī.

15 □Tōdō 'a 'mō, -pō lē, -kō, ε 'yī Nyisva 'pa-, ε 'yī -mō□ō -nyī. Kēē, -tonyibli a □tō □nō. □Tōdō 'a 'mō, 'kuō -hūn a nyiblo gbāgbō, ε nō- yī□ī nyibli lē -nyī.

16 -Tē -mō', -tonyibli kō 'bō ca, kō, -tē -tonyibli □mōē 'bō 'waa dīōnō nī -dō a plō bleēlē lē, kibōwēēnlē 'yī 'bō -nī, kēē, yīnyre-teblī a gbēlēlē, nō- nī 'bō.

17 Kēē, nyiblo 'bō nī 'bō, 'bō kō □tōdō -mō', Nyisva yī nyibli lē -nyī, -ε -bī nyiblo 'a 'mō, ε 'yī 'sīī 'bō yī, 'ε nī□ē, -tonyibli 'bō kōē kibōwēēnlē, kō, ε 'nī 'yaa 'lī 'a dīōnō 'lī, kēē, ε pī nyibli nōa yī bō, 'kī 'bō 'bō□tuulē 'kwli, 'ε kō nyibli a nyai, kō, 'a -nē tī, yīnō-teblī nī -dō, nō- ε nī.

18 Nyiblo 'a 'mō, -ε kō □wlv -nō yī, 'tī- -ε nī□ē -tonyibli, 'bō kōē kibōwēēnlē, 'a nūnū-teblī 'a 'mō 'kwli, □haande -dī 'lī -wlu -hōn. Nyiblo 'a 'mō, ε 'wī□ī 'dōdōnyō yī: 'dōdō-teblī -mō', ε 'dō, 'dōdō-teblī nī -dō 'a 'mō, nō- ε dī 'cē.

4

Ba yraa 'klō -bō a yīnyre-teblī, ba nūē Nyisva

1 'Kī 'lī 'a mō 'nyī, yī-wōnwōnlē kō 'blīnī 'hūēn-, -ὁ nī 'lī, -bī' ὁ -hūēn yī 'lī? 'Kī ὁ -hūēn 'lī 'aan □wlv -hūn klē, □wlv dō -mō', -ὁ -wēn □haan□wlv yī.

2 -Tēblī -mō', 'aan □wlv -hūē ba kō, a 'nī -kō□ō lī□ī. Nō- nū□ō, nyibli -mō', -ὁ kō -teblī 'a 'mō, 'aan □wlv -hūē, 'a □mōē 'waa 'līlā lē. -Tēblī -mō', 'aan 'bīō -kō, nū- kō ca a □tū, kēē, a 'nī 'yē□ē lī□ī. Nō- nū□ō, 'a pī □yē, kō, 'a -wōnwēn yī. -Tēblī -mō', a -hūē, a 'nī -kō□ō lī□ī, -ε nū□ō, a 'nī -da□a Nyisva, ε 'mō 'a mō□ō -nyī.

3 'Yē □bū a -hūa□a Nyisva, ε 'yī 'lī□ī 'lī -wē, bō -nyī 'a mō□ō, -ε nū□ō, -tē a nī 'a dīdā, ε 'nī -bleē□ē lī 'a plō. A -hūē -teblī 'a 'mō nī, -ε dī□ē nu, a 'mō plō a bleēlē kō 'a mō nī -dō.

4 -Tē -wlvwlīnūgbā nī, 'ε 'yī 'bō 'a nyībō bō hīē, 'ε mī -wlvwlī nū mō, kē- a nī, 'a 'yī 'bō Nyisva bō hīē, 'a nūē 'klō -bō a yīnyre-teblī. Ba kō 'a yīyīē, nyiblo -mō', -ε nūē -teblīdō 'a 'mō, ε yraa Nyisva nī. 'N yī 'a mō 'nī -lēē -nī dē, nyiblo 'bō nī 'bō, 'bō nūē 'klō -bō a yīnyre-teblī, ε 'wī yī 'a □wlv yraa Nyisva nī.

5 'A 'nī 'yēē 'lī□ī, -ε mō, -tī -mō', Nyisva 'a 'crīēn hīā, ε 'nī -da□a □dededē. -Tī 'a 'mō, ε nō- -bō: «Nyisva 'a -Hīhīu -mō', ε -nyī -'a mō, ε -hūē nī, bō kōē nē -'a mō wīn kī pēpē.»

6 -ε -bī 'kī, Nyisva yī -nyī -'a mō 'klī dadō, a 'mō yīnyre-teblī a pēpē yī -wōn, □wlv yī -tē ὁ nū lā 'a 'cīcīrī, 'kī 'lī Nyisva 'a 'crīēn 'kwli, -ε mō: «Nyisva 'nī -hūa□a nyīblīdō -mō', -ὁ 'yēē 'lī 'waa dīōnō 'lī, kēē, nyibli -mō', -ὁ □tūē 'lī 'waa dīōnō, nū- ε nī □haande -mō, 'kī 'lī dadūē 'kwli.»

7 'A -tī, ba □tō 'lī 'aan dīōnō, 'kī 'bō Nyisva yē'. Ba -wōn 'kuō -hūn a nyiblo gbāgbō yī, -ε dī□ē nu, ε 'mō 'a mō -mō lē -hlōō -nī.

⁸ Ba 'mʉ Nɣɪsʉa yɛ, ɛ 'mʉ 'a mʉ yɛ 'mʉɛ -nɪ -wɛ. 'A mʉ dɛ'kukununyʉ, a 'nɪ 'nuo 'kɪ dɛ 'kuku dɛ. 'A mʉ -mʉ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʉɛn, 'aan [wɪ] bʉ 'sɪi 'v yɪ.

⁹ 'Aan -teblɪ 'kukui, a -nu a -tɪ, 'kla bʉ 'ya 'a mʉ -wɪɪyɛ. Ba nu nyat ɲmlɪ lɛ, 'tɪ- ba wɛ. Ba 'keɛ 'cɪca, ba wɛ [hɪ]ɛn. Ba 'keɛ dɔdɔ a nunuo, kɛɛ, 'kla bʉ 'ya 'a mʉ -wɪɪyɛ.

¹⁰ Ba [tɔ] 'lɪ 'aan dɪɔnʉ, 'kɪ 'v Kʉkɔnyɔ Nɣɪsʉa yɛ', ɛ 'mʉ 'lɪ 'a mʉ 'yaa -nɪ.

A 'nɪ 'pʉv 'lɪ 'aan 'bɪo -bati lɛ

¹¹ 'Dɪayɪnʉ -na, a 'nɪ 'hlaa 'lɪ 'aan 'bɪo -tɪ -hʉɪn yɛɛ. Nyɪblo -mʉ', -ɛ hlɛ 'a 'bɪ -tɪ -hʉɪn yɛɛ, 'tɪ- -ɛ pɪ [nɛ] -bati lɛ, nyɪblo a 'mʉ, ɛ -hlɛ -tɪ -hʉɪn lɛ, 'kɪ 'v Nɣɪsʉa a tɛtɛ a -ta', kɔ, 'ɛ pɪ Nɣɪsʉa a tɛtɛ a 'mʉ -bati lɛ. 'Bʉ mɔ, [nɪ] yɪ Nɣɪsʉa a tɛtɛ -bati lɛ nɪ -pɪ -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ [hɛ]n 'nyɛɛ, [nɪ] [tʉu]o 'v [v] 'v, kɛɛ, -pɪ [nɛ] -bati lɛ nɪ -dɔ.

¹² Nɣɪsʉa nɪ -dɔ, nɔ- yɪ nyɪbli 'a tɛtɛ -nyɪ, kɔ, ɛ nɪ -dɔ a 'mʉ, nɔ- blɛɛ yɪ -bʉ pʉv [nʉ] -bati lɛ. ɛ nɪ -dɔ a 'mʉ dɛ, nɔ- -wɛ 'lɪ bʉ wa nyɪbli, kɔ, ɛ nɪ -dɔ a 'mʉ, nɔ- -wɛ 'lɪ bʉ nu[o], bʉ -wɛ bʉ. -Mɔ -mʉ', -ɛ pɪ -na 'bɪ -bati lɛ, nyɪblo a 'dɪ -bɪ -pʉ lɛ, -mɔ 'lɪ?

A 'nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɪɔnʉ

¹³ Ba pʉ 'v nʉa bʉ -tɛɛ, 'a mʉ -mʉ', -v pɪ lɛ: «Kɪkɛ -bʉ, -hʉʉ' -ɲɪɲa, 'kɪ -a dɪ -hʉaɪ 'lɪ 'dɪɔ -bʉ -hʉʉ' 'dɪɔ -mʉ' kɪ mu, -a 'mʉ 'lɪ 'yɾʉ -hɪɪ -nɪ, -a 'mʉ 'lɪ kʉɛɛ 'lɪ -hlaa -nɪ, -ɛ dɪ [ɛ] nʉ, -a 'mʉ 'wɪɪyɛ 'yɛ -tɛɛ.»

¹⁴ 'A mʉ a 'mʉ, -v hlɛ -tɪ a 'mʉ, [bɪ] dɛ, -ɛ dɪ -hʉaɪ 'lʉ -mɔ mu, a yɪ [ɛ] nɪ? -Hʉnɪlʉn -mʉ', a pɪ, ɛ 'wɪ -jɾɪ yɪ, -bʉ 'hɾɪ, 'kɪ 'lɪ tɪ gbɪ 'kwɪlɪ, tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɾɪ, -ɛ yɪ -gbɛ lɛ.

¹⁵ Kɛ- a kɔ ba pʉ wɛn: «'Kɪ 'lɪ Nɣɪsʉa a 'klɪ 'kwɪlɪ, -a dɪ pʉ -hʉnɪlʉn, kɔ, dɛ -bʉ, -hʉʉ' dɛ -mʉ', -a 'mʉ [v] nʉ.»

¹⁶ Kɛɛ, nɔ- a hɛ 'v bʉ, 'a 'yɛɛ 'lɪ 'aan dɪɔnʉ, 'a pɪ 'aan dɪɔnʉ a -pɪ. 'Bʉ mɔ, 'ba kɔ ba nu 'lɪ 'aan dɪɔnʉ a 'lɪ 'yaalɛ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ nyɛɛ yɪ.

¹⁷ 'A -tɪ, bʉ bɪ 'lɪ 'a mʉ 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ, nyɪblo -mʉ', -ɛ yɪ [h]aandɛ a nʉlɛ, 'tɪ- ɛ 'yɛ nɪ nu[o], nyɪblo a 'mʉ, ɛ nɪ dɛ 'kuku.

5

Dekonyʉ, ba [tʉ] 'aan nunukɔ 'yɪɛ

¹ 'A mʉ dɛkɔnyʉ, ba pʉ 'mʉ nʉa yɪ bʉ -tɛɛ. Ba wɛ, [h]ʉɛn a dɪ 'yɛ a -tɪ, 'kɪ 'v 'kla-wɪɪyɛ'yɪya, -ɛ dɪ 'a mʉ yɪ mu a -ta', ba nu nyat ɲmlɪ lɛ.

² 'Aan kʉkɔ-teblɪ [hɔ]n nɪ, kɔ 'hlɔ mɛ 'aan 'hʉlɛpʉ-teblɪ nɪ.

³ -Yɾʉsʉ nyɛɛ 'aan 'wɪlɪ yɪ. -Yɾʉsʉ a 'mʉ, nɔ- dɪ 'a mɔ [v] -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, a 'yɪ 'aan kʉkɔ-teblɪ -kʉaɪ 'yɾɪ -nuu -nɪ -tɛɛ, kɔ, ɛ nɔ- dɪ 'aan 'hʉɪ yɪ nyɛɛ, [wɪ] yɪ, -tɛ na 'yɛ nɪ pʉ wɛn 'a mʉ 'tɔ. [H]aan-tɪ, [a] nɪ 'lɪ lɛ'boɔtɪ 'kwɪlɪ, 'tɪ- 'klɔ 'mʉ 'v -wɪlʉ -hɔn, kɛɛ, a 'tɛɛ 'kukue kʉkɔ-teblɪ lɛ.

⁴ 'Tɪ- nyɪbli -mʉ', -v nu -kʉaɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan -cɪo kɪ, a 'yɪ [nʉ] 'pɛɛ -nɪ. Ba pʉ 'v nʉa bʉ, -tɛ nyɪbli a 'mʉ, v nɪ 'lɪ wɪn a 'lɪ 'yaalɛ, v nɪ wʉwɛ. 'Waa [hɪ]ɛnwɛwɪn a 'mʉ, ɛ nyɛɛ 'lɪ Nɣɪsʉa -mɔ nɪ, -ɛ mɔ 'klɔ a pɛpɛ a Kʉkɔnyɔ.

⁵ Tɪ a pɛpɛ, a -hɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, 'a -nɛ dɛ a -hʉɛ, a kɔ [v] nɪ, kɔ, 'aan pɪɔ a blɛɛ nɪ -dɔ, ɛ nɔ- a [mʉ]ɛ lɛ. A yɪ dɪ la dɛ -tɛɛ, 'a 'bʉɛ la, [wɪ] 'wɪlʉba-teblɪ, -v 'bʉɛ, 'tɪ- v 'lɛ, 'kɪ 'v 'waa dɪdɪɛ a -ta'.

⁶ Nyɪbli -mʉ', -v 'sɪi 'v yɪ, nu- a pʉv hɪ-bati lɛ, 'a 'lɪla [nʉ] lɛ, -ɛ nu [v] o, v yɪ 'lɪ [v] 'lɪ -wɛ, bʉ -wɔn 'a mʉ yɪ.

Ba 'la [wɪ]v, -Yʉsu a dɪdɪtɪ 'mʉɛ yɛɛ

7 'Na 'diayɪnɔ -na, ba 'la ɔwɔ, 'kɪ 'v -Yusu a ɔwɔ a yɪkuole a -ta', ε 'mɔɔ gba -gbagba, -Yusu a 'mɔ, ε 'mɔ di. Ba 'ye ke 'dɔdɔnɔ, -te ε ni, 'ε 'dɔe -tebli, 'ti- 'kɪ 'lɪ ɔwɔ a 'lɪla 'kwli, 'ε 'yɪ tawɪ -ple, kɔ le'boɔnu 'hɔen-, 'ε 'bleɔe kɔa -bleble, 'ε 'yɪ -tebli a 'mɔ 'a 'cɪceti kɪ ye.

8 'Aan 'mumu, ba 'la ɔwɔ, 'kɪ 'v -Yusu a ɔwɔ a yɪkuole a -ta'. 'Aan ɔwɔ nɪ 'bie 'lɪ ɔhlɔn. -Te a 'blee 'v kɔa, 'kɪ ba 'blee 'v kɔa. -Aan Kɔkɔnɔ a diditi 'mɔe yɛ.

9 A nɪ 'yɪyɛ 'lɪ -ti, -ε diɔe nu, Nyɪsɔa 'nɪ ɔha 'a mɔ -bati le -pɔv -nɪ. Ba kɔ 'a yɪyie, -batipɔnɔ, -ε mɔ -Yusu, 'a diditi 'mɔe yɛ, 'kɪ ε nɪ 'v ɔhɔan.yɪ.

10 'Na 'diayɪnɔ -na, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ, -v hle la Nyɪsɔa a -ti, ti -hi la a ti 'yri, 'waa -ti bɔ bi 'lɪ 'a mɔ 'kwli. Ʋ kɔ la ɔwɔ a 'lɪla, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a ɔwɔ a yɪkuole -mɔ', 'ye ɔbɪ v yɪ la ɔhɔen nɪ 'ye. 'Aan 'mumu, ke- ba nu ɔwɔ a 'lɪla a kɔkɔ -wɛ.

11 -A wen 'nɪ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ a 'mɔ, v kɔ la plɔ a bleele, -ε nuɔɔ, v 'yɪ la -sa, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a ɔwɔ a yɪkuole -mɔ'. Nyɪsɔa a nyiblo -mɔ', -ε mɔ ɔɔbɔ, ε nɔ- -mɔ -bɪ, a 'wɪn 'a -ti nɪ, -te ε nu la ɔwɔ a 'lɪla a kɔkɔ, 'kɪ 'lɪ ɔhɔen a 'yɪyie 'kwli. A 'wɪn nɪ -wɛ, -te Nyɪsɔa -nu, 'ti- 'a ɔhɔen a 'yɪyie a 'mɔ, ɔhaande 'ε -hɔn 'lɪɔɪ 'kwli. ε mɔ ɔhaan-tɪ, Nyɪsɔa kɔ -tonyiblo a nyat, 'ti- 'ε niɔe ɔhaande -mɔ.

12 'Na 'diayɪnɔ -na, de gbagbɔ, 'n -hɔe ɔbɔ lee ne 'a mɔ, ε nɔ- -bɔ: A 'nɪ 'sɔv 'lɪ -nɪ. A 'nɪ 'sɔv 'lɪ yakɔ, kɔ, a 'nɪ 'sɔv 'lɪ -tɔtɔ, mɔ, a 'nɪ 'sɔv 'lɪ 'a -ne ɔdedede. 'Aan iin bɔ mɔ iin, kɔ 'aan 'sɔn- bɔ mɔ 'sɔn-. Ke- ba nuɔɔ, Nyɪsɔa 'nɪ ɔha 'a mɔ -bati le -pɔv -nɪ.

13 'Kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ, 'bɔ yɪ ɔhɔen nɪ 'ye, -ε -bɪ bɔ da Nyɪsɔa, Nyɪsɔa 'mɔɔv -heɛ -nɪ. Nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, dɔdɔ 'bɔ yɪɔɪ nɪ ni, -ε -bɪ bɔ bleɛ Nyɪsɔa -mɔ.

14 Nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'a 'hɔɪ 'bɔ yɪ nɪ hren, -ε -bɪ bɔ da 'cɔe a ye'nanyɔ, v 'mɔɔv 'nyra 'lu pɔ, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnɔ a 'nyɛ 'kwli, v 'mɔ Nyɪsɔa da, 'a 'kɔe 'mɔ -wɛ.

15 'Bɔ da Nyɪsɔa, 'bɔ kɔ ɔne ɔwɔ yɪ, -ε mɔ, de -mɔ', ε -hɔe, Nyɪsɔa diɔe 'nɪ nu, -ε -bɪ Nyɪsɔa diɔe 'nɪ nu, 'hɔɪhɔrennyɔ a 'mɔ a 'kɔe 'mɔ -wɛ, ε 'mɔɔv ye' 'du. 'Bɔ nu la de 'kuku, Nyɪsɔa di 'a de 'kuku a 'mɔ 'nɪ 'wɔwla -nɪ.

16 'A -ti, -tebli 'kukui -bɔ, a -nu, ba wen ɔne yɛ, kɔ, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ 'v 'aan 'bio a -ta', -ε diɔe nu, Nyɪsɔa 'mɔɔv nu, 'aan 'kɔe 'mɔ -wɛ. Nyiblo -mɔ', -ε 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', 'a Nyɪsɔa a dida kɔ 'klɪ, 'kɪ Nyɪsɔa bɔ nu de -mɔ', nyiblo a 'mɔ, ε -hɔe.

17 Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ, -ε mɔ Eli, 'a -ti, bɔ bi 'lɪ 'a mɔ 'kwli. -Te a nɪ 'mɔ, ke- ε nɪ la 'mɔ -wɛ. Nɔ- da la Nyɪsɔa, 'kɪ 'lɪ 'a ɔwɔ a pɛpɛ kɪ, 'nu 'nɪ ɔha la di a -ti. -Hɔn 'v -nyɔwɔ a 'mɔ 'yie, 'nu 'yɪ la di, 'ε nu 'yɪ nɪ ta kɔ ɔhɔnɔv nɪ ɔhlɔn-do.

18 -Te ε -hi la, -ε -bɪ ε da la Nyɪsɔa nɪ de, 'nu 'mɔ la di a -ti. Bɔ da la 'kɪɔɪ, -ε -bɪ Nyɪsɔa 'wɪn 'a didawin nɪ, 'nu 'ε -tɔa la didie de, -ε -bɪ 'dɔdɔ-tebli -tɔa la mɔmɔ.

19 'Na 'diayɪnɔ -na, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ, 'bɔ hie 'v Nyɪsɔa a 'hru bɔ, -ε -mɔ -ti a -tee a 'hru, -ε -bɪ ba -heɛ ɔne, -ε diɔe nu, ε 'mɔ 'v Nyɪsɔa a 'hru a 'mɔ wɔn bi de.

20 Ba kɔ 'a yɪyie, -ε mɔ, nyiblo -mɔ', -ε -heɛ ne 'a 'bɪ a 'mɔ, ε waɔa nɪ, 'kɪ ε 'yɪ Nyɪsɔa -mɔ le -hlɔɔ -nɪ, 'ε 'yɪ 'wan. 'Ye ɔbɪ 'a -tebli 'kukui -hɔ, Nyɪsɔa diɔe 'nɪ 'wɔwla -nɪ.

PIELI A YI-HËCRIËN ε 'cru la

¹ Mō Pielh, -ε mō -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ*, 'mō -yɪ 'a mɔ -mō 'cru -nɪ, 'a mɔ -mɔ', -v mō Nyɪsɔ a nyibli, v bla lɛ, -v 'hɛɛn Potɪblɔgbɔ, kɔ Galatɪblɔgbɔ, kɔ Asɪblɔgbɔ, kɔ Bitɪnɪblɔgbɔ 'hɛn- kɪ bɔ. A mō 'dagbɪ ɪnɔ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ a 'mɔ 'kwli.

² See la a ti 'yri, -aan 'bat Nyɪsɔ 'ε pɔ la 'lɪɪ 'lɪ, 'kɪ bɔ -ha la 'lɪ 'a mɔ, -ε dɪɪe nu, a 'mɔ 'a nyibli' pa. 'Kɪ ε naa 'lɪ 'a -Hihɪu* 'kwli, 'ε nuɪɔ, 'a -hɛ 'a nyibli, -ε dɪɪe nu, a 'mɔ 'v -Yusu 'Klɪsɔ 'v ɪtuu -nɪ, ε kɔ, ε 'mɔ 'a -hlɔ nu, ε 'mɔ 'aan dɛ 'kuku 'wɔwla -nɪ, -ε dɪɪe nu, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye'. Nyɪsɔ bɔ nu 'a mɔ ɪhaandɛ -mɔ, kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnlɛ -wɛ, ɪhaandɛ kɔ kɪbɔwɛɛnlɛ a 'mɔ 'hɛn-, bɔ bii kle.

Nyɪsɔ -mɔ', -ε wa 'a mɔ, ba pɔv 'nyre lɛ

³ Ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ, -ε mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Bat, -kɔtɪ ε yru -aan nyat, 'ε -nyɪ -a mɔ 'klo yrayɔ. -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ', Nyɪsɔ -ha 'lɪ 'kukɔnyibli 'nyɪ, ε -ha 'klo, ε nɔ- Nyɪsɔ naa 'lɪ, 'ε -nyɪ -a mɔ 'klo yrayɔ a 'mɔ. ε nɔ- kɔ -tɪ ɪa yɪɪe, ɪa yɪɪɪ -ple, 'kɪ bɔ -ha 'lɪ -a mɔ 'kukɔnyibli 'nyɪ -wɛ, ε 'mɔ -a mɔ 'klo -ha.

⁴ -A yɪɪe nɪ -wɛ, -ε mɔ, Nyɪsɔ dɪ -nyɪ -a mɔ ɪhaandɛ. ɪHaandɛ a 'mɔ, ε 'nɪ -nyreɪe yɪ, mɔ, ε 'nɪ -paɪa 'ta, mɔ, ε 'nɪ ɪhɔnɪɔ lɪ 'klo -mɔ 'klo. 'Kɪ ε ɪtu 'lɪ ɪhaandɛ a 'mɔ yakɔ 'kwli bɔ, 'kɪ 'v -aan -ta'.

⁵ 'A mɔ -bɔ, -v kuo Nyɪsɔ ɪwɔlɔ yɪ, ε ɪtuɪ 'a mɔ 'yie, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪkɪnɪnɪ 'kwli, -ε dɪɪe nu, 'klo a 'v-hɔntɪ 'bɔ nyre 'v, nyibli a pɛpɛ 'mɔv 'ye -tɛɛ, -ε mɔ, ε wa 'a mɔ nɪ.

⁶ ɪHaandɛ -mɔ', Nyɪsɔ nu 'a mɔ -mɔ a -tɪ, a kɔ plo a bleelɛ, 'ye ɪbɪ a yɪ ɪhɔɛn a gblegble nɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli.

⁷ ɪHɔɛn a 'mɔ, a yɪ 'ye, a yɪɪɪ 'nɪ 'ye, -ε dɪɪe nu, nyibli 'mɔv 'ye, -ε mɔ, a kuo Nyɪsɔ ɪwɔlɔ yɪ -tɛɛ. 'Ye ɪbɪ -gɔlɔ -mɔ', -ε dɪ yɪ nyre, v yɪɪɪ 'nɪ 'wla, -ε dɪɪe nu, v 'mɔv 'ye, 'bɔ mɔ, 'bɔ nɔ yɪ. Kɛ- ε nɪ 'mɔ, 'kɪ 'v -aan ɪwɔlɔ a yɪkuolɛ -mɔ'. -Aan ɪwɔlɔ a yɪkuolɛ a 'mɔ, ε mɔ dɛ gbgbɔ ɪnɔ, 'ε -hi 'v -gɔlɔ nɪ. Kɛ- ε nɪ 'mɔ, -ε dɪɪe nu, -nyrɔwɔ -mɔ' -kɔ 'kwli -Yusu 'Klɪsɔ dɪ dɪ dɛ, Nyɪsɔ a 'mɔ 'a mɔ 'nyre lɛ pɔ, ε kɔ, ε 'mɔ 'a mɔ -tɪ a 'yɪ'ɔbɔba -nyɪ, kɔ, ε 'mɔ 'lɪ 'aan 'nyre 'lɪ 'yaa -nɪ -wɛ, -kɔtɪ 'a 'tɛɛ kue ɪnɛ ɪwɔlɔ yɪ.

⁸ ɪHan-tɪ, 'kɪ a 'ye nɪ 'ye -Yusu a 'mɔ, kɛɛ, a nɔɛ ɪnɛ nɪ. ɪHan-tɪ, 'a 'ye nɪ 'ye 'kɪɪ, -tɛ ti nɛ -bɔ, kɛɛ, a kuo ɪnɛ ɪwɔlɔ yɪ. Nɔ- kɔ -tɪ 'a kɔ plo a bleelɛ dɪakɪ. -Tɛ 'aan plo nu buble, nyiblo ɪdɔ 'yɪ 'lɪ 'a -mɔlɛnɪna 'lɪ -wɛ,

⁹ -kɔtɪ Nyɪsɔ wɛ 'a mɔ nɪ. Wɔwa a 'mɔ, ε nɔ- -a yɪ -ple.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsɔ a winwɔlɔn-hanyɔ*, v ɪmɔɛ laɪa lɛ, 'kɪ bɔ yru laɪa lɛ -tɛɛ, -tɛ Nyɪsɔ dɪ nyibli a wɔwa nu. Ti nɪ ye', ɪhaandɛ -mɔ', Nyɪsɔ pɔ la lɛ, ε dɪ la 'a mɔ -mɔ nu, 'v yɪ la 'a -tɪ nyibli lɛ -lee -nɪ.

¹¹ -Yusu 'Klɪsɔ a -Hihɪu* -mɔ', -ε nɪ la 'v ɪnɔ ke', ε nɪ ye', 'ε lee la ɪnɔ -Yusu 'Klɪsɔ a ɪhɔɛn -mɔ', ε dɪ la 'ye a -tɪ, 'ε lee la ɪnɔ -wɛ, -ε mɔ, ɪhɔɛn a 'mɔ, 'a 'yɪye 'bɔ -hi, Nyɪsɔ dɪ -nyɪɪe -tɪ a 'yɪ'ɔbɔba. Nyɪsɔ a winwɔlɔn-hanyɔ a 'mɔ, v ɪmɔɛ laɪa lɛ, 'kɪ bɔ yru la dɛ a 'mɔ lɛ, -ε dɪɪe nu, v 'mɔ ti -mɔ' yɪ, -ε kɔ 'yri -tɛblɪ a 'mɔ, ε dɪ 'v 'lu -mɔ -muu -nɪ, kɔ, v 'mɔv yɪ, -tɛ ε dɪ 'mɔ nɪ,

¹² Nyɪsɔ 'ε lee ɪnɔ, -ε mɔ, ε 'yɪ ɪnɔ 'pa-, v 'yɪ -tɛblɪ a 'mɔ 'a 'yɪye -kɔ, kɛɛ, 'a mɔ -dɪɪe 'ye. Ti -bɔ 'yri, nyibli -bɔ, -v pɪ -Yusu a ɪhaantɪtɪ, v lee nɛ 'a mɔ -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ nɪ. Nyɪsɔ a -Hihɪu -mɔ', ε yɪ nyibli -nyɪ, ε nɔ-

□tu □nu -tebli a 'mu wlon. -Tebli a 'mu, Nyisva a lelenyub -hwe□e ni -we, 'ki bu yi wen□e, kee, Nyisva 'yi □nu□u -too -ni.

'Aan nunuklo bu 'sii 'u yi

13 -Te Nyisva nu -tebli a 'mu, 'ki 'u 'a mu -mo, 'a -ti, ba -hie□e 'lu -mo le -tee, -e di□e nu, a 'mu -mo -we, a 'mu Nyisva a -kuan nu. Ba ni 'u -pleele'. A 'ni 'hie 'li □dedede 'lu -mo le, 'bu 'yi □haande -mu', Nyisva di 'a mu -mo nu 'pa-, -nyrowo -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klusu di ya de.

14 'A -ne ti, ba □tuu 'u Nyisva 'u. Ti -mu' -ko 'yri a 'ye la -Yusu a □haantitie ni yi, yunyre-tebli -mu', 'aan □wli -hwe la, e no- a yi la □wien le kwe. Kee, -te ti ne -bu, a 'ni 'kwe 'ki yunyre-tebli a 'mu □wien de.

15 Nyisva -mu', -e da 'a mu, 'ki ba -he 'a dako, e 'sii 'u yi. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba 'sii 'u yi -we.

16 Ti -hi la a ti 'yri, 'u 'cru la□a ni, 'ki 'li Nyisva a 'cruen 'kwli, -e mo: «Nyisva wen 'ni: Ba 'sii 'u yi, -koti 'na 'mumu, 'n 'sii 'u yi».

17 'Bu mo, 'ba yi Nyisva ni de, ke- a pi: «-Aan 'Ba!». -Te a dee 'ki□i 'bai, -e -bi ba □tuu 'u□u 'u, 'aan 'yri naabu 'mu 'u yi 'sii -ni, ti a pepe -bu, a di 'ne- 'klo ki -hii -ni. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, 'a -ne nyiblo, -te 'a nunuklo ni 'mu, ke- Nyisva di 'a -bati a lepoule nu, -koti e no- mo -bi, e 'ni 'jra□a li nyibli' le.

18 A yi□e ni, -e mo, Nyisva -ha 'a 'Yu ni, 'e □gble 'a mu, 'ki 'u nunu-tebli -mu', 'aan 'bainu tve la 'a mu a -ta', -u 'ye ni da □dedede. E 'yi 'wliye -bu, -e pwe 'ta 'pa-, e 'yi□i -nu, e 'yi 'a mu □gble,

19 kee, -Yusu 'Klusu a 'mu, 'a -hlu -ni 'kli ki, -e -hi 'u 'a -ne □dedede 'u, no- Nyisva -nu, 'e □gble 'a mu. -Yusu 'Klusu 'wi□i blable yi, u -ha, 'ki 'u -cohlun* a -ta'. E 'sii 'u yi -tee, de -huan □du 'yi 'li□i 'li -ni.

20 'Ti- Nyisva 'mu la 'klo nu, 'ki e -ha la 'li -Yusu 'Klusu 'li. Kee, ti -bu, -e mo le'boof, e too □ne nyibli a pepe yi, -e di□e nu, e 'mu □nu wa.

21 No- ko -ti 'a kuo Nyisva □wlu yi. No- -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo, ko, 'e -nyi□e -ti a 'yi'buuba. No- nu□o, 'a kuo Nyisva □wlu yi, 'a yi□e -we, -e mo, e di 'a mu 'ni wa.

22 A 'sii 'u 'aan dtou yi, -koti a □tui 'u Nyisva a win ni. No- yi 'a mu 'kli -nyi, 'ki ba nwe ne 'aan 'bio, -u yi Nyisva □wien kwe. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ba 'cibi 'u 'waa nwele, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki.

23 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, Nyisva a win -bu, -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi, -e 'yi 'li□i 'li -we, bu -we bu. E no- Nyisva naa 'li, 'e -nyi 'a mu 'klo yrayru. Nyisva -bu, -e 'ye ni 'ku, no- ko 'yonu a -he. A 'yi nyiblo □du, -e 'koi a 'yonu -he.

24 U 'cru la□a ni, 'ki 'li Nyisva a 'cruen 'kwli, -e mo:

«-Tonyibli a pepe,

u 'wi□i -piti yi, -u 'koi.

'Waa yunuo 'wi□i -piti a -pui yi, -e 'yru.

25 Kee, Kukonyo Nyisva a win 'ni -we□e bu ni 'klo -mo 'klo.»

Nyisva a win a 'mu, -koti -a -hle, no- mo □haantitie -mu', a 'win.

2

Nyisva -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli

1 -Te Nyisva -nyi 'a mu 'klo yrayru a 'mu, 'a -ti, ba -ha 'li -tebli -houn a pepe -mu', -e ni 'li 'aan □wli ki, ba 'kee hi a nunuo, ko, a 'ni 'naa 'li 'li ni 'houn, a 'ni 'tuo 'ki ca, ko, a 'ni 'die 'li nyibli a 'nyre.

2 Kee, ba 'wi□i 'yupanu yi, -e -hwe 'a 'dii a nyre 'a -ne ti. Ke- ni -do ba nu Nyisva a -ti a -huhua, -e di□e nu, 'aan □wlu a yikuole 'mu kle -bii -ni.

Ɛ nɔ- ba nu, bu gbaƆa -gbagba, ti -mu' -kɔ 'yri Nyisva di 'v 'a mu -waa -ni pɛpɛ, Ɛ 'mu 'v nyre.

³ De a 'mu, nɔ- kɔ -hɔhɔa a kɔ ba gba 'lu -mɔ, -kɔti a ƆteƆe wlon, 'a 'yeƆe, -Ɛ mɔ, Ɔhaande a 'mu, Ɛ nɔ wlon.

⁴ Ba 'yɔa 'v Kukonyɔ -Yusu 'Klisv 'hɔv bu. Nɔ- yɔ nyibli 'klo yrayrv -nyi. Nɔ- 'wɔƆi 'hɔ -mu' yɔ, 'kayuponyv 'yɔ -hva bu nuu -kvan 'yri. Kee, 'hɔ a 'mu, Ɛ nɔ- Nyisva -mɔ -bi Ɛ -ha 'lɔ, 'Ɛ nuu Ɔne -kvan 'yri, -kɔti 'kɔ 'lɔ Ɛ nɔ- mɔ -bi 'yɔ, Ɛ nɔ yɔ, 'Ɛ -hi 'v 'hɔ a pɛpɛ 'v.

⁵ 'Aan 'mumu, -v kɔ 'klo yrayrv a 'mu, ba 'wɔƆi 'hɔɔv a 'mu yɔ, -Ɛ ni 'klo, -Ɛ diƆe nu, Nyisva 'mu 'a mu nu, Ɛ 'mu 'kayu -mu' pv, -Ɛ kɔ bu 'a -Hihiu* di 'lɔ 'ti. 'A mu -di 'lɔ 'kayu a 'mu bu ni, -v di 'a -cɔhlɔnpinyɔde nu. -cɔhlɔn* a 'mu, a di pi, -Ɛ di 'a plo -blee -ni, nɔ- -mɔ ba -ha 'lɔ 'aan Ɔwɔl, ba -nyi ƆneƆe, -Yusu 'Klisv a -ti.

⁶ 'Ɛ mɔ -teɛ, v 'cɔlɔ la 'lɔƆi Nyisva a 'cɔlɔn 'kwli, -Ɛ mɔ, ke- Nyisva -pv:

«Ba 'ye ke, 'n -ha 'lɔ Ɔhaan'hɔ,
'ni gbɛ 'lɔƆi 'dɔ -mu',
v deɛ Sion (Jrusɛ) 'kwli bu Ɔtu mɔ.

Nɔ- kɔ kɔ 'n di 'v 'na 'kayu 'v -pvv -ni.

Ɛ nɔ- 'n -ha 'lɔ, -Ɛ nuƆo, Ɛ nɔ yɔ.

'A -ne nyiblo, -Ɛ diƆe Ɔwɔlv yɔ -kuo -ni,
-tɔv 'yɔ 'lɔƆi 'lɔ -wɛ bu nuƆo, 'klo -mɔ 'klo.»

⁷ ƆHaan'hɔ a 'mu, Ɛ mɔ Ɔhaande Ɔnɔ, 'kɔ v 'a mu -mu' -mɔ, -v kuo Ɔne Ɔwɔlv yɔ, keɛ, Ɛ 'yɔ 'mu lɛ -ni, 'kɔ 'v nyibli -mu' -mɔ, -v yɔƆi Ɔwɔlv yɔ -kuo -ni. 'Ɛ mɔ -teɛ, v 'cɔlɔ la 'lɔƆi Nyisva a 'cɔlɔn 'kwli, -Ɛ mɔ:

«'Hɔ -mu', 'kayuponyv 'yɔ -hva bu nuu -kvan 'yri,
Ɛ nɔ- v -bi 'du ye', 'Ɛ -he 'hɔ gbagbv,
-Ɛ kɔ -kvan dɔakti,

'v nuƆo, 'v pv 'kayu.»

⁸ Ɛ 'cɔlɔ la ni -wɛ, 'kɔ 'lɔ Nyisva a 'cɔlɔn 'kwli, -Ɛ mɔ:

«'Hɔ a 'mu, Ɛ niƆe ni,
nyibli a buɔyɔ 'v yɔƆi yre bi,
'v yɔ Ɔhlɔn lɛ bi.»

'Ɛ mɔ -teɛ, 'waa buɔyɔ 'v yɔƆi yre bi, 'v yɔ Ɔhlɔn lɛ bi, -kɔti v 'ni ƆtuuƆo 'v Nyisva a win 'v. Kve la 'lɔ bu, Nyisva -yra laƆa ni, 'kɔ bu bi la Ɔhlɔn lɛ, 'bu 'ye ni Ɔtuu 'v 'a win 'v.

⁹ 'A mu -mɔ -bi, 'a mu -mɔ dako -mu', Nyisva -ha 'lɔ. 'A mɔ bodɔɔpv Ɔnɔ, -v 'wɔ -cɔhlɔnpinyv yɔ, -v ni Nyisva a -kvan. 'A mu -mɔ Nyisva a dako, Nyisva a 'mu, Ɛ pv 'kɔbi kɔ, 'kɔ 'v 'a dɔnɔ -mɔ'. Ɛ Ɔgble 'a mu ni, -Ɛ diƆe nu, -teblɔ gbagbɔ -mu', Ɛ -nu, a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni. 'Ɛ mɔ -teɛ, Ɛ da 'a mu ni, 'Ɛ -ha 'lɔ 'a mu halɔ 'nyɔ, 'Ɛ gba 'v 'a mu -nyre yɔ, -nyredv -mu', -Ɛ yɔ wlon, -Ɛ -hi 'v 'a -ne Ɔdedede 'v.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, a 'yɔ la Nyisva a dako 'pa-. Kee, -te ti ne a ti 'yri -bu, a -he 'a dako. Ti -hi la a ti 'yri, a 'yɔ laƆa -yɔ, -Ɛ mɔ, Nyisva kɔ la 'aan nyai. Kee, -te ti ne -bu, a yɔƆe ni, Ɛ mɔ Ɔhaan-ti, Ɛ kɔ 'aan nyai.

Ba -he Nyisva a Ɔkoyo

¹¹ 'Na ninatumupv -na, bu bi 'lɔ 'a mu 'kwli, -Ɛ mɔ, a mɔ 'dagbɔ Ɔnɔ, 'kɔ 'ne- 'klo -bv kɔ. 'Klo -bv, Ɛ 'yɔ 'aan bunɔle 'pa-. Yakɔ, nɔ- mɔ 'aan bunɔle. Ɛ nɔ- kɔ -ti 'ni nyɛe ne 'a mu lɛ, a 'ni 'nuo 'kɔ yɔnyre-teblɔ -mu', 'aan Ɔwɔl -hve ba nu. -Teblɔv a 'mu, Ɛ -hve bu nyre 'aan Ɔwɔl yre.

¹² 'Kɔ 'ni nyibli -bv, -v 'yɔ Nyisva -yɔ 'nyɔ, 'aan 'yrinaabv bu 'sii 'v yɔ, mɔ 'ye Ɔbu v pv lɛ, a ni yɔnyre-teblɔ, Ɔhaan-teblɔ -mu', a ni 'a -ne ti, v 'muƆv 'ye, Ɛ 'muƆv nu, v 'mu Nyisva 'nyre lɛ pv, -nyrowɔ -mu' -kɔ 'kwli Ɛ di di.

13 -Te -a yi -aan Kükonyo -Yusu 'Klısü wien küe, 'a -ti, ba tuu 'u 'klo a nyibli a pefe, -u nee 'blu. Romakue a 'kũn gbagbu -mu', -e koo nyibli a pefe win ki, ba tuu 'uu 'u.

14 Ba tuu 'u -gũlũnmapu -mu', 'kũn gbagbu tu 'u ble. E tu 'u nu ble, -e die nu, nyibli -mu', -u ni -tebli -hũn, u 'mu 'lı nu le -ha, koo, nyibli -mu', -u ni haande, u 'mu nu 'nyre le pu.

15 Nyısua -hũee ni, ba nu haande, -e die nu, nyibli -mu', -u 'ye ni -hũa -bu yru Nyısua, 'ti- -u yi 'aan 'nyre di, u 'mu dedu a 'mu, 'a nunuo 'kee -ni.

16 'Aan nunuklo bu too ne nyibli yi, -e mo, -Yusu 'Klısü nuo ni, 'a 'yi ke 'ki de 'kuku a koyo 'pa-. Kee, a 'ni 'puu 'lı le, -e mo, -te a 'yi koyo 'pa- a -ti, a -we 'lı ba nu -tebli -hũn ni. Kee, ba -he Nyısua a koyo.

17 Ba tuu 'u nyibli a pefe 'u, ba nũe ne 'aan 'bio -Yusu a nyibli, ba tuu 'u Nyısua 'u, ba tuu 'u Romakue a 'kũn gbagbu 'u -we.

'Aan 'yrinaabũ bu 'wıı -Yusu 'Klısü a 'yrinaabũ yi

18 'A mu -kuannunuyibli, 'a mu 'n yi 'lı -mo -hlee -ni. Ba tuu 'u 'aan nyibli gbagbi 'u -tee. Ba 'bua 'waa -ti 'yi -tee -we. Ke- ba nu, 'ye bu 'waa wlı nu yi, 'ye bu 'waa wlı nyre yi.

19 'E mo -tee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yiı hũen ni tui, 'ye bu e 'yi de -huan du -nu, -e blee hũen a 'yiye yi, bu ko wlu a 'lıla, 'ki hũen a 'mu 'a 'yiye 'kwli, -koti e ko 'u Nyısua a 'utuule. De a 'mu, no- yi Nyısua a plo -blee -ni.

20 'Bu mo, 'ba yi ynyre-tebli ni ni, 'a -ti 'bu yi 'a mu ni bi, 'ye bu a ko wlu a 'lıla, 'ki 'lı hũendu a 'mu, 'a 'yiye 'kwli, nyiblo du 'yi 'lıı 'lı -we, bu pu 'a mu 'nyre le. Kee, 'ba yi haande ni ni, 'ti- haande a 'mu, 'a -ti, 'bu yi 'a mu hũen ni tui, 'ti- 'ba yi wlu a 'lıla ni küe, -e -bi de a 'mu, no- yi Nyısua a plo -blee -ni.

21 Nyısua da 'a mu ni, 'ki ba 'ye hũen, 'ye bu a yi haande ni ni, -koti -Yusu 'Klısü a 'mumu, e 'ye hũen, e 'mu 'a mu wa a -ti. E too ne 'a mu 'hru ni, -e die nu, a 'mu 'lı 'a pi le -ha.

22 E no- mo -bu, e 'yi de -huan du -nu. E 'yi nyiblo du -kaa -ni.

23 -Te u -haa 'yri le, e 'yi -mo hian, e 'yi 'a -ne 'tant -pu. -Te u tuie hũen, e 'yi le -pu, bu nu nyibli a 'mu de -huan -mo, kee, de e -nu, e no- mo e pu 'lı 'a dũnu Nyısua -ji' bu, -e pi -tee a -bati.

24 -Yusu 'Klısü a 'mu, e 'ble -aan de 'kuku, 'e 'ye hũen -aan de 'kuku a 'mu, 'a -ti, 'u koo 'uu tugbe 'yie, 'e 'ku. -Te e nu de a 'mu, e 'wı yi, e gble -a mu ni, 'ki 'u de 'kuku -mo', -e die nu, -a 'mu 'klı ko, -a 'mu haande nu. Bu bi 'lı 'a mu 'kwli, -te e nu hũen a 'yiye, 'aan 'kue 'e -we.

25 Ti -hi la a ti 'yri, a 'wı la blablı yi, -u 'wan. Kee, -te ti ne -bu, a hian -mo, 'a yi blablıkonyo wien le küe, 'e tui 'a mu 'yie, de -huan du 'ni ha 'a mu le -hren a -ti.

3

Nugbi ko 'waa nyibe pu

1 'A mu nugbi, ba ko 'u 'aan nyibe pu a 'utuule, -e die nu, 'ki 'lı 'aan nyibe pu 'nyı, -u -bi 'bu ni 'lı, 'bu 'yi 'u Nyısua a win a 'utuule -ko, u 'mu Nyısua wlu yi -kuo -ni, 'aan 'yrinaabũ a -ti. Mo 'ye bu a 'yi nu Nyısua a -ti -lee -ni,

2 u die 'ni 'ye, -te 'aan 'yrinaabũ nu 'uı'siile, ko, -te a ni 'u 'waa 'utuule.

3 'A 'ni 'hie 'lıı 'lu -mo le 'a -ne ti, -te 'aan wlawlı a yınũo di 'mu ni, -te a di 'lu a bibie nu, -e die nu, nyibli 'mu 'u ble 'ta, ko, -te a di -gulu-tebli a 'hũlepuupu nu, ko, -te a di yınũdanı a -mopupu nu.

4 Kεε, δε βα -hie 'lu -mο λε 'a -ne ti, nο- mο, 'aan □wli bu nο yi, -ε mο □wlv a 'lula, kο □wlv a 'yopole. Nο- mο yunuo, -ε 'ye ni -we 'li 'klo -mο 'klo. E nο- mο δε gbagbu, 'ki 'u Nyisua ye'.

5 Yi-he-nyre a nugbi, -u yi la Nyisua □wien λε kve, ke- u nu la yunuo. U □tui la 'u 'waa nyibepu ni.

6 Sara a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Bu ko la 'u 'a nyubu Abrahamu a 'u□tuule a -ti, 'ε δεε la□a 'a kukonyo. 'Bu mo, 'ba yi □haande ni ni, □wi yi Sara, a di -he 'a 'yonu nyroyo. E 'yi yi -blee -ni, 'ki □dedede bu kaa 'a mu yi, 'ki ba nu □haande a 'mu.

7 'A mu nyibepu -mο -bi, ba nu 'aan nugbi □haande 'yi □hlon le. Ba ko 'a yiyie, -ε mο, -te a nu 'kli a kinuni, u 'yi 'mu λε -ni. Ba □tuu 'u □nu 'u, -koti 'klo yrayru -mu', Nyisua yi 'a mu -nyi, 'ki 'li dadu 'kwli, 'a mu ni 'huen ε yi□i -yi. Ba □tuu 'u □nu 'u, -ε di□e nu, 'ba yi Nyisua ni δε, ε 'mu 'a mu nua yi bu pu.

-Yusu a nyibli di 'ye □huen, 'ye □bu bu yi □haande ni ni

8 Δε -ko ki 'n yi 'u -yree -ni, ε nο- -bu: 'Aan pepe, ba ko 'lule-hihietu ni -do. Ba yuyru nyai, ba nonve -ni, -koti a mo 'diayinu □nu, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon. Ba nunu □haan-tebli 'yi □hlon le, ε ko ba □tu 'li 'aan dtoun 'li.

9 'Bu mo, nyiblo 'bu nu 'a mu δε -huan -mο, a 'ni 'nuo 'li□i δε -huan -mο -we. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu 'a mu 'tani -mο, a 'ni 'puv 'li□i 'tani -mο -we. Kee, δε ba nu, nο- mο, ba da Nyisua, 'ki bu nu□o □haande -mο, -ε nu□o, ti -mu' -ko 'yri Nyisua da la 'a mu, 'ki ba -he 'a nyibli, ε pu la 'li□i ni, 'ki bu nu 'a mu □haande 'yi □hlon le.

10 U 'cu la□a ni, 'ki 'li Nyisua a 'crien 'kwli, -ε mο: «Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu -hue bu ni □haan'klo,

ko, 'bu -hue bu ko plo a bleele,
ε bleε yi, bu 'kee -ti -hvin a hihla,
ko, ε 'yi yi -blee -ni, bu nu hi.

'Bu yi λε ni ni, -ε -bi ε ni □haan'klo.

11 E 'yi yi -blee -ni, bu nu -tebli -hvin,
kee, bu nu □haan-tebli λε,
bu □mu□o λε, 'ki 'li 'a □wlv a pepe ki,
'ki ε ko 'a 'bio 'huen-, bu ween ki bu.

12 Nyibli -mu', -u ni □haande,
Nyisua □tui □nu 'yie.

'Bu mo, 'bu yi□i δε ni -hue,
ε pi □nu nua yi bu.

Kee, -tebli-hvinnunyv -mο -bi,
ε -wen □nu yi.»

13 'Bu mo, 'ba yi□i λε ni □mve, 'ki 'li 'aan □wlv a pepe ki, 'ki ba nu □haande, -ε □du 'yi 'li□i 'li -we, bu nuu ne 'a mu 'cre λε.

14 Mo 'ye □bu a yi □huen 'ni 'ye, 'ki 'u □haande -mu', a ni a -ta', δε a 'mu, 'a -ti, Nyisua di nu 'a mu □haande -mο. 'A -ti, a 'ni 'pie 'li nyibli a 'mu, 'waa hvannu, -u -hue -bu nu 'a mu 'cre λε. 'Aan □wli 'ni 'wuv 'li 'ku.

15 Kee, 'ki 'li 'aan □wli ki, ba □tuu 'u -Yusu 'Klsv 'u. Bu mo 'aan Kukonyo. Ti a pepe, ba 'u -pleele', -ε di□e nu, nyibli a pepe, -u di 'a mu 'beti -ni, -ε mο, δε- ko -ti 'a yi -Yusu 'Klsv □wien λε kve, a 'mu □nu kle -huhia -ni.

16 'Bu mo, 'ba yi □nu kle ni -huhie -ni, -ε -bi ba ko □wlv a 'lula, ko, ba ko 'waa 'u□tuule. A 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -koti 'aan □wlv 'ε yi 'a mu -mο 'ple, -ε di□e nu, nyibli 'bu -hue bu di 'aan 'nyre, -tu' mu □nu nu, -koti u hle -ti -hvin, 'ki 'u 'aan 'yrinaabu -mο, 'a mu -mu', -u ni 'u -Yusu a 'hru wlon.

17 E nu -tee, □haande -mu', a ni a -ti, ba 'ye □huen, Nyisua 'bu yi□i ni -hue, 'ε -hi 'u ba 'ye □huen, yinyre-tebli -mu', a ni a -ti.

18 -Yusu 'Klɪsɔ a 'mumu, ɛ 'kɔ nɪ, -aan -teblɪ 'kukui a -tɪ. 'A 'kɔkɔsɔ mɔ 'kɔsɔwɔ nɪ -do. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'sii 'b yɪ, 'kɪ 'b Nyɪsɔa ye', nɔ- 'kɔ, -a mɔ -bɔ, -v 'yɪ 'b yɪ 'sii -nɪ, ɛ 'mɔ -a mɔ wa a -tɪ, -ɛ di[e nu, ɛ 'mɔ]v nu, -a 'mɔ Nyɪsɔa yɛɛ 'mɔɛ -nɪ. Nyibli, nɔ- 'la]a, kɛɛ, Nyɪsɔa a -Hihiu* -ha 'lɪ]ɪ 'kɔkɔnyibli 'nɪ nɪ, 'ɛ -ha]a 'kɔ.

19 'Kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -Hihiu a 'kɪ 'kwli, 'kɪ ɛ mu 'lɪ 'kɔo -mɔ' -mɔ, -v nɪ]jɪ', 'ɛ lee]nɔ Nyɪsɔa a -tɪ.

20 'Kuo a 'mɔ, v nɔ- mɔ nyibli -mɔ', ti -hi la a ti 'yri, -v 'yɛ nɪ]tuu la 'b Nyɪsɔa 'b. 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɪsɔa kɔ]wɔ a 'lɪla, 'ɛ yɪ]nɔ -ple, ti -mɔ' -kɔ 'yri nyiblo -mɔ', -ɛ mɔ Noe, ɛ nii la 'b 'mɪ, kɛɛ, nyibli a 'mɔ, v 'tɛ yɪ la Nyɪsɔa a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ. Nyibli -mɔ', -v pa la 'lɪ 'mɪ a 'mɔ 'kwli, v 'yɪ la -hɔ. U mɔ la nyibli nɪ]blɛn]blɛn, nɔ- Nyɪsɔa -wa, 'kɪ 'b 'nie -mɔ' a -ta'.

21 'Nie a 'mɔ, -ɛ kɔ 'kwli v naa 'lɪ, nɔ- mɔ 'nie -bɔ, v pɪ kɛ 'a mɔ 'lu lɛ, -ɛ wɛ 'a mɔ, 'a yruule]nɔ. 'Nie a 'lupɔpɔ a 'mɔ, ɛ 'yɪ 'aan 'hɔɪ a -puple a -tɪ 'pa-. Kɛɛ, dɛ, -a -hɔɛ Nyɪsɔa, ɛ nɔ- mɔ, bɔ nu]o, -aan]wɪ 'mɔ 'b yɪ 'sii -nɪ. 'Nie a 'lupɔpɔ, ɛ wɛ 'a mɔ nɪ, -kɔtɪ -Yusu 'Klɪsɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nɪ nɪ, 'ɛ 'hɪ 'kɔ.

22 -Yusu 'Klɪsɔ]hɪan -mɔ, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'b Nyɪsɔa a diidɛkɪbɪa kɪ bɔ, 'ɛ kɔɔ Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ win kɪ, kɔ 'kɔo a pɛpɛ, kɔ 'a -nɛ 'kɪkɪnɪdɛ]dɔ 'hɛn-.

4

Nyɪsɔa, nɔ- bɔ kɔɔ nɛ 'a mɔ win kɪ

1 -A yɪ]ɛ nɪ -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ 'yɛ]hɔvɛn, 'kɪ 'lɪ 'a -plahɔ 'kwli. 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba kɔ 'lule-hihiedɔ a 'mɔ, ba -wɛ -mɔ, 'kɪ ba 'yɛ]hɔvɛn, -tɛ ɛ nu]hɔvɛn a 'yɪyɛ, -kɔtɪ nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɛ]hɔvɛn, 'kɪ 'lɪ 'a -plahɔ 'kwli, ɛ 'nɪ -nu]o 'kɪ dɛ 'kuku dɛ.

2 Kɔɛ 'kɪ mɔ bɔ, ti a pɛpɛ -bɔ, a di 'nɛ- 'kɔ -bɔ kɪ -hii -nɪ, dɛ -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ ba nu, ɛ nɔ- ba nu. A 'nɪ 'nuo 'lɪ yɪnyɛkɔ -mɔ', 'aan]wɪ -hɔɛ.

3 Nyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ, -teblɪ -mɔ', v nɔɛ -nɪ bɔ nu, 'aan 'mumu, -teblɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- a ni la, 'kɪ 'lɪ ti -hɔɔhɔɪ 'kwli. 'Kɪ bɔ hɛɛ 'kɪ mɔ. Ti -hi la a ti 'yri, 'a -nɛ dɛ, ɛ nɔ- a yɪ la 'aan dɪɔnɔ wɔn -hie -nɪ, -teblɪ -hɔn 'aan]wɪ -hɔɛ la, ɛ nɔ- a ni la, 'a yɪ la 'yɪ lɛ -bibɪ -nɪ, 'a yɪ la 'aan dɪɔnɔ didi-teblɪ kɔ nɔ 'hɛn- wɔn -hie -nɪ, 'a kwɛ la -ɔ, -ɛ yɪ la Nyɪsɔa a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ.

4 Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, 'bɔ mɔ, nyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ, 'bɔ yɪ 'waa dɪɔnɔ 'a -nɛ]dededɛ wɔn nɪ -hie -nɪ, a 'nɪ 'kɔɛ 'lɪ]nɔ]wɪɛn dɛ. -Tɛ a 'yɛ nɪ kɔɛ 'kɪ]nɔ]wɪɛn, 'a -tɪ 'waa]wɪ kɛɛ lɛ. ɛ nɔ- nu]o, 'b -hɛ 'a mɔ 'yri lɛ.

5 Kɛɛ, -nyɛɔwɔ]dɔ 'kwli, 'kɪ v di 'b Nyɪsɔa ye' mu, ɛ 'mɔ]nɔ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ. Ti -mɔ' -kɔ 'yri ɛ di 'kɔnɪnyibli kɔ 'kɔkɔnyibli 'hɔvɛn- bati lɛ -pɔɔ -nɪ, ɛ 'yɪ -mɔ -hlɔ.

6 Nyibli -mɔ', -v 'kɔ, -tɛ v 'tɛ nɪ la 'nɛ- 'kɔ kɪ, Nyɪsɔa pɔɔ la]nɔ -bati lɛ,]wɪ yɪ, -tɛ ɛ ni nyibli a pɛpɛ a -bati a lepɔɔlɛ. -Tɛ v 'kɔ, -ɛ -bɪ -Yusu 'Klɪsɔ pɔ]nɔ Nyɪsɔa a]haantɪtɪ -mɔ' nɪ, -ɛ di]ɛ nu, v 'mɔ 'kɔ nɪ,]wɪ yɪ Nyɪsɔa.

'Kɪ -mɔ', Nyɪsɔa -nyɪ 'a mɔ, nɔ- ba nu, ba -hɛɛ nɛ 'aan 'bɔ

7 Ti -bɔ, -ɛ hɛɛ 'lɪ, 'kɔ 'mɔ 'b -wɪ -hɔn, ɛ 'yɪ -hɔ. Ba kɔɔ nɛ 'aan dɪɔnɔ win kɪ, kɔ, ba nɪ 'b -pleelɛ', -ɛ di]ɛ nu, a 'mɔ Nyɪsɔa da.

8 Dɛ gbagbɔ -mɔ', -ɛ -hi 'b -teblɪ a pɛpɛ 'b, ɛ nɔ- mɔ ba 'cibi 'b, ba nɔnɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan]wɔ a pɛpɛ kɪ, -kɔtɪ 'bɔ mɔ, 'ba nɔɛ nyibli, a -hɪɪ 'waa -teblɪ 'kukui a -tɪ -mɔ.

9 Nyibli -mu', -v pue 'li 'a mu -mo, ba 'ble □nu kwa -tee. A 'ni 'puplee 'li wlon le.

10 Nyisva nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlon le, 'e -nyi 'a -ne nyiblo □du 'kli, 'ki bu nu -tebli a gblegble. 'Kli -mu', Nyisva -nyi 'a -ne nyiblo, e 'ni 'hihre 'li le. No- bu nu, bu -hee ne 'a 'bio.

11 'Bu mo, Nyisva 'bu -nyi nyiblo 'kli, 'ki bu hle, nyiblo a 'mu, bu hla Nyisva a -ti. 'Bu mo, Nyisva 'bu -nyi nyiblo 'kli, 'ki bu -hee ne 'a 'bio, -e -bi 'kli -mu', Nyisva -nyi□e, no- bu nu, bu -hee □nu. -Tebli a pepe -mu', a ni, bu nu□o, Nyisva bu ko -ti a 'yi'bubua, 'ki 'v -Yusu 'Klusu a -fa'. -Yusu 'Klusu, no- ko -ti a 'yi'bubua, e no- ko 'kli, -te e te yi bu. Ke- e ni 'mu.

Plo a bleele, 'ki 'v -Yusu a nyiblo -mu' -mo, -e yi □hven 'ye, -te e mo -Yusu a nyiblo a -ti

12 'Na □wlv a ninatumupu -na, 'bu mo, Nyisva 'bu yi 'li □hven a 'yiye 'kwli ni -nee -ni, 'bu yi 'a mu -tebli ni -tue -ni, e 'ni 'kee 'li 'aan □wlv le. -Tebli a 'mu, e mi 'a mu yre, -e di□e nu, e 'mu□v 'ye, 'bu mo, 'ba kuo □ne □wlv yi -tee. A 'ni 'yee 'li□i, -e mo, e 'yi 'v le -noo -ni.

13 □Hven ni -do, -Yusu 'Klusu 'ye, no- a yi 'ye. 'A -ti o, ba nu dovu, -e di□e nu, -nyrowo -mu', -e ko 'yri nyibli di 'v 'a -ti a 'yi'bubua 'v 'yee -ni, a 'mu dovu nu, e 'mu 'v 'a -ne □dedede 'v -hi.

14 'Bu mo, 'bu yi 'a mu 'tanu ni □tui, -Yusu 'Klusu a -ti, Nyisva di nu 'a mu □haande -mo, -kotu Nyisva a -Hihiu* ko -ti a 'yi'bubua, -e -hi 'v 'a -ne □dedede 'v, e no- di 'v 'a mu -mo ni.

15 'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu mo, nyiblo 'bu yi □hven ni 'ye, -te e nu yinyrede □du a -ti, □bi e 'la nyiblo, e mo 'yiyirinyo, -huv' e pi 'li 'a 'bio a -ti me 'nyi le, -e -bi nyiblo □du 'ni 'puv 'li□i 'nyre le, -tebli a 'mu, 'a -ti. -Tebli □du a 'mu, e 'ni 'nu 'li 'a mu 'nyi.

16 Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi□i □hven ni □tui, -te e mo -Yusu a nyiblo a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, -tvi 'ni 'nuo 'li□i. Kee, bu -nyi Nyisva 'wio, -te v dee □ne -Yusu 'Klusu a nyiblo a -ti.

17 Ti -bu, -e ko 'yri Nyisva di 'v nyibli -bati le -puv -ni, e nyre 'v ni. 'A nyibli, no- e di -bati le -puv -ni yi-hede. 'Bu mo, 'bu puv ne -a mu -bati le yi-hede, -bi' e di 'mu □ti, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v 'yi □haantite □wlv yi -kuo -ni 'li?

18 'E mo -tee, 'v 'cru la 'li□i Nyisvacrien 'kwli ni, -e mo:
«E kla 'mu, 'ki Nyisva bu wa nyibli -mu',
-v 'sii 'v yi.

'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -bi' e di 'mu □ti,
'ki 'v de-huannunyo -mo,
-e 'yi Nyisva -yi 'li?»

19 'A -ti, Nyisva 'bu yi□i ni -hve, nyibli bu 'ye □hven, nyibli a 'mu bu 'cibi 'v □haan-tebli a nunuo, 'ti- Nyisva -mu', -e mo -aan nununyo, ko, -e ko 'li -aan de -mo, e no- bu pu 'li 'waa dionv -ji' pepe.

5

Ba □tiwo 'li 'aan dionv, 'ki 'v Nyisva ye'

1 'Cue a ye'nanyo 'n mi 'li -mo hle mo. 'Na 'mumu, 'mo 'cue a ye'nanyo □niwo. Ti -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klusu yi la □hven 'ye, 'n 'ye la□a ni. Ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'v -Yusu 'Klusu a -ti a 'yi'bubua nyibli -toow -ni, a bi 'li yi, 'n bi 'li yi, -a di ko 'li -aan 'kibia. 'A -ti, 'n nyee ne 'a mu le:

2 Ba □tu Nyisva a nyibli -mu', e -nyi 'a mu 'yie. Ba nu□o, □wv yi blablikonyo, -e □tui 'a blabl 'yie. Ba □tu □nu 'yie, 'ki 'li 'aan □wlv a pepe ki, □wv yi, -te Nyisva ni 'a -huhua. A 'ni 'nuo 'li□i, □wv yi, -te nyiblo 'ye

ni ni wen 'u 'a mu ke'. Ba 'wlaa 'u ꞑwlu bu, ba nu -kwan a 'mu. A 'ni 'nuo 'liꞑi, 'wliye a 'yiye a -ti.

³ Nyibli -mu', Nyisva -nyi 'a mu, 'ki ba ꞑtu ꞑnu 'yie, a 'ni 'nu 'li ꞑnu 'lu bu, kee, 'aan 'yrinaabu bu tɔɔ ꞑnu, -te u di 'waa dɔnu a naale nu.

⁴ 'Bu mo, 'ba yi le ni ni, -nyɔwɔ -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klisu, -e mo blablkonyo gbagbu, e di di, e di -nyi 'a mu 'wio gbagbu, -e mo 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'klo -mo 'klo.

⁵ 'A mu -mu', -u mo gbloyo, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba ꞑtuu 'u 'aan ye'nanyo 'u. 'Aan pepe, ke- 'n pu 'a mu yi, ba ꞑtu 'li 'aan dɔnu 'li, a 'mu -hihe -ni, -koti u 'criꞑi ni, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, e -mo: «Nyibli -mu', -u 'yee 'li 'waa dɔnu, Nyisva di 'li ꞑnu 'ni ꞑtu -ni, kee, nyibli -mu', -u ꞑtue 'li 'waa dɔnu, e di nu ꞑnu ꞑhaande -mo.»

⁶ 'A -ti o, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba ꞑtu 'li 'aan dɔnu, 'ki 'u 'Klikunysisva ye', -e diꞑe nu, ti -mu' -ko 'yri e di 'uꞑu 'u -hwa -ni, e 'mu 'li 'a mu 'li 'yaa -ni.

⁷ -Tebli a pepe -mu', -e 'yee 'a mu 'kla -wliye, ba pu 'li ꞑneꞑe -ji' bu, -koti e pu 'aan -ti ꞑwli -mo le.

⁸ Ba ni 'u -pleele', ba ꞑtu 'aan dɔnu 'yie. 'Aan yraanyo, -e mo Satan, e yi -hihie le, 'e ꞑmue nyiblo le, e di klo, e 'wꞑi -ji yi, -e klui, -e ꞑmue diide le.

⁹ Ba nyraꞑa yi bu, ba 'cibi 'u Nyisva a ꞑwlu a yikuole. 'Bi a yiꞑe ni, -e mo, 'aan 'bio -Yusu a nyibli, -u ni 'ne- 'klo ki, u yi 'ye ꞑhwen, ꞑwi yi -te a ni, 'a yi ꞑhwen 'ye.

¹⁰ 'E mo ꞑhan-ti, -te ti ne -bu, 'a yi ꞑhwen 'ye. Kee, ti gbi 'bu -hi, Nyisva -mu', -e ko -mo ꞑhaan-tebli a pepe -hwen 'li -wlu, 'a ꞑgbetu, e diꞑe 'ni nu, a 'mu 'u yi ꞑce, 'ti -e 'mu 'a mu 'klɛ -nyi, ko, e 'muꞑu nu, a 'mu bu ku, 'ki 'u 'a -ne 'hru ꞑdu wlon. E da 'a mu ni, -e diꞑe nu, a ko -Yusu 'Klisu 'hwen-, a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'ubua -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli pa.

¹¹ Nɔ- koo 'klo a pepe win ki, -te e te yi bu. Ke- e ni 'mu.

Betile

¹² Nyiblo -bu, -e mo Silasi, nɔ- -hee 'mu, 'ni 'cru ne 'a mu 'cruen gbe -bu -mo. 'N yiꞑe ni, -e mo, 'aan 'diayi ꞑnu, -e yi -Yusu 'Klisu ꞑwien le kwe -tee. 'N yi 'cru ne 'a mu -mo, 'mu 'li 'a mu ꞑwlu 'kwli bu ꞑtu. 'Ya 'u 'lu de, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'e mo -tee, Nyisva ni -a mu ꞑhaande -mo, ꞑwi yi, -te 'n nu 'a 'cicru. ꞑHaande a 'mu, ba 'bleꞑe kwa -tee.

¹³ -Yusu a nyibli -bu, -u ni 'ne- Babilonidu 'kwli, Nyisva -ha 'li, ꞑwi yi, -te e -nu, 'e -ha 'li 'a mu 'li, u 'beti 'a mu -tee. Maki, 'n nwe -ni, ꞑwi yi 'na 'yu, e 'beti 'a mu -tee.

¹⁴ Ba -nyinyi 'wio -tee, e 'muꞑu nyibli -tɔɔ -ni, -e mo, a nɔwe ni, ꞑwi yi 'diaynu.

'Aan pepe -mu', -u ni 'li -Yusu 'Klisu -ji', Nyisva bu -nyi 'a mu kubuweenle.

PIELI A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cru la

¹ 'Mō Simō Pielē □nū, -ε yī 'a mū -mō 'cru -nī. 'Mō -Yusu 'Klīsu a -kvannunyo □nū, 'nī mō 'a -mōnanyo* -wē. 'A mū -mū', -v kuo -Yusu 'Klīsu □wū yī, □wī yī -tē -a nu 'a □wū a yīkuole, 'a mū 'n yī -mō 'cru -nī. □wū a yīkuole a 'mū, a bi 'h yī, -a bi 'h yī, ε yī -a mū 'nī -hēε -nī diakt. -Yusu 'Klīsu, nō- nu□o, -aan pepē, □a kuo □nē □wū yī, -kōtī ε 'sīi 'v yī, 'tī-ε 'nī 'jra□a hī nyibli lē. ε nō- mō Nyīsuā, 'tī- ε mō -aan Wanyō.

² Nyīsuā bū nu 'a mū □haandē -mō, kō bū -nyī 'a mū kībūwēenle -wē. 'Bū mō, 'a yīyīē kō -aan Kūkōnyō -Yusu a yīyīē 'bū yī klē nī -bīi -nī, 'ε mō □han-tī, ε dī -teblī a 'mū 'nī nu.

Ba □tu 'v 'klī, 'aan 'yrīnaabū 'mū 'v yī 'sīi -nī

³ -Yusu 'Klīsu, nō- nu□o, □a yī Nyīsuā -mū', -ε da -a mū, 'kī -a kō -Yusu 'hūen-, -ba pa 'hī 'a -tī a 'yī'būbūā 'kwli, kō, -aan 'yrīnaabū 'mū -Yusu a 'yrīnaabū yī 'wī, -ε 'sīi 'v yī. -Tē -a yī 'kī Nyīsuā, -ε -bī -Yusu a □gbētū, 'kī 'hī 'a 'klī a kīnūnū 'kwli, ε -nyī -a mū -teblī a pepē -mū' nī, -a 'yī -kō, -ε dī□ē nu, -a 'mū 'klō yrayrū kō, ε kō, -aan 'yrīnaabū, ε 'mū Nyīsuā a plō -blee -nī.

⁴ 'Kī ε naa 'hī -teblī a 'mū 'kwli, 'ε -nyī -a mū -teblī gbagbū -mū', ε pū la lē, tī -hī la a tī 'yri, ε dī la -a mū -nyī. -Tēblī a 'mū, ε mō yūnō-teblī □nū, 'kī 'v a mū -mō. Kē- ε nu 'a nunuo, -ε dī□ē nu, yūnyre-teblī -mū', -ε nī 'nē- 'klō kī, nyibli a □wū nūε -nī, 'a 'tū 'nī □ha 'a mū nu, kō, a 'mū Nyīsuā a □wū kō.

⁵ ε nō- nu□o, 'nī yī 'a mū -lee -nī, -ε mō, ba □tu 'v 'klī, 'a mū -mū', -v kuo -Yusu 'Klīsu □wū yī, 'aan 'yrīnaabū 'mū 'v yī 'sīi -nī. 'Bū mō, 'aan 'yrīnaabū 'bū 'sīi 'v yī, ba □mū□ tō a kōkō lē.

⁶ 'Bū mō, 'ba kō □tō, ba yī 'aan dīnū a naalē -wē. 'Bū mō, 'ba yī 'aan dīnū a naalē, -ε -bī ba kō □wū a 'lūa. 'Bū mō, 'ba kō □wū a 'lūa, -ε -bī ba □tuu 'v Nyīsuā 'v.

⁷ 'Ba yī 'v Nyīsuā nī □tūi -nī, -ε -bī ba nūnūε -nī, □wī yī 'dīaynū. 'Bū mō, 'ba nūnūε -nī, -ε -bī ba nūε nyibli a pepē -wē.

⁸ 'Bū mō, 'ba 'cībī 'v -teblī a 'mū, 'a nunuo, -ε -bī 'aan Kūkōnyō -Yusu 'Klīsu a yīyīē 'yī 'hī□ī 'hī -wē, bū mō dadū, 'tī- ε 'mū□v nu, 'aan □haan-teblī -mū', a dī nu, ε 'mū klē -bīi -nī.

⁹ Kēε, nyibli 'bū nī 'v, 'bū 'yē nī nu -teblī a 'mū, -ε -bī 'v 'wī□ī 'yīi'dōnyō yī, -v 'yē nī yru lē. Nyibli a 'mū, ε -hru □nū -mō, -ε mō, -teblī -hūn -mū', v nī la, Nyīsuā 'wōwla□a nī.

¹⁰ 'Na 'dīaynū -na, -tē ε nī 'mū lē, ba □tu 'v 'klī, -kōtī Nyīsuā da 'a mū nī, ε kō, 'ε -ha 'hī 'a mū, 'kī a 'mū □haan-teblī a 'mū nu. 'Bū mō, 'ba yī nūnalē nī nī, a 'yī 'hī□ī 'hī -wē, ba -hōn 'v Nyīsuā a 'hru wlon yruyru.

¹¹ 'Ba yī□ī lē nī nī, -nyrōwō □dū, Nyīsuā dī -nyī 'a mū 'hru, 'kī ba pa 'hī -aan Kūkōnyō kō -aan Wanyō -Yusu 'Klīsu a 'klō yrayrū -mū' 'kwli, -ε 'yē nī -wē 'hī yruyru.

¹² Nō- nu□o, 'nī 'tīε dī 'hī 'a mū -tī a 'mū, v tūε la 'a mū 'kwli lē pū, 'yē □bū a yī□ē, ε kō, 'yē □bū a 'ble□ē kua.

¹³ 'Nī 'tīε nī 'klō, 'nī yī□ē nī, -ε mō, ε nu -tēε, 'kī □bū pū 'hī 'a mū -tī a 'mū 'kwli lē, -ε dī□ē nu, a 'mū 'v -pleelē' nī.

¹⁴ 'N yī□ē nī, -ε mō, 'na 'kōkū a tī mī 'v nyre mō, □wī yī, -tē -aan Kūkōnyō -Yusu 'Klīsu nu la 'mū 'a tōlē.

15 'A -ti, 'n di □tu 'b 'klh, 'mu 'a mu 'hru -nyi, -ε di□e nu, -ti a 'mu, ε 'mu 'l 'a mu 'kwli le bi 'a -ne ti, 'ye □bu 'n 'ku.

Nyisva tve ne -a mu ni, -ε mo, -Yusu 'Klisu mo 'a 'Yu □nu

16 Ti -hi la a ti 'yri, -a lee la 'a mu ni, -te -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu di didie nu, 'ki 'l 'a 'klukununu 'kwli. -Ti a 'mu, 'n lee la 'a mu, ε 'yi la hidati -mu', -tonyibli yi la 'lu -mo le -hie 'pa-, 'ki 'l 'waa dionv a 'lule-hihie 'kwli. Kee, -aan □gbetu a 'yii 'ye la 'a -ti a 'yi'bubua ni.

17 Ti -mu' -ko 'yri 'a 'ba Nyisva -nyi la□a -ti a 'yi'bubua, -a ni la -tuo ki, □a 'win la, -ε mo, Nyisva -mu', -koti a 'yi'bubua, -ε -hi 'b 'a -ne □dedede, ε pi la win, ε wen: «Nyiblo -bu, no- mo 'na 'Yu, 'n -nve -ni. Ε yi -nyi 'mu plo a bleele.»

18 -Aan 'mumu, -a ni la -tuo ki, -a ko -aan Kukonyo -Yusu 'huen-, 'ki 'l dugba -mu', -ε ko 'lu Nyisva hlee la 'l -ti a 'mu, -aan nu 'b yi la 'a win 'win, -ε -huen la 'l yako 'kwli.

19 -Te -a 'ye la de a 'mu, ε nu□o ni, -ti -bu, Nyisva a winwlon-hanyu* hla la, □a kuo □ne □wlv yi -tee, -aan □wlv a yikuole a 'mu 'ε bii kle. 'A -ti, 'waa -ti a 'mu, ba pu□v nva yi bu -tee, -ε nu□o, ε 'w□i 'napr yi, -ε yi wln, 'ki 'l halo 'nyi. Ba 'cibi 'b 'a nva yibupupu, ε 'mu□v gba -gbagba, ε 'mu -nyre a -nyinye ki ye. -Nyre 'bu -nye, -ε -bi -nyrajrunyahroye -mu', nyibli yi□i 'ni 'ye, 'ε yi wln. Ε □hen 'nyre, -Yusu 'Klisu a -nyre di 'ni wln, 'ki 'l 'aan □wlv ki.

20 De gbagbu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ε no- mo: -Ti -bu, Nyisva a winwlon-hanyu hla la, ti □dv -hi la a ti 'yri, 'ti -v 'cri la, 'ki 'l Nyisvaerren 'kwli, nyiblo □dv 'yi 'l□i 'l -we, bu -hiva□a kle, 'ki 'l 'a □gbetu a 'kl 'kwli, 'b 'yi 'l Nyisva a -Hihiu* a 'kl 'kwli 'pa-.

21 -Te Nyisva a winwlon-hanyu, v yi la hle, ε 'yi la 'l 'waa dionv a 'kl 'kwli 'pa-, kee, Nyisva a -Hihiu, no- yi la □nv 'kl -nyi, 'b hle la -ti -mu', -ε -huen 'l Nyisva -mo'.

2

Ba □tu 'aan dionv 'yie, 'ki 'b hitoonyo a -ta' (Judi 4-13)

1 Ti -hi la a ti 'yri, hwinwlon-hanyu, nu- ni la 'l Nyisva a dako 'nyi. Ke- ε di 'mu □ti, ti -bu 'yri, hitoonyo 'mu 'l 'a mu 'nyi 'hru -ni -we, v 'mu hitoole -to- ni, -ε di nyibli a 'kl yi nyre. Hitoonyo a 'mu, v 'yi 'l□i 'l -we, bu wen Kukonyo -Yusu 'Klisu a -ti ki, -ε wa mo □nv, 'ki 'b 'waa de 'kuku a -ta'. -Te v ni 'a nunuo le, -a -ti ε 'yi 'l ti -huohu □dv 'l -hie, Nyisva a -bati 'mu □nv klo, v 'mu bu -we.

2 Nyibli di kve 'waa nunu-tebli -huv □wien le. 'Waa -ti, nyibli di hla 'b Nyisva a □haan'hru -ti 'yie le.

3 Hitoonyo a 'mu, v □tui 'waa 'bio a -tebli ca -mo diaki. No- ko -ti, 'b ni hi, 'b kee ne 'a mu, -ε di□e nu, v 'mu 'aan -tebli gba. Kee, kve la 'l bu, Nyisva -yra la□a ni, 'ki bu pu□ la □nv -bati le, ε 'mu □nv bu -we.

4 Ε mo -tee, ti -hi la a ti 'yri, Nyisva a lelenyo -bi -mu', -v nu la de 'kuku, Nyisva 'yi la 'waa nyai -yru, 'ε pu□ la 'l □nv na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi. 'Ki v ni 'l halo 'nyi, 'b □tui □nv 'yie, ε 'mu□v gba -gbagba, -nyrowo -mu' -ko 'yri Nyisva di 'b nyibli -bati le -pu□ -ni, ε 'mu 'b nyre.

5 'Ya 'b 'lu de, ti -hi la a ti 'yri a nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu la 'b Nyisva 'b, ε 'yi la 'waa nyai -yru -we, 'ε nu la□a, 'nie 'ε 'yi la, 'ε -we la nyibli a 'mu bu. Ε 'yi la 'waa 'yee □dv -wa. Noe ni -do, no- ε -wa, ε ko nyibli ni □hlon'huen -bi 'huen, -koti ε yi la nyibli 'ni -lee -ni, -ε mo, 'waa 'yrinaabu bu 'sii la 'b yi.

6 'Ya 'b 'lu de, 'du -mu', -v mo Sodomu ko Gomoli, -te 'a nyibli ni la yunyre-tebli, Nyisva klo la [nu nu, 'e nu na, 'e pu la [nu 'to pepe. 'Ki e naa 'b, 'e too [ne nyibli -mu', -v 'ye ni [tuu 'b, -e mo, ke- 'waa -ne di 'mu [ti -nyrowo [du.

7 Ti -mu' -ko 'yri e mi la 'b 'du a 'mu 'to pu mo, e 'hrowo la nyiblo -mu', -e mo Loti ni, -koti 'a 'klo 'sii la 'b yi. Yunyre-tebli a 'mu, 'du a 'mu 'a nyibli ni la, e 'ni -blee[pe la Loti a 'mu 'a plo.

8 Loti a 'mu, -e ko 'klo 'sii la 'b yi, 'ki e 'ti la 'li nyibli a 'mu 'nyi, -v ko 'klo -nyre la yi, 'a -ne -nyrowo, 'e yi la yunyre-tebli a 'mu 'ye, v ni la, 'e yi la 'waa ppuwin -hwin 'win. De a 'mu, e yi la 'a [wlv 'ni di diaki, -koti e no- mo -bi, e 'sii la 'b yi.

9 -Tebli -mu', -e -hi la, e tve [ne -a mo[co ni, -e mo, Nyisva yi 'hru -mu', e di na ni, e 'mu 'a nyibli wa, -v ni 'li le[teele 'kwli. -Tebli a 'mu, no- tve [ne -a ni -we, -e mo, e yi 'hru -mu' ni, e di na, nyibli -mu', -v ko 'klo -nyre yi, e 'mu [nu bu [tu, -e di[pe nu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'b, e 'mu [nu [hwen [tu.

10 Seyi-seyi, nyibli -mu', Nyisva di [hwen [tu diaki, e 'mu 'b nyibli -bi 'b -hi, nu- mo nyibli -mu', -v 'cibi 'b yunyre-tebli a nunuo, 'waa [wlv -hve, e ko, -v 'ye ni -hva -bu [tuu 'b Nyisva 'b.

Hitconyo -mu', -v ko -ti 'n lee ne 'a mu, v 'yi [dedede a huannu -ko. U 'ni -pu[ub nyiblo [du nva yi bu, mo, v 'ni -pie[pe Nyisva a lelenyu -we, -v ko -ti a 'yi'ubba, 'b -he [nu 'yri le.

11 Mo, Nyisva a lelenyu -mu', -v ni 'klt ki, -v -hi 'b hitconyo a 'mu 'b, v 'ni -yee[pe li hitconyo a 'mu -ti, 'ki 'b Nyisva ye'.

12 Nyiblidu a 'mu, v 'yi 'lule-hihie -ko. 'Waa nunuko 'wlv 'wan bu a mamu a nunuko yi. 'Wan bu a mamu a 'mu, v ni 'b bu, 'ki nyibli 'mu [nu klo, v 'mu [nu 'la. -Tebli -mu', hitconyo a 'mu, v 'ye ni yru' le, no- v 'cee -ni. E mo -tee, Nyisva di -we [nu bu, [wlv yi 'wan bu a mamu.

13 Nyisva di pu [nu [hwen', [wlv yi, -te v ni, 'b pi nyibli [hwen'. 'Waa plo a bleee ni -do, no- mo bu nu 'a -ne yunyrede, 'waa [wlv -hve. Mo, 'ye [bu -nyre', v ni[pe ni. 'Bu mo, 'ba 'kukue 'b dediile' le, 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, 'waa nunuko nie ne 'a mu -tv, -koti v tve hitcole, 'b kee ne 'a mu. -E -bi de a 'mu, e ni [nu do[du.

14 'Waa de ni -do, v yi 'lu -mo le -hie, no- mo bu pe 'lawlvugbi -mo. 'Waa 'klt 'ni -we[pe 'li, 'ki bu nu yunyre-tebli. 'Bu mu, 'bu 'ye nyibli, -v ko [wlv a ykuole [pe yi bu -ku, -e -bi v kee [nu ni, -e di[pe nu, 'waa 'mumu, v 'mu de 'kuku nu -we. 'A -ne ti, nyibli a -tebli, no- v [tui ca -mo. Kee, Nyisva a -bati di [nu 'ni klo.

15 U hie 'b Nyisva a 'hru bu, 'b yi 'wan. Winwlon-hanyo -mu', -e ko 'nyre -mo la Balamu, -e mo la Boso a 'yu, yunyreklo ni -do -mu', e ni la, no- nyibli a 'mu, v ni -we. 'Ki e nee la 'li de -hvan 'nyi, -e di[pe nu, e 'mu 'wliye 'ye.

16 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, -nyrowo [du, Balamu a 'mu, -e nu la de 'kuku, e ni la 'hru wlon. -E -bi 'ki Nyisva naa 'li 'kasra [du a win 'kwli, 'e nu[co, 'kasra a 'mu, -e 'ye ni 'ple le, 'e hlee 'li Balamu a 'mu -mo, 'e yi[ti -mo 'ple, 'e ka Balamu a 'mu 'a 'hru yi, -e di[pe nu, e 'ni [ha 'ki yunyrede nu mo mu de.

17 Hiwinwlon-hanyo -mu', -v ko -ti 'n lee ne 'a mu, -v kee nyibli, v 'wlv 'niebuti yi, -v ma 'li 'kwli le. U 'wlv 'nunji yi -we, pepe yi -hie -ni, 'e ni[pe, 'nu a 'mu, nyibli yi -ple, 'ki e 'ye ni di. 'Waa -ne buntule -mu', Nyisva -we -mo, 'ki 'b [nu -mo, no- mo 'li halo nja 'nyi.

18 U nve bu 'yaa 'li win, bu pu 'waa dionu a -pli, 'b pi windu -mu', -e 'ye ni da [dedede, v [mwe[pe le, 'ki bu kaa nyibli -mu', -v [tve -hon 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'yi Nyisva a 'hru -yi, 'b -hve[pe, 'ki nyibli a 'mu, bu nu -twijmlt ni -do -mu', 'waa [wlv -hve,

19 'u yi nyibli a 'mu -lee -ni, -e mo, nyiblo [du 'yi nu win ki -koo -ni, 'a -ti, 'a -ne [dedede 'waa [wli di -hua, u -we 'li bu nu [o ni. [Tagbi, hitoonyu a 'mu, -u ni 'puple le, de 'kuku, no- koo [nu win ki. 'Bi a yi [e ni, -e mo, de -bu, -e koo -tonyiblo win ki, no- ko [koyu -tonyiblo a 'mu e -mo.

20 'Bu mo, nyibli 'bu yru -aan Kukonyo -Yusu 'Klusu, -e we nyibli, e ko, 'bu hie 'u 'klo -bu a ynyre-tebli bu, -e yi nyibli yre nyre, kee, 'bu gba ti gbi, 'ti- 'bu [tu ynyre-tebli a 'mu a nunuo -wlu de, 'ti- -tebli a 'mu 'bu koo [nu win ki, -e -bi 'a de yrayru -mu', u ni, e di nyre yi diaki, e 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi.

21 -Te e ni 'mu le, e di nu wen -tee, 'ki 'u [nu -mo, 'ki u 'ni 'yie wen 'li 'hru -bu, -e 'sii 'u yi, 'e -hi 'u bu yi 'hru a 'mu -tee, 'ti- bu hie 'u [u bu, bu 'ye ni [tuu 'ki 'u -ti -bu, Nyisua yi [nu -lee -ni.

22 De -bu, -e yi nyibli a 'mu ki ye, e ko 'ledu, 'e tye [ne nyibli. 'Ledu a 'mu, e no- -bu: De -bu, -gbi -wle, no- e yi di de. U wen 'ni de: Bubu -bu, u -we -puple -mo -te ti ne -bu, e no- mi 'li 'blu 'nyi bu pe mo de.

3

-Yusu 'Klusu di 'ni di de

1 'Na ninatumupu -na, crien -bu, 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni, e no- mo 'huen a 'crien. 'Ki 'li 'crien ni 'huen a 'mu 'kwli, -tebli -mu', a -we yiyie -mo, nu- 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni, 'ni pi 'li 'a mo [u 'kwli, -e di [e nu, a 'mu 'u -pleele' ni, a 'mu -tebli a 'mu 'lu -mo le -hie -tee.

2 -Ti -bu, Nyisua a winwlon-hanyu* hle la, yi-he-nyre a ti 'yri, 'n -hue [e ni, bu bi 'li 'a mu 'kwli le. -Ti -bu, -aan Kukonyo -Yusu 'Klusu, -e mo -aan Wanyo, e lee ne 'a mu ba nu, bu bi 'li 'a mu 'kwli -we. 'Ki e naa 'li 'a -kuannunyibli -mu', e ya 'a mu yi, 'e too ne 'a mu -ti a -tee.

3 De gbagbu -mu', 'n -hue ba yi, e no- mo: Ti -mu', -e ko 'yri 'klo di 'u bu -wee -ni, nyibli di 'ni di, ynyre-tebli a pepe -mu', 'waa [wli -hue, u 'mu [u nu.

4 Ke- u di pu: «-Bi' -Yusu 'Klusu ni 'ki yi 'li? [Bi e 'yi la le -pu, -e mo, e di la 'ni di de?» -Aan 'baun 'koku le, 'e 'ye -huan ni di. Kue la 'li ti -mu', -e ko 'yri Nyisua nu la 'klo 'yie bu, -te -tebli ni la 'mu, ke- e 'tie ni 'mu. [Dedede, no- 'yi 'ci'ci -ni.

5 Nyiblidu a 'mu, -u ni 'puple le, u 'ni -hua [a bu yru [o le, -e mo, see la, Nyisua pu la win, 'e nu yakoo ko -tutu 'huen-. 'Ki e naa 'li 'nie 'kwli, 'e nu -tutu, 'e -huta -tutu ko 'nie 'huen- 'yi le.

6 'Nie ni -do a 'mu, e no- e -nu, ti -hi la ti 'yri a 'klo, 'e -we la [a bu, ti -mu' -ko 'yri 'yiyinie gbagbu 'yi la, 'e ka la 'klo a pepe ki.

7 Nyisua a [gbetu, no- pu la win de, -e mo, yakoo ko -tutu 'huen-, -a yi ke 'ye, 'ki u di 'u ni, e 'mu -nyrowo -bu ki ye, -e ko 'kwli e di 'li na -nuu -ni, e 'mu -tutu ko yakoo 'huen- -hien -ni pepe. Yakoo ko -tutu 'huen-, u ni 'u -nini, -batipu-nyrowo 'mu 'u nyre, -e ko 'kwli Nyisua di 'u nyibli -mu', -u 'ye ni [tuu 'u [u bu -we.

8 'Na ninatumupu -na, e ko de gbagbu, -koti -e 'ye ni di 'a mu -mo ni -hru. De a 'mu, e no- mo: 'Ki 'u Nyisua ye, -nyrowo ni -do mo 'yri a 'miliwo ni -do, ko, 'yri a 'miliwo ni -do mo -nyrowo ni -do -we.

9 Nyibli -bu a 'lule-hihie, e no- mo: Kukonyo Nyisua, e yi -wlen ke', ko, de -bu, e pu le, e di la nu, e 'ni -nu [o li [u. Kee, e 'yi le -ni. E 'wi [u, e ko [wlu a 'lula, 'ki 'u 'a mu -mo'. E yi -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba hie 'u de 'kuku, a ni bu, -koti e 'ni -hua [a li, 'ki nyiblodu bu 'wan. Kee, de -bu, e -hue, no -mo nyibli a pepe bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu.

10 -E -bi 'ki, ti 'bu nyre 'u, e mo -tee, Kukonyo -Yusu 'Klusu di 'ni di de. -Nyrowo -mu', e di ya, nyiblo [du 'yi [u -yi. 'A 'lididie di 'wi [u 'yiyinyo a

'Iddidie yi, -ε yi di ti -mu' -kɔ 'yri v 'ye ni -ple 'vɔv. -Nyrowɔ a 'mu, Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -tonyibli di 'win -cici gbagbi, kɔ, yako 'mu 'wan, -tebli a pepe, -ε ni 'li yako yi, ε 'mu hin pepe, -tutu kɔ -tebli a pepe -bu, -ε ni 'neεε ki, ε 'mu 'wan.

¹¹ -Te -tebli a pepe di bu-wuwe le nu, 'a -ti, 'aan 'yrinaabɔ kɔ bu 'sii 'v yi. 'Ki a kɔ ba ni 'li Nyisva -ji' pepe, ε kɔ, a 'mu 'vɔv ɔtuu -ni, 'ki 'li 'a -ne ɔdedede 'kwli.

¹² Ba -ple -nyrowɔ -bu, Nyisva di ya, a 'mu 'v 'klɪ ɔtu -we, -ε diεε nu, -nyrowɔ a 'mu, ε 'mu 'v nyre -te ti ne -bu. -Nyrowɔ a 'mu 'kwli, yako di 'ni hin, kɔ, ε 'mu 'wan, kɔ, -tebli a pepe -ni 'li yako yi, ε 'mu hin pepe.

¹³ Kεε, Nyisva pɔ 'liɔ ni, -ε mɔ, ε di nu yako yrayrɔ kɔ -tutu yrayrɔ 'hɔen-. 'Ki 'li -te a 'mu, ɔhaan-tebli ni -do, nu- nyibli di 'li -nuu -ni. Nɔ-mɔ de, -a yi -ple.

¹⁴ Nɔ- kɔ -ti, 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'na nunatumupu -na, -te a yi -nyrowɔ a 'mu -ple, Kɔkɔnyɔ di ya, ba ɔtu 'v 'klɪ, 'aan 'yrinaabɔ 'mu 'v yi 'sii -ni, -ε diεε nu, Kɔkɔnyɔ 'bu -di de, 'bu ye 'v 'a mu bu, a 'ni ɔha 'li de 'kuku 'nyi ni, kɔ, kibuwεenle 'mu 'li 'aan ɔwlu ki ni.

¹⁵ Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mɔ, de -niεε, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, 'a 'Iddidie 'ε 'tɪe -wλεεn ke', ε nɔ- mɔ, ε kɔ ɔwlu a 'lɪla, 'ε -hveεε, 'ki nyibli bu kɔ 'hru, bu hie 'v 'waa de 'kuku bu, -ε diεε nu, ε 'mu ɔnu wa. Pɔɔv, -ε mɔ -aan 'diayi, -a -nue -ni, 'ki 'li 'a 'crien 'kwli, -tebli a 'mu, 'n hle, ε hlaɔa ni. ɔTɔ -mu', Nyisva -nyiεε, nɔ- ε -nu, 'ε 'cri 'crien a 'mu.

¹⁶ 'Ki 'li 'a 'crien a 'mu 'kwli, 'bu yi -tidv a 'mu ni 'cri, -ti ni -do -bu, 'n hle, ε nɔ- ε hle -we. Kεε, -tebli -bi, -kɔti ε hle, 'ki 'li 'a 'crien 'kwli, ε kla 'mu. Nyibli -mu', -v 'yi ɔtɔ -kɔ, ε kɔ, -v 'yi ɔwlu -kɔ -we, -ti -bu, ε hle, v yiɔtɪ 'ni 'cɪɪɪ -ni, ɔwi yi, -te v ni, 'v yi Nyisva a win a 'keti -bi 'cɪɪɪ -ni.

¹⁷ 'Na nunatumupu -na, 'a mu -mɔ -bi, a -we -tebli a 'mu, 'a yiyie -mɔ. 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba ɔtu 'aan diɔnu 'yie, -ε diεε nu, nyibli -mu', -v 'ye ni ɔtuu 'v Nyisva 'v, v 'ni ɔha 'a mu -kaa -ni, a 'ni ɔha ɔnu ɔwien kve, kɔ, -te -mu', a 'blee 'v kva, a 'ni ɔha 'v -wlu -hɔn.

¹⁸ Kεε, ba 'cibi 'v, ba kve -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ ɔwien, -ε mɔ -aan Wanyɔ, -ε diεε nu, ε 'mu 'a mu ɔhaandε -mɔ nu, ɔhaandε a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, kɔ, 'a yiyie a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni -we. Nyibli a pepe bu -nyiεε -ti a 'yi'ubvva, -te ti ne -bu, kɔ -te ε te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

SAAN A YI-HECRIEN ε 'cru la

-Yusu 'Khsu, nɔ- mɔ Nyisva a Win, -ε yi -a mu 'klo yrayru -nyi

¹ Nyiblo -mu', -koti -a yi 'a mu -mɔ 'cru -ni, ti -mu' -ko 'yri Nyisva 'ye la 'klo ni ni, ε ni la 'klo. -Aan ɔgbetu, -a 'win 'a win ni, -aan 'yii 'yeɔe, ε ko, -aan dabu 'v -hrenɔe le. Nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ Nyisva a Win -mu', -ε yi nyibli 'klo yrayru -nyi.

² Nyisva, nɔ- tɔɔ ne -a mu 'klo yrayru a 'mu yi, ɔa 'yeɔe, ɔa yi 'a mu 'a -ti -lee -ni. 'Klo yrayru -mu', ε 'ni -weɔe 'li. Kbe la 'li bu, 'ki 'klo yrayru a 'mu, ε ni 'li -aan 'Bai Nyisva 'hvi bu, -te ti ne -bu, Nyisva 'ε tɔɔ ɔne -a mɔɔ yi.

³ De -bu, -aan 'yii 'ye, ko -aan nu 'win, nɔ- ko -ti -a yi 'a mu -lee -ni, -ε diɔe nu, a 'mu -a mu ke' bi, a ko -a mu 'hven-, -a 'mu 'li 'kɔɔta 'li ko, ko, -a 'mu -mɔe. -A mu -mɔ -bi, -mɔmɔe a 'mu, -a -mɔe, -a ko -aan 'Bai Nyisva 'hven-, -a mu -mɔe, ε ko 'a 'Yu -Yusu 'Khsu 'hven-.

⁴ -Ti a 'mu, -a yi 'a mɔɔɔ -mɔ 'ni 'cru -ni, -ε diɔe nu, -aan dɔɔ 'mu ɔce.

Ba naa -nyre'

⁵ Nyisva mɔ -nyre ɔnɔ. 'Ki 'liɔi 'hvi, halɔ 'yi 'li -ni. Titie -mu', -a 'win 'li -Yusu 'Khsu wɔn, 'ti- -a -pi 'a mu, ε nɔ- -bu:

⁶ 'Bu mɔ, ɔba yi le ni pi, -ε mɔ, -a ko Nyisva 'hven- -a -mɔe ni, 'ti- ɔba 'tɛ yi 'li halɔ 'nyi le ni ne, -ε -bi ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -a mɔ hulekɔnyibli ɔnɔ, 'ti- -a 'ni -naɔa li 'hru -mu', -ε 'sii 'v yi.

⁷ Kee, 'bu mɔ, ɔba yi -nyre' ni -nee -ni, -te Nyisva -nu, 'ε ni 'li -nyre 'kwli, -ε -bi ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -a ko -aan 'bio 'hven-, -a -mɔe ni, ε ko, Nyisva a 'Yu -Yusu 'Khsu a -hlu 'ε 'wɔwle -aan de 'kuku, -ε diɔe nu, -a 'mu 'v yi 'sii -ni.

⁸ 'Ya 'v 'lu de, 'bu mɔ, ɔba yi le ni pi, -ε mɔ, -a 'ni -nuɔo li de 'kuku, ε 'wɔ yi, -aan dɔɔnɔ -a kee -ni, 'ti- Nyisva a -ti a -tee 'ε 'yi 'li -aan ɔwli ki -ni.

⁹ Kee, 'bu mɔ, ɔba yiɔi ni yru, -ε mɔ, -a ni de 'kuku, -ε -bi -a -we 'li -ba kuo Nyisva ɔwɔ yi ni, -ti -mu', ε hle, ε niɔe ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- mɔ, ε di -aan de 'kuku 'ni 'wɔwla -ni, ε 'mu 'v -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a ɔgbetu yi, -ε diɔe nu, de -hvan ɔɔ 'ni ɔha 'li -a mu 'li ni.

¹⁰ Kee, ɔba yi le ni pi, -ε mɔ, -a 'yi de 'kuku -nu, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, Nyisva mɔ hulekɔnyɔ ɔnɔ, 'ti- 'a win 'yi 'li -aan ɔwli ki -ni.

2

¹ 'Na 'yonu -na, 'n yi -ti -bu 'ni 'cru, 'ki 'v 'a mu -mɔ, -ε diɔe nu, a 'ni ɔha de 'kuku nu. Kee, 'bu mɔ, nyiblo 'bu nu de 'kuku, ba ko 'a yiyie, -ε mɔ, -a ko nyiblo, de 'kuku 'yi 'li -ni. E nɔ- nyra 'v -aan 'Bai Nyisva 'hvi bu, 'ε deɔe, 'ki 'v -aan -ta'. Nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Khsu.

² E nɔ- he -cɔhɔn*, 'ε 'ku, 'ki 'v -aan -ta'. E nɔ- Nyisva nee 'li, 'ε 'wɔwle -aan de 'kuku. E 'yi -a mu ni -do a de 'kuku 'pa, ε 'ni 'wɔwlaɔa liɔi, kee, nyibli a pepe -mu', -v ni 'ne- 'klo ki, nu- ko de 'kuku ε 'wɔwle -ni.

Nyiblo -mu', -ε yi Nyisva, ε ɔtui 'vɔv ni

³ 'Bu mɔ, -ti -bu, Nyisva yi -a mu -lee -ni, ɔba yi 'vɔv ni ɔtui -ni, nɔ- di -a mɔɔɔ -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ε mɔ -tee, -a yiɔe ni.

⁴ 'Bu mɔ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pu le, ε yiɔe ni, 'ti- 'bu 'ye ni ɔtuu 'v 'a win 'v, -ε -bi ε mɔ hulekɔnyɔ ɔnɔ, 'ti- -ti a -tee 'yi 'li 'a ɔwli ki -ni.

5 KEE, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisua a win ni □tui -ni, e 'wi yi, e no-nue Nyisua -tee. 'Bu mo, □ba yi 'u Nyisua ni □tui -ni, e tue □ne yi, -e mo, -a ko Nyisua 'huen-, -a -mve ni.

6 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, e ko Nyisua 'huen-, u -mve ni, -e -bi e blea yi, -te -Yusu 'Klisu ni la nina, ke- bu nu nina -we.

7 'Na ninatumupu -na, tetebu -bu, 'n yi 'cru, 'ki 'u 'a mu -mo', e 'yi tetebu yrayru 'pa-, a 'yi -huan ni 'win. Kee, -ti ni -do -mu', u lee la 'a mu, ti -mu' -ko 'yi u □tu la -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, -ti ni -do a 'mu, e no- □ni.

8 Kee, 'ki 'li 'kibia -bi ki, -ti -bu, 'n yi 'cru, 'ki 'u 'a mu -mo', e 'wi□i tetebu yrayru yi. -Yusu 'Klisu a 'yrinaabui to ne -a mu ni, -e mo, tetebu a 'mu, e mo -tee a tetebu □ni. 'Aan 'yrinaabui tue ne -a mu ni -we. -A yi□e ni, -e mo, e mo de yrayru □ni, -koti halo yi 'li 'ni -we, -tee a -nyre -we -nyinye -mo.

9 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, 'ki e ni 'li -nyre 'kwli, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio -Yusu a nyibli, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ki e 'tie ni 'li halo 'nyi.

10 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nue ne 'a 'bio, 'ki e ni 'li -nyre 'kwli. □Dedede 'yi 'li 'a □wlu ki -ni, -e -we 'li -bu nu□o, bu nu de 'kuku.

11 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yraa ne 'a 'bio, e 'wi□i, 'ki e 'tie ni 'li halo 'nyi, 'e nee 'li halo 'nyi le. E 'ni 'ye□e li □dedede, halo a -ti.

A 'ni 'nue 'li 'klo -bu a -tebli

12 'A mu 'yonu -mu', 'a mu ko -ti, 'ni yi 'cru, -e nu□o, de -mu', -Yusu 'Klisu nu, 'a -ti, Nyisua 'wowa 'aan de 'kuku ni.

13 'A mu 'bainu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yi Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mo -bi, 'n yi 'cru 'a mu -mo -we, -koti a -ha 'u Satan, -e mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu 'hru wlon, -e ko 'klo a yinyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

14 'A mu 'yonu -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi Nyisua ni, -e mo -aan 'Bai. 'A mu 'bainu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yi Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a ni 'klu ki, 'a □tu Nyisua a -ti bu, 'ki 'li 'aan □wli ki, 'a -ha 'u Satan 'hru wlon -we, -e ko 'klo a yinyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

15 'A 'ni 'kue 'li 'klo -bu 'a -tebli □wien le, ko a 'ni 'nue 'li klo -bu a -tebli. 'Bu mo, nyiblo 'bu nue 'klo -bu a -tebli, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi -aan 'Bai Nyisua -nue ni.

16 -Te 'klo -bu a -tebli ni 'mu, e no- -bu: yinyre-tebli -mu', nyibli -hue bu nu, e ko -tebli -mu', -e ko ca nyibli -ko, ko -tebli -mu', -koti nyibli 'u 'yee 'li 'waa dionu, -tebli a pepe a 'mu, 'ki e -huen 'ne- 'klo -bu ki. E 'ni -hon□o 'li -aan 'Bai Nyisua -mo.

17 Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'klo -bu, e di bu 'ni -we, -tebli a pepe -bu, -e ko ca nyibli -ko, e di -we bu. Kee, nyiblo -mu', -e ni Nyisua a kiweenle, e di ni 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u nyibli -mu', -u yraa -Yusu 'Klisu -mo

18 'Na 'yonu -na, ti -mu', -e hie 'li, 'klo -bu, e 'mu 'li -we, e 'yi -hu. 'A 'win ni, -e mo, le'booti 'yi, -Yusu 'Klisu a yraanyibli di 'ni di. E mo -tee, -a yi□e ni, -e mo, ti -bu, -a ni ki, -Yusu 'Klisu a yraanyibli -huohui, nu- -di. 'Waa 'lidiidie tue ne -a mu ni, -e mo, le'booti, no- -a ni ki.

19 Yraanyibli a 'mu, 'ki u ni la 'ne- -a mu 'nyi, kee, sey-sey, u ko -a mu 'huen-, -a 'yi -huan de ni -do ni -he. No- ko -ti 'u -hon 'ne- -a mu 'nyi. 'Bu mo, 'bu mo wen -aan nyibli, 'ki u 'tie di wen 'ne- -a mu 'nyi ni. De a 'mu, e nyre 'u ni, -e di□e nu, -a 'mu□u le yru, -e mo, u 'yi la -aan nyibli 'pa-.

20 'A mu -mo -bi, -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu 'a -Hihiu* ni. E no- nu□o, 'aan pepe, 'a yi de -bu, -e mo -ti a -tee.

21 'Bu mo, 'ni yi 'a mu -mo 'ni 'cru -ni, 'ni -pu□□ le, -e mo, a 'yee -ti a -tee ni yi. 'N yi 'cru 'a mu -mo, 'mu□□ hla, -e mo, a yi -ti a -tee ni, ko, 'a yi□□e -we, -e mo, 'ki 'li -ti a -tee a 'mu 'nyi, hu 'yi 'li -ni.

22 Nyoo- mo hnyoo 'li? Hnyoo, no- -mo nyiblo -mu', -e pu le, -e mo, -Yusu 'Kliso, e 'yi Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya 'pa-. Nyiblo -mu', -e 'yi -aan 'Bai Nyisva ko 'a 'Yu 'huen- a -ti ki -wen, no- mo -Yusu 'Kliso a yraanyo.

23 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi Nyisva a 'Yu a -ti ki -wen, -e -bi e □□hen 'nyre, -e mo, e 'yi -Yusu 'Kliso a 'Bai -yi. Kee, nyiblo 'bu yi 'u□□ nyibli yi ni -hleε -ni, -e mo, -Yusu 'Kliso mo Nyisva a 'Yu □□no, nyiblo a 'mu, e no- yi -Yusu a 'Bai Nyisva.

24 'A mu -mo -bi, -tebli -mu', a 'wun, kue la 'li ti -mu' 'yri bu, -e ko 'yri u □□tu la 'u -Yusu 'Kliso a -ti a hihla -wlu, ba nu□□o, -tebli a 'mu, bu ni 'li 'aan □□wb ki. 'Bu mo, 'bu 'tie ni 'li 'aan □□wb ki, -e -bi a ko Nyisva a 'Yu ko 'a 'Bai 'huen-, a 'tie di -moe.

25 Nyisva a 'Yu pu 'li□□ ni, -e mo, e di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

26 Nyibli -mu', -u -hue -bu kaa ne 'a mu, nu- ko -ti 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni.

27 'A mu -mo -bi, Nyisva a -Hihiu -mu', -Yusu 'Kliso -nyi 'a mu, no- 'tie ni 'u 'a mu ke'. -Te e ni 'mu le, a 'yi 'ki yi -bleε □□ne de, 'ki tconyo □□du bu tco ne 'a mu, -koti Nyisva a -Hihiu tue ne 'a mu ni, 'ki 'u 'a -ne □□dedede a -ta', 'ti- 'e tue ne 'a mu -ti a -tee, e 'ni -kaa li 'a mu. 'A -ti o, a ko -Yusu 'Kliso 'huen-, ba 'cibi 'u -mumue, □□wi yi -te e nu□□o 'aan toole.

28 'E mo -tee, 'na 'yonu -na, a ko -Yusu 'Kliso 'huen- ba 'cibi 'u -mumue, -e di□□e nu, -nyrowo -mu', e di ya, huannu 'ni □□ha -a mu nu, 'ti- -toi 'ni □□ha -a mu nu, 'ki 'u□□ ye',

29 A yi□□e ni, -e mo, -Yusu 'Kliso, e 'sii 'u yi -tee. 'A -ti, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi yi'sii-tebli ni ni, -e -bi nyiblo a 'mu, e no- mo Nyisva a 'yu.

3

-A mo Nyisva a 'yonu □□no

1 Ba 'ye nuele gbagbu -mu', -aan 'Bai Nyisva -ko, 'ki 'u -a mu -mo'. E dee ne -a mu 'a 'yonu. De -mu', -koti 'klo ki a nyibli, u 'ye ni yru□□o, -e mo, -a mo Nyisva a 'yonu □□no, e no- mo, u 'yi -aan 'Bai Nyisva -yi.

2 'Na ninatumupu -na, -te ti ne -bu, -a mu -mo Nyisva a 'yonu. Kee, de -mu', -a di -he 'ki ye', -a 'ye□□e ni yi -tee. Kee, de -a -yi, e no- mo, -Yusu 'Kliso 'bu di -huan de, -te e ni 'mu, ke- a di 'mu ni -we, -koti -a di□□e le 'ni yru -tee.

3 'A -ne nyiblo 'bu yi de -bu, -Yusu 'Kliso di nu, ko, 'bu yi□□i ni -ple, -e -bi e di 'kee de 'kuku a nunuo, e 'mu -Yusu yi 'wi, -e 'ye ni nu de 'kuku.

4 'Bu mo, nyiblo 'bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -e -bi e □□hen 'nyre, -e mo, e 'ni □□tuu 'u Nyisva a tete 'u, -koti de 'kuku a nunuo, no- mo nyiblo 'bu 'ye ni □□tuu 'u Nyisva a tete 'u.

5 A yi□□e ni, -e mo, -Yusu 'Kliso di 'ne- 'klo ki ni, 'ki de 'kuku -bu -a ni, e 'mu□□w 'wawla -ni. E no- -mo -bi, de 'kuku 'yi 'li□□i 'li -ni.

6 'A -ti, 'bu mo, nyiblo ko -Yusu 'Kliso 'huen-, 'bu 'cibi 'u -mumue, nyiblo a 'mu, e 'ni 'cibi□□e 'u de 'kuku a nunuo. Kee, nyiblo 'bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, e tue ne -a mu ni, -e mo, e 'yee -Yusu 'Kliso ni 'ye, e ko, e 'yi□□i -yi -we.

7 'Na 'yonu -na, nyiblo □du 'ni 'kaa 'li 'a mu. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi de ni ni, -e 'sii 'u yi, e 'wi yi, e 'sii 'u yi a -ti □nuo, □wi yi, -te -Yusu 'Kliso -nu, 'e 'sii 'u yi.

8 Kee, nyiblo -mu', -e 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, 'ki e no- mo -bi, e -hon 'li Satan -mo, Satan a 'mu, -e 'tie gbæe de 'kuku a nunuo 'lu -mo. De- ko -ti Nyisva a 'Yu 'e di 'ne- tutu ki, e no- mo bu -we Satan a 'mumu, 'a nunu-tebli a pepe bu.

9 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu mo Nyisva a 'yu, e 'yi yi -blee -ni, bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -ko 'kló yrayru -mu', Nyisva -nyi□e, no- ni -kwan, 'ki 'li 'a □wlu ki. 'Hru 'yi 'ki 'u bu -pe de, 'ki bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -koti e mo Nyisva a 'yu □nuo.

10 De -bu, -e -huhie Nyisva a 'yonu ko Satan a 'yonu 'huen- 'yi le, e no- mo: Nyiblo 'bu 'ye ni nu -tebli -bu, -e 'sii 'u yi, ko, 'bu 'yi 'a 'bio -nue -ni, e tue ne -a mu yi, -e mo, nyiblo a 'mu, e 'yi Nyisva a 'yu 'pa-.

Nyisva wen 'ni, -ba nunve -ni

11 Toowin -mu', a 'win, kue la 'li ti -mu', -e ko 'yri u □tu la 'u -Yusu 'Kliso a -ti a huhla -wlu, e no- mo: -A ko -ba nunve -ni.

12 Nyiblo -mu', -e ko 'nyre -mo Kaen, -te e ni la 'mu, -a 'yi yi -blee -ni, -ba ni 'mu le. E no- mo -bi, e mo la Satan, -e ko 'klo a yunyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede 'u, 'a 'yu □nuo, 'e 'la la 'a dionu a 'diayi. De- ko -ti 'e 'la la□a 'li? 'e 'la la□a ni, -e nu□o, 'a nunu-tebli a pepe, e ni la, e nyre la yi. Kee, 'a 'diayi a -ne -mo -bi, e 'sii la 'u yi.

13 'Diayinu -na o, e ni 'kee 'li 'aan □wli le, 'bu mo, 'klo a nyibli 'bu yraa ne 'a mu.

14 -A mu -mo -bi, -a yi□e ni, -e mo, -a -hon 'li 'kokuu wlon ni, □a pa 'li 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li 'kwli. -Bi' -a nu 'a yiyie 'li? -Te -a nu 'a yiyie, e no- mo, -a nue ne -aan 'diayinu ni. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi 'a 'diayinu -nue -ni, 'ki e 'tie ni 'li 'kokuu wlon.

15 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yraa ne 'a 'diayi, e 'wi□i nyiblo -mu' yi, -e 'lee nyibli □hwle' le. A yi□e ni, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi nyibli □hwle' le ni 'lee -ni, e □hen 'nyre, -e mo, e 'ye Nyisva a 'klo yrayru 'mu, -e 'ye ni -we 'li ni kue.

16 -Yusu 'Kliso nue ne -a mu ni. No- ko -ti 'e -di, 'e 'ku, 'ki 'u -aan -ta'. De a 'mu, no- mo 'hru -mu', e tue ne -a mu, -te -mu', -a di -aan 'bio a nuele nu. -A ko -ba -we -mo -we, 'ki -ba 'kuu 'u -aan 'bio a -ta'.

17 'Bu mo, nyiblo 'bu ko de, 'ti- 'bu yi 'a 'diayi -mu', -e 'yi de -ko ni 'ye, 'ti- 'bu 'yi 'a 'diayi a 'mu a nyai -ko, 'ki bu -hee □ne, -e -bi e 'yi 'li□i 'li -we, bu di 'u□u wien, -e mo, e nue Nyisva ni.

18 'Na 'yonu -na, -te e ni 'mu le, 'a -ti, -a 'yi yi -blee -ni, -ba nue ne -aan 'diayinu, 'ki 'u wuntu 'yri ni -do, kee, -a blee yi, -ba nue □nu, ki 'li -aan □wli ki, ko 'ki 'li -aan nunu-tebli 'kwli.

Nyisva a 'yonu 'yi 'li□i 'li -we bu pie 'a huannu

19 'Bu mo, □ba nunve -ni, -e -bi -a yi□e ni, -e mo, -a mo Nyisva -mu', -e mo -tee a Nyisva a 'yonu □nuo. 'Bu mo, □ba nunve -ni, -e -bi -aan □wli 'ni -yee□e li -a mu -ti, 'ki 'u Nyisva ye'.

20 Mo 'ye □bu -aan □wli bu yi a mu -ti ni -yee -ni, -a -we 'li -ba -yi□e ni, -e mo, Nyisva yi -tebli a pepe ni, 'e -hi 'u -aan □wli 'u; e yi 'a -ne de ni.

21 'Na ninatumupu -na, 'bu mo -tee, -e mo, -aan □wli 'yi 'li□i 'li -we, bu yee ne -a mu -ti, -e -bi, e □hen 'nyre, -e mo, -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba pie Nyisva a huannu, 'bu mo, □ba yi□i ni de.

22 -Tebli a pepe -mu', -a -hue□e, e yi -a mo□o 'ni -nyi, -te -a □tui 'u 'a tete 'u a -ti, e ko, -te -a ni -tebli -bu, -e yi 'a plo -blee -ni.

²³ Tete -bu, -koti ε γι -a mu -lee -ni, ε no- -bu: -A ko -ba kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi, ε ko, -a ko -ba nunue -ni, □wi yi, -te ε nu□o -a mu 'a leele.

²⁴ Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisva a tete ni □tui -ni, -ε -bi ε ko Nyisva a 'mu 'huen-, u -mve ni, 'u 'w□i nyiblo ni -do yi. Nyisva a -Hihiu* -mu', ε -nyi -a mu, no- tve ne -a mu yi, -ε mo, ε ko -a mu 'huen-, -a mve ni.

4

-Te -a di Nyisva a -Hihiu, ko 'a yraanyo a -hihiu a 'yile-hihiale nu

¹ 'Na ninatumupu -na, nyibli -mu', -u ko nyo -pi le, 'ki Nyisva a -Hihiu ni 'u □nu ke', a 'ni 'kuo 'li □nu □wlu yi ti ni -do a ti 'yri. Kee, ba □te □nu 'yi, -ε di□e nu, a 'mu □nu 'ye, 'bu mo -ti a -tee, Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'u □nu ke'. 'Ni yi 'puple le ni ni, ε 'wi yi, winwlon-hanyu -huohu, nu- 'hru 'ne- 'klo -bu ki, -u pi le, -ε mo, u hle Nyisva a -ti.

² Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'u□u ke', -te a di 'a yuyruo nu, ε no- -bu: Nyiblo 'bu yi□i ni hle, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -ε mo, -Yusu 'Klisu, -ε mo Nyisva a 'Yu, ε mo □haan-ti, ε -he -tonyiblo, -ε -bi, ba ko 'a yiyie, -ε mo, nyiblo 'a mu, Nyisva a -Hihiu, no- ni 'u□u ke'.

³ Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi le ni pi, -ε mo, -Yusu 'yi -tonyiblo -he, -ε -bi ba yru ti le, -ε mo, Nyisva a -Hihiu 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni. Kee, -Yusu 'Klisu a yraanyo a -hihiu, no- ni 'u□u ke'. -Yusu a yraanyo a -hihiu a 'mu, no- ko -ti a 'win mo, -ε mo, ε di mo 'ni di, 'ε mo □han-ti, ε di ni. 'Ki ε ni 'ne- 'klo ki.

⁴ 'Na 'yonu -na, 'a mu -mo -bi, a mo Nyisva a 'yonu □nu, nyibli -mu', -u mo hwinwlon-hanyu, 'a -ha 'u □nu 'hru wlon, -koti Nyisva a -Hihiu, -ε ni 'u 'a mu ke', ε ni 'kl' ki, 'ε -hi 'u -hihiu -mu', -ε ni 'u nyibli -mu', -u 'yi -Yusu -yi ke'.

⁵ Hwinwlon-hanyu a 'mu, u nu- -mo -bi, u mo 'klo ki a nyibli □nu. ε no- nu□o, 'u hle 'klo ki a -tebli a -ti, 'ti-, 'klo ki a nyibli 'u pi □nu nva yi bu.

⁶ -A mu -mo -bi, -a mo Nyisva a 'yonu □nu. Nyiblo -bu, -ε yi Nyisva, ε pi -a mu nva yi bu. Kee, nyiblo -bu, -ε 'yi Nyisva a 'yu 'pa-, ε 'ni -pu□u li -a mu nva yi bu. De a 'mu, no- tve ne -a mo□o, 'bu mo, nyiblo 'bu ko Nyisva a -Hihiu -mu', -ε tve -ti a -tee, -hus' 'bu ko -hihiu -mu', -ε kee nyibli.

-Tebli a pepe -mu', Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, ε nii 'li□i 'li

⁷ 'Na ninatumupu -na, ba nunue -ni, -ε nu□o, 'ki 'li Nyisva -mo, 'ki nvele -huen 'li -wlu. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve Nyisva ko nyibli 'huen-, de a 'mu, no- tve ne -a mu, -ε mo, ε mo Nyisva a 'yu □nu, ko, ε yi Nyisva ni.

⁸ Nyiblo 'bu 'yi Nyisva ko nyibli 'huen- -nue -ni, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yi Nyisva -yi. -A yi de a 'mu ni, -koti -tebli a pepe Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, ε nii 'li□i 'li.

⁹ -Te -mu', Nyisva nu -a mu 'a nvele a toole, ε no- -bu: ε ya -a mu 'a 'Yu ni -do yi, 'ki 'ne- 'klo ki, -ε di□e nu, ε 'mu -a mu 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li -nyi.

¹⁰ -Te -mu', nvele a 'mu, ε ni 'mu, ε no- -bu: ε 'yi □bu, -ba mo yi-henyibli -mu', -ba nve Nyisva, kee, Nyisva, no- 'nyee 'hru, -ε nve ne -a mu, 'ε ya -a mu 'a 'Yu yi, -ε di□e nu, ε 'mu 'ku, □wi -cohlu□* yi, u -pi, 'ki 'u Nyisva -mo', Nyisva 'mu -aan de 'kuku a -ti -mo -hru, ε 'mu□u 'wuwla -ni.

¹¹ 'Na ninatumupu -na, -te Nyisva nu -aan nvele le, 'a -ti, -aan 'mumu, -a ko -ba nunue -ni -we.

¹² Nyiblo □du 'yi -huan Nyisva ni 'ye, kee, 'bu mo, □ba nunue -ni, -ε -bi -a ko Nyisva 'huen-, -a -mve ni, 'ti-, nvele -mu', -ε -hon 'li□i -mo, ε ni -kuan, 'ki 'li -aan □wli ki.

13 *ε* -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. De a 'mu, no- tve ne -a mu, -ε mo, ε ko -a mu 'hven-, -a -mve ni, -a 'wi nyiblo ni -do yi.

14 -Aan 'mumu, -aan 'yii 'ye□e ni, -ε mo, -aan 'Bai Nyisva ya -a mu 'a 'Yu yi, -ε di□e nu, ε 'mu 'klo -bu a nyibli wa. -A yi nyibli ε 'ni -lee -ni, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tee □ni.

15 'Bu mo, nyiblo 'bu yi□i ni hle, -ε mo, -Yusu mo Nyisva a 'Yu □ni, -ε -bi ε ko Nyisva 'hven-, υ -mve ni, 'υ -he nyiblo ni -do.

16 -A mu -mo -bi, -a yi□e ni, □a kuo □ne □wlv yi, -ε mo, Nyisva nve ne -a mu ni. -Tebli a pepe -mu', Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, ε nii 'li□i 'li. Nyiblo 'bu ni 'υ, 'bu nve Nyisva ko nyibli 'hven-, -ε -bi ε ko Nyisva 'hven-, υ -mve ni, 'υ 'wi□i nyiblo ni -do.

17 De -mu', -ε tve ne -a mu, -ε mo, -a nve Nyisva ni pepe, ε no- mo: -Nyrwo- -mu', -ε ko 'yri Nyisva di 'υ nyibli -bati le -puv -ni, -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba pie huannu, -koti -te -Yusu ni 'mu, ke- -a ni 'mu, 'ki 'ne- -tutu ki.

18 Nyisva bu nve ne -a mu pepe, no- -he 'li -a mu huannu 'kwli. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, ε 'wi yi, ε pu□v □haan-ti, -ε mo, -bati -we 'a kuklo -mo. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, ε □hen 'nyre, -ε mo, nvele -mu', -ε -hon 'li Nyisva -mo, ε 'ni nu□o li -kvan, 'ki 'li nyiblo a 'mu 'a □wlv ki.

19 Nyisva, no- mo yi-henyiblo, -ε nve ne -a mu. No- ko -ti, □a nve Nyisva ko -tonyibli 'hven-.

20 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -ε mo, ε nve Nyisva ni, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio, -ε -bi ε mo hulekonyo □ni, ε 'yi Nyisva -nve -ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'a 'bi -tonyiblo -mu', ε yi 'ye -nve -ni, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu hla□a, -ε mo, Nyisva -mu', ε 'ye ni 'ye, no- ε -nve -ni.

21 Tete -mu', Nyisva -nyi -a mu, ε no- -bu: 'Bu mo, nyiblo 'bu nve Nyisva, -ε -bi ε ko bu nve ne 'a 'bio -we.

5

-A -ha 'υ 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon

1 Nyiblo 'bu ni 'υ, 'bu kuo □ne □wlv yi, -ε mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, nyiblo a 'mu, ε mo Nyisva a 'yu □ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve 'yonu a 'bai -tee, ε ko bu nve 'bai a 'mu a 'yonu -we.

2 'Bu mo, □ba nve Nyisva, ε ko, □ba yi 'υ 'a tete 'υ ni □tui -ni, -ε -bi -a yi□e ni, -ε mo, -a nve Nyisva a 'yonu ni -tee.

3 'Bu mo, □ba nve Nyisva -tee, -ε -bi ε □hen 'nyre, -ε mo, de -mu', ε pu le -ba nu, -a di□e 'ni nu. De a 'mu, ε pu le -ba nu, ε 'yi 'mu -kla, 'ki 'υ -a mu -mo,

4 -koti Nyisva a 'yonu a pepe, υ ni 'kl ki, 'υ -hi 'υ 'klo -bu a 'klukini-tebli a pepe 'υ. -Bi' -a di 'ki 'υ 'klo -bu a 'klukini-tebli a 'hruwlon-hitia nu 'li? -A di -ha 'υ□v 'hru wlon, -te -a kuo -Yusu 'Klsv □wlv yi a -ti.

5 Nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha 'υ 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon, 'bu 'yi nyibli -bu 'pa-, -υ kuo □ne □wlv yi, -ε mo, -Yusu 'Klsv mo Nyisva a 'Yu □ni.

-Tebli -mu', -υ tve ne -a mu, -ε mo, -Yusu mo Nyisva a 'Yu □ni

6 -Yusu 'Klsv a □gbetu, ε di 'ne- 'klo -bu ki ni, 'ε bi 'li 'luponie -mo, 'ε 'wla 'a -hlv bu, ti -mu' -ko 'yri ε 'ku la. ε 'yi bu bi la 'li 'nie -mo ni -do 'pa-, kee, ε 'wla 'a -hlv bu -we. Nyisva a -Hihiu* a 'mu, no- -tve ne -a mo□v yi, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tee □ni, -koti 'a -ne ti, -ti a -tee, no- ε tve nyibli.

7 ε mo □haan-ti, ε ko yruule ni ta, -υ tve ne -a mu, -ε mo, -Yusu mo Nyisva a 'Yu □ni.

8 Yruule ni ta a 'mu, u nu- mo Nyisua a -Hihiu, ko 'nie ko -hlu. -Tebh ni ta a 'mu, de ni -do, no- u tve ne -a mu.

9 'Bu mo, nyibli 'bu 'ye de, 'bu yi 'a -ti ni hle, -e -bi -a pi□i □haan-ti. 'A -ti o, ba ko 'a yiye, -e mo, Nyisua -mo -bi, -ti e hle, e 'bua ni, 'e -hi 'u -tonyibli a hihla-ti 'u. Nyisua a □gbetu, no- hla -tebh ni ta a 'mu a -ti, 'ki 'u 'a 'Yu a -ta'.

10 Nyiblo 'bu kuo Nyisua a 'Yu □wlu yi, e yi□e ni, 'ki 'li 'a dionu a □wlu ku, -e mo, -ti a 'mu, Nyisua -hla, e mo -ti a -tee □nuo. -Ti a 'mu, Nyisua -hla, nyiblo 'bu 'yi□i □haan-ti -pu, -e -bi e no- hle□e, -e mo, Nyisua mo hulekonyo □nuo, -koti ke- e pi, -e mo, -ti Nyisua -hla, 'ki 'u 'a 'Yu a -ta', e mo hi □nuo.

11 -Ti -bu, Nyisua lee ne -a mu, e no- -bu: E -nyi -a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. 'Ki e naa 'li 'a 'Yu 'li, 'e -nyi -a mu 'klo yrayru a 'mu.

12 Nyiblo -mu', -e yi Nyisua a 'Yu, no- ko 'klo yrayru a 'mu. Nyiblo -mu', -e 'yi Nyisua a 'yu -yi, e 'yi 'klo yrayru a 'mu -ko.

-A ko 'klo yrayru -mu' ni, -e 'ye ni -we 'li

13 -Tebh a pepe -bu 'n 'cru ne 'a mu -mo, 'a mu -mu', -u kuo Nyisua a 'Yu □wlu yi, -e di□e nu, a 'mu□u yi -tee, -e mo a ko 'klo yrayru -mu' ni, -e 'ye ni -we 'li.

14 'Bu mo, □ba 'mue Nyisua yre, -e -bi -a 'ni -pie□e huannu, -e nu□o, -a yi□e ni, -e mo, □ba yi□i de ni -hve, e di -a mo□o 'ni -nyi, 'bu mo, de a 'mu -a -hve, 'bu mo 'a □wlu a kiweenle.

15 -Te -a yi□e, -e mo, 'a -ne de, -a di□e -hva, e di -a mo□o 'ni -nyi, 'a -ti, -a yi□e ni -we, -e mo, de -bu, -a -hve□e, e -we□e -aan -nyinyie -mo -dodo.

16 'Bu mo, nyiblo 'bu 'ye□e, -e mo, 'a 'diayi -bi, e ni de 'kuku, de 'kuku a 'mu, 'bu 'yi 'kokuu yi -blee -ni, -e -bi e nu -tee, 'ki bu da Nyisua, 'ki 'u 'a 'diayi a 'mu a -ta', -e di□e nu, Nyisua 'mu□u nu, 'a 'diayi a 'mu, e 'mu 'klo ni. Nyibli 'n □hen 'nyre, u nu- mo nyibli -mu', -u nu de 'kuku -mu', -e 'yi 'kokuu yi -blee -ni. De 'kuku ni 'u, 'e blee 'kokuu yi. Nyiblidu -mu', -u nu de 'kuku a 'mu, 'n 'yi le -pu, ba da Nyisua 'waa -ti.

17 Yinyre-tebh a pepe, nyibli ni, e mo de 'kuku □nuo, kee, e ko -tebh -bi, 'e nyre yi, 'ki 'u Nyisua 'ye, 'e 'yi 'kokuu yi -blee -ni.

18 -A yi□e ni, -e mo, Nyisua a 'yonu 'ni 'cibi□e 'u de 'kuku a nunuo, kee, Nyisua a 'Yu, no- □tui □nu 'yie. 'A -ti, Satan 'yi 'li□i 'li -we bu nu □nu de -huan -mo.

19 -A yi□e ni -we, -e mo, -a mu mo Nyisua a 'yonu. Kee, 'klo a nyibli a pepe -bi -mu', Satan, no- koo □nu win ki.

20 -A yi□e ni de, -e mo, Nyisua a 'Yu di 'ne- tutu ki ni, 'e -nyi -a mu □to, 'ki -ba -yi Nyisua -mu', -e mo -tee a Nyisua. -Tee a Nyisua a 'mu, e ko -a mu 'hven-, -a -mue ni. 'Ki e naa 'li 'a 'Yu -Yusu 'Kisu 'li, 'e nu de a 'mu. E no- mo -tee a Nyisua. No- yi 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li nyibli -nyi.

21 'Na 'yonu -na, ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u 'kuo a dida a -ta', ko, 'ki 'u -ci a kuklo a -ta'.

SAAN A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cru la

1 'Mō -bu, -ε mō 'cve a ye'nanyo, 'mō -yi 'aan 'cve, ε kō 'a nyibli a pepe 'huen- mō 'cru -ni. 'N nve ne 'a mō ni -tεε. Ε 'yi 'mō ni -do 'pa-, 'n 'yi 'a mō -nve -ni. Nyibli a pepe -bu, -v yi Nyisva a -ti a -tεε, v nve ne 'a mō ni -wε.

2 'N nve ne 'a mō ni, -kōti a kō 'mō 'huen-, -a yi Nyisva a -ti a -tεε ni, 'ki 'li -aan □wli ki, kō, ε 'mō 'li -aan □wli ki 'cibi -ni 'a -nε ti.

3 -Aan 'Bai Nyisva kō 'a 'Yu -Yusu 'Klɪsɔ 'huen-, v di nu -a mō □haandε -mō, kō, v 'mō -aan nyai yru, kō, v 'mō -a mō kibuwεenle -nyi. -A mō -mō', -v yi -ti a -tεε □wien le kve, 'ti-, -v nunve -ni, kε- ε di 'mō □ti, 'ki 'v -a mō -mō.

-Ba nunve -ni

4 'N kō mō plo a bleele diaki, -tε 'n 'wɪn mō, -ε mō, 'aan 'cve a nyibli -bi, v nε -tεε a 'hru. -Tε -aan 'Bai Nyisva pɔ le, -ba nu -tebli a nunuo, kε- v ni 'a nunuo.

5 'A -ti o, 'a mō 'cve a nyibli a pepe, de 'n -hve □bu lee ne 'a mō, ε nō- mō -ba nunve -ni. De 'a 'mō, ε 'yi tetebu yrayru 'pa-, 'a 'yi -hvan ni 'wɪn. Ε mō tetebu □ni, a 'wɪn, kve la 'li ti -mō' 'yri bu, -ε kō 'yri v □tuu la 'v -Yusu 'Klɪsɔ a -ti a hɪhla -wlu.

6 'Bɔ mō, □ba nve Nyisva kō nyibli 'huen-, -ε -bi ε □hen 'nyre, -a □tui 'v Nyisva a tete ni. -Ti -mō', 'a 'wɪn, kve la 'li ti -mō' 'yri bu, -ε kō 'yri v □tu la 'v -Yusu 'Klɪsɔ a -ti a hɪhla -wlu, ε nō- mō, ba nunve -ni.

-Yusu 'Klɪsɔ a yraanyo

7 'N yi 'a mō□o 'ni -lee -ni, -kōti hulekonyv -huohvɪ, nu- 'hru 'ne- 'klɔ -bu ki. U 'yi□i ki -wen, -ε mō, -Yusu 'Klɪsɔ -he -tonyiblo, 'ε di 'ne- 'klɔ ki. Nyiblo 'bu yi 'pɔple le ni ni, ε mō -Yusu 'Klɪsɔ a yraanyo □ni, -ε kεε nyibli.

8 'A -ti, ba □tu 'aan diɔnv 'yie, -ε di□e nu, -kvan a pepe, a -nu, ε 'ni □ha dadu' pa, kεε, 'a 'mō □haandε -mō' 'ye, Nyisva pɔ le, ε di 'a mō -mō nu.

9 Ba kō 'a yiyie, 'bu mō, nyiblo 'bu 'ye ni na 'hru -mō', -Yusu 'Klɪsɔ tōɔ ne -a mō, kεε, 'bu yi yi ni -bii -ni, 'bu yi -tebli -bi ni ni, nyiblodv a 'mō, ε 'yi Nyisva -yi. Kεε, nyiblo 'bu ni 'v, 'hru -mō', -Yusu tōɔ ne -a mō, 'bu yi□i ni ne 'a -nε ti, nyiblo a 'mō, nō- yi -aan 'Bai Nyisva, ε kō 'a 'Yu 'huen-.

10 'A -ti, 'n yi 'a mō 'ni -lee -ni, 'bu mō, nyiblo 'bu di 'li 'a mō -mō, -tε -Yusu 'Klɪsɔ ni la tōɔle, 'bu mō, 'bu 'ye ni nu tōɔle le, -ε -bi a 'ni 'blee 'li□i kva, 'ki 'li 'aan 'kayu bu, kō, ba hlōɔ □ne -mō le.

11 Nyibli -mō', -v 'ye ni di□e -mō le ni -hlōɔ -ni, ε □hen 'nyre, -ε mō, yunyrede a 'mō, nyiblo a 'mō, ε ni, ε kō □nv 'huen-, v pε ni.

Le'boɔwin

12 'N kō -tebli -huohvɪ □bu lee ne 'a mō, kεε, 'ni -hva□a li □bu hlaa 'ne□ε 'crien -bu 'kwli, -ε nu□o, 'n -hve □bu di 'li 'a mō -mō, -ε di□e nu, -a 'mō yi bu -nuni -ni, -a 'mō□v hla, -aan dōdɔ 'mō □ce.

13 'Aan 'bio 'cve a nyibli -bu, -v ni 'ne-, v 'beti 'a mō.

SAAN A TA A 'CRIEN ε 'cru la

¹ 'Mɔ -bu, -ε mɔ 'cve a ye'nanyɔ, 'mɔ -yɪ -mʊ mɔ 'cru -nɪ, -mɔ Gayusɪ, -ε mɔ 'na ɔwɔ a nɪnatumu, 'n -nʊε -nɪ -tɛε.

² 'Na nɪnatumu, 'n de Nyɪsʊa, -ε diɔe nu, -teblɪ a pepe 'mʊ -mʊ wen, kɔ, -na 'hʊɪ 'mʊ -tɛε nu -wɛ. 'N yɪɔe nɪ, -ε mɔ, -na ɔwɔ nu -tɛε, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

U yɪ Gayusɪ 'nyre le

³ -Yusu a nyibli -mʊ', -ʊ -hʊen 'lɪ -mʊ -mɔ le, -ʊ yɪ 'nɛ- le di, ʊ hɛɔe nɪ, -ε mɔ, ɔcibi 'ʊ, ɔnɪ nɛ -tɛε a 'hru. De a 'mʊ, ε nɪi 'mʊ dɔdʊ dɪakɪ. 'N yɪɔe nɪ, -ε mɔ, kɛ- -nɪɔe le.

⁴ 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ nɪ 'wɪn, -ε mɔ, 'na 'yonʊ nɛ 'hru a -tɛε, ε mɔ de ɔnɔɔ, -ε nɪi 'mʊ dɔdʊ dɪakɪ, 'ε -hɪ 'ʊ 'a -nɛ ɔdedede 'ʊ.

⁵ 'Na nɪnatumu, -mɔ nyiblo ɔnɔɔ, -ε nɪ Nyɪsʊa a -kʊan -tɛε, -kɔtɪ -Yusu a nyibli -mʊ', -ʊ -hʊen 'lɪ 'waa 'blɔgbɪ kɛ, -ʊ hɛɔe Nyɪsʊa a -tɪ, -yɪ ɔnʊ 'nɪ -hɛε -nɪ dɪakɪ.

⁶ Nyibli a 'mʊ, -yɪ -hɛε -nɪ, 'bʊ yɪ 'lɪ nɪ di, -Yusu a nyibli -bʊ, ʊ -nɪ 'nɛ-, ʊ yɪ ɔnʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, -nʊε ɔnʊ nɪ dɪakɪ. 'N nyɛε -mʊ le, 'cibi 'ʊ -bʊ -hɛε ɔnʊ, -ε diɔe nu, ʊ 'mʊ 'waa 'dagba 'lu -mɔ gba -tɛε. -Hɛε ɔnʊ, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsʊa nɪ 'a -hʊhʊa.

⁷ 'Dagbɪ -mʊ', ʊ mɪ le, -Yusu 'Kɪsʊ a -kʊan ʊ mɪ nu mɔ. U 'yɪɔɪ kɪ -wen, 'kɪ nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, bʊ -hɛε ɔnʊ.

⁸ 'A -tɪ, -a mʊ -bʊ, -ʊ mɔ -Yusu a nyibli, -a kɔ -ba -hɛε nyibliɔ a 'mʊ, -ε diɔe nu, -a 'mʊ ɔnʊ kɪ bɪ, Nyɪsʊa a -kʊan a 'mʊ, ʊ nɪ, ʊ kɔ -a mʊ 'hʊen-, -a 'mʊɔv nu, -tɪ a -tɛε -mʊ', -ε -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ, ε 'mʊ bʊ 'hɛen -nɪ.

Diotrefʊ kɔ Demetriusɪ 'hʊen- a -tɪ

⁹ 'N 'cru 'cve -mɔ, kɛε, nyiblo -mʊ', -ε mɔ Diotrefʊ, -tɪ -bʊ 'n -hɪa, ε 'nɪ -hʊaɔa lɪ bʊ pʊɔv nʊa yɪ bʊ. 'A 'lule-hihie a pepe, nɔ- mɔ bʊ nu 'cve a nyiblogbagbʊde.

¹⁰ 'Bʊ mɔ, 'nɪ di 'lɪ, yɪnyre-teblɪ -mʊ', ε nɪ, 'n di 'a -tɪ 'nɪ hɪa, 'kɪ 'ʊ nyibli a -pepe ye', -kɔtɪ ε yɪ nyre 'na 'nyre yɪ dɪakɪ. E 'yɪ de nɪ -dɔ a 'mʊ 'pa-, ε 'nɪ -nʊɔɔ lɪɔɪ. -Yusu a nyibli, -ʊ mɔ 'dagbɪ, 'bʊ mʊ 'lɪɔɪ -mɔ, ε 'nɪ 'bleɔe lɪ ɔnʊ kʊa, nyibli -bɪ 'bʊ -hʊε bʊ 'ble wen ɔnʊ kʊa, ε 'nɪ -haɔa lɪ ɔnʊ mɛ le, ʊ 'nɪ -nʊɔɔ lɪɔɪ, 'ε blɛ ɔnʊ le, 'kɪ 'lɪ 'cve bʊ.

¹¹ 'Na nɪnatumu, ɔnɪ 'kʊε 'lɪ nyibli a nunukɔ -hʊan ɔwɪen le, kɛε, ɔhaannyibli a nunukɔ, nɔ- -bʊ kʊε ɔwɪen le. Nyiblo -mʊ', -ε 'cibi 'ʊ ɔhaande a nunuo, ε nɔ- mɔ Nyɪsʊa a 'yʊ. Kɛε, nyiblo -mʊ', -ε 'cibi 'ʊ yɪnyre-teblɪ a nunuo, ε nɔ- mɔ -bɪ, ε 'yɛ Nyɪsʊa nɪ yɪ.

¹² Nyiblo -mʊ', -ε mɔ Demetriusɪ, nyibli a pepe hɛ 'a ɔhaan-tɪ. 'A 'yɪnaabʊ 'sɪi 'ʊ yɪ -tɛε, ε tʊε nyibli -tɪ a -tɛε, -ε -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ. -Aan 'mumu, -a wenɔe kɪ, -ε mɔ, ε mɔ ɔhaannyiblo ɔnɔɔ. 'Bɪ -yɪɔe nɪ, -ε mɔ, -tɪ -bʊ, -a -hɛ, ε mɔ -tɪ a -tɛε ɔnɔɔ.

Le'boɔwin

¹³ 'N kɔ -teblɪ -hʊɔhʊɪ ɔbʊ lee nɛ 'a mʊ, kɛε, 'nɪ -hʊaɔa lɪ ɔbʊ hɪa 'nɛɔe 'cɪen -bʊ 'kwɪɪ.

¹⁴ 'N -hʊεɔe nɪ, 'kɪ tɪ gbi 'kwɪɪ, ɔbʊ di wen 'lɪ -mʊ -mɔ, -a 'mʊ yɪ bʊ -nɪnɪ -nɪ, -a 'mʊɔv hɪa.

¹⁵ Kɪbʊwɛenle 'kɪ 'ʊ -mʊ -mɔ. -Na nɪnatumupʊ a pepe, -ʊ nɪ 'nɛ-, ʊ 'betɪ -mʊ. -Aan nɪnatumupʊ a pepe, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, -a 'betɪɔe.

JUDI A 'CRIEN ε 'cru la

¹ Mō Judi □nɔ, -ε mō Saki a 'diayi, 'mō -yɪ 'cruen -bu 'cru. 'Mō -Yusu 'Klɪsɔ a -kwannunyo □nɔ. 'A mu nyibli -mu', -aan 'Bai Nyɪsɔa nuε -ni, 'a mu 'n yɪ -mō 'cru -ni, 'a mu -mu', ε -da, 'kɪ ba -hε 'a nyibli. 'Kɪ ε nεε 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'lɪ, 'ε □tui 'a mu 'yie.

² Nyɪsɔa bu nu 'a mu □haandε -mō, ε kō, bu -nyi 'a mu kɪbɔwεenle, kō bu nu□o, 'a nuεle bu ni 'lɪ 'aan □wlɪ kɪ. □Haan-tebli a 'mu, bu bii kle, 'kɪ 'u 'a mu -mō.

Nyibli -mu', -v tve hitɔɔle (2 Pielh 2.1-17)

³ 'Na nɪnatumupu -na, 'n -hɔε mō□o ni dtaki, 'kɪ □bu 'cru mō 'a mu -mō, -ε di□e nu, -tε Nyɪsɔa nu -aan pepe a wōwa, 'mu 'a mō□o kle -hɪhɪa -ni. Kεε, 'n 'ye 'kɪ□ɪ ni, -ε mō, ε nōɔ 'u le, 'kɪ □bu 'cru 'a mu -mō, 'mu 'a mu -lee -ni, -ε mō, ba □tu 'u 'kɪ, Nyɪsɔa a □haantie -mu', a kuo □wɪbɪ yɪ, ε nō- ba 'tε ba 'ble kwa. Bu bi 'lɪ 'a mu 'kwɪlɪ, -ε mō, Nyɪsɔa, nō- nyi 'a □haantie a 'mu 'a nyibli. □Haantie a 'mu, ε 'nɪ 'cɪcɪ□ɪ lɪ -ni 'kɔ -mō 'kɔ.

⁴ 'N hɛ□ε ni, -kɔtɪ hitɔɔnyu -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyɪsɔa 'u, u nu- pa 'lɪ 'a mu 'nyi, 'kɪ 'lɪ -huhlike 'kwɪlɪ, 'u □mɔε□ε le, 'kɪ bu 'cɪcɪ -tɪ -mu', -ε hɛ□ε, -ε mō, Nyɪsɔa ni -a mu □haandε -mō, 'kɪ 'lɪ dadu 'kwɪlɪ, 'ε 'wōwle -aan dε 'kuku. U nu- mō -bɪ, u wen 'nɪ, Nyɪsɔa yɪ -nyi -a mu 'hru, 'kɪ -ba nu 'a -nε dε -huan □dɔ, -a -hɔε. U 'nɪ -hɔa□a lɪ -Yusu 'Klɪsɔ, -ε mō -aan Tɔɔnyo ni -do, 'tɪ -ε mō -aan Kɔkɔnyo. Ti -hi la a ti 'yri, u 'cru la□a ni, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'cruen 'kwɪlɪ, -ε mō, Nyɪsɔa a -bati di nyibliɔ 'a mu 'nɪ kɔ.

⁵ □Han-tɪ □hɔn, 'a yɪ -tebli -bu, -kɔtɪ 'n mi 'a mu lee mō, kεε, 'n -hɔε □bu pu 'lɪ 'a mō□o 'kwɪlɪ le. Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsɔa wa la 'a dako Yisraekɔε ni, 'ε -ha 'lɪ □nu Esipɔblugba 'kwɪlɪ. -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ ε 'la nyibli -mu', 'kɪ 'lɪ □nu 'nyi, -u 'yɪ la□a □wɪbɪ yɪ -kuo -ni.

⁶ 'Ya 'u de, Nyɪsɔa a lelenyɔ -mu', -u 'ye ni □tuu la 'u Nyɪsɔa 'u, 'waa -tɪ bu bi 'lɪ 'a mu 'kwɪlɪ. 'Klɪ -bu, Nyɪsɔa -nyi □nu, u 'yɪ 'klɪ a 'mu -kɔan 'yri -nuu -ni, 'u 'du 'klɪ -bɪ ye', buɪulε -bu, Nyɪsɔa -nyi la □nu, u hie 'u□u bu. Dε a 'mu 'a -tɪ, Nyɪsɔa kɔ □nu ni, 'ε pu □nu 'cɪn, 'ε gba 'lɪ □nu halo 'nyi, 'u □tui 'lɪ □nu 'yie. 'Kɪ u di 'lɪ bu ni, ε 'mu□u gba -gbagba, -nyrɔwɔ gbagbu -mu', -ε kō 'kwɪlɪ, ε di 'u nyibli -bati le -puu -ni, ε 'mu 'u nyre.

⁷ 'Ya 'u de, 'du -bu, -u mō Sodɔmu kō Gomɔhɪ, 'waa -tɪ bu bi 'lɪ 'a mu 'kwɪlɪ, kō 'du -bɪ -mu', -u 'mɔε la □nu yre. 'Du a 'mu a nyibli ni la 'lawlude, 'u ni la yɪnyre-tebli a pepe -mu', -tonyiblo 'yɪ yɪ -bleε -ni bu nu. Na -mu', -ε 'ye ni jre, nō- kō nyi Nyɪsɔa pu 'lɪ □nu 'lɪ. Dε a 'mu, nō- tve □ne nyibli -tebli -mu', -ε di 'u nyre, 'kɪ 'u nyibli -mu', -u ni -tebliɔ a 'mu -mō'.

⁸ Hitɔɔnyo -ni wen, -u pa 'lɪ 'a mu 'nyi, yɪnyre-tebli ni -do a 'mu, nō- u ni. Yanie -mu', u 'ye, ε nu□o ni, 'u ni 'lawlude. U 'nɪ -hɔa□a lɪ□ɪ, 'kɪ Nyɪsɔa bu kɔ□ □nu win kɪ, 'tɪ- Nyɪsɔa a lelenyɔ -mu', -u kō -tɪ a 'yɪ'buɔa, u -hε □nu 'yri.

⁹ Nyɪsɔa a lelenyɔ gbagbu -mu', -ε mō Miselɪ, 'a 'mumu, ε 'yɪ Satan 'yri le -ha. Ti -mu', -ε kō 'yri Miselɪ a 'mu, ε kō Satan 'hɔen-, u -wεen la Moise a 'hɔɪ kɪ, ε 'yɪ la Satan 'yri le -ha, kεε, kε- ε pu□u yɪ: «Kɔkɔnyo a yru bu kɔ -mu.»

¹⁰ Hitɔɔnyo a 'mu, u nu- -mō -bɪ, -tebli -mu', u 'ye ni yru' le, ε nō- u -hε 'yri le. U 'wɪ□ɪ 'wan 'kwɪlɪ a mamɔ yɪ, 'u 'yɪ □haan'lule-hihie -kō. -Tebli

-mu', -e yi 'waa plo -blee -ni, no- v yi nule. -tebli a 'mu, v ni, e yi nyre 'waa 'klo yi.

11 J'ro 'ki 'b □nu -mo, -koti nyiblo, -e mo Adamu a 'yu Kaen, -e yraa la 'a 'diayi, 'ti- -e 'la la□a, no- ko nunuymli v yi □wien le kwe; 'v yi kwe nyiblo -mu', -e mo Balamu □wien le -we, 'v ni 'creymli le, -e di□e nu, v 'mu 'wliye 'ye, □wi yi, -te Balamu a 'mu, e ni la□a, 'e nyre la Nytsua yi bu, □wi yi nyiblo -mu', -e mo Kole. E no- ko -ti 'b 'kuku le, □wi yi Kole a 'mumu.

12 Hitconyo a 'mu, v ko 'a mu 'hven-, 'ba yi 'v -te ni -do de ni -dii -ni, v ko bu nuu ne 'a mu -tui, 'v yi 'yi le -bibi -ni, 'v 'ne no. U ni -do a -ti v yi 'lu -mo le -hie, e mo, -tui 'ni -nu□o li □nu. U 'wi□i 'nuym yi, pepe -gbe 'h e ye 'li, -v 'ye ni di. U 'wi□i ti -mu' yi -we, -v 'ye ni tu 'kui, 'ye □bu v nyre 'v tutuv a ti 'yri, 'v 'wi□i tidu -mu' yi, -v ko 'mu v -ha -wlu le, 'ti- -v 'ku pepe.

13 U 'wi□i 'yru a 'dvi gbagbi -mu' yi, pepe □gbie le. 'Waa de 'kuku, e 'wi□i kueti yi, 'yiyinie hie bu. U 'wi□i nyahro yi, -e 'ye ni 'hru 'v -te ni -do le. Nytsua -we -tuo -mo, 'ki 'v □nu -mo, 'ki 'li halo dugbo 'nyi. 'Ki v di 'li bu ni, -te 'klo te yi bu.

14 Ti -hi la a ti 'yri, nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Henoki, -e mo Adamu a 'yonu ni □hlon'hven a 'yu, ke- e -pu, 'ki 'v nyiblidu a 'mu a -ta', -e mo: «Ba 'ye ke, Kokonyo 'bu yi ni di, e di ya lelenyo -huchui,

15 nyibli a pepe -bu, -v ni 'ne- 'klo ki, e 'mu □nu -bati le -puv -ni. Nyibli a pepe -mu', -v 'yi Nytsua -yi, 'a -bati di □nu 'ni klo, ynyre-tebli a pepe -mu', v nu Nytsua -mo, e ko ynyrewin, v pu□v yre a -ti.»

16 U nu- ko -ti Henoki a 'mu, 'e nu 'a hihla le. Nyiblidu a 'mu, 'a -ne ti, v yi 'puple wlon le. U 'yi -huan plo a bleele ni kwe yruyu. Ynyre-tebli a pepe, 'waa □wli -hve, e no- v ni, 'v pi 'waa dtov a -pli, ko, 'v yi 'li nyibli le 'tue -ni, 'v kee □nu, -e di□e nu, de -mu', 'waa □wli -hve, nyibli a 'mu, v 'mu□v nu.

Te -Yusu a nyibli ko bu nu nina

17 'Na ninatumupv -na, -ti -mu', -aan Kokonyo -Yusu 'Kisu a -monanyu* lee la 'a mu, -e di 'lu -mo mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli.

18 Ke- v pi la, -e mo, le'hooti 'yri, 'ti- 'klo a 'v-honti 'mu 'v nyre mo mu, 'a mu -bu, -v mo -Yusu a nyibli, e di ko nyibli, v 'mu 'a mu 'caa -ni. U nu- mo -bi, v 'yi Nytsua -yi. Ynyre-tebli -mu', 'waa □wli -hve, e no- v ni.

19 E mo □haan-ti □no, v nu- □gle nyibli. 'Klo -bu ki a -tebli, no- koo □nu win ki. Nytsua a -Hihiu* 'yi 'v □nu ke' -ni.

20 'Na ninatumupv -na, 'a mu -ko -bi, ba □tu 'v 'kl, -e di□e nu, a 'mu -huhē -ni, ko, a 'mu 'aan dtov -ha pepe, a 'mu Nytsua a □haantite -mu', -e -hon 'li□i -mo □wlv yi -kuo -ni, 'aan □wlv a yikuole a 'mu, e 'mu kle -bii -ni. Ba da Nytsua, 'ki 'li 'a -Hihiu a 'kl 'kwli.

21 'Aan 'yrinaabv bu 'sii 'v yi, -e di□e nu, a 'mu□v yi 'a -ne ti, -e mo, Nytsua nve ne 'a mu ni. Ba -ple ti -mu', -e ko 'yri -aan Kokonyo -Yusu 'Kisu di 'v 'a mu 'klo yrayrv -e 'ye ni -we 'li, -nyii -ni, -e nu□o, e ko -aan nyai.

22 Nyibli -mu', -v ko □wlv a yikuole, -e 'yi bu -ku -tē, ba yru 'waa nyai.

23 Nyibli -bi a nunuklo di□e 'ni nu, Nytsua a -bati 'mu □nu klo. A ko ba wa □nu, -e di□e nu, v 'ni -ha 'li na -mu' 'nyi bi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. -U -bi ni 'v, -v ko nyai a ko ba yru, kee, ba □tu 'aan dtov 'yie -we, -e di□e nu, a 'ni -ha 'li 'waa de 'kuku 'nyi bi.

Nytsua, no- ni 'v 'a -ne □dedede 'lu yi

24 Ba di 'li -ba pu Nytsua 'nyre le. E no- ko 'kl, 'ki bu □tu 'a mu 'yie, -e di□e nu, a 'ni □ha 'v 'a 'hru wlon -hon. No- di 'v 'a mu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a

dionu ye', e 'mu 'a mu gba, a 'mu 'l 'a -ti a 'yi'bubua 'kwli nu, 'a 'mu dudu nu.

²⁵ Ba di 'l -ba pu Nyisua 'nyre le. E ni -do, e no- mo Nyisua. E no- naa 'l -aan Kókonyo -Yusu 'Kisu 'l, 'e wa -a mu. Nyibli a pepe bu -nyi e -ti a 'yi'bubua, e ko, bu pu 'nyre le. No- -bu koo ne -a mu win ki. 'A 'kl 'ni -we e 'l. Ke- e ti 'mu, ke la 'l bu, -bu di -didi, -bu ye -nyrowo -bu ki. E ko, ke- e di 'mu ti, -te 'ko te yi bu. Ke- e ni 'mu.

Saan a 'L'ILE'YEECRIEN

-Te Saan nu -tebli 'a 'yiye, 'ki 'li 'lile'yiye 'kwli, e no- e ne -mo le

1 'Crien -bu, 'lile'yee-tebli -mu', -Yusu 'Klisu too Nyisva a -kuannunyibli, e no- ko -ti e hle. Nyisva lee -Yusu a 'mu ni, 'ki bu too [nu]u, -e di[je] nu, e 'mu -tebli -mu' yi, -e 'tie mii 'lu -mo. E no- nu[oo], -Yusu 'Klisu 'e te 'ne- 'a lelenyo 'mo, Saan, -e mo 'a -kuannunyo -mo, 'e too 'mu -tebli a 'mu.

2 -Tebli a pepe a 'mu, Nyisva a lelenyo too 'mu, ko, 'n 'ye, 'n y[ut] nyibli 'ni -lee -ni. E 'wi yi, 'n hle[je] e ni, 'ki 'u nyibli yi, -e mo, e mo [han-ti] [ni], -tebli a 'mu, e mo Nyisva a win [ni], 'ti- -Yusu 'Klisu, no- tue [ne] nyibli, -e mo, -tebli a pepe a 'mu, e mo -ti a -tee [ni].

3 Plo a bleele, 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e di 'crien -bu -hre, 'ki 'u nyibli ye'. 'Ki 'crien -bu, 'a win -hven 'li Nyisva wlon. Plo a bleele -we, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u pi win a 'mu nya yi bu, 'ti- -u [tui] 'u' u. Ba ko 'a yiye, -e mo, ti -mu', -e ko 'yri -tebli a 'mu, e di 'u 'lu -mo -muu -ni, e yi -mo -hlo.

'Cue ni [hlon'hven a nyibli, nu- Saan gbe 'betile yi

4 'Mo Saan, 'mo -yi 'crien -bu 'cri. 'Cue ni [hlon'hven -mu', -u ni 'li Asiblugba 'kwli, u nu- ko nyibli 'n yi -mo 'cri -ni. Nyisva bu nu 'a mu [haande -mo, e ko, bu -nyi 'a mu kubweenle. 'Ti- 'klo 'mu la -wlu [ti, e ni la 'klo, e ni -do a 'mu, e no- 'tie ni 'klo, ko, e no- di di de. Nyisva a -Hihiu ni [hlon'hven -mu', bu nu 'a mu [haande -mo, bu -nyi 'a mu kubweenle. U nu- ni 'u Nyisva a bodogbata ye'.

5 E ko, -Yusu 'Klisu -mu', -e hle -ti a -tee, nyibli -we 'li bu kuo [wlu] yi, bu nu 'a mu [haande -mo, ko, bu -nyi 'a mu kubweenle. E no- mo yi-henyibli, Nyisva -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo. E no- ni 'u 'klo -bu, 'a [blugbinaanyu a pepe 'lu yi.

E nue ne -a mu ni, 'e 'ku, 'ki 'u -aan -ta'. 'A -hlu, no- e -nu, 'e [gble -a mu, 'ki 'u de 'kuku -mo'.

6 E no- nu -a mu 'a dako -mo', 'e mo dako a 'mu, 'a naanyo, 'e nu[oo] -we, [a -he -cohlunpinyu*, 'ki 'u 'a 'Ba Nyisva ye'. E no- -ti a 'yi'bubua ble e yi, -te 'klo te yi bu, e ko 'klu a kinuu 'hven-. Ke- bu ni 'mu.

7 Ba ta 'u le, 'ki 'li 'nu[um]i 'nyi, e di 'li -naa -ni, e 'mu di. 'A -ne nyiblo [du di[je] 'ni 'ye, e ko, nyibli -mu', -u nu 'di, -u wa 'a [mweji] ke, u di[je] 'ni 'ye -we. Dako a pepe, -u ni 'ne- -tutu ki, u di ni nyai le, 'a -ti. E mo [han-ti, ke- e di 'mu [ti.

8 Kukonyo Nyisva, -e ni 'klu ki, ke- e pi: «'Mo [tu 'a -ne [dedede -wlu. 'Mo ni -do a 'mu, -mo -di 'a -ne [dedede 'lu -yra.» Nyisva a 'mu, e no- ni 'klu ki, 'e -hi 'u 'a -ne [dedede 'u. E ni la 'klo, 'ti- 'klo 'e [tu -wlu, ko, e ni -do a 'mu, e no- 'tie ni 'klo, e ko, e no- di di.

-Te Saan 'ye -Yusu, 'ki 'li 'lile'yiye 'kwli

9 'Mo -mo 'aan 'diayi Saan, 'mo -yi 'crien -bu 'cri. A ko 'mu 'hven-, -a bibi 'yi le, -a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, [a -mwe. E no- nu[oo], a ko 'mu 'hven-, [a yi [hiuentu ni -do 'ye, -aan pepe, [a ko [wlu a 'lila, 'ti- -aan pepe, -Yusu a [gbetu, no- koo ne -a mu win ki. E ko la -nyrowo [du, nyibli [du, 'u klo la 'mu, 'u gba la 'li 'mu nudugbo, -e ko 'nyre -mo Patimosti ki. U wen 'ni, 'n nu de, -e nyre yi, -te 'n hle Nyisva a -ti, 'ti- 'ni pi le, -e mo, -Yusu, no- tue ne -a mu -ti a -tee.

10 -Nyrōwō □dū, Nyisva a -Hihiu* 'e kō la 'mu win kī pēpē. -Nyrōwō a 'mu, ε mō la -wuwle-nyrōwō* □ntō la; ε nō- kō 'kwli 'n 'wūn 'lī win, 'ε -hven 'lī 'mu ke'. Win a 'mu, ε yī la 'nī 'wli, -wen -ḡamū a win,

11 ε wen: «Δε -mυ', -yī 'ye, 'du 'crien ye', -bυ 'cru□i, -bυ gba□a 'cve nī □hlon'hven -mυ', 'a nyibli yī, -v nī 'lī Efesidō 'kwli, kō Simindō, kō Pēgamōdō, kō Tiatildō, kō Sadesidō, kō Filadefidō, kō Laodisedō 'hven-'kwli.»

12 -Tē 'n 'wūn, -ε -bī 'n □hian -mō, -ε di□e nu, 'mu nyiblo a 'mu 'ye, -ε yī 'lī 'mu -mō -hlee -nī. -Tē 'n □hian -mō, -ε -bī 'n 'ye 'napitio nī □hlon'hven, v nu -gōb, v -nu.

13 'Kī 'lī 'napitio a 'mu 'nyī, de 'n 'yee 'lī, ε 'wī□i -tonyiblo yī, 'ε pū wlawlo blōblō, 'ε mva -gōlōbetiyē -gbatū' bυ,

14 'a 'lū 'ε 'plē -pōpō, 'a 'yīī 'v 'wī□i na-huhli yī,

15 'a būī 'v 'wī□i 'plūde yī, v pū 'lī 'tō, -ε □hlu -gōgōbō; 'a win yī 'nī 'wli, -wen 'nie gbabū a -gī, -ε yī 'plū a win.

16 Nyahroyō nī □hlon'hven, ε nō- ε 'ble kva, 'kī 'lī 'a diidedabū 'kwli. -Hotphēn, nō- -hven 'lī□i wlon, 'a yīgbakla 'ε yī wlon, -wen 'mahūnyū.

17 -Tē 'n 'ye□e, -ε -bī 'n bī □hlon, 'kī 'v□v ye', □wī yī, -tē 'n 'ye nī 'kū wen, 'ε pū 'mu 'a diidedabū kī bυ, ε wen: «□Nī 'pie 'lī huannū. 'Mō □tū 'a -nē □dede -wlu. 'Mō nī -dō a 'mu, mō -dī 'a -nē □dede 'lū -yra.

18 'Mō -mō nyiblo -mυ', -ε 'tē di 'klō nī, 'N 'kū la nī, kēε 'n -hōn 'lī 'kōkōnyibli 'nyī nī, 'nī 'hrī 'klō. 'N 'tē di 'klō nī, -tē 'klō tē yī bυ. 'N kōō 'kōkō win kī, kō 'kuopū a 'bli 'hven-.

19 'A -tī, de -mυ', -yī 'ye, 'cru□i. 'Cru -teblī -mυ', -ε mī 'kī 'lū -mō, kō -teblī -mυ', -ε di 'lū -mō mū.

20 Nyahroyō nī □hlon'hven kō -gōlōnapitio nī □hlon'hven -bυ 'hven-, -yī 'lī 'na diidedabū 'kwli 'yee -nī, □bū lee -mυ, de v □hen 'nyre. Nyahroyō nī □hlon'hven -bυ, ε □hen 'nyre Nyisva a lelenyū nī □hlon'hven -mυ', -v □tūī 'cve nī □hlon'hven a 'mu 'yīe. 'Napitio nī □hlon'hven -bυ, 'cve nī □hlon'hven a 'mu, ε nō- ε □hen 'nyre.»

2

Titie -mυ', -Yusu pū Efesidō a 'cvenyibli

1 (Nyiblo a 'mu, ε nō- yī 'mu -lee -nī de, ε wen:) «Lelenyō -mυ', -ε □tūī Efesidō a 'cvenyibli 'yīe, 'cru □nē -mō: 'Kī titie -bυ, ε -hven 'lī nyiblo -mυ' wlon, -ε 'ble nyahroyō nī □hlon'hven kva, 'kī 'lī 'a diidedabū 'kwli, kō, -ε nēε 'lī -gōlōnapitio nī □hlon'hven -mυ' 'nyī.

2 -Tēblī a pēpē, a nī, 'n yī□e nī, 'nī yī□e -wē, -ε mō, a □tū 'v 'klī dīaktī, 'kī 'v Nyisva a -kvan a -ta', 'a 'yī -sa. 'N yī□e nī, -ε mō, a 'nī -hva□a lī 'a mū 'crekōnyibli 'nyī. Nyibli -mυ', -v pī lē, v mō 'na -mōnanyū*, 'tī- v 'yī 'na -mōnanyū 'pa-, a □tē □nū 'yī, 'a 'ye□e, -ε mō, v mō hūlēkōnyibli □nō.

3 'Na -tī, a yī 'ye □hven, 'kī 'lī □wlv a 'līla 'kwli, kēε, 'aan □wlv 'yī □hlon -bī.

4 Kēε, 'kī 'lī 'a mū 'nyī, yūnyrede nī 'lī. Nō- kō -tī, 'nī yī 'a mū -mō 'plē. ε nō- mō: -tē a nu la 'na nūēle a kōkō, tī -mυ' -kō 'yri a □tū la 'na □wlv a yīkuole -wlu, -tē tī nē -bυ, a 'yī 'kī 'na nūēle lē -nu de.

5 -Tē 'aan nūnabū nī la 'mu, bυ bī 'lī 'a mū 'kwli, 'tī- de -bυ, -ε kō kī a 'wlaa 'v -tī, ba □mū□□ lē. Ba hīe 'v de 'kuku a nunūo bυ, ba □hian -mō. □Haan-teblī -mυ', a nī la, ε nō- ba nu de. 'Bū mō, 'ba 'yī -mō □hian, 'n dī dī 'lī 'a mū -mō, 'kī 'lī tī gbi 'kwli, -tūo -mυ', -ε kō kī 'aan 'napī nī 'v, 'mu 'v□v -tūo a 'mu kī -ha.

6 KEE, de -bu ni 'u, a ni, -e no yi, e no- mo: yinyre-tebli -mu', Nikola a [tumu a nyibli ni, 'aan [wli yraa [ne ni, [wi yi, -te 'na 'mumu, 'na [wlu nu 'a yraale.

7 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* hle 'cve a nyibli yi. Nyibli -mu', -u 'ye ni di ni sa, 'ki 'u 'na [wlu a ykuole a -ta', 'n di -nyi [nu 'hru, -e di[e nu, tugbe a 'kui -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi, u 'mu[u di. E mo tugbe [no, -e ni 'li Nyisua a 'dudoti a -ci ku.»

Title -mu', -Yusu pu Siminidwo a 'cvenyibli

8 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Siminidwo a 'cvenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -huen 'li nyiblo -mu' wlon, -e [tu 'a -ne [dedede -wlu, ko, -e di 'a -ne [dedede 'lu -yra. Nyiblo a 'mu, e 'ku la ni, 'ti- 'e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'e 'hri 'klo.

9 'N yi 'aan 'kla-wliye'oya ni, ko, 'ni yi[e -we, -e mo, a mo [hwenyibli [no. Kee, sey-ny, a mo dekonyibli [no. De -bu, a -ko, no- mo [haande -mu', Nyisua -nyi 'a mu, 'ye [bu e 'yi 'yiyede 'pa-, 'n yi win -hwin a pepe -mu' ni, -e ko ki u yi 'u 'a mu -ti -yee -ni. Nyibli a 'mu, u wen 'ni, u mo -Juuko* [no, -e [hen 'nyre, u mo sey a Nyisua a nyibli [no. Kee, e 'yi[ti 'pa-, u 'yi Nyisua a nyibli 'pa-, u mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan a -gbolugbo a nyibli [no.

10 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, a di 'ye [hwen, kee, a 'ni 'pie 'li huannu. Ba pu 'u nua bu: Satan di[e 'ni nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, u 'mu nyibli -huohu [ji' le pu, -e di[e nu, Satan a 'mu, e 'mu 'u 'a mu le [tee -ni. A di 'ye -nyrowi ni -pu a [hwen. Kee, ba 'cibi 'u 'na [wlu a ykuole, 'ye [bu u di 'a mu 'la. 'Bu mo, 'ba yi 'a nunuo le ni ni, [haande -mu', 'n di 'a mu -nyi, e no- mo 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

11 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni. Nyiblo -mu', -e 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisua a [wlu a ykuole a -ta', e 'yi 'li[ti 'li -we, bu nu 'kubwi ni 'huen, -e mo Nyisua a -molehlole.»

Title -mu', -Yusu pu Pegamudwo a 'cvenyibli

12 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Pegamudwo a 'cvenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -huen 'li nyiblo -mu' wlon, -e 'ble -hotptlen kua.

13 'Dwo -mu' -ko 'kwli a ni 'li, 'n yi[e ni. 'N yi[e ni -we, -e mo, 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan, e no- koo 'dwo a 'mu a nyibli win ki. Nyiblo -mu', -e mo Antipa, e 'ni -pie[e la huannu, 'e hle la[pa, 'ki 'u -tonyibli a pepe ye', -e mo, e mo 'na -nagbopi* [no. Ti -mu' -ko 'yri u 'laa la 'u Antipa a 'mu, a 'yi -sa, 'ki ba kuo 'mu [wlu yi. 'Ki u 'laa 'li[ti 'aan 'dwo -mu', -e ko 'kwli Satan 'ti 'li. Kee, ke- e ni 'mu, 'a yi nyibli le -lee -ni, -e mo, 'mo a yi [wien kwe.

14 Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, yinyre-tebli ni 'li. E no- ko -ti 'ni yi 'a mu -mo 'ple. E no- mo: nyibli ni 'li 'a mu 'nyi, toowin -mu', Balamu tve la Balaki, -aan 'banu a ti 'yri, 'u yi[ti [wien le kwe. E tve la[pa ni, -te e di la nu, 'ti- Yisraekwe 'mu la -ti 'wla, 'ki 'u Nyisua ye'. E lee la [nu ni, bu di la 'wlugba-tebli -mu', u pie 'kuo, e ko, bu nu la 'lawlude.

15 -U -bu ni 'li 'a mu 'nyi, de ni -do a 'mu, e no- u ni, 'u yi Nikola a [tumu a nyibli a toowin -hwin [wien le kwe.

16 'A -ti, ba hie 'u de 'kuku a nunuo bu, ba [hian -mo. E no- 'yi[ti 'pa-, 'n di 'li 'ni di, 'ki 'li ti gbi 'kwli, nyibli a 'mu, 'mu [nu yi -won. -Hotptlen -mu', -e -huen 'li 'mu wlon, e no- 'n di nu, 'mu nyibli a 'mu -mo -won.

17 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni. Nyiblo -mu', -e 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisua a [wlu a ykuole a -ta', 'n di -nyi[e diidedu -mu', u dee man, -e -hli, 'ki 'li yakw 'kwli. 'N

di -nyiꝑe h'uo puoꝑu, -e ko ki u 'cru u 'nyre yrayru. 'Nyre yrayru a 'mu, nyiblo ꝑdu 'yiꝑi -yi, 'bu 'yi nyiblo -mu' 'pa-, u di 'nyre a 'mu ꝑtue.»

Titie -mv', -Yusu pu Tiatilidɔ a 'cʋenyibli

18 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e ꝑtui Tiatilidɔ a 'cʋenyibli 'yie, 'cru ꝑne -mɔ: 'Ki titie -bu, e -hʋen 'li Nyɔsua a 'Yu wlon. Nyɔsua a 'Yu a 'mu, 'a 'yii 'wɔꝑi na a -huhli yi, 'a bui 'wɔꝑi 'plide yi, u pu 'li 'tɔ, -e yi wlin diaki.

19 -Tebli a pepe, a ni, 'n yiꝑe ni. 'N yiꝑe ni, -e mɔ, a nuɛ ne 'aan 'bio -tonyibli ni, 'a 'tɛ kuo 'mu ꝑwlu yi, ko, 'a ko ꝑwlu a 'lɔla; 'ni yiꝑe -we, -e mɔ, a yi 'aan 'bio 'ni -heɛ -ni. -Kʋan -bu, a ni, e -hi 'u -kʋan -mu', a ni la ni.

20 Kɛɛ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ynyre-tebli ni 'li. E no- ko ki 'n yi 'u 'a mu -mɔ 'pleɛ -ni. E no- -mɔ: nuɔba ni 'li 'a mu 'nyi. U deɛ ꝑne Sesabelɔ. E no- a -he me le, -e ni 'li 'a mu 'nyi. E wen 'ni, e mɔ Nyɔsua a winwlon-hanyo* ꝑniɔ. Kɛɛ, e kɛɛ 'na -kʋannonyibli ni, 'e tʋe ꝑnu, 'ki bu nu 'lawlude, e ko, bu di 'wluɔba-tebli -mu', u pie 'kuo.

21 'N -nyiꝑe ti, 'ki bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu, bu ꝑhɔan -mɔ. Kɛɛ, e 'ni -hʋaꝑa li bu hie 'u 'lawlude bu.

22 E no- ko -ti 'muꝑu nu, 'hʋi a hinhren 'yakla 'muꝑu klo, -e diꝑe nu, e 'mu ꝑhɔen 'ye. Nyibli -mu', -u koꝑɔ 'hʋen-, -u ni 'lawlude a 'mu, 'bu 'yi 'u de 'kuku bu -hie, e ko nuɔba a 'mu, 'a nunu-tebli -hɔin 'hʋen-, 'n di ꝑtu ꝑnu ꝑhɔen gbagbu -we.

23 'Ya 'u 'lu de, nuɔba a 'mu, 'n ko ꝑbu 'la 'a 'yonu a pepe, -e diꝑe nu, 'cʋe a nyibli a pepe, u 'muꝑu 'ye, -e -mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mu', -e yi nyibli a 'lule-hihie, ko 'waa -huhua-tebli. 'Aan pepe, nyiblo 'bu ni 'u, 'a -ne -kʋande, e -nu, e no- ko 'peɛle 'n diꝑe -nyi.

24 'A mu -bi -mu', -u ni 'li Tiatilidɔ a 'cʋe bu, a 'yi nuɔba a 'mu, 'a tɔwin -hɔin a 'mu nɔa yi bu pu, 'ti- -tebli -mu', u deɛ Satan a -huhli-tebli, a 'yiꝑi 'nyi. E no- nuꝑo, 'ni 'yi ꝑdedede -ko, ꝑbu lee ne 'a mu, ba nu,

25 kɛɛ, -te a 'blee 'u kʋa, 'ki ba 'blee 'u kʋa, bu gbaꝑa -gbagba, bu ye 'na 'lidi-nyrɔwɔ ki.

26 Nyibli -mu', -u 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyɔsua a ꝑwlu a ykuole a -ta', e ko, de -mu', 'n -hʋe, -u diꝑe nu, 'ti- le'boɔ-nyrɔwɔ 'mu 'u nyre, u nu- 'n di 'kli -nyi, 'ki bu kɔɔ dako a pepe, -u ni 'ne- 'klo -mɔ win ki.

27 'Kli -mu', 'na 'Baɪ -nyi 'mu, e no- 'n di ꝑnu -nyi. U di kɔɔ nyibli win ki, 'ki 'li 'kli a kinɔnu 'kwli, u 'mu ꝑwluynyrenyibli bu -we, ꝑwi yi, -te nyibli 'ye ni wɔwa yi 'ki le.

28 'N di -nyi ꝑnu -nyragblnyahroye -mu', -e yi wlin -tɛɛ.

29 Nyiblo 'bu ko -ti'wɔnɔa, -e -bi bu 'win -ti -bu, Nyɔsua a -Hihiu* yi 'cʋe a nyibli -lee -ni.»

3

Titie -mv', -Yusu pu Sadesidɔ a 'cʋenyibli

1 (Nyiblo ni -do a 'mu, no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e ꝑtui Sadesidɔ a 'cʋenyibli 'yie, 'cru ꝑne -mɔ: 'Ki titie -bu, e -hʋen 'li nyiblo -mu' wlon, -e ko Nyɔsua a -Hihiu ni ꝑhlon'hʋen, e ko nyahroyɔ ni ꝑhlon'hʋen. -Tebli -mu', a ni, 'n yi 'a pepe ni. 'N yiꝑe ni, -e mɔ, u wen 'ni, a ko 'klo yrayru. Kɛɛ, seyɔ-seyɔ, 'klo 'ka ni -do -mu', e no- a 'tɛ ni. E 'wi yi, a 'ku ni.

2 Ba 'du ye, ba ꝑtu 'u 'kli, -e diꝑe nu, de -mu', -e 'tɛ ni 'klo, 'ki 'li 'a mu 'li, e 'ni ꝑha 'ku -we. 'Ba 'yiꝑi le -nu, a di 'ni 'ku pepe, -e nuꝑo, 'n 'yeꝑe ni, -e mɔ, 'aan nunu-tebli 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyɔsua ye'.

³ Nyɔsua a win -mɔ', a 'wɪn la ti -hi la a ti 'yri, -te a nu la 'a kwa'buble, bu bi 'lɪ 'a mɔ 'kwli lɛ. Ba ɔtuu 'v win a 'mɔ 'v, ba hie 'v dɛ 'kuku a nunuo bu, ba ɔhian -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba 'yɪ ye' 'du, 'n kɔ ɔbu di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'mɔ 'a mɔ -bati lɛ -pɔv -nɪ. Kɛɛ, 'n di 'lɪ ya, a 'yɪ ɔtɪ -yɪ. -Tɛ 'n di 'lɪ didie nu, ɛ di 'wɪ ɔtɪ 'yirinyibli yɪ, -ɛ kɔ didie nyiblo ɔdɔ 'yɛ nɪ yɪ.

⁴ Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ Sadesɪdɔ a 'cɔenyibli 'nyɪ, -v -bɪ nɪ 'lɪ, 'v 'tɪɛ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɔsua ye'. U 'wɪ ɔtɪ nyibli ɔdɔ -mɔ' yɪ, -v 'yɪ 'waa wlawɪ sru -pɔ. U nu- -mɔ -bɪ, v blɛɛ yɪ, bu pɔ wlawɪ pɔɔpɔtɪ, v kɔ 'mɔ 'hɛn- -a 'mɔ 'hɔtɪ -nɪ.

⁵ Kɛ- ɛ di 'mɔ ɔtɪ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ' -mɔ, -v 'yɛ nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'v Nyɔsua a ɔwɔv a yɪkuole 'kwli. 'N di pɔ ɔnɔ wlawɪ pɔɔpɔtɪ, ɛ kɔ, yruyru, 'n 'yɪ 'lɪ ɔtɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ 'wɔwɔla 'waa 'nyɛ, -ɛ 'cru 'lɪ 'cɪɛn -mɔ' kwli, -ɛ mɔ nyibli -mɔ', -v kɔ 'kɔ yrayru a 'cɪɛn. Ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n di 'na 'Baɪ Nyɔsua ye' nɪ, ɛ kɔ 'a lɛlenyɔ 'hɛn-, 'n di ɔtɪ 'nɪ hɪa, 'kɪ 'v 'waa pepɛ ye', -ɛ mɔ, nyibli a 'mɔ, v mɔ 'na nyibli ɔnɔ.

⁶ Nyiblo 'bɔ kɔ -tɪ 'wɪnnɔv, bu 'wɪn -tɪ -bɔ, Nyɔsua a -Hihiu* yɪ 'cɔɛ a nyibli -lee -nɪ.»

Titie -mɔ', -Yusu pɔ Filadɛfɪdɔ a 'cɔenyibli

⁷ (Nyiblo nɪ -do a 'mɔ, nɔ- yɪ 'mɔ -lee -nɪ de, ɛ wɛn:) «Lɛlenyɔ -mɔ', -ɛ ɔtɪ Filadɛfɪdɔ a 'cɔenyibli 'yie, 'cru ɔnɛ -mɔ: 'Kɪ titie -bɔ, ɛ -hɛn 'lɪ nyiblo -mɔ' wɔn, -ɛ ɔcɛɛ 'v yɪ, kɔ, -ɛ hɛ -tɪ a -tɛɛ. ɛ nɔ- 'blɛ bodɔ Dafɪdɔ a 'majɔ a 'yɛɛ -mɔ' kwa, -ɛ -hɛ 'v 'majɔ 'v, 'tɪ- nyibli 'v pɔɛ 'lɪ Nyɔsua a bɔnɔlɛ'. 'Bu mɔ, 'bɔ -ha 'v 'majɔ a 'mɔ 'v, nyiblo ɔdɔ 'yɪ 'kɪ -kɔ, bu ka 'v ɔv 'v. 'Bu mɔ, 'bɔ ka 'v 'majɔ a 'mɔ 'v, nyiblo ɔdɔ 'yɪ 'kɪ -kɔ -wɛ, 'kɪ bu -ha 'v ɔv 'v.

⁸ -Tɛblɪ a pepɛ -mɔ', a nɪ, 'n yɪ ɔtɪ nɪ. 'N yɪ ɔtɪ nɪ, -ɛ mɔ, a 'yɪ 'kɪ ɔdɔ kɪ -nɪ. Kɛɛ, a ɔtuu 'v 'na win nɪ, 'tɪ- 'a hɛɛɛ, 'kɪ 'v nyibli a pepɛ ye', -ɛ mɔ, a mɔ 'na nyibli ɔnɔ. Ba ta 'v lɛ, 'n ɔga 'majɔ wɔn, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. Nyiblo ɔdɔ 'yɪ 'lɪ ɔtɪ 'lɪ -wɛ, bu ka 'v ɔv 'v.

⁹ Ba 'yɛ kɛ dɛ, 'n di nu, ɛ nɔ- -bɔ: Nyibli nɪ 'v, 'v hɛɛɛ, -ɛ mɔ, v mɔ -Juukɔɛ* ɔnɔ, -ɛ ɔhɛn 'nyɛ, v mɔ -tɛɛ a Nyɔsua a nyibli ɔnɔ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. U mɔ Satan a -gbolugbo a nyibli ɔnɔ. 'N di ɔtɪ 'nɪ nu, nyibli a 'mɔ, v 'mɔ 'v 'a mɔ ye' di, v 'mɔ kwɪ bu bla, 'kɪ 'v 'aan v ɔtuulɛ a -ta'. 'N di ɔtɪ 'nɪ nu, v 'mɔ ɔv lɛ yru, -ɛ mɔ, 'n nɔɛ nɪ 'a mɔ nɪ.

¹⁰ 'A mɔ -mɔ -bɪ, -tɛ 'n lee la 'a mɔ, -ɛ mɔ, ba kɔ ɔwɔv a 'lɪa, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwɔv a yɪkuole 'kwli, -ɛ -bɪ a ɔtuu 'v 'na win nɪ. 'A -tɪ, 'n kɔ ɔbu kɔ 'lɪ 'aan dɛ -mɔ -tɛɛ, ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri ɔhɛn a 'yɪɛ a ti di 'v nyɛ, 'kɪ 'v 'a -nɛ nyiblo ɔdɔ -mɔ. ɔhɛn a 'yɪɛ a 'mɔ, ɛ kɔ bu ɔtɛɛ 'v -tɔtɔ kɪ a nyibli a pepɛ lɛ.

¹¹ 'N 'tɪɛ di 'lɪ nɪ. -Tɪtɛ a 'blee 'v kwa, 'kɪ ba 'blee 'v kwa, -ɛ di ɔtɪ nu, ɔhaandɛ -mɔ', 'n di 'a mɔ -nyɪ, nyiblo ɔdɔ 'nɪ ɔha 'a mɔ ɔv ɔtɪ' -ha.

¹² Nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'v Nyɔsua a ɔwɔv a yɪkuole 'kwli, 'n di ɔtɪ 'nɪ nu, v 'mɔ 'na Nyɔsua a 'kagbav a 'katui yɪ 'wɪ. ɔDedede 'yɪ 'lɪ ɔtɪ 'lɪ -wɛ, bu pɔ 'lɪ ɔnɔ -patv'. 'N di 'cru 'v ɔnɔ 'na Nyɔsua a 'nyɛ, kɔ 'na Nyɔsua a 'dɔ a 'nyɛ yɪ. 'Kɪ nyibli a 'mɔ, v di 'lɪ 'dɔ a 'mɔ 'kwli 'tɪ. 'Dɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ Jrusɛ yrayru. 'Kɪ ɛ di 'lɪ yakɔ 'kwli -hɔn, 'kɪ 'lɪ Nyɔsua 'hɔtɪ, ɛ 'mɔ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ ɔtɪ. 'Kɪ 'v ɔv kɪ, 'n di 'cru 'v 'na 'nyɛ yrayru.

¹³ Nyiblo 'bɔ kɔ -tɪ 'wɪnnɔv, bu 'wɪn -tɪ -bɔ, Nyɔsua a -Hihiu* yɪ 'cɔɛ a nyibli -lee -nɪ.»

Titie -mɔ', -Yusu pɔ Laodisedɔ a 'cɔenyibli

¹⁴ (Nyiblo nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- yɪ 'mɔ -lee -nɪ de, ɛ wɛn:) «Lɛlenyɔ -mɔ', -ɛ ɔtɪ Laodisedɔ a 'cɔenyibli 'yie, 'cru ɔnɛ -mɔ: 'Kɪ titie -bɔ, ɛ -hɛn 'lɪ

nyiblo -mu' wlon, -e ko 'nyre -mo Ke- bu ni 'mu. De -mu', Nyɩsua ni, nyiblo a 'mu, e no- hleɔe. E mo ɔhaannyiblo ɔnoɔ, -e ni ɔhaandɛ. 'Ki Nyɩsua naa 'liɩ 'li, 'e nu -tebli a pepe.

15 -Tɛbli a pepe, a ni, 'n yiɔe ni. E mo, a 'yi ce -ni, e mo, a 'yi -hren -wɛ. 'N -hɛ wɛnɔe ni, 'ki ba ni wɛn ce, -hɩv' ba hren wɛn.

16 -Tɛ a ni 'v -heyri', e ɔhen 'nyre, -e mo, a 'yi ce -ni, e ko, a 'yi -hren -wɛ, 'a -ti, 'n di 'a mu 'ni -wla.

17 A wɛn 'ni, a mo dekonɩv ɔnoɔ, a ko 'a -nɛ dɛ ni. 'A -ti, a 'ni -hvaɔa 'ki 'a -nɛ ɔdedede. Kɛɛ, a 'yiɩ -yi, -e mo, seyɩ-seyɩ, a 'yi plɔ a bleele -ko, a ni nyai lɛ. E ɔhen 'nyre, -e mo, a mo ɔhɩvɛnnyibli ɔnoɔ, 'a 'yi 'hɩlepu-tebli -ko, 'a ɔga 'hɩ wlon, 'ti-, 'aan 'yii 'dɔ ni.

18 E no- nuɔo, 'ni pi 'a mu ɔto', 'ki ba -toɔ 'nɛ- 'mu -gɩv -mu' -mo, v pu 'li to, e 'mu 'li 'wɔ a -ti, -e diɔe nu, a 'mu -tɛɛ a dekonɩv -hɛ. 'Bu mo, 'ba nuɔo, -e -bi a mo -tɛɛ a dekonɩv ɔnoɔ. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, ba -toɔ 'nɛ- 'mu wlawli puɔpuɩ -mo, 'a 'muɩv 'hɩ lɛ pu, -toɩ 'ni ɔha 'a mu nu, -tɛ a ɔga 'hɩ wlon a -ti, e ko, ba -toɔ 'nɛ- 'mu 'yii a -ci -mo, -e diɔe nu, a 'mu lɛ yru.

19 'Mo -bi, 'bu mo, 'ni nɛ nyiblo, nyiblo a 'mu, 'n -hɛ 'liɩ lɛ, e ko, 'n ɔtuiɔe ɔhɩvɛn. 'A -ti, ba ɔtu 'v 'klɩ, ba hie 'v dɛ 'kuku a nunuo bu, ba kvɛ 'mu ɔwien, a 'ni 'ni 'ki ce de.

20 Ba pu 'v nva bu, 'ki 'n ni 'v 'aan ɔhvan.yi 'yri, 'ni yi gbogbo bi. Nyiblo 'bu 'win 'na win, 'bu pu lɛ, ɔbu pa, 'n ko ɔbu pa 'liɩ -mo, e ko 'mu 'hɛn-, -a 'mu dɛ di.

21 Nyibli -mu', -v 'yɛ ni di ni sa, 'ki 'v Nyɩsua a ɔwlv a yikuole a -ta', 'n di -nyi ɔnv 'hru, v 'mu mo 'mu 'hɩ di, -e diɔe nu, v ko 'mu 'hɛn-, -a 'mu mo 'na gbata ki bu ni, ɔwi yi, -tɛ 'n -nu, 'na 'mumu, 'ki 'n 'yi -sa, 'na 'Ba Nyɩsua e -nyi 'mu 'hru, 'ki e ko 'mu 'hɛn-, -ba ni 'v 'a gbata ki bu.

22 Nyiblo 'bu ko -ti'wɩnɩva, -e -bi bu 'wɩn -ti -bu, Nyɩsua a -Hihiu* yi 'cɛɛ a nyibli -lee -ni.»

4

-Tɛ v ni Nyɩsua a 'nyrelepɩvɩv, 'ki 'li yakɔ 'kwli

1 -Tɛ dɛ a 'mu, e -hi, -e -bi 'n ta 'li yakɔ 'kwli lɛ de, 'ni 'ye 'maju, 'e ɔga wlon, 'ki 'n 'wɩn 'li nyiblo -mu', -e yi wɛn 'li 'mu -mo -hlee -ni a win. Win a 'mu, e yi 'ni 'wli, -wɛn -ɩamv a win. Ke- nyiblo a 'mu, e pi 'mu yi: «Di 'nɛ- 'mu -mo, 'ki 'nɛ- yɔ', -e diɔe nu, dɛ -mu', -e di 'lu -mo mu, 'mu -moɔo -toɔ -ni.»

2 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Nyɩsua a -Hihiu* koɔ 'mu win ki pepe, 'ni 'ye bodiɔgbata, 'ki 'li yakɔ 'kwli, nyiblo ɔdv 'e ni 'liɩ 'kwli bu.

3 Nyiblo a 'mu, 'a yigbakla no yi, 'e 'wiɩ ɔhaan'hi -mu', -e yi wln yi, v dɛɛ sasɩv ko salɩvɩni. -Payrv ɔglaa 'li gbata a 'mu lɛ. -Payrv a 'mu, e yi 'ni wln -wɛ, ɔwi yi ɔhaan'hiɔ -mu', v dɛɛ emelodɩ.

4 Gbatɩ a ɔwlv ɔtu 'v -hen, nu- ɔglaa 'li yi-hɛgbata a 'mu lɛ. 'Ki 'li gbatɩ a 'mu 'kwli, nyibli gbagbɩ a -wlv ɔtu 'v -hen, v nu- ni 'li blɛ, v pu wlawli puɔpuɩ, ko, 'v ɔtu -gɩlvklavn* 'lu lɛ.

5 Gbata -mu', -e ni 'v -heyri', -huhli, no- -hɛn 'liɩ 'kwli lɛ, e ko, -tɛyɛ 'e -mumvɛ v lɛ. 'Ki 'v gbata a 'mu yi, 'ki ɔgbii ni ɔhlon'hɛn ni 'v, 'v yi wln. ɔGbii a 'mu, v mo Nyɩsua a -Hihiu ni ɔhlon'hɛn -mu', -v ni 'v Nyɩsua ye'.

6 ɔDɛdɛ ni 'v bodiɔgbata a 'mu yi, 'e 'wiɩ 'nie gbagbu ye', 'e yi wln, -wɛn 'yie.

'Ya 'v 'lu de, -tebli ni -hen ɔdv, -v pi -hɩnhlɩn, v nu- ɔglaa 'li bodiɔgbata a 'mu lɛ, -e ni 'v -heyri'. 'Waa ke'dɛ ko 'waa ye'dɛ mo 'yii dadv.

7 'A yɪ-hede 'wɪɪ kɔkɔ' yɪ, 'a 'hʊen a de 'wɪɪ blɪbʊ yɪ, 'a ta a de, 'a yɪgbakla 'e 'wɪɪ -tonyɪblo a yɪgbakla yɪ, 'a -hen a de 'e 'wɪɪ ke yɪ, -e wen.

8 U nɪ -hen a pepe a 'mʊ, -e -bɪ 'bʊ nɪ 'ʊ, e kɔ wanwen nɪ ɸhlon-do. 'A 'hʊɪ nu 'yɪi a dadʊ, 'kɪ 'lɪ 'kwɪ kɔ 'kɪ 'ʊ 'hʊɪ kɪ, 'tɔ kɔ -nyre, 'ʊ 'cɪbɪ 'ʊ, 'ʊ yɪ -wla ble. U 'nɪ -nyraɸa lɪ -wla a 'mʊ bʊ. Ke- ʊ pɪ:

«Kɔkɔnyɔ Nyɪsʊa ɔ, -mɔ nɪ 'klɪ kɪ,

-mɔ ɸceɛ 'ʊ yɪ pepe.

-Na 'klɪ nɪ 'ʊ 'a -ne 'klɪ ɸdʊ 'lʊ yɪ.

'Tɪ- 'klɔ 'mʊ -wlu ɸtu mɔ mu,

-nɪ la 'klɔ, ɸnɪ 'tɪe nɪ 'klɔ, -mɔ dɪ dɪ.»

9 Ke- -teblɪ nɪ -hen a 'mʊ, e pɪ, 'e yɪ ble, 'e pɪ Nyɪsʊa 'nyre le, Nyɪsʊa -mʊ, -e nɪ 'ʊ bodɔɸgata kɪ bʊ, 'tɪ- -e nɪ 'klɔ, -te 'klɔ te yɪ bʊ, 'e yɪɸɪ -tɪ a 'yɪ'ʊbʊa kɔ 'wɪo -nyɪ.

10 'A -ne tɪ, 'bʊ mɔ, 'bʊ yɪɸɪ le nɪ nɪ, -e -bɪ nyɪblɪ gbagbɪ a -wɔ ɸtu 'ʊ -hen a 'mʊ, ʊ ble kwɪ bʊ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye', -e nɪ 'ʊ gbata a 'mʊ kɪ bʊ, kɔ, -e hie 'klɔ, 'ʊ pɪɸɪ 'nyre le, 'ʊ yɪ 'waa 'klaʊn 'lʊ le -he, 'ʊ ɸtu 'ʊɸɪ 'klaʊn a 'mʊ ye' ble, 'ʊ pɪ le:

11 «-Aan Kɔkɔnyɔ Nyɪsʊa,

-mɔ nu -teblɪ a pepe.

ɸ 'wɪ yɪ, -hʊaɸa nɪ,

 e nɔ- nuɸo, ɸnɪ nu -teblɪ a pepe a 'mʊ,

 'tɪ- 'e nɪ 'klɔ.

ɸ nɔ- nuɸo, ɸnɪ blɛɛ yɪ,

nyɪblɪ a pepe bʊ -nyɪ -mʊ -tɪ a 'yɪ'ʊale,

bʊ ɸtuu 'ʊ -mʊ 'ʊ,

e kɔ, bʊ yruɸo, -e mɔ, 'kɪ 'klɪ a pepe -hʊen 'lɪ -mʊ -mɔ.»

5

Nyɪblo -mʊ, -e 'wɪɪ 'blayɪ yɪ, ʊ nu -cɔhɔn* -mɔ

1 -Te de a 'mʊ, e -hɪ, -e -bɪ 'n 'ye 'crɪen, 'kɪ 'lɪ nyɪblo -mʊ' -jɪ', -e nɪ 'ʊ bodɔɸgata a 'mʊ kɪ bʊ, 'e 'ble 'crɪen a 'mʊ kʊa, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɪdedabʊ 'kwɪ. 'Crɪen a 'mʊ, 'a 'kabɪ nɪ 'hʊen, nu- ʊ 'crɪ 'ʊ kɪ, 'ʊ 'plɪ 'crɪen a 'mʊ, 'ʊ nu ɸgbaa-teblɪ nɪ ɸhlon'hʊen, 'ʊ ɸgba 'crɪen a 'mʊ, -e dɪɪe nu, nyɪblo ɸdʊ 'nɪ ɸhaɸa yɪ kla.

2 'Tɪ-, 'nɪ 'ye Nyɪsʊa a lɛlenyɔ gbagbʊ, 'e 'yɛɛ 'lɪ win, 'e yɪ 'betɪ -nɪ, e wen: «Nyɪblo a 'dɪ -bɪ blɛɛ yɪ, -bʊ ɸgbla ɸgbaa-teblɪ -bʊ, 'tɪ- -bʊ ɸwle 'crɪen a 'mʊ 'lɪ?»

3 Keɛ, e 'yɪ nyɪblo ɸdʊ -kɔ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ, kɔ, 'kɪ 'lɪ -tʊtʊ bʊ, -e -we 'lɪ -bʊ ɸwle 'crɪen a 'mʊ, 'tɪ- -bʊ ta 'lɪɸɪ 'kwɪ le.

4 De a 'mʊ, e nuɸo nɪ, 'nɪ -we dɪakɪ, -kɔtɪ nyɪblo ɸdʊ 'yɪ la 'ʊ -nɪ, -e we 'lɪ -bʊ ɸwle la 'crɪen a 'mʊ, -bʊ ta la 'lɪɸɪ 'kwɪ le.

5 -ɸ -bɪ nyɪblo nɪ -do, -e nɪ 'lɪ nyɪblɪ gbagbɪ a 'mʊ nyɪ, e yɪ 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, e wen: «ɸNɪ 'wee 'lɪ. 'Ye kɔkɔ' -mʊ'. ɸ nɔ- mɔ Juda a ɸtugbatayɪ. ɸ mɔ bodɔ Dafɪdɪ a 'yonʊ a 'Yʊ ɸnɔɔ. Nɔ- -ha 'ʊ 'a -ne ɸdedede 'hru wɔn. ɸ nɔ- blɛɛ yɪ, -bʊ ɸgbla 'crɪen a ɸgbaa-teblɪ nɪ ɸhlon'hʊen -mʊ', -bʊ ɸwleɸe.»

6 -Te 'n ta 'lɪ le de, -e -bɪ 'n 'ye nyɪblo ɸdʊ. Nɔ- nyra 'ʊ -heyɪ' bʊ, 'kɪ 'ʊ bodɔɸgata a 'mʊ ye'. Nyɪblɪ gbagbɪ kɔ -teblɪ nɪ -hen -mʊ', -ʊ pɪ -hʊnhlon, nu- ɸglaa 'lɪɸɪ le. Nyɪblo a 'mʊ, e 'wɪɪ 'blayɪ yɪ. ɸNɪ yɪɸɪ nɪ 'ye, -wen, ʊ 'la laɸa nɪ, 'Blayɪ a 'mʊ 'e ɸga ɸmʊ nɪ ɸhlon'hʊen kɔ 'yɪi nɪ ɸhlon'hʊen. 'A 'yɪi a 'mʊ, nu- mɔ Nyɪsʊa a -Hɪhɪu nɪ ɸhlon'hʊen -mʊ', e yɪ le le, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ a pepe -bʊ kɪ;

7 'Blayɪ a 'mʊ 'e mu 'ʊ nyɪblo -mʊ' ye', -e nɪ 'ʊ gbata a 'mʊ kɪ bʊ, 'crɪen a 'mʊ, -e nɪ 'lɪ 'a dɪɪdedabʊ 'kwɪ, 'e -ha ɸneɸe -jɪ'.

8 -Te ε -ha 'kɪ ɲɛεε -jɪ', -ε -bɪ -teblɪ nɪ -hɛn -mʊ', -v pɪ -hʊnhlʊn, v kɔ nyibli gbagbɪ a -wɔv ɲtu 'v -hɛn -mʊ' 'hʊɛn-, v bla 'Blayu a 'mʊ kwɪɪ yɪ bu. 'Waa pepɛ a 'mʊ, v 'ble dʊkʊɪ' kʊa lɛ, 'v 'ble -gʊlʊ-ŋanɪ kʊa lɛ, hʊnhɾɔnpʊ-teblɪ 'yɪɪ 'lɪ 'kwɪɪ lɛ. Hʊnhɾɔnpʊ-teblɪ a 'mʊ, ε nɔ- mɔ Nyɪsʊa a nyibli a lenyaawɪn;

9 'v yɪ -wɪɪɪv yɾayɾv ble. Nɔ- mɔ:
«-Mɔ blɛɛ yɪ, -bʊ 'du 'crɪɛn -mʊ' ye',
-bʊ ɲgbla ɲgbaa-teblɪ -mʊ',
-ε nʊɲo, v 'la la -mʊ nɪ,
ɲnɪ nu -na -hlʊ, ɲnɪ ɲgble nyibli,
'tɪ- ɲnɪ gba 'v ɲnʊ Nyɪsʊa 'hʊɪ.
Nyibli a 'mʊ, 'kɔ -bʊ,
nɔ- kɔ dako a pepɛ, a nyibli ɲnɔ,
'v pɪ 'bliwɪɪn a gblegble,
'v -hɔn 'lɪ 'a -nɛ 'blʊgba ɲdʊ 'kwɪɪ,
ɲnɪ gba 'v ɲnʊ Nyɪsʊa 'hʊɪ,
10 ɲnɪ nu ɲnʊ -na dako -mɔ,
ɲnɪ mɔ 'waa bodɔ,
ε kɔ, ɲnɪ nʊɲo, 'v -hɛ -cɔhlʊnpɪnyʊ*,
'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'.

Nʊ- dɪ nyibli wɪn kɪ -kɔɔ -nɪ, 'kɪ 'nɛ- 'kɔ -bʊ kɪ.»

11 -Te 'n ta 'lɪ lɛ de, -ε -bɪ 'n 'ye Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ -hʊɔhʊɪ -wɛ, 'v mɔ lɛlɛnyʊ a 'mɪlɪwɪ a 'mɪlɪwɪ, nyiblo ɲdʊ 'yɪ 'lɪ 'waa -hɪhɾɛ 'lɪ -wɛ; 'v ɲglaa 'lɪ bodɔgbata a 'mʊ lɛ, 'v ɲglaa 'lɪ -teblɪ nɪ -hɛn -mʊ', -v pɪ -hʊnhlʊn, kɔ nyibli gbagbɪ -mʊ' 'hʊɛn-, 'nɪ 'wɪn 'waa -wɪa a wɪn,

12 'v 'yɛɛ 'lɪ wɪn 'v yɪ ble, v wɛn:
«'Blayu -mʊ', v 'la la, v nʊ -cɔhlʊn -mɔ,
'kɪ 'v nyibli a -ta',
ε nɔ- kɔ -jɪ' 'kɪ a pepɛ nɪ 'lɪ,
'ε kɔ 'a -nɛ ɲdedede,
'ε kɔ ɲtɔ, 'ε -hɪ 'v 'a -nɛ ɲdedede 'v,
'ε nɪ 'kɪ kɪ.

Nɔ- blɛɛ yɪ, nyibli bʊ ɲtuu 'v,
bʊ -nyɪɲɛ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa, bʊ pʊɲv 'nyɾɛ lɛ.»

13 'Tɪ- teblɪ a pepɛ -mʊ', Nyɪsʊa -nʊ, -v pɪ -hʊnhlʊn, 'nɪ 'wɪn 'waa wɪn -wɛ, -ε mɔ -teblɪ -mʊ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ, kɔ 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ -tʊtʊ bʊ, kɔ 'a dɛ -mʊ', -ε nɪ 'lɪ nɪɛ -mɔ. 'Waa pepɛ a 'mʊ, v yɪ ble -wɪɪɪv. -Wɪɪɪv a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ:

«Nyiblo -mʊ', -ε nɪ 'v bodɔgbata kɪ bʊ,
ba pʊɲv 'nyɾɛ lɛ,
ε kɔ 'Blayu 'hʊɛn-. -Ba ɲtuu 'v ɲnʊ 'v.

U nʊ- kɔ -mɔ 'kɪ a pepɛ -hʊɛn 'lɪ -wɪɪɪ.
-Te 'kɔ tɛ yɪ bʊ, v nʊ- mɔ nyibli gbagbɪ.»

14 -ε -bɪ -teblɪ nɪ -hɛn -mʊ', -v pɪ -hʊnhlʊn, v wɛn: «Kɛ- bʊ nɪ 'mʊ.» Nyibli gbagbɪ -mɔ -bɪ, v bla ɲnʊ kwɪɪ yɪ bʊ, 'kɪ 'v 'waa 'vɲtuulɛ a -ta'.

6

'Blayu, nɔ- ɲgbla 'crɪɛn -mʊ', 'a ɲgbaa-teblɪ

1 -Te dɛ a 'mʊ, ε -hɪ, -ε -bɪ 'n 'ye 'Blayu -mʊ' nɪ, -ε 'ble 'crɪɛn -nɪ wɛn kʊa, 'ε ɲgbla 'a yɪ-hɛɲgbaadɛ. -Te ε ɲgbla 'kɪɲɪ, -ε -bɪ -teblɪ nɪ -hɛn -mʊ', -v pɪ -hʊnhlʊn, 'n 'wɪn 'waa 'yɛɛ nɪ -dɔ a wɪn, 'ε pɪ lɛ: «Dɪ 'lɪ.» 'A wɪn 'wɪɲɪ -tɛyɛ a wɪn yɪ.

2 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so puopu, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'e 'ble flu kua, 'u -ha 'li 'klaun, 'u -nyi[ne nyiblo a 'mu. No- mu tu ki, 'e 'w[ti ta'biu yi, 'e bi 'klo a pepe ki, 'e -ha 'u 'a -ne nyiblo [du, -e -wen[ne -mo 'hru wlon.

3 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a 'huen a de ni. Ti nu -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a 'huen a de a win ni, 'e pi le: «Di 'li.»

4 'N yi 'u le ni te, -so -bi 'e 'hru. -So a 'mu, e [hlu ni, -wen na-huhli, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'u -nyi[ne 'kl, 'ki bu pu tu bu, 'ki 'ne- 'klo ki, -e di[ne nu, nyibli 'mu 'lila -ni, 'u -nyi[ne -hotiplien gbagbu -we.

5 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a ta a de ni, 'ni 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a ta a de a win 'e pi le: «Di 'li.» -Te 'n mu 'li le ta mo, -e -bi 'n 'ye -so -yrugbu, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'e 'ble 'weede kua.

6 -E -bi 'n 'win win, 'ki 'li -tebli ni -hen a 'mu, -u pi -hunhlon 'nyi. Win a 'mu, e 'w[ti -tonyiblo a win yi, ke- e pi: «-Kubu ko 'yugbo 'huen-, u kla le, 'u pi [die. -Nyrowo ni -do a -kuan a 'wliye, e -tue -kubu a -kilowo ni -do. 'Bu mo 'yugbo [nu, -e -bi e -we 'li -kilowi ni ta.» Ke- win a 'mu, e pi nyiblo -mu' yi, -e ni 'u -so a 'mu ki: «'Nyra ko no 'huen-, dekonyu -tue, e no- 'ye ni pu [die.»

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a -hen a de ni, -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a -hen de a win 'e pi le: «Di 'li.»

8 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so -bi. 'A 'hu 'pupuo ni, nyiblo -mu', -e nee [ne, 'a 'nyre mo 'kukuo, 'e 'lile nyibli le, 'ti- 'tite -mu', u dee 'kuopu a 'bli, no- 'huen -ta' le, 'e yi[ti [wien le kue, 'u -nyi [nu 'kl, 'ki bu naa 'li tu, ko 'kanu, ko [titakue, ko 'wan 'kwli a mamu 'kwli, bu 'lila nyibli le, 'ki 'li 'klo a [ge ni -hen a 'kibia -bi ki.

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a [hun a de ni, ti nu -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'ye 'kukonyibi a -hiko, 'ki 'li Nyisua a -200cohlunpiile -mu' [hlon. Nyibli a 'mu, u 'lila [nu le, -te u 'ble Nyisua a win kua a -ti, e ko, -te u yi la Nyisua a -ti nyibli -lee -ni a -ti,

10 'ti- 'u 'yee 'li win, u wen: «-Aan Kukonyo Nyisua o, 'ki 'li -mu -mo, 'ki -ti a -tee -huen 'li. Nyibli -mu', -u ni 'li 'klo 'kwli, -u 'lila -a mu le, ti a 'di -bi -ko 'yri, -di [nu -bati le -puu -ni 'li, e ko, ti a 'di -bi -ko 'yri, -na yru di [nu -yee -ni 'h'?»

11 Bu pu 'ki le, -e -bi u pu nyibli a pepe a 'mu wlawli puopu, (e no- tue [ne nyibli yi, -e mo, u 'sii 'u yi,) 'ti- 'u lee [nu, -e mo: «Ba -plee 'u ti le de gbe, -koti u blee yi, bu 'lila 'aan 'bio -mu' le, -u ni Nyisua a -kuan, [wi yi, -te u nu 'aan le'lale. -Te Nyisua nu 'li 'a 'lipupu, 'bu nu 'a nunuo le, -e -bi nyibli -mu', -u 'lila 'a mu le, Nyisua di puu [nu -bati le.»

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a [hlon-do a de ni, -e -bi -tutu -twa 'huhlele diaki, 'yru 'e -jre, -wen danu -yrugbu, [honpu 'e [hlu, -wen -hlu,

13 nyahro 'e 'ble 'li yako 'kwli le, [wi yi tugbe a 'kui, -e 'yi [hlu, pepe yi -bublo -ni,

14 yako 'e 'pla, 'e 'wan, [wi yi, -te u ni ko a 'pupla; dugbi ko 'nidugbo a pepe 'huen-, 'u -hon -u' le;

15 nyibli a pepe, -u ni 'ne- 'klo ki, 'u 'gba ci le, bodtopu bi 'li yi, 'blugbunaanyu, 'seyo a nyibli gbagbi, dekonyu, 'klukunuyu, ko nyibli a pepe, [koyo ko nyibli -mu', -u 'yi [koyo 'pa-, 'waa pepe a 'mu, u 'gba ci le, 'ki 'li dugbi 'lu, 'u -huhli le, 'ki 'li 'buiti 'kwli le, e ko, 'ki 'li 'hi 'ny,

16 'u yi dugbi ko 'hi 'huen -lee -ni, 'ki bu bi 'u [nu 'lu, bu [jri [nu 'lu bu, bu -hli [nu, -e di[ne nu, nyiblo -mu', -e ni 'u bodlogbata -mu' ki bu, e 'ni [ha [nu 'ye, e ko, 'Blayu a yru 'ni [ha [nu ye,

17 -ε nu□o, ti nyre 'u ni, 'ki 'waa yru bu klo nyibli. -Nyrōwo a 'mu 'kwli, ε 'yi nyiblo □du -ko, -bu di wa.

7

Nyisva a lelenyo □tu Nyisva a nyibli yruule

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyo ni -hen -mu' ni, 'u ni 'klo a □ge ni -hen 'yri ble, 'u ka pepegble ni -hen -mu' yi, -ε di□e nu, 'u ni □ha 'ne- 'klo ki -hiif -ni, ε ko, 'u ni □ha -tutu le -hren, ko, 'u ni □ha 'nie ko ti 'huen- le -hren;

2 'ni 'ye Nyisva a lelenyo -bi, 'ε -hon 'li 'yru a 'hrule', 'ε 'ble □dedede kwa, ε ni, 'ε □tui 'Klohienyisva a nyibli yruule; 'ε da Nyisva a lelenyo ni -hen -ni wen, Nyisva -nyi 'kli, 'ki bu nyre -tutu ko 'nie yi, 'ε 'yee 'li win,

3 ε wen: «Ti 'yee 'u ni nyre, 'ki ba nyre 'nie ko -tutu, ko ti 'huen- yi. Ba -ple -a mu, -ba □tu Nyisva a -kuannunyibli yruule, 'ki 'u 'waa yigbakli yi.»

4 -Te ε -hi, 'ti- 'u lee 'mu, nyibli ni -tie -mu', 'u □tu yruule a 'mu: 'u mo nyibli a (144'000) 'miliwi ni -pu □tu 'u 'huen a gble ni -pu □tu 'u 'huen. Nyibli a 'mu, 'ki 'u -hon 'li Yisraekue a □tugbi ni -pu □tu 'u 'huen -mu' nyi.

5-8 'A -ne □tugba 'bu ni 'u, 'a nyibli a (12'000) 'miliwi ni -pu □tu 'u 'huen, 'u nu- 'u □tu yruule a 'mu. □Tugbi a 'mu, 'waa 'nyre, no- -bu: Juda a □tugba, Rube a □tugba, Gad a □tugba, Ase a □tugba, Nefutali a □tugba, Manase a □tugba, Simeo a □tugba, Lefi a □tugba, Yisaka a □tugba, Sabulo a □tugba, Sosefu a □tugba, ko Besame a □tugba 'huen-. Nyibli a pepe a 'mu, 'u nu- 'u □tu Nyisva a yruuledu a 'mu.

Nyibli -huohu

9 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye -tonyibli -huohu. ε 'yi -tonyiblo □du -ko, -bu -we 'li 'waa -hihre. Nyibli a 'mu, 'blugbi a pepe -bu, -u ni 'ne- 'klo -bu ki, ε no- 'u -hon ki le, 'u mo dako a pepe a nyibli □nu -we. 'Ki 'u -hon 'li 'a -ne -tute □du, 'u pi 'bliwin a gblegble. 'Ki 'u ni 'u Nyisva a bodiogbata, ε ko, 'ki 'u 'Blayu ye'. 'Waa pepe, 'u pu wlawli puopu, (ε no- tve □ne nyibli yi, -ε mo, 'u 'sii 'u yi.) 'u 'ble yohran kwa le, 'ki 'u Nyisva a 'nyre a lepupu a -ta',

10 'u 'yee 'li win, 'u wen: «Nyisva -mu', -ε ni 'u bodiogbata -mu' ki, ε ko 'Blayu -mu' 'huen-, 'u nu- wa -a mu.»

11 Nyisva a lelenyo a pepe, 'u □glaa 'li 'a bodiogbata -mu' le, ε ko, 'u □glaa 'li nyibli gbagbi, 'u ko -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon 'huen-, 'u ko 'li ble, 'ki 'u bodiogbata a 'mu ye', 'u pi Nyisva 'nyre le,

12 'u wen: «ε mo □han-ti, -aan Nyisva, no- ko -ti a 'yi'ububa. 'Ki 'kli a pepe ni 'li□i -ji', 'ti- 'ε ko □to. Ba di 'li, -ba -nyi□e 'wio, -ba □tuu 'u□u 'u, ε ko, -ba pu□u 'nyre le, -te 'klo te yi bu. Ke- bu ni 'mu.»

13 Nyibli gbagbi a (24) -wlu □tu 'u -hen -ni wen, ke- 'waa nyiblo -bi pu 'mu yi, ε wen: «□Bi nyibli -mu', -u pu wlawli puopu, -yi □nu ni? -Bi 'u -hon yi 'li?»

14 -ε -bi 'n -hihta kle, -ε mo: «Nyibeyu o, -mo ni -do, -mo yi □nu.» -ε -bi, ε wen: «Nyibli -bu, 'u 'ye □huen diakti, 'ki 'li le'booti 'kwli, 'u 'yi 'u Nyisva a 'hru bu -hie, 'u yra 'waa wlawli, 'ki 'li 'Blayu a -hlu -mo, -ε di□e nu, 'u 'mu 'li 'wu.

15 ε no- ko -ti, 'u 'cibi 'u Nyisva a bodiogbata ye', 'u pi□i 'nyre le, 'ki 'li 'a 'kayu bu 'to ko -nyre. Bodiog -mu', -ε ni 'u gbata a 'mu ki bu, ε no- di □nu 'yie □tu.

16 'Kanw ko 'nie'natu 'huen-, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu nu 'ki □nu de. 'Yru 'yi 'li□i 'li -we, bu hien □nu de. ε 'yi □dedede -ko, -bu di 'ki □nu le hien de, ε ko, -bu di □nu de -huan -mo nu,

17 -ε nu ̄o, 'Blayu -mu', -ε nu 'v bodiɔgbata -mu' ye', nɔ- di ̄nu 'yie ̄tu. E nɔ- di 'lɪ ̄nu 'nie wien gba, 'nie -mu', -ε yi nyibli 'klo yrayru -nyi. Nyisva a ̄gbetu, nɔ- di ̄nu ̄ga, ε 'mu ̄nu 'yi ̄hlon le 'hran.»

8

'Blayu ̄gbla le'boɔ̄gbaade ni

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'Blayu -mu', -ε 'ble 'crien -ni wen kwa, ε ̄gbla ̄gbaade a ̄hlon'huen a de ni. -Te ε ̄gbla 'kɪ̄ɪ, -ε -bi -tebli a pepe -mu', -v ni 'lɪ yakɔ 'kwli, v nu -blii. E nɔ- v nu -nunu, 'ε gba -haawokotɔ.

2 -Te 'n ta 'lɪ le de, -ε -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyɔ ni ̄hlon'huen -mu', -v ni 'v̄ɔ̄ ye', 'v -nyi ̄nu -ɲamvɪ ni ̄hlon'huen.

3 Nyisva a lelenyɔ -bi ni 'v, 'ε 'ble -gɔɔɔɔ kwa, -ε kɔ 'kwli v pɪ 'lɪ hɪnhɪnpu-tebli, v pɪ 'tɔ le, 'ε di 'v -cɔhlonpiile* v nu -gɔɔ, v -nu, 'v -nyīε hɪnhɪnpu-tebli -huɔhu, -ε dīε nu, ε 'mūv 'tɔ le pu, 'a nahlon, kɔ Nyisva a nyibli a pepe a lenyaawin, v 'mu 'lɪ Nyisva -mɔ mu. 'Kɪ 'lɪ -cɔhlonpiile', 'kɪ ε pɪ 'lɪ̄ɪ 'tɔ le, 'kɪ 'v Nyisva a bodiɔgbata ye',

4 hɪnhɪnpu-tebli a nahlon a 'mu, 'ε 'hru 'lɪ Nyisva a lelenyɔ -mu', -ε ni 'v Nyisva ye', 'a dabu 'kwli, 'ε mu 'lɪ yakɔ 'kwli, ε kɔ Nyisva a nyibli a lenyaawin 'huen-.

5 'Tɪ- Nyisva a lelenyɔ a 'mu, 'ε 'du -gɔɔɔɔ -ni wen ye', 'ε nu na'kɪ -mu', -v ni 'lɪ -cɔhlonpiile', 'ε 'yii 'lɪ̄ɪ 'lɪ. -Te ε -we -mɔ, -ε -bi 'kɪ ε ̄hɪnhɪn 'nε̄̄ε 'klo kɪ. -Te ε ̄hɪnhɪn 'kɪ 'nε̄̄ε 'klo kɪ, -ε -bi yakɔ -tua lē̄mɔmale, 'ε pɪ 'yii ke' le, -tutu 'ε -tua 'hɪhlele.

-ɲamvɪ ni ̄hlon'huen

6 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisva a lelenyɔ ni ̄hlon'huen -mu', -v 'ble -ɲamvɪ ni ̄hlon'huen kwa, v -we -mɔ, 'kɪ bu bī̄ε.

7 Tɪ ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi yi-henyiblo bi 'a -ɲamu ni. -Te ε bi 'kɪ̄ɪ, -ε -bi cɛkli, kɔ na, kɔ -hɪv, v nu- bibi 'yi le, 'v ble 'lɪ yakɔ 'kwli, 'v bi 'nε- -tutu kɪ, -tutu 'ε nu ̄tɔle'beɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ -bi kɔ ti -mu', -v ni 'v̄ɔ̄ v kɪ, 'v -hin, -piti yrayrɪ a pepe hin ni -we.

8 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisva a lelenyɔ a 'huen a nyiblo bi 'a -nε -ɲamu. -Te ε bi 'kɪ̄ɪ, -ε -bi v 'du ̄dedede ye'. E 'bua ni, -wen dugba gbagbu, na 'ε yī̄ɪ 'lu -wɪn -ni, 'v pu 'lɪ̄ɪ 'yru -mɔ, 'yru a 'mu 'ε nu ̄tɔle'beɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ ni -do -bi 'ε -he -hɪv,

9 -tebli a pepe, -v ni 'lɪ 'yrukɔtɔ a 'mu -mɔ, 'v 'kuku le, 'yrukɔtɔ a 'mu, 'a 'mu a pepe, 'v nyre yre.

10 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisva a lelenyɔ a ta a nyiblo bi 'a -nε -ɲamu ni, nyahroye gbagbu ̄du, nɔ- ble 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ε yi wɪn, -wen ̄gbuu, 'ε bi 'lɪ 'nie, kɔ 'nyie 'huen- -mɔ, 'ε nyre ̄nu yre.

11 Nyahroye a 'mu, 'a 'nyre mɔ Wlonklade; 'nie a 'mu, ε bi 'lɪ -mɔ, ε nu ̄tɔle'beɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ ni -do -bi 'ε -he wlonkɪanie, nyibli -huɔhu, -v na 'nie a 'mu, 'v 'kuku le, -te 'nie a 'mu, ε kla wlon dɪaktɪ a -ti.

12 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisva a lelenyɔ a -hen a nyiblo bi 'a -nε -ɲamu ni. -Te ε bi 'kɪ̄ɪ, -ε -bi 'yru kɔ ̄hɔnpɪ 'huen-, ε 'wɪ -te v 'ye ni nu wen ̄tɔle'beɛwɪ ni ta, 'yru a 'kabi -bi 'ε -jre, ̄hɔnpɪ a 'kabi -bi 'ε -jre -we. Nyahro -mɔ -bi, 'a 'yɔ ni ta, 'bu ni 'v, 'a ta a 'yεε kɔ bu jre -we. U 'ni 'bē̄ε 'kɪ -tεε de. 'Tɔɔwɔ kɔ -nyrowɔ 'huen-, v nu ̄tɔle'beɛwɪ ni ta. 'Yru 'kee hɪnhɪn ni, 'kɪ 'lɪ -nyrowɔ a 'kɔtɔ -bi 'kwli, ̄hɔnpɪ 'kee hɪnhɪn ni -we, 'kɪ 'lɪ 'tɔɔwɔ a 'kɔtɔ -bi 'kwli.

13 -Te 'n ta 'lɪ le de, -ε -bi 'n 'ye ke, -ε yi wan, 'kɪ 'lɪ yɔ', 'ε 'yεε 'lɪ win, 'ε pɪ le: «Popowli -o, popowli -o. Nyibli di 'ye ̄hɪhɪn, 'kɪ 'nε- 'klo -mɔ. E

kɔ Nyɪsɔa a lelenyɔ nɪ ta -bɪ, -ɔ 'yɛɛ 'waa -ɲamɔ nɪ bi. 'Bɔ mɔ, 'bɔ biɔe, ɔhɔɛn a 'yiye di kɪ 'nɪ -bii -nɪ diakt.»

9

1 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a lelenyɔ a ɔhun a nyiblo, ɛ bi 'a -nɛ -ɲamɔ nɪ. Ti nɪ -do a ti 'yɪ, -ɛ -bɪ 'n 'yɛ nyahroyɛ, 'ɛ blɛ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ bi 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, 'tɪ- 'ɔ -nyɪ nyahroyɛ a 'mɔ 'majɔ a 'yɛɛ, -ɛ diɔe nu, 'hɔɔ gbagbɔ -mɔ', -ɛ hlo 'kwli bɔ, ɛ 'mɔɔ yɪ kla,

2 nyahroyɛ a 'mɔ 'ɛ kla 'hɔɔ a 'mɔ yɪ. -Tɛ ɛ klaɔa yɪ, -ɛ -bɪ nahlɔn -hɔɛn 'lɪ -wlu, 'ɛ 'yɛ, -wɛn nagba a nahlɔn. Nahlɔn a 'mɔ, ɛ ka 'yɪɔ a 'yie yɪ, 'ɛ nuɔɔ, halɔ 'ɛ bi -tɔtɔ klɛ, 'dɔ 'ɛ nɪ lɛ -jojo,

3 'kolio 'ɔ -hɔn 'lɪ nahlɔn a 'mɔ 'nyɪ, 'ɔ 'hɛɛn -tɔtɔ a pɛpɛ kɪ bɔ, 'ɔ -nyɪ 'kolio a 'mɔ 'klɪ, -ɛ 'wɪɔɪ -ji-kaya a 'klɪ yɪ,

4 'ɔ lee ɔnu: «A 'nɪ 'nyɛɛ 'lɪ -piti kɔ ti 'hɔɛn- yɪ, ɛ kɔ 'a -nɛ 'dɔdɔdɛ ɔdɔ 'hɔɛn-. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, Nyɪsɔa a yruulɛ 'bɔ 'yɪ 'ɔɔ yɪ -nɪ, nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- ba mle lɛ.»

5 'ɔ 'yɪ 'kolio a 'mɔ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ 'la nyibli. Kɛɛ, 'ɔ -nyɪ ɔnu 'klɪ, 'kɪ bɔ nuɔɔ, nyibli bɔ 'yɛ ɔhɔɛn, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnɔɔ nɪ ɔhun 'kwli. 'Kolio a 'mɔ, 'bɔ mle nyiblo, ɛ yɪ 'yɛ ɔhɔɛn, ɔwɪ yɪ, -tɛ -ji-kaya 'yɛ nɪ mle wɛn nyiblo a ɔhɔɛn a 'yiye.

6 'Kɪ 'lɪ ɔhɔnɔɔ nɪ ɔhun a 'mɔ 'kwli, nyibli -bɪ di ɔmɔɔ 'kɔkɔɔ lɛ, -ɛ diɔe nu, 'ɔ 'nɪ ɔha ɔhɔɛndɔ a 'mɔ 'yɛ dɛ, kɛɛ, 'ɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ 'kɔ. 'ɔ di 'kɔkɔɔ 'nɪ -hɔa diakt, kɛɛ, 'kɔkɔɔ a 'mumu, ɛ di hloɔ ɔnu -mɔ lɛ.

7 'Kolio a 'mɔ, 'ɔ 'wɪɔɪ -sue yɪ, 'ɔ -wɛ -mɔ, 'kɪ bɔ mu tɔ kɪ. 'Kɪ 'ɔ ɔnu 'lu, dɛ nɪ 'ɔ, -ɛ 'wɪɔɪ -gulɔklaɔn* yɪ. 'Waa yigbaklɪ 'wɪɔɪ -tonyibli a yigbakla yɪ.

8 'Waa 'lu-pupuy hlo nɪ, -wɛn nɔgba, ɛ kɔ, 'waa 'nyɪ 'wɪɔɪ kɔkɔ' a 'nyɪ yɪ.

9 ɔDedede nɪ 'ɔ ɔnu -wliye, 'ɛ 'wɪɔɪ tawlawlɔ yɪ, 'ɔ nuu 'plidɛ. 'Waa wanwɛn yɪ 'nɪ 'wli, -wɛn -gbɛ -mɔ', -sue yɪ -jɪ, 'sɛyɔ nɪ 'ɔ kɪ, 'ɔ mɪ tɔ kɪ.

10 'Waa bɔɪ 'wɪɔɪ -ji-kayɪ a bɔɪ yɪ, 'ɛ yɪ nyibli lɛ mle, -wɛn -ji-kayɪ. 'Waa -bɔɪ a 'mɔ, nɔ- yɪ ɔnu 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ ɔtu nyibli ɔhɔɛn, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnɔɔ nɪ ɔhun 'kwli.

11 'Kolio a 'mɔ, 'waa nyiblo gbagbɔ, nɔ- mɔ 'ku -huan* -mɔ', -ɛ kɔɔ 'hɔɔ -mɔ', -ɛ hlo 'kwli bɔ win kɪ. 'A 'nyɛɛ mɔ Abadɔ, 'kɪ 'lɪ -Juukɔɛwin* 'kwli. Glekɪkɔɛ -mɔ -bɪ, 'ɔ dɛɛ ɔnɛ Aponio. 'Nyɛɛ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɛ ɔhɛn 'nyɛɛ -Tɛblɔbɔ-wenyɔ.

12 -ɛ -bɪ 'kɪ, yɪ-hɛɔhɔɛn a 'yiye -hi nɪ. ɛ hie 'lɪ 'a gble nɪ 'hɔɛn -bɪ.

13 -Tɛ yɪ-hɛɔhɔɛn a 'yiye a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a lelenyɔ a ɔhlon-do a nyiblo bi 'a -nɛ -ɲamɔ nɪ, 'nɪ 'win win, 'ɛ -hɔn 'lɪ -cɔhlonpiilɛ* -mɔ', -ɛ kɔ ɔgɛ nɪ -hɛn. ɛ mɔ -cɔhlonpiilɛ, 'ɔ nuu -gulɔ, 'ɛ nɪ 'ɔ Nyɪsɔa yɛ'.

14 Kɛ- win a 'mɔ, ɛ pɪ Nyɪsɔa yɪ, -ɛ mɔ: «ɔWlɛ 'kuo nɪ -hɛn -mɔ', 'ɔ mua la bɔ, 'kɪ 'ɔ 'nie -mɔ', 'ɔ dɛɛ Efratɪ wien!»

15 'Kuo nɪ -hɛn -mɔ', -ɔ kɔ -tɪ ɛ -hla, Nyɪsɔa -wɛ ɔnu -mɔ, 'kɪ bɔ nu -kuan, 'kɪ 'lɪ 'yɪɔ nɪ -do a 'mɔ 'kwli, kɔ, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnɔɔ nɪ -do a 'mɔ 'kwli, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ -nyɪɔwɔ nɪ -do a 'mɔ 'kwli, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ -haawɔ nɪ -do a 'mɔ 'kwli. ɛ -wɛ ɔnu -mɔ, 'kɪ bɔ mu nyibli 'la, nyibli nɪ ta 'bɔ nɪ 'ɔ, 'ɔ 'mɔ 'waa nyiblo nɪ -do 'la. -Tɛ win -nɪ wɛn, ɛ pu lɛ, ɛ lee Nyɪsɔa a lelenyɔ: «ɔWlɛ 'kuo -mɔ',» -ɛ -bɪ ɛ mu nɪ, 'ɛ ɔwɛ ɔnu.

16 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'yɛ 'sɛyɔ -hɔhɔɪ, 'ɔ nɪ 'ɔ -sue kɪ blɛ, -tɛ 'ɔ ɔti 'mɔ, 'ɔ lee 'mɔ. 'ɔ mɔ (200'000'000) 'miliwɪ a -hɔtrɔwɪ nɪ 'hɔɛn a 'miliwɔ.

17 Kɛ- 'n nɪ 'lɛ'yie, 'n 'yɛ -sue, kɔ nyibli -mɔ', -ɔ nɪ 'ɔ ɔnu kɪ blɛ, 'ɔ pu tawlawlɪ 'hɔɪ lɛ. 'Wlawlɪ a 'mɔ, ɛ nu gblegble. 'A dɛ -bɪ nɪ 'ɔ, 'ɛ nu -jɔhɔn, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nu -yɪɔgbɔ, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nu -gbapɔ. -Sue a 'mɔ, 'a dɛ 'bɔ nɪ 'ɔ, 'a

'lu 'wɔ̄ɔ̄ kɔ̄kɔ̄' a 'lu yɪ, na-huhli, kɔ̄ nahlon, kɔ̄ 'nu -mu', -ε 'lɪe nyibli lɛ, 'ε -hɛn 'lɪ nyibli wlon.

18 ɔ̄ɔ̄Hɔ̄ɔ̄ɔ̄ a gble nɪ ta a 'mu, -v mɔ̄ na kɔ̄ nahlon kɔ̄ 'nu a 'mu 'hɛn-, 'kɪ 'lɪ nyibli nɪ ta 'nyɪ, ε 'la nyiblo nɪ -do.

19 ε 'wɪ yɪ, -sue a 'mutu, nɔ̄- yɪ ɔ̄ɔ̄nɔ̄ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bu ɔ̄ɔ̄tu nyibli ɔ̄ɔ̄hɔ̄ɔ̄n, -ε diɔ̄ɔ̄e nu, v 'mu lɛ 'kukɔ̄ -nɪ, 'waa -bɔ̄v 'v ɔ̄ɔ̄tu nyibli ɔ̄ɔ̄hɔ̄ɔ̄n -wɛ. 'Waa -bɔ̄v a 'mu, v 'wɔ̄ɔ̄ hro yɪ, hro a 'lɪ 'v nɪ 'v -bɔ̄v a 'mu kɪ. ε nɔ̄- -sue a 'mu, v nɪ, 'v yɪ nyibli lɛ mlɛ.

20 Nyibli -mu', ɔ̄ɔ̄hɔ̄ɔ̄ngble nɪ ta a 'mu, v 'yɪ 'la, v 'yɪ 'v 'waa dɛ 'kuku a nunuo bu -hie, 'v 'cibi 'v 'kuo -hɔ̄n a dɪdɪ, ε kɔ̄ -cɪ a kuklo. 'Waa -cɪdɔ̄ a 'mu, ε mɔ̄ tuyonɔ̄ -bɔ̄, 'waa ɔ̄gbɛtɔ̄, v nɪ. -Gɔ̄lɔ̄ v nɪ, 'v nɪ tuyonɔ̄ a 'mu, kɔ̄, 'v nɪ 'plɪ-teblɪ, kɔ̄ 'hɪ, kɔ̄ tɪ 'hɛn-, 'v nɪ tuyonɔ̄. Tuyonɔ̄dɔ̄ a 'mu, ε mɔ̄, v 'nɪ 'yeɔ̄ɔ̄e lɪ ɔ̄dedede, v 'nɪ 'wɔ̄nɔ̄ɔ̄ -tɪ, kɔ̄, v 'nɪ -naɔ̄ a lɪ -wɛ. Kɛɛ, kɛ- ε nɪ 'mu, nyibli a 'mu, v 'cibi 'v -cɪ a kuklo,

21 'v 'tɛ gbe 'waa 'bio -tonyibli a 'lɪla 'lu -mɔ̄, 'v 'tɛ nɪ -wɪdɛ, 'v nɪ -wɪlawlɪ kɔ̄ 'lawludɛ 'hɛn-, 'v yɪ 'yɪ. V 'nɪ -hieɔ̄e 'v -teblɪ 'kukui a 'mu, 'a nunuo bu.

10

Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ -mu', -ε 'ble 'crien gbe kwa

1 -Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi dɛ, -ε -bɪ 'n 'ye Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ gbagbɔ̄ -bɪ, 'ε -hɛn 'lɪ yakɔ̄ 'kwli, 'ε yɪ 'lɪ dɪ, 'nuɔ̄mɪ a 'ε ɔ̄glaa 'lɪɔ̄ɔ̄, -wen wlawlɔ̄. -Payrɔ̄ ɔ̄glaa 'lɪ 'a 'lu lɛ, 'a yigbakla 'ε yɪ wlon, -wen 'yɪrɔ̄, 'a bɔ̄v 'v 'wɔ̄ɔ̄ nagba yɪ,

2 'ε 'ble 'crien gbe, -ε kle yɪ kwa, 'ε ɔ̄ɔ̄tu 'v 'a diidedɔ̄v 'yɪrɔ̄ kɪ bu, 'ε ɔ̄ɔ̄tu 'v 'a kamlabɔ̄ -tɔ̄tɔ̄ kɪ bu,

3 'ε 'yaa 'lɪ win, 'ε pɔ̄ win, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ kɔ̄kɔ̄' 'ye nɪ klu. -Tɛ ε nu win a pupɔ̄v lɛ, -ε -bɪ 'n 'wɔ̄n yakɔ̄ a ɔ̄mɔ̄mawin, 'ε nu winpɔ̄ɔ̄wɪ nɪ ɔ̄hlon'hɛn, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ -tonyiblo 'ye nɪ ɔ̄ɔ̄tu wenɔ̄ɔ̄e ɔ̄wɔ̄n.

4 -Tɛ 'n 'wɔ̄n yakɔ̄ a win a 'mu, -tɪ -mu', ε -hla, 'n dɔ̄vɔ̄ a 'cɪcɪɪ. Kɛɛ, 'n 'wɔ̄n win, 'ε -hɔ̄n 'lɪ yakɔ̄ 'kwli, 'ε yɪ 'mu -lee -nɪ, -ε mɔ̄: «ɔ̄ɔ̄Nɪ 'cɪɪ 'lɪ -tɪ -mu', yakɔ̄ a win -hla, nyiblo ɔ̄dɔ̄ 'nɪ ɔ̄haɔ̄ a yɪ.»

5 -Tɛ ε -hi, -ε -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ -mu', -ε kɔ̄ bu nɪ -do -bɪ nɪ 'v 'yɪrɔ̄ kɪ, 'a bu -bɪ, 'ε nɪ 'v -tɔ̄tɔ̄ kɪ, nɔ̄- hɪrɔ̄ 'a diidedabɔ̄, 'kɪ 'lɪ yakɔ̄ 'kwli,

6 'ε 'sɔ̄v Nyɪsua, -kɔ̄tɪ Nyɪsua hie 'klɔ̄. ε nɔ̄- nu yakɔ̄ kɔ̄ -teblɪ a pɛpɛ -mu', -ε nɪ 'hɪɔ̄ɔ̄ 'kwli, 'ε nu -tɔ̄tɔ̄ kɔ̄ -teblɪ a pɛpɛ -mu', -ε nɪ 'nɛ- kɪ, 'ε nu 'yɪrɔ̄ kɔ̄ -teblɪ a pɛpɛ -mu', -ε nɪ 'hɪɔ̄ɔ̄ -mɔ̄, Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ a 'mu, 'ε 'sɔ̄v ɔ̄nɛ kɪ, ε wen: «Tɪ ɔ̄dɔ̄ 'yɪ 'lɪ -hie, -ε nuɔ̄ɔ̄,

7 'bu mɔ̄, Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ a ɔ̄hlon'hɛn a nyiblo 'bɔ̄ bɪ 'a -nɛ -ɔ̄mɔ̄, -huhlide -mu', Nyɪsua -hie 'lu -mɔ̄ lɛ, ε diɔ̄ɔ̄e 'nɪ nu, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ ε nu laɔ̄ɔ̄ a -kɔ̄annunyibli, -v mɔ̄ 'a winwlon-hanyɔ̄* a leeɛ.»

8 'Tɪ- win -mu', -ε -hɔ̄n 'lɪ yakɔ̄ 'kwli, 'n 'wɔ̄n, kɛ- ε pɪ 'mu yɪ dɛ: «'Crien gbe -nɪ wen, -ε kle yɪ, mu -bɔ̄ -haɔ̄ɔ̄ a Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ -mu' -jɪ', -ε kɔ̄ bu -bɪ -nɪ 'v 'yɪrɔ̄ kɪ kɔ̄, -ε -bɪ 'ε nɪ 'v -tɔ̄tɔ̄ kɪ.»

9 -Tɛ 'n nu 'v Nyɪsua a lɛlenyɔ̄ a 'mu 'hɔ̄v, 'n lee ɔ̄nɛ: «-Nyɪ 'mu 'crien gbe -mu'.» -ε -bɪ ε wen: «'Duɔ̄ɔ̄ ye', ɔ̄mɔ̄ɔ̄v dɪ. ε dɪ 'nɪ 'hɪrɪkɪ -nɪ, -wen dɔ̄nyɪrɪ, 'kɪ 'lɪ -mu wlon. Kɛɛ, ɔ̄nɪ mlaɔ̄ɔ̄, ε dɪ 'nɪ kla.»

10 'nɪ -haɔ̄ɔ̄ 'crien gbe a 'mu -jɪ', 'nɪ diɔ̄ɔ̄e. ε mɔ̄ ɔ̄han-tɪ, ε 'hɪrɪkɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'mu wlon, -wen dɔ̄nyɪrɪ. Kɛɛ, -tɛ 'n mlaɔ̄ɔ̄, -ε -bɪ ε kla nɪ.

11 'Tɪ- 'v lee 'mu dɛ, v wen: «-Tɪ -bɔ̄, Nyɪsua ɔ̄ɔ̄tu -mu wlon, 'kɪ 'v dakɔ̄ a gblegble, -v pɪ 'bliwin a gblegble a -ta', kɔ̄ 'kɪ 'v 'bɔ̄gbɪ -hɔ̄ɔ̄hɔ̄, kɔ̄ 'kɪ 'v 'waa ye'nanyɔ̄ a -ta' ɔ̄ɔ̄tɛ diɔ̄ɔ̄e nyibli lɛ -lee -nɪ.»

11

Nyibli ni 'hven -mu', -v -hle Nyisva a -ti

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v -nyi 'mu 'misi, -e 'wɔɔ kotu blɔblɔ yi, 'ti- 'v lee 'mu, v wen: «'Du ye', -bu mu Nyisva a 'kagba 'misi -ni, ko -cɔhɔnpiile* 'hven-, e ko, -bu -hre nyibli -mu', -v de Nyisva, 'ki 'li 'kayu a 'mu bu.

2 Kee, ɔni 'misi 'li 'kagba a 'mu, 'a -yaa, -e nuɔ, Nyisva -ha 'liɔ ni, 'e -nyiɔ dako -bi a nyibli, -v 'yiɔ -yi. Nyibli a 'mu, v di Nyisva a 'diɔ -mu' 'ni 'wla, 'ki 'li ɔhɔnpu a -wli ni 'hven ɔtu 'v 'hven 'kwli.

3 'N di te 'li nyibli ni 'hven, -v di 'na -ti hla. Nyibli a 'mu, v di pu 'kuyo-tebli 'huɔ le, v 'mu 'na -ti, Nyisva ɔtu ɔnu wlon nyibli -lee -ni, 'ki 'li ɔhɔnpu a -wli ni 'hven ɔtu 'v 'hven a 'mu 'kwli, e ɔhen 'nyre, 'ki 'li -nyrɔwɔ a (1260) 'miliwo ni -do ne -hotrɔwɔ ni 'hven ɔtu 'v -wli ni ta 'kwli.»

4 Nyisva a -tɔhlanyibli ni 'hven a 'mu, 'ki v ni 'v Kukɔnyɔ Nyisva, -e kɔɔ 'klo a pepe -bu win ki ye'. Nyibli ni 'hven a 'mu, v 'wɔɔ ti ni 'hven -mu' yi, v de olifieti, 'v 'wɔɔ 'napɔ ni 'hven yi -we.

5 'Bu mɔ, 'waa yraanyibli 'bu -hɔe bu nu ɔnu -balɔ, na di -hɔn 'li ɔnu wlon, e 'mu ɔnu 'la. Ke- 'waa yraanyibli a 'mu, v di le'kukule nu. Yruyru, v 'yi 'liɔ 'li -we, bu ɔta 'liɔ wlon.

6 'Bu mɔ, nyibli ni 'hven a 'mu, 'bu yi -ti, Nyisva ɔtu ɔnu wlon ni hle, v di kɔ 'kli, bu nuɔ, 'ki 'nu bu 'ye ni di, e 'muɔ gba -gbagba, e 'mu ti -mu' ki ye, -e kɔ 'yri v di 'v Nyisva a -ti a hɔhla -mɔ -we -ni; v di kɔ 'kli, 'ki bu nuɔ -we, 'nie bu -he -hɔ, e kɔ, 'ki bu nuɔ, -tɔtu ki a nyibli bu 'ye ɔhven a gblegble, -te v di 'a -hɔhɔa nu.

7 'Bu mɔ, 'bu -we Nyisva a -ti a 'mu, 'a -mɔlenɔna -mɔ, -e -bi muma -mu', -e di 'li 'hɔɔ 'kwli -hɔn, e di nyibli ni 'hven a 'mu -mɔ 'ni -wɔn, 'ti- e 'mu 'v ɔnu 'hru wlon -ha, e 'mu ɔnu 'la.

8 'Ki 'waa 'kukukui di 'v 'diɔ gbagbu -mu', 'a 'dika ble pe, -te -mu', v kɔɔ la 'v 'waa Kukɔnyɔ -Yusu tugbe 'yie. 'Diɔ a 'mu, 'a -huhlɔnyre mɔ Sodɔmɔ, -huɔ' Esipublɔgba.

9 Dakɔ a pepe a nyibli, -v -hɔn 'li 'a -ne 'blɔgba ɔdu 'kwli, -v pu 'a -ne 'bliwin ɔdu, v di 'waa 'kukukui a 'mu 'ni 'ye, 'ki 'li -nyrɔwɔ ni ta ne 'kɔtiɔ 'kwli, kɔ, v 'yi 'liɔ 'li -we, bu wen, 'ki bu -ha 'v ɔnu 'v.

10 'Klɔ ki a nyibli di nu dɔdu dɔki, -te v di nyibli ni 'hven a 'mu 'la a -ti, v di 'mle le, v 'mu 'kue-tebli le -nyinyi -ni. V di nu dɔdu dɔki, -kɔti ke- v di pu: «Nyisva a winwlon-hanyu* ni 'hven -mu', -te v ne la Nyisva a -ti -mɔ le, v ɔtu la -a mu ɔhven dɔki.»

11 -Te -nyrɔwɔ ni ta ne 'kɔtiɔ a 'mu, v -hi, -e -bi Nyisva ɔhloon 'li nyibli ni 'hven a 'mu pepe 'mia, 'v 'hri 'klo, 'v 'du ye'. -E -bi nyibli a pepe -mu', -v 'ye ɔnu, huannɔ bi 'li ɔnu 'kwli le.

12 -Ti nyibli ni 'hven a 'mu, v 'mu ye' 'du mɔ mu, -e -bi v 'win win, 'e -hɔn 'li yako 'kwli. Ke- e pu ɔnu yi: «Ba di 'ne- yɔ'.» 'Ti-, 'ki 'v 'waa yraanyibli ye', 'v 'ya 'li yɔ', 'ki 'li 'nunma 'nyi.

13 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -tɔtu -twa 'huhlele dɔki. 'Ki 'li 'diɔ -ni wen 'kwli, 'kayu ni -do, 'ki 'li 'kayo ni -pu 'nyi, e nɔ- nyre yi. -Tɔtu a 'mu -e 'hɔhɔ -ni, e 'la nyibli a 'miliwi ni ɔhlon'hven. -V -bi -mu', -v 'yi 'ku, huannɔ ni ɔnu ni dɔki, huannɔ a 'mu, e nɔ- kɔ 'kwli v pu 'li Nyisva 'nyre le, -e kɔɔ yako win ki.

14 Ke- ɔhven a 'yiye a 'hven a de -mu', e nu 'lu a -mɔmumuo. Kee, 'a ta a de 'tɔe di ni.

Nyisva a lɔlenyɔ a ɔhlon'hven a nyiblo bi 'a -ne -ɔamu ni

15 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a hlon'huen a nyiblo bi 'a -ne -namu ni, ti ni -do a ti 'yri, 'n win win a gblegble, 'e ni 'kl' ki, 'e -huen 'l' yako 'kwli, 'e pi le: «Aan Kukonyo Nyisua, ko a 'Yu -Yusu 'Kl'su, e tu 'u bu, nu- -he 'kl' -bu a nyibli gbagbi. Nyisua, no- di 'u gbata ki bu ni, -te 'klo te yi bu.»

16 -Te win a gblegble a 'mu, e nyra bu, -e -bi nyibli gbagbi a (24) -wlu tu 'u -hen -mu', -u ni 'u bodlogbati ki ble, 'ki 'u Nyisua ye', u bla a kwli yi ble, 'u pi 'nyre le,

17 u wen:

«Aan Kukonyo Nyisua, -e ni 'kl' ki, 'ti- 'klo 'mu -wlu tu, -mo ni la 'klo, -mo 'tie ni 'klo, -a -ha 'l' 'wio, a -nyi -mo, -e nu, -ni 'kl' ki, -mo tu nyibli a win a kikole -wlu.

18 Dako a gblegble -mu', -u 'yi -na dako 'pa-, u pu -mu yru le diaki.

'A -ti, ti nyre 'u ni, -e ko 'yri -di 'u nu yru le -pu -ni. Ti nyre 'u ni -we, 'ki -bu pu 'kukonyibli -bati le.

Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki -di 'u -na -kuannunuyibli 'wio -nyii -ni, -u mo -na winwlon-hanyu*, tu -na dako a nyibli 'wio -nyi -we, -u mo nyibli gbagbi, ko 'waa de -bu, -u 'yi nyibli gbagbi 'pa-, -u mo nyibli a pepe -mu', -u tu 'u -mu 'u.

Nyibli -bu, -u yi -tutu -bu yi nyre, u nu- mo -bi, -di -we nu bu pepe.»

19 'Ti- u 'mu 'pule -mo -we mo mu, -e -bi Nyisua a 'kagbau -mu', -e ni 'l' yo', e ga wlon. 'Ki 'l' 'kagbau a 'mu bu, 'ki 'yri tucrien* a dukwli ni 'l', 'e bi pepe', yako 'e pi 'yii ke' le, 'e mumu le, -tutu 'e yi 'h'le -ni, cekli -huohu 'u yi 'l' yako 'kwli le ble.

12

Nugba ko dahre 'huen-

1 'Ti- e 'mu -hi mo mu, -e -bi whlekeede gbagbu 'hru 'l' yako 'kwli, 'ni 'ye nugba du. 'Yru, no- mo 'a wlawlu, honpu 'e mo 'a bukle tude. Nyahro ni -pu tu 'u 'huen, nu- mo 'a 'klaun.

2 Nugba a 'mu, 'kwli ni nu. E no- ko -ti, 'e 'gbugbe le.

3 'Ti-, whlekeede -bi, 'e 'hru 'l' yako 'kwli, 'ni 'ye dahre gbagbu, 'e hlu, 'e ko 'li ni hlon'huen, 'u ce 'klaun ni hlon'huen, 'e ga mu ni -pu;

4 dahre a 'mu, 'e ni 'a 'ba, 'ki 'l' nyahroyo ni ta 'nyi, 'e -he 'l' nyahroye ni -do 'l', 'e hnhuen ne -tutu ki, 'ti- 'e nyra 'u nugba a 'mu, -e yi gbla ye' bu, -e di nu, 'bu gbla, e 'mu 'yu a 'mu gba, e 'mu di.

5 Nugba a 'mu, e ko 'yu nyebhan. 'Yu nyebhan a 'mu, e di -he bodu, -e ni 'kl' ki. No- di 'klo -bu a dako a pepe win ki -ko -ni, 'ki 'l' 'kl' a kunutu 'kwli. -Te nugba a 'mu, e gbla, ti ni -do a ti 'yri, u 'du 'yu ye', 'u gba 'u Nyisua ye', -e ni 'u bodlogbata ki bu,

6 nugba a 'mu, 'e 'gba ci le, 'e mu 'l' -tite -mu', 'du bii 'l' yi, -tite -mu', Nyisua -wee 'l' a bunule -mo. 'Ki 'l' -tite a 'mu, 'ki Nyisua di 'l' didide -nyii -ni. 'Ki e di 'l' -nyrowi a (1260) 'miliwo ni -do ne -hotrowi ni 'huen tu 'u -wli ni ta -hii -ni.

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi tu 'bee 'li yako 'kwli ni. -E -bi Nyisua a lelenyo gbagbu -mu', -e ko 'nyre -mo Miseli, e ko 'a lelenyu -bi 'huen-, u -tua dohre a 'mu, 'a -mo-wonwon, dohre a 'mu, e ko 'a lelenyu 'huen-, 'u yi Miseli ko 'a lelenyu 'huen- yi -won -we.

8 Kee, Miseli ko 'a lelenyu 'huen-, u -ha 'u [nu] 'hru wlon. Dohre ko 'a lelenyu 'huen-, u 'yi 'ki 'hru -ko, 'ki bu ni 'li yako 'kwli bu,

9 'u pu 'li dohre a 'mu -patu'. Dohre a 'mu, e no- mo hre 'ka -mu', -e kee 'klo -bu ki a nyibli. U dee [ne] 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu. 'A 'nyre -bi mo Satan. E no- u pu 'li -tutu ki, e ko 'a lelenyu 'huen-.

10 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win win -bi de, 'ki 'li yo' 'e pi le: «-Te ti ne -bu, Nyisua wa -a mu ni pepe, 'e too ne -a mu, -e mo, e ni 'u 'a -ne [dedede] 'lu yi. E no- mo nyiblo gbagbu. -Te ti ne -bu, 'a 'Yu -Yusu 'Kisu, e [tu] 'u gbata ki bu, e too ne -a mu ni -we, -e mo, e ni 'ki ki, -e nu [o], Satan, -e yi la -aan 'diaynu -ti -yee -ni, 'a -ne ti, 'ki 'u Nyisua ye', 'to ko -nyre, u [hinhian] 'ne- Satan a 'mu -tutu ki.

11 Kee, -aan 'diaynu a 'mu, u -ha 'u Satan 'hru wlon -we, -koti 'Blayu -mu', -e mo -Yusu 'Kisu, e nu 'a -hlu, 'e [gble] -aan 'diaynu a 'mu. -Aan 'diaynu a 'mu, ke- u nu 'u Satan a 'hru a wlon-hitia, -e nu [o], u lee nyibli Nyisua a -ti, -e mo -ti a -tee. Ke- u nu 'a nunuo, 'u -ha 'waa dtonu a -hnhlon, 'u 'ku.

12 -Te u bla 'ki 'li Satan yako 'kwli le, 'a -ti, dohu ko bu ni 'li. 'Aan 'mumu, -u ni 'li yako 'kwli, ba nu dohu. Kee, 'a mu -bu, -u ni 'ne- -tutu ki, 'a mu -di [huyen] 'ye, -koti 'ki Satan di 'ne- 'a mu -mo. E pi yru, -koti e yi [e] ni, -e mo -ti -hie 'li [u], e 'yi -hu.»

13 -Te dohre a 'mu, e 'ye [e], -e mo, 'ki u pu 'ne [e] -tutu ki, -e -bi e -tua nugba -mu', -e ko 'yu nyibehtian a leubla.

14 Kee, u -nyi nugba a 'mu wanwen ni 'huen, -e 'w [u] ke gbagbu a wanwen yi, -e di [e] nu, e 'mu wan, e 'mu 'li -te -mu', 'du bii 'li yi mu, -te -mu', Nyisua di 'li [u] diide -nyii -ni, e 'mu 'li 'yri ni ta ko 'koti 'li -hi. 'Ki 'li -te a 'mu, dohre 'yi 'li [u] -we bu klo [o].

15 Dohre a 'mu, e nu [o] ni, 'nie -huhui, 'e -hon 'li [u] wlon, -e di [e] nu, 'nie a 'mu, e 'mu nugba a 'mu [wien] ku, e 'mu [u] gba.

16 Kee, -tutu -hee nugba a 'mu ni. E no- 'ca wlon, 'e mla 'nie a pepe a 'mu, -e -hon 'li dohre a 'mu wlon.

17 -Te dohre a 'mu, e 'ye de a 'mu, -e -bi e -tua nugba a 'mu, 'a yru a lepule diaki, 'e [hian] -mo, 'e mu nugba a 'mu a 'yonu -mo -won mo. 'Yonu a 'mu, u nu- mo nyibli -mu', -u [tui] 'u Nyisua 'u, 'ti- -u kuo win -mu', -Yusu too [nu] [wlu] yi;

18 dohre a 'mu, 'e mu 'u 'yru wien bu ni mo.

13

Mamu ni 'huen

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye muma [du], 'e -hon 'li 'yru -mo. E ko 'li ni [hlon] 'huen, ko, 'e [ga] [mu] ni -pu, 'u [cee] 'klaun. 'Lu 'bu ni 'u, 'ki 'u [u] ki, u 'cru 'u 'nyre, -e -he Nyisua 'yri le.

2 Muma a 'mu, e 'w [u] -ji yi. 'A bui 'w [u] -tui a bui yi. 'A wunto 'w [u] koko' a wunto yi. Dohre -ni wen, e no- -nyi muma a 'mu 'kl. Muma a 'mu, 'ki e ni 'u dohre a 'mu, 'a gbata ki bu.

3 [Ni] 'ye [e], -wen, u -hren a 'lu -bi de, -e di [e] nu, e 'mu 'ku, kee, [jio] a 'mu, e -we ni. Nyibli a pepe -mu', -u ni 'ne- 'klo ki, e kee 'waa [wlu] le, 'u yi [u] [wien] ku,

4 'waa pepe, 'u pi dohre a 'mu 'nyre le, -e nu□o, e -nyi muma a 'mu 'a 'kli, 'u pi muma a 'mu 'nyre le -we, u wen: «E 'yi yi'wide -ko. E 'yi □dedede -ko, -bu di 'u□u 'hru wlon -ha.»

5 Muma a 'mu, u -nyi□e 'hru, 'ki bu 'yaa 'li 'a dionu, e ko, bu -ha Nyisua 'yri le, 'u -nyi□e 'kli, 'ki bu nu□o, 'ki 'li □honpu a (42) -wli ni 'huen □tu 'u 'huen 'kwli.

6 -E -bi e -tua Nyisua a -ti a 'hule'yiye, 'e -he□e 'yri le, e ko -tuo -mu', Nyisua ni 'u ki, e ko nyibli a pepe -mu', -u ni 'li yako 'kwli 'huen-.

7 'u -nyi□e 'hru -we, 'ki bu -won Nyisua a nyibli yi, -e di□e nu, e 'mu 'u □nu 'hru wlon -ha, 'u -nyi□e 'kli -we, 'ki bu koo 'klo -bu a dako a pepe a nyibli win ki. Nyibli a 'mu, u pi 'bliwin a gblegble, 'u ni 'li 'a -ne 'blugba □du ki.

8 'Klo ki a nyibli a pepe, u di pu muma a 'mu 'nyre le. Nyibli ni -do -mu', -u ko 'nyre u 'cru 'li nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crien 'kwli, u nu- 'ye ni di□e ni nu. -Te Nyisua 'ye la 'klo ni ni, 'ki u 'cru la 'u 'nyre a 'mu. 'Crien a 'mu, 'Blayu -mu', u 'la la, e no- ko□o.

9 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, -e -bi bu 'win -dodo, -ti -bu, 'n mi hla mo:

10 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko bu pu□u □ji', e mo □han-ti □nto, u di pu□u □ji'. 'Bu ko bu nu -hotphien, u 'mu□u 'la, e mo □han-ti □nto, no- u di nu, u 'mu□u 'la. -Te e ni 'mu le, 'a -ti, Nyisua a nyibli ko bu ko □wlu a 'ila, 'ti-bu 'tie bu kuo Nyisua □wlu yi.

11 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye muma a 'huen a de, 'e -huen 'li -tutu 'kwli. E ko □mu ni 'huen, 'u 'w□u 'blayu a □mu yi, 'a 'puplewin 'w□u dohre a 'puplewin yi.

12 Yi-hemuma -mu', e no- ko 'kli e 'du ye', 'e ni □wilekeε-tebli, 'ki 'u yi-hemuma a 'mu ye', 'e ni 'u 'klo ki a nyibli a pepe ke', e wen: «Yi-hemuma -mu', -e ko □jio -we, no- ba pu 'nyre le.»

13 'Huen a muma -mu', e nu □wilekeε-tebli -hohu -we, 'e nu□o, 'ki 'u nyibli a pepe ye', nahru 'e -hon 'li yako 'kwli, 'e di 'ne- -tutu ki.

14 -Te u -nyi□e 'kli, 'ki bu nu □wilekeε-tebli, e no- nu□o, 'e kaa 'klo ki a nyibli, e wen: «Ba nu tuyu, -e 'w□u yi-hemuma -mu' yi, u hla -hotphien, keε, -e 'yi 'ku. Ke- ba nu, -e di□e nu, a 'mu□u -ti a 'yi'buale -nyi.»

15 'huen a muma -mu', -e ni 'puple le, 'u -nyi□e 'kli, 'ki bu □hloon 'li tuyu a 'mu pepe 'mia, -e di□e nu, e 'mu -hunhlon pu, e 'mu win pu, ko, e 'mu nyibli a pepe -mu' 'la, -u 'ye ni di□e 'nyre le ni pu,

16 muma a 'mu, nyibli a pepe, e no- e ni 'u ke', nyibli gbagbi, ko nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbi 'pa-, dekonu, □huenyibli. □koyo, ko nyibli -mu', -u 'yi □koyo 'pa-, 'u □tu □nu yruule, 'ki 'u 'waa diidedabu ki, e ko, 'ki 'u □nu yi.

17 Nyiblo -mu', u 'ye ni di yruule a 'mu ni □tu, e 'yi 'li□u 'li -we, bu -to, ko, e 'yi 'li□u 'li -we, bu plo. Yruule a 'mu, u di □tu, e no- mo muma a 'mu a 'nyre. 'A 'nyre ni 'li 'noba 'kwli.

18 Nyibli bleε yi, bu ko □to. Nyiblo -mu', -e ko □to, e di□e 'ni yi, de a 'di -bi 'nobadu a 'mu, e □hen 'nyre. 'Noba a 'mu, -tonyiblo e □hen 'nyre. 'Noba a 'mu, e no- mo (666) -hotrowi ni □hlon-do, ne -wli ni ta □tu u □hlon-do.

14

Nyisua a nyibli yi ble -wladu yrayru

1 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye de -bi. De a 'mu, e no- mo 'Blayu -ni wen, 'e ni 'li dugba -mu', u deε Sion 'lu. 'Ki 'u□u 'huu, 'ki nyibli a (144'000) 'miliwi ni -pu □tu 'u 'huen a gble ni -pu □tu 'u 'huen ni 'u. 'Blayu a 'mu, 'a 'nyre ko a 'bai a 'nyre 'huen-, e no- u 'cru 'u nyibli a 'mu yi.

2 'Ti- 'ni 'win win, 'e -hven 'li yako 'kwli, 'e yi 'wli, -wen 'nie gbagbu a -gli, -e yi 'plu a win, 'e 'wi -te yako 'ye ni □ma. 'A win a 'mu, 'a yinu□o 'wi -te nyiblo 'ye ni bi doku'.

3 Nyibli -huchu a 'mu, u nu- yi -wladu a 'mu ble. 'Ki u ni 'u Nyisua a bodogbata -mu' ye' bu, ko, 'ki 'u nyibli gbagbu -mu' ye', ko, 'ki 'u -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon ye', 'u yi -wladu yrayru ble. -Wladu a 'mu, nyiblo □du 'yi 'a blele -yi, 'bu 'yi nyibli a 'miliwi a 'miliwi a 'mu 'pa-. U nu- mo nyibli, Nyisua □gble, 'ki 'li nyibli -mu', -u ni 'ne- -tutu ki 'nyi.

4 U nu- mo -bi, u yi kuε 'Blayu -mu' □wien, 'a -ne -tite, ε mi 'u, □wi yi nugba ko 'a nyibu 'hven-, -u 'ye ni hihie ble, -ε di□e nu, u 'ni □ha -wlawli nu. U nu- mo nyibli -mu', Nyisua □gble, 'ki 'li nyibli -mu', -u ni 'ne- -tutu ki 'nyi, -ε di□e nu, u 'mu Nyisua ko 'Blayu -mu' 'hven- a yi-henyibli' pa.

5 U 'yi -huan hi ni ni. ε 'yi □dedede -ko, -ε ko ki u di 'u □nu -ti -yee -ni.

Nyisua a lelenyu ni ta

6 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'ki 'li yo', 'e yi wan. 'A -kuan, no- mo bu mu Nyisua a □haantitie -mu' pu, -ε 'ye ni -we bu, 'ki 'ne- 'klo -bu ki a nyibli -mo, 'ki 'li 'blugbi a pepe 'kwli, ko dako a pepe -mu' -mo, -u ni 'u 'a -ne -tite □du, ko, -u pi 'a -ne win □du;

7 Nyisua a lelenyo a 'mu, no- 'yee 'li win, 'e yi 'li □nu -mo -hlee -ni, ke- ε pi: «Ba pie Nyisua, ε ko, ba pu□u 'nyre le, -ε nu□o, ti -mu', -ε ko 'yri ε di 'u nyibli -bati le -puv -ni, ε nyre 'u ni. ε no- ba bla kwli yi bu, -ε nu□o, ε no- nu yako, ko -tutu, ko 'yru, ko 'nie 'hven-.»

8 -Te Nyisua a lelenyo a 'mu, ε -hi, -ε -bi a 'hven a nyiblo -bi 'hru yi, ε wen: «'Dio gbagbu -mu', -ε mo Babilon, ε di bi □hlon. 'E mo □han-ti, 'e bi □hlon. 'A nyibli nu□o ni, 'waa 'lawlude -mu', -ε kwleε □nu ki, 'e 'heen bu, 'ki li 'a -ne dako □du 'nyi. ε no- nu□o, Nyisua 'e pu □nu yru le.»

9 -Te Nyisua a lelenyo a 'hven a nyiblo a 'mu, ε -hi, 'a ta a nyiblo, no- 'hru yi, 'e 'yee 'li win, 'e pi le: «Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi muma -mu' kwli yi bu ni ble, 'ki 'u 'a 'nyre a lepupu a -ta', ε ko 'a tuyu -mu' 'hven-, 'ti- 'bu □tu nyiblo a 'mu muma a 'mu, 'a yruule, 'ki 'u□u yi, -huv' 'ki 'u 'a dabu ki,

10 nyiblo a 'mu, Nyisua di pu□u □ne yru le, ε 'mu □hven 'ye, 'ki 'li na -mu' 'nyi, -ε 'ye ni jre, ko 'ki 'li 'nu -mu', -ε 'liε nyibli le 'nyi. □Huvendu a 'mu, u di□e 'ni 'ye -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyu ye', ko 'ki 'u 'Blayu 'hven- ye'.

11 Na -mu', -ε yi nyibli le hien, 'a nahlon 'ni -nyra□a bu gbe. Nyibli a 'mu, u bla la kwli bu, 'ki 'u muma ye', ε ko 'a tuyu □hven-, u □tu □nu muma ko 'a tuyu a 'mu a yruule. -Ti a 'mu, ε no- ko -ti, 'u 'ye ni di -wleε ni 'ye, keε, u di 'ye □hven, 'to ko -nyre.»

12 'A -ti o, 'a mu Nyisua a nyibli -mu', -u □tui 'u□u 'u, 'ti- -u kuo -Yusu □wlv yi, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: 'A 'ni 'saa 'li, ko, -te a 'blee 'u kua, 'ki ba 'blee kua.

13 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'win win, 'e -hon 'li yako 'kwli, 'e yi 'mu -lee -ni, -ε mo: «'Cri -ti -bu, 'n mi hla mo: Kue 'ki mo bu, nyibli -bu, -u kuo Kukonyo □wlv yi, 'ti- -u 'kvi, u nu- Nyisua di □haande -mo nu. Bu ko plo a bleε.» -E -bi ke- Nyisua a -Hihiu* pi, ε wen: «Ke- ε ni 'mu. Nyibli a 'mu, u -yra 'waa -kuan 'lu. 'A -ti, bu ni bu, u 'mu -wle. 'Waa □haan-kuan -mu', u -nu, ε di bi pepe'. U di ko 'a 'wio.»

De -mu', -ε di 'lu -mo mu, 'klo a 'li-weti 'yri

14 -Te 'n ta 'li le, -ε -bi 'n 'ye 'nunma pu□u, □dedede 'ε ni 'u□u ki, 'e 'wi□i -tonyiblo yi, 'e □tu -guloklavn* 'lu, 'e 'ble -kubv'ce-paka kua. -Paka a 'mu, ε 'wen ni dtaki.

15 'Ti- Nyisua a lelenyo -bi, no- -hon 'li Nyisua a 'kagbu bu, 'e 'yee 'li win, 'e yi nyiblo a -mu' -lee -ni, -ε ni 'u 'nunma ki, ε wen: «'Du -na -paka

-mu' ye', -bu 'ce -kubu, -ε nu□o, -kubu'ceti nyre 'u ni. -Tutu ki a -kubu □hlu ni.»

16 Ε no- mo nyiblo -mu', -ε ni 'u 'nunma ki, bu 'du 'a -paka ye', bu 'ce -tutu ki a -tebli a pepe.

17 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisua a lelenyo -bi 'hru 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ε ni 'li yako 'kwli, 'ε 'ble -paka kua. -Paka a 'mu, ε 'wen ni -tee.

18 -ε -bi Nyisua a lelenyo -bi -hon 'li -cohlunpiile*. Ε no- ko 'li -cohlunpiile a de -mo. Ε no- di, -ε da 'a 'bihuan -mu', -ε 'ble -paka kua, 'ε lee □ne, ε wen: «Ta 'u le, ti a pepe -mu', u deε resen, -u ni 'li 'klo ki, 'a 'yo □hlu ni. 'Du -na -paka ye', -bu mu, -bu -ha□a.» (Tiyodu a 'mu, -koti ε hle, u nu- mo -tonyibli -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua 'u.)

19-20 Ε no- mo Nyisua a lelenyo a 'mu, bu 'du -paka ye', bu -ha tiyo a pepe a 'mu, 'ti- 'ε mu 'u -tite -mu', u yi 'u tiyo le 'ploco -ni, 'ki 'li 'huo 'kwli, -ε di□e nu, 'a 'nie 'mu 'hru, u 'mu□u no -mo nu, 'ε 'wla 'u□u bu. -Tite a 'mu, u yi 'u tiyo le 'ploco -ni, 'ki ε ni 'u 'dico □hlon. -Te u yi□i ni 'plue, -ε -bi -hlu, no- hven 'li□i 'kwli, -hlu a 'mu, 'ε yi ble -hi, □wi yi, -te 'nie 'ye ni -hi ble, 'ε nu -kilowu a -hotrowu ni ta. -Hlu a 'mu, -ε yi ble -hi, bli 'bu yi wen□e le ni ne, 'a 'lu ni -do, no- di wen yi 'hru -ni. Nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua 'u, ke- Nyisua di 'waa yru a lepoule nu.

15

Nyisua a lelenyo, nu- ye 'li □hven a 'yiye a gble ni □hlon'hven

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye □wlilekeede gbagbu -bi, 'ki 'li yako 'kwli. De a 'mu, ε maa 'mu wlon le. 'N 'ye Nyisua a lelenyo ni □hlon'hven, 'a -ne lelenyo 'bu ni 'u, 'ε 'ble □hven a 'yiye kua. Ε no- mo le'bo□□hven, Nyisua di nyibli □tu, -ε nu□o, ε no- ko ki Nyisua a yru a pupu di 'u -weε -ni.

2 'Ki 'n ni 'u bu de, -ε -bi 'n 'ye de -bi, 'ε 'wi□i 'yru yi, 'ε yi wlu, -wen 'yie, -ε nu□o, nahru ni 'li□i 'kwli; 'ni 'ye nyibli □du -we. Nyibli a 'mu, u nu- -ha 'u muoma -ni wen 'hru wlon, 'u 'yi 'a tuyu -mu' kwli yi bu -bla, 'u 'yi -wen, 'ki bu 'cru 'u □nu 'a 'noba -mu' yi, -ε -mo muoma a 'mu, 'a 'nyre. Nyibli a 'mu, 'ki u ni 'u 'yru wien bu, 'u 'ble dukui' -mu', Nyisua -nyi □nu kua le,

3 'u ble -wladu, □wi yi -te Nyisua a -kuannunyo Moise nu la 'a buble; -wladu a 'mu 'ε 'wi□i 'Blayu a -wladu yi -we. -Wladu a 'mu, ε no- -bu: «-Aan Kukonyo, -mo mo 'Klikinunyisua.

-Na nunu-tebli 'bua ni,
'ε -hi 'u 'a -ne □dedede 'u.
-Mo mo dako a pepe a Bodio,
-na 'lule-hihie 'sii 'u yi,
'ε mo -ti a -tee.

4 Kukonyo o, nyibli a pepe, u yi -mu 'ni pie,
'u pi -mu 'nyre le.
-Mo ni -do, -mo mo Nyisua.
Dako a pepe di 'ni di,
'u 'mu -mu kwli yi bu bla,
-ε nu□o, 'waa pepe, u 'ye□e ni,
'ε mo, -na nunu-tebli 'sii 'u yi.»

5 -Te -wladu a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n ta 'li le de, 'ni 'ye Nyisua a 'kagbau, -ε ni 'li yako 'kwli, 'ε 'lga wlon, 'ki 'li□i 'kwli, 'ni 'ye -tite -mu', Nyisua tue 'li 'a dtonu nyibli yre,

6 'ni 'ye Nyisua a lelenyo ni □hlon'hven -mu', -u 'ble □hven a 'yiye a gble ni □hlon'hven -mu' kua le, 'u 'hru 'li 'kagbau a 'mu bu, 'u pu yinowlawh pupu, 'u naa □ne -gulbettye ki.

7 -Tebh ni -hen -mu', -v pi -hvnhlun, 'a 'yee ni -do, no- glee Nytsua a lelenyo ni hlon'huen -mu' -gulu-nti le. -Nanu a 'mu, v 'yii 'li ni, 'ki 'v Nytsua a yru -mo. 'Klohienytsua a gbetu, no- pu nyibli yru le.

8 'Ti- nahln 'e 'yii 'li Nytsua a 'kagbau bu. 'Ki e -huen 'li Nytsua a -ti a 'yi'buale ko 'a 'klt a kunutu 'kwli. Nyiblo [du 'yi 'li] 'li -we, bu pa 'li Nytsua a 'kagbau a 'mu bu, e 'mu]v gba -gbagba, [huen a 'yiye a gble ni hlon'huen -mu', v 'mu 'li Nytsua a lelenyo -mu' -ji' le -we.

16

Nytsua a yru a povpu

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win win, 'e ni 'klt ki, 'e -hon 'li Nytsua a 'kagbau bu. Ke- e pi, 'e yi Nytsua a lelenyo ni hlon'huen -mu' -lee -ni, e wen: «Nytsua a yru -mu', -e ni 'li -nti ni hlon'huen -mu' 'kwli, ba mu ba 'wla]a bu, 'ki 'li -tutu ki.»

2 E no- mo Nytsua a yi-helenyo bu mu, bu 'wla 'a -ne bu, 'ki 'ne- -tutu ki, nyibli -mu', v [tu mu -mu', 'a yruule, 'ti- v bla tuyu -mu' kwli yi bu, 'ki 'v 'a 'nyre a lepupu a -ta', v nu- [ji 'be, 'e kle dtaki.

3 -Te e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a 'huen a nyiblo mu ni, 'e 'wla 'li 'a -ne -nti yru -mo. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'yrukoto a 'mu, e -he -hlu, 'e 'wli] 'kokoku a -hlu yi, -tebli a pepe -mu', -e ni 'li] -mo, 'e 'koku le.

4 -Te de a 'mu, e -hi, Nytsua a lelenyo a ta a nyiblo mu ni, 'e 'wla 'li 'a -ne -nti yru -mo. 'nie gbagbi ko 'nie 'cumi -mo ble, 'a pepe a 'mu, 'e -he -hlu.

5 -E -bi 'n 'win Nytsua a lelenyo -mu', -e ko 'li 'nie a de -mo, 'e pi Nytsua 'nyre le, e wen: «Mo ni -do, -mo mo Nytsua. 'Ti- 'klo 'mu -wlu [tu, -mo ni -do -mo', -mo ni la 'klo, -mo 'tie ni 'klo. -Bati -bu, [be, e 'sii 'v yi.

6 Nyibli -mu', v 'la -na winwlon-hanyo* ko -na nyibli 'huen-, [nu yi [nu -hlu -nyi, -e di]e nu, v 'mu]v 'na. E ko 'v ni.»

7 'Ki 'n ni 'v bu, 'ni 'win win, -e -hon 'li -cohlnpiile*, 'e pi le: «Aan Kukonyo o, -mo mo 'Klukuninytsua. -Mo mo -tee a Nytsua. 'Ti-, 'a -ne ti, -na -bati, -pi, e 'sii 'v yi.»

8 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a -hen a nyiblo 'wla 'li 'a -ne -nti yru 'yi, na 'e -hon 'li 'yru a 'mu 'yi, 'e yi nyibli le hien, 'e -ha [nu [ji 'hu le.

9 [Han-ti [hon, 'v 'ye [huen, kee, v 'yi 'v 'waa de 'kuku a nunuo bu -hie, 'v 'yi -wen, 'ki bu -nyi Nytsua -ti a 'yi'buua, kee, v -he]e 'yri le, -e nu]o, v wen 'ni, Nytsua, no- nu]o, [ji 'e 'hri [nu 'hu le.

10 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a [hun a nyiblo, no- mu, 'e 'wla 'a -ne -nti yru mu -mu' 'lu, -e ni 'v gbata ki bu, halo 'e bi 'li 'waa 'blugba 'kwli, nyibli 'v yi 'waa me di, [huen a 'yiye a -ti.

11 Kee, v 'yi 'v 'waa de 'kuku a nunuo bu -hie, 'v -he 'Klohienytsua 'yri le, -te v yi [huen 'ye, [ji a -ti.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a [hlon-do a nyiblo -mu', e mu ni, 'nie -mu', -e ko 'nyre -mo Efrati, e no- ko -mo e 'wla 'li 'a -ne -nti yru 'li, 'nie a 'mu 'e -ma, -e di]e nu, 'blugba a ye'nanyo -mu', -v -huen 'li 'yru a 'hrule', v [taale 'ye, v 'mu tu -won mo di.

13 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye 'kuo -hun* ni ta, 'v 'wli] -pveni yi. 'Ki -v -bi -hon 'li dchre -mu' wlon, -v -bi 'v -hon 'li mu -mu' wlon, -v -bi 'v -hon 'li hwinwlon-hanyo -mu' wlon.

14 'Kuo -hun a 'mu, 'ki v -hon 'li Satan -mo. E no- ni [wilekee-tebli, 'e nee 'blugbanaanyo a pepe yre, 'e yi [nu le 'kukue -ni, -e di]e nu, v 'mu 'Klukuninytsua tu yi gba, -nyro -mu', -e ko 'kwli Nytsua a 'mu, e di 'v nyibli 'a 'klt -to -ni.

¹⁵ Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu pu win, ε wen: «Ba pu 'u nua bu -tee. -Nyrōwō -mu', 'n di ya, nyiblo □du 'yi□i -yi. 'Ni yi 'li ni di, ε di 'wi, -te 'yiyirinyo 'ye ni di wen 'li, ti -mu', -ε kō 'yri u 'ye ni -plee 'u□u 'u. Plo a bleele, 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε ni 'u -pleele', 'ti- -ε kō wlawli ni 'u□u 'hwi, -ε di□e nu, 'bu mo, 'ni yi 'li ni di, ε 'mu□u pu, ε 'ni □ha 'hwi wlon □ga, 'bu yi ni ne, ε kō, -tvi 'ni □ha□a nu, 'ki 'u nyibli ye'»

¹⁶ 'Kuo -hwin ni ta -ni wen, u 'kukue 'blugbinaanyu le, 'ki 'u -tite -mu', u deε Hamagedo, 'ki 'li -Juukūewin* 'kwli.

¹⁷ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisua a lelenyo a □hlon'huen a nyiblo, ε mu ni, 'ε 'wla 'li 'a -ne -njanuwo pepe 'kwli, win □du 'ε -hōn 'li Nyisua a bodiōgbata 'kwli, 'ki 'li 'a 'kagbau bu, 'ε pi le: «E -we 'li ni,»

¹⁸ yako 'ε pi 'yi ke' le, -taye 'ε yi □ti, -tutu 'ε yi 'hihle -ni. Kuε la 'li, -te Nyisua nu la -tonyibli, -bu ye ti -bu ki, -tutu 'yi -huan 'hihlele le ni ni,

¹⁹ -tutu a 'mu 'ε -ki wlon, 'diō gbagbu -mu', 'ε nu □tiōle'beewi ni ta, ε kō, 'klo ki a 'diu a pepe 'u nyre yre. 'Diō gbagbu -mu', -ε kō 'nyre -mo Babiloni, Nyisua 'yi 'a de 'kuku, 'a -ti -mo -hru, 'ε -twa 'a yru a lepūle. E 'wi -te 'bu 'ye ni -nyi wen □nu 'nunade -huan, ε wen: «Ba 'na□a -nana, ba -we 'li□i le.»

²⁰ 'Ti-, 'blugbi a pepe, 'nie □glaa 'li, 'u 'mie, dugbi a pepe 'u 'wle,

²¹ cekli -huohwi 'u yi 'li yo' le ble. 'A 'kuo ni -do -we 'li bu 'weε -kilowu a -wli ni 'huen ni. U nu- yi nyibli kle bi, 'u -he Nyisua 'yri le, -te cekli a 'mu, ε □tui □nu □hwen diaki a -ti. □Huwendu a 'mu, u yi 'ye, ε -hi 'u □hwen a pepe ni.

17

-Bati gbagbu -mu', Nyisua di 'lawlunugba gbagbu -mu' le -puu -ni

¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki 'li Nyisua a lelenyo ni □hlon'huen -mu' 'nyi, -u 'ble -njanu ni □hlon'huen -mu' kua le, 'ki nyiblo ni -do -hōn 'li, 'ε lee 'mu, ε wen: «Di 'li, □bu tōō -mu, -te -mu', Nyisua di 'lawlunugba gbagbu a yru a lepūle nu. 'Lawlunugba a 'mu, ε □hen 'nyre 'diō gbagbu -mu', u -pu, 'ki 'u 'nie -huohwi wien.

² 'Klo -bu a 'blugbinaanyu a pepe kō□ō 'huen-, u nu 'lawlude, kō, 'klo ki a nyibli 'u 'na 'a nō, 'u -hie □ne 'waa diōnu wlon, 'ti- 'u nu 'lawlude -we.»

³ -Te ε -hi, -ε -bi Nyisua a -Hihiu* kōō 'mu win ki pepe, kō, Nyisua a lelenyo a 'mu 'ε gba 'li 'mu 'wan 'kwli. -Te 'n nyre 'li 'wan a 'mu 'kwli, -ε -bi 'n 'ye nugba □du, 'ε ni 'u muma -johun □du ki bu. Muma a 'mu, ε kō 'li ni □hlon'huen kō □mu ni -pu, 'ki 'u□u ki, 'u 'cru 'u yinyrenyre, 'ε □glaa 'li□i, 'ε -he Nyisua 'yri le.

⁴ Nugba a 'mu, ε pu yinōwlawlu -johun, ε kō, 'ε □tu 'li 'a diōnu -gulnusi□yri nsi' le, kō yinōhi a gblegble -mu', -u pi □die, ε nō- ε 'ble kua, ε kō, 'ε 'ble -guln-janu kua. □Hōnhon-tēbi, nu- 'yii 'li -njanu a 'mu 'kwli. De ε □hen 'nyre, ε nō- mo 'lawlu -mu', ε ni.

⁵ 'Ki 'u nugba a 'mu yi, u 'cru 'u 'nyre. De 'nyre a 'mu bu di 'nyre □hen, nyibli 'ni -yru□o li□i le. E nō- mo: 'diō gbagbu -mu', -ε mo Babiloni, ε nō- mo 'lawlunugbi kō ynyre-tēbi a pepe -mu', -u ni 'ne- 'klo ki a 'dii.

⁶ 'N 'ye□e ni -we, -ε mo, nugba a 'mu, ε me la Nyisua a nyibli a -hlu, -hlu a 'mu, ε nō- ni□e, □wi yi, -te nō 'ye ni nu wen nyiblo. Nyisua a nyibli a 'mu, u hle□e ni, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -ε mo, -Yusu mo 'waa Kōkōnyo □niō. E nō- kō -ti, 'u 'lila □nu le.

-Te 'n 'ye nugba a 'mu, -ε -bi 'na □wlu keε le diaki,

⁷ Nyisua a lelenyo a 'mu, 'ε lee 'mu, ε wen: «De- kō -ti 'ε keε -na □wlu le 'li?» -ε -bi ε wen: «Pu 'u nua bu, 'mu -mu -lee -ni, de nugba a 'mu, ε

□hen 'nyre, ε κo muma -mu', ε nu 'u ki 'huen-, -ε mo muma -mu', -ε ko 'li nu □hlon'huen, ko □mu nu -pu.

8 Muma a 'mu, □ye, ε pu la -hunhlon. Kee, -te ti ne -bu, ε 'nu -pu□u 'ki -hunhlon. Ti, -ε hie 'li, ε 'yi -hu, ε 'mu 'li 'huo -mu', -ε hlo 'kwli bu 'kwli -hon. 'Bu -hon 'li -wlu, 'ki ε di 'li bu-weele' mu. Ti -mu' -ko 'yri 'klo □tu la -wlu, ε ko, nyibli -mu', -u di 'klo yrayru -mu', -ε 'ye -we 'li ko, -te Nyisua 'cru la 'waa 'nyre, 'ki 'li 'crien 'kwli, ε ko la nyibli -bi, -u ko 'nyre □yi la 'cru -ni. Nyibli a 'mu, 'bu 'ye muma a 'mu, ε di kee 'waa □wl le, -ε nu□o, muma a 'mu, ε pu la -hunhlon, kee, -te ti ne -bu, ε 'nu -pu□u 'ki -hunhlon de, 'ti-, 'ki 'li ti gbi 'kwli, ε 'mu 'klo 'hru.»

9 -Te ε -hi, -ε -bi Nyisua a lelenyo a 'mu, ε lee 'mu nu de, ε wen: «Nyibli bu ko □to, -ε di□e nu, u 'mu -tebli -bu 'a leyuyruo ko. Muma -mu', 'a 'li nu □hlon'huen -mu', ε □hen 'nyre dugbi nu □hlon'huen -mu', -ε ko 'lu nu gba a 'mu, ε di 'li nu, 'ε □hen 'nyre 'blugbinaanyu nu □hlon'huen -we.

10 'Blugbinaanyu a 'mu, 'waa gble nu □hun, u nu- 'yi 'ki 'u gbata a 'mu ki -ni. 'Waa nyiblo nu -do -bi, no- 'tie nu 'u gbata a 'mu ki. □Hlon'huen a nyiblo a -ne ti 'yee 'u nu nyre. 'A ti 'bu nyre 'u, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -wleen 'u.

11 Muma -mu', -ε pu la -hunhlon, 'ti- -ε 'ye nu pu 'ki -hunhlon, ε no- mo 'blugbinaanyu a nyibli a □blen□blen a nyiblo. 'Ki ε nu la 'li 'blugbinaanyu nu □hlon'huen -mu' 'nyi. 'Bu -hon 'li 'huo -mu' 'kwli, 'ki ε di 'li bu-weele' mu.

12 Muma a □mu nu -pu -mu', □ye, u □hen 'nyre 'blugbinaanyu nu -pu -mu'. Nu- 'yee gbata ki nu bi. Kee, Nyisua di -nyi □nu 'kl, -ε di□e nu, u ko muma a 'mu 'huen-, u 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

13 'Blugbinaanyu nu -pu a 'mu, u ko 'lule-hihietu nu -do. 'Ki 'li 'waa 'kl a pepe 'kwli, 'ki u di 'li muma a 'mu -kuan -mo -nuu -ni, -ε di□e nu, ε 'mu nyibli win ki -koo -ni,

14 nyiblo -mu', -ε 'wi□i 'Blayu yi, u 'mu□u -mo -won. Kee, 'Blayu a 'mu, ε no- di 'u □nu 'hru wlon -ha, -koti ε no- mo kukonyu a Kukonyo, ε no- mo bodi□u a Bodi, ε ko 'kunpu a 'Kun. 'A nyibli yi kee□e □wien, 'ki 'li 'waa □wl a pepe ki. Ε -ha 'li □nu nu, 'ε da □nu, 'ki bu kee□e □wien. 'A -ti, u ko□o 'huen-, nu- di 'u 'a yraanyibli a 'mu 'hru wlon -ha.»

15 -ε -bi Nyisua a lelenyo a 'mu, ε lee 'mu nu de, ε wen: «'Nie -mu', □ye, -ε ko wien 'lawlunugba a 'mu, ε nu 'u, ε □hen 'nyre dako a pepe a nyibli, -u nu 'ne- 'klo -bu a 'blugbi a pepe 'kwli, -u pu 'bliwin a gblegble.

16 Muma a □mu nu -pu, □ye, ε ko muma a 'mu 'huen-, u di 'lawlunugba a 'mu 'nu -yraa -ni. U di -ha□a -tebli -mo le pepe, -ε di□e nu, ε 'mu wl le ce, u 'mu□u klo, u 'mu□u di. 'A de -mu', -ε di 'u hie, u 'mu 'li□i na 'nyi pu.

17 Nyisua, no- nu□o, 'blugbinaanyu nu -pu a 'mu, 'u yi win' le 'winwin -ni, ko, 'u nii muma a 'mu -kuan -mo, -ε di□e nu, muma a 'mu, ε 'mu nyibli win ki -koo -ni. Nyisua nu□o nu, -ε di□e nu, de -mu', ε -hwe, u 'mu□u nu. Muma a 'mu, ε no- di nyibli win ki -koo -ni, ε 'mu□u gba -gbagba, -ti -mu', Nyisua -hla, ε 'mu -nue -ni.

18 Nu gba -mu', □ye, ε no -mo -bi, ε □hen 'nyre 'di□o gbagbu -mu', -ε koo 'blugbinaanyu a pepe, -u nu 'ne- klo ki win ki.»

18

Nyisua puw Babilonidi□o a nyibli yru le

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'ε -hon 'li yako 'kwli. Ε nu 'kl ki diaki, 'a -ti a 'yi'buale 'ε nu□o, -nyre 'ε wluu 'ne- 'klo a pepe ki,

2 'ε 'γες 'lι win, ε wen: «'Dιo gbagbu -mu', -ε mo Babiloni, ε bi ϩhlon. Babiloni bi ϩhlon pepe, 'ε -he 'kuo -hwin* a bonute. 'Kuo -hwin a gblegble, nu- ni 'lιϫi 'kwli, nobli -mu', -υ nie nyibli huannu, ko nyibli 'γι -nυe -ni, υ nu- ni 'lι -tuο ki -we.

3 Babiloni bi ϩhlon, -ε nuϩo, 'a nyibli nuϩo ni, 'waa 'lawlude -mu', -ε kwlee ϩnu ki, 'ε 'heen bu, 'ki 'lι 'a -ne dako ϩdu 'nyi, ko, 'klo a pepe a 'blugbunaanyu ko ϩnu 'huen-', 'υ nu 'lawlu -we, puplonyibli a pepe, 'υ -he dekonnyibli, -te 'waa puplo-tebli kwlee nyibli ki a -ti.»

4 -Te ε -hi, -ε -bi 'n 'win win -bi, 'ε -huen 'lι yakō 'kwli, 'ε pi le: «'Na nyibli, ba -hōn 'lι 'dūo -mu' 'kwli. Nō- 'γιϫi 'pa-, 'ba bi 'lι ϩnu 'nyi, 'ba nu de 'kuku, a di 'ye ϩhūen diakti, ϩwi γι, -te 'waa 'mumu, υ ni ϩhūen a 'yiye.

5 Ba -hōn 'lι 'dūo a 'mu' 'kwli, -ε nuϩo, 'waa de 'kuku -hu ni diakti, ε ko, Nyisua 'γι 'waa de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mo -hru.

6 Bu ϩtu ϩnu ϩhūen, ϩwi γι, -te υ nu la, 'υ ϩtu la nyibli ϩhūen -we. De -mu', υ nu la nyibli 'γι ϩhlon le, bu nu ϩnu 'a 'wi ni 'huen -mo -we. Yru -mu', υ puυ la nyibli le, bu nu ϩnu 'a lepυuwi ni 'huen -mo -we.

7 Bu ϩtu ϩnu ϩhūen diakti, -ε diϩe nu, υ 'mu nyai le nu, ϩwi γι, -te υ -nu, 'υ ko -ti a 'yi'buale diakti, ε ko, 'υ ko -tebli a pepe -mu', υ -hυe. Ke- υ pi 'waa dūon γι, υ wen 'ni, υ mo nyibli gbagbi ϩnuo, 'waa 'dūo 'γι nyai le -ni, -wen -tugbanugba.

8 -Te υ ni 'lule-hihie le a -ti, ε nō- diϩe nu, 'waa ϩhūen a 'yiye 'mu -wlu ϩtu, ti ni -do a ti 'γri. 'Kue, ko 'kuyo, ko 'kanu gbagbu, -tebli a 'mu, -nyrōwō ni -do a 'mu, 'ki υ di 'υ -wlu ϩtuu -ni. Na di pu 'dūo a 'mu 'tō, -ε nuϩo, Kōkōnyo Nyisua, -ε mo 'Klūtunynisua, nō- di ϩnu -bati le -puυ -ni.»

9 'Blugbunaanyu, -υ ni 'ne- 'klo ki, -υ nu la 'lawlude, 'ki 'lι 'dūo a 'mu' 'kwli, ti -mu', -ε ko 'γri 'dūo a 'mu, ε di hin, 'bu 'ye 'a nahlon, υ di 'ni we, υ 'mu nyai le nu, -kōti ti -hi la a ti 'γri, -tebli a pepe, υ -hυe la, υ ko laϩa ni.

10 ϩhūen a 'yiye a -ti, huannu di ϩnu 'ni nu, υ 'mu 'lι -mo -hlōo -ni, υ 'mu le pu: «Popowli o, 'dūo gbagbu -mu', -ε mo Babiloni, -ε ni la 'klι ki, ε bi ϩhlon, 'ε nyre γι pepe. Ε 'γι bu -wleen -ni, Nyisua a -bati 'ε kloϩo.»

11 'Klo -bu, 'a puplonyibli, υ γι 'ni we -we, 'υ ni nyai le, 'dūo a ϩhlonbi-ti, -kōti nyiblo -bu, -ε di ke 'waa -tebli -tō, ε 'γι ke -te -ni.

12 -Tebli a 'mu, ε nō- -bu: -gulu-tebli a gblegble, ko yinōti a pepe, ko yinōdani -huohui, ko yinōti a gblegble -mu', -υ pi ϩdie, ε ko -tebli -bi -mu', υ nu donyi, υ -nu, ko 'a de -bi -mu', υ nu ti, υ -nu, ko de -bi -mu', υ nu 'pli-tebli, υ -nu, ko -ε -bi -mu', υ nu 'hi, υ -nu -we.

13 Pupilonyibli a 'mu, υ ple lepυunyra ko hawi a gblegble -mu', -υ pi hunhron 'huen-', 'υ ple ϩnu -we, ko 'nyra ko -kubu, ko 'flocopupu, 'υ ple blo, ko blabi, ko -sue, ko -so-gbe -mu', -sue γι -jri, ε ko ϩkoyo, ko nyibli -bi 'huen-. -Tebli a pepe a 'mu, nyibli ϩdu 'γι 'ki 'υ -ni, -bu -tōo 'lι ϩnuϩυ -ji'.

14 Ε nō- mo pupilonyibli a 'mu, bu we, bu lee 'dūo a nyibli, -ε mo: «-Tebli -mu', -ε pi la 'a mu 'tu le, ε hin ni. 'Aan kuko-tebli a pepe -we bu. A 'γι 'lιϫi -we, ba 'ye 'kiϫi de.»

15 Pupilonyibli a pepe -mu', -υ plo -ploplo, -υ -he dekonnyibli, 'ki 'ne- 'dūo -bu 'kwli, ϩhūen a 'yiye a huannu di ϩnu 'ni nu, υ 'mu -mo hlo, υ 'mu we, υ 'mu nyai le nu,

16 υ 'mu le pu: «Popowli o, 'dūo gbagbu nyre γι. Ε 'wiϫi nugba, -ε pu yinōdanu -mo, ko, -ε pu -gulu-tebli a gblegble 'hvi le, ε ko -tebli -mu', υ nu yinōti, υ -nu.

17 'Ti-, 'ki 'lι ti gbi 'kwli, -tebli a pepe a 'mu, 'ε -we bu.»

'Munaanyu ko 'waa nyibli gbagbi, ko pupilonyibli a pepe -mu', 'mu ye, ε ko nyibli a pepe -mu', -υ ni 'lι 'mu' 'kwli, υ hlo -mo,

18 'u te 'li le. -Te u yi 'li le ni te, -e -bi 'dɔɔ -mu', -e yi hin, e nɔ- kɔ nahlon u yi 'ye, 'u 'yee 'li win, 'u pi le, -e mɔ: «'Dɔɔ -mu', -e yi hin, 'dɔɔ ɔdu 'yi 'bua, e 'yiɔ ki -ye.»

19 'u yi we, 'u ni nyat le, u wen: «Popowli o, 'dɔɔ gbagbu nyre yi. Ba 'ye 'dɔɔ -bu, -e nuɔɔ, nyibli a pepe, -u kɔ 'mu, 'u -he dekonnyibli, 'dɔɔ a 'mu, e nɔ- -bu, -e nu, ti ni -do a ti 'yri, -e nyre yi.»

20 'A mu nyibli -mu', -u ni 'li yakɔ 'kwli, ba nu dɔdu, 'dɔɔ -bu, -e nyre yi a -ti. 'A mu Nyisua a nyibli, kɔ -Yusu a -monanyu*, kɔ Nyisua a winwlon-hanyu*, ba nu dɔdu, -e nuɔɔ, Nyisua a yru klo ɔnu ni, 'ki 'u -tebli a pepe -mu', u nu 'a mu 'yi ɔhlon le a -ta'.

21 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo gbagbu -bi mu ni, 'e 'du 'hɔ gbagbu ye', -e 'wɔɔ 'hɔɔyu yi, u ni, 'u yi -tebli hɔ, 'e pu 'liɔ 'yru -mɔ, e wen: «Ke- ni -do, u di nu, u 'mu 'klɔ nu, 'dɔɔ gbagbu -mu', -e mɔ Babiloni, u muɔɔ 'wan pu. U 'yi 'liɔ 'li -we, bu 'ye 'ki 'dɔɔ a 'mu de.

22 Nyibli -mu', -u yi ɔgeti bi, 'ki 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, kɔ nyibli -mu', -u yi ble, kɔ nyibli -mu', -u yi 'padue bi, kɔ -ɔnamu 'huen-, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu ni 'ki -te. 'Ki 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu 'ye 'ki 'srenyo ɔdu de, e mɔ, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu 'win 'ki 'hun a win.

23 'Napu 'yi 'liɔɔ -we, bu wɔn 'ki de, u 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu 'win 'ki 'blɔpanyɔ kɔ 'a nuɔba 'huen- a win. Ti -hi la a ti 'yri, 'dɔɔ a 'mu, 'a puplonyibli -hi la 'u 'klo a pepe a puplonyibli ni, -e nuɔɔ, 'ki 'u 'a -ne -tɔte ɔdu, 'a nyibli a 'mu, u ni -wide, 'u kee nyibli. E nɔ- kɔ -ti, u 'mu bu -we pepe.»

24 Nyisua a -bati klo Babiloni dɔɔ a nyibli ni, -e nuɔɔ, u yee 'li Nyisua a winwlon-hanyu kɔ Nyisua a nyibli a -hɔ bu; e kɔ, nyibli a pepe -mu', u 'lɔ le, 'ki 'ne- -tɔtu ki, Babiloni dɔɔ a nyibli, nu- ni 'liɔɔ bu.

19

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win nyibli -huɔhuɔ a win, 'ki 'li yakɔ 'kwli, win a 'mu 'e 'ye 'li. Ke- e pi: «Ba pu Nyisua 'nyre le. E nɔ- we -a mu. -Aan Nyisua a 'mu, nɔ- kɔ -ti a 'yi'buɔba, 'e ni 'klɔ ki, 'e -hi 'u 'a -ne de 'u.

2 'A pupu-bati 'sii 'u yi 'a -ne ti. 'A -bati a 'mu, e klo 'lawlunugba -ni wen ni. 'Lawlunugba a 'mu, 'a ynyre-tebli, e nyre -tonyibli a pepe a 'lu yi, 'ki 'ne- klo -bu ki. Nyisua ɔtuɔɔ ɔhɔwen, -kɔti e 'la Nyisua a -kuannunyibli.»

3 Ke- u pi de, u wen: «Ba pu Nyisua 'nyre le, -kɔti 'dɔɔ -mu', u pu 'tɔ, nɔ- kɔ nahlon, a yi 'ye, e 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu jre 'klo -mɔ 'klo.»

4 'Te u pu 'li le, -e -bi nyibli gbagbu a -wɔ ɔtu 'u -hen -ni wen, u kɔ -tebli ni -hen -ni wen, -u pi -hunhlon 'huen-, u bla kwli bu, 'ki 'u Nyisua ye', -e ni 'u 'a gbata ki bu. Ke- u pi, u wen: «'E mɔ ɔhan-ti, ba pu Nyisua 'nyre le.»

Nyiblo -mu', -e 'wɔɔ 'Blayu yi, e nɔ- kɔ 'bli a pupa a le'mimle

5 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win win, 'e -huen 'li Nyisua a gbata 'kwli, 'e pi le: «'Aan pepe -mu', -u mɔ Nyisua a -kuannunyibli, e kɔ 'a mu -mu', -u ɔtui 'uɔ 'u, nyibli gbagbu kɔ nyibli -mu', -u 'yi gbaale -kɔ, ba pu -aan Nyisua 'nyre le.»

6 'ti- ni 'win nyibli -huɔhuɔ a win de, win a 'mu 'e yi 'wli, -wen 'nie gbagbu a -gɔ, -e yi 'plu ɔwi yi, -te yakɔ 'ye ni ɔma wen. -Te 'n pu 'u nua bu, ke- u pi: «Ba pu Nyisua 'nyre le, -kɔti -aan Kukonyo mɔ 'Kukununyisua, e nɔ- kɔɔ nyibli win ki.

7 -Ba kɔ plo a bleele, -ba nu dɔdu, -ba puɔ 'nyre le, -kɔti ti nyre 'u ni, -e kɔ 'yri 'Blayu di 'u 'a nuɔba 'bli -paa -ni ('a nuɔba -mu', -e mɔ Nyisua a dako). 'A nuɔba a 'mu, e -we -mɔ, 'e yiɔ -ple.

8 U -nyiƆe 'kɩ, 'kɩ bu pu yɛwɔlawɔ -mu', -e yi wɩn, 'tɩ- -e 'yi sru -nɩ.»
Yɛwɔlawɔ a 'mu, de e Ɔhen 'nyre, e nɔ- mɔ yɛwɔ-tebli -mu', Nyɩsɔa a nyibli -nu.

9 -E -bi Nyɩsɔa a lelenyɔ Ɔdu lee 'mu nɩ, e wen: «'Cɩ 'hɩƆɩ 'crien 'kwɩ, -e mɔ: Pɔ a bleele, 'kɩ 'b nyiblo -mu' -mɔ, Nyɩsɔa -da, 'kɩ bu di 'Blayu a 'bɩpadiide.» Ke- e pu 'mu yi de, e wen: «-Tɩ -bu 'n hɩe, e mɔ -tɩ a -tee Ɔnɔ, -e nuƆo, 'kɩ e -hɔn 'hɩ Nyɩsɔa wɔn.»

10 Bu pu 'kɩ le, -e -bi 'n blaƆa kwɩ yi bu, 'nɩ -tɔa 'a 'nyre a lɛpɔpɔ. Keɛ, e lee 'mu nɩ, e wen: «ƆNɩ 'nuo 'hɩƆɩ, -kɔtɩ 'na 'mumu, 'mɔ Nyɩsɔa a -kwannunyɔ Ɔnɔ, Ɔwɩ yi, -te -nu, Ɔnɩ mɔ Nyɩsɔa a -kwannunyɔ, -kɔ -na 'bio 'hɛn-, -b kuo win -mu', -Yusu tɔɔ Ɔnu Ɔwɩ yi. 'A -tɩ, Nyɩsɔa nɩ -do, e nɔ- -bu pu 'nyre le.»

Win a 'mu, -Yusu tɔɔ nyibli, nɔ- yi Nyɩsɔa a winwɔn-hanyɔ* 'kɩ -nyi.

-Yusu, nɔ- nɩ 'b -so puɔpu -mu' kɩ bu

11 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye yakɔ, 'e 'ca wɔn, e kɔ, 'nɩ 'ye -so puɔpu, 'e 'hɩɩ yi, nyiblo Ɔdu 'e nɩ 'b Ɔb kɩ. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ ƆHaannyiblo, -e nɩ Ɔhaan-tebli. 'A puɔpu-bati 'sɩi 'b yi, kɔ, 'a tɔ a -wɔnwɔn 'e 'sɩi 'b yi.

12 'A 'yii 'wɩƆɩ na a -huhli yi, 'e Ɔtu 'klaun a gblegble 'lu le, 'b 'cɩɩ 'b Ɔb 'nyre kɩ. E 'yi nyiblo Ɔdu -kɔ, -bu yi 'nyre a 'mu, 'bu 'yi 'a Ɔgbetu 'pa-.

13 'A wɔlawɔ -mu', e -pu, e nu -hlɔ a dadɔ. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ «Nyɩsɔa a win».

14 Nyɩsɔa a lelenyɔ -mu', -v mɔ 'a 'seyo, nu- yiƆɩ Ɔwɩen le kɔe. 'Kɩ v nɩ 'v -sue puɔpu kle, 'v pu wɔlawɔ puɔpu, -e 'yi sru -nɩ.

15 -Hotɩphen, nɔ- -hɛn 'hɩƆɩ wɔn. E nɔ- e di nu, e 'mu 'b 'kɔ -bu a dako a pepe, -v -wenƆe yi 'hɩɩ wɔn le -ha. E di kɔɔ Ɔnu win kɩ, 'kɩ 'hɩ 'a 'kɩ a kɩnɩnɩ 'kwɩ, e 'mu Ɔnu kle na, -wen tiyɔ -mu', v deɛ resen, v ne kle, 'kɩ 'hɩ 'hɔɔ 'kwɩ, -e diƆe nu, v 'mu 'a 'nie nɔ -mɔ nu. E Ɔhen 'nyre, -e mɔ, -aan 'Kɩkɩnɩnyɩsɔa pɩ yɩɩ diaki.

16 Nyiblo a 'mu, v 'cɩ 'a 'nyre nɩ, 'kɩ 'b 'a wɔlawɔ kɩ, kɔ, 'kɩ 'b 'a 'pɔ kɩ. 'A 'nyre a 'mu, e nɔ- mɔ: Bodɔpu a Bodɔ, kɔ kɔkɔnyɔpu a Kɔkɔnyɔ.

17 -Te de a 'mu, e -hi de, 'n 'ye Nyɩsɔa a lelenyɔ -bi, 'e nyra 'hɩ 'yɩɩ 'yi bu, 'e 'yɛe 'hɩ win, 'e de nɔbli a pepe -mu', -v 'wɩƆɩ ke yi. Ke- e pɩ Ɔnu yi: «Ba 'kukue le, le'mimle a diide -mu', Nyɩsɔa pie ne 'a mu, a 'muƆb di.

18 Ba di 'hɩ, ba di 'blɔgbɩnaanyɔ -mu', -v 'ku a -plahɩ. Ba di 'seyo -mu', -v 'ku, kɔ 'waa nyibli gbagɩ a -plahɩ -we. Ba di -sue kɔ nyibli -mu', -v neɛ Ɔnu, e kɔ nyibli a pepe -mu', -v 'ku a -plahɩ. Ba di Ɔkoyo, kɔ nyibli -mu', -v 'yi Ɔkoyo 'pa-, kɔ nyibli gbagɩ, kɔ nyibli -mu', -v 'yi gbaale -kɔ a -plahɩ.»

19 -Te 'n ta 'hɩ le de, -e -bi 'n 'ye mɔma -nɩ wen nɩ, kɔ 'kɔ -bu 'a 'blɔgbɩnaanyɔ. 'Waa 'seyo 'kukue le, -e diƆe nu, nyiblo -mu', -e 'ya 'b -so puɔpu a 'mu kɩ, v 'muƆb -mɔ -wɔn, e kɔ 'a -ne 'seyo 'hɛn-.

20 'Tɩ- 'b kɔ mɔma a 'mu, e kɔ hɩwinwɔn-hanyɔ -nɩ wen 'hɛn-. Hɩwinwɔn-hanyɔ a 'mu, nɔ- nɩ la Ɔwɩlekeɛ-tebli, 'kɩ 'b mɔma a 'mu ye'. Ke- e -nu, 'e kaa la nyibli, -e diƆe nu, v 'muƆb kɩ wen, 'kɩ bu Ɔtu Ɔnu mɔma a 'mu, 'a yruule, kɔ, v 'mu tuyɩ -mu' kwɩ yi bu bla. -Te v kɔ mɔma a 'mu, e kɔ hɩwinwɔn-hanyɔ a 'mu 'hɛn-, v 'yi Ɔnu 'la, 'v pu 'hɩ Ɔnu 'hɔɔ gbagɩ -mu' 'kwɩ, -e kɔ wɔn na nɩ 'hɩ, -e 'ye nɩ jɩe 'kɔ -mɔ 'kɔ, e kɔ 'nu -mu', -e 'hɩe nyibli le 'hɛn-.

21 Mɔma a 'seyo a 'mu, v nu- -mɔ -bi, nyiblo -mu', -e nɩ 'b -so kɩ bu, e nu -hotɩphen, -e -hɛn 'hɩƆɩ wɔn, 'e 'la Ɔnu, nɔbli a pepe -mu', 'v -we 'v tɩ kɩ, 'v di 'waa 'kɔkɔkɩ -didi, 'v Ɔmla.

20

Yri a (1000) 'miliwɔ a -ti

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyɔ -bi, 'ε -hɔn 'lɪ yako 'kwli, 'ε di 'nε- -tutu ki. E nɔ- 'ble 'maju a 'yεε -mu' kua, ε ni, 'ε [ɔgbε 'huɔ -mu]-, ε hlo 'kwli bu, 'a 'maju, 'ε 'ble 'cɪun gbagbu kua -we;

2 'ε -mu, 'ε klo dohre -ni wen, -ε mɔ hre 'ka -mu', -ε mɔ Satan, -ε mɔ 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu; Nyisva a lelenyɔ a 'mu, 'ε mva [nε, -ε di]e nu, ε 'mu 'lɪ 'cɪun a 'mu wlɔn ni, 'kɪ 'lɪ 'yri a 'miliwɔ ni -do 'kwli.

3 -Te Nyisva a lelenyɔ mva [nε, -ε -bi 'kɪ ε pu 'lɪ]ɪ 'huɔ a 'mu 'kwli 'ε ka 'u 'maju 'u, 'tɪ- 'ε nu 'a 'yεε, 'ε [ɔgba]a, 'ε [tu] 'u yruule, -ε di]e nu, ε 'nɪ [ɪha 'hri, ε 'nɪ [ɪha 'klo ki a nyibli -kaa -ni de. 'Yri a 'miliwɔ ni -do 'bu -hi, u di]e bu 'nɪ te, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli.

4 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye -batipugbatɪ, nyibli 'u ni]ɪ ki ble, Nyisva 'ε -nyɪ [nu] 'kɪ, 'kɪ bu puɔ nyibli -bati le. 'Tɪ- 'nɪ 'ye Nyisva a nyibli -bi, -u 'ku a -hihiu. Nyibli a 'mu, u 'be la 'u 'waa 'li le, -ε nu]o, u kuo la -Yusu 'Kɪsu a win [wɔ]u yɪ, kɔ, 'u hle la Nyisva a -ti. U nu- mɔ -bi, u 'yɪ la mɔma -mu' kwli yɪ bu -bla, ε kɔ, u 'yɪ -wen, 'kɪ bu [tu] [nu] mɔma a 'mu, 'a yruule, 'kɪ 'u 'waa yigbakla ki, kɔ 'kɪ 'u 'waa dabuɪ ki. -E -bi 'n 'ye]e ni, -ε mɔ, u ni 'klo de, u kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɔen-, 'u kɔɔ nyibli win ki, 'kɪ 'lɪ 'yri a 'miliwɔ ni -do 'kwli.

5 Nyibli a 'mu, u nu- mɔ yɪ-henyibli, -u -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -u 'hri 'klo. Nyibli -bi -mu', u nu- mɔ -bi, u 'yεε 'klo ni 'hri. 'Yri a 'miliwɔ, nɔ- di -hi, 'tɪ- u 'mu 'klo 'hri.

6 Plo a bleele, 'kɪ 'u nyibli -mu' -mɔ, -u mɔ yɪ-henyibli, -u -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -u 'hri 'klo. Nyisva pu [nu] 'kɪbɪa ki, 'kɪ 'u 'a dɪɔnɔ a -ta'. U 'yɪ 'lɪ]ɪ 'lɪ -we bu, nu 'kuɔwɪ ni 'hɔen. U di mɔ -cɔhɔnpinyu*, 'kɪ 'u Nyisva kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɔen- ye', u kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɔen-, u 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni, 'kɪ 'lɪ 'yri a 'miliwɔ 'kwli.

-Te Nyisva di 'u Satan a 'hru a wlɔn-hɪhɪa nu

7 'Bu mɔ, Satan, 'bu nu 'lɪ 'yri a 'miliwɔ, 'kɪ 'lɪ 'cɪun a 'mu wlɔn, -ε -bi u di te]e bu, u 'mu 'lɪ]ɪ 'huɔ a 'mu 'kwli -ha.

8 E di 'nɪ 'hri, ε 'mu mu, ε 'mu 'klo -bu a dako a pepe a nyibli -kaa -ni. Dako a 'mu, 'waa 'nyre mɔ Gɔgɔ kɔ Magɔgɔ. E di 'kukue [nu] le, -ε di]e nu, u 'mu tu gba, u 'mu Nyisva -mɔ -wɔn. U di 'nɪ -hu, -wen 'yru wien a 'puwɔn.

9 -Te 'n 'ye [nu], -ε -bi u 'hɛen 'klo a pepe -bu ki bu, 'u [ɔ]glaa 'lɪ -tɪte -mu', Nyisva a nyibli ni 'lɪ, ε kɔ 'dɪɔ -mu', Nyisva nuε -ni. -Te u [ɔ]glaa 'lɪ [nu] le, -ε -bi na -hɔn 'lɪ yako 'kwli, 'ε -we nyibli a 'mu bu, -u [ɔ]glaa 'lɪ Nyisva a nyibli le.

10 Satan -mu', -ε kee la [nu], u klo]ɔ ni, 'u pu 'lɪ]ɪ 'huɔ gbagbu -mu', -ε kɔ 'kwli na, -ε 'ye ni jre, 'klo -mɔ 'klo, ε ni 'lɪ, ε kɔ 'nu -mu', -ε 'lɪle nyibli le. -Tɪte -mu', u pu 'lɪ]ɪ, 'kɪ u pu 'lɪ mɔma -mu', ε kɔ 'a hɪwinwlɔn-hanyɔ -ni wen 'hɔen- -we. 'Kɪ u di 'lɪ [ɪ]hɔen 'lɪ 'yee -ni, 'a -ne ti, 'tɔ kɔ -nyre.

-Te Nyisva di nyibli a pepe -bati a lepvoole nu

11 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye -batipugbata gbagbu, -ε 'plε, nyiblo 'ε ni 'lɪ gbata a 'mu 'kwli bu. -Tutu kɔ yako 'hɔen-, u 'wan ni, 'kɪ 'u]u ye'. Nyiblo [du] 'yɪ 'kɪ 'lɪ]ɪ 'lɪ -we, bu 'ye 'kɪ [nu] de.

12 -Te 'n ta 'lɪ le de, -ε -bi 'n 'ye nyibli a pepe -mu', -u 'ku, nyibli gbagbu kɔ nyibli -mu', -u 'yɪ gbaale -kɔ. Nyibli a 'mu, nu- ni 'u gbata a 'mu ye', 'kɪ u ni 'u bu, nyiblo [du] 'ε kla 'crɪun [du] yɪ, 'ε [ɪ]hɪan -mɔ, 'ε kla 'crɪen -bi yɪ, -ε mɔ nyibli -mu', -u kɔ 'klo yrayru a 'crɪen. -Te u kla yɪ-hɛcrɪun yɪ, -ε -bi Nyisva puɔ nyibli -mu', -u 'ku -bati le. E puɔ [nu] -tεε a -bati le, [wɪ] yɪ,

-te 'waa ninabuu ni la 'mu, ko, -te u nu la 'a 'ciiru, 'ki 'li yi-heerun a 'mu 'kwli.

¹³ Nyibli -mu', -u 'kuu 'li 'nie -mo, 'nie te [nu bu, 'kokuu ko 'kuoppu a 'bli 'u te 'waa -ne nyibli bu -we, Niyisva 'e puu 'waa pepe -bati le, [wi yi, -te 'waa nunu-tebli ni la 'mu.

¹⁴ Ti- 'u pu 'li 'kokuu ko 'kuoppu a 'bli 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -te na, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ni 'li. 'Huo a 'mu, e no- mo nyibli -mu', -u di 'kuuwu ni 'huen nu, 'waa bunule.

¹⁵ 'A -ne nyiblo -mu', -e ko 'nyre [yi 'li nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crien 'kwli -ni, 'ki u pu 'li [i 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -e ko 'kwli na, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ni 'li.

21

Nyisva di nu yako ko -tutu yrayru

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye yako ko -tutu yrayru 'huen-. Yu-heyako ko yi-he-tutu 'huen-, u 'wan ni, 'yru 'yi ki -te -ni de.

² Ti- 'ni 'ye Nyisva a 'dwo gbagbu. 'Dwo a 'mu, no- mo Jrusredwo yrayru, 'e 'hru yi. 'Ki 'dwo a 'mu, e -huen 'li yako 'kwli, 'ki 'li Nyisva -mo, 'e yi 'ne-tutu ki [tu -ni. Nyisva nu [o ni, 'dwo a 'mu 'e no yi, -wen nugba, -e pu yuwo-tebli 'hwi le, -e -we -mo, 'ki -bu mu 'a nyiwu ye' 'be, 'ki 'li 'blipaale'.

³ Ti- 'ni 'win win, 'e -huen 'li gbata a 'mu 'kwli, 'e yi 'wli diaki. Ke- e pi: «Ba 'ye ke, 'ki Nyisva 'ti 'li nyibli -mu' 'nyi. E di ni 'u [nu -mo. U di mo 'a dako, e no- -mo -bi, e 'mu 'waa Nyisva' pa.

⁴ E no- di [nu 'yi [hlon le 'hran. U 'yi 'ki 'li [i 'li -we, bu 'ku 'ki de. U 'yi 'ki 'li [i 'li -we, bu ni 'li 'kuyo 'nyi de. U 'yi 'ki 'li [i 'li -we, bu we 'ki de. 'Waa 'hwi a [dedede 'yi 'li [i 'li -we, bu kla 'ki de. -Tebli 'ki a pepe di 'ni 'wan.»

⁵ Ti- nyiblo -mu', -e ni 'u gbata a 'mu ki bu, e wen: «'Ye ke, 'n ni [e ni, -tebli a pepe 'mu -tebli yrayru -he.» -E -bi e wen: «-Ti -bu, 'n di hla, 'cri [i, -e nu [o, e mo -ti a -tee [niwo, hu 'yi 'li [i 'nyi -ni.»

⁶ -E -bi ke- e pi de, e wen: «-Kuan -we -mo. 'Mo [tu 'a -ne [dedede -wlu. 'N ni la 'klo, 'ti- 'a -ne [dedede 'e -nue -ni. 'Mo ni -do a 'mu, 'mo -di 'a -ne [dedede 'lu -yra. -Tebli a pepe di bu 'ni -we, kee, 'n 'tie di 'klo ni. 'A -ne nyiblo 'nie'natu ni, 'n di -nyi [e 'nie dadu. 'Niedu a 'mu, 'n di [e -nyi, e di 'wi [i 'nie -mu', -e -huen 'li -tutu bu ti a pepe, -e ni [e, nyibli 'u ku'e 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

⁷ 'A -ne nyiblo, -e 'ye ni di ni sa, 'ki 'u 'na [wbu a yukuole a -ta', e no- 'n di -tebli a 'mu -nyi. 'N di mo 'a Nyisva, e no- -mo -bi, e 'mu 'na 'yu' pa.

⁸ Kee, nyibli -mu', -u mo huannukonyibli, e ko nyibli -mu', -u 'yi 'mu [wbu yi -kuo -ni, ko nyibli -mu', -u ko [wli nyre yi, ko 'waa de -mu', -u 'le nyibli, ko -u -bi -mu', -u ni 'lawlude, ko nyibli -mu', -u ni -wide, ko -u -bi -mu', -u kwle -ci, e ko hulekonyibli a pepe, 'waa pepe a 'mu, 'ki u di 'li [nu 'huo gbagbu -mu' 'kwli pu. 'Huwo gbagbu a 'mu, no- ko 'kwli na ni 'li, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ko 'nu -mu', -e 'lule nyibli le 'huen-. 'Ki 'li -tute a 'mu, 'ki nyibli nii 'li 'kuuwu ni 'huen.»

Nyisva a 'dwo yrayru -mu', -e mo Jrusre a -ti

⁹ -Te de a 'mu, -e -hi, -e -bi Nyisva a lelenyo -mu', e no- di 'u 'mu 'hwi. 'Ki e ni wen 'li Nyisva a lelenyo ni [hlon'huen -mu' 'nyi, -u 'ble wen -gulu-nanu ni [hlon'huen -mu' kwa le, -e ko 'kwli [huen a 'yiye a gble ni [hlon'huen ni 'li. -Te e -di, -e -bi e lee 'mu ni, e wen: «Di 'li, [bu tco -mu nugba -mu', 'Blayu di ko. (Nugba a 'mu, e [hen 'nyre Nyisva a nyibli).»

10 'Ti- Nyisva a -Hihiu* 'e koo 'mu win ki pepe, Nyisva a lelenyo a 'mu 'e gba 'li 'mu dugba blɔblɔ ɔdu 'lu, 'e tɔɔ 'mu Jrusɛdiɔ, -ɛ mɔ Nyisva a 'diɔ. Diɔ a 'mu, 'ki ɛ -hwen 'li yakɔ 'kwli, 'ki 'li Nyisva -mɔ, 'ɛ yi 'nɛ- -tutu ki ɔtu.

11 'Diɔ a 'mu, ɛ yi 'ni wɛn diaki, -wen yɛnɔhɔ -mu', v dɛɛ sasupu, -ɛ yi wɛn, -wen 'yie. Nyisva a -ti a 'yi'ɔbɔba, nɔ- ni wɛnwɛn le.

12 U nu ɔgbi, 'v -ha 'diɔ a 'mu yi. ɔGbi a 'mu, ɛ 'gboklo ni, 'tu- 'ɛ hɔɔ yra. 'Maji ni -pu ɔtu 'v 'hwen, nu- ni 'li ɔgbi a 'mu 'kwli. U nu- kɔ 'yri nyibli nɛɛ 'v, 'v pɔɛ 'li 'diɔ 'kwli. Nyisva a lelenyo ni -pu ɔtu 'v 'hwen, nu- ɔtu 'maji a 'mu 'yie. 'Ki 'v 'maji ni -pu ɔtu 'v 'hwen a 'mu 'yie, 'ki 'v 'ɛru 'v 'Yisraekɔɛ a ɔtugbi ni -pu ɔtu 'hwen a 'nyre, 'maju 'bɔ 'ni 'v, 'nyre.

13 'Ki 'li 'diɔ a 'mu, 'a ɔgbi a 'kɔɔɔ ni -do ki, 'maji ni ta, nu- ni 'li: ta 'ki 'li 'yru a 'hrule', ta 'ki 'li 'yru a paale', ta 'ki 'li 'lu yi, ta 'ki 'li ɔhlon.

14 'Ki 'li ɔgbi a 'mu bɔ, v pu 'li 'li ni -pu ɔtu 'v 'hwen. 'Ki 'v 'li a 'mu ki, v 'ɛru 'v 'Blayu a -monanyɔ* ni -pu ɔtu 'v 'hwen a 'nyre.

15 Nyisva a lelenyo -mu', -ɛ yi 'mu -lee -ni, ɛ 'ble 'mɛɛɛ kva, v nuu -gɔɔ, -ɛ diɔɛ nu, v 'mu 'diɔ a 'mu 'mɛɛ -ni, ɛ kɔ a 'maji, kɔ a ɔgbi 'hwen.

16 'Diɔ a 'mu, 'a 'kabi ni -hen a 'mu, v wɛɛn ni, Nyisva a lelenyo a 'mu, 'ɛ nu 'a 'mɛɛɛɛ, 'ɛ 'mɛɛɛ 'diɔ a 'mu. 'Diɔ a 'mu, 'a 'kɔɔɔhɔɔ mɔ 'mɛɛɛɛɛ (200) -wɛ ni -pu a gble a (12'000) 'miliwɛ ni -pu ɔtu 'v 'hwen. 'A 'kɔɔɔhɔɔ kɔ 'a 'kɛ'ɔɔɔ, kɔ 'a 'yrahɔhɔ, v mɔ dɛ ni -do.

17 'Ti- Nyisva a lelenyo 'ɛ 'mɛɛɛ ɔgbi a 'mu a 'yrahɔhɔ. 'A 'yrahɔhɔ a 'mu, ɛ mɔ -hɔɔ 'v -jiomɛ 'yri, -bɔ ye -ɛɛ ki, 'a gble a (144) -wɛ ni ɔhlon'hwen ɔtu 'v -hen. ɛ 'mɛɛɛɛ ni, ɔwɛ yi, -tɛ nyibli ni -tebli a 'mɛɛɛ.

18 'Hidv -mu', v -nu, 'v pu ɔgbi a 'mu, 'a 'nyre -mɔ sasupu. 'Diɔ -mɔ -bɔ, v nu -tɛɛ a -gɔɔ, 'v puɔv, 'ɛ yi wɛn, -wen 'yie.

19 ɔGbi a 'mu, v nu yɛnɔɔ a gblegble, 'v pu 'a -wɛɛɛɛ. Yi-hɛɛɛ, v -nu, 'v ɔtu 'a pɔpɔ -wɛ, v dɛɛ ɔnɛ sasupu,

'hɔɔ a 'mu, 'a 'hwen a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ safilɛ,

ta a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ kasɔɔɔɔ,

-hen a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ emelodi,

20 ɔhun a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ sadonɛɛ,

ɔhlon-do a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ sahɔɔɔɔ,

ɔhlon'hwen a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ klisoliti,

ɔbɛɛɛɛɛɛ a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ belilɛ,

ɔhɔɔɔɔ-do a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ topasɛ,

-pu a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ klisoplasɛ,

-pu ɔtu 'v -do a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ hiasɛɛɛ,

-pu ɔtu 'v 'hwen a dɛ, 'v dɛɛ ɔnɛ amɛɛɛɛɛ.

21 'A -nɛ 'maju mɔ 'hɔɔ ɔnɔɔ, 'v dɛɛ ɔnɛ yɛnɔhɔ. 'Diɔ a 'hru -mɔ -bɔ, seyi a -gɔɔ, ɛ nɔ- v puɔv wɛn le, 'ɛ yi wɛn, -wen 'yie.

22 'Ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, 'n 'yi 'li Nyisva a 'kagbau 'li 'ye, -ɛ nuɔɔ, 'Kɛɛɛɛnyisva a 'mumu, kɔ Nyiblo -mu', -ɛ 'wɛɛɛ 'blayu yi, v ni -tuo ki. U nu- mɔ Nyisva a 'kagbau.

23 -Tɛ 'n ta 'li le de, dɛ 'n 'ye 'li de, ɛ nɔ- mɔ 'yru kɔ ɔhɔnpu 'hwen-, v 'ni -wɛɛɛɛɛ 'li 'diɔ a 'mu 'kwli de. 'Waa wɛnwɛn 'ni -hɛɛɛɛɛ li nyibli, 'ki 'li -tɛɛ a 'mu, -ɛ nuɔɔ, Nyisva a 'mu a -ti a 'yi'ɔbɔba, nɔ- yi wɛn, 'Blayu -mu', 'ɛ yi nyibli -nyre -nyi -wɛ, 'ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli.

24 -Nyre ni -do a 'mu, ɛ diɔɛ 'ni nu, 'kɔɔ -bɔ 'a dako a pepe 'mu le na, 'ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli. 'Blɔɔɔɔnyany a pepe, -v ni 'nɛ- 'kɔɔ -bɔ ki, v di 'li 'diɔ a 'mu 'kwli 'ni pa, 'v 'mu 'waa 'kɔ a pepe Nyisva -nyi.

25 'Diɔ a 'mu, 'a 'maji di ɔga wɛn le, 'ki 'li -nyrɔwɔ 'mumu 'kwli. U 'ni -kaɔa 'vɔv ni, -ɛ nuɔɔ, 'tɔ 'ni -wɔnɔɔ ni.

²⁶ Dako a gblegble, nu- di 'l' 'klo -bu a -ti a 'yi'buale, ko 'a □haan-tebli a pepe ya, u 'mu 'li□i 'dto a 'mu 'kwli -paa -ni, u 'mu□u Nyisua -nyi.

²⁷ Ynyre-tebli -mo -bi, u 'yi 'li□i 'l' -we, bu pa 'li. Nyibli -mu', -u ko □wlu nyre yi, u ko hilekonyu 'huen-, u 'yi 'li□i 'l' -we, bu pa 'li. Nyibli ni -do, -u di 'l' pa, u nu- mo nyibli -mu', -u ko 'nyre u 'cru 'l' 'Blayu a 'crien -mu' 'kwli, -e mo nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crien.

22

¹ -Te de a 'mu, e -hi, 'ti- Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e too 'mu 'nie -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. E yi 'ni wln, -wen 'yie. 'Ki e -huen 'li Nyisua ko 'Blayu 'huen- a bunule',

² 'E yi -hi, 'ki 'u 'dto a 'mu a 'hru a -heyri'. Tugbe -mu', -e ko 'kui, -e yi nyibli 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi, 'ki e □gaa 'u 'nie a 'mu wien. E □gaa 'u 'nie a 'mu, 'a 'kabi ni 'huen wien. E ni tuwu ni -pu □tu 'u 'huen, 'ki 'li 'yru 'kwli, -e □hen 'nyre tuwo ni -do, 'ki 'li □honpu 'kwli. 'A hawi mo -ci □nto, 'e ni□e, dako a pepe a nyibli a 'kue 'e yi -we.

³ -Tebli -mu', Nyisua pu 'jro -mo, u 'yi 'li□i 'l' -we, bu ni 'l' 'dto a 'mu 'kwli.

Nyisua ko 'Blayu 'huen-, 'waa bodio gbata, no- di 'l' 'dto a 'mu 'kwli ni, e ko, 'a nyibli -mu', u di pu□u 'nyre e,

⁴ u 'mu 'a yigbakla 'ye, u 'mu Nyisua a 'nyre 'cru, 'ki 'u 'a nyibli a yigbakla yi.

⁵ 'To 'yi 'li□i 'l' -we, bu -won 'ki de. 'Napi ko 'yru 'huen-, u 'yi 'li□i 'l' -we, bu -hee 'ki nyibli de, -e nu□o, Kukonyo Nyisua a 'mumu, no- di wln, -e di □nu -nyre -nyi. Nyisua ko 'a nyibli 'huen-, nu- di 'u gbata ki bu ni, -te 'klo te yi bu.

-Yusu di 'ni di de

⁶ -E -bi ke- Nyisua a lelenyo a 'mu, e pi 'mu yi, e wen: «-Ti -bu, 'n hle, e mo -ti a -tee □nto. E nu -tee, 'ki nyiblo bu kuo □ne □wlu yi. Kukonyo Nyisua yi 'a -Hihiu* 'a winwlon-hanyu* 'ni -nyi, -e di□e nu, u 'mu 'a -ti -mo le na. E no- le 'a lelenyo, -e di□e nu, e 'mu 'a -kuannunyibli -tebli le -too -ni, -e 't'e -nie -ni.»

⁷ -E -bi ke- -Yusu pi, e wen: «Ba pu 'u nua bu. 'N 't'e di 'l' ni. Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu', -u □tui 'u 'crien -bu a win 'u, -e nu□o, Nyisua a 'mumu, e no- too □nu□u.»

⁸ 'Mo Saan, mo □win -tebli a 'mu, 'ti- -e 'ye□e. -Te 'n 'win -tebli a pepe a 'mu, e ko, 'n 'ye□e, -e -bi 'n bla kwli bu, 'ki 'u Nyisua a lelenyo -mu', -e too 'mu -tebli a 'mu ye', -e di□e nu, 'mu□u 'nyre le pu.

⁹ Kee, -e -bi e lee 'mu ni, e wen: «□Ni 'nuo 'li□i, -koti 'na 'mumu, 'mo Nyisua a -kuannunyo □nto, □wi yi, -te -na 'mumu -nu, □ni mo Nyisua a -kuannunyo, -ko -na 'bio Nyisua a winwlon-hanyu 'huen-, e ko nyibli -mu', -u □tui 'u 'crien -bu a win 'u. 'A -ti, □ni 'puu 'li 'mu 'nyre e. Nyisua, no- bu pu 'nyre e.»

¹⁰ Ke- e pi 'mu yi de, e wen: «Win -bu, □cru 'ne- 'crien -bu 'kwli, Nyisua, no- too -mo□o. 'A -ti, □ni 'hlie 'l' -tebli a 'mu, too □ne nyibli, -e nu□o, -tebli a 'mu, 'ki 'l' ti gbi kwli, e di mu 'lu -mo.

¹¹ Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nwe -tebli -hwin a nunuo, -e -bi bu 'cibi 'u, bu nu -tebli -hwin. Nyiblo 'bu ni 'u, 'a nunabu 'bu 'yi 'u yi 'sii -ni, -e -bi bu 'cibi 'u -tebli -mu', -u 'yi 'u yi 'sii -ni a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', Nyisua -hwe, 'bu yi□i ni ni, -e -bi bu 'cibi 'u □haande a 'mu, 'a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', -e -bi bu 'cibi 'u yi 'siile, 'ki 'u Nyisua ye'.»

12 -E -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «Ba pɔ 'v nva bɔ, 'n 'tɪɛ di 'lɪ nɪ. 'N ye 'lɪ
□haan-tebli, -ɛ di□e nu, 'a -nɛ nyiblo, 'bɔ nɪ 'v, 'mɔ □nɛ□ɛ -nyi, □wɪ yɪ -tɛ
-mɔ', ɛ nu -kvan a nunuo.

13 'Mɔ □tɪ 'a -nɛ □dedede -wlu. 'N nɪ la 'klo, 'tɪ- 'a -nɛ □dedede 'ɛ nue -nɪ.
'Mɔ nɪ -do a 'mɔ, 'mɔ -di 'a -nɛ □dedede 'lu -yra. -Tɛblɪ a pɛpɛ di bɔ 'nɪ
-wɛ, kɛɛ, 'n 'tɪɛ di 'klo nɪ.

14 Plo a bleele, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', -v 'wɪ□ɪ nyibli -mɔ' yɪ, -v yre 'waa
wlawlu, 'ɛ 'wɪ 'lɪ. U nu- kɔ 'hru, 'kɪ -bɔ pa 'lɪ Nyɪsɔa a 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli, v
'mɔ tugbe a 'kui -mɔ' di, -ɛ yɪ -tonyibli 'klo yrayrɔ -mɔ' -nyi, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ.

15 Nmɪhyɪnyrenyibli -mɔ', -v yraa Nyɪsɔa, ɛ kɔ nyibli -mɔ', -v pɪ -wɪ, kɔ
nyibli -mɔ', -v nɪ 'lawlu, ɛ kɔ 'waa dɛ -mɔ', -v 'lɪɛ nyibli ɛ, ɛ kɔ -v -bɪ, -v
kwle -ɔɪ, kɔ nyibli -mɔ', -v kɔ hɪ, 'kɪ v di 'v -patv' -hree -nɪ. 'Klo -mɔ 'klo, v
'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pa 'lɪ 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli.

16 'Mɔ -Yusu, 'mɔ -le 'na lelenyɔ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ -tɪ a 'mɔ hla, 'kɪ 'lɪ 'a
mɔ Nyɪsɔa a nyibli 'nyɪ. 'Mɔ -mɔ nyiblo -mɔ', a yɪ -ple, -ɛ kɔ -bɔ 'hru la
'lɪ bodɪɔ Dafɪdɪ a □tugba 'kwli. 'Mɔ -mɔ -nyragblɪnyahroyɛ -mɔ', -ɛ yɪ wɪn
-tɛɛ.»

17 Kɛ- Nyɪsɔa a -Hihiu kɔ 'blɪpanugba -mɔ' 'hɛn-, v pɪ, v wen: «Di 'lɪ.»
'A mɔ -mɔ', -v pɔ 'v nva bɔ, kɛ- ba pɔ -wɛ: «Di 'lɪ.» 'A mɔ -mɔ', 'nie'natu
nɪ, ba 'di 'lɪ, a 'mɔ 'nie -mɔ' 'na, -ɛ yɪ nyibli 'klo yrayrɔ -nyi. Nyibli -mɔ', -v
-hɛɛ□ɛ, v yɪ □nɔ□v 'nɪ -nyi, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli.

Lɛ'boɔwin

18 'Aan pɛpɛ -mɔ', -v yɪ 'crɪɛn -bɔ a win 'wɪn, Nyɪsɔa a □gbɛv, ɛ tɔɔ -nɪ,
'mɔ Saan, 'mɔ -yɪ 'a mɔ -gbɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ: 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ pɔ 'v dɛ win a
'mɔ 'lu, Nyɪsɔa di □tɪ□o □hɪwɛn a gblegble -mɔ', -kɔtɪ ɛ hla 'nɛ- 'crɪɛn bɔ
'kwli.

19 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ -ha 'v dɛ win a 'mɔ 'lu, tugbe a 'kui -mɔ', -ɛ yɪ nyibli
'klo yrayrɔ -nyi, 'a 'kɪbɪa -mɔ', ɛ kɔ wen, Nyɪsɔa di -ha □nɛ□ɛ -jɪ'. Nyiblo
a 'mɔ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pa 'lɪ Nyɪsɔa a 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli. Tugbe a 'kui a
'mɔ, ɛ kɔ 'dɪɔ a 'mɔ, 'crɪɛn -bɔ, ɛ hla 'a -tɪ nɪ.

20 Nyiblo -bɔ, -ɛ hlɛ□ɛ, -ɛ mɔ, -tɪ -bɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ □nɪɔ, kɛ- ɛ pɪ: «ɛ mɔ
□han-tɪ, 'n 'tɪɛ di nɪ.»

Kɛ- bɔ nɪ 'mɔ. Kɔkɔnyɔ -Yusu o, di 'lɪ -o!

21 Kɔkɔnyɔ -Yusu bɔ nu 'a mɔ □haandɛ -mɔ.